Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

ນເມາ ຕສ຺ສ ຠຄວເຕາ ອຣຫເຕາ ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ທສ຺ສ

ຂຸທ຺ທກນິກາເຍ

ສຸຕ຺ຕນິປາຕ-ອຏ຺ຐກຖາ

(ປຐເມາ ຠາເຄາ)

ຄນ຺ຖາຣມ຺ຠກຖາ

ອຸຕ຺ຕມໍ ວນ຺ທເນຍ຺ຍານໍ, ວນ຺ທິຕ຺ວາ ຣຕນຕ຺ຕຍໍ;

ເຍາ ຂຸທ຺ທກນິກາຍມ຺ຫິ, ຂຸທ຺ທາຈາຣປ຺ປຫາຍິນາ.

ເທສິເຕາ ເລາກນາເຖນ, ເລາກນິສ຺ສຣເຓສິນາ;

ຕສ຺ສ ສຸຕ຺ຕນິປາຕສ຺ສ, ກຣິສ຺ສາມຕ຺ຖວຓ຺ຓນໍ.

ອຍໍ ສຸຕ຺ຕນິປາເຕາ ຈ, ຂຸທ຺ທເກສ຺ເວວ ເອາຄເຘາ;

ຍສ຺ມາ ຕສ຺ມາ ອິຘສ຺ສາປິ, ກຣິສ຺ສາມຕ຺ຖວຓ຺ຓນໍ.

ຄາຖາສຕສມາກິເຓ຺ຓາ, ເຄຍ຺ຍພ຺ຍາກຣຓງ຺ກິເຕາ;

ກສ຺ມາ ສຸຕ຺ຕນິປາເຕາຕິ, ສງ຺ຂເມວ ຄເຕາຕິ ເຈ.

ສຸຈິຕ຺ຕເຕາ ສວນເຕາ, ອຕ຺ຖານໍ ສຸຏ຺ຐຸ ຕາຓເຕາ;

ᩈᩪᨧᨶᩣ ᩈᩪᨴᨶᩣ ᨧᩮᩅ, ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨

ᨲᨳᩣᩁᩪᨷᩣᨶᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ, ᨶᩥᨷᩣᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨲᨲᩮᩣ;

ᩈᨾᩪᩉᨲᩮᩣ ᩋᨿᩴ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ, ᩈᨦ᩠ᨡᨾᩮᩅᨾᩩᨷᩣᨣᨲᩮᩣ᪨

ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ ᨧᩣᨷᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ, ᨷᨾᩣᨱᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨲᩣᨴᩥᨶᩮᩣ;

ᩅᨧᨶᩣᨶᩥ ᩋᨿᩴ ᨲᩮᩈᩴ, ᨶᩥᨷᩣᨲᩮᩣ ᨧ ᨿᨲᩮᩣ ᨲᨲᩮᩣ᪨

ᩋᨬ᩠ᨬᩈᨦ᩠ᨡᩣᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ, ᩅᩥᩈᩮᩈᩣᨶᨾᨽᩣᩅᨲᩮᩣ;

ᩈᨦ᩠ᨡᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶᩥᨷᩣᨲᩮᩣᨲᩥ, ᩑᩅᨾᩮᩅ ᩈᨾᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥ᪨

᪑᪨ ᩏᩁᨣᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ

᪑᪨ ᩏᩁᨣᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩑᩅᩴ ᩈᨾᨵᩥᨣᨲᩈᨦ᩠ᨡᩔ ᨧ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩑᩈ ᩅᨣ᩠ᨣᨲᩮᩣ ᩏᩁᨣᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ, ᨧᩪᩊᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ, ᨾᩉᩣᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ, ᩋᨭ᩠ᨮᨠᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ, ᨷᩣᩁᩣᨿᨶᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣᨲᩥ ᨷᨬ᩠ᨧ ᩅᨣ᩠ᨣᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ; ᨲᩮᩈᩩ ᩏᩁᨣᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᩋᩣᨴᩥ᪨ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᩏᩁᨣᩅᨣ᩠ᨣᩮ ᨴ᩠ᩅᩣᨴᩈ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ, ᨧᩪᩊᩅᨣ᩠ᨣᩮ ᨧᩩᨴ᩠ᨴᩈ, ᨾᩉᩣᩅᨣ᩠ᨣᩮ ᨴ᩠ᩅᩣᨴᩈ, ᩋᨭ᩠ᨮᨠᩅᨣ᩠ᨣᩮ ᩈᩮᩣᩊᩈ, ᨷᩣᩁᩣᨿᨶᩅᨣ᩠ᨣᩮ ᩈᩮᩣᩊᩈᩣᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ᪨ ᨲᩮᩈᩴ ᩏᩁᨣᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨷᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥᨷᨾᩣᨱᨲᩮᩣ ᩋᨭ᩠ᨮ ᨽᩣᨱᩅᩣᩁᩣ᪨ ᩑᩅᩴ ᩅᨣ᩠ᨣᩈᩩᨲ᩠ᨲᨷᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥᨷᨾᩣᨱᩅᨲᩮᩣ ᨷᨶᩔ –

“ᨿᩮᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᨲᩥᨲᩴ ᩅᩥᨶᩮᨲᩥ ᨠᩮᩣᨵᩴ, ᩅᩥᩈᨭᩴ ᩈᨷ᩠ᨷᩅᩥᩈᩴᩅ ᩒᩈᨵᩮᩉᩥ;

ᩈᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨩᩉᩣᨲᩥ ᩒᩁᨷᩣᩁᩴ, ᩏᩁᨣᩮᩣ ᨩᩥᨱ᩠ᨱᨾᩥᩅ ᨲᨧᩴ ᨷᩩᩁᩣᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ –

ᩋᨿᩴ ᨣᩣᨳᩣ ᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᩔᩣ ᩍᨲᩮᩣ ᨷᨽᩩᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩅᨱ᩠ᨱᨶᩴ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᩍᨴᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ –

“ᨿᩮᨶ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨿᨴᩣ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ, ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨣᩣᨳᩣ ᩋᨿᩴ ᩍᨾᩴ;

ចិឆិ បកាសយិត្វាឃ្សា, ពទិឃ្សាយតូចល្អត”ត្តិ៍

ទេពត បតាឃំ កាឆា ចុត្តា, ពត្ត, ពគា, ពយ្ញា ច ចុត្តាតិ? ចុច្ចេត – ទេឃា ទេសា កពចា ចតុចិសតិឥុទ្ធសត្តិទេព លទ្ធញ្ញាពទេលា ឃាច ទេចឃ្សត្តុទេឌាតពំ, តាច ឋិទេមិទេឃា បុទេទត្វា ឥុសិតកចទេត ក្ខុប្បជ្ជិ, តទេតាបិ ចចិត្វា សញ្ញាទោឌកុទេល ក្ខុបបត្តិ ពទេហត្វា, អត្ថុបុទេទ្ឋាត ពតយហាកិតិក្លួយទេតា ទេឥាឆិទុក្លូយុទេល សយ្ញាសទេយ្ញាឆិ អកិសម្ពុឌ្ឍិត្វា, ឆយ្ញចក្កំ បចទេត្តត្វា ទេគច-យតុឃ្សាត់ ហិតាឃ ឆយ្ញំ ទេគទេសសិ, ទេពត កពចតា សឃមុគ្គា អតាចទិឃទេពត សយ្ញាសម្ពុទ្ធេត ចុត្តា៍ សា ច បត អាញ្ញអចិឃំ៍ ឃគា ច ក្ខុតកាយសិក្លាបធំ បញ្ញាត្តំ, តគា តត្ត ក្ខុបពតាត់ ឆយ្ញទេគសតត្ត ចុត្តាតិ៍ អឃទេយត្ត សទេក្លូបចិឃ្សជ្ឈតា៍ ចិត្តាទេទតា បត ក្ខុទេទតិគាតអចិក្ខុទេទតិគាតសត្តិទេពតិគាតចទេសត ទេចជិតត្ថា៍ តត្ត ក្ខុទេទតិគាត់ តាយ ឌឹបក្កុទេទតា ឃាច បក្ខុប្បត្តុចត្តុពឆា , អចិក្ខុទេទតិគាត់ តាយ ឥុសិតកចតទេតា ឃាច បក្ខុប្បត្តុចត្តុពឆា, សត្តិទេពតិគាត់ តាយ ទេឥាឆិយល្អុទេតា ឃាច បក្ខុប្បត្តុចត្តុពឆាតិ៍

តត្ត ឃយ្ញា អចិក្ខុទេទតិគាត់ សត្តិទេពតិគាតច្ចា ក្ខុទេទតិគាទេតទេឃច សទេយាឆាត់ ពច្ឆត្តិ, តយ្ញា ក្ខុទេទតិគាតចទេសទេតទេចត្ត ចិត្តាទេទតា ចិឃ្សជ្ឈតា ទេចជិតត្ថា៍ សា បទេតសា ឌាតពក្ខុពឆាឃំ ចុត្តាតិ ត្ថាឆ ត ចិត្តាទិតា៍ តទេតា តត្ត ចិត្តាទិតតទេឃទេតច ទេចជិតត្ថា៍ អឃំ បត ចិទេសទេសា – តត្ត បឆយពាឆាឃ សាចត្តិឃំ ចត្តុក្ខុប្បត្តិ, ត្ថាឆ អាញ្ញអចិឃំ៍ ឃឆាហ –

“ទេតត សយទេឃត ញុទេទ្ធា កពចា អាញ្ញអចិឃំ ចិហទតិ អក្កាញ្ញអទេច ទេចតិទេឃ៍ ទេតត ទេលា បត សយទេឃត អាញ្ញអចពា កិក្លុ តចពយ្ញំ ពទេទាត្តា ទុក្លុ លិត្តត្តិបិ ទេលគាទេបត្តិបិ៍ អញ្ញាតទេទាបិ អាញ្ញអចទេពា កិក្លុ ទុក្លុ លិត្តុតិ៍ តយ្ញិ ទុទេក្លូ អឆិចត្វា ទេគចតា ធំ កិក្លុ ឲតគទេចាច – ‘យា, កទេត្ត, អត្តុទេតា កចត់ ពត្តុពាទេយា យឃ្សាកចត់ លិត្តិ’តិ៍ ទេសា កិក្លុ អតាឌិយទេត្តា លិត្តិទេឃច៍ តឃ្សា ច ទេគចតាឃ គាទេពឃ្ស ឥាហុំ អាទេពាទេឌសិ៍ អឆ ទេលា តឃ្សា ទេគចតាឃ ឲតគទេហាសិ – ‘ឃិត្ថុតាហំ ត្ថាយំ កិក្លុ ត្ថាទេឆច ឌឹចិតា ទេចាទេទាទេបឃ្ស’ត្តិ៍ អឆ ទេលា តឃ្សា ទេគចតាឃ ឲតគទេហាសិ – ‘ត ទេលា ទេយតំ បតិទុបំ, ឃាហំ ត្ថាយំ កិក្លុ ត្ថាទេឆច ឌឹចិតា ទេចាទេទាទេបឃ្សំ, ឃិត្ថុតាហំ កពចទេតា ឲតយត្តំ អាទេទាទេចឃ្ស’ត្តិ៍ អឆ ទេលា សា ទេគចតា ទេឃត កពចា ទេតត្តុបសក្កមិ; ក្ខុបសក្កមិត្វា កពចទេតា ឲតយត្តំ អាទេទាទេចសិ៍ ‘សាធុ, សាធុ ទេគចទេត, សាធុ ទេលា ត្វំ, ទេគចទេត, ធំ កិក្លុ ឌឹចិតា ត ទេចាទេទាទេបសិ៍ សចជ្ជ ត្វំ, ទេគចទេត, ធំ កិក្លុ ឌឹចិតា ទេចាទេទាទេបឃ្សាសិ, ពហុញ្ញ ត្វំ, ទេគចទេត, អបុញ្ញា បសទេចឃ្សាសិ៍ ពច្ឆ ត្វំ, ទេគចទេត, អយុពស្មិំ ឡពាទេស ទុទេក្លា ចិចិទេត្តា, តស្មិំ ក្ខុបពច្ឆា’”តិ (បាចិ៍ ប៥)៍

ឲចច្ចា បត ចត្វា បុត កពចា តឃ្សា ទេគចតាឃ ក្ខុប្បត្តុទេពាឆចិតឃតត្តំ –

“ទេឃា ទេច ក្ខុប្បតិតំ ទេពាធំ, ទឆំ កត្តុច ចាទេទឃ”តិ៍ (ឆ៍ ប៍ ១១១) –

ត្ថាយំ ពាធំ អកាសិ៍ តទេតា “ពចឥ្យាតាយ សយលា សញ្ញបុត្តិឃា ទុក្លុ លិត្តិឃ្សត្តិបិ, ទេលគាទេបឃ្សត្តិបិ, ឲពិត្ថិឃំ សយលា សញ្ញបុត្តិឃា ឌឹចំ

វិហេឋេន្តី”តិ ឯវំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈាយិតំ សុត្វា ភិក្ខូហិ អារោចិតោ ភគវា – “ភូតគាមបាតព្យតាយ បាចិត្តិយ”ន្តិ (បាចិ. ៩០) ឥមំ សិក្ខាបទំ បញ្ញាបេត្វា តត្ថ ឧបគតានំ ធម្មទេសនត្ថំ –

“យោ ឧប្បតិតំ វិនេតិ កោធំ,

វិសដំ សប្បវិសំវ ឱសធេហី”តិ. –

ឥមំ គាថំ អភាសិ. ឯវមិទំ ឯកំយេវ វត្ថុ តីសុ ឋានេសុ សង្គហំ គតំ – វិនយេ, ធម្មបទេ, សុត្តនិបាតេតិ. ឯត្តាវតា ច យា សា មាតិកា ឋបិតា –

“យេន យត្ថ យទា យស្មា, វុត្តា គាថា អយំ ឥមំ;

វិធិំ បកាសយិត្វាស្សា, ករិស្សាមត្ថវណ្ណន”ន្តិ. –

សា សង្ខេបតោ វិត្ថារតោ ច បកាសិតា ហោតិ ឋបេត្វា អត្ថវណ្ណនំ.

១. អយំ បនេត្ថ អត្ថវណ្ណនា. យោតិ យោ យាទិសោ ខត្តិយកុលា វា បព្ពជិតោ, ព្រាហ្មណកុលា វា បព្ពជិតោ, នវោ វា មជ្ឈិមោ វា ថេរោ វា. ឧប្បតិតន្តិ ឧទ្ធមុទ្ធំ បតិតំ គតំ, បវត្តន្តិ អត្ថោ, ឧប្បន្នន្តិ វុត្តំ ហោតិ. ឧប្បន្នញ្ច នាមេតំ វត្តមានភុត្វាបគតោកាសកតភូមិលទ្ធវសេន អនេកប្បភេទំ. តត្ថ សព្ពម្បិ សង្ខតំ ឧប្បាទាទិសមង្គិ វត្តមានុប្បន្នំ នាម, យំ សន្ធាយ “ឧប្បន្នា ធម្មា, អនុប្បន្នា ធម្មា, ឧប្បាទិនោ ធម្មា”តិ (ធ. ស. តិកមាតិកា ១៧) វុត្តំ. អារម្មណរសមនុភវិត្វា និរុទ្ធំ អនុភុត្វាបគតសង្ខាតំ កុសលាកុសលំ, ឧប្បាទាទិត្តយមនុប្បត្វា និរុទ្ធំ ភុត្វាបគតសង្ខាតំ សេសសង្ខតញ្ច ភុត្វាបគតុប្បន្នំ នាម. តទេតំ “ឯវរូបំ បាបកំ ទិដ្ឋិគតំ ឧប្បន្នំ ហោតី”តិ (ម. និ. ១.២៣៤; បាចិ. ៤១៧) ច, “យថា ច ឧប្បន្នស្ស សតិសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ភាវនាបារិបូរី ហោតី”តិ ច ឯវមាទីសុ សុត្តន្តេសុ ទដ្ឋព្ពំ. “យានិស្ស តានិ បុព្ពេ កតានិ កម្មានី”តិ ឯវមាទិនា (ម. និ. ៣.២៤៨; នេត្តិ. ១២០) នយេន វុត្តំ កម្មំ អតីតម្បិ សមានំ អញ្ញស្ស វិបាកំ បដិពាហិត្វា អត្តនោ វិបាកស្សោកាសំ កត្វា ឋិតត្តា, តថា កតោកាសញ្ច វិបាកំ អនុប្បន្នម្បិ ឯវំ កតេ ឱកាសេ អវស្សមុប្បត្តិតោ ឱកាសកតុប្បន្នំ នាម. តាសុ តាសុ ភូមីសុ អសមូហតមកុសលំ ភូមិលទ្ធុប្បន្នំ នាម.

ឯត្ថ ច ភូមិយា ភូមិលទ្ធស្ស ច នានត្តំ វេទិតព្ពំ. សេយ្យថិទំ – ភូមិ នាម វិបស្សនាយ អារម្មណភូតា តេភូមកា បញ្ចក្ខន្ធា. ភូមិលទ្ធំ នាម តេសុ ឧប្បត្តារហំ កិលេសជាតំ. តេន ហិ សា ភូមិលទ្ធា នាម ហោតីតិ. តស្មា “ភូមិលទ្ធ”ន្តិ វុច្ចតិ. តញ្ច បន ន អារម្មណវសេន. អារម្មណវសេន ហិ សព្ពេបិ អតីតាទិភេទេ បរិញ្ញាតេបិ ច ខីណាសវានំ ខន្ធេ អារព្ភ កិលេសា ឧប្បជ្ជន្តិ មហាកច្ចានឧប្បលវណ្ណាទីនំ

លទ្ធេ អារម្ភេ សោរេឃ្យសេដ្ឋិបុត្តតត្ថយាលចកាឌីត៌ ចិយ៉ ឃឌី ទេចាំ ក្ញុយិលទ្ធិ តាយ និឃា, ពយ្សុ អប្យទេឃ្យតោ ត ពោធិ កចម្ញុល់ ឌទេហឃ្យ៉ ចត្តុចសេត បត ក្ញុយិលទ្ធិ តាយ ទេចឌិតន្តា៉ ឃត្ត ឃត្ត ហិ ចិបយ្សុតាឃ អបទិន្នាតា លទ្ធា ក្លប្យឌ្ឍត្តិ, ពត្ត ពត្ត ក្លប្យាគទេតា បក្យតិ ទេពយ្ស ចដ្ឋម្ញុល់ កិលេសឌាតាំ អត្យុសេតិ៉ ពាំ អប្យហឹតទេដ្ឋត ក្ញុយិលទ្ធប្យត្តិ តាយាតិ ទេចឌិតន្តា៉ ពត្ត ច ឃយ្សុ លទេទ្ធយ្ស អប្យហឹតាត្យុឃិតា កិលេសា, ពយ្សុ ទេព ទុច លទ្ធា ទេពសំ កិលេសាត៌ ចត្ត, ត ព្ចាតទេទ លទ្ធា៉ អតីតក្លូទេទ្ធយ្ស ចយ្សុ អប្យហឹតាត្យុឃិតាត៌ កិលេសាត៌ អតីតក្លូទ្ធា ទុច ចត្ត, ត ព្ចាតទេទ៉ ទុសេច តទេឃា អតាកពាឌីយ្ស៉ ពឆា កាយាចទទក្លូទេទ្ធយ្ស អប្យហឹតាត្យុឃិតាត៌ កិលេសាត៌ កាយាចទទក្លូទ្ធា ទុច ចត្ត, ត ព្ចាតទេទ៉ ទុស តទេឃា ក្ញុបិក្ញុបិចចទេសយ្ស៉

សោតាបត្តាឌីត៌ បត ឃយ្សុ ឃយ្សុ អទិឃបុក្កលយ្សុ លទេទ្ធយ្ស ពាំ ពាំ ចដ្ឋម្ញុល់ កិលេសឌាតាំ ទេពត ទេពត យទេក្កត បហឹត៌, ពយ្សុ ពយ្សុ ទេព ទេព លទ្ធា បហឹតាត៌ ទេពសំ ទេពសំ ចដ្ឋម្ញុលកិលេសាត៌ អចត្តទេតា ក្ញុឹតិ សដ្ត ត លកត្តិ៉ បុត្ថុជ្ឈតយ្សុ បត សន្តាសោ ចដ្ឋម្ញុលិត៌ កិលេសាត៌ អប្យហឹតត្តា ឃំ កិច្ចិ កទិឃយាត៌ កយ្ចំ ក្យុសល់ ចា អក្យុសល់ ចា ទេហាតិ, ព្ចាច្ចយ្សុ កិលេសប្យច្ចឃា ចដ្ឋិ ចឆ្លិ៉ ពទេយ្សុតាំ ចដ្ឋម្ញុល់ ក្ញុបក្លូទេទ្ធ ទុច, ត ទេចគតាក្លូទ្ធាឌីយ្ស...ទេប... ចិន្នាលាក្លូទេទ្ធ ទុច ចា, ត ក្ញុបក្លូទ្ធាឌីយ្សុតិ ត ចត្តត្ថាំ៉ កយ្ញា? អចិសេសេត បច្ចាយ្ស លទេទ្ធយ្ស អត្យុឃិតត្តា៉ កធំ? បឆចិទសាឌិមិច ក្ញុទេក្លូ៉ ឃឆា ហិ យហាក្ញុទេក្លូ បឆចិតល់ អឆិដ្ឋាឃ បឆចិទសច្ចា អាទេបិទសច្ចា តិយ្សុាឃ ពប្យច្ចឃា ម្ញុលលទ្ធសាលបសាលបត្តបល្លចបលិសបុប្បផលេហិ ចឌ្ឍិត្វា តក៌ បុទេទត្វា ឃាចកប្យាចសាត៌ ពឹឌបទេយ្យទាឃ ក្ញុក្លូបទេចលឹសត្តាទេត ចិទេព “ពាំ បឆចិទសាឌិ ម្ញុទេល ទុច, ត លទ្ធាឌីយ្ស, ផទេល ទុច ចា, ត ម្ញុលិឌីយ្សុ”តិ ត ចត្តត្ថាំ៉ កយ្ញា? អចិសេសេត សទ្ធាទេត្វច ម្ញុលិឌីយ្ស អត្យុកពត្តា, ទុចំ៉ ឃឆា បត ពទេយ្សុច ក្ញុក្លូយ្សុ បុប្បផលិឌីយ្ស តិត្តិទេត្ត ពោធិ បុទិសោ ចត្យុយ្ស ឌិសាយ្ស យណ្ហកកណ្ឋក៌ តាយ ក្ញុទេក្លូ ចិសំ បទេឃាទេឌឃ្យ, អឆ សោ ក្ញុទេក្លា ទេពត ចិសសម្បទេយ្សុត ផុទេដ្ឋា បឆចិទសអាទេបិទសបទិឃាឌិទេត្តត អប្យសចតឆម្ភាំ អាកម្ភ បុត សន្តាត៌ តិត្តាទេត្តាំ សមទេត្វា ត កទេចឃ្យ, ទុចទេមចំ លទ្ធប្យចត្តិឃំ តិត្តិទេត្ត ក្យុលបុទេត្តា ពយ្សុ បុទិសយ្សុ ចត្យុយ្ស ឌិសាយ្ស ក្ញុទេក្លូ ចិសប្យទេឃាឌត៌ ចិឃ អត្តទេតា សន្តាទេត ចត្យុយក្កកាចត៌ អាទេកតិ៉ អឆយ្សុ សោ លទ្ធសត្តាទេតា ទេពត ចត្យុយក្កចិសសម្បទេយ្សុត សន្តាសោ ចដ្ឋម្ញុលកិលេសាត៌ បទិឃាឌិត្តត្តា កិទិឃកាចមត្តម្យុបកពកាឃកម្ភាឌិ សន្តាកម្ភប្យទេកទេគា អាឃតិ៉ បុតព្ចាចាកិតិត្តាត្តឆម្ភាមយាកម្ភ កចត្តទសត្តាត៌ តិត្តាទេត្តាំ សមទេត្វា ត ទេហាតិ៉ ពោចល់ បត ចទិមចិន្នាលាតិទេទាទេឆត តិទិទ្ធទេតា ចិឃ ឌាពទេចទេគា អត្យុបិគាទេតា បទិតិត្តាតិ៉ ទុចំ ក្ញុយិឃា ក្ញុយិលទ្ធយ្សុ ច តាតត្ត ទេចឌិតន្តា៉

អបិច អបទេយ្យិ សម្យុគាចាទាទេម្ភលាឌិក្កហិតាចិក្លូក្កិតាសម្ញុហពចសេត ចត្យុត្តិឆម្យុប្យត្តិ៉ ពត្ត ចត្តយាត្យុប្យត្តទេមច សម្យុគាចាក្ញុប្យត្តិ៉ ចក្លាឌីត៌ បត អាបិឆកទេព អាទេម្ភលេ បុន្នាកាទេក អត្យុប្យឌ្ឈយាតយ្យិ កិលេសឌាតាំ អាទេម្ភលាយ្សុ អឆិក្កហិតត្តា ទុច អបទកាទេក អចយ្សុម្យុប្យត្តិទេតា អាទេម្ភលាឌិក្កហិត្យុប្យត្តត្តិ ចុច្ចតិ៉ កល្យាណិកាទេម បិណ្ឌាឃ ចទទេតា យហាតិយ្សុទេត្វទេយ្សុ ចិសកាកក្ញុបគយ្សុទេតត ក្លប្យត្តកិលេសឌាពទេច្ចាត្ត តិគយ្សុត៌៉ ពយ្សុ “ក្លប្យត្តិ កាយចិតក្ក”ត្តិអាឌីយ្ស (ម៉ តិ៉ ១៉១៩; អ៉ តិ៉ ៩៉៥៥) បទេឃាទេកា គដ្ឋទេន្តា៉ សមឆចិបយ្សុតាត៌ អន្នាពទចសេត អចិក្លូក្កិតកិលេសឌាតាំ ចិត្តសត្តតិមតាក្ញុឡហំ ក្លប្យត្តិតិចាទកយ្សុ ទេហត្យុទេតា អកាចា អចិក្លូក្កិត្យុប្យត្តិ តាយ៉ ពាំ “អឃយ្យិ ទេលា, កិក្លូទេច, អាតាបិតយ្សុតិសយាឌិ កាចិទេតា ពាហ្យលឹកទេតា សទេត្តា ទេចច បលឹទេតា ច អទេសចតទេកា ច យ្សុទេលា ច ចិហាទេទា ក្លប្យត្តប្យទេត្ត បិបទេក អក្យុសទេល ឆម្ភេ ជាតសោ អត្តទឆាទេបតិ”តិអាឌីយ្ស (បិទា៉ ១៩៥) គដ្ឋន្តា៉ សមឆចិបយ្សុតាចសេត ចិក្លូក្កិតយ្យិ កិលេសឌាតាំ អទិឃមទេក្កត

ᩋᩈᨾᩪᩉᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨵᨾ᩠ᨾᨲᩴ ᩋᨶᨲᩦᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩈᨾᩪᩉᨲᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᩋᩣᨠᩣᩈᩮᨶ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩔ ᩋᨭ᩠ᨮᩈᨾᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᩃᩣᨽᩥᨶᩮᩣ ᨳᩮᩁᩔ ᨠᩩᩈᩩᨾᩥᨲᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮ ᩏᨷᩅᨶᩮ ᨷᩩᨷ᩠ᨹᩣᨶᩥ ᩒᨧᩥᨶᨶ᩠ᨲᩔ ᨾᨵᩩᩁᩔᩁᩮᨶ ᨣᩣᨿᨲᩮᩣ ᨾᩣᨲᩩᨣᩣᨾᩔ ᨣᩦᨲᩈᨴ᩠ᨴᩴ ᩈᩩᨲᩅᨲᩮᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᨠᩥᩃᩮᩈᨩᩣᨲᩮᩣ ᨧᩮᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᨴᩔᨶᩴ᪨ ᨲᩔ “ᩋᩁᩥᨿᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᨦ᩠ᨣᩥᨠᩴ ᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᨻᩣᩉᩩᩃᩦᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮ ᨷᩣᨷᨠᩮ ᩋᨠᩩᩈᩃᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᨿᩮᩅ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᨵᩣᨷᩮᨲᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ (ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪕᪨᪑᪕᪘) ᨷᨿᩮᩣᨣᩮᩣ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᨲᩥᩅᩥᨵᨾ᩠ᨷᩥ ᨧᩮᨲᩴ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩣᨵᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩣᩅᩥᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨽᩥᨲᩣᩈᨾᩪᩉᨲᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩴ ᨽᩪᨾᩥᩃᨴ᩠ᨵᩮᨶᩮᩅ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩦᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

ᩍᨧ᩠ᨧᩮᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᨽᩮᨴᩮ ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮ ᨽᩪᨾᩥᩃᨴ᩠ᨵᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩣᨵᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩣᩅᩥᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨽᩥᨲᩣᩈᨾᩪᩉᨲᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᨽᩮᨴᨲᩣᨿᩴ ᨠᩮᩣᨵᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? ᩍᨲ᩠ᨳᩴᩅᩥᨵᩔ ᩅᩥᨶᩮᨲᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣ᪨ ᩍᨲ᩠ᨳᩴᩅᩥᨵᨾᩮᩅ ᩉᩥ ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩴ ᨿᩮᨶ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᩅᩥᨶᨿᩮᨶ ᩅᩥᨶᩮᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨿᩴ ᨷᨶᩮᨲᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶᨽᩪᨲᩣᨷᨣᨲᩮᩣᨠᩣᩈᨠᨲᩈᨾᩩᨴᩣᨧᩣᩁᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩴ, ᩑᨲ᩠ᨳ ᩋᨹᩃᩮᩣ ᨧ ᩋᩈᨠ᩠ᨿᩮᩣ ᨧ ᩅᩣᨿᩣᨾᩮᩣ᪨ ᩋᨹᩃᩮᩣ ᩉᩥ ᨽᩪᨲᩣᨷᨣᨲᩮ ᩅᩣᨿᩣᨾᩮᩣ ᩅᩣᨿᩣᨾᨶ᩠ᨲᩮᨶᩣᨷᩥ ᨲᩔ ᨶᩥᩁᩩᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨲᨳᩣ ᩒᨠᩣᩈᨠᨲᩮ᪨ ᩋᩈᨠ᩠ᨿᩮᩣ ᨧ ᩅᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶᩈᨾᩩᨴᩣᨧᩣᩁᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮ ᨠᩥᩃᩮᩈᩅᩮᩣᨴᩣᨶᩣᨶᩴ ᩑᨠᨠ᩠ᨡᨱᩩᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣᨲᩥ᪨

ᩅᩥᨶᩮᨲᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨷᨶ –

“ᨴᩩᩅᩥᨵᩮᩣ ᩅᩥᨶᨿᩮᩣ ᨶᩣᨾ, ᩑᨠᨾᩮᨠᩮᨲ᩠ᨳ ᨷᨬ᩠ᨧᨵᩣ;

ᨲᩮᩈᩩ ᩋᨭ᩠ᨮᩅᩥᨵᩮᨶᩮᩈ, ᩅᩥᨶᩮᨲᩦᨲᩥ ᨷᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ”᪨

ᩋᨿᨬ᩠ᩉᩥ ᩈᩴᩅᩁᩅᩥᨶᨿᩮᩣ, ᨷᩉᩣᨶᩅᩥᨶᨿᩮᩣᨲᩥ ᨴᩩᩅᩥᨵᩮᩣ ᩅᩥᨶᨿᩮᩣ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ ᨴᩩᩅᩥᨵᩮ ᩅᩥᨶᨿᩮ ᩑᨠᨾᩮᨠᩮᩣ ᩅᩥᨶᨿᩮᩣ ᨷᨬ᩠ᨧᨵᩣ ᨽᩥᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨ ᩈᩴᩅᩁᩅᩥᨶᨿᩮᩣᨷᩥ ᩉᩥ ᩈᩦᩃᩈᩴᩅᩁᩮᩣ, ᩈᨲᩥᩈᩴᩅᩁᩮᩣ, ᨬᩣᨱᩈᩴᩅᩁᩮᩣ, ᨡᨶ᩠ᨲᩥᩈᩴᩅᩁᩮᩣ, ᩅᩦᩁᩥᨿᩈᩴᩅᩁᩮᩣᨲᩥ ᨷᨬ᩠ᨧᩅᩥᨵᩮᩣ᪨ ᨷᩉᩣᨶᩅᩥᨶᨿᩮᩣᨷᩥ ᨲᨴᨦ᩠ᨣᨷ᩠ᨷᩉᩣᨶᩴ, ᩅᩥᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨽᨶᨷ᩠ᨷᩉᩣᨶᩴ, ᩈᨾᩩᨧ᩠ᨨᩮᨴᨷ᩠ᨷᩉᩣᨶᩴ, ᨷᨭᩥᨷ᩠ᨷᩔᨴ᩠ᨵᩥᨷ᩠ᨷᩉᩣᨶᩴ, ᨶᩥᩔᩁᨱᨷ᩠ᨷᩉᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᨬ᩠ᨧᩅᩥᨵᩮᩣ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ “ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨷᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩈᩴᩅᩁᩮᨶ ᩏᨷᩮᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩈᨾᩩᨷᩮᨲᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ (ᩅᩥᨽ᪨ ᪕᪑᪑) ᩈᩦᩃᩈᩴᩅᩁᩮᩣ, “ᩁᨠ᩠ᨡᨲᩥ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩴ, ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩮ ᩈᩴᩅᩁᩴ ᩋᩣᨷᨩ᩠ᨩᨲᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ (ᨴᩦ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪨᪒᪑᪓; ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪨᪒᪙᪕; ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪔᪨᪒᪓᪙; ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪓᪨᪑᪖) ᩈᨲᩥᩈᩴᩅᩁᩮᩣ᪨

“ᨿᩣᨶᩥ ᩈᩮᩣᨲᩣᨶᩥ ᩃᩮᩣᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ, (ᩋᨩᩥᨲᩣᨲᩥ ᨽᨣᩅᩣ)

ᩈᨲᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᨶᩥᩅᩣᩁᨱᩴ;

ᩈᩮᩣᨲᩣᨶᩴ ᩈᩴᩅᩁᩴ ᨻᩕᩪᨾᩥ,

ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᩮᨲᩮ ᨸᩥᨵᩦᨿᩁᩮ”ᨲᩥ (ᩈᩩ. ᨶᩥ. ᪑᪐᪔᪑) –

ᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᨬᩣᨱᩈᩴᩅᩁᩮᩣ, “ᨡᨾᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩈᩦᨲᩔ ᩏᨱ᩠ᩉᩔᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ (ᨾ. ᨶᩥ. ᪑.᪒᪔; ᩋ. ᨶᩥ. ᪔.᪑᪑᪔) ᨡᨶ᩠ᨲᩥᩈᩴᩅᩁᩮᩣ, “ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩴ ᨠᩣᨾᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩴ ᨶᩣᨵᩥᩅᩣᩈᩮᨲᩥ, ᨸᨩᩉᨲᩥ, ᩅᩥᨶᩮᩣᨴᩮᨲᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ (ᨾ. ᨶᩥ. ᪑.᪒᪖; ᩋ. ᨶᩥ. ᪔.᪑᪑᪔) ᩅᩦᩁᩥᨿᩈᩴᩅᩁᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ. ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩣᨸᩥ ᨧᩣᨿᩴ ᩈᩴᩅᩁᩮᩣ ᨿᨳᩣᩈᨠᩴ ᩈᩴᩅᩁᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩴ ᩅᩥᨶᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᨠᩣᨿᨴᩩᨧ᩠ᨧᩁᩥᨲᩣᨴᩦᨶᩴ ᩈᩴᩅᩁᨱᨲᩮᩣ ᩈᩴᩅᩁᩮᩣ, ᩅᩥᨶᨿᨶᨲᩮᩣ ᩅᩥᨶᨿᩮᩣᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ. ᩑᩅᩴ ᨲᩣᩅ ᩈᩴᩅᩁᩅᩥᨶᨿᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᨵᩣ ᨽᩥᨩ᩠ᨩᨲᩦᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ.

ᨲᨳᩣ ᨿᩴ ᨶᩣᨾᩁᩪᨸᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩣᨴᩦᩈᩩ ᩅᩥᨸᩔᨶᩮᩈᩩ ᨿᩣᩅ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨸᩁᩥᩉᩣᨶᩅᩈᩮᨶ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥ, ᨲᩣᩅ ᨲᩮᨶ ᨲᩮᨶ ᨬᩣᨱᩮᨶ ᨲᩔ ᨲᩔ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᩔ ᨸᩉᩣᨶᩴ. ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩥᨴᩴ – ᨶᩣᨾᩁᩪᨸᩅᩅᨲ᩠ᨳᩣᨶᩮᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨿᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣ, ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨸᩁᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨶ ᩋᩉᩮᨲᩩᩅᩥᩈᨾᩉᩮᨲᩩᨴᩥᨭ᩠ᨮᩦᨶᩴ, ᨲᩔᩮᩅ ᩋᨸᩁᨽᩣᨣᩮ ᨠᨦ᩠ᨡᩣᩅᩥᨲᩁᨱᩮᨶ ᨠᨳᩴᨠᨳᩦᨽᩣᩅᩔ, ᨠᩃᩣᨸᩈᨾ᩠ᨾᩈᨶᩮᨶ “ᩋᩉᩴ ᨾᨾᩣ”ᨲᩥ ᨣᩣᩉᩔ, ᨾᨣ᩠ᨣᩣᨾᨣ᩠ᨣᩅᩅᨲ᩠ᨳᩣᨶᩮᨶ ᩋᨾᨣ᩠ᨣᩮ ᨾᨣ᩠ᨣᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿ, ᩏᨴᨿᨴᩔᨶᩮᨶ ᩏᨧ᩠ᨨᩮᨴᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣ, ᩅᨿᨴᩔᨶᩮᨶ ᩈᩔᨲᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣ, ᨽᨿᨴᩔᨶᩮᨶ ᩈᨽᨿᩮᩈᩩ ᩋᨽᨿᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿ, ᩋᩣᨴᩦᨶᩅᨴᩔᨶᩮᨶ ᩋᩔᩣᨴᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿ, ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩥᨴᩣᨶᩩᨸᩔᨶᩮᨶ ᩋᨽᩥᩁᨲᩥᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿ, ᨾᩩᨧ᩠ᨧᩥᨲᩩᨠᨾ᩠ᨿᨲᩣᨬᩣᨱᩮᨶ ᩋᨾᩩᨧ᩠ᨧᩥᨲᩩᨠᨾ᩠ᨿᨲᩣᨿ, ᩏᨸᩮᨠ᩠ᨡᩣᨬᩣᨱᩮᨶ ᩋᨶᩩᨸᩮᨠ᩠ᨡᩣᨿ, ᩋᨶᩩᩃᩮᩣᨾᩮᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩥᨲᩥᨿᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩮ ᨧ ᨸᨭᩥᩃᩮᩣᨾᨽᩣᩅᩔ, ᨣᩮᩣᨲᩕᨽᩩᨶᩣ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨣ᩠ᨣᩣᩉᩔ ᨸᩉᩣᨶᩴ, ᩑᨲᩴ ᨲᨴᨦ᩠ᨣᨸ᩠ᨸᩉᩣᨶᩴ ᨶᩣᨾ. ᨿᩴ ᨸᨶ ᩏᨸᨧᩣᩁᨸ᩠ᨸᨶᩣᨽᩮᨴᩔ ᩈᨾᩣᨵᩥᨶᩮᩣ ᨿᩣᩅ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨸᩁᩥᩉᩣᨶᩥᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥ, ᨲᩣᩅ ᨲᩮᨶᩣᨽᩥᩉᨲᩣᨶᩴ ᨶᩦᩅᩁᨱᩣᨶᩴ ᨿᨳᩣᩈᨠᩴ ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩣᨴᩥᨸᨧ᩠ᨧᨶᩦᨠᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᩋᨶᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩴ ᨸᩉᩣᨶᩴ, ᩑᨲᩴ ᩅᩥᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨽᨶᨸ᩠ᨸᩉᩣᨶᩴ ᨶᩣᨾ. ᨿᩴ ᨸᨶ ᨧᨲᩩᨶ᩠ᨶᩴ ᩋᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᩣᨶᩴ ᨽᩣᩅᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᩴᨲᩴᨾᨣ᩠ᨣᩅᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᩮ “ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨣᨲᩣᨶᩴ ᨸᩉᩣᨶᩣᨿᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ (ᨵ. ᩈ. ᪒᪗᪗) ᨶᨿᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩈᨾᩩᨴᨿᨸᨠ᩠ᨡᩥᨠᩔ ᨠᩥᩃᩮᩈᨣᩉᨶᩔ ᨸᩩᨶ ᩋᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩋᨸ᩠ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᨽᩣᩅᩮᨶ ᩈᨾᩩᨧ᩠ᨨᩮᨴᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩴ ᨸᩉᩣᨶᩴ, ᩍᨴᩴ ᩈᨾᩩᨧ᩠ᨨᩮᨴᨸ᩠ᨸᩉᩣᨶᩴ ᨶᩣᨾ. ᨿᩴ ᨸᨶ ᨹᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮ ᨸᨭᩥᨸ᩠ᨸᩔᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣᨶᩴ ᨸᩉᩣᨶᩴ, ᩍᨴᩴ ᨸᨭᩥᨸ᩠ᨸᩔᨴ᩠ᨵᩥᨸ᩠ᨸᩉᩣᨶᩴ ᨶᩣᨾ. ᨿᩴ ᨸᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᨦ᩠ᨡᨲᨶᩥᩔᨭᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᩉᩦᨶᩈᨻ᩠ᨻᩈᨦ᩠ᨡᨲᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩴ, ᩍᨴᩴ ᨶᩥᩔᩁᨱᨸ᩠ᨸᩉᩣᨶᩴ ᨶᩣᨾ. ᩈᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨸᩥ ᨧᩮᨲᩴ ᨸᩉᩣᨶᩴ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨧᩣᨣᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᨸᩉᩣᨶᩴ, ᩅᩥᨶᨿᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩅᩥᨶᨿᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ “ᨸᩉᩣᨶᩅᩥᨶᨿᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨲᩴᨲᩴᨸᩉᩣᨶᩅᨲᩮᩣ ᩅᩣ ᨲᩔ ᨲᩔ ᩅᩥᨶᨿᩔ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᨲᩮᩣᨸᩮᨲᩴ “ᨸᩉᩣᨶᩅᩥᨶᨿᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ. ᩑᩅᩴ ᨸᩉᩣᨶᩅᩥᨶᨿᩮᩣᨸᩥ ᨸᨬ᩠ᨧᨵᩣ ᨽᩥᨩ᩠ᨩᨲᩦᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ. ᩑᩅᨾᩮᨠᩮᨠᩔ ᨸᨬ᩠ᨧᨵᩣ ᨽᩥᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᨴᩈᩅᩥᨵᩮᩣ ᩅᩥᨶᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ.

ᨲᩮᩈᩩ ᨸᨭᩥᨸ᩠ᨸᩔᨴ᩠ᨵᩥᩅᩥᨶᨿᩴ ᨶᩥᩔᩁᨱᩅᩥᨶᨿᨬ᩠ᨧ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩅᩈᩮᩈᩮᩉᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᩅᩥᨵᩮᩉᩥ ᩅᩥᨶᨿᩮᩉᩥ ᨲᩮᨶ ᨲᩮᨶ ᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩮᨶ ᩅᩥᨶᩮᨲᩦᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ. ᨠᨳᩴ? ᩈᩦᩃᩈᩴᩅᩁᩮᨶ ᨠᩣᨿᩅᨧᩦᨴᩩᨧ᩠ᨧᩁᩥᨲᩣᨶᩥ ᩅᩥᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣᨸᩥ ᩉᩥ ᨲᩴᩈᨾ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨾᩮᩣᩉᩴ ᩅᩥᨶᩮᨲᩥ, ᩈᨲᩥᨸᨬ᩠ᨬᩣᩈᩴᩅᩁᩮᩉᩥ ᩋᨽᩥᨩ᩠ᨫᩣᨴᩮᩣᨾᨶᩔᩣᨴᩦᨶᩥ ᩅᩥᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣᨸᩥ ᨴᩮᩣᨾᨶᩔᩈᨾ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨾᩮᩣᩉᩴ ᩅᩥᨶᩮᨲᩥ, ᨡᨶ᩠ᨲᩥᩈᩴᩅᩁᩮᨶ ᩈᩦᨲᩣᨴᩦᨶᩥ ᨡᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣᨸᩥ ᨲᩴᨲᩴᩋᩣᨥᩣᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩈᨾ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨾᩮᩣᩉᩴ ᩅᩥᨶᩮᨲᩥ, ᩅᩦᩁᩥᨿᩈᩴᩅᩁᩮᨶ ᨻ᩠ᨿᩣᨸᩣᨴᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣᨸᩥ ᨲᩴᩈᨾ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨾᩮᩣᩉᩴ ᩅᩥᨶᩮᨲᩥ. ᨿᩮᩉᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩉᩥ ᨲᨴᨦ᩠ᨣᩅᩥᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨽᨶᩈᨾᩩᨧ᩠ᨨᩮᨴᨸ᩠ᨸᩉᩣᨶᩣᨶᩥ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮᩈᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨲᩮ ᨲᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᨸᨩᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣᨸᩥ ᨲᨴᨦ᩠ᨣᨸ᩠ᨸᩉᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩅᩥᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨽᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩈᨾᩩᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨧ ᨾᩮᩣᩉᩴ ᩅᩥᨶᩮᨲᩥ. ᨠᩣᨾᨬ᩠ᨧᩮᨲ᩠ᨳ ᨸᩉᩣᨶᩅᩥᨶᨿᩮᨶ ᩅᩥᨶᨿᩮᩣ ᨶ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᨲᩥ. ᨿᩮᩉᩥ ᨸᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩉᩥ ᨸᩉᩣᨶᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩮᩉᩥ ᩅᩥᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣᨸᩥ ᨸᩁᩥᨿᩣᨿᨲᩮᩣ “ᨸᩉᩣᨶᩅᩥᨶᨿᩮᨶ ᩅᩥᨶᩮᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ. ᨸᨭᩥᨸ᩠ᨸᩔᨴ᩠ᨵᩥᨸ᩠ᨸᩉᩣᨶᨠᩣᩃᩮ ᨸᨶ ᩅᩥᨶᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᨶᩥᩔᩁᨱᨸ᩠ᨸᩉᩣᨶᩔ ᨧ ᩋᨶᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮᨲᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣ ᨶ ᨲᩮᩉᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩅᩥᨶᩮᨲᩦᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ. ᩑᩅᩴ

តេសុ បដិប្បស្សទ្ធិវិនយំ និស្សរណវិនយញ្ច ឋបេត្វា អវសេសេន អដ្ឋវិធេន វិនយេនេវ តេន តេន បរិយាយេន វិនេតីតិ បវុច្ចតីតិ៑ យេ វា –

“បញ្ចិមេ, ភិក្ខវេ, អាឃាតបដិវិនយា, យត្ថ ភិក្ខុនោ ឧប្បន្នោ អាឃាតោ សព្ពសោ បដិវិនេតព្ពោ៑ កតមេ បញ្ច? យស្មិំ, ភិក្ខវេ, បុគ្គលេ អាឃាតោ ជាយេថ, មេត្តា តស្មិំ បុគ្គលេ ភាវេតព្ពា...បេ... ករុណា... ឧបេក្ខា... អសតិ-អមនសិការោ តស្មិំ បុគ្គលេ អាបជ្ជិតព្ពោ, ឯវំ តស្មិំ បុគ្គលេ អាឃាតោ បដិវិនេតព្ពោ៑ កម្មស្សកតា ឯវ វា តស្មិំ បុគ្គលេ អធិដ្ឋាតព្ពា កម្មស្សកោ អយមាយស្មា...បេ... ទាយាទោ ភវិស្សតី”តិ (អ៑ និ៑ ៥៑១៦១) –

ឯវំ បញ្ច អាឃាតបដិវិនយា វុត្តា៑ យេ ច –

“បញ្ចិមេ, អាវុសោ, អាឃាតបដិវិនយា, យត្ថ ភិក្ខុនោ ឧប្បន្នោ អាឃាតោ សព្ពសោ បដិវិនេតព្ពោ៑ កតមេ បញ្ច? ឥធាវុសោ , ឯកច្ចោ បុគ្គលោ អបរិសុទ្ធកាយសមាចារោ ហោតិ, បរិសុទ្ធវចីសមាចារោ, ឯវរូបេបិ, អាវុសោ, បុគ្គលេ អាឃាតោ បដិវិនេតព្ពោ”តិ (អ៑ និ៑ ៥៑១៦២) –

ឯវមាទិនាបិ នយេន បញ្ច អាឃាតបដិវិនយា វុត្តា៑ តេសុ យេន កេនចិ អាឃាតបដិវិនយេន វិនេត្តាបេស វិនេតីតិ បវុច្ចតិ៑ អបិច យថាហ –

“ឧភតោទណ្ឌកេន ចេបិ, ភិក្ខវេ, កកចេន ចោរា ឱចរកា អង្គមង្គានិ ឱក្កន្តេយ្យុំ, តត្រាបិ យោ មនោ បទោសេយ្យ, ន មេ សោ តេន សាសនករោ”តិ (ម៑ និ៑ ១៑២៣២) –-

ឯវំ សត្ថុ វចនំ,

“តស្សេវ តេន បាបិយោ, យោ កុទ្ធំ បដិកុជ្ឈតិ;

កុទ្ធំ អប្បដិកុជ្ឈន្តោ, សង្គាមំ ជេតិ ទុជ្ជយំ៑

“ឧភិន្នមត្ថំ ចរតិ, អត្តនោ ច បរស្ស ច;

បរំ សង្កុបិតំ ញត្វា, យោ សតោ ឧបសម្មតី”៑ (សំ៑ និ៑ ១៑១៨៨);

“ᩈᨲ᩠ᨲᩥᨾᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩈᨷᨲ᩠ᨲᨠᨶ᩠ᨲᩣ ᩈᨷᨲ᩠ᨲᨠᩁᨱᩣ ᨠᩮᩣᨵᨶᩴ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᩴ ᩅᩣ ᨷᩩᩁᩥᩈᩴ ᩅᩣ᪨ ᨠᨲᨾᩮ ᩈᨲ᩠ᨲ? ᩍᨵ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨷᨲ᩠ᨲᩔ ᩑᩅᩴ ᩍᨧ᩠ᨨᨲᩥ – ‘ᩋᩉᩮᩣ, ᩅᨲᩣᨿᩴ ᨴᩩᨻ᩠ᨻᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᩋᩔᩣ’ᨲᩥ᪨ ᨲᩴ ᨠᩥᩔ ᩉᩮᨲᩩ? ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨷᨲ᩠ᨲᩔ ᩅᨱ᩠ᨱᩅᨲᩣᨿ ᨶᨶ᩠ᨴᨲᩥ᪨ ᨠᩮᩣᨵᨶᩣᨿᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨷᩩᩁᩥᩈᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨠᩮᩣᨵᩣᨽᩥᨽᩪᨲᩮᩣ ᨠᩮᩣᨵᨷᩁᩮᨲᩮᩣ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨷᩥ ᩈᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩈᩩᨶ᩠ᩉᩣᨲᩮᩣ ᩈᩩᩅᩥᩃᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᨷ᩠ᨷᩥᨲᨠᩮᩈᨾᩔᩩ ᩒᨴᩣᨲᩅᨲ᩠ᨳᩅᩈᨶᩮᩣ, ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩈᩮᩣ ᨴᩩᨻ᩠ᨻᨱ᩠ᨱᩮᩣᩅ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨠᩮᩣᨵᩣᨽᩥᨽᩪᨲᩮᩣ᪨ ᩋᨿᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨷᨮᨾᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᩈᨷᨲ᩠ᨲᨠᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨷᨲ᩠ᨲᨠᩁᨱᩮᩣ ᨠᩮᩣᨵᨶᩴ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᩴ ᩅᩣ ᨷᩩᩁᩥᩈᩴ ᩅᩣ (ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪗᪨᪖᪔)᪨

“ᨷᩩᨶ ᨧᨷᩁᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨷᨲ᩠ᨲᩔ ᩑᩅᩴ ᩍᨧ᩠ᨨᨲᩥ – ‘ᩋᩉᩮᩣ, ᩅᨲᩣᨿᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩈᨿᩮᨿ᩠ᨿᩣ’ᨲᩥ...ᨷᩮ... ‘ᨶ ᨷᨧᩩᩁᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩋᩔᩣ’ᨲᩥ...ᨷᩮ... ‘ᨶ ᨽᩮᩣᨣᩅᩣ ᩋᩔᩣ’ᨲᩥ...ᨷᩮ... ‘ᨶ ᨿᩈᩅᩣ ᩋᩔᩣ’ᨲᩥ...ᨷᩮ... ‘ᨶ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩅᩣ ᩋᩔᩣ’ᨲᩥ...ᨷᩮ... ‘ᨠᩣᨿᩔ ᨽᩮᨴᩣ ᨷᩁᩴ ᨾᩁᨱᩣ ᩋᨷᩣᨿᩴ ᨴᩩᨣ᩠ᨣᨲᩥᩴ ᩅᩥᨶᩥᨷᩣᨲᩴ ᨶᩥᩁᨿᩴ ᩏᨷᨷᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿᩣ’ᨲᩥ᪨ ᨲᩴ ᨠᩥᩔ ᩉᩮᨲᩩ? ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨷᨲ᩠ᨲᩔ ᩈᩩᨣᨲᩥᨣᨾᨶᩮᨶ ᨶᨶ᩠ᨴᨲᩥ᪨ ᨠᩮᩣᨵᨶᩣᨿᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨷᩩᩁᩥᩈᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨠᩮᩣᨵᩣᨽᩥᨽᩪᨲᩮᩣ ᨠᩮᩣᨵᨷᩁᩮᨲᩮᩣ ᨠᩣᨿᩮᨶ ᨴᩩᨧ᩠ᨧᩁᩥᨲᩴ ᨧᩁᨲᩥ, ᩅᩣᨧᩣᨿ... ᨾᨶᩈᩣ ᨴᩩᨧ᩠ᨧᩁᩥᨲᩴ ᨧᩁᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨠᩣᨿᩮᨶ ᨴᩩᨧ᩠ᨧᩁᩥᨲᩴ ᨧᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ...ᨷᩮ... ᩅᩣᨧᩣᨿ...ᨷᩮ... ᨾᨶᩈᩣ ᨴᩩᨧ᩠ᨧᩁᩥᨲᩴ ᨧᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩣᨿᩔ ᨽᩮᨴᩣ ᨷᩁᩴ ᨾᩁᨱᩣ...ᨷᩮ... ᨶᩥᩁᨿᩴ ᩏᨷᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ ᨠᩮᩣᨵᩣᨽᩥᨽᩪᨲᩮᩣ”ᨲᩥ (ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪗᪨᪖᪔)᪨

“ᨠᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨶ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, ᨠᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨶ ᨷᩔᨲᩥ...ᨷᩮ...᪨ (ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪗᪨᪖᪔; ᨾᩉᩣᨶᩥ᪨ ᪕);

“ᨿᩮᨶ ᨠᩮᩣᨵᩮᨶ ᨠᩩᨴ᩠ᨵᩣᩈᩮ, ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨣ᩠ᨣᨲᩥᩴ;

ᨲᩴ ᨠᩮᩣᨵᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᨴᨬ᩠ᨬᩣᨿ, ᨷᨩᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨷᩔᩥᨶᩮᩣ᪨ (ᩍᨲᩥᩅᩩ᪨ ᪔);

“ᨠᩮᩣᨵᩴ ᨩᩉᩮ ᩅᩥᨷ᩠ᨷᨩᩉᩮᨿ᩠ᨿ ᨾᩣᨶᩴ, ᩈᩴᨿᩮᩣᨩᨶᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨾᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮᨿ᩠ᨿ᪨ (ᨵ᪨ ᨷ᪨ ᪒᪒᪑);

“ᩋᨶᨲ᩠ᨳᨩᨶᨶᩮᩣ ᨠᩮᩣᨵᩮᩣ, ᨠᩮᩣᨵᩮᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᨠᩮᩣᨷᨶᩮᩣ᪨ (ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪗᪨᪖᪔; ᩍᨲᩥᩅᩩ᪨ ᪘᪘);

“ᩑᨠᩣᨷᩁᩣᨵᩴ ᨡᨾ ᨽᩪᩁᩥᨷᨬ᩠ᨬ, ᨶ ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ ᨠᩮᩣᨵᨻᩃᩣ ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩥ”ᨲᩥ᪨ (ᨩᩣ᪨ ᪑᪨᪑᪕᪨᪑᪘) –

ᩑᩅᨾᩣᨴᩥᨶᩣ ᨶᨿᩮᨶ ᨠᩮᩣᨵᩮ ᩋᩣᨴᩦᨶᩅᨬ᩠ᨧ ᨷᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨲᩮᩣᨷᩥ ᨠᩮᩣᨵᩮᩣ ᩅᩥᨶᨿᩴ ᩏᨷᩮᨲᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩑᩅᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩮᩣᨵᩴ ᩅᩥᨶᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣᨷᩥ ᩑᩈ ᩅᩥᨶᩮᨲᩦᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨

ᨠᩮᩣᨵᨲ᩠ᨲᩥ “ᩋᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨾᩮ ᩋᨧᩁᩦᨲᩥ ᩋᩣᨥᩣᨲᩮᩣ ᨩᩣᨿᨲᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ (ᨴᩦ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪓᪨᪓᪔᪐; ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪙᪨᪒᪙) ᨶᨿᩮᨶ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨶᩅᨶ᩠ᨶᩴ, “ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨾᩮ ᨶ

ចរី”តិ អាគឺតស្វា តប្យបិប ក្លូតោ សិទ្ធាត់ តចត្ថុរេបចាតិ អដ្ឋារសត្តំ, ណាល្យកល្ហកាគិតា អដ្ឋារេតត សង្គិ ឲក្បូតឌីសតិយា អាឈាតចត្តូត់ អញ្ញាតទាឈាតចត្តូសមូច អាឈាត់៍ ចិសដត្តិ ចិត្តូត់៍ សប្យចិសត្តិ សប្យស្ស ចិសំ៍ ព្ទចាតិ ឌូបយូចចត់, ព្ទ-ការ រលិប់ កត្វា ច-ព្ទរច្ចូច ចុត្តិ៍ ឌូសរឆហីតិ អករេហិ៍ ព្ទង់ ចុត្តំ រហាតិ – យចា ចិសតិកិច្ឆកោ ទចទដ្ឋា សរប្យុត ឥដ្ឋ សត្តំ កាយំ ឲរិត្វា ធិត់ ចិសង់ សប្យចិសំ យូលលត្ថតចបត្តបុប្យាគឺត់ អញ្ញាតទេហិ គាគារកសទដ្ឋហិ បរយារដត្វា ករេតហិ ចា ឌូសរឆហិ លិប្យរបច ចិរតយ្យ, ឲចរេបច់ រយា យចាចុរត្តតត្តតុ ខ្លប្យតិត់ ចិត្តសត្តាត់ ញ្សារបត្វា ធិត់ រកាឆំ យចាចុរត្តស្ស ចិតយត្ថបិរយស្ស រយត រកតបិ ខ្លបិរយត ចិរតតិ គាឆិចារសតិ បដហតិ ចិរតារេតិ ញ្សត្តិករទាតិតិ៍

រសា កិក្ខូ ដហាតិ ឌូរបិរត្តិ រសា ឲច់ រកាឆំ ចិរតរត្តា កិក្ខូ យស្មា រការឆា តតិយ បរក្កត សត្តរសា បហឹយតិ, តស្មា ឌូរបិរសត្តិតាត់ បរច្ចាទេបាកិយសំរយារដតាត់ ដហាតីតិ រចជិតរត្តា៍ អចិរសរសត ហិ បិរត្តិ តីរស្ស គាយំ, តស្មា ឌូរាតិ ច តាតិ សំសារសាករស្ស បិរក្ខតាតិ ចាតិ កត្វា “ឌូរបិរ”ត្តិ ចុច្ចតិ៍ អច ចា “រយា ខ្លប្យតិត់ ចិរតតិ រកាឆំ ចិសង់ សប្យចិសំច ឌូសរឆហិ”, រសា តតិយបរក្កត សត្តរសា រកាឆំ ចិរតត្វា អគាកាយិបរលេ ធិរតា កិក្ខូ ដហាតិ ឌូរបិរ៍ តត្ថ ឌូរត្តិ សកត្តការចា, បិរត្តិ បរត្តការចា៍ ឌូរំ ចា លេ អដ្ឋត្តិកាតិ អាយតគាតិ, បិរំ លេ ធាហិទាយតគាតិ៍ តចា ឌូរំ យត្យូស្សរលិកោ, បិរំ រចចរលិកោ៍ ឌូរំ កាយឆាតុ, បិរំ ទូបិទូបឆាតុ៍ ឌូរំ កាយទូបករចា, បិរំ អទូបករចា៍ ឌូរំ អត្តការចា, បិរំ អត្តកាចយុត្តូបកទណាតិ៍ ឲចរេបតស្មិំ ឌូរបិររ ចតុត្ថបរក្កត លត្ថទាក់ បដហរត្តា “ដហាតិ ឌូរបិរ”ត្តិ ចុច្ចតិ៍ ឲត្ត ច កិញ្ចាបិ អគាកាយិរគា កាយរាកស្ស បហឹតត្វា ព្ទឆត្តការចាគឺស្ស លត្ថទារកា ឲច តត្តិ; អបិច រលា បតស្ស តតិយបក្កាគឺត់ ចិយ ចណ្ណប្យកាយតត្តំ សត្តរបត់ ឌូរបិររកឆំ សក្ករហត្វា តត្ត លត្ថទាកប្យហារតត “ដហាតិ ឌូរបិរ”ត្តិ ចុត្តំ៍

ព្ទធាតិ តស្សត្តស្ស ចិកាចតត្វាយ ខ្លបយំ អាហ “ខ្លរកា ឌិណ្ណយិច តច់ បុរាណ”ត្តិ៍ តត្ត ខ្លរត ករច្ឆតីតិ ខ្លរកា, សប្យរស្សត់ អឆិចចត់៍ រសា ទុចិរឆា – កាយទូបី ច អកាយទូបី ច៍ កាយទូបីបិ ទុចិរឆា – ដលរខា ចលរខា ច៍ ដលរខា ដរល ឲច កាយទូបំ លកតិ, ត ចរល, សដ្ឋបិលខាតរក សដ្ឋបិលគាកទាខា ចិយ៍ ចលរខា ចរល ឲច, ត ដរល៍ រសា ខដ្ឋរការចត ឌិណ្ណំ, ចិរកាលតាយ បុរាណស្វាតិ សត្តំ កត់៍ តច់ ដហរត្តា ចតុត្ថិរឆត ដហាតិ – សខាតិយំ ធិរតា, ឌិក្សច្ចរត្តា, តិស្សាយ, ចារយគាតិ៍ សខាតិ គាយ សប្យខាតិ ឌីឈត្តការចា៍ ខ្លរកា ហិ បញ្ចស្ស ធារតស្ស សខាតិ គាតិចត្តត្តិ – ខ្លបបត្តិយំ, ចុតិយំ, ចិស្សដ្ឋ គិរទ្ធាក្កយរត, សយាតខាតិយា រយឆុតបដិរសចរត, ឌិណ្ណតចាបតយរត ចាតិ៍ សប្យា ហិ យឆា តច់ ដហាតិ, តឆា សខាតិយំរយច ឆត្វា ដហាតិ៍ សខាតិយំ ធិរតាបិ ច ឌិក្សច្ចរត្តា ដហាតិ៍ ឌិក្សច្ចរត្តា គាយ យឆា ខ្លបឆ្ឆដ្ឋារត យុរត្តា រហាតិ, ខ្លបឆ្ឆដ្ឋារត អយុរត្តា ឌូលឡ្ហតិ, តឆា តំ អដ្ឋិ យរត្តា ដហាតិ៍ ឲច់ ឌិក្សច្ចរត្តាបិ ច ចល្លត្តរំ ចា យូលត្តរំ ចា បិរសាណត្តរំ ចា តិស្សាយ ដហាតិ៍ តិស្សាយ ដហរត្តាបិ ច ចាយំ ដរតត្វា, ខ្លស្សាហំ កត្វា, ឌីទិរយត ចត្តំ គដ្ឋិំ កត្វា, បស្សរត្តាច ឲលំ ករិត្វា ដហាតិ៍ ឲច់ ដហិត្វា រយតកាយំ បក្កយតិ៍ ឲចរេបច់ អយបិ កិក្ខូ ឌូរបិរំ ដហិតុការយា ចតុត្ថិរឆត ដហាតិ – សខាតិយំ ធិរតា, ឌិក្សច្ចរត្តា, តិស្សាយ, ចារយគាតិ៍ សខាតិ គាយ កិក្ខុរគា “អរិយាយ ខាតិយា ខារតា”តិ (យ៍ តិ៍ ១៍១៥៧) ចចតរតា សីលំ៍ រតារតចាហ “សីរល បតិដ្ឋាយ តររា សប្យរញ្ញា”តិ (សំ៍ តិ៍ ១៍១៣; របដរកា៍ ១១)៍ ឲចរេបតិស្សំ សខាតិយំ ធិរតា កិក្ខូ តំ សកត្តការចាគិរកឆំ ឌូរបិរំ ឌិណ្ណបុរាណតចយិច ទុក្ខំ ដរតត្តិ តត្ត តត្ត អាគឺតចដស្សរតត ឌិក្សច្ចរត្តា កល្យាណយិរត្ត តិស្សាយ

អធិមត្តវាយាមសង្ខាតំ ធាមំ ឧបេត្វា “ទិវសំ ចង្កមេន និសជ្ជាយ អាវរណីយេហិ ធម្មេហិ ចិត្តំ បរិសោធេតី”តិ (អ. និ. ៣.១៦; វិភ. ៥១៩) វុត្តនយេន រត្តិន្ទិវំ ឆធា វិភជិត្វា ឃដេន្តោ វាយមន្តោ ឧរគោ វិយ, វង្កំ នង្គុដ្ឋំ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ឧរគោ វិយ បស្សន្តោ, អយម្បិ អសិថិលបរក្កមតាយ វាយមន្តោ ឧរគោ វិយ ផណំ ករិត្វា, អយម្បិ ញាណវិប្ផារំ ឧបេត្វា ឧរគោវ តចំ ឱរបារំ ជហាតិ. ជហិត្វា ច ឧរគោ វិយ ឱហិតតចោ យេនកាមំ, អយម្បិ ឱហិតភារោ អនុបាទិសេសនិព្ពានធាតុំ បក្កមតីតិ. តេនាហ ភគវា –

“យោ ឧប្បតិតំ វិនេតិ កោធំ, វិសដំ សប្បវិសំវ ឱសធេហិ;

សោ ភិក្ខុ ជហាតិ ឱរបារំ, ឧរគោ ជិណ្ណមិវ តចំ បុរាណ”ន្តិ.

ឯវមេសា ភគវតា អរហត្តនិកូដេន បឋមគាថា ទេសិតាតិ.

២. ឥទានិ ទុតិយគាថាយ អត្ថវណ្ណនាក្កមោ អនុប្បត្តោ. តត្រាបិ –

“យេន យត្ថ យទា យស្មា, វុត្តា គាថា អយំ ឥមំ;

វិធិំ បកាសយិត្វាស្សា, ករិស្សាមត្ថវណ្ណន”ន្តិ –

អយមេវ មាតិកា. តតោ បរាសុ សព្ពគាថាសុ. អតិវិត្ថារភយេន បន ឥតោ បភុតិ មាតិកំ អនិក្ខិបិត្វា ឧប្បត្តិទស្សននយេនេវ តស្សា តស្សា អត្ថំ ទស្សេន្តោ អត្ថវណ្ណនំ ករិស្សាមិ. សេយ្យថិទំ – យោ រាគមុទច្ឆិទា អសេសន្តិ អយំ ទុតិយគាថា.

តស្សុប្បត្តិ – ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ. តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មតោ សារិបុត្តត្ថេរស្ស ឧបដ្ឋាកោ អញ្ញតរោ សុវណ្ណការបុត្តោ ថេរស្ស សន្តិកេ បព្ពជិតោ. ថេរោ តស្ស “ទហរានំ អសុភំ សប្បាយ”ន្តិ មន្ត្វា រាគវិឃាតត្ថំ អសុភកម្មដ្ឋានំ អទាសិ. តស្ស តស្មិំ អាសេវនមត្តម្បិ ចិត្តំ ន លភតិ. សោ “អនុបការំ មមេត”ន្តិ ថេរស្ស អារោចេសិ. ថេរោ “ទហរានមេតំ សប្បាយ”ន្តិ មន្ត្វា បុនបិ តថេវាចិក្ខិ. ឯវំ ចត្តារោ មាសា អតីតា, សោ កិញ្ចិមត្តម្បិ វិសេសំ ន លភតិ. តតោ នំ ថេរោ ភគវតោ សន្តិកំ នេសិ. ភគវា “អវិសយោ, សារិបុត្ត, តុយ្ហេតស្ស សប្បាយំ ជានិតុំ, ពុទ្ធវេនេយ្យោ ឯសោ”តិ វត្វា បភស្សរវណ្ណំ បទុមំ ឥទ្ធិយា និម្មិនិត្វា តស្ស ហត្ថេ បាទាសិ – “ហន្ទ, ភិក្ខុ, ឥមំ វិហារបច្ឆាយាយំ វាលិកាតលេ នាឡេន វិជ្ឈិត្វា ឋបេហិ, អភិមុខញ្ចស្ស បល្លង្កេន និសីទ ‘លោហិតំ លោហិត’ន្តិ អាវជ្ជេន្តោ”តិ. អយំ កិរ បញ្ច ជាតិសតានិ សុវណ្ណការោវ អហោសិ. តេនស្ស “លោហិតកនិមិត្តំ សប្បាយ”ន្តិ ញត្វា ភគវា លោហិតកកម្មដ្ឋានំ អទាសិ. សោ តថា កត្វា មុហុត្តេនេវ យថាក្កមំ តត្ថ ចត្តារិបិ ឈានានិ អធិគន្ត្វា អនុលោមបដិលោមាទិនា នយេន ឈានកីឡំ អារភិ. អថ ភគវា ‘តំ បទុមំ មិលាយតូ’តិ អធិដ្ឋាសិ. សោ ឈានា វុដ្ឋិតោ តំ

ពិលិតំ កាឡអចណ្ណំ ជិស្វា “បកឃ្សទទ្ធុបំ ឌទាយ បទិមក្ខិត”ត្តិ អតិច្ចសញ្ញា បដិលកិ៓ តទេតា តំ អញ្ញាញាយពិ ក្ខបឃំហទិ៓ តទេតា “ឃេគតិច្ចំ ចំ ទុក្ខំ, ឃំ ទុក្ខំ តឌគត្តា”តិ តទេឃាបិ កទេច អាឌិទេត្តា ចិយ បឃ្សិ៓ ខុចំ បឃ្សទេតា ចឃ្សាចិក្ខទេទ បក្ខយឃ្សទេទា អត្តិ៓ តត្ត ឌាទកា ឡូទោហិត្វា បក្ខយាតិ កឌ្ឍិត្វា កឌ្ឍិត្វា ទាឃិ កទេទាត្តិ៓ តឃ្ស តាតិ ក្ខឌទេក បក្ខយាតិ តឡអចទេត អក្កិឌាលិ ចិយ លាឃិឃុ, បត្តាតិ បតត្តាតិ បបិតំ បចិឃត្តាតិ ចិយ លាឃិឃុ, ឆទេល តិក្ខិត្តបក្ខយាតំ អក្កាតិ ពិលិតាតិ អក្កិឌឍ្លាតិ ចិយ លាឃិឃុ៓ អឆឃ្ស តឌត្យឃាទេទត ឃព្ចាឆទេខុ ក្ខបតិញ្ញាយទេតា កិទេឃ្យាទេឃាយត្តាយ តទេឃា កចា អាឌិត្តមិច អកាទំ អប្យជិឃទេលា ហុត្វា ក្ខបដ្ឋហិឃុ៓ តទេតា កកចា កគ្គក្យជិឃំ តិឃិទេត្តាច តឃ្ស កិក្ខុទេតា ក្ខបទិ ឃទិទាកំ ឃុច្ចិ៓ ឃា ចឃ្ស ឃុលំទេឃច អទេញ្ញាត្តិទិ៓ តទេតា ទេឃា “កិទេឃត”ត្តិ អាចទេឌ្ឍទេត្តា កកចត្តំ អាកត្តា ឃឃិទេប ចំតមិច ជិស្វា ក្ខដ្ឋាឃាឃតា អញ្ញាលិំ បលាទេយឃិ៓ អឆឃ្ស កកចា ឃប្យាឃំ ចិឌិត្វា ឆចុំ ទេឌទេឃទេត្តា ព្ចុយំ ឡូកាឃកាឆំ អកាឃិ “ទេឃា ទាកឃុឌឆ្ឋិឌា អទេឃឃ”ត្តិ៓

តត្ថ ទញ្ញាតចទេឃត ទាទេកា, បច្ចាកាយក្យលាទាកទេឃ្សតំ អឌិចចតំ៓ ក្ខឌឆ្ឋិឌាតិ ក្ខឌ្ឍិត្តតិ, កញ្ញាតិ , ចិតាទេឃតិ៓ អតិតកាលិកាតយ្បិ ហិ លត្តឃិ ចត្តយាតចចតំ អក្កុទចិត្តកា ព្ចឆ្ឋត្តិ៓ អទេឃឃត្តិ ឃាត្យឃំ៓ កិឃបុប្ងំច ឃទេទាក្យហត្តិ ឃទេទ ចិទ្ធាឡហំ បក្ខយបុប្ងំ ចិយ៓ ចិកឃ្យាតិ ឡូកឃ្យា បចិឃិត្វាតិ អទេត្ថា៓ ទេឃឃំ បុព្ចាឃឌិឃទេយច៓ កំ ទុត្តំ ទេហាតិ? ឃឆា តាយ ខុទេត ឌាទកា ឃទំ ឡូទុឃ្យាកិឃបុប្ងំ ឃទេទាក្យហំ លិត្តត្តិ, ខុចទេយចំ ទេឃា កិក្ខុ ព្ចុយំ ទេតឆាត្យកទេលិកឃត្តិចាឃំ ឡូកឃ្យា–

“ភត្ថិ ទាកឃទេយា អក្កិ”; (ធ៓ ប៓ ២០២);

“កាយទាកេក ឌយ្ហាមិ, ចិត្តំ ទេយ បទិឌយ្ហតិ”; (ឃំ៓ តិ៓ ១៓២១២);

“ទេយ ទាកទេត្តាត្យបតត្តិ ទេឃាតំ, ឃឃំ កតំ យក្កដទេកាច ឌាលំ”៓ (ធ៓ ប៓ ៣៤៧);

“ទទេត្តា ទេលា, អាចុទេឃា, ទាទេកត អកិក្ខុទេតា បទិឃាឌិត្តចិទេត្តា បាលយ្បិ ហតតិ”តិ (អ៓ តិ៓ ៣៓៥៥, ៧២) –

ខុចយាឌិតឃយត្យាក្តា ទាកាតិតចបច្ចទេចក្លុទេលត ឃឆាចុត្តប្យកាទេទហិ ឃិលឃំចទាតិហិ ឃំចទេទហិ ឃចិញ្ញាលកាចិញ្ញាលទេកាឃុ ចត្តឃុ អឃុកឃញ្ញាយ ច ទេឆាកំ ទេឆាកំ ទាកំ ឃឃុឌ្ឋិតទេត្តា អតាកាមិយទេក្កត អចទេឃឃំ អទហត្តមទេក្កត ច តទេតា អតចទេឃឃឃ្បិ ក្ខឌ្ឍិត្តតិ បុទេព្ចា ចុត្តប្យកាទេទទេតច ទេឃា កិក្ខុ ឌហាតិ ឡូទបិទំ ក្ខទេកា ឌិណ្ណមិច តចំ បុទាលត្តិ៓ ខុចទេយឃា កកចតា អទហត្តតិក្យទេដត កាឆា ទេឌឃិតា៓ ទេឌឃតាបទិទេឃាឃាទេត ច ទេឃា កិក្ខុ អទហទេត្ត បតិដ្ឋិទេតាតិ៓

២៓ទេឃាតលាឃុឌឆ្ឋិឌាតិ កា ក្ខប្យត្តិ? កកចា ឃាចត្ថិឃំ ចិហទតិ៓ អញ្ញាតទេទា កិក្ខុ កក្កទាយ ទេបិក្លុទលិឃា តិទេទ ចិហទទេត្តា តលាចទេឃត អក្យឃលចិតក្កំ ចិតទេក្កតិ៓ កកចា តឃ្សញ្ញាឃឃំ ចិឌិត្វា ព្ចុយំ ឡូកាឃកាឆយកាឃិ៓

តត្ថ តស្សតីតិ តណ្ហា៍ វិសយេហិ តិត្តិំ ន ឧបេតីតិ អត្ថោ៍ កាមភវវិភវតណ្ហានមេតំ អធិវចនំ៍ សរិតន្តិ គតំ បវត្តំ, យាវ ភវគ្គា អជ្ឈោត្ថរិត្វា ឋិតន្តិ វុត្តំ ហោតិ៍ សីឃសរន្តិ សីឃគាមិនិំ, សន្ទិដ្ឋិកសម្បរាយិកំ អាទីនវំ អគណេត្វា មុហុត្តេនេវ បរចក្កវាឡម្បិ ភវគ្គម្បិ សម្បាបុណិតុំ សមត្ថន្តិ វុត្តំ ហោតិ៍ ឯវមេតំ សរិតំ សីឃសរំ សព្ពប្បការម្បិ តណ្ហំ –

“ឧបរិវិសាលា ទុប្បូរា, ឥច្ឆា វិសដគាមិនី;

យេ ច តំ អនុគិជ្ឈន្តិ, តេ ហោន្តិ ចក្កធារិនោ”តិ៍

“តណ្ហាទុតិយោ បុរិសោ, ទីឃមទ្ធានសំសរំ;

ឥត្ថភាវញ្ញថាភាវំ, សំសារំ នាតិវត្តតី”តិ៍ (ឥតិវុ៍ ១៥, ១០៥; មហានិ៍ ១៩១; ចូឡនិ៍ បារាយនានុគីតិគាថានិទ្ទេស ១០៧);

“ឩនោ លោកោ អតិត្តោ តណ្ហាទាសោតិ ខោ, មហារាជា”តិ (ម៍ និ៍ ២៍៣០៥) ច –

ឯវមាទិនយបច្ចវេក្ខណេន វុត្តប្បការេហិ សីលសំវរាទីហិ ច យោ ថោកំ ថោកំ វិសោសយិត្វា អរហត្តមគ្គេន អសេសំ ឧច្ឆិន្ទតិ, សោ ភិក្ខុ តស្មិំយេវ ខណេ សព្ពប្បការម្បិ ជហាតិ ឱរបារន្តិ៍ ទេសនាបរិយោសានេ សោ ភិក្ខុ អរហត្តេ បតិដ្ឋិតោតិ៍

៣៍ យោ មានមុទព្ពធីតិ កា ឧប្បត្តិ? ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ៍ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ គង្គាយ តីរេ វិហរន្តោ គិម្ហកាលេ អប្បោទកេ សោតេ កតំ នឡសេតុំ បច្ឆា អាគតេន មហោឃេន វុយ្ហមានំ ទិស្វា “អនិច្ចា សង្ខារា”តិ សំវិគ្គោ អដ្ឋាសិ៍ តស្សជ្ឈាសយំ វិទិត្វា ភគវា ឥមំ ឱភាសគាថំ អភាសិ៍

តត្ថ មានោតិ ជាតិអាទិវត្ថុកោ ចេតសោ ឧណ្ណាមោ៍ សោ “សេយ្យោហមស្មី”តិ មានោ, “សទិសោហមស្មី”តិ មានោ, “ហីនោហមស្មី”តិ មានោតិ ឯវំ តិវិធោ ហោតិ៍ បុន “សេយ្យស្ស សេយ្យោហមស្មីតិ, សេយ្យស្ស សទិសោ, សេយ្យស្ស ហីនោ, សទិសស្ស សេយ្យោ, សទិសស្ស សទិសោ, សទិសស្ស ហីនោ, ហីនស្ស សេយ្យោ, ហីនស្ស សទិសោ, ហីនស្ស ហីនោហមស្មី”តិ មានោតិ ឯវំ នវវិធោ ហោតិ៍ តំ សព្ពប្បការម្បិ មានំ –

“យេន មានេន មត្តាសេ, សត្តា គច្ឆន្តិ ទុគ្គតិ”ន្តិ (ឥតិវុ៍ ៦) –

អាទិនា នយេន តត្ថ អាទីនវបច្ចវេក្ខណេន វុត្តប្បការេហិ សីលសំវរាទីហិ ច យោ តោកំ តោកំ វេធេន្តោ កិលេសានំ អពាលក្ខុលត្តា តព្ពអសេសព្យសនំ លោកុត្តរធម្មានំ អតិពលត្តា មហាវជិរេន អរហត្តមគ្គេន អសេសំ ឧច្ឆិន្ទតិ, អនវសេសប្បហានវសេន ឧច្ឆិន្ទិត្វា វេធេតីតិ វុត្តំ ហោតិ។ សោ ភិក្ខុ តស្មិំយេវ ខណេ សព្វប្បការម្បិ ជហាតិ ឱរបារន្តិ។ ទេសនាបរិយោសានេ សោ ភិក្ខុ អរហត្តេ បតិដ្ឋិតោតិ។

៥. តិ កា ឧប្បត្តិ? ឥមិស្សា គាថាយ ឥតោ បរាសញ្ច ទ្វាទសន្នំ ឯកាយេវ ឧប្បត្តិ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ។ តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ព្រាហ្មណោ អត្តនោ ធីតុយា អាវាហេ បច្ចុបដ្ឋិតេ ចិន្តេសិ – “កេនចិ វសលេន អបរិភុត្តបុព្វេហិ បុប្ផេហិ ទារិកំ អលង្ករិត្វា បតិកុលំ បេសេស្សាមី”តិ។ សោ សន្តរពាហិរំ សាវត្ថិំ វិចិនន្តោ កិញ្ចិ តិលបុប្ផម្បិ អបរិភុត្តបុព្វំ នាទ្ទស។ អថ សម្ពហុលេ ធុត្តកជាតិកេ ព្រាហ្មណទារកេ សន្និបតិតេ ទិស្វា “ឯតេ បុច្ឆិស្សាមិ, អវស្សំ សម្ពហុលេសុ កោចិ ជានិស្សតី”តិ ឧបសង្កមិត្វា បុច្ឆិ។ តេ តំ ព្រាហ្មណំ ឧប្បណ្ឌេន្តា អាហំសុ – “ឧទុម្ពរបុប្ផំ នាម, ព្រាហ្មណ, លោកេ ន កេនចិ បរិភុត្តបុព្វំ, តេន ធីតរំ អលង្ករិត្វា ទេហី”តិ។ សោ ទុតិយទិវសេ កាលស្សេវ ឧដ្ឋាយ ភត្តកិច្ចំ កត្វា អចិរវតិយា នទិយា តីរេ ឧទុម្ពរវនំ គន្ត្វា ឯកមេកំ រុក្ខំ វិចិនន្តោ បុប្ផស្ស វណ្ដមត្តម្បិ នាទ្ទស។ អថ វីតិវត្តេ មជ្ឈន្ហិកេ ទុតិយតីរំ អគមាសិ។ តត្ថ ច អញ្ញតរោ ភិក្ខុ អញ្ញតរស្មិំ មនុញ្ញេ រុក្ខមូលេ ទិវាវិហារំ និសិន្នោ កម្មដ្ឋានំ មនសិ ករោតិ។ សោ តត្ថ ឧបសង្កមិត្វា អមនសិការិត្វា, សកិំ និសីទិត្វា, សកិំ ឧក្កុដិកោ ហុត្វា, សកិំ ឋត្វា, តំ រុក្ខំ សព្វសាខាវិដបបត្តន្តរេសុ វិចិនន្តោ កិលមតិ។ តតោ នំ សោ ភិក្ខុ អាហ – “ព្រាហ្មណ, កិំ មគ្គសី”តិ? “ឧទុម្ពរបុប្ផំ, ភោ”តិ។ “ឧទុម្ពរបុប្ផំ នាម, ព្រាហ្មណ, លោកេ នត្ថិ, មុសា ឯតំ វចនំ, មា កិលមា”តិ។ អថ ភគវា តស្ស ភិក្ខុនោ អជ្ឈាសយំ វិទិត្វា ឱភាសំ មុញ្ចិត្វា សមុប្បន្នសមត្តាហារពាហុយាគស្ស ឋិយា ឱភាសការាទេយា អភាសិ “យោ នាជ្ឈគមា ភវេសុ សារ”ន្តិ សព្វា គាថា។

តត្ថ បឋមគាថាយ តាវ នាជ្ឈគមាតិ នាធិគច្ឆិ, នាធិគច្ឆតិ វា។ ភវេសូតិ កាមរូបារូបសញ្ញីអសញ្ញីនេវសញ្ញីនាសញ្ញីឯកវោការចតុវោការបញ្ចវោការភវេសុ។ សារន្តិ និច្ចភាវំ អត្តភាវំ វា។ វិចិនន្តិ បញ្ញាយ គវេសន្តោ។ បុប្ផមិវ ឧទុម្ពរេសូតិ យថា ឧទុម្ពររុក្ខេសុ បុប្ផំ វិចិនន្តោ ឯស ព្រាហ្មណោ នាជ្ឈគមា, ឯវំ យោ យោគាវចរោបិ បញ្ញាយ វិចិនន្តោ សព្វភវេសុ កិញ្ចិ សារំ នាជ្ឈគមា។ សោ អសារកដ្ឋេន តេ ធម្មេ អនិច្ចតោ អនត្តតោ ច វិបស្សន្តោ អនុបុព្វេន លោកុត្តរធម្មេ អធិគច្ឆន្តោ ជហាតិ ឱរបារំ ឧរគោ ជិណ្ណមិវ តចំ បុរាណន្តិ អយមេត្ថ យោជនា ច។ អវសេសគាថាសុ បនស្ស យោជនំ អវត្វា វិសេសមត្តមេវ វណ្ណយាម។

៦.

“យស្សន្តរតោ ន សន្តិ កោបា,

ឥតិភវាភវតញ្ច វីតិវត្តោ”តិ។ (ឧទា. ២០) –

ឲត្ថ តាច អយំ 'អត្តរសរេ្កា' –

"ភឌឹតឹរេសុ សណ្ឌាគេ, សកាសុ រឆិឃាសុ ច;

ឌតា សក្កូ យេត្តត្តិ, យញ្ញា តញ្ញា ពិយត្តរ"ត្តិ៍ (សំ៍ តិ៍ ១៌១១ប័);

"អប្បយត្តពេគ ចិរេសសាឌិពេយត បត្តរា ចោសាគយាបិឌិ" (អ៍ តិ៍ ១០៌ប័ឞ);

"អគត្វូឌគគោ ពោរេសា, ពោរេសា ចិត្តប្បពោបគោ;

កឃយត្តររេតា ឌាតំ, តំ ឌគោ គាចញ្ញួញាឹ"តិ៍ (អ៍ តិ៍ សិ៍៌៩ឞ; ត្ថតិច្ញ៍ ប័ប័) –

ឲចំ ការលាចេបណ្ណចិត្តាទីសុ សព្ទហុលេសុ អេត្វូសុ ឌិស្សតិ៍ ត្ថឈ បគ ចិត្តោ៍ តេតា ឃស្សត្តររេតា គ សត្តិ ពោបាតិ តតិឃយេក្កគ សម្ពហតត្តា ឃស្ស ចិត្តោ គ សត្តិ ពោបាតិ អេត្វោ៍ ឃស្វា បគ កចោតិ សប្បត្តិ, ចិកចោតិ ចិបត្តិ៍ តឆា កចោតិ ចុទ្ធិ, ចិកចោតិ ហាគិ៍ កចោតិ សស្សេតា, ចិកចោតិ ក្តនេ្ឋដោ៍ កចោតិ បុញ្ញា, ចិកចោតិ បិបំ៍ ចិកចោ អកចោតិ ច អត្វូតា ឲពេយច៍ តស្វា ត្ថតិកចាកចតញ្ញា ឌឹតិចេត្តាតិ ឲត្ថ ឃា ឲសា សប្បត្តិចិបត្តិចុទ្ធិហាគិសស្សត្ថេ្ឋដបុញ្ញាបិបចេសេគ ត្ថតិ អេតពប្បការា កចាកចតា ចុច្ចតិ៍ ចត្វុហិបិ យេក្កហិ ឃឆាសម្ពុចំ តេត តេត គេឃគ តំ ត្ថតិកចាកចតញ្ញា ឌឹតិចេត្តាតិ ឲចយេត្វោ គាតេត្តា៍

សិ៍ឃស្សចិតក្កាតិ ឲត្ថ បគ ឃស្ស កិក្លូតា តេឃា ការយញ្ញាបិឌចិហិសាចិតក្កា, តេឃា គាតិឌគបឌាយរចិតក្កា, តេឃា បរាត្កូឃតាបដិសំឃុត្តលិកសក្ការសិលោកអគចញ្ញាត្តិបដិសំឃុត្តចិតក្កាតិ ឲតេ គច ចិតក្កា សយត្តកដ្ឋពេ ចុត្តគេឃគ តត្វូ តត្វូ អាឌឹគចំ បច្ចុចេក្លិត្វូ បដិបក្ខចចត្វូគេគ តស្ស តស្ស បហាគសយេត្វូហិ តឹហិ តេហជ្ជយេក្កហិ ច ចិឆ្លបិតា កុសំ ឆ្លបិតា សត្តាបិតា ឌខ្លាតិ អេត្វោ៍ ឲចំ ចិឆ្លបេត្វា ច អញ្ញត្តំ សុចិពប្បិតា អេសេសា, គិឃពញ្ញាតក្កូតោ អត្វូគោ លត្តូសត្តាគេ អញ្ញាតញ្ញាតក្កូតោ ចិត្តោ ច ឃឆា គ បុគ សម្ពុចត្តិ, ឲចំ អរហត្តយេក្កគ អេសេសា សិត្កា៍ សិត្កញ្ញាពប្បិតត្តិ ចុច្ចតិ៍ ឃឆាហ "ពប្បិតពោសយស្សូ"តិ (សំ៍ តិ៍ ១៌១១១; ឞ៌១៩៥)៍ ឲចយេត្វូ អេត្វោ ឌដ្ឋេត្តា៍

ប័៍ ត្ថឌាគិ ឃោ គាច្ចសារឹតិ ឲត្ថ ឃោ គាច្ចសារឹតិ ឃោ គាតិឆាចិ៍ គ បច្ចសារឹតិ គ ឡហឹឃំ៍ កិំ ចុត្តំ ហោតិ? អច្ចារខ្លចិរិឃេគ ហិ ក្តខ្លេច្ច បតេត្តា អច្ចាសរតិ, អតិសិថិលេគ ពោសជ្ជេ បតេត្តា បច្ចាសរតិ៍ តឆា កចតណ្ហាឃ អត្តាគំ ពិលមេយេត្តា អច្ចាសរតិ, ការយតណ្ហាឃ ការយសុលយគុឃុញ្ញូគេត្តា បច្ចាសរតិ៍ សស្សតឌិដ្ឋិឃា អច្ចាសរតិ, ក្តខ្លេឌដ្ឋិឃា បច្ចាសរតិ៍ អតីតំ អគុសោចេត្តា អច្ចាសរតិ,

អនាគត បដិក្កមេត្វា បច្ចាសរតិ។ បុព្ពន្តាភិមុខិយា អច្ចាសរតិ, អបរន្តាភិមុខិយា បច្ចាសរតិ។ តស្មា ឯសា ឥតោ ចេតោ អនេក ចរេត្វា

មន្ទិយំ បដិបន្នំ បដិបជ្ជេត្វា នាច្ចសារី ន បច្ចសារីតិ ឯវំ វុត្តំ ហោតិ។ សព្វំអច្ចាយា ញាយំ បបញ្ចន្តិ តាយ ច បន អនេកត្តមគ្គេវាសានាយ

មន្ទិមាយ បដិបទាយ សព្វំ ញាយំ ចេតនាសញ្ញាវិតក្កប្បភេទំ តណ្ហាមានទិដ្ឋិសព្វាតំ តិវិធំ បបញ្ចំ អច្ចាយា អតិក្កន្តោ, សមតិក្កន្តោតិ

អត្ថោ។

៨. តទនន្តរទ្វាយ បន សព្វំ វិតចឆមិឆត្តិ ញាតព្វា លោកេតិ អយមេវ វិវេសវា។ តស្សត្ថោ – សព្វត្តិ អនវសេសំ, សកលមត្ថន្តិ វុត្តំ ហោតិ។ ឯវំ សន្តេបិ បន វិបស្សនុបកំ លោកិយលក្ខណតានុបស្សនំ សព្វតមេវ ញាណសម្បត្តំ។ វិតចត្តិ វិគតតច្ឆកាវំ។ និច្ចន្តិ វា

សុខន្តិ វា សុភន្តិ វា អត្តាតិ វា យថា យថា កិលេសវសេន ឥាលេះតេហិ គយ្ហតិ, តថាតថាការេនោ វិតច្ឆន្តិ វុត្តំ ហោតិ។ ញាណន្តិ

តមេវ សព្វំ បច្ចក្ខការេន ទស្សេត្វា អាហ។ ញាតព្វាតិ មគ្គបញ្ញាយ ជានិត្វា, តញ្ច បន អសម្មោហតោ, ន វិសយតោ។ លោកេតិ

ឱកាសលោកេ សព្វំ លក្ខណិកេនំ ទម្មជាតំ “វិតចឆមិង”ន្តិ ញាតព្វាតិ សម្ពន្ធោ។

១០-១២. ញាណាតិ ញាណេតា បរាសុ ចតូសុ កាមាសុ វីតលោភា វីតរាគា វីតទោសា វីតមោហាតិ ឯវំ វិសេសា។ ឯត្ថ

លុទ្ធភាវេន លោភោ។ សព្វសង្គាហិកវសេន បឋមស្ស អកុសលមូលស្ស អធិវចនំ, វិសមលោភស្ស វា។ ឯសា ហេសា “អប្បេកទា មាតុមត្តីសុបិ

លោភធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ, ភគិនិមត្តីសុបិ លោភធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ, ធីតុមត្តីសុបិ លោភធម្មា ឧប្បជ្ជន្តី”តិ (សំ. និ. ៤.១២៧) ឯវំ វុត្តោ។ រជ្ជនវសេន

រាគោ, បញ្ចកាមគុណរាគស្សេតំ អធិវចនំ។ ទុស្សនវសេន ទោសោ, បុព្វេ វុត្តកោធស្សេតំ អធិវចនំ។ មុយ្ហនវសេន មោហោ, ចតូសុ

អរិយសច្ចេសុ អញ្ញាណស្សេតំ អធិវចនំ។ តត្ថ យស្មា អយំ កិល្ល លោកំ ឱគាហេត្វា វិបស្សតំ អាទិកំ “កុសលស្ស តាយាហំ លោកំ វិនេត្វា

វិគតលោភា វិហរេយ្យ”ន្តិ, តស្មា តស្ស លោកប្បហានូបាយំ សព្វសង្ខារានំ វិតចការណស្សតំ លោកប្បហានានិសំសញ្ច ឱរបារប្បហានំ

ទស្សេត្វា ញាណំ កាមយោហ។ ឯវ តេឃា ញាណេតា បរាសុបិ។ ពេធិ បនាហ – “យថាវុត្តនេន តេយេន ឯវេត ទម្មេ ឱគាហិត្វា

វិបស្សនាមរទ្ធស្ស តស្ស តស្ស កិល្លេសា ឯកមេកាន ឯត្ត កាមា វុត្តា”តិ។ ឃំ វុច្ចតិ, តំ កេហតព្វំ។ ឯវ តេឃា ញាណេតា បរាសុ ចតូសុ

កាមាសុ។

១៣. អយំ បនេត្ថ អត្ថវណ្ណនា – អប្បហីនដ្ឋេន សត្តានេ សយន្តីតិ អនុសយា។ កាមរាគបដិឃាទីនំ វិវិធិច្ឆាភវរាគាវិជ្ជានំ ឯតំ

អធិវចនំ។ សម្បយុត្តធម្មានំ អត្តនោ អាការានុវិធានដ្ឋេន មូលា; អខេមដ្ឋេន អកុសលា; ធម្មានំ បតិដ្ឋាភូតាតិបិ មូលា;

សាវជ្ជទុក្ខវិបាកដ្ឋេន អកុសលា; ភូមយ្យេតំ លោភទោសមោហានំ អធិវចនំ។ តេ ហិ “លោភោ, កិល្លេសោ, អកុសលញ្ច

អកុសលមូលញ្ចា”តិអាទិនា នយេន ឯវំ និទ្ទិដ្ឋា។ ឯវមេវេតេ អនុសយា តេន តេន មគ្គេន បហីនត្តា យស្ស ពេធិ ន សន្តិ, ឯវេត ច

អកុសលមូលា តនេវ សមូហតាសេ, សមូហតា ញាណេច្ឆេទ អត្ថោ។ បច្ចត្តវចនស្ស ហិ សេ-ការាទេសំ ញាណន្តិ សទ្ទលក្ខណកោវិទា។

អដ្ឋកថាចរិយា បន “សេតិ និបាតោ”តិ វណ្ណយន្តិ។ ឃំ វុច្ចតិ, តំ កេហតព្វំ។ ឯត្ថ បន “កិញ្ចាបិ សោ ឯវំវិធោ កិល្លុ ពីណាសវោ

ហោតិ, ពីណាសវោ ច នេវ អាទិយតិ, ន បជហតិ, បជហិត្វា ឋិតោ”តិ វុត្តោ។ តថាបិ វត្តមានសមីបេ វត្តមានវចនលក្ខណេន

“ជហាតិ ឱរបារ”ន្តិ វុច្ចតិ។ អថ វា អនុបាទិសេសាយ ច និព្ពានធាតុយា បរិនិព្ពាយន្តោ អត្តនោ អជ្ឈត្តិកពាហិរាយតនសង្ខាតំ ជហាតិ

ឱ្ឌរបរិទត្តិ ខេឌិតខេ្ឋា៉

ពត្ថ កិលេសបដិបិខិយា យក្កបដិបិខិយា ធាតិ ខ្ចិឆា អត្យសយាត់ អការេចា ខេឌិតខេ្ឋា៉ កិលេសបដិបិខិយា ហិ ពាយរាកាត្យសយបដិឈាត្យសយាត់ ពតិយយខេក្កត អការេចា ខេហាតិ, យាតាត្យសយស្ស ចត្យត្ថយខេក្កត, ឌិដ្ឋាត្យសយចិចិកិច្ឆាត្យសយាត់ បធយយខេក្កត, កចរាកាត្យសយាចិន្ខាត្យសយាត់ ចត្យត្ថយខេក្កតេច៉ យក្កបដិបិខិយា បត បធយយខេក្កត ឌិដ្ឋាត្យសយចិចិកិច្ឆាត្យសយាត់ អការេចា ខេហាតិ៉ ក្ខតិយយខេក្កត ពាយរាកាត្យសយបដិឈាត្យសយាត់ ពត្យការេចា, ពតិយយខេក្កត សត្តេសា អការេចា, ចត្យត្ថយខេក្កត យាតាត្យសយកចរាកាត្យសយាចិន្ខាត្យសយាត់ អការេចា ខេហាតិ៉ ពត្ថ យស្ថា ត សខេត្ត អត្យសយា អក្យសលម្យលិ; ពាយរាកកចរាកាត្យសយា ឲច ហិ ខេលិកាក្យសលម្យលេត សក្កហំ កច្ឆតិ៉ បដិឈាត្យសយាចិន្ខាត្យសយា ច "ខេទាសេា អក្យសលម្យលំ, ខេយាខេហា អក្យសលម្យលំ" ឥត្ខេច្ច សត្តំ កច្ឆតិ, ឌិដ្ឋិយាតចិចិកិច្ឆាត្យសយា បត ត កិច្ចិ អក្យសលម្យលំ ខេហាត្តិ, យស្ថា ចា អត្យសយាកាចចខេសត ច អក្យសលម្យលសម្ពុណ្ណតចខេសត ច កិលេសប្បហាត់ បដ្ឋខេបសិ, ពស្ថា –

"យស្សាត្យសយា ត សត្តិ ខេកចិ, ម្យលិ ច អក្យសលិ សម្យហតាខេស"៉ –

ឥតិ កកចា អាហ៉

១៥៉ យស្ស ឌរឆខាតិ ឲត្ថ បត បធម្យប្បត្តា កិលេសា បរិញអាហខេដ្ឋត ឌរឆា តាយ, អបរាបរុប្បត្តា បត ខេពហិ ឌរខេឆហិ ខាតត្តា ឌរឆខា តាយ៉ ឱ្ឌរត្តិ សក្កាខេយា ចុច្ចតិ៉ យធាហ – "ឱ្ឌរិយំ ពីរត្តិ ខេពា, កិក្ខុ, សក្កាយស្សេតំ អធិចចត"ត្តិ (សំ៉ តិ៉ ៥៉១៦៦ប៉)៉ អាកាយតាយាតិ ដ្ឋប្បត្តិយា៉ បច្ចយាខេសតិ បច្ចយា ឲច៉ កិំ ចុត្តំ ខេហាតិ? យស្ស បត ដ្ឋបិខាតក្កត្តក្កហណាយ បច្ចយក្ខតា អរិយយខេក្កត បហីតត្តា, ខេកចិ ឌរឆខេចចចតា កិលេសា ត សត្តិ, ឬខេត្ត ចុត្តតេយខេតច ខេសា កិក្ខុ ឌហាតិ ឱ្ឌរបរិទត្តិ៉

១៩៉ យស្ស ចតឆខាតិ ឲត្ថបិ ឌរឆខា ចិយ ចតឆខា ខេឌិតខេ្ឋា៉ ចចតខេត្ថ បត អយំ ចិខេសខេសា – ចត្យខេត, ចខេតាតីតិ ចា ចតំ យាចតិ ខេសចតិ កឌតីតិ អខេត្ថ៉ តណ្ហាខេយតំ អធិចចតំ៉ សា ហិ ចិសយាត់ បត្ថខេតា ខេសចតខេតា ច "ចត"ត្តិ ចុច្ចតិ៉ ពំ បរិយុដ្ឋាតចខេសត ចតំ ឆរតិ ពខេតាតីតិ ចតខេឆា, តណ្ហាត្យសយស្សេតំ អធិចចតំ៉ ចតឆា ខាតាតិ ចតឆខាតិ៉ ខេកចិ បតាហុ "សខេត្តបិ កិលេសា ពហតខេដ្ឋត ចតខេឆាតិ ចុច្ចត្តិ, អបរាបរុប្បត្តា បត ចតឆខា"តិ៉ អយខេយច ខេចត្ថ ដ្ឋរាត្យខេត្ត អខេត្ថា អធិប្បខេតា, ឥតខេរា បត ឌម្យបចកាធាយំ៉ ចិតិពត្ថាយ កចាយាតិ កចចិតិពត្ថាយ៉ អឆ ចា ចិត្តស្ស ចិសខេយស្យ ចិតិពត្ថាយ អាយតិំ ដ្ឋប្បត្តិយា ធាតិ អខេត្ថា៉ ខេហត្យខេយច ខេហត្យកប្បា៉

១៧៉ខេយា តីចរខេណតិ ឲត្ថ តីចរណាតិ ចិត្តំ, ហិតបដិបត្តិ ចា តីចរត្តីតិ តីចរណា, បដិច្ឆាខេឆត្តីតិ អខេត្ថា៉ បហាយាតិ ឈខេឌ្ឌត្វា៉ បញ្ចាតិ ខេពសំ សញ្ញាបរិខេច្ឆខេឌា៉ ប្រាឈាកាចខេតា អតីខេឈា៉ ពធំកធាយ តិណ្ណត្តា តិណ្ណកធំកខេធា៉ ចិកាតសល្លត្តា ចិសខេល្លា៉ កិំ ចុត្តំ ខេហាតិ? ខេយា

ភិក្ខុ កាមច្ឆន្ទាទីនិ បញ្ច នីវរណានិ សមត្ថកដ្ឋេន វុត្តនយេន សាមញ្ញតោ វិសេសតោ ច នីវរណេសុ អាទីនវំ ទិស្វា តេន តេន មគ្គេន បហាយ តេសញ្ច បហីនត្តា ឯវ កិលេសទុក្ខសង្ខាតស្ស ឦឃស្សាភាវេន អនីឃោ, “អហោសិំ នុ ខោ អហំ អតីតមទ្ធាន”ន្តិអាទិនា (ម. និ. ១.១៨; សំ. និ. ២.២០) នយេន បវត្តាយ កថំកថាយ តិណ្ណត្តា តិណ្ណកថំកថោ, “តត្ថ កតមេ បញ្ច សល្លា? រាគសល្លោ, ទោសសល្លោ, មោហសល្លោ, មានសល្លោ, ទិដ្ឋិសល្លោ”តិ វុត្តានំ បញ្ចន្នំ សល្លានំ វិគតត្តា វិសល្លោ. សោ ភិក្ខុ បុព្ពេ វុត្តនយេនេវ ជហាតិ ឱរបារន្តិ.

អត្រាបិ ច កិលេសបដិបាដិយា មគ្គបដិបាដិយា ចាតិ ទ្វិធា ឯវ នីវរណប្បហានំ វេទិតព្ពំ. កិលេសបដិបាដិយា ហិ កាមច្ឆន្ទនីវរណស្ស ព្យាបាទនីវរណស្ស ច តតិយមគ្គេន បហានំ ហោតិ, ថិនមិទ្ធនីវរណស្ស ឧទ្ធច្ចនីវរណស្ស ច ចតុត្ថមគ្គេន. “អកតំ វត មេ កុសល”ន្តិអាទិនា (ម. និ. ២.២៤៨; នេត្តិ. ១២០) នយេន បវត្តស្ស វិប្បដិសារសង្ខាតស្ស កុក្កុច្ចនីវរណស្ស វិចិកិច្ឆានីវរណស្ស ច បឋមមគ្គេន. មគ្គបដិបាដិយា បន កុក្កុច្ចនីវរណស្ស វិចិកិច្ឆានីវរណស្ស ច បឋមមគ្គេន បហានំ ហោតិ, កាមច្ឆន្ទនីវរណស្ស ព្យាបាទនីវរណស្ស ច ទុតិយមគ្គេន តនុភាវោ ហោតិ, តតិយេន អនវសេសប្បហានំ. ថិនមិទ្ធនីវរណស្ស ឧទ្ធច្ចនីវរណស្ស ច ចតុត្ថមគ្គេន បហានំ ហោតីតិ. ឯវំ –

“យោ នីវរណេ បហាយ បញ្ច, អនីឃោ តិណ្ណកថំកថោ វិសល្លោ;

សោ ភិក្ខុ ជហាតិ ឱរបារំ, ឧរគោ ជិណ្ណមិវត្តចំ បុរាណ”ន្តិ. –

អរហត្តនិកូដេនេវ ទេសនំ និដ្ឋាបេសិ. ទេសនាបរិយោសានេ សោ ភិក្ខុ អរហត្តេ បតិដ្ឋិតោ. “ឯកច្ចេ យេន យេន តេសំ ភិក្ខូនំ យា យា គាថា ទេសិតា, តេន តេន តស្សា តស្សា គាថាយ បរិយោសានេ សោ សោ ភិក្ខុ អរហត្តេ បតិដ្ឋិតោ”តិ វទន្តិ.

បរមត្ថជោតិកាយ ខុទ្ទក-អដ្ឋកថាយ

សុត្តនិបាត-អដ្ឋកថាយ ឧរគសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា.

២. ធនិយសុត្តវណ្ណនា

១៨. បក្កោទនោតិ ធនិយសុត្តំ. កា ឧប្បត្តិ? ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ. តេន សមយេន ធនិយោ គោបោ មហីតីរេ បដិវសតិ. តស្សាយំ បុព្ពយោគោ – កស្សបស្ស ភគវតោ បាវចនេ ទិន្នមានេ វីសតិ វស្សសហស្សានិ ទិវសេ ទិវសេ សង្ឃស្ស វីសតិ សលាកភត្តានិ អទាសិ. សោ តតោ ចុតោ ទេវេសុ ឧប្បន្នោ. ឯវំ ទេវលោកេ ឯកំ ពុទ្ធន្តរំ ខេបេត្វា អម្ហាកំ ភគវតោ កាលេ វិទេហរដ្ឋមជ្ឈេ បព្ពតរដ្ឋំ នាម អត្ថិ, តត្ថ ធម្មកោរណ្ឌំ នាម នគរំ, តស្មិំ នគរេ សេដ្ឋិបុត្តោ ហុត្វា អភិនិព្ពត្តោ, គោយូថំ និស្សាយ ជីវតិ. តស្ស ហិ តិំសមត្តានិ

ករោយហស្សាតិ ហោត្តិ, សត្តចឹសសហស្សា ការចា លឹទំ ក្សយត្តិ៍ ករោបិ តាយ តិពាទ្ធចាសិនោ ត ហោត្តិ៍ ចស្សិរេព ចត្តាររាយារស ឆរេល ចសត្តិ, អចរសរស អដ្ឋយារស ឃត្ថ ពិរលាកក៌ ស្ទ៌ លក្កតិ, តត្ថ ចសត្តិ៍ តត្វា តឌីតិរំ ចា ឌាតស្សរតីរំ ចា ហោតិ៍ អធាឃឡើ ចស្សកាលេ អត្តនោ ចសិតកាយតោ តិក្លយិត្វា ក្យត្តិ ឋាស្ទចិហារត្វាឃ ឌ្វកាសំ កចេសរត្តា យហាយហឹ កិន្ទិត្វា ឲកតោ កាលយហឹ ឲកតោ យហាយហិច្ឆេច សដ្ឋិ កត្វា សត្វយាតា ប្ទត សយុទ្ធសយឹរេប សយាកត្វា បចត្តា៍ ឃំ ឌ្វកាសំ អត្តរឌីបំ អកាសិ, តំ បចិសិត្វា ចគ្គាតំ សាលំ អត្តនោ ច តិរេចសតំ យារបត្វា ចាសំ កេរប្យសិ៍ តស្ស សត្ត ប្ទត្តា, សត្ត ឌឹតរេរា, សត្ត ស្ទហិសា, អរេតរេព ច កយ្ទុការា ហោត្តិ៍ ករោបិ តាយ ចស្សតិយិត្វ ឌាតត្តិ៍ ឃគា សក្យហិកា ក្យលិចកាតិ ទ្យក្លកេក្ក កេរាត្តិ, កក្កដកា ឱ្គកសយឹរេប គ្វារំ បិគហិត្វា ឆលសយឹបគ្វាររេត ចត្យអរេញ្ញត្តិ, តគា ស្ទចុឌ្ឌិកា កចិស្សតីតិ កឈត្តិ៍ ឃគា បត សក្យហិកា ក្យលិចកាតិ តិចឌ្ឋរេត ឱ្គកបិរេឌ្ឋ កេរាត្តិ, កក្កដកា ឆលសយឹរេប គ្វារំ បិគហិត្វា ឱ្គកសយឹបគ្វាររេត ចត្យអរេញ្ញត្តិ, តគា ក្សត្យាដ្ឋិកា កចិស្សតីតិ កឈត្តិ៍

អឆ សោ ឆតិយោ ស្ទចុឌ្ឌិកតិយិត្តាតិ ឱ្បសល្លរេក្លត្វា ឱ្បកេឌ្ឋ ចស្សកាលេ អត្តរឌីបិ តិក្លយិត្វា យហាយហិឃា បរតីរេ សត្តសត្តាហឡើ គេរេច ចស្សរេត្ត ឱ្គរេពត អតរេញ្ញាត្វរលាការេស អត្តនោ ចសតោកាសំ កត្វា សយត្តា បរិក្លិបិត្វា, ចគ្គសាលិឃោ យារបត្វា, តត្ថ តិចាសំ កេរប្យសិ៍ អឆស្ស គាទ្យតិលាឌិសក្កហេ កេត សរេញ្ញាស្ទ ប្ទត្តគារកយ្ទុករេបរិទិរេសស្ទ សយាតិឃោស្ទ ឌារេតស្ទ តាតប្យការេ លេឌ្ឌកាេឌ្ឌ បឌឹយរេត្ត សយត្តា ចត្យក្តិសា យេឈយល្លិលិតិ ឱ្ជហិស្ទ៍ សោ ឆេតុឃោ ក្យហារបត្វា, ចគ្គសាលិស្ទ ចគ្គ សណ្ឌារបត្វា, ក្យត្តិ ចត្យក្តិសា ឆ្នុយំ ការារបត្វា, សត្តាបរិឌតំ កោឌារបត្វា, សត្តាកិច្ឆាតិ ការារបត្វា តត្ថ តត្ថ ឌីរេប ឱ្ឌ្ឋាលិរេបត្វា, សឃំ លឹរេត កត្តិ ក្យឌ្ឋិត្វា, យហាសឃរេត សឃរេត្តា អត្តនោ សិទិសយ្បត្តិ ឌិស្វា, តុដ្ឋចិរេត្តា ហុត្វា, អបរឌិសាឃ យេឈត្វតិតសក្តិ ស្ទត្វា តិបរេត្វា ត្វាយំ ឱ្គាតំ ឱ្គារេតសិ "បរក្កាគរេតា ក្យទ្ធលឹរោហយស្មិ"តិ៍

តត្រាយំ អត្ថចណ្ណតា – បរក្កាគរេតាតិ សិទ្ធករេត្តា៍ ក្យទ្ធលឹរោតិ ការចា ក្យហិត្វា កហិតលឹរោ៍ អហត្តិ អត្តាតំ តិគរេស្សតិ , អស្មិតិ អត្តនោ តឆាកាចំ៍ បរក្កាគរេតា ក្យទ្ធលឹរោ ច អហយស្មិ កចាយឹតិ អរេត្វា៍ ត្វាតឹតិ ឲចយាហាតិ អរេត្វា៍ តិរេក្តរេស បត "ត្វាតឹតិ បគសត្តិ, បគសំសរេក្កា, បគបរិទិប្ទទិ, អក្លូរសយចារឃោ ត្យញ្ញាតសិលិឌ្ឌតា បគាក្យប្ទត្តាតារេយត"ត្តិ (ក្សត្យអតិ៍ អឌិតយាលាចប្ទគ្គាតិរេក្តស ១) ឲចយស្ស អរេត្វា ចណ្ណិតោ៍ សោបិ ត្វាគរេយច សត្តាឃាតិ រេចឌិតរេត្តា៍ ឃំ ឃំ ហិ បគំ ប្ទត្តាបរេគត ក្យត្តិ, តស្ស តស្ស ឲចយាហាតិ ឲតយត្វិ បការេសរេត្តារេឃច ត្វាតិសរេក្តា បគ្គិរេយត បរេគត រេយរេត្តរេឃ្យា ត្វាតិ ចា កកចា ត្វាតិ ចា ឲចយាគិតា បគសត្តិ ហោតិ, តាញ្ញាធា៍

ឆតិយោ ករោបិតិ តស្ស រេសឌ្ឌិប្ទត្តស្ស តាយសរេយាឆាតំ៍ សោ ហិ ឃាតិយាតិ ធាចរាឌីតិ បត្វា ឆតាតិ, រេតស្ទ ឆរេបត្វា ឌាតសឹលិឌិអត្យកាយិកឆតំ, រេលត្តចត្ត-អាររាយាឌិរេតា ធាចរឆតរេតាបិ, កចស្សាឌិរេតា ឌក្កយឆតរេតាបិ ហិរេញ្ញាស្ទចណ្ណាឌិរេតា សំហារិយឆតរេតាបិ, សិប្យាឃតតាឌិរេតា អក្កសយឆតរេតាបិ ឃំ តំ រេលិកស្ស បត្វារេការសាក្យប្យគាតេត ពាហុបការំ តំ សត្វាឃ "តត្វិ ករោសយិតំ ឆត"ត្តិ (សំ៍ តិ៍ ១៍១៣; តេត្តិ៍ ១១៣) ឲចំ ចិរេសសិតំ កោឆតំ, រេតត សយត្តាកតត្តា ឆតិឃោ, ក្យត្តិ បិលតរេតា ករោបិ៍ ឃោ ហិ អត្តនោ ការចា បិរេលតិ, សោ "ករោបិ"តិ ចុច្ចតិ៍ ឃោ បររេសំ ចេតរេតត កឌ៏ ហុត្វា, សោ កោបិលកោ៍ អឃំ បត អត្តនោរេឃច, រេតត ករោបិតិ ចុរេត្តា៍

អនុតីរេតិ តីរស្ស សមីបេ។ មហិយាតិ មហាមហីនាមិកាយ នទិយា។ សមានេន អនុកូលវត្តិនា បរិជនេន សទ្ធិំ វាសោ យស្ស សោ សមានវាសោ, អយញ្ហិ តថាវិធោ។ តេនាហ “សមានវាសោ”តិ។ ឆន្នាតិ តិណបណ្ណច្ឆទនេហិ អនោវស្សកា កតា។ កុដីតិ វសនឃរស្សេតំ អធិវចនំ។ អាហិតោតិ អាភតោ, ជាលិតោ វា។ គិនីតិ អគ្គិ។ តេសុ តេសុ ឋានេសុ អគ្គិ “គិនី”តិ វោហរីយតិ។ អថ ចេ បត្ថយសីតិ យទិ ឥច្ឆសីតិ វុត្តំ ហោតិ។ បវស្សាតិ សិញ្ច, បគ្ឃរ, ឧទកំ មុញ្ចាតិ អត្ថោ។ ទេវាតិ មេឃំ អាលបតិ។ អយំ តាវេត្ថ បទវណ្ណនា។

អយំ បន អត្ថវណ្ណនា – ឯវមយំ ធនិយោ គោបោ អត្តនោ សយនឃរេ មហាសយនេ និបន្នោ មេឃត្ថនិតំ សុត្វា “បក្កោទនោហមស្មី”តិ ភណន្តោ កាយទុក្ខូបសមូបាយំ កាយសុខហេតុញ្ច អត្តនោ សម្បត្តិំ ទីបេតិ។ “ទុទ្ធខីរោហមស្មី”តិ ភណន្តោ ចិត្តទុក្ខូបសមូបាយំ ចិត្តសុខហេតុញ្ច។ “អនុតីរេ មហិយា”តិ និវាសដ្ឋានសម្បត្តិំ, “សមានវាសោ”តិ តាទិសេ កាលេ បិយវិប្បយោគបដ្ឋានស្ស សោកស្សាភាវំ។ “ឆន្នា កុដី”តិ កាយទុក្ខាបនយបច្ចយំ។ “អាហិតោ គិនី”តិ យស្មា គោបាលកា បរិក្ខេបទារុអគ្គិវសេន តយោ អគ្គី ករោន្តិ។ តេ ច តស្ស គេហេ សព្វេ កតា, តស្មា សព្វទិសាសុ បរិក្ខេបគ្គិំ សន្ធាយ “អាហិតោ គិនី”តិ ភណន្តោ វាឡមិគាគមននិវារណំ ទីបេតិ, គុន្នំ មជ្ឈេ គោមយាទីហិ ធូមគ្គិំ សន្ធាយ ឌំសមកសាទីហិ គុន្នំ អនាពាធំ, គោបាលកានំ សយនដ្ឋានេ ទារុអគ្គិំ សន្ធាយ គោបាលកានំ សីតាពាធបដិឃាតំ។ សោ ឯវំ ទីបេន្តោ អត្តនោ ច គុន្នញ្ច បរិជនស្ស ច វុឌ្ឍិបច្ចយស្ស កស្សចិ អាពាធស្ស អភាវតោ បីតិសោមនស្សជាតោ អាហ – “អថ ចេ បត្ថយសី បវស្ស ទេវា”តិ។

១៩។ ឯវំ ធនិយស្ស ឥមំ គាថំ ភាសមានស្ស អស្សោសិ ភគវា ទិព្វាយ សោតធាតុយា វិសុទ្ធាយ អតិក្កន្តមានុសិកាយ ជេតវនមហាវិហារេ គន្ធកុដិយំ វិហរន្តោ។ សុត្វា ច បន ពុទ្ធចក្ខុនា លោកំ វោលោកេន្តោ អទ្ទស ធនិយញ្ច បជាបតិញ្ចស្ស “ឧភោបិ ហេតុសម្បន្នា។ សចេ អហំ គន្ត្វា ធម្មំ ទេសេស្សាមិ, ឧភោបិ បព្វជិត្វា អរហត្តំ បាបុណិស្សន្តិ។ នោ ចេ គមិស្សាមិ, ស្វេ ឧទកោឃេន វិនស្សិស្សន្តី”តិ តំ ខណេយេវ សាវត្ថិតោ សត្ត យោជនសតានិ ធនិយស្ស និវាសដ្ឋានំ អាកាសេន គន្ត្វា តស្ស កុដិយា ឧបរិ អដ្ឋាសិ។ ធនិយោ តំ គាថំ បុនប្បុនំ ភាសតេវ, ន និដ្ឋាបេតិ, ភគវតិ គតេបិ ភាសតិ។ ភគវា ច តំ សុត្វា “ន ឯត្តកេន សន្តុដ្ឋា ច វិស្សត្ថា ច ហោន្តិ, ឯវំ បន ហោន្តី”តិ ទស្សេន្តោ –

“អក្កោធនោ វិគតខិលោហមស្មិ,អនុតីរេ មហិយេករត្តិវាសោ;

វិវដា កុដិ និព្វុតោ គិនិ,អថ ចេ បត្ថយសី បវស្ស ទេវា”តិ។ –

ឥមំ បដិគាថំ អភាសិ ព្យញ្ជនសភាគំ នោ អត្ថសភាគំ។ ន ហិ “បក្កោទនោ”តិ, “អក្កោធនោ”តិ ច អាទីនិ បទានិ អត្ថតោ សមេន្តិ មហាសមុទ្ទស្ស ឱរិមបារិមតីរានិ វិយ, ព្យញ្ជនំ បនេត្ថ កិញ្ចិ កិញ្ចិ សមេតីតិ ព្យញ្ជនសភាគានិ ហោន្តិ។ តត្ថ បុរិមគាថាយ សទិសបទានិ

ចុត្តតេយេតេច អតេ្ថា តេចជិតេដ្ឋា៉

ចិតេសសបតាត់ បតាយំ បគេតា អត្ថេតា ច ចណ្ណតា – អតេក្កាឆតេភាតិ អក្កឡ្ហតសការេចា៉ តេយា ហិ តេសា បុតេដ្ឋ ចុត្តប្បការអាឈាតចត្ថេសម្ពុតេចា តេកាតេឆា ឲកច្ចស្ស ស្ុបរិតេត្តាបិ ក្ខប្បដ្ឋយាតេតា ហគយំ សត្តាតេបត្វា ច្ុបសមុ្ខតិ, តេយត ច តតេតា ពាលចតរុប្បតេត្កត ឲកតេច្ឆា យុលចិក្យលាតយត្តិ កតេទាតិ, តតេតា ពាលចតតេទត ឲកតេច្ឆា ផទុសំ ចត្តុការេយា ហត្សស្ចាលតយត្តិ កតេទាតិ, អបតេទា តតេតា ពាលចតតេទត ផទុសំ ភណតិ, អបតេទា តតេតា ពាលចតតេទត គណ្ឌ ចា សត្ថ ចា កតេចសតេត្តា ជិសា ចិតេលិតេកតិ, អបតេទា តតេតា ពាលចតតេទត គណ្ឌ ចា សត្ថ ចា អាយសតិ, អបតេទា តតេតា ពាលចតតេទត គណ្ឌាឌីតិ កតេហត្វា ក្ខបឆាចតិ, អបតេទា តតេតា ពាលចតតេទត ឲក់ ចា តេត្ថ ចា បហាតេទ តេគតិ, អបតេទា តតេតា ពាលចតតេទត អបិ ធាតិសាតេលិហិតំ ឌីចិតា តេចាតេទាតេបតិ, ឲកតេច្ឆា តតេតា ពាលចតតេទត បណ្ឌា ចិប្បជិសាទី អត្តាតយ្យិ ឌីចិតា តេចាតេទាតេបតិ សឹហឡអឌីតេប កាលកាយចាសឹ អយតេច្ឆា ចិយ៉ ឲត្តាចតា ច តេកាតេឆា បទេយតេចបុល្លប្បតេត្តា តេហាតិ៉ តេសា ភកចតា តេធាឌិយតេល្ឌតេយច សត្តតេសា បហឹតេតា ក្ខិត្តត្ថុតេលិ តាលិចត្ថេកតេតា, តស្វា ភកចា "អតេក្កាឆតេភាហយស្ថិ"តិ អាហ៉

ចិកតលិតេលិតិ អបកតលិតេលិ៉ តេយ ហិ តេត ចិត្តពត្ថការេចត បញ្ចា តេគតេតាលិលិ ចុត្តា, តេយ ហិ ច លិលក្ខតេត ចិតេត្ត តេសឃ្យធាបិ ភាយ លិតេល ក្ខុមិការេក ចត្តាតេទា យាតេស ចស្សតេត្តបិ តេគតេច សស្សាតិ ត ទុហត្តិ, ឲចតេយចំ សត្តុយ្យុស្សចតាឌិក្យលតេហតុចតេស្ស ចស្សតេត្តបិ ក្យសល់ ត ទុហតិ តេត ច ភកចតា តេធាឌិយតេល្ឌតេយច សត្តតេសា បហឹតា, តស្វា ភកចា "ចិកតលិតេលិហយស្ថិ"តិ អាហ៉

ឲកតេត្តិ ចាតេសា អស្សាតិ ឲកតេត្តិចាតេសា ៉ យធា ហិ ឆតិតេយា តត្ថ ចត្តាតេទា ចស្សិតេក យាតេស តិតពន្ធចាសំ ក្ខបកតេតា, ត តធា ភកចា៉ ភកចា ហិ តំតេយច ទត្តិ តស្ស អត្ថកាយតាឃ តត្ថ ចាសំ ក្ខបកតេតា៉ តស្វា "ឲកតេត្តិចាតេសា"តិ អាហ៉ ចិចជីតិ អបតីតត្ថគតា៉ ក្យឌីតិ អត្តការេចា៉ អត្តការេចា ហិ តំ តំ អត្ថចសំ បជិច្ច កាតេយាតិបិ ក្យហាតិបិ តេគតេហាតិបិ សតេត្តតេហាតិបិ ភាចាតិបិ ទតេធាតិបិ ចតេណាតិបិ ឆតេធាតិបិ ចម្ពិតេកាតិបិ ក្យឌីតិបិ ក្យជិកាតិបិ ចុច្ចតិ៉ ឲ្គឆ បត កដ្ឋាឌីតិ បជិច្ច តេកហតាមិកា ក្យជិ ចិយ អដ្ឋិអាឌីតិ បជិច្ច សញ្ញាកតត្តា "ក្យឌី"តិ ចុតេត្តា៉ យធាហ –

"តេសឃ្យធាបិ, អាចុតេសា, កដ្ឋញ្ច បជិច្ច, ចល្លិញ្ច បជិច្ច, មត្តិកញ្ច បជិច្ច, តិណញ្ច បជិច្ច, អាកាតេសា បរិចាទិតេតា អការំតេត្វច សង្ខំ កច្ឆតិ; ឲចតេមច តេខា, អាចុតេសា, អដ្ឋិញ្ច បជិច្ច, ត្សារុញ្ច បជិច្ច, មំសញ្ច បជិច្ច, ចម្មញ្ច បជិច្ច, អាកាតេសា បរិចាទិតេតា ទុបតេត្វច សង្ខំ កច្ឆតី"តិ (ម៉ តិ៉ ១៉៣០៩)៉

ចិត្តមក្កដស្ស តិចាសតេតា ចា ក្យជិ៉ យធាហ –

"អដ្ឋិកន្កលក្យជិ តេច សា, មក្កជិចសតេធា ត្តតិ;

មក្កដោ បញ្ចទ្វារាយ, កុដិកាយ បសក្កិយ;

ទ្វារេន អនុបរិយាតិ, ឃដ្ដយន្តោ បុនប្បុន”ន្តិ។ (ថេរគា. ១២៥);

សា កុដិ យេន តណ្ហាមានទិដ្ឋិច្ឆទនេន សត្តានំ ឆន្នា បុនប្បុនំ រាគាទិកិលេសវស្សំ អតិវស្សតិ។ យថាហ –

“ឆន្នមតិវស្សតិ, វិវដំ នាតិវស្សតិ;

តស្មា ឆន្នំ វិវរេថ, ឯវំ តំ នាតិវស្សតី”តិ។ (ឧទា. ៤៥; ថេរគា. ៤៤៧; បរិ. ៣៣៩);

អយំ គាថា ទ្វីសុ ឋានេសុ វុត្តា ខន្ធកេ ថេរគាថាយញ្ច។ ខន្ធកេ ហិ “យោ អាបត្តិំ បដិច្ឆាទេតិ, តស្ស កិលេសា ច បុនប្បុនំ អាបត្តិយោ ច អតិវស្សន្តិ, យោ បន ន បដិច្ឆាទេតិ, តស្ស នាតិវស្សន្តី”តិ ឥមំ អត្ថំ បដិច្ច វុត្តា។ ថេរគាថាយំ “យស្ស រាគាទិច្ឆទនំ អត្ថិ, តស្ស បុន ឥដ្ឋារម្មណាទីសុ រាគាទិសម្ភវតោ ឆន្នមតិវស្សតិ ។ យោ វា ឧប្បន្នេ កិលេសេ អធិវាសេតិ, តស្សេវ អធិវាសិតកិលេសច្ឆទនច្ឆន្នា អត្តភាវកុដិំ បុនប្បុនំ កិលេសវស្សំ អតិវស្សតិ។ យស្ស បន អរហត្តមគ្គញាណវាតេន កិលេសច្ឆទនស្ស វិទ្ធំសិតត្តា វិវដា, តស្ស នាតិវស្សតី”តិ។ អយមេត្ថ ឥធ អធិប្បាយោ។ ភគវតា ហិ យថាវុត្តំ ឆទនំ យថាវុត្តេនេវ នយេន វិទ្ធំសិតំ, តស្មា “វិវដា កុដី”តិ អាហ។ និព្ពុតោតិ ឧបសន្តោ។ គិនីតិ អគ្គិ។ យេន ហិ ឯកាទសវិធេន អគ្គិនា សព្វមិទំ អាទិត្តំ។ យថាហ – “អាទិត្តំ រាគគ្គិនា”តិ វិត្ថារោ។ សោ អគ្គិ ភគវតោ ពោធិមូលេយេវ អរិយមគ្គសលិលសេកេន និព្ពុតោ, តស្មា “និព្ពុតោ គិនី”តិ អាហ។

ឯវំ វទន្តោ ច ធនិយំ អតុដ្ឋេន តុស្សយានំ អញ្ញាបទេសេនេវ បរិភាសតិ, ខុំសេតិ, អនុសាសតិ។ កថំ? “អក្កោធនោ”តិ ហិ វទន្តោ, ធនិយ, ត្វំ “បក្កោទនោហមស្មី”តិ តុដ្ឋោ, ឱទនបាកោ ច យាវជីវំ ធនបរិក្ខយេន កត្តព្វោ, ធនបរិក្ខយោ ច អារក្ខាទិទុក្ខុបដ្ឋានោ, ឯវំ សន្តេ ទុក្ខេនេវ តុដ្ឋោ ហោសិ។ អហំ បន “អក្កោធនោហមស្មី”តិ តុស្សន្តោ សន្ទិដ្ឋិកសម្បរាយិកទុក្ខាភាវេន តុដ្ឋោ ហោមីតិ ទីបេតិ។ “វិគតខិលោ”តិ វទន្តោ ច ត្វំ “ទុទ្ធខីរោហមស្មី”តិ តុស្សន្តោ អគតកិច្ចោវ “គតកិច្ចោហមស្មី”តិ មត្វា តុដ្ឋោ, អហំ បន “វិគតខិលោហមស្មី”តិ តុស្សន្តោ គតកិច្ចោវ តុដ្ឋោ ហោមីតិ ទីបេតិ។ “អនុតីរេ មហិយេករត្តិវាសោ”តិ វទន្តោ ច ត្វំ អនុតីរេ មហិយា សមានវាសោតិ តុស្សន្តោ ចតុមាសនិពទ្ធវាសេន តុដ្ឋោ។ និពទ្ធវាសោ ច អាវាសសង្គេន ហោតិ, សោ ច ទុក្ខោ, ឯវំ សន្តេ ទុក្ខេនេវ តុដ្ឋោ ហោសិ។ អហំ បន ឯករត្តិវាសោតិ តុស្សន្តោ អនិពទ្ធវាសេន តុដ្ឋោ, អនិពទ្ធវាសោ ច អាវាសសង្គាភាវេន ហោតិ, អាវាសសង្គាភាវោ ច សុខោតិ សុខេនេវ តុដ្ឋោ ហោមីតិ ទីបេតិ។

“វិវដា កុដី”តិ វទន្តោ ត្វំ ឆន្នា កុដីតិ តុស្សន្តោ ឆន្នគេហតាយ តុដ្ឋោ, គេហេ ច តេ ឆន្នេបិ អត្តភាវកុដិកំ កិលេសវស្សំ

អតិចស្សតិ, េយន សញ្ញតិេតហិ ចត្វហិ យេហារេឈហិ ចុឃ្សារេតា អភឃញ្ញសតំ បិបុេលាឃ្សាសិ, ឲចំ សេត្ត អតុដ្ឋេត្តេភច ឤុេដ្ឋា េហាសិៈ

អហំ បន “ចិចបី ពុដី”តិ ឤុស្សេន្តា អត្តកាចពុដិឃា កិេលសធ្ធភភាការេចភ ឤុេដ្ឋាៈ ឲចញ្ញ េប ចិចបីឃ ពុដិឃា ន តំ កិេលសចស្សំ

អតិចស្សតិ, េយន សញ្ញតិេតហិ ចត្វហិ យេហារេឈហិ ចុឃ្សារេតា អភឃញ្ញសតំ បិបុេលាឃ្សំ, ឲចំ សេត្ត ឤុដ្ឋេត្តេភច ឤុេដ្ឋា េហាឃីតិ

ឌីេបតិៈ “តិដ្ឋេតា កិតី”តិ ចេឌយារេភា ត្វំ អាហិេតា កិតីតិ ឤុស្សេន្តា អកឤុបឌ្ឍចតិចាររេលាច កឤុបឌ្ឍចតិចាររេលាស្វិតិ យន្តា ឤុេដ្ឋាៈ អហំ

បន តិដ្ឋេតា កិតីតិ ឤុស្សេន្តា ឲកាេឌសក្កុបរិឤ្យអាហាកាចេតា កឤុបឌ្ឍចតិចារលាតារេឃច ឤុេដ្ឋាតិ ឌីេបតិៈ “អឆ េច បត្វឃសី បចស្ស

េឌចា”តិ ចេឌយារេភា ឲចំ ចិកពតុក្កាភំ អភុប្បត្តសុលាភំ កពសន្តាកិញ្ចាភំ អបច្ចឌីសាភំ ឲចំ ចចភំ េសាកតិ, អឆ េច បត្វឃសិ, បចស្ស េឌច,

ន េភា តឃិ ចស្សេន្តា ចា អចស្សេន្តា ចា ចុឌ្ឍិ ចា ហាភិ ចា អត្ថិ, ត្វំ បន កស្មា ឲចំ ចេឌសីតិ ឌីេបតិៈ តស្មា ឃំ ចុត្តំ “ឲចំ ចេឌន្តា ន

ឆតិឃ អតុដ្ឋេត្តេភច ឤុស្សយាភំ អញ្ញាបេឌេសេភច បរិកាសតិ ខ្ជចេឌតិ, អភុសារតី”តិ, តំ សមុេឌច ចុត្តន្តិៈ

១០ៈ ឲចមិមំ កកចតា ចុត្តំ កាឆំ សុត្វាបិ ឆតិេឃា េការេបិ “េកា អឃំ កាឆំ ការសតី”តិ អចត្វា េតន សុកាសិេតន បរិឤុេដ្ឋា បុភបិ

តឆារុបំ េសាឤុការេយា អបរេឃ្យ កាឆយាហ “អន្តកាយកាសា”តិៈ តត្ត អន្តកាតិ កាឤ្យអយក្ខិកាភំ អធិចចភំ, បិង្កលយក្ខិកាភន្តិបិ ឲេកាៈ

យកាសាតិ យកាសារេឃចៈ ន ចិដ្ឋេរតិ ភត្ថិៈ កេឆ្ងតិ េឆ្ង កឆ្ងា – ភឌីកេឆ្ងា ន បន្តតាកេឆ្ងា ចៈ ត្វាឆ ភឌីកេឆ្ងាៈ រុឤ្យហតិេលាតិ

សញ្ញាតតិេលាៈ ចរត្តីតិ កត្តកិញ្ចំ កេទរាត្តិៈ ចុដ្ឋិឃ្សីតិ ចាតចុដ្ឋិអាឌីកា អេភកា ចុដ្ឋិេឃា, តា អាឤ្យអចកសុេត្ត បកាសឃិស្សាមៈ ត្វាឆ បន

ចស្សចុដ្ឋិ សន្តាឃ ចុត្តំៈ សេហឃ្សុត្តិ លេយឃ្សុៈ េសសំ បិកេដេយចៈ ឲត្ត ឆតិេឃា េឃ អន្តកាយកាសា សន្តិបតិត្វា រុធិេរ បិចន្តា យុហុេត្តេភច

កាេចា អភឃញ្ញសតំ បិេបន្តិ, តស្មា ចុដ្ឋិតយេត្តេឃច េត េកាបិលកា បំសុតា ន សាលាហិ ន យារេន្តិ, េតសំ អការេចភ ពុត្តំ េលយតំ,

កេឆ្ង រុឤ្យហតិលាចរេលាភ អន្តាភកាយភបរិស្សយាកាចំ ចត្វា លុភាកិលយឆាកាចញ្ញ ឌីេបន្តា “ឃឆា អេញ្ញសំ កាេចា

អន្តកាយកាសសយុេស្សហិ ឌីស្សយាភា អន្តាភកាយេភភ កិលន្តា លុភាឃ យិលិឃយាភា ឲកចុដ្ឋិតិបិតយេឃ្យ ន សេហឃ្សុ, ន េប តឆា កាេចា, យឃ្សា

បន កាេចា ចុត្តប្បការាការចា ធិក្កន្តំ ចា តិក្កន្តំ ចា ចុដ្ឋិឃ្សិ សេហឃ្សុ”ត្តិ ឌីេបតិៈ

១១ៈ តេតា កកចា ឃស្មា ឆតិេឃា អន្តរឌីេប ចសេន្តា កឃំ ឌិស្វា, ពុល្លិ ពាត្តិត្វា, យហាឃហិ តរិត្វា, តំ កេឆ្ង អាកឃុ “អហំ សុដ្ឋ អាកេតា,

តិដ្ឋេឃច ឱេភ ឱេតា”តិ យញ្ញាយារេភា ឲចយាហ, សកេឃ ឲច ន េសា ឱេភ ឱេតា, តស្មា តស្ស អាកឃភដ្ឋាភា អត្តេភា អាកឃភដ្ឋាភំ

ភ្លុត្តុទិតេរញ្ញ បភីតតេរញ្ញ ចេណ្ណេន្តា “ពាន្តាសិ កិសី”តិ ត្វាឃំ កាឆឃកាសិ, អត្វសកាកំ េភា ឤ្យញ្ញភសកាកំៈ

តត្វ កិសីតិ បត្វទិត្វា បុច្ឆុលំ កត្វា ពាន្តពុេល្លា ចុច្ឆតិ េលិេកាៈ អរិឃស្ស បន ឆមុចិតេឃ អរិឃយក្កុេស្សតំ អធិចចភំៈ អរិឃយេក្កា ហិ –

“យេក្កា បេញ្ញា បេឆា បេន្តា, អញ្ញាណំ ចចុយាឃភំ;

ភាចា ភ្លុត្តរេសឤ្យ ន, ពុេល្លា ន កិសិ សក្កេយា”ៈ (ធ្មឤ្យអភិៈ បិទាឃភត្វុតិកាឆាភិេឆ្លស ១០១);

“អដ្ឋាតិ បករចោ រចេ, តត្ថ តត្ថ បការិរតោ”។

ឌ្តយាឃបិ កាឆាឃ ភកចា បុរិយភយេភច ត់ ខ្ចចឥក្តោ ឌ្តយំ អត្ថំ អាហាតិ ចេឌិតក្ដោ – ឆតិឃ, ត្ថំ កុល្លិ ជាក្ដ្ឋិតា, យហិ តរិត្វា, ឌ្តយំ ផាភយាករតោ, បុភបិ ច តេ កុល្លោ ជាក្ឋិតក្ដោ ៦ច កចិស្សតិ, ភឌឹ ច តរិតក្ដា, ភ ចេត់ ផាភ់ លេយំ។ យឃា បភ ៦ពចិក្តេ យក្កុាតិ សយោសាភត្វា ជាពាលជាក្ឋភតភ ជាក្ឋា អហោរិ កិរិ។ សា ច សត្តតិសទោនិបក្លិឃឆ្យបរិបុណ្ណតាឃ ៦ពរសភាក្ខុបាតត្តា អក្ខាយក្ខា អភតិចក្តភតភ បុភ ជាក្ឋិតក្ដុបបេយាឌភាការេចភ ចេចយភុស្សុសុ ពេភងិ យោរេចាំ អសក្កុលោឃ្យតាឃ ច សុសក្ខតា។ តាឃ ចយិក្រាមិណ្ណោ, បុក្ដោ បត្ថិតំ ឃឹរបេចេសំ ករតា។ កក្ខេក្ខាបិ ច ភ សោតាបក្ខាងយោ ចិឃ ពក្ខាំរេច បចេសំ ករតា។ អឆ តោ បិរេករតោ សក្ដាសចក្លឃំ សក្ដាឆ្យបរិំ បរយំ លេយំ តិក្ខាតំ ករតា, តិណ្ណោតិ ចា សក្ខាក្ខាត់ បក្ខា, បិរេករតាតិ អរហត្តំ បក្ខា។ កិ ចិភឃ្យ បិរេករតាតិ ចេ? ចិភឃ្យ ខ្ចឈំ, កាយោឈាងចិត្តិឆំ ខ្ចឈំ តរិត្វា អតិក្កម្ម ត់ បិរិំ ករតាតិ។ ឌ្តងាតិ ច បភ យេ បុភ តរិតក្ខាកាចតោ អត្ថោ កិរិយា ភ ចិក្ខតិ, តស្មា យយេច ឃុត្តំ ចត្តុំ “អឆ ចេ បត្តឃឹ បចស្ស ចេចា”តិ។

១៧។ តយិ សុត្វា ឆតិយោ បុរិយភយេភច “កោបឹ យយ អស្សុចា”តិ ឌ្តយំ កាឆំ អការិ។ តត្ថ កោបឹតិ ករិឃំ តិក្ខិសតិ។ អស្សុចាតិ ចចភការា កិការបជិសាចិភឹ។ អលេរិលិតិ យាត្យការយា ហិ បក្ខាហិ លេរិលតាហិ លេរិលេរិ ហោតិ – អាហារលេរិលតាឃ, អលក្ខាររលេរិលតាឃ, បរបុរិសលេរិលតាឃ, ឆភលេរិលតាឃ, បិងលេរិលតាឃ។ តឆា ហិ យាត្យការយា កត្តបុច្ឆបុរាងិកេងេ អាហារេ លេរិលតាឃ អត្តយសោ បិរិចាររិកកត្តយិ្យ កុឌ្ឍាតិ, ហត្ថោតាបកយ្យិ ឈាងតិ, ងិក្យឆំ ឆភយភុប្បងត្វាបិ សុរំ បិចតិ។ អលក្ខាររលេរិលតាឃ អក្ខា អលក្ខារំ អលភយាភតា អត្តយសោ ៗងកតោលពភបិ ពសោ ខ្ចសក្ដេ្ឋត្វា យុរំ បរិយឌ្ឍតិ។ បរបុរិសលេរិលតាឃ អត្តយសោ បុត្តេភបិ តាងិសេ បចេសេ បក្កាសិឃយាភតា បងយំ អសក្ខ្លួចសេភ ចិរក្ខតិ។ ឆភលេរិលតាឃ “ហំសរាត់ ករេហត្វាភ សុចណ្ណា បរិហាឃឆ”។ បិងលេរិលតាឃ អាររាយាងិកយភឹរេរិ ហុត្វា សក្ដា ឆភំ ចិភាសេតិ។ តត្ថ ឆតិយោ “៦កាបិ លេរិលតា យឃ្យារកោបិឃា ភត្ថី”តិ ចេស្សុក្ខោ អលេរិលិតិ អាហ។

ងឹឈរត្តំ សំចាសិឃាតិ ងឹឈកាលំ សង្ឃិ ចសយាភា កោយារកាចតោ បក្ខុតិ ៦ពតោ ចង្ឃិតា។ តេភ បរបុរិសេ ភ ឌាភាតីតិ ចេស្សតិ។ យភាបិតិ ៦ចំ បរបុរិសេ អឌាភត្តី យយេច យភំ អល្លិឃតីតិ ចេស្សតិ។ តស្សា ភ សុណាមិ កិក្ខិំ បិបត្តិ “ឌ្តត្ថភ្ខាយេភ ភាយ សង្ឃិ ឌ្តយាឃ ហសិតំ ចា លបិតំ ចា”តិ ៦ចំ តស្សា ភ សុណាមិ, កក្ខិំ អតិចារេចាសត្តិ ចេស្សតិ។

១៨។ អឆ ភកចា ៦តេហិ កុណេហិ កោបិឃា តុដ្ឋំ ឆតិឃំ ខ្ចចឥក្ខោ បុរិយភយេភច “ចិត្តំ យយ អស្សុច”ត្តិ ឌ្តយំ កាឆយភាសិ, អត្ថសភាក់, ឆ្យុឌ្ឍភសភាកក្ខា។ តត្ថ ៗក្តាភត្ថេភច បងាតិ។ អយំ បភ អធិប្បាយោ – ឆតិឃ, ត្វំ “កោបឹ យយ អស្សុចា”តិ ត្យុដ្ឋា, សា បភ តេ អស្សុចា ភចេឃ្យ ចា ភ ចា; ក្ញាត់ បរចិត្តំ, ចិសេសតោ យាត្យកាយស្ស។ យាត្យកាយញ្ជ្រាក្យដ្ឋិឃា បរិហរក្ខាបិ រក្ខិតុំ ភ សក្កាត្តិ, ៦ចំ ក្ញរក្លចិត្តត្តា ៦ច ភ សក្កា តុយ្យាងិសេហិ ឌ្តត្តី អលេរិលិតិ ចា សំចាសិឃាតិ ចា យភាបិតិ ចា តិប្បាបិតិ ចា ឌាភិតុំ។ យឃ្យាបភ ចិត្តំ អស្សុចំ ខ្ចចាងបងិពរំ យយ ចរេស ចត្តតិ, ភាហំ តស្ស ចរេស ចត្តាយិ។ សោ ចស្ស អស្សុចការចា ឃយពបិងិហារិយេ លត្ថិ ចណ្ណាត់ អក្កិសារាសុ ច

ឧទកសាលាសុ ច បចត្តយាតាសុ សព្ពដតស្ស បីកេដា អហោសិ។ អគ្គិតិដ្ឋានេ ហិ តេជោកសិណំ សមាបជ្ជិតព្ពំ ឧទកតិដ្ឋានេ អាបោកសិណំ, នីលាទិតិដ្ឋានេ នីលាទិកសិណានីតិ។ ព្យាធាតស្សាបិ ហិ ចេ ចិត្តានិ ឯកតោ តប្បេតត្តិ, ឯកមេន បន អស្សចការេន ឯធំ ចរេតត្តិ អហោសិ។ តញ្ញា តោ បន សព្ពកិលេសពាន្ធនាបនយា ចិមុត្តំ, ចិមុត្តត្តា តទេវ អលេសំ, ន តេន កោបិ។ ឌីបត្តទព្ធាលតោ ច បកុតិ ឌាតសីលីឌីហិ ឌីឈទត្តំ បរិការចិតត្តា និចាសិយំ, ន តេន កោបិ។ តទេតំ អត្តនោន ឧមនេន ឧមិតត្តា សុខត្តំ, សុខត្តត្តា អត្តនោ ចនេន លក្ខានចិនេចតំ បហាយ មនមេន អធិប្បាយមតស្ស ចនេតាតុចត្តនតោ មនាបំ, ន តេន កោបិ។

បាបំ បន មេ ន វិជ្ជតីតិ ញាបិតា បន កថា តស្ស អត្តនោ ចិត្តស្ស បាបិកាចំ នត្ថីតិ, ឆតិមោ ចិម កោបិយា។ មនោ ចស្ស បាបិកាចោ ន គោចលំ សព្ពាសព្ពញ្ញុតាលេមេន, ឯកត្តតាំស ចស្សាតិ សទាកាឌីការេល អការមទ្ធេចសត្តស្សាបិ ចេឌីតទ្ធោ។ តថាបិ ហិស្ស អាការិយកាចាតុរូបំ ចិត្តុប្បាទំ កាយទុច្ចរិតំ ចា ចចីទុច្ចរិតំ ចា មនោទុច្ចរិតំ ចា ន ឧប្បត្តុប្បន្នំ។ តតោ បរំ មានោបិ ឆន្ទស្សាតិ អតភិសម្ពុទ្ធំ, ឯតំ ចស្សំ អភិសម្ពុទ្ធត្ថិ សព្ព ចស្សាតិ តថាគតំ អតុពាន្ធិ “អបេចន តាម ចាលក្កតិតុតតមត្តមុំស្ស បាបសមាចារំ បរស្សយ្យ”ត្តិ។ មនោ អធិដ្ឋាច តិព្ពិតោ ញាយំ កាចំ អការិ –

“សព្ព ចស្សាតិ កកចត្តំ, អត្តនត្ថំ បសាបនំ;

ឈូតារំ តាសិកន្ធិស្សំ, សព្ពញ្ញុស្ស សតិមតោ”តិ។ (សុ។ និ។ ៣៣៨);

ព្យាធាកាលេបិ តំ ឧត្តមយាលចោ សព្ព មាសាតិ អតុពាន្ធិ អាភិសមាចារិកំ ឥត្តការេយា។ មនោ កិញ្ចិ ចជ្ជំ អធិដ្ឋាច បរិសុទ្ធសមាចារោ កកចាតិ កតោ។ ចត្តារិ ហិ តថាគតស្ស អរក្ខេយ្យានិ។ យថាហ –

“ចត្តារិមានិ , ភិក្ខវេ, តថាគតស្ស អរក្ខេយ្យានិ។ កតមានិ ចត្តារិ? បរិសុទ្ធកាយសមាចារោ, ភិក្ខវេ, តថាគតោ, នត្ថិ តថាគតស្ស កាយទុច្ចរិតំ, យំ តថាគតោ រក្ខេយ្យ ‘មា មេ ឥទំ បរោ អញ្ញាសី’តិ, បរិសុទ្ធវចីសមាចារោ…បេ… បរិសុទ្ធមនោសមាចារោ…បេ… បរិសុទ្ធាជីវោ, ភិក្ខវេ, តថាគតោ, នត្ថិ តថាគតស្ស មិច្ឆាជីវោ, យំ តថាគតោ រក្ខេយ្យ ‘មា មេ ឥទំ បរោ អញ្ញាសី’”តិ (អ។ និ។ ៧។ ៥៨)។

ឯវំ យស្មា តថាគតស្ស ចិត្តស្ស ន គោចលំ សព្ពាសព្ពញ្ញុតាលេ, បុព្ពេបិ បាបំ នត្ថិ ឯច, តស្មា អាហ – “បាបំ បន មេ ន វិជ្ជតី”តិ។ តស្សាធិប្បាយោ – មមេច ចិត្តស្ស បាបំ ន សក្កា សុកិតុំ, ន តេន កោបិយា។ តស្មា យទិ ឯតេហិ គុណេហិ តុម្ហេ “អច ចេ បត្តមសី បចស្ស ឥទា”តិ ចត្តព្ពំ, មយា ចេតំ ចត្តព្ពត្តិ។

១៣។ តតិយេ សុត្តេ ឆតិយោ តតុត្តរិបិ សុការិតទសាយតំ បិចិតុការេយា អត្តនោ កុជស្សកាចំ នស្សេត្តា អាហ “អត្តនេចតកតោហមស្មី”តិ។

តត្ថ អត្តវេតកកតោតិ អត្តនិយេនេវ ឈានសុខេនេវ កតោ, អត្តនោយេវ កាយំ កត្វា ឋិតោសិ, ន បរស្ស វេតនំ គហេត្វា បរស្ស កាយំ ករោសីតិ ទស្សេតិ។ បុត្តាតិ ធីតរោ ច បុត្តា ច, តេ សន្តោ បុត្តា នេវ ឧបដ្ឋហន្តិ។ សយាតិយាតិ សន្និហិតា អវិប្បយុត្តា។ អនោរោកាតិ តិរោហិតា, សព្ពេវ រោគបីឡាទិហេតុកាតិ ទស្សេតិ។ នេតំ ន សុលភំ កិញ្ចិ បាបកម្មំ នេតំ ចោរោតិ វា បរទារិកាតិ វា ទុស្សីលោតិ វា កិញ្ចិ បាបំ ន សុលភំតិ។

១៣. ឯវំ វុត្តេ សក្កោ បុរិសកេនេវ ធនិយំ ឧបសង្កមិត្វា ឧបរិ កាលំ អកាសិ – “ភាវំ កតវេកា”តិ។ អញ្ញាបិ រុក្ខាតត្ថាទេវ បដាតិ។ អយំ បន អធិប្បាយោ – ត្វំ “កុដិរស្សាហមស្មី”តិ យត្វា ពុទ្ធោ, បរេយត្វេតា ច អត្តនោ កយំ កត្វា ឋិតត្តាបិ ទានេវា ឧបាសិ វណ្ណានវត្តា, កតកិច្ចានោ ច ន បរិយុទ្ធសិ។ ពុទ្ធេនាបិ “ខ្ញានោ លេនកោ អតិនេត្វា វណ្ណានេវា”តិ (ជា. តិ. ១.១០៣)។ បរេយត្វេតា បន ភាវំ កតវេកាសិ កស្សចិ។ អហញ្ចាកស្សចិ បរស្ស វា អត្តនោ វា កតវេកា ន ហោមិ។ កិំ ការណា? យស្មា គិទ្ធិនោ ធនាយិ សព្ពលោកេ។ អហញ្ចា ឋិបក្ខបរិយោសានតោ យាវ ទានិ, តាវ សព្ពញ្ញុតញ្ញាណស្ស កតវេកា អហោសិំ។ សព្ពញ្ញុតំ បត្តោ បន គិទ្ធិនោ គិទ្ធិនោ ទានកតោ ឋិតំ។ តេនេវ គិទ្ធិនោ សព្ពញ្ញុការេន លោកុត្តរសមាធិសុខេន ច ឋិតោសិ។ តស្ស មេ ឧបាតិ រុក្ខាទិករណីយស្ស កតបរិវយស្ស វា អភាវតោ អប្បហិតបដិសន្ធិកាតំ វាដិសាតំ ចិយ បត្តទេត្វា កោចិ អនេត្វា កតិយា ន ចិន្តិ។ “កដិយា”តិបិ បាឋោ។ តស្មា យតិ កុដិស្សតាយ ពុទ្ធេ “អថ ចេ បត្ថយសី បវស្ស ទេវា”តិ វត្តុំ, យុត្តំ វត្តុន្តិ។

១៤. តម្បិ សុត្វា ធនិយោ អតិនេត្វាន សុការិតាយវេន អត្តនោ បញ្ចប្បការគោយូថបរិបុណ្ណភាវំ ទស្សេន្តោ អាហ “អត្ថិ វសា”តិ។ តត្ថ វសាតិ អទមិតវុឌ្ឍវច្ឆកា។ ធេនុបាតិ ធេនុំ បិវន្តា តរុណវច្ឆកា, គោរណិយិកា វា ការវា។ គោធរណិយោតិ គព្ភិនិយោ។ បវេណិយោតិ វយប្បត្តា ពលីពទ្ទេហិ សទ្ធិំ មេថុនបត្ថនកការវា។ ឧសភោបិ គវម្បតីតិ យោ គោបាលកេហិ បាតោវ ន្ហាបេត្វា, ភោជេត្វា, បញ្ចង្គុលំ ទត្វា, មាលំ ពន្ធិត្វា – “ឯហិ, តាត, ការវា គោចរំ បាបេត្វា រក្ខិត្វា អានេហី”តិ បេសីយតិ, ឯវំ បេសិតោ ច តា ការវា អគោចរំ បរិហរិត្វា, គោចរេ ចារេត្វា, សីហព្យគ្ឃាទិភយា បរិត្តាយិត្វា អានេតិ, តថារូបោ ឧសភោបិ កវម្បតិ ឥធ មយ្ហំ គោយូថេ អត្ថីតិ ទស្សេតិ។

១៥. ឯវំ វុត្តេ សក្កោ តទេវ ធនិយំ ឧបសង្កមិត្វា ឧបរិ បច្ចនីកកាលំ អាហ “ភត្ថិ វសា”តិ។ ឯត្ថ ទេវ អធិប្បាយោ – ឥធ អម្ហាកំ សាសនេ អទមិតវុឌ្ឍេន ចុទ្ធេន ច វសាភព្ពាតា បរិយុដ្ឋាភា វា, តរុណវច្ឆេក សន្តាយ វសាតំ មូលេន គោធរណិយោ សន្តាយ បញ្ញាណេន ធេនុបាភព្ពាតា អនុសយា វា, បដិសន្ធិគព្ភធារណេន គោធរណិភព្ពាតា បុញ្ញាបុញ្ញាភិនិព្ពត្តិភព្ពាតា វា, សំយោគបត្ថនេន បវេណិភព្ពាតា បត្ថនា តណ្ហា វា, អាធិបច្ចេន បុព្ពង្គមេន សេដ្ឋេន ច គវម្បតិឧសភភព្ពាតំ អភិសង្ខារវិញ្ញាណំ វា នត្ថិ, ស្វាហំ ពុទ្ធាយ សព្ពយោគក្ខេមប្បត្តាយ នត្ថិតាយ ពុទ្ធោ។ ត្វំ បន យោគាធិគតក្ខេមតាយ អត្ថិតាយ ពុទ្ធោ។ តស្មា សព្ពយោគក្ខេមតាយ ពុទ្ធស្ស មមេវ យុត្តំ វត្តុំ “អថ ចេ បត្ថយសី បវស្ស ទេវា”តិ។

១៦. តម្បិ សុត្វា ធនិយោ តថេវ តទុត្តរិបិ សុការិតំ អមតរសំ អភិរក្ខណទេយ្យ អត្តនោ គោគណស្ស ខិលពន្ធនសម្បត្តិំ ទស្សេន្តោ អាហ “ខិលា

និលាតា”តិ។ តត្ថ លិលាតិ ចុត្តំ ធាតុតត្រកា។ និលាតាតិ អារកាជេត្វា កុមិឈំ បចេសិតា ចុទ្ធកា មហត្តា ឡលិត្វា ចបិតា។ អសម្យេចឈិតិ

អកម្យកា។ ថាមាតិ ចន្ទកានំ ធាតុតត្វាយ គតា គត្តិតបិសយុត្តា រដ្ឋធាតុតចិសេសសា។ មុញ្ញមយាតិ មុញ្ញតិលាមយា។ នចាតិ អធិរកតា។

សុសណ្ឌានាតិ សុដ្ឋុ សណ្ឋានា, សុចដ្ឋិតសណ្ឋានា ចា។ ន ហិ សក្កិត្តិតិ នេច សក្កិស្សត្តិ។ ឆេតុបិបិ លេត្តុត្តិ តទុលាចន្ទកាបិ លិត្តិតុំ។

១៩។ ឯកំ ចុទេត្ត ហកចា ឆតិមស្ស ឱត្តិម-បរិបិកកាលំ ធាតុត្វា បុរិមនេមនេច តំ ឱចជេត្តា ឱមំ ចតុសច្ចឌីបិកំ កាធំ អហាសិ

“ទ្វសេហារិច លេត្វា”តិ។ តត្ថ ទ្វសេហាតិ កោបិតា កោបរិឡាមកោ កោឃុថបតិ ធាលិធាខេត្វា។ គោធិ បន ហលត្តិ “គចសតេជេដ្ឋា

ទ្វសេហា, សហស្សេជេដ្ឋា ចសេហា, សតសហស្សេជេដ្ឋា តិសេហា”តិ។ អបរេ “ឯកកាមលោតេត្ត ជេដ្ឋា ទ្វសេហា, ទ្វិសុ ជេដ្ឋា ចសេហា,

សព្ពត្ថ អប្បដិហតោ តិសេហា”តិ។ សទ្ធាបេតេ បបញ្ចា, អបិច លោ បន ទ្វសេហាតិ ចា ចសេហាតិ ចា តិសេហាតិ ចា សទ្ធាបេតេ

អប្បដិសមេដ្ឋន ចេឌិតព្ពា។ យថាហ – “តិសេហា ចត សេហា សមណោ កោតមោ”តិ (ម។ និ។ ១។១២៦)។ រ-ការោ បទសន្ធិករោ។ ធាតុតាតិតិ

រដ្ឋធាតុតាតិ កិលេសធាតុតាតិ ច។ នារកាតិ ហត្ថិ។ បុតិលតត្តិ គព្ឍឌ្ឍីលតំ។ យថា ហិ សុចណ្ណចណ្ណាបិ ការមា បុតិការមា,

ចស្សសតិកោបិ សុនលោ កុក្កុរោ, តជហុជាតោបិ សិគ្គាលោ “ជរសិគ្គាលោ”តិ វុច្ចតិ, ឯវំ អភិនចាបិ គព្ឍឌ្ឍីលតា អសារកត្តន

“បុតិលតា”តិ វុច្ចតិ។ ថាលមិត្វាតិ លិត្តិត្វា។ គក្ខញ្ញា សេឃ្យញ្ញា គក្ខសេឃ្យំ។ តត្ថ គក្ខគ្គហណេន ជលិតុជមោតិ, សេឃ្យគ្គហណេន

អចសេសា។ គក្ខសេឃ្យមុលេន ចា សព្ពាបិ តា វុត្តាតិ ចេឌិតព្ពា។ សេសមេត្ថ បទត្ថតោ ទ្វត្តានមេច។

អយំ បនេត្ថ អធិប្បាមោ – ឆតិម, ត្វំ ធាតុនេន តុដ្ឋា, អហំ បន ធាតុនេន អដ្ឋឹមត្តា ថាមចីរិយុបេតោ មហាទ្វសេហារិច ធាតុតាតិ

បញ្ចក្ខ្យាកិមសំយោជនាតិ ចតុត្ថអរិមគ្គថាមចីរិមេន លេត្វា, នារកា បុតិលតំច បដ្ឋារម្ភាកិមសំយោជនធាតុតាតិ

ហេដ្ឋាមគ្គត្តយថាមចីរិមេន ថាលមិត្វា, អថ ចា ទ្វសេហារិច ធាតុតាតិ អនុសមេ នារកា បុតិលតំច បរិយុដ្ឋានាតិ លេត្វា ថាលមិត្វាច

ធិតោ។ តស្មា ន បុន គក្ខសេឃ្យំ ទ្វបេស្សំ។ សោហំ ជាតិទុក្ខចត្តុកោហិ សព្ពទុក្ខហិ បរិមុត្តោ សោកាមិ – “អថ ចេ បត្ថមឹ បចស្ស

ទេចា”តិ ចជមានោ។ តស្មា សចេ ត្វមិ អហំ ធិម ចតុមិទ្ធសិ, លិត្តិ តាតិ ធាតុតាតីតិ។ ឯត្ថ ច ធាតុតាតិ សមុជមសន្ធិ, គក្ខសេឃ្យា ទុក្ខសន្ធិ,

“ន ទ្វបេស្ស”ត្តិ ឯត្ថ អនុបកមោ អនុបាធិសេសសចសេន, “លេត្វា ថាលមិត្វា”តិ ឯត្ថ លេជោ បជាលនញ្ញ ធិសោបាធិសេសសចសេន

និរោធសន្ធិ, មេន លិត្តតិ បជាលេតិ ច, តំ មគ្គសន្ធិ។

ឯចមេតំ ចតុសច្ចឌីបិកំ កាធំ សុត្វា កាថាបរិយោសានេ ឆតិមោ ច បជាបតិ ចស្ស ទេវ្ធ ច ឈិតរោតិ ចត្តារោ ជនា សោតាបត្តិផលេ

បតិដ្ឋហិសុ។ អថ ឆតិមោ អចេច្ចប្បសាទយោគេន តថាគតេ មូលជាតាយ បតិដ្ឋិតាយ សទ្ធាយ បញ្ញាចក្ខុនា ហកចតោ ឆមុកាមំ

ធិត្វា ឆមុតាយ ចោឌិតហទមោ ធិចត្តសិ – “ធាតុតាតិ លិត្តិ, គក្ខសេឃ្យា ច មេ នត្ថិ”តិ អធិធិ បរិមត្តិ កត្វា មាច ហចក្កា កោ អញ្ញា

ឯចំ សីហនាទំ នទិស្សតិ អញ្ញត្រ ហកចតា, អាគតោ នុ លោ មេ សត្ថាតិ។ តតោ ហកចា លញ្ញណ្ណរស្មិជាលចិចិត្រំ សុចណ្ណរសសេកបិញ្ជរំ

ធិម សរីរាក់ ឆតិមស្ស និចេសនេ មុញ្ចិ “បស្ស ថាតិ មថាសុខ”ត្តិ។

២០។ អថ ឆតិមោ អនត្តា បចិដ្ឋចត្តិមសុរិមំ ធិម សមត្តា បដ្ឋលិតបដីបសហស្សសមុជ្ជលិតមិច ច និចេសនំ ធិស្វា “អាគតោ ហកចា”តិ

ចិត្តំ ឧប្បាទេសិ។ តស្មិំ សមយេ ច នយេម រេមណាបិ បិចឃ្សិ។ តេតាហុ នដ្ឋិតិកាទា “តិត្ថញា ឆលញា ប្វទឃន្តោ”តិ។ តត្ថ តិត្ថន្តិ បលូលំ។ ឆលត្តិ ក្ពូលំ។ ឧចនេមតំ ក្ពូលចិក្វលំ នន្តាយ្យិ នមំ ពត្វា ប្វទឃន្តោ មហានេមណោ បិចឃ្សិ, ចឃ្សិតុំ អាទកឹតិ ចុត្តំ ហោតិ។ តាចនេចាតិ ឃំ ឲលំ កកចា នទិទាកំ មុត្ថិ, ឆតិនេឃា ច “នត្វា នេ អាកនេតា”តិ នន្ទាមឃំ ចិត្តាកំ មុត្ថិ, តំ ឲលំ បិចឃ្សីតិ។ ពេចិ បត “ឃ្វទិឃ្យក្កុមតយ្យិ តស្មិំ ឃេច ឲណោ”តិ ចណ្ឌឃន្តិ។

១៧-១៧។ ឧចិ តស្មិំ ឆតិឃឃ្ស នន្តុប្បាទតឆាកនេតាកាមឆទលាឃ្វទិឃ្យក្កុមតក្លនេណ ចឃ្សនេតា នេចឃ្ស នន្ទំ ឃុត្វា ឆតិនេឃា បឹតិនេនាមតឃ្សជានេតា ត្ថមមត្វុំ អកាមឆ “លិកា ចត នេតា អតប្បកា”តិ នេ្ច កាឆា ចត្ថន្នា។

តត្ថ ឃស្មា ឆតិនេឃា នប្បុត្តតានេទា កកចនេតា អទិឃមក្កុបជិនេចឆេត ឆមុកាឃំ ជិស្វា, នេលិក្យត្តទចក្ខុតា ទ្វបកាឃំ ជិស្វា, នេលិកិឃចក្ខុតា នន្ទាបជិលិកំ លកិ។ តស្មា អាហ – “លិកា ចត នេតា អតប្បកា, នេឃ មឃំ កកចត្តិ អន្តនាមា”តិ។ តត្ថ ចត ត្ថតិ ចិមន្សនេត្ថ តិបិនេតា។ នេតា ត្ថតិ អមប្បកំ។ អតប្បកាតិ ចិប្បុលំ។ នេមំ ក្តាតនេមច។ នទលំ តំ ក្នេបមាតិ ឧត្ថ បត កិត្ថាបិ មក្កុបជិនេចឆេតចឃ្ស និត្ថំ នទណាកមតំ, តត្ថ បត តិត្ថឃកមតនេមច កនេតា, ត្ថតាតិ ចាចាឃ អត្តនត្តិឃ្សាតតំ ពនេទាតិ។ មក្កុចនេមត ចា នត្តិឃ្សាតតនទណាតំ អចលនទណាតំ បនេត្វា, តំ បនេទនំ ចាចាឃ បិពជំ ពនេទានេត្វា បណិបិតនទណាកមតំ កន្ធតិ។ ចក្ខុមាតិ កកចា បកាតិជិត្ថាបន្ញានមត្តាត្ថចក្ខុហិ បញ្ញាហិ ចក្ខុហិ ចក្ខុមា។ តំ អាលបនេត្វា អាហ – “នទលំ តំ ក្នេបម ចក្ខុមា”តិ។ “នត្វា នេតា នេហាហិ តុចំ មហាមុតី”តិ ត្ថតំ បត ចចតំ និឃ្សកាច្វបកាមនេតតាបិ នទណាកមតំ ប្វនេទតុំ កណាតិ, នេកាបឹ ច អហញា អឃ្សចា, ព្រហ្មចទិឃំ ឃុកនេត ចទាមនេមតិ ត្ថតំ នមាតាតចនេមត។

តត្ថ ព្រហ្មចទិឃត្តិ នេមធុតចិទតិមក្កុនមណឆមុឃានតនតានេន្តានាតនេមតំ អឆិចចតំ។ “ព្រហ្មចាទី”តិ ឧចមាតឹឃុ (ម៉ ត៌ ១.ប៉១) ហិ នេមធុតចិទតិ ព្រហ្មចទិឃត្តិ ចុត្តតិ។ “ត្ថតំ នេឃា បត នេម បញ្ញាតិឲ, ព្រហ្មចទិឃំ ឧកត្តតិត្ថិតាឃា”តិ ឧចមាតឹឃុ (ជី៎ តិ៎ ១.១១៥) មនេក្កា។ “អកិជាតាមិ នេឃា បតាហំ, នាទិបុត្ត, ចត្វទក្កុនមត្តាកាតំ ព្រហ្មចទិឃំ ចទិតា”តិ ឧចមាតឹឃុ (ម៉ ត៌ ១.១៣៣) នមណាឆមោ។ “តឃិតំ ព្រហ្មចទិឃំ ត្ថត្ថនេត្វាច ឃឹតត្វា”តិ ឧចមាតឹឃុ (ជី៎ តិ៎ ១.១លិ៍៣) នានតំ។

“មឃញា កទិឃា តាតិក្កុមាម, អនេមព្យច កទិឃា តាតិក្កុមត្តិ;

អញ្ញត្រ តាហិ ព្រហ្មចទិឃំ ចទាម, តស្មា ហិ អម្ហំ ទហទា ត ឃឹឃនេទ”តិ។ (ជា៎ ១.១០.៥៥) –

ឧចមាតឹឃុ នជានេត្តានេមា។ ត្ថឆ បត នមណាឆមព្រហ្មចទិឃបុត្តក្កុមំ ក្បទិមក្កព្រហ្មចទិឃមឆិនេប្បតំ។ ឃុកនេតាតិ ឃុកតឃ្ស នត្តិនេពា។ កកចា ហិ អត្តនេឃមតុបក្កុមុ ឃុក្ខ ពតត្តា, នេនាកនេណត ច អទិឃមក្កុកមនេតត នមត្តាកតត្តា, ឃុត្តនេញា តិត្ថាតនត្ថាតំ ឆាតំ ពតត្តា ឃុកនេតាតិ ចុត្តតិ។ នមឹបនេត្ថ នេចត្ថ ក្បមុចចតំ, តស្មា ឃុកតឃ្ស នត្តិនេពតិ អនេត្វា។ ចទាមនេមតិ ចទាម។ ឃត្យាតំ នក្កនេត ចទាមឃឹតិ ចុត្តតិ, តំ ត្ថឆ ចទាមនេមតិ។ អដ្ឋពាឆាចទិឃា បត “នេមតិ តិបិនេតា”តិ កណត្តិ។ តេតតច នេចត្ថ អាឃាចតត្តំ នន្តាឃ “ចនេម នេម”តិបិ បិឋំ ចិកប្បេត្តិ។ ឃំ

វុត្តិ, តំ គហេតព្ពំ។

ឯវំ ធនិយោ ព្រហ្មចរិយចរណាបទេសេន ភគវន្តំ បព្ពជ្ជំ យាចិត្វា បព្ពជ្ជូបយោគំ ទីបេន្តោ អាហ “ជាតិមរណស្ស បារគូ, ទុក្ខស្សន្តករា ភវាមសេ”តិ។ ជាតិមរណស្ស បារំ នាម និព្ពានំ, តំ អរហត្តមគ្គេន គច្ឆាម។ ទុក្ខស្សាតិ វដ្ដទុក្ខស្ស។ អន្តករាតិ អភាវករា។ ភវាមសេតិ ភវាម, អថ វា អហោ វត មយំ ភវេយ្យាមាតិ។ “ចរាមសេ”តិ ឯត្ថ វុត្តនយេនេវ តំ វេទិតព្វំ។ ឯវំ វត្វាបិ ច បុន ឧភោបិ កិរ ភគវន្តំ វន្ទិត្វា “បព្ពាជេថ នោ ភគវា”តិ ឯវំ បព្ពជ្ជំ យាចិំសូតិ។

៣៣។ អថ មារោ បាបិមា ឯវំ តេ ឧភោបិ វន្ទិត្វា បព្ពជ្ជំ យាចន្តេ ទិស្វា – “ឥមេ មម វិសយំ អតិក្កមិតុកាមា, ហន្ទ នេសំ អន្តរាយំ ករោមី”តិ អាគន្ត្វា ឃរាវាសេ គុណំ ទស្សេន្តោ ឥមំ គាថមាហ “នន្ទតិ បុត្តេហិ បុត្តិមា”តិ។ តត្ថ នន្ទតីតិ តុស្សតិ មោទតិ។ បុត្តេហីតិ បុត្តេហិបិ ធីតរេហិបិ, សហយោគត្ថេ, ករណត្ថេ វា ករណវចនំ, បុត្តេហិ សហ នន្ទតិ, បុត្តេហិ ករណភូតេហិ នន្ទតីតិ វុត្តំ ហោតិ។ បុត្តិមាតិ បុត្តវា បុគ្គលោ។ ឥតីតិ ឯវមាហ។ មារោតិ វសវត្តិភូមិយំ អញ្ញតរោ ទាមរិកទេវបុត្តោ។ សោ ហិ សទ្ធាតាតិក្កមិតុកាមំ ជនំ យំ សក្កោតិ, តំ មារេតិ។ យំ ន សក្កោតិ, តស្សាបិ មរណំ ឥច្ឆតិ។ តេន “មារោ”តិ វុច្ចតិ។ បាបិមាតិ លាមកបុគ្គលោ, បាបសមាចារោ វា។ សង្គីតិការានមេតំ វចនំ, សត្ថុគាថាសុ ច ឦទិសានិ។ យថា ច បុត្តេហិ បុត្តិមា, គោមិកោ គោហិ តថេវ នន្ទតិ។ យស្ស គាវោ អត្ថិ, សោបិ គោមិកោ, គោហិ សហ, គោហិ វា ករណភូតេហិ តថេវ នន្ទតីតិ អត្ថោ។

ឯវំ វត្វា ឥទានិ តស្សត្ថស្ស សាធកការណំ និទ្ទិសតិ, “ឧបធី ហិ នរស្ស នន្ទនា”តិ។ តត្ថ ឧបធីតិ ចត្តារោ ឧបធយោ – កាមូបធិ, ខន្ធូបធិ, កិលេសូបធិ, អភិសង្ខារូបធីតិ។ កាមា ហិ “យំ បញ្ចកាមគុណេ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ សុខំ សោមនស្សំ, អយំ កាមានំ អស្សាទោ”តិ (ម។ និ។ ១។ ១៦៦) ឯវំ វុត្តស្ស សុខស្ស អធិដ្ឋានភាវតោ ឧបធីយតិ ឯត្ថ សុខន្តិ ឥមិនា វចនត្ថេន ឧបធីតិ វុច្ចន្តិ។ ខន្ធាបិ ខន្ធមូលកទុក្ខស្ស អធិដ្ឋានភាវតោ, កិលេសាបិ អបាយទុក្ខស្ស អធិដ្ឋានភាវតោ, អភិសង្ខារាបិ ភវទុក្ខស្ស អធិដ្ឋានភាវតោតិ។ ឥធ បន កាមូបធិ អធិប្បេតោ។ សោ សត្តសង្ខារវសេន ទុវិធោ។ តត្ថ សត្តបដិពទ្ធោ បធានតោ, តំ ទស្សេន្តោ “បុត្តេហិ គោហី”តិ វត្វា ការណមាហ – “ឧបធី ហិ នរស្ស នន្ទនា”តិ។ តស្សត្ថោ – យស្មា ឥមេ កាមូបធី នរស្ស នន្ទនា, នន្ទយន្តិ នំ បីតិសោមនស្សំ ឧបសំហរន្តា, តស្មា វេទិតព្វមេតំ “នន្ទតិ បុត្តេហិ បុត្តិមា, គោមិកោ គោហិ តថេវ នន្ទតិ, ត្វញ្ច បុត្តិមា គោមិកោ ច, តស្មា ឯតេហិ, នន្ទ, មា បព្ពជ្ជំ បាដិកង្ខិ។ បព្ពជិតស្ស ហិ ឯតេ ឧបធយោ ន សន្តិ, ឯវំ សន្តេ ត្វំ ទុក្ខស្សន្តំ បត្ថេន្តោបិ ទុក្ខិតោវ ភវិស្សសី”តិ។

ឥទានិ តស្សាបិ អត្ថស្ស សាធកការណំ និទ្ទិសតិ “ន ហិ សោ នន្ទតិ, យោ និរូបធី”តិ។ តស្សត្ថោ – យស្មា យស្សេតេ ឧបធយោ នត្ថិ, សោ បិយេហិ ញាតីហិ វិប្បយុត្តោ និព្ភោគូបករណោ ន នន្ទតិ, តស្មា ត្វំ ឥមេ ឧបធយោ វជ្ជេត្វា បព្ពជិតោ ទុក្ខិតោវ ភវិស្សសីតិ។

៣៤។ អថ ភគវា “មារោ អយំ បាបិមា ធនិយស្ស អន្តរាយាយ អាគតោ”តិ វិទិត្វា ផលេន ផលំ បាតេន្តោ វិយ តាវេវ មារេនាភតាយ ឧបមាយ មារវាទំ ភិន្ទន្តោ តមេវ គាថំ បរិវត្តេត្វា “ឧបធី សោកវត្ថូ”តិ ទស្សេន្តោ អាហ “សោចតិ បុត្តេហិ បុត្តិមា”តិ។ តត្ថ សព្ពំ

ປຈ຺ຈເຕາ ວຸຕ຺ຕານເຍນ. ອຍໍ ປນ ອທິປ຺ປາເຍາ – ຍາ, ປາປິມ, ຕຸວໍ ອວຈ “ນນ຺ທຕິ ປຸເຕ຺ຕຫິ ປຸຕ຺ຕິມາ”ຕິ. ສພ຺ເພເຫວ ຫິ ປິເຍຫິ, ມນາເປຫິ ນານາພາເວາ ວິນາພາເວາ, ອນຕິກ຺ກມນີເຍາ ອຍໍ ວິທີ, ເຕນ ສຸຕ຺ວາ ປິຍມນາປານິ ປຸຕ຺ຕທາຣາທີນິ ກາລສ຺ສ ອຈ຺ຈເຍນ ອທິກຸນາຍຸກາທີນິ ວິນາພາເວນ ອທິປ຺ປາເຍາ ເສາກສ຺ສ ວຕ຺ຖຸປ຺ປວຕ຺ຕິໍ ອລເທ຺ວາ ສຕ຺ຕາ ປຸຕ຺ຕກາປິ ເຫານ຺ຕິ ນິຕ຺ຈິຕ຺ຕາ, ປເຣສໍປິ ນິກ຺ຂນ຺ຕິ ປເຣສໍປຕ຺ເຕສໍປິ ທຸກ຺ຂໍ. ຕສ຺ມາ ເອວໍ ກເຣາຫິ – ເສາຈຕິ ປຸເຕ຺ຕຫິ ປຸຕ຺ຕິມາ. ຍຖາ ຈ ປຸເຕ຺ຕຫິ ປຸຕ຺ຕິມາ, ເຄາປິເຍາ ເຄາຫິ ຕເຖວ ເສາຈຕີຕິ. ກິໍ ການເຣາ? ອຸປທີ ຫິ ນຣສ຺ສ ເສາຈນາ. ຍສ຺ມາ ຈ ອຸປທີ ຫິ ນຣສ຺ສ ເສາຈນາ, ຕສ຺ມາ ເອວ “ນ ຫິ ເສາ ເສາຈຕິ, ເຍາ ນິຣຸປທີ”. ເຍາ ອຸປທີສຸ ສຸຂປ຺ປຫາເນນ ນິຣຸປທີ ເຫາຕິ, ເສາ ສຕ຺ຕເຖາ ເຫາຕິ ກາຍປຣິຫາຣິເກນ ຈີວເຣນ, ກຸຈ຺ຈິປຣິຫາຣິເກນ ປິຓ຺ຑປາເຕນ, ເຍນ ເຍເນວ ປກ຺ກມຕິ, ສມາທາເຍວ ປກ຺ກມຕິ. ເສຍ຺ຍຖາປິ ນາມ ປກ຺ຂີ ສກຸເຓາ ...ເປ... ນາປໍ ຄຕ຺ຕຸຍາຕິ ປຊານາຕິ. ເອວໍ ສພ຺ພເສາກສມຸກ຺ຄຕາ “ນ ຫິ ເສາ ເສາຈຕິ, ເຍາ ນິຣຸປທີ”ຕິ. ອິຕິ ພຄວາ ອຣຫຕ຺ຕນິກູເຓນ ເທສນໍ ເທາສາເປສິ. ອຖ ວາ ເຍາ ນິຣຸປທີ, ເຍາ ນິກ຺ກິເລເສາ, ເສາ ນ ເສາຈຕິ. ຍາວເທວ ຫິ ກິເລສາ ສນ຺ຕິ, ຕາວເທວ ສພ຺ເພ ອຸປທເຍາ ເສາກປ຺ປວຕ຺ຕິ ເຫານ຺ຕິ. ກິເລສປ຺ປຫານາ ປນ ນຕ຺ຖິ ເສາເກາຕິ. ເອວມ຺ປິ ອຣຫຕ຺ຕນິກູເຓເນວ ເທສນໍ ເທາສາເປສິ. ເທສນາປຣິໂຍສາເນ ທນິເຍາ ຈ ເຄາປີ ຈ ອຸເພາປິ ປພ຺ພຊິສຸ. ອຖ ຕາ ອາຄາເຣເສວ ເຊຕວນໍ ອາຄມໍສຸ. ເຕ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ສຈ຺ຈິກໍສຸ. ສຈ຺ຈເຖຣສ຺ສ ຈ ເຕສໍ ເຄາປາລກາ ວິຫາຣໍ ການຣໍສຸ. ເສາ ອຊ຺ຊາປິ ເຄາປາລກວິຫາເຣາຕ຺ເວວ ປຎ຺ຎາຍຕີຕິ.

ປຣມຕ຺ຖເຊາຕິກາຍ ຂຸທ຺ທກ-ອຏ຺ຐກຖາຍ

ສຸຕ຺ຕນິປາຕ-ອຏ຺ຐກຖາຍ ທນິຍສຸຕ຺ຕວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາ.

໓. ຂຄ຺ຄວິສາຓສຸຕ຺ຕວຓ຺ຓນາ

ສພ຺ເພສຸ ພູເຕສູຕິ ຂຄ຺ຄວິສາຓສຸຕ຺ຕໍ. ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ສພ຺ພສຸຕ຺ຕານໍ ຈຕຸພ຺ພິທາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ – ອຕ຺ຕຊ຺ຌາສຍເຕາ, ປຣຊ຺ຌາສຍເຕາ, ອຏ຺ຐຸປ຺ປຕ຺ຕິເຕາ, ປຸຈ຺ຉາວສິເຕາ ຈາຕິ. ທ຺ວຍຕານຸປ຺ປສ຺ສນາທີນໍ ຫິ ອຕ຺ຕຊ຺ຌາສຍເຕາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ, ເມຕ຺ຕສຸຕ຺ຕາທີນໍ ປຣຊ຺ຌາສຍເຕາ, ອຸຣຄສຸຕ຺ຕາທີນໍ ອຏ຺ຐຸປ຺ປຕ຺ຕິເຕາ, ທນິຍສຸຕ຺ຕາທີນໍ ປຸຈ຺ຉາວສິເຕາ. ຕຕ຺ຖ ຂຄ຺ຄວິສາຓສຸຕ຺ຕສ຺ສ ອວິເສເສນ ປຸຈ຺ຉາວສິເຕາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ. ວິເສເສນ ປນ ຍສ຺ມາ ເອຕ຺ຖ ກາຈິ ຄາຖາ ເຕນ ເຕນ ປຈ຺ເຈກສມ຺ພຸທ຺ເຘນ ປຸຏ຺ເຐນ ວຸຕ຺ຕາ, ກາຈິ ອປຸຏ຺ເຐນ ອຕ຺ຕນາ ອພິຄີຕຍຸຕ຺ຕໍ ອຸທານໍເຍວ ອຸທາເນນ຺ເຕນ, ຕສ຺ມາ ກາຍຈິ ຄາຖາຍ ປຸຈ຺ຉາວສິເຕາ, ກາຍຈິ ອຕ຺ຕຊ຺ຌາສຍເຕາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຍາ ອຍໍ ອວິເສເສນ ປຸຈ຺ຉາວສິເຕາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ, ສາ ອາທິເຕາ ປພຸຕິ ເອວໍ ເວທິຕພ຺ພາ – ເອກໍ ສມຍໍ ພຄວາ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ວິຫຣຕິ. ອຖ ເຂາ ອາຍສ຺ມເຕາ ອານນ຺ທສ຺ສ ຣເຫາຄຕສ຺ສ ປຏິສ຺ລ຺ລີນສ຺ສ ເອວໍ ເຈຕເສາ ປຣິວິຕກ຺ເກາ ອຸທປາທິ – “ພຸທ຺ທານໍ ປຕ຺ຖນາ ຈ ອພິນີຫາເຣາ ຈ ທິສ຺ສຕິ; ຕຖາ ສາວການໍ, ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ທານໍ ນ ທິສ຺ສຕິ; ຍໍນູນາຫໍ ພຄວນ຺ຕໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ປຸຈ຺ເຉຍ຺ຍ”ນ຺ຕິ. ເສາ ປຏິສ຺ລ຺ລານາ ວຸຏ຺ຐິເຕາ ພຄວນ຺ຕໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ຍຖາກ຺ກເມນ ເອຕມຕ຺ຖໍ ປຸຈ຺ຉິ. ອຖສ຺ສ ພຄວາ ປຸພ຺ພເຍາຄາວຈຣສຸຕ຺ຕໍ ອພາສິ –

“បញ្ចិមេ, អាភត្ត, អាតិសំសា បុព្ពយោគាចរេ ជិវ្ហេច ឆមេ្ព បដិកច្ចេច អញ្ញា អារាធេតិ។ នោ ចេ ជិវ្ហេច ឆមេ្ព បដិកច្ចេច អញ្ញា អារាធេតិ, អថ មរណកាលេ អញ្ញា អារាធេតិ។ នោ ចេ មរណកាលេ អញ្ញា អារាធេតិ, អថ ទេវបុត្តោ សមានោ អញ្ញា អារាធេតិ, អថ ពុទ្ធានំ សម្មុខីភាវេ ខិប្បាភិញ្ញោ ហោតិ, អថ បច្ឆិមេ កាលេ បច្ចេកសម្ពុទ្ធោ ហោតី”តិ –

ឲចំ ចត្វា បុន អាហ –

“បច្ចេកពុទ្ធា នាម, អាភត្ត, អភិនីហារសម្បន្នា បុព្ពយោគាចរា ហោន្តិ។ តស្មា ពុទ្ធបច្ចេកពុទ្ធសាវកានំ សព្ពេសំ បត្វោ ច អភិនីហារោ ច ឥច្ឆិតព្ពោ”តិ។

សោ អាហ – “ពុទ្ធានំ, ភន្តេ, បត្វោ កិច ចិរំ វដ្ដតី”តិ? ពុទ្ធានំ, អាភត្ត, ហេដ្ឋិមបរិច្ឆេទេន ចត្តារិ អសង្ខ្យេយ្យានិ កប្បសតសហស្សញ្ច, មជ្ឈិមបរិច្ឆេទេន អដ្ឋ អសង្ខ្យេយ្យានិ កប្បសតសហស្សញ្ច, ឧបរិមបរិច្ឆេទេន សោឡស អសង្ខ្យេយ្យានិ កប្បសតសហស្សញ្ច។ ឯតេ ច ភេទា បញ្ញាធិកសទ្ធាធិកវីរិយាធិកវសេន ញាតព្ពា។ បញ្ញាធិកានញ្ហិ សទ្ធា មន្ទា ហោតិ, បញ្ញា តិក្ខា។ សទ្ធាធិកានំ បញ្ញា មជ្ឈិមា ហោតិ, សទ្ធា ពលវា។ វីរិយាធិកានំ សទ្ធាបញ្ញា មន្ទា, វីរិយំ ពលវន្តិ។ អប្បត្វា បន ចត្តារិ អសង្ខ្យេយ្យានិ កប្បសតសហស្សញ្ច ទិវសេ ទិវសេ វេស្សន្តរទានសទិសំ ទានំ ទេន្តោបិ តទនុរូបសីលាទិសព្ពបារមិធម្មេ អាចិនន្តោបិ អន្តរា ពុទ្ធោ ភវិស្សតីតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ។ កស្មា? ញាណំ គព្ភំ ន គណ្ហាតិ, វេបុល្លំ នាបជ្ជតិ, បរិបាកំ ន គច្ឆតីតិ។ យថា នាម តិមាសចតុមាសបញ្ចមាសច្ចយេន និប្ផជ្ជនកំ សស្សំ តំ តំ កាលំ អប្បត្វា ទិវសេ ទិវសេ សហស្សក្ខត្តុំ កេឡាយន្តោបិ ឧទកេន សិញ្ចន្តោបិ អន្តរា បក្ខេន វា មាសេន វា និប្ផាទេស្សតីតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ។ កស្មា? សស្សំ គព្ភំ ន គណ្ហាតិ, វេបុល្លំ នាបជ្ជតិ, បរិបាកំ ន គច្ឆតីតិ។ ឯវមេវំ អប្បត្វា ចត្តារិ អសង្ខ្យេយ្យានិ...បេ... នេតំ ឋានំ វិជ្ជតីតិ។ តស្មា យថាវុត្តមេវ កាលំ បារមិបូរណំ កាតព្ពំ ញាណបរិបាកត្ថាយ។ ឯត្តកេនបិ ច កាលេន ពុទ្ធត្តំ បត្ថយតោ អភិនីហារករណេ អដ្ឋ សម្បត្តិយោ ឥច្ឆិតព្ពា។ អយញ្ហិ–

“មនុស្សត្តំ លិង្គសម្បត្តិ, ហេតុ សត្ថារទស្សនំ;

បព្វជ្ជា គុណសម្បត្តិ, អធិការោ ច ឆន្ទតា;

អដ្ឋធម្មសមោធានា, អភិនីហារោ សមិជ្ឈតី”តិ។ (ពុ។ វំ។ ១។៥៨);

អភិនីហារោតិ ច មូលបណិធានស្សេតំ អធិវចនំ។ តត្ថ មនុស្សត្តន្តិ មនុស្សជាតិ។ អញ្ញត្រ ហិ មនុស្សជាតិយា អវសេសជាតីសុ ទេវជាតិយម្បិ ឋិតស្ស បណិធិ ន សមិជ្ឈតិ។ ឯត្ថ ឋិតេន បន ពុទ្ធត្តំ បត្ថេន្តេន ទានាទីនិ បុញ្ញកម្មានិ កត្វា មនុស្សត្តំយេវ បត្ថេតព្ពំ។ តត្ថ ឋត្វា បណិធិ កាតព្ពោ។ ឯវញ្ហិ សមិជ្ឈតិ។ លិង្គសម្បត្តីតិ បុរិសភាវោ។ មាតុគាមនបុំសកឧភតោព្យញ្ជនកានញ្ហិ មនុស្សជាតិយំ ឋិតានម្បិ

បលិនិ ត នបិដ្ឋាតិ តត្ថ ជិទេតត បត ញុទ្ធត្តិ បទេត្វត្តេត ជាតាតីតិ បុញ្ញាកប្ធាតិ កត្វា បុទិនកាទេចាទេយឆ បទេត្វតទេត្តា តត្ថ ធត្វា បលិនិ កាតទេត្តា ឲ្យចញ៉ាញបិដ្ឋាតិ ទេហត្វតិ អទេហត្តុស្ស ក្ខបតិស្សយនយ្យត្តិ ទេយា ហិ តស្មិំ អត្តកាទេច ចាយនេត្តា អទេហត្តុំ បិប្តុលិតុំ នយទេត្វា, តស្ស នបិដ្ឋាតិ, ទេតា ត្ថតទេស្ស, យថា ឋុទេយឆបល្តិតស្ស ទេសា ហិ ឌឹបក្ខុទបិឌេប្តុលេ បត្តេឌិត្វា ទេតតត្តកាទេចត អទេហត្តុំ បិប្តុលិតុំ នយទេត្វា អទេហានិ ៓ នត្វាទេធស្សតត្តិ ញុទ្ធាតំ នប្តុលាទេស្សតំ ឲ្យចញ៉ាញត្ថដ្ឋាតិ, ទេតា អញ្ញាចា; យថា ឋុទេយឆបល្តិតស្ស ទេសា ហិ ឌឹបក្ខុទំ នប្តុលា ឌិទ្ធា បលិនេឆនិ បត្តេឌ្ឋាតិ អតកាទិយកាទេចា ទេសា ច ទេលា សាសទេត ចា កប្តុចាឌិកិទិយចាឌិតាបនបទិទ្ធាឌកតិកាទេយ ចា ចដ្ឋតិ យថា ឋុទេយឆបល្តិតស្ស ទេសា ហិ ឋុទេយទេសា តាយ តាបទេសា ហុត្វា បលិនេឆនិ ក្យាលនយ្យត្តិតិ ឈាតាឌិក្យាលបឌិលិទេកា បត្តេឌិតស្សាបិ ហិ ក្យាលនយ្យត្តទេស្សច ត្ថដ្ឋាតិ, ទេតា ត្ថតទេស្ស; យថា ឋុទេយឆបល្តិតស្ស ទេសា ហិ បញ្ញាកិទេញ្ញា អដ្ឋ នយាបត្តិលិកឹ ច ហុត្វា បលិនេឆនិ អឆិកាទេទាតិ អឆិកកាទេទា, បទិច្ឆទេកាតិ អទេត្វា ឌឹចិតាឌិបទិច្ឆាកញ៉ាកត្វា បលិឌេហទេតាទេយឆ ត្ថដ្ឋាតិ, ទេតា ត្ថតទេស្ស; យថា ឋុទេយឆបល្តិតស្ស ទេសា ហិ –

“អក្កុបិត្វាត យំ ញុទេទ្ធា, នហ និទេស្សហិ កទ្ធតុ;

យា តំ កលទេល អក្កុបិត្វ, ហិតាយ ទេយ តចិស្សតី”តិ (ញុ៓ ចំ៓ ៧៓៥៧) –

ឲ្យចំ ឌឹចិតបទិច្ឆាកំ កត្វា បលិនេឆនិ លត្តតាតិ កត្តុកយ្យតា៓ សា យស្ស ពលចតី ទេហាតិ, តស្ស ត្ថដ្ឋាតិ៓ សា ច, នទេច ទេកាចិ ចទេយ្យ “ទេកា ចត្តាទិ អសទេត្ត្យ្យាតិ នតនហស្សញ្ញា កប្បេ តិទទេយ បដ្ឋិត្វា ញុទ្ធត្តំ ត្ថដ្ឋតី”តិ, តំ ឋុត្វា ទេយា “អហ”ត្តិ ចត្តុំ ក្ខស្សហតិ, តស្ស ពលចតីតិ ទេចឌិតទេត្តា៓ តថា យឌិ ទេកាចិ ចទេយ្យ “ទេកា នកលចក្កចាឡអំ ឌឹតច្ចិកាតំ អដ្ឋាទាតំ ឬទំ អក្កុយទេត្តា អតិក្កុបិត្វា ញុទ្ធត្តំ ត្ថដ្ឋតិ, ទេកា នកលចក្កចាឡអំ នត្តិឬទេលហិ អាកិល្តំ អក្កុយទេត្តា អតិក្កុបិត្វា ញុទ្ធត្តំ ត្ថដ្ឋតិ, ទេកា នកលចក្កចាឡអំ នយតិត្តិកំ ក្ខកបុល្ល ក្ខត្វាទិត្វា ញុទ្ធត្តំ ត្ថដ្ឋតិ, ទេកា នកលចក្កចាឡអំ តិទត្តទំ ទេចឡក្ខក្យ្យនញ្ញត្តំ យឌ្ឋទេត្តា អតិក្កុបិត្វា ញុទ្ធត្តំ ត្ថដ្ឋតី”តិ តំ ឋុត្វា ទេយា “អហ”ត្តិ ចត្តុំ ក្ខស្សហតិ, តស្ស ពលចតីតិ ទេចឌិតទេត្តា៓ ឲ្យចទូទេបត ច កត្តុកយ្យតាលទេត្តត នយត្តាកទេតា ឋុទេយឆបល្តិទេតា បលិនេឆនីតិ៓

ឲ្យចំ នបិទ្ធាកិតីហាទេទា ច ទេពាឌិនទេត្វា ត្ថយាតិ អដ្ឋាទេន អកត្តដ្ឋាតាតិ ត ក្ខទេបតិ៓ ទេយា ហិ តទេតា បកុតិ ត ឌច្ឆទេត្តា ទេហាតិ, ត ឌច្ឆចាឌិទេទា, ត ក្ខប្តុត្តទេកា, ត ឲ្យអប្តុទេកា, ត បឹធនប្បឹ, ត បិលក្ខ្ម ក្ខប្បដ្ឋតិ, ត ជាសិក្យដ្ឋិយា តិត្តាត្តតិ, ត តិយតបិច្ឆាឌិច្ឆទេកា ទេហាតិ, តាស្ស លិក្ខំ បទិចត្តតិ, ត បញ្ញាតត្តទិយកប្ធាតិ កទេទាតិ, ត ក្បដ្ឋិ ទេហាតិ, ត តិទច្ឆាតទេយាតិយំ ចដ្ឋកទេតា បដ្ឋិយត្តកាទេចា ទេហាតិ, ត ឲ្យប្បិបិនិកតិត្លាយតល្យិ៉ាបទេតាបុ ក្ខប្បដ្ឋតិ, ត កាលកញ៉ិកាឋុទេបុ, ត អឌិឌិតិទេយ, ត ទេលិកត្តទិទេកាបុ, កាយាចនទេទបុ ត យាទេទា ទេហាតិ, ទូបិចនទេទបុ ត អបញ្ញិកទេច, ត ឋុទ្ធាចាសកទេចបុ ក្ខប្បដ្ឋតិ, ត អទូបកទេចបុ, ត អញ្ញា ចក្កចាឡអំ បក្កយតិ៓

យា ចិយា ក្ខស្សាទេហា ក្ខប្តុទេក្កា អចត្វាតំ ហិតចទិយា ចាតិ ចតទេស្សា ញុទ្ធក្ខុបិទេយា, តាហិ នយត្តាកទេតា ទេហាតិ៓ តត្ថ –

“ឬស្សាហោ ជីវិតំ ចត្តំ, ឬទ្ធេក្កា បញ្ញា បច្ចត្តិ;

អចត្តានំ អធិដ្ឋានំ, ហិតចរិយា ខេបត្តាការចតា”តិ៉ –

ខេធិតព្ពា៉ ខេយ ធាបិ ច្ចខេ ខេតក្ខូបញ្ញាឃខេឃា, បចិខេចកញ្ញាឃខេឃា, អខេលិកញ្ញាឃខេឃា, អខេគាឃញ្ញាឃខេឃា, អខេយាហញ្ញាឃខេឃា, តិស្សរលាញ្ញាឃខេឃាតិ ៧ អញ្ញាឃឃា ខេទាធិបរិបិកាឃ ឃំចត្តត្តិ, ខេឃហិ ឃយត្ថាកតត្តា ខេតក្ខូបញ្ញាឃឃា ច ខេទាធិឃត្តា ការខេយ ខេគាឃគស្សាចិខេតា, បចិខេចកញ្ញាឃឃា ច ខេទាធិឃត្តា ឃក្កហិកាឃ ខេគាឃគស្សាចិខេតា, អខេលិកញ្ញាឃឃា ច ខេទាធិឃត្តា ខេលិខេក ខេគាឃគស្សាចិខេតា, អខេគាឃញ្ញាឃឃា ច ខេទាធិឃត្តា ខេគាខេឃ ខេគាឃគស្សាចិខេតា, អខេយាហញ្ញាឃឃា ច ខេទាធិឃត្តា ខេយាខេហ ខេគាឃគស្សាចិខេតា, តិស្សរលាញ្ញាឃឃា ច ខេទាធិឃត្តា ឃព្ពាកខេចឬ ខេគាឃគស្សាចិខេតាតិ ចុច្ចត្តិ, ខេតហិ ច ឃយត្ថាខេតា ខេហាតិ៉

បខេច្ចកព្យុទ្ធានំ បត កឹច ជិរំ បត្តតា ចដ្ឋតីតិ? បខេច្ចកព្យុទ្ធានំ ខេទ្វ អឃខេង្ខ្យយ្យានិ កប្បឃតឃហស្សញ្ចា៉ តខេតា ឌូរំ ត ឃក្កា៉ ឬខេព្ពា ចុត្តតខេឃខេតខេចត្ត ការណំ ខេធិតព្ពា៉ ឲុត្តខេកតាបិ ច ការលេត បខេច្ចកព្យុទ្ធត្តំ បត្តឃខេតា អភិនីហារការណោ បញ្ចា ឃប្បត្តិខេឃា ច្ចន្ថិតព្ពា៉ ខេតឃញ្ញា–

ឋត្យស្សត្តំ លិង្គឃប្បត្តិ, ជិកតាឃចគស្សតំ;

អធិការោ ឈន្ទតា ឲុខេត, អភិនីហារការណា៉

តត្ត ជិកតាឃចគស្សតត្តិ ព្យុទ្ធបខេច្ចកព្យុទ្ធឃាចកានំ ឃស្ស កស្សចិ គស្សតត្តិ អខេត្ត៉ ខេឃឃំ ចុត្តតឃខេយច៉

អធ ឃាចកានំ បត្តតា កិត្តកំ ចដ្ឋតីតិ? ខ្វិន្នំ អគ្គឃាចកានំ ឲកំ អឃខេង្ខ្យយ្យំ កប្បឃតឃហស្សញ្ចា, អឃីតិមហាឃាចកានំ កប្បឃតឃហស្សំ, តថា ព្យុទ្ធស្ស មាតាបិតុនំ ឧបដ្ឋាកស្ស បុត្តស្ស ធាតិ៉ តខេតា ឌូរំ ត ឃក្កា៉ ចុត្តតឃខេយខេចត្ត ការណំ៉ ច្ចខេយឃំ បត ឃខេព្ពាឃមិ អធិការោ ឈន្ទតាតិ ទ្វង្គឃប្បខេត្ថាខេឃច អភិនីហារោ ខេហាតិ៉

ឲចំ ច្ចយាឃ បត្តតាឃ ច្ចមិតា ច អភិនីហារខេត ឃធាចុត្តប្បខេកធំ កាលំ បារមិខេឃា ឬខេរត្វា ព្យុទ្ធា ខេលាខេក ឧប្បជ្ជត្តា ខត្តិយកុខេល ធា ព្រាហ្មណកុខេល ធា ឧប្បជ្ជត្តិ, បខេច្ចកព្យុទ្ធា ខត្តិយព្រាហ្មណគហបតិកុលានំ អញ្ញតរស្មិំ, អគ្គឃាចកា បត ខត្តិយព្រាហ្មណកុខេលឃ្វេច ព្យុទ្ធា ច្ចច ឃព្ពាព្យុទ្ធា ឃំចដ្ឋមាខេត កប្បេ ត ឧប្បជ្ជត្តិ, ជិចដ្ឋមាខេត កប្បេ ឧប្បជ្ជត្តិ៉ បខេច្ចកព្យុទ្ធា ព្យុទ្ធេ អប្បត្វា ព្យុទ្ធានំ ឧប្បជ្ជតកាខេលខេឃច ឧប្បជ្ជត្តិ៉ ព្យុទ្ធា ឃយញ្ចា ព្យុជ្ឈត្តិ, បខេរ ច ខេទាខេធត្តិ៉ បខេច្ចកព្យុទ្ធា ឃយខេមច ព្យុជ្ឈត្តិ, ត បខេរ ខេទាខេធត្តិ៉ អត្ថរឃខេមច បដិវិជ្ឈត្តិ, ត ធម្មរឃំ៉ ត ហិ ខេត ខេលាកុត្តរធម្មំ បញ្ញត្តិំ អារោរបត្វា ខេគខេឃតុំ ឃក្កាត្តិ, មូខេកត ទិដ្ឋឃុបិខេតា ជិយ ចតចរខេកត តកខេរ ឃាយិតព្យញ្ជតខេរឃា ជិយ ច

តេសំ ធម្មាភិសមយោ ហោតិ។ សត្ថុ ឥទ្ធិសមាបត្តិបដិសម្ភិទាបភេទំ បិ បាបុណន្តិ, គុណវិសិដ្ឋតាយ ពុទ្ធានំ ហេដ្ឋា សាវកានំ ឧបរិ ហោន្តិ, អញ្ញេ បព្វាជេត្វា អាភិសមាចារិកំ សិក្ខាបេន្តិ, “ចិត្តសល្លេខោ កាតព្វោ, វោសានំ នាបជ្ជិតព្វ”ន្តិ ឥមិនា ឧទ្ទេសេន ឧបោសថំ ករោន្តិ, ‘អជ្ជុបោសថោ’តិ វចនមត្តេន វា។ ឧបោសថំ ករោន្តា ច គន្ធមាទនេ មញ្ជូសករុក្ខមូលេ រតនមាឡេ សន្និបតិត្វា ករោន្តីតិ។ ឯវំ ភគវា អាយស្មតោ អានន្ទស្ស បច្ចេកពុទ្ធានំ សព្វាការបរិបូរំ បត្ថនញ្ច អភិនីហារញ្ច កថេត្វា, ឥទានិ ឥមាយ បត្ថនាយ ឥមិនា ច អភិនីហារេន សមុទាគតេ តេ តេ បច្ចេកពុទ្ធេ កថេន្តោ “សព្វេសុ ភូតេសុ និធាយ ទណ្ឌ”ន្តិអាទិនា នយេន ឥមំ ខគ្គវិសាណសុត្តំ អភាសិ។ អយំ តាវ អវិសេសេន បុច្ឆាវសិតោ ខគ្គវិសាណសុត្តស្ស ឧប្បត្តិ។

៣៥។ ឥទានិ វិសេសេន វត្តព្វា។ តត្ថ ឥមិស្សា តាវ គាថាយ ឯវំ ឧប្បត្តិ វេទិតព្វា – អយំ កិរ បច្ចេកពុទ្ធោ បច្ចេកពោធិសត្តភូមិំ ឱគាហន្តោ ទ្វេ អសង្ខ្យេយ្យានិ កប្បសតសហស្សញ្ច បារមិយោ បូរេត្វា កស្សបស្ស ភគវតោ សាសនេ បព្វជិត្វា អារញ្ញិកោ ហុត្វា គតបច្ចាគតវត្តំ បូរេន្តោ សមណធម្មំ អកាសិ។ ឯតំ កិរ វត្តំ អបរិបូរេត្វា បច្ចេកពោធិំ បាបុណន្តា នាម នត្ថិ។ កិំ បនេតំ គតបច្ចាគតវត្តំ នាម? ហរណបច្ចាហរណន្តិ។ តំ យថា វិភូតំ ហោតិ, តថា កថេស្សាម។

ឥធេកច្ចោ ភិក្ខុ ហរតិ, ន បច្ចាហរតិ; ឯកច្ចោ បច្ចាហរតិ, ន ហរតិ; ឯកច្ចោ បន នេវ ហរតិ, ន បច្ចាហរតិ; ឯកច្ចោ ហរតិ ច បច្ចាហរតិ ច។ តត្ថ យោ ភិក្ខុ បគេវ វុដ្ឋាយ ចេតិយង្គណពោធិយង្គណវត្តំ កត្វា, ពោធិរុក្ខេ ឧទកំ អាសិញ្ចិត្វា, បានីយឃដំ បូរេត្វា បានីយមាឡេ ឋបេត្វា, អាចរិយវត្តំ ឧបជ្ឈាយវត្តំ កត្វា, ទ្វេអសីតិ ខន្ធកវត្តានិ ចុទ្ទស មហាវត្តានិ ច សមាទាយ វត្តតិ, សោ សរីរបរិកម្មំ កត្វា, សេនាសនំ បវិសិត្វា, យាវ ភិក្ខាចារវេលា តាវ វិវិត្តាសនេ វីតិនាមេត្វា, វេលំ ញត្វា, និវាសេត្វា, កាយពន្ធនំ ពន្ធិត្វា, ឧត្តរាសង្គំ ករិត្វា, សង្ឃាដិំ ខន្ធេ ករិត្វា, បត្តំ អំសេ អាលគ្គេត្វា, កម្មដ្ឋានំ មនសិ ករោន្តោ ចេតិយង្គណំ បត្វា, ចេតិយញ្ច ពោធិញ្ច វន្ទិត្វា, គាមសមីបេ ចីវរំ បារុបិត្វា, បត្តមាទាយ គាមំ បិណ្ឌាយ បវិសតិ, ឯវំ បវិដ្ឋោ ច លាភី ភិក្ខុ បុញ្ញវា ឧបាសកេហិ សក្កតគរុកតោ ឧបដ្ឋាកកុលេ វា បដិក្កមនសាលាយំ វា បដិក្កមិត្វា ឧបាសកេហិ តំ តំ បញ្ហំ បុច្ឆិយមានោ តេសំ បញ្ហវិស្សជ្ជនេន ធម្មទេសនាវិក្ខេបេន ច តំ កម្មដ្ឋានំ ឆឌ្ឌេត្វា និក្ខមតិ, វិហារំ អាគតោបិ ភិក្ខូនំ បញ្ហំ បុដ្ឋោ កថេតិ, ធម្មំ ភណតិ, តំ តំ ព្យាបារមាបជ្ជតិ, បច្ឆាភត្តម្បិ បុរិមយាមម្បិ បច្ឆិមយាមម្បិ ឯវំ ភិក្ខូហិ សទ្ធិំ បបញ្ចិត្វា កាយទុដ្ឋុល្លាភិភូតោ បច្ឆិមយាមេបិ សយតិ, នេវ កម្មដ្ឋានំ មនសិ ករោតិ, អយំ វុច្ចតិ ហរតិ, ន បច្ចាហរតីតិ។

យោ បន ព្យាធិពហុលោ ហោតិ, ភុត្តាហារោ បច្ចូសសមយេ ន សម្មា បរិណមតិ, បគេវ វុដ្ឋាយ យថាវុត្តំ វត្តំ កាតុំ ន សក្កោតិ កម្មដ្ឋានំ វា មនសិ កាតុំ, អញ្ញទត្ថុ យាគុំ វា ភេសជ្ជំ វា បត្ថយមានោ កាលស្សេវ បត្តចីវរមាទាយ គាមំ បវិសតិ។ តត្ថ យាគុំ វា ភេសជ្ជំ វា ភត្តំ វា លទ្ធា ភត្តកិច្ចំ និដ្ឋាបេត្វា, បញ្ញត្តាសនេ និសិន្នោ កម្មដ្ឋានំ មនសិ កត្វា, វិសេសំ បត្វា វា អប្បត្វា វា, វិហារំ អាគន្ត្វា, តេនេវ មនសិការេន វិហរតិ។ អយំ វុច្ចតិ បច្ចាហរតិ ន ហរតីតិ។ ឯទិសា ច ភិក្ខូ យាគុំ បិវិត្វា, វិបស្សនំ អារភិត្វា, ពុទ្ធសាសនេ អរហត្តំ បត្តា គណនបថំ វីតិវត្តា។ សីហឡទីបេយេវ តេសុ តេសុ គាមេសុ អាសនសាលាយ ន តំ អាសនំ អត្ថិ, យត្ថ យាគុំ បិវិត្វា អរហត្តំ បត្តោ ភិក្ខុ នត្ថីតិ។

ឃោ បត បមាឌចិហារី ខេហាតិ តិក្លិត្តឆ្វេរា, សន្តាចត្តាតិ កិត្តិត្វា បញ្ចាចិឆេចេតាលិលចិតិពាត្តតពាគ្គចិតេត្វា ចិហរេត្វា

កយ្ជ្ជាតយតសិការយតត្យុយុត្តា កាយំ បិណ្ឌាឃ បចិសិត្វា កិហិបបញ្ចាត បបញ្ចិតោ ត្បន្ធេកា តិក្លុយតិ, អឃំ ចុទ្ធតិ ខេតច ហរតិ ត បទ្ធាហរតីតិ។

ឃោ បត បកោច ចុជ្ជាឃ បុរិយតឃេតច សន្តាចត្តាតិ បរិបុរេត្វា ឃាច កិក្លាធារេចលិ, តាច បល្លង្កំ អាភុជិត្វា កយ្ជ្ជាតំ យតសិ ករោតិ។ កយ្ជ្ជាតំ តាយ ទុចិតំ – សន្តាត្តកំ, បរិហារិយត្ចា។ សន្តាត្តកំ តាយ ខេត្តា ច យរោហប្បតិ ច។ តំ សន្តាត្ត ត្កង្គិតន្តរេតា “សន្តាត្តក”ន្តិ ចុទ្ធតិ។ ខេត្តា តាយ អាចាឃាតីសុ សន្តាត្ត ត្កង្គិតន្តា។ អាចារេសុ ហិ ខេត្តាចិហារី កិក្លុ សព្រាហ្វធារីតំ បិឃោ ខេហាតិ, ខេតត ចាសុ អសង្ឈជ្ជា ចិហរតិ។ ឆេចតាសុ ខេត្តាចិហារី ឆេចតាហិ រក្លិតគោបិតោ សុខំ ចិហរតិ។ រាឌរាឌយហាយត្តាតីសុ ខេត្តាចិហារី, ខេតិ យមាឃិតោ សុខំ ចិហរតិ។ កាយតិកយាតីសុ ខេត្តាចិហារី សន្តាត្ត កិក្លាធរិយាតីសុ យត្វេប្បហិ សក្កាតកាទុកតោ សុខំ ចិហរតិ។ យរោហប្បតិកាចកាឃ ឌីចិតតិកក្តិ បហាឃ អប្បយេត្វា ចិហរតិ។

ឃំ បត សគា បរិហរិតព្ពំ ចរិតាត្តក្ខលេត កហិតព្ពា ឌឃាសុកកសិលាត្យ្បតីសុ អន្តាតទំ, ចត្បាតុចចត្តាតខេច ចា, តំ សគា បរិហរិតព្ពតោ, រក្លិតព្ពតោ, ការេចតព្ពតោ ច បរិហារិយត្តិ ចុទ្ធតិ, មុលកយ្ជ្ជាតត្តិបិ តរេឆចេ។ តត្ត ឃំ បឆយំ សន្តាត្តកកយ្ជ្ជាតំ យតសិ ករិត្វា បត្ធា បរិហារិយកយ្ជ្ជាតំ យតសិ ករោតិ, តំ ចត្បាតុចចត្តាតមុខេត ឌឃេប្បប្បាយ។

អឃញ្ញាឃធាតុតំ ឃធាបហិហិតំ កាឃំ ធាតុឃោ បច្ចវេក្ខតិ – ឃំ ត្កមស្មិំ សរីរេ ឌីសតិកោដ្ឋាសេសុ កក្ខឡអំ លរកតំ, សា បឆចីធាតុ។ ឃំ ត្វាគសេសុ អាពាត្តតកិច្ចកាទំ ខេម្ហកាតំ, សា អាបោធាតុ។ ឃំ ចត្បាសុ បរិបាចតកាទំ ឧស្មុយកាតំ, សា តេជោធាតុ។ ឃំ បត លសុ ចិត្តយ្យតកាទំ ធាខេឃាកាតំ, សា ធាខេឃាធាតុ។ ឃំ បគេត្ត ចត្បាហិ យហាភូតេហិ អសម្ពុដ្ឋំ លិច្ឆំ ចិចទំ, សា អាកាសធាតុ។ តំចិជាតកតំ ចិត្តំ ចិញ្ញាណធាតុ។ តតោ ជូត្តុរិ អញ្ញោ សត្តោ ចា បុក្កលោ ចា តត្ថិ។ កេចលំ សុទ្ធសង្ខារបុញ្ញោច អឃត្តិ។

ឲចំ អាតិយជ្ជបរិឃោឃាឃាតតោ កយ្ជ្ជាតំ យតសិ ករិត្វា, កាលំ ញាត្វា, ជ្ជ្ជាឃាសគា តិចារេសត្វា, បុរត្តា ចុត្តកឃេតច កាយំ បិណ្ឌាឃ កច្ឆតិ។ កច្ឆន្តោ ច ឃធា អន្ធបុថុជ្ជតា អកិក្កាយាតីសុ “អត្តា អកិក្កយតិ, អត្តតា អកិក្កយោ តិត្ថាតិតោ”តិ ចា, “អហំ អកិក្កាយាមិ, យឃា អកិក្កយោ តិត្ថាតិតោ”តិ ចា សម្មុយ្ហន្តិ, តថា អសម្មុយ្ហន្តោ “អកិក្កាយាមីតិ ចិតេត្ត ជ្ជប្បជ្ជមានេ តេនេតច ចិតេត្តត សទ្ធិំ ចិត្តសមុដ្ឋានា សង្ខារលធារេឃាធាតុ ជ្ជប្បជ្ជតិ។ សា ត្កយំ បឆចីធាតុតិសន្តិចេសក្ខតំ កាឃសម្មុតំ អង្គិកសជ្ឈាដំ ចិប្បុរតិ, តតោ ចិត្តកិរិឃាធារេឃាធាតុចិប្បុរាចេតសេត អឃំ កាឃសម្មុតោ អង្គិកសជ្ឈារេជា អកិក្កយតិ។ តស្សេចំ អកិក្កយតោ ឲកោកបាទុទ្ធរណេ ចត្បាសុ ធាតុសុ ធារេឃាធាតុអត្បាតា តេជោធាតុ អធិកា ជ្ជប្បជ្ជតិ, ឃត្ថា ត្កតរា។ អតិហរណចីតិហរណាបហរណេសុ បត តេជោធាតុអត្បាតា ធារេឃាធាតុ អធិកា ជ្ជប្បជ្ជតិ, ឃត្ថា ត្កតរា។ ឲ្ឆរោហណេ បត បឆចីធាតុអត្បាតា អាបោធាតុ អធិកា ជ្ជប្បជ្ជតិ, ឃត្ថា ត្កតរា។ សន្និក្ខេបតសមុប្បីឡតេសុ អាបោធាតុអត្បាតា បឆចីធាតុ អធិកា ជ្ជប្បជ្ជតិ, ឃត្ថា ត្កតរា។ ត្កទេត្តា ធាតុឃោ តេត តេត អត្តតោ

ប្បាគកចិនេត្តក សទ្ធិ ពត្ថ ពេទ្ធច ភិជ្ជត្តិ ៉ ពត្ថ ពេកា ឧពេកា អភិក្កយតិ, កយ្ស ចា ឧកយ្ស អភិក្កយត”ត្តិ ឧចំ ឧពេកបរិក្ខារលាឌិប្បការរស្

ឧពេកកស្មិ បការេរ ប្បត្តឆាព្យេឃា, ពឌចិតិត្វុត្តា ឆ សេយសា ទ្វបឆយ្ញា, ពំសយដ្ឋាបក់ ចិត្តំ, ពំសយ្យយុត្តា ឆ សេយសា អទ្វបឆយ្ញាតិ ឧពេព

ទ្វបិទ្វបឆយ្ញា៉ ពេពា បទំ អតិហរលាចិតិហរលាឌិស្ អញ្ញា បការំ ត សយ្យាបុលាត្តិ, ពត្ថ ពេទ្ធច ភិជ្ជត្តិ៉ ពស្មា អភិក្ខា៉ ឃញ្ញា អភិក្ខំ, ពំ ទ្យក្លិ៉

ឃំ ទ្យក្លិ, ពឌតត្វាតិ ឧចំ សព្ពាការបរិបូទំ កយដ្ឋាតំ យតសិកេរាតេត្តាច កច្ឆតិ៉ អត្តកាយា ហិ ក្យលបុត្តា សាសេត បព្ពាឌិត្វា ឌសបិ ចិសយ្យិ

តិសយ្យិ ចត្តាលិសយ្យិ បញ្ញាសយ្យិ សដ្ឋិបិ សត្តតិបិ សពយ្យិ ឧកេពា ចសត្តា កតិកចត្តំ កត្វា ចិហេត្តិ – “អាចុរេសា, ព្យេយ្យោត ព្ពាលដ្ឋា, ត

ភឃដ្ឋា, ត ឌីចិកាបកពា បព្ពាឌិតា; ទ្យក្លា យុច្ចិព្យកាយា បេតត្ថ បព្ពាឌិតា៉ ពស្មា កយេត ប្បត្តកិលេសំ កយេតេឃច តិក្កលាព្យោត, ឆាេត

តិសជ្ជាឃ, សឃេត ប្បត្តកិលេសំ កយេតេឃច តិក្កលាព្យោតា”តិ៉ េព ឧចំ កតិកចត្តំ កត្វា ភិក្ខាចារំ កច្ឆត្តា

អឌ្ឍស្ថានេការសភអឌ្ឍកាចុពកាចុពត្តរេស្ ឋិសាលា ហោត្តិ, ពាឃ សញ្ញាឃ កយដ្ឋាតំ យតសិកេរាត្តាច កច្ឆត្តិ៉ សេច កយ្សចិ កយេត

កិលេសោ ប្បជ្ជតិ, ពេទ្ធច តំ តិក្កលាព្យាតិ៉ ពឆា អសេក្កោេត្តា ពិដ្ឋតិ៉ អឆយ្ស បច្ឆេពា អាកច្ឆេត្តាបិ ពិដ្ឋតិ៉ េសា – “អយំ ភិក្ខុ ព្យឃ្យា

ប្បត្តចិពក្កំ ឌាតាតិ, អតតុច្ឆចិក់ េព ឧព”ត្តិ អត្តាតំ បដិេចាេឌត្វា ចិបស្សតំ ចេឌ្ឍត្វា ពេទ្ធច អរិឃភ្ញមិ ឍក្កយតិ៉ ពឆា អសេក្កោេត្តា

តិសិឌតិ៉ អឆយ្ស បច្ឆេពា អាកច្ឆេត្តាបិ តិសិឌតិតិ េសាេឃច តេឃា៉ អរិឃភ្ញមិ ឍក្កយិត្វា អសេក្កោេត្តាបិ តំ កិលេសំ ចិក្ខម្ភេត្វា កយដ្ឋាតំ

យតសិកេរាត្តាច កច្ឆតិ៉ ត កយដ្ឋាតចិប្បយុត្តេត ចិត្តេត បាទំ ប្ឆរតិ៉ ប្ឆរតិ េឆ, បដិតិចត្តិត្វា បុរិមប្បេឌសំេឃច ឧពិ សិហព្យអឌិេប

អាលិត្តកចាសិ យហាថុស្សេឌចេព្ធេរា ចិឃ ៉

េសា កិរ ឧក្ញតចិសតិ ចស្សាតិ កពបច្ចាកពចត្តំ បូេររត្តា ឧច ចិហាសិ៉ យត្យស្សាបិ ស្វឌំ អត្តរាយេក្ក កសត្តា ឆ ចបត្តា ឆ យឌត្តា ឆ កយ្ញាតិ

កេរាត្តា េឆទំ ពឆា កច្ឆត្តិ ឌិស្វា – “អយំ េឆេរា បុតប្បុតំ តិចត្តិត្វា កច្ឆតិ, កិំ ត្យ េខា យក្កមូព្យេហា, ប្បាហុ កិច្ចិ បម្យេដ្ឋា”តិ សម្យល្លបត្តិ៉

េសា ពំ អតាឌិឃិត្វា កយដ្ឋាតឃុត្តេតេច ចិត្តេត សយលាឆម្យំ កេរាត្តា ចិសតិចស្សព្ភត្តេរ អរហត្តំ បិបុលិ៉ អរហត្តប្បត្តឌិចេស ចស្ស

ចត្តុយតេកាបឹឃំ អឌិចត្វា េឌចពា អក្ញលីហិ ឌីបំ ប្បជ្ជាេលត្វា អដ្ឋាសិ៉ ចត្តាេរាបិ យហារាឌាេតា សេក្កា ឆ េឌចាតមិេត្ត, ព្រហ្មា ឆ

សហយ្យតិ ប្បដ្ឋាតំ អាកមំស្៉ ពញ្ញា ឍភាសំ ឌិស្វា ចតចាសិ យហាតិស្សេព្ធេរា ពំ ទ្យតិឃឌិចេស បុច្ឆិ “រត្តិភាេក អាឃស្មេពា សត្តិេក

ឍភាសេសា អេហាសិ, កិំ េសា ឍភាសេសា”តិ? េឆេរា ចិេក្ខបំ កេរាត្តា “ឍភាសេសា តាម ឌីេបាភាសេសាបិ េហាតិ, យណិឍភាសេសាបិ”តិ

ឧចយាឌិ អាហ៉ េសា “បដិច្ឆាេឌឆ ព្យេយ្យោ”តិ តិពាេឌ្ឍ “អាយា”តិ បដិឌាតិត្វា អាេរាេចសិ៉

កាព្យអចល្លិយល្អបចាសិ យហាតាកេព្ធេរា ចិឃ ឆ៉ េសាបិ កិរ កពបច្ចាកពចត្តំ បូេររត្តា “បេឌមំ ពាច ភកចេពា យហាបឆាតំ បូេឌមិ”តិ

សត្ត ចស្សាតិ ឆាតចក្កមេមេច អឌិដ្ឋាសិ៉ បុត េសាព្យអស ចស្សាតិ កពបច្ចាកពចត្តំ បូេរត្វា អរហត្តំ បិបុលិ៉ ឧចំ កយដ្ឋាតឃុត្តេតេច

ចិត្តេត បាទំ ប្ឆរេត្តា ចិប្បយុត្តេត ចិត្តេត ប្ឆរេដ បត បដិតិចត្តេត្តា កាយសមិបំ កត្វា, “កាចិ ត្យ បព្ពាឌិេពា ត្ញ”តិ អាសក្កតិឃប្បេឌេស

ឆត្វា, សជ្ឈាដិ បិទ្យបិត្វា បត្តំ កេហត្វា, កាមត្វារំ បត្វា, កច្ឆកត្តេរពា ប្បកក់ កេហត្វា, កណ្ឌូសំ កត្វា កាមំ បចិសតិ “ភិក្ខុ ឌាតុំ ចា ចត្តិតុំ

ចា ប្បបកេព យត្យេស្ស ‘ឌីឈាឃុកា េហាឆា’តិ ចចតមេត្តតបិ យា េម កយដ្ឋាតចិេក្ខបេបា អេហាសិ”តិ សេច បត “អជ្ជ, ភេត្ត, កិំ សត្តមិ,

ប្បាហុ អដ្ឋមិ”តិ ឌិចសំ បុច្ឆត្តិ, ប្បកក់ កិលិត្វា អាេរាេចតិ៉ សេច ឌិចសបុច្ឆកា ត េហាត្តិ, តិក្ខមតេចលាឃំ កាមត្វារេរ តិដ្ឋភិត្វាច ឃាតិ៉

សីហឡទីបេយេវ កលម្ពតិត្ថវិហារេ វស្សូបគតា បញ្ញាសភិក្ខូ វិយ ច។ តេ កិរ វស្សូបនាយិកឧបោសថទិវសេ កតិកវត្តំ អកំសុ –
“អរហត្តំ អប្បត្វា អញ្ញមញ្ញំ នាលបិស្សាមា”តិ។ គាមញ្ច បិណ្ឌាយ បវិសន្តា គាមទ្វារេ ឧទកគណ្ឌូសំ គហេត្វា បវិសឹសុ, ទិវសេ បុដ្ឋេ ឧទកំ គិលិត្វា អារោចេសុំ, អបុដ្ឋេ គាមទ្វារេ និដ្ឋុភិត្វា វិហារំ អាគច្ឆន្តិ។ តត្ថ មនុស្សា និដ្ឋុភនដ្ឋានំ ទិស្វា ជានិំសុ “អជ្ជ ឯកោ អាគតោ, អជ្ជ ទ្វេ”តិ។ ឯវញ្ច ចិន្តេសុំ “កិំ នុ ខោ ឯតេ អម្ហេហិយេវ សទ្ធិំ ន សល្លបន្តិ, ឧទាហុ អញ្ញមញ្ញម្បិ? យទិ អញ្ញមញ្ញម្បិ ន សល្លបន្តិ, អទ្ធា វិវាទជាតា ភវិស្សន្តិ, ហន្ទ នេ អញ្ញមញ្ញំ ខមាបេស្សាមា”តិ សព្ពេ វិហារំ អគមំសុ។ តត្ថ បញ្ញាសភិក្ខូសុ វស្សំ ឧបគតេសុ ទ្វេ ភិក្ខូ ឯកោកាសេ នាទ្ទសំសុ។ តតោ យោ តេសុ ចក្ខុមា បុរិសោ, សោ ឯវមាហ – “ន, ភោ, កលហការកានំ វសនោកាសោ ឦទិសោ ហោតិ, សុសម្មដ្ឋំ ចេតិយង្គណំ ពោធិយង្គណំ, សុនិក្ខិត្តា សម្មជ្ជនិយោ, សូបដ្ឋបិតំ បានីយបរិភោជនីយ”ន្តិ។ តេ តតោវ និវត្តា។ តេ ភិក្ខូ អន្តោតេមាសេយេវ វិបស្សនំ អារភិត្វា អរហត្តំ បត្វា មហាបវារណាយ វិសុទ្ធិបវារណំ បវារេសុំ។

ឯវំ កាឡវល្លិមណ្ឌបវាសី មហានាគត្ថេរោ វិយ កលម្ពតិត្ថវិហារេ វស្សូបគតភិក្ខូ វិយ ច កម្មដ្ឋានយុត្តេនេវ ចិត្តេន បាទំ ឧទ្ធរន្តោ គាមសមីបំ បត្វា, ឧទកគណ្ឌូសំ គហេត្វា, វីថិយោ សល្លក្ខេត្វា, យត្ថ សុរាសោណ្ឌធុត្តាទយោ កលហការកា ចណ្ឌហត្ថិអស្សាទយោ វា នត្ថិ, តំ វីថិំ បដិបជ្ជតិ។ តត្ថ ច បិណ្ឌាយ ចរមានោ ន តុរិតតុរិតោ វិយ ជវេន គច្ឆតិ, ជវនបិណ្ឌបាតិកធុតង្គំ នាម នត្ថិ។ វិសមភូមិភាគប្បត្តំ បន ឧទកភរិតសកដមិវ និច្ចលោ ហុត្វា គច្ឆតិ។ អនុឃរំ បវិដ្ឋោ ច ទាតុកាមំ អទាតុកាមំ វា សល្លក្ខេតុំ តទនុរូបំ កាលំ អាគមេន្តោ ភិក្ខំ គហេត្វា, បដិរូបេ ឱកាសេ និសីទិត្វា, កម្មដ្ឋានំ មនសិករោន្តោ អាហារេ បដិកូលសញ្ញំ ឧបដ្ឋបេត្វា, អក្ខព្ភញ្ជនវណលេបនបុត្តមំសូបមាវសេន បច្ចវេក្ខន្តោ អដ្ឋង្គសមន្នាគតំ អាហារំ អាហារេតិ, នេវ ទវាយ ន មទាយ…បេ… ភុត្តាវី ច ឧទកកិច្ចំ កត្វា, មុហុត្តំ ភត្តកិលមថំ បដិប្បស្សម្ភេត្វា, យថា បុរេភត្តំ, ឯវំ បច្ឆាភត្តំ បុរិមយាមំ បច្ឆិមយាមញ្ច កម្មដ្ឋានំ មនសិករោតិ។ អយំ វុច្ចតិ ហរតិ ចេវ បច្ចាហរតិ ចាតិ។ ឯវមេតំ ហរណបច្ចាហរណំ គតបច្ចាគតវត្តន្តិ វុច្ចតិ។

ឯតំ បូរេន្តោ យទិ ឧបនិស្សយសម្បន្នោ ហោតិ, បឋមវយេ ឯវ អរហត្តំ បាបុណាតិ។ នោ ចេ បឋមវយេ បាបុណាតិ, អថ មជ្ឈិមវយេ បាបុណាតិ។ នោ ចេ មជ្ឈិមវយេ បាបុណាតិ, អថ មរណសមយេ បាបុណាតិ។ នោ ចេ មរណសមយេ បាបុណាតិ, អថ ទេវបុត្តោ ហុត្វា បាបុណាតិ។ នោ ចេ ទេវបុត្តោ ហុត្វា បាបុណាតិ, អថ បច្ចេកសម្ពុទ្ធោ ហុត្វា បរិនិព្វាតិ។ នោ ចេ បច្ចេកសម្ពុទ្ធោ ហុត្វា បរិនិព្វាតិ, អថ ពុទ្ធានំ សន្តិកេ ខិប្បាភិញ្ញោ ហោតិ; សេយ្យថាបិ – ថេរោ ពាហិយោ, មហាបញ្ញោ វា ហោតិ; សេយ្យថាបិ ថេរោ សារិបុត្តោ។

អយំ បន បច្ចេកពោធិសត្តោ កស្សបស្ស ភគវតោ សាសនេ បព្ពជិត្វា, អារញ្ញិកោ ហុត្វា, វីសតិ វស្សសហស្សានិ ឯតំ គតបច្ចាគតវត្តំ បូរេត្វា, កាលំ កត្វា, កាមាវចរទេវលោកេ ឧប្បជ្ជិ។ តតោ ចវិត្វា ពារាណសិរញ្ញោ អគ្គមហេសិយា កុច្ឆិម្ហិ បដិសន្ធិំ អគ្គហេសិ។ កុសលា ឥត្ថិយោ តទហេវ គព្ភសណ្ឋានំ ជានន្តិ, សា ច តាសមញ្ញតរា, តស្មា តំ គព្ភបតិដ្ឋានំ រញ្ញោ និវេទេសិ។ ធម្មតា ឯសា, យំ បុញ្ញវន្តេ សត្តេ គព្ភេ ឧប្បន្នេ មាតុគាមោ គព្ភបរិហារំ លភតិ។ តស្មា រាជា តស្សា គព្ភបរិហារំ អទាសិ។ សា តតោ បភុតិ នាច្ចុណ្ហំ កិញ្ចិ អជ្ឈោហរិតុំ លភតិ, នាតិសីតំ, នាតិអម្ពិលំ, នាតិលោណំ, នាតិកដុកំ, នាតិតិត្តកំ។ អច្ចុណ្ហេ ហិ មាតរា អជ្ឈោហដេ គព្ភស្ស លោហកុម្ភិវាសោ វិយ ហោតិ, អតិសីតេ លោកន្តរិកវាសោ វិយ, អច្ចម្ពិលលោណកដុកតិត្តកេសុ ភុត្តេសុ សត្ថេន ផាលេត្វា អម្ពិលាទីហិ

សិត្តាតិ ចិយ កត្តុសេឃ្យកស្ស អក្កាតិ តិដ្ឋចេឆតាតិ ហោត្តិ៑ អតិចក្កយតដ្ឋាគតិសដ្ឋាសឃតតោបិ តំ តិចារេត្តិ – “កុន្ធិកតស្ស សង្ហាលតក្រុក្លុ យា អហោសិ”តិ៑ យុគ្រកត្តុរលាត្តុតាយ គ្នូយិឃំ ចក្កយតាឌីតិ យត្តាយ កាតុំ លភតិ, ចណ្ហាកន្ធាឌិសយ្យក្តុ សាក្រុសប្បាយំ អត្តុបិតំ លភតិ៑ បរិក្កុហេត្តាច តំ ចក្កយាបេត្តិ, តិសីកាបេត្តិ, ចុដ្ឋាបេត្តិ៑

សា ឧចំ បរិហរិយមានា កត្តុបរិបិកកាលេ ស្នូតិឈេរំ បចិសិត្វា បច្ចុសសយេឃ បុត្តិ ចិឌាឃំ បក្កតេលយក្ខិតយតោសិលិបិល្គិសឌិសំ ឆក្កាបុក្កាលក្កល្ហុបេតំ៑ តតោ តំ បក្ខាយឌិចេស អលក្កតប្បឌិយត្តុំ រេត្តា ឆស្សុសុំ, រាឌា តុងេ្ហា លេសក្កិយា ឆាតីហិ ឧបដ្ឋាបេសិ៑ សោ សក្កាសយ្យត្តីហិ ចង្កាយតោ ត ចិរស្សេច ចិក្កុតំ បិបុលិ៑ តំ សោញ្ញអសចស្សុក្កុសិកេយច សយាតំ រាឌា រេដ្ឋ អភិសិត្វិ, ចិចិឆតាឌកាតិ ចស្ស ឧបដ្ឋាបេសិ៑ អភិសិត្តោ រាឌបុត្តោ រដ្ឋ ការេសិ តាយេត ព្រាហ្ខតេត្តា សកលឌម្ពុឌីបេ ចីសតិយា តកាទសហស្សុស៑ ឌម្ពុឌីបេ ហិ បុត្តោ ចតុរាសីតិ តកាទសហស្សានិ អហេសុំ៑ តាតិ បរិហាយត្តាតិ សដ្ឋិ អហេសុំ, តតោ បរិហាយត្តាតិ ចត្តាលីសំ, សព្វបរិហាយតកាលេ បត ចីសតិ ហោត្តិ៑ អយម្ហា ព្រាហ្ខតេត្តា សព្វបរិហាយតកាលេ ឧប្បន្ន៑ តេតស្ស ចីសតិ តកាទសហស្សានិ អហេសុំ, ចីសតិ បិសាឆសហស្សានិ, ចីសតិ ហត្ថិសហស្សានិ, ចីសតិ អស្សសហស្សានិ, ចីសតិ រថសហស្សានិ , ចីសតិ បត្តិសហស្សានិ, ចីសតិ ឥត្ថិសហស្សានិ – ឱរោធា ច តាដកិត្ថិយោ ច, ចីសតិ អមច្ចសហស្សានិ៑ សោ មហារដ្ឋ ការេយមាតោ ឧច កសិណបរិកម្មំ កត្វា បញ្ច អភិញ្ញាយោ, អដ្ឋ សមាបត្តិយោ ច តិព្វត្តេសិ៑ យស្មា បត អភិសិត្តរញ្ញា តាម អចស្សំ អដ្ឋកររណ តិសីទិតព្វំ, តស្មា ឯកទិចសំ បគេច បិតរាសំ កុត្តិត្វា ចិតិច្ឆយដ្ឋាតេ តិសីទិ៑ តត្ថ ឧច្ចាសទ្ទមហាសទ្ទំ អកំសុ៑ សោ “អយំ សទ្ទោ សមាបត្តិយា ឧបក្កិលេសោ”តិ បិសាទតលំ អភិរុហិត្វា “សមាបត្តិំ អប្បេមី”តិ តិសិទ្ទោ តាសក្កិ អប្បេតុំ, រដ្ឋចិក្កលោបេត សមាបត្តិ បរិហីតា៑ តតោ ចិត្តេសិ “កឹ រដ្ឋំ ចរំ, ឧទាហុ សមណធម្មោ”តិ៑ តតោ “រដ្ឋសុខំ បរិត្តំ អនេកាទីតចំ, សមណធម្មសុខំ បត ចិបុលមនេកាតិសំសំ ឧត្តមបុរិសសេចិតញ្ញា”តិ ញាត្វា អញ្ញតរំ អមច្ចំ អាណាបេសិ – “ឥមំ រដ្ឋ ធម្មេត សមេត អតុសាស, យា ទោ អធម្មការំ អការិ”តិ សព្វំ តិយ្យាតេត្វា បិសាទំ អភិរុហិត្វា សមាបត្តិសុខេត ចិហរតិ, ត កោចិ ឧបសង្កមិតុំ លភតិ អញ្ញត្រ មុខធោចតទត្តកដ្ឋទាយកភត្តតីហារកាទីហិ៑

តតោ អទ្ធមាសមត្តេ ចីតិក្កត្តេ មហេសី បុច្ឆិ “រាឌា ឧយ្យាតភូមិតិពលឆស្សតតាដកាទីសុ កត្ថចិ ត ទិស្សតិ, កុហិំ គតោ”តិ? តស្សា តមត្ថំ អារោចេសុំ៑ សា អមច្ចស្ស បិសេហសិ “រដ្ឋ បដិច្ឆិតេ អហម្បិ បដិច្ឆិតា ហោមិ, ឯតុ មយា សទ្ធិំ សំចាសំ កប្បេតូ”តិ៑ សោ ឧភោ កណ្ណេ ថកេត្វា “អសចតីយមេត”ត្តិ បដិក្ខិបិ៑ សា បុតបិ ទ្វត្តិក្ខត្តុំ បេសេត្វា អតិច្ឆមាតំ តជ្ជាបេសិ – “យទិ ត ករោសិ, ឋាតាបិ តេ ចាលេមិ, ឌីចិតាបិ ចោរោបេមី”តិ៑ សោ ភីតោ “មាតុគាមោ តាម ទឡ្ហតិច្ឆយោ, កទាចិ ឯចម្បិ ការាបេយ្យា”តិ ឯកទិចសំ រហោ គន្ត្វា តាយ សទ្ធិំ សិរិសយតេ សំចាសំ កប្បេសិ៑ សា បុញ្ញចតី សុខសម្ផស្សា៑ សោ តស្សា សម្ផស្សរាគេត រេត្តោ តត្ថ អភិក្ខណំ សក្កិតសក្កិតោច អាគមាសិ៑ អតុក្កមេត អត្តតោ ឃរសាមិកោ ចិយ តិស្សង្កោ បចិសិតុមារទ្ធោ៑

តតោ រាជមតុស្សា តំ បចត្តិំ រេញ្ញោ អារោចេសុំ៑ រាឌា ត សទ្ទហតិ៑ ទុតិយម្បិ តតិយម្បិ អារោចេសុំ៑ តតោ តិលីតោ សយមេច ទិស្វា សព្វាមច្ចេ សត្តិបាតាបេត្វា អារោចេសិ៑ តេ – “អយំ រាឌាបរាធិកោ ហត្ថច្ឆេទំ អរហតិ, បាទច្ឆេទំ អរហតី”តិ យាច សូលេ ឧត្តាសតំ, តាច សព្វកម្មការណាតិ តិទ្ទិសិំសុ៑ រាឌា – “ឯតស្ស ចធពន្ធតាឡអេត មយ្ហំចិហិំសា ឧប្បជ្ជេយ្យ, ឌីចិតា ចោរោបេត បិណាតិបាតោ

ភវេយ្យ, ឆតហរណេ អជិន្តាភាតំ, អលំ វចនេហិ កតេហិ, ត្វំ មម រជ្ជា និក្កឌ្ឍា”តិ អាហ។ អមច្ចា តំ និច្ឆិនយំ អកំសុ។ សោ អត្តនោ ឆតសារត្ថា បុត្តភារត្ថា គហេត្វា បរវិសយំ អគមាសិ។ តត្ថ រាជា វុត្វា “កិំ អាគតោសី”តិ បុច្ឆិ។ “ទេវ, ឥច្ឆាមិ តំ ឧបដ្ឋាតុ”ន្តិ។ សោ តំ សម្បដិច្ឆិ។ អមច្ចា កតិបាហច្ចយេន លទ្ធវិស្សាសោ តំ រាជានំ ឯតទវោច – “មហារាជ, អមក្លិកមហ៊ុំ បយ្យាមិ, តំ ឃាទេន្តា ភត្តិ”តិ។ រាជា “កិំ ឯតំ ឧបដ្ឋេត្វាការោ កណតី”តិ ន សុណាតិ។ សោ អត្ថំ លភិត្វា បុនបិ សុឌ្ឍតំ វណ្ណេត្វា អារោចេសិ។ រាជា “កិំ ឯត”ន្តិ បុច្ឆិ។ “ធីរាណសិរជ្ជំ, ទេវា”តិ។ រាជា “មំ នេត្វា មារេតុកាមោសី”តិ អាហ។ សោ “មា, ទេវ, ឯវំ អវច, យទិ ន សទ្ទហសិ, មនុស្សេ បេសេហី”តិ។ សោ មនុស្សេ បេសេសិ។ តេ គន្ត្វា គោបុរំ លលិត្វា រញ្ញោ សមភណេរ ឧដ្ឋហិំសុ។

រាជា ជិត្វា “កិស្ស អាគតាត្ថា”តិ បុច្ឆិ។ “ចោរា មយំ, មហារាជា”តិ។ រាជា តេសំ ធនំ ទាបេត្វា “មា បុន ឯវមកត្ថា”តិ ឱវទិត្វា វិស្សជ្ជេសិ។ តេ អាគន្ត្វា តស្ស រញ្ញោ អារោចេសុំ។ សោ បុនបិ ទ្វិត្តិក្ខត្តុំ តថេវ វីមំសិត្វា “សីលវា រាជា”តិ ចតុរង្គិនិំ សេនំ សន្នយ្ហិត្វា សីមន្តរេ ឋត្វា នគរំ ឧបគម្ម តត្ថ អមច្ចស្ស បហេសិ “នគរំ វា មេ ទេហិ យុទ្ធំ វា”តិ។ សោ ព្រហ្មទត្តស្ស តមត្ថំ អារោចាបេសិ “អាណាបេតុ ទេវោ កិំ យុជ្ឈាមិ, ឧទាហុ នគរំ ទេមី”តិ។ រាជា “ន យុជ្ឈិតព្វំ, នគរំ ទត្វា ត្វដ្ឋាគច្ឆា”តិ បេសេសិ។ សោ តថា អកាសិ។ បដិរាជាបិ តំ នគរំ គហេត្វា អវសេសនគរេសុបិ តថេវ ទូតំ បហេសិ។ តេបិ អមច្ចា តថេវ ព្រហ្មទត្តស្ស អារោចេត្វា តេន “ន យុជ្ឈិតព្វំ, ត្វដ្ឋាគន្តព្វ”ន្តិ វុត្តា ធីរាណសិំ អាគមិំសុ។

តទា អមច្ចា ព្រហ្មទត្តំ អាហំសុ – “មហារាជ, តេន សហ យុជ្ឈាមា”តិ។ រាជា – “មម បាណាតិបាតោ ភវិស្សតី”តិ វារេសិ។ អមច្ចា – “មយំ, មហារាជ, តំ ជីវគ្គាហំ គហេត្វា ឥធេវ អានេស្សាមា”តិ នានាឧបាយេហិ រាជានំ សញ្ញាបេត្វា “ឯហិ មហារាជា”តិ គន្តុំ អារទ្ធា។ រាជា “សចេ សត្តមារណប្បហរណវិលុម្បនកម្មំ ន ករោថ, គច្ឆាមី”តិ ភណតិ។ អមច្ចា “ន, ទេវ, ករោម, ភយំ ទស្សេត្វា បលាបេមា”តិ ចតុរង្គិនិំ សេនំ សន្នយ្ហិត្វា ឃដេសុ ទីបេ បក្ខិបិត្វា រត្តិំ គច្ឆិំសុ។ បដិរាជា តំ ទិវសំ ធីរាណសិំ សមីបេ នគរំ គហេត្វា ឥទានិ កិន្តិ រត្តិំ សន្នាហំ មោចាបេត្វា បមត្តោ និទ្ទំ ឱក្កមិ សទ្ធិំ ពលកាយេន។ តទា អមច្ចា ធីរាណសិរាជានំ គហេត្វា បដិរញ្ញោ ខន្ធាវារំ គន្ត្វា សព្ពឃដេហិ ទីបេ នីហរាបេត្វា ឯកបជ្ជោតាយ សេនាយ សទ្ទំ អកំសុ។ បដិរញ្ញោ អមច្ចោ មហាពលំ ទិស្វា ភីតោ អត្តនោ រាជានំ ឧបសង្កមិត្វា “ឧដ្ឋេហិ អមក្លិកមហ៊ុំ ខាទាហី”តិ មហាសទ្ទំ អកាសិ។ តថា ទុតិយម្បិ, តតិយម្បិ។ បដិរាជា តេន សទ្ទេន បដិពុជ្ឈិត្វា ភយំ សន្តាសំ អាបជ្ជិ។ ឧក្កុដ្ឋិសតានិ បវត្តិំសុ។ សោ “បរេសំ សទ្ទហិត្វា អមិត្តហត្ថំ បត្តោម្ហី”តិ សព្ពរត្តិំ តំ តំ វិប្បលបិត្វា ទុតិយទិវសេ “ធម្មិកោ រាជា, ឧបទ្ទវំ ន ករេយ្យ, គន្ត្វា ខមាបេមី”តិ ចិន្តេត្វា រាជានំ ឧបសង្កមិត្វា ជណ្ណុកេហិ បតិដ្ឋហិត្វា “ខម, មហារាជ, មយ្ហំ អបរាធ”ន្តិ អាហ។ រាជា តំ ឱវទិត្វា “ឧដ្ឋេហិ, ខមាមិ តេ”តិ អាហ។ សោ រញ្ញា វុត្តមត្តេយេវ បរមស្សាសប្បត្តោ អហោសិ, ធីរាណសិរញ្ញោ សមីបេយេវ ជនបទេ រជ្ជំ លភិ។ តេ អញ្ញមញ្ញំ សហាយកា អហេសុំ។

អថ ព្រហ្មទត្តោ ទ្វេបិ សេនា សម្មោទមានា ឯកតោ ឋិតា ទិស្វា “មមេកស្ស ចិត្តានុរក្ខណាយ អស្មិំ ជនកាយេ ខុទ្ទកមក្ខិកាយ បិវនមត្តម្បិ លោហិតពិន្ទុ ន ឧប្បន្នំ។ អហោ សាធុ, អហោ សុដ្ឋុ, សព្ពេ សត្តា សុខិតា ហោន្តុ, អវេរា ហោន្តុ, អព្យាបជ្ជា ហោន្តូ”តិ មេត្តាឈានំ ឧប្បាទេត្វា, តទេវ បាទកំ កត្វា, សង្ខារេ សម្មសិត្វា, បច្ចេកពោធិញាណំ សច្ឆិកត្វា, សយម្ភុតំ បាបុណិ។ តំ មគ្គសុខេន

ផលសុខេន សុខិតំ ហត្ថិក្ខន្ធេ និសិន្នំ អមច្ចា បណិបាតំ កត្វា អាហំសុ – “យានកាលេ, មហារាជ, វិជិតបាលកាយស្ស សក្ការោ កាតព្វោ, បរាជិតបាលកាយស្ស ភត្តបរិព្វយោ ទាតព្វោ”តិ។ សោ អាហ – “នាហំ, ភន្តេ, រាជា, បច្ចេកពុទ្ធោ នាមាហ”ន្តិ។ កិំ ទេវោ ភណតិ, ន ឯទិសា បច្ចេកពុទ្ធា ហោន្តីតិ? កីទិសា, ភន្តេ, បច្ចេកពុទ្ធាតិ? បច្ចេកពុទ្ធា នាម ទ្វង្គុលកេសមស្សុ អដ្ឋបរិក្ខារយុត្តា ភវន្តីតិ។ សោ ទក្ខិណហត្ថេន សីសំ បរាមសិ, តាវទេវ គិហិលិង្គំ អន្តរធាយិ, បព្ពជិតវេសោ បាតុរហោសិ, ទ្វង្គុលកេសមស្សុ អដ្ឋបរិក្ខារសមន្នាគតោ វស្សសតិកត្ថេរសទិសោ អហោសិ។ សោ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបជ្ជិត្វា ហត្ថិក្ខន្ធតោ វេហាសំ អព្ភុគ្គន្ត្វា បទុមបុប្ផេ និសីទិ។ អមច្ចា វន្ទិត្វា “កិំ, ភន្តេ, កម្មដ្ឋានំ, កថំ អធិគតោសី”តិ បុច្ឆិំសុ។ សោ យតោ អស្ស មេត្តាឈានកម្មដ្ឋានំ អហោសិ, តញ្ច វិបស្សនំ វិបស្សិត្វា អធិគតោ, តស្មា តមត្ថំ ទស្សេន្តោ ឧទានគាថញ្ច ព្យាករណគាថញ្ច ឥមមេវ គាថំ អភាសិ “សព្ពេសុ ភូតេសុ និធាយ ទណ្ឌ”ន្តិ។

តត្ថ សព្ពេសូតិ អនវសេសេសុ។ ភូតេសូតិ សត្តេសុ។ អយមេត្ថ សង្ខេបោ, វិត្ថារំ បន រតនសុត្តវណ្ណនាយំ វក្ខាម។ និធាយាតិ និក្ខិបិត្វា។ ទណ្ឌន្តិ កាយវចីមនោទណ្ឌំ, កាយទុច្ចរិតាទីនមេតំ អធិវចនំ។ កាយទុច្ចរិតញ្ហិ ទណ្ឌយតីតិ ទណ្ឌោ, ពាធេតិ អនយព្យសនំ បាបេតីតិ វុត្តំ ហោតិ។ ឯវំ វចីទុច្ចរិតំ មនោទុច្ចរិតញ្ច។ បហរណទណ្ឌោ ឯវ វា ទណ្ឌោ, តំ និធាយាតិបិ វុត្តំ ហោតិ។ អវិហេឋយន្តិ អវិហេឋយន្តោ។ អញ្ញតរម្បីតិ យំកិញ្ចិ ឯកម្បិ។ តេសន្តិ តេសំ សព្ពភូតានំ។ ន បុត្តមិច្ឆេយ្យាតិ អត្រជោ, ខេត្តជោ, ទិន្នកោ, អន្តេវាសិកោតិ ឥមេសុ ចតូសុ បុត្តេសុ យំ កិញ្ចិ បុត្តំ ន ឥច្ឆេយ្យ។ កុតោ សហាយន្តិ សហាយំ បន ឥច្ឆេយ្យាតិ កុតោ ឯវ ឯតំ។

ឯកោតិ បព្ពជ្ជាសង្ខាតេន ឯកោ, អទុតិយដ្ឋេន ឯកោ, តណ្ហាបហានេន ឯកោ, ឯកន្តវិគតកិលេសោតិ ឯកោ, ឯកោ បច្ចេកសម្ពោធិំ អភិសម្ពុទ្ធោតិ ឯកោ។ សមណសហស្សស្សាបិ ហិ មជ្ឈេ វត្តមានោ គិហិសញ្ញោជនស្ស ឆិន្នត្តា ឯកោ – ឯវំ បព្ពជ្ជាសង្ខាតេន ឯកោ។ ឯកោ តិដ្ឋតិ, ឯកោ គច្ឆតិ, ឯកោ និសីទតិ, ឯកោ សេយ្យំ កប្បេតិ, ឯកោ ឥរិយតិ វត្តតីតិ – ឯវំ អទុតិយដ្ឋេន ឯកោ។

“តណ្ហាទុតិយោ បុរិសោ, ទីឃមទ្ធាន សំសរំ;

ឥត្ថភាវញ្ញថាភាវំ, សំសារំ នាតិវត្តតិ។

“ឯវមាទីនវំ ញត្វា, តណ្ហំ ទុក្ខស្ស សម្ភវំ;

វីតតណ្ហោ អនាទានោ, សតោ ភិក្ខុ បរិព្ពជេ”តិ។ (ឥតិវុ. ១៥, ១០៥; មហានិ. ១៩១; ចូឡនិ. បារាយនានុគីតិគាថានិទ្ទេស ១០៧) –

ឯវំ តណ្ហាបហានដ្ឋេន ឯកោ។ សព្ពកិលេសាស្ស បហីនា ឧច្ឆិន្នមូលា តាលាវត្ថុកតា អនភាវង្កតា អាយតិំ អនុប្បាទធម្មាតិ – ឯវំ ឯកន្តវិគតកិលេសោតិ ឯកោ។ អនាចរិយកោ ហុត្វា សយម្ភូ សាមំយេវ បច្ចេកសម្ពោធិំ អភិសម្ពុទ្ធោតិ – ឯវំ ឯកោ បច្ចេកសម្ពោធិំ អភិសម្ពុទ្ធោតិ ឯកោ។

ចរេតិ ឃា ពុយា អដ្ឋ ចរិយាយោ; សេយ្យថិទំ – បណិធិសម្បន្នានំ ចតូសុ ឥរិយាបថេសុ ឥរិយាបថចរិយា , ឥន្ទ្រិយេសុ គុត្តទ្វារានំ អជ្ឈត្តិកាយតនេសុ អាយតនចរិយា, អប្បមាទវិហារីនំ ចតូសុ សតិបដ្ឋានេសុ សតិចរិយា, អធិចិត្តមនុយុត្តានំ ចតូសុ ឈានេសុ សមាធិចរិយា, ពុទ្ធិសម្បន្នានំ ចតូសុ អរិយសច្ចេសុ ញាណចរិយា, សម្មា បដិបន្នានំ ចតូសុ អរិយមគ្គេសុ មគ្គចរិយា, អធិគតប្បលានំ ចតូសុ សាមញ្ញផលេសុ បត្តិចរិយា, តិណ្ណំ ពុទ្ធានំ សព្ពសត្តេសុ លោកត្ថចរិយា, តត្ថ បទេសតោ បច្ចេកពុទ្ធសាវកានន្តិ យថាហ – “ចរិយាតិ អដ្ឋ ចរិយាយោ ឥរិយាបថចរិយា”តិ (បដិ ម ១.១៩៧; ៣.២៨) វិត្ថារោ តាហិ ចរិយាហិ សម្បន្នោតោ ករេយ្យាតិ អត្ថោ អថ វា យា ពុយា “អធិមុច្ចន្តោ សទ្ធាយ ចរតិ, បគ្គណ្ហន្តោ វីរិយេន ចរតិ, ឧបដ្ឋហន្តោ សតិយា ចរតិ, អវិក្ខិបន្តោ សមាធិនា ចរតិ, បជានន្តោ បញ្ញាយ ចរតិ, វិជានន្តោ វិញ្ញាណេន ចរតិ, ឯវំ បដិបន្នស្ស កុសលា ធម្មា អាយតន្តីតិ អាយតនចរិយាយ ចរតិ, ឯវំ បដិបន្នោ វិសេសមធិគច្ឆតីតិ វិសេសចរិយាយ ចរតី”តិ (បដិ ម ១.១៩៧; ៣.២៩) ឯវំ អបរាបិ អដ្ឋ ចរិយា វុត្តា តាហិបិ សម្បន្នោតោ ករេយ្យាតិ អត្ថោ ឥក្កុវិសាណកប្បោតិ ឯត្ថ ឥក្កុវិសាណំ នាម ឥក្កុមិគសិង្គំ តស្សទិស្ស អត្ថំ វិត្ថារតោ មគ្គលសុត្តវណ្ណនាយំ បការសមិស្សាម ពុធ បនាយំ “សត្តកេប្បន ចត, កោ, កិរ សាចកេន សទ្ធិ មន្តយមានា”តិ (ម និ ១.១៩០) ឯវមាទីសុ វិយ បដិភាគោ វេទិតព្ពោ ឥក្កុវិសាណកប្បោតិ ឥក្កុវិសាណសទិសោតិ វុត្តំ ហោតិ អយំ តាវេត្ថ បទតោ អត្ថវណ្ណនា

អធិប្បាយានុសន្ធិតោ បន ឯវំ វេទិតព្ពោ – យ្វាយំ វុត្តប្បការោ ឥណ្ណោ គុតេសុ បថត្តិយមានោ អហិតោ ហោតិ, តំ តេសុ អប្បចត្តនេន តប្បដិបក្ខគុណាយ មេត្តាយ បរហិតូបសំហារេន ច សព្ពេសុ គុតេសុ និធាយ ឥណ្ឌំ, និហិតឥណ្ឌត្តា ឯវ ច យថា អនិហិតឥណ្ឌា សត្តា គុតានិ ឥណ្ឌេន វា សត្ថេន វា បាណិនា វា លេឌ្ឌុនា វា វិហេឋយន្តិ, តថា អវិហេឋយំ អញ្ញតរម្បិ តេសំ ពុយំ មេត្តាកម្មដ្ឋានមាគម្ម យទេវ តត្ថ វេទនាគតំ សញ្ញាសង្ខារវិញ្ញាណគតំ តញ្ច តទនុសារេនេវ តទញ្ញញ្ច សង្ខារគតំ វិបស្សិត្វា ពុយំ បច្ចេកពោធិំ អធិគតោម្ហីតិ អយំ តាវ អធិប្បាយោ

អយំ បន អនុសន្ធិ – ឯវំ វុត្តេ តេ អមច្ចា អាហំសុ – “ពុទានិ, ភន្តេ, កុហិំ គច្ឆថា”តិ? តតោ តេន “បុព្ពបច្ចេកសម្ពុទ្ធា កត្ថ វសន្តី”តិ អាវជ្ជេត្វា ញត្វា “គន្ធមាទនបព្ពតេ”តិ វុត្តេ បុនាហំសុ – “អម្ហេ ទានិ, ភន្តេ, បជហថ, ន ពុច្ឆថា”តិ អថ បច្ចេកពុទ្ធោ អាហ – “ន បុត្តមិច្ឆេយ្យា”តិ សព្ពំ តត្រាធិប្បាយោ – អហំ ពុទានិ អត្រជាទីសុ យំ កិញ្ចិ បុត្តម្បិ ន ពុច្ឆេយ្យំ, កុតោ បន តុម្ហាទិសំ សហាយំ? តស្មា តុម្ហេសុបិ យោ មយា សទ្ធិំ គន្តុំ មាទិសោ វា ហោតុំ ពុច្ឆតិ, សោ ឯកោ ចរេ ឥក្កុវិសាណកប្បោ អថ វា តេហិ “អម្ហេ ទានិ, ភន្តេ, បជហថ ន ពុច្ឆថា”តិ វុត្តេ សោ បច្ចេកពុទ្ធោ “ន បុត្តមិច្ឆេយ្យ កុតោ សហាយ”ន្តិ វត្វា អត្តនោ យថាវុត្តនយេន ឯកចរិយាយ គុណំ ទិស្វា បមុទិតោ បីតិសោមនស្សជាតោ ពុយំ ឧទានំ ឧទានេសិ – “ឯកោ ចរេ ឥក្កុវិសាណកប្បោ”តិ ឯវំ វត្វា បេក្ខមានស្សេវ មហាជនស្ស អាកាសេ ឧប្បតិត្វា គន្ធមាទនំ អគមាសិ

គន្ធមាទនោ នាម ហិមវតិ ចូឡកាឡបព្ពតំ, មហាកាឡបព្ពតំ, នាគបលិវេឋនំ, ចន្ទគព្ភំ, សូរិយគព្ភំ, សុវណ្ណបស្សំ, ហិមវន្តបព្ពតន្តិ សត្ត បព្ពតេ អតិក្កម្ម ហោតិ តត្ថ នន្ទមូលកំ នាម បព្ភារំ បច្ចេកពុទ្ធានំ វសនោកាសោ តិស្សោ ច គុហាយោ – សុវណ្ណគុហា,

មណិគុហា, រជតគុហាតិ។ តត្ថ មណិគុហាទ្វារេ មញ្ជូសកោ នាម រុក្ខោ យោជនំ ឧព្ពេធេន, យោជនំ វិត្ថារេន។ សោ យត្តកានិ ឧទកេ វា ថលេ វា បុប្ផានិ, សព្ពានិ តានិ បុប្ផយតិ វិសេសេន បច្ចេកពុទ្ធាគមនទិវសេ។ តស្សូបរិតោ សព្ពរតនមាឡោ ហោតិ។ តត្ថ សម្មជ្ជនកវាតោ កចវរំ ឆឌ្ឌេតិ, សមករណវាតោ សព្ពរតនមយំ វាលិកំ សមំ ករោតិ, សិញ្ចនកវាតោ អនោតត្តទហតោ អានេត្វា ឧទកំ សិញ្ចតិ, សុគន្ធករណវាតោ ហិមវន្តតោ សព្ពេសំ គន្ធរុក្ខានំ គន្ធេ អានេតិ, ឱចិនកវាតោ បុប្ផានិ ឱចិនិត្វា បាតេតិ, សន្ថរកវាតោ សព្ពត្ថ សន្ថរតិ។ សទា បញ្ញត្តានេវ ចេត្ថ អាសនានិ ហោន្តិ, យេសុ បច្ចេកពុទ្ធុប្បាទទិវសេ ឧបោសថទិវសេ ច សព្ពបច្ចេកពុទ្ធា សន្និបតិត្វា និសីទន្តិ។ អយំ តត្ថ បកតិ។ អភិសម្ពុទ្ធ-បច្ចេកពុទ្ធោ តត្ថ គន្ត្វា បញ្ញត្តាសនេ និសីទតិ។ តតោ សចេ តស្មិំ កាលេ អញ្ញេបិ បច្ចេកពុទ្ធា សំវិជ្ជន្តិ, តេបិ តង្ខណំ សន្និបតិត្វា បញ្ញត្តាសនេសុ និសីទន្តិ។ និសីទិត្វា ច កិញ្ចិទេវ សមាបត្តិំ សមាបជ្ជិត្វា វុដ្ឋហន្តិ, តតោ សង្ឃត្ថេរោ អធុនាគតបច្ចេកពុទ្ធំ សព្ពេសំ អនុមោទនត្ថាយ "កថមធិគត"ន្តិ កម្មដ្ឋានំ បុច្ឆតិ។ តទាបិ សោ តមេវ អត្តនោ ឧទានព្យាករណគាថំ ភាសតិ។ បុន ភគវាបិ អាយស្មតា អានន្ទេន បុដ្ឋោ តមេវ គាថំ ភាសតិ, អានន្ទោ ច សង្គីតិយន្តិ ឯវមេកេកា គាថា បច្ចេកសម្ពោធិអភិសម្ពុទ្ធដ្ឋានេ, មញ្ជូសកមាឡេ , អានន្ទេន បុដ្ឋកាលេ, សង្គីតិយន្តិ ចតុក្ខត្តុំ ភាសិតា ហោតីតិ។

បឋមគាថាវណ្ណនា សមត្តា។

១២។ សំសគ្គជាតស្សាតិ កា ឧប្បត្តិ? អយម្បិ បច្ចេកពោធិសត្តោ កស្សបស្ស ភគវតោ សាសនេ វីសតិ វស្សសហស្សានិ បុរិមនយេនេវ សមណធម្មំ ករោន្តោ កសិណបរិកម្មំ កត្វា, បឋមជ្ឈានំ និព្ពត្តេត្វា, នាមរូបំ វវត្ថបេត្វា, លក្ខណសម្មសនំ កត្វា, អរិយមគ្គំ អនធិគម្ម ព្រហ្មលោកេ និព្ពត្តិ។ សោ តតោ ចុតោ ពារាណសិរញ្ញោ អគ្គមហេសិយា កុច្ឆិម្ហិ ឧប្បជ្ជិត្វា បុរិមនយេនេវ វឌ្ឍមានោ យតោ បភុតិ "អយំ ឥត្ថី អយំ បុរិសោ"តិ វិសេសំ អញ្ញាសិ, តតោ បភុតិ ឥត្ថីនំ ហត្ថេ ន រមតិ, ឧច្ឆាទនន្ហាបនមណ្ឌនាទិមត្តម្បិ ន សហតិ។ តំ បុរិសា ឯវ បោសេន្តិ, ថញ្ញបាយនកាលេ ធាតិយោ កញ្ចុកំ បដិមុញ្ចិត្វា បុរិសវេសេន ថញ្ញំ បាយេន្តិ។ សោ ឥត្ថីនំ គន្ធំ ឃាយិត្វា សទ្ទំ វា សុត្វា រោទតិ, វិញ្ញុតំ បត្តោបិ ឥត្ថិយោ បស្សិតុំ ន ឥច្ឆតិ, តេន តំ អនិត្ថិគន្ធោត្វេវ សញ្ជានិំសុ។

តស្មិំ សោឡសវស្សុទ្ទេសិកេ ជាតេ រាជា "កុលវំសំ សណ្ឋបេស្សាមី"តិ នានាកុលេហិ តស្ស អនុរូបា កញ្ញាយោ អានេត្វា អញ្ញតរំ អមច្ចំ អាណាបេសិ "កុមារំ រមាបេហី"តិ។ អមច្ចោ ឧបាយេន តំ រមាបេតុកាមោ តស្ស អវិទូរេ សាណិបាការំ បរិក្ខិបាបេត្វា នាដកានិ បច្ចុបដ្ឋាបេសិ។ កុមារោ គីតវាទិតសទ្ទំ សុត្វា – "កស្សេសោ សទ្ទោ"តិ អាហ។ អមច្ចោ "តវេសោ, ទេវ, នាដកិត្ថីនំ សទ្ទោ, បុញ្ញវន្តានំ ឦទិសានិ នាដកានិ ហោន្តិ, អភិរម, ទេវ, មហាបុញ្ញោសិ ត្វ"ន្តិ អាហ។ កុមារោ អមច្ចំ ទណ្ឌេន តាឡាបេត្វា និក្កឌ្ឍាបេសិ។ សោ រញ្ញោ អារោចេសិ។ រាជា កុមារស្ស មាតរា សហ គន្ត្វា, កុមារំ ខមាបេត្វា, បុន អមច្ចំ អាណាបេសិ។ កុមារោ តេហិ អតិនិប្បីឡិយមានោ សេដ្ឋសុវណ្ណំ ទត្វា សុវណ្ណការេ អាណាបេសិ – "សុន្ទរំ ឥត្ថិរូបំ ករោថា"តិ។ តេ វិស្សកម្មុនា និម្មិតសទិសំ សព្ពាលង្ការវិភូសិតំ ឥត្ថិរូបំ កត្វា ទស្សេសុំ។ កុមារោ ទិស្វា វិម្ហយេន សីសំ ចាលេត្វា មាតាបិតូនំ បេសេសិ "យទិ ឦទិសិំ ឥត្ថិំ លភិស្សាមិ, គណ្ហិស្សាមី"តិ។ មាតាបិតរោ "អម្ហាកំ បុត្តោ មហាបុញ្ញោ, អវស្សំ តេន សហ កតបុញ្ញា កាចិ ទារិកា លោកេ ឧប្បន្នា ភវិស្សតី"តិ តំ សុវណ្ណរូបំ រថំ អារោបេត្វា អមច្ចានំ អប្បេសុំ "គច្ឆថ, ឦទិសិំ ទារិកំ គវេសថា"តិ។ តេ គហេត្វា សោឡស មហាជនបទេ វិចរន្តា តំ

តំ កាយំ កត្វា វេគតិត្វាឌឹសុ យត្ថ យត្ថ ឧតសម្ហំ បស្សត្តិ, ពត្ថ ពត្ថ ទេចតំ ចិឃ សុចណ្ណរូបំ ឋបេត្វា តាតាបុប្បចត្វាលង្ការេហិ បូជំ កត្វា, ចិតានំ ពាន្ធិត្វា, ឡកមត្តំ តិដ្ឋត្តិ – “ឃទិ កេនចិ ឡចរូបា ទិដ្ឋបុព្វា កចិស្សតិ, សោ ពង់ សមដ្ឋារេបស្សតី”តិ? ឡេពតុបិនេឃត អញ្ញាព្រ ឃដ្ឋរដ្ឋា សព្ទេ ឧតបទេ អាហិណ្ឌិត្វា តំ “ឡទ្ទករដ្ឋ”ន្តិ អចឃញ្ញាឃាតា ពត្ថ បឆេំ អកត្វា តិចត្តិំសុ។

ពទេពា តេសំ អហោសិ “ឃទ្ទរដ្ឋម្បិ ពាច កច្ឆាឃ, ឃា ខេតា ពារាណសិំ បចិដ្ឋិបិ រាជា បុត បិនេហសី”តិ ឃទ្ទរដ្ឋេ សាកលតករំ អកមំសុ។ សាកលតករេ ច ឃទ្ទចោ តាឃ រាឌា។ ពស្ស ធីតា សោឡសវស្សុទ្ទេសិកា អភិរូបា ហោតិ។ ពស្សា ធណ្ណធាសិយោ ត្បានោទកត្ថាឃ ពិត្ថំ កតា។ ពត្ថ អឃច្ឆហិ ឆបិតំ តំ សុចណ្ណរូបំ ទូរតោច ឌិស្វា “អយេក្រុទកត្ថាឃ បេសេត្វា រាឌបុត្តិ សយមេច អាកតា”តិ កឆាត្តិយោ សមីបំ កត្វា “តាឃំ សាមិតី, អឃ្យាកំ សាមិតី ឋិតោ អកិរូបតរា”តិ អាហំសុ។ អឃច្ឆា តំ សុត្វា រាឌាតំ ស្ដបសង្កមិត្វា អត្ថុរូបេត តយេត ធារិកំ ឃាចិំសុ, សោបិ អទាសិ។ ពទេពា ពារាណសិរញ្ញោ បិនេហសុំ “លទ្ធា ធារិកា, សាយំ អាកច្ឆិស្សតិ, ស្ដធាហុ អយេក្រ អារេតយា”តិ? សោ ច “ឃយិ អាកច្ឆត្តេ ឧតបធបីឡអា កចិស្សតិ, តុយេក្រ អារេតធា”តិ បេសេសិ។

អយច្ឆា ធារិកំ កហេត្វា តករា តិក្ខមិត្វា កុឃារស្ស បិនេហសុំ – “លទ្ធា សុចណ្ណរូបសទិសី ធារិកា”តិ។ កុឃារោ សុត្វាច រាកេត អកិកូតោ បធឃញ្ញាតា បរិហាយិ។ សោ ទូតបរម្បរំ បេសេសិ “សីឃំ អារេតធ, សីឃំ អារេតធា”តិ។ ទេព សព្ពត្ថ ឡកាទត្តិចាសេតេធ ពៅរាណសិំ បត្វា ពហិតករេ ឋិតា រញ្ញោ បិនេហសុំ – “អឌ្ឈ បចិសិតព្ពំ, ខេតា”តិ? រាឌា “សេដ្ឋកុលា អាតីតា ធារិកា, ឃង្កលកិរិឃំ កត្វា ឃហាសក្ការេត បចេសេស្សាឃ, ស្ដឃ្យាតំ ពាច តំ តេធា”តិ អាណាបេសិ។ ទេព ពធា អកំសុ។ សា អត្ថត្តសុកុឃាលិ ឃាតុក្ឃេពេត ស្ដញ្ញាឡហា អត្តាតបរិស្សយេត ស្ដប្បត្តចាពេរាកា ឃិលាតឃាលា ចិឃ ហុត្វា រត្តិឃេច កាលឃកាសិ។ អយច្ឆា “សក្ការា បរិកដ្ឋេយ្យា”តិ បរិទេចិំសុ។ រាឌា ច តាករា ច “កុលចំសោ ចិតដ្ឋោ”តិ បរិទេចិំសុ។ តករេ ឃហាកោលាហលំ អហោសិ។ កុឃារស្ស សុតឃត្តេឃេច ឃហាសោរេកា ស្ដឧបិឌិ។

ពទេពា កុឃារោ រោកស្ស ឃូលំ លហិតុឃារកោ្ត។ សោ ចិតេត្តសិ – “អយំ សោរេកា តាឃ ត អឌាពស្ស ហោតិ, ឌាពស្ស បត ហោតិ, ពស្មា ឌាតិ បដិច្ច សោរេកា”តិ។ “ឌាតិ បត កិំ បដិច្ចា”តិ? ពទេពា “ភចំ បដិច្ច ឌាតី”តិ ឡចំ បុព្ពកាចតាតុកាចេត ឃោតិសោ ឃតសិការោ ទេត្តា អតុលោមបដិលោមបដិច្ចសម្ុប្បាទំ ឌិស្វា សង្ខារេ សម្មសត្តោ ពទេព្ពច តិសិត្តោ បច្ចេកពោធិំ សច្ឆាកាសិ។ តំ ឃក្កផលសុខេត សុខិតំ សត្តិត្រិឃំ សត្តឃាតសំ តិសិត្តំ ឌិស្វា, បណិបាតំ កត្វា, អយច្ឆា អាហំសុ – “ឃា សោចិ, ទេច, ឃហេត្តា ឌម្ពូឌីបេបិ, អញ្ញំ ពទេពា សុត្តរតរំ អារេតស្សាឃា”តិ។ សោ អាហ – “តាហំ សោធេកា, តិស្សោរេកា បច្ចេកពុទ្ធោ អហ”ន្តិ។ ឋិតោ បតំ សព្ពំ បុរិមកាធាសទិសមេច ឋបេត្វា កាធាចណ្ណតំ។

កាធាចណ្ណតាឃំ បត សំសក្កឌាតស្សាតិ ឌាតសំសក្កស្ស។ តត្ថ ទស្សត, សចត, កាឃ, សម្ុល្លបត, សម្ភោកសំសក្កចសេត បញ្ចចិធោ សំសក្កោ។ តត្ថ អញ្ញាឃញ្ញំ ឌិស្វា ចក្ខុចិញ្ញាណចិចិចសេត ស្ដប្បត្តរាកោ ទស្សតសំសក្កោ តាឃ។ ពត្ថ សីហឡអឌីបេ កាឡអឌីឍាចាបីកាមេ បិណ្ឌាឃ ធរត្តំ កល្យាណចិហារចាសីឌីឍកាណាកធហរកិក្ខុំ ឌិស្វា បដិពន្ធចិត្តា តេតចិ ស្ដបាឃេត តំ អលកិត្វា, កាលកពា កុដុម្ពិឃធីតា, ពស្សា តិចាសតចោឡអឡណ្ឌំ ឌិស្វា “ឡចរូបចត្ថធារិតិឃា តាឃ សទ្ធឹ សំចាសំ តាលត្ថ”ន្តិ ហធឃំ ផាលេត្វា កាលកពោ។ សោ ឡច ច ធហរោ តិធស្សតំ។

បរទេហិ បត ពឆិយយាត់ ទ្វបិឱ្យសប្បត្តិ អត្តតា ចា ហយិតាលបិតពិតយង្ក៍ ស្វត្វា ឆេវាតចិញ្ញាណ៍ចិឆិចេសេត ក្ខប្បទេត្ថា ទាទេកា សចេតសំសទេក្កា តាយ៑ តត្រាបិ កិរិកាយចាឃឹកប្ខារឆឹតាឃ បញ្ចាហិ ក្យារីហិ សទ្ធិ៍ បក្ខយប្បទ៌ កត្តា, តត្ត្វា យាល់ អារទោរបត្វា, ក្ខច្ចាសេទ្ធត កាឃត្តិឃា អាកាទេសត កច្ឆទេត្តា សង្កំ ស្វត្វា កាយទាទេកត ចិទេសេសា បរិហាឃិត្វា អតឃញ្ញ្យសត់ បទេត្តា បញ្ចាក្កុញ្ញអលេលណចាឃឹ ពិប្បងហទោទា តិងប្បត៑

អញ្ញាយញ្ញា អក្កបទាយសទេតត ក្ខប្បត្តទាទេកា កាឃសំសទេក្កា តាយ៑ ឆខ្ញុកាឃតងហទកិក្ខុ ទេចត្ត តិងប្បត៑ យហាចិហាទេទ កិទ ងហទកិក្ខុ ឆខ្ញុំ ការសពិ ៑ តត្ត យហាឌទេត អាកទេត ទាឌាបិ អកយាសិ សទ្ធិ៍ អទេត្តបុទេទត៑ តទេតា ទាឌឆឹតាឃ តប្ប ទ្វបញ្ចា សទ្ធញ្ចា អាកខ្ញុ ពាលចទាទេកា ក្ខប្បទេត្ថា, តប្ប ច ងហទប្បាបិ៑ តំ ឌិស្វា ទាឌា សល្លទេល្លត្វា សាលិបិកាទេទត បរិក្លិបិទេបសិ៑ ទេត អញ្ញាយញ្ញា បទាយសិត្វា អាលិក្ខិស្ស៑ ប្បត សាលិបិកាទ៌ អបទេតត្វា បប្បត្តា ទេក្ខបិ កាលកទេតទេឃច អក្កសំស្វតិ៑

អញ្ញាយញ្ញា អាលបតសខ្ញុល្លបទេត ក្ខប្បទេត្ថា ទាទេកា បត សខ្ញុល្លបតសំសទេក្កា តាយ៑ កិក្លកិក្លតឹហិ សទ្ធិ៍ បរិទេកាកកទេណ ក្ខប្បត្តទាទេកា សខ្ញុទាកសំសទេក្កា តាយ៑ ខ្ចុំស្វុបិ ទេចទេតស្ស បិទាឌិកប្បទេត្តា កិក្លុ ច កិក្លតឹ ច តិងប្បត៑ យរិឌិចក្ខិតាយយហាចិហាទយទេហ កិទ ងក្ខកាយណិ អកឃយហាទាឌា យហាងាត់ បឌិឃាទេងត្វា ក្ខកទេតាសឈ្ញុ បរិចិសតិ៑ តត្ត ក្ខណ្យាយាក្យឃា ឌិត្តាឃ សឈ្ញុត្តចកសាយណេឹ អតាឆាទកប្បុ សឈ្ញុត្តចកសាយណេទប្ប ឌត្តចលឃំ ឌត្វា សខ្ញុល្លាបំ អកាសិ៑ ទេត ក្ខទេកាបិ ក្ខបសប្បឌ្ឌិត្វា សទ្ធិ៍ចប្បា ហុត្វា បទេតិទ៌ កតា អញ្ញាយញ្ញា សខ្ញុល្លាទេបត ប្បុត្តាសញ្ញា បឌិលកិត្វា តាចឆេច ឌាតសិទេតហា សិក្លាបឆំ ឌិតិក្លិយិត្វា បិទាឌិកា អទេហស្វត្តិ៑

ឲចំ បញ្ចាចិឆេ សំសទេក្ក ទេឃត ទេពតចិ សំសទេក្កត ឌាតសំសក្កប្ប កចតិ ទេស្កទេហា, ប្បរិយទាកបច្ចឃា ពាលចទាទេកា ក្ខប្បឌ្ឌតិ៑ តទេតា ទេស្កហត្វឃំ ទុក្លិយិឆំ បទេហាតិ តទេយច ទេស្កហំ អត្យាកឆ្ឆត្តិ សត្តិឌ្ខិកសប្បទាឃិកទេសាកបរិទេឆចាឌិតាតប្បកាទកំ ទុក្លិយិឆំ បទេហាតិ, តិត្តាត្តតិ, កចតិ, ឌាឃតិ៑ អបទេទ បត "អារខ្ញុទេណ ចិត្តប្ប ទេចាប្បទេក្ក សំសទេក្ក"តិ កណត្តិ៑ តទេតា ទេស្កទេហា, ទេស្កហា ទុក្លិយិឆត្តិ៑

ឲចយត្តប្បទេកឆំ ត្តយំ អឆ្ឆកាឆំ ចត្វា ទេសា បទេច្ចកញ្ញទេច្ចា អាហ – "ស្វាហំ ឃយិឆំ ទេស្កហត្វឃំ ទេសាកាឌិទុក្លិ បទេហាតិ, តប្ប ទុក្លិប្ប ខ្ញុល់ លតទេត្តា បទេច្ចកសទេត្តាឆិយឆិកទេតា"តិ៑ ឲចំ ទុទេត្តា ទេត អយច្ចា អាហំស្ស – "អទេយត្វា ងាតិ, កទេត្តា, កិំ កាតត្តា"ត្តិ? តទេតា ទេសា អាហ – "ត្យទេយ្យា ចា អទេត្តា ចា ទេឃា ត្តយយក្ខាទុក្លា យុត្តិត្យកាទេយា, ទេសា សទេត្តាបិ អាឌិតចំ ទេស្កហឆំ ទេបក្លយាទេតា, ឲទេកា ចទេទ លក្កចិសាណកទេប្យា"តិ៑ ឲត្ត ច ឃំ "ទេស្កហត្វឃំ ទុក្លិយិឆំ បទេហាតិ"តិ ទុត្តិ "តឆេច សត្តាឃ អាឌិតចំ ទេស្កហឆំ ទេបក្លយាទេតា"តិ ត្លាឆំ ទុត្តត្តិ ទេចឌិតញ្ញា៑ អឆ ចា ឃចាទុទេត្តត សំសទេក្កត សំសក្កឌាតប្ប កចតិ ទេស្កទេហា, ទេស្កហត្វឃំ ទុក្លិយិឆំ បទេហាតិ, ឲតំ ឃចាក្ខុតំ អាឌិតចំ ទេស្កហឆំ ទេបក្លយាទេតា អហំ អឆិកទេតាតិ៑ ឲចំ អតិសត្តិត្វា ចត្តត្តបិទេកា ប្បទេត្តា ទុត្តតទេឃទេតច ក្ខាតចទេសត ទុទេត្តាបិ ទេចឌិតទេត្តា៑ តទេតា បទ៌ សត្តា ប្បរិយកាចាឃ ទុត្តសឌិសទេយចាតិ៑

សំសក្កកាចាចណ្ណតា សយត្តា៑

៣៧. មិត្តេ សុហជ្ជេតិ កា ឧប្បត្តិ? អយំ បច្ចេកពោធិសត្តោ បុរិមគាថាយ វុត្តនយេនេវ ឧប្បជ្ជិត្វា ពារាណសិយំ រជ្ជំ ការេន្តោ បឋមំ ឈានំ និព្ពត្តេត្វា “កិំ សមណធម្មោ វរោ, រជ្ជំ វរ”ន្តិ វីមំសិត្វា ចតុន្នំ អមច្ចានំ ហត្ថេ រជ្ជំ និយ្យាតេត្វា សមណធម្មំ ករោតិ។ អមច្ចា “ធម្មេន សមេន ករោថា”តិ វុត្តាបិ លញ្ជំ គហេត្វា អធម្មេន ករោន្តិ។ តេ លញ្ជំ គហេត្វា សាមិកេ បរាជេន្តា ឯកទា អញ្ញតរំ រាជវល្លភំ បរាជេសុំ។ សោ រញ្ញោ ភត្តហារកេន សទ្ធិំ បវិសិត្វា សព្ពំ អារោចេសិ។ រាជា ទុតិយទិវសេ សយំ វិនិច្ឆយដ្ឋានំ អគមាសិ។ តតោ មហាជនកាយា – “អមច្ចា សាមិកេ អសាមិកេ ករោន្តី”តិ មហាសទ្ទំ ករោន្តា មហាយុទ្ធំ វិយ អកំសុ។ អថ រាជា វិនិច្ឆយដ្ឋានា វុដ្ឋាយ បាសាទំ អភិរុហិត្វា សមាបត្តិំ អប្បេតុំ និសិន្នោ តេន សទ្ទេន វិក្ខិត្តចិត្តោ ន សក្កោតិ អប្បេតុំ។ សោ “កិំ មេ រជ្ជេន, សមណធម្មោ វរោ”តិ រជ្ជសុខំ បហាយ បុន សមាបត្តិំ និព្ពត្តេត្វា បុព្វេ វុត្តនយេនេវ វិបស្សន្តោ បច្ចេកពោធិំ សច្ឆាកាសិ។ កម្មដ្ឋានញ្ច បុដ្ឋោ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“មិត្តេ សុហជ្ជេ អនុកម្បមានោ, ហាបេតិ អត្ថំ បដិពទ្ធចិត្តោ;

ឯតំ ភយំ សន្ថវេ បេក្ខមានោ, ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ”តិ។

តត្ថ មេត្តាយនវសេន មិត្តា។ សុហទយភាវេន សុហជ្ជា។ កេចិ ហិ ឯកន្តហិតកាមតាយ មិត្តាវ ហោន្តិ, ន សុហជ្ជា។ កេចិ គមនាគមនដ្ឋាននិសជ្ជាសមុល្លាបាទីសុ ហទយសុខជននេន សុហជ្ជាវ ហោន្តិ, ន មិត្តា។ កេចិ តទុភយវសេន សុហជ្ជា ចេវ មិត្តា ច។ តេ ទុវិធា ហោន្តិ – អគារិយា អនគារិយា ច។ តត្ថ អគារិយា តិវិធា ហោន្តិ – ឧបការោ, សមានសុខទុក្ខោ, អនុកម្បកោតិ។ អនគារិយា វិសេសេន អត្ថក្ខាយិនោ ឯវ។ តេ ចតូហិ អង្គេហិ សមន្នាគតា ហោន្តិ។ យថាហ –

“ចតូហិ ខោ, គហបតិបុត្ត, ឋានេហិ ឧបការោ មិត្តោ សុហទោ វេទិតព្វោ – បមត្តំ រក្ខតិ, បមត្តស្ស សាបតេយ្យំ រក្ខតិ, ភីតស្ស សរណំ ហោតិ, ឧប្បន្នេសុ កិច្ចករណីយេសុ តទ្ទិគុណំ ភោគំ អនុប្បទេតិ” (ទី. និ. ៣.២៦១)។

តថា –

“ចតូហិ ខោ, គហបតិបុត្ត, ឋានេហិ សមានសុខទុក្ខោ មិត្តោ សុហទោ វេទិតព្វោ – គុយ្ហមស្ស អាចិក្ខតិ, គុយ្ហមស្ស បរិគូហតិ, អាបទាសុ ន វិជហតិ, ជីវិតម្បិស្ស អត្ថាយ បរិច្ចត្តំ ហោតិ” (ទី. និ. ៣.២៦២)។

តថា –

“ចតូហិ ខោ, គហបតិបុត្ត, ឋានេហិ អនុកម្បកោ មិត្តោ សុហទោ វេទិតព្វោ – អភវេនស្ស ន នន្ទតិ, ភវេនស្ស នន្ទតិ, អវណ្ណំ ភណមានំ និវារេតិ, វណ្ណំ ភណមានំ បសំសតិ” (ទី. និ. ៣.២៦៤)។

តថា –

“ចតូហិ ខោ, គហបតិបុត្ត, ឋានេហិ អត្ថក្ខាយី មិត្តោ សុហទោ វេទិតព្វោ – បាបា និវារេតិ, កល្យាណេ និវេសេតិ, អស្សុតំ សាវេតិ, សគ្គស្ស មគ្គំ អាចិក្ខតី”តិ (ទី. និ. ៣.២៦៣)។

តេស្វិធ អាគារិយា អធិប្បេតា។ អត្ថតោ បន សព្វេបិ យុជ្ជន្តិ។ តេ មិត្តេ សុហជ្ជេ។ អនុកម្បមានោតិ អនុទយមានោ។ តេសំ សុខំ ឧបសំហរិតុកាមោ ទុក្ខំ អបហរិតុកាមោ ច។

ហាបេតិ អត្ថន្តិ ទិដ្ឋធម្មិកសម្បរាយិកបរមត្ថវសេន តិវិធំ, តថា អត្តត្ថបរត្ថឧភយត្ថវសេនាបិ តិវិធំ អត្ថំ លទ្ធវិនាសនេន អលទ្ធានុប្បាទនេនាតិ ទ្វិធាបិ ហាបេតិ វិនាសេតិ។ បដិពទ្ធចិត្តោតិ “អហំ ឥមំ វិនា ន ជីវាមិ, ឯស មេ គតិ, ឯស មេ បរាយណ”ន្តិ ឯវំ អត្តានំ នីចេ ឋានេ ឋបេន្តោបិ បដិពទ្ធចិត្តោ ហោតិ។ “ឥមេ មំ វិនា ន ជីវន្តិ, អហំ តេសំ គតិ, តេសំ បរាយណ”ន្តិ ឯវំ អត្តានំ ឧច្ចេ ឋានេ ឋបេន្តោបិ បដិពទ្ធចិត្តោ ហោតិ។ ឥធ បន ឯវំ បដិពទ្ធចិត្តោ អធិប្បេតោ។ ឯតំ ភយន្តិ ឯតំ អត្ថហាបនភយំ, អត្តនោ សមាបត្តិហានិំ សន្ធាយ វុត្តំ។ សន្ថវេតិ តិវិធោ សន្ថវោ – តណ្ហាទិដ្ឋិមិត្តសន្ថវវសេន។ តត្ថ អដ្ឋសតប្បភេទាបិ តណ្ហា តណ្ហាសន្ថវោ, ទ្វាសដ្ឋិភេទាបិ ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិសន្ថវោ, បដិពទ្ធចិត្តតាយ មិត្តានុកម្បនា មិត្តសន្ថវោ។ សោ ឥធាធិប្បេតោ។ តេន ហិស្ស សមាបត្តិ បរិហីនា។ តេនាហ – “ឯតំ ភយំ សន្ថវេ បេក្ខមានោ អហមធិគតោ”តិ។ សេសំ វុត្តសទិសមេវាតិ វេទិតព្វន្តិ។

មិត្តសុហជ្ជកាទិវណ្ណនា សមត្តា។

៣៨. វំសោ វិសាលោតិ កា ឧប្បត្តិ? បុព្វេ កិរ កស្សបស្ស ភគវតោ សាសនេ តយោ បច្ចេកពោធិសត្តា បព្វជិត្វា វីសតិ វស្សសហស្សានិ គតបច្ចាគតវត្តំ បូរេត្វា ទេវលោកេ ឧប្បន្នា។ តតោ ចវិត្វា តេសំ ជេដ្ឋកោ ពារាណសិរាជកុលេ និព្វត្តោ, ឥតរេ បច្ចន្តរាជកុលេសុ។ តេ ឧភោបិ កម្មដ្ឋានំ ឧគ្គហេត្វា, រជ្ជំ បហាយ បព្វជិត្វា, អនុក្កមេន បច្ចេកពុទ្ធា ហុត្វា, នន្ទមូលកបព្ភារេ វសន្តា ឯកទិវសំ សមាបត្តិតោ វុដ្ឋាយ “មយំ កិំ កម្មំ កត្វា ឥមំ លោកុត្តរសុខំ អនុប្បត្តា”តិ អាវជ្ជេត្វា បច្ចវេក្ខមានា កស្សបពុទ្ធកាលេ អត្តនោ ចរិយំ អទ្ទសំសុ។ តតោ “តតិយោ កុហិ”ន្តិ អាវជ្ជន្តា ពារាណសិរជ្ជំ ការេន្តំ ទិស្វា តស្ស គុណេ សរិត្វា “សោ បកតិយាវ អប្បិច្ឆតាទិគុណសមន្នាគតោ អហោសិ, អម្ហាកញ្ញេវ ឱវាទកោ វត្តា វចនក្ខមោ បាបគរហី, ហន្ទ, នំ អារម្មណំ ទស្សេត្វា មោចេស្សាមា”តិ ឱកាសំ គវេសន្តា តំ ឯកទិវសំ សព្ពាលង្ការបដិមណ្ឌិតំ ឧយ្យានំ គច្ឆន្តំ ទិស្វា អាកាសេនាគន្ត្វា ឧយ្យានទ្វារេ វេឡុគុម្ពមូលេ អដ្ឋំសុ។ មហាជនោ អតិត្តោ រាជទស្សនេន រាជានំ ឱលោកេតិ។ តតោ រាជា “អត្ថិ នុ ខោ កោចិ មម ទស្សនេ

អញ្ញាចរេ"តិ ឆ្លលោកេន្តា បច្ចេកញ្ញេ អង្គុលិំ សហ ចស្សតេតេច ចស្ស ទេវស្ស សិតេហោ ឧប្បជ្ជិ។

សោ ហត្ថិក្ខន្ធា ឆ្លុរុយ្ហាសេត្តេត ឧបចារេន ទេវ ឧបសង្កមិត្វា "ភន្តេ, កិំ ការយា តុម្ហេ"តិ បុច្ឆិ។ ទេវ អាហំសុ "មហំ, មហារាជ, អសង្ខយាតា ការយា"តិ។ "ភន្តេ, 'អសង្ខយាតា'តិ ឯតស្ស កោ អត្ថោ"តិ? "អលង្កតត្ថោ, មហារាជា"តិ។ តតោ តំ ទេវញ្ញក្ខុត្តំ ចស្សេត្វា អាហំសុ –

"សេយ្យថាបិ, មហារាជ, ឥមំ ទេវញ្ញក្ខុត្តំ សព្ពសោ មុលតន្តសារតាត្តុសារតាហិ សំសិព្ពិត្វា ឆិតំ អសិហត្ថា បុរិសោ មុសេល ឆេត្វា អាចិន្ទន្តោ ត សក្កុណេយ្យ ឧទ្ធរិតុំ, ឯវមេវ តុំ អត្តា ច ពាហិ ច ជដាយ ជដិតោ អាសត្តចិរត្តោ តត្ថ លគ្គោ។ សេយ្យថាបិ ចា បតស្ស ទេវញ្ញក្ខោបិ អយំ ចិរកាញ្ញជ្រទេរា អសង្ខាតសារត្តា កោតចិ អលគ្គោ ឋិតោ, សក្កា ច បត អគ្គេ ចា មុសេល ចា ឆេត្វា ឧទ្ធរិតុំ, ឯវមេវ មហំ កត្វចិ អសង្ខយាតា សព្ពឋិសា គន្ធាយា"តិ ពាចទេច ចតុត្តញ្ញាតំ សមាបជ្ជិត្វា បស្សតោ ឯច រញ្ញោ អាកាសេត តត្តុមុលកបព្ភារំ អគមំសុ។ តតោ រាជា ចិត្តេសិ – "កទា នុ ខោ អហម្បិ ឯចំ អសង្ខយាតោ ភវេយ្យ"ន្តិ តត្ថេវ តិសីទិត្វា ចិបស្សន្តោ បច្ចេកពោធិំ សច្ឆាកាសិ។ បុរិមតយេតេច កម្មដ្ឋានំ បុច្ឆិតោ ឥមំ កាថំ អភាសិ –

"ចំរោ ចិរារលិច ឃថា ចិរត្ថា, បុត្តេសុ ទារេសុ ច ឃា អបេក្ខា;

ចំរក្កញ្ញជ្រទេរាច អសង្ខយាតោ, ឯកោ ចរេ ខគ្គចិសាណកប្បោ"តិ។

តត្ថ ចំរោតិ ទេវញ្ញ។ ចិរារលិតិ ចិត្តិណ្ណោ។ ចការោ អចធារណត្ថោ, ឯចការោ ចា អយំ, សន្ធិចសេតេត្ថ ឯការោ តដ្ឋោ។ តស្ស បរបទេត សម្ពន្ធោ, តំ បច្ឆា ឃោជេស្សាម។ ឃថាតិ បដិភាគេ។ ចិរត្ថាតិ លគ្គោ, ជដិតោ សំសិព្ពិតោ។ បុត្តេសុ ទារេសុ ចាតិ បុត្តធីតុភរិយាសុ។ ឃា អបេក្ខាតិ ឃា តណ្ហា ឃោ សិនេហោ។ ចំរក្កញ្ញជ្រទេរាច អសង្ខយាតោតិ ចំរកាញ្ញជ្រទេរា ចិយ អលគ្គមានោ។ កិំ វុត្តំ ហោតិ? ឃថា ចំរោ ចិរារលិ ចិរត្ថា ឯច ហោតិ, បុត្តេសុ ទារេសុ ច ឃា អបេក្ខា, សាបិ ឯចំ តាតិ ចត្ថុតិ សំសិព្ពិត្វា ឋិតត្តា ចិរត្ថា ឯច។ ស្វាហំ តាយ អបេក្ខាយ អបេក្ខចា ចិរារលិ ចំរោ ចិយ ចិរត្ថោតិ ឯចំ អបេក្ខាយ អាទីតចំ ទិស្វា តំ អបេក្ខំ មគ្គញាណេត ឆិន្ទន្តោ អយំ ចំរកាញ្ញជ្រទេរាច រូបាទីសុ ចា លោកាទីសុ ចា កាមភចាទីសុ ចា ទិដ្ឋាទីសុ ចា តណ្ហាមានទិដ្ឋិចសេត អសង្ខយាតោ បច្ចេកពោធិំ អធិគតោតិ។ សេសំ បុរិមតយេតេច ចេទិតព្ពន្តិ។

ចំរកាញ្ញជ្រទេរកាថាចណ្ណតា សមត្តា។

១៦. មិគោអរញ្ញម្ហីតិ កា ឧប្បត្តិ? ឯកោ កិរ តិក្ខុ កស្សបស្ស ភគចតោ សាសតេ ឃោគាចចរោ កាលំ កត្វា, ពារាណសិយំ សេដ្ឋិកុលេ ឧប្បន្នោ អឌ្ឍេ មហទ្ធតេ មហាភោគេ, សោ សុភគោ អហោសិ។ តតោ បរទារិកោ ហុត្វា តត្ថ កាលកតោ តិរយេ តិព្ពត្តោ តត្ថ បច្ចិត្វា ចិបាកាចសេសេត សេដ្ឋិភរិយាយ កុច្ឆិម្ហិ ឥត្ថិបដិសន្ធិំ អគ្គហេសិ។ តិរយតោ អាកតាតំ គត្តាតិ ឧណ្ហាតិ ហោន្តិ។ តេត សេដ្ឋិភរិយា ឌយ្ហមានេត ឧទរេត កិច្ឆេត កសិរេត តំ គព្ភំ ធារេត្វា កាលេត ទារិកំ ចិជាយិ។ សា ជាតទិចសតោ បភុតិ មាតាបិតូតំ

សេសញាតិបរិជនានញ្ច ទេស្សា អហោសិ។ វយប្បត្តា ច សមានកុលេ ទិន្នា, តត្រាបិ សាមិកស្ស សស្សុរានំ ទេស្សាវ អហោសិ អប្បិយា អមនាបា។ អថ នក្ខត្តេ ឃោសិតេ សេដ្ឋិបុត្តោ តាយ សទ្ធិំ កីឡិតុំ អនិច្ឆន្តោ វេសិំ អានេត្វា កីឡតិ។ សា តំ ទាសីនំ សន្តិកា សុត្វា សេដ្ឋិបុត្តំ ឧបសង្កមិត្វា នានប្បការេហិ អនុនយិត្វា អាហ – “អយ្យបុត្ត, ឥត្ថី នាម សចេបិ ទសន្នំ រាជូនំ កនិដ្ឋា ហោតិ, ចក្កវត្តិនោ វា ធីតា, តថាបិ សាមិកស្ស បេសនករា ហោតិ។ សាមិកេ អនាលបន្តេ សូលេ អារោបិតា វិយ ទុក្ខំ បដិសំវេទេតិ។ សចេ អហំ អនុគ្គហារហា, អនុគ្គហេតព្ពា។ នោ ចេ, វិស្សជ្ជេតព្ពា, អត្តនោ ញាតិកុលំ គមិស្សាមី”តិ។ សេដ្ឋិបុត្តោ – “ហោតុ, ភទ្ទេ, មា សោចិ, កីឡនសជ្ជា ហោហិ, នក្ខត្តំ កីឡិស្សាមា”តិ អាហ។ សេដ្ឋិធីតា តាវតកេនបិ សល្លាបមត្តេន ឧស្សាហជាតា “ស្វេ នក្ខត្តំ កីឡិស្សាមី”តិ ពហុំ ខជ្ជភោជ្ជំ បដិយាទេតិ។ សេដ្ឋិបុត្តោ ទុតិយទិវសេ អនារោចេត្វាវ កីឡនដ្ឋានំ គតោ។ សា “ឥទានិ បេសេស្សតិ, ឥទានិ បេសេស្សតី”តិ មគ្គំ ឱលោកេន្តី និសិន្នា ឧស្សូរំ ទិស្វា មនុស្សេ បេសេសិ។ តេ បច្ចាគន្ត្វា “សេដ្ឋិបុត្តោ គតោ”តិ អារោចេសុំ។ សា សព្ពំ តំ បដិយាទិតំ អាទាយ យានំ អភិរុហិត្វា ឧយ្យានំ គន្តុំ អារទ្ធា។

អថ នន្ទមូលកបព្ភារេ បច្ចេកសម្ពុទ្ធោ សត្តមេ ទិវសេ និរោធា វុដ្ឋាយ អនោតត្តេ មុខំ ធោវិត្វា នាគលតាទន្តកដ្ឋំ ខាទិត្វា “កត្ថ អជ្ជ ភិក្ខំ ចរិស្សាមី”តិ អាវជ្ជេន្តោ តំ សេដ្ឋិធីតរំ ទិស្វា “ឥមិស្សា មម សក្ការំ ករិត្វា តំ កម្មំ បរិក្ខយំ គមិស្សតី”តិ ញត្វា បព្ភារសមីបេ សដ្ឋិយោជនំ មនោសិលាតលំ, តត្ថ ឋត្វា និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ អភិញ្ញាបាទកជ្ឈានំ សមាបជ្ជិត្វា អាកាសេនាគន្ត្វា តស្សា បដិបថេ ឱរុយ្ហ នគរាភិមុខោ អគមាសិ។ តំ ទិស្វា ទាសិយោ សេដ្ឋិធីតាយ អារោចេសុំ។ សា យានា ឱរុយ្ហ សក្កច្ចំ វន្ទិត្វា, បត្តំ គហេត្វា, សព្ពរសសម្បន្នេន ខាទនីយភោជនីយេន បូរេត្វា, បទុមបុប្ផេន បដិច្ឆាទេត្វា ហេដ្ឋាបិ បទុមបុប្ផំ កត្វា, បុប្ផកលាបំ ហត្ថេន គហេត្វា, បច្ចេកពុទ្ធំ ឧបសង្កមិត្វា, តស្ស ហត្ថេ បត្តំ ទត្វា, វន្ទិត្វា, បុប្ផកលាបហត្ថា បត្ថេសិ “ភន្តេ, យថា ឥទំ បុប្ផំ, ឯវាហំ យត្ថ យត្ថ ឧប្បជ្ជាមិ, តត្ថ តត្ថ មហាជនស្ស បិយា មនាបា ភវេយ្យំ យថាបិ”តិ។ ឯវំ បត្ថេត្វា ទុតិយំ បត្ថេសិ “ភន្តេ, ទុក្ខោ គព្ភវាសោ, តំ អនុបគម្ម បទុមបុប្ផេ ឯវ បដិសន្ធិ ភវេយ្យា”តិ។ តតិយម្បិ បត្ថេសិ “ភន្តេ, ជិគុច្ឆនីយោ មាតុគាមោ, ចក្កវត្តិធីតាបិ បរវសំ គច្ឆតិ, តស្មា អហំ ឥត្ថិភាវំ អនុបគម្ម បុរិសោ ភវេយ្យ”ន្តិ។ ចតុត្ថម្បិ បត្ថេសិ “ភន្តេ, ឥមំ សំសារទុក្ខំ អតិក្កម្ម បរិយោសានេ តុម្ហេហិ បត្តំ អមតំ បាបុណេយ្យ”ន្តិ។

ឯវំ ចតស្សោ បត្ថនាយោ កត្វា, តំ បទុមបុប្ផកលាបំ បូជេត្វា, បញ្ចបតិដ្ឋិតេន វន្ទិត្វា “បុប្ផសទិសោ ឯវ មេ គន្ធោ ចេវ វណ្ណោ ច ហោតូ”តិ ឥមំ បញ្ចមំ បត្ថនំ អកាសិ។ តតោ បច្ចេកពុទ្ធោ បត្តំ បុប្ផកលាបញ្ច គហេត្វា អាកាសេ ឋត្វា –

“ឥច្ឆិតំ បត្ថិតំ តុយ្ហំ, ខិប្បមេវ សមិជ្ឈតុ;

សព្ពេ បូរេន្តុ សង្កប្បា, ចន្ទោ បន្នរសោ យថា”តិ –

ឥមាយ គាថាយ សេដ្ឋិធីតាយ អនុមោទនំ កត្វា “សេដ្ឋិធីតា មំ គច្ឆន្តំ បស្សតូ”តិ អធិដ្ឋហិត្វា នន្ទមូលកបព្ភារំ អគមាសិ។ សេដ្ឋិធីតាយ តំ

ຊິສ຺ວາ ຍຫຕີ ປີຕິ ຂຸປ຺ປຊ຺ຊີ ຄຈຕູເຣ ຄຕ໌ ອກຸສລກຍ໌ ອເກາການສຕາຍ ປຣິກ຺ຨຼໍ, ຍິຕ຺ຈາຍ຺ມິລເຝາຕຕຸມຼາຂະຕຍິຈ ສຸທ຺ຖາ ຂາຕາ຺ ຕາຈເສຈ ຈສ຺ສາ ປຕິກຸເລ ຌາຕິກຸເລ ຈ ສເທ຺ວາ ຂເນາ ຕຸເຊ຺ວາ "ກິ ກເຣາຍາ"ຕິ ປິຍຈຈສາຕິ ປຎ຺ຌາການາຕິ ຈ ເປເສສິ຺ ເສຊ຺ຊີປຸເຕ຺ຕາ ຍຕຸເສ຺ສ ເປເສສິ "ນີລໍ ນີລໍ ອາເສຈ ເສຊ຺ຊີສີຕເຣ, ອຫໍ ຍິສ຺ສິຕ຺ວາ ຂຸຍ຺ຍາສ໌ ອາການຕາ"ຕິ຺ ຕເຕາ ປກຸຕິ ຈ ສໍ ຂູເຣ ຍິລິຕ຺ຕຈຕ຺ສ໌ ຍິຍ ອາຍຸຕ຺ຕຍຸຕ຺ຕາຫາເຣ ຍິຍ ປຸປ຺ຍາລໍ ຍິຍ ຈ ປິຍາຍເຕ຺ວາ ປຣິຫຣິ຺

ສາ ຕຕ຺ຖ ຍາຈຕາຍຸກໍ ຮຸສ຺ສຣິຍເກາກສຸລໍ ອສຸກຍິຕ຺ວາ ກາລໍ ກຕ຺ວາ ປຸຣິສກາເຈສ ເສຈເລີເກ ປຸຍປຸເປ຺ຍ ຂຸປ຺ປຊ຺ຊີ຺ ເສາ ເສຈປຸເຕ຺ຕາ ຄຈ຺ສເຕ຺ວາປິ ປຸຍປຸປ຺ຍກ຺ຸສເຍຈ ຄຈ຺ສຕິ, ຕິຊ຺ຊເຕ຺ວາປິ, ສີນີສເຕ຺ວາປິ, ສຍເຕ຺ວາປິ ປຸຍກ຺ຸສເຍຈ ສຍຕິ຺ ຍຫາປຸຍເສຈປຸເຕ຺ຕາຕິ ຈສ຺ສ ສາຍໍ ອກິສ຺ຸ ໂອຈໍ ເສາ ເຕສ ຮຸຖ຺ຖາສຸກາເຈສ ອສຸເລີຍປຊີເລີຍໍ ໂສເສຈເລີເກ ໂອຈ ນໍສເສຕິ຺

ເຕສ ຈ ສຍເຍສ ຌີຣາຫນິເສ຺ວາ ຍີສຕິ ຮຸຕ຺ຕິສຫສ຺ສາຕິ ເຫາສ຺ຕິ຺ ຣາຂາ ໂອກິສ຺ສາປິ ກຸສ຺ຖິຍໍ ປຸຕ຺ຕໍ ສ ລກຕິ຺ ອຍຈ຺ຈາ ຣາຂາສໍ ຍິເຕ຺ວາເປສຸ "ເສຈ, ກຸລຈໍສາສຸປາລເກາ ປຸເຕ຺ຕາ ຮຸຄ຺ສີເຕ຺ວາ, ອຕ຺ຣເຂ ອຍິຊ຺ຂາເສ ເຣຕ຺ຣເຂາປິ ກຸລຈໍສເສເຣາ ເຫາຕີ"ຕິ຺ ຣາຂາ "ເສເປຕ຺ວາ ຍເຫສິ ອຈເຣສາ ສາຂກິຕ຺ຕິເຍາ ສຕ຺ຕາຫໍ ເສຍ຺ສາຂກໍ ກເຣາຈາ"ຕິ ຍຈາກາຍໍ ຌທິ ຈຣາເປສິ, ຕຈາປິ ປຸຕ຺ຕໍ ສາລຕ຺ຖ຺ ປຸສ ອຍຈ຺ຈາ ອາຫໍສຸ – "ຍຫາຣາຂ, ຍເຫສີ ສາຍ ປຸເຕ຺ຕາສ ຈ ປຕ຺ຕາຍ ຈ ສຕ຺ຕິຕີ຺ຕິ ອກ຺ກາ, ອເປ຺ຍຈ ສາຍ ເສເຈາ ຍເຫສິຍາປິ ກຸສ຺ຖິຍໍ ປຸຕ຺ຕໍ ລເກຍ຺ຍາ"ຕິ຺ ຣາຂາ ຍເຫສິຍາ ໂອຕຍຕ຺ຖ ອາເຣາເຈສີ຺ ສາ ອາຫ – "ຍຫາຣາຂ, ຍາ ຮຸຕ຺ຕີ ສຈ຺ຈາຂີສີ ນີລຈຕີ, ສາ ປຸຕ຺ຕໍ ລເກຍ຺ຍ, ຫິເຣາຕ຺ຕປ຺ປເຣາຫິຕາຍ ກຸເຕາ ປຸເຕ຺ຕາ"ຕິ ປາສາຈໍ ອກິຣຸຫິຕ຺ວາ ປຈ຺ຈ ນີລານິ ສຍາຂີຍິຕ຺ວາ ປຸສປ຺ປໍ ອສຸຍຊ຺ຂຕິ຺ ນີລຈຕິຍາ ຣາຂສີຕາຍ ປຈ຺ຈ ນີລານິ ອສຸຍຊ຺ຂຕ຺ຕິຍາ ປຸຕ຺ຕປຕ຺ຖສາຍິເຕ຺ຕ ຂຸປ຺ປສ຺ສເຍເຕ຺ຕ ສກ຺ກສ຺ສ ອາສສໍ ສຕ຺ສປ຺ປີ຺

ອຈ ສເກ຺ກາ ອາສສຕາປກາຣເລໍ ອາຈເຣຊ຺ເຕ຺ວາ ໂອຕຍຕ຺ຖ ຍິຍິຕ຺ວາ "ນີລຈຕິຍາ ຣາຂສີຕາຍ ປຸຕ຺ຕຈເຣ ເສຍີ"ຕິ ອາການເສກາກເຕ຺ຕ ເສຍິຍາ ສຍ຺ເຣ ສຕ຺ວາ "ກິ ປເຕ຺ຖສິ ເສຈີ"ຕິ ປຸຊ຺ຊີ຺ "ປຸຕ຺ຕໍ, ຍຫາຣາຂາ"ຕິ຺ "ສຍ຺ຍ ເຕ, ເສຍິ, ປຸຕ຺ຕໍ, ຍາ ຍິຕ຺ຕຍີ"ຕິ ຈຕ຺ວາ ເສຈເລີກໍ ຄຕ຺ຕາ "ອຕ຺ຖີ ສຸ ເຕາ ໂອຕ຺ຖ ຫີລາຍຸເກາ"ຕິ ອາຈເຣຊ຺ເຕ຺ຕາ "ອຍໍ ຍຫາປຸເຍາ ຂຸປຣິເສຈເລີເກ ຂຸປ຺ປຊ຺ຊີຕໍ ຮຸເຕາ ຈຈຕີ"ຕິ ຌາຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ຍິຍາສໍ ຄຕ຺ຕາ "ຕາຕ ຍຫາປຸຍ, ຍຕຸສ຺ສເລີກໍ ຄຈ຺ສາຫີ"ຕິ ຍາຈີ຺ ເສາ ອາຫ – "ຍຫາຣາຂ, ຍາ ໂອຈໍ ກຫິ, ເຂກຸເຈ຺ຖາ ຍຕຸສ຺ສເລີເກາ"ຕິ຺ "ຕາຕ, ຕ໌ ຍຕຸສ຺ສເລີເກ ປຸຍ຺ຌາ ກຕ຺ວາ ຮຸຈ຺ສປເຕ຺ຕາ, ຕເຕ຺ຖຈ ຈຕ຺ວາ ປີເຣຍິເຍາ ປຸເຣຕຕ຺ວາ, ຄຈ຺ສ, ຕາຕາ"ຕິ຺ "ສຸເກ຺ຣາ, ຍຫາຣາຂ, ຄຕ຺ຈາເຣສາ, ສ ສເກ຺ຣາຍິ ຕຕ຺ຖ ຈສິຕຸ"ຕ຺ຕີ຺ "ກິ ເຕ, ຕາຕ, ຄຕ຺ຈາເຣສ, ຕຈາ ຫິ ຕ໌ ກຍຸຍການິ, ຍຈາ ປຸຍກ຺ຸສເຍຈ ສິຕ຺ຕາຕິສ຺ສສິ, ຄຈ຺ສ, ຕາຕາ"ຕິ ປຸສປ຺ປໍ ຈຸຈ຺ຈຍາເນາ ອຊີຈາເຣສິ຺

ຕເຕາ ຍຫາປຸເຍາ ເສຈເລີກາ ຈຈິຕ຺ວາ ຌີຣາຫນິເສ຺ວາ ຂຸຍ຺ຍາເສ ນິລີປຊ຺ເປກ຺ລຣໍຫິຍໍ ປຸຍກ຺ຸສ ສິຕ຺ຕເຕ຺ວາ຺ ຕຕ຺ຖ ຣຕ຺ຕິ ຍເຫສີ ປຈ຺ສສຍເຍ ສຸປິສເສ຺ສ ຍີສຕິຮຸຕ຺ຕີສຫສ຺ສປຣິຈຸຕາ ຂຸຍ຺ຍາສ໌ ຄຕ຺ວາ ນິລີປຊ຺ເປກ຺ລຣໍຫິຍໍ ປຸຍສ຺ສເຣ ປຸຕ຺ຕໍ ລສ຺ຖາ ຍິຍ ອເຫາສິ຺ ສາ ປການາຍ ຣຕ຺ຕິຍາ ນີລິສ຺ສ ຣກ຺ລຍາສາ ຕເຕຈ ຕຕ຺ຖ ຄສ຺ສາ ໂອກໍ ປຸຍປຸປ຺ຍ ອຊ຺ຊສ຺ ສໍ ເສຈ ຕີເຣ ເຫາຕິ ສ ກຍຶ຺ເຣ຺ ສຫ ຂສ຺ສເສເສຈ ຈສ຺ສາ ຕຕ຺ຖ ປຸຕ຺ຕສິເສເຫາ ຂຸປ຺ປຊ຺ຊີ຺ ສາ ສາຍໍເຍຈ ປຍິສິຕ຺ວາ ສໍ ປຸປ຺ຍ ອກ຺ກຸເຫສິ຺ ປຸເປ຺ຍ ຄຫິຕຍເຕ຺ຕເຍຈ ປຕ຺ຕາສິ ຍິຄສິສ຺ຸ ຕຕ຺ຖ ຕຊ຺ເຄ

ອາສິຕ຺ຕສຸວຌ຺ຌປຏິມໍ ວິຍ ທາຣກໍ ອທ຺ທສ. ທິສ຺ວາວ "ປຸເຕ຺ຕາ ເມ ລເທ຺ທາ"ຕິ ສຍ຺ຍໍ ຄັທ຺ຕາເຣສິ. ມຫາຊເນາ ສາຫຸກາຣສຫສ຺ສານິ ປວ຺ຕ຺ເຕສິ, ຣເຎ຺ຎາ ຈ ເປເສສິ. ຣາຊາ ສຸຕ຺ວາ "ກຕ຺ຖ ລເທ຺ທາ"ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ລທ຺ທາກາຣໍ ສຸຕ຺ວາ "ສຸວ຺ຍາຄຕ຺ຕໍ ເປກ຺ຂຣຫິຍໍ ປທຸມຕ຺ຕໍ ອຍ຺ຍາເຎ຺ຎາວ ເທຕ຺ວໍ, ຕມ຺ຫາ ອຍ຺ຍາໍ ເທເຕ຺ຕ ຊາຕຕ຺ຕາ ເທຕເຊາ ສາຍາມໍ ປຸເຕ຺ຕາ"ຕິ ວຕ຺ວາ ສກໍຣ ປເວເສຕ຺ວາ ຂຶສຕິສຫສ຺ສຕ຺ຕິເຍາ ທາຕິກິຈ຺ຈໍ ກາຣາເປສິ. ຍາ ຍາ ກຸມາຣສ຺ສ ຣຸຈິ ຊາຕ຺ວາ ປຕ຺ຕິຕປຕ຺ຕິຕໍ ຂາທນີຍໍ ຂາທາເປຕິ, ສາ ສາ ສຫສ຺ສ ລພຕິ. ສກລນັຄເຣາ ຫສິ ຈລິຕາ, ສເພ຺ພາ ຊເນາ ກຸມາຣສ຺ສ ປຌ຺ຌາກາຣສຫສ຺ສານິ ເປເສສິ. ກຸມາເຣາ ຕໍ ຕໍ ອຕິເນຕ຺ວາ "ຈາຍໍ ຂາທ, ຈາຍໍ ກຸຎ຺ຊາ"ຕິ ວຸຈ຺ຈມາເນາ ເກາຊເນຕ ວຎ຺ຎາຣິເຍາ ວກ຺ກລິເຕາ ຫຸຕ຺ວາ, ເກາປຸເຣຕ຺ວາ ກຕ຺ວາ, ລີລາກຸຣິອເກາສ ກີຣິອຕິ.

ຕທາ ອຎ຺ຎຕເຣາ ປເຈ຺ຈກພຸເທ຺ທາ ຄາຣາຫສີ ນິສ຺ສາຍ ຈາສິປຕເນ ວສຕິ. ເສາ ກາລເສ຺ສວ ວຸຖ຺ຖາຍ ເສຕາສເນຕ຺ຕສຣີຣປຣິກມ຺ມເນສິການາທີນິ ສພ຺ພກິຈ຺ຈານິ ກຕ຺ວາ, ປຕິສລ຺ລານາ ວຸຖິເຕາ "ອຊ຺ຊ ກຕ຺ຖ ກິກ຺ຂໍ ຄເຫສ຺ສາມີ"ຕິ ອາວເຊ຺ເຈຕ຺ວາ ກຸມາຣສ຺ສ ສມ຺ປຕ຺ຕິ ທິສ຺ວາ "ເອສ ປຸເຣ຺ພ ກິ ກມ຺ມໍ ກຣີ"ຕິ ວີມໍສເຕ຺ວາ "ມາທິສສ຺ສ ປິຌ຺ຑປາຕໍ ທຕ຺ວາ, ຈຕສ຺ສາ ປຕ຺ຕາ ປເຕ຺ວສີ ຕຕ຺ຖ ຕິເສ຺ສາ ສີທ຺ທາ, ເອກາ ຕາວ ນ ສິຊ຺ຊຕິ, ຕສ຺ສ ວຸປາເຍນ ອາຣມ຺ມໍ ທເສ຺ສາມີ"ຕິ ກິກ຺ຂາຈາຣເວລາຍ ກຸມາຣສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ອາຄມາສິ. ກຸມາເຣາ ຕໍ ທິສ຺ວາ "ສມຌ, ມາ ຈາຍ ອາຄມ຺ມ,

ປາເຍ ຫີ ຕຍ຺ຍາ 'ຈາຍໍ ຂາທ, ຈາຍໍ ກຸຎ຺ຊາ'ຕິ ວເທຍ຺ຍາ"ສິ ອາຫ. ເສາ ເອກວຈເນເນວ ຕເຕາ ນິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕເນາ ເສຕາສນໍ ປາວິສິ. ກຸມາເຣາ ປຣິວາຣໍ ອາຫ – "ອຍໍ ສມເຌາ ມຍາ ວຸຕ຺ຕມເຕ຺ຕນ ນິວເຕ຺ຕາ, ກຸເທ຺ທາ, ນຸ, ເຕາ ມຍາ"ຕິ. ຕເຕາ ເຕຫິ "ປພ຺ພຊິຕາ ນາມ, ເທວ, ນ ເກາທປຣາຍຌາ ເຫາຕິ, ປເຣນ ປສນ຺ນມເນນ ຍໍ ທິນ຺ນໍ ເຫາຕິ, ເຕນ ຍາເປນ຺ຕີ"ຕິ ວຸຈ຺ຈມາເນາປິ "ກຸເທ຺ທາ ເອວ ມຍາຍໍ ສມເຌາ, ຂມາເປສ຺ສາມິ ນ"ນ຺ຕິ ມາຕາປິຕູນໍ ອາເຣາເຈຕ຺ວາ ຫຕ຺ຖິໍ ອພິຣຸຫິຕ຺ວາ, ມຫຕາ ຣາຊານຸພາເວນ ປເຈ຺ຈກພຸທ຺ທໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ, ມິຄຍູຖໍ ທິສ຺ວາ, ປຸຈ຺ຉິ "ກີ ນາມ ເອເຕ"ຕິ? "ເອເຕ, ສາມິ, ມິຄາ ນາມາ"ຕິ. ເອເຕສໍ "ຈາຍໍ ຂາທຖ, ຈາຍໍ ກຸຎ຺ຊຖ, ຈາຍໍ ສາຍຖາ"ຕິ ວຕ຺ວາ ປຕິຄຄ຺ຄຕ຺ຕາ ອຕ຺ຖີຕິ. ນຕ຺ຖິ ສາມິ, ຍຕ຺ຖ ທິເຌາຄໍ ສຸລພໍ, ຕຕ຺ຖ ວສນ຺ຕີຕິ.

ກຸມາເຣາ "ຍຖາ ຈາເຍ ອເສນ຺ຕີຍາມາຕາຈ ຍຕ຺ຖ ຈາຄມ຺ຈິ, ຕຕ຺ຖ ວສນ຺ຕີ, ກທາ ນຸ, ເຕາ, ອຫມ຺ປິ ເອວໍ ວເສຍ຺ຍ"ນ຺ຕິ ເອຕມາເຣມ຺ມໍ ອຄ຺ຄເຫສິ. ປເຈ຺ຈກພຸເທ຺ທາປິ ຕສ຺ສ ອາຄມນໍ ຄຕ຺ວາ ເສຕາສນເປຄ຺ຄົ ຈຄ຺ຄເມ຺ພ ສມ຺ມຊ຺ຊິຕ຺ວາ, ເປຖໍ ກຕ຺ວາ, ເອກຄ຺ຄິຕ຺ຈິໍ ຈຄ຺ຄມິຕ຺ວາ, ປທວິຄ຺ເຄ຺ປໍ ທເສ຺ສຕ຺ວາ, ທິວາຕິຫາຣເຣາຄາສຸຕ຺ວາ ປຌ຺ຌສາລຕ຺ວາ ສມ຺ມຊ຺ຊິຕ຺ວາ, ເປຖໍ ກຕ຺ວາ, ປທວິຄ຺ເຄ຺ປໍ ທເສ຺ສຕ຺ວາ, ຈສ຺ຕ຺ຕຍ຺ຍຕ຺ຖ ອາຍາສິ. ກຸມາເຣາ ຕຕ຺ຖ ຄຕ຺ວາ ຕໍ ປເທສໍ ສມ຺ມຊ຺ຊິຕ຺ວາ ເປຖໍ ຄຕໍ ທິສ຺ວາ "ຈສຕິ ເຍເຕ຺ຖ ເອຕ຺ຖ ເສາ ປເຈ຺ຈກພຸເທ຺ທາ"ຕິ ປຣິເຍເສນ ກາສິຕໍ ສຸຕ຺ວາ ອາຫ – "ປາເຕາປິ ເສາ ສມເຌາ ກຸເທ຺ທາ, ຈາຍາຕິ ຫຕ຺ຖິອສ຺ສາທີຫິ ອຕ຺ຕເນາ ຊນກາຍໍ ອກ຺ກຕ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ, ສຸຕ຺ຕຕໍ ກຸເທ຺ທຍ຺ຍ, ຈາເຍຄ ຕຸເຍຫ຺ປິຕ຺ຕາ"ຕິ ຫຕ຺ຖິກ຺ຂນ຺ເທ ຊຸຣຸຍ຺ຍາເອກເກາຈ ເສຕາສນໍ ປຕິເທ຺ທາ ຈຕ຺ຕສິເສນ ສຸສມ຺ມຸເທ຺ທາກາເສ ປເວສິຕ຺ວາ ອາຫ, "ອຍໍ ສມເຌາ ເອຕ຺ຖ ຈຄ຺ຄມເນຕ຺ຕາ ຕ
ຈລິຊ຺ຊາທິກມ຺ມໍ ອິເນຕ຺ຕສິ, ອຫ຺ຕ ອຕ຺ຕເນາ ຫິຕເມວ ອິເນຕ຺ຕສິ ມເຌ຺ຌາ"ຕິ ປສນ຺ນມາເນາ ຈຄ຺ຄໍ ອາຣຸຫິຕ຺ວາ, ຄຸຣິກຕປຸຄຸປິຕເຄ຺ຄາ ກຕ຺ວາ,
ປິສາຌຈລເກ ຕິສີທິຕ຺ວາ, ສຌ຺ຌາຕເອກເກ຺ກາ ຫຸຕ຺ວາ, ປຌ຺ຌສາລໍ ປວິສິຕ຺ວາ, ວິປສ຺ສເນຕ຺ວາ ປເຈ຺ຈກເພາຘິຎາຌໍ ອທິຄຕ຺ວາ, ປຸຣິມກເຍເນເຖ
ປຸເຣາຫິເຕນ ຄມ຺ຄຸເຖ ປຸຈ຺ຉິເຕາ ຄຄເນຕເລ ນິສີເທຕ຺ວາ ຈາຍໍ ຄາຖມາຫ –

"ຍິເກາ ອຣເຎ຺ຎມ຺ຫິ ຍຖາ ອພເທ຺ທາ, ເຍນິຈ຺ຉກໍ ຄຈ຺ຉຕິ ເຄາຈຣາຍ;

ចិន្ណា តនេរា នេវទិតំ នេបក្ខយានេតា, ឲនេកា ធនេរ ឈក្កចិឝវាឈាកនេប្យា"តិ៍

ឆត្ថ យិនេកាតិ ឥន្ទ យិកា ឲឈិយិនេកា, បឝឥយិនេកា ធាតិ៍ អបិធ ឝនេឆ្តាឝំ អារនេឆ្តិកាតំ ធត្យប្យឥាតនេយតំ អឆិចធតំ៍ ឆ្តាឆ បត បឝឥយិនេកា អឆិនេប្យនេតា៍ អរនេឆ្តាយឹត្វិ កាយឆ្តា កាឡបធារឆ្តា ឥនេបត្វា អធនេឝឝំ អរនេឆ្តា, ឆ្ពាឆំ បត ឝ្ពញ្ជាតយឆិនេប្យតំ, ឆឝ្វា ឝ្ពញ្ជាតយឹត្វិ ចុត្តំ នេហាតិ៍

ឃឆាតិ បឌិកានេក៍ អឆានេឆ្ណាតិ ឥឆ្តឆាត្តតាឝីហិ អឆានេឆ្ណា, ឲនេឆាត ចិឝ្សត្វធទិឃំ ឌីនេបតិ៍ នេឃតិស្លក់ កស្លតិ នេកាធរាឃតិ នេឃត នេឃត ឌិឝាកានេកត កត្តូយិស្លតិ, នេឆាត នេឆាត ឌិឝាកានេកត នេកាធរាឃ កស្លតិ៍ ចុត្តយ្បិ នេធតំ កកធឆា –

"នេឝញ្ជ្យឆាបិ, ភិក្ខនេច, អារនេឆ្តានេកា យិនេកា អរនេឆ្តា បធនេត ធនេរយានេតា ចិឝ្សនេត្វា កស្លតិ, ចិឝ្សនេត្វា តិដ្ឋតិ, ចិឝ្សនេត្វា តិឝីឥតិ, ចិឝ្សនេត្វា នេឝញ្ជ្យំ កនេប្យតិ៍ តំ កិឝ្ស នេហត្យ? អតាបិឆកនេតា, ភិក្ខនេច, លុទ្ធឝ្ស; ឲធនេយធ នេតា, ភិក្ខនេច, ភិក្ខុ ចិចិនេច្ចធ កានេយហិ...នេប... បធយំ ឥឝាតំ ឝ្ពបឝយ្យត្ថ ចិហនេតិ៍ អឃំ ចុច្ចតិ, ភិក្ខនេច, ភិក្ខុ អត្ថយកាឝិ យារទំ អបឌំ, ធឆិត្វា យារធក្ខុ អឥឝ្សតំ កនេតា បិបិយនេតា"តិ (យ៍ តិ៍ ១.១បលិ; ក្នុងអតិ៍ ឈក្កចិឝវាឈឝុត្តតិនេឌ្ឋឝ ១៦៣) ចិត្វានេរា៍

ចិន្ណាតនេរាតិ បណ្ឌិតបុទិនេឝា៍ នេឝទិតត្តិ ឝច្ឆត្តចុត្តិតំ អបរាឃត្តតំ៍ នេបក្ខយានេតាតិ បញ្ញាធក្ខុតា ឆ្ពនេលិកឃយានេតា៍ អឆ ចា ឥយ្យនេឝទិតំ បុក្កលនេឝទិតឆ្តា៍ នេលិក្យត្តារឥយ្យា ហិ កិនេលឝធឝំ អកយតនេតា នេឝទិនេតា នេឆហិ ឝយត្តាកតា បុក្កលិ ធ, នេឆឝំ កាធតិនេឌ្ឋនេឝា នេឝទិតា៍ តំ នេបក្ខយានេតាតិ៍ កិំ ចុត្តំ នេហាតិ? "ឃឆា យិនេកា អរនេឆ្តាយិប្រអឆានេឆ្ណា នេឃតិស្លក់ កស្លតិ នេកាធរាឃ, កឥា ត្យ នេតា អហយ្បិ ឲចំ កនេស្លញ្ជ្យ"ត្តិ ឆ្ពាតិ នេយ ឆ្យនេយត្វិ ឆ្ពានេតា ចិនេតា ធ បទិធារនេត្វា ចិនេឆហិ ឆាទ្ធឝ្ស នេឃតិស្លក់ កត្តិ អលកត្តឝ្ស ឆឝ្វិ នេឃតិស្លកកយតាកានេចត នេឃតិស្លកកយនេត ធាតិឝំឝំ ឌិឝ្វា អត្យក្កនេយត ឝយឆចិបឝ្សតា បិទិប្បុទិ អកយំឝុ៍ ឆនេតា បនេច្ចកនេឆាឌំ អឆិកនេតាយិក្យាឆឝ្វា អនេឆ្តាបិ ចិន្ណា បណ្ឌិនេតា តនេរា នេឝទិតំ នេបក្ខយានេតា ឲនេកា ធនេរ ឈក្កចិឝវាឈាកនេប្យាតិ៍ នេឝឝំ ចុត្តតនេឃនេតធ នេធឌិតត្ថាត្តិ៍

យិកអរនេឆ្តាកាឆាធល្លតា ឝយត្វា៍

៣០៍អាយត្តតា នេហាតីតិ កា ឝ្ពប្យត្តិ? អតីនេត កិរ ឲកធឌ្ឋិកក្រឆាហ្វឥនេត្វា តាយ រាឌា អនេហាឝិ យុក្យកឌាតិនេកា៍ ឃឥា អយច្ឆា នេឆាត ឝហ ឃុត្តំ ធា អឃុត្តំ ធា យនេត្តត្យកាយា នេហាត្តិ, ឆឥា តំ បិឌិនេឃក្កិ បិឌិនេឃក្កិ ឲកយត្តិ នេតត្តិ៍ តំ ឲកឌិធឝំ ឌិធានេឝញ្ជ្យ ឝ្ពបកតំ អនេឆ្តាឆនេរា អយនេច្ឆា "នេឥធ, យយ នេឝាឆត្ថាំ អត្វិ"តិ ឲកយត្តិ កយតំ ឃាធិ៍ នេឝា ឝ្ពដ្ឋាឃ អកយាឝិ៍ បុត ឲនេកា យហាឝ្ពបដ្ឋានេត តិឝិត្តិ ធទំ ឃាធិ, ឲនេកា ហត្វិក្ខនេត្ត, ឲនេកា អឝ្សបិដ្ឋិឃំ , ឲនេកា ឝុធល្លានេឆ, ឲនេកា ឝិចិកាឃ តិឝីឌិត្វា ឝ្ពញ្ជាតំ កស្លត្តិ ឃាធិ៍ រាឌា ឆនេតា ឆ្ពនេរាហិត្វា ឲកយត្តិ អកយាឝិ៍ អបនេរា ឌតបឥធាទិក់ កស្លត្តិ ឃាធិ, ឆឝ្សាបិ ធឥតំ ឝុត្វា ហត្វិនេតា ឆ្ពុរុញ្ជាឲកយត្តិ អកយាឝិ៍ ឲចំ នេឝា នេឆហិ តិត្ថិនេត្តា ហុត្វា បឆ្តាឌិ៍ អយច្ឆា ឆ្ពាឝ្សទិនេឃត ធឥស្លិ៍ នេឆឝុ ឲនេកា កត្តា រាឌាតំ អាហ – "អយុក់, យហារាឌ, ឌតបឌំ យឃំ្យនេឥហី"តិ៍ រាឌា "តំ ឆ្ពាត្វត្តានេយា ក្យឌ្ឋាតី"តិ ភណតិ៍ នេឝា រនេឆ្តា ធឥតំ អតាឌិឃិត្វា "កស្លាយហំ តំ ឌតបឌំ កនេហត្វា ក្យឌ្ឋាយី"តិ ឆត្ថ កត្តា, កលហំ កត្វា, បុត ឝ្ពនេភាបិ

រញ្ញោ សន្តិកំ អាគន្ត្វា, អញ្ញមញ្ញស្ស ទោសំ អារោចេន្តិ។ រាជា "ន សក្កា ឥមេ តោសេតុ"ន្តិ តេសំ លោភេ អាទីនវំ ទិស្វា វិបស្សន្តោ បច្ចេកសម្ពោធិំ សច្ឆាកាសិ។ សោ បុរិមនយេនេវ ឥមំ ឧទានគាថំ អភាសិ –

"អាមន្តនា ហោតិ សហាយមជ្ឈេ វាសេ ឋានេ គមនេ ចារិកាយ;

អនភិជ្ឈិតំ សេរិតំ បេក្ខមានោ, ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ"តិ។

តស្សត្ថោ – សហាយមជ្ឈេ ឋិតស្ស ទិវាសេយ្យសង្ខាតេ វាសេ ច, មហាឧបដ្ឋានសង្ខាតេ ឋានេ ច, ឧយ្យានគមនសង្ខាតេ គមនេ ច, ជនបទចារិកសង្ខាតាយ ចារិកាយ ច "ឥទំ មេ សុណ, ឥទំ មេ ទេហី"តិអាទិនា នយេន តថា តថា អាមន្តនា ហោតិ, តស្មា អហំ តត្ថ និព្ពិជ្ជិត្វា យាយំ អរិយជនសេវិតា អនេកានិសំសា ឯកន្តសុខា, ឯវំ សន្តេបិ លោភាភិភូតេហិ សព្វកាបុរិសេហិ អនភិជ្ឈិតា អនភិបត្ថិតា បព្វជ្ជា, តំ អនភិជ្ឈិតំ បរេសំ អវសវត្តនេន ធម្មបុគ្គលវសេន ច សេរិតំ បេក្ខមានោ វិបស្សនំ អារភិត្វា អនុក្កមេន បច្ចេកសម្ពោធិំ អធិគតោម្ហីតិ។ សេសំ វុត្តនយមេវាតិ។

អាមន្តនាគាថាវណ្ណនា សមត្តា។

១០. ខិឌ្ឌា រតីតិ កា ឧប្បត្តិ? ពារាណសិយំ ឯកបុត្តកព្រហ្មទត្តោ នាម រាជា អហោសិ។ សោ ចស្ស ឯកបុត្តកោ បិយោ អហោសិ មនាបោ បាណសមោ។ សោ សព្វិរិយាបថេសុ បុត្តំ គហេត្វាវ វត្តតិ។ សោ ឯកទិវសំ ឧយ្យានំ គច្ឆន្តោ តំ ឋបេត្វា គតោ។ កុមារោបិ តំ ទិវសំយេវ ឧប្បន្នេន ព្យាធិនា មតោ។ អមច្ចា "បុត្តសិនេហេន រញ្ញោ ហទយម្បិ ផលេយ្យា"តិ អនារោចេត្វាវ តំ ឈាបេសុំ។ រាជា ឧយ្យានេ សុរាមទេន មត្តោ បុត្តំ នេវ សរិ, តថា ទុតិយទិវសេបិ ន្ហានភោជនវេលាសុ។ អថ ភុត្តាវី និសិន្នោ សរិត្វា "បុត្តំ មេ អានេថា"តិ អាហ។ តស្ស អនុរូបេន វិធានេន តំ បវត្តិំ អារោចេសុំ។ តតោ សោកាភិភូតោ និសិន្នោ ឯវំ យោនិសោ មនសាកាសិ "ឥមស្មិំ សតិ ឥទំ ហោតិ, ឥមស្សុប្បាទា ឥទំ ឧប្បជ្ជតី"តិ។ សោ ឯវំ អនុក្កមេន អនុលោមបដិលោមំ បដិច្ចសមុប្បាទំ សម្មសន្តោ បច្ចេកពោធិំ សច្ឆាកាសិ។ សេសំ សំសគ្គគាថាយ វុត្តសទិសមេវ ឋបេត្វា គាថាយត្ថវណ្ណនំ។

អត្ថវណ្ណនាយំ បន ខិឌ្ឌាតិ កីឡនា។ សា ទុវិធា ហោតិ – កាយិកា, វាចសិកា ច។ តត្ថ កាយិកា នាម ហត្ថីហិបិ កីឡន្តិ, អស្សេហិបិ, រថេហិបិ, ធនូហិបិ, ថរូហិបីតិ ឯវមាទិ។ វាចសិកា នាម គីតំ, សិលោកភណនំ, មុខភេរីតិ ឯវមាទិ។ រតីតិ បញ្ចកាមគុណរតិ។ វិបុលន្តិ យាវ អដ្ឋិមិញ្ជំ អាហច្ច ឋានេន សកលត្តភាវព្យាបកំ។ សេសំ បាកដមេវ។ អនុសន្ធិយោជនាបិ ចេត្ថ សំសគ្គគាថាយ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្វា, តតោ បរញ្ច សេសន្តិ។

ខិឌ្ឌារតិគាថាវណ្ណនា សមត្តា។

៣៧. ចាតុទ្ទិសោតិ កា ឧប្បត្តិ? បុព្វេ កិរ កស្សបស្ស ភគវតោ សាសនេ បញ្ច បច្ចេកពោធិសត្តា បព្វជិត្វា វីសតិ វស្សសហស្សានិ គតបច្ចាគតវត្តំ បូរេត្វា ទេវលោកេ ឧប្បន្នា។ តតោ ចវិត្វា តេសំ ជេដ្ឋកោ ពារាណសិយំ រាជា អហោសិ, សេសា បាកតិករាជានោ។ តេ ចត្តារោបិ កម្មដ្ឋានំ ឧគ្គហេត្វា, រជ្ជំ បហាយ បព្វជិត្វា, អនុក្កមេន បច្ចេកពុទ្ធា ហុត្វា នន្ទមូលកបព្ភារេ វសន្តា ឯកទិវសំ សមាបត្តិតោ វុដ្ឋាយ វំសកឡីរកច្ឆាយំ វុត្តនយេនេវ អត្តនោ កម្មញ្ច សហាយញ្ច អាវជ្ជេត្វា ញត្វា ពារាណសិរញ្ញោ ឧបាយេន អារម្មណំ ទស្សេត្វា ឱកាសំ គវេសន្តិ។ សោ ច រាជា តិក្ខត្តុំ រត្តិយា ឧព្វិជ្ជតិ, ភីតោ ច វិស្សរំ ករោតិ, មហាតលេ ធាវតិ។ បុរោហិតេន កាលស្សេវ ឧដ្ឋាយ សុខសេយ្យំ បុច្ឆិតោបិ "កុតោ មេ, អាចរិយ, សុខ"ន្តិ សព្វំ តំ បវត្តិំ អារោចេសិ។ បុរោហិតោបិ "អយំ រោគោ ន សក្កា យេន កេនចិ ឧទ្ធវិរេចនាទិនា ភេសជ្ជកម្មេន វិនេតុំ, មយ្ហំ បន ខាទនូបាយោ ឧប្បន្នោ"តិ ចិន្តេត្វា "រជ្ជហានិជីវិតន្តរាយាទីនំ បុព្វនិមិត្តំ ឯតំ មហារាជា"តិ រាជានំ សុដ្ឋុតរំ ឧព្វេជេត្វា តស្ស វូបសមត្ថំ "ឯត្តកេ ច ឯត្តកេ ច ហត្ថិអស្សរថាទយោ ហិរញ្ញសុវណ្ណញ្ច ទត្វា យញ្ញោ យជិតព្វោ"តិ តំ យញ្ញយជនេ សមាទបេសិ។

តតោ បច្ចេកពុទ្ធា អនេកានិ បាណសហស្សានិ យញ្ញត្ថាយ សម្បិណ្ឌិយមានានិ ទិស្វា "ឯតស្មិំ កម្មេ កតេ ទុព្ពោធនីយោ ភវិស្សតិ, ហន្ទ នំ បដិកច្ចេវ គន្ត្វា បេក្ខាមា"តិ វំសកឡីរកច្ឆាយំ វុត្តនយេនេវ អាគន្ត្វា បិណ្ឌាយ ចរមានា រាជង្គណេ បដិបាដិយា អគមំសុ។ រាជា សីហបញ្ជរេ ឋិតោ រាជង្គណំ ឱលោកយមានោ តេ អទ្ទក្ខិ, សហ ទស្សនេនេវ ចស្ស សិនេហោ ឧប្បជ្ជិ។ តតោ តេ បក្កោសាបេត្វា អាកាសតលេ បញ្ញត្តាសនេ និសីទាបេត្វា សក្កច្ចំ ភោជេត្វា កតភត្តកិច្ចេ "កេ តុម្ហេ"តិ បុច្ឆិ។ "មយំ, មហារាជ, ចាតុទ្ទិសា នាមា"តិ។ "ភន្តេ, ចាតុទ្ទិសាតិ ឥមស្ស កោ អត្ថោ"តិ? "ចតូសុ ទិសាសុ កត្ថចិ កុតោចិ ភយំ វា ចិត្តុត្រាសោ វា អម្ហាកំ នត្ថិ, មហារាជា"តិ។ "ភន្តេ, តុម្ហាកំ តំ ភយំ កិំ ការណា ន ហោតី"តិ? "មយញ្ហិ, មហារាជ, មេត្តំ ភាវេម, ករុណំ ភាវេម, មុទិតំ ភាវេម, ឧបេក្ខំ ភាវេម, តេន នោ តំ ភយំ ន ហោតី"តិ វត្វា ឧដ្ឋាយាសនា អត្តនោ វសតិំ អគមំសុ។

តតោ រាជា ចិន្តេសិ "ឥមេ សមណា មេត្តាទិភាវនាយ ភយំ ន ហោតីតិ ភណន្តិ, ព្រាហ្មណា បន អនេកសហស្សបាណវធំ វណ្ណយន្តិ, កេសំ នុ ខោ វចនំ សច្ច"ន្តិ។ អថស្ស ឯតទហោសិ – "សមណា សុទ្ធេន អសុទ្ធំ ធោវន្តិ, ព្រាហ្មណា បន អសុទ្ធេន អសុទ្ធំ។ ន ច សក្កា អសុទ្ធេន អសុទ្ធំ ធោវិតុំ, បព្វជិតានំ ឯវ វចនំ សច្ច"ន្តិ។ សោ "សព្វេ សត្តា សុខិតា ហោន្តូ"តិអាទិនា នយេន មេត្តាទយោ ចត្តារោបិ ព្រហ្មវិហារេ ភាវេត្វា ហិតផរណចិត្តេន អមច្ចេ អាណាបេសិ "សព្វេ បាណេ មុញ្ចថ, សីតានិ បានីយានិ បិវន្តុ, ហរិតានិ តិណានិ ខាទន្តុ, សីតោ ច នេសំ វាតោ ឧបវាយតូ"តិ។ តេ តថា អកំសុ។

តតោ រាជា "កល្យាណមិត្តានំ វចនេន បាបកម្មតោ មុត្តោម្ហី"តិ តត្ថេវ និសិន្នោ វិបស្សិត្វា បច្ចេកពោធិំ សច្ឆាកាសិ។ អមច្ចេហិ ច ភោជនវេលាយំ "ភុញ្ជ, មហារាជ, កាលោ"តិ វុត្តេ "នាហំ រាជា"តិ បុរិមនយេនេវ សព្វំ វត្វា ឥទំ ឧទានព្យាករណគាថំ អភាសិ –

"ចាតុទ្ទិសោ អប្បដិឃោ ច ហោតិ, សន្តុស្សមានោ ឥតរីតរេន;

បរិស្សយានំ សហិតា អឆម្ភី, ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ”តិ។

តត្ថ ចាតុទ្ទិសោតិ ចតូសុ ទិសាសុ យថាសុខវិហារី, “ឯកំ ទិសំ ផរិត្វា វិហរតី”តិអាទិនា (ទី។ និ។ ៣។៣០៨; អ។ និ។ ៤។១២៥; ចូឡនិ។ ខគ្គវិសាណសុត្តនិទ្ទេស ១២៨) វា នយេន ព្រហ្មវិហារភាវនាផរិតា ចតស្សោ ទិសា អស្ស សន្តីតិបិ ចាតុទ្ទិសោ។ តាសុ ទិសាសុ កត្ថចិ សត្តេ វា សង្ខារេ វា ភយេន ន បដិហញ្ញតីតិ អប្បដិឃោ។ សន្តុស្សមានោតិ ទ្វាទសវិធស្ស សន្តោសស្ស វសេន សន្តុស្សកោ, ឥតរីតរេនាតិ ឧច្ចាវចេន បច្ចយេន។ បរិស្សយានំ សហិតា អឆម្ភីតិ ឯត្ថ បរិស្សយន្តិ កាយចិត្តានិ, បរិហាបេន្តិ វា តេសំ សម្បត្តិំ, តានិ វា បដិច្ច សយន្តីតិ បរិស្សយា, ពាហិរានំ សីហព្យគ្ឃាទីនំ អព្ភន្តរានញ្ច កាមច្ឆន្ទាទីនំ កាយចិត្តុបទ្ទវានំ ឯតំ អធិវចនំ។ តេ បរិស្សយេ អធិវាសនខន្តិយា ច វីរិយាទីហិ ធម្មេហិ ច សហតីតិ បរិស្សយានំ សហិតា។ ថទ្ធភាវករភយាភាវេន អឆម្ភី។ កិំ វុត្តំ ហោតិ? យថា តេ ចត្តារោ សមណា, ឯវំ ឥតរីតរេន បច្ចយេន សន្តុស្សមានោ ឯត្ថ បដិបត្តិបទដ្ឋានេ សន្តោសេ ឋិតោ ចតូសុ ទិសាសុ មេត្តាទិភាវនាយ ចាតុទ្ទិសោ, សត្តសង្ខារេសុ បដិហននភយាភាវេន អប្បដិឃោ ច ហោតិ។ សោ ចាតុទ្ទិសត្តា វុត្តប្បការានំ បរិស្សយានំ សហិតា, អប្បដិឃត្តា អឆម្ភី ច ហោតីតិ ឯវំ បដិបត្តិគុណំ ទិស្វា យោនិសោ បដិបជ្ជិត្វា បច្ចេកពោធិំ អធិគតោម្ហីតិ។ អថ វា តេ សមណា វិយ សន្តុស្សមានោ ឥតរីតរេន វុត្តនយេនេវ ចាតុទ្ទិសោ ហោតីតិ ញត្វា ឯវំ ចាតុទ្ទិសភាវំ បត្ថយន្តោ យោនិសោ បដិបជ្ជិត្វា អធិគតោម្ហីតិ។ អញ្ញោបិ ឦទិសំ ឋានំ បត្ថយមានោ ចាតុទ្ទិសតាយ បរិស្សយានំ សហិតា អប្បដិឃតាយ ច អឆម្ភី ហុត្វា ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោតិ។ សេសំ វុត្តនយមេវាតិ។

ចាតុទ្ទិសគាថាវណ្ណនា សមត្តា។

៤៣. ទុស្សង្គហាតិ កា ឧប្បត្តិ? ពារាណសិរញ្ញោ កិរ អគ្គមហេសី កាលមកាសិ។ តតោ វីតិវត្តេសុ សោកទិវសេសុ ឯកំ ទិវសំ អមច្ចា “រាជូនំ នាម តេសុ តេសុ កិច្ចេសុ អគ្គមហេសី អវស្សំ ឥច្ឆិតព្ពា, សាធុ, ទេវោ, អញ្ញំ ទេវិំ អានេតុ”តិ យាចិំសុ។ រាជា “តេន ហិ, ភណេ, ជានាថា”តិ អាហ។ តេ បរិយេសន្តា សាមន្តរជ្ជេ រាជា មតោ។ តស្ស ទេវី រជ្ជំ អនុសាសតិ។ សា ច គព្ភិនី ហោតិ។ អមច្ចា “អយំ រញ្ញោ អនុរូបា”តិ ញត្វា តំ យាចិំសុ។ សា “គព្ភិនី នាម មនុស្សានំ អមនាបា ហោតិ, សចេ អាគមេថ, យាវ វិជាយាមិ, ឯវំ ហោតុ, នោ ចេ, អញ្ញំ បរិយេសថា”តិ អាហ។ តេ រញ្ញោបិ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ។ រាជា “គព្ភិនីបិ ហោតុ អានេថា”តិ។ តេ អានេសុំ។ រាជា តំ អភិសិញ្ចិត្វា សព្ពំ មហេសិភោគំ អទាសិ។ តស្សា បរិជនញ្ច នានាវិធេហិ បណ្ណាការេហិ សង្គណ្ហាតិ។ សា កាលេន បុត្តំ វិជាយិ។ តម្បិ រាជា អត្តនោ ជាតបុត្តមិវ សព្ពិរិយាបថេសុ អង្កេ ច ឧរេ ច កត្វា វិហរតិ។ តតោ ទេវិយា បរិជនោ ចិន្តេសិ “រាជា អតិវិយ សង្គណ្ហាតិ កុមារំ, អតិវិស្សាសនិយានិ រាជហទយានិ, ហន្ទ នំ បរិភិន្ទាមា”តិ។

តតោ កុមារំ – “ត្វំ, តាត, អម្ហាកំ រញ្ញោ បុត្តោ, ន ឥមស្ស រញ្ញោ, មា ឯត្ថ វិស្សាសំ អាបជ្ជី”តិ អាហំសុ។ អថ កុមារោ “ឯហិ បុត្តា”តិ រញ្ញា វុច្ចមានោបិ ហត្ថេ គហេត្វា អាកឌ្ឍិយមានោបិ បុព្ពេ វិយ រាជានំ ន អល្លីយតិ។ រាជា “កិំ ឯត”ន្តិ វីមំសន្តោ តំ បវត្តិំ ញត្វា

“អរេ, ឯតេ យថា ឯវំ សង្គហិតាបិ បដិក្កូលវុត្តិនោ ឯវា”តិ និព្ពិន្ទិត្វា រជ្ជំ បហាយ បព្ពជិតោ។ “រាជា បព្ពជិតោ”តិ អមច្ចបរិជនាបិ ពហូ បព្ពជិតា, “សបរិជនោ រាជា បព្ពជិតោ”តិ មនុស្សា បណីតេ បច្ចយេ ឧបនេន្តិ។ រាជា បណីតេ បច្ចយេ យថាវុឌ្ឍំ ទាបេតិ។ តត្ថ យេ សុន្ទរំ លភន្តិ, តេ តុស្សន្តិ។ ឥតរេ ឧជ្ឈាយន្តិ “មយំ បរិវេណសម្មជ្ជនាទីនិ សព្ពកិច្ចានិ ករោន្តា លូខភត្តំ ជិណ្ណវត្ថញ្ច លភាមា”តិ។ សោ តម្បិ ញត្វា “អរេ, យថាវុឌ្ឍំ ទិយ្យមានេបិ នាម ឧជ្ឈាយន្តិ, អហោ, អយំ បរិសា ទុស្សង្គហា”តិ បត្តចីវរំ អាទាយ ឯកោ អរញ្ញំ បវិសិត្វា វិបស្សនំ អារភិត្វា បច្ចេកពោធិំ សច្ឆាកាសិ។ តត្ថ អាគតេហិ ច កម្មដ្ឋានំ បុដ្ឋោ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“ទុស្សង្គហា បព្ពជិតាបិ ឯកេ, អថោ គហដ្ឋា ឃរមាវសន្តា;

អប្បោស្សុក្កោ បរបុត្តេសុ ហុត្វា, ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ”តិ។

សា អត្ថោ បាកដោ ឯវ។ អយំ បន យោជនា – ទុស្សង្គហា បព្ពជិតាបិ ឯកេ, យេ អសន្តោសាភិភូតា, តថាវិធា ឯវ ច អថោ គហដ្ឋា ឃរមាវសន្តា។ ឯតមហំ ទុស្សង្គហភាវំ ជិគុច្ឆន្តោ វិបស្សនំ អារភិត្វា បច្ចេកពោធិំ អធិគតោម្ហីតិ។ សេសំ បុរិមនយេនេវ វេទិតព្ពន្តិ។

ទុស្សង្គហគាថាវណ្ណនា សមត្តា។

១១។ ឱរោបយិត្វាតិ កា ឧប្បត្តិ? ពារាណសិយំ កិរ ចាតុមាសិកព្រហ្មទត្តោ នាម រាជា គិម្ហានំ បឋមេ មាសេ ឧយ្យានំ គតោ។ តត្ថ រមណីយេ ភូមិភាគេ នីលឃនបត្តសញ្ឆន្នំ កោវិឡាររុក្ខំ ទិស្វា “កោវិឡារមូលេ មម សយនំ បញ្ញាបេថា”តិ វត្វា ឧយ្យានេ កីឡិត្វា សាយន្ហសមយំ តត្ថ សេយ្យំ កប្បេសិ។ បុន គិម្ហានំ មជ្ឈិមេ មាសេ ឧយ្យានំ គតោ, តទា កោវិឡារោ បុប្ផិតោ ហោតិ, តទាបិ តថេវ អកាសិ។ បុន គិម្ហានំ បច្ឆិមេ មាសេ គតោ, តទា កោវិឡារោ សញ្ឆិន្នបត្តោ សុក្ខរុក្ខោ វិយ ហោតិ។ តទាបិ សោ អទិស្វាវ តំ រុក្ខំ បុព្ពបរិចយេន តត្ថេវ សេយ្យំ អាណាបេសិ។ អមច្ចា ជានន្តាបិ “រញ្ញា អាណត្ត”ន្តិ ភយេន តត្ថ សយនំ បញ្ញាបេសុំ។ សោ ឧយ្យានេ កីឡិត្វា សាយន្ហសមយំ តត្ថ សេយ្យំ កប្បេន្តោ តំ រុក្ខំ ទិស្វា “អរេ, អយំ បុព្ពេ សញ្ឆន្នបត្តោ មណិមយោ វិយ អភិរូបទស្សនោ អហោសិ, តតោ មណិវណ្ណសាខន្តរេ ឋបិតបវាឡង្កុរសទិសេហិ បុប្ផេហិ សស្សិរិកទស្សនោ អហោសិ, មុត្តាទលសទិសវាលិកាកិណ្ណោ ចស្ស ហេដ្ឋា ភូមិភាគោ ពន្ធនា បមុត្តបុប្ផសញ្ឆន្នោ រត្តកម្ពលសន្ថតោ វិយ អហោសិ។ សោ នាមជ្ជ សុក្ខរុក្ខោ វិយ សាខាមត្តាវសេសោ ឋិតោ។ ‘អហោ, ជរាយ ឧបហតោ កោវិឡារោ’”តិ ចិន្តេត្វា “អនុបាទិន្នម្បិ តាវ ជរា ហញ្ញតិ, កិមង្គ បន ឧបាទិន្ន”ន្តិ អនិច្ចសញ្ញំ បដិលភិ។ តទនុសារេនេវ សព្ពសង្ខារេ ទុក្ខតោ អនត្តតោ ច វិបស្សន្តោ “អហោ វតាហម្បិ សញ្ឆិន្នបត្តោ កោវិឡារោ វិយ អបេតគិហិព្យញ្ជនោ ភវេយ្យ”ន្តិ បត្ថយមានោ អនុបុព្ពេន តស្មិំ សយនតលេ ទក្ខិណេន បស្សេន និបន្នោយេវ បច្ចេកពោធិំ សច្ឆាកាសិ។ តតោ គមនកាលេ អមច្ចេហិ “កាលោ គន្តុំ, មហារាជា”តិ វុត្តេ “នាហំ រាជា”តិអាទីនិ វត្វា បុរិមនយេនេវ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“ឱរោបយិត្វា គិហិព្យញ្ជនានិ, សញ្ឆិន្នបត្តោ យថា កោវិឡារោ;

ឆេត្វាន វីរោ គិហិពន្ធនានិ, ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ"តិ។

តត្ថ ឱរោបយិត្វាតិ អបនេត្វា។ គិហិព្យញ្ជនានីតិ កេសមស្សុឱទាតវត្ថាលង្ការមាលាគន្ធវិលេបនបុត្តទារទាសិទាសាទីនិ។ ឯតានិ ហិ គិហិភាវំ ព្យញ្ជយន្តិ, តស្មា "គិហិព្យញ្ជនានី"តិ វុច្ចន្តិ។ សញ្ឆិន្នបត្តោតិ បតិតបត្តោ។ ឆេត្វានាតិ មគ្គញាណេន ឆិន្ទិត្វា។ វីរោតិ មគ្គវីរិយសមន្នាគតោ។ គិហិពន្ធនានីតិ កាមពន្ធនានិ។ កាមា ហិ គិហីនំ ពន្ធនានិ។ អយំ តាវ បទត្ថោ។

អយំ បន អធិប្បាយោ – "អហោ វតាហម្បិ ឱរោបយិត្វា គិហិព្យញ្ជនានិ សញ្ឆិន្នបត្តោ យថា កោវិឡារោ ភវេយ្យ"ន្តិ ឯវំ ចិន្តយមានោ វិបស្សំ អារភិត្វា បច្ចេកពោធិំ អធិគតោតិ។ សេសំ បុរិមនយេនេវ វេទិតព្វន្តិ។

កោវិឡារគាថាវណ្ណនា សមត្តា។ បឋមោ វគ្គោ និដ្ឋិតោ។

៤៥-៤៦។ សចេ លភេថាតិ កា ឧប្បត្តិ? បុព្ពេ កិរ កស្សបស្ស ភគវតោ សាសនេ ទ្វេ បច្ចេកពោធិសត្តា បព្ពជិត្វា វីសតិ វស្សសហស្សានិ គតបច្ចាគតវត្តំ បូរេត្វា ទេវលោកេ ឧប្បន្នា។ តតោ ចវិត្វា តេសំ ជេដ្ឋកោ ពារាណសិរញ្ញោ បុត្តោ អហោសិ, កនិដ្ឋោ បុរោហិតស្ស បុត្តោ អហោសិ។ តេ ឯកទិវសំយេវ បដិសន្ធិំ គហេត្វា ឯកទិវសមេវ មាតុកុច្ឆិតោ និក្ខមិត្វា សហបំសុកីឡិតសហាយកា អហេសុំ។ បុរោហិតបុត្តោ បញ្ញវា អហោសិ។ សោ រាជបុត្តំ អាហ – "សម្ម, ត្វំ បិតុនោ អច្ចយេន រជ្ជំ លភិស្សសិ, អហំ បុរោហិតដ្ឋានំ, សុសិក្ខិតេន ច សុខំ រជ្ជំ អនុសាសិតុំ សក្កា, ឯហិ សិប្បំ ឧគ្គហេស្សាមា"តិ។ តតោ ឧភោបិ បុព្ពាបចិតកម្មា ហុត្វា គាមនិគមាទីសុ ភិក្ខំ ចរមានា បច្ចន្តជនបទគាមំ គតា។ តញ្ច គាមំ បច្ចេកពុទ្ធា ភិក្ខាចារវេលាយ បវិសន្តិ។ អថ មនុស្សា បច្ចេកពុទ្ធេ ទិស្វា ឧស្សាហជាតា អាសនានិ បញ្ញាបេន្តិ, បណីតំ ខាទនីយំ ភោជនីយំ ឧបនាមេន្តិ, មានេន្តិ, បូជេន្តិ។ តេសំ ឯតទហោសិ – "អម្ហេហិ សទិសា ឧច្ចាកុលិកា នាម នត្ថិ, អថ ច បនិមេ មនុស្សា យទិ ឥច្ឆន្តិ, អម្ហាកំ ភិក្ខំ ទេន្តិ, យទិ ច និច្ឆន្តិ, ន ទេន្តិ, ឥមេសំ បន បព្ពជិតានំ ឯវរូបំ សក្ការំ ករោន្តិ, អទ្ធា ឯតេ កិញ្ចិ សិប្បំ ជានន្តិ, ហន្ទ នេសំ សន្តិកេ សិប្បំ ឧគ្គណ្ហាមា"តិ។

តេ មនុស្សេសុ បដិក្កន្តេសុ ឱកាសំ លភិត្វា "យំ, ភន្តេ, តុម្ហេ សិប្បំ ជានាថ, តំ អម្ហេបិ សិក្ខាបេថា"តិ យាចិំសុ។ បច្ចេកពុទ្ធា "ន សក្កា អបព្ពជិតេន សិក្ខិតុ"ន្តិ អាហំសុ។ តេ បព្ពជ្ជំ យាចិត្វា បព្ពជិំសុ។ តតោ នេសំ បច្ចេកពុទ្ធា "ឯវំ តេ និវាសេតព្វំ, ឯវំ បារុបិតព្វ"ន្តិអាទិនា នយេន អាភិសមាចារិកំ អាចិក្ខិត្វា "ឥមស្ស សិប្បស្ស ឯកីភាវាភិរតិ និប្ផត្តិ, តស្មា ឯកេនេវ និសីទិតព្វំ, ឯកេន ចង្កមិតព្វំ, ឋាតព្វំ, សយិតព្វ"ន្តិ បាដិយេក្កំ បណ្ណសាលមទំសុ។ តតោ តេ អត្តនោ អត្តនោ បណ្ណសាលំ បវិសិត្វា និសីទិំសុ។ បុរោហិតបុត្តោ និសិន្នកាលតោ បភុតិ ចិត្តសមាធានំ លទ្ធា ឈានំ លភិ។ រាជបុត្តោ មុហុត្តេនេវ ឧក្កណ្ឋិតោ តស្ស សន្តិកំ អាគតោ។ សោ តំ ទិស្វា "កិំ, សម្មា"តិ បុច្ឆិ។ "ឧក្កណ្ឋិតោម្ហី"តិ អាហ។ "តេន ហិ ឥធ និសីទា"តិ។ សោ តត្ថ មុហុត្តំ និសីទិត្វា អាហ – "ឥមស្ស កិរ, សម្ម, សិប្បស្ស ឯកីភាវាភិរតិ និប្ផត្តី"តិ។ បុរោហិតបុត្តោ "ឯវំ, សម្ម, តេន ហិ ត្វំ អត្តនោ និសិន្នោកាសំ ឯវ គច្ឆ, ឧគ្គហេស្សាមិ ឥមស្ស សិប្បស្ស

តិបញ្ញត្តិ”ន្តិ អាហ។ សោ គន្ត្វា បុនបិ ឧយ្យានទ្វារេ ឋត្វា បុរិមតោ យេវ តិក្ខត្តុំ អាគតោ។

តតោ តំ បុរោហិតបុត្តោ តថេវ ឧយ្យានទ្វារេ ឋត្វា តស្មិំ គតេ ចិន្តេសិ “អយំ អត្តនោ ច កម្មំ ហាបេតិ, មម ច ភោគាទិក្ខណំ អាគច្ឆន្តោ”តិ។ សោ បណ្ណសាលតោ និក្ខម្ម អនេញ្ញា បចិដ្ឋោ។ ភូតភោ អត្តនោ បណ្ណសាលំយេវ និសិន្នោ បុនបិ ឧយ្យានទ្វារេ ឋត្វា ហុត្វា តស្ស បណ្ណសាលំ អាគន្ត្វា ឋត្វា ចិតោ ច មក្កន្តាបិ តំ អធិដ្ឋា ចិន្តេសិ – “យោ គហដ្ឋកាលេ បណ្ណាការម្បិ អាទាយ អាគតោ មំ ទដ្ឋុំ ន លភតិ, សោ នាម មយិ អាគតេ ទស្សនម្បិ អទាតុកាមោ បក្កាមិ, អហោ, ទេ ចិត្ត, ន លជ្ជសិ, យំ មំ ចតុក្ខត្តុំ ភូតាមេនសិ, សោទានិ តេ ចរេ ន ចត្តិស្សាមិ, អញ្ញទត្ថុ តំយេវ មម ចរេ ចត្តាបេស្សាមី”តិ អត្តនោ សេនាសនំ បដិសិត្វា ចិបស្សនំ អារភិត្វា បច្ចេកពោធិញាណំ សច្ឆិកត្វា អាកាសេន គន្ធមាទនបព្ភារំ អគមាសិ។ ភូតភោបិ អនេញ្ញា បដិសិត្វា ចិបស្សនំ អារភិត្វា បច្ចេកពោធិញាណំ សច្ឆិកត្វា តត្ថេវ អគមាសិ។ តេ ឧភោបិ មនោសិលាតលេ និសីទិត្វា បាដិយេក្កំ បាដិយេក្កំ ភូមា ឧទានគាថាយោ អភាសិំសុ –

“សតេ លភេថ និបកំ សហាយំ, សទ្ធិំ ចរំ សាធុចិហារិ ធីរំ;

អភិភុយ្យ សព្ពានិ បរិស្សយានិ, ចរេយ្យ តេនត្តមនោ សតីមា។

“នោ ចេ លភេថ និបកំ សហាយំ, សទ្ធិំ ចរំ សាធុចិហារិ ធីរំ;

រាជាច រដ្ឋំ ចិជិតំ បហាយ, ឯកោ ចរេ មាតង្គរញ្ញេច នាគោ”តិ។

តត្ថ និបកន្តិ បកតិនិបុណំ បណ្ឌិតំ កសិណបរិកម្មាទីសុ កុសលំ។ សាធុចិហារិន្តិ អប្បនាចិហារេន ចា ឧបចារេន ចា សមន្នាគតំ។ ធីរន្តិ ធិតិសម្បន្នំ។ តត្ថ និបកភាវេន ធិតិសម្បទា វុត្តា។ ភូធ បន ធិតិសម្បន្នមេវាតិ អត្ថោ។ ធិតិ នាម អសិថិលបរក្កមតា, “កាមំ តចោ ច នហារុ ចា”តិ (ម។ និ។ ១។១៨៤; អ។ និ។ ១។៥; មហានិ។ ១៩៦) ឯវំ បវត្តចីរិយស្សេតំ អធិវចនំ។ អបិច ធិកតបាបេបិតិបិ ធីរោ។ រាជាច រដ្ឋំ ចិជិតំ បហាយាតិ យថា បដិរាជា “ចិជិតំ រដ្ឋំ អនត្ថាវហ”ន្តិ ញត្វា រជ្ជំ បហាយ ឯកោ ចរតិ, ឯវំ ពាលសហាយំ បហាយ ឯកោ ចរេ។ អថ ចា រាជាច រដ្ឋន្តិ យថា សុតសោមោ រាជា ចិជិតំ រដ្ឋំ បហាយ ឯកោ ចរិ, យថា ច មហាជនកោ, ឯវំ ឯកោ ចរេតិ អយម្បិ តស្សត្ថោ។ សេសំ វុត្តានុសារេន សក្កា ជានិតុន្តិ ន ចិត្ថារិតន្តិ។

សហាយកាថាវណ្ណនា សមត្តា។

៦សិ។អដ្ឋ បសំសាមាតិ ភូមិស្សា គាថាយ ឃាច អាកាសតលេ បញ្ញត្តាសនេ បច្ចេកពុទ្ធានំ និសជ្ជា, តាច ចាតុទ្ទិសកាថាយ ឧប្បត្តិសទិសា ឯច ឧប្បត្តិ។ អយំ បន ចិសេសោ – យថា សោ រាជា រត្តិយា តិក្ខត្តុំ ឧដ្ឋាសិ, ន តថា អយំ, នេចស្ស យញ្ញោ បច្ចុបដ្ឋិតោ។ អហោសិ។ សោ

អាកាសតលេ បញ្ញត្តេសុ អាសនេសុ បច្ចេកពុទ្ធេ និសីទាបេត្វា “កេ តុម្ហេ”តិ បុច្ឆិ។ “មយំ, មហារាជ, អនវជ្ជភោជិនោ នាមា”តិ។ “ភន្តេ, ‘អនវជ្ជភោជិនោ’តិ នាមស្ស កោ អត្ថោ”តិ? “សុន្ទរំ វា អសុន្ទរំ វា លទ្ធា និព្ពិការា ភុញ្ជាម, មហារាជា”តិ។ តំ សុត្វា រញ្ញោ ឯតទហោសិ “យំនូនាហំ ឥមេ ឧបបរិក្ខេយ្យំ ឯទិសា វា នោ វា”តិ។ តំ ទិវសំ កណាជកេន ពិលង្គទុតិយេន បរិវិសិ។ បច្ចេកពុទ្ធា អមតំ ភុញ្ជន្តា វិយ និព្ពិការា ភុញ្ជិំសុ។ រាជា “ហោន្តុ នាម ឯកទិវសំ បដិញ្ញាតត្តា និព្ពិការា, ស្វេ ជានិស្សាមី”តិ ស្វាតនាយបិ និមន្តេសិ។ តថា ទុតិយទិវសេបិ តថេវាកាសិ។ តេបិ តថេវ បរិភុញ្ជិំសុ។ អថ រាជា “ឥទានិ សុន្ទរំ ទត្វា វីមំសិស្សាមី”តិ បុនបិ និមន្តេត្វា, ទ្វេ ទិវសេ មហាសក្ការំ កត្វា, បណីតេន អតិវិចិត្រេន ខាទនីយេន ភោជនីយេន បរិវិសិ។ តេបិ តថេវ និព្ពិការា ភុញ្ជិត្វា រញ្ញោ មង្គលំ វត្វា បក្កមិំសុ។ រាជា អចិរបក្កន្តេសុ តេសុ “អនវជ្ជភោជិនោ ឯតេ សមណា, អហោ វតាហម្បិ អនវជ្ជភោជី ភវេយ្យ”ន្តិ ចិន្តេត្វា មហារជ្ជំ បហាយ បព្ពជ្ជំ សមាទាយ វិបស្សនំ អារភិត្វា, បច្ចេកពុទ្ធោ ហុត្វា, មញ្ជូសករុក្ខមូលេ បច្ចេកពុទ្ធានំ មជ្ឈេ អត្តនោ អារម្មណំ វិភាវេន្តោ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“អទ្ធា បសំសាម សហាយសម្បទំ, សេដ្ឋា សមា សេវិតព្វា សហាយា;

ឯតេ អលទ្ធា អនវជ្ជភោជី, ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ”តិ។

សា បទត្ថតោ ឧត្តានា ឯវ។ កេវលំ បន សហាយសម្បទន្តិ ឯត្ថ អសេខេហិ សីលាទិក្ខន្ធេហិ សម្បន្នា សហាយា ឯវ សហាយសម្បទាតិ វេទិតព្វា។ អយំ បនេត្ថ យោជនា – យាយំ វុត្តា សហាយសម្បទា, តំ សហាយសម្បទំ អទ្ធា បសំសាម, ឯកំសេនេវ ថោមេមាតិ វុត្តំ ហោតិ។ កថំ? សេដ្ឋា សមា សេវិតព្វា សហាយាតិ។ កស្មា? អត្តនោ ហិ សីលាទីហិ សេដ្ឋេ សេវមានស្ស សីលាទយោ ធម្មា អនុប្បន្នា ឧប្បជ្ជន្តិ, ឧប្បន្នា វុឌ្ឍិំ វិរូឡ្ហិំ វេបុល្លំ បាបុណន្តិ។ សមេ សេវមានស្ស អញ្ញមញ្ញំ សមធារណេន កុក្កុច្ចស្ស វិនោទនេន ច លទ្ធា ន បរិហាយន្តិ។ ឯតេ បន សហាយកេ សេដ្ឋេ ច សមេ ច អលទ្ធា កុហនាទិមិច្ឆាជីវំ វជ្ជេត្វា ធម្មេន សមេន ឧប្បន្នំ ភោជនំ ភុញ្ជន្តោ តត្ថ ច បដិឃានុនយំ អនុប្បាទេន្តោ អនវជ្ជភោជី ហុត្វា អត្ថកាមោ កុលបុត្តោ ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ។ អហម្បិ ហិ ឯវំ ចរន្តោ ឥមំ សម្បត្តិំ អធិគតោម្ហីតិ។

អនវជ្ជភោជិគាថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៤៨។ ទិស្វា សុវណ្ណស្សាតិ កា ឧប្បត្តិ? អញ្ញតរោ ពារាណសិរាជា គិម្ហសមយេ ទិវាសេយ្យំ ឧបគតោ។ សន្តិកេ ចស្ស វណ្ណទាសី គោសីតចន្ទនំ បិសតិ។ តស្សា ឯកពាហាយំ ឯកំ សុវណ្ណវលយំ, ឯកពាហាយំ ទ្វេ, តានិ សង្ឃដ្ដន្តិ, ឥតរំ ន សង្ឃដ្ដតិ។ រាជា តំ ទិស្វា “ឯវមេវ គណវាសេ សង្ឃដ្ដនា, ឯកវាសេ អសង្ឃដ្ដនា”តិ បុនប្បុនំ តំ ទាសិំ ឱលោកយមានោ ចិន្តេសិ។ តេន ច សមយេន សព្ពាលង្ការភូសិតា ទេវី តំ ពីជយន្តី ឋិតា ហោតិ។ សា “វណ្ណទាសិយា បដិពទ្ធចិត្តោ មញ្ញេ រាជា”តិ ចិន្តេត្វា តំ ទាសិំ ឧដ្ឋាបេត្វា សយមេវ បិសិតុមារទ្ធា។ តស្សា ឧភោសុ ពាហាសុ អនេកេ សុវណ្ណវលយា, តេ សង្ឃដ្ដន្តា មហាសទ្ទំ ជនយិំសុ។ រាជា សុដ្ឋុតរំ និព្ពិន្នោ ទក្ខិណេន បស្សេន និបន្នោយេវ

ຂີປສ຺ສຸ ອາຣກ຺ຂິຕ຺ວາ ປເຈ຺ຈກເຣທີເສ ນຈ຺ຈາກາມິ. ຕໍ ອຕ຺ຕນເຣຕ ນຸເລຕ ນຸລິຕໍ ຄິປຕ຺ຕ ຈກ຺ຕຫຕ຺ວາ ເຄຊີ ຮູປນຄ຺ຄມິຕ຺ວາ "ອາລິງ຺ຄາມິ, ມຫາຣາຊາ"ຕິ ອາຫ. ຣາຊາ – "ອເປຫິ, ມາ ອາລິງ຺ຄາຫີ"ຕິ ອາຫ. ສາ "ກິສ຺ສ, ມຫາຣາຊາ"ຕິ ອາຫ. ເສາ "ຕາຫໍ ຣາຊາ"ຕິ. ວຈເນເຍເວນໍ ຕໍ ກສາຍລາປໍ ສຸຕ຺ວາ ອມຈ຺ຈາ ຮູປນຄ຺ຄມິສ຺ສຸ. ເທຫິປິ ມຫາຣາຊຈາເລຕ ອາລປິເຕາ "ຕາຫໍ, ກເຣາ, ຣາຊາ"ຕິ ອາຫ. ເສສໍ ປເຖມກາຖາຍ ວຸຕ຺ຕນເຍເນວ.

ອຍໍ ປນ ຄາຖາວັນ຺ນນາ – ທິສ຺ວາຕິ ຂຸເລີເຄຕ຺ວາ. ສຸວັນ຺ນສ຺ສາຕິ ຄຸຕ຺ຕສ຺ສ "ວລຍານີ"ຕິ ປິເຊເສເສາ. ສາເວເສສປິເຊາ ຫິ ອຍໍ ອເຕ຺ຖາ. ປກສ຺ສຣາຕີຕິ ປກາສຕສີລາຕີ, ຊຸຕິມນ຺ຕາຕີຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ເຫາຕິ. ເສສໍ ວຸຕ຺ຕາຕ຺ຖເມວ. ອຍໍ ປນ ເຍາຊນາ – ທິສ຺ວາ ກຸຊ຺ຂິ ສຸວັນ຺ນສ຺ສ ວລຍານິ "ຄຫວາເສ ສຕິ ສຸທ຺ທຸຕາ, ເອກວາເສ ອສຸທ຺ທຸຕາ"ຕິ ເອວໍ ຂິນ຺ຕເນ຺ຕາ ຂີປສ຺ສຸ ອາຣກ຺ຂິຕ຺ວາ ປເຈ຺ຈກເຣທີເສ ອພິເກຕາມິຕິ. ເສສໍ ວຸຕ຺ຕນເຍເນວາຕິ.

ສຸວັນ຺ນວລຍກາຖາວັນ຺ນນາ ນິຕ຺ຖິຕາ.

ນັງ຺ ເວຈ ຊຸຕິເຍກາຕິ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອຍ຺ນຕເຣາ ພາຣາຓສີຣາຊາ ເຄຫເຣາຈ ປຕ຺ຕຂີຕຸກາເມາ ອມເຈ຺ຈ ອາຓາເປສິ "ເທວີ ກເຫຕ຺ວາ ຣຊ຺ຊ ປຣິຫເຣຖ, ອຫໍ ປພ຺ພຊິສ຺ສາມີ"ຕິ. ອມຈ຺ຈາ "ນ, ມຫາຣາຊ, ອຣາຊກໍ ຣຊ຺ຊ ອເຣມ຺ເມ ສກ຺ກາ ຣກ຺ຂິຕຸໍ, ສາມນ຺ຕຣາຊາເນາ ອາຄມ຺ມ ວິລຸມ຺ປິສ຺ສນ຺ຕິ, ເຍາວ ເອກປຸເຕ຺ຕາປິ ຮູປ຺ປຊ຺ຊຕິ, ຕາວ ອາເຄເມຫີ"ຕິ ສຍ຺ຍາເປສຸໍ. ມຸທຸຈິຕ຺ເຕາ ຣາຊາ ອທິວາເສສິ. ອຖ ເຄຊີ ຄພ຺ພໍ ຄຫິ. ຣາຊາ ປຸນປິ ເຕ ອາຓາເປສິ – "ເຄຊີ ຄພ຺ພິນີ, ປຸຕ຺ຕໍ ຊາຕໍ ຣເຊ຺ຊ ອພິສິຍ຺ຈິຕ຺ວາ ຣຊ຺ຊ ປຣິຫເຣຖ, ອຫໍ ປພ຺ພຊິສ຺ສາມີ"ຕິ. ອມຈ຺ຈາ "ທຸຊ຺ຊາໍ, ມຫາຣາຊ, ວຕໍ ເຄຊີ ປຸຕ຺ຕໍ ວາ ວິຊາຍິສ຺ສຕິ ທີຕຣໍ ວາ, ວິຊາຍນກາລໍ ຕາວ ອາເຄເມຫີ"ຕິ ປຸນປິ ສຍ຺ຍາເປສຸໍ. ອຖ ສາ ປຸຕ຺ຕໍ ວິຊາຍິ. ຕທາປິ ຣາຊາ ຕເຖວ ອມເຈ຺ຈ ອາຓາເປສິ. ອມຈ຺ຈາ ປຸນປິ ຣາຊານໍ "ອາເຄເມຫິ, ມຫາຣາຊ, ຍາວ, ປຕິພເລາ ເຫາຕີ"ຕິ ພາຫຸຫິ ການເຣຫິ ສຍ຺ຍາເປສຸໍ. ຕເຕາ ກຸມາເຣ ປຕິພເລ ຊາເຕ ອມເຈ຺ຈ ສນ຺ນິປາຕາເປຕ຺ວາ "ປຕິພເລາ ອຍໍ, ຕໍ ຣເຊ຺ຊ ອພິສິຍ຺ຈິຕ຺ວາ ປຕິປຊ຺ຊຖາ"ຕິ ອມຈ຺ຈານໍ ຂຸການໍ ອທັຕ຺ວາ ອນ຺ຕຣາປເຓ ກາສາຍວັຕ຺ຖາທເຍາ ສພ຺ພປຣິກ຺ຂາເຣ ອາຫຣາເປຕ຺ວາ ອເນ຺ຕປຸເຣ ເອວ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ມຫາຊນເກາ ວິຍ ນິກ຺ຂມິ. ສພ຺ພປຣິຊເນາ ນານປ຺ປກາຣກໍ ປຣິເທວມາເນາ ຣາຊານໍ ອນຸພນ຺ທິ.

ຣາຊາ ຍາວ ອຕ຺ຕເນາ ຣຊ຺ຊສີມາ, ຕາວ ຄນ຺ຕ຺ວາ ກຕ຺ຕຣທເຓ຺ຖນ ເລຂໍ ກຕ຺ວາ "ອຍໍ ເລຂາ ນາຕິກ຺ກມິຕພ຺ພາ"ຕິ ອາຫ. ມຫາຊເນາ ເລຂາຍ ສີສໍ ກຕ຺ວາ, ພູມິຍໍ ນິປເນ຺ຕາ ປຣິເທວມາເນາ "ຕຸມ຺ຫາກໍ, ຕາຕ, ຣເຍ຺ຍາ ອາຓາ, ກໍ ກຣິສ຺ສຕີ"ຕິ ກຸມາຣໍ ເລຂໍ ອຕິກ຺ກມາເປສິ. ກຸມາເຣາ "ຕາຕ, ຕາຕາ"ຕິ ທາວິຕ຺ວາ ຣາຊານໍ ສມ຺ປາປຸຓິ. ຣາຊາ ກຸມາຣໍ ທິສ຺ວາ "ເອຕໍ ມຫາຊນໍ ປຣິຫຣເນ຺ຕາ ຣຊ຺ຊ ກາເຣສິ, ກໍ ທານິ ເອກໍ ທາຣກໍ ປຣິຫຣິຕຸໍ ນ ສກ຺ກິສ຺ສ"ນ຺ຕິ ກຸມາຣໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອຣເຍ຺ຍ ປວິເສ຺ຖ, ຕຕ຺ຖ ປຸພ຺ພປເຈ຺ຈກພຸເທ຺ທຫິ ວສິຕປັນ຺ນສາລໍ ທິສ຺ວາ ວາສໍ ກເປ຺ປສິ ສທ຺ທິ ປຸເຕ຺ຕນ. ຕເຕາ ກຸມາເຣາ ວຣສຍເນສຸ ກຕປຣິຈເຍາ ຕິຓສນ຺ຖາເຣ ວາ ຣຊ຺ຊຸມຍ຺ຈເກ ວາ ສຍມາເນາ ເຣາທຕິ. ສີຕວາຕາທີຫິ ຜຸເຕ຺ຖາ ສຍມາເນາ "ສີຕໍ, ຕາຕ, ອຸຓ຺ຫໍ ຕາຕ, ມກ຺ຂິກາ, ຕາຕ, ຂາທນ຺ຕິ, ຂຸທາຍິຕມ຺ຫາ ຕາຕ, ປິປາສິຕາມ຺ຫາ ຕາຕາ"ຕິ ວທຕິ. ຣາຊາ ຕໍ ສຍ຺ຍາເປເນ຺ຕາເນວ ຣຕ຺ຕິໍ ວີຕິນາເມຕິ. ທິວາປິສ຺ສ ປິຓ຺ທາຍ ຈຣິຕ຺ວາ ພຕ຺ຕໍ ອຸປນາເມຕິ, ຕໍ ເຫາຕິ ມິສ຺ສກພຕ຺ຕໍ ກງ຺ຄຸວຣກມຸຄ຺ຄາທິພຫຸລໍ. ກຸມາເຣາ ອສ຺ນາເຕເນ຺ຕປິ ຕໍ ຂຸທ຺ທາວເສນ

កុម្ភយោនោ កតិបាហេនេវ ភូតល្ហាទបិតបត្តំ វិយ មិលាយិ។ បច្ចេកពោធិសត្តោ បន បដិសន្ធានពលេន តិន្តិការវេមេវ កុម្ភាតិ។

តទា សោ កុមារំ សញ្ញាបេន្តោ អាហ – “ភោគេស្វបិ, តាត, បណ្ឌិតាហារោ លព្ភតិ, តត្ថ គច្ឆាមា”តិ។ កុមារោ “អាម, តាតា”តិ អាហ។

តទា តំ បុរក្ខត្វា អាគតមគ្គេនេវ និវត្តិ។ កុមារមាតាបិ វេធិ “ន ជាតិ រាជា កុមារំ គហេត្វា អរញ្ញេ វិនំ វសិស្សតិ, កតិបាហេនេវ និវត្តិស្សតី”តិ ចិន្តេត្វា រញ្ញា គតមគ្គេ ជលិតព្ពានិ វេមេវ វតិ ការាបេត្វា វាសំ កប្បេសិ។ តទា រាជា តស្សា វតិយា អវិទូរេ ឋត្វា “ឯត្ថ តេ, តាត, មាតា និសិន្នា, គច្ឆាហី”តិ បេសេសិ។ មាប ច សោ តំ ឋានំ បាបុណាតិ, តាវ ឧទិក្ខន្តោ អដ្ឋាសិ “មា ហេវ តំ កោចិ ពិហេឋេយ្យា”តិ។ កុមារោ មាតុ សន្តិកំ ធាវន្តោ អគមាសិ។ អារក្ខកបុរិសា ច តំ ទិស្វា ទេវិយា អារោចេសុំ។ ទេវី

វីសតិនាដកិត្ថិសហស្សបរិវុតា គន្ត្វា បដិគ្គហេសិ, រញ្ញោ ច បវត្តិំ បុច្ឆិ។ អថ “បច្ឆតោ អាគច្ឆតី”តិ សុត្វា មនុស្សេ បេសេសិ។ រាជាបិ តាវទេវ សកវសតិំ អគមាសិ។ មនុស្សា រាជានំ អទិស្វា និវត្តិំសុ។ តទា ទេវី និរាសាវ ហុត្វា, បុត្តំ គហេត្វា, នគរំ គន្ត្វា, តំ រជ្ជេ អភិសិញ្ចិ។ រាជាបិ អត្តនោ វសតិំ បត្វា, តត្ថ និសិន្នោ វិបស្សិត្វា, បច្ចេកពោធិំ សច្ឆិកត្វា, មញ្ជូសកក្ខមូលេ បច្ចេកពុទ្ធានំ មជ្ឈេ ឥមំ ឧទានគាថំ អភាសិ –

“ឯវំ ទុតិយេន សហ មមស្ស, វាចាភិលាបោ អភិសជ្ជនា វា;

ឯតំ ភយំ អាយតិំ បេក្ខមានោ, ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ”តិ។

សា បនេត្ថ ឧត្តានត្ថា ឯវ។ អយំ បនេត្ថ អធិប្បាយោ – ស្វាយំ ឯតេន ទុតិយេន កុមារេន សីតុណ្ហាទីនិ និវេទេន្តេន សហ វសន្តោ តំ សញ្ញាបេន្តស្ស មម វាចាភិលាបោ, តស្មិំ សិនេហវសេន អភិសជ្ជនា ច ជាតា, សចេ អហំ ឥមំ ន បរិច្ចជាមិ, តតោ អាយតិម្បិ ហេស្សតិ មថេវ ឥមានិ; ឯវំ ទុតិយេន សហ មមស្ស វាចាភិលាបោ អភិសជ្ជនា វា។ ឧភយម្បិ ចេតំ អន្តរាយករំ វិសេសាធិគមស្សាតិ ឯតំ ភយំ អាយតិំ បេក្ខមានោ តំ ឆឌ្ឌេត្វា យោនិសោ បដិបជ្ជិត្វា បច្ចេកពោធិំ អធិគតោម្ហីតិ។ សេសំ វុត្តនយមេវាតិ។

អាយតិភយគាថាវណ្ណនា សមត្តា។

៤០. កាមា ហិ ចិត្រាតិ កា ឧប្បត្តិ? ពារាណសិយំ កិរ សេដ្ឋិបុត្តោ ទហរោវ សេដ្ឋិដ្ឋានំ លភិ។ តស្ស តិណ្ណំ ឧតូនំ តយោ បាសាទា ហោន្តិ។ សោ តត្ថ សព្ពសម្បត្តីហិ ទេវកុមារោ វិយ បរិចារេតិ។ សោ ទហរោវ សមានោ “បព្ពជិស្សាមី”តិ មាតាបិតរោ យាចិ។ តេ តំ វារេន្តិ។ សោ តថេវ និពន្ធតិ។ បុនបិ តំ មាតាបិតរោ “ត្វំ, តាត, សុខុមាលោ, ទុក្ករា បព្ពជ្ជា, ខុរធារាយ ឧបរិ ចង្កមនសទិសា”តិ នានប្បការេហិ វារេន្តិ។ សោ តថេវ និពន្ធតិ។ តេ ចិន្តេសុំ “សចាយំ បព្ពជតិ, អម្ហាកំ ទោមនស្សំ ហោតិ។ សចេ នំ និវារេម, ឯតស្ស ទោមនស្សំ ហោតិ។ អបិច អម្ហាកំ ទោមនស្សំ ហោតុ, មា ច ឯតស្សា”តិ អនុជានិំសុ។ តទា សោ សព្ពបរិជនំ បរិទេវមានំ អនាទិយិត្វា ឥសិបតនំ គន្ត្វា បច្ចេកពុទ្ធានំ សន្តិកេ បព្ពជិ។ តស្ស ឧឡារសេនាសនំ ន បាបុណាតិ, មញ្ចកេ តដ្ដិកំ បត្ថរិត្វា សយិ។ សោ វរសយនេ

កតបរិចយោ សត្តរត្តិ អតិក្កន្តោ អហោសិ។ បភាតេបិ សរីរបរិកម្មំ កត្វា, បត្តចីវរមាទាយ បច្ចេកពុទ្ធេហិ សទ្ធិំ បិណ្ឌាយ បាវិសិ។ តត្ថ វុឌ្ឍា អគ្គាសនញ្ច អគ្គបិណ្ឌញ្ច លភន្តិ, នវកា យំកិញ្ចិទេវ អាសនំ លូខភោជនញ្ច។ សោ តេន លូខភោជនេនាបិ អតិក្កន្តោ អហោសិ។ សោ កតិបាហំយេវ កិសោ ទុព្ពណ្ណោ ហុត្វា និដ្ឋិជ្ជ យថា តំ អបរិបាកគតេ សយណ្ហសមយេ។ តតោ យាតាបិតុំ ទ្វតំ បេសេត្វា ឧបដ្ឋានំ។ សោ កតិបាហំយេវ ពាលំ គហេត្វា បុនបិ បដ្ឋហិតុកាមោ អហោសិ។ តតោ តេនេវ នយេន បដ្ឋហិត្វា បុនបិ ឧបដ្ឋហិត្វា តតិយវារេ បដ្ឋហិត្វា សម្មា បដិបន្នោ បច្ចេកសម្ពោធិំ សច្ឆិកត្វា ឥមំ ឧទានគាថំ វត្វា បុន បច្ចេកពុទ្ធានំ មជ្ឈេ ព្យាករណគាថំ អភាសិ –

“កាយា ហិ ចិត្រា យសុរា យនារេយា, ចិទ្វុបទ្វុបេន យច្ឆន្តិ ចិត្តំ;

អាទីនវំ កាយគុណេសុ ទិស្វា, ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ”តិ។

តត្ថ កាយាតិ ទ្វេ កាយា វត្ថុកាយា ច កិលេសកាយា ច។ តត្ថ វត្ថុកាយា យថាបិ មយូរបិញ្ឆេយា ឆព្ពា, កិលេសកាយា ឆន្ទាទយោ សព្ពេបិ រាគប្បភេទា។ ឥធ បន វត្ថុកាយា អធិប្បេតា។ រូបាទិអនេកប្បការវសេន ចិត្រា។ លោកស្សាទវសេន យសុរា។ ពាលបុថុជ្ជនានំ យនំ រមេន្តីតិ យនារេយា។ ចិទ្វុបទ្វុបេនាតិ ចិទ្វុបេន ទ្វុបេន, អនេកវិធេន សភាវេនាតិ វុត្តំ ហោតិ។ តេ ហិ រូបាទិវសេន ចិត្រា, រូបាទីសុបិ និលាទិវសេន វិវិធរូបា។ ឯវំ តេន ចិទ្វុបទ្វុបេន តថា តថា អស្សាទំ ទស្សេត្វា យច្ឆន្តិ ចិត្តំ បព្ពជ្ជាយ អភិរមិតុំ ន ទេន្តីតិ។ សេសមេត្ថ បាកដមេវ។ និគមនម្បិ ទ្វីហិ តីហិ វា បទេហិ យោជេត្វា បុរិមគាថាសុ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្ពន្តិ។

កាយកាថាវណ្ណនា សមត្តា។

ឦតិគាថាតិ កា ឧប្បត្តិ? ពារាណសិយំ កិរ រញ្ញោ កណ្ឌោ ឧភបាទិ។ ពារាណសី ចេនតា ចត្តន្តិ។ វេជ្ជា “សត្តកមេន ចិនា ឆាសុ ន ហោតី”តិ ភណន្តិ។ រាជា តេសំ អភយំ ទត្វា សត្តកម្មំ ការាបេសិ។ តេ ឆារេត្វា, បុត្តលោហិតំ នីហរិត្វា, និទ្ទានំ កត្វា, វណំ បដ្ដេន ពន្ធិំសុ, អាហាររាចារេសុ ច តំ សម្មា ឱវទិំសុ។ រាជា លូខភោជនេន កិសសរីរោ អហោសិ, កណ្ឌោ ចស្ស មិលាយិ។ សោ ឆាសុកសញ្ញី ហុត្វា សិនិទ្ធាហារំ ភុញ្ជិ។ តេន ច សញ្ជាតពលោ វិសយេ បដិសេវិ។ តស្ស កណ្ឌោ បុន បុរិមសភាវេនេវ សម្បាបុណិ។ ឯវំ យាវ តិក្ខត្តុំ សត្តកម្មំ ការាបេត្វា, វេជ្ជេហិ បរិវជ្ជិតោ និព្ពិន្ទិត្វា, រជ្ជំ បហាយ បព្ពជិត្វា, អរញ្ញំ បវិសិត្វា, វិបស្សនំ អារភិត្វា, សត្តហិ វស្សេហិ បច្ចេកពោធិំ សច្ឆិកត្វា, ឥមំ ឧទានគាថំ ភាសិត្វា នន្ទមូលកបព្ភារំ អគមាសិ។

“ឦតី ច គណ្ឌោ ច ឧបទ្ទវោ ច, រោគោ ច សល្លញ្ច ភយញ្ច មេតំ;

ឯតំ ភយំ កាយគុណេសុ ទិស្វា, ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ”តិ។

តត្ថ ឱតីតិ ទ្រាតិ, អាកត្តកាតំ អកុសលកាកិយាតំ ញ្យសតហេតុតំ ឱតំ អនិចចតំ។ តស្មា កាយកុលាបិ ឱទេត អទេតកញ្យសតាចហេដ្ឋេត ចញ្ញហសត្តិបិតេដ្ឋេត ច ទ្រាតិ។ កណ្ឌោបិ អសុចិ បណ្ឈុទតិ, ដ្ឋឆ្ឆយាតបរិបក្កបរិកិតេ្តា ហោតិ។ តស្មា ឱទេត កិលេសាសុចិបណ្ឈុលតោ ដ្ឋប្យាឆឌរាកស្ចេហិ ដ្ឋឆ្ឆយាតបរិបក្កបរិកិត្តកាចទោ ច កណ្ឌោ។ ដ្ឋបដ្ឋចតីតិ ដ្ឋបដ្ឋចា; អតត្ថំ ឌតេត្វា អកិកចតិ; អណ្ឌោតូទតីតិ អតេ្ថា, រាឌចណ្ឌាឌីតយតំ អនិចចតំ។ តស្មា កាយកុលាបេត អចិឌិតតិដ្ឋាតត្វាចហេហតុតាឃ សណ្ឋបដ្ឋចចត្វុតាឃ ច ដ្ឋបដ្ឋចា។ ឃស្មា បតេត កិលេសាតុរកាចំ ឌតេត្វា សីលសប្ពាតយារោញ្ជ, លេាលុប្យំ ចា ដ្ឋប្យាឆេត្វា បិកតិកយេច អារោញ្ជ ចិលុប្យត្តិ, តស្មា ត្លយិតា អារោញ្ជចិលុប្យតេដ្ឋតេច ទោកោ។ អត្ថត្តរយតុប្យចិដ្ឋេដ្ឋេត បត អតេ្តាតុឆកេដ្ឋេត ទុត្តិហរលឹឃេដ្ឋេត ច សល្លិ។ ឌិដ្ឋឌយ្ចិកសយ្យរាឃិកកឃាចហតតោ កឃំ។ យ ឱតត្តិ យតំ។ សេសយេត្វ បិកាដយេច។ តិកាយតំ ចុត្តតឃេតេច ចេឌិតត្ថាត្តិ។

ទ្រាតិកាឆាចណ្ហុតា សយត្វា។

រ៉េ។ សីតភ្នាតិ កា ដ្ឋប្យត្តិ? ឆារាឈសិឃំ កិរ សីតាលុកទ្រាហូឆត្វា តាយ រាឌា អហោសិ។ សោ បត្តិឌិត្វា អទណ្ណាកុដិកាឃ ចិហរតិ។ តស្មិន្តោ បឆេស សីតេ សីតំ, ដ្ឋញ្ញ្ញញ្ញយេច ច ហោតិ អត្ថរាកាសត្វា បឆេសស្ស។ កោចកោយ កិល្លា ឃាចឆត្វាឃ ត លត្ថតិ។ បិចតកបាតិឃយ្យិ ទុល្លកំ, ចាតាតបឌំសសរឹសបាបិ ឆាឆេត្តិ។ តស្ស ឱតឆហោសិ – “ត្លតោ អឌ្ឌឃោឌតយត្វេ សយ្យត្តា បឆេសា, តត្ថ សត្តាបិ ឱទេត បរិស្សយា តត្ថិ។ ឃំតុតាហំ តត្វ កច្ឆឃ្យំ; ឆាសុកំ ចិហរេត្តត សក្កា ចិសេសំ អធិកត្តុ”ន្តិ។ តស្ស បុត អហោសិ – “បត្តិឌិតា តាយ ត បច្ចយចសិកា ហោត្តិ, ឱចទុបច្ចា ចិត្តំ ចស ចតេ្តត្តិ, ត ចិត្តស្ស ចស ចតេ្តត្តិ, តាហំ កយិស្សាមី”តិ បច្ចចេក្ខិត្វា ត អកយាសិ។ ឱចំ ឃាចតតិឃកំ ដ្ឋប្យត្តចិត្តំ បច្ចចេក្ខិត្វា តិចតេ្តសិ។ តតោ តទេ្វច សត្ត ចស្សាតិ ចសិត្វា, សយ្យា បដិបជ្ជយាតោ បច្ចេកសេ្តាឆិ សច្ឆិកត្វា, ត្លយំ ដ្ឋឆាតកាចំ កាសិត្វា តត្តុលកបត្តាទំ អកយាសិ។

“សីតច្ចា ដ្ឋញ្ញ្ញ ញុឆំ បិបាសំ, ចាតាតចេប ឌំសសរឹសបេ ច;

សត្តាតិយេតាតិ អភិសម្ភចិត្វា, ឱកោ ចទេ ខគ្គចិសាណកប្បោ”តិ។

តត្ថ សីតច្ចាតិ សីតំ តាយ ទុចិធំ អត្តត្តរធាតុក្លោកបច្ចយច្ចា, ឆាហិរធាតុក្លោកបច្ចយច្ចា; តថា ដ្ឋញ្ញំ ធំសាតិ បិក្កលយក្លិកា។ សរឹសបាតិ យេ កេចិ ឌីឃជាតិកា សរិត្វា កច្ឆត្តិ។ សេសំ បិកាដយេច។ តិកាយតយ្យិ ចុត្តតឃេតេច ចេឌិតត្ថាត្តិ។

សីតាលុកកាឆាចណ្ហុតា សយត្វា។

រ៉េ។ តាកេកាចាតិ កា ដ្ឋប្យត្តិ? ឆារាឈសិឃំ កិរ អញ្ញាតរោ រាឌា ចិសតិ ចស្សាតិ រឌ្ជំ កាទេត្វា កាលកតោ តិរយេ ចិសតិ ឱច ចស្សាតិ បច្ចិត្វា ហិយចត្តប្យឆេស ហត្ថិយោតិឃំ ដ្ឋប្យជ្ជិត្វា សញ្ញាតក្លុតេ្ឋា បទុយចណ្ណសកលសរីរោ ដ្ឋញ្ញអារោ ឃូធបតិ យហាតាកោ អហោសិ។

តស្ស ឱភគ្គោភគ្គំ សាខាភង្គំ ហត្ថិច្ឆាបាវ ខាទន្តិ។ ឱគាហេបិ នំ ហត្ថិនិយោ កទ្ទមេន លិម្បន្តិ, សព្វំ បាលិលេយ្យកនាគស្សេវ អហោសិ។ សោ យូថា និព្ពិជ្ជិត្វា បក្កមិ។ តតោ នំ បទានុសារេន យូថំ អនុពន្ធិ។ ឯវំ យាវតតិយំ បក្កន្តោ អនុពន្ធោវ។ តតោ ចិន្តេសិ – "ឥទានិ មយ្ហំ នត្តកោ ពារាណសិយំ រជ្ជំ ការេតិ, យំនូនាហំ អត្តនោ បុរិមជាតិយា ឧយ្យានំ គច្ឆេយ្យំ, តត្រ មំ សោ រក្ខិស្សតី"តិ។ តតោ រត្តិំ និទ្ទាវសំ គតេ យូថេ យូថំ បហាយ តមេវ ឧយ្យានំ បាវិសិ។ ឧយ្យានបាលោ ទិស្វា រញ្ញោ អារោចេសិ។ រាជា "ហត្ថិំ គហេស្សាមី"តិ សេនាយ បរិវារេសិ។ ហត្ថី រាជានំ ឯវ អភិមុខោ គច្ឆតិ។ រាជា "មំ អភិមុខោ ឯតី"តិ ខុរប្បំ សន្នយ្ហិត្វា អដ្ឋាសិ។ តតោ ហត្ថី "វិជ្ឈេយ្យាបិ មំ ឯសោ"តិ មានុសិកាយ វាចាយ "ព្រហ្មទត្ត, មា មំ វិជ្ឈ អហំ តេ អយ្យកោ"តិ អាហ។ រាជា "កិំ ភណសី"តិ សព្វំ បុច្ឆិ។ ហត្ថីបិ រជ្ជេ ច នរកេ ច ហត្ថិយោនិយញ្ច បវត្តិំ សព្វំ អារោចេសិ។ រាជា "សុន្ទរំ, មា ភាយិ, មា ច កញ្ចិ ភិំសាបេហី"តិ ហត្ថិនោ វដ្ដញ្ច អារក្ខេ ច ហត្ថិភណ្ឌេ ច ឧបដ្ឋាបេសិ។

អថេកទិវសំ រាជា ហត្ថិក្ខន្ធគតោ "អយំ វីសតិ វស្សានិ រជ្ជំ កត្វា និរយេ បក្កោ, វិបាកាវសេសេន ច តិរច្ឆានយោនិយំ ឧប្បន្នោ, តត្ថបិ គណវាសសង្ឃដ្ដនំ អសហន្តោ ឥធាគតោ។ អហោ ទុក្ខោ គណវាសោ, ឯកីភាវោ ឯវ ច បន សុខោ"តិ ចិន្តេត្វា តត្ថេវ វិបស្សនំ អារភិត្វា បច្ចេកពោធិំ សច្ឆាកាសិ។ តំ លោកុត្តរសុខេន សុខិតំ អមច្ចា ឧបសង្កមិត្វា, បណិបាតំ កត្វា "យានកាលោ មហារាជា"តិ អាហំសុ។ តតោ "នាហំ រាជា"តិ វត្វា បុរិមនយេនេវ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

"នាគោវ យូថានិ វិវជ្ជយិត្វា, សញ្ជាតខន្ធោ បទុមី ឧឡារោ;

យថាភិរន្តំ វិហរំ អរញ្ញេ, ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ"តិ។

សា បទត្ថតោ បាកដា ឯវ។ អយំ បនេត្ថ អធិប្បាយយោជនា។ សា ច ខោ យុត្តិវសេនេវ, ន អនុស្សវវសេន។ យថា អយំ ហត្ថី មនុស្សកន្តេសុ សីលេសុ ទន្តត្តា អទន្តភូមិំ នាគច្ឆតីតិ វា, សរីរមហន្តតាយ វា នាគោ, ឯវំ កុទាស្សុ នាមាហម្បិ អរិយកន្តេសុ សីលេសុ ទន្តត្តា អទន្តភូមិំ នាគមនេន អាគុំ អករណេន បុន ឥត្ថត្តំ អនាគមនេន ច គុណសរីរមហន្តតាយ វា នាគោ ភវេយ្យំ។ យថា ចេស យូថានិ វិវជ្ជេត្វា ឯកចរិយសុខេន យថាភិរន្តំ វិហរំ អរញ្ញេ ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ, កុទាស្សុ នាមាហម្បិ ឯវំ គណំ វិវជ្ជេត្វា ឯកវិហារសុខេន ឈានសុខេន យថាភិរន្តំ វិហរំ អរញ្ញេ អត្តនោ យថា យថា សុខំ, តថា តថា យត្តកំ វា ឥច្ឆាមិ, តត្តកំ អរញ្ញេ និវាសំ ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ ចរេយ្យន្តិ អត្ថោ។ យថា ចេស សុសណ្ឋិតក្ខន្ធតាយ សញ្ជាតក្ខន្ធោ, កុទាស្សុ នាមាហម្បិ ឯវំ អសេក្ខសីលក្ខន្ធមហន្តតាយ សញ្ជាតក្ខន្ធោ ភវេយ្យំ។ យថា ចេស បទុមសទិសគត្តតាយ វា បទុមកុលេ ឧប្បន្នតាយ វា បទុមី, កុទាស្សុ នាមាហម្បិ ឯវំ បទុមសទិសឧជុគត្តតាយ វា អរិយជាតិបទុមេ ឧប្បន្នតាយ វា បទុមី ភវេយ្យំ។ យថា ចេស ថាមពលជវាទីហិ ឧឡារោ, កុទាស្សុ នាមាហម្បិ ឯវំ បរិសុទ្ធកាយសមាចារតាទីហិ សីលសមាធិនិព្ពេធិកបញ្ញាទីហិ វា ឧឡារោ ភវេយ្យន្តិ។ ឯវំ ចិន្តេន្តោ វិបស្សនំ អារភិត្វា បច្ចេកពោធិំ អធិគតោម្ហី"តិ។

ភាកកាឆាចណ្ណភា នយត្តា៉

ឱ៎៉អដ្ឋាន ពត្ថិ កា ស្បត្តិ? ឝារាឍយិរខ្ញោ កិរ ពុខ្ញោ ឝហរា ឲច នយាភោ បត្ថខិត្យការយា យាតាបិតរា ឃាធិ៉ យាតាបិតរា ត៌ ចាភេទ្ទិ៉ រនា ចារិឃយាភោបិ តិឝាន្តពិរេឃច "បត្ថខិស្សាយី"តិ៉ ពរោតា ត៌ ពុរខ្ញា ទុត្តរយដ្ឋិបុត្តិ ខិឃ នឡ្ចា ចត្វា អត្ថខាតិឃុ៉ បត្ថខិត្វា ច

ស្ឃ្យារភរឃច ចយិពន្តត្តិ បដិខាភាភបឃុំ, រនា ពឆា អការិ៉ ពស្ស យាតា បិរពាច ខឹយពិយហស្សភាដកិត្តិបរិទុតា ស្ឃ្យាត៌ កត្វា, បុត្តំ

ឃាក្យំ បិរេឃត្វា, អត្ថរា ឍឌ្ឋកាឌីតិ ច ឍាឆារបត្វា, ឃាច យខ្យតិក្ខាគាលយយំ រពត នឌ្ឋិ នយុល្លបិត្វា, តកទំ បខិនពិ៉ បិពា ច យខ្យតិក្ខាគាល

អាកត្វា, ពំ រការខត្វា អព្ថភាបិ កុខ្លិត្វា, ខិចនំ រពត នឌ្ឋិ នយុល្លបិត្វា, នាឃត្យាយរឃ ខក្កតបុរិរយ ឆរបត្វា តកទំ បខិនពិ៉ រនា ឲច៌

រត្តិត្តិច៌ អខិខិរត្តា ខិហរពិ៉ រពត រលា បត នយរឃត អាឌិទ្ធបាគ្គ ភាយ បរទ្ធកាទុរឌ្ឋា ភគ្គយ្ហុលកបត្ថារេរ ខិហរពិ៉ រនា អាចរឌ្ឋរត្តា ពំ

អឌ្ឍុន – "អឃំ ក្យាររា បត្ថខិពំ អយល្លិ, ខដំ លិត្តិពំ ត នរក្កាតី"តិ៉ ពរោតា បទំ អាចឌ្ឋិ "អត្តភោ ឆយុពាឃ តិត្តិឌិស្សពិ, ភោ"តិ៉ អឆ

"ឆយុពាឃ តិត្តិភូរត្តា អតិខិទំ កខិស្សតី"តិ ខាត្វា "ពស្ស អារយុហំ ឆរស្សស្សាយី"តិ ពុរខ្ញា ទុត្តតរឃរតច យរភាយិលិពលរពា អាកត្វា

ស្ឃ្យារត អដ្ឋាយិ៉ រាខបុរិរនា ខិត្វា "បរទ្ធកាទុរឌ្ឋា អាករពា, យហារាខា"តិ ររខ្ញោ អាររារចយិ៉ រាខា "ឍ្នកាតិ រយ ពុខ្ញោ

បរទ្ធកាទុរឌ្ឋត នឌ្ឋិ អត្ថក្កាល្ហិរពា ចយិស្សតី"តិ បយុខិពយភោ ហុត្វា បរទ្ធកាទុរឌ្ឋិ នក្កទ្ធិ ស្បដ្ឋហិត្វា ពរព្វច ចាំ ឃាធិត្វា

បណ្ណសាលិខិចាខិហារដ្ឋាគចន្ទ្យាខិនត្ថ ការទត្វា ចារយិ៉

រនា ពត្ថ ចររត្តា ឲកខិចនំ ខ្លការំ លកិត្វា ក្យាទំ បុច្ឆិ "រការយិ ត្វ"ត្តិ? រនា អាហ "អហំ បត្ថខិពា"តិ៉ "បត្ថខិពា ភាយ ត ឲខិនា

រហាត្តី"តិ៉ "អឆ កេត្តា, កឹខិនា រហាត្តិ, កិ យឃ្យិអត្តត្ចខិក"ត្តិ ទុរត្ត "ត្វំ អត្តភោ អត្តត្ចខិកំ ត របក្កួនិ , ភគ្គ រពា យាតា

ខឹយពិយហរិស្សត្តិហិ នឌ្ឋិ បុត្តណ្យាយរឃ អាកត្ថត្តិ ស្ឃ្យាត៌ អខិខិត្តិ កររាពិ, បិពា យហពា ឆលការរឃត នាឃត្យាយរឃ, ខក្កតបុរិនា

នកលទត្តិ; បត្ថខិពា ភាយ ពច នខិនា ត រហាត្តិ, 'ឲខិនា បត រហាត្តី'"តិ ពហ្វ ខិពរស្សច ឍ្នឌ្ឋិឃា ហិយចរត្ត អញ្ញាពទំ ខិហាទំ ឆរស្សយិ៉

រនា ពត្ថ បរទ្ធកាទុរឌ្ឋ អាលឃ្លុតខាហំ តិស្សាឃ ខិរពា ច ចក្កយរត្ត ច រខតកាយុម្ពខិកយុាឌីតិ កររាទត្ត ច ខិត្វា អាហ – "ពុរយគ្លាឍ,

ភាកឌ្ឋឆ, បត្ថខ្ញា ភាយ ពុរយត្តិ អត្ថញ្ញាពា"តិ៉ "អាយ, បត្ថខ្ញា អត្ថញ្ញាពា, បត្ថខិពកាលរពា បដ្ឋាឃ នយណា ភាយ អត្តភោ តិស្សរណំ

កាពំ ឍ្នត្ថិពបត្តិពច្ច បរឆនំ កត្ថំ លកត្តិ, ឲត្តកំច ចដ្ឋតី"តិ ចត្វា អាការរន ឆត្វា –

"អដ្ឋាន ពំ នក្កលិការពស្ស, ឃំ ទស្សរឃ នាយឃិកំ ខិយុត្តិ"ត្តិ៉ –

ឍ្នយំ ស្បឌ្ឋកាធំ ចត្វា, ខិស្សយាភរភច ការរឃត ភគ្គយ្ហុលកបត្ថាទំ អកយាយិ៉ ឲច៌ ករពា បរទ្ធកាទុរឌ្ឋ រនា អត្តភោ បណ្ណសាលំ បខិនិត្វា

តិបឌ្ឋិ៉ អារក្កាកបុរិរនាបិ "នឃិរពា ក្យាររា, ឍ្នកាតិ កុហិ កយិស្សតី"តិ បយរត្តា តិឌ្ឋំ ខ្លក្កយិ៉ រនា ពស្ស បយត្តភាធំ ខាត្វា បត្តឌីចទំ

ករហត្វា អរខ្ញោ បិខិនិ៉ ពហ្វ ច ខិខិរត្តា ខិបស្សត៌ អារភិត្វា, បរទ្ធករខាឆិ នឌ្ឋិកត្វា, បរទ្ធកាទុឌ្ឍដ្ឋាត៌ ករពា៉ ពហ្វ ច "កឆយឆិកព"ត្តិ

បុច្ឆិរពា អាឌិទ្ធបាគ្គ ទុត្តិ ស្បឌ្ឋកាធំ បរិបុណ្ណំ កត្វា អការយិ៉

តស្សត្ថោ – អដ្ឋាន តន្តិ។ អដ្ឋានំ តំ, អការណំ តន្តិ វុត្តំ ហោតិ, អនុនាសិកលោបោ កតោ “អរិយសច្ចាន ទស្សន”ន្តិអាទីសុ (ខុ។ បា។ ៥។ ១១; សុ។ និ។ ២៧០) វិយ។ សង្គណិការតស្សាតិ គណាភិរតស្ស។ យន្តិ ករណវចនមេតំ “យំ ហិរីយតិ ហិរីយិតព្វេនា”តិអាទីសុ (ធ។ ស។ ៣០) វិយ។ ផស្សយេតិ អធិគច្ឆេ។ សាមាយិកំ វិមុត្តិន្តិ លោកិយសមាបត្តិំ។ សា ហិ អប្បិតប្បិតសមយេ ឯវ បច្ចនីកេហិ វិមុច្ចនតោ “សាមាយិកា វិមុត្តី”តិ វុច្ចតិ។ តំ សាមាយិកំ វិមុត្តិំ។ អដ្ឋានំ តំ, ន តំ ការណំ វិជ្ជតិ សង្គណិការតស្ស, យេន ការណេន ផស្សយេតិ ឯតំ អាទិច្ចពន្ធុស្ស បច្ចេកពុទ្ធស្ស វចោ និសម្ម សង្គណិការតិំ បហាយ យោនិសោ បដិបជ្ជន្តោ អធិគតោម្ហីតិ អាហ។ សេសំ វុត្តនយមេវាតិ។

អដ្ឋានគាថាវណ្ណនា សមត្តា។

ទុតិយោ វគ្គោ និដ្ឋិតោ។

៥៥។ ទិដ្ឋីវិសូកានីតិ កា ឧប្បត្តិ? ពារាណសិយំ កិរ អញ្ញតរោ រាជា រហោគតោ ចិន្តេសិ – “យថា សីតាទីនំ បដិឃាតកានិ ឧណ្ហាទីនិ អត្ថិ, អត្ថិ នុ ខោ ឯវំ វដ្ដបដិឃាតកំ វិវដ្ដំ, នោ”តិ។ សោ អមច្ចេ បុច្ឆិ – “វិវដ្ដំ ជានាថា”តិ? តេ “ជានាម, មហារាជា”តិ អាហំសុ។ រាជា – “កិំ ត”ន្តិ? តតោ “អន្តវា លោកោ”តិអាទិនា នយេន សស្សតុច្ឆេទំ កថេសុំ។ អថ រាជា “ឥមេ ន ជានន្តិ, សព្វេបិមេ ទិដ្ឋិគតិកា”តិ សយមេវ តេសំ វិលោមតញ្ច អយុត្តតញ្ច ទិស្វា “វដ្ដបដិឃាតកំ វិវដ្ដំ អត្ថិ, តំ គវេសិតព្វ”ន្តិ ចិន្តេត្វា រជ្ជំ បហាយ បព្ពជិត្វា វិបស្សន្តោ បច្ចេកពោធិំ សច្ឆាកាសិ។ ឥមញ្ច ឧទានគាថំ អភាសិ បច្ចេកពុទ្ធមជ្ឈេ ព្យាករណគាថញ្ច –

“ទិដ្ឋីវិសូកានិ ឧបាតិវត្តោ, បត្តោ និយាមំ បដិលទ្ធមគ្គោ;

ឧប្បន្នញាណោម្ហិ អនញ្ញនេយ្យោ, ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ”តិ។

តស្សត្ថោ – ទិដ្ឋីវិសូកានីតិ ទ្វាសដ្ឋិទិដ្ឋិគតានិ។ តានិ ហិ មគ្គសម្មាទិដ្ឋិយា វិសូកដ្ឋេន វិជ្ឈនដ្ឋេន វិលោមដ្ឋេន ច វិសូកានិ។ ឯវំ ទិដ្ឋិយា វិសូកានិ, ទិដ្ឋិ ឯវ វា វិសូកានិ ទិដ្ឋិវិសូកានិ។ ឧបាតិវត្តោតិ ទស្សនមគ្គេន អតិក្កន្តោ។ បត្តោ និយាមន្តិ អវិនិបាតធម្មតាយ សម្ពោធិបរាយណតាយ ច និយតភាវំ, សម្មត្តនិយាមសង្ខាតំ វា បឋមមគ្គំ។ ឯត្តាវតា បឋមមគ្គកិច្ចនិប្ផត្តិ ច តស្ស បដិលាភោ ច វុត្តោ។ ឥទានិ បដិលទ្ធមគ្គោតិ ឥមិនា សេសមគ្គបដិលាភំ ទស្សេតិ។ ឧប្បន្នញាណោម្ហីតិ ឧប្បន្នបច្ចេកពោធិញាណោ អម្ហិ។ ឯតេន ផលំ ទស្សេតិ។ អនញ្ញនេយ្យោតិ អញ្ញេហិ “ឥទំ សច្ចំ, ឥទំ សច្ច”ន្តិ ន នេតព្វោ។ ឯតេន សយម្ភុតំ ទីបេតិ, បត្តេ វា បច្ចេកពោធិញាណេ អនេយ្យតាយ អភាវា សយំវសិតំ។ សមថវិបស្សនាយ វា ទិដ្ឋិវិសូកានិ ឧបាតិវត្តោ, អាទិមគ្គេន បត្តោ និយាមំ, សេសេហិ បដិលទ្ធមគ្គោ, ផលញាណេន ឧប្បន្នញាណោ, តំ សព្វំ អត្តនាវ អធិគតោតិ អនញ្ញនេយ្យោ។ សេសំ វុត្តនយមេវ វេទិតព្វន្តិ។

ទិដ្ឋីវិសូកគាថាវណ្ណនា សមត្តា។

៥៦។ និល្លោលុបោតិ កា ឧប្បត្តិ? ពារាណសិរញ្ញោ កិរ សូទោ អន្តរភត្តំ បចិត្វា ឧបនាមេសិ មនុញ្ញទស្សនំ សាទុរសំ “អប្បេវ នាម មេ រាជា ធនមនុប្បទេយ្យា”តិ។ តំ រញ្ញោ គន្ធេនេវ ភោត្តុកាមតំ ជនេសិ មុខេ ខេឡំ ឧប្បាទេន្តំ។ បឋមកពឡេ បន មុខេ បក្ខិត្តមត្តេ សត្តរសហរណិសហស្សានិ អមតេនេវ ផុដ្ឋានិ អហេសុំ។ សូទោ “ឥទានិ មេ ទស្សតិ, ឥទានិ មេ ទស្សតី”តិ ចិន្តេសិ។ រាជាបិ “សក្ការារហោ សូទោ”តិ ចិន្តេសិ – “រសំ សាយិត្វា បន សក្ករោន្តំ មំ បាបកោ កិត្តិសទ្ទោ អព្ភុគ្គច្ឆេយ្យ – ‘លោលោ អយំ រាជា រសគរុកោ’”តិ ន កិញ្ចិ អភណិ។ ឯវំ យាវ ភោជនបរិយោសានា, តាវ សូទោបិ “ឥទានិ ទស្សតិ, ឥទានិ ទស្សតី”តិ ចិន្តេសិ។ រាជាបិ អវណ្ណភយេន ន កិញ្ចិ អភណិ។ តតោ សូទោ “នត្ថិ ឥមស្ស រញ្ញោ ជិវ្ហាវិញ្ញាណ”ន្តិ ទុតិយទិវសេ អរសភត្តំ ឧបនាមេសិ។ រាជា ភុញ្ជន្តោ “និគ្គហារហោ អជ្ជ សូទោ”តិ ជានន្តោបិ បុព្ពេ វិយ បច្ចវេក្ខិត្វា អវណ្ណភយេន ន កិញ្ចិ អភណិ។ តតោ សូទោ “រាជា នេវ សុន្ទរំ នាសុន្ទរំ ជានាតី”តិ ចិន្តេត្វា សព្ពំ បរិព្ពយំ អត្តនា គហេត្វា យំកិញ្ចិទេវ បចិត្វា រញ្ញោ ទេតិ។ រាជា “អហោ វត លោភោ, អហំ នាម វីសតិ នគរសហស្សានិ ភុញ្ជន្តោ ឥមស្ស លោភេន ភត្តមត្តម្បិ ន លភាមី”តិ និព្ពិជ្ជិត្វា, រជ្ជំ បហាយ បព្ពជិត្វា, វិបស្សន្តោ បច្ចេកពោធិំ សច្ឆាកាសិ, បុរិមនយេនេវ ច ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“និល្លោលុបោ និក្កុហោ និប្បិបាសោ, និម្មក្ខោ និទ្ធន្តកសាវមោហោ;

និរាសយោ សព្ពលោកេ ភវិត្វា, ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ”តិ។

តត្ថ និល្លោលុបោតិ អលោលុបោ។ យោ ហិ រសតណ្ហាភិភូតោ ហោតិ, សោ ភុសំ លុប្បតិ បុនប្បុនញ្ច លុប្បតិ, តេន លោលុបោតិ វុច្ចតិ។ តស្មា ឯស តំ បដិក្ខិបន្តោ អាហ “និល្លោលុបោ”តិ។ និក្កុហោតិ ឯត្ថ កិញ្ចាបិ យស្ស តិវិធំ កុហនវត្ថុ នត្ថិ, សោ និក្កុហោតិ វុច្ចតិ, ឥមិស្សា បន គាថាយ មនុញ្ញភោជនាទីសុ វិម្ហយមនាបជ្ជនតោ និក្កុហោតិ អយមធិប្បាយោ។ និប្បិបាសោតិ ឯត្ថ បាតុមិច្ឆា បិបាសា, តស្សា អភាវេន និប្បិបាសោ, សាទុរសលោភេន ភោត្តុកម្យតាវិរហិតោតិ អត្ថោ។ និម្មក្ខោតិ ឯត្ថ បរគុណវិនាសនលក្ខណោ មក្ខោ, តស្ស អភាវេន និម្មក្ខោ។ អត្តនោ គហដ្ឋកាលេ សូទស្ស គុណមក្ខនាភាវំ សន្ធាយាហ។ និទ្ធន្តកសាវមោហោតិ ឯត្ថ រាគាទយោ តយោ, កាយទុច្ចរិតាទីនិ ច តីណីតិ ឆ ធម្មា យថាសម្ភវំ អប្បសន្នដ្ឋេន សកំ ភាវំ វិជហាបេត្វា បរភាវំ គណ្ហាបនដ្ឋេន កសដដ្ឋេន ច កសាវាតិ វេទិតព្ពា។ យថាហ –

“តត្ថ, កតមេ តយោ កសាវា? រាគកសាវោ, ទោសកសាវោ, មោហកសាវោ, ឥមេ តយោ កសាវា។ តត្ថ, កតមេ អបរេបិ តយោ កសាវា? កាយកសាវោ, វចីកសាវោ, មនោកសាវោ”តិ (វិភ. ៩២៤)។

តេសុ មោហំ ឋបេត្វា បញ្ចន្នំ កសាវានំ តេសញ្ច សព្ពេសំ មូលភូតស្ស មោហស្ស និទ្ធន្តត្តា និទ្ធន្តកសាវមោហោ, តិណ្ណំ ឯវ វា

កាយវចីមនោកសាវានំ មោហស្ស ច និទ្ធន្តត្តា និទ្ធន្តកសាវមោហោ។ ឯតេសុ និល្លោលុបតាទីហិ រាគកសាវស្ស, និម្មក្ខតាយ ទោសកសាវស្ស និទ្ធន្តភាវោ សិទ្ធោ ឯវ។ និរាសយោតិ និត្តណ្ហោ។ សព្ពលោកេតិ សកលលោកេ, តីសុ ភវេសុ ទ្វាទសសុ វា អាយតនេសុ ភវវិភវតណ្ហាវិរហិតោ ហុត្វាតិ អត្ថោ។ សេសំ វុត្តនយេន វេទិតព្ពំ។ អថ វា តយោបិ បាទេ វត្វា ឯកោ ចរេតិ ឯកោ ចរិតុំ សក្កុណេយ្យាតិ ឯវម្បិ ឯត្ថ សម្ពន្ធោ កាតព្ពោតិ។

និល្លោលុបគាថាវណ្ណនា សមត្តា។

៥៨. បាបំ សហាយន្តិ កា ឧប្បត្តិ? ពារាណសិយំ កិរ អញ្ញតរោ រាជា មហច្ចរាជានុភាវេន នគរំ បទក្ខិណំ ករោន្តោ មនុស្សេ កោដ្ឋាគារតោ បុរាណធញ្ញានិ ពហិទ្ធា នីហរន្តេ ទិស្វា “កិំ, ភណេ, ឥទ”ន្តិ អមច្ចេ បុច្ឆិ។ “ឥទានិ, មហារាជ, នវធញ្ញានិ ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ, តេសំ ឱកាសំ កាតុំ ឥមេ មនុស្សា បុរាណធញ្ញាទីនិ ឆឌ្ឌេន្តី”តិ។ រាជា – “កិំ, ភណេ, ឥត្ថាគារពលកាយាទីនំ វដ្ដំ បរិបុណ្ណ”ន្តិ? “អាម, មហារាជ, បរិបុណ្ណ”ន្តិ។ “តេន ហិ, ភណេ, ទានសាលំ ការាបេថ, ទានំ ទស្សាមិ, មា ឥមានិ ធញ្ញានិ អនុបការានិ វិនស្សិំសូ”តិ។ តតោ នំ អញ្ញតរោ ទិដ្ឋិគតិកោ អមច្ចោ “មហារាជ, នត្ថិ ទិន្ន”ន្តិ អារព្ភ យាវ “ពាលា ច បណ្ឌិតា ច សន្ធាវិត្វា សំសរិត្វា ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សន្តី”តិ វត្វា និវារេសិ។ សោ ទុតិយម្បិ តតិយម្បិ កោដ្ឋាគារេ វិលុម្បន្តេ ទិស្វា តថេវ អាណាបេសិ។ តតិយម្បិ នំ “មហារាជ, ទត្តុបញ្ញត្តំ យទិទំ ទាន”ន្តិអាទីនិ វត្វា និវារេសិ។ សោ “អរេ, អហំ អត្តនោ សន្តកម្បិ ន លភាមិ ទាតុំ, កិំ មេ ឥមេហិ បាបសហាយេហី”តិ និព្ពិន្នោ រជ្ជំ បហាយ បព្ពជិត្វា វិបស្សន្តោ បច្ចេកពោធិំ សច្ឆាកាសិ។ តញ្ច បាបំ សហាយំ គរហន្តោ ឥមំ ឧទានគាថំ អភាសិ –

“បាបំ សហាយំ បរិវជ្ជយេថ, អនត្ថទស្សិំ វិសមេ និវិដ្ឋំ;

សយំ ន សេវេ បសុតំ បមត្តំ, ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ”តិ។

តស្សាយំ សង្ខេបត្ថោ – ស្វាយំ ទសវត្ថុកាយ បាបទិដ្ឋិយា សមន្នាគតត្តា បាបោ, បរេសម្បិ អនត្ថំ បស្សតីតិ អនត្ថទស្សី, កាយទុច្ចរិតាទិម្ហិ ច វិសមេ និវិដ្ឋោ, តំ អត្ថកាមោ កុលបុត្តោ បាបំ សហាយំ បរិវជ្ជយេថ អនត្ថទស្សិំ វិសមេ និវិដ្ឋំ។ សយំ ន សេវេតិ អត្តនោ វសេន ន សេវេ។ យទិ បន បរវសោ ហោតិ, កិំ សក្កា កាតុន្តិ វុត្តំ ហោតិ។ បសុតន្តិ បសដំ, ទិដ្ឋិវសេន តត្ថ តត្ថ លគ្គន្តិ អត្ថោ។ បមត្តន្តិ កាមគុណេសុ វោស្សដ្ឋចិត្តំ, កុសលភាវនារហិតំ វា។ តំ ឯវរូបំ ន សេវេ, ន ភជេ, ន បយិរុបាសេ, អញ្ញទត្ថុ ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោតិ។

បាបសហាយគាថាវណ្ណនា សមត្តា។

៥៩. ពហុស្សុតន្តិ កា ឧប្បត្តិ? បុព្ពេ កិរ កស្សបស្ស ភគវតោ សាសនេ អដ្ឋ បច្ចេកពោធិសត្តា បព្ពជិត្វា គតបច្ចាគតវត្តំ បូរេត្វា

ទេវលោកេ ឧប្បន្នាតិ សព្វំ អនវជ្ជភោជីគាថាយ វុត្តសទិសមេវ។ អយំ បន វិសេសោ – បច្ចេកពុទ្ធេ និសីទាបេត្វា រាជា អាហ “កេ តុម្ហេ”តិ? តេ អាហំសុ – “មយំ, មហារាជ, ពហុស្សុតា នាមា”តិ។ រាជា – “អហំ សុតព្រហ្មទត្តោ នាម, សុតេន តិត្តិំ ន គច្ឆាមិ, ហន្ទ, នេសំ សន្តិកេ វិចិត្រនយំ សទ្ធម្មទេសនំ សោស្សាមី”តិ អត្តមនោ ទក្ខិណោទកំ ទត្វា, បរិវិសិត្វា, ភត្តកិច្ចបរិយោសានេ សង្ឃត្ថេរស្ស បត្តំ គហេត្វា, វន្ទិត្វា, បុរតោ និសីទិ “ធម្មកថំ, ភន្តេ, ករោថា”តិ។ សោ “សុខិតោ ហោតុ, មហារាជ, រាគក្ខយោ ហោតូ”តិ វត្វា ឧដ្ឋិតោ។ រាជា “អយំ ន ពហុស្សុតោ, ទុតិយោ ពហុស្សុតោ ភវិស្សតិ, ស្វេ ទានិ វិចិត្រធម្មទេសនំ សោស្សាមី”តិ ស្វាតនាយ និមន្តេសិ។ ឯវំ យាវ សព្វេសំ បដិបាដិ គច្ឆតិ, តាវ និមន្តេសិ។ តេ សព្វេបិ “ទោសក្ខយោ ហោតុ, មោហក្ខយោ, គតិក្ខយោ, វដ្ដក្ខយោ, ឧបធិក្ខយោ, តណ្ហក្ខយោ ហោតូ”តិ ឯវំ ឯកេកំ បទំ វិសេសេត្វា សេសំ បឋមសទិសមេវ វត្វា ឧដ្ឋហិំសុ។

តតោ រាជា “ឥមេ ‘ពហុស្សុតា មយ’ន្តិ ភណន្តិ, ន ច តេសំ វិចិត្រកថា, កិមេតេហិ វុត្ត”ន្តិ តេសំ វចនត្ថំ ឧបបរិក្ខិតុមារទ្ធោ។ អថ “រាគក្ខយោ ហោតូ”តិ ឧបបរិក្ខន្តោ “រាគេ ខីណេ ទោសោបិ មោហោបិ អញ្ញតរញ្ញតរេបិ កិលេសា ខីណា ហោន្តី”តិ ញត្វា អត្តមនោ អហោសិ – “និប្បរិយាយពហុស្សុតា ឥមេ សមណា។ យថា ហិ បុរិសេន មហាបថវិំ វា អាកាសំ វា អង្គុលិយា និទ្ទិសន្តេន ន អង្គុលិមត្តោវ បទេសោ និទ្ទិដ្ឋោ ហោតិ, អបិច, ទ្វេ, បន បថវីអាកាសា ឯវ និទ្ទិដ្ឋា ហោន្តិ, ឯវំ ឥមេហិ ឯកមេកំ អត្ថំ និទ្ទិសន្តេហិ អបរិមាណា អត្ថា និទ្ទិដ្ឋា ហោន្តី”តិ។ តតោ សោ “កុទាស្សុ នាមាហម្បិ ឯវំ ពហុស្សុតោ ភវិស្សាមី”តិ តថារូបំ ពហុស្សុតភាវំ បត្ថេន្តោ រជ្ជំ បហាយ បព្ពជិត្វា, វិបស្សន្តោ បច្ចេកពោធិំ សច្ឆិកត្វា, ឥមំ ឧទានគាថំ អភាសិ –

“ពហុស្សុតំ ធម្មធរំ ភជេថ, មិត្តំ ឧឡារំ បដិភានវន្តំ;

អញ្ញាយ អត្ថានិ វិនេយ្យ កង្ខំ, ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ”តិ។

តត្ថាយំ សង្ខេបត្ថោ – ពហុស្សុតន្តិ ទុវិធោ ពហុស្សុតោ តីសុ បិដកេសុ អត្ថតោ និខិលោ បរិយត្តិពហុស្សុតោ ច, មគ្គផលវិជ្ជាភិញ្ញានំ បដិវិទ្ធត្តា បដិវេធពហុស្សុតោ ច។ អាគតាគមោ ធម្មធរោ។ ឧឡារេហិ បន កាយវចីមនោកម្មេហិ សមន្នាគតោ ឧឡារោ។ យុត្តបដិភានោ ច មុត្តបដិភានោ ច យុត្តមុត្តបដិភានោ ច បដិភានវា។ បរិយត្តិបរិបុច្ឆាធិគមវសេន វា តិធា បដិភានវា វេទិតព្ពោ។ យស្ស ហិ បរិយត្តិ បដិភាតិ, សោ បរិយត្តិបដិភានវា។ យស្ស អត្ថញ្ច ញាណញ្ច លក្ខណញ្ច ឋានាដ្ឋានញ្ច បរិបុច្ឆន្តស្ស បរិបុច្ឆា បដិភាតិ, សោ បរិបុច្ឆាបដិភានវា។ យេន មគ្គាទយោ បដិវិទ្ធា ហោន្តិ, សោ អធិគមបដិភានវា។ តំ ឯវរូបំ ពហុស្សុតំ ធម្មធរំ ភជេថ មិត្តំ ឧឡារំ បដិភានវន្តំ។ តតោ តស្សានុភាវេន អត្តត្ថបរត្ថឧភយត្ថភេទតោ វា ទិដ្ឋធម្មិកសម្បរាយិកបរមត្ថភេទតោ វា អនេកប្បការានិ អញ្ញាយ អត្ថានិ។ តតោ – “អហោសិំ នុ ខោ អហំ អតីតមទ្ធាន”ន្តិអាទីសុ (ម។ និ។ ១។១៨; សំ។ និ។ ២។២០) កង្ខដ្ឋានេសុ វិនេយ្យ កង្ខំ, វិចិកិច្ឆំ វិនេត្វា វិនាសេត្វា ឯវំ កតសព្វកិច្ចោ ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោតិ។

ពាហុស្សុតកាចាចណ្ណតា សយត្ថា៉

៩៥៉ពិដ្ឋទតិត្តិ កា ឧប្បត្តិ? ពាទាឈសិឃំ ចិក្ខសក(ពាហុ៩ទត្ថា តាយ ទាឌា បិទតាច ឃាក្ញុំ ចា កត្តុំ ចា ក្រុញ្ញុំត្វា តាតាចិឆចិក្ខសតេហិ អត្ថាតំ ចិក្ខសារេបត្វា យហាអាកាទេស សកលសទិ៌ទ៌ ជិស្វា ឃំ ត ព្ពូឆ្វតិ តំ អបទេតត្វា អទេព្ញាត ចិក្ខសតេត ចិក្ខសារេបតិ៉ តស្ស ឲុកជិចសំ ឲុចំ កទេទាទេតា កត្តុទេចលិ យញ្ញុំត្រិឈសយទេឃា បទេត្តា៉ អឆ អចិក្ខសិទេតាច ក្ខស្សបទេក្ខត ឃឹសំ ទេចទេផ្ទា, ក្រុញ្ញុំត្វា, ជិចាទេសឃ្យុំ ក្ខបកន្តិ៉ បុតបិ ក្ខដ្ឋហិត្វា តទេឆច កទេទាទេតា ស្នុទិទេឃា អត្ត្យុទេតា៉ ឲុចំ ក្ខតិឃជិចទេសបិ តតិឃជិចទេសបិ៉ អឆស្ស ឲុចំ យណ្ណុតប្បសុតស្ស បិដ្ឋិទេទាទេកា ក្ខឆបិជិ៉ តទេស្សតឆទេហាសិ – “អទេហា ទេ, អហំ សត្ថាឆាទេយត ចិក្ខសទេត្តាបិ ព្ពូយស្សិ៍ កប្បទេក ចិក្ខសទេត អសត្តុទេដ្ឋា ទេលិកំ ក្ខប្បាទេឆសិ៉ ទេលិទេកា ច តាទេយស អបិឃកយតឹទេឃា ឆទេយ្ខា, ហត្ថាហំ, ទេលិកំ តិក្កុណ្យាមី”តិ ទញ្ញុំ បហាឃ បញ្ញុំខិត្វា ចិបស្សទេត្តា បទេក្ខកទេពាឈិំ សឆ្ឆិកត្វា ព្ពូយំ ក្ខឆាតកាឆំ អកាសិ –

“ពិដ្ឋ ទតិ កាយសុលប្បា ទេលិទេក, អតលក្ខុទិត្វា អតទេបក្ខុយាទេតា;

ចិក្ខសតដ្ឋាតា ចិទេទតា សច្ចចាឌឹ, ឲុទេកា ចទេទ ពក្កុចិសាឈកទេប្បា”តិ៉

តត្វ ពិដ្ឋា ច ទតិ ច បុទេត្ថា ក្ខត្តាច៉ កាយសុលត្តិ ចត្វកាយសុលំ៉ ចត្វកាយាបិ ហិ សុលស្ស ចិសឃាជិកាទេចត សុលត្តិ ក្ខច្ចត្តិ៉ ឃឆាហ – “អត្តុំ ទ្ធូបំ សុលំ សុលាក្ខបតិត”ត្តិ (សំ៉ តិ៉ ៦៉៩០)៉ ឲុចទេយតំ ពិដ្ឋ ទតិ កាយសុលប្បា ព្ពូយស្សិ៍ ឱ្យកាយសទេលិទេក អតលក្ខុទិត្វា អលត្តិ អកត្វា, ឲុតំ តប្បកត្តិ ចា សារក្ខតត្តិ ចា ឲុចំ អក្កុទេហត្វា៉ អតទេបក្ខុយាទេតាតិ ទេតត អលក្ខុទេឈត អតទេបក្ខុឈឃឹទេលិ, អបិហាលុទេកា, តិត្តុទេណ្យា, ចិក្ខសតដ្ឋាតា ចិទេទតា សច្ចចាឌឹ ឲុទេកា ចទេទតិ៉ តត្វ ចិក្ខសា ក្ខចិឆា – អកាទិកចិក្ខសា, អតកាទិកចិក្ខសា ច៉ តត្វ អកាទិកចិក្ខសា សាឋកទេចផតយាលិកក្ខុឌិ, អតកាទិកចិក្ខសា បត្តុយណ្ណុតាឌិ៉ ចិក្ខសា ឲុច ចិក្ខសតដ្ឋាតំ៉ តស្វា ចិក្ខសតដ្ឋាតា តិចិឆាឃ ចិទតិឃា ចិទេទតា៉ អចិតឆចចតទេតា សច្ចចាឌឹតិ ឲុចយទេត្វា ក្ខដ្ឋទេព្ញា៉

ចិក្ខសតដ្ឋាតកាឆាចណ្ណតា សយត្ថា៉

៩០៉បុត្តញ្ញូឆាទត្តិ កា ក្ខប្បត្តិ? ពាទាឈសិទេព្ញា កិទ បុទេត្ថា ឆហទកាទេល ឲុច អកិសិទេត្វា ទញ្ញុំ កាទេទសិ៉ ទេសា បផយកាឆាឃ ក្ខត្តុបទេក្ខកទេពាឈិសទេត្តា ចិឃ ទញ្ញុំសិទិយតុកចទេត្តា ឲុកជិចសំ ចិទេត្តុសិ – “អហំ ទញ្ញុំ កាទេទទេត្តា ពាហុតំ ក្ខក្កុំ កទេទាមិ៉ កិំ ទេយ ឲុកកត្តុត្វាឃ ព្ពូមិតា បិទេបត, ហត្ថ សុលយុប្បាទេឆមី”តិ ទញ្ញុំ បហាឃ បញ្ញុំខិត្វា ចិបស្សទេត្តា បទេក្ខកទេពាឈិំ សឆ្ឆិកត្វា ព្ពូយំ ក្ខឆាតកាឆំ អកាសិ –

“បុត្តញ្ញា ឆាទ៌ បិតទេប្បា យាតទ៌, ឆតាតិ ឆព្ញាតិ ច ពាត្តុចាតិ;

ហិត្វាន កាមានិ យថោធិកានិ, ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ"តិ។

តត្ថ ធនានីតិ មុត្តាមណិវេឡុរិយសង្ខសិលាបវាឡរជតជាតរូបាទីនិ រតនានិ។ ធញ្ញានីតិ សាលិវីហិយវគោធុមកង្គុវរកកុទ្រូសកប្បភេទានិ សត្ត សេសាបរណ្ណានិ ច។ ពន្ធវានីតិ ញាតិពន្ធុគោត្តពន្ធុមិត្តពន្ធុសិប្បពន្ធុវសេន ចតុព្ពិធេ ពន្ធវេ។ យថោធិកានីតិ សកសកឱធិវសេន ឋិតានេវ។ សេសំ វុត្តនយមេវាតិ។

បុត្តទារគាថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៤១. សង្គោ ឯសោតិ កា ឧប្បត្តិ? ពារាណសិយំ កិរ បាទលោលព្រហ្មទត្តោ នាម រាជា អហោសិ។ សោ បាតោវ យាគុំ វា ភត្តំ វា ភុញ្ជិត្វា តីសុ បាសាទេសុ តិវិធនាដកានិ បស្សតិ។ តិវិធនាដកានីតិ កិរ បុព្ពរាជតោ អាគតំ, អនន្តររាជតោ អាគតំ, អត្តនោ កាលេ ឧដ្ឋិតន្តិ។ សោ ឯកទិវសំ បាតោវ ទហរនាដកបាសាទំ គតោ។ តា នាដកិត្ថិយោ "រាជានំ រមាបេស្សាមា"តិ សក្កស្ស ទេវានមិន្ទស្ស អច្ឆរាយោ វិយ អតិមនោហរំ នច្ចគីតវាទិតំ បយោជេសុំ។ រាជា – "អនច្ឆរិយមេតំ ទហរាន"ន្តិ អសន្តុដ្ឋោ ហុត្វា មជ្ឈិមនាដកបាសាទំ គតោ។ តាបិ នាដកិត្ថិយោ តថេវ អកំសុ។ សោ តត្ថាបិ តថេវ អសន្តុដ្ឋោ ហុត្វា មហានាដកបាសាទំ គតោ។ តាបិ នាដកិត្ថិយោ តថេវ អកំសុ។ រាជា ទ្វេ តយោ រាជបរិវដ្ដេ អតីតានំ តាសំ មហល្លកភាវេន អដ្ឋិកង្កាលរូបសទិសំ នច្ចំ ទិស្វា គីតញ្ច អមធុរំ សុត្វា បុនទេវ ទហរនាដកបាសាទំ, បុន មជ្ឈិមនាដកបាសាទន្តិ ឯវំ វិចរិត្វា កត្ថចិ អសន្តុដ្ឋោ ចិន្តេសិ – "ឥមា នាដកិត្ថិយោ សក្កស្ស ទេវានមិន្ទស្ស អច្ឆរាយោ វិយ មំ រមាបេតុកាមា សព្វថាមេន នច្ចគីតវាទិតំ បយោជេសុំ, ស្វាហំ កត្ថចិ អសន្តុដ្ឋោ លោភមេវ វឌ្ឍេមិ, លោភោ ច នាម អបាយគមនីយោ ធម្មោ, ហន្ទាហំ លោភំ និគ្គណ្ហាមី"តិ រជ្ជំ បហាយ បព្ពជិត្វា វិបស្សន្តោ បច្ចេកពោធិំ សច្ឆិកត្វា ឥមំ ឧទានគាថំ អភាសិ –

"សង្គោ ឯសោ បរិត្តមេត្ថ សោខ្យំ, អប្បស្សាទោ ទុក្ខមេត្ថ ភិយ្យោ;

គឡោ ឯសោ ឥតិ ញត្វា មតិមា, ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ"តិ។

តស្សត្ថោ – សង្គោ ឯសោតិ អត្តនោ ឧបភោគំ និទ្ទិសតិ។ សោ ហិ សជ្ជន្តិ តត្ថ បាណិនោ កទ្ទមេ បវិដ្ឋោ ហត្ថី វិយាតិ សង្គោ។ បរិត្តមេត្ថ សោខ្យន្តិ ឯត្ថ បញ្ចកាមគុណូបភោគកាលេ វិបរីតសញ្ញាយ ឧប្បាទេតព្ពតោ កាមាវចរធម្មបរិយាបន្នតោ វា លាមកដ្ឋេន សោខ្យំ បរិត្តំ, វិជ្ជុប្បភាយ ឱភាសិតនច្ចទស្សនសុខំ វិយ ឥត្តរំ, តាវកាលិកន្តិ វុត្តំ ហោតិ។ អប្បស្សាទោ ទុក្ខមេត្ថ ភិយ្យោតិ ឯត្ថ ច យ្វាយំ "យំ ខោ, ភិក្ខវេ, ឥមេ បញ្ច កាមគុណេ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ សុខំ សោមនស្សំ, អយំ កាមានំ អស្សាទោ"តិ (ម. និ. ១.១៦៦) វុត្តោ។ សោ យទិទំ "កោ ច, ភិក្ខវេ, កាមានំ អាទីនវោ? ឥធ, ភិក្ខវេ, កុលបុត្តោ យេន សិប្បដ្ឋានេន ជីវិកំ កប្បេតិ, យទិ មុទ្ទាយ, យទិ គណនាយា"តិ ឯវមាទិនា (ម. និ. ១.១៦៧) នយេនេត្ថ វុត្តំ ទុក្ខំ ឧបនិធាយ អប្បោ ឧទកពិន្ទុមត្តោ ហោតិ។ អថ ខោ ទុក្ខមេវ

ភិយ្យោ ពហុ, ចតូសុ សមុទ្ទេសុ ឧទកសទិសំ ហោតិ។ តេន វុត្តំ “អប្បស្សាទោ ទុក្ខមេត្ថ ភិយ្យោ”តិ។ គឡោ ឯសោតិ អស្សាទំ ទស្សេត្វា អាកឌ្ឍនវសេន ពឡិសោ វិយ ឯសោ យទិទំ បញ្ច កាមគុណា។ ឥតិ ញត្វា មតិមាតិ ឯវំ ញត្វា ពុទ្ធិមា បណ្ឌិតោ បុរិសោ សព្ពម្បេតំ បហាយ ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោតិ។

សង្គគាថាវណ្ណនា សមត្តា។

១៧។ សន្ទាលយិត្វានាតិ កា ឧប្បត្តិ? ពារាណសិយំ កិរ អនិវត្តព្រហ្មទត្តោ នាម រាជា អហោសិ។ សោ សង្គាមំ ឱតិណ្ណោ អជិនិត្វា អញ្ញំ វា កិច្ចំ អារទ្ធោ អនិដ្ឋបេត្វា ន និវត្តតិ, តស្មា នំ ឯវំ សញ្ជានិំសុ។ សោ ឯកទិវសំ ឧយ្យានំ គច្ឆតិ។ តេន ច សមយេន វនទាហោ ឧដ្ឋាសិ។ សោ អគ្គិ សុក្ខានិ ច ហរិតានិ ច តិណាទីនិ ទហន្តោ អនិវត្តមានោ ឯវ គច្ឆតិ។ រាជា តំ ទិស្វា តប្បដិភាគនិមិត្តំ ឧប្បាទេសិ “យថាយំ វនទាហោ, ឯវមេវ ឯកាទសវិធោ អគ្គិ សព្ពសត្តេ ទហន្តោ អនិវត្តមានោវ គច្ឆតិ មហាទុក្ខំ ឧប្បាទេន្តោ, កុទាស្សុ នាមាហម្បិ ឥមស្ស ទុក្ខស្ស និវត្តនត្ថំ អយំ អគ្គិ វិយ អរិយមគ្គញាណគ្គិនា កិលេសេ ទហន្តោ អនិវត្តមានោ គច្ឆេយ្យ”ន្តិ? តតោ មុហុត្តំ គន្ត្វា កេវដ្ដេ អទ្ទស នទិយំ មច្ឆេ គណ្ហន្តេ។ តេសំ ជាលន្តរំ បវិដ្ឋោ ឯកោ មហាមច្ឆោ ជាលំ ភេត្វា បលាយិ។ តេ “មច្ឆោ ជាលំ ភេត្វា គតោ”តិ សទ្ទមកំសុ។ រាជា តម្បិ វចនំ សុត្វា តប្បដិភាគនិមិត្តំ ឧប្បាទេសិ – “កុទាស្សុ នាមាហម្បិ អរិយមគ្គញាណេន តណ្ហាទិដ្ឋិជាលំ ភេត្វា អសជ្ជមានោ គច្ឆេយ្យ”ន្តិ។ សោ រជ្ជំ បហាយ បព្ពជិត្វា វិបស្សនំ អារភិត្វា បច្ចេកពោធិំ សច្ឆាកាសិ, ឥមញ្ច ឧទានគាថំ អភាសិ –

“សន្ទាលយិត្វាន សំយោជនានិ, ជាលំវ ភេត្វា សលិលម្ពុចារី;

អគ្គីវ ទឌ្ឍំ អនិវត្តមានោ, ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ”តិ។

តស្សា ទុតិយបាទេ ជាលន្តិ សុត្តមយំ វុច្ចតិ។ អម្ពូតិ ឧទកំ, តត្ថ ចរតីតិ អម្ពុចារី, មច្ឆស្សេតំ អធិវចនំ។ សលិលេ អម្ពុចារី សលិលម្ពុចារី, តស្មិំ នទីសលិលេ ជាលំ ភេត្វា អម្ពុចារីវាតិ វុត្តំ ហោតិ។ តតិយបាទេ ទឌ្ឍន្តិ ទឌ្ឍដ្ឋានំ វុច្ចតិ។ យថា អគ្គិ ទឌ្ឍដ្ឋានំ បុន ន និវត្តតិ, ន តត្ថ ភិយ្យោ អាគច្ឆតិ, ឯវំ មគ្គញាណគ្គិនា ទឌ្ឍំ កាមគុណដ្ឋានំ អនិវត្តមានោ តត្ថ ភិយ្យោ អនាគច្ឆន្តោតិ វុត្តំ ហោតិ។ សេសំ វុត្តនយមេវាតិ។

សន្ទាលនគាថាវណ្ណនា សមត្តា។

១៨។ ឱក្ខិត្តចក្ខូតិ កា ឧប្បត្តិ? ពារាណសិយំ កិរ ចក្ខុលោលព្រហ្មទត្តោ នាម រាជា បាទលោលព្រហ្មទត្តោ វិយ នាដកទស្សនមនុយុត្តោ ហោតិ។ អយំ បន វិសេសោ – សោ អសន្តុដ្ឋោ តត្ថ តត្ថ គច្ឆតិ, អយំ តំ តំ នាដកំ ទិស្វា អតិវិយ អភិនន្ទិត្វា នាដកបរិវត្តទស្សនេន តណ្ហំ វឌ្ឍេន្តោ វិចរតិ។ សោ កិរ នាដកទស្សនាយ អាគតំ អញ្ញតរំ កុដុម្ពិយភរិយំ ទិស្វា រាគំ ឧប្បាទេសិ។ តតោ សំវេគមាបជ្ជិត្វា បុន

“ອຫັ ຂຼຸ ຕຫິຍາເວັດ຺ຕາ ອປາຍປຣິປູຣເກາ ກບິສ຺ສາມີ, ຫຕ຺ຖ ຕໍ ຕິກ຺ກາມີ”ຕິ ປຕ຺ຖຸຕ຺ວາ ບິປສ຺ສເນ຺ຕາ ປເຈ຺ຈກເບາຕິ ສຈ຺ຈິກຕ຺ວາ ອຕ຺ຕເນາ ປຸຣິຍປຕິປຕ຺ຕິ ກຣຫເນ຺ຕາ ຕປຸຊີປກ຺ກູລີປິກໍ ຂຼຸ ອຸທານກາຊໍ ອກາສິ –

“ຂຼກ຺ກິຕ຺ຕຈກ຺ກຸ ຄ ຈ ປິເຕເລີເລີ, ຖຸຕ຺ຕິເຕ຺ຣເຍາ ຣກ຺ກິຕຍາຄສາເຄາ;

ອຄຈສ຺ສູເຕາ ອປຣິເຕຍ຺ຍສາເຄາ, ວເກາ ຈເຣ ຕກ຺ກຸບິສາຫາເກປ຺ປາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຂຼກ຺ກິຕ຺ຕຈກ຺ກຸຕິ ເຫຕ຺ຖາລິຕ຺ຕຈກ຺ກຸ, ສຕ຺ຕ ກີຈຊີຄີ ປຊີປາຊີຍາ ເຕເປຕ຺ວາ ປຣິຈຊ຺ກເຫຕຕ຺ຕເຕສ຺ສຄຕ຺ຖ ຍຸກາຍຕ຺ຕ ເປກ຺ກຸຍາເຄາຕິ ຖຸຕ຺ຕ ເຫາຕິ. ຄ ຕຸ ຫຄຸກຊີຄາ ຫເຕຍຊີ ສຊ຺ຊຸເຊເຕ຺ຕາ ວຈຕີຍ຺ຍຂຼກ຺ກິຕ຺ຕຈກ຺ກຸຕາ ຄ ສຍລສາຣູປ຺ປາ ເຫາຕີ. ຄ ຈ ປິເຕເລີເລີຕິ ວກສ຺ສ ຖຸຕິເຍາ, ຊິຕ຺ຕິ ຕຕິເຍາຕິ ວຈັ ກລຍຊ຺ຊຸປຈິນິຕຸກາຍຕາຍ ກລ຺ຍຍາຄປິເຕາ ຈິຍ ອກຈເນ຺ຕາ, ຊີເຍຈາຣິກອຄຈຊີຕຈາຣິກຈິຣເຕາ ຈາ. ຖຸຕ຺ຕິເຕ຺ຣເຍາຕິ ລສຸ ຂຼເຕ຺ຣເຍສຸ ຂຼຊ ຈິສຸຖຸຕ຺ຕາຈເສສຈເສຄ ເກາປິຕິເຕ຺ຣເຍາ. ຣກ຺ກິຕຍາຄສາເຄາຕິ ຍາຄສໍ ເຍຈ ຍາຄສາຄໍ, ຕໍ ຣກ຺ກິຕຍສ຺ສາຕິ ຣກ຺ກິຕຍາຄສາເຄາ. ຍຊາ ກິເລເສຫິ ຄ ຈິລຸປ຺ປຕິ, ວຈັ ຣກ຺ກິຕຈິເຕ຺ຕາຕິ ຖຸຕ຺ຕ ເຫາຕິ. ອຄຈສ຺ສູເຕາຕິ ຂຼຍາຍ ປຊີປຕ຺ຕິຍາ ເຕສຸ ເຕສຸ ອາຣມ຺ເມລສຸ ກິເລສອຄ຺ຄາສ຺ສຈຈິຣຫິເຕາ. ອປຣິເຕຍ຺ຍສາເຄາຕິ ວຈັ ອຄ຺ຄາສ຺ສຈຈິຣຫາຈ ກິເລສກ຺ກິຫີ ອປຣິເຕຍ຺ຍສາເຄາ. ຕາຫິຊ຺ຊາ ຈາ ອຄຈສ຺ສູເຕາ, ອຊ຺ຊຕ຺ຕາ ອປຣິເຕຍ຺ຍສາເຄາ. ເສສໍ ຖຸຕ຺ຕຄຍເຍຈາຕິ.

ຂຼກ຺ກິຕ຺ຕຈກ຺ກຸກາຊາຈລ຺ລຄາ ສຍຕ຺ຕາ.

໑໔. ຂຼຫາຣຍິຕ຺ວາຕິ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ຕາຣາຫສີຍໍ ກິຣ ອຍໍ ອເຍ຺ຍາປິ ຈາຕຸຍາສິກເສ຺ຕຫູເຕເຕ຺ຕາ ຄາຍ ຣາຊາ ຈຕຸຍາເສ ຈຕຸຍາເສ ອຸຍ຺ຍາຄກີຍ໌ອໍ ກຈ຺ຈຕິ. ເສາ ວກຄີຈສໍ ກິຍຸຕໍ ຍຊ຺ຊູເຍ ຍາເສ ອຸຍ຺ຍາຄໍ ປຈິສເນ຺ຕາ ອຸຍ຺ຍາຄຊ຺ວາເຣ ປຕ຺ຕສຊ຺ຊາຄ຺ຄ ປຸປ຺ຜາລຊ຺ຊຕຈິຊປໍ ປາຣິຊ຺ຊຕ຺ຕກເກາຈິຍ໌ອາເຣ ຊິສ຺ວາ ວກໍ ປຸປ຺ຜໍ ກເຫຕ຺ວາ ອຸຍ຺ຍາຄໍ ປາຈິສິ. ຕເຕາ “ຣເຍ຺ຍາ ອກ຺ຄປຸປ຺ຜໍ ກຫິຕ”ນ຺ຕິ ອເຍ຺ຍາຕເຣາປິ ອຍເຈ຺ຈາ ຫຕ຺ຖກ຺ກເຕ຺ຊ ຊິເຕາ ວຈ ວກໍ ປຸປ຺ຜໍ ອກ຺ຄເຫສິ. ວເຕເຄຈ ອຸປິເຍຄ ສເຕ຺ຕາ ຕລກາເຍາ ອກ຺ຄເຫສິ. ປຸປ຺ຜໍ ອຄສ຺ສາເຊ຺ຕາ ປຕ຺ຕຍິ ກຫິຍ຺ຍຸ. ເສາ ຣຸເຍ຺ຍາ ຄິປ຺ປຕ຺ຕປຸເປ຺ຜາ ລຊ຺ຊຍເຕ຺ຕາຈ ອເຫາສິ. ຕໍ ຣາຊາ ສາຍຄຸປຍເຍ ອຸຍ຺ຍາຄາ ຄິກ຺ກຍເຕ຺ຕາ ຊິສ຺ວາ “ກິ ກເຕາ ອຍໍ ຣຸເຍ຺ຍາ, ຍຍ ອາກຍຄເຈລີຍໍ ຍຫິຈລ຺ລສາລຊ຺ຊເຣສຸ ປຈາຍ໌ອສຊິສປຸປ຺ຜາລຊ຺ຊເຕາ ອເຫາສິ, ຂຼຊາຄິ ຄິປ຺ປຕ຺ຕປຸເປ຺ຜາ ຂາເຕາ”ຕິ ຈິເຕ຺ຕເຕ຺ຕາ ຕເສ຺ສວຈິເຊ຺ຣ ອປຸປ຺ຜິຕໍ ຣຸກ຺ກໍ ສຊ຺ຊຸຕ຺ຖປລີສໍ ອຊ຺ຊສ. ຊິສ຺ວາ ຈສ຺ສ ວຕເຕເຫາສິ – “ອຍໍ ຣຸເຍ຺ຍາ ປຸປ຺ຜກຣິຕສາລຕ຺ຕາ ຕາຫຸຂຄສ຺ສ ເລີກຄີເຍາ ອເຫາສິ, ເຕຄ ຍຸຫຸເຕ຺ຕຄເຈ ຍ໌ສຄໍ ປເຕ຺ຕາ, ອຍໍ ປຄເຍ຺ຍາ ອເລີກຄີຍຕ຺ຕາ ຕເຊຈ ຊິເຕາ. ຂຼເຕຍິ ຣຊ຺ຊ ປຸປ຺ຜິຕຣຸເຍ຺ຍາ ຈິຍ ເລີກຄີຍໍ, ກິກ຺ກາເຈາ ປຄ ອປຸປ຺ຜິຕຣຸເຍ຺ຍາ ຈິຍ ອເລີກຄີເຍາ. ຕສ຺ວາ ຍາຈ ຂຼເຕຍິ ອຍໍ ຣຸເຍ຺ຍາ ຈິຍ ຄ ຈິລຸປ຺ປຕິ, ຕາຈ ອຍຍເຍ຺ຍາ ສຊ຺ຊຸຕ຺ຖປເຕ຺ຕາ ຍຊາ ປາຣິຊ຺ຊຕ຺ຕເກາ, ວຈັ ກາສາເຈຄ ປຣິສຊ຺ຊຸເຕ຺ຄ ຫຸຕ຺ວາ ປຕ຺ຖຸຕິຕຕ຺ຕ”ນ຺ຕິ. ເສາ ຣຊ຺ຊ ປຫາຍ ປຕ຺ຖຸຕ຺ວາ ບິປສ຺ສເນ຺ຕາ ປເຈ຺ຈກເບາຕິ ສຈ຺ຈິກຕ຺ວາ ຂຼຸ ອຸທານກາຊໍ ອກາສິ –

“ຂຼຫາຣຍິຕ຺ວາ ກິຫິຍ຺ຍຊ຺ຊຄາຄິ, ສຊ຺ຊຸຕ຺ຖປເຕ຺ຕາ ຍຊາ ປາຣິລເຕ຺ຕາ;

កាសាយវត្ថោ អភិនិក្ខមិត្វា, ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ”តិ។

តត្ថ កាសាយវត្ថោ អភិនិក្ខមិត្វាតិ ឥមស្ស បាទស្ស គេហា អភិនិក្ខមិត្វា កាសាយវត្ថោ ហុត្វាតិ ឯវមត្ថោ វេទិតព្វោ។ សេសំ វុត្តនយេនេវ សក្កា ជានិតុន្តិ ន វិត្ថារិតន្តិ។

បារិច្ឆត្តកគាថាវណ្ណនា សមត្តា។

តតិយោ វគ្គោ និដ្ឋិតោ។

៦៥. រសេសូតិ កា ឧប្បត្តិ? អញ្ញតរោ កិរ ពារាណសិរាជា ឧយ្យានេ អមច្ចបុត្តេហិ បរិវុតោ សិលាបដ្ដបោក្ខរណិយំ កីឡតិ។ តស្ស សូទោ សព្ពមំសានំ រសំ គហេត្វា អតីវ សុសង្ខតំ អន្តរភត្តំ បចិត្វា ឧបនាមេសិ។ សោ តត្ថ គេធមាបន្នោ កស្សចិ កិញ្ចិ អទត្វា អត្តនាវ ភុញ្ជិ។ ឧទកកីឡាតោ ច អតិវិកាលេ និក្ខន្តោ សីឃំ សីឃំ ភុញ្ជិ។ យេហិ សទ្ធិំ បុព្ពេ ភុញ្ជតិ, ន តេសំ កញ្ចិ សរិ។ អថ បច្ឆា បដិសង្ខានំ ឧប្បាទេត្វា “អហោ, មយា បាបំ កតំ, យ្វាហំ រសតណ្ហាយ អភិភូតោ សព្ពជនំ វិសរិត្វា ឯកកោវ ភុញ្ជិំ។ ហន្ទ រសតណ្ហំ និគ្គណ្ហាមី”តិ រជ្ជំ បហាយ បព្ពជិត្វា វិបស្សន្តោ បច្ចេកពោធិំ សច្ឆិកត្វា អត្តនោ បុព្ពបដិបត្តិំ គរហន្តោ តប្បដិបក្ខគុណទីបិកំ ឥមំ ឧទានគាថំ អភាសិ –

“រសេសុ គេធំ អករំ អលោលោ, អនញ្ញបោសី សបទានចារី;

កុលេ កុលេ អប្បដិពទ្ធចិត្តោ, ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ”តិ។

តត្ថ រសេសូតិ អម្ពិលមធុរតិត្តកកដុកលោណិកខារិកកសាវាទិភេទេសុ សាយនីយេសុ។ គេធំ អករន្តិ គិទ្ធិំ អករោន្តោ, តណ្ហំ អនុប្បាទេន្តោតិ វុត្តំ ហោតិ។ អលោលោតិ “ឥទំ សាយិស្សាមិ, ឥទំ សាយិស្សាមី”តិ ឯវំ រសវិសេសេសុ អនាកុលោ។ អនញ្ញបោសីតិ បោសេតព្វកសទ្ធិវិហារិកាទិវិរហិតោ , កាយសន្ធារណមត្តេន សន្តុដ្ឋោតិ វុត្តំ ហោតិ។ យថា វា បុព្ពេ ឧយ្យានេ រសេសុ គេធករណលោលោ ហុត្វា អញ្ញបោសី អាសិំ, ឯវំ អហុត្វា យាយ តណ្ហាយ លោលោ ហុត្វា រសេសុ គេធំ ករោតិ។ តំ តណ្ហំ ហិត្វា អាយតិំ តណ្ហាមូលកស្ស អញ្ញស្ស អត្តភាវស្ស អនិព្ពត្តនេន អនញ្ញបោសីតិ ទស្សេតិ។ អថ វា អត្ថភញ្ជនកដ្ឋេន អញ្ញាតិ កិលេសា វុច្ចន្តិ។ តេសំ អបោសនេន អនញ្ញបោសីតិ អយមេត្ថ អត្ថោ។ សបទានចារីតិ អវោក្កម្មចារី អនុបុព្ពចារី, ឃរបដិបាដិំ អឆឌ្ឌេត្វា អឌ្ឍកុលញ្ច ទលិទ្ទកុលញ្ច និរន្តរំ បិណ្ឌាយ បវិសមានោតិ អត្ថោ។ កុលេ កុលេ អប្បដិពទ្ធចិត្តោតិ ខត្តិយកុលាទីសុ យត្ថ កត្ថចិ កិលេសវសេន អលគ្គចិត្តោ, ចន្ទូបមោ និច្ចនវកោ ហុត្វាតិ អត្ថោ។ សេសំ វុត្តនយមេវាតិ។

រសគេធគាថាវណ្ណនា សមត្តា។

៩៩. បហាយ បញ្ចាវរណានីតិ កា ឧប្បត្តិ? ពារាណសិយំ កិរ អញ្ញតរោ រាជា បឋមជ្ឈានលាភី អហោសិ។ សោ ឈានានុរក្ខណត្ថំ រជ្ជំ បហាយ បព្ពជិត្វា វិបស្សន្តោ បច្ចេកពោធឹ សច្ឆិកត្វា អត្តនោ បដិបត្តិទីបកំ ឥមំ ឧទានគាថំ អភាសិ –

“បហាយ បញ្ចាវរណានិ ចេតសោ, ឧបក្កិលេសេ ព្យបនុជ្ជ សព្ពេ;

អនិស្សិតោ ឆេត្វ សិនេហទោសំ, ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ”តិ។

តត្ថ អាវរណានីតិ នីវរណានេវ។ តានិ អត្ថតោ ឧរគសុត្តេ វុត្តានិ។ តានិ បន យស្មា អព្ភាទយោ វិយ ចន្ទសូរិយេ ចេតោ អាវរន្តិ, តស្មា “អាវរណានិ ចេតសោ”តិ វុត្តានិ។ តានិ ឧបចារេន វា អប្បនាយ វា បហាយ។ ឧបក្កិលេសេតិ ឧបគម្ម ចិត្តំ វិពាធេន្តេ អកុសលេ ធម្មេ, វត្ថោបមាទីសុ វុត្តេ អភិជ្ឈាទយោ វា។ ព្យបនុជ្ជាតិ បនុទិត្វា វិនាសេត្វា, វិបស្សនាមគ្គេន បជហិត្វាតិ អត្ថោ។ សព្ពេតិ អនវសេសេ។ ឯវំ សមថវិបស្សនាសម្បន្នោ បឋមមគ្គេន ទិដ្ឋិនិស្សយស្ស បហីនត្តា អនិស្សិតោ។ សេសមគ្គេហិ ឆេត្វា តេធាតុកំ សិនេហទោសំ, តណ្ហារាគន្តិ វុត្តំ ហោតិ។ សិនេហោ ឯវ ហិ គុណបដិបក្ខតោ សិនេហទោសោតិ វុត្តោ។ សេសំ វុត្តនយមេវាតិ។

អាវរណគាថាវណ្ណនា សមត្តា។

១០០. វិបិដ្ឋិកត្វានាតិ កា ឧប្បត្តិ? ពារាណសិយំ កិរ អញ្ញតរោ រាជា ចតុត្ថជ្ឈានលាភី អហោសិ។ សោ ឈានានុរក្ខណត្ថំ រជ្ជំ បហាយ បព្ពជិត្វា វិបស្សន្តោ បច្ចេកពោធឹ សច្ឆិកត្វា អត្តនោ បដិបត្តិទីបកំ ឥមំ ឧទានគាថំ អភាសិ –

“វិបិដ្ឋិកត្វាន សុខំ ទុខញ្ច, បុព្ពេវ ច សោមនស្សទោមនស្សំ;

លទ្ធានុបេក្ខំ សមថំ វិសុទ្ធំ, ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ”តិ។

តត្ថ វិបិដ្ឋិកត្វានាតិ បិដ្ឋិតោ កត្វា, ឆឌ្ឌេត្វា ជហិត្វាតិ អត្ថោ។ សុខំ ទុខញ្ចាតិ កាយិកំ សាតាសាតំ។ សោមនស្សទោមនស្សន្តិ ចេតសិកំ សាតាសាតំ។ ឧបេក្ខន្តិ ចតុត្ថជ្ឈានុបេក្ខំ។ សមថន្តិ ចតុត្ថជ្ឈានសមថមេវ។ វិសុទ្ធន្តិ បញ្ចនីវរណវិតក្កវិចារបីតិសុខសង្ខាតេហិ នវហិ បច្ចនីកធម្មេហិ វិមុត្តត្តា វិសុទ្ធំ, និទ្ធន្តសុវណ្ណមិវ វិគតូបក្កិលេសន្តិ អត្ថោ។

អយំ បន យោជនា – វិបិដ្ឋិកត្វាន សុខំ ទុក្ខញ្ច បុព្ពេវ បឋមជ្ឈានុបចារភូមិយំយេវ ទុក្ខំ, តតិយជ្ឈានុបចារភូមិយំ សុខន្តិ អធិប្បាយោ។

បុត អាគតោ ចុត្តិ ធកាទំ បទតោ តេត្វា “សោយតស្ស៍ ធោយតស្សញ្ចា ចិបិដ្ឋិកញ្ញាត បុនេត្តចា”តិ អធិការោ៍ ខេតត សោយតស្ស៍ ចតុត្ថជ្ឈានុបចារេន, ធោយតស្សញ្ចា ទុតិយជ្ឈានុបចារេនយេចាតិ ឌីរេបតិ៍ ឲតាតិ ហិ ឲតេបំ បរិយាយតោ បហាតព្វាតាតិ៍ តិប្បទិយាយតោ បត ទុក្ខស្ស បធយជ្ឈានំ, ធោយតស្សស្ស ទុតិយជ្ឈានំ, សុខស្ស តតិយជ្ឈានំ, សោយតស្សស្ស ចតុត្ថជ្ឈានំ បហាតព្វានំ៍ យចាហ – “បធយជ្ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ ចិហទតិ ឲត្ថុប្បន្នំ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ អបរិសេសំ តិរុជ្ឈតិ”តិអាទិ (សំ៍ តិ៍ ៥៍៥១០)៍ តំ សត្ថំ អដ្ឋសាលិតិយា ធម្មសង្គហដ្ឋកចាយំ (ធ៍ ស៍ អដ្ឋ៍ ១៩៥) ចុត្តិ៍ យតោ បុនេត្តច តីសុ បធយជ្ឈានាតីសុ ទុក្ខធោយតស្សសុខាតិ ចិបិដ្ឋិកញ្ញា ឲតេត្តច ចតុត្ថជ្ឈានេត សោយតស្ស៍ ចិបិដ្ឋិកញ្ញា ព្ពយាយ បដិបធាយ លទ្ធានុបេក្ខ សយធំ ចិសុទ្ធិ ឲពោ ធទេតិ៍ សេសំ សត្តុត្ថ បាកដមេវាតិ៍

ចិបិដ្ឋិកញ្ញាកាចាធណ្ណតា សយត្តា៍

ឲប៍៍អារទ្ធិចីទិយោតិ កា ឧប្បត្តិ? អញ្ញាតរោ កិរ បច្ចន្តរាជា សហស្សយោធបរិវារោ ពាលកាយោ ទដេ្ឋត លុទ្ទកោ, បញ្ញាយ យហន្តោ អហោសិ៍ សោ ឲកទិចសំ “កិញ្ចាបិ អហំ លុទ្ទកោ, បញ្ញាចតា ធ បត សក្កា សកលជម្ពុទីបំ កហេតុ”ន្តិ ចិន្តេត្វា សាយន្តុរញ្ញោ ទូតំ បិរហេសិ – “សត្តទិចសព្ភន្តរេ ធយ រជ្ជំ ចា ទេតុ យុទ្ធំ ចា”តិ៍ តតោ សោ អត្តតោ អយច្ចេ សយោធានេត្វា អាហ – “យយា តុម្ហេ អនាបុច្ឆាយេច សាហសំ កតំ, អយុកស្ស រញ្ញោ ឲធំ បហិតំ, កិំ កាតព្វ”ន្តិ? តេ អាហំសុ – “សក្កា, យហារាជ, សោ ទូតោ តិចត្តេតុ”ន្តិ? “ត សក្កា, កតោ តចិស្សតី”តិ៍ “យទិ ឲធំ ចិតាសិតយព្វាតយា, ខេតត ហិ ទុក្ខំ អញ្ញាស្ស សតេ្វត យទិតុំ៍ ហត្ថ, យយំ អញ្ញាយញ្ញា បហរិត្វា យរាយ, អត្តានំ បហរិត្វា យរាយ, ឧត្តន្ត្តាយ, ចិសំ ខាធាយា”តិ៍ ឲធំ តេសុ ឲកយេកោ យរណយេច សំចណ្ណេតិ៍ តតោ រាជា – “កិំ ធយ, ព្ពយេហិ, អត្ថិ, កណេ, យយ្ហំ យោធា”តិ អាហ៍ អច “អហំ, យហារាជ, យោធោ, អហំ, យហារាជ, យោធោ”តិ តំ យោធសហស្ស៍ ឧដ្ឋហិ៍

រាជា “ឲតេ ឧបបរិក្ខិស្សាយី”តិ យន្ត្វា ចិតកំ សជ្ជេត្វា អាហ – “យយា, កណេ, ព្ពធំ តាយ សាហសំ កតំ, តំ ធយ អយច្ចា បដិក្កោសន្តិ, សោហំ ចិតកំ បចិសិស្សាយិ, កោ យយា សទ្ធិំ បចិសិស្សតិ, កេត យយ្ហំ ជីចិតំ បរិច្ចត្តុ”ន្តិ? ឲធំ ចុត្តេ បញ្ចសតា យោធា ឧដ្ឋហិំសុ – “យយំ, យហារាជ, បចិសាយា”តិ៍ តតោ រាជា អបរេ បញ្ចសតេ យោធេ អាហ – “តុម្ហេ ព្ពធាតិ, តាតា, កិំ ករិស្សថា”តិ? តេ អាហំសុ – “តាយំ, យហារាជ, បុរិសការរោ, ព្ពត្តិកិរិយា ឲសា, អបិច យហារាជេត បដិរញ្ញោ ទូតោ បេសិតោ, ខេតត យយំ រញ្ញោ សទ្ធិំ យុជ្ឈិត្វា យរិស្សាយា”តិ៍ តតោ រាជា “បរិច្ចត្តំ តុម្ហេហិ យយ ជីចិត”ន្តិ ចតុរង្គិតិ សេតំ សត្តយ្ហិត្វា ខេតត យោធសហស្សេត បរិចុតោ កន្ត្វា រជ្ជសីយាយ តិសីទិ៍

សោបិ បដិរាជា តំ បចត្តិំ សុត្វា “អរេ, សោ លុទ្ទករាជា យយ ទាសស្សាបិ តប្បហោតី”តិ កុជ្ឈិត្វា សព្វំ ពាលកាយំ អាទាយ យុជ្ឈិតុំ តិក្ខមិ៍ លុទ្ទករាជា តំ អព្ភុយ្យាតំ ទិស្វា ពាលកាយំ អាហ – “តាតា, តុម្ហេ ព្ពហុកា; សព្វេ សម្បិណ្ឌិត្វា, អសិចម្មំ កហេត្វា, សីឃំ ព្ពយស្ស រញ្ញោ បុរតោ ឧជុកំ ឲច កច្ឆថា”តិ៍ តេ តថា អកំសុ៍ អថ សា សេតា ទ្វិធា ភិជ្ជិត្វា អន្តរយទាសិ៍ តេ តំ រាជានំ ជីចក្កាហំ កណ្ហិំសុ, អញ្ញោ យោធា បលាយិំសុ៍ លុទ្ទករាជា “តំ យារេយី”តិ បុរតោ ធាចតិ, បដិរាជា តំ អភយំ យាចិ៍ តតោ តស្ស អភយំ ទត្វា, សបថំ ការាបេត្វា, តំ អត្តតោ យតុស្ស៍ កត្វា, តេត សហ អញ្ញំ រាជានំ អព្ភុកន្ត្វា, តស្ស រជ្ជសីយាយ ឋត្វា បេសេសិ – “រជ្ជំ ចា ធយ ទេតុ យុទ្ធំ

ᨧᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ “ᩋᩉᩴ ᩑᨠᨿᩩᨴ᩠ᨵᨾ᩠ᨸᩥ ᨶ ᩈᩉᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩁᨭ᩠ᨮᩴ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨲᩮᩈᩥ᪨ ᩑᨲᩮᨶᩮᩅ ᩏᨸᩣᨿᩮᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᩁᩣᨩᩣᨶᩮᩣ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩁᩣᨩᩣᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨣ᩠ᨣᩉᩮᩈᩥ᪨

ᩈᩮᩣ ᩑᨠᩈᨲᩁᩣᨩᨸᩁᩥᩅᩩᨲᩮᩣ ᩈᨠᩃᨩᨾ᩠ᨻᩩᨴᩦᨸᩮ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᩋᨶᩩᩈᩣᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ – “ᩋᩉᩴ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨡᩩᨴ᩠ᨴᨠᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥᩴ, ᩈᩮᩣᨾ᩠ᩉᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨬᩣᨱᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩈᨠᩃᨩᨾ᩠ᨻᩩᨴᩦᨸᩔ ᩍᩔᩁᩮᩣ ᨩᩣᨲᩮᩣ᪨ ᨲᩴ ᨡᩮᩣ ᨸᨶ ᨾᩮ ᨬᩣᨱᩴ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩅᩦᩁᩥᨿᩈᨾ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶᩮᩅ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩥᨴᩣᨿ ᨶ ᩅᩥᩁᩣᨣᩣᨿ ᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ, ᩈᩣᨵᩩ ᩅᨲᩔ ᩈ᩠ᩅᩣᩉᩴ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨬᩣᨱᩮᨶ ᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨣᩅᩮᩈᩮᨿ᩠ᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ, ᨸᩩᨲ᩠ᨲᨴᩣᩁᨬ᩠ᨧ ᩈᨠᨩᨶᨸᨴᨾᩮᩅ ᨸᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ, ᨸᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩴ ᩈᨾᩣᨴᩣᨿ ᩅᩥᨸᩔᨶᩴ ᩋᩣᩁᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩮᩣᨵᩥᩴ ᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᩦᩁᩥᨿᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨴᩦᨸᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩍᨾᩴ ᩏᨴᩣᨶᨣᩣᨳᩴ ᩋᨽᩣᩈᩥ –

“ᩋᩣᩁᨴ᩠ᨵᩅᩦᩁᩥᨿᩮᩣ ᨸᩁᨾᨲ᩠ᨳᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ, ᩋᩃᩦᨶᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨠᩩᩈᩦᨲᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥ;

ᨴᩊ᩠ᩉᨶᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮᩣ ᨳᩣᨾᨻᩃᩪᨸᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ, ᩑᨠᩮᩣ ᨧᩁᩮ ᨡᨣ᩠ᨣᩅᩥᩈᩣᨱᨠᨸ᩠ᨸᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩣᩁᨴ᩠ᨵᩴ ᩅᩦᩁᩥᨿᨾᩔᩣᨲᩥ ᩋᩣᩁᨴ᩠ᨵᩅᩦᩁᩥᨿᩮᩣ᪨ ᩑᨲᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᩦᩁᩥᨿᩣᩁᨾ᩠ᨽᩴ ᩋᩣᨴᩥᩅᩦᩁᩥᨿᩴ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨ ᨸᩁᨾᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩴ, ᨲᩔ ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨸᩁᨾᨲ᩠ᨳᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ᪨ ᩑᨲᩮᨶ ᩅᩦᩁᩥᨿᩣᩁᨾ᩠ᨽᩮᨶ ᨸᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᨹᩃᩴ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨ ᩋᩃᩦᨶᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᩑᨲᩮᨶ ᨻᩃᩅᩦᩁᩥᨿᩪᨸᨲ᩠ᨳᨾ᩠ᨽᩣᨶᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨧᩮᨲᩈᩥᨠᩣᨶᩴ ᩋᩃᩦᨶᨲᩴ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨ ᩋᨠᩩᩈᩦᨲᩅᩩᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩑᨲᩮᨶ ᨮᩣᨶᩣᩈᨶᨧᨦ᩠ᨠᨾᨶᩣᨴᩦᩈᩩ ᨠᩣᨿᩔ ᩋᨶᩮᩣᩈᩦᨴᨶᩴ᪨ ᨴᩊ᩠ᩉᨶᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮᩣᨲᩥ ᩑᨲᩮᨶ “ᨠᩣᨾᩴ ᨲᨧᩮᩣ ᨧ ᨶ᩠ᩉᩣᩁᩩ ᨧᩣ”ᨲᩥ (ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪒᪨᪑᪘᪔; ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪒᪨᪕; ᨾᩉᩣᨶᩥ᪨ ᪑᪙᪖) ᩑᩅᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨴᩉᨶᩅᩦᩁᩥᨿᩴ ᨴᩔᩮᨲᩥ, ᨿᩴ ᨲᩴ ᩋᨶᩩᨸᩩᨻ᩠ᨻᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨴᩦᩈᩩ ᨸᨴᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨠᩣᨿᩮᨶ ᨧᩮᩅ ᨸᩁᨾᩈᨧ᩠ᨧᩴ ᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨧ ᨶᩴ ᩋᨲᩥᩅᩥᨩ᩠ᨫᨸᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᩅᩣ ᩑᨲᩮᨶ ᨾᨣ᩠ᨣᩈᨾ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᩅᩦᩁᩥᨿᩴ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨ ᨲᨬ᩠ᩉᩥ ᨴᩊ᩠ᩉᨬ᩠ᨧ ᨽᩣᩅᨶᩣᨸᩣᩁᩥᨸᩪᩁᩥᩴ ᨣᨲᨲ᩠ᨲᩣ, ᨶᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮᩣ ᨧ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩮᩣ ᨸᨭᩥᨸᨠ᩠ᨡᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩴᩈᨾᨦ᩠ᨣᩦᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣᨸᩥ ᨴᩊ᩠ᩉᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮᩣ ᩋᩔᩣᨲᩥ “ᨴᩊ᩠ᩉᨶᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᨳᩣᨾᨻᩃᩪᨸᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣᨲᩥ ᨾᨣ᩠ᨣᨠ᩠ᨡᨱᩮ ᨠᩣᨿᨳᩣᨾᩮᨶ ᨬᩣᨱᨻᩃᩮᨶ ᨧ ᩏᨸᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ, ᩋᨳ ᩅᩣ ᨳᩣᨾᨽᩪᨲᩮᨶ ᨻᩃᩮᨶ ᩏᨸᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣᨲᩥ ᨳᩣᨾᨻᩃᩪᨸᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ, ᨳᩥᩁᨬᩣᨱᨻᩃᩪᨸᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩑᨲᩮᨶ ᨲᩔ ᩅᩦᩁᩥᨿᩔ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨬᩣᨱᩈᨾ᩠ᨸᨿᩮᩣᨣᩴ ᨴᩦᨸᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨿᩮᩣᨶᩥᩈᩮᩣ ᨸᨵᩣᨶᨽᩣᩅᩴ ᩈᩣᨵᩮᨲᩥ᪨ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᨽᩣᨣᨾᨩ᩠ᨫᩥᨾᩩᨠ᩠ᨠᨭ᩠ᨮᩅᩦᩁᩥᨿᩅᩈᩮᨶ ᩅᩣ ᨲᨿᩮᩣᨸᩥ ᨸᩣᨴᩣ ᨿᩮᩣᨩᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᩈᩮᩈᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᨾᩮᩅᩣᨲᩥ᪨

ᩋᩣᩁᨴ᩠ᨵᩅᩦᩁᩥᨿᨣᩣᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᩈᨾᨲ᩠ᨲᩣ᪨

᪔᪘᪨ ᨸᨭᩥᩈᩃ᩠ᩃᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥ? ᩍᨾᩥᩔᩣ ᨣᩣᨳᩣᨿ ᩋᩣᩅᩁᨱᨣᩣᨳᩣᨿ ᩏᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᩈᨴᩥᩈᩣ ᩑᩅ ᩏᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥ, ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩣ᪨ ᩋᨲ᩠ᨳᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿᩴ ᨸᨶᩔᩣ ᨸᨭᩥᩈᩃ᩠ᩃᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩮᩉᩥ ᨲᩮᩉᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩮᩉᩥ ᨸᨭᩥᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩃ᩠ᩃᩦᨶᩴ ᩑᨠᨲ᩠ᨲᩈᩮᩅᩥᨲᩣ ᩑᨠᩦᨽᩣᩅᩮᩣ, ᨠᩣᨿᩅᩥᩅᩮᨠᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨫᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᨶᩦᨠᨫᩣᨸᨶᨲᩮᩣ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩃᨠ᩠ᨡᨱᩪᨸᨶᩥᨩ᩠ᨫᩣᨶᨲᩮᩣ ᨧ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩅᩥᩅᩮᨠᩮᩣ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨭ᩠ᨮ ᩈᨾᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᨶᩦᩅᩁᨱᩣᨴᩥᨸᨧ᩠ᨧᨶᩦᨠᨫᩣᨸᨶᨲᩮᩣ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩪᨸᨶᩥᨩ᩠ᨫᩣᨶᨲᩮᩣ ᨧ ᨫᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨾᨣ᩠ᨣᨹᩃᩣᨶᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩈᨬ᩠ᨬᩣᨴᩥᨸᨧ᩠ᨧᨶᩦᨠᨫᩣᨸᨶᨲᩮᩣ, ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩪᨸᨶᩥᨩ᩠ᨫᩣᨶᨲᩮᩣᨿᩮᩅ ᨧᩮᨲ᩠ᨳ ᨹᩃᩣᨶᩥ᪨ ᩍᨵ ᨸᨶ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩪᨸᨶᩥᨩ᩠ᨫᩣᨶᨾᩮᩅ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩮᨲᩴ᪨ ᩑᩅᨾᩮᨲᩴ ᨸᨭᩥᩈᩃ᩠ᩃᩣᨶᩴ ᨫᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᩋᩁᩥᨬ᩠ᨧᨾᩣᨶᩮᩣ, ᩋᨩᩉᨾᩣᨶᩮᩣ, ᩋᨶᩥᩔᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩮᩣ᪨ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩪᨲᩥ

ចិបស្សត្វបកោឃុ បញ្ចាក្ខន្ធាឌិឆយេ្យុហ្ គិច្ចន្តិ សតាតំ, សមិតំ, អក្ខរាកិល្លិ៍ អត្ថឆយុ្ចារីតិ ទោ ឆយេ្ អារទ្ឋ បចត្តយារេតត អត្យាតំ ចិបស្សិតាឆយុំ ចរយារេតា៍ អច ចា ឆយុាតិ តច លេវិក្យត្តរឆយុា, ទោសំ ឆយុាគំ អត្ថលេវិយោ ឆយុោតិ អត្ថឆយុោ, ចិបស្សិតាយេតំ អឌិចចតំ៍ តត្ថ "ឆយុាគំ គិច្ចំ អត្ថឆយុចារី"តិ ចត្តទេត្ថា កាចាចក្ខន្ធសុលត្តំ ចិកត្តិញ្ញត្តយេត "ឆយេ្យុហ្"តិ ចុត្តំ សិឃា៍ អាឌិតចំ សយុ្សិតា កទេចស្សុតិ តាឃ អត្ថឆយុចរិតាសព្វាតាឃ ចិបស្សិតាឃ អគិច្ចាការាឌិទោសំ តឹសុ កទេចសុ សយត្ថបស្សទេត្តា ឲចំ ឌ្លូយំ កាឃចិទេចកចិត្តចិទេចកំ អរិច្ចាយារេតា សិលាបុ្យត្តចិបស្សិតាសព្វាតាឃ បដិបឆាឃ អឆិកទោតាតិ ចត្តទេត្ថា ឲទេកា ចទេទតិ ឲចំ យោរេភតា ទេចឌិតន្ត្តា៍

បដិសល្លាភកាចាចណ្ណានា សយត្ថា៍

សិ០៍ តល្យាណ្ហយត្តិ កា ក្ខប្យត្តិ? អញ្ញាតទោ កិរ ឌារាលាសិរាឌោ យចច្ចរាឌាត្យការេចត តកាទំ បឆក្លិលំ កទោតិ៍ តស្ស បរីទទេសាកាឃ អាចន្ធិតចឆឃា សត្តា ប៉ុទទោតា កច្ឆត្តាបិ គិចត្តិត្វា តទេយច ក្ខទេល្លាទេកត្តិ, បឆ្ឆទោតា កច្ឆត្តាបិ, ក្ខទេកាហិ បទេស្សិហិ កច្ឆត្តាបិ៍ បកតិឃា ឲច ហិ ទ្យុន្ធូឆស្សទេត បុណ្ណចត្តសយុត្តរាឌឆស្សទេត ច អតិទេត្តា ទេលិទេកា៍ អច អញ្ញាតទោ ក្សុធូ្យឃគិឃាបិ ក្ខបរិបិសាឆកតា សីហបញ្ចារំ ចិចរិត្វា ឌូទេលិកឃយាទោតា អន្តុសិ៍ ទារាឌោ តំ ឌិស្វាច បដិតន្ធចិទេត្តា ហុត្វា អយច្ចំ អាលាទេបសិ – "ឌាតាហិ តាច, កទេល, អឃំ ត្តត្តិ សសាយិកា ចា អសាយិកា ចា"តិ៍ ទេសា កត្តា "សសាយិកា"តិ អារោចេសិ៍ អច រាឌា ចិន្តេសិ – "ត្ត្លូយា ចិំសតិសហស្សតាងកិត្តិទេយា ទេឆចច្ឆរទេយា ចិយ យំទេយច ឲកំ អកិទទេយត្តិ, ទេសា ឆាតាហំ ឲតាបិ អតុសិត្វា បទស្ស ត្តត្តិយា តល្យ៉ាត្តប្បាទេឆសិ, សា ក្ខប្យត្តា អបិយទេយច អាកន្ធតី"តិ តល្យាឃ អាឌិតចំ ឌិស្វា "ហត្ថ តំ គិក្កល្យាមី"តិ ទន្ធំ បហាឃ បព្ពាឌិត្វា ចិបស្សទេត្តា បទេច្ចកទេពាធិំ សច្ឆិកត្វា ត្តុយំ ក្ខានកាចំ អកាសិ –

"តល្យាណ្ហឃំ បត្តឃបយុយទេត្តា, អទេតញ្ញអមុ្ទកោ សុតចា សតីយា;

សព្វាតឆយេ្យុ គិឃទោតា បឆាតចា, ឲទេកា ចទេទ លក្កចិសាណកប្យោ"តិ៍

តត្ថ តល្យាណ្ហយត្តិ គិត្ថាតំ, ឲចំ ឌិន្ធូឌិតចាឃ តល្យាឃ ឲច អប្យចត្តិ៍ អប្យយទេត្តាតិ សាតច្ចការី សក្កច្ចការី៍ អទេតញ្ញអមុ្ទកោតិ អលិលិយុទោតា៍ អច ចា អទេតញ្ញោ ច អមុ្ទកោ ច, បល្លិទោតា ញ្ញទេត្តាតិ ចុត្តំ ទេហាតិ៍ ហិតសុលសយ្យាបត់ សុតយស្ស អត្ថីតិ សុតចា អាកាយសយ្យទេត្តាតិ ចុត្តំ ទេហាតិ៍ សតីយាតិ ចិទកតាឌិតំ អត្ថស្សុទិតា៍ សព្វាតឆយេ្យុតិ ឆយុបបរិក្លាឃ បរិញ្ញាតឆយេ្យុ៍ គិឃទោតាតិ អរិឃយក្កេត គិឃាយំ បត្តា៍ បឆាតចាតិ សយុប្យឆាតចិទិឃសយ្យទេត្តា៍ ក្ខប្យឌិបិឌិឃា ឲស បិទេផា ទេយារេឌតទេត្ថា៍ ឲចទេយទោតហិ អប្យាឌាឌីហិ សយត្តាកទោតា គិឃាយសយ្យាបកោត បឆារេតត បឆាតចា, ទោត បឆារេតត បត្តគិឃាយត្តា គិឃទោតា, តទោតា អទេហត្តប្យត្តិឃា សព្វាតឆយេ្យុ៍ អទេហា ហិ បុត សព្វាតន្ត្តាកាចទោតា "សព្វាតឆយេ្យុ"តិ ចុច្ចតិ៍ យថាហ "ទេយ ច សព្វាតឆយុាទេស, ទេយ ច ទេសលា បុទ្ធ ត្តឆា"តិ (សុ៍ គិ៍ ១០៣៣; ចុឡ្ឡអតិ៍ អឌិតយាណចប្បន្ធាគិទេឆ្នស សិ)៍ ទេសសំ ចុត្តតយទេចាតិ៍

តល្យាណ្ហឃកាចាចណ្ណានា សយត្ថា៍

សិល៍ សីហេហា ចាតិ កា ឧប្បត្តិ? អញ្ញាតរស្ស កិរ ឥរាលាសិររញ្ញោ ធុររ ឧឃ្យាត់ ហេតាតិ៍ រេសា បរេកច ចុឌ្ឍាឃ ឧឃ្យាត់ កន្ធរេត្តា អត្តរាយរេក្កុ ឃាភា ឌូរុឃ្យុស្កកឌ្ឍាត់ ឧបកេតា “យុគ់ រេឆាចិស្សាយី”តិ៍ តស្ថិញ្ញា បរេតរេរ សីហី រេបិតក់ ឌរេភត្វា រេកាចរាឃ កតា៍ រាឌបុរិរេសា តំ ជិស្វា “សីហរេបិតរេកា រេតចា”តិ អារេរារេចសិ៍ រាឌា “សីហេហា កិរ ភ កស្សចិ ភាឃតី”តិ តំ ឧបបរិក្លិតុំ រេភរិអាឌិតិ អារេកាឌីរេបសិ៍ សីហរេបិតរេកា តំ សត្ថិ ស្វុត្វាបិ តរេឆច សឃិ៍ រាឌា ឃាចតតិឃក់ អារេកាឌីរេបសិ, រេសា តតិឃចាររេ សីសំ ឧក្លិបិត្វា សត្ថំ បរិសំ ឌូរេលិរេកត្វា តរេឆច សឃិ៍ អឆ រាឌា “ឃាចស្ស យាតា ភាកន្ធតិ, តាច កន្ធាយា”តិ ចត្វា កន្ធរេត្តា ចិរេត្តសិ – “តំ ជិចសំ ឌារេតាបិ សីហរេបិតរេកា ភ សត្តសតិ ភ កាឃតិ, កុឌាស្ស ភាយាហយ្យិ តល្យាជិឌ្ឍិបរិតាសំ រេលត្វា ភ សត្តរេសឃ្យំ ភ ការេឃឃ្យ”ត្តិ៍ រេសា តំ អារឃ្ឫល់ កេហត្វា, កន្ធរេត្តា បុភ រេកចរេដ្ឋហិ យរេន្ធ កេហត្វា សាលាស្វុ ឥត្ថិត្វា បសារិរេត ឌារេល ចាតំ អលក្កុរេឃច កន្ធយាត់ ជិស្វា, តយ្យិ គិយិត្តុំ អក្កុរេហសិ – “កុឌាស្ស ភាយាហយ្យិ តល្យាជិឌ្ឍិឌាល៍ រេយាហឌាល៍ ចា ចារេលត្វា ឲចំ អសដ្ឋយារេភា កេន្ធឃ្យ”ត្តិ៍

អឆ ឧឃ្យាត់ កត្វា សិលិបដ្ឋរេបិក្លុរលិតីររ គិសិរេត្តា ចាតផ្កាហតាតិ បក្សុយាតិ ឌូភយិត្វា ឧភក់ ឋុសិត្វា ចាតចិករេយ បុភ ឃឆាផរេភ ជិតាតិ ឧភរេកភ អភុបលិត្តាតិ ជិស្វា តយ្យិ គិយិត្តុំ អក្កុរេហសិ – “កុឌាស្ស ភាយាហយ្យិ ឃឆា ឲតាតិ ឧភរេក ឌាតាតិ ឧភរេកភ អភុបលិត្តាតិ តិដ្ឋត្តិ, ឲចរេយចំ រេលិរេក ឌារេតា រេលិរេកភ អភុបលិរេត្តា តិរេដ្ឋឃ្យ”ត្តិ៍ រេសា បុភប្បុត់ “ឃឆា សីហចាតបក្សុយាតិ, ឲចំ អសត្តសរេត្តភ អសដ្ឋយារេភភ អភុបលិរេត្តភ កចិតព្ពា”ត្តិ ចិរេត្តត្វា, រឌ្ជំ បហាឃ បព្វាឌិត្វា, ចិបស្សរេត្តា បរេច្ចករេពាធិំ សច្ឆិកត្វា ព្ពាយំ ឧភាភកាចំ អភាសិ –

“សីហេហាច សរេទ្ធស្វុ អសត្តសរេត្តា, ចារេតាច ឌាលយ្យិអសដ្ឋយារេភា;

បក្សុយំច រេតារេឃភ អលិប្បយារេភា, ឲរេកា ចររេ ឧក្កុចិសាណាកប្បោ”តិ៍

តត្ថ សីហេហាតិ ចត្តាររេរា សីហា – តិណសីហេហា, បណ្ឌុសីហេហា, កាឡអសីហេហា, រេកសរសីហេហាតិ៍ រេកសរសីហេហា រេតសំ អក្កុយក្ខាឃតិ៍ រេសាច ព្ពាឆ អធិរេប្បរេតា៍ ចារេតា បុរត្តិយាជិចរេសភ អរេភកចិរេឆា, បក្សុំ រត្តរេសតាជិចរេសភ៍ រេតស្វុ រេឃា រេកាចិ ចារេតា ឃំកិញ្ចិ បក្សុយញ្ច ចដ្ឋតិរេឃច៍ តត្ថ ឃស្មា សត្តារេសា អត្តសិរេភរេហភ រេហាតិ, អត្តសិរេភរេហា ច តល្យារេលរេបិ, រេសាបិ ជិឌ្ឍិសយ្យឃុរេត្តភ ចា ជិឌ្ឍិចិប្យឃុរេត្តភ ចា រេលិរេកភ រេហាតិ, រេសា ច តល្យារេឃច៍ សដ្ឋត់ បភ តត្ថ ឧបបរិក្លាចិរហិតស្ស រេយារេហភ រេហាតិ, រេយារេហា ច អចិដ្ឋា៍ តត្ថ សយរេឆភ តល្យាឃ បហាត់ រេហាតិ, ចិបស្សភាឃ, អចិដ្ឋាឃ៍ តស្មា សយរេឆភ អត្តសិរេភហំ បហាឃ សីហេហាច សរេទ្ធស្វុ អភិច្ចាជិស្វុ អសត្តសរេត្តា, ចិបស្សភាឃ រេយាហំ បហាឃ ចារេតាច ឌាលយ្យិញ្ញត្ថាឃតភាជិស្វុ អសដ្ឋយារេភា, សយរេឆរេភច រេលិក់ រេលិកសយ្យឃុត្តុំ ឲច ជិឌ្ឍិញ្ញា បហាឃ, បក្សុយំច រេតារេឃភ សព្វកចរេការេកេលិរេកភ អលិប្បយារេភា៍ ឲត្ត ច សយឆស្ស សីលំ បក្ឌ្ឍាត់, សយរេឆា សយាធិ, ចិបស្សភា បញ្ញាតិ៍ ឲចំ រេតស្វុ ទ្វីស្វុ ធរេម្មស្វុ សិរេទ្ធស្វុ តរេឃាបិ ពត្ថា សិទ្ធា រេហាត្តិ៍ តត្ថ សីលក្លរេត្ថភ ស្វុររេតា រេហាតិ៍ រេសា សីហេហាច សរេទ្ធស្វុ អាឈាតចត្ដ្វស្វុ កុឌ្ឍិញ្ញុកាយតាឃ ភ សត្តសតិ៍ បញ្ញាក្លរេត្ថភ បដិចិទ្ធសការេចា ចារេតាច ឌាលយ្យិញ្ញត្ថាជិឆយ្ហូរេភរេត ភ សដ្ឋតិ, សយាធិក្លរេត្ថភ ចិតរារេកា បក្សុយំច រេតារេឃភ រារេកភ ភ លិប្បតិ៍ ឲចំ សយឆចិបស្សភាហិ សីលសយាធិបញ្ញាក្លរេត្ថហិ ច ឃឆាសយ្ហូចំ អចិដ្ឋាតល្យាត់ តិណ្ណញ្ញា

អកុសលមូលានំ បហានវសេន អសន្តសន្តោ អសជ្ជមានោ អលិប្បមានោ ច វេទិតព្ពោ។ សេសំ វុត្តនយមេវាតិ។

អសន្តសន្តគាថាវណ្ណនា សមត្តា។

៧២។ សីហោ យថាតិ កា ឧប្បត្តិ? អញ្ញតរោ កិរ ពារាណសិរាជា បច្ចន្តំ កុបិតំ វូបសមេតុំ គាមានុគាមិមគ្គំ ឆឌ្ឌេត្វា, ឧជុំ អដវិមគ្គំ គហេត្វា, មហតិយា សេនាយ គច្ឆតិ។ តេន ច សមយេន អញ្ញតរស្មិំ បព្ពតបាទេ សីហោ ពាលសុរិយាតបំ តប្បមានោ និបន្នោ ហោតិ។ តំ ទិស្វា រាជបុរិសា រញ្ញោ អារោចេសុំ។ រាជា “សីហោ កិរ សទ្ទេន ន សន្តសតី”តិ ភេរិសង្ខបណវាទីហិ សទ្ទំ ការាបេសិ។ សីហោ តថេវ និបជ្ជិ។ ទុតិយម្បិ ការាបេសិ។ សីហោ តថេវ និបជ្ជិ។ តតិយម្បិ ការាបេសិ។ សីហោ “មម បដិសត្តុ អត្ថី”តិ ចតូហិ បាទេហិ សុប្បតិដ្ឋិតំ បតិដ្ឋហិត្វា សីហនាទំ នទិ។ តំ សុត្វាវ ហត្ថារោហាទយោ ហត្ថិអាទីហិ ឱរោហិត្វា តិណគហនានិ បវិដ្ឋា, ហត្ថិអស្សគណា ទិសាវិទិសា បលាតា។ រញ្ញោ ហត្ថីបិ រាជានំ គហេត្វា វនគហនានិ បោថយមានោ បលាយិ។ សោ តំ សន្ធារេតុំ អសក្កោន្តោ រុក្ខសាខាយ ឱលម្ពិត្វា , បថវិំ បតិត្វា, ឯកបទិកមគ្គេន គច្ឆន្តោ បច្ចេកពុទ្ធានំ វសនដ្ឋានំ បាបុណិត្វា តត្ថ បច្ចេកពុទ្ធេ បុច្ឆិ – “អបិ, ភន្តេ, សទ្ទមស្សុត្ថា”តិ? “អាម, មហារាជា”តិ។ “កស្ស សទ្ទំ, ភន្តេ”តិ? “បឋមំ ភេរិសង្ខាទីនំ, បច្ឆា សីហស្សា”តិ។ “ន ភាយិត្ថ, ភន្តេ”តិ? “ន មយំ, មហារាជ, កស្សចិ សទ្ទស្ស ភាយាមា”តិ។ “សក្កា បន, ភន្តេ, មយ្ហម្បិ ឯទិសំ កាតុ”ន្តិ? “សក្កា, មហារាជ, សចេ បព្ពជសី”តិ។ “បព្ពជាមិ, ភន្តេ”តិ។ តតោ នំ បព្ពាជេត្វា បុព្ពេ វុត្តនយេនេវ អាភិសមាចារិកំ សិក្ខាបេសុំ។ សោបិ បុព្ពេ វុត្តនយេនេវ វិបស្សន្តោ បច្ចេកពោធិំ សច្ឆិកត្វា ឥមំ ឧទានគាថំ អភាសិ –

“សីហោ យថា ទាឋពលី បសយ្ហ រាជា មិគានំ អភិភុយ្យ ចារី;

សេវេថ បន្តានិ សេនាសនានិ, ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ”តិ។

តត្ថ សហនា ច ហននា ច សីឃជវត្តា ច សីហោ។ កេសរសីហោវ ឥធ អធិប្បេតោ។ ទាឋា ពលមស្ស អត្ថីតិ ទាឋពលី។ បសយ្ហ អភិភុយ្យាតិ, ឧភយំ ចារីសទ្ទេន សហ យោជេតព្ពំ បសយ្ហចារី អភិភុយ្យចារីតិ។ តត្ថ បសយ្ហ និគ្គហេត្វា ចរណេន បសយ្ហចារី, អភិភវិត្វា, សន្តាសេត្វា, វសីកត្វា, ចរណេន អភិភុយ្យចារី។ ស្វាយំ កាយពលេន បសយ្ហចារី, តេជសា អភិភុយ្យចារី។ តត្ថ សចេ កោចិ វទេយ្យ – “កិំ បសយ្ហ អភិភុយ្យ ចារី”តិ, តតោ មិគានន្តិ សាមិវចនំ ឧបយោគវចនំ កត្វា “មិគេ បសយ្ហ អភិភុយ្យ ចារី”តិ បដិវត្តព្ពំ។ បន្តានីតិ ទូរានិ។ សេនាសនានីតិ វសនដ្ឋានានិ។ សេសំ វុត្តនយេនេវ សក្កា ជានិតុន្តិ ន វិត្ថារិតន្តិ។

ទាឋពលីគាថាវណ្ណនា សមត្តា។

៧៣។ មេត្តំ ឧបេក្ខន្តិ កា ឧប្បត្តិ? អញ្ញតរោ កិរ រាជា មេត្តាទិឈានលាភី អហោសិ។ សោ “ឈានសុខន្តរាយករំ រជ្ជ”ន្តិ ឈានានុរក្ខណត្ថំ

រជ្ជំ បហាយ បព្ពជិត្វា វិបស្សន្តោ បច្ចេកពោធឹ សច្ឆិកត្វា, ឥមំ ឧទានគាថំ អភាសិ –

មេត្តំ ឧបេក្ខំ ករុណំ វិមុត្តឹ, អាសេវមានោ មុទិតញ្ច កាលេ;

សព្ពេន លោកេន អវិរុជ្ឈមានោ, ឯកោ ចរេ ខគ្គវិសាណកប្បោ”តិ។

តត្ថ “សព្ពេ សត្តា សុខិតា ហោន្តូ”តិអាទិនា នយេន ហិតសុខូបនយនកាមតា មេត្តា។ “អហោ វត ឥមម្ហា ទុក្ខា វិមុច្ចេយ្យុ”ន្តិអាទិនា នយេន អហិតទុក្ខាបនយនកាមតា ករុណា។ “មោទន្តិ វត ភោន្តោ សត្តា មោទន្តិ សាធុ សុដ្ឋូ”តិអាទិនា នយេន ហិតសុខាវិប្បយោគកាមតា មុទិតា។ “បញ្ញាយិស្សន្តិ សកេន កម្មេនា”តិ សុខទុក្ខេសុ អជ្ឈុបេក្ខនតា ឧបេក្ខា។ គាថាពន្ធសុខត្ថំ បន ឧប្បដិបាដិយា មេត្តំ វត្វា ឧបេក្ខា វុត្តា, មុទិតា បច្ឆា។ វិមុត្តិន្តិ ចតស្សោបិ ហិ ឯតា អត្តនោ បច្ចនីកធម្មេហិ វិមុត្តត្តា វិមុត្តិយោ។ តេន វុត្តំ “មេត្តំ ឧបេក្ខំ ករុណំ, វិមុត្តឹ, អាសេវមានោ មុទិតញ្ច កាលេ”តិ។

តត្ថ អាសេវមានោតិ ភាវេន្តោ តិកចតុក្កជ្ឈានវសេន, ឧបេក្ខំ ចតុត្ថជ្ឈានវសេន ភាវយមានោ។ កាលេតិ មេត្តំ អាសេវិត្វា តតោ វុដ្ឋាយ ករុណំ, តតោ វុដ្ឋាយ មុទិតំ, តតោ ឥតរតោ វា និប្បីតិកជ្ឈានតោ វុដ្ឋាយ ឧបេក្ខំ អាសេវមានោ “កាលេ អាសេវមានោ”តិ វុច្ចតិ, អាសេវិតុំ ផាសុកាលេ វា។ សព្ពេន លោកេន អវិរុជ្ឈមានោតិ ទសសុ ទិសាសុ សព្ពេន សត្តលោកេន អវិរុជ្ឈមានោ។ មេត្តាទីនញ្ហិ ភាវិតត្តា សត្តា អប្បដិកូលា ហោន្តិ។ សត្តេសុ ច វិរោធភូតោ បដិឃោ វូបសម្មតិ។ តេន វុត្តំ – “សព្ពេន លោកេន អវិរុជ្ឈមានោ”តិ។ អយមេត្ថ សង្ខេបោ, វិត្ថារតោ បន មេត្តាទិកថា អដ្ឋសាលិនិយា ធម្មសង្គហដ្ឋកថាយំ (ធ. ស. អដ្ឋ. ២៥១) វុត្តា។ សេសំ បុព្ពវុត្តសទិសមេវាតិ។

អប្បមញ្ញាគាថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

រាគញ្ច ទោសញ្ចាតិ កា ឧប្បត្តិ? រាជគហំ កិរ ឧបនិស្សាយ មាតង្គោ នាម បច្ចេកពុទ្ធោ វិហរតិ សព្ពបច្ឆិមោ បច្ចេកពុទ្ធានំ។ អថ អម្ហាកំ ពោធិសត្តេ ឧប្បន្នេ ទេវតាយោ ពោធិសត្តស្ស បូជនត្ថាយ អាគច្ឆន្តិយោ តំ ទិស្វា “មារិសា, មារិសា, ពុទ្ធោ លោកេ ឧប្បន្នោ”តិ ភណិំសុ។ សោ និរោធា វុដ្ឋហន្តោ តំ សទ្ទំ សុត្វា, អត្តនោ ច ជីវិតក្ខយំ ទិស្វា, ហិមវន្តេ មហាបបាតោ នាម បព្ពតោ បច្ចេកពុទ្ធានំ បរិនិព្ពានដ្ឋានំ, តត្ថ អាកាសេន គន្ត្វា បុព្ពេ បរិនិព្ពុតបច្ចេកពុទ្ធស្ស អដ្ឋិសង្ឃាតំ បបាតេ បក្ខិបិត្វា, សិលាតលេ និសីទិត្វា ឥមំ ឧទានគាថំ អភាសិ –

“រាគញ្ច ទោសញ្ច បហាយ មោហំ, សន្ទាលយិត្វាន សំយោជនានិ;

ᩋᩈᨶ᩠ᨲᩈᩴ ᨩᩦᩅᩥᨲᩈᨦ᩠ᨡᨿᨾ᩠ᩉᩥ, ᩑᨠᩮᩣ ᨧᩁᩮ ᨡᨣ᩠ᨣᩅᩥᩈᩣᨱᨠᨸ᩠ᨸᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩁᩣᨣᨴᩮᩣᩈᨾᩮᩣᩉᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩈᩴᨿᩮᩣᨩᨶᩣᨶᩦᨲᩥ ᨴᩈ ᩈᩴᨿᩮᩣᨩᨶᩣᨶᩥ᪨ ᨲᩣᨶᩥ ᨧ ᨲᩮᨶ ᨲᩮᨶ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᨶ ᩈᨶ᩠ᨴᩣᩃᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩋᩈᨶ᩠ᨲᩈᩴ ᨩᩦᩅᩥᨲᩈᨦ᩠ᨡᨿᨾ᩠ᩉᩦᨲᩥ ᨩᩦᩅᩥᨲᩈᨦ᩠ᨡᨿᩮᩣ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨧᩩᨲᩥᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᨸᩁᩥᨽᩮᨴᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᨬ᩠ᨧ ᨩᩦᩅᩥᨲᩈᨦ᩠ᨡᨿᩮ ᨩᩦᩅᩥᨲᨶᩥᨠᨶ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨸᩉᩦᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩈᨶ᩠ᨲᩈᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩑᨲ᩠ᨲᩣᩅᨲᩣ ᩈᩮᩣᨸᩣᨴᩥᩈᩮᩈᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨵᩣᨲᩩᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩣᨳᩣᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩮ ᩋᨶᩩᨸᩣᨴᩥᩈᩮᩈᩣᨿ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨵᩣᨲᩩᨿᩣ ᨸᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨿᩦᨲᩥ᪨

ᨩᩦᩅᩥᨲᩈᨦ᩠ᨡᨿᨣᩣᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᨽᨩᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨠᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥ? ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᨠᩥᩁ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᩋᩣᨴᩥᨣᩣᨳᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩮᨶᩮᩅ ᩍᨴ᩠ᨵᩴ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᩋᨶᩩᩈᩣᩈᨲᩥ᪨ ᨲᩔ ᨡᩁᩮᩣ ᩋᩣᨻᩣᨵᩮᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᩥ, ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣ ᩅᩮᨴᨶᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩅᩦᩈᨲᩥᩈᩉᩔᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩮᩣ ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᨸᩣᨴᩈᨾ᩠ᨻᩣᩉᨶᩣᨴᩦᨶᩥ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩣ “ᨶ ᨴᩣᨶᩣᨿᩴ ᩁᩣᨩᩣ ᨩᩦᩅᩥᩔᨲᩥ, ᩉᨶ᩠ᨴ ᨾᨿᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᩁᨱᩴ ᨣᩅᩮᩈᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩔ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨿᩣᨧᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩮ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩉᨶ᩠ᨲᩥᨿᩮᩅ, ᨶ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩃᨽᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣᨸᩥ ᩋᩣᨻᩣᨵᩣ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ “ᩍᨲ᩠ᨳᨶ᩠ᨶᩣᨾᩮᩣ ᨧ ᩍᨲ᩠ᨳᨶ᩠ᨶᩣᨾᩮᩣ ᨧ ᨠᩩᩉᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ? ᨲᨲᩮᩣ ᨲᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩦᩈᩴ ᨧᩣᩃᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩩᨱ᩠ᩉᩦ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩮᨸᩥ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩣ “ᩁᩣᨩᩣ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᩃᨽᨾᩣᨶᩣ ᨸᩁᨾᩮᨶ ᨸᩣᩁᩥᨩᩩᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᨸᩦᩊᩥᨲᩣ ᨸᩩᨶᨴᩮᩅ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩮᨶ ᨧ ᩁᨬ᩠ᨬᩣ “ᨠᩩᩉᩥᩴ, ᨲᩣᨲᩣ, ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᨣᨲᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩣᩉᩴᩈᩩ – “ᨴᩮᩅᩴ ᨴᩩᨻ᩠ᨻᩃᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨩᩦᩅᩥᨠᨽᨿᩮᨶᩋᩈᩩᨠᩴ ᨶᩣᨾ ᨩᨶᨸᨴᩴ ᨣᨲᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᩈᩦᩈᩴ ᨧᩣᩃᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ – “ᨿᨶ᩠ᨶᩪᨶᩣᩉᩴ ᨸᩩᨶᩮᩅ ᩅᩦᨾᩴᩈᩮᨿ᩠ᨿᩴ, ᨠᩥᩴ ᨸᩩᨶᨸᩥ ᩑᩅᩴ ᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ ᨶᩮᩣ”ᨲᩥ? ᩈᩮᩣ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩋᩣᨻᩣᨵᩥᨠᩁᩮᩣᨣᩮᨶ ᨹᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨻᩣᩊ᩠ᩉᩅᩮᨴᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨣᩥᩃᩣᨶᩣᩃᨿᩴ ᩋᨠᩣᩈᩥ᪨ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᨿᩮᩣ ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩈᨴᩥᩈᨾᩮᩅ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩋᨠᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩮᨸᩥ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩣ ᨲᨳᩮᩅ ᨸᩩᨶ ᨻᩉᩩᨲᩁᩴ ᨩᨶᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨠ᩠ᨠᨾᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩑᩅᩴ ᩁᩣᨩᩣ ᨿᩣᩅᨲᨲᩥᨿᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩈᨴᩥᩈᩴ ᩋᨠᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩮᨸᩥ ᨲᨳᩮᩅ ᨸᨠ᩠ᨠᨾᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᨾ᩠ᨸᩥ ᨲᩮ ᩋᩣᨣᨲᩮ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᩋᩉᩮᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᩁᩴ ᩋᨠᩴᩈᩩ, ᨿᩮ ᨾᩴ ᨻ᩠ᨿᩣᨵᩥᨲᩴ ᨸᩉᩣᨿ ᩋᨶᨸᩮᨠ᩠ᨡᩣ ᨸᨠ᩠ᨠᨾᩥᩴᩈᩪ”ᨲᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨸᩉᩣᨿ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨸᩔᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩮᩣᨵᩥᩴ ᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩴ ᩏᨴᩣᨶᨣᩣᨳᩴ ᩋᨽᩣᩈᩥ –

“ᨽᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩮᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ ᨠᩣᩁᨱᨲ᩠ᨳᩣ, ᨶᩥᨠ᩠ᨠᩣᩁᨱᩣ ᨴᩩᩃ᩠ᩃᨽᩣ ᩋᨩ᩠ᨩ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣ;

ᩋᨲ᩠ᨲᨭ᩠ᨮᨸᨬ᩠ᨬᩣ ᩋᩈᩩᨧᩦ ᨾᨶᩩᩔᩣ, ᩑᨠᩮᩣ ᨧᩁᩮ ᨡᨣ᩠ᨣᩅᩥᩈᩣᨱᨠᨸ᩠ᨸᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨽᨩᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩈᩁᩦᩁᩮᨶ ᩋᩃ᩠ᩃᩦᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨿᩥᩁᩩᨸᩣᩈᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩅᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨩᩃᩥᨠᨾ᩠ᨾᩣᨴᩦᩉᩥ ᨠᩥᩴᨠᩣᩁᨸᨭᩥᩔᩣᩅᩥᨲᩣᨿ ᨧ ᨸᩁᩥᨧᩁᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩑᨲᩮᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩣᩁᨱᨲ᩠ᨳᩣ, ᨽᨩᨶᩣᨿ ᩈᩮᩅᨶᩣᨿ ᨧ ᨶᩣᨬ᩠ᨬᩴ ᨠᩣᩁᨱᨾᨲ᩠ᨳᩥ, ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩑᩅ ᨶᩮᩈᩴ ᨠᩣᩁᨱᩴ, ᩋᨲ᩠ᨳᩉᩮᨲᩩ ᩈᩮᩅᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨶᩥᨠ᩠ᨠᩣᩁᨱᩣ ᨴᩩᩃ᩠ᩃᨽᩣ ᩋᨩ᩠ᨩ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ “ᩍᨲᩮᩣ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩃᨧ᩠ᨨᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨸᨭᩥᩃᩣᨽᨠᩣᩁᨱᩮᨶ ᨶᩥᨠ᩠ᨠᩣᩁᨱᩣ, ᨠᩮᩅᩃᩴ –

“ᩏᨸᨠᩣᩁᩮᩣ ᨧ ᨿᩮᩣ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ,

សុខេ ទុក្ខេ ច យោ សមា;

អត្តក្លាណិ ច យោ ហិត្វា,

យោ ច ហិត្វាត្រូកប្បេកា”តិ॰ (ទី॰ និ॰ ១॰២៩៤) –

ឯតំ ទុក្ខេន អធិមោន ហិត្តការេចន សមន្នាគតា ទុល្លភា អជ្ជ ហិត្វា॰ អត្តនិ ឋិតា ឯតេសំ បញ្ញា, អត្តានំមេវ ឧបលិលេកត្តិ, ត អញ្ញាតិ អត្តជ្ជបញ្ញា॰ ឋិជ្ជត្តបញ្ញាតិ អយម្បិ កិរ បេហិរាលបិរេធា, សម្បតិ ឋិជ្ជិមេវ អត្តេ ឯតេសំ បញ្ញា, អាយតិំ ត បេក្កត្តីតិ ទុត្តំ ហោតិ॰ អសុចីតិ អសុចិតា អគធិមេន កាយចរីយតោតិមេន សមន្នាគតា॰ សេសំ បុព្វេ ទុត្តតមេវតេច ចេឌិតព្វាត្តិ॰

ការលត្តកាទាចល្កតា សមត្តា॰

ចត្តេត្វា ចក្កោ តិជ្ជិតា ឯកាឌសហិ កាទាហិ॰

ឯចមេវមំ ឯកចត្តាលីសកាទាបរិយាលំ លក្កចិសាលាសុត្តំ កត្តចិតេច ទុត្តត បោឌតាតមេន សព្វត្ត យទាត្រូប៉ំ បោឌេត្វា អត្ថវត្តិតោ អត្តតោ ច ចេឌិតព្វំ॰ អតិចិត្តាទកមេន បត អយេត្វិ ត សព្វត្ត បោឌិតត្តិ॰

បរេយត្តឌោតិកាយ ឲក្កក-អជ្ជកថាយ

សុត្តនិបាត-អជ្ជកថាយ លក្កចិសាលាសុត្តចល្កតា តិជ្ជិតា॰

៣॰ កសិការទ្វាឌសុត្តចល្កតា

ឯចំមេ សុតន្តិ កសិការទ្វាឌសុត្តំ॰ កា ឧប្បត្តិ? ភគវា ហោកឆេសុ ចិហរន្តោ ឥក្កិលាគិរិម្ហិ ឯកតាលិយំ ព្រាហ្មណាការេ បុរេកត្តកិច្ចំ បច្ឆាកត្តកិច្ចន្តិ ឌ្ចេមេសុ កិច្ចេសុ ពុទ្ធកិច្ចេសុ បុរេកត្តកិច្ចំ និដ្ឋាបេត្វា បច្ឆាកត្តកិច្ចាវសាតេ ពុទ្ធចក្កុតា លោកំ ចោលោកេន្តោ កសិការទ្វាឌំ ព្រាហ្មណំ អរហត្តស្ស ឧបនិស្សយសម្បន្នំ ទិស្វា “តត្ថ មយិ គតេ ឃតា បចត្តិស្សតិ, ឥតោ កទាចសាតេ ឆម្មេឆេសនំ សុត្វា ឯស ព្រាហ្មណោ បព្ពជិត្វា អរហត្តំ បាបុណិស្សតី”តិ ច ញាត្វា, តត្ថ គន្ត្វា, កចំ សមុដ្ឋាបេត្វា, ឌ្ចេំ សុត្តំ អកាសិ॰

តត្ថ សិយា “កតមំ ពុទ្ធានំ បុរេភត្តកិច្ចំ, កតមំ បច្ឆាភត្តកិច្ច”ន្តិ? វុច្ចតេ – ពុទ្ធោ ភគវា បាតោ វ ឧដ្ឋាយ ឧបដ្ឋាកានុគ្គហត្ថំ សរីរផាសុកត្ថញ្ច មុខធោវនាទិសរីរបរិកម្មំ កត្វា យាវ ភិក្ខាចារវេលា, តាវ វិវិត្តាសនេ វីតិនាមេត្វា, ភិក្ខាចារវេលាយ និវាសេត្វា, កាយពន្ធនំ ពន្ធិត្វា, ចីវរំ បារុបិត្វា, បត្តមាទាយ កទាចិ ឯកកោវ កទាចិ ភិក្ខុសង្ឃបរិវុតោ គាមំ វា និគមំ វា បិណ្ឌាយ បវិសតិ, កទាចិ បកតិយា, កទាចិ អនេកេហិ បាដិហារិយេហិ វត្តមានេហិ។ សេយ្យថិទំ – បិណ្ឌាយ បវិសតោ លោកនាថស្ស បុរតោ បុរតោ គន្ត្វា មុទុគតិយោ វាតា បថវឹ សោធេន្តិ; វលាហកា ឧទកផុសិតានិ មុញ្ចន្តា មគ្គេ រេណុំ វូបសមេត្វា ឧបរិ វិតានំ ហុត្វា តិដ្ឋន្តិ។ អបរេ វាតា បុប្ផានិ ឧបសំហរិត្វា មគ្គេ ឱកិរន្តិ, ឧន្នតា ភូមិប្បទេសា ឱនមន្តិ, ឱនតា ឧន្នមន្តិ, បាទនិក្ខេបសមយេ សមាវ ភូមិ ហោតិ, សុខសម្ផស្សានិ បទុមបុប្ផានិ វា បាទេ សម្បដិច្ឆន្តិ, ឥន្ទខីលស្ស អន្តោ ឋបិតមត្តេ ទក្ខិណបាទេ សរីរា ឆព្ពណ្ណរស្មិយោ និក្ខមិត្វា សុវណ្ណរសបិញ្ជរានិ វិយ ចិត្របដបរិក្ខិត្តានិ វិយ ច បាសាទកូដាគារាទីនិ ករោន្តិយោ ឥតោ ចិតោ ច វិធាវន្តិ, ហត្ថិអស្សវិហង្គាទយោ សកសកដ្ឋានេសុ ឋិតាយេវ មធុរេនាការេន សទ្ទំ ករោន្តិ, តថា ភេរិវីណាទីនិ តូរិយានិ មនុស្សានំ កាយូបគានិ ច អាភរណានិ, តេន សញ្ញាណេន មនុស្សា ជានន្តិ “អជ្ជ ភគវា ឥធ បិណ្ឌាយ បវិដ្ឋោ”តិ។ តេ សុនិវត្ថា សុបារុតា គន្ធបុប្ផាទីនិ អាទាយ ឃរា និក្ខមិត្វា អន្តរវីថឹ បដិបជ្ជិត្វា ភគវន្តំ គន្ធបុប្ផាទីហិ សក្កច្ចំ បូជេត្វា វន្ទិត្វា – “អម្ហាកំ , ភន្តេ, ទស ភិក្ខូ, អម្ហាកំ វីសតិ, អម្ហាកំ ភិក្ខុសតំ ទេថា”តិ យាចិត្វា ភគវតោបិ បត្តំ គហេត្វា, អាសនំ បញ្ញាបេត្វា សក្កច្ចំ បិណ្ឌបាតេន បដិមានេន្តិ។

ភគវា កតភត្តកិច្ចោ តេសំ សន្តានានិ ឱលោកេត្វា តថា ធម្មំ ទេសេតិ, យថា កេចិ សរណគមនេ បតិដ្ឋហន្តិ, កេចិ បញ្ចសុ សីលេសុ, កេចិ សោតាបត្តិសកទាគាមិអនាគាមិផលានំ អញ្ញតរស្មិំ, កេចិ បព្ពជិត្វា អគ្គផលេ អរហត្តេតិ។ ឯវំ តថា តថា ជនំ អនុគ្គហេត្វា ឧដ្ឋាយាសនា វិហារំ គច្ឆតិ។ តត្ថ មណ្ឌលមាឡេ បញ្ញត្តវរពុទ្ធាសនេ និសីទតិ ភិក្ខូនំ ភត្តកិច្ចបរិយោសានំ អាគមយមានោ។ តតោ ភិក្ខូនំ ភត្តកិច្ចបរិយោសានេ ឧបដ្ឋាកោ ភគវតោ និវេទេតិ។ អថ ភគវា គន្ធកុដឹ បវិសតិ។ ឥទំ តាវ បុរេភត្តកិច្ចំ។ យំ បនេត្ថ ន វុត្តំ, តំ ព្រហ្មាយុសុត្តេ វុត្តនយេនេវ គហេតព្វំ។

អថ ភគវា ឯវំ កតបុរេភត្តកិច្ចោ គន្ធកុដិយា ឧបដ្ឋានេ និសីទិត្វា, បាទេ បក្ខាលេត្វា, បាទបីឋេ ឋត្វា, ភិក្ខុសង្ឃំ ឱវទតិ – “ភិក្ខវេ, អប្បមាទេន សម្បាទេថ, ពុទ្ធុប្បាទោ ទុល្លភោ លោកស្មិំ, មនុស្សបដិលាភោ ទុល្លភោ, សទ្ធាសម្បត្តិ ទុល្លភា, បព្ពជ្ជា ទុល្លភា, សទ្ធម្មស្សវនំ ទុល្លភំ លោកស្មិ”ន្តិ។ តត្ថ កេចិ ភគវន្តំ វន្ទិត្វា កម្មដ្ឋានំ បុច្ឆន្តិ។ អថ ភគវា កេចិ ចរិយវសេន កម្មដ្ឋានំ ទេតិ។ តេ កម្មដ្ឋានំ ឧគ្គហេត្វា, ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា, អត្តនោ អត្តនោ វសនដ្ឋានំ គច្ឆន្តិ; កេចិ អរញ្ញំ, កេចិ រុក្ខមូលំ, កេចិ បព្ពតាទីនំ អញ្ញតរំ, កេចិ ចាតុមហារាជិកភវនំ…បេ… កេចិ វសវត្តិភវនន្តិ។ តតោ ភគវា គន្ធកុដឹ បវិសិត្វា សចេ អាកង្ខតិ, ទក្ខិណេន បស្សេន សតោ សម្បជានោ មុហុត្តំ សីហសេយ្យំ កប្បេតិ។ អថ សមស្សាសិតកាយោ វុដ្ឋហិត្វា ទុតិយភាគេ លោកំ វោលោកេតិ។ តតិយភាគេ យំ គាមំ វា និគមំ វា ឧបនិស្សាយ វិហរតិ, តត្ថ ជនោ បុរេភត្តំ ទានំ ទត្វា បច្ឆាភត្តំ សុនិវត្ថោ សុបារុតោ គន្ធបុប្ផាទីនិ អាទាយ វិហារេ សន្និបតតិ។ តតោ ភគវា សម្បត្តបរិសាយ អនុរូបេន បាដិហារិយេន គន្ត្វា ធម្មសភាយំ បញ្ញត្តវរពុទ្ធាសនេ និសជ្ជ ធម្មំ ទេសេតិ កាលយុត្តំ បមាណយុត្តំ។ អថ កាលំ វិទិត្វា បរិសំ ឧយ្យោជេតិ។

តតោ សចេ គត្តានិ ឱសិញ្ចិតុកាមោ ហោតិ។ អថ ពុទ្ធាសនា ឧដ្ឋាយ ឧបដ្ឋាកេន ឧទកបដិយាទិតោកាសំ គន្ត្វា, ឧបដ្ឋាកហត្ថតោ ឧទកសាដិកំ គហេត្វា, ន្ហានកោដ្ឋកំ បវិសតិ។ ឧបដ្ឋាកោបិ ពុទ្ធាសនំ អានេត្វា គន្ធកុដិបរិវេណេ បញ្ញាបេតិ។ ភគវា គត្តានិ ឱសិញ្ចិត្វា, សុរត្តទុបដ្ដំ និវាសេត្វា , កាយពន្ធនំ ពន្ធិត្វា, ឧត្តរាសង្គំ កត្វា, តត្ថ អាគន្ត្វា, និសីទតិ ឯកកោវ មុហុត្តំ បដិសល្លីនោ។ អថ ភិក្ខូ តតោ តតោ អាគម្ម ភគវតោ ឧបដ្ឋានំ គច្ឆន្តិ។ តត្ថ ឯកច្ចេ បញ្ហំ បុច្ឆន្តិ, ឯកច្ចេ កម្មដ្ឋានំ, ឯកច្ចេ ធម្មស្សវនំ យាចន្តិ។ ភគវា តេសំ អធិប្បាយំ សម្បាទេន្តោ បឋមំ យាមំ វីតិនាមេតិ។

មជ្ឈិមយាមេ សកលទសសហស្សិលោកធាតុទេវតាយោ ឱកាសំ លភមានា ភគវន្តំ ឧបសង្កមិត្វា បញ្ហំ បុច្ឆន្តិ យថាភិសង្ខតំ អន្តមសោ ចតុរក្ខរម្បិ។ ភគវា តាសំ ទេវតានំ បញ្ហំ វិស្សជ្ជេន្តោ មជ្ឈិមយាមំ វីតិនាមេតិ។ តតោ បច្ឆិមយាមំ ចត្តារោ ភាគេ កត្វា ឯកំ ភាគំ ចង្កមំ អធិដ្ឋាតិ, ទុតិយភាគំ គន្ធកុដិំ បវិសិត្វា ទក្ខិណេន បស្សេន សតោ សម្បជានោ សីហសេយ្យំ កប្បេតិ, តតិយភាគំ ផលសមាបត្តិយា វីតិនាមេតិ, ចតុត្ថភាគំ មហាករុណាសមាបត្តិំ បវិសិត្វា ពុទ្ធចក្ខុនា លោកំ វោលោកេតិ អប្បរជក្ខមហារជក្ខាទិសត្តទស្សនត្ថំ។ ឥទំ បច្ឆាភត្តកិច្ចំ។

ឯវមិមស្ស បច្ឆាភត្តកិច្ចស្ស លោកវោលោកនសង្ខាតេ ចតុត្ថភាគាវសានេ ពុទ្ធធម្មសង្ឃេសុ ទានសីលោបោសថកម្មាទីសុ ច អកតាធិការេ កតាធិការេ ច អនុបនិស្សយសម្បន្នេ ឧបនិស្សយសម្បន្នេ ច សត្តេ បស្សិតុំ ពុទ្ធចក្ខុនា លោកំ វោលោកេន្តោ កសិភារទ្វាជំ ព្រាហ្មណំ អរហត្តស្ស ឧបនិស្សយសម្បត្តិំ ទិស្វា "តត្ថ មយិ គតេ កថា បវត្តិស្សតិ, តតោ កថាវសានេ ធម្មទេសនំ សុត្វា ឯស ព្រាហ្មណោ បព្ពជិត្វា អរហត្តំ បាបុណិស្សតី"តិ ច ញត្វា, តត្ថ គន្ត្វា, កថំ សមុដ្ឋាបេត្វា ឥមំ សុត្តមភាសិ។

តត្ថ ឯវំ មេ សុតន្តិអាទិ អាយស្មតា អានន្ទេន បឋមមហាសង្គីតិកាលេ ធម្មសង្គីតិំ ករោន្តេន អាយស្មតា មហាកស្សបេន បុដ្ឋេន បញ្ចន្នំ អរហន្តសតានំ វុត្តំ, "អហំ, ខោ, សមណ កសាមិ ច វបាមិ ចា"តិ កសិភារទ្វាជេន វុត្តំ, "អហម្បិ ខោ ព្រាហ្មណ កសាមិ ច វបាមិ ចា"តិអាទិ ភគវតា វុត្តំ។ តទេតំ សព្ពម្បិ សមោធានេត្វា "កសិភារទ្វាជសុត្ត"ន្តិ វុច្ចតិ។

តត្ថ ឯវន្តិ អយំ អាការនិទស្សនាវធារណេសុ ឯវំ-សទ្ទោ។ អាការត្ថេន ហិ ឯតេន ឯតមត្ថំ ទីបេតិ –
នានានយនិបុណមនេកជ្ឈាសយសមុដ្ឋានំ អត្ថព្យញ្ជនសម្បន្នំ វិវិធបាដិហារិយំ ធម្មត្ថទេសនាបដិវេធគម្ភីរំ សព្ពសត្តានំ សកសកភាសានុរូបតោ សោតបថមាគច្ឆន្តំ តស្ស ភគវតោ វចនំ, តំ សព្ពាការេន កោ សមត្ថោ វិញ្ញាតុំ; អថ, ខោ, "ឯវំ មេ សុតំ, មយាបិ ឯកេនាការេន សុត"ន្តិ។ និទស្សនត្ថេន "នាហំ សយម្ភូ, ន មយា ឥទំ សច្ឆិកត"ន្តិ អត្តានំ បរិមោចេន្តោ "ឯវំ មេ សុតំ, មយា ឯវំ សុត"ន្តិ ឥទានិ វត្តព្ពំ សកលសុត្តំ និទស្សេតិ។ អវធារណត្ថេន "ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, មម សាវកានំ ភិក្ខូនំ ពហុស្សុតានំ យទិទំ អានន្ទោ, គតិមន្តានំ, សតិមន្តានំ, ធិតិមន្តានំ, ឧបដ្ឋាកានំ យទិទំ អានន្ទោ"តិ (អ. និ. ១.២១៩-២២៣) ឯវំ ភគវតា បសត្ថភាវានុរូបំ អត្តនោ ធារណពលំ ទស្សេន្តោ សត្តានំ សោតុកម្យតំ ជនេតិ "ឯវំ មេ សុតំ តញ្ច អត្ថតោ វា ព្យញ្ជនតោ វា អនូនមនធិកំ, ឯវមេវ, ន អញ្ញថា ទដ្ឋព្ព"ន្តិ។ មេ សុតន្តិ ឯត្ថ មយាសទ្ទត្ថោ មេ-សទ្ទោ, សោតទ្វារវិញ្ញាណត្ថោ សុតសទ្ទោ។ តស្មា ឯវំ មេ សុតន្តិ ឯវំ មយា

សោតចិញ្ញាណបុញ្ញាក្ខយាយ ចិញ្ញាណចិឆិយា ក្ខបឆារិតត្តិ ចុត្តំ ហោតិ៑

ឧក្កំសយឃត្តិ ឧក្កំ ការ៉ៅ៑ ករចាតិ ការ៉្យចា, ករ្កចា, ករ្តចាតិ ចុត្តំ ហោតិ៑ យករឆស្មុ ចិហរតីតិ យករឆា តាយ ឌតបឌិតោ រាឌក្យារា, តោងំ តិចារសោ ឧកោបិ ឌតបណោ រុញហឹសស្ពេត "យករឆា"តិ ចុច្ចតិ៑ តស្មិ យករឆស្មុ ឌតបឌេ៑ រោចិ បត "ឃស្មា ចេតិឃរាឌា យុសាចាធិ ករិហ្វា ក្ខុមិ បចិសន្តោ 'យា ករឆិ បចិសា'តិ ចុត្តោ, ឃស្មា ចា តំ រាឌានំ យក្កត្តា ក្ខុមិ លតត្តា បុរិសា 'យា ករឆិ ករោរាឆា'តិ ចុត្តា, តស្មា យករឆា"តិ ឧចយាឌីហិ តសយហិ ពហុឆា បបញ្ចោត្តិ៑ ឃំ រុច្ចតិ, តំ ករហតញ្ញត្តិ៑ ចិហរតីតិ ឧក្កំ ភ្លារិឃាបឆចាឆែតំ អបសោត ភ្លារិឃាបសេត ចិច្ឆិត្តិហ្វា អបរិបតត្តំ អត្តកាច៉ំ ហរតិ, បចរត្តតីតិ ចុត្តំ ហោតិ៑ ឌិញ្ញព្រាហ្មអរិយចិហារសេហិ ចា សត្តានំ ចិចិឆំ ហិតំ ហរតីតិ ចិហរតិ៑ ហរតីតិ ក្ខបសំហរតិ, ក្ខបសេតតិ, ឌសេតតិ, ក្ខប្បាសឆតីតិ ចុត្តំ ហោតិ៑ តចា ហិ ឃឆា សត្តា ការសយស្មុ ចិប្បដិបឌ្ឆត្តិ, តឆា ភិរ ករចា ឌិរន្តោត ចិហារេត ចិហរតិ តោងំ អសេហិករ្យសលម្មុលុប្បាឆតត្វំ – "អបេ្យច តាយ ភ្លាមំ បដិបត្តិំ ឌិស្វា ឧត្ត រុចិ ក្ខប្បាសឆត្វា ការសយស្មុ ចិរឌេឌ្ឃ្យ"ត្តិ៑ ឃឆា បត ភ្លាស្សរិឃត្វំ សត្តេស្មុ ចិប្បដិបឌ្ឆត្តិ, តឆា ព្រាហ្មចិហារេត ចិហរតិ តោងំ អសោងសក្យសលម្មុលុប្បាឆតត្វំ – "អបេ្យច តាយ ភ្លាមំ បដិបត្តិំ ឌិស្វា ឧត្ត រុចិ ក្ខប្បាសឆត្វា អសោងសេត សោងំ ច្ចុបសយេឃ្យ"ត្តិ៑ ឃឆា បត បញ្ញឌិតា ឆយ្មាឆិករហំ ចិចឆត្តិ, តឆា អរិឃចិហារេត ចិហរតិ តោងំ អសេយាហក្យសលម្មុលុប្បាឆតត្វំ – "អបេ្យច តាយ ភ្លាមំ បដិបត្តិំ ឌិស្វា ឧត្ត រុចិ ក្ខប្បាសឆត្វា អសេយាសហត សេយាហំ ច្ចុបសយេឃ្យ"ត្តិ៑ ភ្លារិឃាបឆចិហារេត បត ត រកាចិ ត ចិហរតិ តំ ចិតា អត្តកាចបរិហរណាកាចរតាតិ៑ អឃសេត្វ សឌ្ឍេបិ, ចិត្វារំ បត យក្កលស្មុត្តចណ្ណតាយំ ចក្ខាយ៑

ឆក្ខិណាកិរិស្មិត្តិ ឃោ សោ រាឌករហំ បរិចារេត្វា ឆិតោ កិរិ, តស្ស ឆក្ខិណបស្សេ ឌតបឌោ "ឆក្ខិណាកិរិ"តិ ចុច្ចតិ, តស្មិ ឌតបឆេតិ ចុត្តំ ហោតិ៑ តត្វ ចិហារស្សាបិ តឆេច តាមំ៑ ឧកតាញអាឃំ ព្រាហ្មណការយតិ ឧកតាញអាតិ តស្ស ការយស្ស តាមំ៑ ព្រាហ្មណា សេត្វ សព្ពហុលិ បដិចសត្តិ, ព្រាហ្មណកោរកា ចា សោ, តស្មា "ព្រាហ្មណការយា"តិ ចុច្ចតិ៑

តោតសោ បត សយសេឃតាតិ ឃំ សយឃំ ករចា អបរាឌិតបល្លង្កំ អាក្រុឌិហ្វា អត្ត្តានំ សម្មាសម្ពោឆិ អភិសម្ពុឌ្ឈិហ្វា បចត្តិតចរឆម្មចក្កោ យករឆសេដ្ឋេ ឧកតាញអំ ព្រាហ្មណការយំ ក្ខបតិស្សាយ ឆក្ខិណាកិរិយហាចិហារេ ព្រាហ្មណាស្ស ភ្លាត្រៃឃបរិបាកំ អាករយឃយាសោ ចិហរតិ, តោត សយសេឃត ករណាក្សតតាតិ ចុត្តំ ហោតិ៑ សោ បតាតិ ភ្លាឆំ បសេត្វ តិបិតក្ខឃំ បក្ខុរណយត្តំ, អធិការត្តរឆស្សតត្វំ ចាតិ ឌដ្ឋញ្ញា៑ ករសិការក្វាឌស្ស ព្រាហ្មណស្សាតិ សោ ព្រាហ្មសោ ករសិឃា ឌីចតិ, ការក្វាសោឌាតិ ចស្ស សោត្តំ, តស្មា ឧចំ ចុច្ចតិ៑ បញ្ចាយត្តានីតិ ឃចា – "សោឌសេត យត្តញ្ញា"តិ ឧត្ត យត្តសស្ពោ បយាសោ ចត្តតិ, ឧចយិឆាបិ, តស្មា បញ្ចបយាណាតិ អត្តុតាតិ អតឆិកាតិ, បញ្ចាតក្កលសតាតីតិ ចុត្តំ ហោតិ៑ បយុត្តាតីតិ បសោឌិតាតិ, ពលិពទ្ទានំ ខន្ធេស្មុ ឆសេត្វា យុសេ សោរត្តហិ សោឌិតាតិ ហោត្តីតិ អត្ថោ៑

ចប្យការលតិ ចបតការល, តីឌតិក្ខិបការលតិ ចុត្តំ ហោតិ៑ តត្វ ឆេ្វ ចប្បាតិ ករលលចប្បា, បំស្មុចប្បា៑ បំស្មុចប្បំ ភ្លាឆ អធិបេ្បតំ៑ តញ្ចា សោ បចយឌិចសេ យក្កលចប្បំ៑ តត្វាឃំ ក្ខបករណសយ្យតា – តីរិ ពលិពទ្ទសហស្សាតិ ក្ខបដ្ឋាបិតាតិ ហោត្តិ, សន្តោសំ ស្មុចណ្ណឃាតិ សិង្កាតិ បដិម្ពុក្កាតិ, រឌតយឃា ចុរា, សន្តោ សេតយាលិហិ សញ្ញាកត្តុរេត្តហិ បញ្ចង្កុលិកោហិ ច អលង្កតា បរិបុណ្ណក្កបច្ចង្កា

សង្ខាលក្ខណយញ្ញា, ឯកច្ចេ កាញអា អញ្ញាតចណ្ណាវេយច, ឯកច្ចេ វេសតា ឋលិកចណ្ណា, ឯកច្ចេ វត្តា បចាញអចណ្ណា, ឯកច្ចេ កយ្ទាសា យសារកល្លចណ្ណា៑ បញ្ចសតា កស្សកបុរិសា សវេត្ត អហតវេសតចត្តិតិចត្តា យាលិលក្កតា ឥក្លិណអំសក្សវេដស្ ឍបិតបុប្ឞក្ខដ្ឋដកា ហរិតាលយវេភាសិលិលញ្ជាត្សួលិតាកត្តការកា ឥស ឥស តក្កលិ ឯវេកកក្សដ្ឋា ហុត្វា កច្ឆន្តិ៑ តក្កលិតំ សីសញ្ចា ឃុកញ្ចា បវេតាឥា ច សុចណ្ណចិតគ្គា៑ បឍយតក្កវេល អដ្ឌ ពាលិពគ្គា ឃុត្តា, វេសវេសសុ ចត្តាវេរា ចត្តាវេរា, អចវេសសា កិលត្តបរិចត្តតត្តំ អាតិតា៑ ឯវេកកក្សវេដ្ឋ ឯកវេយកំ ពីដសកដំ ឯវេកវេកា កសតិ, ឯវេកវេកា ចបតិ៑

ព្រាហ្មណោ បត បវេកច យស្សកយុំ ការាវេបត្វា តត្ថា សុកគ្គកវេគ្គហិ ចិលិវេត្តា បញ្ចសតញ្ឈតកំ ចត្តំ តិចាវេសត្វា សហស្សញ្ឈតកំ ឯកំសំ ករិត្វា ឯកវេយកិស្សា អក្កលិយា វេច្ចវេច្ចកត្វា ចិសតិ អក្កលិយុគ្គិការវេយា, កវេណ្ណសុ សិហក្សណ្ឌលិកិ, សិវេស ច ព្រាហ្មវេចឍតំ បដិយុញ្ចិត្វា សុចណ្ណយាលំ កវេណ្ឌ កត្វា ព្រាហ្មណកណបរិចុវេតា កយុត្តិ វេចាសាសតិ៑ អថស្ស ព្រាហ្មណី អវេតកសតការាដវេតសុ បិឃាសំ បចាវេបត្វា យហាសកវេដសុ អាវេរាវេបត្វា កវេគ្គាឥវេកត តក្សឃិត្វា សង្ខាលក្កាវេចិក្សសិតា ព្រាហ្មណីកណបរិចុតា កយុត្តិ អកយាសិ៑ វេកហយិស្ស សព្វត្ត កវេគ្គហិ សុចិលិត្តំ បុវេប្ឞហិ សុកតពាលិកយុំ, វេលត្តញ្ចា វេតសុ វេតសុ ឍាវេតសុ សយុស្សិតបដាកំ អវេហាសិ៑ បរិដតកយុការវេហិ សហ កយុត្តិ ខ្លួសដបរិសា អឌ្ឍវេតឃ្សសហស្សា អវេហាសិ៑ សវេត្ត អហតចត្តិតិចត្តា, សវេត្តសញ្ចា បិឃាសវេកាដតំ បដិឃត្តំ អវេហាសិ៑

អថ ព្រាហ្មណោ ឃត្ត សាយំ ក្សញ្ញតិ, តំ សុចណ្ណបិតិំ វេឆាចាវេបត្វា បិឃាសស្ស បុ្មវេវត្វា សប្បិយស្ធុចាណិតាឌីតិ អកិសង្ខរិត្វា តក្កលពាលិកយុំ ការាវេបសិ៑ ព្រាហ្មណី បញ្ចា កស្សកសតាតិ សុចណ្ណវេដតកំសតប្តយឃាតិ ការាដតាតិ កវេហត្វា តិសិន្នាតិ សុចណ្ណកដច្ឆុំ កវេហត្វា បិឃាវេសត បរិចិសត្តិ កច្ឆតិ៑ ព្រាហ្មណោ បត ពាលិកយុំ ការាវេបត្វា វត្តសុចណ្ណពាត្សបិហតាវេយា អាវេរាហិត្វា វត្តសុចណ្ណឥឌ្ឍំ កវេហត្វា "ខ្ពស បិឃាសំ វេឥឋ, ខ្ពស សប្បិំ, ខ្ពស សក្លទំ វេឥឋា"តិ វេចាសាសយាវេតា ចិចរតិ៑ អថ កកចា កគ្គក្សដិឃំ តិសិវេត្នាច ព្រាហ្មណស្ស បរិវេចសតំ ចត្តយាតំ ពាត្វា "អឃំ ការវេលិ ព្រាហ្មណំ ឥវេយត្យ"ត្តិ តិចាវេសត្វា, កាឃពាត្ឌតំ ពាត្ឌត្វា, សញ្ឈាដិំ បិវុបិត្វា, បត្តំ កវេហត្វា, កគ្គក្សដិវេតា តិក្លមិ ឃថា តំ អត្សត្តវេរា បុរិសឥយ្មសារេឆិ៑ វេតភាហ អាឃស្មា អាភវេគ្គា "អថ វេលា កកចា បុត្តាណ្យាយឃំ តិចាវេសត្វា"តិ៑

តត្ត អថ ខ្ពតិ តិបាវេតា អញ្ញាណិការចចតារយុក្ខ វេលាតិ បឥបុ្មវេណ៑ កកចាតិ ចុត្តតឃវេយច៑ បុត្តាណ្យាយឃត្តិ ឌិចសស្ស បុត្តកាកសយឃំ, បុត្តាណ្យាយវេឃតិ អវេត្ថា, បុត្តាវេណ្យាចា សយឃំ បុត្តាណ្យាយឃំ, បុត្តាវេណ្យាឯកំ ពណត្តិ ចុត្តំ វេហាតិ៑ ឯចំ អច្ចត្តសំវេឃាវេក ឱ្យបវេឃាកចចតំ លក្ខតិ៑ តិចាវេសត្វាតិ បរិឥហិត្វា, ចិហារតិចាសតបរិចត្តតចវេសវេតតំ វេចឌិតត្តា៑ ត ហិ កកចា តវេតា បុវេត្ត អតិចវេត្ថា អាសិ៑ បត្តឌីចរយាឥាឃាតិ បត្តំ ហវេត្ថហិ, ឌីចទំ ការវេឃត អាឌិឃិត្វា, សយ្យដិន្ទិត្វា ឆាវេវត្វាតិ អវេត្ថា៑ កកចវេតា កិវ បិណ្ឌាឃ បចិសិត្យកាយស្ស កយវេរា ចិឃ ចិកសិតបគ្សុយគ្គឃយញ្ញ ខ្ពត្ឌីលយណិចណ្ណំ វេសលយឃំ បត្តំ ហត្ថឃយញ្ញអាកច្ឆតិ៑ តស្មា ឯចយាកតំ បត្តំ ហវេត្ថហិ សយ្យដិន្ទិត្វា ឌីចវេញ្ចា បរិយណ្ឌលំ បិវុតំ ការវេឃត ឆាវេវត្វាតិ ឯចយស្ស អវេត្ថា វេចឌិតវេត្តា៑ វេឃត ចា វេតត ចា ហិ បការវេត ក្សណ្យត្តា អាឥាឃ ខ្ពវេច្ចច ចុច្ចតិ ឃថា "សយាឥាវេឃច បក្កយតី"តិ៑

វេឃតាតិ វេឃត យវេក្កត៑ កយុវេគ្គាតិ កយុករវេណាការវេសា៑ វេតតាតិ វេតត យវេក្កត៑ ឱ្យបសក្កយីតិ កវេតា, វេឃត យវេក្កត កសិការគ្គាដស្ស

ព្រាហ្មណស្ស គមេត្វា គមតិ, តេន មគ្គេន គតោតិ វុត្តំ ហោតិ។ អថ កស្មា, កិញ្ចិ ភគវន្តំ នាតុបាតិត្ថិស្វតិ? វុច្ចតេ – យទា ភគវា ឱកាសេ គណ្ឌិ រូបសត្តវិញ្ញាណេ ហោតិ, កិញ្ចាធារេចលិយំ ក្វាទំ បិឥហិត្វា អន្តោគន្ធកុដិំ បវិសតិ។ តទា កិញ្ចិ ចាយ សង្ឃាយ ឌាតត្តិ – “អជ្ជ ភគវា ឱកាសេ កាយំ បដិសិញ្ញាណេ, អទ្ធា គព្ភិ ឧច ចិតេតព្ពបុគ្គលំ អទ្ធសា”តិ។ តេ អត្តនោ បត្តចីវរំ គហេត្វា, គន្ធកុដិំ បទក្ខិណំ កត្វា, កិញ្ចាចារំ គច្ឆន្តិ។ តទា ច ភគវា ឧចយកាសិ។ តស្មា កិញ្ចិ ភគវន្តំ នាតុបាតិត្ថិស្វតិ។

តេតទោ បត ឥមេហិតាតិ ហេត ឥមេហិត ភគវា កាយត្តិ រូបសត្តិ, តេត ឥមេហិត តស្ស ព្រាហ្មណស្ស បទិចេឥតា ចត្តុតិ, ភត្តុចិស្សគ្គោ ចត្តុថីតិ អត្ថោ។ យំ វុត្តំ អនេទាវុត្ត – “ព្រាហ្មណី បញ្ចា កាស្សគសតាតិ វុចណ្ណៈតតស់ឥតព្ពយាតិ ភាឌតាតិ គហេត្វា តិសិត្តាតិ វុចណ្ណកដង្គំ គហេត្វា បិឃាទេសត បទិបិសត្តិ គច្ឆតី”តិ។ អថ តោ ភគវា ហេត បទិចេឥតា តេត្វបសត្តិ។ កិំ គាទណាតិ? ព្រាហ្មណស្ស អត្តុគ្គហការណត្តំ។ ត ហិ ភគវា គបណាបុទិឥតា ចិយ គោត្តកាមតាយ បទិចេឥតំ រូបសត្តយតិ។ ភគវតោ ហិ ធម្ម អសីតិសហស្សសត្ថា

សត្យគោលិយទាឌាតោ ចាតទេយា, តេ អត្តនោ ឥមញ្ញិយា តិតាភត្តិ ឌាតុំ រូបស្សហត្តិ។ ត បត ភគវា ភត្តុត្តាយ បត្តិខេត្វា, អបិច តោ បត “អនេកាតិ អសម្ភេយ្យាតិ បព្ភា មហាបទិក្ខារេ បទិក្ខេសេត្វា បិទមិទោយា ឧុទេត្វា មុទេត្វា ទេមាទធស្សាមិ, ឥសេត្វា ឥទេមស្សាមិ; សទេត្វា សទេមស្សាមិ, បទិតិព្វុតោ បទិតិព្វាទេបស្សាមី”តិ បត្ថិខេតោ។ តស្មា អត្តនោ មុត្តត្តា…បេ… បទិតិព្វុតត្តា ច បរំ មោទេតេត្តា…បេ… បទិតិព្វាទេបេត្តា ច លោកេ ចិចទេត្តា ព្រាហ្មណស្ស អត្តុគ្គហការណត្តំ ហេត បទិចេឥតា តេត្វបសត្តីតិ ទេតិតព្វំ។

រូបសត្តិម្ហាឧកាយត្តិ អដ្ឋាសីតិ ឧចំ រូបសត្តិម្ហា ច ឧកាយត្តិ អដ្ឋាសិ។ ឧកាយត្តត្តិ ភាចតបុំសកតិទេ្ធសោ, ឧគោកាសំ ឧកាបស្សត្តិ វុត្តំ ហោតិ។ វុម្ពេ្ហ ចា រូបហោគចតំ, តស្ស ឥស្សត្តុបចាទេ គចាសចតដ្ឋានេ, យត្ថ ថិតំ ព្រាហ្មណោ បស្សតិ, តត្ថ រូបដ្ឋានេ អដ្ឋាសិ។ ឥត្វា ច វុចណ្ណទសបិញ្ញាទំ សហស្សចត្ថុទិយោគាឥយាតិការសមយាតំ សទីរាតំ មុត្តិ សមត្តតោ អសីតិហត្ថបទិយាណំ, ឃាយ អញ្ញោត្វទិតត្តា ព្រាហ្មណស្ស កាយត្តសាលិកិត្តិទុក្ខភតិតមត្តិកាបិណ្ឌាទេយា វុចណ្ណមយា ចិយ អហោសិ។ អថ មតុស្សា បិឃាតំ វុត្តា អសីតិអតុព្យញ្ជនបទិចារត្តិតសចទលក្ខណបដិមណ្ឌិតសរីរំ ព្យាមប្បភាបទិក្ខេបចិក្ខិតតាឡិហុឃុគញ្ជអំ គោតុយាលិសមុជ្ជលិតសស្សិរិកឥស្សតំ ឌក្កមយិច បក្ខមស្សរំ, ទំសិឌាលុជ្ជលិតតារាគគណមិច គគកតលំ, អាឌិត្តមិច ច គគកកិទិសិខរំ សិរិយា ឥលមាតំ សមុាសម្ពុទ្ធំ ឧកាយត្តិ ថិតំ ឌិស្វា ហត្ថបាទេ តោចេត្វា អញ្ញលិំ បគ្គយ្ហសមុទិចាទេត្វា អដ្ឋំសុ។ ឧចំ តេហិ សមុទិចាទិតំ អទ្ធស ខោ កសិភារទ្វាជោ ព្រាហ្មណោ ភគវន្តំ បិណ្ឌាយ ឋិតំ។ ឌិស្វាន ភគវន្តំ ឧតទេចាច “អហំ ខោ, សមណ, កសាមិ ច ចបាមិ ចា”តិ។

កស្មា បតាយំ ឧចមាហ? កិំ សមត្តបាសាទិកេ បសាឥកីយេ រូតួមឥមឥមឥមតុប្បទេត្តុបិ ភគវតិ អប្បសាទេត, រូកាហុ អទ្ធមោឃ្យាតំ ឌតសហស្សាតំ បិឃាតំ បដិឃាទេត្វាបិ ភដង្គកិច្ចាយ មទេ្ធទតាតិ? រូកមចាបិ តោ, អបិច ព្វាស្ស ភគវតោ ឥស្សតេត អតិត្តិំ តិក្ខិត្តគាយត្តិ ឌតំ ឌិស្វា “គាមុភក្តំ ទេម គាត់ អាគតោតា”តិ អតត្តមតតា អហោសិ។ តស្មា ឧចមាហ។ ភគវតោ ច លក្ខណសម្បត្តិំ ឌិស្វា “សចាយំ គាមុទេត្តេ បយោជយិស្ស, សកលជម្ពុទីបេ មតុស្សាតំ សីសេ ច្ឆូឡាមណិ ចិយ អភចិស្ស, គោ តាមស្ស អត្ថោ ត សម្បជ្ជិស្ស, ឧចទេមចំ អលសតាយ គាមុទេត្តេ អប្បយោគេត្វា ចប្បមត្តលិទីវុ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា ភុញ្ជេត្តោ កាយទព្ភិមពហុទេលា ចិចទតី”តិមិស្ស អហោសិ។ តេតាហ – “អហំ ខោ, សមណ, កសាមិ ច ចបាមិ ច, កសិត្វា ច ចបិត្វា ច ភុញ្ជាមី”តិ។ ត ខេ គាមុត្តា ញាបត្តុត្តិ, ត ចមិព្យាយថា ត្វំ ឧចំ

លក្ខណសម្បន្នោតិ អធិប្បាយោ។ តថាហិ សមណ...បេ... ក្ខន្ធស្ស, គោ តេ អនេត្វា ន សម្បន្នេយ្យ ឯវំ លក្ខណសម្បន្នស្សាតិ អធិប្បាយោ។

អបិចាយំ អនុស្សាសិ – “សព្វាការកុសលេ កិរ កុមារេ រាជ្ជុប្បន្នេ, សោ ចក្កវត្តិរជ្ជំ បហាយ បព្វជិតោ”តិ។ តស្មា “ឧឡារោ អយំ សោ”តិ ញត្វា “ចក្កវត្តិរជ្ជំ កិរ បហាយ កិលេសេ ត្ថាសី”តិ វុបរិមុំ គតេ រាជេន្តា អាហ “អហំ ភោ សមណា”តិ។ អបិចាយំ តិក្ខបញ្ញោ ព្រាហ្មណោ, ន អវេក្ខិ អវក្ខិបន្តោ អវហតិ, អវេតោ បន ឯបសម្បត្តិ និស្វា បញ្ញាសម្បត្តិ សម្មាទយោតោ គហាបវត្តនត្ថម្បិ ឯវមាហ – “អហំ ភោ សមណា”តិ។ តតោ អវេតា វេទនាម្យុវេសន សមេវតេ ភេសេ អក្កោសក្កវម្បកាចំ អត្តនោ វេស្សន្តោ អាហ “អហម្បិ ភោ ព្រាហ្មណា”តិ។

អថ ព្រាហ្មណស្ស ចិត្តំ ឧប្បជ្ជិ – “អយំ សមណោ ‘កសាមិ ច វបាមិ ចា’តិ អាហ។ ន ចស្ស ឧជ្ជុអារិកាតិ យុគនង្គលាទីនិ កសិភណ្ឌានិ បស្សាមិ, សោ មុសា នុ ខោ ភណតិ, នោ”តិ អវេក្ខិ បាទតលតោ បដ្ឋាយ យាវ ឧបរិ កេសន្តា សម្មាលោកយមានោ អង្គវិជ្ជាយ គតានិការត្តា ឧត្តមសវលក្ខណសម្បត្តិមស្ស ញត្វា “អដ្ឋានមេតំ អនវកាសោ, យំ ឯវរូបោ មុសា ភណេយ្យា”តិ តាវទេវ សញ្ញាតពហុមានោ អវេតិ សមណវាទំ បហាយ គោត្តេន អវេក្ខិ សមុទាចរមានោ អាហ “ន ខោ បន មយំ បស្សាម ភោតោ គោតមស្សា”តិ។

ឯវញ្ច បន វត្វា តិក្ខបញ្ញោ ព្រាហ្មណោ “គម្ភីរត្ថំ សង្ខាយ ភាសិតា ឯតំ វុត្ត”ន្តិ ញត្វា បុច្ឆិត្វា តមត្ថំ ញាតុកាមោ អវេក្ខិ គាថាយ អជ្ឈភាសិ។ តេនាហ អាយស្មា អានន្ទោ “អថ ខោ កសិភារទ្វាជោ ព្រាហ្មណោ អវេក្ខិ គាថាយ អជ្ឈភាសី”តិ។ តត្ថ គាថាយាតិ អក្ខរបទនិយមិតេន វចនេន អជ្ឈភាសីតិ អភាសិ។

៧៩-៨០។ តត្ថ ព្រាហ្មណោ “កសិ”ន្តិ យុគនង្គលាទិកសិសម្ភារសមាយោគំ វទតិ។ អវេតា បន យស្មា បុព្ពសម្មុសភាវេន ទេវបុត្តា គតេត្វំ ភាយ ពុទ្ធានំ អាគុភាវេ, តស្មា ពុទ្ធានុភាវំ និវេទេន្តោ បុព្ពសម្មុសភាវេន ទេវបេន្តោ អាហ – “សទ្ធា ពីជ”ន្តិ។ គោ បនេត្ថ បុព្ពសម្មុសភាវោ, នន្វ ព្រាហ្មណេន អវេតា យុគនង្គលាទិកសិសម្ភារសមាយោគំ បុច្ឆិតោ អថ ច បន អបុច្ឆិតស្ស ពីជស្ស សភាវេន ទេវបេន្តោ អាហ – “សទ្ធា ពីជ”ន្តិ, ឯវញ្ហ សតិ អននុសន្ធិកាវ អយំ កថា ហោតីតិ? វុច្ចតេ – ន ពុទ្ធានំ អននុសន្ធិកា ភាយ កថា អត្ថិ, នាបិ ពុទ្ធា បុព្ពសម្មុសភាវំ អភាទេវបត្វា គតេន្តិ។ ឯវញ្ចេត្ថ អនុសន្ធិ វេទិតព្ពា – អវេតេន ហិ ព្រាហ្មណេន អវេតា យុគនង្គលាទិកសិសម្ភារវសេន កសិំ បុច្ឆិតោ។ សោ តស្ស អនុកម្បាយ “ឥទំ អបុច្ឆិត”ន្តិ អបរិហាបេត្វា សមូលំ ទីសាបកាវំ សសម្ភារំ សផលំ កសិំ ញាបេតុំ មូលតោ បដ្ឋាយ កសិំ វេស្សន្តោ អាហ – “សទ្ធា ពីជ”ន្តិ។ ពីជញ្ហិ កសិយា មូលំ តស្មិំ សតិ កត្តព្ពតោ, អសតិ អកត្តព្ពតោ, តប្បមាណេន ច កត្តព្ពតោ។ ពីជេ ហិ សតិ កសិំ ករោន្តិ, អសតិ ន ករោន្តិ។ ពីជប្បមាណេន ច កុសលា កស្សកា ខេត្តំ កសន្តិ, ន ឩនំ “មា នោ សស្សំ បរិហាយី”តិ, ន អធិកំ “មា នោ មោឃោ វាយាមោ អហោសី”តិ។ យស្មា ច ពីជមេវ មូលំ, តស្មា អវេតា មូលតោ បដ្ឋាយ កសិំ វេស្សន្តោ តស្ស ព្រាហ្មណស្ស កសិយា បុព្ពសម្មុស្ស ពីជស្ស សភាវេន អត្តនោ កសិយា បុព្ពសមុំ ទេវបេន្តោ អាហ – “សទ្ធា ពីជ”ន្តិ។ ឯវមេត្ថ បុព្ពសម្មុសភាវោ វេទិតព្ពោ។

ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩴᨿᩮᩅ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩴ ᨷᨧ᩠ᨨᩣ ᨠᩥᩴ ᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩮ? ᨲᩔ ᩏᨷᨠᩣᩁᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨾ᩠ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᩈᨾ᩠ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ᪪ ᩋᨿᨬ᩠ᩉᩥ ᩰᨲᩣᨴᩪᩃᩮᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨧᩣ, ᨿᩥᨭ᩠ᨮᩣᨴᩦᩉᩥ ᨠᩩᩈᩃᩮ ᨷᨶ ᨩᩣᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᩅᩥᩁᩉᩥᨲᩮᩣ᪪ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᩅᩥᩁᩉᩥᨲᩮᩣ ᨧ ᨷᨬ᩠ᨬᩅᩣ ᨷᩁᩮᩈᩴ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨿ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᩥᩈᨿᩮ ᩋᨷ᩠ᨷᨭᩥᨷᨠ᩠ᨡᨿᨲᩮᩣ ᩅᩥᩈᩮᩈᩴ ᨶᩣᨵᩥᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᨠᩥᩃᩮᩈᨠᩣᩃᩩᩔᩥᨿᨠᩣᩁᨱᨷᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨴᨶᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣᨷᩥ ᨧ ᨲᩔ ᨴᩩᨻ᩠ᨻᩃᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩣ ᨻᩃᩅᨲᩥᨿᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩈᩉ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩈᩥᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨶ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨶᩣ ᩈᩉ ᩑᨠᨵᩩᩁᩮ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᨣᩮᩣᨱᩮᩣ ᩅᩥᨿ᪪ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩔ ᩈᨴ᩠ᨵᩣ ᩏᨷᨠᩣᩁᩥᨠᩣ᪪ ᩑᩅᩴ ᨲᩔ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᨦ᩠ᨣᨾᩔ ᩅᩥᩈᩮᩈᨠᩣᩁᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᩴ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᨦ᩠ᨣᨾᩴ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨿ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨧ᩠ᨨᩣᨷᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᩋᨽᨿᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᩩᨭ᩠ᨮᩴ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᩈᨶᩣᨠᩩᩈᩃᨲᩣᨿ ᨿᨳᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨳᩣᨷᩥ "ᩈᨴ᩠ᨵᩣ ᨻᨶ᩠ᨵᨲᩥ ᨷᩣᨳᩮᨿ᩠ᨿ"ᨶ᩠ᨲᩥ (ᩈᩴ᪪ ᨶᩥ᪪ ᪁᪪᪇᪉) ᨧ, "ᩈᨴ᩠ᨵᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᩣ ᨷᩩᩁᩥᩈᩔ ᩉᩮᩣᨲᩦ"ᨲᩥ (ᩈᩴ᪪ ᨶᩥ᪪ ᪁᪪᪃᪆) ᨧ, "ᩈᨴ᩠ᨵᩦᨵ ᩅᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩩᩁᩥᩈᩔ ᩈᩮᨭ᩠ᨮ"ᨶ᩠ᨲᩥ (ᩈᩴ᪪ ᨶᩥ᪪ ᪁᪪᪇᪃, ᪂᪄᪆; ᩈᩩ᪪ ᨶᩥ᪪ ᪁᪈᪂) ᨧ, "ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨿ ᨲᩁᨲᩥ ᩒᨥ"ᨶ᩠ᨲᩥ (ᩈᩴ᪪ ᨶᩥ᪪ ᪁᪪᪂᪄᪆) ᨧ, "ᩈᨴ᩠ᨵᩣᩉᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨾᩉᩣᨶᩣᨣᩮᩣ"ᨲᩥ (ᩋ᪪ ᨶᩥ᪪ ᪆᪪᪄᪃; ᨳᩮᩁᨣᩣ᪪ ᪆᪉᪄) ᨧ, "ᩈᨴ᩠ᨵᩮᩈᩥᨠᩮᩣ ᨡᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩋᩁᩥᨿᩈᩣᩅᨠᩮᩣᨲᩥ ᨧᩣ"ᨲᩥ (ᩋ᪪ ᨶᩥ᪪ ᪇᪪᪆᪇)᪪ ᨻᩦᨩᩔ ᨧ ᩏᨷᨠᩣᩁᩥᨠᩣ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩥ, ᩈᩣ ᨲᨴᨶᨶ᩠ᨲᩁᨾᩮᩅ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪪ ᩑᩅᩴ ᩈᨾ᩠ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᩈᨾ᩠ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᨷᨧ᩠ᨨᩣᨷᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᩋᨽᨿᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᩩᨭ᩠ᨮᩴ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ, ᩋᨬ᩠ᨬᩣ ᨧ ᩑᩅᩴᩅᩥᨵᩣ ᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪪

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨾ᩠ᨷᩈᩣᨴᨶᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩣ, ᩒᨠᨷ᩠ᨷᨶᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣ ᩅᩣ, ᨷᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨴᨶᩁᩈᩣ, ᩋᨵᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᨷᨧ᩠ᨧᩩᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ, ᩋᨠᩣᩃᩩᩔᩥᨿᨷᨧ᩠ᨧᩩᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ ᩅᩣ, ᩈᩮᩣᨲᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᨦ᩠ᨣᨷᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ, ᩈᨴ᩠ᨴᩉᩥᨲᨻ᩠ᨻᨵᨾ᩠ᨾᨷᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ ᩅᩣ, ᩋᩣᨴᩣᩈᨩᩃᨲᩃᩣᨴᩦᨶᩴ ᨷᩈᩣᨴᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨧᩮᨲᩈᩮᩣ ᨷᩈᩣᨴᨽᩪᨲᩣ, ᩏᨴᨠᨷ᩠ᨷᩈᩣᨴᨠᨾᨱᩥ ᩅᩥᨿ ᩏᨴᨠᩔ, ᩈᨾ᩠ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᨷᩈᩣᨴᩥᨠᩣ᪪ ᨻᩦᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᨬ᩠ᨧᩅᩥᨵᩴ – ᨾᩪᩃᨻᩦᨩᩴ, ᨡᨶ᩠ᨵᨻᩦᨩᩴ, ᨹᩊᩩᨻᩦᨩᩴ, ᩋᨣ᩠ᨣᨻᩦᨩᩴ, ᨻᩦᨩᨻᩦᨩᨾᩮᩅ ᨷᨬ᩠ᨧᨾᨶ᩠ᨲᩥ᪪ ᨲᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨷᩥ ᩅᩥᩁᩪᩉᨶᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᨻᩦᨩᩴᨲ᩠ᩅᩮᩅ ᩈᨦ᩠ᨡᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪪ ᨿᨳᩣᩉ – "ᨻᩦᨩᨬ᩠ᨧᩮᨲᩴ ᩅᩥᩁᩪᩉᨶᨭ᩠ᨮᩮᨶᩣ"ᨲᩥ᪪

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᨳᩣ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᨦ᩠ᨣᨾᩔ ᨠᩈᩥᨿᩣ ᨾᩪᩃᨽᩪᨲᩴ ᨻᩦᨩᩴ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᨾᩪᩃᩮᩉᩥ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ, ᩏᨷᩁᩥ ᩋᨦ᩠ᨠᩩᩁᩴ ᩏᨭ᩠ᨮᩣᨷᩮᨲᩥ; ᩑᩅᩴ ᨴᩮᩈᨶᩣᨠᩈᩥᨿᩣ ᨾᩪᩃᨽᩪᨲᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩣ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩈᩦᩃᨾᩪᩃᩮᩉᩥ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ, ᩏᨷᩁᩥ ᩈᨾᨳᩅᩥᨷᩔᨶᨦ᩠ᨠᩩᩁᩴ ᩏᨭ᩠ᨮᩣᨷᩮᨲᩥ᪪ ᨿᨳᩣ ᨧ ᨲᩴ ᨾᩪᩃᩮᩉᩥ ᨷᨳᩅᩥᩁᩈᩴ ᩋᩣᨷᩮᩣᩁᩈᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩣᩊᩮᨶ ᨵᨬ᩠ᨬᨷᩁᩥᨷᩣᨠᨣ᩠ᨣᩉᨱᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᨯ᩠ᨰᨲᩥ; ᩑᩅᨾᨿᩴ ᩈᩦᩃᨾᩪᩃᩮᩉᩥ ᩈᨾᨳᩅᩥᨷᩔᨶᩣᩁᩈᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᨶᩣᩊᩮᨶ ᩋᩁᩥᨿᨹᩃᨵᨬ᩠ᨬᨷᩁᩥᨷᩣᨠᨣ᩠ᨣᩉᨱᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᨯ᩠ᨰᨲᩥ᪪ ᨿᨳᩣ ᨧ ᨲᩴ ᩈᩩᨽᩪᨾᩥᨿᩴ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩪᩃᨦ᩠ᨠᩩᩁᨷᨱ᩠ᨱᨶᩣᩊᨠᨱ᩠ᨯᨷ᩠ᨷᩈᩅᩮᩉᩥ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩥᩴ ᩅᩥᩁᩪᩊ᩠ᩉᩥᩴ ᩅᩮᨷᩩᩃ᩠ᩃᩴ ᨷᨲ᩠ᩅᩣ, ᨡᩦᩁᩴ ᨩᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ, ᩋᨶᩮᨠᩈᩣᩃᩥᨹᩃᨠᩥᨲᩴ ᩈᩣᩃᩥᩈᩦᩈᩴ ᨶᩥᨷ᩠ᨹᩣᨴᩮᨲᩥ; ᩑᩅᨾᨿᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᩮ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩦᩃᨧᩥᨲ᩠ᨲᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨠᨦ᩠ᨡᩣᩅᩥᨲᩁᨱᨾᨣ᩠ᨣᩣᨾᨣ᩠ᨣᨬᩣᨱᨴᩔᨶᨷᨭᩥᨷᨴᩣᨬᩣᨱᨴᩔᨶᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩦᩉᩥ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩥᩴ ᩅᩥᩁᩪᩊ᩠ᩉᩥᩴ ᩅᩮᨷᩩᩃ᩠ᩃᩴ ᨷᨲ᩠ᩅᩣ ᨬᩣᨱᨴᩔᨶᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨡᩦᩁᩴ ᨩᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩮᨠᨷᨭᩥᩈᨾ᩠ᨽᩥᨴᩣᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᨠᩥᨲᩴ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᨹᩃᩴ ᨶᩥᨷ᩠ᨹᩣᨴᩮᨲᩥ᪪ ᨲᩮᨶᩣᩉ ᨽᨣᩅᩣ – "ᩈᨴ᩠ᨵᩣ ᨻᩦᨩ"ᨶ᩠ᨲᩥ᪪

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩥᨿᩣ "ᨷᩁᩮᩣᨷᨬ᩠ᨬᩣᩈᨠᩩᩈᩃᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᩑᨠᨲᩮᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩮᩈᩩ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᩅ ᨻᩦᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ"ᨲᩥ? ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩮ – ᨻᩦᨩᨠᩥᨧ᩠ᨧᨠᩁᨱᨲᩮᩣ᪪ ᨿᨳᩣ ᩉᩥ ᨲᩮᩈᩩ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴᨿᩮᩅ ᩅᩥᨩᩣᨶᨶᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩈᨴ᩠ᨵᩣ ᨻᩦᨩᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ, ᩈᩣ ᨧ ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩩᩈᩃᩣᨶᩴ ᨾᩪᩃᨽᩪᨲᩣ᪪ ᨿᨳᩣᩉ –

"ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨩᩣᨲᩮᩣ ᩏᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᨲᩥ, ᩏᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᨿᩥᩁᩩᨷᩣᩈᨲᩥ, ᨷᨿᩥᩁᩩᨷᩣᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩮᩣᨲᩴ ᩒᨴᩉᨲᩥ , ᩒᩉᩥᨲᩈᩮᩣᨲᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᩩᨱᩣᨲᩥ, ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨵᩣᩁᩮᨲᩥ, ᨵᩣᨲᩣᨶᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᩏᨷᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᨲᩥ , ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᩏᨷᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᨲᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨶᩥᨩ᩠ᨫᩣᨶᩴ ᨡᨾᨶ᩠ᨲᩥ, ᨵᨾ᩠ᨾᨶᩥᨩ᩠ᨫᩣᨶᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩈᨲᩥ ᨨᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᨩᩣᨿᨲᩥ, ᨨᨶ᩠ᨴᨩᩣᨲᩮᩣ

ឧស្សហតិ, ឧស្សហិត្វា តុលយតិ, តុលយិត្វា បទហតិ, បហិតត្តោ សមានោ កាយេន ចេវ បរមសច្ចំ សច្ឆិករោតិ, បញ្ញាយ ច នំ អតិវិជ្ឈ បស្សតី”តិ (ម។ និ។ ២។១៨៣, ៤៣២)។

តបតិ អកុសលេ ធម្មេ កាយញ្ចាតិ តបោ; ឥន្ទ្រិយសំវរវីរិយធុតង្គទុក្ករការិកានំ ឯតំ អធិវចនំ។ ឥធ បន ឥន្ទ្រិយសំវរោ អធិប្បេតោ។ វុដ្ឋីតិ វស្សវុដ្ឋិវាតវុដ្ឋីតិអាទិកា អនេកវិធា។ ឥធ បន វស្សវុដ្ឋិ អធិប្បេតា។ យថា ហិ ព្រាហ្មណស្ស វស្សវុដ្ឋិសមនុគ្គហិតំ ពីជំ ពីជមូលកញ្ច សស្សំ វិរូហតិ ន មិលាយតិ និប្ផត្តិំ គច្ឆតិ, ឯវំ ភគវតោ ឥន្ទ្រិយសំវរសមនុគ្គហិតា សទ្ធា សទ្ធាមូលា ច សីលាទយោ ធម្មា វិរូហន្តិ ន មិលាយន្តិ និប្ផត្តិំ គច្ឆន្តិ។ តេនាហ – “តបោ វុដ្ឋី”តិ។ “បញ្ញា មេ”តិ ឯត្ថ ច វុត្តោ មេ-សទ្ទោ ឥមេសុបិ បទេសុ យោជេតព្ពោ “សទ្ធា មេ ពីជំ, តបោ មេ វុដ្ឋី”តិ។ តេន កិំ ទីបេតិ? យថា, ព្រាហ្មណ, តយា វបិតេ ពីជេ សចេ វុដ្ឋិ អត្ថិ, សាធុ, នោ ចេ អត្ថិ, ឧទកម្បិ ទាតព្ពំ ហោតិ, តថា មយា ហិរិ-ឦសេ បញ្ញាយុគនង្គលេ មនោយោត្តេន ឯកាពទ្ធេ កតេ វីរិយពលិពទ្ទេ យោជេត្វា សតិបាចនេន វិជ្ឈិត្វា អត្តនោ ចិត្តសន្តានខេត្តេ សទ្ធាពីជេ វបិតេ វុដ្ឋិ-អភាវោ នាម នត្ថិ។ អយំ បន មេ សតតំ សមិតំ តបោ វុដ្ឋីតិ។

បជានាតិ ឯតាយ បុគ្គលោ, សយំ វា បជានាតីតិ បញ្ញា, សា កាមាវចរាទិភេទតោ អនេកវិធា។ ឥធ បន សហ វិបស្សនាយ មគ្គបញ្ញា អធិប្បេតា។ យុគនង្គលន្តិ យុគញ្ច នង្គលញ្ច។ យថា ហិ ព្រាហ្មណស្ស យុគនង្គលំ, ឯវំ ភគវតោ ទុវិធាបិ បញ្ញា។ តត្ថ យថា យុគំ ឦសាយ ឧបនិស្សយំ ហោតិ, បុរតោ ហោតិ, ឦសាពទ្ធំ ហោតិ, យោត្តានំ និស្សយំ ហោតិ, ពលិពទ្ទានំ ឯកតោ គមនំ ធារេតិ, ឯវំ បញ្ញា ហិរិបមុខានំ ធម្មានំ ឧបនិស្សយា ហោតិ។ យថាហ – “បញ្ញុត្តរា សព្ពេ កុសលា ធម្មា”តិ (អ។ និ។ ៨។៨៣) ច, “បញ្ញា ហិ សេដ្ឋា កុសលា វទន្តិ, នក្ខត្តរាជារិវ តារកាន”ន្តិ (ជា។ ២។១៧។៨១) ច។ កុសលានំ ធម្មានំ បុព្ពង្គមដ្ឋេន បុរតោ ច ហោតិ។ យថាហ – “សីលំ ហិរី ចាបិ សតញ្ច ធម្មោ, អន្វាយិកា បញ្ញវតោ ភវន្តី”តិ។ ហិរិវិប្បយោគេន អនុប្បត្តិតោ ឦសាពទ្ធា ហោតិ, មនោសង្ខាតស្ស សមាធិយោត្តស្ស និស្សយបច្ចយតោ យោត្តានំ និស្សយោ ហោតិ, អច្ចារទ្ធវីរិយបដិសេធនតោ វីរិយពលិពទ្ទានំ ឯកតោ គមនំ ធារេតិ។ យថា ច នង្គលំ ផាលយុត្តំ កសនកាលេ បថវឹ ភិន្ទតិ, មូលសន្តានកានិ បទាលេតិ, ឯវំ សតិយុត្តា បញ្ញា វិបស្សនាកាលេ ធម្មានំ សន្តតិសមូហកិច្ចារម្មណឃនំ ភិន្ទតិ, សព្ពកិលេសមូលសន្តានកានិ បទាលេតិ។ សា ច ខោ លោកុត្តរាវ។ ឥតរា បន លោកិយាបិ សិយា។ តេនាហ – “បញ្ញា មេ យុគនង្គល”ន្តិ។

ហិរីយតិ ឯតាយ បុគ្គលោ, សយំ វា ហិរីយតិ អកុសលប្បវត្តិំ ជិគុច្ឆតីតិ ហិរី។ តគ្គហណេន សហជាតោត្តប្បំ គហិតំយេវ ហោតិ។ ឦសាតិ យុគនង្គលសន្ធារិកា ទារុយដ្ឋិ។ យថា ហិ ព្រាហ្មណស្ស ឦសា យុគនង្គលំ សន្ធារេតិ, ឯវំ ភគវតោបិ ហិរី លោកិយលោកុត្តរបញ្ញាសង្ខាតំ យុគនង្គលំ សន្ធារេតិ ហិរិយា អសតិ បញ្ញាយ អភាវតោ។ យថា ច ឦសាបដិពទ្ធំ យុគនង្គលំ កិច្ចករំ ហោតិ អចលំ អសិថិលំ, ឯវំ ហិរិបដិពទ្ធា ច បញ្ញា កិច្ចការី ហោតិ អចលា អសិថិលា អព្ពោកិណ្ណា អហិរិកេន។ តេនាហ “ហិរី ឦសា”តិ។

មុនាតីតិ មនោ, ចិត្តស្សេតំ អធិវចនំ។ ឥធ បន មនោសីសេន តំសម្បយុត្តោ សមាធិ អធិប្បេតោ។ យោត្តន្តិ រជ្ជុពន្ធនំ។ តំ តិវិធំ

ឦសាយ សហ យុគស្ស ពន្ធនំ, យុគេន សហ ពលិពទ្ទានំ ពន្ធនំ, សារថិនា សហ ពលិពទ្ទានំ ពន្ធនន្តិ។ តត្ថ យថា ព្រាហ្មណស្ស យោត្តំ ឦសាយុគពលិពទ្ទេ ឯកាពទ្ធេ កត្វា សកកិច្ចេ បដិបាទេតិ, ឯវំ ភគវតោ សមាធិ សព្ពេ តេ ហិរិបញ្ញាវីរិយធម្មេ ឯការម្មណេ អវិក្ខេបភាវេន ពន្ធិត្វា សកកិច្ចេ បដិបាទេតិ។ តេនាហ – “មនោ យោត្ត”ន្តិ។

សតីតិ ឯតាយ ចិរកតាទិមត្ថំ សរតិ, សយំ វា សរតីតិ សតិ, សា អសម្មុស្សនលក្ខណា។ ផាលេតីតិ ផាលោ។ បាជេតិ ឯតេនាតិ បាជនំ, តំ ឥធ “បាចន”ន្តិ វុច្ចតិ, បតោទស្សេតំ អធិវចនំ។ ផាលោ ច បាចនញ្ច ផាលបាចនំ។ យថា ហិ ព្រាហ្មណស្ស ផាលបាចនំ, ឯវំ ភគវតោ វិបស្សនាយុត្តា មគ្គយុត្តា ច សតិ។ តត្ថ យថា ផាលោ នង្គលមនុរក្ខតិ, បុរតោ ចស្ស គច្ឆតិ, ឯវំ សតិ កុសលានំ ធម្មានំ គតិយោ សមន្នេសមានា អារម្មណេ វា ឧបដ្ឋាបយមានា បញ្ញានង្គលំ រក្ខតិ, តថា ហិ “សតារក្ខេន ចេតសា វិហរតី”តិអាទីសុ (អ។ និ។ ១០។២០) “អារក្ខា”តិ វុត្តា។ អសម្មុស្សនវសេន ចស្ស បុរតោ ហោតិ។ សតិបរិចិតេ ហិ ធម្មេ បញ្ញា បជានាតិ, នោ សម្មុដ្ឋេ។ យថា ច បាចនំ ពលិពទ្ទានំ វិជ្ឈនភយំ ទស្សេន្តំ សំសីទិតុំ ន ទេតិ, ឧប្បថគមនញ្ច វារេតិ, ឯវំ សតិ វីរិយពលិពទ្ទានំ អបាយភយំ ទស្សេន្តី កោសជ្ជសំសីទិតុំ ន ទេតិ, កាមគុណសង្ខាតេ អគោចរេ ចារំ និវារេត្វា កម្មដ្ឋានេ និយោជេន្តី ឧប្បថគមនំ វារេតិ។ តេនាហ – “សតិ មេ ផាលបាចន”ន្តិ។

លិប័។ កាយគុត្តោតិ តីហិ កាយសុចរិតេហិ គុត្តោ។ វចីគុត្តោតិ ចតូហិ វចីសុចរិតេហិ គុត្តោ។ ឯត្តាវតា បាតិមោក្ខសំវរសីលំ វុត្តំ។ អាហារេ ឧទរេ យតោតិ ឯត្ថ អាហារមុខេន សព្ពបច្ចយានំ សង្គហិតត្តា ចតូសុបិ បច្ចយេ យតោ សំយតោ និរុបក្កិលេសោតិ អត្ថោ។ ឥមិនា អាជីវបារិសុទ្ធិសីលំ វុត្តំ។ ឧទរេ យតោតិ ឧទរេ យតោ សំយតោ មិតភោជី, អាហារេ មត្តញ្ញូតិ វុត្តំ ហោតិ។ ឥមិនា ភោជនេ មត្តញ្ញុតាមុខេន បច្ចយបដិសេវនសីលំ វុត្តំ។ តេន កិំ ទីបេតិ? យថា ត្វំ, ព្រាហ្មណ, ពីជំ វបិត្វា សស្សបរិបាលនត្ថំ កណ្ដកវតិំ វា រុក្ខវតិំ វា បាការបរិក្ខេបំ វា ករោសិ, តេន តេ គោមហិំសមិគគណា បវេសំ អលភន្តា សស្សំ ន វិលុម្បន្តិ, ឯវមហម្បិ សទ្ធាពីជំ វបិត្វា នានប្បការកុសលសស្សបរិបាលនត្ថំ កាយវចីអាហារគុត្តិមយំ តិវិធសំវរបរិក្ខេបំ ករោមិ។ តេន មេ រាគាទិអកុសលធម្មគោមហិំសមិគគណា បវេសំ អលភន្តា នានប្បការកុសលសស្សំ ន វិលុម្បន្តីតិ។

សច្ចំ ករោមិ និទ្ទានន្តិ ឯត្ថ ទ្វីហិ ទ្វារេហិ អវិសំវាទនំ សច្ចំ។ និទ្ទានន្តិ ឆេទនំ លុននំ ឧប្បាដនំ, ករណត្ថេ ចេតំ ឧបយោគវចនំ វេទិតព្ពំ។ អយញ្ហេត្ថ អត្ថោ “សច្ចេន ករោមិ និទ្ទាន”ន្តិ។ កិំ វុត្តំ ហោតិ? យថា ត្វំ ពាហិរំ កសិំ កសិត្វា សស្សទូសកានិ តិណានិ ហត្ថេន វា អសិតេន វា និទ្ទានំ ករោសិ; ឯវមហម្បិ អជ្ឈត្តិកំ កសិំ កសិត្វា កុសលសស្សទូសកានិ វិសំវាទនតិណានិ សច្ចេន និទ្ទានំ ករោមិ។ ញាណសច្ចំ វា ឯត្ថ សច្ចន្តិ វេទិតព្ពំ, យំ តំ “យថាភូតញាណ”ន្តិ វុច្ចតិ។ តេន អត្តសញ្ញាទីនំ តិណានំ និទ្ទានំ ករោមីតិ ឯវំ យោជេតព្ពំ។ អថ វា និទ្ទានន្តិ ឆេទកំ លាវកំ, ឧប្បាដកន្តិ អត្ថោ។ ឯវំ សន្តេ យថា ត្វំ ទាសំ វា កម្មករំ វា និទ្ទានំ ករោសិ, “និទ្ទេហិ តិណានី”តិ តិណានំ ឆេទកំ លាវកំ ឧប្បាដកំ ករោសិ; ឯវមហំ សច្ចំ ករោមីតិ ឧបយោគវចនវសេនេវ វត្តុំ យុជ្ជតិ។ អថ វា សច្ចន្តិ ទិដ្ឋិសច្ចំ។ តមហំ និទ្ទានំ ករោមិ, ឆិន្ទិតព្ពំ លុនិតព្ពំ ឧប្បាដេតព្ពំ ករោមីតិ ឯវម្បិ ឧបយោគវចនវសេនេវ វត្តុំ យុជ្ជតិ។

សោរច្ចំ យេ បយោចតត្តិ ឧទ្ធ ឃំ តំ “កាយិកោ អជីតិក្កយោ, ចាចសិកោ អជីតិក្កយោ”តិ, ឧចំ ឃឹលយេច “សោរច្ច”ត្តិ ចុត្តំ, ត តំ ពូឆ អសិប្យេតំ, ចុត្តយេច ឧតំ “កាឃក្យុទ្តា”តិអាឌិតា តយេត, អរហត្តផលំ បត អសិប្យេតំ។ តយ្យិ ហិ ឃុត្តរេ តិដ្ឋានេត រតកាចតោ “សោរច្ច”ត្តិ ចុច្ចតិ។ បយោចតត្តិ យោក្កចិឃ្សុជ្ជតំ។ កិំ ចុត្តំ ហោតិ? ឃថា តច បយោចតំ បុតបិ សាឃត្យោចា ឌុតិឃឌិចយេ ចា អតាកពតរិចន្ធរេ ចា យោដេតព្ពតោ អប្យយោចតយេច ហោតិ, ត យយ ឧចំ។ ត ហិ យយ អត្តរា យោចតំ តាយ អត្តិ។ អហព្យោ ឌឹបក្ករេឯសពលកាលតោ បកុតិ បញ្ញាតក្កលេ ចិរិឃពលិពន្តេ យោដេត្វា ចត្តារិ អសង្ខេយ្យាតិ កប្យសតសហស្សញ្ច យហាកឃិ កសេត្តា តាច ត យុត្តិំ, ឃាច ត សយ្ញាសម្ពោឆិ អភិសម្ពុជ្ឈិ ឃដា ច យេ សត្តំ តំ កាលំ លេបេត្វា ទៅឆិរុក្ខមូលេ អបរាឌិតបល្លង្កេ តិសិត្តស្ស សព្ពញ្ញុតបរិចារំ អរហត្តផលំ ក្ខេបិឌិ, តដា ឃឃា តំ សព្ពស្សក្កបដិប្បស្សទ្ធិប្បត្តិឃា បយុត្តំ, ត ដាតិ បុត យោដេតព្ពំ កចិស្សតីតិ។ ឧតយត្ថំ សង្ខាឃាហ កកចា – “សោរច្ចំ យេ បយោចត”ត្តិ។

លិង៍។ចិរិឃំ យេ ឆុរធោរឃ្យត្តិ ឧត្ត ចិរិឃត្តិ “កាយិកោ ចា, ចេតសិកោ ចា ចិរិឃារម្ភោ”តិអាឌិតា តយេត ចុត្តបដាតំ។ ឆុរាឃំ ធោរឃ្យំឆុរធោរឃ្យំ ឆុរំ ចហតីតិ អត្ថោ។ ឃថា ហិ ព្រាហ្មណស្ស ឆុរាឃំ ធោរឃ្យាកឌ្ឍំ តក្កលំ ក្ខុមិឃតំ កិត្តតិ, មូលសត្តាតកាតិ ច បដាលេតិ, ឧចំ កកចតោ ចិរិឃាកឌ្ឍំ បញ្ញាតក្កលំ ឃថាចុត្តំ ឃតំ កិត្តតិ, កិលេសសត្តាតកាតិ ច បដាលេតិ។ តេតាហ – “ចិរិឃំ យេ ឆុរធោរឃ្យំ”ត្តិ។ អថ ចា បុរិមឆុរំ ចហត្តា ឆុរា, មូលឆុរំ ចហត្តា ធោរឃ្យា; ឆុរា ច ធោរឃ្យា ច ឆុរធោរឃ្យា។ តត្ថ ឃថា ព្រាហ្មណស្ស ឧកយេកស្មិំ តក្កលេ ចតុពលិពន្ទប្យកេឌេ ឆុរធោរឃ្យំចហត្តិ ក្ខប្យត្តាតុប្យត្តតិលាមូលឃាតំ សស្សសម្បត្តិញ្ច សាធេតិ, ឧចំ កកចតោ ចតុសម្មប្បធាតចិរិឃប្យកេឌេ ឆុរធោរឃ្យំចហត្តិ ក្ខប្យត្តាតុប្យត្តាក្យុសលមូលឃាតំ ក្យុសលសម្បត្តិញ្ច សាធេតិ។ តេតាហ – “ចិរិឃំ យេ ឆុរធោរឃ្យំ”ត្តិ។

យោកក្ខេមាឆិចាហតត្តិ ឧត្ត យោគេហិ ខេមត្តា “យោកក្ខេម”ត្តិ តិព្ពាតំ ចុច្ចតិ, តំ អឆិកត្វា ចាហិឃតិ, អភិមុខំ ចា ចាហិឃតីតិ អឆិចាហតំ។ យោកក្ខេមស្ស អឆិចាហតំ យោកក្ខេមាឆិចាហតំ។ តេត កិំ ឌីបេតិ? ឃថា តច ឆុរធោរឃ្យាបុរត្ថិមំ ឌិសំ បត្ថិឃាឌីសុ ចា អញ្ញតរំ អភិមុខំ ចាហិឃតិ, តថា យយ ឆុរធោរឃ្យាតិព្ពាតាភិមុខំ ចាហិឃតិ។

ឧចំ ចាហិឃមាតញ្ច កច្ឆតិ អតិចត្តត្តិ។ ឃថា តច តក្កលំ ចហត្តិ ឆុរធោរឃ្យំលេត្តកោដិំ បត្វា បុត តិចត្តតិ, ឧចំ អតិចត្តត្តិ ឌឹបក្ករកាលតោ បកុតិ កច្ឆតេច។ ឃស្មា ចា តេត តេត យក្កេត បហីតា កិលេសា បុតប្យុតំ បហាតព្ពា ត ហោត្តិ, ឃថា តច តក្កលេត លិត្តាតិ តិណាតិ បុតបិ អបរស្មិំ សមយេ លិត្តិតព្ពាតិ ហោត្តិ, តស្មាបិ ឧតំ បឋមមក្កចយេត ឌិដ្ឋេកដ្ឋេ កិលេសេ, ឌុតិឃចយេត ឱឡារិកេ, តតិឃចយេត អតុសហកតេ កិលេសេ, ចតុត្ថចយេត សព្ពកិលេសេ បជហត្តិ កច្ឆតិ អតិចត្តត្តិ។ អថ ចា កច្ឆតិ អតិចត្តត្តិ តិចត្តតរហិតំ ហុត្វា កច្ឆតីតិ អត្ថោ។ ត្តិ តំ ឆុរធោរឃ្យំ ឧចយេត្ត បដន្ធរោ ចេឌិតព្ពោ។ ឧចំ កច្ឆត្តញ្ច ឃថា តច ឆុរធោរឃ្យាត តំ ឋាតំ កច្ឆតិ, ឃត្ថ កត្តា កស្សកោ អសោកោ តិស្សោកោ ចិរេជោ ហុត្វា ត សោចតិ, ឧតំ បត តំ ឋាតំ កច្ឆតិ, ឃត្ថ កត្ត្វា ត សោចតិ។ ឃត្ថ សតិបិឋកេត ឧតំ ចិរិឃឆុរធោរឃ្យាចោរឌេត្តា កត្ត្វា យាឌិសោ កស្សកោ អសោកោ តិស្សោកោ ចិរេជោ ហុត្វា ត សោចតិ, តំ សព្ពសោកសល្លសមុគ្ឃាតភូតំ តិព្ពាតាយតតសង្ខាតំ ឋាតំ កច្ឆតីតិ។

៨០. ឥទានិ និគមនំ ករោន្តោ ភគវា ឥមំ គាថមាហ –

“ឯវមេសា កសី កដ្ឋា, សា ហោតិ អមតប្ផលា;

ឯតំ កសិំ កសិត្វាន, សព្ពទុក្ខា បមុច្ចតី”តិ។

តស្សាយំ សង្ខេបត្ថោ – មយា ព្រាហ្មណ ឯសា សទ្ធាពីជា តបោវុដ្ឋិយា អនុគ្គហិតា កសិ, បញ្ញាមយំ យុគនង្គលំ, ហិរិមយញ្ច ឦសំ, មនោមយេន យោត្តេន ឯកាពទ្ធំ កត្វា, បញ្ញានង្គលេ សតិផាលំ អាកោដេត្វា, សតិបាចនំ គហេត្វា, កាយវចីអាហារគុត្តិយា គោបេត្វា, សច្ចំ និទ្ទានំ កត្វា, សោរច្ចំ បមោចនំ វីរិយំ ធុរធោរយ្ហំ យោគក្ខេមាភិមុខំ អនិវត្តន្តំ វាហេន្តេន កដ្ឋា, កសិកម្មបរិយោសានំ ចតុព្ពិធំ សាមញ្ញផលំ បាបិតា, សា ហោតិ អមតប្ផលា, សា ឯសា កសិ អមតប្ផលា ហោតិ។ អមតំ វុច្ចតិ និព្ពានំ, និព្ពានានិសំសា ហោតីតិ អត្ថោ។ សា ខោ បនេសា កសិ ន មមេវេកស្ស អមតប្ផលា ហោតិ, អបិច, ខោ, បន យោ កោចិ ខត្តិយោ វា ព្រាហ្មណោ វា វេស្សោ វា សុទ្ទោ វា គហដ្ឋោ វា បព្ពជិតោ វា ឯវំ កសិំ កសតិ, សោ សព្ពោបិ ឯវំ កសិំ កសិត្វាន, សព្ពទុក្ខា បមុច្ចតិ, សព្ពស្មា វដ្ដទុក្ខទុក្ខទុក្ខសង្ខារទុក្ខវិបរិណាមទុក្ខា បមុច្ចតីតិ។ ឯវំ ភគវា ព្រាហ្មណស្ស អរហត្តនិកូដេន និព្ពានបរិយោសានំ កត្វា ទេសនំ និដ្ឋាបេសិ។

តតោ ព្រាហ្មណោ គម្ភីរត្ថំ ទេសនំ សុត្វា “មម កសិផលំ ភុញ្ជិត្វា អបរជ្ជុ ឯវ ឆាតកោ ហោតិ, ឥមស្ស បន កសិ អមតប្ផលា, តស្សា ផលំ ភុញ្ជិត្វា សព្ពទុក្ខា បមុច្ចតី”តិ ច វិទិត្វា បសន្នោ បសន្នាការំ កាតុំ បាយាសំ ទាតុមារទ្ធោ។ តេនាហ “អថ ខោ កសិភារទ្វាជោ”តិ។ តត្ថ មហតិយាតិ មហតិយន្តិ អត្ថោ។ កំសបាតិយាតិ សុវណ្ណបាតិយំ, សតសហស្សគ្ឃនកេ អត្តនោ សុវណ្ណថាលេ។ វឌ្ឍេត្វាតិ អាកិរិត្វាតិ វុត្តំ ហោតិ។ ភគវតោ ឧបនាមេសីតិ សប្បិមធុផាណិតាទីហិ វិចិត្រំ កត្វា, ទុកូលវិតានេន បដិច្ឆាទេត្វា, ឧក្ខិបិត្វា, សក្កច្ចំ តថាគតស្ស អភិហរិ។ កិន្តិ? “ភុញ្ជតុ ភវំ គោតមោ បាយាសំ, កស្សកោ ភវ”ន្តិ។ តតោ កស្សកភាវស្ស ការណមាហ “យញ្ហិ…បេ… កសតី”តិ, យស្មា ភវំ…បេ… កសតីតិ វុត្តំ ហោតិ។ អថ ភគវា “គាថាភិគីតំ មេ”តិ អាហ។

៨១. តត្ថ គាថាភិគីតន្តិ គាថាហិ អភិគីតំ, គាថាយោ ភាសិត្វា លទ្ធន្តិ វុត្តំ ហោតិ។ មេតិ មយា។ អភោជនេយ្យន្តិ ភុញ្ជនារហំ ន ហោតិ។ សម្បស្សតន្តិ សម្មា អាជីវសុទ្ធិំ បស្សតំ , សម្មា វា បស្សតំ សម្បស្សតំ, ពុទ្ធានន្តិ វុត្តំ ហោតិ។ នេស ធម្មោតិ “គាថាភិគីតំ ភុញ្ជិតព្ព”ន្តិ ឯស ធម្មោ ឯវំ ចារិត្តំ ន ហោតិ, តស្មា គាថាភិគីតំ បនុទន្តិ ពុទ្ធា បដិក្ខិបន្តិ ន ភុញ្ជន្តីតិ។ កិំ បន ភគវតា បាយាសត្ថំ គាថា អភិគីតា, យេន ឯវមាហាតិ? ន ឯតទត្ថំ អភិគីតា, អបិច, ខោ, បន បាតោ បដ្ឋាយ ខេត្តសមីបេ ឋត្វា កដច្ឆុភិក្ខម្បិ អលភិត្វា បុន សកលពុទ្ធគុណេ បកាសេត្វា លទ្ធំ តទេតំ នដនច្ចកាទីហិ នច្ចិត្វា គាយិត្វា ច លទ្ធសទិសំ ហោតិ, តេន “គាថាភិគីត”ន្តិ វុត្តំ។ តាទិសញ្ច យស្មា ពុទ្ធានំ ន កប្បតិ, តស្មា “អភោជនេយ្យ”ន្តិ វុត្តំ។ អប្បិច្ឆតានុរូបញ្ច ន ហោតិ, តស្មាបិ បច្ឆិមំ ជនតំ អនុកម្បមានេន ច ឯវំ វុត្តំ។ យត្រ ច នាម

ᨷᩁᨷ᩠ᨷᨠᩣᩈᩥᨲᩮᨶᩣᨷᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨣᩩᨱᩮᨶ ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩴ ᩃᩣᨽᩴ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩣᨷᩥ ᩋᨷ᩠ᨷᩥᨧ᩠ᨨᩮᩣ ᨥᨭᩦᨠᩣᩁᩮᩣ ᨠᩩᨾ᩠ᨽᨠᩣᩁᩮᩣ, ᨲᨲᩕ ᨠᩥᩴ ᨠᩮᩣᨭᩥᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᩋᨷ᩠ᨷᩥᨧ᩠ᨨᨲᩣᨿ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣ ᨽᨣᩅᩤ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣᩅ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨣᩩᨱᨷ᩠ᨷᨠᩣᩈᨶᩮᨶ ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩴ ᩃᩣᨽᩴ ᩈᩣᨴᩥᨿᩥᩔᨲᩥ, ᨿᨲᩮᩣ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᩑᨲᩴ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᩩᩴ᪨

ᩑᨲ᩠ᨲᩣᩅᨲᩣ “ᩋᨷ᩠ᨷᩈᨶ᩠ᨶᩴ ᩋᨽᩣᩅᩥᨲᨠᩣᨿᩴ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ ᨣᩣᨳᩣᨣᩣᨿᨶᩮᨶ ᨽᩣᩅᩥᨲᨠᩣᨿᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩤ, ᩈᨾᨱᩮᩣ ᨣᩮᩣᨲᨾᩮᩣ ᨽᩮᩣᨩᨶᩴ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᩈᩥ, ᩋᩣᨾᩥᩈᨠᩣᩁᨱᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᨴᩮᩈᨶᩣ”ᨲᩥ ᩑᩅᩁᩪᨷᩣ ᩃᩮᩣᨠᩣᨷᩅᩣᨴᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨾᩮᩣᨧᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᩮᩈᨶᩣᨷᩣᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨴᩦᨷᩮᨲ᩠ᩅᩤ, ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᩋᩣᨩᩦᩅᨷᩣᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨴᩦᨷᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ “ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᩈᨲᩦ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥᩁᩮᩈᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᩋᩣᨩᩦᩅᨷᩣᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᩅᩤ ᨴᩈᩅᩥᨵᩈᩩᨧᩁᩥᨲᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᩅᩤ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᨧᩣᩁᩥᨲ᩠ᨲᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᩅᩤ ᩈᨲᩥ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩮ ᩋᨶᩩᨷᩉᨲᩮ ᩅᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥᩁᩮᩈᩣ ᩑᨠᨶ᩠ᨲᩅᩮᩣᨴᩣᨲᩣ ᩋᩣᨠᩣᩈᩮ ᨷᩣᨱᩥᨷ᩠ᨷᩈᩣᩁᨱᨠᨷ᩠ᨷᩣ ᩑᩈᨶᩣ ᨷᩁᩥᨿᩮᩈᨶᩣ ᨩᩦᩅᩥᨲᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣᨲᩥ᪨

᪘᪑᪨ ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ “ᨷᩣᨿᩣᩈᩴ ᨾᩮ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᨲᩥ, ᩋᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᩴ ᨠᩥᩁ ᨽᩮᩣᨩᨶᩴ, ᩋᨵᨬ᩠ᨬᩣ ᩅᨲᨾ᩠ᩉᩥ, ᨴᩣᨶᩴ ᨴᩤᨲᩩᩴ ᨶ ᩃᨽᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨴᩮᩣᨾᨶᩔᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩤ “ᩋᨷᩮᩅ ᨶᩣᨾ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ ᨧ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ᪨ ᨲᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩤ ᨽᨣᩅᩤ “ᩋᩉᩴ ᨠᩥᩃ᩠ᩃᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮᨧᩃᩴ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧᨩᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣ – ‘ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩮᨶ ᨠᩣᩃᩮᨶ ᩍᨾᩴ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ ᨷᩈᩣᨴᩮᩔᩣᨾᩦ’ᨲᩥ, ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᨧ ᨴᩮᩣᨾᨶᩔᩴ ᩋᨠᩣᩈᩥ᪨ ᨴᩩᨾ᩠ᨾᨶᩣᨲᩥ ᨲᩮᨶ ᨴᩮᩣᨾᨶᩔᩮᨶ ᨿᨾ᩠ᩉᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᨷᨠᩮᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᩋᨾᨲᩅᩁᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨷᨭᩥᩅᩥᨩ᩠ᨫᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨡᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩔ ᨷᩈᩣᨴᨩᨶᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨲᩮᨶ ᨷᨲ᩠ᨳᩥᨲᨾᩮᩣᨲᩣᩁᩴ ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ “ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᨧ ᨠᩮᩅᩃᩥᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩮᩅᩃᩥᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨣᩩᨱᨷᩁᩥᨷᩩᨱ᩠ᨱᩴ, ᩈᨻ᩠ᨻᨿᩮᩣᨣᩅᩥᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩤᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩮ ᩈᩦᩃᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩣᨴᩦᨠᩮ ᨣᩩᨱᩮ ᩑᩈᩥᨲᩅᩤ ᨾᩉᩮᩈᩥᩴ᪨ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩦᨱᩈᨻ᩠ᨻᩣᩈᩅᨲ᩠ᨲᩣ ᨡᩦᨱᩣᩈᩅᩴ᪨ ᩉᨲ᩠ᨳᨷᩣᨴᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨧ᩠ᨧᩣᨴᩦᨶᩴ ᨣᨲ᩠ᩅᩤ ᩅᩪᨷᩈᨶ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨧ᩠ᨧᩅᩪᨷᩈᨶ᩠ᨲᩴ᪨ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᩉᩔᩪᨲᩥ ᨷᩁᩥᩅᩥᩈᩔᩩ ᨷᨭᩥᨾᩣᨶᨿᩔᩩ᪨ ᩑᩅᩴ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᨶ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᩏᨷ᩠ᨷᩣᨴᩥᨲᩮᨷᩥ ᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩮᨶᩮᩅ ᨽᨱᨲᩥ, ᨶ ᨲᩩ ᨽᨱᨲᩥ “ᨴᩮᩉᩥ, ᩋᩣᩉᩁᩣᩉᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩈᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᨾᩮᩅ᪨

ᩋᨳ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ “ᩋᨿᩴ ᨷᩣᨿᩣᩈᩮᩣ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩋᩣᨶᩦᨲᩮᩣ ᨶᩣᩉᩴ ᩋᩁᩉᩣᨾᩥ ᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩃᩮᨯ᩠ᨯᨶ ᨠᩔᨧᩥ ᨴᩣᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᩋᩣᩉ “ᩋᨳ ᨠᩔ ᨧᩣᩉ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨽᨣᩅᩤ “ᨲᩴ ᨷᩣᨿᩣᩈᩴ ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᨲᨳᩣᨣᨲᩴ ᨲᨳᩣᨣᨲᩈᩣᩅᨠᨬ᩠ᨧ ᩋᨬ᩠ᨬᩔ ᩋᨩᩦᩁᨱᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ”ᨲᩥ ᨬᨲ᩠ᩅᩤ ᩋᩣᩉ – “ᨶ ᨡ᩠ᩅᩣᩉᩴ ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨴᩮᩅᨠᩅᨧᨶᩮᨶ ᨷᨬ᩠ᨧᨠᩣᨾᩣᩅᨧᩁᨴᩮᩅᨣ᩠ᨣᩉᨱᩴ, ᩈᨾᩣᩁᨠᩅᨧᨶᩮᨶ ᨨᨭ᩠ᨮᨠᩣᨾᩣᩅᨧᩁᨴᩮᩅᨣ᩠ᨣᩉᨱᩴ, ᩈᨻᩕᩉ᩠ᨾᨠᩅᨧᨶᩮᨶ ᩁᩪᨷᩣᩅᨧᩁᨻᩕᩉ᩠ᨾᨣ᩠ᨣᩉᨱᩴ ᩋᩁᩪᨷᩣᩅᨧᩁᩣ ᨷᨶ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨿᩩᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᩈᨾ᩠ᨽᩣᩅᨶᩦᨿᩣ᪨ ᩈᩔᨾᨱᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩥᩅᨧᨶᩮᨶ ᩈᩣᩈᨶᨷᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨳᩥᨠᨷᨧ᩠ᨧᩣᨾᩥᨲ᩠ᨲᩈᨾᨱᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᨣ᩠ᨣᩉᨱᩴ ᩈᨾᩥᨲᨷᩤᨷᨻᩣᩉᩥᨲᨷᩤᨷᩈᨾᨱᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᨣ᩠ᨣᩉᨱᨬ᩠ᨧ᪨ ᨷᨩᩣᩅᨧᨶᩮᨶ ᩈᨲ᩠ᨲᩃᩮᩣᨠᨣ᩠ᨣᩉᨱᩴ, ᩈᨴᩮᩅᨾᨶᩩᩔᩅᨧᨶᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨲᩥᨴᩮᩅᩋᩅᩈᩮᩈᨾᨶᩩᩔᨣ᩠ᨣᩉᨱᩴ᪨ ᩑᩅᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᨲᩦᩉᩥ ᨷᨴᩮᩉᩥ ᩒᨠᩣᩈᩃᩮᩣᨠᩮᩣ, ᨴ᩠ᩅᩦᩉᩥ ᨷᨩᩣᩅᩈᩮᨶ ᩈᨲ᩠ᨲᩃᩮᩣᨠᩮᩣ ᨣᩉᩥᨲᩮᩣᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᩑᩅᩴ ᩈᨦ᩠ᨡᩮᨷᩮᩣ, ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᩣ ᨷᨶ ᩋᩣᩊᩅᨠᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩅᨱ᩠ᨱᨿᩥᩔᩣᨾ᪨

ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨷᨶ ᩈᨴᩮᩅᨠᩣᨴᩦᩈᩩ ᨠᩔᨧᩥ ᨶ ᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᨷᩁᩥᨱᩣᨾᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ? ᩒᩊᩣᩁᩥᨠᩮ ᩈᩩᨡᩩᨾᩮᩣᨩᩣᨷᨠ᩠ᨡᩥᨷᨶᨲᩮᩣ᪨ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᨷᩣᨿᩣᩈᩮ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩏᨴ᩠ᨴᩥᩔ ᨣᩉᩥᨲᨾᨲ᩠ᨲᩮᨿᩮᩅ ᨴᩮᩅᨲᩣᩉᩥ ᩒᨩᩣ ᨷᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩣ, ᨿᨳᩣ ᩈᩩᨩᩣᨲᩣᨿ ᨷᩣᨿᩣᩈᩮ, ᨧᩩᨶ᩠ᨴᩔ ᨧ ᩈᩪᨠᩁᨾᨴ᩠ᨴᩅᩮ ᨷᨧ᩠ᨧᨾᩣᨶᩮ, ᩅᩮᩁᨬ᩠ᨩᩣᨿᨬ᩠ᨧ ᨽᨣᩅᨲᩣ ᨣᩉᩥᨲᨣᩉᩥᨲᩣᩃᩮᩣᨷᩮ, ᨻᩮᩃᨭ᩠ᨮᨠᨲ᩠ᨳᨠᩮ ᨧ ᨠᨧ᩠ᨧᩣᨶᩔ ᨣᩩᩊᨠᩩᨾ᩠ᨽᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᩅᩈᩥᨭ᩠ᨮᨣᩩᩊᩮ᪨ ᩈᩮᩣ ᩒᩊᩣᩁᩥᨠᩮ ᩈᩩᨡᩩᨾᩮᩣᨩᩣᨷᨠ᩠ᨡᩥᨷᨶᨲᩮᩣ ᨴᩮᩅᩣᨶᩴ ᨶ ᨷᩁᩥᨱᨾᨲᩥ᪨ ᨴᩮᩅᩤ ᩉᩥ ᩈᩩᨡᩩᨾᩈᩁᩦᩁᩣ, ᨲᩮᩈᩴ ᩒᩊᩣᩁᩥᨠᩮᩣ ᨾᨶᩩᩔᩣᩉᩣᩁᩮᩣ ᨶ ᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᨷᩁᩥᨱᨾᨲᩥ᪨ ᨾᨶᩩᩔᩣᨶᨾ᩠ᨷᩥ ᨶ ᨷᩁᩥᨱᨾᨲᩥ᪨ ᨾᨶᩩᩔᩣ ᩉᩥ

ជ្ជញអាទិកាយសិរា, តេសំ សុខុមា ទិព្វោជា ន សម្មា បរិណមតិ។ តថាគតស្ស បន បកតិអគ្គិនាវ បរិណមតិ, សម្មា ជីរតិ។ កាយពលញាណពលប្បភាវេនាតិ ឯកេ។ តថាគតសាវកស្ស ខីណាសវស្សេតំ សមាធិពលេន មត្តញ្ញុតាយ ច បរិណមតិ, ឥតរេសំ ឥទ្ធិមន្តានម្បិ ន បរិណមតិ។ អចិន្តនីយំ វា ឯត្ថ ការណំ, ពុទ្ធវិសយោ ឯវេសោតិ។

តេន ហិ ត្វន្តិ យស្មា អញ្ញំ ន បស្សាមិ, មម ន កប្បតិ, មម អកប្បន្តំ សាវកស្សាបិ មេ ន កប្បតិ, តស្មា ត្វំ ព្រាហ្មណាតិ វុត្តំ ហោតិ។ អប្បហរិតេតិ បរិត្តហរិតតិណេ, អប្បរុឡ្ហហរិតតិណេ វា បាសាណបិដ្ឋិសទិសេ។ អប្បាណកេតិ និប្បាណកេ, បាយាសោត្ថរណការណេន មរិតព្វបាណរហិតេ វា មហាឧទកក្ខន្ធេ។ សហ តិណនិស្សិតេហិ បាណេហិ តិណានិ បាណកានញ្ច អនុរក្ខណត្ថាយ ឯវំ វុត្តំ។ វិច្ចិដាយតិ ចិដិចិដាយតីតិ ឯវំ សទ្ទំ ករោតិ។ សន្ធូបាយតីតិ សមន្តា ធូបាយតិ។ សម្បធូបាយតីតិ តទេវ អធិមត្តំ ធូបាយតិ។ កស្មា ឯវំ អហោសីតិ? ភគវតោ អានុភាវេន, ន ឧទកស្ស, ន បាយាសស្ស, ន ព្រាហ្មណស្ស, ន អញ្ញេសំ ទេវយក្ខាទីនំ។ ភគវា ហិ ព្រាហ្មណស្ស ធម្មសំវេគត្ថំ តថា អធិដ្ឋាសិ។ សេយ្យថាបិ នាមាតិ ឧបមាទស្សនមត្តមេតំ, យថា ផាលោតិ ឯត្តកមេវ វុត្តំ ហោតិ។ សំវិគ្គោតិ ទិវសំសន្តត្តោ, លោមហដ្ឋជាតោ សមីរេត។ សមីរេ កិរស្ស តចតចុតិលោមកូបសហស្សានិ សុវណ្ណកិត្តិយា អាហតមណិនាគទន្តា វិយ ឧទ្ធគ្គា អហេសុំ។ សេសំ បាកដមេវ។

បាទេសុ បន និបតិត្វា ភគវតោ ធម្មទេសនំ អព្ភនុមោទមានោ ភគវន្តំ ឯតទវោច “អភិក្កន្តំ, ភោ គោតម, អភិក្កន្តំ, ភោ គោតមា”តិ។ អព្ភនុមោទនេ ហិ អយមិធ អភិក្កន្តសទ្ទោ។ វិត្ថារតោ បនស្ស មង្គលសុត្តវណ្ណនាយំ អត្ថវណ្ណនា អាវិ ភវិស្សតិ។ យស្មា ច អព្ភនុមោទនត្ថេ, តស្មា សាធុ សាធុ ភោ គោតមាតិ វុត្តំ ហោតីតិ វេទិតព្វំ។

“ភយេ កោធេ បសំសាយំ, តុរិតេ កោតូហលច្ឆរេ;

ហាសេ សោកេ បសាទេ ច, ករេ អាមេឌិតំ ពុធោ”តិ –

ឥមិនា ច លក្ខណេន ឥធ បសាទវសេន បសំសាវសេន ចាយំ ទ្វិក្ខត្តុំ វុត្តោតិ វេទិតព្វោ។ អថ វា អភិក្កន្តន្តិ អភិកន្តំ អតិឥដ្ឋំ, អតិមនាបំ, អតិសុន្ទរន្តិ វុត្តំ ហោតិ។

តត្ថ ឯកេន អភិក្កន្តសទ្ទេន ទេសនំ ថោមេតិ, ឯកេន អត្តនោ បសាទំ។ អយញ្ហេត្ថ អធិប្បាយោ – អភិក្កន្តំ, ភោ គោតម, យទិទំ ភោតោ គោតមស្ស ធម្មទេសនា, អភិក្កន្តំ យទិទំ ភោតោ គោតមស្ស ធម្មទេសនំ អាគម្ម មម បសាទោតិ។ ភគវតោ ឯវ វា វចនំ ទ្វេ ទ្វេ អត្ថេ សន្ធាយ ថោមេតិ – ភោតោ គោតមស្ស វចនំ អភិក្កន្តំ ទោសនាសនតោ, អភិក្កន្តំ គុណាធិគមនតោ, តថា សទ្ធាជននតោ, បញ្ញាជននតោ, សាត្ថតោ, សព្យញ្ជនតោ, ឧត្តានបទតោ, គម្ភីរត្ថតោ, កណ្ណសុខតោ, ហទយង្គមតោ, អនត្តុក្កំសនតោ, អបរវម្ភនតោ, ករុណាសីតលតោ, បញ្ញាវទាតតោ, អាបាថរមណីយតោ, វិមទ្ទក្ខមតោ, សុយ្យមានសុខតោ, វីមំសិយមានហិតតោតិ

ឧចយាឌីហិ ឃោដេតព្ពំ៎

តតោ បរេសុ ចតូហិ ឧបយាហិ ទេសនំយេច ធោរេតិ៎ តត្ថ កិក្ខិតត្តិ អឆោយុឈដ្ឋបិតំ, ទេហដ្ឋា យុឈខាតំ ចា៎ ឧក្កទ្ធេឃ្យាតិ ឧបទិយុលំ ពទេឃ្យ៎ បដិច្ឆន្ណិ ពិណបណ្ណាទិច្ឆាទិតំ៎ ចិចទេឃ្យាតិ ឧណ្ហារេដឃ្យ៎ ម្ញុឡហស្សាតិ ចិសាម្ញុឡហស្ស៎ យក្កំ អាចិទេក្ខឃ្យាតិ ហទេត្ថ កេហត្វា “ឧស យក្កោ”តិ ចទេឆឃ្យ៎ អត្ថការទេតិ កាឡអបក្ខចាតុឌ្ឍិអឌ្ឍទត្តឈតចតសល្ហទេយឈបដទេលហិ ចតុទេក្ក តយសិ៎ អឃំ តាច បឆទេត្ថ៎

អឃំ បត អធិប្បាយឃោជនា – ឃធា ទេកាចិ កិក្ខិតំ ឧក្កទេទ្ធឃ្យ, ឧចំ សត្តយូចិយុលំ អសត្តយូបតិតំ ឌំ អសត្តឃូ ចុដ្ឋាទេបទេត្តត, ឃធា បដិច្ឆន្តំ ចិចទេឃ្យ; ឧចំ ពស្សបស្ស កកចទេតា សាសតត្តទេឆាតា បក្ខតិ ពិច្ឆាទិដ្ឋិកហតបដិច្ឆន្តំ សាសតំ ចិចទេត្តត, ឃធា ម្ញុឡហស្ស យក្កំ អាចិទេក្ខឃ្យ, ឧចំ ក្បយុក្កពិច្ឆាយក្កបដិបត្តស្ស ទេយ សក្កទេយាក្ខយក្កំ អាចិក្ខទេត្តត, ឃធា អត្ថការទេ តេលបទេជ្ជាតំ ឆារទេឃ្យ, ឧចំ ទេយាហត្ថការតិយុក្កស្ស ទេយ ឈុត្តាទិទេតតន្ទុបិតិ អបស្សទេតា តប្បដិច្ឆាឆកទេយាហត្ថការចិក្ខិសកទេឆសតាបទេជ្ជាតឆារទេណត យឃ្យាទេកាតា ទេកាតទេយត ឧទេតហិ បទិឃាទេឃហិ ទេឆសិតត្តា អទេតកបទិឃាទេឃត ឆទេឃ្យ បកាសិទេតា៎

អឆ ចា ឧកច្ចិទេឃត យទេត្តត ឃស្មា អឃំ ឆទេឃ្យ ក្ខក្ខឆស្សទេតត អសុទេក “សុក”ត្តិ ចិបល្លាសប្បហាទេតត ច កិក្ខិតុក្កិតសចិទេសា, សមុឆឃឆស្សទេតត ក្ខទេក្ខ “សុឈ”ត្តិ ចិបល្លាសប្បហាទេតត ច បដិច្ឆត្តចិចទេណសចិទេសា, តិទេចាឆឆស្សទេតត អតិទេច្ច “តិច្ច”ត្តិ ចិបល្លាសប្បហាទេតត ច ម្ញុឡហស្ស យក្កាចិក្ខណសចិទេសា, យក្កឆស្សទេតត អតត្តតិ “អត្តា”តិ ចិបល្លាសប្បហាទេតត ច អត្ថការទេ បទេជ្ជាតសចិទេសា, តស្មា ទេសឃ្យធាបិ តាយ កិក្ខិតំ ចា ឧក្កទេទ្ធឃ្យ…ទេប… បទេជ្ជាតំ ឆារទេឃ្យ “ចក្ខុយទេត្តា ទ្ធុបិតិ ឆក្ខត្តិ”តិ, ឧចំ បកាសិទេតា ទេហាតិ៎

ឃស្មា បទេតត្ថ សត្តាតបកាឃក្បត្តតាទីហិ សីលក្ខទេត្ត បកាសិទេតា ទេហាតិ, បញ្ញាឃ បញ្ញាក្ខទេត្ត, ហិទិយតាទីហិ សយាធិក្ខទេត្ត, ទេឃាកទេក្ខទេយត តិទេចាទេឆាតិ ឧចំ ពិក្ខទេត្ត អទិឃយទេក្កា តិទេចាទេឆា ចាតិ សទ្ធុទេបទេតច ទេច្ឆ អទិឃសច្ចាតិ បកាសិតាតិ៎ តត្ថ យទេក្កា បដិបទេក្ខា សមុឆឃស្ស, តិទេចាទេឆា ក្ខក្ខស្សាតិ បដិបទេក្ខត ទេច្ឆ៎ ឌ្ឋតិ ឌ្ឋយិតា បទិឃាទេឃត ចត្តាទិ សច្ចាតិ បកាសិតាតិ៎ តស្មា អទេតកបទិឃាទេឃត បកាសិទេតា ទេហាតីតិ ទេចទិតទេព្ពា៎

ឧសាហត្តិអាទីសុ ឧទេសា អហត្តិ ឧសាហំ៎ សទេលំ កច្ឆាយីតិ បិទេឆសុ តិបតិត្វា បលិបិទេតត សទេណកយទេតត កទេតាបិ ឌ្ឋឆាតិ ចាចាឃ សយាទិឃទេត្តា អាហ៎ អឆ ចា បលិបិទេតត ឈុទ្ធិទេឃច សទេលំ កទេតាតិ ឌ្ឋឆាតិ តំ អាទិំ កត្វា ទេសទេស ឆយុសទេច្ឆបិ កត្តំ អាហ៎ អជ្ជតទេក្កតិ អជ្ជតំ អាទិំ កត្វា, អជ្ជឆទេក្កតិ ចា បិទេឆា, ឆ-ការទេរា បឆសត្តិកទេរា, អជ្ជ អក្កំ កត្វាតិ ចុត្តំ ទេហាតិ៎ បិទេណហិ ឧទេបតំ បិណុទេបតំ, ឃាច ទេយ ទីចិតំ បចត្តតិ, តាច ឧទេបតំ, អតត្ញាសត្ថុកំ តីហិ សទេណកយទេតហិ សទេលំ កតំ ឌំ កចំ ទេកាតទេយា ឆារទេត្យ ខាតាត្យតិ ចុត្តំ ទេហាតិ៎ ឧត្តាចតា អទេតត សុតាត្ទុបិ បដិបត្តិ ឆស្សិតា ទេហាតិ៎ កិក្ខិតាទីហិ ចា សត្តុសប្បត្តិ ឆទេស្សត្វា ឌ្ឋយិតា “ឧសាហ”ត្តិអាទិតា សិស្សសប្បត្តិ ឆស្សិតា៎ ទេតត ចា បញ្ញាបដិលិកំ ឆទេស្សត្វា ឌ្ឋយិតា សទ្ធាបដិលិទេកា ឆស្សិទេតា៎ ឌ្ឋឆាតិ ឧចំ បដិលទ្ធសទេទ្ធត បញ្ញាចតា ឃំ កត្តព្ពំ, តំ

ក្តុការេយា ភគវន្តំ យាចតិ “លភេយ្យាហ”ន្តិ។ តត្ថ ភគវតោ ឥទ្ធិយាទីហិ អភិប្បសាទិតចិត្តោ “ភគវាបិ ចក្កវត្តិរជ្ជំ បហាយ បព្វជិតោ, កិមង្គំ បនាហ”ន្តិ សទ្ធាយ បព្វជ្ជំ យាចតិ, តត្ថ បរិបូរការិតំ បត្ថេន្តោ បញ្ញាយ ឧបសម្បទំ។ សេសំ បាកដមេវ។

ឯកោ វូបកដ្ឋោតិអាទីសុ បន ឯកោ កាយវិវេកេន, វូបកដ្ឋោ ចិត្តវិវេកេន, អប្បមត្តោ កម្មដ្ឋានេ សតិអវិជហនេន, អាតាបី កាយិកចេតសិកវីរិយសង្ខាតេន អាតាបេន, បហិតត្តោ កាយេ ច ជីវិតេ ច អនបេក្ខតាយ វិហរន្តោ អញ្ញតរឥរិយាបថវិហារេន។ ន ចិរស្សេវាតិ បព្វជ្ជំ ឧបាទាយ វុច្ចតិ។ កុលបុត្តាតិ ទុវិធា កុលបុត្តា, ជាតិកុលបុត្តា, អាចារកុលបុត្តា ច។ អយំ បន ឧភយថាបិ កុលបុត្តោ។ អគារស្មាតិ ឃរា។ អគារានំ ហិតំ អគារិយំ កសិគោរក្ខាទិកុដុម្ពបោសនកម្មំ វុច្ចតិ។ នត្ថិ ឯត្ថ អគារិយន្តិ អនគារិយំ, បព្វជ្ជាយេតំ អធិវចនំ។ បព្វជន្តីតិ ឧបគច្ឆន្តិ ឧបសង្កមន្តិ។ តទនុត្តរន្តិ តំ អនុត្តរំ។ ព្រហ្មចរិយបរិយោសានន្តិ មគ្គព្រហ្មចរិយស្ស បរិយោសានំ, អរហត្តផលន្តិ វុត្តំ ហោតិ។ តស្ស ហិ អត្ថាយ កុលបុត្តា បព្វជន្តិ។ ទិដ្ឋេវ ធម្មេតិ តស្មិំយេវ អត្តភាវេ។ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វាតិ អត្តនាយេវ បញ្ញាយ បច្ចក្ខំ កត្វា, អបរប្បច្ចយំ ញត្វាតិ អត្ថោ។ ឧបសម្បជ្ជ វិហាសីតិ បាបុណិត្វា សម្បាទេត្វា ច វិហាសិ។ ឯវំ វិហរន្តោ ច ខីណា ជាតិ...បេ... អព្ភញ្ញាសិ។ ឯតេនស្ស បច្ចវេក្ខណភូមិំ ទស្សេតិ។

កតមា បនស្ស ជាតិ ខីណា, កថញ្ច នំ អព្ភញ្ញាសីតិ? វុច្ចតេ – ន តាវស្ស អតីតា ជាតិ ខីណា បុព្វេវ ខីណត្តា, ន អនាគតា អនាគតេ វាយាមាភាវតោ, ន បច្ចុប្បន្នា វិជ្ជមានត្តា។ យា បន មគ្គស្ស អភាវិតត្តា ឧប្បជ្ជេយ្យ ឯកចតុបញ្ចវោការភវេសុ ឯកចតុបញ្ចក្ខន្ធប្បភេទា ជាតិ, សា មគ្គស្ស ភាវិតត្តា អនុប្បាទធម្មតំ អាបជ្ជនេន ខីណា។ តំ សោ មគ្គភាវនាយ បហីនកិលេសេ បច្ចវេក្ខិត្វា កិលេសាភាវេ វិជ្ជមានម្បិ កម្មំ អាយតិំ អប្បដិសន្ធិកំ ហោតីតិ ជានន្តោ ជានាតិ។

វុសិតន្តិ វុត្ថំ បរិវុត្ថំ, កតំ ចរិតំ និដ្ឋាបិតន្តិ អត្ថោ។ ព្រហ្មចរិយន្តិ មគ្គព្រហ្មចរិយំ។ កតំ ករណីយន្តិ ចតូសុ សច្ចេសុ ចតូហិ មគ្គេហិ បរិញ្ញាបហានសច្ឆិកិរិយភាវនាវសេន សោឡសវិធម្បិ កិច្ចំ និដ្ឋាបិតន្តិ អត្ថោ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ ឥទានិ បុន ឥត្ថភាវាយ ឯវំ សោឡសកិច្ចភាវាយ កិលេសក្ខយាយ វា មគ្គភាវនា នត្ថីតិ។ អថ វា ឥត្ថត្តាយាតិ ឥត្ថភាវតោ, ឥមស្មា ឯវំបការា ឥទានិ វត្តមានក្ខន្ធសន្តានា អបរំ ខន្ធសន្តានំ នត្ថិ, ឥមេ បន បញ្ចក្ខន្ធា បរិញ្ញាតា តិដ្ឋន្តិ ឆិន្នមូលកោ រុក្ខោ វិយាតិ អព្ភញ្ញាសិ។ អញ្ញតរោតិ ឯកោ។ អរហតន្តិ អរហន្តានំ។ មហាសាវកានំ អព្ភន្តរោ អាយស្មា ភារទ្វាជោ អហោសីតិ អយំ កិរេត្ថ អធិប្បាយោតិ។

បរមត្ថជោតិកាយ ខុទ្ទក-អដ្ឋកថាយ

សុត្តនិបាត-អដ្ឋកថាយ កសិភារទ្វាជសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៥. ចុន្ទសុត្តវណ្ណនា

ប័ឲ្យ៉ បុច្ឆាយិយុតិ៍ បហុតបញ្ញត្តិ ចុទ្ធសុត្តំ៉ កា ឧប្បត្តិ? សន្ទេបតោ តាច អត្ថញ្ញាឃយបន្ញាឃយអដ្ឋុប្បត្តិបុច្ឆាចសិកកេឌតោ ចត្វុសុ ឧប្បត្តិសុ ពួយស្ស សុត្តស្ស បុច្ឆាចសិកា ឧប្បត្តិ៉ ចិត្តារតោ បត ឲកំ សយយំ កកចា យតេល្លសុ ធារិកំ ចរយាគោ យហតា កិក្លុសន្តេត្ត សង្ខិ ឃេត បិចា តឌចសរិ៉ ត(ត សុធំ កកចា បិចាឃំ ចិហរតិ ចុទ្ធស្ស កយ្ខារបុត្តស្ស អប្ពូចគេ៉ ព្ហតោ បកុតិ ឃាច “អឆ ខោ កកចា បុព្ពណ្ហសយឃំ តិចាសេត្វា បត្តចីចរយាឌាឃ សង្ខិ កិក្លុសន្តេត្ត ឃេត ចុទ្ធស្ស កយ្ខារបុត្តស្ស តិចេសតំ តេតុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសតេ តិសីឌី”តិ (ឌី៉ តិ៉ ១៉១ប័ង), តាច សុតេ្ត អាកតតយេតេច ចិត្តារតោត្ពា៉

ឲចំ កិក្លុសន្តេត្ត សង្ខិ តិសិតេ្ត កកចតិ ចុតេ្ត កយ្ខារបុតេ្តា ព្យុទ្ធប្បុចុចំ កិក្លុសង្ឃំ បរិចិសត្វោ ព្យញ្ជតស្ងបិឌិកហណត្តំ កិក្លុតំ សុចណ្ណកាឌតាតិ ឧបតាយេសិ៉ អបញ្ញត្តេ សិក្លាបទេ ពេឌិ កិក្លុ សុចណ្ណកាឌតាតិ បដិគ្គិសុ ពេឌិ ត បដិគ្គិសុ៉ កកចតោ បត ឲកយេច កាឌតំ អត្តតោ សេលយឃំ បត្តំ, ឌុតិយកាឌតំ ព្យុទ្ធា ត កណ្ហន្តិ៉ តត្ថ អញ្ញាតរោ បិបកិក្លុ សហស្សវ្ហាតកំ សុចណ្ណកាឌតំ អត្តតោ គោឌតត្វាយ សយ្យត្វា ខេឃ្យចិរត្តេត កុច្ចិកត្វចិកាឃ បក្លិបិ៉ ចុតេ្ត បរិចិសិត្វា ហត្ថបិធំ ឆោចិត្វា កកចត្តិ តយស្សយាគោ កិក្លុសង្ឃំ ឧច្ឆលិកេត្តា តំ កិក្លុ អន្ទស, ឌិស្វា ច បត អបស្សយាគោ ចិយ ហុត្វា ត តំ កិច្ចិ អកហិ កកចតិ ខេឌសុ ច កាសេចត, អបិច “យិច្ឆាឌិដ្ឋិកាតំ ចចតបេឆា យា អហោសិ”តិ៉ សោ “កិ ត្វុ ខោ សំចរឃុត្តាយេច សយណា, ឧតាហុ កិត្តសំចរា ច្រាឌិសាបិ សយណា”តិ ពោតុកាយោ សាឃតុចយេឃ កកចត្តិ ឧបសង្កមិត្វា អាហ “បុច្ឆាមិ យុតិ”ត្តិ៉

តត្ថ បុច្ឆាមីតិ ព្ហងំ “តិសេ្សា បុច្ឆា អឌិដ្ឋជោតតា បុច្ឆា”តិអាឌិតា (ចុឡអតិ៉ បុណ្ណកយាណចបុច្ឆាតិទ្ទេស ១៣) តយេត តិទ្ទេសេ ចុត្តតយេច៉ យុតិត្តិ ឲតយិ “មេយាតំ ចុច្ចតិ ពោណហ៉ ឃា បញ្ញា បជាតតា…បេ… សម្មាឌិដ្ឋិ, តេត ពោតលោត សយគ្នាកតោ យុតិ, មេយាតប្បត្តោតិ, តឹលិ មេយាតេឃ្យាតិ កាឃមេយាតេឃ្យ”ត្តិអាឌិតា (យហាតិ៉ ១៣) តយេត តទេ្តច ចុត្តតយេច ៉ អឃយ្យតេត្ត សន្ទេបេ៉ បុច្ឆាមីតិ ពួកាសំ កាតេ្ត យុតិត្តិ យុតិយុតិ៍ កកចត្តិ អាលបតិ៉ បហុតបញ្ញត្តិអាឌីតិ ចុតិចចតាតិ, តេហិ តំ យុតិ ចុតាតិ៉ តត្ថ បហុតបញ្ញត្តិ ចិបុលបញ្ញា៉ គោឃ្យបរិយត្តិកត្តា ចស្ស ចិបុលតា ចេឌិតព្ពា៉ ព្ហតិ ចុតេ្ត កយ្ខារបុតេ្តាតិ ព្ហងំ ជ្ជឃំ ឆតិយសុតេ្ត ចុត្តតយេច៉ ព្ហតោ បទំ បត ឲត្តកយិ អចត្វា សត្តំ ចុត្តតឃំ លតេ្តត្វា អចុត្តតយេច ចណ្ណយិស្សាយ៉

ព្យុណ្តិ តឹសុ ព្យុទ្ទេសុ តតិយព្យុទ្ធំ៉ ឆម្មស្សាយិត្តិ យក្កឆម្មស្ស ឌតកត្វា បុត្តស្សេច បិតរំ អត្តតា ឧប្បាឌិតសិប្បាឃតតាឌីតំ ចិឃ ច អាចរិយំ ឆម្មស្ស សាមិំ, ឆម្មិស្សរំ ឆម្មរាជំ ឆម្មចសចត្តិត្តិ អតេ្តា៉ ចុត្តម្បិ ចេតំ –

“សោ ហិ, ព្រាហ្មណ, កកចា អនុប្បត្តុស្ស យក្កស្ស ឧប្បាទេតា, អសញ្ជាតស្ស យក្កស្ស សញ្ជតេតា, អតក្ខាតស្ស យក្កស្ស អក្ខាតា, យក្កញ្ញូ, យក្កចិទូ, យក្កកោចិគោ៉ យក្កាត្វកា ច បត ឲតរហិ សាចកា ចិហរត្តិ បច្ឆា សយត្នាកតា”តិ (ម៉ តិ៉ ១៉លិង)៉

ចិតតណ្ហត្តិ ចិកតកាឃកចចិកចតណ្ហា ទ្ធិបក្ខត្តយត្តិ ទ្ធិបឌាតំ ឧត្តមំ៉ តត្ថ កិច្ចាបិ កកចា ត ពេចលំ ទ្ធិបក្ខត្តយោ ឲច, អឆ ខោ ឃាចតា សត្តា អបឌា ចា ទ្ធិបឌា ចា…បេ… តេចសញ្ញឹតាសញ្ញីតោ ចា, តេសំ សព្ពេសំ ឧត្តមោ៉ អឆ ខោ ឧក្កដ្ឋបរិច្ឆេឌចសេត ទ្ធិបក្ខត្តយោត្វេច

ចុទ្ទតិ៍ ខ្ទិបគា ហិ សន្តាសត្តានំ វុណ្ណដ្ឋា ចក្កចត្តិយហាសាចកបច្ឆេកញុទ្ធានំ ពត្ថ វុប្បត្តិពោ, ពោសញ្ញោ វុត្តយោតិ ចុទ្ទេ សន្តាសត្តត្តយោតិ ចុទ្ទារេឃច ហោតិ៍ សារេឌិតំ បចរត្តិ សារេទីតិ សារេឌិ, ហត្ថិឝយពាឌិតយេទំ អឈិចចតំ៍ ពោសញ្ញោ ភកចា បចរោ អត្ថុត្តរេត ឝយតេត បុទិសឝយ្យេ ឝយេត្យំ សយត្ថកាចពោ៍ ឃធាហ –

“ហត្ថិឝយពោត, ភិក្ខវេច, ហត្ថិឝយ្យោ សារិពោ ឲក់ ឲច ឌិសំ ធាចតិ បុរត្ថិមំ ចា បច្ឆិមំ ចា វុត្តរំ ចា ឝក្ខិណំ ចា៍ អស្សឝយពោត, ភិក្ខវេច, អស្សឝយ្យោ...ពេប... ពោឝយពោត, ភិក្ខវេច, ពោឝយ្យោ...ពេប... ឝក្ខិណំ ចា៍ ពធាគពោត ហិ, ភិក្ខវេច, អរហពា សម្មាសម្ពុទ្ធេត បុទិសឝយ្យោ សារិពោ អដ្ឋ ឌិសា ចិធាចតិ, រូបី រូបានិ បស្សតិ, អឃយេកា ឌិសា...ពេប... សញ្ញាវេចឝយិតនិរោធំ វុបសម្បជ្ជ ចិហរតិ, អយំ អដ្ឋមី ឌិសា”តិ (យ៍ និ៍ ៣៍៣១១)៍

កតីតិ អត្ថុប្បត្តិកេឝបុច្ឆា៍ លោកេតិ សត្តលោកេ៍ សយណោតិ បុច្ឆិតព្ពអត្ថនិឝស្សនំ៍ ញាឈ្ញាតិ ឃាចតេត្វ និបាតោ៍ តឌិឈ្ញាតិ ពេ ញាឈ្ញា៍ ព្រាហីតិ អាចិក្ខ កថេយ្យាតិ៍

ប៉៓៍ ឲចំ ចុទ្ទេ ភកចា ចុត្តំ កយ្យោរបុត្តិ “កិំ, ភន្តេ, កុសលំ, កិំ អកុសល”ត្តិអាឌិតា (យ៍ និ៍ ៣៍៣៥៩) តយេត កិហិបញ្ហាអបុច្ឆិត្វា សយណបញ្ហាបុច្ឆន្តំ ឌិស្វា អាចខ្ខេត្តា “តំ ឋិបភិក្ខុ សត្ថាឃ អយំ បុច្ឆតី”តិ ញាត្វា តស្ស អញ្ញាត្រ ពោធាហារយត្តា អស្សយណភាចំ ឌីបេត្តា អាហ “ចត្រោ សយណា”តិ៍ តត្ថ ចត្រោតិ សង្ខ្យាបរិច្ឆេឝោ៍ សយណាតិ កឝាចិ ភកចា តិត្ថិយេ សយណចាឝេត ចឝតិ; ឃធាហ – “ឃាតិ តានិ បុថុសយណព្រាហ្មណានំ ចតកោតុហលយង្គលិតី”តិ (យ៍ និ៍ ០៍១០សិ)៍ កឝាចិ បុថុជ្ជនេ; ឃធាហ – “សយណា សយណាតិ ពោ, ភិក្ខវេច, ឌេតា សញ្ជានាតី”តិ (យ៍ និ៍ ០៍១៦៓)៍ កឝាចិ សេក្ខេ; ឃធាហ – “ឥធេឝច, ភិក្ខវេច, សយណោ, ឥធ ទុតិយោ សយណោ”តិ (យ៍ និ៍ ០៍១៣៦; ឌី៍ និ៍ ៣៍៣១៖; អ៍ និ៍ ៖៍៣១០)៍ កឝាចិ ខីណាសវេច; ឃធាហ – “អាសចានំ ខយា សយណោ ហោតី”តិ (យ៍ និ៍ ០៍១៦ប៉)៍ កឝាចិ អត្តានំឃេច; ឃធាហ – “សយណោតិ ពោ, ភិក្ខវេច, តធាគតស្សេតំ អឈិចចត”ត្តិ (អ៍ និ៍ ប៉៍ប៉៓)៍ ឥធ បន ខីហិ បឝេហិ សន្តោបិ អរិយេ សីលចត្តិ បុថុជ្ជនញ្ច , ចត្រេត្វេត ឥតរេ អស្សយណេបិ ភណ្ឌុំ ការសាចកណ្ឌំ ពេចលំ ពោធាហារយត្តពោត សយណោតិ សង្កហិត្វា “ចត្រោ សយណា”តិ អាហ៍ ត បញ្ចមត្ថីតិ ឥយស្ស ឝយ្យុចិតយេ ពោធាហារយត្តពោត បដិញ្ញាយត្តពោតាបិ បញ្ចយោ សយណោ តាយ តត្ថិ៍

ពេ ពេ អាចិករោរាមីតិ ពេ ចត្រោ សយណេ តច ឋិកេវេ ករោរាមិ៍ សក្ខិបុដ្ឋោតិ សយ្ហា បុច្ឆិតោ៍ យក្កឌិនោតិ យពោត សត្តាកិលេសេ ចិឌិតាធីតិ អត្ថោ៍ យក្កឝេសកោតិ បឝេសំ យក្កំ ឝេសេតា៍ យពោ ឌីចតីតិ សត្តស្ស សេក្ខស្ស ឃោ ពោធិ សេក្ខោ អបរិឃោសិតយក្កចារសត្តា លោកុត្តរេ, សីលចត្តបុថុជ្ជនោ ច លោកិយេ យពោ ឌីចតិ តាយ, សីលចត្តបុថុជ្ជនោ ចា លោកុត្តរយក្កនិមិត្តំ ឌីចតេតាបិ យពោ ឌីចតីតិ ចេឌិតព្ពោ៍ ឃោ ច យក្កទូសីតិ ឃោ ច ទុស្សីលោ មិច្ឆាឌិដ្ឋិ យក្កបដិលោមាយ បដិបត្តិយា យក្កទូសកោតិ អត្ថោ៍

ប៉៓៍ “ឥតេយ ពេ ចត្រោ សយណា”តិ ឲចំ ភកចតា សពេ្ខបេត វុឌ្ធិដ្ឋេ ចត្រោ សយណេ “អយំ តាពេយត្វ យក្កឌិនោ, អយំ យក្កឝេសកោ, អយំ

យេក្ក ខីចតិ, អយំ យក្កន្ទុភី"តិ ឲចំ បដិចិន្ត្រិញ្ញុំ អសក្កោេក្តា បុត បុន្តិញុំ ក្ទុក្តា អាហ "កំ យក្កខិត"ន្តិ៍ តត្ថ យេក្ក ខីចតិ យេតិ ឃោ សោ យេក្ក ខីចតិ, តំ យេ ច្ឆ្វាហិ បុន្ទ្វាតិ៍ សេនំ បិកោដយេច៍

ប័៩៉ ព្កេតាតិស្ស ភកចា ចត្រុទោបិ សយលោ ចត្វុហិ កាថាហិ និទ្ទិសន្តោ អាហ "ឃោ តិណ្ហកធិកេថា ចិសស្លោ"តិ៍ តត្ថ តិណ្ហកធិកេថា ចិសស្លោតិ ឲតំ ក្ខុរកស្វេត្ត ក្ទុត្តតឃយេច៍ អយំ បត ចិសេឃោ៍ ឃស្ពា ព្កយាឃ កាថាឃ យក្កខិតោតិ ញុត្តសយលោ អឝិប្បេតោ, តស្ពា សព្ពាញ្ញុតញ្ញាេលាត កធិកថាបតិទ្ទុបកស្ស សព្ពាឆេស្ពុស្ព អញ្ញាលាស្ស តិណ្ហត្តាបិ "តិណ្ហកធិកេថា"តិ ចេឌិតព្ពោ៍ បុព្ពោ ក្ទុត្តតឃេត ហិ តិណ្ហកធិកថាបិ សោតាបត្តាគឃោ បច្ចេកញុត្តបរិឃោយាសាតា សកគាកាយិចិសឃាគីស្ព ញុត្តចិសឃបរិឃោយាសាតស្ព បដិហតភាកាលប្បភាចត្តា បរិឃាឃេត អតិណ្ហកធិកថាច ហោត្តិ៍ ភកចា បត សព្ពប្បការេត តិណ្ហកធិកេថាតិ៍ តិព្ពាតាកិរេតាតិ តិព្ពាតេ អកិរេតា, ចលសយាបត្តិចេសត សគា តិព្ពាតតិន្ត្ថិចេត្វាតិ អត្ថោ៍ តាឌិសោ ច ភកចា៍ ឃថាហ –

"សោ តោ អហំ, អក្កិចេស្សត, តស្សា ឲច កថាឃ បរិឃោយាសាតេ, តស្មិំយេច បុរិមស្មិំ សមាធិនិមិត្តេ អជ្ឈត្តមេច ចិត្តំ សណ្ឋបេមិ, សត្តិសាទេមិ, ឲកោឌិំ ករោមិ, សមាទហាមី"តិ (ម៉ និ៍ ១៉៧ប័សិ)៉

អតាត្ទកិរេន្ត្ឌាតិ កន្ចិ ឆម្ពុំ តណ្ហាកោឆេត អតត្ទកិឡ្ហេត្តា៍ លោកស្ស សចេចកស្ស តេតាតិ អាសឃាត្ទសឃាត្ទលោមេត ឆម្ពុំ ទេសេត្វា បិទោឃតយហាសយឃាគីស្ព អតេកោស្ព ស្វុត្តត្តេស្ព អបរិយាលាតំ ចេចមត្ទស្សាតំ សច្ចបដិចេឆសមប្បាគតេត សចេចកស្ស លោកស្ស តេតា, កយឃិតា, តារេតា, បិទំ សប្បាបេតាតិ អត្ថោ៍ តាឌិត្តិ តាឌិសំ ឃថាក្ទុត្តប្បការលោកឆម្ពុំហិ តិព្ពិការត្តិ អត្ថោ៍ សេសមេត្ថ បិកោដយេច៍

ប័សិ៍ ឲចំ ភកចា ព្កយាឃ កាថាឃ "យក្កខិត"ន្តិ ញុត្តសយលំ និទ្ទិសិត្វា ព្កេតាតិ ពិលាសចសយលំ និទ្ទិសន្តោ អាហ "បទេំ បទេមន្តិ៍"តិ៍ តត្ថ បទេំ តាយ តិព្ពាតំ, សព្ពាឆម្ពុំ អក្កំ ក្តុតមត្តិ អត្ថោ៍ បទេមត្តិ ឃោឆ ញាត្វាតិ តំ បទេំ បទេមមិច្ចេច ឃោ ព្កឆ សាសេត ញាត្វា បច្ចេចក្លលញាតាលោត៍ អក្លាតិ ចិកឌេតេ ព្កេឆច ឆម្ពុត្តិ តិព្ពាតឆម្ពុំ អក្លាតិ, អត្តតា បដិចិន្ត្តា បទេសំ បិកោដំ ករោតិ "ព្កេជំ តិព្ពាត"ន្តិ, យក្កឆម្ពុំ ចិកឌតិ "ព្កេយ ចត្តារោ សតិបដ្ឋាតា...បេ... អរិឃោ អដ្ឋង្គិកោ យេក្កោ"តិ៍ ក្ខុកឃម្បិ ចា ក្ឈុដ្ឋិតញ្ញាំ សេព្ទុបទេសតាឃ អាចិក្ខតិ, ចិបញ្ចិតញ្ញាំ ចិត្ថារទេសតាឃ ចិកឌតិ៍ ឲចំ អាចិក្ខន្តោ ចិកឌេន្តោ ច "ព្កេឆច សាសេត អយំ ឆម្ពុោ, ត ព្កេតា ពាហិន្ទ្ធា"តិ សីហតាឌំ តឌេន្តោ អក្លាតិ ច ចិកឌតិ ច៍ ពេត ក្ទុត្តំ "អក្លាតិ ចិកឌេតេ ព្កេឆច ឆម្ពុំ"ន្តិ៍ តំ កព្ពលិឌំ ឃុតិំ អភេឌន្តិ តំ ឲចទ្ទុបំ ចត្រុសច្ចបដិចេឆេត អត្តតោ, ទេសតាឃ ច បទេសំ កព្ពន្ឆេឌេតេត កព្ពន្តិឌំ, មោតេឃ្យសយន្តាកេយត ឃុតិំ, ឲឌាសព្ពាតាឃ តណ្ហាឃ អភាចេតា អភេឌំ ក្ទុតិឃំ កិក្លុតយាហុ យក្កទេសិន្តិ៍

ប័ប័៉ ឲចំ ព្កយាឃ កាថាឃ សឃំ អត្តត្តទំ យក្កំ ក្ខុប្បាទេត្វា ទេសតាឃ អត្តត្តទោ យក្កទេសី សមាគោបិ ក្ទុតយិច លោពចាចកយិច ច ទេព្ញោ អត្តតោ សាសតហទំ សាសតឌោតកញ្ចា "យក្កទេសិ"ន្តិ ពិលាសចសយលំ និទ្ទិសិត្វា ព្កេតាតិ សេក្ខសយលញ្ចា ឝីលចត្តបុន្នុជ្ជតសយលញ្ចា

និទ្ទិសន្តោ អាហ “យោ ឆព្ពនេ”តិ។ តត្ថ បឆចណ្ណនា បិកជិនេយច។ អយំ បទត្ថ អត្ថវណ្ណនា – យោ ភិក្ខុធម្មស្ស បធត្វា ឆព្ពនេ, ឋេកា អនេត្ត អត្ថុបាយុ ខេសិតត្វា អាសយាត្ថុបតោ ចា សតិបដ្ឋាតាទិតាតប្បកានេហិ ខេសិតត្វា ឋុខេសិតេ, យក្កសយក្កិបិ អភចសិតយក្កកិច្ចត្វា យនេក្ក ឌិចតិ, សីលសំឃនេយត សន្ញាទោតា, កាយាទិស្ម ស្មុបដ្ឋិតាយ ចិទកាតាទិសទលាយ ចា សតិយា សតិយា, អល្យេតត្តុយ្យាបិ ចន្ទ្យុស្ស អភាចទោតា អភចន្ទ្យុត្វា, នោកដ្ឋាសការចេត ច បធត្វា សត្តតិសទៅនិបក្ខិយធម្មសព្ពាតាតិ អភចន្ទ្យុបធាតិ ភក្ខិតាលាទោតា បក្យតិ ភាចភានេសចភាយ ទេសចយានោតា, តំ ភិក្ខុតំ តតិយំ យក្កឌិចិត្តិ អាហុតិ។

៤៩។ ឲចំ ភកចា ត្ថយាយ កាឆាយ “យក្កឌិចិ”ត្តិ ទេសក្ខសយលំ សីលចត្តុប្បុម្ពុជ្ជភសយលព្វា និទ្ទិសិត្វា ត្ថធាតិ តំ ភល្ហុ កាសាចកល្ហុ ទោចលំ ទេចាហារយត្តុសយលំ និទ្ទិសន្តោ អាហ “លធតំ កត្វាភា”តិ។ តត្ថ លធតំ កត្វាភាតិ បតិទ្ទុបំ កទិត្វា, ទេចសំ កទេហត្វា, លិង្គំ ធាទេទត្វាតិ អនេត្វា។ ឋុត្តាតាភត្តិ ព្វុម្ពបទេច្ចកព្វុម្ពសាចកាតំ។ ទោសញ្ញាឋុត្តទាតិ ចតាតិ, តស្មា ទោ ឋុត្តាតាតិ ចុច្ចត្តិ។ បក្ខតិតិ បក្ខភទោកា, អនេត្តា បចិសទោកាតិ អនេត្វា។ ក្ឋុយ្យិទេលិ ហិ ក្សុធបដិន្នាធភត្វំ តិលាបណ្ណាទិន្នធតំ ចិយ អត្តនោ ក្ឋុយ្យិលភាចំ បដិន្នាធភត្វំ ឋុត្តាតាតំ លធតំ កត្វា “អហម្បិ ភិក្ខុ”តិ ភិក្ខុមន្ត្យុបក្ខភតិ, “ឲត្តកចទេស្យុក ភិក្ខុ កទេហតត្វំ ឲត”ត្តិ លិទេក ឌិយយាទេត “អហំ ឲត្តកចទេស្យា”តិ កលិព្វុ បក្ខភតិ, ទោត ចុច្ចតិ “លធតំ កត្វាភ ឋុត្តាតាតំ បក្ខតិ”តិ។ ចត្តុត្ត្យិ លត្តិយាទិក្សុលិតំ ឋប្បត្តំ បសាចំ អតត្ថុបបដិបត្តិយា ក្សុសេតីតិ ក្សុលក្សុសទោកា។ បភព្ភាទាតិ អដ្ឋដ្ឋានេត កាយបាគព្ភិយេត, ចតុដ្ឋានេត ចចីបាគព្ភិយេត, អនេកដ្ឋានេត មនោបាគព្ភិយេត ច សមន្នាគតោតិ អនេត្វា។ អយមេត្ថ សទ្ធេបោ, ចិត្តារំ បត ទេយត្តុឋុត្តចណ្ណនាយំ ចក្ខាយ។

កតបដិន្នាធភលក្ខណាយ យាយាយ សមន្នាគតត្តា យាយាឌិ។ សីលសំឃយាភាទេចត អសន្ញាទោតា។ បលិបសឌីសត្តា បលិទេបិ។ យធា ហិ បលិទេបិ អនេត្តា តល្ហុលទហិតោបិ ធាហិ ក្សុទេសត ឌីហិ ចិយ ឌិស្សតិ, ឲចមិទេធកទេច្ចា អនេត្តា សីលាទិក្សុលាសាទចិទហិតោបិ ធាហិ ឋុត្តាតន្នធទេតត សយលទេចទេសត សយទោលា ចិយ ឌិស្សតិ។ ទេសា ឲចំ បលិបសឌីសត្តា “បលិទេបិ”តិ ចុច្ចតិ។ អាភាបិភស្សតិឋុទេត្ត បត “អបលិបិយំ, ភិក្ខុទេច, បរិសា, តិប្បលិបិយំ, ភិក្ខុទេច, បរិសា, ឋុទ្ធា សាទេទ បតិដ្ឋិតា”តិ (ម. និ. ១.២៣៩) ឲចំ បុធុជ្ជភកល្យាទោលាបិ “បលិទេបិ”តិ ចុទេត្តា។ ត្ថឆ បត កបិលឋុទេត្ត ច “តទេតា បលិទេប ចាទេហធ, អស្សុយទោល សយលយាតិទេត”តិ (ឋុ. តិ. ១៤៣) ឲចំ បទាឌិតទោកា “បលិទេបិ”តិ ចុទេត្តា។ បតិទ្ទុបេត ចទំ សយក្កក្សុសីតិ តំ ឋុត្តាតំ លធតំ កត្វា យធា ចទត្តិ “អាទេញ្ញិកោ អយំ ទុក្ខមូលិកោ, បំសុកូលិកោ, បិណ្ឌបាតិកោ, អប្បិច្ឆោ, សន្តុដ្ឋោ”តិ ឌទោតា ឌាភាតិ, ឲចំ បតិទ្ទុបេត ឃុត្តុទ្ទុបេត ធាហិទេយដ្ឋេត អាធាទេត ចទេត្តា ឋុក្កទេលិ អត្តនោ ទេលិក្សុត្តុទេយក្កស្ស, បទេទសំ ឋុកាតិយក្កស្ស ច ក្សុសភទោតា “យក្កក្សុសី”តិ ទេចឌិតទេត្តា។

៥០។ ឲចំ ត្ថយាយ កាឆាយ “យក្កក្សុសី”តិ ក្សុយ្យិលំ ទេចាហារយត្តកសយលំ និទ្ទិសិត្វា ត្ថធាតិ ទោតសំ អញ្ញាយញ្ញា អព្យាយិយ្យិភាចំ ឌិទេបទេត្តា អាហ “ឲទេត ច បដិចិន្ត្យី”តិ។ តស្សុទេត្វា – ឲទេត ចត្តុទោ សយទោល យធាចុទេត្តភ លក្ខទោលភ បដិចិន្ត្យីអញ្ញានិ សន្ធាកានិ ទេយា កាហដ្ឋោ លត្តិទេយា ចា ទ្រាហុទោលា ចា អនេញ្ញោ ចា ទោកាធិ, ត្ថទេយសំ ចត្តុត្តំ សយលាតំ លក្ខលាស្សចភយទេត្តភ ឋុតចា, តទេស្សុច លក្ខលាស្ស អទិយាតំ សត្តិទោក ឋុតត្តា អទិយសាចទោកា, ទោតទេយច សយទោល “អយព្ហា អយព្ហា ឲចំលក្ខទោលា”តិ បឌាភភយទេត្តភ សប្បទេញ្ញោ, យាទិទេសា អយំ បន្ធា ចុទេត្តា យក្កក្សុសី, ត្ថតទេទបិ សទេត្តា ភេតាទិសាតិ ធាត្វា ត្ថតិ ឌិស្វា ឲចំ បិបំ កទោភត្តយ្យិ ឲតំ បិបភិក្ខុ ឌិស្វា។ តត្វាយំ ទេយាឌភា – ឲទេត ច បដិចិន្ត្យី

យោ គហដ្ឋោ សុតវា អរិយសាវកោ សប្បញ្ញោ, តស្ស តាយ បញ្ញាយ សព្វេ "នេតាទិសា"តិ ញត្វា វិហរតោ ឥតិ ទិស្វា ន ហាបេតិ សទ្ធា, ឯវំ បាបកម្មំ ករោន្តំ បាបភិក្ខុំ ទិស្វាបិ ន ហាបេតិ, ន ហាយតិ, ន នស្សតិ សទ្ធាតិ។

ឯវំ ឥមាយ គាថាយ តេសំ អព្យាមិស្សីភាវំ ទីបេត្វា ឥទានិ ឥតិ ទិស្វាបិ "សព្វេ នេតាទិសា"តិ ជានន្តំ អរិយសាវកំ បសំសន្តោ អាហ "កថញ្ហិ ទុដ្ឋេន"តិ។ តស្ស សម្ពន្ធោ – ឯតេន ច យុត្តំ សុតវតោ អរិយសាវកស្ស, យទិទំ ឯកច្ចំ បាបំ ករោន្តំ ឥតិ ទិស្វាបិ សព្វេ "នេតាទិសា"តិ ជាននំ។ កិំ ការណា? កថញ្ហិ ទុដ្ឋេន អសម្បទុដ្ឋំ, សុទ្ធំ អសុទ្ធេន សមំ ករេយ្យាតិ? តស្សត្ថោ – កថញ្ហិ សុតវា អរិយសាវកោ សប្បញ្ញោ, សីលវិបត្តិយា ទុដ្ឋេន មគ្គទូសិនា អទុដ្ឋំ ឥតរំ សមណត្តយំ, សុទ្ធំ សមណត្តយមេវ អបរិសុទ្ធកាយសមាចារាទីហិ អសុទ្ធេន បច្ឆិមេន វោហារមត្តកសមណេន សមំ ករេយ្យ សទិសន្តិ ជានេយ្យាតិ។ សុត្តបរិយោសានេ ឧបាសកស្ស មគ្គោ វា ផលំ វា ន កថិតំ។ កង្ខាមត្តមេវ ហិ តស្ស បហីនន្តិ។

បរមត្ថជោតិកាយ ខុទ្ទក-អដ្ឋកថាយ

សុត្តនិបាត-អដ្ឋកថាយ ចុន្ទសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៦។ បរាភវសុត្តវណ្ណនា

ឯវំ មេ សុតន្តិ បរាភវសុត្តំ។ កា ឧប្បត្តិ? មង្គលសុត្តំ កិរ សុត្វា ទេវានំ ឯតទហោសិ – "ភគវតា មង្គលសុត្តេ សត្តានំ វុឌ្ឍិ សោត្ថិ ច កថយមានេន ឯកំសេន ភវោ ឯវ កថិតោ, នោ បរាភវោ។ ហន្ទ ទានិ យេន សត្តា បរិហាយន្តិ វិនស្សន្តិ, តំ នេសំ បរាភវម្បិ បុច្ឆាមា"តិ។ អថ មង្គលសុត្តំ កថិតទិវសតោ ទុតិយទិវសេ ទសសហស្សចក្កវាឡេសុ ទេវតាយោ បរាភវសុត្តំ សោតុកាមា ឯកចក្កវាឡេ សន្និបតិត្វា ឯកវាលគ្គកោដិឱកាសមត្តេ ទសបិ វីសម្បិ តិំសម្បិ ចត្តាលីសម្បិ បញ្ញាសម្បិ សដ្ឋិបិ សត្តតិបិ អសីតិបិ សុខុមត្តភាវេ និម្មិនិត្វា សព្វទេវមារព្រហ្មានោ សិរិយា ច តេជេន ច អធិគយ្ហ វិរោចមានំ បញ្ញត្តវរពុទ្ធាសនេ និសិន្នំ ភគវន្តំ បរិវារេត្វា អដ្ឋំសុ។ តតោ សក្កេន ទេវានមិន្ទេន អាណត្តោ អញ្ញតរោ ទេវបុត្តោ ភគវន្តំ បរាភវបញ្ហំ បុច្ឆិ។ អថ ភគវា បុច្ឆាវសេន ឥមំ សុត្តមភាសិ។

តត្ថ "ឯវំ មេ សុត"ន្តិអាទិ អាយស្មតា អានន្ទេន វុត្តំ។ "បរាភវន្តំ បុរិស"ន្តិអាទិកា នយេន ឯកន្តរិកា គាថា ទេវបុត្តេន វុត្តា, "សុវិជានោ ភវំ ហោតី"តិអាទិកា នយេន ឯកន្តរិកា ឯវ អវសានគាថា ច ភគវតា វុត្តា, តទេតំ សព្វម្បិ សមោធានេត្វា "បរាភវសុត្ត"ន្តិ វុច្ចតិ។ តត្ថ "ឯវំ មេ សុត"ន្តិអាទីសុ យំ វត្តព្វំ, តំ សព្វំ មង្គលសុត្តវណ្ណនាយំ វុត្តំ។

៩១។ បរាភវន្តំ បុរិសន្តិអាទីសុ បន បរាភវន្តន្តិ បរិហាយន្តំ វិនស្សន្តំ។ បុរិសន្តិ យំកិញ្ចិ សត្តំ ជន្តុំ។ មយំ បុច្ឆាម គោតមាតិ សេសទេវេហិ

ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨶᩥᩅᩮᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨬᩣᨸᨶᩴ ᨠᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩮᩣ ᨴᩮᩅᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨣᩮᩣᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᩃᨸᨲᩥ᪨ ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᨸᩩᨭ᩠ᨮᩩᨾᩣᨣᨾ᩠ᨾᩣᨲᩥ ᨾᨿᨬ᩠ᩉᩥ ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᩔᩣᨾᩣᨲᩥ ᨲᨴᩣ ᨲᨴᩣ ᨧᨠ᩠ᨠᩅᩣᩊᩣ ᩋᩣᨣᨲᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩑᨲᩮᨶ ᩋᩣᨴᩁᩴ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨ ᨠᩥᩴ ᨸᩁᩣᨽᩅᨲᩮᩣ ᨾᩩᨡᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩋᩣᨣᨲᩣᨶᩴ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨻᩕᩪᩉᩥ ᨸᩁᩣᨽᩅᨲᩮᩣ ᨸᩩᩁᩥᩈᩔ ᨠᩥᩴ ᨾᩩᨡᩴ, ᨠᩥᩴ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᩴ, ᨠᩣ ᨿᩮᩣᨶᩥ, ᨠᩥᩴ ᨠᩣᩁᨱᩴ, ᨿᩮᨶ ᨾᨿᩴ ᨸᩁᩣᨽᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᨸᩩᩁᩥᩈᩴ ᨩᩣᨶᩮᨿ᩠ᨿᩣᨾᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩑᨲᩮᨶ “ᨸᩁᩣᨽᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᨸᩩᩁᩥᩈ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᨸᩁᩣᨽᩅᨲᩮᩣ ᨸᩩᩁᩥᩈᩔ ᨸᩁᩣᨽᩅᨠᩣᩁᨱᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᨸᩁᩣᨽᩅᨠᩣᩁᨱᩮ ᩉᩥ ᨬᩣᨲᩮ ᨲᩮᨶ ᨠᩣᩁᨱᩣᨶᩩᩈᩣᩁᩮᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᩈᩮᩣ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨸᩁᩣᨽᩅᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᨩᩣᨶᩥᨲᩩᨶ᩠ᨲᩥ᪨

᪙᪒᪨ ᩋᨳᩔ ᨽᨣᩅᩣ ᩈᩩᨭ᩠ᨮᩩ ᨸᩣᨠᨭᩦᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩣᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨿ ᨴᩮᩈᨶᩣᨿ ᨸᩁᩣᨽᩅᨾᩩᨡᩴ ᨴᩦᨸᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ “ᩈᩩᩅᩥᨩᩣᨶᩮᩣ ᨽᩅ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨿ᩠ᩅᩣᨿᩴ ᨽᩅᩴ ᩅᨯ᩠ᨰᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨸᩁᩥᩉᩣᨿᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ, ᩈᩮᩣ ᩈᩩᩅᩥᨩᩣᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩈᩩᨡᩮᨶ ᩋᨠᩈᩥᩁᩮᨶ ᩋᨠᩥᨧ᩠ᨨᩮᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᩅᩥᨩᩣᨶᩥᨲᩩᩴ᪨ ᨿᩮᩣᨸᩥᨿᩴ ᨸᩁᩣᨽᩅᨲᩦᨲᩥ ᨸᩁᩣᨽᩅᩮᩣ, ᨸᩁᩥᩉᩣᨿᨲᩥ ᩅᩥᨶᩔᨲᩥ, ᨿᩔ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᨸᩁᩣᨽᩅᨲᩮᩣ ᨸᩩᩁᩥᩈᩔ ᨾᩩᨡᩴ ᨾᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᨳ, ᩈᩮᩣᨸᩥ ᩈᩩᩅᩥᨩᩣᨶᩮᩣ᪨ ᨠᨳᩴ? ᩋᨿᨬ᩠ᩉᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᨠᩣᨾᩮᩣ ᨽᩅᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨴᩈᨠᩩᩈᩃᨠᨾ᩠ᨾᨸᨳᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩣᨾᩮᨲᩥ, ᨸᩥᩉᩮᨲᩥ, ᨸᨲ᩠ᨳᩮᨲᩥ, ᩈᩩᨱᩣᨲᩥ, ᨸᨭᩥᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᨲᩴ ᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨧ ᨩᩣᨶᩥᨲᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣ ᩈᩩᩅᩥᨩᩣᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩍᨲᩁᩮᩣᨸᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩔᩦ ᨸᩁᩣᨽᩅᩮᩣ, ᨲᨾᩮᩅ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩔᨲᩥ, ᨶ ᨠᩣᨾᩮᨲᩥ, ᨶ ᨸᩥᩉᩮᨲᩥ, ᨶ ᨸᨲ᩠ᨳᩮᨲᩥ, ᨶ ᩈᩩᨱᩣᨲᩥ, ᨶ ᨸᨭᩥᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᨲᩴ ᩅᩥᨸ᩠ᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨧ ᨩᩣᨶᩥᨲᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣ ᩈᩩᩅᩥᨩᩣᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ᪨ ᩑᩅᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᨽᨣᩅᩣ ᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨠᩣᨾᨲᩴ ᨽᩅᨲᩮᩣ ᨾᩩᨡᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩔᩥᨲᩴ ᨸᩁᩣᨽᩅᨲᩮᩣ ᨾᩩᨡᩴ ᨴᩔᩮᨲᩦᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

᪙᪓᪨ ᩋᨳ ᩈᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᨽᩣᩈᩥᨲᩴ ᩋᨽᩥᨶᨶ᩠ᨴᨾᩣᨶᩣ ᩋᩣᩉ “ᩍᨲᩥ ᩉᩮᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᩍᨲᩥ ᩉᩥ ᨿᨳᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨽᨣᩅᨲᩣ, ᨲᨳᩮᩅ ᩑᨲᩴ ᩅᩥᨩᩣᨶᩣᨾ, ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨾ, ᨵᩣᩁᩮᨾ, ᨸᨮᨾᩮᩣ ᩈᩮᩣ ᨸᩁᩣᨽᩅᩮᩣ ᩈᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩔᩥᨲᩣᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᩣ ᨸᨮᨾᩮᩣ ᨸᩁᩣᨽᩅᩮᩣ᪨ ᨿᩣᨶᩥ ᨾᨿᩴ ᨸᩁᩣᨽᩅᨾᩩᨡᩣᨶᩥ ᩅᩥᨩᩣᨶᩥᨲᩩᩴ ᩋᩣᨣᨲᨾ᩠ᩉᩣ, ᨲᩮᩈᩩ ᩍᨴᩴ ᨲᩣᩅ ᩑᨠᩴ ᨸᩁᩣᨽᩅᨾᩩᨡᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᩣ, ᨸᩁᩣᨽᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᨸᩁᩣᨽᩅᩮᩣ᪨ ᨠᩮᨶ ᨧ ᨸᩁᩣᨽᩅᨶ᩠ᨲᩥ? ᨿᩴ ᨸᩁᩣᨽᩅᨲᩮᩣ ᨾᩩᨡᩴ, ᨠᩣᩁᨱᩴ, ᨲᩮᨶ᪨ ᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᨾᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩑᩅ ᩉᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨶᩣᨶᩣᨠᩁᨱᩴ, ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨸᨶ ᨸᩁᩣᨽᩅᩮᩣᨲᩥ ᩅᩣ ᨸᩁᩣᨽᩅᨲᩮᩣ ᨾᩩᨡᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩣ ᨶᩣᨶᩣᨠᩁᨱᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᩑᩅᨾᩮᩅᩴ ᨸᩁᩣᨽᩅᨲᩮᩣ ᨾᩩᨡᩴ ᩅᩥᨩᩣᨶᩣᨾᩣᨲᩥ ᩋᨽᩥᨶᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨸᩁᩴ ᨬᩣᨲᩩᨠᩣᨾᨲᩣᨿᩣᩉ “ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᨽᨣᩅᩣ ᨻᩕᩪᩉᩥ, ᨠᩥᩴ ᨸᩁᩣᨽᩅᨲᩮᩣ ᨾᩩᨡ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩍᨲᩮᩣ ᨸᩁᩮᩈᩩ ᨲᨲᩥᨿᩴ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩᨸᩥ ᩍᨾᩥᨶᩣᩅ ᨶᨿᩮᨶᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨

᪙᪔᪨ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣᨸᩥ ᨧ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩮ ᨲᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᩮᩉᩥ ᨲᩮᩉᩥ ᨸᩁᩣᨽᩅᨾᩩᨡᩮᩉᩥ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩣ, ᨶ ᩑᨠᩮᩣᨿᩮᩅ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩉᩥ, ᨶ ᨧ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᩑᨠᩮᨶᩮᩅ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᨲᩮᩈᩴ ᨲᩣᨶᩥ ᨲᩣᨶᩥ ᨸᩁᩣᨽᩅᨾᩩᨡᩣᨶᩥ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩋᩈᨶ᩠ᨲᩔ ᨸᩥᨿᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨶᨿᩮᨶ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩣᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨿ ᩑᩅ ᨴᩮᩈᨶᩣᨿ ᨶᩣᨶᩣᩅᩥᨵᩣᨶᩥ ᨸᩁᩣᨽᩅᨾᩩᨡᩣᨶᩥ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩣᩈᩦᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨

ᨲᨲᩕᩣᨿᩴ ᩈᨦ᩠ᨡᩮᨸᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ – ᩋᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᩣ, ᨿᩮ ᩅᩣ ᨸᨶᨬ᩠ᨬᩮᨸᩥ ᩋᩅᩪᨸᩈᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨠᩣᨿᩅᨧᩦᨾᨶᩮᩣᨠᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩣ, ᨲᩮ ᩋᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩔ ᨸᩥᨿᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩩᨶᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩣᨴᩦᨶᩴ ᩋᨧᩮᩃᨠᨠᩮᩣᩁᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨴᨿᩮᩣ ᩅᩥᨿ᪨ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᩈᩣᩅᨠᩣ, ᨿᩮ ᩅᩣ ᨸᨶᨬ᩠ᨬᩮᨸᩥ ᩏᨸᩈᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨠᩣᨿᩅᨧᩦᨾᨶᩮᩣᨠᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩣ, ᨲᩮ ᩈᨶ᩠ᨲᩮ ᨶ ᨠᩩᩁᩩᨲᩮ ᨸᩥᨿᩴ, ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨸᩥᨿᩮ ᩍᨭ᩠ᨮᩮ ᨠᨶ᩠ᨲᩮ ᨾᨶᩣᨸᩮ ᨶ ᨠᩩᩁᩩᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩅᨧᨶᨻ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᨿᩮᨶ ᩉᩮᨲ᩠ᨳ ᩅᨧᨶᨽᩮᨴᩮᩣ ᨠᨲᩮᩣᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᩋᨳ ᩅᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩮ ᨶ ᨠᩩᩁᩩᨲᩦᨲᩥ ᩈᨶ᩠ᨲᩮ ᨶ ᩈᩮᩅᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᨿᨳᩣ “ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ

សេវតី”តិ ឯតស្មិញ្ហិ អត្ថេ រាជានំ បិយំ កុរុតេតិ សទ្ទសិទ្ធិ មេត្តិ។ បិយន្តិ បិយមានោ, តុស្សមានោ, មោទមានោតិ អត្ថោ។ អសតំធម្មោ នាម ទ្វាសដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតានិ, ទសាកុសលកម្មបថា ច។ តំ អសតំ ធម្មំ រោចេតិ, បិហេតិ, បត្ថេតិ, សេវតិ។ ឯវមេតាយ គាថាយ អសន្តបិយតា, សន្តអប្បិយតា, អសទ្ធម្មរោចកត្តាតិ តិវិធំ បរាភវតោ មុខំ វុត្តំ។ ឯតេន ហិ សមន្នាគតោ បុរិសោ បរាភវតិ បរិហាយតិ, នេវ ឥធ ន ហុរំ វុឌ្ឍិំ បាបុណាតិ, តស្មា “បរាភវតោ មុខ”ន្តិ វុច្ចតិ។ វិត្ថារំ បនេត្ថ “អសេវនា ច ពាលានំ, បណ្ឌិតានញ្ច សេវនា”តិ គាថាវណ្ណនាយំ វក្ខាម។

៩៦។ និទ្ទាសីលី នាម យោ គច្ឆន្តោបិ, និសិន្នោបិ, ឋិតោបិ, សយានោបិ និទ្ទាយតិយេវ។ សភាសីលី នាម សង្គណិការាមតំ, ភស្សារាមតមនុយុត្តោ។ អនុដ្ឋាតាតិ វីរិយតេជវិរហិតោ ឧដ្ឋានសីលោ ន ហោតិ, អញ្ញេហិ ចោទិយមានោ គហដ្ឋោ វា សមានោ គហដ្ឋកម្មំ, បព្ពជិតោ វា បព្ពជិតកម្មំ អារភតិ។ អលសោតិ ជាតិអលសោ, អច្ចន្តាភិភូតោ ឋិតេន ឋិតដ្ឋានេ ឋិតោ ឯវ ហោតិ, និសិន្នដ្ឋានេ និសិន្នោ ឯវ ហោតិ, អត្តនោ ឧស្សាហេន អញ្ញំ ឥរិយាបថំ ន កប្បេតិ។ អតីតេ អរញ្ញេ អគ្គិម្ហិ ឧដ្ឋិតេ អបលាយនអលសា ចេត្ថ និទស្សនំ។ អយមេត្ថ ឧក្កដ្ឋបរិច្ឆេទោ, តតោ លាមកបរិច្ឆេទេនាបិ បន អលសោ អលសោត្វេវ វេទិតព្វោ។ ធជោ ច រថស្ស, ធូមោ ច អគ្គិនោ, កោធោ បញ្ញាណមស្សាតិ កោធបញ្ញាណោ។ ទោសចរិតោ ខិប្បកោបី អនុប្បពន្ធិត្វា បុគ្គលោ ឯវរូបោបិ ហោតិ។ ឯតាយ គាថាយ និទ្ទាសីលតា, សភាសីលតា, អនុដ្ឋាតតា, អលសតា, កោធបញ្ញាណតាតិ បញ្ចវិធំ បរាភវមុខំ វុត្តំ។ ឯតេហិ សមន្នាគតោ នេវ គហដ្ឋោ គហដ្ឋវុឌ្ឍិំ, ន បព្ពជិតោ បព្ពជិតវុឌ្ឍិំ បាបុណាតិ, អញ្ញទត្ថុ បរិហាយតិយេវ បរាភវតិយេវ, តស្មា “បរាភវតោ មុខ”ន្តិ វុច្ចតិ។

៩៨។ មាតាតិ ជនិកា វេទិតព្វា។ បិតាតិ ជនកោយេវ។ ជិណ្ណកំ សរីរសិថិលតាយ។ គតយោព្ពនំ យោព្ពនាតិក្កមេន អាសីតិកំ វា នាវុតិកំ វា។ បហុ សន្តោតិ សមត្ថោ សមានោ សុខំ ជីវមានោ។ ន ភរតីតិ ន បោសេតិ។ ឯតាយ គាថាយ មាតាបិតូនំ អភរណំ, អបោសនំ, អនុបដ្ឋានំ ឯកំយេវ បរាភវមុខំ វុត្តំ។ ឯតេន ហិ សមន្នាគតោ យំ តំ –

“តាយ នំ បារិចរិយាយ, មាតាបិតូសុ បណ្ឌិតា;

ឥធេវ នំ បសំសន្តិ, បេច្ច សគ្គេ បមោទតី”តិ។ (ឥតិវុ។ ១០៦; អ។ និ។ ៤។៦៣) –

មាតាបិតុភរណេ អានិសំសំ វុត្តំ តំ ន បាបុណាតិ, អញ្ញទត្ថុ “មាតាបិតរោបិ ន ភរតិ, កំ អញ្ញំ ភរិស្សតី”តិ និន្ទំ ជនតា ទុគ្គតិញ្ច បាបុណន្តោ បរាភវតិយេវ, តស្មា “បរាភវតោ មុខ”ន្តិ វុច្ចតិ។

១០០។ បាបានំ ពាហិតត្តា ព្រាហ្មណំ, សមិតត្តា សមណំ។ ព្រាហ្មណកុលប្បសុតំ វា ព្រាហ្មណំ, បព្ពជ្ជូបគតំ សមណំ, តតោ អញ្ញំ វាបិ យំកិញ្ចិ យាចកំ។ មុសាវាទេន វញ្ចេតីតិ “វទ, ភន្តេ, បច្ចយេនា”តិ បវារេត្វា យាចិតោ វា បដិជានិត្វា បច្ឆា អប្បទានេន តស្ស

ຕໍ ອາສໍ ຈິສໍຈາເຣຕີ` ຖູຍາຍ ກາລາຍ (ຮາຫ຺ຍຸລາຊີນໍ ຍຸສາຈາເຣນ ຈຍ຺ຈນໍ ໂຖກເຍຈ ປຣາກຈຍຸ໌ ວຸຕ຺ຕໍ` ໂຍເຕນ ຫິ ສຍຕ຺ຖາກເຕາ ຖູຂ ນິຕ຺ຖ໌, ສຍຸຣາເຍ ຣຸກ຺ຂຕີ ສຸກຕິຍຍ຺ປີ ອຣິປ຺ປາຍຈິປຕ຺ຕິຍ຺ຍາ ປິປຸລາຕີ` ວຸຕ຺ຕເຍາຕໍ –

“ຣຸສ຺ສີລສ຺ສ ສີລຈິປຕ຺ຕຸສ຺ສ ປິປເກາ ກິຕ຺ຕິສເຂ຺ລາ ອຍ຺ຍກ຺ຂຕີ”ຕິ (ຊີ` ນິ` ໑`໑໕໙; ອ` ນິ` ໕`໒໑໓; ຍຫາຈ` ໒໘໕)`

ຕທາ –

“ຈຕ຺ຕຫິ, ກິກ຺ຂເຈ, ຂເຍຸຫິ ສຍຕ຺ຖາກເຕາ ຍລາກຕໍ ນິກ຺ຂເຕ຺ຕາ ໂອຈັ ນິຣເຍ` ກຕເຍຫິ ຈຕ຺ຕຫິ? ຍຸສາຈາຊີ ເຫາຕີ”ຕິອາຊີ (ອ` ນິ` ໔`໒໑)`

ຕທາ –

“ຖູຂ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ໂອກເຈ຺ຈາ ສຍໍ ຈາ (ຮາຫ຺ມໍ ຈາ ຂຸປສ຺ກຍິຕ຺ວາ ປຈາເຣຕິ, ‘ຈຂ, ກເຕ຺ຕ, ປຈ຺ຈເຍຕາ’ຕິ, ເສາ ເຍຕ ປຈາເຣຕິ, ຕໍ ຕ ເຂຕີ` ເສາ ເຈ ຕເຕາ ຈຸເຕາ ຖຕ຺ຕ຺ຕໍ ອາກຈ຺ຈຕີ` ເສາ ຍໍ ຍເຂຈ ຈລິຊ຺ຊໍ ປເຍາເຊຕິ, ສາສ຺ສ ເຫາຕິ ເຈຂກາມິນີ` ຖູຂ ປຕ ສາຣິປຸຕ຺ຕ...ເປ... ເສາ ເຍຕ ປຈາເຣຕິ, ຕ ຕໍ ຍຄາຂິປ຺ປາຍໍ ເຂຕີ` ເສາ ເຈ ຕເຕາ ຈຸເຕາ ຖຕ຺ຕ຺ຕໍ ອາກຈ຺ຈຕີ` ເສາ ຍໍ ຍເຂຈ ຈລິຊ຺ຊໍ ປເຍາເຊຕິ, ສາສ຺ສ ຕ ເຫາຕິ ຍຄາຂິປ຺ປາຍາ”ຕິ (ອ` ນິ` ໔`ລິ໘)`

ໂຈຍິຍາຕິ ນິຖ຺ຖາຊີຕິ ປິປຸລເຕ຺ຕາ ປຣາກຈຕິເຍຈ, ຕສ຺ມາ “ປຣາກຈເຕາ ຍຸຕ”ຕ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ`

໑໐໑`ປຫ຺ຕຈິເຕ຺ຕາຕິ ປຫ຺ຕຊາຕຣຸປເຣຕຍລິເຣຕເຕາ` ສທິເຣຍ຺ຍາຕິ ສກຫາປເລາ` ສເກາຊເຕາຕິ ອເຕກສ຺ສປຍ຺ຍຊ຺ຊາຕເກາຊຕສຍຍເຕ຺ຖາ` ໂອເກາ ກຸຊ຺ຊາຕິ ສາຣຸຕິຕິ ສາຣຸຕິ ເກາຊຕາຕິ ອຕ຺ຕເຕາ ປຸຕ຺ຕາຕຍ຺ປີ ອຂຕ຺ວາ ປຈິ຺ຈເຕ຺ຖາການສ ກຸຊ຺ຊາຕີຕິ ໂອເກາ ກຸຊ຺ຊາຕິ ສາຣຸຕິ` ຖູຍາຍ ກາລາຍ ເກາຊຕກິ຺ຂຕາຍ ເກາຊຕຍຈ຺ຈຣິຍໍ ໂອກັເຍຈ ປຣາກຈຍຸ໌ ວຸຕ຺ຕໍ` ໂຍເຕນ ຫິ ສຍຕ຺ຖາກເຕາ ນິຕ຺ຖ໌ ຈຊ຺ຊຕີຍໍ ຣຸກ຺ຂຕິຕ຺ຕິ ໂອຈຍາຊີຕິ ປິປຸລເຕ຺ຕາ ປຣາກຈຕິເຍຈ, ຕສ຺ມາ “ປຣາກຈເຕາ ຍຸຕ”ຕ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ` ວຸຕ຺ຕຕເຍຕເຈ ສຕ຺ຖໍ ສຸຕ຺ຕາຕຸສາເຣຕ ເຍາເຊຕຕ຺ຖໍ, ອຕິຈິຕ຺ຖາຣກເຍຕ ປຕ ຖູຂາຕິ ເຍາຊຕາຕຍໍ ອຂເຍ຺ສຕ຺ວາ ອຕ຺ຖຍຕ຺ຕເຍຈ ກລາຍ`

໑໐໓`ຊາຕິຕ຺ຖເຂ຺ຂາ ຕາຍ ເຍາ “ອຫໍ ຊາຕິສຍຸເຕ຺ຖາ”ຕິ ຍາຕັ ຊເຕຕ຺ວາ ເຕຕ ລເຂ຺ຂາ ຈາຕປຸຣິຕກຕ຺ຖາ ຈິຍ ຂຸຕ຺ຖຍາເຕາ ຫຸຕ຺ວາ ຕ ກສ຺ສຈິ ຊ຺ຊຕຍຕີ` ໂອສ ຕເຍາ ຂຕເກາຕ຺ຕຕ຺ຖເຂ຺ຂສຸ` ສຍ຺ຍາຕີ ອຕິຍເຍ຺ຍາຕີຕິ ອຕ຺ຕເຕາ ຊາຕິຍປີ ຊາຕິຍາ ອຕິຍຍ຺ຍາຕິ ສຍ຺ຍາ ຈິຍ ຈິຂຣຸກັ` ຂເຕຕາປິ ຈ “ກປເລາ ອຍໍ ຂລິເຂ຺ຂາ”ຕິ ອຕິຍຍ຺ຍາຕິ, ສາຍີຈິຍຕ຺ຕຍປີ ຕ ກເຣາຕິ, ຕສ຺ສ ເຕ ຊາຕາເຍາ ປຣາກຈເຍຈ ຖູຂ຺ຖຕ຺ຕີ` ຖູຍາຍ ກາລາຍ ຈຕ຺ຕເຕາ ຈຕ຺ຕຸຕ຺ຖີຂັ, ລກ຺ຂລເຕາ ໂອກັເຍຈ ປຣາກຈຍຸ໌ ວຸຕ຺ຕໍ`

១០៩. ទុក្ខិតេនាតិ ទុក្ខិតេ សារទេត្វា, ឃាំកិច្ចិ អត្ថិ, តំ សព្ពម្បិ ឥត្វា អបរាបរំ ទុក្ខិ សក្កោហាតិ. តថា សព្ពម្បិ អត្តនោ សន្តកំ គិក្ខិបិត្វា

សុរាបិតបឃុទេត្វា សុរាសុទេត្វា. គិចត្វសាដកម្បិ គិក្ខិបិត្វា នគ្គកិច្ចអគយគុឃុទេត្វា អក្កសុទេត្វា. ឧទេតហិ តីហិ ជាទេតហិ ឃាំកិច្ចិបិ លទ្ធំ

ទេហាតិ, តស្ស ចិតាយតទេតា លទ្ធំ លទ្ធំ ចិតាទេយតីតិ ទេចឌិតទេព្ពា. ឧច្ចិចិទេឆា បរាកចតិទេឃច, ទេតតទេស្សតំ ពួយាឃ កាធាឃ តិចិជំ

បរាកចយុត្ត ទុត្ថ.

១០៥. ទេយហិ ជាទេទហិតិ អត្តនោ ជាទេទហិ. ទេយា អត្តនោ ជាទេទហិ អសត្តុទេដ្ឋ ហុត្វា ទេចសិឃាសុ បគុស្សតិ, តថា បទេជាទេសុ, ទេសា ឃស្វា

ទេចសិតំ ឆតប្បជាទេតត បទេជាទេយចទេតត ច រាដទេណ្ឌាឌីហិ បរាកចតិទេឃច, ទេតតទេស្សតំ ពួយាឃ កាធាឃ ទុចិជំ បរាកចយុត្ត ទុត្ថ.

១១០. អតីតទេយាព្ពនោតិ ទេយាព្ពតយតិក្ខ អាសីតិទេកា ចា គាទុតិទេកា ចា ហុត្វា អាទេតតិ បទិក្កហាតិ. តិម្ពុទុត្តគិក្ខិ តិម្ពុទុបលយជិយត្តតិ

តទុហជាទិកំ. តស្សា ពួស្សា ត សុបតីតិ "ឥហទាឃ យហល្លកោត យទ្ធិ ទតិ ច បចាទេយា ច អយតាទេបិ, យា ទេហច ទេលា តទុហំ បទេត្វឃ្យា"តិ

ពួស្សាឃ តំ ទក្កទេត្តា ត សុបតិ. ទេសា ឃស្វា កាយទាទេកត ច ពួស្សាឃ ច ឥឃុទេត្តា ពហិទ្ធា កាយុទេត្ត ច អប្បទេយាទេដទេត្តា បរាកចតិទេឃច,

ទេតតទេស្សតំ ពួយាឃ កាធាឃ ពួយំ ពួស្សាឃ អសុបតំ ឧក់ទេឃច បរាកចយុត្ត ទុត្ថ.

១១១. ទេយាល្អិគ្គិ យក្ខយំយាឌីសុ ទេលាល់ ទេកឆដាតិកំ. ចិកិទេហិគ្គិ ទេតាសំ អត្ថាឃ ឆតំ បំសុកំ ចិឃ ចិកិទិត្វា តាយតសីលំ. ពុទិសំ ចាបិ តាជិយគ្គិ

ពុទិទេយា ចាបិ ទេយា ឧចទុទេបិ ទេហាតិ, តំ ទេយា ពួស្សទិឃស្លំ ជទេបតិ, លត្ថាតយុទ្ធិកាឌីគិ ឥត្វា ឈទាចាទេយ កាយុទេត្ត ចា

ចហិឌ្ឍាជិទេចាហាទេទសុ ចា តទេឆច ចាចដំ កាទេទតិ. ទេសា ឃស្វា តស្ស ទេជាទេយត ឆតក្កឃំ បិបុហទេត្តា បរាកចតិទេឃច, ទេតតទេស្សតំ

ពួយាឃ កាធាឃ តធាចិឆស្ស ពួស្សទិឃស្លំ ជបតំ ឧក់ទេឃច បរាកចយុត្ត ទុត្ថ.

១១២. អប្បទេភាទេកា តាយ យត្តិចិតាតក្ខា ទេកាកាតំ អាឃយុតស្ស ច អកាចទេតា. យហាតទេហាតិ យហតិយា ទេកាកតហាឃ យយត្កាទេតា, ឃំ

លទ្ធំ, ទេតត អសត្តុទេដ្ឋ. តត្តិទេឃ ឌាឃទេត កុទេលតិ តត្តិឃាតំ កុទេល ឌាឃតិ. ទេសា ច ទជ្ជំ បត្វឃតីតិ ទេសា ឧតាឃ យហាតហាឃ

អគុបិទេឃត ជប្បដិបិដិឃា អត្តនោ ជាឃជ្ជក្ខុតំ អលព្ភតេឃ្ញ ចា បទេយត្តកំ ទជ្ជំ បទេត្វតិ, ទេសា ឧចំ បទេត្វទេត្តា ឃស្វា តម្បិ អប្បកំ ទេកាកំ

ទេយាឆាឌីចាឌីតំ ឥត្វា ទជ្ជំ អបិបុហទេត្តា បរាកចតិទេឃច, ទេតតទេស្សតំ ពួយាឃ កាធាឃ ទជ្ជបត្វតំ ឧក់ទេឃច បរាកចយុត្ត ទុត្ថ.

១១៣. ពួទេតា បទំ ឃជី យា ទេឆចតា "ទេតាទេយយំ កកចា ទ្វាហិ…ទេប… យតាយហស្សិយំ កកចា ទ្វាហី"តិ បុទេឆ្ចឃ្យ, តម្បិ កកចា កាទេឆឃ្យ. ឃស្វា

បត យា ទេឆចតា "កិ ពួទេយហិ បុច្ឆិទេតហិ, ឧកាទេយត្វ ទុជ្ជិកាទំ គត្វី"តិ តាគិ បរាកចយុតាគិ អសុឃ្យយាតា ឧត្តកម្បិ បុច្ឆិត្វា ចិប្បដិយាទិ ហុត្វា

ពុហ្វិអទេហាសិ, តស្វា កកចា តស្សាឃឃំ ចិជិត្វា ទេជយតំ គិជ្ជទេបទេត្តា ពួយំ កាធំ អកាសិ "ឧទេត បរាកចេ ទេលាទេក"តិ.

តត្វ បញ្ញិតេនាតិ បទិចិយំយាឃ យយត្កាទេតា. យយទេចក្ខឃាតិ បច្ចាតក្ខតា ជបបទិក្ខិត្វា. អទិទេយាតិ ត យទេក្កត, ត ចទេលត, អបិច ទេលា,

បត ឧតស្វិ បរាកចយព្វាទេត អគទេយ ត ពួទិឃតីតិ អទិទេយា. ទេឃត ឥស្សទេតត ឃាឃ បញ្ញាឃ បរាកចេ ជិស្វា ចិចទេព្ជតិ, ទេតត យយុត្តត្វា

ទស្សនសមត្ថោ។ ស លោកំ ភជតេ សិវន្តិ សោ ឯវរូបោ សិវំ ខេមមុត្តមមនុបទ្ទវំ ទេវលោកំ ភជតិ, អល្លីយតិ, ឧបគច្ឆតីតិ វុត្តំ ហោតិ។

ទេសនាបរិយោសានេ បរាភវមុខានិ សុត្វា ឧប្បន្នសំវេគានុរូបំ យោនិសោ បទហិត្វា សោតាបត្តិសកទាគាមិអនាគាមិផលានិ បត្តា ទេវតា គណនំ វីតិវត្តា។ យថាហ –

“មហាសមយសុត្តេ ច, អថោ មង្គលសុត្តកេ;

សមចិត្តេ រាហុលោវាទេ, ធម្មចក្កេ បរាភវេ។

“ទេវតាសមិតី តត្ថ, អប្បមេយ្យា អសង្ខិយា;

ធម្មាភិសមយោ ចេត្ថ, គណនាតោ អសង្ខិយោ”តិ។

បរមត្ថជោតិកាយ ខុទ្ទក-អដ្ឋកថាយ

សុត្តនិបាត-អដ្ឋកថាយ បរាភវសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៧. អគ្គិកភារទ្វាជសុត្តវណ្ណនា

ឯវំ មេ សុតន្តិ អគ្គិកភារទ្វាជសុត្តំ, “វសលសុត្ត”ន្តិបិ វុច្ចតិ។ កា ឧប្បត្តិ? ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ កសិភារទ្វាជសុត្តេ វុត្តនយេន បច្ឆាភត្តកិច្ចាវសានេ ពុទ្ធចក្ខុនា លោកំ វោលោកេន្តោ អគ្គិកភារទ្វាជំ ព្រាហ្មណំ សរណសិក្ខាបទានំ ឧបនិស្សយសម្បន្នំ ទិស្វា “តត្ថ មយិ គតេ កថា បវត្តិស្សតិ, តតោ កថាវសានេ ធម្មទេសនំ សុត្វា ឯស ព្រាហ្មណោ សរណំ គន្ត្វា សិក្ខាបទានិ សមាទិយិស្សតី”តិ ញត្វា, តត្ថ គន្ត្វា, បវត្តាយ កថាយ ព្រាហ្មណេន ធម្មទេសនំ យាចិតោ ឥមំ សុត្តំ អភាសិ។ តត្ថ “ឯវំ មេ សុត”ន្តិអាទិ មង្គលសុត្តវណ្ណនាយំ វណ្ណយិស្សាម, “អថ ខោ ភគវា បុព្វណ្ហសមយ”ន្តិអាទិ កសិភារទ្វាជសុត្តេ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្ពំ។

តេន ខោ បន សមយេន អគ្គិកភារទ្វាជស្សាតិ យំ យំ អវុត្តបុព្វំ, តំ តទេវ វណ្ណយិស្សាម។ សេយ្យថិទំ – សោ ហិ ព្រាហ្មណោ អគ្គិំ ជុហតិ បរិចរតីតិ កត្វា អគ្គិកោតិ នាមេន បាកដោ អហោសិ, ភារទ្វាជោតិ គោត្តេន។ តស្មា វុត្តំ “អគ្គិកភារទ្វាជស្សា”តិ។ និវេសនេតិ ឃរេ។ តស្ស កិរ ព្រាហ្មណស្ស និវេសនទ្វារេ អន្តរវីថិយំ អគ្គិហុតសាលា អហោសិ។ តតោ “និវេសនទ្វារេ”តិ វត្តព្ពេ តស្សបិ បទេសស្ស និវេសនេនេវ បរិយាបន្នត្តា “និវេសនេ”តិ វុត្តំ។ សមីបត្ថេ វា ភុម្មវចនំ, និវេសនសមីបេតិ អត្ថោ។ អគ្គិ បជ្ជលិតោ ហោតីតិ អគ្គិយាធានេ ឋិតោ អគ្គិ កតព្ភុទ្ធរណោ សមិធាបក្ខេបំ ពីជនវាតញ្ច លភិត្វា ជលិតោ ឧទ្ធំ សមុគ្គតច្ចិសមាកុលោ ហោតិ។ អាហុតី

បគ្គហិតាតិ សីសំ ន្ហាយិត្វា មហតា សក្ការេន បាយាសសប្បិមធុផាណិតាទីនិ អភិសង្ខតានិ ហោន្តីតិ អត្ថោ. យញ្ញកិញ្ចិ អគ្គិម្ហិ ជុហិតព្ពំ, តំ សន្ធាយ "អាហុតី"តិ វុត្តំ. សបទានន្តិ អនុឃរំ. ភគវា ហិ សព្ពជនានុគ្គហត្ថាយ អាហារសន្តុដ្ឋិយា ច ឧច្ចនីចកុលំ អវោក្កម្ម បិណ្ឌាយ ចរតិ. តេន វុត្តំ "សបទានំ បិណ្ឌាយ ចរមានោ"តិ.

អថ កិមត្ថំ សព្ពាការសម្បន្នំ សមន្តបាសាទិកំ ភគវន្តំ ទិស្វា ព្រាហ្មណស្ស ចិត្តំ នប្បសីទតិ? កស្មា ច ឯវំ ផរុសេន វចនេន ភគវន្តំ សមុទាចរតីតិ? វុច្ចតេ – អយំ កិរ ព្រាហ្មណោ "មង្គលកិច្ចេសុ សមណទស្សនំ អវមង្គល"ន្តិ ឯវំទិដ្ឋិកោ, តតោ "មហាព្រហ្មុនោ ភុញ្ជនវេលាយ កាឡកណ្ណី មុណ្ឌកសមណកោ មម គេហំ ឧបសង្កមតី"តិ មន្ត្វា ចិត្តំ នប្បសាទេសិ, អញ្ញទត្ថុ ទោសវសេយេវ អកាសិ. អថ កុទ្ធោ អនត្តមនោ អនត្តមនវាចំ និច្ឆារេសិ "តត្រេវ មុណ្ឌកា"តិអាទិ. តត្រាបិ ច យស្មា "មុណ្ឌោ អសុទ្ធោ ហោតី"តិ ព្រាហ្មណានំ ទិដ្ឋិ, តស្មា "អយំ អសុទ្ធោ, តេន ទេវព្រាហ្មណបូជកោ ន ហោតី"តិ ជិគុច្ឆន្តោ "មុណ្ឌកា"តិ អាហ. មុណ្ឌកត្តា វា ឆឌ្ឌិតោ ឯវ, ន ទាយំ បទេសំ អរហតិ អាគច្ឆិតុន្តិ សមណោ ហុត្វាបិ ឦទិសំ កាយកិលេសំ ន វណ្ណេតីតិ ច សមណកាតិ ជិគុច្ឆន្តោ "សមណកា"តិ អាហ. ន កេវលំ ទោសវសេនេវ, វសលេ វា បព្ពាជេត្វា តេហិ សទ្ធិំ ឯកតោ សម្ភោគបរិភោគករណេន បតិតោ អយំ វសលតោបិ បាបតរោតិ ជិគុច្ឆន្តោ "វសលកា"តិ អាហ – "វសលជាតិកានំ វា អាហុតិទស្សនមត្តេនបិ បាបំ ហោតី"តិ មញ្ញមានោបិ ឯវមាហ.

ភគវា តថា វុត្តោបិ វិប្បសន្នេនេវ មុខវណ្ណេន មធុរេន សរេន ព្រាហ្មណស្ស ឧបរិ អនុកម្បាសីតលេន ចិត្តេន អត្តនោ សព្ពសត្តេហិ អសាធារណតាទិភាវំ បកាសេន្តោ អាហ "ជានាសិ បន, ត្វំ ព្រាហ្មណា"តិ. អថ ព្រាហ្មណោ ភគវតោ មុខប្បសាទសូចិតំ តាទិភាវំ ញត្វា អនុកម្បាសីតលេន ចិត្តេន និច្ឆារិតំ មធុរស្សរំ សុត្វា អមតេនេវ អភិសិត្តហទយោ អត្តមនោ វិប្បសន្និន្ទ្រិយោ និហតមានោ ហុត្វា តំ ជាតិសភាវំ វិទសាក្កិរសទិសំ សមុទាចារវចនំ បហាយ "នូន យមហំ ហីនជច្ចំ វសលន្តិ បច្ចេមិ, ន សោ បរមត្ថតោ វសលោ, ន ច ហីនជច្ចតា ឯវ វសលករណោ ធម្មោ"តិ មញ្ញមានោ "ន ខ្វាហំ, ភោ គោតមា"តិ អាហ. ធម្មតា ហេសា, យំ ហេតុសម្បន្នោ បច្ចយាលាភេន ផរុសោបិ សមានោ លទ្ធមត្តេ បច្ចយេ មុទុកោ ហោតីតិ.

តត្ថ សាធូតិ អយំ សទ្ទោ អាយាចនសម្បដិច្ឆនសម្បហំសនសុន្ទរទឡ្ហីកម្មាទីសុ ទិស្សតិ. "សាធុ មេ, ភន្តេ, ភគវា សំខិត្តេន ធម្មំ ទេសេតូ"តិអាទីសុ (សំ. និ. ៤.៩៥; អ. និ. ៧.៨៣) ហិ អាយាចនេ. "សាធុ, ភន្តេតិ ខោ សោ ភិក្ខុ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទិត្វា អនុមោទិត្វា"តិអាទីសុ (ម. និ. ៣.៨៦) សម្បដិច្ឆនេ. "សាធុ, សាធុ, សារិបុត្តា"តិអាទីសុ (ទី. និ. ៣.៣៤៩) សម្បហំសនេ.

"សាធុ ធម្មរុចី រាជា, សាធុ បញ្ញាណវា នរោ;

សាធុ មិត្តានមទ្ទុព្ភោ, បាបស្សាករណំ សុខ"ន្តិ. (ជា. ៣.១៨.១០១) –

អាទីសុ សុន្ទរេ. "តំ សុណាថ, សាធុកំ មនសិ ករោថា"តិអាទីសុ (ម. និ. ១.១) ទឡ្ហីកម្មេ. ឥធ បន អាយាចនេ.

តេន ហីតិ តស្សានិប្បាយតិនស្សត់, សចេ ជានិតុកាមោសីតិ វុត្តំ ហោតិ។ ការណវចនំ វា, យស្មា ជានិតុកាមោសិ, តស្មា, ព្រាហ្មណ, សុណាហិ, សាធុកំ មនសិ ករោហិ, តថា តេ កថេស្សាមិ, យថា ត្វំ ជានិស្សសីតិ ឯវំ បទបទេហិ សម្ពន្ធោ វេទិតព្វោ។ តត្ថ សុណាហីតិ សោតិន្ទ្រិយវិក្ខេបវារណំ, សាធុកំ មនសិ ករោហីតិ មនសិការេ ទឡ្ហីកម្មនិយោជនេន មនិន្ទ្រិយវិក្ខេបវារណំ។ បុរិមញ្ចេត្ថ ព្យញ្ជនវិបល្លាសគ្គាហវារណំ, បច្ឆិមំ អត្ថវិបល្លាសគ្គាហវារណំ។ បុរិមេន ច ធម្មស្សវនេ និយោជេតិ, បច្ឆិមេន សុតានំ ធម្មានំ ធារណូបបរិក្ខាទីសុ។ បុរិមេន ច “សព្យញ្ជនោ អយំ ធម្មោ, តស្មា សវនីយោ”តិ ទីបេតិ, បច្ឆិមេន “សាត្ថោ, តស្មា មនសិ កាតព្វោ”តិ។ សាធុកបទំ វា ឧភយបទេហិ យោជេត្វា “យស្មា អយំ ធម្មោ ធម្មគម្ភីរោ ច ទេសនាគម្ភីរោ ច, តស្មា សុណាហិ សាធុកំ។ យស្មា អត្ថគម្ភីរោ បដិវេធគម្ភីរោ ច, តស្មា សាធុកំ មនសិ ករោហី”តិ ឯតមត្ថំ ទីបេន្តោ អាហ – “សុណាហិ សាធុកំ មនសិ ករោហី”តិ។

តតោ “ឯវំ ភោ្គីវេ ភវយហំ បតិដ្ឋំ លភិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា តំ ព្រាហ្មណំ សមស្សាសេន្តោ អាហ – “ភាសិស្សាមី”តិ។ តត្ថ “យថា ត្វំ ជានិស្សសិ, តថា បរិមណ្ឌលេហិ បទព្យញ្ជនេហិ វុត្តានេវ ភាសិស្សាមី”តិ ឯវមធិប្បាយោ វេទិតព្វោ។ តតោ វុស្សាហជាតោ ហុត្វា “ឯវំ ភោ”តិ សោ អគ្គិកភារទ្វាជោ ព្រាហ្មណោ ភគវតោ បច្ចស្សោសិ, សម្បដិច្ឆិ បដិគ្គហេសីតិ វុត្តំ ហោតិ, យថានុសិដ្ឋំ វា បដិបជ្ជនេន អភិមុខោ អស្សោសីតិ។ អថស្ស “ភគវា ឯតទវោចា”តិ ឯវមាទិ វត្តព្វំ សង្គាយ វុត្តំ “កោសោហិតំ វត្ថគុយ្ហ”ន្តិ ឯវមាទិកំ។

១១៩។ តត្ថ កោសោហិតន្តិ ពន្ធនសិវា វត្ថគុយ្ហន្តិ តស្សេវ កោសស្ស ទឡ្ហីកម្មេន វត្ថាវហេន សមត្ថាកតោ។ បទេសំ ផុសេ យក្ខោតិ បុច្ឆាតីតិ យក្ខោ, បិសាចោ ច សោ យក្ខោ ចាតិ បិសាចយក្ខោ។ ចិបត្តិវិន្ទីតិ ចិត្តឌ្ឋសមាទិន្ទិ, ចិបត្តាយ វា ចិទ្ធបំ កតាយ ធម្មចក្ខុកាយ មិន្ធាទិន្ទិយា សមត្ថាកតោ។ មាយាចីតិ អត្ថតិ ចិដ្ឋយាគតោមាសបដិច្ឆាទតលក្ខណាយ មាយាយ សមត្ថាកតោ។ តំ ជានា វសលោ វាតិ តំ ឯវរូបំ បុគ្គលំ ឯតេសំ ហីនធម្មានំ វស្សនតោ សិញ្ចនតោ អន្វាស្សវនតោ “វសលោ”តិ ជានេយ្យាសិ, ឯតេហិ វា ធម្មេហិ ព្រាហ្មណឥត្តេក ជានតោ អយថាវបរមត្ថតោ វសលោ ឯវ, អត្ថតោ ហេនយតុដ្ឋិយត្តំ, ន បរត្ថំ។ ឯវមេត្ថ ភគវា អាទិបទេនេវ តស្ស ព្រាហ្មណស្ស កោធគ្គហំ គហេត្វា “កោធាទិធម្មោ ហីនបុគ្គលោ”តិ បុគ្គលាធិដ្ឋានាយ ច ទេសនាយ កោធាទិធម្មេ ទេសេន្តោ ឯវករ តាវ បរិយាយេន វសលញ្ច វសលករណេ ច ធម្មេ ទេសេសិ។ ឯវំ ទេសេន្តោ ច “ត្វំ អហ”ន្តិ បរវម្ភំ អត្តុក្កំសនញ្ច អកត្វា ធម្មេនេវ សមេន ញាយេន តំ ព្រាហ្មណំ វសលករេ, អត្តានញ្ច ព្រាហ្មណករេ ទស្សេសិ។

១២០។ ឯវមាទិ យោយំ ព្រាហ្មណានំ ទិដ្ឋិ “កញ្ចិ បាណាតិបាតអទិន្នាទានាទីនិ ករោន្តោបិ ព្រាហ្មណោ ឯវា”តិ។ តំ ទិដ្ឋិំ បដិសេធេន្តោ, យេ ច សត្តវិហិំសាទីសុ អកុសលធម្មេសុ តេហិ តេហិ សមត្ថាកតា អាទីនវំ អបស្សន្តា តេ ធម្មេ វុប្បាទេន្តិ, តេសំ “ហីនា ឯតេ ធម្មា វសលករណា”តិ តត្ថ អាទីនវញ្ញា ទស្សេន្តោ អបរេហិបិ បរិយាយេហិ វសលញ្ច វសលករណេ ច ធម្មេ ទេសេតុំ “ឯកជំ វា ទ្វិជំ វា”តិ ឯវមាទិកា គាថាយោ អភាសិ។

តត្ថ ឯកជោតិ ឋបេត្វា អណ្ឌជំ អវសេសយោនិជោ។ សោ ហិ ឯកទា ឯវ ជាយតិ។ ទ្វិជោតិ អណ្ឌជោ។ សោ ហិ មាតុកុច្ឆិតោ

អណ្ឌកោសតោ ចាតិ ទ្វិក្ខត្តុំ ជាយតិ។ តំ ឧក្កដ្ឋំ ចា ទ្វិដ្ឋំ ចាបិ។ សេយ្យថា បីឡេន្តិ សេវា ពូឋ សត្តំ។ វិហិំសតីតិ កាយទ្វារិកចេតនាសមុដ្ឋិតេន ចា វចីទ្វារិកចេតនាសមុដ្ឋិតេន ចា បយោគេន វិវិធា ចោរោបេតិ។ “បីឡេតិ ហិំសតី”តិបិ បីឡេតិ។ តត្ថ ឧក្កដ្ឋំ ចា ទ្វិដ្ឋំ ចាតិ ឧបបន្នានិ សេយ្យថា បីឡេតិ ហិំសតីតិ ឧទំ សព្ពត្ថា ចេតិតព្ពោ។ យស្ស បីឡេ ណេវា តត្ថីតិ ឧត្តេន មនសា អត្ថុបយោគ អការំ អាហ។

សេសមេត្ថ ទុត្តានមេវ។ ព្ពតោ បរាសុ ច កាចាសុ, យតោ ឧត្តុកម្បិ អចត្វា ព្ពតោ បទំ វុត្តានត្តានិ បជានិ បរិហរន្តា អចណ្ហិតបជចណ្ហនាមត្ថមេវ ករិស្សាម។

១១៥។ ហន្តីតិ ហនតិ វិនាសេតិ។ បរិវុត្តីតិ សេនាយ បរិចារេត្វា តិដ្ឋតិ។ កាយានិ តិកាយានិ ចាតិ ឧត្តុ ច-សទ្ទេន នកវានីតិបិ ចត្តព្ពំ។ តិក្កាហកោ សមណ្ណារោតាតិ ព្ពមិនា ហននបរិវុត្តនេន កាយតិកាយនការកោតកោតិ លេវេក វិជិតោ។

១១៦។ កាយេ ចា យជិ ចារណ្ណេតិ កាយេបិ តិកាយេបិ នកាយម្បិ សព្ពោច ព្ពន កាយោ សទ្ធិំ វុបចារេន, តំ ជេបត្វា សេសំ អវណ្ណំ។ តស្មិំ កាយេ ចា យជិ ចារណ្ណោ ឃំ បរេសំ មយាយិតំ, ឃំ បរសត្តានំ បរិក្កហិតមបរិច្ចត្តំ សទេត្តា ចា សព្ពាវេរា ចា។ ថេយ្យា អជិន្នមានេតីតិ តេហិ អជិន្នំ អនត្តណ្ណាតំ ថេយ្យចិត្តេន អាជិយតិ, សេន កេនចិ បយោគេន សេន កេនចិ អវហារេន អត្តនោ កហណំ សាធេតិ។

១១៧។ ព្ពហ្មចរិយាតិ អត្តនោ សត្តកំ កិញ្ចិ តិក្ខិបិត្វា តិក្ខេបក្កហនេន ចា, កិញ្ចិ អតិក្ខិបិត្វា “ឧត្តកេន ការណេន ឧត្តកំ ចណ្ឌិ ជស្សាមី”តិ ចណ្ឌក្កហនេន ចា, “ឃំ ព្ពតោ វុជឃំ នចិស្សតិ, តំ មយ្ហំ មុលំ តចេច នចិស្សតី”តិ ចា “វុជឃំ វុកិត្តម្បិ សាធារណ”ន្តិ ចា ឧទំ តំតំអារោយាកក្កហនេន ចា ព្ពហំ កហេត្វា។ ទុជ្ជយាតោ បលិយតិ ន ហិ តេ ព្ពហមត្តីតិ តេន ព្ពហាមិកេន “ជេហិ មេ ព្ពហ”ន្តិ ចោជិយមានោ “ន ហិ តេ ព្ពហមត្ថិ, មយា កហិតន្តិ កោ សក្ខី”តិ ឧទំ នកនេន ឈេរ ចលន្តោបិ បលិយតិ។

១១៨។ កិញ្ចិក្ខកម្យតាតិ អប្បមត្តកេបិ កិស្មិញ្ចិទេច ព្ពន្ធាយ។ បន្ថស្មិំ ចជន្តំ ជនន្តំ មគ្គេ កច្ឆន្តំ ឃំកិញ្ចិ ព្ពត្តំ ចា បុរិសំ ចា។ ហន្ត្វា កិញ្ចិក្ខមាជេតីតិ មារេត្វា កោដេត្វា តំ នណ្ឌកំ កណ្ហាតិ។

១១៩។ អត្តហេតុតិ អត្តនោ ជីវិតការណា, តថា បរហេតុ។ ធនហេតុតិ សកធនស្ស ចា បរធនស្ស ចា ការណា។ ច-ការោ សព្ពត្ថ វិកប្បត្ថោ។ សក្ខិបុដ្ឋោតិ ឃំ ជានាសិ, តំ វទេហីតិ បុដ្ឋោ។ មុសា ព្រូតីតិ ជានន្តោ ចា “ន ជានាមី”តិ អជានន្តោ ចា “ជានាមី”តិ ភណតិ, សាមិកេ អសាមិកេ, អសាមិកេ ច សាមិកេ ករោតិ។

១២០។ ញាតីនន្តិ សព្ពត្ថីនំ។ សខីនន្តិ ចយស្សានំ ជាយេសុតិ បរបរិក្កហិតេសុ។ បដិជិស្សតីតិ បដិក្ខលេន ជិស្សតិ, អតិចរន្តោ ជិស្សតីតិ អត្ថោ។ សាហសាតិ ពលក្ការេន អតិច្ឆំ។ សម្បិយេនាតិ តេហិ តេសំ ទារេហិ បត្ថិយមានោ សយញ្ច បត្ថយមានោ, វុភយសិនេហចសេនាបីតិ វុត្តំ ហោតិ។

១១៤៖ យាតនំ បិតនំ ចាតិ ឧចំ ខេចត្តាយ បគ្គាតក្ខតយ្យិ, ឌិណ្ណកំ ពតខេយាត្តតត្តិ ឧចំ កទ្វហាយ បគ្គាតក្ខតយ្យិ ៉ បហុ សខេត្តា ត កទតីតិ អត្តសយ្យខេត្តា ក្ខបកទហាសយ្យខេត្តា ហុត្វាបិ ត ខេបិខេសតិ៉

១១៥៖ សហុត្តិ សង្ឃុំ ហត្ថីតិ បិលិតា ចា ខេលទ្ធតា ចា អខេត្តាត ចា ខេពតចិ បហទតិ៉ ខេទខេសតីតិ ខេពាឆយស្ស សត្តូខេតតិ ចាចាយ ចទ្វសចចខេតត៉

១១៦៖ អត្តត្តិ សត្តិដ្ឋិកសយ្យទាយិកបខេយខេត្តស្ស ឃំកិត្តិ៉ បុត្តិខេតា សខេត្តាតិ បុខេគ្គា សយាខេតា៉ អតត្តយតុសាសតីតិ តស្ស អហិតខេយច អាចិក្ខតិ៉ បដិច្ឆខេត្តត យខេត្តតីតិ អត្តំ អាចិក្ខខេត្តាបិ ឃចា ខេសា ត ឌាតាតិ, តចា អបិកខេដហិ បគញ្ញូខេតហិ បដិច្ឆខេត្តត ចចខេតត យខេត្តតិ, អាចទិឃយដ្ឋិ ចា កត្វា ឌីឈទត្តំ ចសាខេបត្វា សាចខេសសខេយច យខេត្តតិ៉

១១៧៖ ខេឃា កត្វាតិ ឧត្ត យឃា បុត្តកាខេក បិបិច្ឆតា ក្ខុត្តា៉ ឃា សា “ត្តខេឆកខេក្ខា កាខេឃត ក្ខុក្ខុទិតំ ចទិត្វា, ចាចាយ ក្ខុក្ខុទិតំ ចទិត្វា, យតសា ក្ខុក្ខុទិតំ ចទិត្វា, តស្ស បដិច្ឆាគតខេហតុ បិបិកំ ត្តច្ឆិ បលិគហតិ, យា យំ ឌខេត្តាតិ ត្តច្ឆីតី”តិ ឧចំ អាកតា៉ ឃចា អខេត្តា ត ឌាតត្តិ, តចា កទខេលាត កតាតក្ខា អចិចទខេលាត បដិច្ឆត្តា អស្ស កយុត្តាតិ បដិច្ឆត្តកយុខេត្តា៉

១១៨៖ បទក្វលត្តិ ខាតិក្វលំ ចា យិត្តក្វលំ ចា៉ អាកតត្តិ ឃស្ស ខេតត ក្វខេល ក្ខុត្តំ, តំ អត្តខេតា ខេកហយាកតំ បិតខេកាឌតាឌីហិ តប្យដិប្បខេឌតិ, ត ចា ខេឌតិ, អចក្ខុត្តំ ចា ខេឌតីតិ អធិប្បាខេឃា៉

១១៩៖ ខេឃា ព្រាហ្មណំ ចាតិ បទាកចស្ខេត្ត ក្ខុត្តតឃខេយច៉

១២០៖ កត្តកាខេលក្ខបដ្ឋិខេតតិ ខេកាឌតកាខេល ឌាខេត៉ ក្ខបដ្ឋិតត្តិបិ បិខេឋា, កត្តកាខេល អាកតត្តិ អខេត្វា៉ ខេទខេសតិ ចាចា ត ច ខេឌតីតិ “អត្តកាខេយា ខេយ អឃំ ខាលក្កាខេទត យំ បុត្តា កាទាខេបតំ អាកខេតា”តិ អចិខេត្តត្វា អប្បតិក្ខខេបត ចទ្វសចចខេតត ខេទខេសតិ, អត្តយខេសា សយុត្តកាចយត្តយ្យិ ចស្ស ត ខេឌតិ, បខេកច ខេកាឌតត្តិ អធិប្បាខេឃា៉

១២១៖ អសតំ ខេឃាឆ បទ្វាតីតិ ខេឃា ត្តឆ ឃចា តិយិត្តាតិ ឌិស្សត្តិ “អបុកឌិចខេស ត្តគត្តិគក្ខា ខេត កចិស្សតី”តិ ឧចំ អសឌ្ឈាតំ ចចតំ បទ្វាតិ៉ “អសត្ត”ត្តិបិ បិខេឋា, អក្ខុតត្តិ អខេត្វា៉ បទ្វាតីតិ កហតិ “អយុកស្មិំ តាយ កាខេយ យឃ្យាព្រោឌិខេសា ឈទចិកខេចា, ឧហិ តត្ត កច្ឆាយ, ឈទលី ខេយ កចិស្សសិ, ត្តគត្តិគក្ខា ខេត គស្សាយី”តិ បទកទិឃំ បទគាសិ ចា ចខេក្ខាខេត្តា ក្ខុខេត្តា ចិឃ៉ តិឌិកីសាខេតាតិ តិឌិកីសយាខេតា យក្កយាខេតា, តំ ចខេក្ខាត្វា ឃំកិត្តិ កខេហត្វា បលិឃិត្យកាខេយាតិ អធិប្បាខេឃា៉

១២២៖ ខេឃា ចត្តាតត្តិ ខេឃា ច អត្តាតំ៉ សយុក្កខេសតិ ឌាតិអាឌីហិ សយុក្កសតិ ក្ខគ្គាខេត ឌខេបតិ៉ បខេទ ច យចឌាតាតីតិ ខេតហិខេឃច បខេទ

អវជានាតិ, នីចំ ករោតិ ។ ម-ការោ បទសន្ធិករោ ។ និហតោតិ គុណវុឌ្ឍិតោ បរិហីនោ, អនយភាវំ វា គតោ ។ សេន មានេនាតិ តេន ឧក្កំសនាវជាននសង្ខាតេន អត្តនោ មានេន ។

១១២. រោសកោតិ កាយវាចាហិ បរេសំ រោសជនកោ ។ កទរិយោតិ ថទ្ធមច្ឆរី, យោ បរេ បរេសំ ទេន្តេ អញ្ញំ វា បុញ្ញំ ករោន្តេ វារេតិ, តស្សេតំ អធិវចនំ ។ បាបិច្ឆោតិ អសន្តគុណសម្ភាវនិច្ឆាយ សមន្នាគតោ ។ មច្ឆរីតិ អាវាសាទិមច្ឆរិយយុត្តោ ។ សឋោតិ អសន្តគុណប្បកាសនលក្ខណេន សាឋេយ្យេន សមន្នាគតោ, អសម្មាភាសី វា អកត្តុកាមោបិ “ករោមី”តិអាទិវចនេន ។ តស្ស បាបជិគុច្ឆនលក្ខណា ហិរី, តស្ស ឧត្តាសនតោ ឧព្ពេគលក្ខណំ ឱត្តប្បន្តិ អហិរិកោ អនោត្តប្បី ។

១១៣. ពុទ្ធន្តិ សម្មាសម្ពុទ្ធំ ។ បរិភាសតីតិ “អសព្ពញ្ញូ”តិអាទីហិ អបវទតិ, សាវកញ្ច “ទុប្បដិបន្នោ”តិអាទីហិ ។ បរិក្ខារំ គហដ្ឋំ វាតិ សាវកវិសយសមយេវនំ បព្ពជិតំ វា តស្ស សាវកំ, គហដ្ឋំ វា បច្ចយទាយកន្តិ អត្ថោ ។ ពាហិរកំ វា បរិព្ពាជកំ យំកិញ្ចិ គហដ្ឋំ វា អភូតេន ទោសេន បរិភាសតីតិ ឯវមេត្ថ អត្ថំ វណ្ណេន្តិ បោរាណា ។

១១៤. អនរហំ សន្តោតិ អភិលាសេវា សមានោ ។ អរហំ បដិជានាតីតិ “អហំ អរហា”តិ បដិជានាតិ, យថា នំ “អរហា អយ”ន្តិ ជានន្តិ, តថា វាចំ និច្ឆារេតិ, កាយេន បរក្កមតិ, ចិត្តេន ឧទ្ធតិ អធិវាសេតិ ។ ចោរោតិ ថេនោ ។ សព្រហ្មកេ លោកេតិ ឧក្កដ្ឋវសេន អាហ – សព្ពលោកេតិ វុត្តំ ហោតិ ។ លោកេ ហិ សន្ធិច្ឆេទកនិល្លោបហារឯកាគារិកបរិបន្ថតិដ្ឋនាទីហិ បរេសំ ធនំ វិលុម្បិត្វា ចោរាតិ វុច្ចន្តិ ។ សាសនេ បន បរិយត្តិអាទីហិ បច្ចយាទីនិ វិលុម្បិត្វា ។ យថាហ –

“បញ្ចិមេ, ភិក្ខវេ, មហាចោរា សន្តោ សំវិជ្ជមានា លោកស្មិំ ។ កតមេ បញ្ច? ឥធ, ភិក្ខវេ, ឯកច្ចស្ស មហាចោរស្ស ឯវំ ហោតិ ‘កទាស្សុ នាមាហំ សតេន វា សហស្សេន វា បរិវុតោ គាមនិគមរាជធានីសុ អាហិណ្ឌិស្សាមិ ហនន្តោ, ឃាតេន្តោ, ឆិន្ទន្តោ, ឆេទាបេន្តោ, បចន្តោ បាចេន្តោ’តិ, សោ អបរេន សមយេន សតេន វា សហស្សេន វា បរិវុតោ គាមនិគមរាជធានីសុ អាហិណ្ឌតិ ហនន្តោ…បេ… បាចេន្តោ ។ ឯវមេវ ខោ, ភិក្ខវេ, ឥធេកច្ចស្ស បាបភិក្ខុនោ ឯវំ ហោតិ ‘កទាស្សុ នាមាហំ សតេន វា…បេ… រាជធានីសុ ចារិកំ ចរិស្សាមិ សក្កតោ, គរុកតោ, មានិតោ, បូជិតោ, អបចិតោ, គហដ្ឋានញ្ចេវ បព្ពជិតានញ្ច លាភី ចីវរ…បេ… បរិក្ខារាន’ន្តិ ។ សោ អបរេន សមយេន សតេន វា សហស្សេន វា បរិវុតោ គាមនិគមរាជធានីសុ ចារិកំ ចរតិ សក្កតោ…បេ… បរិក្ខារានំ ។ អយំ, ភិក្ខវេ, បឋមោ មហាចោរោ សន្តោ សំវិជ្ជមានោ លោកស្មិំ ។

“បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, ឥធេកច្ចោ បាបភិក្ខុ តថាគតប្បវេទិតំ ធម្មវិនយំ បរិយាបុណិត្វា អត្តនោ ទហតិ, អយំ, ភិក្ខវេ, ទុតិយោ…បេ… លោកស្មិំ ។

“បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, ឥធេកច្ចោ បាបភិក្ខុ សុទ្ធំ ព្រហ្មចារិំ បរិសុទ្ធំ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តំ អមូលកេន អព្រហ្មចរិយេន អនុទ្ធំសេតិ ។ អយំ,

ភិក្ខវេ, តតិយោ...បេ... លោកស្មិំ។

“បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, ព្ទេសកទេ្ធា, បិបភិក្ខុ យាតិ តាតិ សជ្ឈុយ្យ ករុភណ្ឌាតិ ករុបរិក្ខារាតិ, សេយ្យថិទំ – អារាមោ, អារាមវត្ថុ, វិហារោ, វិហារវត្ថុ, មញ្ចោ, បីឋំ, ភិសិ, ពិម្ពោហនំ, លោហកុម្ភី, លោហភាណកំ, លោហវារកោ, លោហកដាហំ, វាសិ, ផរសុ, កុឋារី, កុទាលោ, និខាទនំ, វល្លិ, វេឡុ, មុញ្ជំ, បព្ពជំ, តិណំ, មត្តិកា, ទារុភណ្ឌំ, មត្តិកាភណ្ឌំ, តេហិ ពីហិ សក្កយាតិ ថូបលោបេតិ។ អយំ, ភិក្ខវេ, ចតុត្ថោ...បេ... លោកស្មិំ។

“សមេចមេក, ភិក្ខវេ, លោកេ...បេ... សមេចមនុស្សាយ អយំ អគ្គោ មហាចោរោ, យោ អសន្តំ អភូតំ ឧត្តរិមនុស្សធម្មំ ឧល្លបតី”តិ (បារា។ ១៩៥)។

តត្ថ លោកិយចោរោ លោកិយមេវ ធនធញ្ញាទិំ ចោរេតិ។ សាសនេ ចុត្តចោរេសុ បឋមោ តចាទ្ទុបមេវ ឋីចរាទិបច្ចយមត្តំ, ទុតិយោ បរិយត្តិធម្មំ, តតិយោ បរស្ស ព្រហ្មចរិយំ, ចតុត្ថោ សង្ឃិកភណ្ឌំ, បញ្ចមោ ឈានសមាធិសមាបត្តិមគ្គផលប្បភេទំ លោកិយលោកុត្តរគុណធនំ, លោកិយញ្ច ឋីចរាទិបច្ចយជាតំ។ យមាហ – “ថេយ្យាយ វោ, ភិក្ខវេ, រដ្ឋបិណ្ឌោ ភុត្តោ”តិ។ តត្ថ ឣយំ បញ្ចមោ មហាចោរោ, តំ សន្ធាយាហ ភគវា “ចោរោ សព្រហ្មកេ លោកេ”តិ។ យោ ហិ “សមេចមេក, ភិក្ខវេ, លោកេ...បេ... សមេចមនុស្សាយ អយំ អគ្គោ មហាចោរោ, យោ អសន្តំ អភូតំ ឧត្តរិមនុស្សធម្មំ ឧល្លបតី”តិ (បារា។ ១៩៥) ឯវំ លោកិយលោកុត្តរធនចោរកតោ អគ្គោ មហាចោរោតិ វុត្តោ, តស្មា តំ ព្ទសាបិ “សព្រហ្មកេ លោកេ”តិ ព្ទមិតា ឧក្កដ្ឋបរិច្ឆេទេន បកាសេសិ។

ឯសោ សោ ចសលោសមោតិ។ ឯត្ថ សោតិ អចនារលតោ្ត, តេន ឯសោ ឯច ចសលោសមោ។ ចសលំ ហីនតា សន្តាបន្និមកោតិ អចនារោតិ។ កស្មា? និសិដ្ឋចត្ថុម្បិ មេយ្យសម្ចស្សនតោ, យាច តំ បដិញ្ញា ន និយ្យន្តេតិ, តាច អថិកតចសលករណធម្មតោ ចាតិ។

ឯតេសោ ចសលោតិ។ ព្ទសាតិ យេ តេ បឋមកាថាយ អារយចិបត្តិចសេន កោធតានុយោ បញ្ចា, បិបយត្តិ ចា ខ្ញសា កត្វា ៤, ទុតិយកាថាយ បយោគចិបត្តិចសេន បាណហិំសកោ ឯកោ, តតិយាយ បយោគចិបត្តិចសេនេច កាមតិកាមតិក្កាហកោ ឯកោ, ចតុត្ថាយ ថេយ្យាវហារចសេន ឯកោ, បញ្ចមាយ ព្ទាលចញ្ចានចសេន ឯកោ, ឆដ្ឋាយ បសយ្ហាវហារចសេន បន្ថទ្ទសកោ ឯកោ, សត្តមាយ កូដសក្ខិចសេន ឯកោ, អដ្ឋមាយ មិត្តទុព្ភិចសេន ឯកោ, នវមាយ អកតញ្ញុចសេន ឯកោ, ទសមាយ កតភាវតនិវេហសនចសេន ឯកោ, ឯកាទសមាយ ហទយចញ្ចានចសេន ឯកោ, ទ្វាទសមាយ បដិច្ឆន្នកម្មន្តចសេន ទេ្វ, តេរសមាយ អកតញ្ញុចសេន ឯកោ, ចុទ្ទសមាយ ចញ្ចានចសេន ឯកោ, បន្នរសមាយ និវេហសនចសេន ឯកោ, សោឡសមាយ ចញ្ចានចសេន ឯកោ, សត្តរសមាយ អត្តុក្កំសនបរវម្ភនចសេន ទេ្វ, អដ្ឋារសមាយ បយោគាសយចិបត្តិចសេន រោសកាទយោ សត្ត, ឯកូនវីសតិមាយ បរិភាសនចសេន ទេ្វ, វីសតិមាយ អក្កមហាចោរចសេន ឯកោតិ ឯវំ តេត្តិំស ចតុត្តិំស ចា ចសលា វុត្តា។ តេ តត្តិំសតេ្តា អាហ “ឯតេ

ເທາ ຕສລິ ຈຸຕຸາ, ຍຟາ ເຍ ເຕ ປກາສິຕາ"ຕິ. ຕສ຺ສເຕ຺ຖາ – ເຍ ເຕ ຍຟາ ປຸເຕ຺ຕ "ຊານາສິ ປຄ ຕ຺ວໍ, (ຮຼາຫ຺ມຸຫ, ຕສລ"ຕ຺ຕິ ຯຈໍ

ສເຕ຺ລປເຕາ ຕສລິ ຈຸຕຸາ, ເຕ ຈິຕ຺ວາເຣຕາ ຯເຕ ເທາ ປກາສິຕາຕິ. ອຕ ຕາ ເຍ ເຕ ຍຟາ ປຸກ຺ກລຕເສຄ ຈຸຕຸາ, ເຕ ຜຍູຕເສນາປິ ຯເຕ

ເທາ ປກາສິຕາ. ອຕ ຕາ ຯເຕ ເທາ ຕສລິ ຈຸຕຸາ ອຣິເຍຫິ ກຍູຕເສຄ, ຄ ຊາຕິຕເສຄ, ຍຟາ ເຍ ເຕ ປກາສິຕາ "ເກາຜເຄາ

ວູປຄາຫີ"ຕິອາຊິຄາ ຄເຍຄ.

໑໑໙. ຯຈໍ ກກຕາ ຕສລໍ ຂເສ຺ຍຸຕ຺ວາ ຊູຂາຕີ ຍສ຺ມາ (ຮຼາຫ຺ມເຫາ ສກາຍ ຊີຊ຺ໃຍາ ອຕີຕ ອກິຄິຕິເຣ຺ວາ ເຫາຕິ, ຕສ຺ມາ ຕໍ ຊີຊ຺ໃ ປຊິເສເສຄເຕ຺ວາ

ອາຫ "ຄ ຂຕ຺ຕາ ຕສເລີ ເຫາຕີ"ຕິ. ຕສ຺ສເຕ຺ຖາ – ປເຣຍຕ຺ວເຕາ ຫິ ຄ ຂຕ຺ຕາ ຕສເລີ ເຫາຕິ, ຄ ຂຕ຺ຕາ ເຫາຕິ (ຮຼາຫ຺ມເຫາ, ອປິຕ ເທາ

ກຍູຄາ ຕສເລີ ເຫາຕິ, ກຍູຄາ ເຫາຕິ (ຮຼາຫ຺ມເຫາ, ອປຣິສຸຕ຺ຕກຍູຕສ຺ສຄເຕາ ຕສເລີ ເຫາຕິ, ປຣິສຸເຕ຺ຕຄ ກຍູຄາ ອປຣິສຸຕ຺ຕາຫຄເຕາ

(ຮຼາຫ຺ມເຫາ ເຫາຕິ. ຍສ຺ມາ ຕາ ຕຸເຍ຺ຫີຄໍ ຕສລໍ ວູກ຺ກເຊໍ (ຮຼາຫ຺ມໍ ຍຕ຺ຕິເຕ຺ວ, ຕສ຺ມາ ຫີຄເຄຄ ກຍູຄາ ຕສເລີ ເຫາຕິ, ວູກ຺ກເຊ຺ຕຄ ກຍູຄາ

(ຮຼາຫ຺ມເຫາ ເຫາຕີຕິ ຯຕຍິ ອຕ຺ຕ ຊາກເປເຕ຺ວາ ຯຕຍາຫ.

໑໒໐-໑໒໒. ຊູຂາຕີ ຕເຍຕຕ຺ວ ຄິຂສ຺ສເຄຄ ສາເຜຕໍ "ຕຂຍິຄາປິ ຊາຄາຕາ"ຕິອາຊິກາ ຕິເສ຺ສາ ກາຕາເຍາ ອາຫ. ຕາສຸ ເຂ຺ວ ຕຕຸປຍາຂາ,

ຯກາ ຫປຍາຂາ, ຕາສໍ ອເຕ຺ວາ – ຝໍ ຍຟາ ຈຸຕ຺ຕ "ຄ ຂຕ຺ຕາ ຕສເລີ ເຫາຕີ"ຕິອາຊິ, ຕຂຍິຄາປິ ຊາຄາຕ, ຍຕາ ເຍຂໍ ຄິຂສ຺ສຄໍ, ຕໍ ຊູຍິຄາປິ

ປກາເຣຄ ຊາຄາຕ, ເຍຄ ເຍ ປກາເຣຄ ເຍຄ ສາຍເຕ຺ຕາຄ ຊູຂໍ ຄິຂສ຺ສຄຕ຺ຕິ ຈຸຕ຺ຕ ເຫາຕິ. ກຕຍໍ ຄິຂສ຺ສຄຕ຺ຕິ ເຕ? ຕຫ຺ລາລປຸເຕ຺ວາ

ເສາປິເກາ...ເປ... (ຮຼາຫ຺ມເລີກ຺ຍປປຕ຺ຕິຍາຕິ.

ຕຫ຺ລາລສ຺ສ ປຸເຕ຺ວາ ຕຫ຺ລາລປຸເຕ຺ວາ. ອຕ຺ຕເຄາ ຫາຂຄຕ຺ວາຍ ຍເຕ ສຸຄເຫ ຫກິຕ຺ວາ ປຕຕີຕິ ເສາປິເກາ. ຍາຕເຊ຺ກາຕິ ຯຈໍຄາເຍາ ຈີສ຺ຸເຕາຕິ

ຯຈໍ ຫີຄາຍ ຊາຕິຍາ ຕ ຊີຈິກາຍ ຕ ຄາເຍຄ ຕ ປິກເຊີ.

ເສາຕິ ປຸຣິຍປເຂຄ ສຍູຕິຕ຺ວາ ເສາ ຍາຕເຊ຺ກາ ຍສໍ ປເຣຍໍ ປເຕ຺ວາ, ອຕ຺ຕຸຕໍ ວູຕ຺ຕຍໍ ອຕິຕິສິຊ຺ໃ ຍສໍ ກິຕ຺ຕິ ປສໍສໍ ປເຕ຺ວາ. ຝໍ ສຸຕ຺ລກຕ຺ຕິ ຝໍ

ວູຍາ ອາເຣກ຺ຍປປເຕ຺ຄາປິ ຕຸລ຺ລກໍ, ຫີຄກ຺ຍປປເຕ຺ຄ ສຸຕ຺ລກໍ. ຯຈໍ ຍສປຍຕ຺ຕສ຺ສ ຕ ອາກເສ຺ຍ ຕສ຺ສປເຊ຺ຄໍ, ຫຕ຺ຕິຍາ (ຮຼາຫ຺ມຫາ ຕາຫ຺, ຕສ຺ສ

ຍາຕເຊ຺ກສ຺ສ ປິຣິຕຣິຍຕ຺ວ ຫຕ຺ຕິຍາ ຕ (ຮຼາຫ຺ມຫາ ຕ ອເຕ຺ຄາ ຕ ຕາຫ຺ ເຕສ຺ສຸຕ຺ຖາເຍາ ຂຍູຊີປຍຄຸສ຺ສາ ເຍກຸເຍ຺ຍຄ ວູປຊ຺ໃຄໍ ອາກຍິສຸຕິ

ອເຕ຺ວາ.

ຯຈໍ ວູປເຊ຺ຄສຍເສ຺ຕາ ເສາ ຍາຕເຊ຺ກາ ຈິກຕກິເລສເຣຂຕ຺ວາ ຈິເຣຊໍ, ຍຫເສ຺ຕຫິ ຕຸຕ຺ຕຊີຫິ ປຊິປຄ຺ຕາ ຍຫາປຕໍ, (ຮຼາຫ຺ມເລີກສເຕ຺ລາຕໍ

ເຂຕເລີກໍ ຍາຣປຕໍ ສຍຕ຺ວຕ຺ຕາ ເຂຕເລີກຍາຄສຍ຺ຕິຕໍ ອຊ຺ໃສຍາປຕ຺ຕິຍາຄໍ ອກິຣຸຍ຺ຫ ຕາຍ ປຊິປຕ຺ຕິຍາ ກາຍເຣາເກ ຈິຣາເຂຕ຺ວາ, ກາຍສ຺ສ

ເຄຂາ (ຮຼາຫ຺ມເລີກ຺ຍປເກາ ອຫຸ, ສາ ຕຕາ ຫີຄາປິ ຄ ຄໍ ຊາຕິ ຄິຕາເຣສິ (ຮຼາຫ຺ມເລີກ຺ຍປປຕ຺ຕິຍາ, (ຮຼາຫ຺ມເລີກ຺ຍປປຕ຺ຕິເຕາຕິ ຈຸຕ຺ຕ ເຫາຕິ.

ອຝໍ ປຄເຕ຺ວາ ຯຈໍ ເຕຂິຕເຂ຺ຕາ – ອຕີເຕ ກິຣ ຍຫາປຸຣິເສາ ເຕຄ ເຕຄຸປິເຍຄ ສຕ຺ຕຫິຕໍ ກເຣາເຄ຺ຕາ ເສາປິກຊີຈິເກ ຕຫ຺ລາລກຸເລ

ភ្នេប្ជន្តិ៍ សោ គាមេត យាតរេក្កា , ទ្វេបត ឥទ្ធិសិកោ ហុត្វា ពាហិតកេរ ចម្ពក្បដិកាឃ ចរតិ, អន្តោភកេរ កិក្លិ ចរិត្វា ខិចិកំ កេប្បតិ៍ អចេកឥចរំ តស្ថិ ភកេរ ឃុទាតក្លទេត្ត ឈោរិសេត ឥត្វា ឃផាយទេកត បរិចាទេទត កឹឡអត្តិ៍ អត្តាតរាបិ ច្រាហូលាយហាយាលឌឺតា បត្តុរនេសាឡអបចឃ្លេទ្ធិសិកា ខេចកត្តា ចិឃ ទ្វេបត ឥឃ្យតិឃា បិយាឥកា "អត្ថតោ ក្យលចំយាត្យុទ្វបំ កឹឡត្តឃ្យាយី"តិ បហ្វតំ ពន្លូកោឌ្ឍាឥកឹឡអតយម្ភាទំ យកេដេឃុ អាទេទាបេត្វា យត្តូនេតចឡអចឃុត្តិ ឃាតយាទ្យឃ្យាយហាបរិចាទេទត ភ្ជឃ្យាតក្វយិ កក្ខតិ ឥដ្ឋយក្កលិកាតិ គាមេត៍ យា កិទ "ក្យឃ្យឌ្ឍិតំ ទ្វបំ អចយក្កល"ត្តិ ឥដ្ឋំ ត ព្លក្ខតិ, ទេតឃ្យា ឥដ្ឋយក្កលិកាទេត្វច យក្លា ភ្ជបិឥ៍

តឥា សោ យាតរេក្កា កាលឃ្យេច ចុដ្ឋាឃ បដបិលោតិកំ តិចាយេត្វា, កំយតាឡអំ ហេត្វ ពត្ថិត្វា, ភាដតហេត្វា តកាទំ បចិយតិ, យតុឃ្យ ឥស្វា ទ្វទេតា ឲច កំយតាឡអំ អាកោដេត្តា៍ អឆ ឥដ្ឋយក្កលិកា "ភ្ជឃ្យទឆ, ភ្ជឃ្យទឆា"តិ បុទេតា បុទេតា ហឹតដត់ អបតេត្តហិ បុទិយេហិ តឹឃយាតា តកទ្ធោទេយព្យាយាតក្ខិ ឥស្វា "ទេកា ឲសោ"តិ អាហ៍ អហំ យាតក្ខចណ្តោលោតិ៍ យា "ច្រាឥរំ ឥស្វា កតាត់ ក្យទេតា ចុដ្ឋិ"តិ ឃាត់ តិចត្តាបេយិ៍ យតុឃ្យា "ឃំ យឃំ ភ្ជឃ្យាត់ កក្ខា ពន្លូកោឌ្ឍាឥ លកេឃ្យាយ, តឃ្យ ទេតា យាតរេក្កត អត្តទាយោ កទេតា"តិ ក្យបិតា "កាឃ្យា ចណ្តោល"ត្តិ លេឌ្ឍហិ បហរិត្វា "យទេតា"តិ បិទេឥ កេហត្វា ឲកយេត្ត លេឌ្ឍត្វា កចចេទត បដិធ្នាឥត្វា អកឃំយុ៍ សោ យតិ បដិលកិត្វា ភ្ជដ្ឋាឃ យតុឃ្យ បុឆ្ជិ – "កំ, អឃ្យា, ក្ខាទំ គាយ យត្តូយាឌាទេលំ, ភ្ជឥាហ្វ ច្រាហូលាត់ទេឃច កត"ត្តិ? យតុឃ្យា អាហំយុ – "យទេត្តូរំ យាឌាទេលា"ត្តិ៍ "ឲចំ យត្តូយាឌាទេលក្ខោទេត បចិយិត្វា កិក្លាហាទេត ឃាទេបត្តិ យំ ឥដ្ឋយក្កលិកាឃ យតុឃ្យា ព្លយំ អតឃឡយត់ បិទេបយុ"ត្តិ ទឆិកាឃ ទឆិកំ អាហិណ្តេត្តា យតុឃ្យាត់ អាទេទាចេត្វា ច្រាហូលាឃ្យ ឈេទ្ធោទេរ តិបន្ទិ – "ឥដ្ឋយក្កលិកំ អលទ្ធា ត ចុដ្ឋហិឃ្យាយី"តិ៍

ច្រាហូទេលា "ឈេទ្ធោទេរ យាតរេក្កា តិបទេត្តា"តិ ឃុត្វា "តឃ្យ កាកាលំ ខេឆ, ទេតទេលត អគ្គិ យទេក្លត្វា កក្ខត្យុ"តិ អាហ៍ សោ តំ ត ព្លក្ខតិ, "ឥដ្ឋយក្កលិកំ អលទ្ធា ត ចុដ្ឋហិឃ្យាយិ"ទេត្វច អាហ៍ តទេតា ច្រាហូទេលា "ទេក្វ កាកាលិកាទេឃា ខេឆ, កាកាលិកាឃ ឃ្វចំ ពាឥត្យ, កាកាលិកាឃ ទេតទេលត អគ្គិ យទេក្លត្វា កក្ខត្យុ"តិ អាហ៍ សោ តំ ត ព្លក្ខតិ, តទេឆច ចឥតិ៍ ច្រាហូទេលា ឃុត្វា "យាយកំ ខេឆ, បិឥំ, ភ្ជបឌ្ឍកហាបណំ, កហាបណំ ទេក្វ តឹលឹ"តិ ឃាច យតំ អាលោទេបយិ៍ សោ ត ព្លក្ខតិ, តទេឆច ចឥតិ៍ ឲចំ ឃាចត្តាត់ទេឃច ឃ្វទិទេឃា អត្តក្កទេតា៍ អឆ ច្រាហូលឹ បិយាឥា ឲ្រុទ្យឃ្យាយាលិបិកាទំ បរិក្លិបិទេបត្វា តំ ភ្ជបយក្កយិត្វា ឃាឆិ – "តាត យាតក្ក, ឥដ្ឋយក្កលិកាឃ អបទាឆំ ពយ, យហឃ្យំ កល្យាហិ, ទេក្វ តឹលឹ"តិ ឃាច "យតយហឃ្យំ កល្យាហឹ"តិ អាហ៍ សោ ត្យលឹក្ខទេតា តិបន្ទិទេឃច៍

ឲចំ ចត្យហបត្ថោទេហ ចិតិចទេត្ត ពាហុយ្បិ បណ្ណាកាទំ ឥត្វា ឥដ្ឋយក្កលិកំ អលកត្តា ពត្តិឃក្យយាទាឥទេឃា យាតក្កឃ្យ ភ្ជបកណ្តុទេក អាទេទាចាទេបយុំ – "បុទិយា គាយ អទេតកាតិបិ រំចធ្នទាតិ ចិទិឃំ កត្វា ព្លក្ខិតត្វំ បិបុលាត្តិ, យា ទេលា ត្វំ តិត្តិខ្ជិ, អទ្ធា ខ្ញុំហតឹហច្ចទេឃត ឥដ្ឋយក្កលិកំ លច្ឆឃី"តិ៍ សោ ត្យលឹក្ខទេតា តិបន្ទិទេឃច៍ អឆ យត្តូយេ ឥចទេយ យយត្តា បដិចិឃ្យកា ភ្ជដ្ឋហិត្វា "ត្យយេឃ្យាតក្ខិ ចា ភ្ជដ្ឋាទេបឆ, ឥាទិកំ ចា ខេឆ, យា អយេឃ្យទេត្តូ គាយឃិត្វា"តិ អាហំយុ៍ ទេតរំ កិទ អឃំ ឥដ្ឋិ "ឃឃ្យ ឈេទ្ធោទេរ ឲចំ តិបទេត្តា ចណ្តោលោ យទេតិ, តឃ្យ ឈេទេត យហ យយត្តា យត្តូយត្តូឈេទចាយិទេតា ចណ្តោលា ទេហាត្តី"តិ៍ តទេតា ឥដ្ឋយក្កលិកំ តឹលបដបិលោតិកំ តិចាយាទេបត្វា ភ្ជឡភ្ជក្កកឡឡបិកាឥិតិ ឥត្វា បរិទេឥចយាត់ តឃ្យ យត្តិកំ ទេគត្វា "កាឃ្យាឥាទិកំ, ភ្ជដ្ឋាឃ កក្ខាហី"តិ អត់យុ៍ យា បទេឃ្យ ឥត្វា "ភ្ជដ្ឋាហី"តិ អាហ, សោ "ហទេត្វត យំ កេហត្វា ភ្ជដ្ឋាទេបហី"តិ អាហ៍ យា តំ ភ្ជដ្ឋាទេបយិ៍ សោ តិឃិឥិត្វា អាហ – "យឃំ អទេត្តាភកេរ ចយិត្យុំ ត លភាយ, ឲហិ យំ

ពាហិតការេ ចម្ពុក្យិ តេហី”តិ។ សា តំ ហទេត្វ ករេហត្វា ពត្វ តេសិ។ “បិដ្ឋិយំ អារោបេត្វា”តិ ទាតកការាណកា។ តេត្វា វស្ស សរីរំ ទេលេត

មទ្គត្វា, ក្ខលោហេតេកេត ត្បាបេត្វា, យាគុំ បចិត្វា អទាសិ។ សោ “ព្រាហ្មណកញ្ញា អយំ មា ចិតស្សី”តិ ជាតិសម្ភេទំ អកត្វាវ អឌ្ឍមាសមត្តំ

ពាលំ ករេហត្វា “អហំ វតំ កត្វាយិ, ‘អតិទិរាឃតី’តិ មា ត្វំ ក្ខគ្គិ”តិ វត្វា ឈរមាតុសកាតិ វ “ទូរំ មា បមជ្ជិត្វា”តិ អាណាបេត្វា ឈរា

តិគ្គូមុ តាបសបព្វជ្ជំ បព្វជិត្វា, កសិណបរិកម្មំ កត្វា, កតិបាហេនេវ អដ្ឋ សមាបត្តិយោ បញ្ច វ អភិញ្ញាយោ តិព្វត្តេត្វា “ឥទានាហំ

ទិដ្ឋមង្គលិកាយ មតាបេរិ ភវិស្សាមី”តិ អាកាសេនាគន្ត្វា តករទ្វារេ ឱរោហិត្វា ទិដ្ឋមង្គលិកាយ សន្តិកំ បេសេសិ។

សា សុត្វា “កោចិ មញ្ញេ មម ញាតកោ បព្វជិតោ មំ ទុក្ខិតំ ញត្វា ទដ្ឋុំ អាគតោ ភវិស្សតី”តិ ចិន្តយមានា គន្ត្វា, តំ ញត្វា, បាទេសុ

តិបតិត្វា “កិស្ស មំ អនាថំ ត្បុមេប្រអកត្វា”តិ អាហ។ មហាបុរិសោ “មា ត្វំ ទិដ្ឋមង្គលិកេ ទុក្ខិតា អហោសិ, សកលជម្ពុទីបវាសីហិ តេ សក្ការំ

ការេស្សាមី”តិ វត្វា ឯតទវោច – “គច្ឆ ត្វំ ឃោសនំ ករោហិ – ‘មហាព្រហ្មា មម សាមិកោ ន មាតង្គោ, សោ ចន្ទវិមានំ ភិន្ទិត្វា

សត្តមេ ទិវសេ មម សន្តិកំ អាគមិស្សតី’”តិ។ សា អាហ – “អហំ, ភន្តេ, ព្រាហ្មណមហាសាលធីតា ហុត្វា អត្តនោ បាបកម្មេន ឥមំ

វណ្ឌាលភាវំ បត្តា, ន សក្កោមិ ឯវំ វត្តុ”ន្តិ។ មហាបុរិសោ “ន ត្វំ មាតង្គស្ស អានុភាវំ ជានាសី”តិ វត្វា យថា សា សទ្ទហតិ, តថា

អនេកានិ បាដិហារិយានិ ទស្សេត្វា តថេវ តំ អាណាបេត្វា អត្តនោ វសតិំ អគមាសិ។ សា តថា អកាសិ។

មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ហសន្តិ – “កថញ្ហិ នាមាយំ អត្តនោ បាបកម្មេន វណ្ឌាលភាវំ បត្វា បុន តំ មហាព្រហ្មានំ ករិស្សតី”តិ។ សា អធិមានា

ឯវ ហុត្វា ទិវសេ ទិវសេ ឃោសន្តី នគរំ អាហិណ្ឌតិ “ឥតោ ឆដ្ឋេ ទិវសេ, បញ្ចមេ, វតុត្ថេ, តតិយេ, សុវេ, អជ្ជ អាគមិស្សតី”តិ។

មនុស្សា តស្សា វិស្សត្ថវាចំ សុត្វា “កទាចិ ឯវម្បិ សិយា”តិ អត្តនោ អត្តនោ ឃរទ្វារេសុ មណ្ឌបំ ការាបេត្វា, សាណិបាការំ បរិក្ខិបិត្វា,

វយប្បត្តា ទារិកាយោ អលង្ករិត្វា “មហាព្រហ្មនិ អាគតេ កញ្ញាទានំ ទស្សាមា”តិ អាកាសំ ឧល្លោកេន្តា និសីទិំសុ។ អថ មហាបុរិសោ

បុណ្ណមទិវសេ គគនតលំ ឧបរិទ្ធឲ្យហេ វន្ទេ វន្ទវិមានំ ភិន្ទិត្វា បស្សន្តោ មហាជនស្ស មហាព្រហ្មរូបេន និក្ខមិ។ មហាជនោ “ទ្វេ វន្ទា

ជាតា”តិ អតិមញ្ញិ។ តតោ អនុក្កមេន អាគតំ ទិស្វា “សច្ចំ ទិដ្ឋមង្គលិកា អាហ, មហាព្រហ្មាវ អយំ ទិដ្ឋមង្គលិកំ ទមេតុំ បុព្ពេ

មាតង្គវេសេនាគតោ”តិ និដ្ឋំ អគមាសិ។ ឯវំ សោ មហាជនេន ទិស្សមានោ ទិដ្ឋមង្គលិកាយ វសនដ្ឋានេ ឯវ ឱតរិ។ សា វ តទា ឧតុនី

អហោសិ។ សោ តស្សា នាភិំ អង្គុដ្ឋកេន បរាមសិ។ តេន ផស្សេន គព្ភោ បតិដ្ឋាសិ។ តតោ តំ “គព្ភោ តេ សណ្ឋិតោ , បុត្តម្បិ វិជាតេ តំ

និស្សាយ ជីវាហី”តិ វត្វា បស្សន្តោ មហាជនស្ស បុន វន្ទវិមានំ បាវិសិ។

ព្រាហ្មណា “ទិដ្ឋមង្គលិកា មហាព្រហ្មុនោ បជាបតិ អម្ហាកំ មាតា ជាតា”តិ វត្វា តតោ តតោ អាគច្ឆន្តិ។ តំ សក្ការំ ការេន្តានំ

មនុស្សានំ សម្បីឡនេន នគរទ្វារានិ អនោកាសានិ អហេសុំ។ តេ ទិដ្ឋមង្គលិកំ ហិរញ្ញរាសិម្ហិ ឋបេត្វា, ន្ហាបេត្វា, មណ្ឌេត្វា, រថំ

អារោបេត្វា, មហាសក្ការេន នគរំ បទក្ខិណំ ការាបេត្វា, នគរមជ្ឈេ មណ្ឌបំ ការាបេត្វា, តត្ថ នំ “មហាព្រហ្មុនោ បជាបតី”តិ

ទិដ្ឋដ្ឋានេ ឋបេត្វា វសាបេន្តិ “ឧបយុត្តា បតិរូបំ វសនគោកាសំ ករោម, តាវ ឥធេវ វសតូ”តិ។ សា មណ្ឌបេ ឯវ បុត្តំ វិជាយិ។ តំ

វិសុទ្ធទិវសេ សទ្ធិំ បុព្វេត សីសំ ន្ហាបេត្វា មណ្ឌបេ ជាតត្តា តស្ស “មណ្ឌព្យកុមារោ”តិ នាមំ អកំសុ។ តតោ បភុតិ ច នំ ព្រាហ្មណា

“មហាព្រហ្មុនោ បុត្តោ”តិ បរិវារេត្វា វរន្តិ។ តតោ អនេកសតសហស្សប្បការា បណ្ណាការា អាគច្ឆន្តិ, តេ ព្រាហ្មណា ព្យារស្សារក្ខ

ᨮᨷᩮᩈᩩᩴ, ᩋᩣᨣᨲᩣ ᩃᩉᩩᩴ ᨠᩩᨾᩣᩁᩴ ᨴᨭ᩠ᨮᩩᩴ ᨶ ᩃᨽᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨠᩩᨾᩣᩁᩮᩣ ᩋᨶᩩᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮᨶ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩥᨾᨶ᩠ᩅᩣᨿ ᨴᩣᨶᩴ ᨴᩣᨲᩩᩴ ᩋᩣᩁᨴ᩠ᨵᩮᩣ᪨ ᩈᩮᩣ ᩈᩣᩃᩣᨿ ᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨠᨷᨱᨴ᩠ᨵᩥᨠᩣᨶᩴ ᩋᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣᨶᩴᨿᩮᩅ ᨴᩮᨲᩥ᪨ ᨾᩉᩣᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ “ᨠᩥᩴ ᨾᨾ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᩣᨶᩴ ᨴᩮᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩅᨩ᩠ᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣᨶᩴᨿᩮᩅ ᨴᩣᨶᩴ ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᨿᨳᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᩴ ᨴᩔᨲᩥ, ᨲᨳᩣ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨧᩦᩅᩁᩴ ᨷᩣᩁᩩᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨠᩣᩈᩮᨶ ᩋᩣᨣᨾ᩠ᨾ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᨥᩁᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨ ᨠᩩᨾᩣᩁᩮᩣ ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᨠᩩᨲᩮᩣ ᩋᨿᩴ ᩑᩅᩴ ᩅᩥᩁᩪᨷᩅᩮᩈᩮᩣ ᩅᩈᩃᩮᩣ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᨠᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

“ᨠᩩᨲᩮᩣ ᨶᩩ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᩈᩥ ᨴᩩᨾ᩠ᨾᩅᩣᩈᩦ, ᩒᨲᩃ᩠ᩃᨠᩮᩣ ᨷᩴᩈᩩᨷᩥᩈᩣᨧᨠᩮᩣᩅ;

ᩈᩘᨠᩣᩁᨧᩮᩣᩊᩴ ᨷᨭᩥᨾᩩᨬ᩠ᨧ ᨠᨱ᩠ᨮᩮ, ᨠᩮᩣ ᩁᩮ ᨲᩩᩅᩴ ᩉᩮᩣᩈᩥ ᩋᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣ “ᨣᨱ᩠ᩉᨳ ᨣᨱ᩠ᩉᨳᩣ”ᨲᩥ ᨲᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨠᩮᩣᨭᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᨿᨻ᩠ᨿᩈᨶᩴ ᨷᩣᨷᩮᩈᩩᩴ᪨ ᩈᩮᩣ ᩋᩣᨠᩣᩈᩮᨶ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩉᩥᨶᨣᩁᩮ ᨷᨧ᩠ᨧᩩᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᨠᩩᨷᩥᨲᩣ ᨠᩩᨾᩣᩁᩴ ᨣᩃᩮ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨴ᩠ᨵᩴᨷᩣᨴᩴ ᩋᨵᩮᩣᩈᩥᩁᩴ ᨮᨷᩮᩈᩩᩴ᪨ ᩈᩮᩣ ᩋᨠ᩠ᨡᩦᩉᩥ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᨾᩩᨡᩮᨶ ᨡᩮᩊᩴ ᨷᨣ᩠ᨥᩁᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨥᩩᩁᩩᨥᩩᩁᩩᨷᩔᩣᩈᩦ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩅᩮᨴᨿᨲᩥ᪨ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨾᩘᨣᩃᩥᨠᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩮᩣᨧᩥ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ “ᩋᩣᨾ, ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩮᩣ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᨠᩩᩉᩥᩴ ᨣᨲᩮᩣ”ᨲᩥ? “ᩑᩅᩴ ᨣᨲᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ “ᨡᨾ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨴᩣᩈᩔᩣ”ᨲᩥ ᨿᩣᨧᨶ᩠ᨲᩦ ᨲᩔ ᨷᩣᨴᨾᩪᩃᩮ ᨽᩪᨾᩥᨿᩣ ᨶᩥᨷᨩ᩠ᨩᩥ᪨ ᨲᩮᨶ ᨧ ᩈᨾᨿᩮᨶ ᨾᩉᩣᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᩣᨿ ᨧᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᨿᩣᨣᩩᩴ ᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᨲᩴ ᨷᩥᩅᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᩋᩅᩈᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᨳᩮᩣᨠᩴ ᨿᩣᨣᩩᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨾᩘᨣᩃᩥᨠᩣᨿ ᩋᨴᩣᩈᩥ “ᨣᨧ᩠ᨨ ᩍᨾᩴ ᨿᩣᨣᩩᩴ ᩏᨴᨠᨠᩩᨾ᩠ᨽᩥᨿᩣ ᩋᩣᩃᩮᩣᩊᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩮᩈᩴ ᨽᩪᨲᩅᩥᨠᩣᩁᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᩮᩈᩴ ᩋᨠ᩠ᨡᩥᨾᩩᨡᨠᨱ᩠ᨱᨶᩣᩈᩣᨻᩥᩃᩮᩈᩩ ᩋᩣᩈᩥᨬ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᩈᩁᩦᩁᩴ ᨷᩁᩥᨷ᩠ᨹᩮᩣᩈᩮᩉᩥ, ᩑᩅᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩥᨠᩣᩁᩣ ᨽᩅᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩣ ᨲᨳᩣ ᩋᨠᩣᩈᩥ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨠᩩᨾᩣᩁᩮ ᨷᨠᨲᩥᩈᩁᩦᩁᩮ ᨩᩣᨲᩮ “ᩑᩉᩥ, ᨲᩣᨲ ᨾᨱ᩠ᨯᨻ᩠ᨿ, ᨲᩴ ᨡᨾᩣᨷᩮᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮ ᨧ ᨲᩔ ᨷᩣᨴᨾᩪᩃᩮ ᨶᩥᨷᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨷᨩ᩠ᨩᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨡᨾᩣᨷᩮᩈᩥ᪨

ᩈᩮᩣ “ᩈᨻ᩠ᨻᨩᨶᩔ ᨴᩣᨶᩴ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩒᩅᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᨵᨾ᩠ᨾᨠᨳᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ, ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᩈᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᨾᩮᩅ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ, ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ “ᩍᨲ᩠ᨳᩦᩈᩩ ᨷᩣᨠᨭᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨾᩘᨣᩃᩥᨠᩣ ᨴᨾᩥᨲᩣ, ᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩈᩩ ᨷᩣᨠᨭᩮᩣ ᨾᨱ᩠ᨯᨻ᩠ᨿᨠᩩᨾᩣᩁᩮᩣ, ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨠᩮᩣ ᨴᨾᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨩᩣᨲᩥᨾᨶ᩠ᨲᨲᩣᨷᩈᩴ ᩋᨴ᩠ᨴᩈ ᨻᨶ᩠ᨵᩩᨾᨲᩦᨶᨣᩁᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨠᩩᨾ᩠ᨽᩅᨲᩦᨶᨴᩦᨲᩦᩁᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩴ᪨ ᩈᩮᩣ “ᩋᩉᩴ ᨩᩣᨲᩥᨿᩣ ᩅᩥᩈᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣ, ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩉᩥ ᨷᩁᩥᨽᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣᨴᨠᩴ ᨶ ᨷᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩏᨷᩁᩥᨶᨴᩥᨿᩣ ᩅᩈᨲᩥ᪨ ᨾᩉᩣᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᨲᩔ ᩏᨷᩁᩥᨽᩣᨣᩮ ᩅᩣᩈᩴ ᨠᨷ᩠ᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᩏᨴᨠᨷᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩅᩮᩃᩣᨿᩴ ᨴᨶ᩠ᨲᨠᨭ᩠ᨮᩴ ᨡᩣᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨴᨠᩮ ᨷᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥ᪨ ᨲᩣᨷᩈᩮᩣ ᨲᩴ ᩏᨴᨠᩮᨶ ᩅᩩᨿ᩠ᩉᨾᩣᨶᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᨠᩮᨶᩥᨴᩴ ᨡᩥᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᨭᩥᩈᩮᩣᨲᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᨷᩩᩁᩥᩈᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᨠᩮᩣ ᩑᩈᩮᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ “ᨾᩣᨲᩘᨣᨧᨱ᩠ᨯᩣᩃᩮᩣ, ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᩋᨷᩮᩉᩥ, ᨧᨱ᩠ᨯᩣᩃ, ᨾᩣ ᩏᨷᩁᩥᨶᨴᩥᨿᩣ ᩅᩈᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨾᩉᩣᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ “ᩈᩣᨵᩩ, ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩣ”ᨲᩥ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣᨶᨴᩥᨿᩣ ᩅᩈᨲᩥ, ᨷᨭᩥᩈᩮᩣᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᨴᨶ᩠ᨲᨠᨭ᩠ᨮᩴ ᨲᩣᨷᩈᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᨲᩣᨷᩈᩮᩣ ᨷᩩᨶ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨷᩮᩉᩥ, ᨧᨱ᩠ᨯᩣᩃ, ᨾᩣ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣᨶᨴᩥᨿᩴ ᩅᩈ, ᩏᨷᩁᩥᨶᨴᩥᨿᩣᨿᩮᩅ ᩅᩈᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨾᩉᩣᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ “ᩈᩣᨵᩩ, ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩣ”ᨲᩥ ᨲᨳᩣ ᩋᨠᩣᩈᩥ, ᨷᩩᨶᨷᩥ ᨲᨳᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩣᨷᩈᩮᩣ ᨷᩩᨶᨷᩥ “ᨲᨳᩣ ᨠᩁᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᨠᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨾᩉᩣᨷᩩᩁᩥᩈᩴ ᩈᨷᩥ “ᩈᩪᩁᩥᨿᩔ ᨲᩮ ᩏᨣ᩠ᨣᨾᨶᩅᩮᩃᩣᨿ ᩈᨲ᩠ᨲᨵᩣ ᨾᩩᨴ᩠ᨵᩣ ᨹᩃᨲᩪ”ᨲᩥ᪨ ᨾᩉᩣᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣᨷᩥ “ᩈᩣᨵᩩ, ᩋᩣᨧᩁᩥᨿ, ᩋᩉᩴ ᨷᨶ ᩈᩪᩁᩥᨿᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨶ ᨴᩮᨾᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩪᩁᩥᨿᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨶᩥᩅᩣᩁᩮᩈᩥ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᩁᨲ᩠ᨲᩥ ᨶ ᩅᩥᨽᩣᨿᨲᩥ, ᩋᨶ᩠ᨵᨠᩣᩁᩮᩣ

ជាតោ, ភីតា ពន្ធុមតីវាសិនោ តាបសស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា “អត្ថិ នុ ខោ, អាចរិយ, អម្ហាកំ សោត្ថិភាវោ”តិ បុច្ឆិំសុ។ តេ ហិ តំ “អរហា”តិ មញ្ញន្តិ។ សោ តេសំ សព្ពមាចិក្ខិ។ តេ មហាបុរិសំ ឧបសង្កមិត្វា “សុរិយំ, ភន្តេ, មុញ្ចថា”តិ យាចិំសុ។ មហាបុរិសោ “យទិ តុម្ហាកំ អរហា អាគន្ត្វា មំ ខមាបេតិ, មុញ្ចាមី”តិ អាហ។

មនុស្សា គន្ត្វា តាបសំ អាហំសុ – “ឯហិ, ភន្តេ, មាតង្គបណ្ឌិតំ ខមាបេហិ, មា តុម្ហាកំ កលហការណា មយំ នស្សិម្ហា”តិ។ សោ “នាហំ ចណ្ឌាលំ ខមាបេមី”តិ អាហ។ មនុស្សា “អម្ហេ នាសេសី”តិ តំ ហត្ថបាទេសុ គហេត្វា មហាបុរិសស្ស សន្តិកំ នេសុំ។ មហាបុរិសោ “មម បាទមូលេ កុច្ឆិយា និបជ្ជិត្វា ខមាបេន្តេ ខមាមី”តិ អាហ។ មនុស្សា “ឯវំ ករោហី”តិ អាហំសុ។ តាបសោ “នាហំ ចណ្ឌាលំ វន្ទាមី”តិ។ មនុស្សា “តវ ឆន្ទេន ន វន្ទិស្សសី”តិ ហត្ថបាទមស្សុគីវាទីសុ គហេត្វា មហាបុរិសស្ស បាទមូលេ សយាបេសុំ។ សោ “ខមាមហំ ឥមស្ស, អបិចាហំ ឥមស្សេវានុកម្បាយ សុរិយំ ន មុញ្ចាមិ, សុរិយេ ហិ មុក្កមត្តេ មុទ្ធា អស្ស សត្តធា ផលិស្សតី”តិ អាហ។ មនុស្សា “ឥទានិ, ភន្តេ, កិំ កាតព្ព”ន្តិ អាហំសុ។ មហាបុរិសោ “តេន ហិ ឥមំ គលប្បមាណេ ឧទកេ ឋបេត្វា មត្តិកាបិណ្ឌេនស្ស សីសំ បដិច្ឆាទេថ, សុរិយរស្មីហិ ផុដ្ឋោ មត្តិកាបិណ្ឌោ សត្តធា ផលិស្សតិ។ តស្មិំ ផលិតេ ឯស អញ្ញត្រ គច្ឆតូ”តិ អាហ។ តេ តាបសំ ហត្ថបាទាទីសុ គហេត្វា តថា អកំសុ។ សុរិយេ មុញ្ចិតមត្តេ មត្តិកាបិណ្ឌោ សត្តធា ផលិត្វា បតិ, តាបសោ ភីតោ បលាយិ។ មនុស្សា ទិស្វា “បស្សថ, ភោ, សមណស្ស អានុភាវ”ន្តិ ឆត្តកង្គបក្ខិបនយោជិំ គត្វា សព្ពំ ចិន្តេត្វា “នត្ថិ ព្រាហ្មណោ សមណោ”តិ តស្មិំ បសីទិំសុ។ តទា បភុតិ សកលជម្ពុទីបេ ខត្តិយព្រាហ្មណាទយោ មាតង្គបណ្ឌិតស្ស ឧបដ្ឋានំ អគមំសុ។ សោ យាវតាយុកំ ឋត្វា កាយស្ស ភេទា ព្រហ្មលោកេ ឧប្បជ្ជិ។ តេនាហ ភគវា “តទមិនាបិ ជានាថ...បេ... ព្រហ្មលោកូបបត្តិយា”តិ។

១៣០-១៣១។ ឯវំ “ន ជច្ចា វសលោ ហោតិ, កម្មុនា វសលោ ហោតី”តិ សាធេត្វា ឥទានិ “ន ជច្ចា ហោតិ ព្រាហ្មណោ, កម្មុនា ហោតិ ព្រាហ្មណោ”តិ ឯតំ សាធេន្តោ អាហ “អជ្ឈាយកកុលេ ជាតា ...បេ... ទុគ្គច្ចា គរហាយ វា”តិ។ តត្ថ អជ្ឈាយកកុលេ ជាតាតិ មន្តជ្ឈាយកេ ព្រាហ្មណកុលេ ជាតា។ “អជ្ឈាយកាកុលេ ជាតា”តិបិ បាឋោ។ មន្តានំ អជ្ឈាយកេ អនុបកុដ្ឋេ ច ព្រាហ្មណកុលេ ជាតាតិ អត្ថោ។ មន្តា ពន្ធវា ឯតេសន្តិ មន្តពន្ធវា។ វេទពន្ធូ វេទបដិស្សរណាតិ វុត្តំ ហោតិ។ តេ ច បាបេសុ កម្មេសុ អភិណ្ហមុបទិស្សរេតិ តេ ឯវំ កុលេ ជាតា មន្តពន្ធវា ច សមានាបិ យទិ បាណាតិបាតាទីសុ បាបកម្មេសុ បុនប្បុនំ ឧបទិស្សន្តិ, អថ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ គារយ្ហា សម្បរាយេ ច ទុគ្គតិ តេ ឯវមុបទិស្សមានា ឥមស្មិំយេវ អត្តភាវេ មាតាបិតូហិបិ “នយិមេ អម្ហាកំ បុត្តា, ទុជ្ជាតា ឯតេ កុលស្ស អង្គារភូតា, និក្កឌ្ឍថ នេ”តិ, ព្រាហ្មណេហិបិ “គហបតិកា ឯតេ, ន ឯតេ ព្រាហ្មណា, មា នេសំ សទ្ធយញ្ញថាលិបាកាទីសុ បវេសំ ទេថ, មា នេហិ សទ្ធិំ សល្លបថា”តិ, អញ្ញេហិបិ មនុស្សេហិ “បាបកម្មន្តា ឯតេ, ន ឯតេ ព្រាហ្មណា”តិ ឯវំ គារយ្ហា ហោន្តិ។ សម្បរាយេ ច នេសំ ទុគ្គតិ និរយាទិភេទា, ទុគ្គតិ ឯតេសំ បរលោកេ ហោតីតិ អត្ថោ។ សម្បរាយេ វាតិបិ បាឋោ។ បរលោកេ ឯតេសំ ទុក្ខស្ស គតិ ទុគ្គតិ, ទុក្ខប្បត្តិយេវ ហោតីតិ អត្ថោ។ ន នេ ជាតិ និវារេតិ, ទុគ្គច្ចា គរហាយ វាតិ យា ឯសា តថា ឧក្កដ្ឋាបិ យំ ត្វំ សារតោ បច្ចេសិ, ជាតិ ឯតេ បាបកម្មេសុ បទិស្សន្តេ ព្រាហ្មណេ “សម្បរាយេ ច ទុគ្គតី”តិ ឯត្ថ វុត្តប្បការាយ ទុគ្គតិយា វា, “ទិដ្ឋេវ ធម្មេ គារយ្ហា”តិ ឯត្ថ វុត្តប្បការាយ គរហាយ វា ន និវារេតិ។

១៣២។ ឯវំ ភគវា អជ្ឈាយកកុលេ ជាតានម្បិ ព្រាហ្មណានំ គារយ្ហាទិកម្មវសេន ទិដ្ឋេវ ធម្មេ បតិតភាវំ ទីបេន្តោ ទុគ្គតិគមនេន ច

សម្បាទេន ព្រាហ្មណជាតិយា អភាវំ ទីបេន្តោ “ន ជច្ចា ហោតិ ព្រាហ្មណោ, កម្មុនា ហោតិ ព្រាហ្មណោ”តិ ឯតម្បិ អត្ថំ សាធេត្វា ញាតាតិ ទស្សិតម្បិ អត្ថំ និគមេន្តោ អាហ, ឯវំ ព្រាហ្មណ –

“ន ជច្ចា វសលោ ហោតិ, ន ជច្ចា ហោតិ ព្រាហ្មណោ;

កម្មុនា វសលោ ហោតិ, កម្មុនា ហោតិ ព្រាហ្មណោ”តិ។

សេសំ កសិភារទ្វាជសុត្តេ វុត្តនយមេវ។ វិសេសតោ បន ឯត្ថ និក្កុជ្ជិតំ វាតិអាទីនំ ឯវំ យោជនា វេទិតព្វា – យថា កោចិ និក្កុជ្ជិតំ វា ឧក្កុជ្ជេយ្យ, ឯវំ មំ កម្មវិមុខំ ជាតិវាទេ បតិតំ “ជាតិយា ព្រាហ្មណវសលភាវោ ហោតី”តិ ទិដ្ឋិតោ វុដ្ឋាបេន្តេន, យថា បដិច្ឆន្នំ វិវរេយ្យ, ឯវំ ជាតិវាទបដិច្ឆន្នំ កម្មវាទំ វិវរន្តេន, យថា មូឡ្ហស្ស មគ្គំ អាចិក្ខេយ្យ, ឯវំ ព្រាហ្មណវសលភាវស្ស អសម្ភិន្នាទិមគ្គំ អាចិក្ខន្តេន, យថា អន្ធការេ វា តេលបជ្ជោតំ ធារេយ្យ, ឯវំ យាថាវជាតិនិទស្សនបជ្ជោតធារណេន មយ្ហំ ភោតា គោតមេន ឯតេហិ បរិយាយេហិ បកាសិតត្តា អនេកបរិយាយេន ធម្មោ បកាសិតោតិ។

បរមត្ថជោតិកាយ ខុទ្ទក-អដ្ឋកថាយ

សុត្តនិបាត-អដ្ឋកថាយ អគ្គិកភារទ្វាជសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៨. មេត្តសុត្តវណ្ណនា

ករណីយមត្ថកុសលេនាតិ មេត្តសុត្តំ។ កា ឧប្បត្តិ? ហិមវន្តបស្សតោ កិរ ទេវតាហិ ឧព្វាឡ្ហា ភិក្ខូ ភគវតោ សន្តិកំ អាគច្ឆិំសុ។ តេសំ ភគវា បរិត្តត្ថាយ កម្មដ្ឋានត្ថាយ ច ឥមំ សុត្តំ អភាសិ។ អយំ តាវ សង្ខេបោ។

អយំ បន វិត្ថារោ – ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ឧបកដ្ឋាយ វស្សូបនាយិកាយ។ តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា នានាវេរជ្ជកា ភិក្ខូ ភគវតោ សន្តិកេ កម្មដ្ឋានំ គហេត្វា តត្ថ តត្ថ វស្សំ ឧបគន្តុកាមា ភគវន្តំ ឧបសង្កមន្តិ។ តត្រ សុទំ ភគវា រាគចរិតានំ សវិញ្ញាណកាវិញ្ញាណកវសេន ឯកាទសវិធំ អសុភកម្មដ្ឋានំ, ទោសចរិតានំ ចតុព្ពិធំ មេត្តាទិកម្មដ្ឋានំ, មោហចរិតានំ មរណស្សតិកម្មដ្ឋានាទីនិ, វិតក្កចរិតានំ អានាបានស្សតិបថវីកសិណាទីនិ, សទ្ធាចរិតានំ ពុទ្ធានុស្សតិកម្មដ្ឋានាទីនិ, ពុទ្ធិចរិតានំ ចតុធាតុវវត្ថានាទីនីតិ ឥមិនា នយេន ចតុរាសីតិសហស្សប្បភេទចរិតានុកូលានិ កម្មដ្ឋានានិ កថេតិ។

អថ ខោ បញ្ចមត្តានិ ភិក្ខុសតានិ ភគវតោ សន្តិកេ កម្មដ្ឋានំ ឧគ្គហេត្វា សប្បាយសេនាសនញ្ច គោចរគាមញ្ច បរិយេសមានានិ

អត្ថុប្បត្តេត កត្វា បច្ចុត្ត ហិយចត្ដេត សង្ឃិ ឲកាពង្ឃិ តិលកាចយលិសត្ថិកសិលិពលំ សិពលឈតច្ឆាយតិលចតសល្ឌយល្ឌិតំ

យុត្តាពលរេឌពបដ្ឋ សឌិសចាលុកាកិណ្ហក្ខុយិកាកំ សុចិសាពសិពលឌលិសយបរិចាទិតំ បត្តាពយឌ្ឍសំសុ៎ អឆ ខោ តេ ភិក្ខូ ពតេត្តុកទត្តិ ចសិត្វា

បកាពាឃ ទត្តិឃា សទិទបរិកយុំ ពត្វា ពស្ស អចិក្ខទេ អញ្ញាពទំ កាយំ បិណ្ឌាឃ បចិសិសុ៎ ការេយា ឈតតិចេសសត្ថិចិដ្ឋកុលសហស្សឃុត្តោ,

យតុស្សា ខេត្ត សង្ឃា បសត្ថា, តេ បច្ចុត្ត បត្តាឌិពឌស្សតស្ស ក្សល្លភពាឃ ភិក្ខូ ឌិស្វា ឲច បិតិសោយតស្សឌាពា ហុត្វា តេ ភិក្ខូ ទកាឌេត្វា

“ត្ថូខេឆច, កខេត្ត, តេយាសំ ចសឆា”តិ ឃាចិត្វា បត្តាបឆាតកុដិសពាតិ ការាបេត្វា ពត្ត យត្បាបិឲបិតិឃបរិកោឌតិឃឈដិឌិតិ

សត្ថាបកាទលាតិ បដិឃាខេសុ៎

ភិក្ខូ ក្សតិឃឌិចេស អញ្ញា កាយំ បិណ្ឌាឃ បចិសិសុ៎ ពត្ថាបិ យតុស្សា ពខេឆច ដ្ឋបដ្ឋហិត្វា ចស្សាចាសំ ឃាចិសុ៎ ភិក្ខូ “អសតិ អត្តរាខេឃ”តិ

អឌិចាទេសត្វា តំ ចតសល្ឌំ បចិសិត្វា សត្ថាទត្តិត្ថិចំ អារឌ្ឍចិទិឃា ហុត្វា ឃាយកល្ឌិកំ ខោនេដ្ឋត្វា ឃោតិសោយតសិការពហុលិ ចិហទត្តា

ទុក្ខុប្បុលិតិ ដ្ឋបកត្វា តិសិឌិសុ៎ សិលចត្ថាតំ ភិក្ខូតំ តេខេឌត ចិហពតេឌា ទុក្ខខេឆចតា អត្តខេតា អត្តខេតា ចិយាតា ឌ្ឌុឃ្យាឌារខេក ពហេត្វា

ត្ថូខេតា ចិខេតា ច ចិចទត្តិ៎ សេឃ្យចាបិ តាយ ទាក្សហិ ចា ទាឌយហាយតត្តហិ ចា កាយកាចាសំ ពខេតហិ កាយចាសិតំ ឈខេទសុ ឌ្ឌកាខេស

កហិខេត ឈខេយាតុសកា ឈខេទា តិក្ខុយិត្វា អញ្ញាពា ចសត្ថា “ពកា ត្រ ខោ កយិស្សត្តិ”តិ ក្សខេតា ឌ្ឌខេលិខេកត្តិ; ឲចខេយច ខេឆចតា អត្តខេតា

អត្តខេតា ចិយាតាតិ លខេឆ្លត្វា ត្ថូខេតា ចិខេតា ច ចិចទត្តិខេឃា ក្សខេតាច ឌ្ឌខេលិខេកត្តិ – “ពកា ត្រ ខោ កឌត្តា កយិស្សត្តិ”តិ៎ ពខេតា ឲចំ

សយចិត្តេសុំ “បឆយចស្សុបកពា ភិក្ខូ អចស្សំ តេយាសំ ចសិស្សត្តិ៎ យឃំ បត ពាច ចិទំ ឌារខេក ពហេត្វា ឌ្ឌុក្ខុខ ចសិតុំ ត សក្ខិស្សាយ៎ ហត្ថ យឃំ

ភិក្ខូតំ ភយាតកំ អារឌ្ឍលំ ខស្សយា”តិ៎ ពា ទត្តិ ភិក្ខូតំ សយលាឆយុកទលាខចលិឃ ភិសតកាតិ ឃល្លទ្ធបិតិ តិយុំតិត្វា បុខេទតា បុខេទតា ពិដ្ឋត្តិ,

ខេភចសឌ្ឍត្បា ពខេទាត្តិ៎ ភិក្ខូតំ ពាតិ ទុបិតិ បស្សត្តាតំ ពត្ថា សង្ឃំ សុលាត្តាតំ ហខេឃំ ចត្តិ, ក្សត្ថាណ្ណា ច អខេហសុំ ដ្ឋបុប្បាលុបណ្ឌកឌាពា៎ តេពត តេ

ចិត្តំ ឲកត្តិ កាតុំ តាសត្តិសុ៎ តេសំ អខេតកកុចិត្តាតំ កឃេត ច បុតប្បុតំ សំចិក្ខាតំ សតិ សខ្ញុស្សិ៎ ពខេតា ខេតសំ ឃ្យដ្ឋស្សពីតំ ក្សក្កត្ថាតិ

អារឌ្ឍលាតិ បខេឃាខេឌសុ៎ តេសំ តេត ក្សក្កខេត្ថត តិខ្ញុទិឃយាតយិច យត្តុលុក្ខ អខេហាសិ, ឆាឲ្យហា សិសខេចឆគា ដ្ឋបុច្ឆិសុ, ត ច តំ បចត្តិ

អញ្ញាយត្ថាស្ស អារខេទាខេចសុ៎

អខេឆកឌិចសំ សង្ឃុទត្តស្ស ដ្ឋបដ្ឋាតកាខេល សត្ថាសុ សត្ថិបតិតេសុ សង្ឃុទត្តខេទា បុច្ឆិ – “ពុយ្យាកំ, អាចុខេសា, ត្ថូយំ ចតសល្ឌំ បចិដ្ឋាតំ ពតិបិហំ

អតិចិឃ បរិសុខេឆ្លា លចិចណ្ណា អខេហាសិ បរិខេឃាឌាខេតា, ចិប្បសត្ថាតិ ច ត្ថត្រិយាតិ ឲពទហិ បតត្ត កិសា ក្សត្ថាណ្ណា ដ្ឋបុប្បាលុបណ្ឌកឌាពា,

កិ ខេចា ត្ថូឆ អសប្បាឃ”ត្តិ? ពខេតា ឲខេកា ភិក្ខូ អាហ – “អហំ, កខេត្ត, ទត្តិ ព្រាឌិសត្បា ព្រាឌិសត្បា ខេភចចារឌ្ឍលំ បស្សាយិ ច សុលាយិ ច,

ព្រាឌិសត្បា កត្ថិ ឈាឃាយិ, តេពត ខេយ ចិត្តំ ត សយាឌិឃតី”តិ៎ ឲខេតេតច ដ្ឋបិខេឃត សត្ថោ តំ បចត្តិ អារខេទាខេចសុ៎ សង្ឃុទត្តខេទា អាហ –

“ភកចពា អាចុខេសា ខេត្ថ ចស្សុបកាឃិកា បត្តាពត្វា, អយ្យាកត្បា ត្ថូឆំ ខេសតាសតំ អសប្បាឃំ, អាឃាយាចុខេសា ភកចខេតា សត្តិកំ, កត្វា អញ្ញា

សប្បាឃំ ខេសតាសតំ បុច្ឆាយា”តិ៎ “សាធុ កខេត្ត”តិ តេ ភិក្ខូ ខេឆទស្ស បដិស្សុលិត្វា សខេត្ត ខេសតាសតំ សំសាខេយត្វា បត្តចិចរយាឌាឃ

អតុបលិត្តត្តា ក្សខេលសុ ពត្ថិ អតាយខេត្តត្វា ឲច ខេឃត សាចត្ថិ តេពត ចាទិកំ បក្កយិសុ៎ អត្ថុប្បត្តេត សាចត្ថិ កត្វា ភកចខេតា សត្តិកំ អកយិសុ៎

ភកចា តេ ភិក្ខូ ឌិស្វា ឲពាឌខេចាច – “ត, ភិក្ខូខេច, អខេត្តាចស្សំ ចាទិកា ចទិពត្ថាតិ យឃា សិក្ខាបឌំ បត្តាពត្តំ, កិស្ស តុខេយ្យចាទិកំ ចទថា”តិ៎

តេ ភគវតោ សន្តិកំ អារោចេសុំ។ ភគវា អាវជ្ជេន្តោ សកលជម្ពុទីបេ អត្តនោ ចតុប្បាទបីឋកដ្ឋានមត្តម្បិ តេសំ សប្បាយំ សេនាសនំ នាទ្ទស។ អថ តេ ភិក្ខូ អាហ – “ន, ភិក្ខវេ, តុម្ហាកំ អញ្ញំ សប្បាយំ សេនាសនំ អត្ថិ, តត្ថេវ តុម្ហេ វិហរន្តា អាសវក្ខយំ បាបុណេយ្យាថ។ គច្ឆថ, ភិក្ខវេ, តមេវ សេនាសនំ ឧបនិស្សាយ វិហរថ។ សចេ បន ទេវតាហិ អភយំ ឥច្ឆថ, ឥមំ បរិត្តំ ឧគ្គណ្ហថ, ឯតញ្ហិ វោ បរិត្តញ្ច កម្មដ្ឋានញ្ច ភវិស្សតី”តិ ឥមំ សុត្តមភាសិ។

អបរេ បនាហុ – “គច្ឆថ, ភិក្ខវេ, តមេវ សេនាសនំ ឧបនិស្សាយ វិហរថា”តិ ឥទញ្ច វត្វា ភគវា អាហ – “អបិច ខោ អារញ្ញកេន បរិហរណំ ញាតព្វំ។ សេយ្យថិទំ – សាយំបាតំ ករណវសេន ទ្វេ មេត្តា, ទ្វេ បរិត្តា, ទ្វេ អសុភា, ទ្វេ មរណស្សតី អដ្ឋ មហាសំវេគវត្ថុសមាវជ្ជនញ្ច។ អដ្ឋ មហាសំវេគវត្ថូនិ នាម ជាតិ ជរា ព្យាធិ មរណំ ចត្តារិ អបាយទុក្ខានីតិ។ អថ វា ជាតិជរាព្យាធិមរណានិ ចត្តារិ, អបាយទុក្ខំ បញ្ចមំ, អតីតេ វដ្ដមូលកំ ទុក្ខំ, អនាគតេ វដ្ដមូលកំ ទុក្ខំ, បច្ចុប្បន្នេ អាហារបរិយេដ្ឋិមូលកំ ទុក្ខ”ន្តិ។ ឯវំ ភគវា បរិហរណំ អាចិក្ខិត្វា តេសំ ភិក្ខូនំ មេត្តត្ថញ្ច បរិត្តត្ថញ្ច វិបស្សនាបាទកឈានត្ថញ្ច ឥមំ សុត្តំ អភាសីតិ។

១៣៦។ តត្ថ ករណីយមត្ថកុសលេនាតិ ឥមិស្សា បឋមគាថាយ តាវ អយំ បទវណ្ណនា – ករណីយន្តិ កាតព្វំ, ករណារហន្តិ អត្ថោ។ អត្ថោតិ បដិបទា, យំ វា កិញ្ចិ អត្តនោ ហិតំ, តំ សព្វំ អរណីយតោ អត្ថោតិ វុច្ចតិ, អរណីយតោ នាម ឧបគន្តព្វតោ។ អត្ថេ កុសលេន អត្ថកុសលេន, អត្ថឆេកេនាតិ វុត្តំ ហោតិ។ យន្តិ អនិយមិតបច្ចត្តំ។ តន្តិ និយមិតឧបយោគំ។ ឧភយម្បិ វា យំ តន្តិ បច្ចត្តវចនំ។ សន្តំ បទន្តិ ឧបយោគវចនំ។ តត្ថ លក្ខណតោ សន្តំ, បត្តព្វតោ បទំ, និព្ពានស្សេតំ អធិវចនំ។ អភិសមេច្ចាតិ អភិសមាគន្ត្វា។ សក្កោតិ សក្កោ, សមត្ថោ បដិពលោតិ វុត្តំ ហោតិ។ ឧជូតិ អជ្ជវយុត្តោ។ សុដ្ឋុ ឧជូតិ សុហុជូ។ សុខំ វចោ អស្មិន្តិ សុវចោ។ អស្សាតិ ភវេយ្យ។ មុទូតិ មទ្ទវយុត្តោ។ ន អតិមានីតិ អនតិមានី។

អយំ បនេត្ថ អត្ថវណ្ណនា – ករណីយមត្ថកុសលេន យន្តំ សន្តំ បទំ អភិសមេច្ចាតិ។ ឯត្ថ តាវ អត្ថិ ករណីយំ, អត្ថិ អករណីយំ។ តត្ថ សង្ខេបតោ សិក្ខត្តយំ ករណីយំ, សីលវិបត្តិ, ទិដ្ឋិវិបត្តិ, អាចារវិបត្តិ, អាជីវវិបត្តីតិ ឯវមាទិ អករណីយំ។ តថា អត្ថិ អត្ថកុសលោ, អត្ថិ អនត្ថកុសលោ។

តត្ថ យោ ឥមស្មិំ សាសនេ បព្ពជិត្វា ន អត្តានំ សម្មា បយោជេតិ, ខណ្ឌសីលោ ហោតិ, ឯកវីសតិវិធំ អនេសនំ និស្សាយ ជីវិកំ កប្បេតិ។ សេយ្យថិទំ – វេឡុទានំ, បត្តទានំ, បុប្ផទានំ, ផលទានំ, ទន្តកដ្ឋទានំ, មុខោទកទានំ, សិនានទានំ, ចុណ្ណទានំ, មត្តិកាទានំ, ចាដុកម្យតំ, មុគ្គសូប្យតំ, បារិភដុតំ, ជង្ឃបេសនិយំ, វេជ្ជកម្មំ, ទូតកម្មំ, បហិណគមនំ, បិណ្ឌបដិបិណ្ឌទានានុប្បទានំ, វត្ថុវិជ្ជំ, នក្ខត្តវិជ្ជំ, អង្គវិជ្ជន្តិ។ ឆព្ពិធេ ច អគោចរេ ចរតិ។ សេយ្យថិទំ – វេសិយគោចរេ វិធវាថុល្លកុមារិកបណ្ឌកភិក្ខុនិបានាគារគោចរេតិ។ សំសដ្ឋោ ច វិហរតិ រាជូហិ រាជមហាមត្តេហិ តិត្ថិយេហិ តិត្ថិយសាវកេហិ អននុលោមិកេន គិហិសំសគ្គេន។ យានិ វា បន តានិ កុលានិ អស្សទ្ធានិ អប្បសន្នានិ អនោបានភូតានិ អក្កោសកបរិភាសកានិ អនត្ថកាមានិ អហិតអផាសុកអយោគក្ខេមកាមានិ ភិក្ខូនំ…បេ… ឧបាសិកានំ, តថារូបានិ

ກຸລານິ ເສວຕິ ຠຊຕິ ປຍິຣຸປາສຕິ ຯ ອຍໍ ອນຕ຺ຖກຸສເລາ ຯ

ເຍາ ປນ ອິມສ຺ມິໍ ສາສເນ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕານໍ ສມ຺ມາ ປເຍາເຊຕິ, ອເນສນໍ ປຫາຍ ຈຕຸປາຣິສຸທ຺ຘິສີເລ ປຕິຏ຺ຐາຕຸກາເມາ ສທ຺ຘາສີເສນ ປາຕິເມາກ຺ຂສໍວຣໍ, ສຕິສີເສນ ອິນ຺ທ຺ຣິຍສໍວຣໍ, ວີຣິຍສີເສນ ອາຊີວປາຣິສຸທ຺ຘິໍ, ປຎ຺ຎາສີເສນ ປຈ຺ຈຍປຏິເສວນໍ ປູເຣຕິ ອຍໍ ອຕ຺ຖກຸສເລາ ຯ

ເຍາ ວາ ສຕ຺ຕາປຕ຺ຕິກ຺ຂນ຺ຘເສາຘເນນ ປາຕິເມາກ຺ຂສໍວຣໍ, ຉທ຺ວາເຣ ຆຏ຺ຏິຕາຣມ຺ມເຓສຸ ອຠິຊ຺ຌາທີນໍ ອນຸປ຺ປຕ຺ຕິວເສນ ອິນ຺ທ຺ຣິຍສໍວຣໍ, ອເນສນປຣິວຊ຺ຊນວເສນ ວິຎ຺ຎຸປສຕ຺ຖພຸທ຺ຘພຸທ຺ຘສາວກວຓ຺ຓິຕປຈ຺ຈຍປຏິເສວເນນ ຈ ອາຊີວປາຣິສຸທ຺ຘິໍ, ຍຖາວຸຕ຺ຕປຈ຺ຈເວກ຺ຂຓວເສນ ປຈ຺ຈຍປຏິເສວນໍ, ຈຕຸອິຣິຍາປຖປຣິວຕ຺ຕເນ ສາຕ຺ຖກາທີນໍ ປຈ຺ຈເວກ຺ຂຓວເສນ ສມ຺ປຊຎ຺ຎຎ຺ຈ ເສາເຘຕິ, ອຍມ຺ປິ ອຕ຺ຖກຸສເລາ ຯ

ເຍາ ວາ ຍຖາ ອູເສາທກໍ ປຏິຈ຺ຈ ສໍກິລິຏ຺ຐໍ ວຕ຺ຖໍ ປຣິເຍາທາປຍຕິ, ຉາຣິກໍ ປຏິຈ຺ຈ ອາທາເສາ, ອຸກ຺ກາມຸຂໍ ປຏິຈ຺ຈ ຊາຕຣູປໍ, ຕຖາ ຎາຓໍ ປຏິຈ຺ຈ ສີລໍ ເວາທາຍຕີຕິ ຎຕ຺ວາ ຎາເຓາທເກນ ເຘາວເນ຺ຕາ ສີລໍ ປຣິເຍາທາເປຕິ ຯ ຍຖາ ຈ ກິກີ ສກຸຓິກາ ອຓ຺ຑໍ, ຈມຣີມິເຄາ ວາລຘິໍ, ເອກປຸຕ຺ຕິກາ ນາຣີ ປິຍໍ ເອກປຸຕ຺ຕກໍ, ເອກນຍເນາ ປຸຣິເສາ ຕໍ ເອກນຍນໍ ຣກ຺ຂຕິ, ຕຖາ ອຕິວິຍ ອປ຺ປມເຕ຺ຕາ ອຕ຺ຕເນາ ສີລກ຺ຂນ຺ຘໍ ຣກ຺ຂຕິ, ສາຍໍປາຕໍ ປຈ຺ຈເວກ຺ຂມາເນາ ອຓຸມຕ຺ຕມ຺ປິ ວຊ຺ຊໍ ນ ປສ຺ສຕິ, ອຍມ຺ປິ ອຕ຺ຖກຸສເລາ ຯ

ເຍາ ວາ ປນ ອວິປ຺ປຏິສາຣກຣສີເລ ປຕິຏ຺ຐາຍ ກິເລສວິກ຺ຂມ຺ຠນປຏິປທໍ ປຄ຺ຄຓ຺ຫາຕິ, ຕໍ ປຄ຺ຄເຫຕ຺ວາ ກສິຓປຣິກມ຺ມໍ ກເຣາຕິ, ກສິຓປຣິກມ຺ມໍ ກຕ຺ວາ ສມາປຕ຺ຕິເຍາ ນິພ຺ພເຕ຺ຕຕິ, ອຍມ຺ປິ ອຕ຺ຖກຸສເລາ ຯ ເຍາ ວາ ປນ ສມາປຕ຺ຕິເຕາ ວຸຏ຺ຐາຍ ສງ຺ຂາເຣ ສມ຺ມສິຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຓາຕິ, ອຍໍ ອຕ຺ຖກຸສລານໍ ອເຄ຺ຄາ ຯ

ຕຕ຺ຖ ເຍ ອິເມ ຍາວ ອວິປ຺ປຏິສາຣກຣສີເລ ປຕິຏ຺ຐາເນນ, ຍາວ ວາ ກິເລສວິກ຺ຂມ຺ຠນປຏິປທາຍ ປຄ຺ຄຫເຓນ ວຓ຺ຓິຕາ ອຕ຺ຖກຸສລາ, ເຕ ອິມສ຺ມິໍ ອເຕ຺ຖ ອຕ຺ຖກຸສລາຕິ ອຘິເປ຺ປຕາ ຯ ຕຖາວິຘາ ຈ ເຕ ຠິກ຺ຂູ ຯ ເຕນ ຠຄວາ ເຕ ຠິກ຺ຂູ ສນ຺ຘາຍ ເອກປຸຄ຺ຄລາຘິຏ຺ຐານາຍ ເທສນາຍ “ກຣຓີຍມຕ຺ຖກຸສເລນາ”ຕິ ອາຫ ຯ

ຕເຕາ “ກິໍ ກຣຓີຍ”ນ຺ຕິ ເຕສໍ ສຎ຺ຊາຕກງ຺ຂານໍ ອາຫ “ຍນ຺ຕ ສນ຺ຕໍ ປທໍ ອຠິສເມຈ຺ຈາ”ຕິ ຯ ອຍເມຕ຺ຖ ອຘິປ຺ປາເຍາ – ຕໍ ພຸທ຺ຘານຸເພ຺ຸຘຫິ ວຓ຺ຓິຕໍ ສນ຺ຕໍ ນິພ຺ພານປທໍ ປຏິເວຘວເສນ ອຠິສເມຈ຺ຈ ວິຫຣິຕຸກາເມນ ຍໍ ກຣຓີຍນ຺ຕິ ຯ ເອຕ຺ຖ ຈ ຍນ຺ຕິ ອິມສ຺ສ ຄາຖາປທສ຺ສ ອາທິເຕາ ວຸຕ຺ຕເມວ ກຣຓີຍນ຺ຕິ ຯ ອຘິກາຣເຕາ ອນຸວຕ຺ຕຕິ ຕໍ ສນ຺ຕໍ ປທໍ ອຠິສເມຈ຺ຈາຕິ ຯ ອຍໍ ປນ ຍສ຺ມາ ສາວເສສປາເຐາ ອເຕ຺ຖາ, ຕສ຺ມາ “ວິຫຣິຕຸກາເມນາ”ຕິ ວຸຕ຺ຕນ຺ຕິ ເວທິຕພ຺ພໍ ຯ

ອຖ ວາ ສນ຺ຕໍ ປທໍ ອຠິສເມຈ຺ຈາຕິ ອນຸສ຺ສວາທິວເສນ ເລາກິຍປຎ຺ຎາຍ ນິພ຺ພານປທໍ ສນ຺ຕນ຺ຕິ ຎຕ຺ວາ ຕໍ ອຘິຄນ຺ຕຸກາເມນ ຍໍ ກຣຓີຍນ຺ຕິ ອຘິກາຣເຕາ ອນຸວຕ຺ຕຕິ, ຕໍ ກຣຓີຍມຕ຺ຖກຸສເລນາຕິ ເອວມ຺ເປຕ຺ຖ ອຘິປ຺ປາເຍາ ເວທິຕເພ຺ພາ ຯ ອຖ ວາ “ກຣຓີຍມຕ຺ຖກຸສເລນາ”ຕິ ວຸເຕ຺ຕ

“កិ”ន្តិ ខិវេត្តត្វាត់ អាហ “ឃត្ត ឋត្តិ បង់ អភិឋរេយច្ចា”តិ។ តវេស្សចំ អធិប្បាវេឃា ចេខិតវេន្ទា – លេវិកិឃបញ្ញាឃ ឋត្តិ បង់ អភិឋរេយច្ច ឃំ កវេលិឃំ, តត្តិ។ ឃំ កាតន្តា, តំ កវេលិឃំ, កវេណាវេហរេយច តត្តិ ច្ញុត្តិ វេហាតិ។

កិំ បត តត្តិ? កិយន្ថា ឋិឃា អន្ញាត្រ តនធិកឰបិឃវេតា។ កាយវេប្ចាតំ កវេណាវេហវេតួត ឋិក្កុតួឃនិបវេកត អាខិបវេនវេតច ច្ញុត្តិ។ តថា ហិ តវេស្ស អតួចណ្ហាតាឃំ អវេចាច្ញុប្បា“អត្ថិ កវេលិឃំ អត្ថិ អកវេលិឃំ។ តត្ថ ឋវេឌ្ឍបវេតា ឋិក្កុតួឃំ កវេលិឃ”ន្តិ។ អតិឋវេឌ្ឍបវេនឋិតត្វា បត វេតរំ កិក្លុត់ វេកហិខិ ខិន្ញាតំ, វេកហិខិ ត ខិន្ញាតំ។ តវេតា វេឃហិ ត ខិន្ញាតំ, វេតរំ ខិន្ញាបតតួំ ឃំ ខិវេឋឋវេតា អាវេន្ញាវេកត កិក្លុតា កាតន្តាំ, តំ ខិតួារវេវេត្តា “ឋវេក្កា ច្ចុ ច ឋុហុត្ញុ ច, ឋុចវេចា ចស្ស ឃុភ្ញ អតតិឃាតិ”តិ ន្ញាយំ តាច ច្ចបឌ្ឍាច់ អាហ។

កិំ ច្ញុត្តិ វេហាតិ? ឋត្តិ បង់ អភិឋរេយច្ច ខិហរិត្យកាវេយា លេវិកិឃបន្ញាឃ ចា តំ អភិឋរេយច្ច តនធិកយាឃ បខិបន្ញយាវេតា អាវេន្ញាវេកា កិក្លុ ច្ញុតិឃចត្យតួបឆាតិឃក្កឋយត្តាកវេយត កាវេឃ ច ឌីខិវេត ច អតវេបវេក្លា ហុតួា ឋច្ចបខិវេចឆាឃ បខិបន្ញិតុំ ឋវេក្កា អស្ស, តថា កឋិណបរិកឰចតួឋយាឆាតាឌិឋុ, អតួវេតា បតួឌិចវេបខិឋច្ចវេណាឌិឋុ ច ឃាតិ តាតិ ឋត្រាហុចារិត់ ច្ចា្ចចាតិ កិំ កវេលិឃាតិ, វេតឋុ អវេន្ញាឋុ ច ឲចរុវេបឋុ ឋវេក្កា អស្ស ឥវេក្លា អតលវេឋា ឋយវេតួា។ ឋវេក្កា វេហាវេត្តាបិ ច តតិឃបឆាតិឃក្កឋយត្តាកវេយត ច្ចុ អស្ស។ ច្ចុ វេហាវេត្តាបិ ច ឋកិំ ច្ចុការេចត ឋវេត្តារំ អតាបន្ញិតួា ឃាចឌីចំ ឋុតបុ្យត់ អឋិថិលកវេវេណាត ឋុច្ចុ តរំ ច្ចុ អស្ស។ អឋឆតាឃ ចា ច្ចុ, អយាឃាខិតាឃ ឋុហុត្ញុ។ កាឃចឌីចក្កប្យហាវេតត ចា ច្ចុ, យវេតាចក្កប្យហាវេតត ឋុហុត្ញុ។ អឋត្តក្យណាស្ស ចា អតាខិកវេវេណាត ច្ចុ, អឋត្តក្យវេណាត ច្ចប្យត្តស្ស លិកស្ស អតធិចាឋវេតត ឋុហុត្ញុ។ ឲចំ អាវេឃ្ញលាលក្កុណ្យបតិន្ញាវេតហិ ឋុរិយច្ចឃតតិឃឋិក្លាហិ បវេឃាកាឋឃឋុឌ្ឍិហិ ច ច្ចុ ច ឋុហុត្ញុ ច អស្ស។

ត វេកចលច្ចា ច្ចុ ច ឋុហុត្ញុ ច, អបិច បត ឋុន្ញាវេចា ច អស្ស។ វេឃា ហិ ឋុក្កវេលិ “ន្ញាង់ ត កាតន្តា”ន្តិ ច្ញុវេត្តា “កិំ វេត ឌិច្ចុំ, កិំ វេត ឋុតំ, វេកា វេយ ហុតួា ចឥឋិ, កិំ ច្ចបន្ញាវេឃា អាចរិវេឃា ឋត្តិវេច្ចា ឋយ្ហវេត្តា ចា”តិ ចឥតិ, តុ្យលិឃ្ញាវេចត ចា តំ ខិវេហវេធតិ, ឋយ្យខិន្តិត្វា ចា ត តថា កវេវាតិ, វេឋា ខិវេឋឋាធិកយស្ស ច្ញុវេវ វេហាតិ។ វេឃា បត ឈ្ញចខិឃយាវេតា “ឋាធុ, ភវេត្ត, ឋុច្ចុ ច្ញុត្តំ, អតួវេតា ចន្ញិ តាយ ច្ញច្ចឋំ វេហាតិ, ឋុតបិ យំ ឲចរុបំ ឌិច្ចា ចវេឥឃ្យាធ អត្យកយ្យំ ច្ចបិធាឃ, ខិវេស្សំ វេយ តុយ្យាក់ ឋត្តិកា ឈ្ញចាវេធា លវេឌ្ឍា”តិ ចឥតិ, ឃថាត្ញុឋិច្ចុច្ចា បខិបន្ញតិ, វេឋា ខិវេឋឋាធិកយស្ស អខិច្ញុវេវ វេហាតិ។ តស្មា ឲចំ បវេស្ស ចចត់ ឋយ្យខិន្តិត្វា កវេវាវេត្តា ឋុន្ញាវេចា ច អស្ស។

ឃថា ច ឋុចវេចា, ឲចំ ឃុភ្ញ អស្ស។ ឃុច្ញុតិ កហវេច្ចហិ ច្ញុតកយតប្យហិណាកយតាឌិឋុ តិឃុន្ញិឃយាវេតា តតួ ឃុភ្ញកាចំ អកត្វា ឆវេឌ្ឍា ហុតួា ចតួបខិបត្តិឃំ ឋកលត្រាហុចរិវេឃ ច ឃុភ្ញ អស្ស ឋុបរិកឰកតឋុចណ្ហិ ខិឃ តតួ តតួ ខិតិវេឃាកក្លវេយា។ អឆ ចា ឃុច្ញុតិ អកាក្យខិវេកា ច្ចតួាតយុវេណា ឋុណឋយ្ហវេឋា បខិឋត្តារច្ញុត្តិ ឋុតិតួំ ខិឃ ឋុណាចកាវេហា អស្ស។ ត វេកចលច្ចា ឃុភ្ញ, អបិច បត អតតិឃាតិ អស្ស, ឌាតិវេកាតួាឌិហិ អតិឃាតចតួហិ បវេវ តាតិឃវេន្ញាឃ្យ, ឋារិបុតួវេតួវេរា ខិឃ ចណ្ឌាលក្យារកឋវេយត វេចតឋា ខិហវេវឃ្យាតិ។

១៣៣។ ឲចំ ភកចា ឋត្តិ បង់ អភិឋរេយច្ច ខិហរិត្យកាយស្ស តនធិកយាឃ ចា បខិបន្ញយាតស្ស ខិវេឋឋវេតា អាវេន្ញាកស្ស កិក្លុវេតា ឲកច្ចំ

ករណីយំ ចត្វា បុន តព្វត្ថុនិបិ ចត្តការេយា “សត្តុស្សេកោ ចា”តិ ទុតិយំ កាឆយាហ៑

តត្ថ “សត្តុដ្ឋី ច កតញ្ញុតា”តិ ឲត្ថ ចុត្តប្បេកេឆេត ក្វាឥសចិឆេត សេត្តាសេត សត្តុស្សតីតិ សត្តុស្សេកោ៑ អឆ ចា តុស្សតីតិ តុស្សេកោ, សេកោត តុស្សេកោ, សេត្តុត តុស្សេកោ, សេយេត តុស្សេកោតិ សត្តុស្សេកោ៑ តត្ថ សក៌ តាយ “បិណ្ឌិយាសេលិបេកោឌត់ តិស្សាយា”តិ (យេហាច៑ លិ៑១) ឲចំ ៥បសយ្យឥយាញ្ញអកោ ៥ដ្ឋិដ្ឋិ អត្ថតា ច សប្បដិន្និត់ ចត្បច្ចយឌាត់៑ តេត ស្សុត្តរេត ចា អស្សុត្តរេត ចា សក្កច្ចំ ចា អសក្កច្ចំ ចា ឌិតេត្ត បដិក្កហណកាលេ បរិភោកកាលេ ច ចិការេយឥស្សេត្វា យាសេបេត្តា “សេកោត តុស្សេកោ”តិ ចុច្ចតិ៑ សត្តិ តាយ យំ លទ្ធិ ហោតិ អត្ថតោ ចិឌ្ឌយាត់, តេត សេត្តុតេច តុស្សេត្តា តតោ បទំ ត បតេត្តា អតិឆ្ឋត់ បឌហេត្តា “សេត្តុត តុស្សេកោ”តិ ចុច្ចតិ៑ សយំ តាយ ព្លដ្ឋាតិដ្ឋេស្សុ អតុតយបដិឈប្បហាត់៑ តេត សេយេត សព្វាស្សេលាស្សុ តុស្សេត្តា “សេយេត តុស្សេកោ”តិ ចុច្ចតិ៑

ស្សុលេត កទិយតីតិ ស្សុកេរា, ស្សុបោសេាតិ ចុត្តំ ហោតិ៑ សោ ហិ កិញ្ចុ សាលិយំសោឥតាឌីត់ បេត្តេ ប្សុរេត្វា ឌិតេត្តបិ ចុយ្យុលកាចំ អតត្តយតកាចយេច ច ឥស្សេតិ, តេសំ ចា សយ្យុលាច តំ បិណ្ឌបាត់ “កិំ តុយេត្វា ឌិត្ត”ត្តិ អបសាឥេត្តា សាយលេរកហដ្ឋាឌីត់ ឥេតិ, ឲស ទុក្ខរោ៑ ឲត់ ឌិស្វា យត្សុស្សា ទ្បុរតោច បរិចឌ្ឌត្តិ “ទុក្ខរោ កិញ្ចុ ត សក្កា បោសិតុ”ត្តិ៑ សោ បត យំកិញ្ចិ លុខំ ចា បណីតំ ចា អប្បំ ចា ពហុំ ចា លកិត្វា អត្តយតោ ចិប្បសត្តុយលា ហុត្វា យាសេបតិ, ឲស ស្សុកេរា៑ ឲត់ ឌិស្វា យត្សុស្សា អតិចិយ ចិស្សត្ថា ហោត្តិ – “អយ្យាក់ កឥេត្តា ស្សុកេរា ឆោកឆោកេតបិ តុស្សតិ, យយយេច តំ បោសេស្សាយា”តិ បដិញ្ញុំ កត្វា បោសេត្តិ៑ ឲចទ្វេបិ ព្វាឆ ស្សុកេរាតិ អឌិប្បេតោ៑

អប្បំ កិច្ចយស្សាតិ អប្បកិច្ចោ, ត កម្មារាយតាកស្សារាយតាសក្កុលិការាយតាឌិអតេកកិច្ចញ្ញាចដេ៑ អឆ ចា សកលចិហារេ តចកម្មសញ្ញកោកសាយលេរអារាមិកចោសាសតាឌិកិច្ចចិរហិតោ, អត្តតោ កេសតខច្ឆេឥតបត្តចីចរបរិកម្មាឌិ កត្វា សមេណធម្មកិច្ចបេរា ហោតីតិ ចុត្តំ ហោតិ៑

សល្លហុកា ចុត្តិ អស្សាតិ សល្លហុកចុត្តិ៑ យឆា ឲកច្ចោ ពហុកកេណ្ឌា កិញ្ចុ ឌិសាបក្កមតកាលេ ពហុំ បត្តចីចរបច្ចត្ថរណតេលក្ខញ្ញអាឌិ យហាឌតេត ឃឹសការកដិការាឌីហិ ៥ច្ចារាបេត្វា បក្កមតិ, ឲចំ អហុត្វា សោ អប្បបរិក្ខារោ ហោតិ, បត្តចីចរាឌិអដ្ឋសមណបរិក្ខារយត្តយេច បរិហរតិ, ឌិសាបក្កមតកាលេ បក្ខី សកុណោ ចិយ សមាឥាយេច បក្កមតិ, ឲចទ្វេបិ ព្វាឆ សល្លហុកចុត្តីតិ អឌិប្បេតោ៑ សត្តាតិ ព្វត្រ្ដិយាតិ អស្សាតិ សត្តិត្រ្ដិយោ, ព្លដ្ឋារម្មណាឌីស្សុ រាកាឌិចសេត អតុទ្ធតិត្រ្ដិយោតិ ចុត្តំ ហោតិ៑ តិបកោតិ ចិញ្ញុ ចិកាចី បញ្ញចា, ឃីលរក្ខុណបញ្ញាយ ចីចរាឌិចិចារណបញ្ញាយ អាចាសាឌិសត្តុសប្បាយបរិឌាតតបញ្ញាយ ច សយត្តាកេតាតិ អឌិប្បាយោ៑

ត បកព្ភោតិ អប្បកព្ភោ, អដ្ឋដ្ឋាតេត កាយបាកព្ភិយេត, ចតុដ្ឋាតេត ចចីបាកព្ភិយេត, អតេកដ្ឋាតេត យតោបាកព្ភិយេត ច ចិរហិតោតិ អត្ថោ៑

អដ្ឋដ្ឋានំ កាយបាគព្ភិយំ (យថាតិ បាឡិ) នាម សង្ឃគតគណគតបុគ្គលភោជនសាលាជន្តាឃរន្ហានតិត្ថភិក្ខាចារមគ្គអន្តរឃរប្បវេសនេសុ កាយេន អប្បតិរូបករណំ។ សេយ្យថិទំ – ឥធេកច្ចោ សង្ឃមជ្ឈេ បល្លត្ថិកាយ វា និសីទតិ, បាទេ បាទមោទហិត្វា វាតិ ឯវមាទិ, តថា គណមជ្ឈេ គណមជ្ឈេបិ ចតុបរិសសន្និបាតេ, តថា វុឌ្ឍតរេ បុគ្គលេ។ ភោជនសាលាយំ បន វុឌ្ឍានំ អាសនំ ន ទេតិ, នវានំ អាសនំ បដិពាហតិ, តថា ជន្តាឃរេ។ វុឌ្ឍេ ចេត្ថ អនាបុច្ឆា អគ្គិជាលនាទីនិ ករោតិ។ ន្ហានតិត្ថេ ច យទិទំ “ទហរោ វុឌ្ឍោតិ បមាណំ អកត្វា អាគតបដិបាដិយា ន្ហាយិតព្ព”ន្តិ វុត្តំ, តម្បិ អនាទិយន្តោ បច្ឆា អាគន្ត្វា ឧទកំ ឱតរិត្វា វុឌ្ឍេ ច នវេ ច ពាធេតិ។ ភិក្ខាចារមគ្គេ បន អគ្គាសនអគ្គោទកអគ្គបិណ្ឌត្ថំ វុឌ្ឍានំ បុរតោ បុរតោ យាតិ ពាហាយ ពាហំ បហរន្តោ, អន្តរឃរប្បវេសនេ វុឌ្ឍានំ បឋមតរំ បវិសតិ, ទហរេហិ កាយកីឡនំ ករោតីតិ ឯវមាទិ។

ចតុដ្ឋានំ វចីបាគព្ភិយំ នាម សង្ឃគណបុគ្គលអន្តរឃរេសុ អប្បតិរូបវាចានិច្ឆារណំ។ សេយ្យថិទំ – ឥធេកច្ចោ សង្ឃគតោ អនាបុច្ឆា ធម្មំ ភាសតិ, តថា បុព្ពេ វុត្តប្បការេ គណេ វុឌ្ឍតរេ បុគ្គលេ ច។ តត្ថ មនុស្សេហិ បញ្ហាបុដ្ឋោ វុឌ្ឍតរំ អនាបុច្ឆា វិស្សជ្ជេតិ។ អន្តរឃរេ បន “ឥត្ថន្នាមេ កិំ អត្ថិ, កិំ យាគុ ឧទាហុ ខាទនីយំ ភោជនីយំ, កិំ មេ ទស្សសិ, កិមជ្ជ ខាទិស្សាមិ, កិំ ភុញ្ជិស្សាមិ, កិំ បិវិស្សាមី”តិ ឯវមាទិំ ភាសតិ។

អនេកដ្ឋានំ មនោបាគព្ភិយំ នាម តេសុ តេសុ ឋានេសុ កាយវាចាហិ អជ្ឈាចារំ អនាបជ្ជិត្វាបិ មនសា ឯវ កាមវិតក្កាទិនានាវិធអប្បតិរូបវិតក្កនំ។

កុលេស្វននុគិទ្ធោតិ យានិ កុលានិ ឧបសង្កមតិ, តេសុ បច្ចយតណ្ហាយ វា អននុលោមិកគិហិសំសគ្គេន វា អននុគិទ្ធោ, ន សហនន្ទី, ន សហសោកី, ន សុខិតេសុ សុខិតោ, ន ទុក្ខិតេសុ ទុក្ខិតោ, ន ឧប្បន្នេសុ កិច្ចករណីយេសុ អត្តនា វា យោគំ អាបជ្ជតីតិ វុត្តំ ហោតិ។ ឥមិស្សា ច គាថាយ យំ “សុវចោ ចស្សា”តិ ឯត្ថ វុត្តំ “អស្សា”តិ វចនំ, តំ សព្ពបទេហិ សទ្ធិំ “សន្តុស្សកោ ច អស្ស, សុភរោ ច អស្សា”តិ ឯវំ យោជេតព្ពំ។

១៣៥. ឯវំ ភគវា សន្តំ បទំ អភិសមេច្ច វិហរិតុកាមស្ស តទធិគមាយ វា បដិបជ្ជិតុកាមស្ស វិសេសតោ អារញ្ញកស្ស ភិក្ខុនោ ឧត្តរុត្តរិបិ ករណីយំ អាចិក្ខិត្វា ឥទានិ អករណីយម្បិ អាចិក្ខិតុកាមោ “ន ច ខុទ្ទំ សមាចរេ កិញ្ចិ, យេន វិញ្ញូ បរេ ឧបវទេយ្យុ”ន្តិ ឥមំ ឧបឌ្ឍគាថមាហ។ តស្សត្ថោ – ឯវមិមំ ករណីយំ ករោន្តោ យំ តំ កាយវចីមនោទុច្ចរិតំ ខុទ្ទំ លាមកន្តិ វុច្ចតិ, តំ ន ច ខុទ្ទំ សមាចរេ។ អសមាចរន្តោ ច ន កេវលំ ឱឡារិកំ, កិំ បន កិញ្ចិ ន សមាចរេ, អប្បមត្តកំ អណុមត្តម្បិ ន សមាចរេតិ វុត្តំ ហោតិ។

តតោ តស្ស សមាចារេ សន្ទិដ្ឋិកាទីនវំ ទស្សេតិ “យេន វិញ្ញូ បរេ ឧបវទេយ្យុ”ន្តិ។ ឯត្ថ ច យស្មា អវិញ្ញូ បរេ អប្បមាណំ។ តេ ហិ អនវជ្ជំ វា សាវជ្ជំ ករោន្តិ, អប្បសាវជ្ជំ វា មហាសាវជ្ជំ។ វិញ្ញូ ឯវ បន បមាណំ។ តេ ហិ អនុវិច្ច បរិយោគាហេត្វា អវណ្ណារហស្ស

ᩋᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᨽᩣᩈᨶ᩠ᨲᩥ, ᩅᨱ᩠ᨱᩣᩁᩉᩔ ᨧ ᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᨽᩣᩈᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ “ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩪ ᨸᩁᩮ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᩑᩅᩴ ᨽᨣᩅᩣ ᩍᨾᩣᩉᩥ ᩋᨯ᩠ᨰᨲᩮᨿ᩠ᨿᩣᩉᩥ ᨣᩣᨳᩣᩉᩥ ᩈᨶ᩠ᨲᩴ ᨸᨴᩴ ᩋᨽᩥᩈᨾᩮᨧ᩠ᨧ ᩅᩥᩉᩁᩥᨲᩩᨠᩣᨾᩔ, ᨲᨴᨵᩥᨠᩣᨿ ᩅᩣ ᨸᨭᩥᨸᨩ᩠ᨩᩥᨲᩩᨠᩣᨾᩔ ᩅᩥᩈᩮᩈᨲᩮᩣ ᩋᩣᩁᨬ᩠ᨬᨠᩔ ᩋᩣᩁᨬ᩠ᨬᨠᩈᩦᩈᩮᨶ ᨧ ᩈᨻ᩠ᨻᩔᩣᨸᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩉᩁᩥᨲᩩᨠᩣᨾᩣᨶᩴ ᨠᩁᨱᩦᨿᩣᨠᩁᨱᩦᨿᨽᩮᨴᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩪᨸᨧᩣᩁᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᨲᩔ ᨴᩮᩅᨲᩣᨽᨿᩔ ᨸᨭᩥᨥᩣᨲᩣᨿ ᨸᩁᩥᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨸᩣᨴᨠᨩ᩠ᨫᩣᨶᩅᩈᩮᨶ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲ᩠ᨳᨬ᩠ᨧ “ᩈᩩᨡᩥᨶᩮᩣ ᨧ ᨡᩮᨾᩥᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩪ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨶᨿᩮᨶ ᨾᩮᨲ᩠ᨲᨠᨳᩴ ᨠᨳᩮᨲᩩᨾᩣᩁᨴ᩠ᨵᩮᩣ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩩᨡᩥᨶᩮᩣᨲᩥ ᩈᩩᨡᩈᨾᨦ᩠ᨣᩥᨶᩮᩣ᪨ ᨡᩮᨾᩥᨶᩮᩣᨲᩥ ᨡᩮᨾᩅᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᩋᨽᨿᩣ ᨶᩥᩁᩩᨸᨴ᩠ᨴᩅᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᨲᩥ ᩋᨶᩅᩈᩮᩈᩣ᪨ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨸᩣᨱᩥᨶᩮᩣ᪨ ᩈᩩᨡᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩈᩩᨡᩥᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ ᨠᩣᨿᩥᨠᩮᨶ ᩈᩩᨡᩮᨶ ᩈᩩᨡᩥᨶᩮᩣ, ᨾᩣᨶᩈᩮᨶ ᩈᩩᨡᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ, ᨲᨴᩩᨽᨿᩮᨶᩣᨸᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨽᨿᩪᨸᨴ᩠ᨴᩅᩅᩥᨣᨾᩮᨶ ᩅᩣ ᨡᩮᨾᩥᨶᩮᩣᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᨶ ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ? ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩣᨽᩣᩅᨶᩣᨠᩣᩁᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ᪨ ᩑᩅᨬ᩠ᩉᩥ ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩣ ᨽᩣᩅᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ “ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩩᨡᩥᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩪ”ᨲᩥ ᩅᩣ, “ᨡᩮᨾᩥᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩪ”ᨲᩥ ᩅᩣ, “ᩈᩩᨡᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩪ”ᨲᩥ ᩅᩣ᪨

᪑᪓᪙᪨ ᩑᩅᩴ ᨿᩣᩅ ᩏᨸᨧᩣᩁᨲᩮᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᨶᩣᨠᩮᩣᨭᩥ, ᨲᩣᩅ ᩈᨦ᩠ᨡᩮᨸᩮᨶ ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩣᨽᩣᩅᨶᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᨲᩮᩣᨸᩥ ᨲᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᨿᩮ ᨠᩮᨧᩦ”ᨲᩥ ᨣᩣᨳᩣᨴ᩠ᩅᨿᨾᩣᩉ᪨ ᩋᨳ ᩅᩣ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᩩᨳᩩᨲ᩠ᨲᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩮ ᨸᩁᩥᨧᩥᨲᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨶ ᩋᩣᨴᩥᨠᩮᨶᩮᩅ ᩑᨠᨲ᩠ᨲᩮ ᩈᨱ᩠ᨮᩣᨲᩥ, ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨸ᩠ᨸᨽᩮᨴᩴ ᨸᨶ ᩋᨶᩩᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨾᩮᨶ ᩈᨱ᩠ᨮᩣᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩔ ᨲᩈᨳᩣᩅᩁᩣᨴᩥᨴᩩᨠᨲᩥᨠᨸ᩠ᨸᨽᩮᨴᩮ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩮ ᩋᨶᩩᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩩᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨱ᩠ᨮᩣᨶᨲ᩠ᨳᨾ᩠ᨸᩥ “ᨿᩮ ᨠᩮᨧᩦ”ᨲᩥ ᨣᩣᨳᩣᨴ᩠ᩅᨿᨾᩣᩉ᪨ ᩋᨳ ᩅᩣ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨿᩔ ᨿᩴ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ ᩅᩥᨽᩪᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩔ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩩᨡᩴ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᨿᩔ ᨿᩴ ᩅᩥᨽᩪᨲᩴ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ, ᨲᩔ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨱ᩠ᨮᩣᨸᩮᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᨲᩈᨳᩣᩅᩁᩣᨴᩥᨴᩩᨠᨲᩥᨠᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨸ᩠ᨸᨽᩮᨴᨴᩦᨸᨠᩴ “ᨿᩮ ᨠᩮᨧᩦ”ᨲᩥ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᩣᨴ᩠ᩅᨿᨾᩣᩉ᪨

ᩑᨲ᩠ᨳ ᩉᩥ ᨲᩈᨳᩣᩅᩁᨴᩩᨠᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᨴᩩᨠᩴ ᨴᩪᩁᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᨴᩩᨠᩴ ᨽᩪᨲᩈᨾ᩠ᨽᩅᩮᩈᩥᨴᩩᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᨴᩩᨠᩣᨶᩥ, ᨴᩦᨥᩣᨴᩦᩉᩥ ᨧ ᨨᩉᩥ ᨸᨴᩮᩉᩥ ᨾᨩ᩠ᨫᩥᨾᨸᨴᩔ ᨲᩦᩈᩩ, ᩋᨱᩩᨠᨸᨴᩔ ᨧ ᨴ᩠ᩅᩦᩈᩩ ᨲᩥᨠᩮᩈᩩ ᩋᨲ᩠ᨳᩈᨾ᩠ᨽᩅᨲᩮᩣ ᨴᩦᨥᩁᩔᨾᨩ᩠ᨫᩥᨾᨲ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩣᨱᩩᨠᨾᨩ᩠ᨫᩥᨾᨲ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨳᩪᩃᩣᨱᩩᨠᨾᨩ᩠ᨫᩥᨾᨲ᩠ᨲᩥᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᨿᩮᩣ ᨲᩥᨠᩮ ᨴᩦᨸᩮᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩮ ᨠᩮᨧᩦᨲᩥ ᩋᨶᩅᩈᩮᩈᩅᨧᨶᩴ᪨ ᨸᩣᨱᩣ ᩑᩅ ᨽᩪᨲᩣ ᨸᩣᨱᨽᩪᨲᩣ᪨ ᩋᨳ ᩅᩣ ᨸᩣᨱᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨸᩣᨱᩣ᪨ ᩑᨲᩮᨶ ᩋᩔᩣᩈᨸᩔᩣᩈᨸ᩠ᨸᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᩮ ᨸᨬ᩠ᨧᩅᩮᩣᨠᩣᩁᩈᨲ᩠ᨲᩮ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ᪨ ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨽᩪᨲᩣ᪨ ᩑᨲᩮᨶ ᩑᨠᩅᩮᩣᨠᩣᩁᨧᨲᩩᩅᩮᩣᨠᩣᩁᩈᨲ᩠ᨲᩮ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᩈᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᩴᩅᩥᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩑᩅᩴ “ᨿᩮ ᨠᩮᨧᩥ ᨸᩣᨱᨽᩪᨲᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᩅᨧᨶᩮᨶ ᨴᩩᨠᨲᩥᨠᩮᩉᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩮ ᩑᨠᨲᩮᩣ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᨸᩥ ᨲᩮ ᨲᩈᩣ ᩅᩣ ᨳᩣᩅᩁᩣ ᩅᩣ ᩋᨶᩅᩈᩮᩈᩣᨲᩥ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨴᩩᨠᩮᨶ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᩈᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨲᩈᩣ, ᩈᨲᨱ᩠ᩉᩣᨶᩴ ᩈᨽᨿᩣᨶᨬ᩠ᨧᩮᨲᩴ ᩋᨵᩥᩅᨧᨶᩴ᪨ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨳᩣᩅᩁᩣ, ᨸᩉᩦᨶᨲᨱ᩠ᩉᩣᨽᨿᩣᨶᩴ ᩋᩁᩉᨲᩴ ᩑᨲᩴ ᩋᨵᩥᩅᨧᨶᩴ᪨ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᩋᩅᩈᩮᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨶᩅᩈᩮᩈᩣ, ᩈᨻ᩠ᨻᩮᨸᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨿᨬ᩠ᨧ ᨴᩩᨲᩥᨿᨣᩣᨳᩣᨿ ᩋᨶ᩠ᨲᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨴᩩᨠᨲᩥᨠᩮᩉᩥ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ – ᨿᩮ ᨠᩮᨧᩥ ᨸᩣᨱᨽᩪᨲᨲ᩠ᨳᩥ ᨲᩈᩣ ᩅᩣ ᨳᩣᩅᩁᩣ ᩅᩣ ᩋᨶᩅᩈᩮᩈᩣ, ᨲᩮᨸᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩩ ᩈᩩᨡᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩑᩅᩴ ᨿᩣᩅ ᨽᩪᨲᩣ ᩅᩣ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᩮᩈᩦ ᩅᩣ ᨲᩮᨸᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩩ

សុលិតត្តាតិ៍

ឋ្កាតិ ឱឈរស្សយន្តិ្យាឱតិកត្តយឱបរកេសុ ឱឈា ចាតិអាឱសុ លសុ បរេកសុ ឱឈាតិ ឱឈត្តកាចា តាកយឆ្នរកាឆាករយា៍ អរតកញ្យាយសតប្យយាណាបិ ហិ យហាសយុរក្ខ តាកាត៌ អត្តកាចា អរតករយាឌតប្យយាណាបិ យឆ្នរកាឆាឱត៌ អត្តកាចា រហាត្តិ៍ យហត្តាតិ យហត្តត្តកាចា ឌរល យឆ្នកឆ្នបិករយា, ឆរល ហត្តិ្តាកាករយា, អយត្ុរស្សុសុ កាតចាករយា៍ អាហ ច – "ទាហុក្កំ អត្តកាចិត"ត្តិ (អ៊ តិ៊ ៣៍១៨)៍ តស្ស ហិ អត្តកាចេចា ក្ខរព្ពរឆត ចត្តាទិ រយាឌតសហស្សាតិ អក្ខ ច រយាឌតសតាតិ, ឥាហ្វ ក្ខាកសរយាឌតសតបរិយាណា, បញ្ញាសរយាឌត៌ កយុកត្ត៍, តឆា អក្កុលត្តទិកា, ហត្ត្តលិតិ រក្ខ រយាឌតសតាតីតិ៍ យន្តិ្យាតិ អស្សរកាណយហិសស្សុកទាឱត៌ អត្តកាចា៍ រស្សកាតិ តាសុ តាសុ ឌាតីសុ ចាយតាករយា ឱឈយន្តិ្ររយហិ ខ្ចុយកប្យយាណា សត្តា៍ អញុកាតិ យំសចក្កុស្ស អរកាចទា, ឱព្ពចក្កុឱសយា ក្ខកកាឱសុ តិព្ពត្តា សុលុយត្តកាចា សត្តា, ក្ខាកាករយា ចា៍ អបិច រយ តាសុ តាសុ ឌាតីសុ យហត្តយន្តិ្ររយហិ ធ្វលយន្តិ្ររយហិ ច ខ្ចុយកប្យយាណា សត្តា, រត អញុកាតិ រចឱតព្ពា៍ ធ្វលិតិ បរិយណ្ឌលត្តកាចា យឆ្នក្ុយុ្ខសិប្សិកសយ្ត្ុកាករយា សត្តា៍

១៣ល៍ ឧចំ តីហិ តិរកហិ អតចរសសរតា សរត្ត ករស្សត្វា ឋ្កាតិ "ឱក្ខា ចា រយច អឱក្ខា"តិអាឱហិ តីហិ ត្ុរកហិបិ រត សក្ករហត្វា ករស្សតិ៍

តត្វ ឱក្ខាតិ រយ អត្តរតា ចក្កុស្ស អាបិឆយាកតចរសត ឱក្ខបុព្ពា៍ អឱក្ខាតិ រយ បរសយក្ខបររសលបរចក្កចាត្យអាឱសុ ឱតា៍ "រយច ធ្វុរទ ចសត្តិ អចិធ្វុរទ"តិ ឋ្កយិតា បត ត្ុរកត អត្តរតា អត្តកាចស្ស ធ្វុរទ ច អចិធ្វុរទ ច ចសរត្ត សរត្ត ករស្សតិ៍ រត ក្ខបិកាឃុបិកាចរសត រចឱតព្ពា៍ អត្តរតា ហិ ការយ ចសត្តា សត្តា អចិធ្វុរទ, ឥាហិការយ ចសត្តា ធ្វុរទ៍ តឆា អរត្តាក្ខបចារទ ចសត្តា អចិធ្វុរទ, ឥាហិក្ខបចារទ ចសត្តា ធ្វុរទ៍ អត្តរតា ចិហារទ ការយ ឌតបរក ឱរប ចក្កចាត្យុ ចសត្តា អចិធ្វុរទ, បរចក្កចាត្យុ ចសត្តា ធ្វុរទ ចសត្តីតិ ត្ុក្ខត្តិ៍

ក្វតាតិ ឌាតា, អកិតិព្ពត្តា៍ រយ ក្វតា ឧច, ត បុត កចិស្សត្តីតិ សក្ញ្យកឆ្នត្តិ, រតសំ លីណាសចាតរយតំ អឆិចចត៌ សយ្ុកចរយសត្តីតិ សយ្ុករចសី៍ អប្យហីតកចសំរយាឌតត្តា អាឃតិយ្បិ សយ្ុកចំ ឧសត្តាត៌ រសក្លបុត្ុខ្ជតាតរយតំ អឆិចចត៌ អឆ ចា ចត្វសុ រយាតីសុ អណ្ឌឌលិត្យុឌា សត្តា ឃាច អណ្ឌរកាសំ ចត្តិ្រកាសច្វា ត កិត្តត្តិ, តាច សយ្ុករចសី តាយ៍ អណ្ឌរកាសំ ចត្តិ្រកាសច្វា កិត្តិ្តា ឥាហិ តិក្កត្តា ក្វតា តាយ៍ សំរសកឌា ខ្ចុបបិតិកា ច បឆយចិត្តក្កុរលា សយ្ុករចសី តាយ៍ ត្ុតិយចិត្តក្កុលារតា បក្ុតិ ក្វតា តាយ៍ រយត ចា ឋ្កទិយាបរឆត ឌាយត្តិ, ឃាច តរតា អញ្ញា ត បិបុលាត្តិ, តាច សយ្ុករចសី តាយ៍ តរតា បទំ ក្វតាតិ៍

១៣ប៉៍ ឧចំ កកចា "សុលិរតា ចា"តិអាឱហិ អណ្ឌរតឃ្យាហិ កាឆាហិ តាតប្យការរតា រតសំ កិក្កុត៌ ហិតសុលាកយបត្វតាចរសត សរត្តសុ រយត្តាកាចត៌ ករស្សត្វា ឋ្កាតិ អហិតត្ុក្កុតាកយបត្វតាចរសតាបិ តំ ករស្សរត្តា អាហ "ត បររទា បទំ តិក្យុរព្ពឆា"តិ៍ ឧស របិទាណាបិរចា, ឋ្កាតិ បត "បទំ ហី"តិបិ បឆត្តិ, អឃំ ត រសាករតា៍

ຕຕ຺ຖ ປເວາຕີ ປເວເຕາ. ປວຕ຺ຕິ ປເວຕັ. ນ ນິກ຺ເຂມາຕິ ນ ຈເລາຍ຺ຍ. ນາຕິປເຕ຺ຖາຕີ ນ ອຕິກ຺ກມິຕ຺ວາ ປເຕ຺ຖາຍ຺ຍ. ກຕ຺ຖີຕິ ກຕ຺ຖິ ຢູກາເລ, ກາເລ ວາ ນິກາເລ ວາ ເທເສ຺ຕ ວາ ນາຕິປເລ຺ຍວາ ປຸກາປເລ຺ຍວາຕິອາທີ. ຕຕ຺ຕ ໂຖຕັ. ກເຖີຕິ ຍັ ກເຖີ ທຕ຺ຖິຍັ ວາ ເຊາຫຸລັ ວາ ກທຫຸ້ ວາ ປຕ຺ຕີຂິຕັ ວາ ສຸກຕັ ວາ ທຸກ຺ກຕັ ວາຕິອາທີ. ຍຖາເຣາສຕາ ປຕິຍສຕ຺ຕາຕິ ກາຍຈຂີຊິກາເຣຫິ ຍຖາເຣາສຕາຍ ຈ, ຍເຕາຊິກາເຣຕ ປຕິຍສຕ຺ຕາຍ ຈ. "ຍຖາເຣາສຕາຍ ປຕິຍສຕ຺ຕາຍາ"ຕິ ຫິ ຈຕ຺ຕເຕ຺ຖ "ຍຖາເຣາສຕາ ປຕິຍສຕ຺ຕາ"ຕິ ວຸຕ຺ຕິ ຍຖາ "ສຍ຺ ທຕ຺ຕາຍ ຊິຍຸຕ຺ຕາ"ຕິ ຈຕ຺ຕເຕ຺ຖ "ສຍ຺ ທຕ຺ຕາ ຊິຍຸຕ຺ຕາ"ຕິ, ຍຖາ ຈ "ອນຸປຸຕ຺ຕສິກ຺ຂາຍ ອນຸປຸຕ຺ຕກິຣິຍາຍ ອນຸປຸຕ຺ຕປຕິປທາຍາ"ຕິ ຈຕ຺ຕເຕ຺ຖ "ອນຸປຸຕ຺ຕສິກ຺ຂາ ອນຸປຸຕ຺ຕກິຣິຍາ ອນຸປຸຕ຺ຕປຕິປທາ"ຕິ (ອ. ນິ. ປ.໑໘; ມະຫາ. ໓໔; ມຸຍອຈ. ໖ປ໓). ສາຕ຺ຕາຍຕ຺ຕາສ຺ສ ທຸກ຺ກຍິເຊ຺ຍາຕິ ອຕ຺ຕາຍຕ຺ຕາສ຺ສ ທຸກ຺ຂ ນ ຕາເຊ຺ຍ຺ຍ. ກິ ວຸຕ຺ຕ ເຫາຕິ? ນ ເກຈລັ "ສຸຕິເຕາ ວາ ເທຍິເຕາ ວາ ເຫາຕູ"ຕິອາທີ ຍສິກາເຣຈເສເຕຈ ເຍຕ຺ຕ ກາເຣຍ຺ຍ. ກິ ປນ "ອເຫາ ຈຕ ເຍາ ເກາຊິ ປເຣປຸກ຺ກເລາ ຍັ ກເຖີ ປເຣປຸກ຺ກລັ ຈຕຸສາຊີຫິ ສິກຕີຫິ ນ ນິກ຺ເຂມຈ, ຍາຕິອາຊີຫິ ຈ ສຈຫິ ຍາສຈຕ຺ວຫິ ກຕ຺ຖິ ປເທເສ ຍັ ກເຖີ ປເຣປຸກ຺ກລັ ສາຕິປເລ຺ຍ຺ຍ, ອຕ຺ຕາຍຕ຺ຕາສ຺ສ ຈ ຍຖາເຣາສຕາຍ ວາ ປຕິຍສຕ຺ຕາຍ ວາ ທຸກ຺ຂ ນ ຕາເຊ຺ຍ຺ຍາ"ຕິ ໂວຈຍິ ຍສິ ກເຣາເຕ຺ຖາ ກາເຣຍ຺ຍາຕິ.

໑໓໘. ໂວຊ ອຫິຕທຸກ຺ຂາສາກາຍປຕ຺ວສາຈເສຕ ອຕ຺ວເຕາ ເຍຕ຺ຕາກາຈສັ ທເສ຺ສຕ຺ວາ ຕ຺ວທາສິ ຕເຍຈ ມຸປຍາຍ ທເສ຺ສເຕ຺ຖາ ອາຫ "ຍາຕາ ຍຖາ ສິຍັ ປຸຕ຺ຕ"ນ຺ຕິ.

ຕສ຺ສເຕ຺ວາ – ຍຖາ ຍາຕາ ສິຍັ ປຸຕ຺ຕ ອຕ຺ຕສິ ຊາຕັ ຢູເຣສັ ປຸຕ຺ຕ, ຕຖາ ໂວກປຸຕ຺ຕເຍຈ ອາຍຸສາ ອນຸເຣເກ຺ຂ, ຕສ຺ສ ທຸກ຺ຂາກາຍປຕິຖາໂຫສຕ຺ວ ອຕ຺ຕເນາ ອາຍຸປິ ຈຊິຕ຺ວາ ຕັ ອນຸເຣເກ຺ຂ, ໂວຈຍິ ສຕ຺ຕກຸເຕສຸ ຕ຺ລທັ ເຍຕ຺ຕຍາສັ ກາເຈເຍ, ປຸນປ຺ປຸນັ ຊເນເຍ ຈຖ຺ເທເຍ, ຕຖາ ອປຣິຍາຫສຕ຺ຕາເຣຍ຺ຫຈເສຕ ໂວກສ຺ມິ ວາ ສເຕ຺ຕ ອສຈເສສປເຣຫຈເສຕ ອປຣິຍາຫັ ກາເຈເຍຕິ.

໑໔໐. ໂວຊ ສຕ຺ຕາກາເຣຕ ເຍຕ຺ຕາກາຈສັ ທເສ຺ສຕ຺ວາ ຕ຺ວທາສິ ຕເສ຺ສຈ ຈຖ຺ທສັ ທເສ຺ສເຕ຺ຖາ ອາຫ "ເຍຕ຺ຕຖ຺ຈ ສຕ຺ຕເລາກສ຺ມິ"ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຍິຕ຺ຕີຕິ ຕາຍຕິ ຈາຕິ ຍິເຕ຺ວາ, ຫິຕສຸຖສຍຕາຍ ສິສິຍຸຕ຺ຕາ, ອຫິຕາກາຍເຕາ ຣກ຺ຂຕິ ຈາຕິ ອເຕ຺ວາ. ຍິຕ຺ຕສ຺ສ ກາເວາ ເຍຕ຺ຕ. ສຕ຺ຕໂລກສ຺ມິນ຺ຕິ ອສຈເສເສ ເລາກສ຺ມິນ຺ຕິ ສຕ຺ຕເລາເກ. ຍສິ ກຈຕິ ຍາສສັ ຕຊິຍຊິຕ຺ຕສຍ຺ຍຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ ໂວຊ ວຸຕ຺ຕ. ກາເຈເຍຕິ ຈຖ຺ເທເຍ. ສາສ຺ສ ປຣິຍາຫນ຺ຕິ ອປຣິຍາຫັ, ອປ຺ປຍາຫສຕ຺ຕາເຣຍ຺ຫຕາຍ ໂວຊ ວຸຕ຺ຕ. ອຸທ຺ທນ຺ຕິ ອຸປຣິ. ເຕສ ອຣູປເຈ ຄຫ຺ຍາຕິ. ອເທາຕິ ເຫຕ຺ຖາ. ເຕສ ກາຍເຈ ຄຫ຺ຍາຕິ. ຕິຣິຍນ຺ຕິ ເຈຍເຊ຺ຍ ເຕສ ຣູປເຈ ຄຫ຺ຍາຕິ. ອສຍ຺ພາທນ຺ຕິ ສຍ຺ພາທຊິເຣຫິຕັ, ກິຕ຺ຕສີຍນ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕ ເຫາຕິ. ສີຍາ ສາຍ ປຈ຺ຈຕ຺ຖິເກາ ວຸຈ຺ຈຕິ, ຕສ຺ມິຍິ ປເຈຕ຺ຕນ຺ຕິ ອເຕ຺ວາ. ອເວຣນ຺ຕິ ເວຣຊິເຣຫິຕັ, ອນ຺ຕຣນ຺ຕຣາປິ ເວຣເຈຕສາປາຕຸກາຈຊິເຣຫິຕນ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕ ເຫາຕິ. ອສປຕ຺ຕນ຺ຕິ ຊິກຕປຈ຺ຈຕ຺ຖິກັ. ເຍຕ຺ຕາຊິຫາຣີ ຫິ ປຸກ຺ກເລາ ຍນຸສ຺ສານັ ປິເຍາ ເຫາຕິ, ອຍນຸສ຺ສານັ ປິເຍາ ເຫາຕິ, ສາສ຺ສ ເກາຊິ ປຈ຺ຈຕ຺ຖິເກາ ເຫາຕິ, ເຕສສ຺ສ ຕັ ຍາສສັ ຊິກຕປຈ຺ຈຕ຺ຖິກຕ຺ຕາ "ອສປຕ຺ຕ"ນ຺ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ. ປຣິຍາຍຈເສສຊິຍຫໂວຕັ, ຍຊິທັ ປຈ຺ຈຕ຺ຖິເກາ ສປເຕ຺ຕາຕິ. ອຍັ ອນຸປເທເສາ ອຕ຺ວຈຕ຺ຖາ.

ອຍັ ປເສຕ຺ວ ອສິເປ຺ຍາຕຕ຺ວຈຕ຺ຖາ – ຍເທຕັ "ໂວຈຍິ ສຕ຺ຕກຸເຕສຸ ຍາສສັ ກາເຈເຍ ອປຣິຍາຫ"ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕ. ຕເທ຺ວຕັ ອປຣິຍາຫັ ເຍຕ຺ຕ ຍາສສັ

សព្វលោកស្មិំ ភាវយេ វឌ្ឍយេ, វុឌ្ឍិំ, វិរូឡ្ហិំ, វេបុល្លំ គមយេ។ កថំ? ឧទ្ធំ អធោ ច តិរិយញ្ច, ឧទ្ធំ យាវ ភវគ្គា, អធោ យាវ អវីចិតោ, តិរិយំ យាវ អវសេសទិសា។ ឧទ្ធំ វា អារុប្បំ, អធោ កាមធាតុំ, តិរិយំ រូបធាតុំ អវសេសំ ផរន្តោ។ ឯវំ ភាវេន្តោបិ ច តំ យថា អសម្ពាធំ, អវេរំ, អសបត្តញ្ច, ហោតិ តថា សម្ពាធវេរសបត្តាភាវំ ករោន្តោ ភាវយេ។ យំ វា តំ ភាវនាសម្បទំ បត្តំ សព្វត្ថ ឱកាសលាភវសេន អសម្ពាធំ។ អត្តនោ បរេសុ អាឃាតបដិវិនយេន អវេរំ, អត្តនិ ច បរេសំ អាឃាតបដិវិនយេន អសបត្តំ ហោតិ, តំ អសម្ពាធំ អវេរំ អសបត្តំ អបរិមាណំ មេត្តំ មានសំ ឧទ្ធំ អធោ តិរិយញ្ចាតិ តិវិធបរិច្ឆេទេ សព្វលោកស្មិំ ភាវយេ វឌ្ឍយេតិ។

១៥១។ ឯវំ មេត្តាភាវនាយ វឌ្ឍនំ ទស្សេត្វា ឥទានិ តំ ភាវនមនុយុត្តស្ស វិហរតោ ឥរិយាបថនិយមាភាវំ ទស្សេន្តោ អាហ “តិដ្ឋំ ចរំ...បេ... អធិដ្ឋេយ្យា”តិ។

តស្សត្ថោ – ឯវមេតំ មេត្តំ មានសំ ភាវេន្តោ សោ “និសីទតិ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា, ឧជុំ កាយំ បណិធាយា”តិអាទីសុ (ទី។ និ។ ២។៣៧៤; ម។ និ។ ១។១០៧; វិភ។ ៥០៨) វិយ ឥរិយាបថនិយមំ អកត្វា យថាសុខំ អញ្ញតរញ្ញតរិរិយាបថពាធវិនោទនំ ករោន្តោ តិដ្ឋំ វា ចរំ វា និសិន្នោ វា សយានោ វា យាវតា វិគតមិទ្ធោ អស្ស, អថ ឯតំ មេត្តាឈានស្សតិំ អធិដ្ឋេយ្យ។

អថ វា ឯវំ មេត្តាភាវនាយ វឌ្ឍនំ ទស្សេត្វា ឥទានិ វសីភាវំ ទស្សេន្តោ អាហ “តិដ្ឋំ ចរ”ន្តិ។ វសិប្បត្តោ ហិ តិដ្ឋំ វា ចរំ វា និសិន្នោ វា សយានោ វា យាវតា ឥរិយាបថេន ឯតំ មេត្តាឈានស្សតិំ អធិដ្ឋាតុកាមោ ហោតិ។ អថ វា តិដ្ឋំ វា ចរំ វាតិ ន តស្ស ឋានាទីនិ អន្តរាយករានិ ហោន្តិ, អបិច ខោ សោ យាវតា ឯតំ មេត្តាឈានស្សតិំ អធិដ្ឋាតុកាមោ ហោតិ, តាវតា វិតមិទ្ធោ ហុត្វា អធិដ្ឋាតិ, នត្ថិ តស្ស តត្ថ ទន្ធាយិតត្តំ។ តេនាហ “តិដ្ឋំ ចរំ និសិន្នោ វ សយានោ, យាវតាស្ស វិតមិទ្ធោ។ ឯតំ សតិំ អធិដ្ឋេយ្យា”តិ។

តស្សាយមធិប្បាយោ – យំ តំ “មេត្តញ្ច សព្វលោកស្មិ, មានសំ ភាវយេ”តិ វុត្តំ, តំ តថា ភាវយេ, យថា ឋានាទីសុ យាវតា ឥរិយាបថេន, ឋានាទីនិ វា អនាទិយិត្វា យាវតា ឯតំ មេត្តាឈានស្សតិំ អធិដ្ឋាតុកាមោ អស្ស, តាវតា វិតមិទ្ធោ ហុត្វា ឯតំ សតិំ អធិដ្ឋេយ្យាតិ។

ឯវំ មេត្តាភាវនាយ វសីភាវំ ទស្សេន្តោ “ឯតំ សតិំ អធិដ្ឋេយ្យា”តិ តស្មិំ មេត្តាវិហារេ និយោជេត្វា ឥទានិ តំ វិហារំ ថុនន្តោ អាហ “ព្រហ្មមេតំវិហារមិធមាហូ”តិ។

តស្សត្ថោ – យ្វាយំ “សុខិនោ វ ខេមិនោ ហោន្តូ”តិអាទិំ កត្វា យាវ “ឯតំ សតិំ អធិដ្ឋេយ្យា”តិ សំវណ្ណិតោ មេត្តាវិហារោ, ឯតំ ចតូសុ ទិព្ពព្រហ្មអរិយឥរិយាបថវិហារេសុ និទ្ទោសត្តា អត្តនោបិ បរេសម្បិ អត្ថករត្តា ច ឥធ អរិយស្ស ធម្មវិនយេ ព្រហ្មវិហារមាហុ, សេដ្ឋវិហារមាហូតិ។ យតោ សតតំ សមិតំ អព្វោកិណ្ណំ តិដ្ឋំ ចរំ និសិន្នោ វា សយានោ វា យាវតាស្ស វិតមិទ្ធោ, ឯតំ សតិំ អធិដ្ឋេយ្យាតិ។

១៣៧៍ ឲចំ កកចា ពេរំ កិក្លូត៌ តាគប្យការពេោ ខេយត្តាកាចត៌ ឩខេឃ្យត្វា ត្ថុឩាតិ ឃប្លុា ខេយត្តា សត្តារេយ្យូឈត្តា អត្តឌិដ្ឋិឃា អាសន្តា ខេហាតិ តប្លុា ឌិដ្ឋិកហឈតិខេសឆតមុខេពត ពេរំ កិក្លូត៌ តខេឩច ខេយត្តាឈសាត៌ ឋាឩក់ កត្វា អទិឃក្ខុយិប្យត្តិ ឩខេឃ្យខេត្តា អាហ “ឌិដ្ឋិត្ថា អត្យុបក្កុយា”តិ៍ ត្ថុយាឃ កាឆាឃ ខេឩសត៌ សយាខេបសិ៍

តឃ្យខេត្តា – ឃ្វាឃំ “ត្វាហូខេយតំ ចិហារយិឆយាហ្វ”តិ សំចល្លិខេតា ខេយត្តាឈសាតចិហារខេរា, តខេតា ច្នដ្ឋាឃ ខេឃ តត្ត ចិតក្កចិចារាឩខេឃា ឆយុា, ខេត, ខេតសត្ថា ចត្តាឌិអត្យុសារខេត ទ្វុបឆខេយុ បទិក្កុខេហត្វា ត្ថុយិតា តាយទ្វុបបទិខេច្ឆខេឩត “ស្យុឌ្ឍសប្លុារបុខេប្លាឃំ, ត ត្ថុឆ សត្តុបលត្ថុតិ”តិ (អំ៍ តិ៍ ១.១៧១) ឲចំ ឌិដ្ឋិត្ថា អត្យុបក្កុយុ អត្យុបុខេត្តុត ខេលិក្យត្តារសឹខេលត សឹលចា ហ្វត្វា ខេលិក្យត្តារសឹលសយ្យឃុខេត្តខេតច ខេសាតាបត្តិយក្កុសយ្យាឌិដ្ឋិសប្លុារខេតត ឩខេឃ្យខេតត សយ្យខេត្តា៍ តខេតា បទ៌ ខេឃាបិឃំ ចត្តុការខេយស្យុ ខេកខេឆា កិខេលសការខេយា អប្យហឹខេតា ខេហាតិ, តយ្យិ សកឩាកាយិអតាកាយិយខេក្កុហិ តត្យុការខេចត អតចខេសសប្យហារខេតត ច ការខេយស្យុ ខេកឆំ ចិខេតឃ្យ ចិតឃិត្វា ច្នុបសខេយត្វា ត ហិ ឌាត្យុ កត្ថុខេសឃ្យ បុត ខេទតិ ឲក់ខេសខេតច បុត កត្ថុខេសឃ្យំ ត ឲតិ, ស្យុឌ្ឍាចារខេសស្យុ តិត្តាត្តិត្វា តខេត្តច អខេហត្តិ ឋិប្យុលិត្វា បទិតិត្តាតិតិ៍

ឲចំ កកចា ខេឩសត៌ សយាខេបត្វា ខេត កិក្លូ អាហ – “កច្ឆច, កិក្លូខេច, តស្ឌិខេឃច ចតសខេល្ម ចិហខេច៍ ត្ថុយត្ថា ស្យុត្តិ យាសឃ្យ អដ្ឋស្យុ ឆយុឃ្យចតឌិចខេសស្យុ កល្លិ អាខេការខេជត្វា ដ្ឋឃ្យារខេច, ឆយុកឆំ កខេរាឆ, សាកច្ឆច, អត្យុខេយាឩច, ត្ថុឩខេយច កយុឌ្ឍាត៌ អាខេសចច, កាខេចច, ឌាហុលឹកខេរាឆ៍ ពេបិ ខេចា អយត្យុឃ្យា តំ ខេកទចារយុល់ ត ឩខេឃ្យឃ្យត្តិ, អញ្ញាឩត្ត អត្តកាយា ហិតកាយា កចិឃ្យត្តិ”តិ៍ ខេត “សាឆ្នុ”តិ កកចខេតា បដិឃ្យុលិត្វា ដ្ឋដ្ឋាឃាសតា កកចត្តិ អភិចារឩត្វា, បឩក្លិល់ កត្វា, តត្ត កត្តា, តឆា អកំស្យុ៍ ខេឩចតាខេឃា ច “កឩត្តា អយ្យាក់ អត្តកាយា ហិតកាយា”តិ ឋិតិខេសាយតឃ្យឌាតា ហ្វត្វា សឃខេយច ខេសតាសត៌ សយុឌ្ឍត្តិ, ដ្ឋខេលាឩក់ បដិឃាឩត្តិ, ឋិដ្ឋិបទិកយុឋិឩបទិកយុំ កខេរាត្តិ, អារក្ខូ សំចិឩហត្តិ៍ ខេត កិក្លូ តខេឆច ខេយត្តិ ការេចត្វា តខេយច ច ឋាឩក់ កត្វា ចិបឃ្យត៌ អារភិត្វា សខេត្តច តស្ឌិខេឃច អខេត្តារខេតយាខេស អក្កុចល់ អខេហត្តិ ឋិប្យុលិត្វា យហាបចារឈាឃ ចិស្យុឌ្ឍិបចារល់ បចារខេស្យុត្តិ៍

ឲចត្យាអត្តក្យខេលត តឆាកខេតត,

ឆយុិឃ្យខេទត កឌិតំ ករឹឃយត្តំ;

កត្វាត្យុក្យឃ្យ បទេយំ ហឩឃឃ្យ សត្តិ,

សត្តំ បឩំ អភិសខេយត្តិ សយត្តុបញ្ញា៍

តប្លុា ហិ តំ អយតយត្ថុតយទិឃកត្តំ,

សត្ថុ បទំ អភិសមេច្ច វិហរិត្វាការេយា;

វិញ្ញូ ជនោ វិមលសីលសមាធិបញ្ញា,

ខេមំ ករេយ្យ សតតំ ករណីយមត្ថំ។

បរមត្ថជោតិកាយ ខុទ្ទក-អដ្ឋកថាយ

សុត្តនិបាត-អដ្ឋកថាយ មេត្តសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៩. ហេមវតសុត្តវណ្ណនា

អជ្ជបន្នរសោតិ ហេមវតសុត្តំ។ កា ឧប្បត្តិ? បុច្ឆាវសិកា ឧប្បត្តិ។ ហេមវតេន ហិ បុដ្ឋោ ភគវា "ឆសុ លោកោ សមុប្បន្នោ"តិអាទីនិ អភាសិ។ តត្ថ "អជ្ជ បន្នរសោ"តិអាទិ សាតាគិរេន វុត្តំ, "ឥតិ សាតាគិរោ"តិអាទិ សង្គីតិការេហិ, "កច្ចិ មនោ"តិអាទិ ហេមវតេន, "ឆសុ លោកោ"តិអាទិ ភគវតា, តំ សព្ពម្បិ សមោធានេត្វា "ហេមវតសុត្ត"ន្តិ វុច្ចតិ។ "សាតាគិរិសុត្ត"ន្តិ ឯកច្ចេ។

តត្ថ យាយំ "អជ្ជ បន្នរសោ"តិអាទិ គាថា។ តស្សា ឧប្បត្តិ – ឥមស្មិំយេវ ភទ្ទកប្បេ វីសតិវស្សសហស្សាយុកេសុ មនុស្សេសុ ឧប្បជ្ជិត្វា សោឡសវស្សសហស្សាយុកានិ ឋត្វា បរិនិព្ពុតស្ស ភគវតោ កស្សបស្ស សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស មហតិយា បូជាយ សរីរកិច្ចំ អកំសុ។ តស្ស ធាតុយោ អវិកិរិត្វា សុវណ្ណក្ខន្ធោ វិយ ឯកគ្ឃនា ហុត្វា អដ្ឋំសុ។ ទីឃាយុកពុទ្ធានញ្ហិ ឯសា ធម្មតា។ អប្បាយុកពុទ្ធា បន យស្មា ពហុតរេន ជនេន អទិដ្ឋា ឯវ បរិនិព្ពាយន្តិ, តស្មា ធាតុបូជម្បិ កត្វា "តត្ថ តត្ថ ជនា បុញ្ញំ បសវិស្សន្តី"តិ អនុកម្បាយ "ធាតុយោ វិកិរន្តូ"តិ អធិដ្ឋហន្តិ។ តេន តេសំ សុវណ្ណចុណ្ណានិ វិយ ធាតុយោ វិកិរន្តិ, សេយ្យថាបិ អម្ហាកំ ភគវតោ។

មនុស្សា តស្ស ភគវតោ ឯកំយេវ ធាតុឃនំ កត្វា ចេតិយំ បតិដ្ឋាបេសុំ យោជនំ ឧព្ពេធេន បរិក្ខេបេន ច។ តស្ស ឯកេកគាវុតន្តរានិ ចត្តារិ ទ្វារានិ អហេសុំ។ ឯកំ ទ្វារំ កិកី រាជា អគ្គហេសិ; ឯកំ តស្សេវ បុត្តោ បថវិន្ធរោ នាម; ឯកំ សេនាបតិបមុខា អមច្ចា; ឯកំ សេដ្ឋិបមុខា ជានបទា រត្តសុវណ្ណមយា ឯកគ្ឃនា សុវណ្ណរសបដិភាគា ច នានារតនមយា ឥដ្ឋកា អហេសុំ ឯកេកា សតសហស្សគ្ឃនិកា។ តេ ហរិតាលមនោសិលាហិ មត្តិកាកិច្ចំ សុរភិតេលេន ឧទកកិច្ចញ្ច កត្វា តំ ចេតិយំ បតិដ្ឋាបេសុំ។

ឯវំ បតិដ្ឋិតេ ចេតិយេ ទ្វេ កុលបុត្តា សហាយកា និក្ខមិត្វា សម្មុខសាវកានំ ថេរានំ សន្តិកេ បព្ពជិំសុ។ ទីឃាយុកពុទ្ធានញ្ហិ

សម្មាសាចការេណ បព្ទារេជត្តិ, ឧបសម្បារេឝត្តិ, តិស្សយំ រេឝត្តិ, ឰពរេទ ត លកត្តិ៑ ពរេពា រេព ក្យលបុត្តា “សាសរេត, ភរេន្ត, ពតិ ឝុទាតិ៑”តិ បុច្ឆិស្ុ៑ រេឆទា “រេចូ ឝុទាតិ៑”តិ ពរេឆស្ុំ – “ចាសឝុទំ, បរិយត្តិឝុទញ្ញា”តិ៑ ពត្វ បព្ទាឌិរេពត ក្យលបុរេត្តត អាឆទិយុបជ្ឈាយាតំ សត្តិរេព បញ្ញា ចស្សាតិ ចសិត្វា, ចត្តបដិចត្តំ បុរេទត្វា, បិពិរេយាក្លុ រេចូ តឹលឹ កាលចារេសុត្តត្តាតិ ច បក្យលំ ពត្វា, ពម្ហដ្ឋាតំ ឧក្ករេហត្វា, ក្យុរេល ចា ពរេលា ចា តិទាលរេយត អទរេប្លា បចិសិត្វា, អទហត្តសច្ឆិកិរិយាយ ឈដិតព្ទា ចាយមិតព្ទា, ឲតំ ចាសឝុទំ៑ អត្តរេតា ឆារេយត បត ឲកំ ចា តិកាយំ បរិយាបុលិត្វា រេចូ ចា បញ្ញា ចា តិកាយេ បរិយត្តិរេពា ច អត្តរេពា ច សុចិសជំ សាសតំ អតុយុញ្ញិតព្ទា, ឲតំ បរិយត្តិឝុទត្តិ៑ អឆ រេព ក្យលបុត្តា “ទ្ធិត្តំ ឝុទាតំ ចាសឝុទរេមច រេសដ្ឋ”ត្តិ ចត្វា “មយំ បតយ្បាឝហទា, ចុដ្ឋការេល ចាសឝុទំ បរិបុរេទស្សាម, បរិយត្តិឝុទំ ពាច បុរេមា”តិ បរិយត្តិ អារេកិស្ុ៑ រេព បពតិយាច បញ្ញាចរេត្តា តឆិរេស្សច សពរេល ឰុដ្ឋចរេត បពពញ្ញាតា ចិតរេយ ច អតិចិយ ចិតិច្ឆយក្យុសលិ អរេហស្ុំ៑ រេពសំ បរិយត្តិ តិស្សាយ បរិចារេទា ឧប្បជ្ជិ, បរិចាទំ តិស្សាយ លិរេភា, ឲពរេមកស្ស បញ្ញាសពបញ្ញាសពា ភិក្ខុ បរិចារា អរេហស្ុំ៑ រេព សត្វសាសតំ ឌីរេបត្តា ចិហរិ ស្ុ, បុត ឰុដ្ឋការេលិ ចិយ អរេហាសិ៑

ពតា រេចូ ភិក្ខុ កាមកាចារេស ចិហរត្តិ ឆមុចាតិ ច អឆមុចាតិ ច៑ អឆមុចាតិ ចរេណ្ឌា រេហាតិ ឞទុរេសា, មុឍរេទា, ពស្ស អញ្ញាចារេទា ឰពរេស្ស បិពរេដា រេហាតិ៑ ពរេពា តំ “ឰពំ រេព, អាចុរេសា, ពម្ញុំ សាសតស្ស អប្បតិទុប”ត្តិ រេចារេឝសិ៑ រេសា “ពិំ រេព ឌិដ្ឋំ, ពិំ សុព”ត្តិ ចិក្លុបតិ៑ ឰពរេទា “ចិតយឆទា ឌាតិស្សត្តិ៑”តិ អាហ៑ ពរេពា អឆមុចាតិ “សរេច ឰមំ ចត្វុ ចិតយឆទា ចិតិច្ឆិតិស្សត្តិ, អដ្ឋ រេម សាសរេត បតិដ្ឋា ត កចិស្សតិ៑”តិ ឌាត្វា អត្តរេតា បក្លុ កាពក្យារេមា ពាចរេឝច បរិក្លារេទ អាឝាយ រេព រេចូ រេឆរេទ ឧបសង្កមិត្វា សមលបរិក្លារេទ ឝត្វា រេពសំ តិស្សរេយត ចិហរិព្យមារេទដ្ឋា៑ សព្ទញ្ញា រេតសំ ឧបដ្ឋាតំ ពរេទារេត្តា សក្កច្ចំ ចត្តបដិចត្តំ បុរេទព្យការេមា ចិយ អកាសិ៑ ពរេពា ឲពឌិចសំ ឧបដ្ឋាតំ ពត្វា ចត្តិត្វា រេពហិ ចិស្សជ្ជិយមារេតាបិ អដ្ឋាសិរេមច៑ រេឆទា “ពិញ្ចិ ចត្តព្ទាមតិ៑”តិ តំ បុច្ឆិស្ុ៑ រេសា “អាម, ភរេន្ត, ឲរេពត រេម ភិក្ខុតា សហ អញ្ញាចារំ បដិច្ច ចិចារេឝា អត្ថិ៑ រេសា មឝិ តំ ចត្វុ ឰឆាពត្វា អារេទារេចតិ, មឆាចិតិច្ឆយំ ត ចិតិច្ឆិតិពព្ទា”ត្តិ៑ រេឆទា “ឰសដំ ចត្វុ មឆាចិតិច្ឆយំ ត ចិតិច្ឆិតិព្យំ ត ចដ្ឋតិ៑”តិ អាហំសុ៑ រេសា “ឲចំ ពរិយរេត, ភរេន្ត, មម សាសរេត បតិដ្ឋា តត្តិ, មរេយ្យាំ បិបំ រេហាតុ, មា ព្យរេម្យាំ ចិតិច្ឆិតឆា”តិ៑ រេព រេពត តិប្បឹឞព្ទឃមាតា សម្បដិច្ឆិស្ុ៑ រេសា រេពសំ បដិញ្ញា ពរេហត្វា បុត តំ អាចារំ ពត្វា “សព្ទា ចិតយឆទាតំ សត្តិរេព តិដ្ឋិព”ត្តិ តំ ឆមុចាតិ សុដ្ឋពទំ អចមញ្ញារេត្តា ឞទុរេសត សមុឝាចរេពិ៑ ឆមុចាតិ “តិស្សរេក្កា អយំ ឌារេពា”តិ ពាចរេឝច តិក្លុមិត្វា រេឆទាតំ បរិចាទំ ភិក្ខុសហស្សំ ឧបសង្កមិត្វា អាហ – “តតុ, អាចុរេសា, ឰសដំ ចត្វុ មឆាឆម្មំ ចិតិច្ឆិតព្ទា, អរេតាសទារេបត្វា ឲច ចា អញ្ញាមញ្ញា អច្ចយំ រេឝសារេបត្វា សាមក្គិ ពាពព្ទា៑ ឰរេម បត រេឆទា រេតច ចត្វុ ចិតិច្ឆិតិស្ុ, ត សាមក្គិ អកំស្ុ៑ ពិំ តារេមព”ត្តិ? រេពបិ សុត្វា ព្យលិព្យអរេហស្ុំ – “ត្វត ពិញ្ចិ អាចទិរេយហិ ឌាពព”ត្តិ៑ ពរេពា អឆមុចាតិ ឰពាសំ លកិត្វា “ព្ទំ បុរេព្ទ ‘ចិតយឆទា ឌាតិស្សត្តិ៑’តិ ភលសិ៑ ឰទាតិ រេពសំ ចិតយឆទាតំ អារេទារេចហិ តំ ចត្វុ”ត្តិ ឆមុចាតិ បឹព្យឲត្វា “អញ្ញពរេក្ក បទាឌិរេពា ព្ទំ, មា តំ អាចារំ អាពច្ឆិ”តិ ចត្វា បក្កាមិ៑ ពរេពា ឆមុចាតិ រេឆរេទ ឧបសង្កមិត្វា “ព្យរេម្យាសាសតំ អតរេបក្ខិត្វា ‘អរេម្យាខ្ញបរេដ្ឋសិ បរិរេពារេសសឹ’តិ បុក្កលរេមច អរេបក្ខិព្វ, សាសតំ អទក្ខិត្វា បុក្កលំ ទក្ខិព្វ, អញ្ញពរេក្ក ឝាតិ ព្យមេ្យាំ ចិតិច្ឆយំ ចិតិច្ឆិតិព្យំ ត ចដ្ឋតិ, អញ្ញ បរិតិព្វារេពា ពស្សរេបិ ភកចា”តិ មហាសរេទ្ធត ពត្ថិត្វា “តដ្ឋំ សត្វ សាសត”ត្តិ បរិរេឝចមារេតា បក្កាមិ៑

អឆ រេលា រេព ភិក្ខុ សំចិក្កមាតសា “មយំ បុក្កលមតុរក្ខត្តា សាសតទពតំ រេសាព្ទុរេ បក្ខិបិម្ញា”តិ ក្យក្កុច្ចំ ឧប្បារេឝស្ុំ៑ រេព រេពរេតច ក្យក្កុរេច្ចត

ឧបហតាសយត្តា កាលំ កត្វា សគ្គេ និព្វត្តិតុមសក្កោន្តា ឯកាចរិយោ ហិមវតិ ហេមវតេ បព្វតេ និព្វត្តិ ហេមវតោ យក្ខោតិ នាមេន។ ទុតិយាចរិយោ មជ្ឈិមទេសេ សាតបព្វតេ សាតាគិរោតិ នាមេន។ តេបិ តេសំ បរិវារា កិញ្ច តេសំយេវ អនុវត្តិត្វា សគ្គេ និព្វត្តិតុមសក្កោន្តា តេសំ បរិវារា យក្ខាវ ហុត្វា និព្វត្តិំសុ។ តេសំ បន បច្ចយទាយកា គហដ្ឋា ទេវលោកេ និព្វត្តិំសុ។ ហេមវតសាតាគិរា អដ្ឋវីសតិយក្ខសេនាបតីនមព្ភន្តរា មហានុភាវា យក្ខរាជានោ អហេសុំ។

យក្ខសេនាបតីនញ្ច អយំ ធម្មតា – មាសេ មាសេ អដ្ឋ ទិវសានិ ធម្មវិនិច្ឆយត្ថំ ហិមវតិ មនោសិលាតលេ នាគវតិមណ្ឌបេ ទេវតានំ សន្និបាតោ ហោតិ, តត្ថ សន្និបតិតព្វន្តិ។ អថ សាតាគិរហេមវតា តស្មិំ សមាគមេ អញ្ញមញ្ញំ ទិស្វា សញ្ជានិំសុ – “ត្វំ, សម្ម, កុហិំ ឧប្បន្នោ, ត្វំ កុហិ”ន្តិ អត្តនោ អត្តនោ ឧប្បត្តិដ្ឋានញ្ច បុច្ឆិត្វា វិប្បដិសារិនោ អហេសុំ។ “នដ្ឋា មយំ, សម្ម, បុព្វេ វីសតិ វស្សសហស្សានិ សមណធម្មំ កត្វា ឯកំ បាបសហាយំ និស្សាយ យក្ខយោនិយំ ឧប្បន្នា, អម្ហាកំ បន បច្ចយទាយកា កាមាវចរទេវេសុ និព្វត្តា”តិ។ អថ សាតាគិរោ អាហ – “មារិស, ហិមវា នាម អច្ឆរិយព្ភុតសម្មតោ, កិញ្ចិ អច្ឆរិយំ ទិស្វា វា សុត្វា វា មមាបិ អារោចេយ្យាសី”តិ។ ហេមវតោបិ អាហ – “មារិស, មជ្ឈិមទេសោ នាម អច្ឆរិយព្ភុតសម្មតោ, កិញ្ចិ អច្ឆរិយំ ទិស្វា វា សុត្វា វា មមាបិ អារោចេយ្យាសី”តិ។ ឯវំ តេសុ ទ្វីសុ សហាយេសុ អញ្ញមញ្ញំ កតិកំ កត្វា, តមេវ ឧប្បត្តិំ អវិវជ្ជេត្វា វសមានេសុ ឯកំ ពុទ្ធន្តរំ វីតិវត្តំ, មហាបថវី ឯកយោជនតិគាវុតមត្តំ ឧស្សន្នា។

អថម្ហាកំ ពោធិសត្តោ ទីបង្ករបាទមូលេ កតបណិធានោ យាវ វេស្សន្តរជាតកំ, តាវ បារមិយោ បូរេត្វា, តុសិតភវនេ ឧប្បជ្ជិត្វា, តត្ថ យាវតាយុកំ ឋត្វា, ធម្មបទនិទានេ វុត្តនយេន ទេវតាហិ អាយាចិតោ បញ្ច មហាវិលោកនានិ វិលោកេត្វា, ទេវតានំ អារោចេត្វា, ទ្វត្តិំសាយ បុព្វនិមិត្តេសុ វត្តមានេសុ ឥធ បដិសន្ធិំ អគ្គហេសិ ទសសហស្សិលោកធាតុំ កម្បេត្វា។ តានិ ទិស្វាបិ ឥមេ រាជយក្ខា “ឥមិនា ការណេន និព្វត្តានី”តិ ន ជានិំសុ។ “វិទ្ធាបសុតត្តា នេវាគមំសុ”តិ ឯកេ។ ឯវំ តេសំ ជាតិយំ អភិនិក្ខមនេ ពោធិយញ្ច។ ធម្មចក្កប្បវត្តនេ បន បញ្ចវគ្គិយេ អាមន្តេត្វា ភគវតិ តិបរិវដ្ដំ ទ្វាទសាការំ វរធម្មចក្កំ បវត្តេន្តេ មហាភូមិចាលំ បុព្វនិមិត្តំ បាដិហារិយានិ ច ឯតេសំ ឯកោ សាតាគិរោយេវ បឋមំ អត្ថ។ និព្វត្តិការណញ្ច តេសំ ញត្វា សបរិសោ ភគវន្តំ ឧបសង្កម្ម ធម្មទេសនំ អស្សោសិ, ន ច កិញ្ចិ វិសេសំ អធិគច្ឆិ។ កស្មា? សោ ហិ ធម្មំ សុណន្តោ ហេមវតំ អនុស្សរិត្វា “អាគតោ នុ ខោ មេ សហាយកោ, នោ”តិ បរិសំ វោលោកេត្វា តំ អបស្សន្តោ “វញ្ចិតោ មេ សហាយោ, យោ ឯវំ វិចិត្រប្បដិភានំ ភគវតោ ធម្មទេសនំ ន សុណាតី”តិ វិក្ខិត្តចិត្តោ អហោសិ។ ភគវា ច អត្តេតេបិ ច ស្វរិយេ ទេសនំ ន និដ្ឋាបេសិ។

អថ សាតាគិរោ “សហាយំ គហេត្វា តេន សហាគម្ម ធម្មទេសនំ សោស្សាមី”តិ ហត្ថិយានអស្សយានគរុឡយានាទីនិ មាបេត្វា បញ្ចហិ យក្ខសតេហិ បរិវុតោ ហិមវន្តាភិមុខោ បាយាសិ, តទា ហេមវតោបិ។ យស្មា បដិសន្ធិជាតិ-អភិនិក្ខមន-ពោធិបរិនិព្វានេសុ ទ្វត្តិំស បុព្វនិមិត្តានិ ហុត្វាវ បតិវិគច្ឆន្តិ, ន ចិរដ្ឋិតិកានិ ហោន្តិ, ធម្មចក្កបវត្តនេ បន តានិ សវិសេសានិ ហុត្វា, ចិរតរំ ឋត្វា និរុជ្ឈន្តិ, តស្មា ហិមវតិ តំ អច្ឆរិយបាតុភាវំ ទិស្វា “យតោ អហំ ជាតោ, ន កទាចិ អយំ បព្វតោ ឯវំ អភិរាមោ ភូតបុព្វោ, ហន្ទ ទានិ មម សហាយំ គហេត្វា អាគម្ម តេន សហ ឥមំ បុប្ផសិរិំ អនុភវិស្សាមី”តិ តថេវ មជ្ឈិមទេសាភិមុខោ អាគច្ឆតិ។ តេ ឧភោបិ រាជគហស្ស ឧបរិ

សយាកត្វា អញ្ញាយញ្ញាស្ស អាកាយតកាការលំ បុច្ឆិស្ស ទេហយចតោតា អាហ – “ឃតោតា អហំ, យាវិស, ឌាតោតា, តាឃំ បត្តតោតា ឧចំ អកាលក្យស្សយិតេហិ ទុគ្គេហិ អភិវាទេយា ក្វតបុត្តោ, តស្មា ឧចំ បុប្បសិទិ តឃា សត្ថិ អត្យកចិស្សាយីតិ អាកោតាយីត្យ្តិ។ សាតាកិទោ អាហ – “ឌាតាសិ, បត, ត្វំ យាវិស, ឃេត កាទោលេត ត្វយំ អកាលបុប្បបិដិហាទិឃំ ឌាត”ត្តិ? “ត ឌាតាមិ, យាវិសា”តិ។ “ត្វយំ, យាវិស, បិដិហាទិឃំ ត ពេចល ហិយចទេត្តឃេច, អបិច ទោ បត ឆសសហស្សិលោកឆាត្យស្ស តិត្តាត្តំ, សប្វាសព្វត្ថោ លោពេ ក្ខប្បត្តោ, អជ្ជ ឆយ្ចក្កា បចទេត្តសិ, តេត កាទោលេតា”តិ។ ឧចំ សាតាកិទោ ទេហយចតស្ស ត្យក្តប្បាគំ កចេត្វា, តំ ភកចតោតា សត្តិកំ អាទេតត្យកាទោយា ត្វយំ កាចយាហ។ ពេចិ បត ទោតាយពោ ទេតិឃោ ចិហទេត្ត ភកចតិ អឃយេចយាហាតិ ភលាត្តិ “អជ្ជ បត្តទោសា”តិ។

៧៥៦។ តត្ថ អជ្ជាតិ អយំ ទត្តិត្តិទោចា បក្កកាលតតោតា បត្តទោសា, ក្ខបចសិតត្តតោតា ក្ខទេបិសទេឆា។ តីស្ស ចា ក្ខទេបិសទេឆស្ស អជ្ជ បត្តទោសា ក្ខទេបិសទេឆា, ត ចាត្យក្តសី ក្ខទេបិសទេឆា, ត សាយក្តិក្ខទេបិសទេឆា។ ឃស្មា ចា បិតិយោក្កេក្ខសអក្ខក្កាបចាសបត្តាត្តិឌិចសាឌីស្ស សព្វហុលេស្ស អទេត្តស្ស ក្ខទេបិសឆសទេក្ខ ចត្តតិ។ “អាឃាយាចុទេសា, កប្បិត, ក្ខទេបិសឆំ កយិស្សាយា”តិអាឌីស្ស ហិ បិតិយោក្កេក្ខទេស ក្ខទេបិសឆសទេក្ខ “ឧចំ អក្ខក្កសយត្តាកតោតា ទោ ចិសាទេ ក្ខទេបិសទេឆា ក្ខបចុទេត្ត”តិអាឌីស្ស (អ· តិ· ប៉·៣៦) បិលាតិបិតា ទេចទយលិអាឌិពោស្ស អក្ខទេក្កស្ស។ “ស្សក្តស្ស ទេច សគា ចក្យ, ស្សក្តស្សទេបិសទេឆា សគា”តិអាឌីស្ស (យ· តិ· ១·លិ៥) ក្ខបចាទេស។ “ក្ខទេបិសទេឆា តាយ តាកទាឌា”តិអាឌីស្ស (ឌី· តិ· ៦·៦៣៩; យ· តិ· ៦·៦៣ប៉) បត្តាត្តិឃំ។ “តឆហុទេបិសទេឆ បត្តទេស សីសំត្យាតស្សា”តិអាឌីស្ស (ឌី· តិ· ៦·ប៉ៃ; យ· តិ· ៦·៦ៃ៩) ឌិចទេស។ តស្មា អចទេសសត្តំ បដិក្កិបិត្វា អាសាត្យហិបុណ្ណយឌិចសំទេឃច តិឃាទេយទេត្តា អាហ – “អជ្ជ បត្តទោសា ក្ខទេបិសទេឆា”តិ។ បិដិបទោ ត្យតិទេឃាតិ ឧចំ កលិឃយាទេត អជ្ជ បត្តទោសា ឌិចទោសាតិ អទេត្វា។

ឌិចិ ភចាតិ ឌិត្តាតិ, ឌិត្តាតិ ឧត្ត អត្តិតិ ឌិត្តា។ កាតិ តាតិ? ទ្វបិតិ។ តតិត្យាទេត្តិ ទេឆចាតំ ឆសសហស្សិលោកឆាត្យទោតា សត្តិបតិតាតំ សទីទេចត្វាភទេលចិយាតប្បកាហិ អត្តាទិក្ខបក្កិលេសចិទហិតាឃ ចក្ខប្បកាឃ ច សកលឌប្បឌីទេបិ អលក្កតោតា អទេហាសិ។ ចិទេសសាលក្កតោតា ច បទេយចិស្សក្តិទេឆចស្ស ភកចតោតា សទីទប្បកាឃ។ តេតាហ “ឌិត្តា ទត្តិ ក្ខបក្ខិតា”តិ។

ឧចំ ទត្តិក្យលាចណ្ណតាបទេឆសតាបិ សហាឃស្ស ចិត្តប្បសាគំ ឌទេតទេត្តា ត្យក្តប្បាគំ កទេចត្វា អាហ “អទេតាយតាយំ សត្វាទំ, ហត្ថ បស្សាយ ទោកាតយ”ត្តិ។ តត្ថ អទេតាទេយហិ អលិយពោហិ សត្តាកាទបរិបូទេហិ ក្យលោហិ តាយំ អស្សាតិ អទេតាយតាទេយា។ តឆា ហិស្ស “ត្យត្តិត្យា សច្ចាតីតិ ត្យទេក្ខ, ទេទាទេឆតា បឌាឃាតិ ត្យទេក្ខ”តិអាឌិតា (យហាតិ· ១៥៦; ក្វត្យអតិ· បិទាឃតត្តតិកាចាតិទេក្ខស ៥លិ; បដិ· យ· ១·១៩៦) តទេឃត ត្យទេក្ខាតិ អទេតាទេយហិ ក្យលោហិ តាយំ, “ភក្កទាទោកាតិ ភកចា, ភក្កទេឆាទេសាតិ ភកចា”តិអាឌិតា (យហាតិ· ប៉ៃ) តទេឃត ច អទេតាទេយហិ ក្យលោហិ តាយំ។ ឧស តទេឃា “អទហំ សប្វាសព្វទេក្ខ ចិឌ្ឌាចទេលាសយ្យទេត្តា”តិអាឌីស្ស។ ឌិក្ខឆយ្ចិកាឌីស្ស អទេត្តស្ស ទេឆចយត្យទេស្ស អត្យសាសតិ “ត្វយំ បឌហឆ, ត្វយំ សយាឆាឃ ចត្តឆា”តិ សត្វា។ អបិច “សត្វា ភកចា សត្វចាទេហា, ឃឆា សត្វចាទេហា សទេត្ត កត្តាទំ តាទេទតី”តិអាឌិតា (យហាតិ· ១៥០) តិទេក្ខទេស ចុត្តតទេឃតាបិ សត្វា។ តំ អទេតាយតាយំ សត្វាទំ។ ហត្ថាតិ ត្យចសាតទេត្ត តិបិទោតា។ បស្សាយាតិ ទេតត អត្តាតំ សហ សក្កទេហត្វា បក្ខប្បត្តចចតំ។ ទោកាតយត្តិ ទោកាតយទោកាត្តា។ កិំ ចុត្តំ ទេហាតិ ? “សត្វា, ត សត្វា”តិ យា ចិយតិ អកាសិ, ឧកត្តត្យចសិតោតា ហុត្វាច ឧហិ បស្សាយ ទោកាតយត្តិ។

๑๕๔. เอวํ วุตฺเต เหมวโต “อยํ สาตาคิโร ‘อโนมนามํ สตฺถาร’นฺติ กเถนฺโต ตสฺส สตฺถุตฺตํ ปกาเสติ, สตฺถาโร จ ทุลฺลภา โลเก, สตฺถุปฏิญฺเญหิ ปูรณาทิสทิเสเหว โลโก อุปทฺทุโต. โส ปน ยทิ สตฺถา, อถ ตาทิลกฺขณปฺปตฺโต ภวิสฺสติ, เตน ตํ เอวํ ปริกฺขิสฺสามี”ติ จินฺเตตฺวา ตาทิลกฺขณํ ปุจฺฉนฺโต อาห – “กจฺจิ มโน”ติ.

ตตฺถ กจฺจีติ ปุจฺฉา. มโนติ จิตฺตํ. สุปณิหิโตติ สุฏฺฐุ ฐปิโต, อจโล อสมฺปเวธี. สพฺเพสุ ภูเตสุ สพฺพภูเตสุ. ตาทิโนติ ตาทิลกฺขณปฺปตฺตสฺเสว สโต. ปุจฺฉา เอว วา อยํ “โส เต สตฺถา สพฺพภูเตสุ ตาที, อุทาหุ โน”ติ. อิฏฺเฐ อนิฏฺเฐ จาติ เอวรูเป อารมฺมเณ. สงฺกปฺปาติ วิตกฺกา. วสีกตาติ วสํ คมิตา. กึ วุตฺตํ โหติ? ยํ ตฺวํ สตฺถารํ วเทสิ, ตสฺส เต สตฺถุโน กจฺจิ ตาทิลกฺขณปฺปตฺตสฺส สโต สพฺพภูเตสุ มโน สุปณิหิโต, อุทาหุ ยาว จลนปจฺจยํ น ลภติ, ตาว สุปณิหิโต วิย ขายติ. โส จ เต สตฺถา กจฺจิ สพฺพภูเตสุ สมจิตฺโต ตาที, อุทาหุ โน, เย จ โข อิฏฺฐานิฏฺเฐสุ อารมฺมเณสุ ราคโทสวเสน สงฺกปฺปา อุปฺปชฺเชยฺยุํ, ตฺยาสฺส กจฺจิ วสีกตา, อุทาหุ กทาจิ เตสมฺปิ วเสน วตฺตตีติ.

๑๕๕. ตโต สาตาคิโร ภควโต สพฺพญฺญุภาเว ววสิตฺวา สพฺเพ สพฺพญฺญุคุเณ อนุชานนฺโต อาห “มโน จสฺส สุปณิหิโต”ติอาทิ. ตตฺถ สุปณิหิโตติ สุฏฺฐุ ฐปิโต, ปถวีสโม อจิตฺตฏฺเฐน, สิเนรุสโม สุปฺปติฏฺฐิตาจลฏฺเฐน, อินฺทขีลสโม จตุทฺทิสวาตปรวาทิเวเคหิ อกมฺปิยฏฺเฐน. อนุทฺทิยฏฺฐานํ, ภควโต ฐาติ สพฺพาการสมฺปยุตฺตา สพฺพญฺญุตญฺญาณสฺส มโน สุปณิหิโต อจโล ภเวยฺย. ยสฺส ติรจฺฉานคตสฺสาปิ สราคาทิกาเล ฉทฺทนฺตนาคกุเล อุปฺปนฺนสฺส วธเกน สลฺเลน วิทฺธสฺส อจโล อโหสิ, วธเกปิ ตสฺมึ นปฺปทุสฺสิ, อญฺญทตฺถุ ตสฺเสว อตฺตโน ทนฺเต เฉตฺวา อทาสิ; ตถา มหากปิภูตสฺส มหติยา สิลาย สีเส ปหฏสฺสาปิ ตสฺเสว จ มคฺคํ ทสฺเสสิ; ตถา วิธุรปณฺฑิตภูตสฺส ปาเทสุ คเหตฺวา สฏฺฐิโยชเน กาฬปพฺพตปปาเต ปกฺขิตฺตสฺสาปิ อญฺญทตฺถุ ตสฺเสว อตฺถาย ธมฺมํ เทเสสิ. ตสฺมา สมฺเมว อาห สาตาคิโร – “มโน จสฺส สุปณิหิโต”ติ.

สพฺพภูเตสุตาทิโนติ สพฺพสตฺเตสุ ตาทิลกฺขณปฺปตฺตสฺเสว สโต มโน สุปณิหิโต, น ยาว ปจฺจยํ น ลภตีติ อตฺโถ. ตตฺถ ภควโต ตาทิลกฺขณํ ปญฺจธา เวทิตพฺพํ. ยถาห –

“ภควา ปญฺจหากาเรหิ ตาที, อิฏฺฐานิฏฺเฐ ตาที, จตฺตาวีติ ตาที, มุตฺตาวีติ ตาที, ติณฺณาวีติ ตาที, ตนฺนิทฺเทสาติ ตาที. กถํ ภควา อิฏฺฐานิฏฺเฐ ตาที? ภควา ลาเภปิ ตาที”ติ (มหานิ. ๑๘).

เอวมาทิ สพฺพํ นิทฺเทเส วุตฺตนเยเนว คเหตพฺพํ. ลาภาทโย จ ตสฺส มหาอฏฺฐกถายํ วิตฺถาริตนเยน เวทิตพฺพา. “ปุจฺฉา เอว วา อยํ. โส เต สตฺถา สพฺพภูเตสุ ตาที, อุทาหุ โน”ติ อิมสฺมึปิ วิกปฺเป สพฺพภูเตสุ สมจิตฺตตาย ตาที อมฺหากํ สตฺถาติ อตฺโถ. อยโญฺญ ภควา สุขูปสํหารกามตาย ทุกฺขาปนยกามตาย จ สพฺพสตฺเตสุ สมจิตฺโต, ยาทิโส อตฺตนิ, ตาทิโส ปเรสุ, ยาทิโส มาตริ

ມຫາມາຍາຍ, ຕາທິເສາ ຈິຎ຺ຈມາຓວິກາຍ, ຍາທິເສາ ປິຕຣິ ສຸເທ຺ຘາທເນ, ຕາທິເສາ ສຸປ຺ປພຸເທ຺ຘ, ຍາທິເສາ ປຸເຕ຺ຕ ຣາຫຸເລ, ຕາທິເສາ ວຘເກສຸ ເທວທຕ຺ຕຘນປາລກອງ຺ຄຸລິມາລາທີສຸ ສເທວເກ ເລາເກປິ ຕາທີ. ຕສ຺ມາ ສມ຺ມເທວາຫ ສາຕາຄິເຣາ – “ສພ຺ພຠູເຕສຸ ຕາທິເນາ”ຕິ.

ອເຖາ ອິເຏ຺ຐ ອນິເຏ຺ຐ ຈາຕິ. ເອຕ຺ຖ ປນ ເອວໍ ອເຕ຺ຖາ ວຸເຕ຺ຕາ – ຍໍ ກິຎ຺ຈິ ອິຏ຺ຐໍ ວາ ອນິຏ຺ຐໍ ວາ ອາຣມ຺ມຓໍ, ສພ຺ພປ຺ປກາເຣຫິ ຕຕ຺ຖ ເຍ ຣາຄເທາສວເສນ ສງ຺ກປ຺ປາ ອຸປ຺ປເຊ຺ຊຍ຺ຍຸໍ, ຕ຺ຍາສ຺ສ ອຕ຺ຕເນາ ມເຄ຺ຄນ ຣາຄາທີນໍ ປຫີນຕ຺ຕາ ວສີກຕາ, ນ ກທາຈິ ເຕສໍ ວເສ ວຕ຺ຕຕິ. ເສາ ຫິ ຠຄວາ ອນາວິລສງ຺ກເປ຺ປາ ສຸວິມຸຕ຺ຕຈິເຕ຺ຕາ ສຸວິມຸຕ຺ຕປເຎ຺ຎາຕິ. ເອຕ຺ຖ ຈ ສຸປຓິຫິຕມນຕາຍ ອເຍານິເສາມນສິກາຣາພາເວາ ວຸເຕ຺ຕາ. ສພ຺ພຠູເຕສຸ ທຸຏ຺ຐາທຸເຏ຺ຐຫິ ເສາ ຍຕ຺ຕ ກເຣຍ຺ຍ, ຕໍ ສຕ຺ຕສງ຺ຂາເຣສຸ ທຸວິຘາຣມ຺ມຓໍ ວຸຕ຺ຕໍ. ສງ຺ກປ຺ປວສີກາເຣນ ຕສ຺ມິໍ ອາຣມ຺ມເຓ ຕສ຺ສ ມນສິກາຣາພາວເຕາ ກິເລສປ຺ປຫານໍ ວຸຕ຺ຕໍ. ສຸປຓິຫິຕມນຕາຍ ຈ ມເນາສມາຈາຣສຸທ຺ທິ, ສພ຺ພຠູເຕສຸ ຕາທິຕາຍ ກາຍສມາຈາຣສຸທ຺ທິ, ສງ຺ກປ຺ປວສີກາເຣນ ວິຕກ຺ກມູລກຕ຺ຕາ ວາຈາຍ ວຈີສມາຈາຣສຸທ຺ທິ. ຕຖາ ສຸປຓິຫິຕມນຕາຍ ເລາພາທິສພ຺ພເທາສາພາເວາ, ສພ຺ພຠູເຕສຸ ຕາທິຕາຍ ເມຕ຺ຕາທິຄຸຓສມ຺ປທາ, ສງ຺ກປ຺ປວສີກາເຣນ ປຏິກູເລ ອປ຺ປຏິກູລສເຎ຺ຎິຕາທິເພທາ ອຣິຍິທ຺ທິ, ຕາຍ ຈສ຺ສ ສພ຺ພຎ຺ຎຸຕາກາເຣາ ວຸເຕ຺ຕາ ເຫາຕີຕິ ເວທິຕເພ຺ພາ.

໑໓໕. ເອວໍ ເຫມວເຕາ ປຸເພ຺ພ ມເນາທ຺ວາຣວເສເນວ ຕາທິພາວໍ ປຸຈ຺ຈິຕ຺ວາ ຕຎ຺ຈ ປຏິຊານນ຺ຕມ຺ປິ ສຸຕ຺ວາ ທຬ຺ຫີກມ຺ມຕ຺ຖໍ ປຸນາປິ ທ຺ວາຣຕ຺ຕຍວເສນາປິ, ປຸເພ຺ພ ຈ ສງ຺ເຂເປນ ກາຍວຈີມເນາທ຺ວາຣສຸທ຺ທິໍ ປຸຈ຺ຈິຕ຺ວາ ຕຎ຺ຈ ປຏິຊານນ຺ຕມ຺ປິ ສຸຕ຺ວາ ທຬ຺ຫີກມ຺ມຕ຺ຖເມວ ວິຕ຺ຖາເຣນາປິ ປຸຈ຺ຈເນ຺ຕາ ອາຫ “ກຈ຺ຈິ ອທິນ຺ນ”ນ຺ຕິ. ຕຕ຺ຖ ກາຍາປຕ຺ຕິຖູລຕ຺ຕາຍ ປຖມໍ ອທິນ຺ນາທານວິຣຕິໍ ປຸຈ຺ຈຕິ. ອາຣາ ປມາທມ຺ຫາຕິ ປຎ຺ຈສຸ ກາມຄຸເຓສຸ ຈິຕ຺ຕເວາສ຺ສຄ຺ຄເຕາ ທູຣີພາເວນ ອພ຺ຣຫ຺ມຈຣິຍວິຣຕິໍ ປຸຈ຺ຈຕິ. “ອາຣາ ປມາທມ຺ຫາ”ຕິປິ ປຐນ຺ຕິ, ອາຣາ ມາຕຸຄາມາຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ເຫາຕິ. ຌານໍ ນ ຣິຎ຺ຈຕີຕິ ຌານິກາ ປນ ຕສ຺ສາເຍວ ຕິວິຘາຍ ກາຍທຸຈ຺ຈຣິຕວິຣຕິຍາ ພລວພາວໍ ປຸຈ຺ຈຕິ. ຌານຍຸຕ຺ຕສ຺ສ ຫິ ວິຣຕິ ພລວຕີ ເຫາຕີຕິ.

໑໓໖. ອຖ ສາຕາຄິເຣາ ຍສ຺ມາ ຠຄວາ ນ ເກວລໍ ເອຕຣຫິ, ອຕີເຕປິ ອທ຺ທາເນ ທີຄຣຕ຺ຕໍ ອທິນ຺ນາທານາທີຫິ ປຏິວິເຣຕາ, ຕສ຺ມາ ຕສ຺ສາເຍວ ຈ ວິຣຕິຍາ ອານຸພາເວນ ຕໍ ຕໍ ມຫາປຸຣິສລກ຺ຂຓໍ ປຏິລພິ, ສເທວເກ ຈສ຺ສ ເລາເກ “ອທິນ຺ນາທານາ ປຏິວິເຣຕາ ສມເຓາ ເຄາຕເມາ”ຕິອາທິນາ ນເຍນ ວຓ຺ຓໍ ຠາສຕິ. ຕສ຺ມາ ວິປ຺ປສນ຺ນາຍ ວາຈາຍ ສີຫນາທໍ ນທເນ຺ຕາ ອາຫ “ນ ເສາ ອທິນ຺ນໍ ອາທິຍຕີ”ຕິ. ຕໍ ອເຕ຺ຖາ ປາກເຏາເຍວ. ອິມິສ຺ສາປິ ຄາຖາຍ ຕຕິຍປເທ “ປມາທມ຺ຫາ”ຕິ ວຕ຺ວາ ປເຐ. ຈຕຸຕ຺ຖປເທ ຈ ຌານໍ ນ ຣິຎ຺ຈຕີຕິ ຌານໍ ຣິຕ຺ຕກໍ ສຸຎ຺ຎກໍ ນ ກເຣາຕິ, ນ ປຣິຈ຺ຈຊຕີຕິ ອເຕ຺ຖາ ເວທິຕເພ຺ພາ.

໑໓໗. ເອວໍ ກາຍທ຺ວາເຣ ສຸທ຺ທິໍ ສຸຕ຺ວາ ອິທານິ ວຈີທ຺ວາເຣ ສຸທ຺ທິໍ ປຸຈ຺ຈເນ຺ຕາ ອາຫ – “ກຈ຺ຈິ ມຸສາ ນ ຠຓຕີ”ຕິ. ເອຕ຺ຖ ຂີຓາຕີຕິ ຂີເຓາ, ວິຫິໍສຕິ ພາເຘຕີຕິ ອເຕ຺ຖາ. ວາຈາຍ ປເຖາ ພ຺ຍປ຺ເຖາ, ຂີເຓາ ພ຺ຍປ຺ເຖາ ອສ຺ສາຕິ ຂີຓພ຺ຍປ຺ເຖາ. ຕໍ ນ-ກາເຣນ ປຏິເສເຘຕ຺ວາ ປຸຈ຺ຈຕິ “ນ ຂີຓພ຺ຍປ຺ເຖາ”ຕິ, ນ ຜຣຸສວາເຈາຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ເຫາຕິ. “ນາຂີຓພ຺ຍປ຺ເຖາ”ຕິປິ ປຐນ຺ຕິ, ນ ອຂີຓວຈເນາຕິ ອເຕ຺ຖາ. ຜຣຸສວຈນຎ຺ຫິ ປເຣສໍ ຫທເຍ ອຂີຍມານໍ ຕິຏ຺ຐຕິ. ຕາທິສຎ຺ຈ ກິຎ຺ຈິ ນ ເສາຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ເຫາຕິ. ວິຠູຕີຕິ ວິນາເສາ, ວິຠູຕິໍ ກາສຕິ ກເຣາຕີ ວາຕິ ວິຠູຕິກໍ, ວິຠູຕິກເມວ ເວຠູຕິກໍ, ເວຠູຕິຍນ຺ຕິປິ ວຸຈ຺ຈຕິ, ເປສຸເຎ຺ຎສ຺ເສຕໍ ອຘິວຈນໍ. ຕຎ຺ຫິ ປິຍວິນາພາວກຣເຓນ ອຎ຺ຎມຎ຺ຎເຕາ ເພທເຕ ວິນາສໍ ກເຣາຕິ. ເສສໍ

ឧត្តានត្ថមេវ.

១៨៩. អថ សាតាកិរោ ឃស្មា ករចា ត រោចល់ ឲ្យាទហិ, អតីតេបិ អដ្ឋានេ ឌីឈទត្តិ យុសាចាគាឌីហិ បដិចិទរេតា, តស្សា តស្សាមេឃច ច ចិទតិឃា អាត្មការចេត តំ តំ យហាបុរិសលក្ខណំ បដិលភិ, សភេចពោ ចស្ស លេខិកោ "យុសាចាគា បដិចិទរេតា សយណោ កោតរេយា"តិ ចណ្ឌិ ការសតិ. តស្មា ចិស្សជ្ជាយ ចាចាយ សីហនាគំ គេកេត្តា អាហ, "យុសា ច រសា ត ករណី"តិ. តត្ថ យុសាតិ ចិតិឆាយ ឌិជ្ជាឌីតិ បរចិរំចាគតចចតំ. តំ រសា ត ករណតិ. ទុតិឃបិរេគ បត បផយត្ថចរេសត ត លឹណញ្យប្យរេឆាតិ, ទុតិឃត្ថចរេសត តាលឹណញ្យប្យរេឆាតិ បិរេធា. ចត្យត្ថបិរេគ យត្តាតិ បញ្ញា ទុច្ចតិ. ករចា ឃស្មា តាឃ យត្តាឃ បរិច្ឆិន្ទិត្វា អត្ថមេច ការសតិ អត្ថរេតា អតរេបតចចតំ, ត សយ្សំ. អញ្ញាណបុរេក្ខារេញ្ញាតិរេត្តកចចតំ ញុដ្ឋាតំ តត្តិ. តស្មា អាហ – "យត្តា អត្ថំ រសា ការសតី"តិ. រសសមេត្ថ បិរេកដមេវ.

១៩០. ឲុចំ ចតីគ្គារសុទ្ធិយ្យិ សុត្វា ញ្ចកាតិ យរេតាគ្គារសុទ្ធិ បុច្ឆរេត្តា អាហ "កដ្ឋិ ត រជ្ជតិ ការេយស្ម"តិ. តត្ថ កាយាតិ ចត្ថុកាយា. រេតស្ស កិរេលសការេយត ត រជ្ជតីតិ បុច្ឆរេត្តា អតក្កិញ្ញាលុតំ បុច្ឆតិ. អតាចិលក្តិ បុច្ឆរេត្តា ញ្យាបិរេគត អាចិលកាចំ សគ្គាឃ អញ្យាបិរេគតំ បុច្ឆតិ. រេយាហំ អតិក្កុរេត្តាតិ បុច្ឆរេត្តា រេឃត រេយារេហត ម្ភូរេហា យិន្ធាឌីឌ្ជិ កល្យាតិ, តស្សាតិក្កុមេយត សយ្ញាឌីឌ្ជិតំ បុច្ឆតិ. ឆមេស្សុ ចក្ខុយាតិ បុច្ឆរេត្តា សត្តាឆមេស្សុ អប្បដិហតស្ស ញាណចក្ខុរេតា, បញ្ចចក្ខុចិសរេឃស្ស ចា ឆមេស្សុ បញ្ចក្ខុយ្យិ ចក្ខុំ ចរេសត សត្តញ្ញាតំ បុច្ឆតិ "គ្គារត្តយបរិសុទ្ធិឃាបិ សត្តញ្ញា ត រេហាតី"តិ ចិន្តេត្វា.

១៩១. អថ សាតាកិរោ ឃស្មា ករចា អប្បត្វាច អរហត្តំ អគាកាយិយេក្កត កាយរាកញ្យាបិគាតំ បហីតត្វា រេគច ការេយស្ស រជ្ជតិ, ត ញ្យាបិរេគត អាចិលចិរេត្វា, រេសាតាបត្តិយេក្កតេច ច យិន្ធាឌីឌ្ជិបច្ចយស្ស សច្ចបដិន្ធាគការេយាហស្ស បហីតត្វា រេយាហំ អតិក្កុរេត្តា, សាយច្ចសច្ចាតិ អភិសម្ពុទ្ធិត្វា ញុរេទ្ធាតិ ចិរេយាក្លត្តិកំ គាយំ ឃឆាទុត្តាតិ ច ចក្ខុតិ បដិលភិ, តស្មា តស្ស យរេតាគ្គារសុទ្ធិ សត្តញ្ញាតញ្ច វុណ្ណរេសរេត្តា អាហ "ត រសា រជ្ជតិ ការេយស្ម"តិ.

១៩២. ឲុចំ រេហយចរេតា ករចរេតា គ្គារត្តយបរិសុទ្ធិ សត្តញ្ញាតញ្ច សុត្វា ហរេដ្ឋា វុគរេក្កា អតីតឌាតិយំ ឌាឃុសច្ចចិសគាឃ បញ្ញាឃ អសជ្ជមាតចចតប្បរេឆា ហុត្វា អច្ឆរិយព្ភុតរូរេប សត្តញ្ញាក្ខុរេណ រេសាតុការេយា អាហ "កដ្ឋិ ចិជ្ជាឃ សម្បរេត្តា"តិ. តត្ថ ចិជ្ជាឃ សម្បរេត្តាតិ ញ្ចយិតា ឥស្សតសម្បត្តិ បុច្ឆតិ, សំសុទ្ធចាររេណាតិ ញ្ចយិតា កាយតសម្បត្តិ. ល្កច្ចរេសត រេចត្ថ ឌីឈំ កត្វា ចាការេយាហ, សំសុទ្ធចររេណាតិ អត្ថោ. អាសចា លីណាតិ ញ្ចយិតា ឲុតាឃ ឥស្សតកាយតសម្បត្តិឃា បត្តព្វាឃ អាសចក្ខយសញ្ញិតាឃ បផយតិព្វាតឆាត្យឃា បត្តិំ បុច្ឆតិ, តត្ថិ បុតព្ភរេចាតិ ញ្ចយិតា ទុតិឃតិព្វាតឆាត្យបត្តិសយត្ថំ, បច្ចរេចក្ខណញាណេណត ចា បរេយស្សាសប្បត្តិំ ញាត្វា ដិតកាចំ.

១៩៣. តរេតា ឃា ឲុសា "រេសា អរេតកចិហិតំ បុរេព្ពតិចាស"ន្តិអាឌិតា (យ. តិ. ១.៣២) តរេឃត កឃរេកទចាឌីស្សុ តិចិឆា, "រេសា ឲុចំ សយាហិរេត ចិរេត្ត...រប... អាគេតព្ពប្បរេត្ត ញាណឥស្សតាឃ ចិត្តំ អភិតីហរតី"តិអាឌិតា (ឌី. តិ. ១.២៨៤) តរេឃត អដ្ឋជ្ជាឌីស្សុ អដ្ឋចិឆា ចិជ្ជា ទុត្តា, តាឃ ឃស្មា សត្តាឃបិ សត្តាការសម្បត្តាឃ ករចា វុរេបរេតា. ឃរេទ្ធាតំ "ញ្ចឆ, យហាគាយ, អរិឃសាចរេកា សីលសម្បរេត្តា

ហោតិ, ព្ភន្តិយេហុ ក្ស្តន្ទានេ ហោតិ, កោដេត យត្តញ្ញា ហោតិ , ជាករិយំ អត្ថយុត្តា ហោតិ, បត្តហិ បទ្ធយ្ទេហិ បយត្តាកេតា ហោតិ, ចតុត្ថំ សោភតំ អាកិចេតបិកាតំ ជិដ្ឋផល្ទប្បចិហាទាតំ តិកាយលាកឹ ហោតី”តិ ឲចំ វ្ហិ្ចិត្វា “កចញ្ញា, យហាតាយ, អរិយបាចកោ បឹលបយ្យេត្តា ហោតី”តិអាឌិតា (យ៑ តិ៑ ១៑១៖) តយេត សេឲសុត្ត តិដ្ឋិដំ បត្តុរបប្បកេជំ ចរ៉ោ៑ តញ្ញា យទ្ធា បត្ឋាបក្កិលេបប្បហាតេត កកចតោ អតិចិយ ឋិសុត្តិ៑ យេបិយ កាយាបចាឌយោ ចត្តារោ អាបចា, តោបិ យទ្ធា បតេត្ត បបរិចារា បចាបតា កកចតោ ពីណា៑ យទ្ធា ច ព្ភយាឃ ចិន្ថាចរលាបយ្យគាឃ ពីណាបចោ ហុត្វា តគា កកចា “តត្តិ ឌាតិ បុតត្ថុចោ”តិ បច្ចុចក្ខិត្វា ជិតោ, តទ្ធា បាតាកិរោ កកចតោ បត្តញ្ញាកាចេ ញចបាយេត បយុប្បាហិតហគយោ បតេត្តបិ ក្សលោ អត្ថខាតេត្តា អាហ “ចិន្ថាឃ ចេច បយ្យេត្តា”តិ៑

១៩៖៑ តតោ ហេយចតោ “បយ្ទាបយ្ទុត្តា កកចា”តិ កកចតិ តិក្កត្តា ហុត្វា អាកាសេ ជិតោយេច កកចត្តំ បឋិបេត្តា បាតាកិរញ្ញា អាទាឆេត្តា អាហ “បយ្យត្តំ យុតិតោ ចិត្ត”ន្តិ៑ តប្បុត្វា – បយ្យត្តំ យុតិតោ ចិត្តំ, “យតោ ចប្ប ឋុបលិហិតោ”តិ ឲត្ត ចុត្តតាឌិកាចេត បុណ្ណិ បយ្យណ្ណិ, “ត សោ អជិត្តំ អាឌិយតី”តិ ឲត្ត ចុត្តកាឃកយុតា, “ត សោ ទជ្ជតិ កាយេស្ម”តិ ឲត្ត ចុត្តយតោកយុតា ច បុណ្ណិ បយ្យណ្ណិ, “យុសា ច សោ ត កលតី”តិ ឲត្ត ចុត្តញ្យប្បចេត ច ចឌីកយុតាតិ ចុត្តំ ហោតិ៑ ឲចំ បយ្យត្តចិត្តញ្ញា អត្ថុត្តទាឃ ចិន្ថាចរលាបយ្យគាឃ បយ្យត្តុត្តា ចិន្ថាចរលាបយ្យត្តញ្ញា ព្ភយេហិ ក្សលោហិ “យតោ ចប្ប ឋុបលិហិតោ”តិអាឌិតា តយេត ឆយ្ទតោ តំ បឋិបបិ, បកាចតោ តន្តុតោ ក្វតោ ឲច តំ បឋិបបិ, ត ពោចលំ បទ្ធាយត្តកោភាតិ ឌប្បតិ៑

១៩ទ៍-១៩៩៑ តតោ បាតាកិរោបិ “ឲចយេតំ, យារិប, ឋុជ្ជ តយា គោតញ្ញា អត្ថយោឌិតញ្ញា”តិ អឆិប្បាយេត តយេច ឋិទាឆេត្តា អាហ – “បយ្យត្តំ យុតិតោ...បេ... ឆយ្ទតោ អត្ថយោឌឹ”តិ៑ ឲចញ្ញា បត ចត្វា បុត កកចតោ ឌប្បេត តំ អកិត្តចឃយាតោ អាហ “បយ្យត្តំ...បេ... ហត្ថ បប្បាយ កោតយ”ន្តិ៑

១៩លិ៑ អឆ ហេយចតោ អត្តតោ អកិទុចិតក្សលោហិ បុរិយជាតិតាហុបច្ចពលេត កកចត្តំ អកិត្ថុតេត្តា បាតាកិរំ អាហ – “ឲលិឌដ្ឋ...បេ... ឲហិ បប្បាយ កោតយ”ន្តិ៑ តប្បុត្វា – ឲលិយិកេប្បច ឌដ្ឋា អប្បាតិ ឲលិឌដ្ឋោ៑ ព្យន្ទាតញ្ញាឲលិយិកេប្បច អត្ថបុព្ពចដ្ឋា ឌដ្ឋា ហោន្តិ, ត បុទតោ តិយុំបា បន្តុតោ ឋុឋុយារក្ខិ្ឋ ចិឃ វ្ហុយាតា៑ កិបា ច ព្យន្ទា ហោន្តិ ឌីឃទេប្បបយចដ្ឋិតឃុត្តដ្ឋានេតុ តឆាទុបិឃ អក្កបច្ចក្កបយ្យត្តិឃា, ត ចឌេបុរិបា ចិឃ ឆ្វលា៑ បញ្ញាឃ ចិលិលិតកិលេបត្តា ចា កិបា៑ អញ្ញត្តិកតាហិទេបត្តចិក្ខិបតតោ ឌីទា៑ ឲកាបតកោឌិតាឃ បរិយិតកោឌិតាឃ ច អប្បាហារា, ត វ្ហុត្តិយត្តាលេបកោឌិតាឃ៑ យឆាហ –

“អហំ ខោ បត, វ្ហុគាយិ, អប្បេកគា ព្ភយិតា បតេត្តត បយតិត្តិកយ្យិ ក្វញ្ជាយិ, កិឃ្យាបិ ក្វញ្ជាយិ៑ ‘អប្បាហារោ បយលោ កោតយោ អប្បាហារតាឃ ច ចណ្ណចាឌឹ’តិ ព្ភតិ ចេ យំ, វ្ហុគាយិ, បាចកា បក្កទេឃ្យុ, កទុំ កទេឃ្យុ, យាតេឃ្យុ, ប្អុជេឃ្យុ, បក្កុត្វា, កទុំ កត្វា, វ្ហុបតិប្បាឃ ចិហទេឃ្យុ៑ យេ តោ, វ្ហុគាយិ, យយ បាចកា កោបកាហារាបិ អឌ្ឍកោបកាហារាបិ ពេលុចាហារាបិ អឌ្ឍពេលុចាហារាបិ, ត យំ តោ ព្ភយិតា ឆយ្ទេត បក្កទេឃ្យុ...បេ... វ្ហុបតិប្បាឃ ចិហទេឃ្យុ”ន្តិ (យ៑ តិ៑ ១៑១៖១)៑

អាហារេ លត្ថុរាកាការេចត អនេលីលុបិ អដ្ឋកថាយត្តាកថំ អាហារំ អាហារេន្តិ នេយាតេឈ្យាសយ្យត្តិយា យុតិតោ៉ អតកាទិកតាយ ចិទេចកតិត្ថយាតសតាយ ច ចេត ឈាយន្តិ៍ នេតាភាហ នេហយចនេតា ឃនេក្លា “ឧហិឌ្ឈៃ…នេប… ឧហិ បស្សាយ គោតយ”ន្តិ៍

១៩៥៉ ឧចន្ទា ចន្ទា បុត តយ្យ កាចនេតា សន្តិកេ ឍម្មំ នេសាតុកាយតាយ “សីហំ នេចកេចនេ”ន្តិ ព្ភយំ កាឆយាហ៉ តស្សនេត្វា – សីហំចាតិ គុរាយឌដ្ឋេត លយតដ្ឋេត តិក្ខឃដ្ឋេត ច គេឃនេសីហសឌឹង៉ ឃាយ តញ្ហាយ “តញ្ហាគុតិនេយា បុរិនេសា”តិ ចុច្ចតិ, តស្សា អភាវេចត ឧកេចនេ, ឧកិស្សា លេខិកឆាតុយា ត្ថិត្ថិ ឥុទ្ធាតំ អត្ថុប្បត្តិតាបិ ឧកេចនេ៉ លក្កុចិសាលស្វតេត្ត ចុត្តគេឃតាបិ នេចត្ត ថំ ថំ អនេត្វា ឌដ្ឋនេត្ថា៉ តាកត្តិ បុតព្ភចំ នេតច កត្តារំ តាកត្តារំ អឆ ចា អាកុំ ត គេទាតីតិបិ តាក ោ៉ ពលចាតិបិ តាក ោ៉ ថំ តាកា៉ កាកេយស្វ អតនេបក្លិតត្តិ ត្ថិស្វបិ កាកេយស្វ លត្ថុរាកាការេចត អតនេបក្លិតំ ដ្ឋបយក្កម្ម បុទ្ធាយ, យចុបិសប្បនេយាចតត្តិ ថំ ឧចទ្ទុបំ យនេហសិ ដ្ឋបយក្កមិត្វា នេតក្ខយកចដ្ឋស្ស យចុបិសស្ស បនេយាចតំ ចិចង្ក តិក្ខាតំ បុទ្ធាយ៉ នេឃត ចា ដ្ឋបិនេឃត គុក្កបយុឌឃយក្ខាតា យចុបិសា បយុច្ចតិ, ថំ យចុបិសប្បនេយាចតំ បុទ្ធាយាតិ៉ ព្ភយំ កាឆំ នេហយចនេតា សាតាកិនេប្ផ សាតាកិរបរិសប្ផ អត្តនេតា បរិសប្ផ សគ្គាយ អាហ៉

នេតត នេលា បត សយនេឃត អាសាត្យហិតក្កត្តំ ឈោសិថំ អនេហាសិ៉ អឆ សយត្តនេតា អលក្កតបឌឃនេត្ត ឌេចភការេ សិទ៉ំ បច្ចុរការត្តិ ចិឃ រាឌកេហ កាញច្រ៉ា ភាយ កុទ្ទឈោទិកា ដ្ឋបិសិកា បិសាឌយាទុឃ្យាសិហបក្ខារំ ចិចទិត្វា កត្តបរិស្សយំ ចិនេភាដេត្តិ សចាតប្បនេឌស ដ្ឋត្តុក្កហលត្វំ ឌិតា នេតសំ ឃក្ខនេសតាបតីតំ ថំ ត្ថុទ្ធុកលបឌឹសឃុត្តំ កឆំ អាឌិយត្ថបរិនេយាសាតនេតា អនេស្សាសិ៉ ស្វត្វា ច “ឧចំ ចិចិឆកុលាសយត្តាកតា ត្ថុទ្ធ”តិ ត្ថុទ្ធារយុលំ បីតិ ដ្ឋប្បាឌេត្វា តាយ តិចទហាតិ ចិក្កុមនេត្វា តនេត្វច ឌិតា នេសាតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋាសិ៉ តនេតា ឧច កាចតា “ឧតឌក្កុំ, កិក្កុចេ, យយ សាចិកាតំ ដ្ឋបិសិកាតំ អត្ថុស្សចប្បយត្តាតំ, ឃឌិឆំ កាញច្រ៉ា ដ្ឋបិសិកា កុទ្ទឈោទិកា”តិ (អ៉ តិ៉ ១៉៧៩លិ) ឧតឌេក្ក ឌបិតា៉

១៩៦៉ នេតបិ ឃក្ខនេសតាបតនេយា សហស្សឃក្ខបរិចារា យឌ្ឍឃាយសយនេឃ ព្ភសិបតាតំ បត្វា, ឍម្មចក្កប្បចត្តិតបល្លេដ្ឋនេតច តិសិន្ធ៉ កាចត្ត ដ្ឋបយក្កម្ម ចត្តិត្វា, ព្ភយាឃ កាឆាយ កាចត្ត អតិត្វចិត្វា ឆ្លកាសយការឃិស្វ “អក្លាតារំ បចត្តារ”ន្តិ៍ តស្សនេត្វា – ឌនេបត្វា តញ្ហាតេក្ខយនេក ឆនេម្ម “ព្ភឌិ នេលា បត, កិក្កុចេ, គុក្កុ អទិឃសត្វ”ន្តិអាឌិតា (សំ៉ តិ៉ ៥៉១០៤១; យហាច៉ ១៣) តនេឃត សត្វាតំ ចចត្វាតកាឆាយ អក្លាតារំ, “‘ថំ នេលា បតិឌិ គុក្កុ អទិឃសត្វំ បរិនេញ្ញាយ្យ’ន្តិ នេយ កិក្កុចេ”តិអាឌិតា តនេឃត នេតស្វ កិច្ចញាណកតញាណប្បចត្តនេតត បចត្តារំ៉ នេឃ ចា ឆម្មា ឃឆា នេចាហទិតត្តា, នេតស្វ តឆា នេចាហារកាឆនេតត អក្លាតារំ, នេតសំនេឃច ឆម្មាតំ សត្តាតុទ្ធបនេតា បចត្តារំ៉ ដ្ឋឈុដ្ឋិតត្ថាចិបក្តិតត្ថាតំ ចា ឌេសតាយ អក្លាតារំ, តេឃ្យាតំ បឌិបិឌនេតត បចត្តារំ៉ ដ្ឋដ្ឋុសត ចា អក្លាតារំ, ចិកទ្ធត នេតហិ នេតហិ បការេហិ ចចតនេតា បចត្តារំ៉ នេឍឌិបក្លិយាតំ ចា សលក្កុលកឆនេតត អក្លាតារំ, សត្វាតំ ចិត្តសត្តារត បចត្តនេតត បចត្តារំ៉ សឌ្ឍបនេតា ចា តីហិ បរិចដ្ឋេហិ សត្វាតំ កឆនេតត អក្លាតារំ, ចិត្តារនេតា បចត្តារំ៉ “សង្គិត្តិឃំ ឆម្មា, ថំ ឆម្មំ បចនេត្តតីតិ ឆម្មចក្ក”ន្តិ (បឌិ៉ យ៉ ២៉៣០) ឧចយាឌិតា បឌិសម្ភិទាតនេឃត ចិត្តារិតស្ស ឆម្មចក្កស្ស បចត្តកនេតា បចត្តារំ៉

សត្ថឆម្មាតត្តិ ចតុក្ខយកឆម្មាតំ៉ បិរេកុត្តិ លហាការេហិ បិរំ កថំ អតិត្តាយ, បរិត្តាយ, បហាតេត, ភាចតាយ, សច្ឆិកិរិយាយ,

ᩈᨾᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ᪨ ᩈᩮᩣ ᩉᩥ ᨿᨴᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᩋᨽᩥᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᨸᩣᩁᩥᨸᩪᩁᩥᩴ, ᨸᨬ᩠ᨧᩩᨸᩣᨴᩣᨶᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩮ ᨸᩁᩥᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ ᨸᩁᩥᨬ᩠ᨬᩣᨸᩣᩁᩥᨸᩪᩁᩥᩴ, ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩥᩃᩮᩈᩮ ᨸᨩᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ ᨸᩉᩣᨶᨸᩣᩁᩥᨸᩪᩁᩥᩴ, ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᩮ ᨽᩣᩅᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ ᨽᩣᩅᨶᩣᨸᩣᩁᩥᨸᩪᩁᩥᩴ, ᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩴ ᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ ᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨸᩣᩁᩥᨸᩪᩁᩥᩴ, ᩈᨻ᩠ᨻᩣ ᩈᨾᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᩈᨾᩣᨸᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ ᩈᨾᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨸᩣᩁᩥᨸᩪᩁᩥᩴ᪨ ᩑᩅᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᨸᩣᩁᩥᨸᩪᩁᩥᩴ᪨ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨧᩮᩁᨠᨿᩣᨲᩦᨲᨲ᩠ᨳᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨱᩈᨿᨲᩮᩣ ᨸᨭᩥᨻᩩᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨲᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ, ᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨬᩩᨲᨬ᩠ᨬᩣᨱᩮᨶ ᨻᩩᨩ᩠ᨫᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ, ᨸᨻ᩠ᨻᩮᨧᩁᨠᨿᩣᨲᩴ ᩋᨲᩦᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨧᩮᩁᨠᨿᩣᨲᩦᨲᩴ᪨ ᩑᩅᩴ ᩉᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲᩥᨲ᩠ᨳᨶ᩠ᨲᩣ "ᨿᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨿ ᨠᩣᨲᨿ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᨩᩦᨠᩣᩈᨾᨠᩣᩁᩈ᩠ᨾᩥᩴ᪨

᪑᪔᪐᪨ ᩋᨳ ᨲᩮᩈᩴ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᩅᩮᨴᩮᨶ ᨧ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨧ ᩋᨣ᩠ᨣᩣ ᨽᩮᨴᩮᨶ᩠ᨲᩣ ᨿᨳᩣᨶᩩᨸᩩᨻ᩠ᨻᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨲᩣ "ᨠᩥᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩃᩮᩣᨠᩮᩣ"ᨲᩥ ᨸᩩᨭ᩠ᨮᩴ ᨠᨳᨿᩣᩉ᪨ ᨲᩔᩣᨿᨾᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨠᩥᩈ᩠ᨾᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩣᩁᨱᨠᩣᩁᨱᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᨠᩥᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮ ᩃᩮᩣᨠᩮᩣ ᩈᨾᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨿᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨ ᩈᨲ᩠ᨲᩃᩮᩣᨠᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩃᩮᩣᨠᩮ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᨠᩥᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩩᨻ᩠ᨻᨲᩦᨲᩥ ᩈᨶ᩠ᨳᩅᩴ ᩋᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ ᨾᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩈᨶ᩠ᨳᩅᩴ ᨠᩥᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩩᨻ᩠ᨻᨲᩥ, ᩋᨵᩥᨠᩁᨱᩮ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᨠᩥᩔ ᩃᩮᩣᨠᩮᩣᨲᩥ ᩏᨸᨿᩮᩣᨣᨲ᩠ᨳᩮ ᩈᩣᨾᩥᩅᨧᨶᩴ, ᨠᩥᩴ ᩏᨸᩣᨴᩣᨿ ᩃᩮᩣᨠᩮᩣᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨡ᩠ᨿᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩦᨲᩥ ᩋᨿᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨ ᨠᩥᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩃᩮᩣᨠᩮᩣᨲᩥ ᨠᩣᩁᨱᨠᩣᩁᨱᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣᨠᩣᩁᩮᨶᩮᩅ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᨠᩥᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨲᩥ ᨠᩮᨶ ᨠᩣᩁᨱᩮᨶ ᩃᩮᩣᨠᩮᩣ ᩅᩥᩉᨬ᩠ᨬᨲᩥ ᨸᩦᩊᩦᨿᨲᩥ ᨻᩣᨵᩦᨿᨲᩦᨲᩥ ᩋᨿᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨

᪑᪔᪑᪨ ᩋᨳ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨨᩈᩩ ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩥᨠᨻᩣᩉᩥᩁᩮᩈᩩ ᩋᩣᨿᨲᨶᩮᩈᩩ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩈᩩ ᩈᨲ᩠ᨲᩃᩮᩣᨠᩮᩣ ᨧ ᨵᨶᨵᨬ᩠ᨬᩣᨴᩥᨽᩮᨴᩮᩣ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩃᩮᩣᨠᩮᩣ ᨧ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨧᩮᨲ᩠ᨳ ᩈᨲ᩠ᨲᩃᩮᩣᨠᩮᩣ ᨲᩮᩈ᩠ᩅᩮᩅ ᨨᩈᩩ ᨴ᩠ᩅᩥᨵᩣᨸᩥ ᩈᨶ᩠ᨳᩅᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨧᨠ᩠ᨡᩣᨿᨲᨶᩴ ᩅᩣ ᩉᩥ "ᩋᩉᩴ ᨾᨾ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩈᩩ ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩴ᪨ ᨿᨳᩣᩉ – "ᨧᨠ᩠ᨡᩩ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨿᩮᩣ ᩅᨴᩮᨿ᩠ᨿ, ᨲᩴ ᨶ ᩏᨸᨸᨩ᩠ᨩᨲᩦ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ (ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪃᪨᪄᪂᪂)᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨧ ᩑᨲᩣᨶᩥᨿᩮᩅ ᨨ ᩏᨸᩣᨴᩣᨿ ᨴ᩠ᩅᩥᨵᩣᨸᩥ ᩃᩮᩣᨠᩮᩣᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨡ᩠ᨿᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨧ ᨲᩮᩈ᩠ᩅᩮᩅ ᨨᩈᩩ ᩈᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩃᩮᩣᨠᩮᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨸ᩠ᨸᨭᩥᩉᩣᨲᩴ ᩅᩥᩉᨬ᩠ᨬᨲᩥ᪨ ᨿᨳᩣᩉ –

"ᩉᨲ᩠ᨳᩮᩈᩩ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨲᩥ ᩋᩣᨴᩣᨶᨶᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᨶᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨸᩣᨴᩮᩈᩩ ᩈᨲᩥ ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨠᨾᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨸᨻ᩠ᨻᩮᩈᩩ ᩈᨲᩥ ᩈᨾᩥᨬ᩠ᨩᨶᨸᩈᩣᩁᨱᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨲᩥ ᨩᩥᨥᨧ᩠ᨨᩣᨸᩥᨸᩣᩈᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ; ᩑᩅᨾᩮᩅ ᨡᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨲᩥ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩈᨾ᩠ᨹᩔᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩩᨡᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡ"ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ (ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪄᪨᪂᪃᪇)᪨

ᨲᨳᩣ ᨲᩮᩈ᩠ᩅᩮᩅ ᩋᩣᩉᩣᩁᨽᩪᨲᩮᩈᩩ ᨸᨭᩥᩉᨲᩮᩣ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩃᩮᩣᨠᩮᩣ ᩅᩥᩉᨬ᩠ᨬᨲᩥ᪨ ᨿᨳᩣᩉ –

"ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᨶᩥᨴᩔᨶᩮ ᩈᨸ᩠ᨸᨭᩥᨥᩮ ᨸᨭᩥᩉᨬ᩠ᨬᩥ ᩅᩣ"ᨲᩥ (ᨵ᪨ ᩈ᪨ ᪕᪙᪗-᪙᪘) ᨧ᪨

"ᨧᨠ᩠ᨡᩩ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨸᨭᩥᩉᨬ᩠ᨬᨲᩥ ᨾᨶᩣᨸᩣᨾᨶᩣᨸᩮᩈᩩ ᩁᩪᨸᩮᩈᩪ"ᨲᩥ (ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪄᪨᪂᪃᪕) ᩑᩅᨾᩣᨴᩥ᪨

ᨲᨳᩣ ᨲᩮᩉᩥᨿᩮᩅ ᨠᩣᩁᨱᨽᩪᨲᩮᩉᩥ ᨴ᩠ᩅᩥᨵᩣᨸᩥ ᩃᩮᩣᨠᩮᩣ ᩅᩥᩉᨬ᩠ᨬᨲᩥ᪨ ᨿᨳᩣᩉ –

“ចក្ខុ ចិហញ្ញាតិ យតាបិយតារបេឞ្ វ្ទបេឞ្”តិ (ឆ៌ តិ៍ ៣.១៦២) ច៍

“ចក្ខុ, កិក្ខុចេ, អានិត្តំ, វ្ទបិ អានិត្តា៍ ពោត អានិត្តំ? ទាកក្កិតា”តិ (ឆ៌ តិ៍ ៣.១២; យហាច៍ ៥៤) ឲ្ចយាឌិ៍

តឞ្មា ឈអញ្ញត្តិកឌាហិទាឃតតចរេត តំ បុឆ្ជិ ចិឞ្សាខ្ញុរត្តា អាហ “ឈឞ្ លេរិពោ ឧយុប្យទេក្តា”តិ៍

១៤៦៍ អឆ រេវា ឃរក្លា អត្តតា ចឪចរេត បុឪបញ៌្ញាភកចតា ក្ខាឌសាឃតតចរេត ឧក្ខិបិត្វា ចិឞ្សាខ្ញុំតំ ត ឞុឪ វ្ទបលេក្លេតា តច្ចា អតំ តប្យឪបក្លច្ចា ឌាតាពោយា ឧរេក្លបរេតច ចឪចិចឪ បុឆ្ជុរត្តា អាហ “ពតយំ ត”ត្តិ៍ តត្តវ្ទបិឌាតញ្ញាឪត វ្ទបិឌាតំ, ខ្យក្លឧច្ចស្យតំ អឌិចចត៍ ឃត្តរលិពោ ចិហញ្ញាតីតិ “ឈឞ្ លេរិពោ ចិហញ្ញាតី”តិ ឲ្ចំ ភកចតា ឃត្ត ឈក្ខិដេ វ្ទបិឌាតេ លេរិពោ ចិហញ្ញាតីតិ ចុរត្តា, តំ ពតយំ វ្ទបិឌាតត្តិ? ឲ្ចំ វ្ទបឆ្លកាឆាឃ ឧទ្ធរបរេតច ខ្យក្លឧច្ចំ បុឆ្ជិ៍ ឧយុឌឃឧច្ចំ បត តស្ស ពាទលាការេចត កហិតរេច រហាតិ៍ តិឃ្យាតំ បុឆ្ជិរតាតិ ក្ខូយាឃ បត វ្ទបឆ្លកាឆាឃ យក្កឧច្ចំ បុឆ្ជិ៍ យក្កឧច្ចុត ហិ អទិឃសាចពោ ខ្យក្ល បទិឌាតរត្តា, ឧយុឌឃំ បឌហរត្តា, តិរទាឆំ ឧច្ចិពរទារត្តា, យក្ក ភារចរត្តា លេរិពយ្យាតិឃ្យាតិ, តឞ្មា តិឃ្យាតត្តិ ចុច្ចតិ៍ ពឆត្តិ ពោត បការេក៍ ខ្យក្លា បយុច្ចតីតិ “វ្ទបិឌាត”ត្តិ ចុត្តា ចឪខ្យក្លា បយោក្លិ បិបុណាតិ៍ ឲ្ចរេយត្ត ឧទ្ធរបរេតច យក្កឧច្ចំ បុឆ្ជិ, តិរទាឆឧច្ចំ បត តស្ស ចិឧឃភារេចត កហិតរេច រហាតិ៍

១៤៦៍ ឲ្ចំ ឃរក្លត ឧទ្ធបេត ឌេស្សាត្វា ច អឌេស្សាត្វា ច ចតុឧច្ចចរេត បញ៌្ញាបុឪ្វា ភកចា រតរេតច តឃេត ចិឞ្សាខ្ញុរត្តា អាហ “បច្ចា ពាយក្យលា”តិ៍ តត្ត បច្ចាពាយក្យលឧក្លាតពោចទក្កហរលាត តក្កោចទាតិ បច្ចាឃតតាតិ កហិតាតេច រហាត្តិ៍ យតោ ឈឪ្វា ឲ្តេឧត្តិ យតោឈឪ្វា៍ បចេឌិតាតិ បពាសិតា៍ ឲ្ត្ត អញ្ញត្តិពោឞ្ ឈឪស្ស យតាឃតស្ស ពហរលាត តស្ស ចិឧឃក្ខុំ ឆយ្ញាឃតំ កហិតរេច រហាតិ៍ ឲ្ចំ “ពតយំ តំ វ្ទបិឌាត”ត្តិ ក្ខុយំ បញ៌្ញាចិឞ្សាខ្ញុរត្តា បុតបិ ក្ខាឌសាឃតតាតំ ចរេតច ខ្យក្លឧច្ចំ បពារេសិ៍ យតោកហរលាត ចា ឧត្តត្តំ ចិញ្ញាណឆាតុត្តំ កហិតត្វា តាឞ្ បុទិយបច្ចាចិញ្ញាណឆាតុក្កហរលាត តាឆំ ចត្វុតិ បច្ចា ចក្លាឌីតិ អាឃតតាតិ, យតោឆាតុយតោចិញ្ញាណឆាតុក្កហរលាត តាឆំ ចត្វុរពោចទរកឌំ ឆយ្ញាឃតំ កហិតរេចាតិ ឲ្ចយ្បិ ក្ខាឌសាឃតតចរេត ខ្យក្លឧច្ចំ បពារេសិ៍ លេរិក្យត្តទយតាឃតតឆយ្ញាឃតរតពរឌរេវា បរេតត្ត ឃត្ត លេរិពោ ចិហញ្ញាតិ, តំ ឧក្ខាឃ តិខ្ញុ៍ត្វា ត ឧក្កឃ្យាតិ៍

ឲ្ត្ត ឈត្តុ ចិទារឌេត្វាតិ ឲ្ត្ត ក្ខាឌសាឃតតរកេឌ ខ្យក្លឧច្ចុ តារេតចាឃតតាតិ ឈក្ខុរតា ឆាតុរតា តាយទ្វាបរេតាតិ តឆា តឆា ចចត្តរបត្វា, តិលក្ខុណំ អារទារបត្វា, ចិបឞ្សរត្តា អទហត្តយក្កបទិឃោឝាតាឃ ចិបឞ្សតាឃ តណ្ហាឧក្លាតំ ឈត្តុ ឧត្តាសេវា ចិទារឌេត្វា ចិរេតត្វា ចិឆ្ជរេសត្វាតិ អរេត្វា៍ ឲ្ចំ ខ្យក្លា បយុច្ចតីតិ ក្ខុយិតា បការេក ឲ្តឞ្មា ចឪខ្យក្លា បយុច្ចតីតិ ៍ ឲ្ចយិយាឃ វ្ទបឆ្លកាឆាឃ “តិឃ្យាតំ បុឆ្ជិរតា ឡ្វាហិ, ពឆំ ខ្យក្លា បយុច្ចតី”តិ អឃំ បរេញ្ញា ចិឞ្សាខ្ញុរតា រហាតិ, យក្កឧច្ចច្ចា បពាសិតំ ឧយុឌឃតិរទាឆឧច្ចាតិ បរេតត្ត បុទិយតរឃរេតច ឧក្កហិតត្វា បពាសិតារេតច រហាត្តីតិ ចេឌិតព្វាតិ៍ វ្ទបឆ្លកាឆាឃ ចា ខ្យក្លឧច្ចំ, ឈរេត្តត ឧយុឌឃឧច្ចំ, “ចិទារឌេត្វា”តិ ឲ្ត្ត ចិទារពោត តិរទាឆឧច្ចំ, “ចិទាពាចិយុច្ចតី”តិ ចឆតរតា ចា យក្កឧច្ចំ៍ “ឲ្ច”ត្តិ វ្ទបិឃតិឌស្សរេតត យក្កឧច្ចំ, ខ្យក្លតិរទាឆត្តិ ចឆតរតា ចា៍ “ខ្យក្លា បយុច្ចតី”តិ ខ្យក្លបរេយារេក្លត តិរទាឆឧច្ចត្តិ ឲ្ចរេយត្ត ចត្តារិ ឧច្ចាតិ បពាសិតាតិ រហាត្តីតិ ចេឌិតព្វាតិ៍

១លិ៍ȝ៓ ឧចំ ចត្សុប្ចកដ្ឋាឃ កាធាឃ លក្ខណតោ តិឃ្យាត់ បការេបត្វា បុត តតេធច បរោត តិទុត្តាកិលិរេបត តិកេយតេ្តា អាហ “ឧពំ លេិកប្បុ តិឃ្យាត”ត្តិ៓ ឧត្ត ឧតាត្តិ បុតេ្ត ច្ចុត្តប្បុ តិតេ្ថរសា, រលាកប្បាតិ រតឆាត្យកលេាកប្បៈ ឃធាតាធត្តិ អចិបទិតំ៓ ឧពំ តេចា អហយក្លាយឹតិ បតេចបិ យំ បហប្បក្លត្តំ បុតេ្ឋឃ្យាធ, ឧពំ តេចា អហយក្លាយិ, ត អត្ថិ៓ កប្ខា? ឃប្ខា ឧចំ ច្ចក្លា បយុច្ចតិ, ត អត្ថាធាតិ អធិប្បាយេឃ៓ អធ ចា ឧតេពត តិឃ្យាតេតត ឧកាច្ចត្តិក្លត្តំ តិក្កតាតយ្យិ ឧពំ តេចា អហយក្លាយិ, ក្តូបទិចិតេបសាឆិកយាឃបិ ឧពតេធច អហយក្លាយឹតិ អតេ្វា៓ កប្ខា? ឃប្ខា ឧចំ ច្ចក្លា បយុច្ចតិ អតេបបតិតេប្បូសាតិ អទហត្តតិក្តតេដត តេធបត់ តិដ្ឋារេបសិ៓ តេធបតាបទិតេឃាសាតេត តេ្ថបិ ឃក្លុរេបតាបពតេឃា តេសាពាបត្តិចលេ បតិដ្ឋហិប្ន បត្តិ ឃក្លបហរេប្បត៓

១លិȝ៍៓ អធ តេហយចតេពា បកតិឃាបិ ឆយុកុ ព្លាតិ អទិឃក្មយិឃំ បតិដ្ឋាឃ ប្អដពទំ អពិតេ្ហា កកចតេពា ចិចិព្រពបដិកាតាឃ តេធបតាឃ កកចត្តំ តេបក្លាតេបក្លក្មយិ៓ បុច្ឆតេ្តា “តេកា ប្អឆ ពទតិ”តិ កាធយកាសិ៓ ពត្វ តេកា ប្អឆ ពទតិ ឌ្លាឈត្តិ ព្លាយិតា ចត្សុតេទាឈំ តេកា ពទតីតិ តេបក្លក្មយិ៓ បុច្ឆតិ អចិតេបតេបត៓ ឃប្ខា អណ្ណចត្តិ ត ចិត្តពយត្តំ តាបិ កញ៉ីទយត្តំ អបិធ បត ឃំ ចិត្តពពទច្ចា កញ៉ីទពទច្ចា, ពំ ច្ចច្ចតិ៓ ពាឌិតេសា ធ ឃំបាទណ្ណតេចា៓ អឃតិព្យាបយត្តតេពា បទិឃត្តាកាតេចត ចិត្តតេពា, តេហដ្ឋា បតិដ្ឋាកាតេចត ក្តូបទិ អាលម្ពុតាកាតេចត ធ កញ៉ីតេទា, ពប្ខា “តេកា ព្លាឆ ពទតិ អណ្ណចំ, ពប្ទិច្ចា អប្បតិតេដ្ឋ អតាលតេម្ព កញ៉ីតេទ អណ្ណតេច តេកា ត បឹឥតី”តិ អតេបក្លក្មយិ៓ បុច្ឆតិ៓

១លិ៩៓ អធ កកចា តេឃា កិក្ខុ ឌីចិតតេហត្យុបិ ចីតិក្លយំ អកតេទាតេ្តា បត្តុតា បឹលបយុតេ្ថា តេលាកិឃតេលាកុត្តទាឃ ធ បញ្ញាឃ បញ្ញាចា, ក្តូបធាទប្យតាបយាឆិតា ព្លទិឃាបធតេហដ្ឋិយយក្កចលេហិ ធ ប្អបយាហិតេពា, ពិលក្លំ អាតេទាបត្វា ចិបប្បតាឃ តិឃកញ្ញាណ្ណចិត្តតបិតេលិ, បាពច្ចកិទិឃាធហាឃ អប្បយាគបពិឃា ធ បយត្តាកតេពា៓ ឃប្ខា តេសា ចត្សុតេត្វត យតេក្កត ព្លយំ ប្អក្ខុត្តាទំ ឌ្លាឈំ អតធតេបឃំ ពទតិ, ពប្ខា តេបក្លក្មយិ ចិប្បតេឌ្ឍតេ្តា “បត្តុតា បឹលបយុតេ្ថា”តិ ព្លយំ ពិសិក្លាកត្ថិ៓ កាធយាហ៓ ឧត្ត ហិ បឹលបយុតាឃ អឆិបឹលសិក្លា, បតិបយាឆឹហិ អឆិចិត្តសិក្លា, អញ្ញាណ្ណចិត្តិតាបញ្ញាហិ អឆិបញ្ញាសិក្លាតិ ពិតេប្បា សិក្លា ទិសាបកាទា សាតិឃំសា ធ ច្ចត្តា៓ ក្តូបកាតេទា ហិ សិក្លាត់ តេលាកិឃបញ្ញា បតិ ធ, អតិឃំតេសា សាយញ្ញាចលាតិតិ៓

១លិលិ៓ ឧចំ បឆយកាធាឃ តេបក្លក្មយិ ឆតេប្បត្វា ព្លឆាតិ អតេបក្លក្មយិ ឆតេប្បតេ្តា ត្យតិឃកាធយាហ៓ ពប្បតេ្វា ចិទតេពា កាយបញ្ញាឃាតិ ឃា កាធិ កាយបញ្ញា, ពតេពា បត្តុតេពា ចត្សុត្វយក្កបយ្យុយ្យត្តាឃ បយុតេ្ថឆចិទពិឃា ចិទតេពា៓ “ចិទតេ្តា”តិបិ បាតេផ៓ ពឆា “កាយបញ្ញាឃា”តិ ក្មយូចចត់ តេហាតិ, បកាធាចតេក្ក បត “កាយបញ្ញាប្អ”តិបិ (ឃំ៓ តិ៓ ១៓២៩) បាតេផ៓ ចត្សុហិបិ យតេក្កហិ ឆបត្ត ឃំតេឃាឌតាត់ អតីតត្តា បត្តុឃំតេឃាឌតាតិតេកា, ចត្សុតេត្វតេធ ចា ក្តូត្ថុកិឃបត្តុឃំតេឃាឌតាតិតេកា , ព្រពព្រាកិតត្ថិតិពល្យាបដ្ឋាពាឃ តត្ថិឃា ពិណ្ណច្ចា កចាត់ បទិក្លិលាត្តា តត្ថិកចបទិក្លិតេណា តេសា ពាឌិតេសា លិណាបតេចា កិក្ខុ កញ៉ីតេទ ឃំបាទណ្ណតេច ត បឹឥតិ តត្ថិបទិក្លតេឃត ទិសាបាឌិតេបឃំ, កចបទិក្លតេឃត ធ អត្យបាឌិតេបឃំ តិត្ថាតធលំ បយាបដ្ឋ បទយប្បាបប្បត្តិឃាតិ៓

១លិប៉៓ អធ តេហយចតេពា បហាឃច្ចា ឃក្លុបទិបច្ចា ឌ្លតេលាកេត្វា បឹតិតេសាយតប្បឌាតេពា “កញ៉ីទបញ្ញា”ត្តិ ឧចយាឆឹហិ កាធាហិ កកចត្តំ

អភិក្ខិត្វា សន្តាចតិយា បរិសាយ សហាសេត ន សទ្ធិ អភិចារេត្វា, បតក្ខិលំ កត្វា, អត្តនោ ចសតដ្ឋានំ អគយាសិ៍

ធាវនំ បត ការធាត់ អយំ អត្ថចណ្ណនា – កម្ពឹរបញ្ញាត្តិ កម្ពឹរាយ បញ្ញាយ សមត្ថាភតំ៍ ឋត្ថ បដិសម្ពិទាយំ ចុត្តតសេត កម្ពឹរបញ្ញា
ខេចតិតព្វា៍ ចុត្តញ៉ាតត្ថ “កម្ពឹរេសុ លខន្ធេសុ ញាណំ បចត្តតីតិ កម្ពឹរបញ្ញា”តិអាទិ (បដិ៍ ម៍ ៦៍៣)៍ តិបុលាត្ថដស្សិត្តិ តិបុលោហិ
លត្តិយបល្លិតាឌីហិ អភិសន្តតានំ បញ្ញានំ អត្ថដស្សិ អត្ថានំ ចា យាតិ តិបុលាតិ ការលាតិ ចុប្បដិចិញ្ញាតិ អនេញ្ញាហិ ខេធនំ ដស្សនេតត
តិបុលាត្ថដស្សិ៍ ទាកាឌិកិញ្ចាតាភារេចត អភិញ្ចានំ៍ ចុចិនេ ការេយ តិចិនេ ខេ ករេច អលក្កតេត ការយករេច អសត្តំ៍ លត្ថាឌិកេដេសុ
សព្វាខេម្ចុលាសុ លត្ថទាកឋាត្ថតាភារេចត សព្វាឌិ ចិប្បមុត្តំ៍ ឌិខេព្វា បខេឆ ករយាតត្តិ អដ្ឋសមាបត្តិកេដេ ឌិខេព្វា បខេឆ សយាបដ្ឋតចរេសត
ចក្កមត្តំ៍ ឋត្ថ កិញ្ចាបិ ត ធាយ ខេចលិយ កកចា ឌិខេព្វា បខេឆ ករមតិ, អបិច ខេលា បុខេព្វា ករមតំ ឯបិគាយ ករមតសត្តិសព្វាខេចត ឋត្ថ
លទ្ធចសឹកាចធាយ ៦ចំ ចុច្ចតិ៍ អឆ ចា ខេយ ខេត ចិសុទ្ធិខេដចា អទេហខេត្តា, ខេធនំ បខេឆ សត្តចិហារេទ ករមតេតារេបតំ ចុត្តំ៍ មហត្តានំ ក្យលានំ
៦សតេត មខេហសិ៍

១៣៤៍ ចុតិយកាធាយ អបខេទត បរិយារេយត ចុតិ អាទេដ្ឋាតិ កត្វា បុត តិបុលាត្ថដស្សិក្កហលំ តិដេស្សតិ៍ អឆ ចា តិបុលាខេត្ត ដេស្សតាខេត្តិ
អខេត្វា៍ បញ្ញាគត្តិ បញ្ញាបដិលិកសំចត្តត្តិការយ បដិបត្តិយា ពឆតេត បញ្ញាគាយកំ៍ ការយាលខេយ អសត្តត្តិ ឃ្វាយំការេយសុ
ធាល្យាឌិដ្ឋិចរេសត ចុចិនេរ អាលខេយា, ឋត្ថ អសត្តំ៍ សព្វាចិដត្តិ សព្វាតមុចិតំ, សព្វាញ្ញាត្តិ ចុត្តំ ខេហាតិ៍ សុខេមតត្តិ ធាស្ស សព្វាញ្ញាកាចស្ស
មក្កត្តធាយ បិទេមឹបញ្ញាសទ្ធាធាយ ខេមឆាយ សមត្ថាភតំ៍ អទិខេយ បខេឆតិ អដ្ឋក្កិខេក មខេក្ក, ចលសមាបត្តិយំ ចា៍ ករយាតត្តិ បញ្ញាយ
អនេញ្ញាកាហយានំ មក្កលក្ខលំ ញាត្វា ខេដសតខេតា, បចិសយានំ ចា លខេលា លខេលា ចលសមាបត្តិសយាបដ្ឋតខេតា,
ចត្តត្តិឆមក្កកាចតាសទ្ធាធាយ ករមតសត្តិយា ករមិតបុត្តំ ចា៍

១៣៥០៍ សុទិដ្ឋិ ចត ខេតា អដ្ឋាតិ៍ អដ្ឋ អខេមត្ថិ សុត្តទំ ឌិដ្ឋិ, អដ្ឋ ចា អមញ្ញា សុត្តទំ ឌិដ្ឋិ, ដស្សតត្តិ អខេត្វា៍ សុប្បកាតំ សុហដ្ឋិតត្តិ អដ្ឋ អមញ្ញា
សុដ្ឋ បកាតំ ខេសាកតំ ចា បកាតំ អខេហាសិ៍ អដ្ឋ ន ខេតា សុត្តទំ ឯដ្ឋិតំ អខេហាសិ, អតុបខេទាឆេត សយតខេតា ឯដ្ឋិតំ៍ កិំ ការលំ? យំ អដ្ឋសាយ
សមុទ្ទំ, យស្មា សមុទ្ទំ អដ្ឋសាយាតិ អត្តនោ លិកសមុត្តិ អាទេក្ក បិខេមាដ្ឋ បខេចខេតិ៍

១៣៥១៍ ព្ពាទ្ធិមខេត្តាតិ ករមុចិបិកាឌិទ្ធិយា សមត្ថាភតា៍ យសស្សិតោតិ លិកក្កបរិចារក្កសម្បត្តា៍ សទលំ យត្តីតិ កិញ្ចាបិ មខេក្កតេច កតា,
ធឆាបិ ខេសាតាបត្តកាចបរិឌឹបត្តំ បសាដេស្សតត្ថញ្ចា ចាធំ កិត្តតិ៍

១៣៥២៍ កាយា ការមត្តិ ខេដចកាយា ខេដចការមំ៍ តកា តកាត្តិ ខេដចបព្វាតា ខេដចបព្វាតំ៍ តមស្សមាតា សមុទ្ទំ, ឆមុស្ស ន សុឆមុតត្តិ “សមុសមុទ្ទា
ចត ករចា, ឞ្ចាក្កាខេតា ចត ករចខេតា ឆខេម្ចា”តិអាឌិតា តខេយត ញាទ្ធសុខេឆាឌិតញ្ចា ឆមុសុឆមុតញ្ចា៍ “សុប្បដិបខេត្តា ចត ករចខេតា
សាចកសខ្ឃោ”តិអាឌិតា សឍ្ឍ-សុប្បដិបត្តិញ្ចា អភិក្ខិត្វា អភិក្ខិត្វា តមស្សមាតា ឆមុឈោយសកា ហុត្វា ចិចរិស្សាមាតិ ចុត្តំ ខេហាតិ៍
ខេសសេមត្ថ ឯត្ថាតត្ថខេមចាតិ៍

បរមត្ថជោតិកាយ ខុទ្ទក-អដ្ឋកថាយ

សុត្តនិបាត-អដ្ឋកថាយ ហេមវតសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១០។ អាឡវកសុត្តវណ្ណនា

ឯវំ មេ សុតន្តិ អាឡវកសុត្តំ។ កា ឧប្បត្តិ? អត្ថវណ្ណនានយេនេវស្ស ឧប្បត្តិ អាវិភវិស្សតិ។ អត្ថវណ្ណនាយ ច "ឯវំ មេ សុតំ, ឯកំ សមយំ ភគវា"តិ ឯវំ វុត្តត្ថានេវ។ អាឡវិយំ វិហរតិ អាឡវកស្ស យក្ខស្ស ភវនេតិ ឯត្ថ បន កា អាឡវី, កស្មា ច ភគវា តស្ស យក្ខស្ស ភវនេ វិហរតីតិ? វុច្ចតេ – អាឡវីតិ រដ្ឋម្បិ នគរម្បិ វុច្ចតិ, តទុភយម្បិ ឥធ វដ្ដតិ។ អាឡវីនគរស្ស ហិ សមីបេ វិហរន្តោបិ "អាឡវិយំ វិហរតី"តិ វុច្ចតិ។ តស្ស ច នគរស្ស សមីបេ អវិទូរេ គាវុតមត្តេ តំ ភវនំ, អាឡវីរដ្ឋេ វិហរន្តោបិ "អាឡវិយំ វិហរតី"តិ វុច្ចតិ, អាឡវីរដ្ឋេ ឯវ តំ ភវនំ។

យស្មា បន អាឡវកោ រាជា វិវិធនាដកូបភោគំ ឆឌ្ឌេត្វា ចោរបដិពាហនត្ថំ បដិរាជនិសេធនត្ថំ ព្យាយាមករណត្ថញ្ច សត្តមេ សត្តមេ ទិវសេ មិគវំ គច្ឆន្តោ ឯកទិវសំ ពលកាយេន សទ្ធិំ កតិកំ អកាសិ – "យស្ស បស្សេន មិគោ បលាយតិ, តស្សេវ សោ ភារោ"តិ។ អថ តស្សេវ បស្សេន មិគោ បលាយិ, ជវសម្បន្នោ រាជា ធនុំ គហេត្វា បត្តិកោវ តិយោជនំ តំ មិគំ អនុពន្ធិ។ ឯណិមិគា ច តិយោជនវេគា ឯវ ហោន្តិ។ អថ បរិក្ខីណជវំ តំ មិគំ ឧទកំ បវិសិត្វា ឋិតំ វធិត្វា, ទ្វិធា ឆេត្វា, អនត្ថិកោបិ មំសេន "នាសក្ខិ មិគំ គហេតុ"ន្តិ អបវាទមោចនត្ថំ កាជេនាទាយ អាគច្ឆន្តោ នគរស្សាវិទូរេ ពហលបត្តបលាសំ មហានិគ្រោធំ ទិស្វា បរិស្សមវិនោទនត្ថំ តស្ស មូលមុបគតោ។ តស្មិញ្ច និគ្រោធេ អាឡវកោ យក្ខោ មហារាជសន្តិកា វរំ លភិត្វា មជ្ឈន្ហិកសមយេ តស្ស រុក្ខស្ស ឆាយាយ ផុដ្ឋោកាសំ បវិដ្ឋេ បាណិនោ ខាទន្តោ បដិវសតិ។ សោ តំ ទិស្វា ខាទិតុំ ឧបគតោ។ អថ រាជា តេន សទ្ធិំ កតិកំ អកាសិ – "មុញ្ច មំ, អហំ តេ ទិវសេ ទិវសេ មនុស្សញ្ចេវ ថាលិបាកញ្ច បេសេស្សាមី"តិ។ យក្ខោ "ត្វំ រាជូបភោគេន បមត្តោ វិស្សរិស្សសិ, អហំ បន ភវនំ អនុបគតញ្ច អននុញ្ញាតញ្ច ខាទិតុំ ន លភាមិ, ស្វាហំ ភវន្តម្បិ ជីយេយ្យ"ន្តិ ន មុញ្ចិ។ រាជា "យំ ទិវសំ ន បេសេមិ, តំ ទិវសំ មំ គហេត្វា ខាទាហី"តិ អត្តានំ អនុជានិត្វា តេន មុត្តោ នគរាភិមុខោ អគមាសិ។

ពលកាយោ មគ្គេ ខន្ធាវារំ ពន្ធិត្វា ឋិតោ រាជានំ ទិស្វា – "កិំ, មហារាជ, អយសមត្តភយា ឯវំ កិលន្តោសី"តិ ភណន្តោ បច្ចុគ្គន្ត្វា បដិគ្គហេសិ។ រាជា តំ បវត្តិំ អនារោចេត្វា នគរំ គន្ត្វា, កតបាតរាសោ នគរគុត្តិកំ អាមន្តេត្វា ឯតមត្ថំ អារោចេសិ។ នគរគុត្តិកោ – "កិំ, ទេវ, កាលបរិច្ឆេទោ កតោ"តិ អាហ។ រាជា "ន កតោ, ភណេ"តិ អាហ។ "ទុដ្ឋុ កតំ, ទេវ, អមនុស្សា ហិ បរិច្ឆិន្នមត្តមេវ លភន្តិ, អបរិច្ឆិន្នេ បន ជនបទស្ស អាពាធោ ភវិស្សតិ។ ហោតុ, ទេវ, កិញ្ចាបិ ឯវមកាសិ, អប្បោស្សុក្កោ ត្វំ រជ្ជសុខំ អនុភោហិ, អហមេត្ថ កាតព្ពំ ករិស្សាមី"តិ។ សោ កាលស្សេវ ឧដ្ឋាយ ពន្ធនាគារំ គន្ត្វា យេ យេ វជ្ឈា ហោន្តិ, តេ តេ សន្ធាយ – "យោ ជីវិតត្ថិកោ ហោតិ,

សោ និក្ខមតូ’’តិ ភណតិ។ យោ បឋមំ និក្ខមតិ តំ គេហំ នេត្វា, ន្ហាបេត្វា, ភោជេត្វា ច, ‘‘ឥមំ ពលិបាកំ យក្ខស្ស ទេហី’’តិ បេសេតិ។ តំ រុក្ខមូលំ បវិដ្ឋមត្តមេវ យក្ខោ ភេរវំ អត្តភាវំ និម្មិនិត្វា មូលកន្ទំ វិយ ខាទតិ។ យក្ខានុភាវេន កិរ មនុស្សានំ កេសាទីនិ ឧបាទាយ សកលសរីរំ នវនីតបិណ្ឌោ វិយ ហោតិ។ យក្ខស្ស ភត្តំ គាហាបេតុំ គតបុរិសា តំ ទិស្វា ភីតា យថាមិត្តំ អារោចេសុំ។ តតោ បភុតិ ‘‘រាជា ចោរេ គហេត្វា យក្ខស្ស ទេតី’’តិ មនុស្សា ចោរកម្មតោ បដិវិរតា។ តតោ អបរេន សមយេន នវចោរានំ អភាវេន បុរាណចោរានញ្ច បរិក្ខយេន ពន្ធនាគារានិ សុញ្ញានិ អហេសុំ។

អថ នគរគុត្តិកោ រញ្ញោ អារោចេសិ។ រាជា អត្តនោ ធនំ នគររច្ឆាសុ ឆឌ្ឌាបេសិ – ‘‘អប្បេវ នាម កោចិ លោភេន គណ្ហេយ្យា’’តិ។ តំ បាទេនបិ ន កោចិ ឆុបិ។ សោ ចោរេ អលភន្តោ អមច្ចានំ អារោចេសិ។ អមច្ចា ‘‘កុលបដិបាដិយា ឯកមេកំ ជិណ្ណកំ បេសេម, សោ បកតិយាបិ មច្ចុមុខេ វត្តតី’’តិ អាហំសុ។ រាជា ‘‘‘អម្ហាកំ បិតរំ, អម្ហាកំ បិតាមហំ បេសេតី’តិ មនុស្សា ខោភំ ករិស្សន្តិ, មា វោ ឯតំ រុច្ចី’’តិ និវារេសិ។ ‘‘តេន ហិ, ទេវ, ទារកំ បេសេម ឧត្តានសេយ្យកំ, តថាវិធស្ស ហិ ‘មាតា មេ បិតា មេ’តិ សិនេហោ នត្ថី’’តិ អាហំសុ។ រាជា អនុជានិ។ តេ តថា អកំសុ។ នគរេ ទារកមាតរោ ច ទារកេ គហេត្វា គព្ភិនិយោ ច បលាយិត្វា បរជនបទេ ទារកេ សំវឌ្ឍេត្វា អានេន្តិ។ ឯវំ សព្ពានិបិ ទ្វាទស វស្សានិ គតានិ។

តតោ ឯកទិវសំ សកលនគរំ វិចិនិត្វា ឯកម្បិ ទារកំ អលភិត្វា រញ្ញោ អារោចេសុំ – ‘‘នត្ថិ, ទេវ, នគរេ ទារកោ ឋបេត្វា អន្តេបុរេ តវ បុត្តំ អាឡវកកុមារ’’ន្តិ។ រាជា ‘‘យថា មម បុត្តោ បិយោ, ឯវំ សព្ពលោកស្ស, អត្តនា បន បិយតរំ នត្ថិ, គច្ឆថ, តម្បិ ទត្វា មម ជីវិតំ រក្ខថា’’តិ អាហ។ តេន ច សមយេន អាឡវកកុមារស្ស មាតា បុត្តំ ន្ហាបេត្វា, មណ្ឌេត្វា, ទុកូលចុម្ពដកេ កត្វា, អង្កេ សយាបេត្វា, និសិន្នា ហោតិ។ រាជបុរិសា រញ្ញោ អាណាយ តត្ថ គន្ត្វា វិប្បលបន្តិយា តស្សា សោឡសន្នញ្ច ឥត្ថិសហស្សានំ សទ្ធិំ ធាតិយា តំ អាទាយ បក្កមិំសុ ‘‘ស្វេ យក្ខភក្ខោ ភវិស្សតី’’តិ។ តំ ទិវសញ្ច ភគវា បច្ចូសសមយេ បច្ចុដ្ឋាយ ជេតវនមហាវិហារេ គន្ធកុដិយំ មហាករុណាសមាបត្តិំ សមាបជ្ជិត្វា បុន ពុទ្ធចក្ខុនា លោកំ វោលោកេន្តោ អទ្ទស អាឡវកស្ស កុមារស្ស អនាគាមិផលុប្បត្តិយា ឧបនិស្សយំ, យក្ខស្ស ច សោតាបត្តិផលុប្បត្តិយា ឧបនិស្សយំ ទេសនាបរិយោសានេ ច ចតុរាសីតិយា បាណសហស្សានំ ធម្មចក្ខុបដិលាភស្សាតិ។ តស្មា វិភាតាយ រត្តិយា បុរេភត្តកិច្ចំ កត្វា អនិដ្ឋិតបច្ឆាភត្តកិច្ចោវ កាឡបក្ខុបោសថទិវសេ វត្តមានេ ឧគ្គតេ សូរិយេ ឯកកោវ អទុតិយោ បត្តចីវរមាទាយ បទេនេវ សាវត្ថិតោ តិំស យោជនានិ គន្ត្វា តស្ស យក្ខស្ស ភវនំ បាវិសិ។ តេន វុត្តំ ‘‘អាឡវកស្ស យក្ខស្ស ភវនេ’’តិ។

កិំ បន ភគវា យស្មិំ និគ្រោធេ អាឡវកស្ស ភវនំ, តស្ស មូលេ វិហាសិ, ឧទាហុ ភវនេយេវាតិ? វុច្ចតេ – ភវនេយេវ។ យថេវ ហិ យក្ខា អត្តនោ ភវនំ បស្សន្តិ, តថា ភគវាបិ។ សោ តត្ថ គន្ត្វា ភវនទ្វារេ អដ្ឋាសិ។ តទា អាឡវកោ ហិមវន្តេ យក្ខសមាគមំ គតោ ហោតិ។ តតោ អាឡវកស្ស ទ្វារបាលោ គទ្រភោ នាម យក្ខោ ភគវន្តំ ឧបសង្កមិត្វា, វន្ទិត្វា – ‘‘កិំ, ភន្តេ, ភគវា វិកាលេ អាគតោ’’តិ អាហ។ ‘‘អាម, គទ្រភ, អាគតោម្ហិ។ សចេ តេ អគរុ, វិហរេយ្យាមេករត្តិំ អាឡវកស្ស ភវនេ’’តិ។ ‘‘ន មេ, ភន្តេ, គរុ, អបិច ខោ សោ យក្ខោ កក្ខឡោ ផរុសោ, មាតាបិតូនម្បិ អភិវាទនាទីនិ ន ករោតិ, មា រុច្ចិ ភគវតោ ឥធ វាសោ’’តិ។ ‘‘ជានាមិ, គទ្រភ,

តស្ស ពក្ខុអត្ថំ, ត កោចិ យបត្តុរាយោ កថិស្សតិ, សចេ តេ អកុ, ចិហេស្សាមោតិ”ត្តិ ។

ទុតិយម្បិ ព្រែកោ ឃរេក្លា ភកចត្តំ ឧតតេចាន – “អក្កិតត្តកបិលសទិសោ, ភន្តេ, អាចរិយកោ, ‘មាតាបិតរោ’តិ វា ‘សមណព្រាហ្មណា’តិ វា ‘ឆរម្ពា’តិ វា ត ជាតាតិ, ក្ខឆាកតាត់ ចិត្តរក្ខបម្បិ ករោតិ, ហងឃម្បិ ចារេលតិ, បរិចេបិ កេហត្វា បរសមុទ្ទេ វា បរចក្កវាឡេ វា ថិបតី”តិ។ ទុតិយម្បិ ភកចា អាហ – “ជាតាមិ, ព្រែក, សចេ តេ អកុ, ចិហេស្សាមោតិ”ត្តិ។ តតិយម្បិ ព្រែកោ ឃរេក្លា ភកចត្តំ ឧតតេចាន – “អក្កិតត្តកបិលសទិសោ, ភន្តេ, អាចរិយកោ, ‘មាតាបិតរោ’តិ វា ‘សមណព្រាហ្មណា’តិ វា ‘ឆរម្ពា’តិ វា ត ជាតាតិ, ក្ខឆាកតាត់ ចិត្តរក្ខបម្បិ ករោតិ, ហងឃម្បិ ចារេលតិ, បរិចេបិ កេហត្វា បរសមុទ្ទេ វា បរចក្កវាឡេ វា ថិបតី”តិ។ តតិយម្បិ ភកចា អាហ – “ជាតាមិ, ព្រែក, សចេ តេ អកុ, ចិហេស្សាមោតិ”ត្តិ។ “ត មេ, ភន្តេ, កុ, អបិច តោ សោ ឃរេក្លា អត្តតោ អតារោរោចត្វា អនុជាតត្តំ មំ ឌីចិតា ចោរោរោបមេ្យ, អារោរោចមិ, ភន្តេ, តស្សា”តិ។ “ឃចាស្វុបំ, ព្រែក, អារោរោចហី”តិ។ “តេត ហិ, ភន្តេ, ត្វមេច ជាតាហី”តិ ភកចត្តំ អភិចារេត្វា ហិមចត្តាភិមុខោ បក្កាមិ។ ភចតត្ថោរម្បិ សឃមេច ភកចតោ ចិចរមេតាសិ។ ភកចា អត្តោភកចត់ បចិសិត្វា ឃត្ថ អភិលក្ខិតេស្ស មក្កលចិចសាតឹស្វ តិសីទិត្វា អាចរិយកោ សិទ្ធិ អនុរកាតិ, តស្មិំ ឃេច ចិត្តរតតបល្លង្កេ តិសីទិត្វា សុចណ្ណាភំ មុត្តិំ។ តំ ទិស្វា ឃក្ខស្ស ក្ខត្តិយោ អាកន្ត្វា, ភកចត្តំ ចត្តិត្វា, សម្ឋរិចារេត្វា តិសីទិស្វ។ ភកចា “សុទ្ធោ តុមេយ្យភាត់ ឥត្វា, សីលំ សមាទិយិត្វា, ប្វុដតេឃ្យំ ប្វុឌត្វា, ក្ខមំ សមត្តិំ បត្វា, ក្ខតាតិបិ តរេចច ករោរាឆ, មា អញ្ញាមញ្ញា ក្ខស្សាមត្ថរិយាភិក្ខុតា ចិហរថា”តិអាទិតា តរេឃត តានំ បកិណ្ណកធម្មកថំ ករេចសិ។ តា ច ភកចតោ មធុរតិឃ្លោសំ ស្វុត្វា, សាធុការរសហស្សាតិ ឥត្វា, ភកចត្តំ បរិចារេត្វា តិសីទិស្វមេច។ ព្រែកោបិ ហិមចត្តំ កន្ត្វា អាចរិយកស្ស អារោរោចសិ – “ឃរេឡ្ហ, មារិស, ជាតេឃ្យាសិ, ចិមាតេ តេ ភកចា តិសិតេ្តា”តិ។ សោ ព្រែកស្ស សទ្ធាមកាសិ “តុល្ហិំមេហាហិ, កត្វា កត្តព្វំ ករិស្សាមី”តិ។ បុរិសមាតេត ពិរ លទ្ធិតោ អហោសិ, តស្មា “មា កោចិ បរិសមតេ្ឋស្វុណោឃ្យា”តិ ចារេសិ។

តទា សាតាកិរោហមចតា ភកចត្តំ ឌេតចតេឃេច ចត្តិត្វា “ឃក្ខសមាកមំ កមិស្សាមា”តិ សបរិចារា តាតាឃាតេហិ អាកាសេន កច្ឆន្តិ។ អាកាសេ ច ឃក្ខាតំ ត សព្វត្ថ មក្កោ អត្ថិ, អាកាសដ្ឋាតិ ចិមាតាតិ បរិហរិត្វា មក្កដ្ឋាតេតេច មក្កោ ហោតិ។ អាចរិយកស្ស បត ចិមាតំ ភូមដ្ឋំ សុកុត្តំ បាការបរិក្ខិត្តំ សុសំចិហិតទ្វារដ្ឋាលកកោបុរំ, ឧបរិ កំសជាលសច្ឆន្នំ មញ្ជូសសទិសំ តិយោជនំ ឧព្វេធេន។ តស្ស ឧបរិ មក្កោ ហោតិ។ តេ តំ បទេសមាកម្ម កន្តុំ អសមត្ថា អហេសុំ។ ពុទ្ធាតញ្ហិតិសិតេ្នាកាសស្ស ឧបរិភាកេត ឃាច ភចក្កា, តាច កោចិ កន្តុំ អសមត្ថោ។ តេ “កិមិទ”ត្តិ អាចជ្ជេត្វា ភកចត្តំ ទិស្វា អាកាសេ ថិត្តលេឌ្ឌុ ចិយ ឱរុយ្ហាចត្តិត្វា, ធម្មំ ស្វុត្វា, បទក្ខិណំ កត្វា “ឃក្ខសមាកមំ កច្ឆាម ភកចា”តិ តីណិ ចត្ថុតិ បសំសន្តា ឃក្ខសមាកមំ អកមំសុ។ អាចរិយកោ តេ ទិស្វា “ក្ខឆ តិសីទថា”តិ បដិក្កម្ម ឱកាសមទាសិ។ តេ អាចរិយកស្ស តិវេទេសុំ “លាភា តេ, អាចរិយ, ឃស្ស តេ ភចតេ ភកចា ចិហរតិ, កច្ឆាចុសោ ភកចត្តំ បយិរុបាសស្សូ”តិ។ ឧចំ ភកចា ភចតេឃេច ចិហាសិ, ត ឃស្មិំ តិរេព្រាតេឆ អាចរិយកស្ស ភចត់, តស្ស ម្ពុលេតិ។ តេត ចុត្តំ “ឧកំ សមយំ ភកចា អាចរិចំ ចិហរតិ អាចរិយកស្ស ឃក្ខស្ស ភចតេ”តិ។

អថ ខោ អាចរិយកោ…បេ… ភកចត្តំ ឧតតេចាន “តិក្ខម សមណា”តិ។ “កស្មា បតាយំ ឧតតេចាចា”តិ? ចុច្ចតេ – ទេរោសត្យកាយតាឃ។

តទេ(ពុ)ច អាគតេវតា បក្យតិ សព្ពទេន្ធា ទេចតិតទេព្ពា – អយតៀាយស្វា អស្សន្ធស្ស សន្ធាពធា ទ្យក្កធា ទេហាតិ ទ្យស្សឹលិឌិតំ ឃឹលិឌិពធា ចិយ, តស្វា ទេតសំ យក្លាតំ សត្តិកា កកចទេតា បសំសំ ស្សត្វា ៧ច អក្កិយិ្យបក្លិត្តទេលិលាសក្លរា ចិយ អត្ថត្តរទេកាទេបត តចតចាៃយាតហចទេយា ហ្សត្វា “ទេកា ទេសា កកចា តាយ, ទេយា យយ កចតំ បចិទេជ្ជា”តិ អាហ៍ ទេត អាហំស្ស – “ត ត្វំ, អាច្សទេសា, ឌាតាសិ កកចត្តិ អយ្យាកំ សត្វានំ, ទេយា ត្សសិតកចទេត ជិទេតា បញ្ញា យហាចិទេលិកតាតិ ចិទេលិទេកត្វា”តិអាឌិតា តទេយត យាច ឆយ្ចក្កប្យចត្តតំ ពទេឆត្តា បជិសត្ថិអាឌិតា ទ្ធត្តិស ប្សត្តាតិយិត្តាតិ ចត្វា “ត្ពយាតិបិ ត្វំ, អាច្សទេសា , អច្ឆរិយាតិ តាទ្ធសា”តិ ទេចាទេចស្សំ៍ ទេសា ជិស្វាបិ ទេកាឆចទេសត “តាទ្ធស”ត្តិ អាហ៍ អាច្សទេសា អាឡ្យអចក បទេស្សឃ្យាសិ ចា ត្វំ, ត ចា, ទេកា តយា អទេត្វា បស្សតា ចា អបស្សតា ចា, កិំ ត្វំ កទិស្សសិ អយ្យាកំ សត្វទេតា, ទេយា ត្វំ តំ ជ្ជបតិឆាយ ចលក្កក្សឆយហាជ្ជសកសយឹទេប តចហ្សឌាតចឆ្ឆទេកា ចិយ, តិឆាបកិត្តយត្តចារេលាសយឹទេប កិក្កទេបិតទេកា ចិយ, កាស្សរចិលព្ពទេកសទិរាបទេសាកិតក្លត្ធស្ស យិកទេញ្ញា សយឹទេប ឌរសិក្កាទេលិ ចិយ, ឌិយន្ធទេយាឌតសតប្យចន្ធកាយស្សបណ្ណរាឌសយឹទេប លិត្តបក្លកាកទេបិតទេកា ចិយ តាយសិ, កច្ឆ យំ ទេត កទេហឹយំ, តំ កទេរាហឹតិ៍ ៧ចំ ច្សទេត្ត ក្សទេន្ធ អាឡ្យអចទេកា ជ្ជជហិត្វា យទេតាសិលិតទេល ចាយបិទេចត ចត្វា “បស្សឆ ចាតិ ត្សយ្យាកំ ចា សត្វា យហាត្សកាទេចា, អហំ ចា”តិ ចក្លិលាបិទេចត សជ្ជិទេយាឌតយត្តំ ទេកលិសបព្ពតក្យជំ អក្កយិ, តំ អទេយាក្យជបហទេជា តិន្ធត្តអទេយាបិទេណ្ឌ ចិយ បបជិកាទេយា យ្សត្ថិ៍ ទេសា តុ(ពុ) ចត្វា “អហំ អាឡ្យអចទេកា”តិ ទេឈាទេសសិ, សកលឌប្ពឹបំ សទេន្ធា ឋរិ៍

ចត្វាទេរាកិរ សទ្ធា សកលឌប្ពឹទេប ស្សឃ្សិស្ស – យត្ថា ប្សណ្ណទេកា យក្លទេសតាបតិ ឆតត្ថាយទេការឡ្យរាឌាតំ ឌ្វទេត ឌិតិត្វា អទេប្យាទេជត្វា “អហំ ឌិតិ”ត្តិ ជ្ជទេឈ្លារទេសសិ, យត្ថា សទេក្ក ទេចចាតយិទេន្ធា កស្សបស្ស កកចទេតា សាសទេត បរិហាយយាទេត ចិស្សកយំ ទេចបុត្តិ ស្សតលំ កាទេរត្វា “អហំ បិបកិក្ល ច បិបកិក្លតិទេយា ច ជ្ជបិសទេក ច ជ្ជបិសិកាទេយា ច សទេព្ពច អឆយ្ចចាឌិទេតា តាឌាយឹ”តិ ជ្ជទេឈ្លាសាទេបសិ, យត្ថា ក្សសឌាតទេក បកាចតិទេហត្ស សត្តហិ រាឌ្វហិ តកទេរ ជ្ជបរ្សទេន្ធ បកាចតិំ អត្តតា សហ ហត្តិក្លត្ថិ អាទេរាទេបត្វា តករា តិក្លយ្ច “អហំ ឃឹហស្សរក្សសយហារាឌា”តិ យហាប្សរិទេសា ជ្ជទេឈ្លារទេសសិ, យត្ថា អាឡ្យអចទេកា ទេកលិសយុទ្ធតិ ចត្វា “អហំ អាឡ្យអចទេកា”តិ៍ តចា ហិ សកលឌប្ពឹទេប ត្វាទេរ ត្វាទេរ ចត្វា ជ្ជទេឈ្លាសិតសឌិសំ អទេហាសិ, តិទេយាឌតសហស្សចិត្តទេតា ច ហិយចាបិ សក្កយ្សិ យក្លស្ស អាត្សកាទេចត៍

ទេសា ចាតយណ្ឌលំ សយ្ជ្ជាទេបសិ – “៧ទេតទេតច សយកំ បលិទេបស្សាយឹ”តិ៍ ទេត ប្សរត្តិយាឌិទេកឌា ចាតា សយ្ជ្ជហិត្វា អន្ធទេយាឌតទេយាឌតត្តិទេយាឌតតិទេយាឌតប្យយាលាតិ បព្ពតក្យជាតិ បឌាទេលត្វា ចតកច្ឆរក្លាឌិតិ ជ្ជយ្ទទេលត្វា អាឡ្យអចិតកានំ បក្លត្តា ឌិណ្ណហត្តិសាលិឌិតិ ច្សទេណ្ណត្តា លេចតិជ្ជកា អាកាទេស កទេយត្តា៍ កកចា “យា កស្សចិ ជ្ជបទេរាទេឆា ទេហាត្ស”តិ អឆិជ្ជាសិ៍ ទេត ចាតា ចសពាលំ បត្វា ឌឹចទេកណ្ណយត្តយ្សិ ចាទេលតំ តាសក្លិស្ស៍ តទេតា យហាចស្សំ សយ្ជ្ជាទេបសិ “ជ្ជចទេកត អទេឡ្យាត្តទិត្វា សយកំ យាទេរស្សាយឹ”តិ៍ តស្សាត្សកាទេចត ជ្ជបរ្ទបរិ សតបជលសហស្សបជលិឌិទេកឌា ចលិហកា ជ្ជជហិត្វា ចស្សឹស្ស, ច្សជ្ជឆារាទេចទេកត បឆឹ លិទ្ធា អទេហាសិ, ចតរ្សក្លាឌិតំ ជ្ជបរិ យទេហាទេឈា អាកត្តា ចសពាលស្ស ឌឹចទេរ ជ្ជស្សាចពិត្តយត្តយ្សិ ទេតទេយតំ តាសក្លិ៍ តទេតា បិសាលាចស្សំ សយ្ជ្ជាទេបសិ, យហត្តាតិ យហត្តាតិ បព្ពតក្យជាតិ ធ្វយាយត្តាតិ បឌ្ឈលត្តាតិ អាកាទេសតាកត្តា ចសពាលំ បត្វា ឌិត្ពយាលិក្យឡ្យអាតិ សយ្សឌ្ឈិស្ស៍ តទេតា បហទេលាចស្សំ សយ្ជ្ជាទេបសិ, ៧កទេតាឆារាជ្ជកទេតាឆារា អសិសត្តិល្សរប្យាចទេយា ធ្វយាយត្តា បឌ្ឈលត្តា អាកាទេសតាកត្តា ចសពាលំ បត្វា ឌិត្ពប្សប្ឆាតិ អទេហស្សំ៍ តទេតា អក្ការចស្សំ សយ្ជ្ជាទេបសិ, កិំស្សកចណ្ណា អក្ការា អាកាទេសតាកត្តា ចសពាលស្ស បិចយ្សទេល ឌិត្ពប្សប្ឆាតិ ហ្សត្វា ចិកិរិស្ស៍ តទេតា ក្សក្កុលចស្សំ

សបដ្ឋានេបសិ, អង្គុលោ្យា ក្យក្កុលេ អាកាសេនតាកត្វា ឥសពាលស្ស បិឥយុលេ ចត្ថតត្ហុ ហុត្វា តិបតិ៑ ឥទេតា ចាលុកាចស្សុំ សបដ្ឋានេបសិ, អតិសុលុយា ចាលុកា ឆ្វយាឃត្តា បដ្ឋូលត្តា អាកាសេនតាកត្វា ឥសពាលស្ស បិឥយុលេ ឌិត្ថុបុបុ្យាតិ ហុត្វា តិបតិសុ៑ ឥទេតា កលលចស្សុំ សបដ្ឋានេបសិ, តំ កលលចស្សុំ ឆ្វយាឃត្តំ បដ្ឋូលត្តំ អាកាសេនតាកត្វា ឥសពាលស្ស បិឥយុលេ ឌិត្ថុកត្លំ ហុត្វា តិបតិ៑ ឥទេតា អត្តកាទំ សបដ្ឋានេបសិ "កិំសេត្វា សយលំ បលិឡេបស្សាយីំ"តិ៑ តំ ចតុរក្ខូសយត្ថាកតត្លការសឌិងំ ហុត្វា ឥសពាលំ បត្វា ឃ្វទិឃប្យកាចិហតយិចត្លកាទំ អត្តូរឆាឃិ៑

ឲចំ ឃេក្លា ត្ថយាហិ តចហិ ចាតចស្សបិរវាណបហរលក្ខារក្យក្កុលចាលុកកលលត្លការចុដ្ឋឹហិ កកចត្តំ បលិឡេបតំ អសេក្លារត្តា តាតាចិឆបហរលហត្វាឃ អរេតកប្យការទ្វបក្ខតកណសយាក្យលិឃ ចតុរក្ខិតិឃា េសតាឃ សឃេយច កកចត្តំ អកិំកេតា៑ េត ក្វតកណា អរេតកប្យការេទ ចិកាេទ កត្វា "កណ្សុ ហតចា"តិ កកចេតា ដ្លបទិ អាកដ្ឋត្តា ចិឃ េហាត្តិ, អបិច េត តិដ្ឋត្តូលិហបិណ្ឌំ ចិឃ យក្លិកា, កកចត្តំ អល្លឹឃិតំ អសេយត្វា ឲចំ អេហសុំ៑ ឲចំ សេត្តូបិ ឃចា េពាឝិយេល្លំ យាេទា អាកតេចលិឃេយច តិចេត្តា, ឥចា អតិចត្តិត្វា ដ្លបត្លូរត្តិយត្តំ ឮ្យាក្យលយក់សុ៑ ឲចំ ដ្លបត្លូរត្តិយត្តំ អរេតកប្យការចិកិំសតឥស្សេតតបិ កកចត្តំ ចាេលតុយសេក្លារត្តា អាឡូអចេកា ចិេត្តូសិ – "ឃំត្វតាហំ េកតចិ អេឌឃ្យំ ក្យស្សាចុឆំ យុេឡ្វាឃ្យ"ត្តិ៑

ចត្តារិ កិរ អាចុឆាតិ េលិេកា េសដ្ឋាតិ – សក្កស្ស ចឌិទាចុឆំ, េចស្សចណស្ស កឥាចុឆំ, ឃយស្ស តឃតាចុឆំ, អាឡូអចកស្ស ក្យស្សាចុឆត្តិ៑ ឃឌិ ហិ សេក្លា ក្យេដ្លា ចឌិទាចុឆំ សិតេទុយត្វេកា បហេទ្យ អដ្ឋសដ្ឋិសហស្សាឆិកេឃាឌតសតសហស្សុំ សិតេទុំ ចិតិចិឌ្ឍិត្វា េហដ្ឋេតា កេឆ្វឃ្យ ៑ េចស្សចណស្ស បុត្វឌ្ឍតការេល ចិស្សឌ្ឍិតកឥា ពហុតំ ឃក្លសហស្សាតំ ឃឹសំ បិេតត្វា បុត ហត្វបិសំ អាកត្វា តិដ្ឋតិ៑ ឃេយត ក្យេដ្លត តឃតាចុេឆត ឌុេលិកិតយេត្តូ អេតកាតិ ក្យឆ្កលសហស្សាតិ ឥត្តូកបិេល តិលិ ចិឃ ចិប្យុេត្តាតិ ចិតស្សត្តិ៑ អាឡូអចេកា ក្យេដ្លា សេច អាកាសេស ក្យស្សាចុឆំ យុេឡ្វាឃ្យ, ក្លាឥស ចស្សាតិ េឥេចា ត ចេស្សឃ្យ៑ សេច បចចិឃំ យុេឡ្វាឃ្យ, សត្ថុរក្លតិណាឌិតិ សុស្សិត្វា ក្លាឥសចស្សត្តូទំ ត បុត ទុេហឃ្យំ៑ សេច សមុេទ្ទ យុេឡ្វាឃ្យ, ឥត្តូកបិេល ដ្លេកពិត្ថុ ចិឃ សត្តុយុឥកំ សុេស្សឃ្យ៑ សេច សិតេទុសឌិេសបិ បត្តុេត យុេឡ្វាឃ្យ, ឥណ្ឌាឥណ្ឌំ ហុត្វា ចិកិេទឃ្យ៑ េសា ឲចំ យហាតុកាចំ ក្យស្សាចុឆំ ដ្លត្តូទឹឃកតំ យុឌ្ឍិត្វា អក្ខេហសិ ៑ េឃកុេឃ្យត ឥសសហស្សិេលិកឆាតុេឥចតា េចេកត សត្តិបតិសុ – "អឌ្ឍ កកចា អាឡូអចកំ ឥេយស្សតិ, ឥត្វ ឆឌ្ឍុ េសាស្សាយា"តិ៑ ឃុដ្លឥស្សតកាយាបិ េឥចតា សត្តិបតិសុ៑ ឲចំ សកលយិ អាកាសំ េឥចតាហិ បុទិបុណ្ណេយហាសិ៑

អច អាឡូអចេកា កកចេតា សឃឹេប ដ្លបទ្វបរិ ចិចទិត្វា ចត្វាចុឆំ យុឌ្ឍិ៑ តំ អសតិចិចក្ក ចិឃ អាកាសេស េកទចសឌ្ធំ កេទាត្តំ ឆ្វយាឃត្តំ បដ្ឋូលត្តំ កកចត្តំ បត្វា ឃក្លស្ស យាតយដ្ឋតត្វំ បិឥយុឌ្ឍាតេចាឡូអកំ ហុត្វា បិឥយុលេ តិបតិ៑ អាឡូអចេកា តំ ឌិស្វា ឈិត្តុចិសាេណា ចិឃ ដ្លសេកា, ដ្លដ្លឥកាេធា ចិឃ សេប្យា, តិេត្តូេឌា តិយុេឌា តិបតិតយាតដ្លេឌា ហុត្វា ចិេត្តូសិ – "ក្យស្សាចុឆយិ សយលំ តកិំេកាសិ, កិំ តុ េលា ការណ"ត្តិ? ត្ថឆំ ការលំ, េយត្វាចិហារឃុេត្តា សយេណា, ហត្ថ តំ េទាេសត្វា េយត្វាឃ ចិេឃាេឌឹតិ៑ ត្ថយិតា សយ្យេត្តូេតតំ ចុត្តំ – "អច េលា អាឡូអចេកា ឃេក្លា េឃត កកចា…េប… តិក្លយ សយណា"តិ៑ ឥ(ឥាឃយឆិប្យេឃា – កស្វា យឃា អតតុឌ្ឍារេតា យយ កចតំ បចិសិត្វា ឈទេសាយិេកា ចិឃ ត្ថត្វាការស្ស យេឌ្ឍតិសិេត្តាសិ, តតុ អឃុត្តូេយតំ សយណស្ស ឃឌិឆំ អឌិត្តុបដិេកាេកា ត្ថត្វិសំសេក្កា ច, ឥស្វា

ឃើ ត្វំ សយលាឆេយ្ជ ជើតេតា, តិក្លួយ សយលាតិ៍ ឲ្យេកា បត “ឲ្យតាតិ អញ្ញាតិ ច ចេ្រុសចចតាតិ ចត្វា ឲ្យចាយំ ឲ្យតាឥចោចា”តិ កលត្តិ៍

អឆ កកចា “ឃស្មា ឆេដ្ឋា បជិឆដ្ឋការេចត ចិតេតព្វំ ត សក្កា, សេា ហិ បជិឆដ្ឋការេច កទិឃយាតេ សេឃ្យឆាបិ ចណ្ឌស្ស កុក្កុរស្ស តាសាឃ បិត្តំ កិតេក្ខឃ្យ, សេា កិតេឃ្យាសោ យត្តាឃ ចណ្ឌតេទា អស្ស, ឲ្យចំ ឆដ្ឋតេទា តោហតិ, យុត្រុតា បត សេា សក្កា ចិតេតព្វ”ត្តិ ញាត្វា “សាឆាចុសោ”តិ បិឃចចតេតត តស្ស ចចតំ សយ្យជិដ្ឋិត្វា តិក្លួយិ៍ តេតត ចុត្តំ “សាឆាចុសោតិ កកចា តិក្លួយី”តិ៍

តេតា អាឡ្យអចេកា “ស្សុចេចា ចតាយំ សយលោ ឲ្យកចចតេតេច តិក្លួតេត្តា, ឲ្យចំ តាយ តិក្លួយេព្វំ ស្សុលំ សយលំ អការលោតេចាហំ សកលទត្តិ ឃុដេក្ខត អក្ខុឃ្យាសិ”ត្តិ យុត្រុចិតេត្វា ហុត្វា បុត ចិតេត្តសិ “ញ្ជឆាតិបិ ត សក្កា ឌាតិព្វំ, កិំ តុ លោ ស្សុចចតាឃ តិក្លួតេត្តា, ក្ខុឆាហុ តេកាឆេត, ហត្ថ តំ ចិយំសាយី”តិ៍ តេតា “បចិស សយលា”តិ អាហ៍ អឆ “ស្សុចេចា”តិ យុត្រុក្ខុតចិត្តចចត្វាតកទលាត្តំ បុតបិ បិឃចចតំ ចឥតេត្តា សាឆាចុសោតិ កកចា បិចិសិ៍ អាឡ្យអចេកា បុតប្បុតំ តេយច ស្សុចចកាចំ ចិយំសតេត្តា ទុ្រតិឃយ្យិ តតិឃយ្យិ “តិក្លួយ បចិសា”តិ អាហ៍ កកចាបិ តឆា អកាសិ៍ ឃើ ត កទេឃ្យ, បកតិឃាបិ ឆដ្ឋឃក្លួស្ស ចិត្តំ ឆដ្ឋតទំ ហុត្វា ឆយ្យកឆាឃ កាឌតំ ត កចេឃ្យ៍ តស្មា ឃឆា តាយ យាតា តេទាឥត្តិ បុត្តកំ ឃំ សេា ញ្ជច្ឆតិ, តំ ឥត្វា ចា កត្វា ចា សញ្ញាតេបតិ, តឆា កកចា កិលេសតេទាឥតេត តេទាឥត្តិ ឃក្លួ សញ្ញាតេបព្វំ ឃំ សេា កលតិ, តំ អកាសិ៍ ឃឆា ច ឆាតី ឆញ្ញា អបិចត្តិ ឥាទកំ កិត្ថិ ឥត្វា ក្ខុបលិត្យឲ្យត្វា បិតេឃតិ, តឆា កកចា ឃក្លួ តេលិកុត្តទឆយ្យលិទំ បិតេឃព្វំ តស្ស បត្តំតចចតកទលោត ក្ខុបលិត្យឲ្យតេត្តា ឲ្យចយកាសិ៍ ឃឆា ច បុទិសោ លិត្យុយិ្យចតុ្យយស្ទុំ ប្ទុតេទ្យកាយោ តស្សញ្ញត្តំ សោឆេតិ, ឲ្យចំ កកចា ឃក្លួស្ស ចិតេត្ត តេលិកុត្តទចតុ្យយស្ទុំ ប្ទុតេទ្យកាយោ តស្ស អញ្ញត្តេទ កោឆយល់ សោឆេព្វំ ឃាច តតិឃំ តិក្លួយតបចេចសតំ អកាសិ៍

អឆ អាឡ្យអចេកា “ស្សុចេចា អឃំ សយលោ, ‘តិក្លួយា’តិ ចុតេត្តា តិក្លួយតិ, ‘បចិសា’តិ ចុតេត្តា បចិសតិ, ឃំត្មុតាហំ ញ្ជយំ សយលំ ឲ្យចេយចំ សកលទត្តិ កិលេយត្វា, បិតេឥ កតេហត្វា, បិទកក្ខាឃ លិបេឃ្យ”ត្តិ បិបកំ ចិតំ ក្ខុប្បាឥេត្វា ចតុត្តចាទំ អាហ – “តិក្លួយ សយលា”តិ៍ តំ ញាត្វា កកចា “ត ត្វាហំ ត”ត្តិ អាហ៍ “ឲ្យចំ ចុតេត្ត តទុត្តទំ កទលិំឃំ បទិតេឃសយាតោ បញ្ញាបុដ្ឋិតញ្ញំ យញ្ញាស្សតិ, តំ ឆយ្យកឆាឃ យុលំ កចិស្សតី”តិ ញាត្វា “ត ត្វាហំ ត”ត្តិ អាហ៍ តត្វ ទិតតិ បជិតេក្លួតប, តោញ្ជតិ អចឆាទលោ៍ អហត្តិ អត្តតិឥស្សតំ, ត្តិ តេហតុចចតំ៍ តេតេត្វ “ឃស្មា ត្វំ ឲ្យចំ ចិតេត្តសិ, តស្មា អហំ អាចុសោ តេច តិក្លួយិស្សាយិ, ឃំ តេ កទលិំឃំ, តំ កតេទាហី”តិ ឲ្យចយតេត្វ ឥដ្ឋតេញ្ញា៍

តេតា អាឡ្យអចេកា ឃស្មា បុតេត្តាបិ អាកាសេតាកយតេចលិឃំ “កិំ តុ លោ, ឲ្យតំ ស្សុចណ្ណចិយាតំ, ក្ខុឆាហុ ទេឌតយលិចិយាតាតំ អញ្ញាតទំ, ហត្ថ តំ បស្សាយា”តិ ឲ្យចំ អត្តតោ ចិយាតំ អាកតេត ញ្ជក្ខិយតេត្ត តាបសបទិញ្ញាឌេកា បញ្ញាបុដ្ឋិត្វា ចិស្សឌ្ជេតុ្យយសក្កោតេត្ត ចិត្តតេក្លួបិឌឹហិ ចិតេហតេឆតិ៍ កចំ? អយតុស្សា ហិ កិំសតកទ្ទុបឥស្សតេតត ចា ហឥឃចត្វុបទិយក្ខុតេតត ចាតិ ក្ខឹហាកាទេហិ ចិត្តតេក្លួបំ កទោត្តិ៍ អឃំ បត ឃស្មា “ញ្ជក្ខិយតេត្តា កិំសតកទ្ទុបឥស្សតេតត ត តបសត្តី”តិ ញាត្វា អត្តតោ ញ្ជក្ខិប្យការេចត ស្សុលុយត្តកាចំ តិយ្យិតិត្វា, តេតសំ អតេត្តា បចិសិត្វា ហឥឃចត្វុំ បទិយក្ខុតិ, តេតា ចិត្តសត្តតិ ត សណ្ឋាតិ, តស្សា អសណ្ឋយាតាឃ ក្ខុយុត្តកា តោហត្តិ លិត្តចិត្តា៍ ឲ្យចំ លិត្តចិត្តាតំ ឲ្យតេតសំ ក្ខុទយ្យិ ចាតេលតិ, បិតេឥបិ តេត កតេហត្វា បិទកក្ខាឃ លិបតិ “យាស្ស្ស តេយ បុត ឲ្យចទ្ទុបិ កចតយាកយិស្ទុ”តិ, តស្មា តេត បតេញ្ញាសទិត្វា “ឃំត្មុតាហំ ញ្ជយំ សយលំ ញ្ជឆាតិ ឲ្យចំ ចិតេហតេឃ្យ”ត្តិ ចិតេត្តត្វា អាហ “បញ្ញាតំ សយលា”តិអាឌិ៍

ᨠᩩᨲᩮᩣ ᨷᨶᩔ ᨲᩮ ᨷᨬ᩠ᩉᩣᨲᩥ? ᨲᩔ ᨠᩥᩁ ᨾᩣᨲᩣᨷᩥᨲᩁᩮᩣ ᨠᩔᨷᩴ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᨷᨿᩥᩁᩩᨷᩣᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨭ᩠ᨮ ᨷᨬ᩠ᩉᩮ ᩈᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᨶᩮ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨲᩮ ᨴᩉᩁᨠᩣᩃᩮ ᩋᩣᩊᩅᨠᩴ ᨷᩁᩥᨿᩣᨷᩩᨱᩣᨷᩮᩈᩩᩴ᪨ ᩈᩮᩣ ᨠᩣᩃᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᨶᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ᪨ ᨲᨲᩮᩣ "ᩍᨾᩮ ᨷᨬ᩠ᩉᩣᨷᩥ ᨾᩣ ᩅᩥᨶᩔᨶ᩠ᨲᩪ"ᨲᩥ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨷᨭ᩠ᨭᩮ ᨩᩣᨲᩥᩉᩥᨦ᩠ᨣᩩᩃᨠᩮᨶ ᩃᩥᨡᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨾᩣᨶᩮ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥ᪨ ᩑᩅᨾᩮᨲᩮ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨷᨬ᩠ᩉᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩅᩥᩈᨿᩣ ᩑᩅ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨽᨣᩅᩤ ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩃᩮᩣᨠᨶ᩠ᨲᩁᩣᨿᩮᩣ ᩅᩤ ᨩᩦᩅᩥᨲᨶ᩠ᨲᩁᩣᨿᩮᩣ ᩅᩤ ᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨬᩩᨲᨬ᩠ᨬᩣᨱᨶ᩠ᨲᩁᩣᨿᨠᩁᩮᩣ ᨷᨭᩥᨥᩣᨲᩮᩣ ᩅᩤ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩤ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᨠᩣᨲᩩᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩴ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᩋᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩩᨽᩣᩅᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ "ᨶ ᨡ᩠ᩅᩣᩉᩴ ᨲᩴ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᨷᩔᩣᨾᩥ ᩈᨴᩮᩅᨠᩮ ᩃᩮᩣᨠᩮ"ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ "ᩈᨴᩮᩅᨠᩅᨧᨶᩮᨶ ᨷᨬ᩠ᨧᨠᩣᨾᩣᩅᨧᩁᨴᩮᩅᨣ᩠ᨣᩉᨱ"ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨶᨿᩮᨶ ᩑᨲᩮᩈᩴ ᨷᨴᩣᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᨾᨲ᩠ᨲᨴᩔᨶᩮᨶ ᩈᨦ᩠ᨡᩮᨷᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨶ ᩋᨶᩩᩈᨶ᩠ᨵᩥᨿᩮᩣᨩᨶᩣᨠ᩠ᨠᨾᩮᨶ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᩣ᪨ ᩋᨿᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ – ᩈᨴᩮᩅᨠᩅᨧᨶᩮᨶ ᩉᩥ ᩏᨠ᩠ᨠᨭ᩠ᨮᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᨲᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨴᩮᩅᩮᩈᩩ ᨣᩉᩥᨲᩮᩈᩩᨷᩥ ᨿᩮᩈᩴ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨷᨲᩥᨲᩮ ᨴᩮᩅᨣᨱᩮ ᩅᩥᨾᨲᩥ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ "ᨾᩣᩁᩮᩣ ᨾᩉᩣᨶᩩᨽᩣᩅᩮᩣ ᨨᨠᩣᨾᩣᩅᨧᩁᩥᩔᩁᩮᩣ ᩅᩈᩅᨲ᩠ᨲᩦ ᨷᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨳᩥᨠᩈᩣᨲᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩔᩦ ᨠᩩᩁᩪᩁᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ, ᩈᩮᩣᨷᩥᩔ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠ᩠ᨡᩮᨷᩣᨴᩦᨶᩥ ᨶ ᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿᩣ"ᨲᩥ, ᨲᩮᩈᩴ ᩅᩥᨾᨲᩥᨷᨭᩥᨷᩣᩉᨶᨲ᩠ᨳᩴ "ᩈᨾᩣᩁᨠᩮ"ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨿᩮᩈᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ – "ᨻ᩠ᩁᩉ᩠ᨾᩣ ᨾᩉᩣᨶᩩᨽᩣᩅᩮᩣ ᩑᨠᨦ᩠ᨣᩩᩃᩥᨿᩣ ᩑᨠᨧᨠ᩠ᨠᩅᩣᩊᩈᩉᩔᩮ ᩋᩣᩃᩮᩣᨠᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᨴ᩠ᩅᩦᩉᩥ...ᨷᩮ... ᨴᩈᩉᩥ ᩋᨦ᩠ᨣᩩᩃᩦᩉᩥ ᨴᩈᩈᩩ ᨧᨠ᩠ᨠᩅᩣᩊᩈᩉᩔᩮᩈᩩ, ᩋᨶᩩᨲ᩠ᨲᩁᨬ᩠ᨧ ᨫᩣᨶᩈᨾᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᩈᩩᨡᩴ ᨷᨭᩥᩈᩴᩅᩮᨴᩮᨲᩥ, ᨠᩥᩴ ᩈᩮᩣᨷᩥ ᨶ ᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿᩣ"ᨲᩥ, ᨲᩮᩈᩴ ᩅᩥᨾᨲᩥᨷᨭᩥᨷᩣᩉᨶᨲ᩠ᨳᩴ "ᩈᨻ᩠ᩁᩉ᩠ᨾᨠᩮ"ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩋᨳ ᨿᩮᩈᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ "ᨷᩩᨳᩩ ᩈᨾᨱᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣ ᩈᩣᩈᨶᩔ ᨷᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᩣᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᨾᨶ᩠ᨲᩣᨴᩥᨻᩃᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩣ, ᨠᩥᩴ ᨲᩮᨷᩥ ᨶ ᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿᩩ"ᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮᩈᩴ ᩅᩥᨾᨲᩥᨷᨭᩥᨷᩣᩉᨶᨲ᩠ᨳᩴ "ᩈᩔᨾᨱᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩥᨿᩣ ᨷᨩᩣᨿᩣ"ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩑᩅᩴ ᩏᨠ᩠ᨠᨭ᩠ᨮᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᩈᩩ ᨠᩔᨧᩥ ᩋᨽᩣᩅᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᩈᨴᩮᩅᨾᨶᩩᩔᩣᨿᩣᨲᩥ ᩅᨧᨶᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨲᩥᨴᩮᩅᩮ ᩋᩅᩈᩮᩈᨾᨶᩩᩔᩮ ᨧ ᩏᨷᩣᨴᩣᨿ ᩏᨠ᩠ᨠᨭ᩠ᨮᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩅᩈᩮᨶ ᩈᩮᩈᩈᨲ᩠ᨲᩃᩮᩣᨠᩮᨷᩥ ᨠᩔᨧᩥ ᩋᨽᩣᩅᩴ ᨴᩔᩮᨲᩦᨲᩥ ᩑᩅᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨶᩩᩈᨶ᩠ᨵᩥᨿᩮᩣᨩᨶᩣᨠ᩠ᨠᨾᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨

ᩑᩅᩴ ᨽᨣᩅᩤ ᨲᩔ ᨷᩦᩊᨶᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᨭᩥᩈᩮᨵᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨬ᩠ᩉᨷᩩᨧ᩠ᨨᨶᩮ ᩏᩔᩣᩉᩴ ᨩᨶᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ "ᩋᨷᩥᨧ ᨲ᩠ᩅᩴ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᨷᩩᨧ᩠ᨨ ᨿᨴᩣᨠᨦ᩠ᨡᩈᩦ"ᨲᩥ᪨ ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨷᩩᨧ᩠ᨨ, ᨿᨴᩥ ᩋᩣᨠᨦ᩠ᨡᩈᩥ, ᨶ ᨾᩮ ᨷᨬ᩠ᩉᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᨶᩮ ᨽᩣᩁᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᩋᨳ ᩅᩤ "ᨷᩩᨧ᩠ᨨ ᨿᩴ ᩋᩣᨠᨦ᩠ᨡᩈᩥ, ᨲᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᩔᩣᨾᩦ"ᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨬᩩᨷᩅᩤᩁᨱᩴ ᨷᩅᩤᩁᩮᩈᩥ ᩋᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᩋᨣ᩠ᨣᩈᩣᩅᨠᨾᩉᩣᩈᩣᩅᨠᩮᩉᩥ᪨ ᨲᩮ ᩉᩥ "ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩣᩅᩩᩈᩮᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩮᨴᩥᩔᩣᨾᩣ"ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣ ᨷᨶ "ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩣᩅᩩᩈᩮᩣ ᨿᨴᩣᨠᨦ᩠ᨡᩈᩦ"ᨲᩥ (ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪨᪒᪓᪘, ᪒᪔᪖) ᩅᩤ,

"ᨷᩩᨧ᩠ᨨ ᩅᩤᩈᩅ ᨾᩴ ᨷᨬ᩠ᩉᩴ ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨾᨶᩈᩥᨧ᩠ᨨᩈᩦ"ᨲᩥ ᩅᩤ᪨ (ᨴᩦ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪒᪨᪓᪕᪖);

"ᨻᩣᩅᩁᩥᩔ ᨧ ᨲᩩᨿ᩠ᩉᩴ ᩅᩤ, ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩴᩈᨿᩴ;

ᨠᨲᩣᩅᨠᩣᩈᩣ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩅ᩠ᩉᩮᩣ, ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨾᨶᩈᩥᨧ᩠ᨨᨳᩣ"ᨲᩥ ᩅᩤ᪨ (ᩈᩩ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪐᪓᪖) –

ឯវមាទិនា នយេន ទេវមនុស្សានំ សព្ពញ្ញុបវារណំ បវារេន្តិ។ អនច្ឆរិយមេតំ, យំ ភគវា ពុទ្ធភូមិំ បត្វា ឯវំ បវារណំ បវារេយ្យ, យោ ពោធិសត្តភូមិយំ បទេសញាណេ វត្តមានោបិ –

“កោណ្ឌញ្ញ បញ្ហានិ វិយាករោហិ, យាចន្តិ តំ ឥសយោ សាធុរូបា;

កោណ្ឌញ្ញ ឯសោ មនុជេសុ ធម្មោ, យំ វុទ្ធមាគច្ឆតិ ឯស ភារោ”តិ។ (ជា។ ២។១៧។៦០) –

ឯវំ ឥសីហិ យាចិតោ –

“កតាវកាសា បុច្ឆន្តុ ភោន្តោ, យំ កិញ្ចិ បញ្ហំ មនសាភិបត្ថិតំ;

អហញ្ហិ តំ តំ វោ វិយាករិស្សំ, ញត្វា សយំ លោកមិមំ បរញ្ចា”តិ។ –

ឯវំ សរភង្គកាលេ សម្ភវជាតកេ ច សកលជម្ពុទីបេ តិក្ខត្តុំ វិចរិត្វា បញ្ហានំ អន្តករំ អទិស្វា ជាតិយា សត្តវស្សិកោ រថិកាយ បំសុកីឡំ កីឡន្តោ សុចិរតេន ព្រាហ្មណេន បុដ្ឋោ –

“តគ្ឃ តេ អហមក្ខិស្សំ, យថាបិ កុសលោ តថា;

រាជា ច ខោ តំ ជានាតិ, យទិ កាហតិ វា ន វា”តិ។ (ជា។ ១។១៦។១៧២) –

ឯវំ សព្ពញ្ញុបវារណំ បវារេសិ។ ឯវំ ភគវតា អាឡវកស្ស សព្ពញ្ញុបវារណាយ បវារិតាយ អថ សោ អាឡវកោ យក្ខោ ភគវន្តំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ “កិំ សូធ វិត្ត”ន្តិ។

១៤២។ តត្ថ កិន្តិ បុច្ឆាវចនំ។ សូតិ បទបូរណមត្តេ និបាតោ។ ឥធាតិ ឥមស្មិំ លោកេ។ វិត្តន្តិ វិត្តិ, បីតិំ ករោតីតិ វិត្តំ, ធនស្សេតំ អធិវចនំ។ សុចិណ្ណន្តិ សុចរិតំ។ សុខន្តិ កាយិកចេតសិកំ សាតំ។ អាវហាតីតិ អាវហតិ, អានេតិ, ទេតិ, អប្បេតីតិ អត្ថោ។ ហវេតិ ទឡ្ហត្ថេ និបាតោ។ សាទុតរន្តិ អតិសយេន សាទុ។ “សាធុតរ”ន្តិបិ បាឋោ។ រសានន្តិ រសសញ្ញិតានំ ធម្មានំ។ កថន្តិ កេន បការេន, កថំជីវិនោ ជីវិតំ កថំជីវិជីវិតំ, គាថាពន្ធសុខត្ថំ បន សានុនាសិកំ វុច្ចតិ។ “កថំជីវិំ ជីវិត”ន្តិ វា បាឋោ។ តស្ស ជីវន្តានំ កថំជីវិន្តិ អត្ថោ។ សេសមេត្ថ បាកដមេវ។ ឯវមិមាយ គាថាយ “កិំ សុ ឥធ លោកេ បុរិសស្ស វិត្តំ សេដ្ឋំ, កិំ សុ សុចិណ្ណំ សុខមាវហាតិ, កិំ រសានំ សាទុតរំ, កថំជីវិនោ ជីវិតំ សេដ្ឋមាហូ”តិ ឥមេ ចត្តារោ បញ្ហេ បុច្ឆិ។

១៨៤។ អថស្ស ភគវា កស្សបទសពលេន វិស្សជ្ជិតនយេនេវ វិស្សជ្ជេន្តោ ឥមំ គាថមាហ “សទ្ធីធ វិត្ត”ន្តិ។ តត្ថ យថា ហិរញ្ញសុវណ្ណាទិ វិត្តំ ឧបភោគបរិភោគសុខំ អាវហតិ, ខុប្បិបាសាទិទុក្ខំ បដិពាហតិ, ទាលិទ្ទិយំ វូបសមេតិ, មុត្តាទិរតនបដិលាភហេតុ ហោតិ, លោកសន្តតិញ្ច អាវហតិ, ឯវំ លោកិយលោកុត្តរា សទ្ធាបិ យថាសម្ភវំ លោកិយលោកុត្តរវិបាកសុខមាវហតិ, សទ្ធាធុរេន បដិបន្នានំ ជាតិជរាទិទុក្ខំ បដិពាហតិ, គុណទាលិទ្ទិយំ វូបសមេតិ, សតិសម្ពោជ្ឈង្គាទិរតនបដិលាភហេតុ ហោតិ។

“សទ្ធោ សីលេន សម្បន្នោ, យសោ ភោគសមប្បិតោ;

យំ យំ បទេសំ ភជតិ, តត្ថ តត្ថេវ បូជិតោ”តិ។ (ធ. ប. ៣០៣) –

វចនតោ លោកសន្តតិញ្ច អាវហតីតិ កត្វា “វិត្ត”ន្តិ វុត្តំ។ យស្មា បនេតំ សទ្ធាវិត្តំ អនុគាមិកំ អនញ្ញសាធារណំ សព្ពសម្បត្តិហេតុ, លោកិយស្ស ហិរញ្ញសុវណ្ណាទិវិត្តស្សាបិ និទានំ។ សទ្ធោ ហិ ទានាទីនិ បុញ្ញានិ កត្វា វិត្តំ អធិគច្ឆតិ, អស្សទ្ធស្ស បន វិត្តំ យាវទេវ អនត្ថាយ ហោតិ, តស្មា “សេដ្ឋ”ន្តិ វុត្តំ។ បុរិសស្សាតិ ឧក្កដ្ឋបរិច្ឆេទទេសនា; តស្មា ន កេវលំ បុរិសស្ស, ឥត្ថិអាទីនម្បិ សទ្ធាវិត្តមេវ សេដ្ឋន្តិ វេទិតព្ពំ។

ធម្មោតិ ទសកុសលកម្មបថធម្មោ, ទានសីលភាវនាធម្មោ វា។ សុចិណ្ណោតិ សុកតោ សុចរិតោ។ សុខមាវហតីតិ សោណសេដ្ឋិបុត្តរដ្ឋបាលាទីនំ វិយ មនុស្សសុខំ, សក្កាទីនំ វិយ ទិព្ពសុខំ, បរិយោសានេ ច មហាបទុមាទីនំ វិយ និព្ពានសុខំ អាវហតីតិ។

សច្ចន្តិ អយំ សច្ចសទ្ទោ អនេកេសុ អត្ថេសុ ទិស្សតិ។ សេយ្យថិទំ – “សច្ចំ ភណេ ន កុជ្ឈេយ្យា”តិអាទីសុ (ធ. ប. ២២៤) វាចាសច្ចេ។ “សច្ចេ ឋិតា សមណព្រាហ្មណា ចា”តិអាទីសុ (ជា. ២.២១.៤៣៣) វិរតិសច្ចេ។ “កស្មា នុ សច្ចានិ វទន្តិ នានា, បវាទិយាសេ កុសលាវទានា”តិអាទីសុ (សុ. និ. ៨៩១) ទិដ្ឋិសច្ចេ។ “ចត្តារិមានិ, ភិក្ខវេ, ព្រាហ្មណសច្ចានី”តិអាទីសុ (អ. និ. ៤.១៨៥) ព្រាហ្មណសច្ចេ។ “ឯកញ្ហិ សច្ចំ ន ទុតីយមត្ថី”តិអាទីសុ (សុ. និ. ៨៩០) បរមត្ថសច្ចេ។ “ចតុន្នំ សច្ចានំ កតិ កុសលា”តិអាទីសុ (វិភ. ២១៦) អរិយសច្ចេ។ ឥធ បន បរមត្ថសច្ចំ និព្ពានំ, វិរតិសច្ចំ វា អន្តោកត្វា វាចាសច្ចំ អធិប្បេតំ, យស្សានុភាវេន ឧទកាទីនិបិ វសេ វត្តេន្តិ ជាតិជរាមរណបារម្បិ តរន្តិ។ យថាហ –

“សច្ចេន វាចេតុទកម្បិ ធាវតិ, វិសម្បិ សច្ចេន ហនន្តិ បណ្ឌិតា;

សច្ចេន ទេវោ ថនយំ បវស្សតិ, សច្ចេ ឋិតា និព្ពុតិំ បត្ថយន្តិ។

“យេ កេចិមេ អត្ថិ រសា បថព្យា, សច្ចំ តេសំ សាទុតរំ រសានំ;

សច្ចេ ឋិតា សមណព្រាហ្មណា ច, តរន្តិ ជាតិមរណស្ស បារ”ន្តិ· (ជា· ២·២១·៥៣៣);

សាទុតរន្តិ មធុរតរំ, បណីតតរំ· រសានន្តិ យេ ឥមេ “មូលរសោ, ខន្ធរសោ”តិអាទិនា (ធ· ស· ៦២៨-៦៣០) នយេន សាយនីយរសា, យេ ចិមេ “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, សព្វំ ផលរសំ (មហាវ· ៣០០) អរសរូបោ ភវំ គោតមោ, យេ តេ, ព្រាហ្មណ, រូបរសា, សទ្ទរសា (អ· និ· ៨·១១; បារា· ៣), អនាបត្តិ រសរសេ (បាចិ· ៦០៧-៦០៩), អយំ ធម្មវិនយោ ឯករសោ វិមុត្តិរសោ (អ· និ· ៨·១៩; ចូឡវ· ៣៨៥), ភាគី វា ភគវា អត្ថរសស្ស ធម្មរសស្សា”តិអាទិនា (មហានិ· ១៥៩; ចូឡនិ· អជិតមាណវបុច្ឆានិទ្ទេស ២) នយេន វាចារសូបវញ្ជា អវសេសព្យញ្ជនាទយោ ធម្មា “រសា”តិ វុច្ចន្តិ, តេសំ រសានំ សច្ចំ ហវេ សាទុតរំ សច្ចមេវ សាទុតរំ, សាធុតរំ វា សេដ្ឋតរំ, ឧត្តមតរំ· មូលរសាទយោ ហិ សរីរំ ឧបព្រូហេន្តិ, សំកិលេសិកំ សុខមាវហន្តិ· សច្ចរសោ វិរតិសច្ចវាចាសច្ចាទិរសា សមថវិបស្សនាទីហិ ចិត្តមុបព្រូហេតិ, អសំកិលេសិកំ សុខមាវហតិ, វិមុត្តិរសោ បរមត្ថសច្ចរសបរិភាវិតត្តា សាទុ, អត្ថរសធម្មរសា ច តទធិគមុបាយភូតំ អត្ថំ ធម្មំ និស្សាយ បវត្តនតោតិ·

បញ្ញាជីវិន្តិ ឯត្ថ បន យ្វាយំ អន្ធេកចក្ខុទ្វិចក្ខុកេសុ ទ្វិចក្ខុបុគ្គលោ គហដ្ឋោ ច កម្មន្តានុដ្ឋានសរណគមនទានសំវិភាគសីលសមាទានុបោសថកម្មាទិកំ គហដ្ឋបដិបត្តិំ, បព្ពជិតោ ច អវិប្បដិសារករសីលសង្ខាតំ តទុត្តរិចិត្តវិសុទ្ធិអាទិភេទំ ច បព្ពជិតបដិបត្តិំ បញ្ញាយ អារាធេត្វា ជីវតិ, តស្ស បញ្ញាជីវិនោ ជីវិតំ, តំ វា បញ្ញាជីវិំ ជីវិតំ សេដ្ឋមាហូតិ ឯវមត្ថោ ទដ្ឋព្វោ·

១៨៥-៦· ឯវំ ភគវតា វិស្សជ្ជិតេ ចត្តារោបិ បញ្ហេ សុត្វា អត្តមនោ យក្ខោ អវសេសេបិ ចត្តារោ បញ្ហេ បុច្ឆន្តោ “កថំ សុ តរតិ ឱឃ”ន្តិ គាថមាហ· អថស្ស ភគវា បុរិមនយេនេវ វិស្សជ្ជេន្តោ “សទ្ធាយ តរតី”តិ គាថមាហ· តត្ថ កិញ្ចាបិ យោ ចតុព្ពិធំ ឱឃំ តរតិ, សោ សំសារណ្ណវម្បិ តរតិ, វដ្ដទុក្ខម្បិ អច្ចេតិ, កិលេសមលាបិ បរិសុជ្ឈតិ, ឯវំ សន្តេបិ បន យស្មា អស្សទ្ធោ ឱឃតរណំ អសទ្ទហន្តោ ន បក្ខន្ទតិ, បមត្តោ កាមគុណេសុ ចិត្តវោស្សគ្គេន បយេត្វា តត្ថេវ សត្តវិសត្តតាយ សំសារណ្ណវំ ន តរតិ, កុសីតោ ទុក្ខំ វិហរតិ វោកិណ្ណោ អកុសលេហិ ធម្មេហិ, អប្បញ្ញោ សុទ្ធិមគ្គំ អជានន្តោ ន បរិសុជ្ឈតិ, តស្មា តប្បដិបក្ខំ ទស្សេន្តេន ភគវតា អយំ គាថា វុត្តា·

ឯវំ វុត្តាយ ចេតាយ យស្មា សោតាបត្តិយង្គបទដ្ឋានំ សទ្ធិន្ទ្រិយំ, តស្មា “សទ្ធាយ តរតិ ឱឃ”ន្តិ ឥមិនា បទេន ទិដ្ឋោឃតរណំ សោតាបត្តិមគ្គំ សោតាបន្នញ្ច បកាសេតិ· យស្មា បន សោតាបន្នោ កុសលានំ ធម្មានំ ភាវនាយ សាតច្ចកិរិយាសង្ខាតេន អប្បមាទេន សមន្នាគតោ ទុតិយមគ្គំ អារាធេត្វា ឋបេត្វា សកិទេវ ឥមំ លោកំ អាគមនមត្តំ អវសេសំ សោតាបត្តិមគ្គេន អតិណ្ណំ ភវោឃវត្ថុំ

រ៉ំសារណ្ណាចំ តទតិ, តស្មា “អប្បយាតេត អណ្ណច”ត្តិ ក្តយិតា បតេត កតេចាឈតទលំ សកតាកាយិយក្កិ សកតាកាយិទ្បា បកាតេសតិ៍ ឃស្មា សកតាកាយិ ចិទិតេឃត តតិឃយក្កិ អាទារតេឆត្វា សកតាកាយិយតេក្កត អតតិតំ កាតេយាឈចត្ថុំ; កាតេយាឈសត្ថ៊ាតទ្បា កាយក្សូលយតេច្ឆតិ, តស្មា “ចិទិតេឃត ក្សូលយតេច្ឆតី”តិ ក្តយិតា បតេត កាតេយាឈតទលំ អតាកាយិយក្កិ អតាកាយិទ្បា បកាតេសតិ៍ ឃស្មា បត អតាកាយិ ចិកតកាយបក្កតាឃ បទិស្ថ្ថាឃ បត្ថ៊ាឃ ឲកត្តបទិស្ថ្ថំ ចត្តុត្ថយក្កុបត្ថ៊ា អាទារតេឆត្វា អតាកាយិយតេក្កត អប្បហឹតំ អចិត្ថ៊ាសត្ថ៊ាតំ បទេយលំ បដហតិ, តស្មា “បត្ថ៊ាឃ បទិស្ថ្ថ៊ាឃី”តិ ក្តយិតា បតេត អចិតេត្ថ៊ាឈតទលំ អទេហត្តយក្កិ អទេហត្តទ្បា បកាតេសតិ៍ ក្តយាឃ ច អទេហត្តតិក្យេដេត កតិតាឃ កាឆាឃ បទិតេឃាសាតេត ឃតេក្កា តេសាតាបត្តិចលេ បតិដ្ឋាសិ៍

១ប័ល៊៍ ក្តតាតិ តតេយច “បត្ថ៊ាឃ បទិស្ថ្ថ៊ាឃី”តិ ឲត្ត ចុត្តំ បត្ថ៊ាបចំ កតេហត្វា អត្តតេតា បដិកាតេតត តេលិកិឃតេលិក្យត្តទេយិស្សកំ បត៊្យា បុច្ឆតេត្តា “កចំ ស្ង លកតេត បត្ថ៊ា”ត្តិ ក្តយំ លប្បតកាឆយាហ៍ តត្ត កចំ ស្វតិ សត្ថតេត្តច អត្តឃុត្តិបុច្ឆា តេហាតិ៍ អឃត៊្យាបត្ថ៊ាតិអត្តំ ទាត្វា តស្ស ឃុត្តិំ បុច្ឆតិ “កចំ កាឃ ឃុត្តិឃា តេកត កាទេលាត បត្ថ៊ា លកតី”តិ៍ ឲស តតេយា តតាតិស្ង៍

១ប័ប៉៍ អឆស្ស កកចា ចត្តហិ កាទេលាហិ បត្ថ៊ាលិកំ តេស្សតេត្តា “សត្តហាតេតា”តិអាតិយាហ៍ តស្សតេត្វា – តេឃត បុត្តកាតេក កាឃស្ងចទិតាតិតេកតេត, អបទេកាតេក ច សត្តតិសតេនាឆិបក្កិឃតេកតេត តតេយុត អទេហតេត្តា ញុទ្ធបតេច្ចកញុទ្ធសាចកា តិត្ថ៊ាតំ បត្តា, តំ សត្តហាតេតា អទេហតំ តយុំ តិត្ថ៊ាតប្បត្តិឃា តេលិកិឃតេលិក្យត្តទំ បត្ថ៊ា លកតិ៍ តទ្បា តេលា ត សត្តាយត្តតេកតេច, ឃស្មា បត សត្តាឌាតេតា ក្ថបសត្តយតិ, ក្ថបសត្តយតេត្តា បឃិទ្បបិសតិ, បឃិទ្បបិសតេត្តា តេសាតំ ឌ្គតហតិ, ឌ្គហិតតេសាតេតា តយុំ ស្ងលាតិ, តស្មា ក្ថបសត្តយតតេតា បក្ខតិ ឃាច តយុស្សចតេតត ស្ងស្សុសំ លកតិ៍ កិ ចុត្តំ តេហាតិ – តំ តយុំ សត្តហិត្វាបិ អាចទិឃុបត្ថ៊ាតេឃ កាតេលត ក្ថបសត្តយិត្វា ចត្តកាទេលាត បឃិទ្បបិសិត្វា ឃតា បឃិទ្បបិសតាឃ អាទាតិតចិត្តា កិត្ថ៊ា ចត្តកាឃា តេហាត្តិ៍ អឆ អតិកតាឃ តេសាត្យកាឃតាឃ តេសាតំ ឌ្គតហិត្វា ស្ងលាតេត្តា លកតីតិ៍ ឲចំ ស្ងស្ងសយុំ ច សតិអចិប្បចាតេសត អប្បយតេត្តា ស្ងកាសិតត្សត្ថ៊ាសិតត្ថ៊ាតាឃ ចិចក្កតេលា ឲច លកតិ, ត ក្តតតេទា៍ តេតតាហ “អប្បយតេត្តា ចិចក្កតេលា”តិ៍

ឲចំ ឃស្មា សត្ថាឃ បត្ថ៊ាលិកសំចត្តតិកំ បដិបចំ បដិបត្ថតិ, ស្ងស្សុសាឃ សក្កច្ចំ បត្ថ៊ាតិកយុបិឃំ ស្ងលាតិ, អប្បយាតេត កហិតំ ត សយុស្សតិ, ចិចក្កលតាឃ អត្ថតាតិកំ អចិបទឹតទ្បា កតេហត្វា ចិត្តាទិកំ កតេទាតិ៍ ស្ងស្សុសាឃ ចា ឌ្គហិតតេសាតេតា បត្ថ៊ាបដិលិកតេហត្តំ តយុំ ស្ងលាតិ, អប្បយាតេត ស្ងត្វា តយុំ តាតេទតិ , ចិចក្កលតាឃ តតាតំ តយុាតំ អត្តុយុបបទិក្កតិ, អឆាត្យុតេត្តត បទេយត្តសត្ថំ សត្ថិកតេទាតិ, តស្មាស្ស កកចា “កចំ ស្ង លកតេត បត្ថ៊ា”ត្តិ បុដ្ឋោ ក្តយាតិ ចត្តាទិ កាទេលាតិ តេស្សតេត្តា ក្តយំ កាឆយាហ – “សត្តហាតេតា…តេប… ចិចក្កតេលា”តិ៍

១ប័ង៍ ក្តតាតិ តតេតា បតេទ តតេយា បតេត៊្យាចិស្សតេត្តតេត្តា “បតិទ្បបកាទី”តិ ក្តយំ កាឆយាហ៍ តត្ត តេតសកាលិតិតិ អហាតេបត្វា តេលិកិឃស្ស តេលិក្យត្តទស្ស ចា តតស្ស បតិទ្បបំ អតិកយុបិឃំ កតេទាតីតិ បតិទ្បបកាទី៍ ស្ងទចាតិ តេចតសិកចិទិឃចតេសត អតិក្កិត្តស្ងទោ៍ ដ្ឋោតាតិ “តេយា ច សិតទ្បា ក្ថលាទ្បា, តិលា កិតេឃ្យា ត យត្ថ៊ាតី”តិអាតិតា (តេឆទកា៍ ១៩១; តិ៍ តិ៍ ១៍១៩០) តតេឃត កាឃិកចិទិឃចតេសត ដ្ឋោតសយុតេត្តា

អសិថិលបរក្កមោ។ វិន្ទតេ ធនន្តិ ឯកមូសិកាយ ន ចិរស្សេវ ទ្វេសតសហស្សបត្តោ ចូឡន្តេវាសី វិយ លោកិយធនំ, មហល្លកមហាតិស្សត្ថេរោ វិយ លោកុត្តរធនំ លភតិ។ សោ ហិ “តីហិ ឥរិយាបថេហិ វិហរិស្សាមី”តិ វត្តំ កត្វា ថិនមិទ្ធាគមនវេលាយ បលាលវណ្ឌុបកំ តេមេត្វា, សីសេ កត្វា, គលប្បមាណំ ឧទកំ បវិសិត្វា, ថិនមិទ្ធំ បដិពាហេន្តោ ទ្វាទសហិ វស្សេហិ អរហត្តំ បាបុណិ។ សច្ចេនាតិ វចីសច្ចេនាបិ “សច្ចវាទី ភូតវាទី”តិ, បរមត្ថសច្ចេនាបិ “ពុទ្ធោ បច្ចេកពុទ្ធោ អរិយសាវកោ”តិ ឯវំ កិត្តិំ បប្បោតិ។ ទទន្តិ យំកិញ្ចិ ឥច្ឆិតបត្ថិតំ ទទន្តោ មិត្តានិ គន្ថតិ, សម្បាទេតិ ករោតីតិ អត្ថោ។ ទុទ្ទទំ វា ទទំ គន្ថតិ, ទានមុខេន វា ចត្តារិបិ សង្គហវត្ថូនិ គហិតានីតិ វេទិតព្ពានិ។ តេហិ មិត្តានិ គន្ថតីតិ វុត្តំ ហោតិ។

១៨០។ ឯវំ គហដ្ឋបព្ពជិតានំ សាធារណេ លោកិយលោកុត្តរមិស្សកេន នយេន ចត្តារោ បញ្ហេ វិស្សជ្ជេត្វា ឥទានិ “កថំ បេច្ច ន សោចតី”តិ ឥមំ បញ្ចមំ បញ្ហំ គហដ្ឋវសេន វិស្សជ្ជេន្តោ អាហ “យស្សេតេ”តិ។ តស្សត្ថោ – យស្ស “សទ្ធហានោ អរហត”ន្តិ ឯត្ថ វុត្តាយ សព្ពកល្យាណធម្មប្បទាយិកាយ សទ្ធាយ សមន្នាគតត្តា សទ្ធស្ស ឃរមេសិនោ ឃរាវាសំ បញ្ច វា កាមគុណេ ឯសន្តស្ស គវេសន្តស្ស កាមភោគិនោ គហដ្ឋស្ស “សច្ចេន កិត្តិំ បប្បោតី”តិ ឯត្ថ វុត្តប្បការំ សច្ចំ, “សុស្សូសំ លភតេ បញ្ញ”ន្តិ ឯត្ថ សុស្សូសបញ្ញានាមេន វុត្តោ ទមោ, “ធុរវា ឧដ្ឋាតា”តិ ឯត្ថ ធុរនាមេន ឧដ្ឋាននាមេន ច វុត្តា ធិតិ, “ទទំ មិត្តានិ គន្ថតី”តិ ឯត្ថ វុត្តប្បការោ ចាគោ ចាតិ ឯវំ ចតុរោ ធម្មា សន្តិ។ ស វេ បេច្ច ន សោចតីតិ ឥធលោកា បរលោកំ គន្ត្វា ស វេ ន សោចតីតិ។

១៨១។ ឯវំ ភគវា បញ្ចមម្បិ បញ្ហំ វិស្សជ្ជេត្វា តំ យក្ខំ ចោទេន្តោ អាហ – “ឥង្ឃ អញ្ញេបី”តិ។ តត្ថ ឥង្ឃាតិ ចោទនត្ថេ និបាតោ។ អញ្ញេបីតិ អញ្ញេបិ បុថូ សមណព្រាហ្មណេ បុច្ឆស្សុ, អញ្ញេបិ វា បូរណាទយោ សព្ពញ្ញុបដិញ្ញេ បុថូ សមណព្រាហ្មណេ បុច្ឆស្សុ។ យទិ អស្មា “សច្ចេន កិត្តិំ បប្បោតី”តិ ឯត្ថ វុត្តប្បការា សច្ចា ភិយ្យោ កិត្តិប្បត្តិការណំ វា, “សុស្សូសំ លភតេ បញ្ញ”ន្តិ ឯត្ថ សុស្សូសតបញ្ញាបទេសេន វុត្តា ទមា ភិយ្យោ លោកិយលោកុត្តរបញ្ញាបដិលាភការណំ វា, “ទទំ មិត្តានិ គន្ថតី”តិ ឯត្ថ វុត្តប្បការា ចាគា ភិយ្យោ មិត្តគន្ថនការណំ វា, “ធុរវា ឧដ្ឋាតា”តិ ឯត្ថ តំ តំ អត្ថវសំ បដិច្ច ធុរនាមេន ឧដ្ឋាននាមេន ច វុត្តាយ មហាភារវហនដ្ឋេន ឧស្សោឡ្ហីភាវប្បត្តាយ វីរិយសង្ខាតាយ ខន្ត្យា ភិយ្យោ លោកិយលោកុត្តរធនវិន្ទនការណំ វា, “សច្ចំ ធម្មោ ធិតិ ចាគោ”តិ ឯវំ វុត្តេហិ ចតូហិ ធម្មេហិ ភិយ្យោ អស្មា លោកា បរំ លោកំ បេច្ច អសោចនការណំ វា ឥធ វិជ្ជតីតិ អយមេត្ថ សង្ខេបយោជនាយ អត្ថវណ្ណនា។ វិត្ថារតោ បន ឯកមេកំ បទំ អត្ថុទ្ធារបទុទ្ធារវណ្ណនានយេហិ វិភជិត្វា វេទិតព្ពា។

១៨២។ ឯវំ វុត្តេ យក្ខោ យេន សំសយេន អញ្ញេ បុច្ឆេយ្យ, តស្ស បហីនត្តា “កថំ នុ ទានិ បុច្ឆេយ្យំ, បុថូ សមណព្រាហ្មណេ”តិ វត្វា យេបិស្ស អបុច្ឆនការណំ ន ជានន្តិ, តេបិ ជានាបេន្តោ “សោហំ អជ្ជ បជានាមិ, យោ អត្ថោ សម្បរាយិកោ”តិ អាហ។ តត្ថ អជ្ជាតិ អជ្ជាទិំ កត្វាតិ អធិប្បាយោ។ បជានាមីតិ យថាវុត្តេន បការេន ជានាមិ។ យោ អត្ថោតិ ឯត្តាវតា “សុស្សូសំ លភតេ បញ្ញ”ន្តិអាទិនា នយេន វុត្តំ ទិដ្ឋធម្មិកំ ទស្សេតិ។ សម្បរាយិកោតិ ឥមិនា “យស្សេតេ ចតុរោ ធម្មា”តិ វុត្តំ បេច្ច សោកាភាវការណំ សម្បរាយិកំ។ អត្ថោតិ ច ការណស្សេតំ អធិវចនំ។ អយញ្ហិ អត្ថសទ្ទោ “សាត្ថំ សព្យញ្ជន”ន្តិ ឯវមាទីសុ (បារា។ ១; ទី។ និ។ ១.២៩៩) បាឡិអត្ថេ វត្តតិ។ “អត្ថោ មេ, គហបតិ, ហិរញ្ញសុវណ្ណេនា”តិអាទីសុ (ទី។ និ។ ២.២៥០; ម។ និ។ ៣.២៥៦) កិច្ចេ។ “ហោតិ សីលវតំ អត្ថោ”តិអាទីសុ (ជា។ ១.១.១១)

ចុទ្ទិយិ្យា"ពាហុជនោ កជនេ អត្តហេតុ"តិអាទីសុ (ជា· ១·១៣·៨៤) ឆនេតា "ក្ខកិត្តយតុំ ធរតី"តិអាទីសុ (ជា· ១·៤·៩៩; ន· ត· ១·១៣០; ឆេរកា· ៣៣១) ហិនេតា· "អនេត្ថ ជានេត ធ បណ្ឌិត"ត្តិអាទីសុ (ជា· ១·១·៨១) ការណោ· ព្ពឆ បត ការណោ· តស្វា ឃំ បញ្ញាធិលិកាជីតំ ការណំ ជិដ្ឋឆម្ពិកំ, ឃញ្ចា ខេបច្ច នេសាកាកាចស្ស ការណំ នយ្យរាឃិកំ, តំ ខេឃាហំ អជ្ជ កកចតា ចុត្តកនេឃត សាយំខេឃច បជាតាយិ, ខេសា ពធំ តុ ជាតិ បុនេ្ឋឃ្យំ បុទ្ធ សយណព្រាហ្វំណេតិ ឲចនេយត្ត សនេ្តបនេតា អនេត្ថា ខេចជិតនេ្តា·

១៨១· ឲចំ ឃនេ្តា "បជាតាយិ ខេឃា អនេត្ថា សយ្យរាឃិនេកា"តិ ចត្វា តស្ស ឆាកាលស្ស កកចំម្ពលកត្តំ ជនេស្សនេ្តា "អត្ថាឃ ចត ខេយ ព្យនេ្ឋ"តិ អាហ· តត្ថ អត្ថាឃាតិ ហិតាឃ, ចុទ្ធិឃា ចា· ឃត្ថ ជិត្តំ យហប្បលត្តិ "ឃនេស្សនេត ចព្យនេរា ឆយ្ហា"តិ (ជា· ១·១·៨សិ) ឲត្ត ចុត្តចារេកត ឃត្ថ ជិត្តំ យហប្បលិ ខេហាតិ, តំ អក្កុកក្តិណោឃ្យំ ព្យុទ្ធំ បជាតាយីតិ អនេត្ថា· ខេកធិ បត "សញ្ញិ សត្តាឃ ឲចយាហា"តិ កណត្តិ·

១៨៣· ឲចំ ព្ពយាឃ កាឆាឃ អត្តនេតា ហិតាឆិកយំ ជនេស្សត្វា ព្ពជាតិ បរហិតាឃ បដិបត្តិ ជីខេបនេ្តា អាហ "ខេសា អហំ ចិធរិស្សាយី"តិ· តស្សនេត្វា ខេហយចតសុនេត្ត ចុត្តកខេឃខេតច ខេចជិតនេ្តា·

ឲចយិយាឃ កាឆាឃ បរិខេឃាសាកញ្ចា ខត្តិចិកាឃកញ្ចា សាស្តារសជ្ជាកញ្ចា អាឡ្ហចកក្យារស្ស ឃក្កស្ស កចតំ អាកឃកញ្ចា ឲកក្កខេលាខេឃច អខេហាសិ· រាជបុរិសា សាស្តារសជ្ជំ សុត្វា "ឲចន្ទុខេបិ សាស្តារសខេ្តា ជខេបត្វា ព្យនេ្ឋ ត អនេ្តាយំ អត្ថក្កុធ្ឆតិ, អាកខេតា ត្យ ខេលា កកចា"តិ អាចនេ្តត្តា កកចខេតា សរីរព្យកំ ជិវ្វា, បុខេ្ថា ចិឃ ពាហិ អជ្ជត្វា, តិត្តិសក្កា អនេ្តាខេឃច បចិសិត្វា, អន្តុសំសុ កកចត្តិ ឃក្កស្ស កចនេត តិសិត្តំ, ឃក្កញ្ចា អញ្ចលិ បក្កហេត្វា ជិតំ· ជិវ្វាត ឃក្កំ អាហំសុ – "អឃំ ខេត, យហាឃក្ក, រាជក្យារខេរា ពាលិកព្យាឃ អាតីខេតា, ហត្ថ តំ លាត ចា ក្យញ្ញ ចា, ឃធាបត្តឃំ ចា ពខេរាហី"តិ· ខេសា ខេសាតាបត្តត្វា លត្ថិខេតា ចិខេសសខេតា ធ កកចខេតា បុខេតា ឲចំ ចុត្តយានេតា, អឆ តំ ក្យារំ ក្ខខេកាហិ ហខេត្តហិ បដិក្កហេត្វា កកចខេតា ក្ខបតាខេយសិ – "អឃំ កខេត្ត ក្យារខេរា យឃ្យាខេបសិខេតា, ព្ពយាហំ កកចខេតា ឆម្ពិ, ហិតាត្យកយ្យកា ព្យន្ត្វា, បដិក្កណ្ហាត្យ, កខេត្ត, កកចា ព្ពយំ ជារកំ ព្ពយស្ស ហិតត្វាឃ សុលត្វាឃា"តិ· ព្ពយញ្ចា កាឆយាហ –

"ព្ពយំ ក្យារំ សតបុញ្ញលក្ខណំ, សព្ពាក្កខេបតំ បរិបុណ្ណព្យញ្ជនំ;

ក្ខខក្កុធិខេត្វា សុយនេតា ជកាយិ ខេត, បដិក្កហ ខេលិកហិតាឃ ធក្ខុយា"តិ·

បដិក្កខេហសិ កកចា ក្យារំ, បដិក្កណ្ហត្វា ធ ឃក្កស្ស ធ ក្យារស្ស ធ យក្កលការណត្តំ បិឆ្ញកកាធំ អការសិ· តំ ឃនេ្តា ក្យារំ សរណំ កេយនេ្តា តិក្កត្តំ ចត្តុប្បិខេជត ប្បុនេរតិ· ខេសឃ្យធិធំ –

"ជីឈាឃុខេកា ខេហាតុ អឃំ ក្យារខេរា,

ទុចន្នា យក្ខ សុខិតោ ភវាហិ;

អជ្ឈេសិតា លោកហិតាយ និដ្ឋេន,

អយំ កុមារោ សរណមុបេតិ ពុទ្ធំ...បេ... ធម្មំ...បេ... សង្ឃ”ន្តិ។

ភគវា កុមារំ រាជបុរិសានំ អទាសិ – “ឥមំ វឌ្ឍេត្វា បុន មមេវ ទេថា”តិ។ ឯវំ សោ កុមារោ រាជបុរិសានំ ហត្ថតោ យក្ខស្ស ហត្ថំ យក្ខស្ស ហត្ថតោ ភគវតោ ហត្ថំ, ភគវតោ ហត្ថតោ បុន រាជបុរិសានំ ហត្ថំ គតត្តា នាមេន “ហត្ថកោ អាឡវកោ”តិ ជាតោ។ តំ អាទាយ បដិនិវត្តេ រាជបុរិសេ ទិស្វា កស្សកគោបាលកាទយោ “កិំ យក្ខោ កុមារំ អតិពហុត្តា ន ខាទតី”តិ ភីតា បុច្ឆិំសុ។ រាជបុរិសា “មា ភាយថ, ខេមំ កតំ ភគវតា”តិ សព្ពំ អារោចេសុំ។ តតោ “សាធុ សាធូ”តិ សកលំ អាឡវិនគរំ ឯកកោលាហលេន យក្ខាភិមុខំ អហោសិ។ យក្ខោបិ ភគវតោ ភិក្ខាចារកាលេ អនុប្បត្តេ បត្តចីវរំ គហេត្វា ឧបឌ្ឍមគ្គំ អាគន្ត្វា និវត្តិ។

អថ ភគវា នគរេ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា កតភត្តកិច្ចោ នគរទ្វារេ អញ្ញតរស្មិំ វិវិត្តេ រុក្ខមូលេ បញ្ញត្តវរពុទ្ធាសនេ និសីទិ។ តតោ មហាជនកាយេន សទ្ធិំ រាជា ច នាគរា ច ឯកតោ សម្បិណ្ឌិត្វា ភគវន្តំ ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា បរិវារេត្វា និសិន្នា “កថំ, ភន្តេ, ឯវំ ទារុណំ យក្ខំ ទមយិត្ថា”តិ បុច្ឆិំសុ។ តេសំ ភគវា យុទ្ធាទិំ កត្វា “ឯវំ នវវិធវស្សំ វស្សិ, ឯវំ វិភិំសកំ អកាសិ, ឯវំ បញ្ហំ បុច្ឆិ, តស្សាហំ ឯវំ វិស្សជ្ជេសិ”ន្តិ តមេវ អាឡវកសុត្តំ កថេសិ។ កថាបរិយោសានេ ចតុរាសីតិបាណសហស្សានំ ធម្មាភិសមយោ អហោសិ។ តតោ រាជា ច នាគរា ច វេស្សវណមហារាជស្ស ភវនសមីបេ យក្ខស្ស ភវនំ កត្វា បុប្ផគន្ធាទិសក្ការូបេតំ និច្ចំ ពលិំ បវត្តេសុំ។ តញ្ច កុមារំ វិញ្ញុតំ បត្តំ “ត្វំ ភគវន្តំ និស្សាយ ជីវិតំ លភិ, គច្ឆ, ភគវន្តំយេវ បយិរុបាសស្សុ ភិក្ខុសង្ឃញ្ចា”តិ វិស្សជ្ជេសុំ។ សោ ភគវន្តញ្ច ភិក្ខុសង្ឃញ្ច បយិរុបាសមានោ ន ចិរស្សេវ អនាគាមិផលេ បតិដ្ឋាយ សព្ពំ ពុទ្ធវចនំ ឧគ្គហេត្វា បញ្ចសតាយ ឧបាសកបរិវារោ អហោសិ។ ភគវា ច តំ ឯតទគ្គេ ឋបេសិ “ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, មម សាវកានំ ឧបាសកានំ ចតូហិ សង្គហវត្ថូហិ បរិសំ សង្គណ្ហន្តានំ យទិទំ ហត្ថកោ អាឡវកោ”តិ (អ. និ. ១.២៥១)។

បរមត្ថជោតិកាយ ខុទ្ទក-អដ្ឋកថាយ

សុត្តនិបាត-អដ្ឋកថាយ អាឡវកសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១១. វិជយសុត្តវណ្ណនា

ចរំ វា យទិ វា តិដ្ឋន្តិ ឥទំ សុត្តំ “វិជយសុត្តំ កាយវិច្ឆន្ទនិកសុត្ត”ន្តិបិ វុច្ចតិ។ កា ឧប្បត្តិ? ឥទំ កិរ សុត្តំ ទ្វីសុ ឋានេសុ វុត្តំ, តស្មា អស្ស

ទុវិធា ឧប្បត្តិ. តត្ថ ភគវតា អនុបុព្ពេន កបិលវត្ថុំ អនុប្បត្វា, សាកិយេ វិនេត្វា នន្ទាទយោ បព្ពាជេត្វា, អនុញ្ញាតាយ មាតុគាមស្ស បព្ពជ្ជាយ អានន្ទត្ថេរស្ស ភគិនី នន្ទា, ខេមកសក្ករញ្ញោ ធីតា អភិរូបនន្ទា, ជនបទកល្យាណី នន្ទាតិ តិស្សោ នន្ទាយោ បព្ពជិំសុ. តេន ច សមយេន ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ. អភិរូបនន្ទា អភិរូបា ឯវ អហោសិ ទស្សនីយា បាសាទិកា, តេនេវស្សា អភិរូបនន្ទាតិ នាមមកំសុ. ជនបទកល្យាណី នន្ទាបិ រូបេន អត្តនា សទិសំ ន បស្សតិ. តា ឧភោបិ រូបមទមត្តា “ភគវា រូបំ វិវណ្ណេតិ, គរហតិ, អនេកបរិយាយេន រូបេ អាទីនវំ ទស្សេតី”តិ ភគវតោ ឧបដ្ឋានំ ន គច្ឆន្តិ, ទដ្ឋុម្បិ ន ឥច្ឆន្តិ. ឯវំ អប្បសន្នា កស្មា បព្ពជិតាតិ ចេ? អគតិយា. អភិរូបនន្ទាយ ហិ វារេយ្យទិវសេយេវ វរកោ សក្យកុមារោ កាលមកាសិ. អថ នំ មាតាបិតរោ អកាមកំ បព្ពាជេសុំ. ជនបទកល្យាណី នន្ទាបិ អាយស្មន្តេ នន្ទេ អរហត្តំ បត្តេ និរាសា ហុត្វា “មយ្ហំ សាមិកោ ច មាតា ច មហាបជាបតិ អញ្ញេ ច ញាតកា បព្ពជិតា, ញាតីហិ វិនា ទុក្ខោ ឃរាវាសោ”តិ ឃរាវាសេ អស្សាទមលភន្តី បព្ពជិតា, ន សទ្ធាយ.

អថ ភគវា តាសំ ញាណបរិបាកំ វិទិត្វា មហាបជាបតិំ អាណាបេសិ “សព្ពាបិ ភិក្ខុនិយោ បដិបាដិយា ឱវាទំ អាគច្ឆន្តូ”តិ. តា អត្តនោ វារេ សម្បត្តេ អញ្ញំ បេសេន្តិ. តទា ភគវា “សម្បត្តេ វារេ អត្តនាវ អាគន្តព្ពំ, ន អញ្ញា បេសេតព្ពា”តិ អាហ. អថេកទិវសំ អភិរូបនន្ទា អគមាសិ. តំ ភគវា និម្មិតរូបេន សំវេជេត្វា “អដ្ឋីនំ នគរំ កត”ន្តិ ឥមាយ ធម្មបទគាថាយ –

“អាតុរំ អសុចិំ បូតិំ, បស្ស នន្ទេ សមុស្សយំ;

ឧគ្ឃរន្តំ បគ្ឃរន្តំ, ពាលានំ អភិបត្ថិតំ. (ថេរីគា. ១៩);

“អនិមិត្តញ្ច ភាវេហិ, មានានុសយមុជ្ជហ;

តតោ មានាភិសមយា, ឧបសន្តា ចរិស្សសី”តិ. (សុ. និ. ៣៤៤; ថេរីគា. ២០) –

ឥមាហិ ថេរីគាថាហិ ច អនុបុព្ពេន អរហត្តេ បតិដ្ឋាបេសិ. អថេកទិវសំ សាវត្ថិវាសិនោ បុរេភត្តំ ទានំ ទត្វា សមាទិន្នុបោសថា សុនិវត្ថា សុបារុតា គន្ធបុប្ផាទីនិ អាទាយ ធម្មស្សវនត្ថាយ ជេតវនំ គន្ត្វា ធម្មស្សវនបរិយោសានេ ភគវន្តំ វន្ទិត្វា នគរំ បវិសន្តិ. ភិក្ខុនិសង្ឃោបិ ធម្មំ សុត្វា ភិក្ខុនុបស្សយំ គច្ឆតិ. តត្ថ មនុស្សា ច ភិក្ខុនិយោ ច ភគវតោ វណ្ណំ ភាសន្តិ. ចតុប្បមាណិកេ ហិ លោកសន្និវាសេ សម្មាសម្ពុទ្ធំ ទិស្វា អប្បសីទន្តោ នាម នត្ថិ. រូបប្បមាណិកា ហិ បុគ្គលា ភគវតោ លក្ខណានុព្យញ្ជនវិចិត្រំ សមុជ្ជលិតកេតុមាលិព្យាមប្បភាវិត្ថមលង្ការត្វមិវ លោកស្ស សមុប្បន្នំ រូបំ ទិស្វា បសីទន្តិ, ឃោសប្បមាណិកា អនេកសតេសុ ជាតកេសុ កិត្តិឃោសំ អដ្ឋង្គសមន្នាគតំ ករវីកមធុរនិគ្ឃោសំ ព្រហ្មស្សរញ្ច សុត្វា, លូខប្បមាណិកា បត្តចីវរាទិលូខតំ ទុក្ករការិកលូខតំ វា ទិស្វា, ធម្មប្បមាណិកា សីលក្ខន្ធាទីសុ យំកិញ្ចិ ធម្មក្ខន្ធំ ឧបបរិក្ខិត្វា. តស្មា សព្ពដ្ឋានេសុ ភគវតោ វណ្ណំ ភាសន្តិ. ជនបទកល្យាណី នន្ទា ភិក្ខុនុបស្សយំ បត្វាបិ អនេកបរិយាយេន ភគវតោ វណ្ណំ ភាសន្តានំ តេសំ សុត្វា ភគវន្តំ ឧបគន្តុកាមា ហុត្វា ភិក្ខុនីនំ អារោចេសិ.

កិល្លុតិយោ តំ គហេត្វា សត្ថុ រូបសម្បត្តិំ

សត្ថា បដិកច្ចេវ តស្សាគមនំ វិទិត្វា កណ្ណេកាត កណ្ណំ, អាលិយា ច អាលិំ តិហទិព្វការយោ បុរិសោ ចិយ រូបបត្ដេច រូបមជ្ឈិ ចិកេតព្វំ អត្តនោ ព្ទក្ខិណលេត បត្តុរសមាញអសទស្សុទ្ទេសិកំ អតិទស្សនីយំ ព្ទត្តិំ បស្ស ចត្វា ពីជយាតំ អភិគិមុំតិំ តត្ថា កិល្លុតិហិ សត្តិរូបសម្ពយិត្វា, សត្ថុ ចត្តិត្វា, កិល្លុតិសង្ឃស្ស អត្តនេ គិសីទិត្វា, បវិតលិ បក្ខុតិ យាច គោសក្កា សត្ថុ តោ រូបសម្បត្តិំ ទិស្វា បុត តំ សត្ថុ តោ បស្ស ធិតំ តិបុតរូបញ្ញា ទិស្វា "អហោ អយំ ព្ទត្តិំ រូបចតី"តិ អត្តនោ រូបយតំ ជហិត្វា តស្សា រូប អភិរតូតាចា អហោសិ តតោ សត្ថា តំ ព្ទត្តិំ ចិសតិចស្សុប្បយាលំ កត្វា ទស្សេសិ យាតុការយោ ហិ សោញអសចស្សុទ្ទេសិកោយេច សោភតិ, ត តតោ រូបញ្ញ អថ តស្សា រូបបរិហានិំ ទិស្វា តត្ថាយ តស្សិ រូប លត្តរនោ តត្តោ អហោសិ តតោ សត្ថា អចិជាតចណ្ណំ, មកិចិជាតចណ្ណំ, យជ្ឈិមិត្តិចណ្ណំ, យហិត្តិចណ្ណត្តិ ឥចំ យាច ចស្សុសតិកំ ឌក្កា ធណ្ឌបទាយកំ តិលកាហតកាត្តំ កត្វា, ទស្សេត្វា បស្សាតាតេយេច តត្ថាយ តស្សា យទលំ ខ្លុយាតកាគិកេគំ កាកាគីហិ សមុទិចាទេត្វា លជ្ជាយាតំ ទុក្កត្តំ ឌេក្ខាបដិក្កូលភាចញ្ញា ទស្សេសិ ។ តត្ថាយ តំ កយំ ទិស្វា "ឥចមេវំ យយមិ អត្តោសម្បិ សត្ថុសាឆារណោ អយំ កាយា"តិ អភិច្ចសញ្ញា សណ្ឋាសិ, តទត្វសារេត ច ទុក្ខតត្តសញ្ញាមិ, តយោ ភចា អាទិត្តមិច អការេ អប្បតិសរណា ហុត្វា រូបដ្ឋហិសុ អថ សត្ថា "កម្មដ្ឋានេត បត្តិតា តត្ថាយ ចិត្ត"ត្តិ ញាត្វា តស្សា សប្បាយចសេត ព្ទយា កាថាយោ អភាសិ –

"អាតុរំ អសុចិំ បូតិំ, បស្ស តន្ទេ សមុស្សយំ;

ឧគ្ឃរន្តំ បគ្ឃរន្តំ, ពាលានំ អភិបត្ថិតំ" (ថេរីគា ១៩);

"យថា ព្ទគំ តថា ឥតំ, យថា ឥតំ តថា ព្ទគំ;

ធាតុសោ សុញ្ញតោ បស្ស, យា លោកំ បុតរាគមិ;

ភវេ ឆន្ទំ ចិរាជេត្វា, ឧបសន្តោ ចរិស្សសី"តិ (សុ. និ. ២០៥);

កាថាបរិយោសានេ តត្ថា សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋាសិ អថស្សា សត្ថា ឧបរិមគ្គាធិកមត្ថំ សុញ្ញតបរិចារំ ចិបស្សតាកម្មដ្ឋានំ កថេត្តោ ព្ទមំ សុត្តមភាសិ អយំ តាចស្ស ឥកា ឧប្បត្តិ

សត្ថុតិ បត រាជកហេ ចិហរតេ្ត យា សា ជីចកម្ពចនេ (មហាច ១១៩) ចិត្តាទតោ ចុត្តមមុដ្ឋាតាយ មាលចតិយា កលិកាយ ធីតា ឌីចកស្ស កតិដ្ឋា និទិយា តាយ យាតុ អច្ចយេត តំ ជាតំ លភិត្វា "អញ្ញោងេត ឌិនេត គោតង"ត្តិ (ឆ ប ១១១; ខា ១.១.១) ព្ទបិស្សា កាថាយ ចត្តមិប្បត្តាកេសមុដ្ឋីតទំ អចយញ្ញិត្វា, សត្ថុ លយាបត្តិ ឆម្ពុឆេសតំ សុត្វា, សោតាបត្តា ហុត្វា អដ្ឋ តិច្ចកត្តាតិ បធទត្តសិ តំ

អារព្ភ អញ្ញតរោ និច្ចភត្តិកោ ភិក្ខុ រាគំ ឧប្បាទេសិ។ អាហារកិច្ចម្បិ ច កាតុំ អសក្កោន្តោ និរាហារោ និបជ្ជីតិ ធម្មបទដ្ឋកថាយម្បិ វុត្តំ។ តស្មិំ តថានិបន្នេយេវ សិរិមា កាលំ កត្វា យាមភវនេ សុយាមស្ស ទេវី អហោសិ។ អថ តស្សា សរីរស្ស អគ្គិកិច្ចំ និវារេត្វា អាមកសុសានេ រញ្ញា និក្ខិបាបិតំ សរីរំ ទស្សនាយ ភគវា ភិក្ខុសង្ឃបរិវុតោ អគមាសិ, តម្បិ ភិក្ខុំ អាទាយ, តថា នាគរា ច រាជា ច។ តត្ថ មនុស្សា ភណន្តិ “បុព្ពេ សិរិមាយ អដ្ឋត្តរសហស្សេនាបិ ទស្សនំ ទុល្លភំ , តំ ទានជ្ជ កាកណិកាយាបិ គណ្ហកាមោ នត្ថី”តិ។ សិរិមាបិ ទេវកញ្ញា បញ្ចហិ រថសតេហិ បរិវុតា តត្រាគមាសិ។ តត្រាបិ ភគវា សន្និបតិតានំ ធម្មទេសនត្ថំ ឥមំ សុត្តំ តស្ស ភិក្ខុនោ ឱវាទត្ថំ “បស្ស ចិត្តកតំ ពិម្ពំ”ន្តិ (ធ។ ប។ ១៤៧) ឥមញ្ច ធម្មទេសនំ អកាសិ។ អយមស្ស ទុតិយា ឧប្បត្តិ។

១៩៣។ តត្ថ ចរំ វាតិ សកលរូបកាយស្ស គន្តព្ពទិសាភិមុខេនាភិនីហារេន គច្ឆន្តោ វា។ យទិ វា តិដ្ឋន្តិ តស្សេវ ឧស្សាបនាការេន តិដ្ឋន្តោ វា។ និសិន្នោ ឧទ វា សយន្តិ តស្សេវ ហេដ្ឋិមកាយសមិញ្ជនោបរិមកាយុស្សាបនាការេន និសិន្នោ វា, តិរិយំ បសារណាការេន សយន្តោ វា។ សមិញ្ជេតិ បសារេតីតិ តានិ តានិ បព្ពានិ សមិញ្ជេតិ ច បសារេតិ ច។

ឯសា កាយស្ស ឥញ្ជនាតិ សព្ពាបេសា ឥមស្សេវ សវិញ្ញាណកស្ស កាយស្ស ឥញ្ជនា ចលនា ផន្ទនា, នេត្ថ អញ្ញោ កោចិ ចរន្តោ វា បសារេន្តោ វា, អបិច ខោ បន “ចរាមី”តិ ចិត្តេ ឧប្បជ្ជន្តេ តំសមុដ្ឋានា វាយោធាតុ កាយំ ផរតិ, តេនស្ស គន្តព្ពទិសាភិមុខោ អភិនីហារោ ហោតិ, ទេសន្តរេ រូបន្តរបាតុភាវោ ចាតិ អត្ថោ។ តេន “ចរ”ន្តិ វុច្ចតិ។ តថា “តិដ្ឋាមី”តិ ចិត្តេ ឧប្បជ្ជន្តេ តំសមុដ្ឋានា វាយោធាតុ កាយំ ផរតិ, តេនស្ស ឧស្សាបនំ ហោតិ, ឧបរូបរិដ្ឋានេន រូបបាតុភាវោ ចាតិ អត្ថោ។ តេន “តិដ្ឋ”ន្តិ វុច្ចតិ។ តថា “និសីទាមី”តិ ចិត្តេ ឧប្បជ្ជន្តេ តំសមុដ្ឋានា វាយោធាតុ កាយំ ផរតិ, តេនស្ស ហេដ្ឋិមកាយសមិញ្ជនតា ឧបរិមកាយុស្សាបនតា ហោតិ, តថាការេន រូបបាតុភាវោ ចាតិ អត្ថោ។ តេន “និសិន្នោ”តិ វុច្ចតិ។ តថា “សយាមី”តិ ចិត្តេ ឧប្បជ្ជន្តេ តំសមុដ្ឋានា វាយោធាតុ កាយំ ផរតិ, តេនស្ស តិរិយំ បសារណំ ហោតិ, តថាការេន រូបបាតុភាវោ ចាតិ អត្ថោ។ តេន “សយ”ន្តិ វុច្ចតិ។

ឯវំ ចាយមាយស្មា យោ កោចិ ឥតត្ថមោ ចរំ វា យទិ វា តិដ្ឋំ, និសិន្នោ ឧទ វា សយំ យមេតំ តត្ថ តត្ថ ឥរិយាបថេ តេសំ តេសំ បព្ពានំ សមិញ្ជនបសារណវសេន សមិញ្ជេតិ បសារេតីតិ វុច្ចតិ។ តម្បិ យស្មា សមិញ្ជនបសារណចិត្តេ ឧប្បជ្ជមានេ យថាវុត្តេនេវ នយេន ហោតិ, តស្មា ឯសា កាយស្ស ឥញ្ជនា, នេត្ថ អញ្ញោ កោចិ, សុញ្ញមិទំ កេនចិ ចរន្តេន វា បសារេន្តេន វា សត្តេន វា បុគ្គលេន វា។ កេវលំ បន –

“ចិត្តនានត្តមាគម្ម, នានត្តំ ហោតិ វាយុនោ;

វាយុនានត្តតោ នានា, ហោតិ កាយស្ស ឥញ្ជនា”តិ។ –

អយមេត្ថ បរមត្ថោ។

ឯចរេយតាយ កាឆាយ កកចា យត្ថា ឯកស្មិំ ឥរិយាបថេ ចិរចិតិឃោនេកេ កាយបឹឡអតំ ហោតិ, តស្ស ច ចិរេតាគតព្ធំ ឥរិយាបថបរិចត្តតំ ករីយតិ, តត្ថា “ចរំ ចា”តិអាទីហិ ឥរិយាបថបដិច្ឆន្តំ ទុក្ខលក្ខណំ ឌីបេតិ, តថា ចរណកាលេ ផាតាឌីតយកាចទោតា សត្តយេតំ ចរណាឌីកេឆំ “ឲសា កាយស្ស ឋានា”តិ កណេន្តា សន្តតិបដិច្ឆន្តំ អនិច្ចលក្ខណំ តាយ តាយ សាយក្កិយា បចត្តាយ “ឲសា កាយស្ស ឋាន្ធា”តិ ច អត្តបដិក្ខេបេត កណេន្តា អត្តសញ្ញាឈតបដិច្ឆន្តំ អនត្តលក្ខណំ ឌីបេតិ។

១៥៩។ ឯវំ លក្ខណត្តយឌីបនេន សុញ្ញតាកម្មដ្ឋានំ កថេត្វា បុន សចិញ្ញាណកាចិញ្ញាណកអសុភទស្សនត្ថំ “អដ្ឋិកហារុសំយុត្តា”តិ អាទិមាហ។ តស្សត្ថោ – យស្ស ឯសា កាយស្ស ឋានា, ស្វាយំ កាយោ ចិសុទ្ធិមេក្កេ ទ្វត្តិំសាការចណ្ណតាយំ ចណ្ណសណ្ឋាតឌីសោកាសបរិច្ឆេទកេទេត អព្យាបិទកេយេត ច បការសិតេហិ សដ្ឋាធិកេហិ តីហិ អដ្ឋិសតេហិ តចហិ ន្សារុសតេហិ ច សំយុត្តត្តា អដ្ឋិកហារុសំយុត្តោ។ តទេវ្វច បការសិតេត អក្កុបិកក្ខលិតចាឌីតា តទេគ ច តចបេសិសតប្បេកេទេត ច ចំសេត អចលិត្តត្តា តចចំសាចលេបទោ បរយទុក្កន្តឌេក្កន្តបដិក្ខលេតិ ទេឌីតព្វោ។ កិទ្ធោត្វ ទេឌីតព្ពំ សិយា, យឌិ ឯស យា សា យដ្ឋិយស្ស បុរិសស្ស សកលសរីរតោ សំកឌ្ឍិតា ពាទរដ្ឋិប្បមាណា កទេច្ឆ្យ, តាយ យក្ខិកាបត្តសុលុយច្ឆចិយា តិលិឌីទក្ខបាទេតត ពេហកិត្តិ ចិយ បដិច្ឆន្ទោ ត កទេច្ឆ្យ, អយំ បត ឯចំ សុលុមាយបិ ឈចិយា កាយោ បដិច្ឆន្នោ បញ្ញាចក្ខុចិរហិតេហិ ពាលបុថុជ្ជនេហិ យថាភូតំ ត ឌិស្សតិ។ ឈចិរាការច្ឆិតោ ហិស្ស បរយឌេក្កន្តបដិក្កូលឆម្ពសន្តុតោ តទោបិ តចបលិទេចឌិតំ យំ តំ បទេគទោ –

“តចេបរិយោនទ្ធា ចំសា, អចលិត្តា គព្ឌឯចទេ;

តាតាកិមិកុលាកិណ្ណា, មិឡ្ហដ្ឋានំច បូតិកា”តិ។ –

ឯចំ ចុត្តំ តចចំសសតប្បិ, ចំសាចលិត្តា ឯយ ទេ –

“តចន្ហារុសតា ហោន្តិ, ព្យាយទេត្ត គព្ឌឯចទេ;

ពាត្តិ អដ្ឋិសង្ឃាតំ, អការមិច ចល្លិយា”តិ។ –

ទេបិ, ន្ហារុសយដ្ឋិតានិ បដិបិឌិយា អចដ្ឋិតានិ បូតីនិ ទុក្ខន្ធានិ តីណិ សដ្ឋាធិកានិ អដ្ឋិសតានិបិ យថាភូតំ ត ឌិស្សន្តិ យទោ អភាឌីយិត្វា តំ យក្ខិកាបត្តសុលុយច្ឆចិំ។ យានិ បតស្ស ឈចិរាការច្ឆិតត តទេគ បលិទេចឌិតត្តា សត្តលោកស្ស អបិរាកដានិ តាតប្បការានិ អច្ចុត្តរកុណបានិ បរយាសុចិទុក្កន្តឌេក្កន្តីយបដិក្កូលានិ, តានិបិ បញ្ញាចក្ខុតា បដិចិជ្ឈិត្វា ឯចំ បស្សិតព្វោ “អត្តប្បូរោ ខ្ទុរបូរោ...បេ... បិត្តស្ស ច ចសាយ ចា”តិ។

១៩៨៉ តត្ថ អត្តស្ស ប្ទុរេរា អត្តប្ទុរេរា៉ ភ្ទុនរស្ស ប្ទុរេរា ភ្ទុនរប្ទុរេរា៉ ភ្ទុនរត្តិ ច ភ្ទុនរិឃរស្សតំ អឌិចចតំ៉ តត្រៀផាតតារេយត “ភ្ទុនរ”ត្តិ ចុត្តិ៉ ឃកាតរេបឲ្យអស្សាតិ ឃកាតបិល្ហស្ស៉ ចត្តិ៍រេតាតិ យុត្តស្ស៉ ផាត្វុបចារេរត បរេតតំ “ចត្តី៍”តិ ចុត្តិ៉ ប្ទុរេរាតិ អឌិការរោ, តស្មា ឃកាតរេបឲ្យអស្ស ប្ទុរេរា ចត្តិ៍រេតា ប្ទុរេរាតិ ឲចំ រេឃារេឌតត្ថា៉ ឲស តរេឃា ហងឃស្សាតិអាឌីស៊ុ៉ សន្តារេតច រេចតាតិ អត្តាឌីតិ ចល្ហុសល្ហុតឌិរេសាកាសបរិរេឆ្ចងរេករេគត អញ្ញាបិរតរេឃត ច ចិសុទ្ធិយរេក្ក ចុត្តតឃចរេសរេតច រេចឌិតត្ថាតិ៉

១៩៩-១០០៉ ឲចំ កកចា “ត ពិរេជ្ជាតត្ថ ឲពយ្ហិ ពឃ្លុបកំ យុត្តាយលិសឌិសំ អត្តិ, អត្ថាភត្ថ អសុចិបរិប្ទុរេរាចាឃំ ពារេឃា”តិ អត្ថត្តរក្យលបំ ងរេស្សត្វា ត្ថងាតិ តរេយច អត្ថត្តរក្យលបំ ឝាហិតិក្លុយតក្យលរេបត បិពេងំ ពត្វា ងរេស្សរេត្តា បុរេត្ថា ចុត្តត្វា សង្កលិហ្វា “អឆស្ស តចហិ រេសារេតហី”តិ កាឆាក្វឃយាហ៉

តត្ថ អឆាតិ បរិឃាឃត្តរតិងស្សតំ, អបររេតាបិ បរិឃារេឃត អសុចិកាចំ បស្សាតិ ចុត្តិ រេហាតិ៉ អស្សាតិ ត្ថលយស្ស ពាឃស្ស៉ តចហិ រេសារេតហីតិ ភ្ទុរេកាអក្លិដ្ឋិរេក្ខពល្ហុដ្ឋិរេក្ខតាសាលិរេក្ខយុលចរេក្ខយក្កបស្សាចយរេក្កហិ៉ អសុចិ សចតីតិ សត្ថរេលិពបិពេងតាតប្យាការបរយក្សក្ក្តរេឌក្យដ្ឋអសុចិរេឃច សចតិ, សត្វតិ, បឈ្ហូតិ, ត អត្ថា ពិច្ចិ អករុចត្វតាឌិកត្ថឌាតំ ចា យលិយុត្តាឌិរតតឌាតំ ចា៉ សត្ថងាតិ តត្ថា រេតា សត្ថងា រត្តិយ្យិ ឌិចាបិ បុត្តរេល្យិ សាឃរេត្យិ តិក្ខរេតាបិ ពន្ធរេតាបីតិ៉ ពិំ តំ អសុចីតិ រេច? “អក្លិយ្យាអក្លិក្វុឆរេកា”តិអាឌិ៉ ឲតស្ស ហិ ក្ខីហិ អក្លិដ្ឋិរេក្ខហិ អបតីតតចយំសសឌិរេសា អក្លិក្វុឆរេកា, ពល្ហុដ្ឋិរេក្ខហិ ររេឌាឌល្លសឌិរេសា ពល្ហុក្វុឆរេកា, តាសាលិរេក្ខហិ បុត្តសឌិសា សិឈ្ហាលិកា ច សចតិ, យុរេលត ច ចយតិ៉ ពិំ ចយតីតិ រេច? ឲពងា បិត្តំ, ឃងា អតាក្ខបិត្តំ ក្យប្យិតំ រេហាតិ, តងា តំ ចយតីតិ អឌិប្យារេឃា៉ រេសយ្ហ្យាតិ ត រេពចលត្ថា បិត្តំ, ឃយ្យិ ភ្ទុនរបងរេល ឲពបត្ថប្ទុរប្យយាលំ រេសយំ្យាតិក្ខតិ, តយ្យិ ឲពងា ចយតិ៉ តំ បរេតតំ ចល្ហាឌិរេតា ចិសុទ្ធិយរេក្ក (ចិសុទ្ធិ៉ ១៉១០៦-១០៣, ១១០-១១១) ចុត្តតរេឃរេតច រេចឌិតត្ថា៉ “រេសយ្ហ្យា”តិ ច-សរេក្ខត រេសយ្ហ្យា អត្ថាត្ថា ឲចទ្ទុបំ ភ្ទុនរិឃរេលិហិតាឌិអសុចិ ចយតីតិ ងរេស្សតិ៉ ឲចំ សត្តហិ ក្វាររេហិ អសុចិចយតំ ងរេស្សត្វា ពាលត្ថា បុក្កលត្ថា បរិសត្ថា ច កកចា តក្សត្តរិ រេក្វ ក្វារាតិ ចិរេសសចចរេតត អតាយសិត្វា អបររេត បរិឃារេឃត សត្ថស្មាបិ ពាឃា អសុចិសចតំ ងរេស្សរេត្តា អាហ “ពាឃយ្យារេសងឌល្លិកា”តិ៉ តត្ថ រេសងឌល្លិកាតិ រេសរេភា ច រេលិហបងលយលរេកភា ឌល្លិកា ច, តស្ស “សចតិ សត្ថងា”តិ ត្ថលយិតា សត្ថិ សត្ថរេក្ខា៉

១០១៉ ឲចំ កកចា ឃឆា តាយ ករេត្ថ បក្ខយារេត តល្ហុលយលត្ថា ភ្ទុពយលត្ថា រេឋរេលាត សត្ថិ ភ្ទុក្ខហិត្វា ភ្ទុក្លលិយុលំ យរេក្លត្វា ឝាហិ ពឡុអតិ, តឆា អសិតបីតាឌិរេករេភ អាហាររេរ ពយុរេឌត អក្កិតា បក្ខយារេត ឃំ អសិតបីតាឌិយលំ ក្ខហិត្វា “អក្លិយ្យាអក្លិក្វុឆរេកា”តិអាឌិតា រេករេភត តិក្លុយត្តិ អក្លិអាឌីតិ យរេក្លត្វា ឝាហិ ពឡុអតិ, តស្សាបិ ចរេសត ត្ថលយស្ស ពាឃស្ស អសុចិកាចំ ងរេស្សត្វា ត្ថងាតិ ឃំ រេលិរេព ភ្ទុត្តយក្ខសយុតំ សីសំ អតិចិសិក្ខកាចរេតា បរេក្ខត្តា ចត្ថរេតយ្យាតយ្យិ ចត្ថតំ ត ពរេរាត្តិ, តស្សាបិ តិស្សារតាឃ អសុចិតាឃ ចស្ស អសុចិកាចំ ងរេស្សរេត្តា “អឆស្ស សុសិរំ សីស”ត្តិ ត្ថលយំ កាឆយាហ៉

ពគ្គ ស្បិនគ្គិ ល៌ិន្ទ៍៉ យព្វលុក្កស្ស ប្ញទិពគ្គិ ឥឆិកទិពអលិព្យក៌ ចិឃ យព្វលុក្កកទិព៌៉ ពញ្ញា បនេគព៌ យព្វលុក្ក៌ ចិស្ទិ្ធយក្ក ចុព្វគយេគេច ចេឥព្ញា៉ ស្ក្រកតោ គ៌ យខ្ញាពិ ខាិលេិពិ ពេយគ៌ ឧច៌ គាគាចិឆក្យលបកទិពយ្បិ កាឃំ ក្ញុព្វិតិចិត្តិ ខាិលេិ ស្ក្រកតោ យខ្ញាពិ, ស្ក៌ ស្បិ ខ្ញុ៎ ពគ្គិ យគាបគ្គិ ពិហិបិ ពហ្យាឥិ៌ ខ្ញុំយាគយខ្ញាគាហិ យខ្ញាពិ៉ កស្មា? ឃស្មា អចិខ្ញាឃ បុទក្កតោ ចព្យុបច្ចបឥិច្ឆាឥេកាគ យេហេគ បុទក្កតោ, ចេចាឥិតោ, បចព្តិតោ, “ឧច៌ អាឥិឃ, ឧច៌ អកិគិចិយ ឧច៌ យខ្ញាហិ”ពិ កាហិតោពិ អធិប្បាយោ៉ បស្ស ឃាច អគព្វកេទា ចាឃំ អចិខ្ញាពិ៉

១០១៉ ឧច៌ កកចា យចិខ្ញាលាកចេយគ អស្ក៌ ឥស្សេព្វា ខ្ញុឥាគិ អចិខ្ញាលាកចេយគ ឥស្សេព៌្យ, ឃស្មា ចា ចក្កចព្តិទខ្ញាបិ កាយោ ឃចាចុព្តក្យលបកទិតោយេច ហោពិ, ពស្មា យខ្ញាប្យកាទេគបិ យប្យព្តិកេច អស្ក៌ ឥស្សេព្វា ខ្ញុឥាគិ ចិបព្តិកេច ឥស្សេព៌្យ “ឃគា ច យោ យតោ យេពិ”ពិ កាឆយាហ៉

ពស្សេព្វា – ស្វាឃយេចិចិឆោ កាយោ ឃគា អាឃុស្ស្វាចិខ្ញាលាបកេយគ យតោ ចាពកទិពកស្ហា ចិឃ ស្គុយាពេកា ចណ្ហបទិកេឥគ ចិគិលេកា ស្បយាគស្មិ គិទព្វច កលិក្កទ៌ លស្ទិពព្វា អបចិឥ្ទា យេពិ, អឆ “គ ឥាគិស្ស បុគ ស្គ្គាគ៌ កចិស្សេពិ”ពិ ឧក៌យតោយេច អគបេក្កា ហោគ្តិ ខាពយោ៉ ពព្វ យតោពិ អគិច្ចព៌ ឥស្សេពិ, យេពិពិ គិទិហកព្តិ៉ ពក្យកយេគ ច ខិចិពខលយឥប្យហាកេគ គិយោឥេពិ៉ ស្គុយាតោពិ យណ្ហាគចិបព្តិ ឥស្សេពិ, ចិគិលេកាពិ លចិទាកចិបព្តិ៉ ពក្យកយេគ ច ទ្វបយឥប្យហាកេគ ចណ្ហបិក្កទព៌ បឥិច្ច យាគប្យហាកេគ ច គិយោឥេពិ៉ អបចិឥ្ទាពិ កេហពខ្ញាកាច៌ ឥស្សេពិ, ស្បយាគស្មិគ្គិ អគ្តោ អធិចាយេព្យយគទហ៌ ខិក្យច្ឆិឃកាច៌៉ ពក្យកយេគបិ “យយ”គ្គិ កាហស្ស ស្កយខ្ញាឃ ច បហាកេគ គិយោឥេពិ៉ អគបេក្កា ហោគ្តិ ខាពយោពិ បឥិកិទិយាកាច៌ ឥស្សេពិ, តេគ ច បទិចាទយឥប្យហាកេគ គិយោឥេពិ៉

១០១៉ ឧចយិយាឃ កាឆាឃ អបទិកិគ្ត្វាចិខ្ញាលាកចេយគ អស្ក៌ ឥស្សេព្វា ខ្ញុឥាគិ បទិកិគ្តចេយគាបិ ឥស្សេព៌្យ “លាឥគ្តិ គ”គ្គិ កាឆយាហ៉ ពព្វ យេ ចខ្ញាពិ យេ ច អខ្ញាបិ កាកក្យលិឥយោ ក្យលបកក្កា បិលិហិតោ យគ្តិ, តេបិ គ៌ លាឥគ្តិពិ អតព្វា៉ យេយំ ស្គព្វាគយេច៉

១០៣៉ ឧច៌ “ចទ៌ ចា”ពិអាឥិគា គយេគ ស្ខ្ញាពកយ្ហុខ្ញាគចេយគ, “អឌ្ឍិគហាទ្យំយ្យតោ”ពិអាឥិគា យចិខ្ញាលាកាស្កចេយគ “ឃគា ច យោ យតោ យេពិ”ពិអាឥិគា អចិខ្ញាលាកាស្កចេយគ កាឃំ ឥស្សេព្វា ឧច៌ គិច្ចស្បលព្តកាចស្ខ្ញោ ឧកគ្គអស្កេក ចាបិ កាឃស្មិ “ស្កកតោ គ៌ យខ្ញាពិ ខាិលេិ, អចិខ្ញាឃ បុទក្កតោ”ពិ ខ្ញុយិគា ខាិលស្ស ចុព្តិ បកាយេព្វា អចិខ្ញាយ្យលេគ ច ចឌ្ឍិ ឥស្សេព្វា ខ្ញុឥាគិ ពព្វ បល្ហិពស្ស ចុព្តិ បទិខ្ញាយ្យលេគ ច ចិចឌ្ឍិ ឥស្សេព៌្យ “ស្បព្វាគ ព្យុឌ្ឍចេគ”គ្គិ អាទកិ៉

ពព្វ ស្បព្វាគាពិ យោគិយោ គិយាយេព្វា៉ ព្យុឌ្ឍចេគគ្គិ កាឃចិច្ឆគ្គកទ៌ ព្យុឌ្ឍចេគ៌៉ កិក្តិ យេក្កោ ចា បុក្ខុខោ ចា៉ បខ្ញាលចាពិ បខ្ញាល៌ ចុច្ចពិ ចិបស្សេគា អគិច្ចាឥិប្យកាទេស្ក បចព្តព្វា, ពាឃ យយគ្តាកេតោពិ អតព្វា៉ ខ្ញុឆាពិ យាយេគ៉ យោ តោ គ៌ បទិខាគាពិពិ យោ ខ្ញុយ៌ កាឃំ ពិហិ បទិខ្ញាហិ បទិខាគាពិ៉ កថំ? ឃចា គាយ ក្យយេលិ ចាលិខោ ខ្ញុឥច្ចិឥច្ចាពិ កល្ហិ ខ្ញុលិកព្វា “ឧព្តកេគ កហិតោ ឧព្តកោ គាយ ស្គឥយោ កចិស្សេពិ”ពិ ព្យលឃិព្វា ពចា កព្វា បុគ ទិយាឥំ យ្ញល៌ កល្យគ្តា ព៌ កល្ហិ លចេ្ឆពិ, ឧចយេច៌ “អឌ្ឍិគ្យាទ្យអាឥយោ

ញេយ កេសលោមាទយោ វា”តិ ញាណចក្ខុនា ឱលោកេន្តោ ញាតបរិញ្ញាយ បរិជានាតិ, “អនិច្ចា ឯតេ ធម្មា ទុក្ខា អនត្តា”តិ តុលយន្តោ តីរណបរិញ្ញាយ បរិជានាតិ, ឯវំ តីរយិត្វា អរិយមគ្គំ បាបុណន្តោ តត្ថ ឆន្ទរាគប្បហានេន បហានបរិញ្ញាយ បរិជានាតិ។ សវិញ្ញាណកាវិញ្ញាណកអសុភវសេន វា បស្សន្តោ ញាតបរិញ្ញាយ បរិជានាតិ, អនិច្ចាទិវសេន បស្សន្តោ តីរណបរិញ្ញាយ, អរហត្តមគ្គេន តតោ ឆន្ទរាគំ អបកឌ្ឍិត្វា តំ បជហន្តោ បហានបរិញ្ញាយ បរិជានាតិ។

កស្មា សោ ឯវំ បរិជានាតីតិ ចេ? យថាភូតញាណបស្សតិ, យស្មា យថាភូតំ បស្សតីតិ អត្ថោ។ “បញ្ញាណតា”តិអាទិនា ឯវ ច ឯតម្បិ អត្ថំ សិទ្ធំ យស្មា ញាណទស្សនំ ហុត្វា តស្ស បញ្ញាណត្តំ ហោតិ, យស្មា ច សព្ពញ្ញុស្ស បិរោបិយំ ការោហា អហុត្វា ញាណទស្សនំ ន សក្កា បរិជានិតុំ, តស្មា តស្ស ញាណហេតុំ ញាណា ទីបិតុំ ឯវំ ឥទ្ធំ អវយវត្តានា ទស្សេតុំ “ហុត្វាន ញាណទស្សន”ន្តិ អាហ។ ននុ ការិកន្តិ តត្ថ ចិបល្លត្ថចិត្តំ កិច្ចំ អារព្ភ ទេវតាបរត្តិតោ អប្បរិវតោ តប្បជិបត្តិប្បត្តានំ កិច្ចការទស្សនតោ ច “កិច្ច”ន្តិ អាហ។

១០៨។ ញាណន្តិ “យថាភូតញាណបស្សតី”តិ ឯត្ថ យថា បស្សន្តោ យថាភូតំ បស្សតិ, តំ ទស្សេតុំ អាហ “យថា ញាណំ តថា ឯតំ, យថា ឯតំ តថា ញាណ”ន្តិ។ តស្សត្ថោ – យថា ញាណំ សវិញ្ញាណកាសុភំ អាយុស្មាវិញ្ញាណានំ អនបាយា ចរតិ, តិដ្ឋតិ, និសីទតិ, សយតិ; តថា ឯតំ ឯតរហិ សុសានេ សយិតំ អវិញ្ញាណកម្បិ បុព្ពេ តេហិ ធម្មេហិ អនបាយា អហោសិ។ យថា ច ឯតំ ឯតរហិ មតសរីរំ តេហិ ធម្មេហិ អបាយា ន ចរតិ, ន តិដ្ឋតិ, ន និសីទតិ, ន សេយ្យំ កប្បេតិ, តថា ញាណំ សវិញ្ញាណកម្បិ តេហិ ធម្មេហិ អបាយា ភវិស្សតិ។ យថា ច ញាណំ សវិញ្ញាណកំ ឯតរហិ ន សុសានេ មតំ សេតិ, ន ឧទ្ធុមាតកាទិភាវមុបគតំ, តថា ឯតំ ឯតរហិ មតសរីរម្បិ បុព្ពេ អហោសិ។ យថា បនេតំ ឯតរហិ អវិញ្ញាណកាសុភំ មតំ សុសានេ សេតិ, ឧទ្ធុមាតកាទិភាវញ្ច ឧបគតំ, តថា ញាណំ សវិញ្ញាណកម្បិ ភវិស្សតីតិ។

តត្ថ យថា ញាណំ តថា ឯតន្តិ អត្តនា មតស្ស សរីរស្ស សមានភាវំ ករោន្តោ ពាហិរេ ទោសំ បជហតិ។ យថា ឯតំ តថា ញាណន្តិ មតសរីរេន អត្តនោ សមានភាវំ ករោន្តោ អជ្ឈត្តិកេ រាគំ បជហតិ។ យេនាការេន ឧភយំ សមំ ករោតិ, តំ បជានន្តោ ឧភយត្ថ មោហំ បជហតិ។ ឯវំ យថាភូតទស្សនេន បុព្ពភាគេយេវ អកុសលមូលប្បហានំ សាធេត្វា, យស្មា ឯវំ បដិបន្នោ កិច្ចំ អនុបុព្ពេន អរហត្តមគ្គំ បត្វា សព្ពំ ឆន្ទរាគំ វិរាជេតុំ សមត្ថោ ហោតិ, តស្មា អាហ “អជ្ឈត្តញ្ច ពហិទ្ធា ច, កាយេ ឆន្ទំ វិរាជយេ”តិ។ ឯវំ បដិបន្នោ កិច្ចំ អនុបុព្ពេនាតិ បិណ្ឌេសេសោ។

១០៩។ ឯវំ សេក្ខភូមិំ ទស្សេត្វា ឥទានិ អសេក្ខភូមិំ ទស្សេន្តោ អាហ “ឆន្ទរាគវិរត្តោ សោ”តិ។ តស្សត្ថោ – សោ កិច្ចំ អរហត្តមគ្គញាណេន បញ្ញាណវា យក្ខាតត្តនំ ផលំ បាបុណាតិ, អថ សព្ពសោ ឆន្ទរាគស្ស បហីនត្តា “ឆន្ទរាគវិរត្តោ”តិ ច, មរណាការេន បហីតវេទេន វា អមតំ សព្ពសង្ខារវូបសមតោ សន្តំ តណ្ហាសង្ខាតវានាភាវតោ និព្ពានំ, ចវនាភាវតោ អច្ចុតន្តិ សង្ខិតំ បទមជ្ឈគាតិ ច វុច្ចតិ។ អថ វា សោ កិច្ចំ អរហត្តមគ្គញាណេន បញ្ញាណវា យក្ខាតត្តនផលេ ឋិតោ ឆន្ទរាគវិរត្តោ នាម ហោតិ, វុត្តប្បការញ្ច បទមជ្ឈគាតិ វេទិតព្ពោ។ តេន “ញាណស្ស បហីនំ, ញាណញ្ចានេន លទ្ធ”ន្តិ ទីបេតិ។

១០៤-១០៥. ឯវំ សវិញ្ញាណកាវិញ្ញាណកវសេន អសុភកម្មដ្ឋានំ សហ និប្ផត្តិយា កថេត្វា បុន សង្ខេបទេសនាយ ឯវំ មហតោ អានិសំសស្ស អន្តរាយករំ បមាទវិហារំ គរហន្តោ “ទ្វិបាទកោយ”ន្តិ គាថាទ្វយមាហ. តត្ថ កិញ្ចាបិ អបទកាទយោបិ កាយា អសុចីយេវ, បធានាធិការវសេន បន ឧក្កដ្ឋបរិច្ឆេទវសេន វា, យស្មា វា អញ្ញេ អសុចិភូតាបិ កាយា លោណម្ពិលាទីហិ អភិសង្ខរិត្វា មនុស្សានំ ភោជនេបិ ឧបនីយន្តិ, ន ហេវ មនុស្សកាយោ, តស្មា អសុចិតរកាយស្ស ទស្សេន្តោបិ “ទ្វិបាទកោ”តិ អាហ.

អយន្តិ មនុស្សកាយំ ទស្សេតិ. ទុគ្គន្ធោ បរិហីរតីតិ ទុគ្គន្ធោ សមានោ បុប្ផគន្ធាទីហិ អភិសង្ខរិត្វា បរិហីរតិ. នានាកុណបបរិបូរោតិ កេសាទិអនេកប្បការកុណបភរិតោ. វិស្សវន្តោ តតោ តតោតិ បុប្ផគន្ធាទីហិ បដិច្ឆាទេតុំ ឃដេន្តានម្បិ តំ វាយាមំ និប្ផលំ កត្វា នវហិ ទ្វារេហិ ខេឡសិង្ឃាណិកាទីនិ, លោមកូបេហិ ច សេទជល្លិកំ វិស្សវន្តោយេវ. តត្ថ ទានិ បស្សថ – ឯតាទិសេន កាយេន យោ បុរិសោ វា ឥត្ថី វា កោចិ ពាលោ មញ្ញេ ឧណ្ណមេតវេ តណ្ហាទិដ្ឋិមានេហិ “អហ”ន្តិ វា “មម”ន្តិ វា “និច្ចោ”តិ វាតិអាទិនា នយេន យោ ឧណ្ណមិតុំ មញ្ញេយ្យ, បរំ វា ជាតិអាទីហិ អវជានេយ្យ អត្តានំ ឧច្ចេ ឋានេ ឋបេន្តោ, កិមញ្ញត្រ អទស្សនា ឋបេត្វា អរិយមគ្គេន អរិយសច្ចទស្សនាភាវំ កិមញ្ញំ តស្ស ឯវំ ឧណ្ណាមនាទិការណំ សិយាតិ.

ទេសនាបរិយោសានេ តត្ថ ភិក្ខុនី សំវេគមាបាទិ – “អហោ វត រេ, អហំ បាបី, យា មមេវ អារព្ភ ឯវំ វិវិធធម្មទេសនាបវត្តកស្ស ភគវតោ ឧបដ្ឋានំ នាគមាសិ”ន្តិ. ឯវំ សំវិគ្គា ច តមេវ ធម្មទេសនំ សមន្នាហរិត្វា តត្ថេវ កម្មដ្ឋានេន កតិបយទិវសព្ភន្តរេ អរហត្តំ សច្ឆាកាសិ. ទុតិយទស្សនេបិ កិរ ទេសនាបរិយោសានេ ចតុរាសីតិយា បាណសហស្សានំ ធម្មាភិសមយោ អហោសិ, សិរិមា ទេវកញ្ញា អនាគាមិផលំ បត្តា, សោ ច ភិក្ខុ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហីតិ.

បរមត្ថជោតិកាយ ខុទ្ទក-អដ្ឋកថាយ

សុត្តនិបាត-អដ្ឋកថាយ វិជយសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា.

១២. មុនិសុត្តវណ្ណនា

១០៦. សន្ថវាតោ ភយំ ជាតន្តិ មុនិសុត្តំ. កា ឧប្បត្តិ? ន សព្ពស្សេវ សុត្តស្ស ឯកា ឧប្បត្តិ, អបិចេត្ថ អាទិតោ តាវ ចតុន្នំ គាថានំ អយមុប្បត្តិ – ភគវតិ កិរ សាវត្ថិយំ វិហរន្តេ អញ្ញតរា ទុគ្គតិត្ថី មតបតិកា បុត្តំ ភិក្ខូសុ បព្ពាជេត្វា អត្តនាបិ ភិក្ខុនីសុ បព្ពជិ. តេ ឧភោបិ សាវត្ថិយំ វស្សំ ឧបគន្ត្វា អភិណ្ហំ អញ្ញមញ្ញស្ស ទស្សនកាមា អហេសុំ. មាតា កិញ្ចិ លភិត្វា បុត្តស្ស ហរតិ, បុត្តោបិ មាតុ. ឯវំ សាយម្បិ បាតោបិ អញ្ញមញ្ញំ សមាគន្ត្វា លទ្ធំ លទ្ធំ សំវិភជមានា, សម្មោទមានា, សុខទុក្ខំ បុច្ឆមានា, និរាសង្កា អហេសុំ. តេសំ ឯវំ អភិណ្ហទស្សនេន សំសគ្គោ ឧប្បជ្ជិ, សំសគ្គា វិស្សាសោ, វិស្សាសា ឱតារោ, រាគេន ឱតិណ្ណចិត្តានំ បព្ពជិតសញ្ញា ច មាតុបុត្តសញ្ញា ច អន្តរធាយិ. តតោ មរិយាទវីតិក្កមំ កត្វា អសទ្ធម្មំ បដិសេវិំសុ, អយសប្បត្តា ច វិព្ភមិត្វា អគារមជ្ឈេ វសិំសុ. ភិក្ខូ ភគវតោ

ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩩᩴ· “ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨿᩮᩣᨵᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᨿᩩᨩ᩠ᨫᨲᩥ ᨶ ᨿᩣᩅ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩈᩣᩁᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᩅᩣ ᨸᨶ ᨿᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᨣᩁᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨽᩣᩉᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩋᨬ᩠ᨬᩣ ᩅᨠᩕᨸᨿᩥ ᩈᨿᨶᩩᨸᩔᩣᨿᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ (ᩋᩴ· ᨶᩥ· ᪓.᪓᪓) ᩋᨶᩮᨠᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶᨸᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩈᩴᩅᩮᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨲᩈ᩠ᨾᩣᨲᩥᩉ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ –

“ᩅᩥᩈᩴ ᨿᨳᩣ ᩉᩃᩣᩉᩃᩴ, ᨲᩮᩃᩴ ᨸᨠ᩠ᨠᨳᩥᨲᩴ ᨿᨳᩣ;

ᨲᨾ᩠ᨻᩃᩮᩣᩉᩅᩥᩃᩦᨶᩴᩅ, ᨿᩣᨲᩩᨠᩣᨾᩴ ᩅᩥᩅᨩ᩠ᨩᨿᩮ”ᨲᩥ ᨧ· –

ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᩈᩴᩅᩮᨣᨲ᩠ᨳᩴ – “ᩈᨶ᩠ᨵᩣᩅᩮᨲᩣ ᨶᩴ ᨫᩣᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨾᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩩᨸᨶᩣᨿᩥᨠᩣ ᨧᨲᩔᩮᩣ ᨣᩣᨳᩣ ᩋᨽᩣᩈᩥ·

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᩅᩮᨲᩣ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠᩮᨲᩮ ᩅᩥᨧᩁᨲᩦᨲᩥ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ· ᨻᩃᩅ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩈᨶ᩠ᨵᩣᩅᩮᨲᩣ ᩋᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨶᩥᨠᩮᩣ· ᨲᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᨽᨣᩅᩣ ᩋᩉ – “ᨸᩔᨳ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨿᨳᩣ ᨻᩃᩴ ᨲᩔ ᨿᩮᩣᨵᨸᩩᩁᩥᩈᩔ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᩅᩮᨲᩣ ᨶᩴ ᨫᩣᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ· ᨲᨾ᩠ᨻᩉᩩᨲᩔ ᩋᨽᩥᨱ᩠ᩉᩔᨶ᩠ᨲᨠᩣᨿᨲᩣᨴᩥᨲᨱ᩠ᩉᩣᨿ ᨻᩃᩅᨠᩥᩃᩮᩈᨶᩴ ᨫᩣᨲᩴ, ᩑᩅᩴ ᩈᨱ᩠ᨮᩣᨲᩴ ᩋᩈᩮᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩣᩅᨴᩮ ᩅᩥᨸᩕᨲᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩩᩅᩣᨴᩣᨴᩥᨠᩴ ᩅᩣ ᨿᩉᩣᨶᩴ, ᩑᩅᩴ ᩈᩣᩁᨲᩴ ᨽᩅᩮᨴ᩠ᨵᩣ ᩅᩥᨧ᩠ᨨᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨠᩮᨲᩣᨲᩥ “ᩁᩪᨸᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠᩮᨲᩅᩥᩈᩣᩁᩅᩥᨶᩥᨻᨶ᩠ᨵᩣ ᨡᩮᩣ, ᨣᩉᨸᨲᩥ, ‘ᨶᩥᨠᩮᨲᩈᩣᩁᩦ’ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᩈᩩ (ᩈᩴ· ᨶᩥ· ᪓.᪓) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨸ᩠ᨸᨽᩮᨴᩣ ᨫᩣᨿᨲᩮ ᩁᨲᩮᩣᨲᩥ ᩁᩣᨣᨽᩣᩅᩈᩮᩣᨾᨶᩔᩮᩣ ᨫᩣᨿᨲᩮ· ᨠᩥᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ? ᨶ ᨠᩮᩅᩃᩴ ᨲᩔ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᩅᩮᨲᩣ ᨶᩴ ᨫᩣᨲᩴ, ᩋᨸᩥᨧ ᨡᩮᩣ ᨸᨶ ᨿᩮᨶᩴ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣᨶᩴ ᨶᩥᩅᩣᩈᨭ᩠ᨮᩣᨶ ᩈᩣᩈᩅᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ “ᨶᩥᨠᩮᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨻᩃᩅᨲᩥᩔ ᨶᩥᨠᨶ᩠ᨲᩥᩅᩈᩮᨶ ᩋᨽᩥᨱ᩠ᩉᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᩅᩈᩮᨶ ᩈᩩᨭ᩠ᨮᩩ ᨲᩮᨶ ᨶᩥᨠᩮᨲᩣ ᨫᩣᨿᨲᩮ ᩁᨲᩮᩣ, ᩑᩅᩴ ᩈᩴᨠᩥᩃᩥᨭ᩠ᨮᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨶᩅᨩ᩠ᨩᩈᨶ᩠ᨲᩴ ᨸᩥᨸᩩᩃᩥᩔᨲᩥ· ᩋᨳ ᩅᩣ ᨸᩔᨳ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨿᨳᩣ ᨻᩃᩴ ᨲᩔ ᨿᩮᩣᨵᨸᩩᩁᩥᩈᩔ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᩅᩮᨲᩣ ᨶᩴ ᨫᩣᨲᩴ, ᨿᨳᩣ ᨧ ᩈᨻ᩠ᨻᨸᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᩣᨶᩴ ᨶᩥᨠᩮᨲᩣ ᨫᩣᨿᨲᩮ ᩁᨲᩮᩣᨲᩥ ᩑᩅᨾᩮᨲᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᩴ ᨠᩁᩮᩣᨳᩣᨲᩥ·

ᩈᨻ᩠ᨻᨳᩣ ᨸᨶ ᨻᩃᩥᨿᩣ ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᨶ᩠ᨴᨶ ᨠᨲᩣ ᨸᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᩔᩴ ᨣᩁᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᩣᩈᨶᩴ ᨸᩈᩴᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩋᨶᩥᨠᩮᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᨴ᩠ᨵᨾᩣᩉ· ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠᩮᨲᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩮᨶ ᩋᨶᩥᨠᩮᨲᩴ, ᩈᨶ᩠ᨵᩣᩅᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩮᨶ ᨧ ᩋᩈᨶ᩠ᨵᩅᩴ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ· ᩑᨠᩴᩈᩮᨶ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩔᩮᨲᩴ ᩋᨵᩥᩅᨧᨶᩴ· ᩑᩅᩴ ᩈᩮ ᨾᩩᨶᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩋᨶᩥᨠᩮᨲᨾᩈᨶ᩠ᨵᩅᩴ ᨾᩩᨶᨿᩮᩣ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ· ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩮᨲᩥ ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩮᨶ ᩈᨾᩴ ᨶᩥᨸᩣᨲᩮᩣ ᩈᨾᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣ· ᩈᩮᨶ ᨧ ᨲᩴ ᨽᩣᩅ ᩋᨶᩥᨠᩮᨲᨾᩈᨶ᩠ᨵᩅᨬ᩠ᨧ ᨿᩣᩅᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᩈᩩ ᩅᩥᨸᩕᨲᩥᨸᨶ᩠ᨶᩣᨶᩮᩈᩩ ᩋᨶᩥᨠᩮᨲᨾᩈᨶ᩠ᨵᩅᩴ, ᩑᩅᩴ ᨾᩩᨶᨿᩣ ᨩᩣᨶᩴ ᩋᩉᩮᩣ ᩋᨧ᩠ᨨᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨿᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ· ᩋᨳ ᩅᩣ ᨾᩩᨶᨿᩮᩣ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩦᨸᩥ ᨾᩩᨶᩥᨩᩣᨶᩴ, ᨩᩣᨶᩴ ᨶᩣᨾ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᩁᩩᨧᩥ, ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩅᩮᨴᩣ ᩁᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᩅᩣᨴᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ·

᪑᪑᪐· ᨴᩩᨲᩥᨿᨣᩣᨳᩣᨿ ᨿᩮᩣ ᨫᩣᨲᨻ᩠ᨻᩈᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥ ᨿᩮᩣ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᩴ ᨫᩣᨲᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ ᨠᩥᩃᩮᩈᩴ ᨿᨳᩣ ᨸᩩᨶ ᨶᩣᨠᩩᩈᩃᨸ᩠ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᨳᩣ ᩅᩣᨿᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨸᩩᨶ ᩋᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩅᩈᩮᨶ ᨸᩁᩥᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ ᨿᩮᩣ ᩋᨶᩣᨣᨲᩣᨸᩥ ᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩣ ᨲᨳᩣᩁᩪᨸᨸ᩠ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩈᨾᩣᨿᩮᩣᨣᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᨽᩥᨿᩩᨬ᩠ᨩᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨿᩣᨶᩈᩦᨾᩮ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨿᩣᨶᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᨶ “ᨫᩣᨿᨶ᩠ᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨲᨾᩣᩉ ᨶ ᩁᩮᩣᨸᨿᩮᨿ᩠ᨿ ᨫᩣᨿᨶ᩠ᨲᩴ, ᨿᨳᩣ ᩋᨶᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣᨠᩩᩈᩃᩣᨶᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᨳᩣ ᩅᩣᨿᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ· ᨠᨳᨬ᩠ᨧ ᨶ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᨿ᩠ᨿ? ᩋᩔ ᨩᩣᨿᨾᩣᨶᩮ, ᩑᩅᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮ ᩈᩮᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᨿ᩠ᨿ ᨲᩴ ᨩᩣᨿᨾᩣᨶᩮᩈᩩ ᨶ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᨿ᩠ᨿ· ᩑᩅᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᨸ᩠ᨸᨵᩣᨶᩅᩈᩮᨶ ᨲᩴ ᨶ ᩁᩮᩣᨸᨿᩮᨿ᩠ᨿ ᨫᩣᨿᨶ᩠ᨲᩴ· ᩋᨳ ᩅᩣ

ឃស្មា យក្កាចតាយ អតីតាបិ កិលេសា ស្ទិជ្ជន្តិ អាឃតិំ ចិបិលាការេចត ចត្តុយាភាបិ ត ទេរាបឹឃន្តិ ពេកការេចត, អភាកពាបិ ចិត្តុសត្តុពិំ ភាត្យុប្យេចសឹឃន្តិ ស្ទប្យត្តិសាយត្តិឃចិឈាទេពត, ពស្មា ទេឃា អរិឃយក្កាចតាយ ឌាពយុស្ទិជ្ជ ត ទេរាបទេឃ្យ ឌាឃត្តិ, អភាកពយ្បិ ចស្ស ឌាឃត្តុស្ស ភាត្យុប្យេចទេន្ត, ពយាហុ ឧកំ យុតិតំ ចទត្តិ, ទេសា ច អក្តុក្តិ សត្តិបដំ យទេហឹសិតិ ឧចទេយ្បត្តុ ទេឃាឌេភា ទេចឌិពន្តា៓

ឧកត្តតិក្កិទេលសពាឃ ឧកំ, ទេសដ្ដទេដ្ដត ចា ឧកំ៓ យុតិតត្តិ យុតិំ, យុតីស្ទ ចា ឧកំ៓ ចទត្តត្តិ សត្តាការបរិបួរាឃ ទេលិកត្តុចរិឃាឃ អចទេសទេសចរិឃាហិ ច ចទត្តិ៓ អក្តុក្តិតិ អក្តុស៓ ទេសាតិ ទេឃា ឌាពយុស្ទិជ្ជ អទេរាបទេភ អភាត្យុប្យេចសទេភ ច សយត្តុពាឃ "ត ទេរាបទេឃ្យ ឌាឃត្តុយស្ស ភាត្យុប្យេចទេន្ត"តិ ចុទេត្តា ពុក្តុយុតិ៓ សត្តិបដត្តិ សត្តិទេកាដ្ដាសំ, ក្ខាសដ្ដិដិដ្ដិកពចិបស្សភាតិន្តាភទេកដាស្ទ ពឹស្ទ សយុតិសត្តិ, ពដក្កុសត្តិ, អដ្ឋត្តសត្តីស្ទ ទេសដ្ដំ ឧចំ អត្យុបសទេត្ត ទេលិទេក អដ្ឋត្តសត្តិ អក្តុស យទេហឹសិតិ ឧចយទេត្តា ទេចឌិពទេន្តា៓

១១៧៓ ពតិឃកាឆាឃ សន្តាឃាតិ កលាឃិត្តា, បរិស្ទិត្តិត្តា ចឹយំសិត្តា ឃឆាក្សុពទេពា ឌាត្តា, ឌុក្កុបរិន្តាឃ បរិឌាតិត្តាតិ អទេត្តា៓ ចត្តុតីតិ ទេឃស្ទ ឧចយឃំ ទេលិទេកា សន្តតិ, ពាតិ ពត្តុឃពភឆាត្យុទេកឌាតិ កិទេលសដ្ដាភាតិ៓ បយាឃ ពឹឌត្តិ ឃំ ទេពសំ ចត្តុតំ ពឹឌំ អភិសន្តារចិន្តាណំ, ពំ បយាឃ ហិសិត្តា, ឆាឌិត្តា, សយុទេន្តដប្យហាទេភត បឌហិត្តាតិ អទេត្តា៓ សិទេភហយស្ស ភាត្យុប្យេចទេន្តតិ ទេឃភ ពណ្យាឌិដ្ឋិសិទេភទេហភ សិទេភហិពំ ពំ ពឹឌំ អាឃតិំ បឌិសត្តិចទេសភ ពំ ឃឆាចុត្តិ ចត្តុសស្សំ ចិទុទេហឃ្យ, ពំ សិទេភហយស្ស ភាត្យុប្យេចទេន្ត, ពប្យឌិបក្កាឃ យក្កាចតាឃ ពំ ភាត្យុប្យេចទេសឃ្យាតិ អទេត្តា៓ ស ទេច យុតិ ឌាតិពឃត្តដស្សីតិ ទេសា ឧចទ្ទុទេបិ ពុក្តុយុតិ តិន្តាភសន្តិកិរិឃាឃ ឌាតិឃា ច យទេណស្ស ច អត្តក្សុពស្ស តិន្តាភស្ស ឌិដ្ដត្តា ឌាតិក្កុឃត្តដស្សី ពក្កិ បហាឃ ត ស្ទទេបតិ សន្តិ៓ ពួយាឃ ចត្យុសន្តកាចតាឃ ភចប្យទេកឌយ្បិ អក្យុសលចិពក្កិ បហាឃ ទិសាបិឌិទេសសតិន្តាភឆាត្យុំ បត្តា ទេលិកត្តុចរិឃំ កទេរាទេត្តា អត្យុបុទេន្តត ចរិយចិន្តាណក្កុឃា អត្យុបិឌិទេសសតិន្តាភឆាត្យុប្យត្តិឃា "ទេឌទេចា ចា យត្យុទេស្សា ចា"តិ ត ស្ទទេបតិ សន្តិ៓ អបរិតិន្តុទេពា ឧច ចា ឃឆា កាឃចិពក្កាឌិទេភា ចិពក្កស្ស អប្យហឹតត្តា "អឃំ បុក្កុទេលា ទេទេត្តា"តិ ចា "ឌុទេដ្ដា"តិ ចា សន្តិ ស្ទទេបតិ, ឧចំ ពក្កិ បហាឃ ត ស្ទទេបតិ សន្តត្តិ ឧចទេយ្បត្តុ អទេត្តា ឌដ្ដទេន្តា៓

១១៨៓ ចត្យុត្តុកាឆាឃ អន្តាឃាតិ អតិក្ខាឌិតទេឃភ ឌាតិត្តា៓ សន្តាតីតិ អភចទេសសាតិ, តិទេចសភាតីតិ កាឃកចាឌិទេក កទេច៓ តិចសត្តិ ហិ ទេពស្ទ សត្តា, ពស្មា "តិទេចសភាតី"តិ ចុក្តត្តិ៓ អតិកាឃឃំ អន្តាពទេយ្បិ ទេពសត្តិ ឧចំ ឌិដ្ដាឌីភចត្តា ទេពសំ តិទេចសភាតំ ឧកយ្បិ អបទេត្តុទេត្តា ទេសា ឧចទ្ទុទេបិ ពុក្តុយុតិ យក្កាចតាចាទេលភ ពណ្យាទេកឆស្ស ចិកពត្តា ចិពទេកទេឆា, ចិពទេកឆត្តា ឧច ច អកិទេន្តុ, ត ឃឆា ឧទេក អចិពទេកឆា ឧច សយាភា "អកិទេន្តុយ្បា"តិ បឌិឌាភត្តិ, ឧចំ៓ ភាឃ្សុហតីតិ ពស្ស ពស្ស តិទេចសភស្ស តិន្តុត្តកំ ក្យុសលំ ចា អក្យុសលំ ចា ត កទេរាតិ៓ កិំ ការណា? បរិទេកទេពា ហិ ទេហាតិ, ឃស្មា ឧចទ្ទុទេបិ សន្តុតិទេចសភាតំ បរិទំ តិន្តាភំ កទេពា ទេហាតីតិ អទេត្តា៓

ឧចំ បឌមកាឆាឃ បុត្យុជ្ជភឌស្សតំ កទេហិត្តា អត្តុទេភា ឌស្សតំ បសំសទេត្តា ឌុតិឃកាឆាឃ ទេឃហិ កិទេលទេសហិ បុត្យុជ្ជទេភា អត្យុបសទេត្តា ទេហាតិ, ទេពសំ អការេចត អត្តុទេភា សត្តិបឌាឌិកយំ បសំសទេត្តា ពតិឃកាឆាឃ ទេឃស្ទ ចត្តុស្ទ បុត្យុជ្ជទេភា ពក្កិ អប្យហាឃ ពឆា ពឆា សន្តិ ស្ទទេបតិ, ទេពស្ទ ចត្យុសន្តកាចតាឃ ពក្កិ បហាឃ អត្តុទេភា សន្តាត្យុបកយតំ បសំសទេត្តា ចត្យុត្តុកាឆាឃ អាឃតិយ្បិ ឃាតិ តិទេចសភាតិ កាឃឃយាទេភា បុត្យុជ្ជទេភា កចពណ្យាឃ អាឃ្សុហតិ, ទេពស្ទ ពណ្យាការេចត អត្តុទេភា អភាឃ្សុហតំ បសំសទេត្តា ចត្យុហិ កាឆាហិ អរហត្តតិក្ខុទេដទេភច ឧកក្ខប្បត្តិកំ ទេឌសតំ តិដ្ដាទេបសិ៓

១០៦៉ ឞន្តាកិក្ខុត្តិ ពា ្ឋប្បត្តិ? យហាបុរិសោ យហាកិតិក្លូយត៌ ពត្វា អត្ថុបុរេត្តាត ឞត្តាញ្ញាតំ បត្វា ឆយ្ទចក្កប្បចត្តតត្វាយ ឥរាលាឃិ ពន្ធេត្តា ឥទាំឆិយណ្ឌុឞ្ស ច កឃាយ ច អត្តូរេ ្ឋបពោតាឌីចពោត ឞយាកន្ធិ៍ ពោត ច "ចិប្បឞត្ថាតិ ពោ ពោ, អាចុរេឞា, ឥត្រ្តិឃាតិ"តិអាឌិតា (យ៉ តិ៍ ០៉០ប័រ៍; យហាច៉ ០០) តពេយត បុដ្ឋោ "ឞន្តាកិក្ខុ"តិអាឌីតិ អាហ៉ ្ឋបពោ "ហុរបឃ្យាចុរេឞា"តិ ចត្វា, ឃិឞំ ឍ្ពកោយត្វា, ្ឋយុកុ្កិ កហេត្វា បក្កាយិ ៎ អត្ថក្កយេត ច ចក្កហារេឌតបេឆ អត្តាតរំ យាកចិកកាយំ បិប្បុលិ៉ តរេយតំ យាកចិកឌេដ្ឋពោ ឌិស្វា – "អហោ អប្បិច្ឆោ ឞយលោ ចត្តយ្បិ ត តិចារេឞតិ, អឃំ លេវិពោ អរហា"តិ ឈរំ តេត្វា យំឞរេឞត បរិចិឞិត្វា ក្ខុត្តាចិត្តា តំ ឞបុត្តតាទោ ចត្ថិត្វា "ត្តាឆេច, កត្តេ, ចឞច, អហំ បច្ចុយេត ្ឋបដ្ឋហិស្សាយិ"តិ តិយត្តេត្វា, ចឞតោកាឃំ ពត្វា អគាឃិ៉ ឞោ តត្ត ចឞតិ៉

យាកចិកោ កិយព្វាលេ ្ឋគពឞយេត្ត ឃិតលេ បឆេឞ ចរិតុំ ន្ទរំ អបក្កត្តេឞុ យិពោឞុ តត្ត កន្ធេត្តា "អយ្យាកំ អរហត្តំ ឞក្កច្ចំ ្ឋបដ្ឋហស្ស"តិ លាចំ តាយ ឌិតរំ អាលាបេត្វា អកយាឞិ ឞព្ធិ បុត្តកាត្តុពោហិ៉ ឞា ចស្ស ឌិតា ឥស្សតិឃា ហោតិ ពោដ្ឋាឞយេត្ថា៉ ន្ទតិឃឌិចេឞ ្ឋបពោ ឈរំ អាកេតា តំ គារិកំ ឞន្តំ ្ឋបចារំ ពត្វា, បរិចិឞិតុំ ្ឋបកតំ ឌិស្វា, រាពេត អកិក្ខុតា ក្ខុត្តិតុយ្បិ អឞក្កោត្តេ កាឌេតត កត្តំ អាគាឃ ចឞតដ្ឋាត៌ កត្វា, កត្តំ ល្កពយត្តេ តិក្លិបិត្វា – "ឞច លាចំ លកាយិ, ឌីចាយិ, តោ ច, យរាឃិ"តិ តិរាហារោ ឞឃិ៉ ឞត្តយ ឌិចេឞ យាកចិកោ អាកត្វា ឌិតរំ ្ឋបកស្ស បចត្តិំ បុដ្ឋិ៉ ឞា – "ល្កពឌិចឞយេច អាកត្វា បុត តាកតបុរេត្តា"តិ អាហ៉ យាកចិកោ "អាកតចេចឞេតច តំ ្ឋបឞក្កយិត្វា បុដ្ឋិស្សាយិ"តិ តក្លលោត្តាច កត្វា – "កិំ, កត្តេ, អឆាឞុក"ត្តិ បិឆេ បរាយឞេត្តា បុដ្ឋិ៉ ្ឋបពោ តិត្ថុតេត្តា បរិចត្តតិយេច៉ ឞោ "ចឆ, កត្តេ, ឃំ យឃា ឞក្កា កាតុំ, ឞត្តំ ពរិស្សាយិ"តិ អាហ៉ ្ឋបពោ – "ឞច លាចំ លកាយិ, ឌីចាយិ, តោ ច, ត្តាឆេច យរលំ ឞេឞយ្យា"តិ អាហ៉ "ជាតាឞិ បត, កត្តេ, កិត្តិំ ឞិប្ប"ត្តិ? "ត ជាតាយិ"តិ ៎ "ត, កត្តេ, កិត្តិំ ឞិប្បំ អជាតត្តេត ឞក្កា ឈរាចាឃំ អឆិដ្ឋាតុ"ត្តិ? ឞោ អាហ – "តាហំ កិត្តិំ ឞិប្បំ ជាតាយិ, អបិច តុយ្ហាកំ យំឞហារពោ កចិស្សាយិ, យំឞត្តា ចិក្កិលិស្សាយិ"តិ៉ យាកចិកោបិ "អយ្យាកំ ល្កតឆេច រុច្ចតិ"តិ ្ឋត្តរឞាដកំ ឥត្វា, ឈរំ អាតេត្វា ឌិតរំ អគាឃិ៉ ពោឃំ ឃិចាឞយត្វាយ បុរេត្តា ចិជាឃិ៉ ឞុករេដ្ឋាតិស្ស តាយំ អកំឞុ៉ លាចា បុត្តពោឞតកិតោត ្ឋបកំ ្ឋប្បលេ្ឋឃិ៉ ឞោ តំ អឞហត្តេ "កត្តេ, អហំ អតត្តឌិតស្ស ឞត្តិកំ កន្ធាយិ"តិ យត្តិយឆេឞាកិយុលោ បក្កាយិ៉

កកចា ច ពោត ឞយយេត ឞាចត្តិឃំ ចិហរតិ ឌេតចតយហាចិហារេ៉ អឆ លោ កកចា បឌិកច្ចេច កិក្ខុ អាលាបេឞិ – "យោ, កិក្លុច, អតត្តឌិតោតិ បុច្ឆយាតោ អាកន្ធតិ, តស្ស យំ ឥស្សឃ្យាឆា"តិ៉ ្ឋបពោបិ លោ អត្ថុបុរេត្តាតច ឞាចត្តិ អាកត្វា ចិហារយន្ត្យឥត្វា "ត្តាយស្ថិ ចិហារេ យយ ឞហាយោ អតត្តឌិតោ តាយ អត្តិ, ឞោ ក្ខុហិ ចឞតិ"តិ បុដ្ឋិ៉ តំ កិក្ខុ កកចពោ ឞត្តិកំ តឃិឞុ៉ កកចា តស្សាត្ថុបំ ឆយ្ទំ ឆេឞេឞិ៉ ឞោ ឆេឞតាបរិយោឞាតេ អតាកាយិផលេ បតិដ្ឋាឃិ៉ កិក្ខុ តស្ស បុត្តប្បចត្តិំ ឞុត្វា កឆំ ឞយដ្ឋាបេឞុំ – "កកចា បឆយំ តិស្សិរិកស្ស តក្កុឞយលាស្ស ឆយ្ទំ ឆេឞេឞិ"តិ៉ កកចា តំ កឆាឞយដ្ឋាត៌ ចិឌិត្វា កត្តក្កុដិតោ តិក្លូយុ តក្លលាត្ថុរេបត បិដិហារិយេត ព្ទុព្ធាឞេត តិឞីឌិត្វា កិក្ខុ អាយត្តេឞិ – "កាឃ ត្តុត្ត, កិក្លុច, ល្កតរហិ កឆាឃ ឞត្តិឞិត្តា"តិ? ពោ ឞត្តំ កឆេឞុំ៉ តពោ កកចា – "ត, កិក្លុច, តឆាកតោ អហេតុអប្បច្ចុឃា ឆយ្ទំ ឆេឞេតិ, តិយ្ទលិ តឆាកតស្ស ឆយ្ទឆេឞតា, ត ឞក្កា តត្ត ឆោឃំ ឥដ្ឋំ៉ ពោត, កិក្លុច, ឆយ្ទឆេឞត្ថុបតិស្សយេត ្ឋបពោ ល្កតរហិ អតាកាយិ ជាតោ"តិ ចត្វា អត្តតោ ឆេឞតាយលិកាចឌីបិកំ ត្តាយំ កាឆយកាឃិ៉

តឃ្សត្ថោ – សាសចេសុ សន្ទាលត្ថាយតតឆាត្យុ លក្ខរាកប្យហារេតត តេហិ អតកិក្វតត្វា សឃត្ថា តេ ឆតេមុ សន្ទោ អកិក្យឃ្យ បចត្តត្វា សន្ទាកិក្ំ តេតសត្ថា អតេន្ទាសត្ថា សន្ទាឆយ្ញាត់ សន្ទាកាតេរត ចិឌិតត្វា សន្ទាចិក្ំ សន្ទាឆយ្ញេតសតសយត្វាឃ តសាកតាឃ តយឆាឃ សយត្នាកតត្វា សុតយឆំ តឃសំ តល្យាឌិដ្ឋិលេបាត់ ចតេត សាសចលត្ថាឌិតកតេសុ សន្ទាឆតេម្ញសុ ក្លបលិប្យតិ, តេតសំ លេបាត់ អកាចា តេតសុ សន្ទោសុ ឆតេម្ញសុ អត្យបលិត្តំ តេតសុ ច សន្ទាឆតេម្ញសុ លក្ខរាកាការចេត សន្ទោ តេ ឆតេមុ ឌហិត្វា ផិតត្វា សន្ទាឌ្ឋាហំ ក្លបឆិចិតេចាកតិតេត្តត ចិតេត្តត តល្យាត្តូតេយ តិន្ទាតេត ចិតសតសត យុត្តត្វា តល្យាត្តូតេយ ចិយុត្តំ, អឆិយុត្តត្តិ ចុត្តំ តោតាតិំ តំ ចាបិ ឆឹរា យុតិ តេចឌយត្តិតិ តយឿ បល្ហិតា សត្វា យុតិ តេចឌយត្តិ ឌាតត្តិំ បសុ្ញឆ ឃាច បឌិចិសិតេដ្ឋាចាឃំ យុតិ, តឃ្សុ ក្យុតេតា តេសតាយលត្តិ អត្វាតំ ចិកាតេចតិ ៎ ចិកាចតត្វោ ហិ ខុត្តុ ចាសតេទ្ធាតិំ តេកចិ បត ចល្លាយត្តិ – “ក្លបតេកា តកា តឆាកតំ ឌិត្វាបិ ‘អឃំ ត្យុឌ្ឍុតិ’តិ ត សឌ្ឍហិ”តិ ខុចំ កិក្លុ កចំ សយុឌ្ឍាតេបសុំ , តតេតា កកចា “សឌ្ឍហត្យ ចា យា ចា, ឆឹរា បត តំ យុតិ តេចឌយត្តិ”តិ ឆតេឃ្សត្តោ ត្ថយំ កាចយកាឝីតិំ

១៦១៖ បន្ទាតាលត្តិ កា ក្លប្យត្តិ? អឃំ កាឆា តេចតតេត្វំ អាតេត្ក ចុត្តាំ តត្ថ “កាតេយ ចា យឌិ ចាតេត្តោ”តិ ត្ថយិស្សា កាឆាឃ ចុត្តតេឃតេច តេចតតេត្វស្ស អាឌិតេតា បតុតិ បត្តុត្ថា, បត្តុឌិតឃ្ស លឌិតេចតេ ចិហាតេរា, តត្ថ ចិហតេតា ចិតសសាឆិតេយា, កកចតេតា តត្ថ កយតបត្ថាកយតត្ថា តេចឌិតត្តាំ បត្ថាកតេ បត កកចតិ តឃា តសា យហល្លូកកិក្លុ ក្លបិហត់ សយុស្សិត្វា បឌិតិចតេត្វា លឌិតេត្វុក្ល អាលក្កិតំ ឌិត្វា សាចត្តិ អត្យប្យតេត្វា ចិសាលាឃ ក្លបិសិកាឃ “កិំ, កតេត្ត, តេចតតេត្វស្ស ចសតេតាកាតេសា តេយហឹតេឃា”តិ កិក្លុ បុឆ្ឋាយាតាឃ តឃហិ កិក្លុហិ បសំសិតេតា, តេ អបសាតេឆត្វា “ក្លបិសិតេក, ខុតេត ត្យុឌ្ឍំ កលាត្តិ, ត សុត្តុតេរា ក្យុយិប្យតេឆតេសា, អតិលុត្វលកក្លូតំ លឌិតេចតតេយចា”តិ អាហំ តសា ចិសាលាឃ អាកត្តកត្តិ ក្សុឌ្ឍិត្វា បត្ថាកត្តិ យល្ហលយាត្យ៤ សត្តិបតិតេត កិក្លុ ក្លូសាតេបត្តោ អាហ – “កិំ, អាចុតេសា, តេចតតេត្វស្ស តេសតាសតេត តេយហឹឃំ ត្យុតេយ្យិ ឌិដ្ឋ”ត្តិ ៎ កកចា តំ ឆាត្វា កត្តក្យុឌិតេតា តិក្លុមុ តត្តលាត្ស្សុតេបត បិឌិហាទិតេយត បតិសយត្សុំបត្វា, ត្យុឌ្ឍាសតេត តិឝិឌិត្វា កិក្លុ អាយតេត្វសិ – “កាឃ ត្យុត្ថ, កិក្លុតេច, ខុតាតហិ កឆាឃ សត្តិសិត្វា”តិ? តេ អាហំសុ – “តេចតំ, កតេត្ត, អាតេត្ក កចា ក្លប្យត្តា ‘ខុចំ តចកយ្យិតេកា កកា សយលាឆយំ កាទិស្សតិ’”តិំ “ត, កិក្លុតេច, តេចតេតា តចកយ្យិតេកា, អតេហា តេចតេតា ឝឹលាសតេចា”តិ ចត្វា តំ អាតេត្ក តេតសំ កិក្លុត់ ឆយ្ញេតសតត្ថំ ត្ថយំ កាចយកាសិំ

តឃ្សត្ថោ – ឌុត្តាលកាតិលេសប្យហាតសាឆតេកាត ចិក្យត្តតអឌិដ្ឋាតប្យតេកតេត ចា បន្ទាតាលេត សយត្នាកតត្វា បន្ទាតាលំ, ចត្យបិតិសុត្ថិឝឹលេត ឌុតត្ថុចតេតត ច ក្លបបត្តត្វា ឝឹលចត្យបបត្តិ, យក្កសយាឆិតា ចលសយាឆិតា ត្ថតិឃាបចសយាឆិតា ច សយាហិតំ, ក្លបចាតេប្យតាតេកតេត ឌសាតេតត ឌសាតេត ចា តេតត្វា ឌសាតតេតំ, សតិចេបុល្លប្យត្តត្វា សតិយំ, រាកាឌិសក្កេតា បយុត្តតា សក្កា បយុត្តំ, បត្ថាតចតេតាលិលចត្យអាសចាកាតេចត អលិលំ អតាសចំ តំ ចាបិ ឆឹរា យុតិ តេចឌយត្តិំ តយឿ ខុចំ បន្ទាឌិក្យលាសំយុត្តំ សក្កាឌិតេកាសចិសំយុត្តំ បល្ហិតា សត្វា យុតិ ចា តេចឌយត្តិំ បសុ្ញឆ ឃាច បឌិចិសិតេដ្ឋាចាឃំ ឝឹលាសចយុតិ, តសា “តចកយ្យិតេកា”តិ ចា “កកា សយលាឆយំ កាទិស្សតិ”តិ ចា កចំ ចត្តតេត្វាំ តសា ហិ បន្ទាតាលេត តំ ចិហាតំ តិដ្ឋាតេបសិ, ត តចកយ្យុកាតេលាត, កតកិតេត្វាច តសា, ត ត្ថកាតិ សយលាឆយំ កាទិស្សតីតិ តេចតតេត្វំ ចិកាតេចតិំ ចិកាចតត្វោ ហិ ខុត្តុ ចា-សតេទ្ធាតិំ

១៨៣។ ឯកំ ចរន្តន្តិ កា ឧប្បត្តិ? ពោធិមណ្ឌតោ បភុតិ យថាក្កមំ កបិលវត្ថុំ អនុប្បត្តេ ភគវតិ បិតាបុត្តសមាគមេ វត្តមានេ ភគវា សម្មោទមានេន រញ្ញា សុទ្ធោទនេន “តុម្ហេ ភន្តេ, គហដ្ឋកាលេ គន្ធករណ្ឌកេ វាសិតានិ កាសិកាទីនិ ទុស្សានិ និវាសេត្វា ឥទានិ កថំ ឆិន្នកានិ បំសុកូលានិ ធារេថា”តិ ឯវមាទិនា វុត្តោ រាជានំ អនុនយមានោ –

“យំ ត្វំ តាត បុរេ មយ្ហំ បដ្ដុណ្ណំ ទុកូលកាសិកំ;

បំសុកូលំ តតោ សេយ្យំ, ឯតំ តេ អភិបត្ថិត”ន្តិ។ –

អាទីនិ វត្វា លោកធម្មេហិ អត្តនោ អកម្បិយភាវំ ទស្សេន្តោ រញ្ញោ ធម្មទេសនត្ថំ ឥមំ សត្តបទគាថមភាសិ។

តស្សត្ថោ – បព្ពជ្ជាសង្ខាតាទីហិ ឯកំ, ឥរិយាបថាទីហិ ចរិយាហិ ចរន្តំ។ មោនេយ្យធម្មសមន្នាគមេន មុនិំ។ សព្ពដ្ឋានេសុ បមាទាភាវតោ អប្បមត្តំ។ អក្កោសនគរហណាទិកាយ និន្ទាយ វណ្ណនថោមនាទិកាយ បសំសាយ ចាតិ ឥមាសុ និន្ទាបសំសាសុ បដិឃានុនយវសេន អវេធមានំ។ និន្ទាបសំសាមុខេន ចេត្ថ អដ្ឋបិ លោកធម្មា វុត្តាតិ វេទិតព្ពា។ សីហំវ ភេរិសទ្ទាទីសុ សទ្ទេសុ អដ្ឋសុ លោកធម្មេសុ បកតិវិការានុបគមេន អសន្តសន្តំ, បត្តេសុ វា សេនាសនេសុ សន្តាសាការេន។ វាតំវ សុត្តមយាទិភេទេ ជាលម្ហិ ចតូហិ មគ្គេហិ តណ្ហាទិដ្ឋិជាលេ អសជ្ជមានំ, អដ្ឋសុ វា លោកធម្មេសុ បដិឃានុនយវសេន អសជ្ជមានំ។ បទុមំវ តោយេន លោកេ ជាតម្បិ យេសំ តណ្ហាទិដ្ឋិលេបានំ វសេន សត្តា លោកេន លិប្បន្តិ, តេសំ លេបានំ បហីនត្តា លោកេន អលិប្បមានំ, និព្ពានគាមិមគ្គំ ឧប្បាទេត្វា តេន មគ្គេន នេតារមញ្ញេសំ ទេវមនុស្សានំ។ អត្តនោ បន អញ្ញេន កេនចិ មគ្គំ ទស្សេត្វា អនេតព្ពត្តា អនញ្ញនេយ្យំ តំ វាបិ ធីរា មុនិំ វេទយន្តិ ពុទ្ធមុនិំ វេទយន្តីតិ អត្តានំ វិភាវេតិ។ សេសមេត្ថ វុត្តនយមេវ។

១៨៤។ យោ ឱគហណេតិ កា ឧប្បត្តិ? ភគវតោ បឋមាភិសម្ពុទ្ធស្ស ចត្តារិ អសង្ខេយ្យានិ កប្បសតសហស្សញ្ច បូរិតទសបារមិទសឧបបារមិទសបរមត្ថបារមិប្បភេទំ អភិនីហារគុណបារមិយោ បូរេត្វា តុសិតភវនេ អភិនិព្ពត្តិគុណំ តត្ថ និវាសគុណំ មហាវិលោកនគុណំ គព្ភាវោក្កន្តិំ គព្ភវាសំ គព្ភនិក្ខមនំ បទវីតិហារំ ទិសាវិលោកនំ ព្រហ្មគជ្ជិតំ មហាភិនិក្ខមនំ មហាបធានំ អភិសម្ពោធិំ ធម្មចក្កប្បវត្តនំ ចតុព្ពិធំ មគ្គញាណំ ផលញាណំ អដ្ឋសុ បរិសាសុ អកម្បនញាណំ, ទសពលញាណំ, ចតុយោនិបរិច្ឆេទកញាណំ, បញ្ចគតិបរិច្ឆេទកញាណំ, ឆព្ពិធំ អសាធារណញាណំ, អដ្ឋវិធំ សាវកសាធារណពុទ្ធញាណំ, ចុទ្ទសវិធំ ពុទ្ធញាណំ, អដ្ឋារសពុទ្ធគុណបរិច្ឆេទកញាណំ, ឯកូនវីសតិវិធបច្ចវេក្ខណញាណំ, សត្តសត្តតិវិធញាណវត្ថុ ឯវមាទិគុណសតសហស្ស និស្សាយ បវត្តំ មហាលាភសក្ការំ អសហមានេហិ តិត្ថិយេហិ ឧយ្យោជិតាយ ចិញ្ចមាណវិកាយ “ឯកំ ធម្មំ អតីតស្សា”តិ ឯតិស្សា គាថាយ វត្ថុម្ហិ វុត្តនយេន ចតុបរិសមជ្ឈេ ភគវតោ អយសេ ឧប្បាទិតេ តប្បច្ចយា ភិក្ខូ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ “ឯវរូបេបិ នាម អយសេ ឧប្បន្នេ ន ភគវតោ ចិត្តស្ស អញ្ញថត្តំ អត្ថី”តិ។ តំ ញត្វា ភគវា គន្ធកុដិតោ និក្ខម្ម តង្ខណានុរូបេន បាដិហារិយេន បរិសមជ្ឈំ បត្វា, ពុទ្ធាសនេ និសីទិត្វា, ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ? តេ សព្ពំ អារោចេសុំ។ តតោ ភគវា – “ពុទ្ធា នាម,

ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩋᨭ᩠ᨮᩈᩩ ᩃᩮᩣᨠᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᨲᩣᨴᩥᩈᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩍᨾᩴ ᨣᩤᨳᨾᨽᩣᩈᩥ᪨

ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨿᨴᩣ ᨲᩣᨿ ᨬᩣᨱᩮᨶ ᨿᨳᩣᨽᩪᨲᩴ ᨲᩥᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᩋᨶᩩᨷᩔᨶ᩠ᨲᩔ ᨧ ᩋᨭ᩠ᨮᩈᩩ ᨧ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩥᨶ᩠ᨴᨲᩥ ᩏᨠ᩠ᨡᩥᨸ᩠ᨸᩃᩥᨲᩣᨷᩥ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸ᩠ᨸᩃᩥᨲᩣᨷᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᩴ ᨫᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᨲᩮᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᩔ ᩏᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨧ ᨮᩥᨲᩥ ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩑᩅᨾᩮᩅ ᨿᩮᩣ ᨬᩣᨱᩮᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᩅᩥᨧᩣᩁᩮᨲᩦᨲᩥ ᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨷᨶᩮᩅ ᨧᩣᨧᩣᨷᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨠᩥᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ? ᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨷᨶᩮᩅ ᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣ ᨧ ᩋᨬ᩠ᨬᩮ ᨧ ᩅᨱ᩠ᨱᩅᩈᩮᨶ ᩏᨷᩁᩥᨿᩴ ᨧ ᩋᩅᨱ᩠ᨱᩅᩈᩮᨶ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩥᨾᩴ ᨧ ᨧᩣᨧᩣᨷᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᨶᩩᨶᨿᩴ ᨧ ᨷᨭᩥᨥᩴ ᨧ ᩋᨶᩣᨷᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩮᩣ ᨲᩣᨴᩥᨽᩣᩅᩮᨶ ᨿᩮᩣ ᨬᩣᨱᩮᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᩅᩥᨧᩣᩁᩮᨲᩦᨲᩥ᪨ ᨲᩴ ᩅᩥᨲᩁᩣᨣᩴ ᩈᩩᨽᩣᩈᩥᨲᨷᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥ ᨲᩴ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᨾᩩᨡᩮ ᩁᩣᨣᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᩅᩥᨲᩁᩣᨣᩴ, ᩋᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩮ ᨧ ᨴᩮᩣᩈᨾᩮᩣᩉᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᩈᩩᨽᩣᩈᩥᨲᨷᩁᩥᨿᩴ, ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᨧ ᨽᩅᨾᩮᩣᩈᩣᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨷᩁᩥᨿᩴ, ᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᨷᩁᩥᨿᩴ, ᨣᩮᩣᨷᩥᨲᨷᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩴ ᨧᩣᨷᩥ ᨵᩦᩁᩣ ᨾᩩᨶᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨾᩩᨶᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩔ ᨣᩩᨱᩴ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩔ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᨳᩮᩔᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩈᩮᩈᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᨾᩮᩅ᪨

᪑᪗᪔᪨ ᨿᩮᩣ ᨧ ᩅᩥᨲᩁᩣᨣᩮᩣᨲᩥ ᨠᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥ? ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨿᩴ ᨠᩥᩁ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩣ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᨵᩦᨲᩣ ᨷᩥᩈᩣᨧᩣ ᨩᩁᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣᩉᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᨷᩥᩈᩣᨧᩮᨶ ᨲᨲ᩠ᨳᩅᩣᨿᩈᩣᩃᩴ ᨣᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩈ᩠ᩈᩴ ᩅᩮᨭ᩠ᨮᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩈ᩠ᩈᩣ ᨲᩔ ᩏᨷᨠᩣᩁᩮᨶ ᨲᨷ᩠ᨷᨭᩥᨠᩣᩁᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩉᩮᩈᩥ – “ᩋᩉᩮᩣ ᩅᨲ ᩈᨧᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᩣᨿᩅᨧᩦᨾᨶᩮᩣᩅᨦ᩠ᨠᩴ ᨷᩉᩣᨿ ᨲᩈ᩠ᩈᩴ ᩅᩥᨿ ᩏᨩᩩᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩅᩮᨿ᩠ᨿᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩣ ᨷᩥᩈᩣᨧᩦ ᩋᨽᩥᩁᩪᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣᨷᩥ ᨷᩩᨶᨷ᩠ᨷᩩᨶᩴ ᨲᨾᩮᩅ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᩅᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩦ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᨷᨭᩥᨷᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᨲᩔᩣ ᨶ ᨧᩥᩁᩔᩮᩅ ᩋᨶᩥᨧ᩠ᨧᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᨷᩣᨠᨭᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨲᨲᩮᩣ ᩈᩣᩁᨲᩮᩣ ᨧ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨶᨲ᩠ᨲᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣᨶᩥᨷᩥ᪨ ᩋᨳᩔᩣ ᨲᨲᩮᩣᨷᩥ ᨠᨳᩣ ᩋᩣᨴᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨿ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᩉᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩴ ᨲᨳᩣ ᩅᩥᨷᩔᨾᩣᨶᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᨣᩅᩣ ᨣᨶ᩠ᨵᨠᩩᨭᩥᨿᩴ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣᩅ ᩒᨽᩣᩈᩴ ᨾᩩᨬ᩠ᨧᩥ᪨ ᩈᩣ ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᨠᩥᩴ ᩍᨴ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩅᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩦ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᨷᩔᩥ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᨾᩥᩅ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩏᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨷᨬ᩠ᨩᩃᩥᨠᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨳᩔᩣ ᨽᨣᩅᩣ ᩈᨷ᩠ᨷᩣᨿᩴ ᩅᩥᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩣᩅᩈᩮᨶ ᩍᨾᩴ ᨣᩤᨳᨾᨽᩣᩈᩥ᪨

ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨿᩮᩣ ᨧ ᩅᩥᨲᩁᩣᨣᩮᩣᨲᩥ ᩋᨷ᩠ᨷᨾᨲ᩠ᨲᨠᩣᨿ ᩋᨷ᩠ᨷᨭᩥᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨶ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩥᨲᩴ ᩋᨽᩣᩅᩮᨲᩮᩣ ᩅᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩣᨿᩥᨲᩣᨶᩴ ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳᩣ ᨷᨲ᩠ᨲᩣᨶᨾᩣᨾᨲ᩠ᨲᨠᩣᨿᩮᩣ ᨶ ᩅᩥᨲᩁᩣᨣᩮᩣ, ᨷᩉᩦᨶᨠᩣᨿᩅᨧᩦᨾᨶᩮᩣᩅᨦ᩠ᨠᨲᩣᨿ ᩋᨠᩩᨭᩥᩃᨽᩣᩅᩮᨶ ᨧ ᨲᩈ᩠ᩈᩴ ᩅᩥᨿ, ᩉᩥᩁᩮᩣᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᨾᨿᨲ᩠ᨲᩣ ᨶᩥᨣ᩠ᨣᩩᨱ᩠ᨮᩥ ᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁ ᨷᩥᨷᩣᨠᩴ,
ᨷᩥᨷᩣᨠᩣᨶᩥ ᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᩣᨶᩥ ᨣᩩᨱᨠᩣᨿᩴ ᩅᩥᨿ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᨠᩣᨿᩴ ᩅᩥᨿ ᨶ ᨶᩥᨣ᩠ᨣᩩᨱ᩠ᨮᩥ, ᩉᩥᩁᩦᨿᨲᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩅᩮᩣᨠᩣᩁᩅᩥᨠᩣᩁᨣᨲᩮ ᩉᩥ ᩏᨷᩅᩮᩣᨠᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩩᨱᩮᨶᨶ᩠ᨲᩴ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩣ᪨ ᩅᩥᨷᩔᨶᩣᨿᩣᨶᩥᨠᩮᩣ ᩅᩥᨷᩔᩦ ᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᨲᩥ ᨠᩣᨿᩅᩥᨷᩔᨶᩣᨴᩥᩅᩥᨷᩔᩦ ᨠᩣᨿᩅᩥᨷᩔᨶᩣᨴᩥᩅᩥᨷᩔᨶᩣ ᨷᩉᩣᨲᨠᩣᨷᩣᨲᩥᨠ᩠ᨡᩣᩅᩈᩮᨶ ᨾᨣ᩠ᨣᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿ
ᩅᩥᨷᩔᨶᩣᨿᩣᨶᩥᨠᩮᩣ ᩏᨷᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᨿᩣᨶᩥᨠᩮᩣ᪨ ᨲᩴ ᨧᩣᨷᩥ ᨵᩦᩁᩣ ᨾᩩᨶᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ᪨ ᨠᩥᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ? ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶ ᨾᨣ᩠ᨣᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩅᩥᨷᩔᨶᩣᨿᩣᨶᩥᨠᩮᩣ ᩅᩥᨷᩔᩦ ᨿᩮᩣ ᨧ ᩅᩥᨲᩁᩣᨣᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᩑᩅᩴ ᨲᩈ᩠ᩈᩴ ᩅᩥᨿ ᩏᨩᩩ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩥᩃᩮᩈᩮ ᩅᩥᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩴ ᩋᨶᩣᨷᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩥᨣ᩠ᨣᩩᨱ᩠ᨮᩥ ᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁ ᨷᩥᨷᩣᨠᩴ᪨ ᨲᩴ ᨧᩣᨷᩥ ᨵᩦᩁᩣ ᨾᩩᨶᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨿᨲᩮᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨴᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠᩪᨭᩮᨶ ᨴᩮᩈᨶᩣᨿ ᨴᩮᩈᨶᩣᨷᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩮ
ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᨵᩦᨲᩣ ᩈᩮᩣᨲᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩮ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨶ ᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩮ ᨧ ᨾᩉᩣᨩᨶᩔ ᨧ ᨧᩣᨲᩩᨾᩉᩣ ᨶᨷ᩠ᨷᨬ᩠ᨬᩣ᪨

᪑᪗᪕᪨ ᨿᩮᩣ ᨾᨬ᩠ᨬᨲᩮᨲᩦᨲᩥ ᨠᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥ? ᨣᨲᩥ ᨠᩥᩁ ᩋᩣᩊᩅᩥᨿᩴ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮ ᩋᩣᩊᩅᩥᨠᩣᨣᩣᩁᩮ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳᩅᩣᩈᩥᨠᩮᩣ ᨷᨲ᩠ᨲᨧᩦᩅᩁᨠᩥᩁᩥᨿᩴ ᨵᩥᨲᩴ
ᩋᩣᩊᩅᩥᨿ – “ᩋᨾ᩠ᨾ, ᩉᩥᩁᩮᩣᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨶᨷᩮᨠ᩠ᨡᨲᩈ᩠ᩈᩴ ᨶ ᨽᩩᨬ᩠ᨩ, ᨲᩈ᩠ᩈᩴ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᩅᩣ ᩃᩉᩩᩴ ᨲᨲ᩠ᨳᩅᩣᨿᩈᩣᩃᩴ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩥ, ᨿᩣ ᩅᩮᩃᩣ ᩅᩥᩉᩣᨿᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩣ “ᩈᩣᨵᩪ”ᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᩥ᪨ ᩈᩣ ᩈᩣᩃᩴ ᨣᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᩁᩮᩣᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨽᨣᩅᩣ ᨿᨳᩣᨠᨾ᩠ᨾᩪᨷᨣᩮ ᨬᩣᨱᩮᨶ ᨷᩩᨶᩁᩣᩉ ᩃᩮᩣᨠᩴ

ឱលោកេន្តោ តស្សា ទារិកាយ សោតាបត្តិផលូបនិស្សយំ ទេសនាបរិយោសានេ ចតុរាសីតិយា បាណសហស្សានំ ធម្មាភិសមយំ ទិស្វា បគេវ សរីរបដិជគ្គនំ កត្វា បត្តចីវរមាទាយ នគរំ បាវិសិ។ មនុស្សា ភគវន្តំ ទិស្វា – “អទ្ធា អជ្ជ កោចិ អនុគ្គហេតព្ពោ អត្ថិ, បគេវ បវិដ្ឋោ ភគវា”តិ ភគវន្តំ ឧបសង្កមិំសុ។ ភគវា យេន មគ្គេន សា ទារិកា បិតុសន្តិកំ គច្ឆតិ, តស្មិំ អដ្ឋាសិ។ នគរវាសិនោ តំ បទេសំ សម្មជ្ជិត្វា, បរិព្យោសិត្វា, បុប្ផូបហារំ កត្វា, វិតានំ ពន្ធិត្វា, អាសនំ បញ្ញាបេសុំ។ និសីទិ ភគវា បញ្ញត្តេ អាសនេ, មហាជនកាយោ បរិវារេត្វា អដ្ឋាសិ។ សា ទារិកា តំ បទេសំ បត្វា មហាជនបរិវុតំ ភគវន្តំ ទិស្វា បញ្ចបតិដ្ឋិតេន វន្ទិ។ តំ ភគវា អាមន្តេត្វា – “ទារិកេ កុតោ អាគតាសី”តិ បុច្ឆិ។ “ន ជានាមិ ភគវា”តិ។ “កុហិំ គមិស្សសី”តិ? “ន ជានាមិ ភគវា”តិ។ “ន ជានាសី”តិ? “ជានាមិ ភគវា”តិ។ “ជានាសី”តិ? “ន ជានាមិ ភគវា”តិ។

តំ សុត្វា មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ – “បស្សថ, ភោ, អយំ ទារិកា អត្តនោ ឃរា អាគតាបិ ភគវតា បុច្ឆិយមានា ‘ន ជានាមី’តិ អាហ, តន្តវាយសាលំ គច្ឆន្តី ចាបិ បុច្ឆិយមានា ‘ន ជានាមី’តិ អាហ, ‘ន ជានាសី’តិ វុត្តា ‘ជានាមី’តិ អាហ, ‘ជានាសី’តិ វុត្តា ‘ន ជានាមី’តិ អាហ, សព្ពំ បច្ចនីកមេវ ករោតី”តិ។ ភគវា មនុស្សានំ តមត្ថំ បាកដំ កាតុកាមោ តំ បុច្ឆិ – “កិំ មយា បុច្ឆិតំ, កិំ តយា វុត្ត”ន្តិ? សា អាហ – “ន មំ, ភន្តេ, កោចិ ន ជានាតិ, ឃរតោ អាគតា តន្តវាយសាលំ គច្ឆាមី”តិ; អបិច មំ តុម្ហេ បដិសន្ធិវសេន បុច្ឆថ, “កុតោ អាគតាសី”តិ, ចុតិវសេន បុច្ឆថ, “កុហិំ គមិស្សសី”តិ អហញ្ច ន ជានាមិ។ “កុតោ ចម្ហិ អាគតា; និរយា វា ទេវលោកា វា”តិ, ន ហិ ជានាមិ, “កុហិម្បិ គមិស្សាមិ និរយំ វា ទេវលោកំ វា”តិ, តស្មា “ន ជានាមី”តិ អវោចំ។ តតោ មំ ភគវា មរណំ សន្ធាយ បុច្ឆិ – “ន ជានាសី”តិ, អហញ្ច ជានាមិ។ “សត្តានំ មរណំ ធុវ”ន្តិ, តេនាវោចំ “ជានាមី”តិ។ តតោ មំ ភគវា មរណកាលំ សន្ធាយ បុច្ឆិ “ជានាសី”តិ, អហញ្ច ន ជានាមិ “កទា មរិស្សាមិ កិំ អជ្ជ វា ស្វេ វា”តិ, តេនាវោចំ “ន ជានាមី”តិ។ ភគវា តាយ វិស្សជ្ជិតំ បញ្ហំ “សាធុ សាធូ”តិ អនុមោទិ។ មហាជនកាយោបិ “យាវ បណ្ឌិតា អយំ ទារិកា”តិ សាធុការសហស្សានិ អទាសិ។ អថ ភគវា ទារិកាយ សប្បាយំ វិទិត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ –

“អន្ធភូតោ អយំ លោកោ, តនុកេត្ថ វិបស្សតិ;

សកុណោ ជាលមុត្តោវ, អប្បោ សគ្គាយ គច្ឆតី”តិ។ (ធ. ប. ១៧៤) –

ឥមំ គាថមាហ។ សា គាថាបរិយោសានេ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋាសិ, ចតុរាសីតិយា បាណសហស្សានំ ធម្មាភិសមយោ អហោសិ។

សា ភគវន្តំ វន្ទិត្វា បិតុ សន្តិកំ អគមាសិ។ បិតា តំ ទិស្វា “ចិរេនាគតា”តិ កុទ្ធោ វេគេន តន្តេ វេមំ បក្ខិបិ។ តំ និក្ខមិត្វា ទារិកាយ កុច្ឆិំ ភិន្ទិ។ សា តត្ថេវ កាលមកាសិ។ សោ ទិស្វា – “នាហំ មម ធីតរំ បហរិំ, អបិច ខោ ឥមំ វេមំ វេគសា និក្ខមិត្វា ឥមិស្សា កុច្ឆិំ ភិន្ទិ។ ជីវតិ នុ ខោ ននុ ខោ”តិ វីមំសន្តោ មតំ ទិស្វា ចិន្តេសិ – “មនុស្សា មំ ‘ឥមិនា ធីតា មារិតា’តិ ញត្វា ឧបក្កោសេយ្យុំ, តេន រាជាបិ គរុំ ទណ្ឌំ បណេយ្យ, ហន្ទាហំ បដិគច្ចេវ បលាយាមី”តិ។ សោ ទណ្ឌភយេន បលាយន្តោ ភគវតោ សន្តិកេ កម្មដ្ឋានំ គហេត្វា អរញ្ញេ វសន្តានំ

កិល្លុតំ ចរសេតាការំ បិបុលិ៍ ទេ ច កិល្ល ង្កបរខ្លយិត្វា បត្តន្ជ៍ ឃាចិ៍ ទេ ចំ បន្តាទេឌត្វា តចបញ្ញាកកយ្ចុងាតំ អចំរុ៍ ទេរា ចំ ង្កក្កទេហត្វា ចាឃយទេត្តា ត ចិរទេរ្យុច អរទហត្តំ បិបុលិ, ទេ ចរ្យុ អាចទិឃុបន្ញ្ញាឃា៍ អឆ យហាបចារណាឃ រទេន្តាច កកចទេតា រត្តិកំ អកយំរុ –

“ចិរុទ្ធិបចារណំ បចារទេរ្យុាយា”តិ៍ កកចា បចារទេត្វា ចុត្តចទេរ្យុា កិល្លុរឈ្ឈុបរិចុទេតា កាយតិកយាឌឹរុ ចារិកំ ចទេយារទេតា អតុបុទេន្តុត អាច្យអចិ អកយាសិ៍ តត្ត យតុរ្យុា កកចត្តំ តិយទេត្តត្វា ឌាតាឌឹតិ កទេរាត្តា ចំ កិល្លុ ឌិរ្វា “ឌឹតទំ យារទេត្វា ត្តុឌាតិ កំ យារទេតុំ អាកទេតាសឹ”តិអាឌឹតិ ចត្វា ង្កប្យទេល្ហូរុំ៍ កិល្លុ ចំ រុត្វា ង្កបដ្ឋាតទេចលិឃំ ង្កបរខ្លយិត្វា កកចទេតា ឲតយត្តំ អាទេរាទេចរុំ៍ កកចា – “ត, កិល្លទេច , អឃំ កិល្លុ ឌឹតទំ យារទេរសិ, រា អត្តទេតា កទេយុត យតា”តិ ចត្វា តរ្យុ កិល្លុទេតា យតុទេរ្យុហិ ឥន្តិឌាតំ ឥិណាឃចយុតិកាចំ បកាទេរទេត្តា កិល្លុតំ ឌយុទេឌរតត្តំ ត្តុយំ កាឆយកាសិ៍

តរ្យុទេត្វា – ទេឃា តឹរុបិ កយូគ្គាទេរុ ឃឹលរំឃទេយត រំឃតទេត្តា ការទេឃត ចា ចាចាឃ ចា ទេចតរា ចា ហិំរាឌិកំ ត កទេរាតិ បិបំ, តត្វា ទេលា បត ឌហទេរា ចា ឌហរចទេឃ ចិទេតា, យន្ញ្ញិទេយា ចា យន្ញ្ញិយចទេឃ ចិទេតា, ឲទេតទេតច តទេឃត ទេឆទេរា ចា បន្ហិយចទេឃ ចិទេតាតិ កឌាចិបិ ត កទេរាតិ៍ កិ ការណា? ឃតទេត្តា, ឃរ្វា អតុត្តរាឃ ចិរតិឃា រន្តាបិទេបហិ ង្កបរតចិទេត្តាតិ ចុត្តំ ទេហាតិ៍

ត្តុឌាតិ យុតិ អទេរាឃទេតទេឃ្យា ត ទេរា ទេរាទេរតិ កត្ហ៊ាតិ ឲទេតរំ បឌាតំ អឃំ ទេឃាឌតា ច អឌិប្បាទេឃា ច – ទេរា ឥិណាឃចយុតិ អទេរាឃទេតទេឃ្យា “ឌឹតុយារទេកា”តិ ចា “ទេបរការទេរា”តិ ចា ឲចយាឌិតា តទេឃត ការទេឃត ចា ចាចាឃ ចា ទេរាទេរតុំ, ឈទេឌ្ចតុំ, ឌាទេឆតុំ អរទេហា ត ទេហាតិ៍ ទេរាបិ ហិ ត ទេរាទេរតិ កត្ហ៊ា, “តាហំ យយ ឌឹតទំ យារទេយិ, ត្វំ យារទេរសិ, តុយ្យាឌិទេរា ចា យារទេតឹ”តិអាឌឹតិ ចត្វា កត្ហ៊ា ត ទេរាទេរតិ, ត ឈទេឌ្ចតិ, ត ឌាទេឆតិ, តរ្វា ទេរាបិ ត ទេរាឃទេតទេឃ្យា៍ អបិច ទេលា បត “តិដ្ឋតុ តាទេកា, យា តាកំ ឈទេឌ្ចសិ, តទេយា កទេរាហិ តាករ្យុា”តិ (យ៍ តិ៍ ១៍១៣៥) ចុត្តតទេឃត តយរ្យុិតទេន្តាទេឃច ទេហាតិ៍ ចំ ចាបិ ឌឹរា យុតិ ទេចឌឃត្តិតិ ឲត្ត បត តយ្យិ ឌឹរាច យុតិំ ទេចឌឃត្តិតិ ឲចំ បឌចិកាទេកា ទេចឌិតទេន្តា៍ អឌិប្បាទេឃា ទេចត្ត – ចំ “អឃំ អទេរាឃទេតទេឃ្យា”តិ ឲទេត ឌាលយតុរ្យុា អឌាតិត្វា ទេរាទេរត្តិ៍ ទេឃ បត ឌឹរា ទេហាត្តិ, ទេត ឌឹរាច តយ្យិ យុតិំ ទេចឌឃត្តិ, អឃំ ឥិណាឃចយុតិតិ ឌាតត្តិតិ៍

១៣៥៍ឃឌក្កទេតាតិ កា ង្កប្យត្តិ? រាចត្តិឃំ កិរ បត្ហាក្កឌាឃទេកា តាយ ទ្រាហូទេណា អទេហាសិ៍ ទេរា តិប្បឌ្ចយាទេតរុ រទេរ្យុរុ ទេលត្តក្កំ, រារក្កំ, ទេកាដ្ឋក្កំ, ក្យុអ្វិអក្កំ, ទេកាឌតក្កត្តិ ត្តុយាតិ បត្ហា អក្កាតិ ទេឌតិ៍ តត្ត បឌយបក្កាតិទេឃច រាលិ-ឃច-ទេកាឆ្ងុយ-ឹរាតិ អាហរាទេបត្វា ឃាក្យបិឃារបុចុកាឌឹតិ បឌឹឃាទេឌត្វា “អក្ករ្យុ ឌាតា ទេយឆាចិ, អក្កំ ទេរា អឌិកច្ហាតី”តិ ឲចំឌិដ្ឋិទេកា ហុត្វា ត្យុឌ្ឋប្យយុលរ្យុ កិល្លុរឈ្ឈុរ្យុ ឌាតំ ទេឌតិ, ត្តុឌយរ្យុ ទេលត្តក្កឌាតំ៍ តិប្យទេត្តរុ បត រទេរ្យុរុ លិឃិទេតរុ យឌ្ឋិទេតរុ ច ចរឆន្ញ្ញាតិ កទេហត្វា តទេឆច ឌាតំ ទេឌតិ, ត្តុឌយរ្យុ រារក្កឌាតំ៍ បុត ទេតហិ ឆន្ញ្ញាហិ ទេកាដ្ឋាការាតិ ប្ញរាទេបត្វា បឌយទេកាដ្ឋាការចិចទេណា បឌយតឹហងិតិ ឆន្ញ្ញាតិ កទេហត្វា តទេឆច ឌាតំ ទេឌតិ, ត្តុឌយរ្យុ ទេកាដ្ឋក្កឌាតំ៍ ឃំ ឃទេឌច បតរ្យុ ឈទេរ រទេន្តុតិ, តទេតា អក្កំ អតុប្បត្តបន្តាឌិតាតំ អឌត្វា អត្តយទេរា ឌារកាតយ្យិ ត កិត្ហ៊ា ទេឌតិ, ត្តុឌយរ្យុ ក្យុអ្វិអក្កឌាតំ៍ បុត អត្តទេតា ទេកាឌតការទេល បឌយ្ញបឹតំ ទេកាឌតំ បុទេរកត្តការទេល រឈ្ឈុរ្យុ, បច្ហាកត្តការទេល រយ្យត្តឃាចកាតំ, តឌការទេច អត្តយទេរា រុតលាតយ្យិ អឌត្វា ត ក្យុញ្ជាតិ, ត្តុឌយរ្យុ ទេកាឌតក្កឌាតំ៍ ឲចំ ទេរា បត្ហាក្កឌាឃទេកាតត្វច អកិលក្លិទេតា អទេហាសិ៍

អថេកទិវសំ សត្ថា បច្ចូសសមយេ ពុទ្ធចក្ខុនា លោកំ ឱលោកេន្តោ តស្ស ព្រាហ្មណស្ស ព្រាហ្មណិយា ច សោតាបត្តិផលូបនិស្សយំ ទិស្វា សរីរបដិជគ្គនំ កត្វា អតិប្បគេវ គន្ធកុដិំ បវិសិ។ ភិក្ខូ បិហិតទ្វារំ គន្ធកុដិំ ទិស្វា – "អជ្ជ សត្ថា ឯកកោវ គាមំ បវិសិតុកាមោ"តិ ញត្វា ភិក្ខាចារវេលាយ គន្ធកុដិំ បទក្ខិណំ កត្វា បិណ្ឌាយ បវិសិំសុ។ សត្ថាបិ ព្រាហ្មណស្ស ភោជនវេលាយំ និក្ខមិត្វា សាវត្ថិំ បវិសិ។ មនុស្សា សត្ថារំ ទិស្វា ឯវំ – "នូនជ្ជ កោចិ សត្តោ អនុគ្គហេតព្ពោ អត្ថិ, តថា ហិ សត្ថា ឯកកោវ បវិដ្ឋោ"តិ ញត្វា ន សត្ថារំ ឧបសង្កមិំសុ និមន្តនត្ថាយ។ សត្ថាបិ អនុបុព្ពេន ព្រាហ្មណស្ស ឃរទ្វារំ បត្វា អដ្ឋាសិ។ តេន ច សមយេន ព្រាហ្មណោ ភោជនំ គហេត្វា និសិន្នោ ហោតិ, ព្រាហ្មណី បនស្ស វីជនិំ គហេត្វា ឋិតា។ សា សត្ថារំ ទិស្វា "សចាយំ ព្រាហ្មណោ បស្សេយ្យ, បត្តំ គហេត្វា សព្ពំ ភោជនំ ទទេយ្យ, តតោ មេ បុន បចិតព្ពំ ភវេយ្យា"តិ ចិន្តេត្វា អប្បសាទញ្ច មច្ឆេរញ្ច ឧប្បាទេត្វា យថា ព្រាហ្មណោ សត្ថារំ ន បស្សតិ, ឯវំ តាលវណ្ដេន បដិច្ឆាទេសិ។ សត្ថា តំ ញត្វា សរីរាភំ មុញ្ចិ។ តំ ព្រាហ្មណោ សុវណ្ណោភាសំ ទិស្វា "កិមេត"ន្តិ ឧល្លោកេន្តោ អទ្ទស សត្ថារំ ទ្វារេ ឋិតំ។ ព្រាហ្មណីបិ "ទិដ្ឋោនេន សត្ថា"តិ តាវទេវ តាលវណ្ដំ និក្ខិបិត្វា សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា បញ្ចបតិដ្ឋិតេន វន្ទិ, វន្ទិត្វា ចស្សា ឧដ្ឋហន្តិយា សប្បាយំ វិទិត្វា –

"សព្ពសោ នាមរូបស្មិំ, យស្ស នត្ថិ មមាយិតំ;

អសតា ច ន សោចតិ, ស វេ ភិក្ខូតិ វុច្ចតី"តិ។ (ធ. ប. ១៩៧) –

ឥមំ គាថមភាសិ។ សា គាថាបរិយោសានេ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋាសិ។ ព្រាហ្មណោបិ សត្ថារំ អន្តោឃរំ បវេសេត្វា, វរាសនេ និសីទាបេត្វា, ទក្ខិណោទកំ ទត្វា, អត្តនោ ឧបនីតភោជនំ ឧបនាមេសិ – "តុម្ហេ ភន្តេ, សទេវកេ លោកេ អគ្គទក្ខិណេយ្យា, សាធុ, មេ ឥមំ ភោជនំ អត្តនោ បត្តេ បតិដ្ឋាបេថា"តិ។ សត្ថា តស្ស អនុគ្គហត្ថំ បដិគ្គហេត្វា បរិភុញ្ជិ។ កតភត្តកិច្ចោ ច ព្រាហ្មណស្ស សប្បាយំ វិទិត្វា ឥមំ គាថមភាសិ។

តស្សត្ថោ – យំ កុម្ភិតោ បឋមមេវ គហិតត្តា អគ្គតោ, អឌ្ឍាវសេសាយ កុម្ភិយា អាគតត្តា តតោ គហិតត្តា មជ្ឈតោ, ឯកទ្វិកដច្ឆុមត្តាវសេសាយ កុម្ភិយា អាគតត្តា តតោ គហិតត្តា សេសតោ វា បិណ្ឌំ លភេថ។ បរទត្តូបជីវីតិ បព្ពជិតោ។ សោ ហិ ឧភតោទត្តុបរិហំ ឋបេត្វា អវសេសំ បរេហេវ ទត្តំ ឧបជីវតិ, តស្មា "បរទត្តូបជីវី"តិ វុច្ចតិ។ នាលំ ថុតុំ នោបិ និបច្ចវាទីតិ អគ្គតោ លទ្ធា អត្តានំ វា ទាយកំ វា ថោមេតុម្បិ នារហតិ បហីនានុនយត្តា។ សេសតោ លទ្ធា "កិំ ឯតំ ឥមិនា ទិន្ន"ន្តិអាទិនា នយេន ទាយកំ និបាតេត្វា អប្បិយវចនានិ វត្តាបិ ន ហោតិ បហីនបដិឃត្តា។ តំ វាបិ ធីរា មុនិ វេទយន្តីតិ តម្បិ បហីនានុនយបដិឃំ ធីរាវ មុនិ វេទយន្តីតិ ព្រាហ្មណស្ស អរហត្តនិកូដេន គាថំ ទេសេសិ។ គាថាបរិយោសានេ ព្រាហ្មណោ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហីតិ។

១១០។ យុត្តិ ចេត្ថ កា ឧប្បត្តិ? សាវត្ថិយំ កិរ អញ្ញតរោ សេដ្ឋិបុត្តោ ឧតុវសេន តីសុ បាសាទេសុ សព្ពសម្បត្តីហិ បរិចារយមានោ

ឝហេនាច បញ្ញត្តិកាយោ ហុត្វា, យាតាបិតរោ ឃាចិត្វា, ឈក្កចិឞាឍស្ុត្តេ “កាយា ហិ ចិត្រា”តិ (ឞ្ុ៝ តិ៝ ३០) ឰយិស្សា កាឝាឃ

អដ្ឋ្បត្តិយំ ចុត្តភយេភច តិក្លត្ថុំ បញ្ញត្តិត្វា ច ថ្បញ្ញត្តិត្វា ច ចតុត្តចានេ អនហត្តំ បិបុឈិ៝ តំ បុញ្ញបរិចយេភ កិក្លា កឈត្តិ – “ឞយឃោ,

អាចុឞោ, ថ្បញ្ញត្តិត្យ”ត្តិ៝ ឞោ “អកញ្ញា ឝាភាហំ, អាចុឞោ, ចិក្ខយិត្យ”ត្តិ អាហ៝ តំ ស្ុត្វា កិក្លា កកចរតា អានោនចស្សុំ៝ កកចា “ឲចយេតំ,

កិក្លូចេ, អកញ្ញា ឞោ ឝាភិ ចិក្ខយិត្យ”ត្តិ តស្ស ឈិឍាឞចយុតិកាចំ អាចិកនោនត្តា ឰយំ កាឆយាហ៝

តស្សត្វា – យោភតឃ្យឆុយឞយភ្ហាកយេភ យុតិ, ឲកចិហារិតាឃ, បុរញ្ញ ចុត្តប្បការាស្ ចា ធរិឃាស្ ឃាឃ កាឃចិ ធរិឃាឃ ធនត្តិ,

បុរញ្ញ ចិឃ យេចុភឆេខ្ញុ ចិត្តំ អកត្វា អតុត្តរាឃ ចិរតិឃា ចិរតំ យេចុភឞ្ញា៝ ចុតិឃបិឝស្ស ឞព្ហញ្ញា – កិចិសំ យុតិ ធនត្តិ ចិរតំ យេចុភឞ្ញាតិ

ឝេ? ឃោ ឃោព្ហភេ ភោបតិពឡ្យេត ក្វចិ, ឃោ កឲ្រេបិ ឃោព្ហភេ ចត្តយាភេ ក្វចិ ឰត្តិន្ទ្រប ឃថា បុរេ, ឲចំ យេចុភនាកេភ ភ

ថ្បតិពឡ្យិ៝ អឆ ចា ក្វចិ អត្តេភោ ចា បរស្ស ចា ឃោព្ហភេ “ឃុចា តាចយិរអឃំ ចា ឃុចាតិ បដិឞចាយិ តាច កាយេ”តិ ឲចំ ឃោ

នាកេភ ភ ថ្បតិពឡ្យិតិ អឃយេត្វ អតេ្វា៝ ភ រកចលត្ថា ចិរតំ យេចុភឞ្ញា, អបិច តោ បភ ឝាតិយឝាចិភឝា យឝា, កាឃក្រុណស្

ឞតិចិប្បចាឞឞព្ហាតា បយាឝាបិ ច ចិរតំ, ឲចំ យឝប្បយាឝា ចិរតត្តា ឲច ច ចិប្បយុត្តំ ឞព្ហកិលេឞពាត្តភេហិ៝ ឃថា ចា ឲកោ

លោកិកាឃបិ ចិរតិឃា ចិររតោ ហោតិ, ភ ឲចំ, កិ បភ ចិប្បយុត្តំ ចិរតំ, ឞព្ហកិលេឞពាត្តភេហិ ចិប្បយុត្តត្តា លោកុត្តរចិរតិឃា ចិរតត្តិបិ

អតេ្វា៝ តំ ចាបិ ឌីរា យុតិ ចេឝឃត្តិតិ តយិ ឌីរា ឲច យុតិ ចេឝឃត្តិ, តុរេយ្យបភ តំ ភ ចេឝឃឆ, តោភ តំ ឲចំ កឈចាតិ ឝស្សតិ៝

១១៧៝ អញ្ញាឃ លោកត្តិ កា ថ្បត្តិ? កកចា កបិលចត្តស្ថិ ចិហរតិ៝ តោភ ឞយយេភ តត្ថស្ស អាករឈយក្កលំ, អកិឞេកយក្កលំ,

អាចាហយក្កលត្តិ តីហិ យក្កលិតិ អកំស្ុ៝ កកចាបិ តត្ថ តិយត្តិតោ បញ្ចហិ កិក្លូឞតេហិ ឞទ្ធិំ តត្ថ កត្វា ក្ទុិត្វា តិក្លូយត្តា តត្ថស្ស ហតេ្វ បត្តំ

អឝាឞិ៝ តំ តិក្លូយត្តិ ឌិស្វា ឌតបឝកល្យាហិ “តុចដ្ឋំ តោ, អឃ្យបុត្ត, អាកេឆ្ឋឃ្យាឞិ”តិ អាហ៝ ឞោ កកចតោ កានេចត “ហត្ថ កកចា

បត្ត”ត្តិ ចត្តំ អឞកេ្កាត្តា ចិហារយេច កតោ៝ កកចា កត្តក្រុដិបរិចេឈោ ឆត្វា “អាហេ, តត្ថ, បត្ត”ត្តិ កហេត្វា “បញ្ញឝិស្សឞិ”តិ អាហ៝

ឞោ កកចតោ កានេចត បដិក្លិបិតំ អឞកេ្កាត្តា “បញ្ញាឝាយិ, កកចា”តិ អាហ៝ តំ កកចា បញ្ញាឝេឞិ៝ ឞោ បភ ឌតបឝកល្យាហិឃា

ចចតំ បុតប្បតំ ឞនេត្តា ថ្កក្ឃិ៝ កិក្លា កកចតោ អានោនចស្សុំ៝ កកចា តត្ថស្ស អតកិរតិ ចិភោឝេតុកាយោ “តាចតិឞកចតំ កតបុញ្ញាឞិ,

តត្ថា”តិ អាហ៝ តត្ថោ “ភាហំ, កត្តេ, កតបុញ្ញា”តិ អចោចេ៝

តតោ តំ កកចា អត្តេភោ អាតុភាចេភ តាចតិឞកចតំ ភេត្វា ចេឌឃត្តបិឞាឝ្វារេ អដ្ឋាឞិ៝ កកចតោ អាកយតំ ចិឌិត្វា ឞកេ្កា

អច្ឆរាកណបរិចុតោ បិឞាឝា ឱ្យរោហិ៝ តា ឞព្ហាបិ កស្សបស្ស កកចតោ ឞាចកាតំ បិឌយក្កភតោលំ ឆត្វា កក្រុដបិឌិតិយោ អហេសុំ៝

អឆ កកចា តត្ថំ អាឃត្តេឞិ – “បស្សឞិ ភោ, ត្វំ តត្ថ, ឰយាតិ បញ្ចា អច្ឆរាឞតាតិ កក្រុដបិឝាតី”តិ ឞព្ហា ចិត្វារេតព្ហា៝ យាតុកាឃស្ស តាឃ

តិយិត្វាតុឝ្យញ្ញតំ កហេតព្ហត្តិ ឞកលេបិ តុគ្គចចេភ ឲតំ តត្ថំ៝ អឆ ច បភត្ថ កកចា ថ្បិឃក្រុឞលតាឃ អាតុនស្ស ឝោឞេ ថ្កិលេត្វា

តិហរិត្យកាយោ ចេចញ្ញោ ស្ុភោឝត ចិឃ តត្ថស្ស នាកំ ថ្កិលេត្វា តិហរិត្យកាយោ តិយិត្វាតុឝ្យញ្ញាតក្កហណំ អតុញ្ញាឞិ ឃថា តំ អតុត្តរោ

បុរិឞឆេខ្ញុឞារថិ៝ តតោ កកចា អច្ឆរាហេតុ តត្ថស្ស ព្រហ្មចរិយេ អកិរតិ ឌិស្វា កិក្លា អាឈាបេឞិ – “កតកចាភេត តត្ថំ ចោកេឆា”តិ៝

ឞោ តេហិ ចោឝិឃយាភោ លជ្ជិតោ ឃោភិឞោ យតឞិ កនោនត្តា បដិបជ្ជិត្វា ភ ចិរស្សេច អនហត្តំ ឞច្ឆាកាឞិ៝ តស្ស ធក្កយភកោដិយំ

ទុក្កុ អសិចត្វា ខេចតា ភកចតោ ឧតាយត្វំ អារោចេសិ។ ភកចតោបិ តាលំ ឧទបាទិ។ ភិក្ខុ អជានន្តា តំ ឆចាយវុត្តំ ចោទេន្តិ។ កថា

“ភ, ភិក្ខវេ, ញាតិ ភន្តេ ឥតិ ចោទេតព្វោ”តិ តស្ស សីលាសចយុតិកាចំ ជីវេបន្តោ តេសំ ភិក្ខុនំ ឆមុខេសភត្តំ ញាយំ កាតព្វំ កាមេមិ។

តស្សត្ថោ – ទុក្ខសច្ចចត្វាភគវតោ លក្ខាជីវេលិកំ អញ្ញាយ ជាតិត្វា ចចត្វបេត្វា តិរោធាសច្ចសន្តិកិរិយាយ បរេយត្វភស្សិ, សមុទយប្បហានេន ចតុត្ថិសម្បិ ខ្ពុលំ, បហិតសមុទយត្វា ទុបយជាជីវេចកាសហេតេន ចក្ខុជិអាយតនសមុទ្ទស្ស អតិតរិយ អតិតរិត្វា អតិក្កមិត្វា មគ្គកាចកាយ, “តត្តិទ្ធសា តាជី”តិ ញ្ញាយាយ តាជិលក្ខណប្បត្តិយា តាជិ។ សោ ចាយំ កាយរាគាជីកិលេសរាសិសេយ អចហតត្តេន ខ្ពុឈោ, កុដ្ឋិតាកតិបរិយាយេន សមុទ្ទត្តេន សមុទ្ទោ, សមុទយប្បហានេន តំ ខ្ពុលំ សមុទ្ទស្ស អតិតរិយ អតិតិណ្ណោឈត្វា ញាតិ តុម្ហេ ឥតិ ចុច្ចយាតេបិ វិការយតាបដ្ឋតាយ តាជិម្បិ ឧចយេត្វា អនេត្វា ច អធិប្បាយោ ច ចេជិតន្តោ។ តំ លិត្តាគន្ធំ អសិតំ អកាសចត្តិ ញ្ញាណំ បតស្ស ឧតិចចតយេច, ញ្ញាយាយ ចតុសច្ចកាចតាយ ចតុត្ថំ គន្ធាតំ លិត្តត្វា លិត្តាគន្ធំ, ជិជ្ជិយា តណ្ហាយ ចា កត្វចិ អតិស្សិតត្វា អសិតំ, ចតុត្ថំ អាសចាតំ អភាវេន អកាសចត្តិ វុត្តំ ហោតិ។ តំ ចាបិ សីរា យុតិ ចេជយត្តិតិ តម្បិ សីរាច សីលាសចយុតិ ចេជយត្តិ តុម្ហេ អចេជយយាភា ឥតិ ករណាតិ ទស្សេតិ។

១១១. អនុយាភ្ខេភាតិ កា ឧប្បត្តិ? អញ្ញតរោ ភិក្ខុ គោចរគាមេ បច្ចន្តកាយំ តិស្សាយ អរញ្ញេ វិហរតិ។ តស្មិញ្ច ការេ មិគលុទ្ធកោ តស្ស ភិក្ខុនោ ចង្កមនការំ គន្ត្វា មិគេ ឆាន្ទតិ។ សោ អរញ្ញា បវិសន្តោ ខេចរ កាយំ បិណ្ឌាយ បវិសន្តម្បិ បស្សតិ, អរញ្ញា អាគច្ឆន្តោ កាយតោ តិក្ខមន្តម្បិ បស្សតិ។ ឥតិ អភិណ្ហទស្សនេន ខេចរ ជាតសិនេហោ អហោសិ។ សោ យទា តាហំ មំសំ លភតិ, តទា ខេទស្សាបិ រសបិណ្ឌបាតំ ទេតិ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ – “អយំ ភិក្ខុ ‘អមុកស្មិំ បទេសេ មិគា តិដ្ឋន្តិ, ចរន្តិ, បានីយំ បិវន្តី’តិ លុទ្ទកស្ស អារោចេតិ។ តតោ លុទ្ទកោ មិគេ មារេតិ, តេន ឧភោ សង្គម្ម ជីវិតំ កប្បេន្តី”តិ។ អថ ភគវា ជនបទចារិកំ ចរមានោ តំ ជនបទំ អគមាសិ។ ភិក្ខូ កាយំ បិណ្ឌាយ បវិសន្តា តំ បវត្តិំ សុត្វា ភគវតោ អារោចេសុំ។ ភគវា លុទ្ទកេន សទ្ធិំ សមាគជីវិកាកាចសាធកំ តស្ស ភិក្ខុនោ សីលាសចយុតិកាចំ ជីវេបន្តោ តេសំ ភិក្ខុនំ ឆមុខេសភត្តំ ញាយំ កាតព្វំ កាមេមិ។

តស្សត្ថោ – យោ ច, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ, យោ ច លុទ្ទកោ, ឧភោ អនុយាភ្ខេភា។ យំ មនុស្សា ភណន្តិ “សមាគជីវិកា”តិ, តំ មិច្ឆា។ កិំ ការណា? ទុរវិហារវុត្តិតោ, ទុរេ វិហារោ ច វុត្តិ ច ឯតេសន្តិ ទុរវិហារវុត្តិនោ។ វិហារោតិ ចសនោកាសោ, សោ ច ភិក្ខុនោ អរញ្ញេ, លុទ្ទកស្ស ច កាមេ។ វុត្តីតិ ជីវិកា, សា ច ភិក្ខុនោ កាមេ សបទានភិក្ខាចរិយា, លុទ្ទកស្ស ច អរញ្ញេ មិគសកុណមារណា។ បុន ចបរំ កិំហិ ទានបេសិ? សោ លុទ្ទកោ តេន កមេន បុព្វទានំ បេសេតិ។ អយមេវ ច សុខ្ពុតោ, បុព្វទានេន តណ្ហាជិជ្ជិយមត្តចិរហិតោ សុចិចតត្តា សុទ្ធចិត្តត្តា ច សុខ្ពុតោ សោ សីលាសចភិក្ខុ។ បុន ចបរំ បរិបាលនោធាយ កិំហិ អមច្ឆរោតោ, សោ លុទ្ទកោ កិំហិ បរិបាលនោធាយ តេសំ បិណ្ឌាតំ ជីវិតិន្ទ្រិយុបច្ឆេទាយ កាយចាធាទិច្ចហិ អសំយតោ។ តិក្ខំ ឃុតិ រក្ខតិ បិណ្ឌិតេ យតោ, ញាតរោ បត សីលាសចយុតិ កាយចាធាទិច្ចហិ តិក្ខំ យតោ សំយតោ បិណ្ឌិតោ រក្ខតិ។ ឥតិ សន្តេ តេ កថំ សមាគជីវិកា ភវិស្សន្តីតិ?

១១២. សិលិ យធាតិ កា ឧប្បត្តិ? ភគវតិ កបិលវត្ថុស្មិំ វិហរន្តេ សាកិយានំ កថា ឧទបាទិ – “បជយកសោតាបន្នោ បច្ឆា សោតាបត្តិ

ᨸᨲ᩠ᨲᩔ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᨲᩁᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᨧ᩠ᨨᩣ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨶ᩠ᨶᩮᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ ᨸᨮᨾᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨶ᩠ᨶᩔ ᨣᩥᩉᩥᨶᩮᩣ ᩋᨽᩥᩅᩤᨴᨶᩣᨴᩦᨶᩥ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩦ”ᨲᩥ ᨲᩴ ᨠᩥᩁ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩮᩣ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᨧᩣᩁᩥᨠᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩥ᪨ ᨽᨣᩅᩤ “ᩋᨬ᩠ᨬᩣ ᩑᩅ ᩉᩥ ᩋᨿᩴ ᨩᩣᨲᩥ, ᨸᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᩃᩥᨦ᩠ᨣ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣᨿ “ᩋᨶᩣᨣᩤᨾᩦᨸᩥ ᨧᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨧᩮ, ᨣᩥᩉᩦ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩮᨶ ᨲᨴᩉᩩᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩔᩣᨸᩥ ᩈᩣᨾᨱᩮᩁᩔ ᩋᨽᩥᩅᩤᨴᨶᩣᨴᩦᨶᩥ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨶ ᨸᨧ᩠ᨨᩣ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨶ᩠ᨶᩔᩣᨸᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩮᩣ ᨸᨮᨾᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨶ᩠ᨶᨣᩉᨭ᩠ᨮᨲᩮᩣ ᩋᨲᩥᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᩈᩮᩈᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ᪨

ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᩈ᩠ᩅᩣᨿᩴ ᨾᨲ᩠ᨳᨠᩮ ᨩᩣᨲᩣᨿ ᩈᩥᨡᩣᨿ ᩈᨻ᩠ᨽᩣᩅᩮᨶ ᩈᩥᨡᩦ, ᨾᨱᩥᨴᨱ᩠ᨯᩈᨴᩥᩈᩣᨿ ᨣᩦᩅᩣᨿ ᨶᩦᩃᨣᩦᩅᩮᩣᨲᩥ ᨧ ᨾᨿᩪᩁᩅᩥᩉᨦ᩠ᨣᨾᩮᩣ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨿᨳᩣ ᩉᩁᩥᨲᩉᩴᩈᨲᨾ᩠ᨻᩉᩴᩈᨡᩦᩁᩉᩴᩈᨠᩣᩊᩉᩴᩈᨸᩣᨠᩉᩴᩈᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩉᩴᩈᩮᩈᩩ ᩈ᩠ᩅᩣᨿᩴ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩉᩴᩈᩮᩣ, ᨲᩔ ᩉᩴᩈᩔ ᨩᩅᩮᨶ ᩈᩮᩣᩊᩈᩥᨾ᩠ᨸᩥ ᨠᩃᩴ ᨶ ᩏᨸᩮᨲᩥ᪨ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩉᩴᩈᩮᩣ ᩉᩥ ᨾᩩᩉᩩᨲ᩠ᨲᨠᩮᨶ ᨿᩮᩣᨩᨶᩈᩉᩔᨾ᩠ᨸᩥ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᨿᩮᩣᨩᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᩈᨾᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨯᩮᨲᩩᩴ᪨ ᨴᩔᨶᩦᨿᨲᩣᨿ ᨸᨶ ᩏᨽᩮᩣᨸᩥ ᨴᩔᨶᩦᨿᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᨣᩥᩉᩦ ᨸᨮᨾᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣᨸᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨸᩥ ᨾᨣ᩠ᨣᨴᩔᨶᩮᨶ ᨴᩔᨶᩦᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩈᩮᩣ ᨸᨧ᩠ᨨᩣ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨶ᩠ᨶᩔᩣᨸᩥ ᨾᨣ᩠ᨣᨴᩔᨶᩮᨶ ᨲᩩᩃ᩠ᨿᨴᩔᨶᩦᨿᨠᩣᨿᩔᩣᨸᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩮᩣ ᨩᩅᩮᨶ ᨶᩣᨶᩩᨸᩮᨲᩥ᪨ ᨠᨲᨾᩮᨶ ᨩᩅᩮᨶ? ᩏᨸᩁᩥᨾᨣ᩠ᨣᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨬᩣᨱᨩᩅᩮᨶ᪨ ᨣᩥᩉᩥᨶᩮᩣ ᩉᩥ ᨲᩴ ᨬᩣᨱᩴ ᨴᨶ᩠ᨵᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᨴᩣᩁᩣᨴᩦᩉᩥ ᨩᨭᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩮᩣ ᨸᨶ ᨲᩥᨠ᩠ᨡᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨲᩔᩣ ᨩᨭᩣᨿ ᩅᩥᨩᨭᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩈ᩠ᩅᩣᨿᨾᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨽᨣᩅᨲᩣ “ᨾᩩᨶᩥᨶᩮᩣ ᩅᩥᩅᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩅᨶᩮ ᨫᩣᨿᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᨣᩣᨳᩣᨿᨸᩥ ᨶᩮᨶ ᨴᩦᨸᩥᨲᩮᩣ᪨ ᩋᨿᨬ᩠ᩉᩥ ᩈᩮᨠ᩠ᨡᨾᩩᨶᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨠᩣᨿᨧᩥᨲ᩠ᨲᩅᩥᩅᩮᨠᩮᨶ ᨧ ᩅᩥᩅᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩪᨸᨶᩥᨩ᩠ᨫᩣᨶᩮᨶ ᨧ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᩅᨶᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨫᩣᨿᨲᩥ᪨ ᨠᩩᨲᩮᩣ ᨣᩥᩉᩥᨶᩮᩣ ᩑᩅᩁᩪᨸᩮᩣ ᩅᩥᩅᩮᨠᩮᩣ ᨧ ᨫᩣᨶᨬ᩠ᨧᩣᨲᩥ ᩋᨿᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣᨲᩥ?

ᨸᩁᨾᨲ᩠ᨳᨩᩮᩣᨲᩥᨠᩣᨿ ᨡᩩᨴ᩠ᨴᨠ-ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿ

ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶᩥᨸᩣᨲ-ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿ ᨾᩩᨶᩥᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ ᨧ ᨸᨮᨾᩮᩣ ᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨶᨿᨲᩮᩣ, ᨶᩣᨾᩮᨶ

ᩏᩁᨣᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣᨲᩥ᪨

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

๒. จูฬวคฺเคา

๑. รตนสุตฺตวณฺณนา

ยานีธ ภูตานีติ รตนสุตฺตํ. กา อุปฺปตฺติ? อตีเต กิร เวสาลิยํ ทุพฺภิกฺขาทเยา อุปทฺทวา อุปฺปชฺชึสุ. เตสํ วูปสมตฺถาย ลิจฺฉวเยา ราชคหํ คนฺตฺวา, ยาจิตฺวา, ภควนฺตํ เวสาลิยาภิมุขํ อาเนสุํ. เอวํ อานีเตา ภควา เตสํ อุปทฺทวานํ วูปสมตฺถาย อิทํ สุตฺตมภาสิ. อยเมตฺถ สงฺเขเปา. เปาราณา ปนสฺส เวสาลิวตฺถุเตา ปภุติ อุปฺปตฺตึ วณฺณยนฺติ. สา เอวํ เวทิตพฺพา – พาราณสิรญฺเญา กิร อคฺคมเหสิยา กุจฺฉิมฺหิ คพฺเภา สณฺฐาสิ. สา ตํ ญตฺวา รญฺเญา นิเวเทสิ. ราชา คพฺภปริหารํ อทาสิ. สา สมฺมา ปริหริยมานคพฺภา คพฺภปริปากกาเล วิชายนฆรํ ปาวิสิ. ปุญฺญวตีนํ ปจฺจูสสมเย คพฺภวุฏฺฐานํ เหาติ, สา จ ตาสํ อญฺญตรา, เตน ปจฺจูสสมเย อลตฺตกปฏลพนฺธุชีวกปุปฺผสทิสํ มํสเปสึ วิชายิ. ตเตา "อญฺญา เทวิเยา สุวณฺณพิมฺพสทิเส ปุตฺเต วิชายนฺติ, อคฺคมเหสี มํสเปสินฺติ รญฺเญา ปุรเตา มม อวณฺเณา อุปฺปชฺเชยฺยา"ติ จินฺเตตฺวา เตน อวณฺณภเยน ตํ มํสเปสึ เอกสฺมึ ภาชเน ปกฺขิปิตฺวา อญฺเญน ปฏิกุชฺชิตฺวา ราชมุทฺทิกาย ลญฺเฉตฺวา คงฺคาย เสาเต ปกฺขิปาเปสิ. มนุสฺเสหิ ฉฑฺฑิตมตฺเต เทวตา อารกฺขํ สํวิทหึสุ. สุวณฺณปฏฺฏกญฺเจตฺถ ชาติหิงฺคุลเกน "พาราณสิรญฺเญา อคฺคมเหสิยา ปชา"ติ ลิขิตฺวา พนฺธึสุ. ตเตา ตํ ภาชนํ อูมิภยาทีหิ อนุปทฺทุตํ คงฺคาย เสาเตน ปายาสิ.

เตน จ สมเยน อญฺญตเรา ตาปเสา เคาปาลกุลํ นิสฺสาย คงฺคาตีเร วสติ. เสา ปาเตาว คงฺคํ เอาติณฺเณา ตํ ภาชนํ อาคจฺฉนฺตํ ทิสฺวา ปํสุกูลสญฺญาย อคฺคเหสิ. ตเตา ตตฺถ ตํ อกฺขรปฏฺฏิกํ ราชมุทฺทิกาลญฺฉนญฺจ ทิสฺวา มุญฺจิตฺวา ตํ มํสเปสึ อทฺทส. ทิสฺวานสฺส เอตทเหาสิ – "สิยา คพฺเภา, ตถา หิสฺส ทุคฺคนฺธปูติภาเวา นตฺถี"ติ ตํ อสฺสมํ เนตฺวา สุทฺเธ เอากาเส ฐเปสิ. อถ อฑฺฒมาสจฺจเยน ทฺเว มํสเปสิเยา อเหสุํ. ตาปเสา ทิสฺวา สาธุกตรํ ฐเปสิ. ตเตา ปุน อฑฺฒมาสจฺจเยน เอกเมกิสฺสา เปสิยา หตฺถปาทสีสานมตฺถาย ปญฺจ ปญฺจ ปิฬกา อุฏฺฐหึสุ. อถ ตเตา อฑฺฒมาสจฺจเยน เอกา มํสเปสิ สุวณฺณพิมฺพสทิเสา ทารเกา; เอกา ทาริกา อเหาสิ. เตสุ ตาปสสฺส ปุตฺตสิเนเหา อุปฺปชฺชิ, องฺคุฏฺฐเตา จสฺส ขีรํ นิพฺพตฺติ, ตเตา ปภุติ จ ขีรภตฺตํ ลภติ. เสา ภตฺตํ ภุญฺชิตฺวา ขีรํ ทารกานํ มุเข อาสิญฺจติ. เตสํ ยํ ยํ อุทรํ ปวิสติ, ตํ สพฺพํ มณิภาชนคตํ วิย ทิสฺสติ. เอวํ นิจฺฉวี อเหสุํ. อปเร ปน อาหุ – "สิพฺเพตฺวา ฐปิตา วิย เนสํ อญฺญมญฺญํ ลีนา ฉวิ อเหาสี"ติ. เอวํ เต นิจฺฉวิตาย วา ลีนจฺฉวิตาย วา ลิจฺฉวีติ ปญฺญายึสุ.

ตาปเสา ทารเก เปาเสนฺเตา อุสฺสูเร คามํ ปิณฺฑาย ปวิสติ, อติทิวา ปฏิกฺกมติ. ตสฺส ตํ พฺยาปารํ ญตฺวา เคาปาลกา อาหํสุ – "ภนฺเต, ปพฺพชิตานํ ทารกเปาสนํ ปลิเพาเธา, อมฺหากํ ทารเก เทถ, มยํ เปาเสสฺสาม, ตุมฺเห อตฺตเนา กมฺมํ กเราถา"ติ. ตาปเสา "สาธู"ติ ปฏิสฺสุณิ. เคาปาลกา ทุติยทิวเส มคฺคํ สมํ กตฺวา, ปุปฺเผหิ เอากิริตฺวา; ธชปฏากา อุสฺสาเปตฺวา ตุริเยหิ วชฺชมาเนหิ อสฺสมํ อาคตา. ตาปเสา "มหาปุญฺญา ทารกา, อปฺปมาเทน วฑฺเฒถ, วฑฺเฒตฺวา จ อญฺญมญฺญํ อาวาหวิวาหํ กเราถ, ปญฺจเคารเสน

រាជានំ ទោរេសត្វា ក្ខុយិកាកំ ករេហត្វា តករំ យាទេបច, តត្រ ក្បុយារំ អភិនិក្ខមាទា”តិ ចត្វា ភារទេក អភាសិ។ ទេ “សាធូ”តិ បដិស្សុណិត្វា ភារទេក ទេតត្វា ទេបិទេសុំ។

ភារកា ចឌ្ឍិយន្តាយ កីឡអន្តា ចិចាភដ្ឋានេតសុ អទេញ្ញ ទេកាបិលភារទេក ហទត្ថេតបិ បិទេភតបិ បហរន្តិ, ទេ ទេរាភន្តិ។ “កិស្ស ទេរាភថា”តិ ច យាតាបិត្វហិ ចុត្តា “ត្វំទេយ តិយ្យាតាបិតិកា តាបសទេបិសិតា អទេយ្យអតឹច បហរន្តី”តិ ចភន្តិ។ តទេតា ទេតសំ យាតាបិតទេរា “ត្វំទេយ ភារកា អទេញ្ញ ភារទេក ចិទេហទេថន្តិ ក្ងុល្លាទេបន្តិ, ត ត្វំទេយ សក្កទេហតព្វា, ចទេជ្ជតព្វា ត្វំទេយ”តិ អាហំសុ។ តទេតា បកុតិ កិរ ទេសា បទេភទេសា “ចជ្ជី”តិ ចុច្ចតិ ទេយាភតសតំ បរិយាទេលាត។ អថ តំ បទេភសំ ទេកាបិលកា រាជានំ ទោវារេសត្វា អក្កទេហសុំ។ តទេត្វច តកាទំ យាទេបត្វា
ទេសាឡអសចស្សុទេជ្ជសិកំ ក្បុយារំ អភិនិក្ខិត្វា រាជានំ អកំសុ។ តាយ ចស្ស ភារិកាយ សង្គិ ចារទេយ្យ៉ កត្វា កតិកំ អកំសុ – “ត ឌាហិរទេតា ភារិកា អារទេតតព្វា, ត្វទេតា ភារិកា ត កស្សចិ ភាតព្វា”តិ។ ទេតសំ បឋយសំចារទេសត ទេទ្វ ភារកា ជាតា ធីតា ច បុទេត្តា ច, ឡចិ
ទេសាឡអសក្លត្តំ ទេទ្វ ទេទ្វ ជាតា។ តទេតា ទេតសំ ភារកានំ ឃចាក្កុយំ ចឌ្ឍន្តានំ អារាមុយ្យាតតិចាសតដ្ឋានបរិចារសម្បត្តិំ ករេហត្វំ អប្បទេហាន្តំ តំ តករំ តិក្លត្តំ កាចុតត្តទេរត កាចុតត្តទេរត បិកាទេរត បរិក្ខិបិសុ។ តស្ស បុតប្បុតំ ចិសាលីកតត្តា ទេចសាលីទេត្វច តាមំ ជាតំ។ ត្វំទេ
ទេចសាលីចត្វ។

អយំ បត ទេចសាលី ភកចទេតា ឧប្បត្តកាទេល ត្វឌ្ឍា ទេចបុល្លប្បត្តា អទេហាសិ។ តត្វ ហិ រាជ្ជុតំទេយច សត្ត សហស្សានិ សត្ត ច សតានិ សត្ត ច
រាជាទេតា អទេហសុំ, តថា យុចរាជទេសតាបតិភណ្ឌាការិកប្បកុតីតំ។ យថាហ –

“ទេតត ទេខា បត សយទេយត ទេចសាលី ឥទ្ធា ទេចច ទេហាតិ ចីតា ច ពហុជតា អាកិណ្ណយតុស្សា សុភិក្ខា ច, សត្ត ច បិសាភសហស្សានិ, សត្ត ច បិសាភសតានិ, សត្ត ច បិសាភា, សត្ត ច ក្ងុដាការសហស្សានិ, សត្ត ច ក្ងុដាការសតានិ, សត្ត ច ក្ងុដាការានិ, សត្ត ច អារាយសហស្សានិ, សត្ត ច អារាយសតានិ, សត្ត ច អារាយា, សត្ត ច ទេបាក្ខរណិសហស្សានិ, សត្ត ច ទេបាក្ខរណិសតានិ, សត្ត ច ទេបាក្ខរណិទេយា”តិ (យហាច។
១១៩)។

សា អបទេរត សយទេយត ឌុត្តិក្ខា អទេហាសិ ឌុព្ភដ្ឋិកា ឌុស្សស្សា។ បឋយំ ឌុក្កតមតុស្សា មរន្តិ, ទេត ឆាហិទ្ធា ឆឌ្ឌេន្តិ។ មតមតុស្សានំ ក្បុណបកទេន្ធត
អមតុស្សា តករំ បចិសិសុ។ តទេតា ពហុតទេរា មីយន្តិ, តាយ បដិក្កុលតាយ ច សត្តានំ អហិចាតកទេរាទេកា ឧប្បជ្ជិ។ ត្វតិ តីហិ
ឌុត្តិក្ខអមតុស្សទេរាកភទេយហិ ឧបទ្ទុតាយ ទេចសាលិយា តករចាសិទេតា ឧបសង្កមិត្វា រាជាតមាហំសុ – “មហារាជ, ត្វមស្មិំ តករេ តិចិចំ
ភយមុប្បត្តំ, ត្វទេតា បុទេព្វ យាច សត្តមា រាជកុលបរិចដ្ឋា ឡចរូបំ អតុប្បត្តបុព្វំ, តុម្ហាកំ មទេញ្ញ អធម្មិកទេត្វត ឡតរហិ ឧប្បត្ត”ន្តិ។ រាជា
សទេព្វ សន្ធាការេរ សន្តិបាតាទេបត្វា, “មយ្ហំអធម្មិកភាចំ ចិចិតថា”តិ អាហ។ ទេត សព្វំ បទេចណិំ ចិចិតន្តា ត កិញ្ចិ អទ្ទសំសុ។

តទេតា រទេញ្ញា ទោសំ អទិស្វា “ត្វំ ភយំ អម្ហាកំ កថំ ចុបសទេមយ្យា”តិ ចិន្តេសុំ។ តត្វ ឡកទេច្ច ឆ សត្ថារោ អបទិសិសុ – “ឡទេតហិ
ឧក្កត្តមទេត្ត ចុបសមិស្សតី”តិ។ ឡកទេច្ច អាហំសុ – “ពុទ្ធោ កិរ ទេលាទេក ឧប្បទេន្នា, ទេសា ភកចា សព្វសត្តហិតាយ ធម្មំ ទេភទេសតិ មហិទ្ធិទេកា

មហានុភាវោ, តេន ឧក្កដ្ឋមេវ សព្ពភយានិ វូបសមេយ្យ"ន្តិ។ តេន តេ អត្តមនា ហុត្វា "កហំ បន សោ ភគវា ឯតរហិ វិហរតិ, អម្ហេហិ វា បេសិតេ អាគច្ឆេយ្យា"តិ អាហំសុ។ អថាបរេ អាហំសុ – "ពុទ្ធា នាម អនុកម្បកា, កិស្ស នាគច្ឆេយ្យុំ, សោ បន ភគវា ឯតរហិ រាជគហេ វិហរតិ, រាជា ច ពិម្ពិសារោ តំ ឧបដ្ឋហតិ, កទាចិ សោ អាគន្តុំ ន ទទេយ្យា"តិ។ "តេន ហិ រាជានំ សញ្ញាបេត្វា អានេស្សាមា"តិ ឯវំ លិច្ឆវិរាជានោ មហតា ពលកាយេន បហុតំ បណ្ណាការំ ទត្វា រញ្ញោ សន្តិកំ បេសេសុំ – "ពិម្ពិសារំ សញ្ញាបេត្វា ភគវន្តំ អានេថា"តិ។ តេ គន្ត្វា រញ្ញោ បណ្ណាការំ ទត្វា តំ បវត្តិំ និវេទេត្វា "មហារាជ, ភគវន្តំ អម្ហាកំ នគរំ បេសេហី"តិ អាហំសុ។ រាជា ន សម្បដិច្ឆិ – "តុម្ហេវ ជានាថា"តិ អាហ។ តេ ភគវន្តំ ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា ឯវមាហំសុ – "ភន្តេ, អម្ហាកំ នគរេ តីណិ ភយានិ ឧប្បន្នានិ, សចេ ភគវា អាគច្ឆេយ្យ, សោត្ថិ នោ ភវេយ្យា"តិ។ ភគវា អាវជ្ជេត្វា "វេសាលិយំ រតនសុត្តេ វុត្តេ សា រក្ខា កោដិសតសហស្សចក្កវាឡានិ ផរិស្សតិ, សុត្តបរិយោសានេ ចតុរាសីតិយា បាណសហស្សានំ ធម្មាភិសមយោ ភវិស្សតី"តិ អធិវាសេសិ។ អថ រាជា ពិម្ពិសារោ ភគវតោ អធិវាសនំ សុត្វា "ភគវតា វេសាលិគមនំ អធិវាសិត"ន្តិ នគរេ ឃោសនំ ការាបេត្វា ភគវន្តំ ឧបសង្កមិត្វា អាហ – "កិំ, ភន្តេ, សម្បដិច្ឆិត្ថ វេសាលិគមន"ន្តិ? "អាម, មហារាជា"តិ។ "តេន ហិ, ភន្តេ, អាគមេថ, យាវ មគ្គំ បដិយាទេមី"តិ។

អថ ខោ រាជា ពិម្ពិសារោ រាជគហស្ស ច គង្គាយ ច អន្តរា បញ្ចយោជនំ ភូមិំ សមំ កត្វា, យោជនេ យោជនេ វិហារំ មាបេត្វា, ភគវតោ គមនកាលំ បដិវេទេសិ។ ភគវា បញ្ចហិ ភិក្ខុសតេហិ បរិវុតោ មគ្គំ បដិបជ្ជិ។ រាជា បញ្ចយោជនំ មគ្គំ បញ្ចវណ្ណេហិ បុប្ផេហិ ជាណុមត្តំ ឱកិរាបេត្វា ធជបដាកាបុណ្ណឃដកទលិអាទីនិ ឧស្សាបេត្វា ភគវតោ ទ្វេ សេតច្ឆត្តានិ, ឯកេកស្ស ច ភិក្ខុស្ស ឯកេកំ ឧក្ខិបាបេត្វា សទ្ធិំ អត្តនោ បរិវារេន បុប្ផគន្ធាទីហិ បូជំ ករោន្តោ ឯកេកស្មិំ វិហារេ ភគវន្តំ វសាបេត្វា មហាទានានិ ទត្វា បញ្ចហិ ទិវសេហិ គង្គាតីរំ នេសិ។ តត្ថ សព្ពាលង្ការេហិ នាវំ អលង្ករោន្តោ វេសាលិកានំ សាសនំ បេសេសិ – "អាគតោ ភគវា, មគ្គំ បដិយាទេត្វា សព្ពេ ភគវតោ បច្ចុគ្គមនំ ករោថា"តិ។ តេ "ទិគុណំ បូជំ ករិស្សាមា"តិ វេសាលិយា ច គង្គាយ ច អន្តរា តិយោជនំ ភូមិំ សមំ កត្វា ភគវតោ ចត្តារិ, ឯកេកស្ស ច ភិក្ខុនោ ទ្វេ ទ្វេ សេតច្ឆត្តានិ សជ្ជេត្វា បូជំ កុរុមានា គង្គាតីរេ អាគន្ត្វា អដ្ឋំសុ។

ពិម្ពិសារោ ទ្វេ នាវាយោ សង្ឃាដេត្វា, មណ្ឌបំ កត្វា, បុប្ផទាមាទីហិ អលង្ករិត្វា តត្ថ សព្ពរតនមយំ ពុទ្ធាសនំ បញ្ញាបេសិ។ ភគវា តស្មិំ និសីទិ។ បញ្ចសតា ភិក្ខូបិ នាវំ អភិរុហិត្វា យថានុរូបំ និសីទិំសុ។ រាជា ភគវន្តំ អនុគច្ឆន្តោ គលប្បមាណំ ឧទកំ ឱតរិត្វា "យាវ, ភន្តេ, ភគវា អាគច្ឆតិ, តាវាហំ ឥធេវ គង្គាតីរេ វសិស្សាមី"តិ វត្វា និវត្តោ។ ឧបរិ ទេវតា យាវ អកនិដ្ឋភវនា បូជមកំសុ, ហេដ្ឋា គង្គានិវាសិនោ កម្ពលស្សតរនាគរាជាទយោ នាគា បូជមកំសុ។ ឯវំ មហតិយា បូជាយ ភគវា យោជនមត្តំ អទ្ធានំ គង្គាយ គន្ត្វា វេសាលិកានំ សីមន្តំ បាវិសិ។

តតោ លិច្ឆវិរាជានោ តេន ពិម្ពិសារេន កតបូជាយ ទិគុណំ ករោន្តា គលប្បមាណេ ឧទកេ ភគវន្តំ បច្ចុគ្គច្ឆិំសុ។ តេនេវ ខណេន តេន មុហុត្តេន វិជ្ជុប្បភាវិនទ្ធន្ធការវិធមនោ គព្ភអគព្ភអាយន្តោ ចតុទ្ទិសា មហាមេឃោ វុដ្ឋាសិ។ អថ ភគវតា បឋមបាទេ គង្គាតីរេ និក្ខិត្តមត្តេ បោក្ខរវស្សំ វស្សិ។ យេ តេមេតុកាមា, តេ ឯវ តេមេន្តិ, អតេមេតុកាមា ន តេមេន្តិ។ សព្ពត្ថ ជាណុមត្តំ ឩរុមត្តំ

កដិមត្តំ គលប្បមាណំ ឧទកំ វហតិ, សព្ពកុណបានិ ឧទកេន គង្គំ បវេសិតានិ បរិសុទ្ធោ ភូមិភាគោ អហោសិ។

លិច្ឆវិរាជានោ ភគវន្តំ អន្តរា យោជនេ យោជនេ វាសាបេត្វា មហាទានានិ ទត្វា តីហិ ទិវសេហិ ទិគុណំ បូជំ ករោន្តា វេសាលិំ នយិំសុ។ វេសាលិំ សម្បត្តេ ភគវតិ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ ទេវសង្ឃបុរក្ខតោ អាគច្ឆិ, មហេសក្ខានំ ទេវានំ សន្និបាតេន អមនុស្សា យេភុយ្យេន បលាយិំសុ។ ភគវា នគរទ្វារេ ឋត្វា អានន្ទត្ថេរំ អាមន្តេសិ – “ឥមំ អានន្ទ, រតនសុត្តំ ឧគ្គហេត្វា ពលិកម្មូបករណានិ គហេត្វា លិច្ឆវិកុមារេហិ សទ្ធិំ វេសាលិយា តីសុ បាការន្តរេសុ វិចរន្តោ បរិត្តំ ករោហី”តិ រតនសុត្តំ អភាសិ។ ឯវំ “កេន បនេតំ សុត្តំ, កទា, កត្ថ, កស្មា ច វុត្ត”ន្តិ ឯតេសំ បញ្ហានំ វិស្សជ្ជនា វិត្ថារេន វេសាលិវត្ថុតោ បភុតិ បោរាណេហិ វណ្ណីយតិ។

ឯវំ ភគវតោ វេសាលិំ អនុប្បត្តទិវសេយេវ វេសាលិនគរទ្វារេ តេសំ ឧបទ្ទវានំ បដិឃាតត្ថាយ វុត្តមិទំ រតនសុត្តំ ឧគ្គហេត្វា អាយស្មា អានន្ទោ បរិត្តត្ថាយ ភាសមានោ ភគវតោ បត្តេន ឧទកំ អាទាយ សព្ពនគរំ អព្ភុក្កិរន្តោ អនុវិចរិ។ “យំ កិញ្ចី”តិ វុត្តមត្តេយេវ ច វចនេ យេ បុព្ពេ អបលាតា សង្ការកូដភិត្តិប្បទេសាទិនិស្សិតា អមនុស្សា, តេ ចតូហិ ទ្វារេហិ បលាយិំសុ, ទ្វារានិ អនោកាសានិ អហេសុំ។ តតោ ឯកច្ចេ ទ្វារេសុ ឱកាសំ អលភមានា បាការំ ភិន្ទិត្វា បលាតា។ អមនុស្សេសុ គតមត្តេសុ មនុស្សានំ គត្តេសុ រោគា វូបសន្តា, តេ និក្ខមិត្វា សព្ពគន្ធបុប្ផាទីហិ ថេរំ បូជេសុំ។ មហាជនោ នគរមជ្ឈេ សន្ធាគារំ សព្ពគន្ធេហិ លិម្បិត្វា វិតានំ កត្វា សព្ពាលង្ការេហិ អលង្ករិត្វា តត្ថ ពុទ្ធាសនំ បញ្ញាបេត្វា ភគវន្តំ អានេសិ។

ភគវា សន្ធាគារំ បវិសិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ។ ភិក្ខុសង្ឃោបិ ខោ រាជានោ មនុស្សា ច បតិរូបេ ឱកាសេ និសីទិំសុ។ សក្កោបិ ទេវានមិន្ទោ ទ្វីសុ ទេវលោកេសុ ទេវបរិសាយ សទ្ធិំ ឧបនិសីទិ អញ្ញេ ច ទេវា។ អានន្ទត្ថេរោបិ សព្ពំ វេសាលិំ អនុវិចរន្តោ អារក្ខំ កត្វា វេសាលិនគរវាសីហិ សទ្ធិំ អាគន្ត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ តត្ថ ភគវា សព្ពេសំ តទេវ រតនសុត្តំ អភាសីតិ។

១១៣។ តត្ថ យានីធ ភូតានីតិ បឋមគាថាយំ យានីតិ យានិ អប្បេសក្ខានិ វា មហេសក្ខានិ វា។ ឥធាតិ ឥមស្មិំ បទេសេ, តស្មិំ ខណេ សន្និបតិតានំ សន្ធាយាហ។ ភូតានីតិ កិញ្ចាបិ ភូតសទ្ទោ “ភូតស្មិំ បាចិត្តិយ”ន្តិ ឯវមាទីសុ (បាចិ។ ៦៩) វិជ្ជមានេ, “ភូតមិទន្តិ, ភិក្ខវេ, សមនុបស្សថា”តិ ឯវមាទីសុ (ម។ និ។ ១.៤០១) ខន្ធបញ្ចកេ, “ចត្តារោ ខោ, ភិក្ខុ, មហាភូតា ហេតូ”តិ ឯវមាទីសុ (ម។ និ។ ៣.៨៦) ចតុព្ពិធេ បថវីធាតាទិរូបេ, “យោ ច កាលឃសោ ភូតោ”តិ ឯវមាទីសុ (ជា។ ១.២.១៩០) ខីណាសវេ, “សព្ពេវ និក្ខិបិស្សន្តិ, ភូតា លោកេ សមុស្សយ”ន្តិ ឯវមាទីសុ (ទី។ និ។ ២.២២០) សព្ពសត្តេ, “ភូតគាមបាតព្យតាយា”តិ ឯវមាទីសុ (បាចិ។ ៩០) រុក្ខាទិកេ, “ភូតំ ភូតតោ សញ្ជានាតី”តិ ឯវមាទីសុ (ម។ និ។ ១.២) ចាតុមហារាជិកានំ ហេដ្ឋា សត្តនិកាយំ ឧបាទាយ វត្តតិ។ ឥធ បន អវិសេសតោ អមនុស្សេសុ ទដ្ឋព្ពា។

សមាគតានីតិ សន្និបតិតានិ។ ភុម្មានីតិ ភូមិយំ និព្ពត្តានិ។ វាតិ វិកប្បនេ។ តេន យានីធ ភុម្មានិ វា ភូតានិ សមាគតានីតិ ឥមមេកំ វិកប្បំ កត្វា បុន ទុតិយំ វិកប្បំ កាតុំ “យានិ វា អន្តលិក្ខេ”តិ អាហ។ អន្តលិក្ខេ វា យានិ ភូតានិ និព្ពត្តានិ, តានិ សព្ពានិ ឥធ សមាគតានីតិ

អត្ថោ។ ឯត្ថ ច ឃាយតោ ឃាច អកនិដ្ឋំ, តាច និព្ពត្តានិ ភូតានិ អាកាសេន បរិច្ឆិន្នានិ តេសុ និព្ពត្តត្តា "អត្តលិង្គេ ភូតានី"តិ វេទិតព្ពានិ។ តតោ ហេដ្ឋា និរតរូតោ បក្ខិ ឃាច ភូមិយំ រុក្ខលតាទីសុ អធិវត្ថានិ បវចិយន្តា និព្ពត្តានិ ភូតានិ, តានិ សព្ពានិ ភូមិយំ ភូមិបដិពទ្ធេសុ ច រុក្ខលតាបព្ពតាទីសុ និព្ពត្តត្តា "ភុម្មានិ ភូតានី"តិ វេទិតព្ពានិ។

ឯចំ កាចា សព្ពានេច អមនុស្សភូតានិ "ភុម្មានិ ចា យានិ ច អត្តលិង្គេ"តិ ទ្វីហិ បទេហិ បរិយាទិយិត្វា បុន ឯកេន បទេន បរិក្ខិបិត្វា "សព្ពេច ភូតា សុមនា ភចន្តូ"តិ អាហ។ សព្ពេតិ អនចសេសា។ ឯចាតិ អចធារណេ, ឯកម្បិ អនបនេត្វាតិ អធិប្បាយោ។ ភូតាតិ អមនុស្សា។ សុមនា ភចន្តូតិ សុខិតមនា, បីតិសោមនស្សជាតា ភចន្តូតិ អត្ថោ។ អថោបីតិ កិញ្ចត្ថនិបាតោ ឧបតច្ចំ ចាស្សាបិន្ធានេ តិបិតច្ចយំ សក្កច្ចំ សុណន្តុ ភាសិតន្តិ អដ្ឋិំ កត្វា, មនសិ កត្វា, សព្ពចេតសោ សមន្នាហរិត្វា ទិព្ពសម្បត្តិលោកុត្តរសុខាចហំ មម ទេសនំ សុណន្តុ។

ឯចមេត្ថ កាចា "យានីធ ភូតានិ សមាគតានី"តិ អនិយមិតចចនេន ភូតានិ បរិក្ខិបិត្វា បុន "ភុម្មានិ ចា យានិ ច អត្តលិង្គេ"តិ ទ្វិធា វិភជិត្វា តតោ "សព្ពេច ភូតា"តិ បុន ឯកជ្ឈំ កត្វា "សុមនា ភចន្តូ"តិ ចិត្តសម្បត្តិយំ និយោជេន្តោ "សក្កច្ចំ សុណន្តុ ភាសិត"ន្តិ បយោគសម្បត្តិយំ, តថា យោនិសោមនសិការសម្បត្តិយំ បរតោឃោសសម្បត្តិយញ្ច, តថា អត្តសម្មាបណិធិសប្បុរិសូបនិស្សយសម្បត្តីសុ សមាធិបញ្ញាហេតុសម្បត្តីសុ ច និយោជេន្តោ កាចំ សមាបេតិ។

១១៥៎ តស្មា ហិ ភូតាតិ ទុតិយកាថា។ តត្ថ តស្មាតិ ការណចចនំ។ ភូតាតិ អាមន្តនចចនំ។ និសាមេថាតិ សុណាថ។ សព្ពេតិ អនចសេសា។ កិំ ចុត្តំ ហោតិ? យស្មា តុម្ហេ ទិព្ពដ្ឋានានិ តត្ថ ឧបភោគសម្បទញ្ច បហាយ ធម្មស្សចនត្ថំ ឥធ សមាគតា, ន នដនច្ចនាទិទស្សនត្ថំ, តស្មា ហិ ភូតា និសាមេថ សព្ពេតិ។ អថ ចា "សុមនា ភចន្តុ សក្កច្ចំ សុណន្តូ"តិ ចចនេន តេសំ សុមនភាចំ សក្កច្ចំ សោតុកាមតញ្ច ទិស្វា អាហ – យស្មា តុម្ហេ សុមនភាចេន អត្តសម្មាបណិធិយោនិសោមនសិការាសយសុទ្ធីហិ សក្កច្ចំ សោតុកាមតាយ សប្បុរិសូបនិស្សយបរតោឃោសបទដ្ឋានតោ បយោគសុទ្ធីហិ ច យុត្តា, តស្មា ហិ ភូតា និសាមេថ សព្ពេតិ។ អថ ចា យំ បុរិមកាថាយ អន្តេ "ភាសិត"ន្តិ ចុត្តំ, តំ ការណភាចេន អបទិសន្តោ អាហ – "យស្មា មម ភាសិតំ នាម អតិទុល្លភំ អដ្ឋក្ខណបរិចជ្ជិតស្ស ខណស្ស ទុល្លភត្តា, អនេកានិសំសញ្ច បញ្ញាករុណាគុណេន បចត្តត្តា, តញ្ចាហំ ចត្តុការោ 'សុណន្តុ ភាសិត'ន្តិ អចោចំ។ តស្មា ហិ ភូតា និសាមេថ សព្ពេ"តិ ឥទំ ឥមិនា កាថាបទេន ចុត្តំ ហោតិ។

ឯចមេតំ ការណំ និទ្ទិសន្តោ អត្តនោ ភាសិតនិសាមនេ និយោជេត្វា និសាមេតព្ពំ ចត្តុមារទ្ធោ "មេត្តំ ករោថ មានុសិយា បជាយា"តិ។ តស្សត្ថោ – យាយំ តីហិ ឧបទ្ទវេហិ ឧបទ្ទុតា មានុសី បជា, តស្សា មានុសិយា បជាយ មិត្តភាវំ ហិតជ្ឈាសយតំ បច្ចុបដ្ឋាបេថាតិ។ កេចិ បន "មានុសិយំ បជ"ន្តិ បឋន្តិ, តំ ភុម្មត្ថាសម្ភចា ន យុជ្ជតិ។ យម្បិ ចេត្ថ អត្ថំ ចណ្ណយន្តិ, សោបិ ន យុជ្ជតិ។ អធិប្បាយោ បនេត្ថ – នាហំ ពុទ្ធោតិ ឥស្សរិយពលេន ចទាមិ, អបិច បន តុម្ហាកញ្ច ឥមិស្សា ច មានុសិយា បជាយ ហិតត្ថំ ចទាមិ – "មេត្តំ ករោថ មានុសិយា បជាយា"តិ។ ឯត្ថ ច –

“យេ សត្តសណ្ឌំ បថវិំ វិជេត្វា, រាជិសយោ យជមានា អនុបរិយគា;

អស្សមេធំ បុរិសមេធំ, សម្មាបាសំ វាជបេយ្យំ និរគ្គឡំ។

“មេត្តស្ស ចិត្តស្ស សុភាវិតស្ស, កលម្បិ តេ នានុភវន្តិ សោឡសិំ។

“ឯកម្បិ ចេ បាណមទុដ្ឋចិត្តោ, មេត្តាយតិ កុសលី តេន ហោតិ;

សព្ពេ ច បាណេ មនសានុកម្បី, បហូតមរិយោ បករោតិ បុញ្ញ”ន្តិ។ (អ॰ និ॰ ៨॰១) –

ឯវមាទីនិ សុត្តានិ ឯកាទសានិសំសាន្ទា វសេន យេ មេត្តំ ករោន្តិ, តេសំ មេត្តា ហិតាតិ វេទិតព្ពា។

“ទេវតានុកម្បិតោ បោសោ, សទា ភទ្រានិ បស្សតី”តិ។ (ទី॰ និ॰ ២॰១៥២; ឧទា॰ ៧៦; មហាវ॰ ២៨៦) –

ឯវមាទីនិ វសេន យេសុ ករីយតិ, តេសម្បិ ហិតាតិ វេទិតព្ពា។

ឯវំ ឧភយេសម្បិ ហិតកាមំ ទស្សេន្តោ “មេត្តំ ករោថ មានុសិយា បជាយា”តិ វត្វា ឥទានិ ឧបការម្បិ ទស្សេន្តោ អាហ “ទិវា ច រត្តោ ច ហរន្តិ យេ ពលិំ, តស្មា ហិ នេ រក្ខថ អប្បមត្តា”តិ។ តស្សត្ថោ – យេ មនុស្សា ចិត្តកម្មកដ្ឋកម្មាទីហិបិ ទេវតា កត្វា ចេតិយរុក្ខាទីនិ ច ឧបសង្កមិត្វា ទេវតា ឧទ្ទិស្ស ទិវា ពលិំ ករោន្តិ, កាឡបក្ខាទីសុ ច រត្តិំ ពលិំ ករោន្តិ។ សលាកភត្តាទីនិ វា ទត្វា អារក្ខទេវតា ឧបាទាយ យាវ ព្រហ្មទេវតានំ បត្តិទាននិយ្យាតនេន ទិវា ពលិំ ករោន្តិ, ឆត្តារោបនទីបមាលា សព្ពរត្តិកធម្មស្សវនាទីនិ ការាបេត្វា បត្តិទាននិយ្យាតនេន ច រត្តិំ ពលិំ ករោន្តិ, តេ កថំ ន រក្ខិតព្ពា។ យតោ ឯវំ ទិវា ច រត្តោ ច តុម្ហេ ឧទ្ទិស្ស ករោន្តិ យេ ពលិំ, តស្មា ហិ នេ រក្ខថ។ តស្មា ពលិកម្មការណាបិ តេ មនុស្សេ រក្ខថ គោបេថ, អហិតំ តេសំ អបនេថ, ហិតំ ឧបនេថ អប្បមត្តា ហុត្វា តំ កតញ្ញុភាវំ ហទយេ កត្វា និច្ចមនុស្សេ រក្ខថាតិ។

១១៩. ឯវំ ទេវតាសុ មនុស្សានំ ឧបការកតំ ទស្សេត្វា តេសំ ឧបទ្ទវូបសមត្ថំ ពុទ្ធាទិគុណប្បកាសនេន ច ទេវមនុស្សានំ ធម្មស្សវនត្ថំ “យំកិញ្ចិ វិត្ត”ន្តិអាទិនា នយេន សច្ចវចនំ បយុញ្ជិតុមារទ្ធោ។ តត្ថ យំកិញ្ចីតិ អនិយមិតវចនេន អនវសេសំ បរិយាទិយតិ យំកិញ្ចិ តត្ថ តត្ថ វោហារូបគំ។ វិត្តន្តិ ធនំ។ តញ្ហិ វិត្តិំ ជនេតីតិ វិត្តំ។ ឥធ វាតិ មនុស្សលោកំ និទ្ទិសតិ, ហុរំ វាតិ តតោ បរំ អវសេសលោកំ។ តេន ច ឋបេត្វា មនុស្សេ សព្ពលោកគ្គហណេ បត្តេ “សគ្គេសុ វា”តិ បរតោ វុត្តត្តា ឋបេត្វា មនុស្សេ ច សគ្គេ ច

ᩋᩅᩈᩮᩈᩣᨶᩴ ᨶᩣᨣᩈᩩᨸᨱ᩠ᨱᩣᨴᩦᨶᩴ ᨣᩉᨱᩴ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᩑᩅᩴ ᨽᩩᨾᩮᩉᩥ ᨳᩦᩉᩥ ᨸᩮᨭᩉᩥ ᨿᩴ ᨾᨶᩩᩔᩣᨶᩴ ᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩪᨸᨣᩴ ᩋᩃᨦ᩠ᨠᩣᩁᨸᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩪᨸᨣᨬ᩠ᨧ ᨩᩣᨲᩁᩪᨸᩁᨩᨲᨾᩩᨲ᩠ᨲᩣᨾᨱᩥᩅᩮᩊᩩᩁᩥᨿᨸᩅᩣᩊᩃᩮᩣᩉᩥᨲᨦ᩠ᨠᨾᩈᩣᩁᨣᩃ᩠ᩃᩣᨴᩥᨠᩴ, ᨿᨬ᩠ᨧ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᩣᨾᨱᩥᩅᩣᩃᩩᨠᨲ᩠ᨳᨲᩣᨿ ᨽᩪᨾᩥᨿᩣ ᩁᨲᨶᨾᨿᩅᩥᨾᩣᨶᩮᩈᩩ ᩋᨶᩮᨠᨿᩮᩣᨩᨶᩈᨲᩅᩥᨲ᩠ᨳᨲᩮᩈᩩ ᨽᩅᨶᩮᩈᩩ ᨠᨸ᩠ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨶᩣᨣᩈᩩᨸᨱ᩠ᨱᩣᨴᩦᨶᩴ ᩅᩥᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨

ᩈᨣ᩠ᨣᩮᩈᩩ ᩅᩣᨲᩥ ᨠᩣᨾᩣᩅᨧᩁᩁᩪᨸᩣᩅᨧᩁᨴᩮᩅᩃᩮᩣᨠᩮᩈᩩ᪨ ᨲᩮ ᩉᩥ ᩈᩮᩣᨽᨶᩮᨶ ᨠᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᩋᨩᩦᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨣᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩈᨣ᩠ᨣᩣ, ᩈᩩᨭ᩠ᨮᩩ ᩅᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᩣᨲᩥᨸᩥ ᩈᨣ᩠ᨣᩣ᪨ ᨿᨲ᩠ᨳᩥ ᨿᩴ ᩈᩔᩣᨾᩥᨠᩴ ᩅᩣ ᩋᩔᩣᨾᩥᨠᩴ ᩅᩣ᪨ ᩁᨲᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩁᨲᩥᩴ ᨶᨿᨲᩥ, ᩅᩉᨲᩥ, ᨩᨶᨿᨲᩥ, ᩅᨯ᩠ᨰᩮᨲᩦᨲᩥ ᩁᨲᨶᩴ, ᨿᩴᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩦᨠᨲᩴ ᨾᩉᨣ᩠ᨥᩴ ᩋᨲᩩᩃᩴ ᨴᩩᩃ᩠ᩃᨽᨴᩔᨶᩴ ᩋᨶᩮᩣᨾᩈᨲ᩠ᨲᨸᩁᩥᨽᩮᩣᨣᨬ᩠ᨧ, ᨲᩔᩮᨲᩴ ᩋᨵᩥᩅᨧᨶᩴ᪨ ᨿᨳᩣᩉ –

“ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩦᨠᨲᩴ ᨾᩉᨣ᩠ᨥᨬ᩠ᨧ, ᩋᨲᩩᩃᩴ ᨴᩩᩃ᩠ᩃᨽᨴᩔᨶᩴ;

ᩋᨶᩮᩣᨾᩈᨲ᩠ᨲᨸᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩴ, ᩁᨲᨶᩴ ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨸᨱᩦᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᩴ, ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩴ, ᩋᨲᨸ᩠ᨸᨠᩴ᪨ ᩑᩅᩴ ᨽᩪᨾᩥᨲᩣ ᨠᩣᨳᩣᨸᩮᨭᨶ ᨿᩴ ᩈᨣ᩠ᨣᩮᩈᩩ ᩋᨶᩮᨠᨿᩮᩣᨩᨶᩈᨲᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩈᨲ᩠ᨲᩁᨲᨶᨾᨿᩅᩥᨾᩣᨶᩮᩈᩩ ᩈᩩᨵᨾ᩠ᨾᩅᩮᨩᨿᨶ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨽᩩᨲᩦᩈᩩ ᩈᩔᩣᨾᩥᨠᩴ, ᨿᨬ᩠ᨧ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᩅᩥᩁᩉᩮᨶ ᩋᨸᩣᨿᨾᩮᩅ ᨸᩁᩥᨸᩪᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᩈᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᩈᩩᨬ᩠ᨬᩅᩥᨾᩣᨶᨸᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᩴ ᩋᩔᩣᨾᩥᨠᩴ, ᨿᩴ ᩅᩣ ᨸᨶᨬ᩠ᨬᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᨳᩅᩦᨾᩉᩣᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩉᩥᨾᩅᨶ᩠ᨲᩣᨴᩥᨶᩥᩔᩥᨲᩴ ᩋᩔᩣᨾᩥᨠᩴ ᩁᨲᨶᩴ, ᨲᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨

ᨶ ᨶᩮᩣ ᩈᨾᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨲᨳᩣᨣᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᨶ-ᩍᨲᩥ ᨸᨭᩥᩈᩮᨵᩮ, ᨶᩮᩣ-ᩍᨲᩥ ᩋᩅᨵᩣᩁᨱᩮ᪨ ᩈᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩩᩃ᩠ᨿᩴ᪨ ᩋᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨ ᨲᨳᩣᨣᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᨶ᪨ ᨠᩥᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ? ᨿᩴ ᩑᨲᩴ ᩅᩥᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ ᩁᨲᨶᨬ᩠ᨧ ᨸᨠᩣᩈᩥᨲᩴ, ᩑᨲ᩠ᨳ ᩑᨠᨾ᩠ᨸᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩁᨲᨶᩮᨶ ᩈᨾᩴ ᩁᨲᨶᩴ ᨶᩮᩅᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᩉᩥ ᨲᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩦᨠᨲᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩁᨲᨶᩴ, ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩥᨴᩴ – ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨧᨠ᩠ᨠᩅᨲ᩠ᨲᩥᩔ ᨧᨠ᩠ᨠᩁᨲᨶᩴ ᨾᨱᩥᩁᨲᨶᨬ᩠ᨧ, ᨿᨾ᩠ᩉᩥ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮ ᨾᩉᩣᨩᨶᩮᩣ ᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨳ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩦᨠᩣᩁᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨸᩩᨸ᩠ᨹᨣᨶ᩠ᨵᩣᨴᩦᨶᩥ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨠ᩠ᨡᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩅᩣ ᨽᩪᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩅᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩣᨸᩥ ᨩᨶᩮᩣ ᨧᨠ᩠ᨠᩁᨲᨶᨾᨱᩥᩁᨲᨶᨾᩮᩅ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ ᨸᩪᨩᩮᨲᩥ, ᨲᩴ ᨲᩴ ᩅᩁᩴ ᨸᨲ᩠ᨳᩮᨲᩥ, ᨸᨲ᩠ᨳᩥᨲᨸᨲ᩠ᨳᩥᨲᨬ᩠ᨧᩔ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩴ ᩈᨾᩥᨩ᩠ᨫᨲᩥ, ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᩁᨲᨶᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩁᨲᨶᩮᨶ ᩈᨾᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᨿᨴᩥ ᩉᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩦᨠᨲᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩁᨲᨶᩴ, ᨲᨳᩣᨣᨲᩮᩣᩅ ᩁᨲᨶᩴ᪨ ᨲᨳᩣᨣᨲᩮ ᩉᩥ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮ ᨿᩮ ᨠᩮᨧᩥ ᨾᩉᩮᩈᨠ᩠ᨡᩣ ᨴᩮᩅᨾᨶᩩᩔᩣ, ᨶ ᨲᩮ ᩋᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨳ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩦᨠᩣᩁᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᨠᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨸᩪᨩᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩣ ᩈᩉᨾ᩠ᨸᨲᩥ ᩈᩥᨶᩮᩁᩩᨾᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩁᨲᨶᨴᩣᨾᩮᨶ ᨲᨳᩣᨣᨲᩴ ᨸᩪᨩᩮᩈᩥ, ᨿᨳᩣᨻᩃᨬ᩠ᨧ ᩋᨬ᩠ᨬᩮ ᨴᩮᩅᩣ ᨾᨶᩩᩔᩣ ᨧ ᨻᩥᨾ᩠ᨻᩥᩈᩣᩁᨠᩮᩣᩈᩃᩁᩣᨩᩋᨶᩣᨳᨸᩥᨱ᩠ᨯᩥᨠᩣᨴᨿᩮᩣ᪨ ᨸᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩩᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨧ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩏᨴ᩠ᨴᩥᩔ ᨨᨶ᩠ᨶᩅᩩᨲᩥᨠᩮᩣᨭᩥᨵᨶᩴ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩈᩮᩣᨠᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣ ᩈᨠᩃᨩᨾ᩠ᨻᩩᨴᩦᨸᩮ ᨧᨲᩩᩁᩣᩈᩦᨲᩥ ᩅᩥᩉᩣᩁᩈᩉᩔᩣᨶᩥ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᩈᩥ, ᨠᩮᩣ ᨸᨶ ᩅᩣᨴᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩈᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩦᨠᩣᩁᩣᨶᩴ᪨ ᩋᨸᩥ ᨧ ᨠᩔᨬ᩠ᨬᩔ ᨸᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩩᨲᩔᩣᨸᩥ ᨩᩣᨲᩥᨻᩮᩣᨵᩥᨵᨾ᩠ᨾᨧᨠ᩠ᨠᨸ᩠ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨶᨸᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨶᩥ ᨸᨭᩥᨾᩣᨧᩮᨲᩥᨿᩣᨴᩦᨶᩥ ᩅᩣ ᩏᨴ᩠ᨴᩥᩔ ᩑᩅᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩦᨠᩣᩁᨣᩁᩩᨠᩣᩁᩮᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ᪨ ᩑᩅᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩦᨠᨲᨭ᩠ᨮᩮᨶᩣᨸᩥ ᨲᨳᩣᨣᨲᩈᨾᩴ ᩁᨲᨶᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ᪨

ᨲᨳᩣ ᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᨲᩴ ᨾᩉᨣ᩠ᨥᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩁᨲᨶᩴ, ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩥᨴᩴ – ᨠᩣᩈᩥᨠᩴ ᩅᨲ᩠ᨳᩴ᪨ ᨿᨳᩣᩉ – “ᨩᩥᨱ᩠ᨱᨾ᩠ᨸᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨠᩣᩈᩥᨠᩴ ᩅᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᨱ᩠ᨱᩅᨶ᩠ᨲᨬ᩠ᨧᩮᩅ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩈᩩᨡᩈᨾ᩠ᨹᩔᨬ᩠ᨧ ᨾᩉᨣ᩠ᨥᨬ᩠ᨧᩣ”ᨲᩥ, ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩁᨲᨶᩮᨶ ᩈᨾᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᨿᨴᩥ ᩉᩥ ᨾᩉᨣ᩠ᨥᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩁᨲᨶᩴ, ᨲᨳᩣᨣᨲᩮᩣᩅ ᩁᨲᨶᩴ᪨ ᨲᨳᩣᨣᨲᩮᩣ ᩉᩥ ᨿᩮᩈᩴ ᨸᩴᩈᩩᨠᨾ᩠ᨸᩥ

បដិក្កញ្ញាតិ, តេរសំ តំ យហបទ្ទល់ ហោតិ យហាតិរស់រ៉ស់, សេឃ្យថាបិ អសោកស្ស រដ្ឋោៈ ឮជយស្ស យហល្លតាយៈ ខុចំ យហល្លតាចទេត ទេចត្ត
ឌេាសាកាចសាផក់ ឮគ៌ តាច ស្តុបគំ ចេគឹតន្តំ –

“ខេយំ ខេលា បត ខេសា បដិក្កញ្ញាតិ ឌឹចរបិល្ហបិតេសតាសតកិលិតប្បច្ចយគេកសជ្ជបរិក្លារ៉, តេរសំ តំ យហបទ្ទល់ ហោតិ យហាតិរស់រ៉ៈ ឮជយស្ស យហល្លតាយ ចជាយិៈ សេឃ្យថាបិ តំ, គិក្លខេច, កាសិក់ ចត្ថិ យហល្លិ, តន្ទុបយាហ៌, គិក្លខេច, ឮយំ ស្បុក្កល់ ចជាយឹ”តិ (អៈ តិៈ ១ៈ១០០)ៈ

ខុចំ យហល្លេដ្ឋតាបិ តឆាកតសយំ រតត៌ តត្ថិៈ

តឆា ឃយ្បិ តំ អតុលេដ្ឋត រតត៌ៈ សេឃ្យឆិគំ – រដ្ឋោោ ចក្កចត្តិស្ស ចក្ករតត៌ ស្បុជ្ជតិ ឮគ្គតឹលយហិយឃតាកិ សត្តរតតយឃសហស្សារ៉
បចាត្បអយឃតេយិ, រត្តស្តុចល្ហយឃសគ្គិ, ឃស្ស ឌសត្ថិ ឌសត្ថិ អទាត៌ ស្ថបរិ ខុក់ យុល្ហារ៉ ហោតិ ចាត់ កេហត្វា សត្តករលត្តិ, ខេឃត កតោ
សេទ្ធា ស្តុកុសលប្បតាត្បត្តតបគ្គាក្កិកត្វរិឃសេទ្ធា ចិឃ ហោតិៈ ឃស្ស តាកិឃា ស្តកោស្ត បខ្សុស្ត ខេត្ត សីហយុលាតិ ហោត្តិ, អក្ខត្តរ៉
សពដចក្កខេស្បុច ស្តុសិរ៉, តស្ស កត្តា ចា កាខេតា ចា តត្ថិ, កយុបច្ចខេឃត ស្តុខេតា សយុដ្ឋាតិៈ ឃំ ទាឌា ឌសចិគំ ចក្កចត្តិចត្ថំ ប្តុខេត្វា
តឌហុបេសេឆ បត្ថុខេស ប្តុល្ហយឌឹចខេស សឹរស់ត្បាខេតា ស្ថបេសឆិកោ ស្ថបរិបសាឌចខេកខេតា សឹលិតិ សោខេឆត្តា តិសិខេត្តា ប្តុល្ហចគ្គិ ចិឃ
ស្តុរិឃំ ចិឃ ច ស្តុដ្ឋត្តិ បស្សតិ, ឃស្ស ក្ខាឌសេឃាឌតខេតា សេទ្ធា ស្តុឃ្យតិ, ឃាឌតខេតា ចល្លោ គិស្សតិ, ឃំ យហាឌខេត “ធុតិឃោ យឡោ
ចទ្ធា ស្តុរិឃោ ចា ស្ដ្ឋិខេតា”តិ អតិចិឃ កោត្វហលជាតេត គិស្សយាត៌ តកខេស្ស ស្ថបរិ អាកត្តិ រខេឡា អត្តបុខេស្ស បាលិតបខេស្ស តាតិស្ថិ
តាតិតឹគំ ហុត្វា យហាឌតស្ស កត្តបុប្បាឌឹហិ ប្តុខេតុំ ឃុត្តដ្ឋាខេត អក្លាហតំ ចិឃ តិដ្ឋតិៈ

តខេចខេច អត្តាត្តយាត៌ ហត្ថិរតត៌ ស្តុប្បជ្ជតិ, សព្ពខេសខេតា រត្តបិខេឆា សត្តប្បតិដ្ឋោ ឮដ្ឋិយា ខេចហាសក្កខេយា ស្តុខេបសចក្ចលិ ចា ឆដ្ឋត្តក្ចលិ ចា
អាកច្ឆតិៈ ស្តុខេបសចក្ចលិ អាកច្ឆខេត្តា ហិ សព្ពខេឌដ្ឋោ អាកច្ឆតិ, ឆដ្ឋត្តក្ចលិ សព្ពកគិដ្ឋោ សិក្លិតសិខេក្លា ឌយទ្ធខេបខេតាៈ សោ ក្ខាឌសខេឃាឌត៌
បរិរ៉ំ កេហត្វា សកលជម្ពុឌឹបំ អត្តុសំឃាយិត្វា បុខេរបិតរាសខេយច សកំ ទាឌធានី អាកច្ឆតិៈ

តយ្បិ អត្តាត្តយាត៌ អស្សរតត៌ ស្តុប្បជ្ជតិ, សព្ពខេសខេតា រត្តបិខេឆា កាកសឹសោ យុញ្ជខេកសោ ចលិហកស្ស ទាឌក្ចលិ អាកច្ឆតិៈ ខេសសខេយត្ត
ហត្ថិរតតសឌិសខេយចៈ

តយ្បិ អត្តាត្តយាត៌ យណិរតត៌ ស្តុប្បជ្ជតិៈ សោ ហោតិ យណិ ខេចឡុរិយោ សុគោ ជាតិយា អដ្ឋំសោ សុបរិកយ្បុកខេតា អាឃាយខេតា
ចក្កតាភិសឌិសោ, ខេចបុល្លបព្ពតា អាកច្ឆតិ, សោ ចតុរង្គសយត្តាកខេតបិ អត្ធកាខេរ រខេញ្ញា ឆជក្កខេតា ខេឃាឌត៌ ឱ្ភាសេតិ,
ឃខេស្សាកាខេសត យត្តស្សា “ឌិចា”តិ យញ្ញយាតា កយុខេត្ត បខេឃាខេជត្តិ, អត្តយខេសា គុត្តកិបិល្លិក់ ស្ថបិតាយ បស្សត្តិៈ

តយ្បិ អត្តាត្តយាត៌ ឮត្ថិរតត៌ ស្តុប្បជ្ជតិៈ បកតិអក្កុយខេហសឹ ចា ហោតិ, ស្តត្តរក្សខេតា ចា អាកច្ឆតិ យឌ្ឍរាឌក្ចលខេតា ចា,

ᩋᨲᩥᨴᩦᨥᩣᨴᩥᨨᨴᩮᩣᩈᩅᩥᩅᨩ᩠ᨩᩥᨲᩣ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩣ ᨾᩣᨶᩩᩈᩴ ᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᩋᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩣ ᨴᩥᨻ᩠ᨻᩴ ᩅᨱ᩠ᨱᩴ, ᨿᩔ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩈᩦᨲᨠᩣᩃᩮ ᩏᨱ᩠ᩉᩣᨶᩥ ᨣᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᩏᨱ᩠ᩉᨠᩣᩃᩮ ᩈᩦᨲᩣᨶᩥ, ᩈᨲᨵᩣ ᨷᩮᩣᨳᩥᨲᨲᩪᩃᨷᩥᨧᩩᨶᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨾᩩᨴᩩᩈᨾ᩠ᨹᩔᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨠᩣᨿᨲᩮᩣ ᨧᨶ᩠ᨴᨶᨣᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᩅᩣᨿᨲᩥ, ᨾᩩᨡᨲᩮᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᩃᨣᨶ᩠ᨵᩮᩣ, ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩩᨭ᩠ᨮᩣᨿᩥᨲᩣᨴᩥᩋᨶᩮᨠᨣᩩᨱᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩣ ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨

ᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᩋᨶᩩᨷᩣᨭ᩠ᨮᨿᩣᨶᩴ ᨣᩉᨷᨲᩥᩁᨲᨶᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨷᨠᨲᩥᨠᨾ᩠ᨾᨠᩁᩮᩣ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥ, ᨿᩔ ᨧᨠ᩠ᨠᩁᨲᨶᩮ ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᨾᨲ᩠ᨲᩮ ᨴᩥᨻ᩠ᨻᩴ ᨧᨠ᩠ᨡᩩ ᨷᩣᨲᩩᨽᩅᨲᩥ, ᨿᩮᨶ ᩈᨾᨶ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᨿᩮᩣᨩᨶᨾᨲ᩠ᨲᩮ ᨶᩥᨵᩥᩴ ᨷᩔᨲᩥ ᩈᩔᩣᨾᩥᨠᨾ᩠ᨷᩥ ᩋᩔᩣᨾᩥᨠᨾ᩠ᨷᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᩏᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩅᩣᩁᩮᨲᩥ "ᩋᨷ᩠ᨷᩮᩣᩔᩩᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ, ᨴᩮᩅ, ᩉᩮᩣᩉᩥ, ᩋᩉᩴ ᨲᩮ ᨵᨶᩮᨶ ᨵᨶᨠᩁᨱᩦᨿᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩦ"ᨲᩥ᪨

ᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᩋᨶᩩᨷᩣᨭ᩠ᨮᨿᩣᨶᩴ ᨷᩁᩥᨱᩣᨿᨠᩁᨲᨶᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨷᨠᨲᩥᨩᩮᨭ᩠ᨮᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨧᨠ᩠ᨠᩁᨲᨶᩮ ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᨾᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᨲᩥᩁᩮᨠᨷᨬ᩠ᨬᩣᩅᩮᨿ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᨶ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨴ᩠ᩅᩣᨴᩈᨿᩮᩣᨩᨶᩣᨿ ᨷᩁᩥᩈᩣᨿ ᨧᩮᨲᩈᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩁᩥᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨣ᩠ᨣᩉᨷᨣ᩠ᨣᩉᩈᨾᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᩏᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩅᩣᩁᩮᨲᩥ – "ᩋᨷ᩠ᨷᩮᩣᩔᩩᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ, ᨴᩮᩅ, ᩉᩮᩣᩉᩥ, ᩋᩉᩴ ᨲᩮ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᩋᨶᩩᩈᩣᩈᩥᩔᩣᨾᩦ"ᨲᩥ᪨ ᨿᩴ ᩅᩣ ᨷᨶᨬ᩠ᨬᨾ᩠ᨷᩥ ᩑᩅᩁᩪᨷᩴ ᩋᨲᩩᩃᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩁᨲᨶᩴ, ᨿᩔ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᨲᩩᩃᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩦᩁᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨣ᩠ᨥᩴ ᨠᩣᨲᩩᩴ "ᩈᨲᩴ ᩅᩣ ᩈᩉᩔᩴ ᩅᩣ ᩋᨣ᩠ᨥᨲᩥ ᨠᩮᩣᨭᩥ ᩅᩣ"ᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩑᨠᩁᨲᨶᨾ᩠ᨷᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩁᨲᨶᩮᨶ ᩈᨾᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᨿᨴᩥ ᩉᩥ ᩋᨲᩩᩃᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩁᨲᨶᩴ, ᨲᨳᩣᨣᨲᩮᩣᩅ ᩁᨲᨶᩴ᪨ ᨲᨳᩣᨣᨲᩮᩣ ᩉᩥ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᩈᩦᩃᨲᩮᩣ ᩅᩣ ᩈᨾᩣᨵᩥᨲᩮᩣ ᩅᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨴᩦᨶᩴ ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᨲᩮᩣ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᨲᩩᩃᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩦᩁᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ "ᩑᨲ᩠ᨲᨠᨣᩩᨱᩮᩣ ᩅᩣ ᩏᨷᨾᩥᨲᩣ ᩈᨾᩮᩣ ᩅᩣ ᩈᨷ᩠ᨷᨭᩥᨽᩣᨣᩮᩣ ᩅᩣ"ᨲᩥ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲᩩᩴ᪨ ᩑᩅᩴ ᩋᨲᩩᩃᨭ᩠ᨮᩮᨶᩣᨷᩥ ᨲᨳᩣᨣᨲᩈᨾᩴ ᩁᨲᨶᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ᪨

ᨲᨳᩣ ᨿᨾ᩠ᨷᩥ ᨲᩴ ᨴᩩᩃ᩠ᩃᨽᨴᩔᨶᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩁᨲᨶᩴ᪨ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩥᨴᩴ – ᨴᩩᩃ᩠ᩃᨽᨷᩣᨲᩩᨽᩣᩅᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᨧᨠ᩠ᨠᩅᨲ᩠ᨲᩦ ᨧᨠ᩠ᨠᩣᨴᩦᨶᩥ ᨧ ᨲᩔ ᩁᨲᨶᩣᨶᩥ, ᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩁᨲᨶᩮᨶ ᩈᨾᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᨿᨴᩥ ᩉᩥ ᨴᩩᩃ᩠ᩃᨽᨴᩔᨶᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩁᨲᨶᩴ, ᨲᨳᩣᨣᨲᩮᩣᩅ ᩁᨲᨶᩴ, ᨠᩩᨲᩮᩣ ᨧᨠ᩠ᨠᩅᨲ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᨶᩴ ᩁᨲᨶᨲ᩠ᨲᩴ, ᨿᩣᨶᩥ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴᨿᩮᩅ ᨠᨷ᩠ᨷᩮ ᩋᨶᩮᨠᩣᨶᩥ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨷᨶ ᩋᩈᨦ᩠ᨡᩮᨿ᩠ᨿᩮᨷᩥ ᨠᨷ᩠ᨷᩮ ᨲᨳᩣᨣᨲᩈᩩᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᨳᩣᨣᨲᩮᩣ ᩑᩅ ᨠᨴᩣᨧᩥ ᨠᩁᩉᨧᩥ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨶᨲᩮᩣ ᨴᩩᩃ᩠ᩃᨽᨴᩔᨶᩮᩣ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨧᩮᨲᩴ ᨽᨣᩅᨲᩣ ᨷᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩈᨾᨿᩮ –

"ᨴᩮᩅᨲᩣ, ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᩏᨩ᩠ᨫᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ – 'ᨴᩪᩁᩣ ᨧ ᩅᨲᨾ᩠ᩉ ᩋᩣᨣᨲᩣ ᨲᨳᩣᨣᨲᩴ ᨴᩔᨶᩣᨿ, ᨠᨴᩣᨧᩥ ᨠᩁᩉᨧᩥ ᨲᨳᩣᨣᨲᩣ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩁᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣ, ᩋᨩ᩠ᨩᩮᩅ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨷᨧ᩠ᨨᩥᨾᩮ ᨿᩣᨾᩮ ᨲᨳᩣᨣᨲᩔ ᨷᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩴ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ, ᩋᨿᨬ᩠ᨧ ᨾᩉᩮᩈᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᨷᩩᩁᨲᩮᩣ ᨮᩥᨲᩮᩣ ᩒᩅᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᨶ ᨾᨿᩴ ᩃᨽᩣᨾ ᨷᨧ᩠ᨨᩥᨾᩮ ᨠᩣᩃᩮ ᨲᨳᩣᨣᨲᩴ ᨴᩔᨶᩣᨿᩣ'"ᨲᩥ (ᨴᩦ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪒᪨᪒᪐᪐)᪨

ᩑᩅᩴ ᨴᩩᩃ᩠ᩃᨽᨴᩔᨶᨭ᩠ᨮᩮᨶᩣᨷᩥ ᨲᨳᩣᨣᨲᩈᨾᩴ ᩁᨲᨶᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ᪨

ᨲᨳᩣ ᨿᨾ᩠ᨷᩥ ᨲᩴ ᩋᨶᩮᩣᨾᩈᨲ᩠ᨲᨷᩁᩥᨽᩮᩣᨣᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩁᨲᨶᩴ᪨ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩥᨴᩴ – ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨧᨠ᩠ᨠᩅᨲ᩠ᨲᩥᩔ ᨧᨠ᩠ᨠᩁᨲᨶᩣᨴᩥ᪨ ᨲᨬ᩠ᩉᩥ ᨠᩮᩣᨭᩥᩈᨲᩈᩉᩔᨣ᩠ᨥᨶᨾ᩠ᨷᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᨠ᩠ᨡᨿᩥᨠᨷᩥᩈᩣᨧᨧᩁᨲᩮᩃ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᨾ᩠ᨷᩥ ᨧᨱ᩠ᨯᩣᩃᩅᩮᨶᨶᩮᩈᩣᨴᩁᨳᨠᩣᩁᨷᩩᨠ᩠ᨠᩩᩈᩣᨴᩦᨶᩴ ᨶᩦᨧᨠᩩᩃᩥᨠᩣᨶᩴ ᩒᨿᨠᨷᩩᩁᩥᩈᩣᨶᩴ ᩈᩩᨷᩥᨶᨶ᩠ᨲᩮᨷᩥ ᨷᩁᩥᨽᩮᩣᨣᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨶ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨲᩥ᪨ ᩏᨽᨲᩮᩣ ᩈᩩᨩᩣᨲᩔ ᨷᨶ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩔᩮᩅ ᨷᩁᩥᨷᩪᩁᩥᨲᨴᩈᩅᩥᨵᨧᨠ᩠ᨠᩅᨲ᩠ᨲᩥᩅᨲ᩠ᨲᩔ ᨷᩁᩥᨽᩮᩣᨣᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨲᩮᩣ

អនោមសត្តបរិភោគមេវ ហោតិ, តម្បិ ពុទ្ធរតនេន សមំ នត្ថិ។ យញ្ហិ អនោមសត្តបរិភោគដ្ឋេន រតនំ, តថាគតោវ រតនំ។ តថាគតោ ហិ លោកេ អនោមសត្តសម្មតានម្បិ អនុបនិស្សយសម្បន្នានំ វិបរីតទស្សនានំ បូរណកស្សបាទីនំ ឆន្នំ សត្ថារានំ អញ្ញេសញ្ច ឯវរូបានំ សុបិនន្តេបិ អបរិភោគោ, ឧបនិស្សយសម្បន្នានំ បន ចតុប្បទាយបិ គាថាយ បរិយោសានេ អរហត្តមធិគន្តុំ សមត្ថានំ និព្ពេធិកញាណទស្សនានំ ពាហិយទារុចីរិយប្បភុតីនំ អញ្ញេសញ្ច មហាកុលប្បសុតានំ មហាសាវកានំ បរិភោគោ។ តេ ហិ តំ ទស្សនានុត្តរិយសវនានុត្តរិយបារិចរិយានុត្តរិយាទីនិ សាធេន្តា យថា យថា បរិភុញ្ជន្តិ, ឯវំ អនោមសត្តបរិភោគដ្ឋេនាបិ តថាគតសមំ រតនំ នត្ថិ។

យម្បិ តំ អវិសេសតោ រតិជននដ្ឋេន រតនំ។ សេយ្យថិទំ – រញ្ញោ ចក្កវត្តិស្ស ចក្ករតនំ។ តញ្ហិ ទិស្វា រាជា ចក្កវត្តិ អត្តមនោ ហោតិ, ឯវម្បិ តំ រញ្ញោ រតិំ ជនេតិ។ បុន ចបរំ រាជា ចក្កវត្តិ វាមេន ហត្ថេន សុវណ្ណភិង្ការំ គហេត្វា ទក្ខិណេន ហត្ថេន ចក្ករតនំ អព្ភុក្កិរតិ “បវត្តតុ ភវំ ចក្ករតនំ, អភិវិជានាតុ ភវំ ចក្ករតន”ន្តិ។ តតោ ចក្ករតនំ បញ្ចង្គិកំ វិយ ទិព្វំ មធុរស្សរំ និច្ឆរន្តំ អាកាសេន បុរត្ថិមំ ទិសំ គច្ឆតិ, អន្វទេវ រាជា ចក្កវត្តិ ចក្កានុភាវេន ចតុរង្គិនិយា សេនាយ នាតិឧច្ចំ នាតិនីចំ ឧច្ចរុក្ខានំ ហេដ្ឋាភាគេន, នីចរុក្ខានំ ឧបរិភាគេន, រុក្ខេសុ បុប្ផផលបល្លវាទិបណ្ណាការំ គហេត្វា អាគតានំ ហត្ថតោ បណ្ណាការញ្ច គណ្ហន្តោ “ឯហិ ខោ មហារាជា”តិឯវមាទិនា បរមនិបច្ចការេន អាគតេ បដិរាជានោ “បាណោ ន ហន្តព្វោ”តិអាទិនា នយេន អនុសាសន្តោ គច្ឆតិ។ យត្ថ បន រាជា ឋាតុកាមោ វា ទិវាសេយ្យំ វា កប្បេតុកាមោ វា ហោតិ, តត្ថ ចក្ករតនំ អាកាសា ឱតរិត្វា ឧទកាទិសព្ពកិច្ចក្ខមេ សមេ ភូមិភាគេ អក្ខាហតំ វិយ តិដ្ឋតិ។ បុន រញ្ញោ គមនចិត្តេ ឧប្បន្នេ បុរិមនយេនេវ សទ្ទំ ករោន្តំ គច្ឆតិ, យំ សុត្វា ចតុរង្គសេនាយោធិកាបិ បរិសា អាកាសេន គច្ឆតិ។ ចក្ករតនំ អនុបុព្ពេន បុរត្ថិមំ សមុទ្ទំ អជ្ឈោគាហតិ, តស្មិំ អជ្ឈោគាហន្តេ ឧទកំ យោជនប្បមាណំ អបគន្ត្វា ភិត្តិកតំ វិយ តិដ្ឋតិ។ មហាជនោ យថាកាមំ សត្ត រតនានិ គណ្ហាតិ។ បុន រាជា សុវណ្ណភិង្ការំ គហេត្វា “ឥតោ បដ្ឋាយ មម រជ្ជ”ន្តិ ឧទកេន អព្ភុក្កិរិត្វា និវត្តតិ។ សេនា បុរតោ ហោតិ, ចក្ករតនំ បច្ឆតោ, រាជា មជ្ឈេ។ ចក្ករតនស្ស ឱសក្កិតោសក្កិតដ្ឋានំ ឧទកំ បរិបូរតិ។ ឯតេនេវ ឧបាយេន ទក្ខិណបច្ឆិមុត្តរេបិ សមុទ្ទេ គច្ឆតិ។

ឯវំ ចតុទ្ទិសំ អនុសំយាយិត្វា ចក្ករតនំ តិយោជនប្បមាណំ អាកាសំ អារោហតិ។ តត្ថ ឋិតោ រាជា ចក្ករតនានុភាវេន វិជិតំ បញ្ចសតបរិត្តទីបបដិមណ្ឌិតំ សត្តយោជនសហស្សបរិមណ្ឌលំ បុព្ពវិទេហំ, តថា អដ្ឋយោជនសហស្សបរិមណ្ឌលំ ឧត្តរកុរុំ, សត្តយោជនសហស្សបរិមណ្ឌលំយេវ អបរគោយានំ, ទសយោជនសហស្សបរិមណ្ឌលំ ជម្ពុទីបញ្ចាតិ ឯវំ ចតុមហាទីបទ្វិសហស្សបរិត្តទីបបដិមណ្ឌិតំ ឯកំ ចក្កវាឡំ សុផុល្លបុណ្ឌរីកវនំ វិយ ឱលោកេតិ។ ឯវំ ឱលោកយតោ ចស្ស អនប្បិកា រតិ ឧប្បជ្ជតិ។ ឯវម្បិ តំ ចក្ករតនំ រញ្ញោ រតិំ ជនេតិ, តម្បិ ពុទ្ធរតនេន សមំ នត្ថិ។ យញ្ហិ រតិជននដ្ឋេន រតនំ, តថាគតោវ រតនំ។ កិំ ករិស្សតិ ឯតំ ចក្ករតនំ? តថាគតោ ហិ យស្សា ទិព្វាយ រតិយា ចក្ករតនាទីហិ សព្ពេហិបិ ជនិតា ចក្កវត្តិរតិ សង្ខម្បិ កលម្បិ កលភាគម្បិ ន ឧបេតិ, តតោបិ រតិតោ ឧត្តរិតរញ្ច បណីតតរញ្ច អត្តនោ ឱវាទប្បតិករានំ អសង្ខ្យេយ្យានម្បិ ទេវមនុស្សានំ បឋមជ្ឈានរតិំ, ទុតិយតតិយចតុត្ថបញ្ចមជ្ឈានរតិំ, អាកាសានញ្ចាយតនរតិំ, វិញ្ញាណញ្ចាយតនអាកិញ្ចញ្ញាយតននេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនរតិំ, សោតាបត្តិមគ្គរតិំ, សោតាបត្តិផលរតិំ, សកទាគាមិអនាគាមិអរហត្តមគ្គផលរតិញ្ច ជនេតិ។ ឯវំ រតិជននដ្ឋេនាបិ តថាគតសមំ រតនំ

ᨶᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ᪨

ᩋᨸᩥᨧ ᩁᨲᨶᩴ ᨶᩣᨾᩮᨲᩴ ᨴᩩᩅᩥᨵᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩈᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨠᩴ ᩋᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨠᨬ᩠ᨧ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨠᩴ ᨧᨠ᩠ᨠᩁᨲᨶᩴ ᨾᨱᩥᩁᨲᨶᩴ, ᨿᩴ ᩅᩣ ᨸᨶᨬ᩠ᨬᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨶᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᨻᨴ᩠ᨵᩴ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩁᨩᨲᩣᨴᩥ, ᩈᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨠᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᩁᨲᨶᩣᨴᩥ ᨸᩁᩥᨱᩣᨿᨠᩁᨲᨶᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩴ, ᨿᩴ ᩅᩣ ᨸᨶᨬ᩠ᨬᨾ᩠ᨸᩥ ᩑᩅᩁᩪᨸᩴ ᩍᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᨻᨴ᩠ᨵᩴ᪨ ᩑᩅᩴ ᨴᩩᩅᩥᨵᩮ ᨧᩮᨲ᩠ᨳ ᩈᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨠᩁᨲᨶᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᨾᨠ᩠ᨡᩣᨿᨲᩥ᪨ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨠᩴ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩁᨩᨲᨾᨱᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩣᨴᩥᩁᨲᨶᩴ, ᩈᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨠᩣᨶᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᩁᨲᨶᩣᨴᩦᨶᩴ ᩋᩃᨦ᩠ᨠᩣᩁᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩏᨸᨶᩦᨿᨲᩥ᪨

ᩈᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨠᩁᨲᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᨴᩩᩅᩥᨵᩴ ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᨣᨲᩁᨲᨶᩴ, ᨾᨶᩩᩔᩁᨲᨶᨬ᩠ᨧ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨾᨶᩩᩔᩁᨲᨶᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᨾᨠ᩠ᨡᩣᨿᨲᩥ᪨ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᨣᨲᩁᨲᨶᩴ ᨾᨶᩩᩔᩁᨲᨶᩔ ᩒᨸᩅᨿ᩠ᩉᩴᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨾᨶᩩᩔᩁᨲᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᨴᩩᩅᩥᨵᩴ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᩁᨲᨶᩴ, ᨸᩩᩁᩥᩈᩁᨲᨶᨬ᩠ᨧ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᩩᩁᩥᩈᩁᨲᨶᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᨾᨠ᩠ᨡᩣᨿᨲᩥ᪨ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᩁᨲᨶᩴ ᨸᩩᩁᩥᩈᩁᨲᨶᩔ ᨸᩁᩥᨧᩣᩁᩥᨠᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨ ᨸᩩᩁᩥᩈᩁᨲᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᨴᩩᩅᩥᨵᩴ ᩋᨣᩣᩁᩥᨠᩁᨲᨶᩴ, ᩋᨶᨣᩣᩁᩥᨠᩁᨲᨶᨬ᩠ᨧ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨶᨣᩣᩁᩥᨠᩁᨲᨶᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᨾᨠ᩠ᨡᩣᨿᨲᩥ᪨ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨣᩣᩁᩥᨠᩁᨲᨶᩮᩈᩩ ᩋᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨧᨠ᩠ᨠᩅᨲ᩠ᨲᩦᨸᩥ ᩈᩦᩃᩣᨴᩥᨣᩩᨱᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨶᨣᩣᩁᩥᨠᩁᨲᨶᩴ ᨸᨬ᩠ᨧᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᨶ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨿᩥᩁᩩᨸᩣᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨧ ᨴᩥᨻ᩠ᨻᨾᩣᨶᩩᩈᩥᨠᩣ ᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᨸᩣᨸᩩᨱᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨸᩣᨸᩩᨱᩣᨲᩥ᪨

ᩑᩅᩴ ᩋᨶᨣᩣᩁᩥᨠᩁᨲᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᨴᩩᩅᩥᨵᩴ – ᩋᩁᩥᨿᨸᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᩅᩈᩮᨶ᪨ ᩋᩁᩥᨿᩁᨲᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᨴᩩᩅᩥᨵᩴ ᩈᩮᨠ᩠ᨡᩣᩈᩮᨠ᩠ᨡᩅᩈᩮᨶ᪨ ᩋᩈᩮᨠ᩠ᨡᩁᨲᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᨴᩩᩅᩥᨵᩴ ᩈᩩᨠ᩠ᨡᩅᩥᨸᩔᨠᩈᨾᨳᨿᩣᨶᩥᨠᩅᩈᩮᨶ, ᩈᨾᨳᨿᩣᨶᩥᨠᩁᨲᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᨴᩩᩅᩥᨵᩴ ᩈᩣᩅᨠᨸᩣᩁᨾᩥᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩴ, ᩋᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩣᩅᨠᨸᩣᩁᨾᩥᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᨾᨠ᩠ᨡᩣᨿᨲᩥ᪨ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? ᨣᩩᨱᨾᩉᨶ᩠ᨲᨲᩣᨿ᪨ ᩈᩣᩅᨠᨸᩣᩁᨾᩥᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩁᨲᨶᨲᩮᩣᨸᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᩁᨲᨶᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᨾᨠ᩠ᨡᩣᨿᨲᩥ᪨ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? ᨣᩩᨱᨾᩉᨶ᩠ᨲᨲᩣᨿ᪨ ᩈᩣᩁᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲᨾᩮᩣᨣ᩠ᨣᩃ᩠ᩃᩣᨶᩈᨴᩥᩈᩣᨸᩥ ᩉᩥ ᩋᨶᩮᨠᩈᨲᩣ ᩈᩣᩅᨠᩣ ᩑᨠᩔ ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᨣᩩᨱᩣᨶᩴ ᩈᨲᨽᩣᨣᨾ᩠ᨸᩥ ᨶ ᩏᨸᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᩁᨲᨶᨲᩮᩣᨸᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩁᨲᨶᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᨾᨠ᩠ᨡᩣᨿᨲᩥ᪨ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? ᨣᩩᨱᨾᩉᨶ᩠ᨲᨲᩣᨿ᪨ ᩈᨠᩃᨾ᩠ᨸᩥ ᩉᩥ ᨩᨾ᩠ᨻᩩᨴᩦᨸᩴ ᨸᩪᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩃ᩠ᩃᨦ᩠ᨠᩮᨶ ᨸᩃ᩠ᩃᨦ᩠ᨠᩴ ᨥᨭᩮᨶ᩠ᨲᩣ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣ ᩑᨠᩔ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᨣᩩᨱᩣᨶᩴ ᨶᩮᩅ ᩈᨦ᩠ᨡᩴ ᨶ ᨠᩃᩴ ᨶ ᨠᩃᨽᩣᨣᩴ ᩏᨸᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨧᩮᨲᩴ ᨽᨣᩅᨲᩣ – “ᨿᩣᩅᨲᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨸᨴᩣ ᩅᩣ... ᨸᩮ... ᨲᨳᩣᨣᨲᩮᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᨾᨠ᩠ᨡᩣᨿᨲᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ (ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪅᪨᪁᪃᪉; ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪄᪨᪃᪄; ᪅᪨᪃᪂; ᩍᨲᩥᩅᩩ᪨ ᪉᪀)᪨ ᩑᩅᩴ ᨠᩮᨶᨧᩥᨸᩥ ᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩮᨶ ᨲᨳᩣᨣᨲᩈᨾᩴ ᩁᨲᨶᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ ᨽᨣᩅᩣ “ᨶ ᨶᩮᩣ ᩈᨾᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨲᨳᩣᨣᨲᩮᨶᩣ”ᨲᩥ᪨

ᩑᩅᩴ ᨽᨣᩅᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩁᨲᨶᩔ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩉᩥ ᩁᨲᨶᩮᩉᩥ ᩋᩈᨾᨲᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩩᨸᨴ᩠ᨴᩅᩅᩪᨸᩈᨾᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨶᩮᩅ ᨩᩣᨲᩥᩴ ᨶ ᨣᩮᩣᨲ᩠ᨲᩴ ᨶ ᨠᩮᩣᩃᨸᩩᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ ᨶ ᩅᨱ᩠ᨱᨸᩮᩣᨠ᩠ᨡᩁᨲᩣᨴᩥᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ, ᩋᨸᩥᨧ ᨡᩮᩣ ᩋᩅᩦᨧᩥᨾᩩᨸᩣᨴᩣᨿ ᨽᩅᨣ᩠ᨣᨸᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩮ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᩈᩦᩃᩈᨾᩣᨵᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩣᨴᩦᩉᩥ ᨣᩩᨱᩮᩉᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩁᨲᨶᩔ ᩋᩈᨴᩥᩈᨽᩣᩅᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩈᨧ᩠ᨧᩅᨧᨶᩴ ᨸᨿᩩᨬ᩠ᨩᨲᩥ “ᩍᨴᨾ᩠ᨸᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮ ᩁᨲᨶᩴ ᨸᨱᩦᨲᩴ, ᩑᨲᩮᨶ ᩈᨧ᩠ᨧᩮᨶ ᩈᩩᩅᨲ᩠ᨳᩥ ᩉᩮᩣᨲᩩ”ᨲᩥ᪨

ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᩍᨴᨾ᩠ᨸᩥ ᩍᨵ ᩅᩣ ᩉᩩᩁᩴ ᩅᩣ ᩈᨣ᩠ᨣᩮᩈᩩ ᩅᩣ ᨿᩴᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᩅᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩣ ᩁᨲᨶᩴ ᩅᩣ, ᨲᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨲᩮᩉᩥ ᨲᩮᩉᩥ ᨣᩩᨱᩮᩉᩥ ᩋᩈᨾᨲ᩠ᨲᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩁᨲᨶᩴ ᨸᨱᩦᨲᩴ᪨ ᨿᨴᩥ ᩑᨲᩴ ᩈᨧ᩠ᨧᩴ, ᩑᨲᩮᨶ ᩈᨧ᩠ᨧᩮᨶ ᩍᨾᩮᩈᩴ ᨸᩣᨱᩦᨶᩴ ᩈᩮᩣᨲ᩠ᨳᩥ ᩉᩮᩣᨲᩩ, ᩈᩮᩣᨽᨶᨲᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩩ, ᩋᩁᩮᩣᨣᨲᩣ ᨶᩥᩁᩩᨸᨴ᩠ᨴᩅᨲᩣᨲᩥ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ ᨿᨳᩣ “ᨧᨠ᩠ᨡᩩ ᨡᩮᩣ, ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᩈᩩᨬ᩠ᨬᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩥᨿᩮᨶ ᩅᩣ”ᨲᩥᩑᩅᨾᩣᨴᩦᩈᩩ (ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪄᪨᪘᪕) ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩮᨶ ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩥᨿᨽᩣᩅᩮᨶ ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᩍᨲᩁᨳᩣ ᩉᩥ ᨧᨠ᩠ᨡᩩ ᩋᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩥᨿᩴ ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥᩅᩥᨴ᩠ᨵᨾᩮᩅ ᩈᩥᨿᩣ. ᩑᩅᩴ ᩁᨲᨶᩴ ᨸᨱᩦᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩁᨲᨶᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨱᩦᨲᩴ, ᩁᨲᨶᨠᩣᩁᩮᩅᩣ ᨸᨱᩦᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᨿᨾᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ. ᩍᨲᩁᨳᩣ ᩉᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨶᩮᩅ ᩁᨲᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᩔᩮᨿ᩠ᨿ. ᨶ ᩉᩥ ᨿᨲ᩠ᨳ ᩁᨲᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᩴ ᩁᨲᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᩔᨲᩥ. ᨿᨲ᩠ᨳ ᨸᨶ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩦᨠᨲᩣᨴᩥᩋᨲ᩠ᨳᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩴ ᨿᩮᨶ ᩅᩣ ᨲᩮᨶ ᩅᩣ ᩅᩥᨵᩥᨶᩣ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩣᨠᩣᩁᩴ ᩁᨲᨶᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩴ ᩁᨲᨶᨲ᩠ᨲᩩᨸᩣᨴᩣᨿ ᩁᨲᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨸᩦᨿᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩔ ᩁᨲᨶᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨲᩣᨿ ᩁᨲᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᩔᨲᩥ. ᩋᨳ ᩅᩣ ᩍᨴᨾ᩠ᨸᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮ ᩁᨲᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨾᩥᨶᩣᨸᩥ ᨠᩣᩁᨱᩮᨶ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣᩅ ᩁᨲᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ. ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᨧ ᨽᨣᩅᨲᩣ ᩍᨾᩣᨿ ᨣᩣᨳᩣᨿ ᩁᩣᨩᨣᩉᩔ ᩈᩮᩣᨲ᩠ᨳᩥ ᨩᩣᨲᩣ, ᨽᨿᩴ ᩅᩪᨸᩈᨶ᩠ᨲᩴ. ᩍᨾᩥᩔᩣ ᨣᩣᨳᩣᨿ ᩌᨱᩣ ᨠᩮᩣᨭᩥᩈᨲᩈᩉᩔᨧᨠ᩠ᨠᩅᩣᩊᩮᩈᩩ ᩋᨾᨶᩩᩔᩮᩉᩥ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩣᨲᩥ.

᪑᪒᪗. ᩑᩅᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨣᩩᨱᩮᨶ ᩈᨧ᩠ᨧᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨣᩩᨱᩮᨶ ᩅᨲ᩠ᨲᩩᨾᩣᩁᨴ᩠ᨵᩮᩣ “ᨡᨿᩴ ᩅᩥᩁᩣᨣ”ᨶ᩠ᨲᩥ. ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨿ ᩁᩣᨣᩣᨴᨿᩮᩣ ᨡᩦᨱᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩦᨱᩣ, ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩣ ᨲᩴ ᨲᩮᩈᩴ ᩋᨶᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᨶᩥᩁᩮᩣᨵᨠ᩠ᨡᨿᨾᨲ᩠ᨲᩴ, ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨧ ᨲᩴ ᩁᩣᨣᩣᨴᩥᩅᩥᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨾ᩠ᨸᨿᩮᩣᨣᨲᩮᩣ ᨧ ᩌᩁᨾ᩠ᨾᨱᨲᩮᩣ ᨧ, ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᨲᩮ ᩁᩣᨣᩣᨴᨿᩮᩣ ᩋᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᩁᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨣᨲᩣ ᩅᩥᨴ᩠ᨵᩈ᩠ᨲᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ “ᨡᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ “ᩅᩥᩁᩣᨣ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ. ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᨶᩔ ᨶ ᩏᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩥ, ᨶ ᩅᨿᩮᩣ ᨶ ᨮᩥᨲᩔ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩴ ᨶ ᨩᩣᨿᨲᩥ ᨶ ᨩᩦᨿᨲᩥ ᨶ ᨾᩦᨿᨲᩦᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨾᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᩏᨲ᩠ᨲᨾᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩋᨲᨸ᩠ᨸᨠᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᨧ ᨸᨱᩦᨲᨶ᩠ᨲᩥ. ᨿᨴᨩ᩠ᨫᨣᩣᨲᩥ ᨿᩴ ᩋᨩ᩠ᨫᨣᩣ ᩅᩥᨶ᩠ᨴᩥ, ᨸᨭᩥᩃᨽᩥ, ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨬᩣᨱᨻᩃᩮᨶ ᩈᨧ᩠ᨨᩣᨠᩣᩈᩥ. ᩈᨠ᩠ᨿᨾᩩᨶᩦᨲᩥ ᩈᨠ᩠ᨿᨠᩩᩃᨸ᩠ᨸᩈᩩᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨠ᩠ᨿᩮᩣ, ᨾᩮᩣᨶᩮᨿ᩠ᨿᨵᨾ᩠ᨾᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨾᩩᨶᩥ, ᩈᨠ᩠ᨿᩮᩣ ᨧ ᩈᩮᩣ ᨾᩩᨶᩥ ᨧᩣᨲᩥ ᩈᨠ᩠ᨿᨾᩩᨶᩥ. ᩈᨾᩣᩉᩥᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᩈᨾᩣᨵᩥᨶᩣ ᩈᨾᩣᩉᩥᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ. ᨶ ᨲᩮᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᩈᨾᨲ᩠ᨳᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩦᨲᩥ ᨲᩮᨶ ᨡᨿᩣᨴᩥᨶᩣᨾᨠᩮᨶ ᩈᨠ᩠ᨿᨾᩩᨶᩥᨶᩣ ᩋᨵᩥᨣᨲᩮᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᩈᨾᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᨩᩣᨲᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ. ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩮᨸᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᨿᩣᩅᨲᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩈᨦ᩠ᨡᨲᩣ ᩅᩣ ᩋᩈᨦ᩠ᨡᨲᩣ ᩅᩣ, ᩅᩥᩁᩣᨣᩮᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᨾᨠ᩠ᨡᩣᨿᨲᩦ”ᨲᩥᩌᨴᩥ (ᩋ. ᨶᩥ. ᪓.᪒᪓; ᩍᨲᩥᩅᩩ. ᪙᪐).

ᩑᩅᩴ ᨽᨣᩅᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨵᨾ᩠ᨾᩔ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩉᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩉᩥ ᩋᩈᨾᨲᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩏᨸᨴ᩠ᨴᩅᩪᨸᩈᨾᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨡᨿᩅᩥᩁᩣᨣᩣᨾᨲᨸᨱᩦᨲᨲᩣᨣᩩᨱᩮᩉᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨵᨾ᩠ᨾᩁᨲᨶᩔ ᩋᩈᨴᩥᩈᨽᩣᩅᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩈᨧ᩠ᨧᩅᨧᨶᩴ ᨸᨿᩩᨬ᩠ᨩᨲᩥ “ᩍᨴᨾ᩠ᨸᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᩁᨲᨶᩴ ᨸᨱᩦᨲᩴ ᩑᨲᩮᨶ ᩈᨧ᩠ᨧᩮᨶ ᩈᩩᩅᨲ᩠ᨳᩥ ᩉᩮᩣᨲᩩ”ᨲᩥ. ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨸᩩᩁᩥᨾᨣᩣᨳᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ. ᩍᨾᩥᩔᩣᨸᩥ ᨣᩣᨳᩣᨿ ᩌᨱᩣ ᨠᩮᩣᨭᩥᩈᨲᩈᩉᩔᨧᨠ᩠ᨠᩅᩣᩊᩮᩈᩩ ᩋᨾᨶᩩᩔᩮᩉᩥ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩣᨲᩥ.

᪑᪒᪘. ᩑᩅᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨣᩩᨱᩮᨶ ᩈᨧ᩠ᨧᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨾᨣ᩠ᨣᨣᩩᨱᩮᨶ ᩅᨲ᩠ᨲᩩᨾᩣᩁᨴ᩠ᨵᩮᩣ “ᨿᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩈᩮᨭ᩠ᨮᩮᩣ”ᨲᩥ. ᨲᨲ᩠ᨳ “ᨻᩩᨩ᩠ᨫᩥᨲᩣ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩦ”ᨲᩥᩌᨴᩥᨶᩣ (ᨾᩉᩣᨶᩥ. ᪑᪙᪒; ᨧᩪᩊᨶᩥ. ᨸᩣᩁᩣᨿᨶᨲ᩠ᨳᩩᨲᩥᨣᩣᨳᩣᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈ ᪙᪗; ᨸᨭᩥ. ᨾ. ᪑.᪑᪖᪒) ᨶᨿᩮᨶ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ, ᩏᨲ᩠ᨲᨾᩮᩣ ᨸᩈᩴᩈᨶᩦᨿᩮᩣ ᨧᩣᨲᩥ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩮᩣ, ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨧ ᩈᩮᩣ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᨧᩣᨲᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩈᩮᨭ᩠ᨮᩮᩣ. ᩋᨶᩩᨻᩩᨴ᩠ᨵᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩮᩈᩩ ᩅᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩈᩩ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩮᩣᨲᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩈᩮᨭ᩠ᨮᩮᩣ. ᩈᩮᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩈᩮᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᨿᩴ ᨸᩁᩥᩅᨱ᩠ᨱᨿᩦ, “ᩋᨭ᩠ᨮᨦ᩠ᨣᩥᨠᩮᩣ ᨧ ᨾᨣ᩠ᨣᩣᨶᩴ, ᨡᩮᨾᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ”ᨲᩥ (ᨾ. ᨶᩥ. ᪒.᪒᪑᪕) ᨧ “ᩋᩁᩥᨿᩴ ᩅᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾᩣᨵᩥᩴ ᨴᩮᩈᩮᩔᩣᨾᩥ ᩈᩏᨸᨶᩥᩈᩴ ᩈᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨾ. ᨶᩥ. ᪓.᪑᪓᪖) ᨧ ᩑᩅᨾᩣᨴᩥᨶᩣ ᨶᨿᩮᨶ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᩈᩴᩈᩥ ᨸᨠᩣᩈᨿᩥ. ᩈᩩᨧᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩥᩃᩮᩈᨾᩃᩈᨾᩩᨧ᩠ᨨᩮᨴᨠᩁᨱᨲᩮᩣ ᩋᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩅᩮᩣᨴᩣᨶᩴ. ᩈᨾᩣᨵᩥᨾᩣᨶᨶ᩠ᨲᩁᩥᨠᨬ᩠ᨬᨾᩣᩉᩪᨲᩥ ᨿᨬ᩠ᨧ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᩈᨾᨶᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᨶᩥᨿᨾᩮᨶᩮᩅ ᨹᩃᨴᩣᨿᨠᨲ᩠ᨲᩣ “ᩌᨶᨶ᩠ᨲᩁᩥᨠᩈᨾᩣᨵᩦ”ᨲᩥ ᩌᩉᩩ. ᨶ ᩉᩥ ᨾᨣ᩠ᨣᩈᨾᩣᨵᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮ ᨲᩔ ᨹᩃᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨶᩥᩈᩮᨵᨠᩮᩣ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᨿᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ. ᨿᨳᩣᩉ –

“អយញ្ច បុគ្គលោ សោតាបត្តិផលសច្ឆិកិរិយាយ បដិបន្នោ អស្ស, កប្បស្ស ច ឧឌ្ឌយ្ហនវេលា អស្ស, នេវ តាវ កប្បោ ឧឌ្ឌយ្ហេយ្យ, យាវាយំ បុគ្គលោ ន សោតាបត្តិផលំ សច្ឆិករោតិ, អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ ឋិតកប្បី។ សព្ពេបិ មគ្គសមង្គិនោ បុគ្គលា ឋិតកប្បិនោ”តិ (បុ. ប. ១៧)។

សមាធិនា តេន សមោ ន វិជ្ជតីតិ តេន ពុទ្ធសេដ្ឋបរិវណ្ណិតេន សុចិនា អានន្តរិកសមាធិនា សមោ រូបាវចរសមាធិ វា អរូបាវចរសមាធិ វា កោចិ ន វិជ្ជតិ។ កស្មា? តេសំ ភាវិតត្តា តត្ថ តត្ថ ព្រហ្មលោកេ ឧប្បន្នស្សាបិ បុន និរយាទីសុ ឧប្បត្តិសម្ភវតោ, ឥមស្ស ច អរហត្តសមាធិស្ស ភាវិតត្តា អរិយបុគ្គលស្ស សព្ពុប្បត្តិសមុគ្ឃាតសម្ភវតោ។ តស្មា សុត្តន្តេបិ វុត្តំ “យាវតា, ភិក្ខវេ, ធម្មា សង្ខតា, អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ តេសំ អគ្គមក្ខាយតី”តិអាទិ (អ. និ. ៤.៣៤; ឥតិវុ. ៩០)។

ឯវំ ភគវា អានន្តរិកសមាធិស្ស អញ្ញេហិ សមាធីហិ អសមតំ វត្វា ឥទានិ បុរិមនយេនេវ មគ្គធម្មរតនស្ស អសទិសភាវំ និស្សាយ សច្ចវចនំ បយុញ្ជតិ “ឥទម្បិ ធម្មេ…បេ… ហោតុ”តិ។ តស្សត្ថោ បុព្ពេ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្ពោ។ ឥមិស្សាបិ គាថាយ អាណា កោដិសតសហស្សចក្កវាឡេសុ អមនុស្សេហិ បដិគ្គហិតាតិ។

១១៩។ ឯវំ មគ្គធម្មវសេនាបិ សច្ចំ វត្វា ឥទានិ សង្ឃវសេនាបិ វត្តុមារទ្ធោ “យេ បុគ្គលា”តិ។ តត្ថ យេតិ អនិយមេត្វា ឧទ្ទេសោ។ បុគ្គលាតិ សត្តា។ អដ្ឋាតិ តេសំ គណនបរិច្ឆេទោ។ តេ ហិ ចត្តារោ ច បដិបន្នា ចត្តារោ ច ផលេ ឋិតាតិ អដ្ឋ ហោន្តិ។ សតំ បសត្ថាតិ សប្បុរិសេហិ ពុទ្ធបច្ចេកពុទ្ធសាវកេហិ អញ្ញេហិ ច ទេវមនុស្សេហិ បសត្ថា។ កស្មា? សហជាតសីលាទិគុណយោគា។ តេសញ្ហិ ចម្បកវកុលកុសុមាទីនំ សហជាតវណ្ណគន្ធាទយោ វិយ សហជាតសីលសមាធិអាទយោ គុណា។ តេន តេ វណ្ណគន្ធាទិសម្បន្នានិ វិយ បុប្ផានិ ទេវមនុស្សានំ សតំ បិយា មនាបា បសំសនីយា ច ហោន្តិ។ តេន វុត្តំ “យេ បុគ្គលា អដ្ឋ សតំ បសត្ថា”តិ។

អថ វា យេតិ អនិយមេត្វា ឧទ្ទេសោ។ បុគ្គលាតិ សត្តា។ អដ្ឋ សតន្តិ តេសំ គណនបរិច្ឆេទោ។ តេ ហិ ឯកពីជី កោលំកោលោ សត្តក្ខត្តុបរមោតិ តយោ សោតាបន្នា, កាមរូបារូបភវេសុ អធិគតផលា តយោ សកទាគាមិនោ, តេ សព្ពេបិ ចតុន្នំ បដិបទានំ វសេន ចតុវីសតិ, អន្តរាបរិនិព្ពាយី, ឧបហច្ចបរិនិព្ពាយី, សសង្ខារបរិនិព្ពាយី, អសង្ខារបរិនិព្ពាយី, ឧទ្ធំសោតោ អកនិដ្ឋគាមីតិ, អវិហេសុ បញ្ច, តថា អតប្បសុទស្សសុទស្សីសុ។ អកនិដ្ឋេសុ បន ឧទ្ធំសោតវជ្ជា ចត្តារោតិ ចតុវីសតិ អនាគាមិនោ, សុក្ខវិបស្សកោ សមថយានិកោតិ ទ្វេ អរហន្តោ, ចត្តារោ មគ្គដ្ឋាតិ ចតុបញ្ញាស។ តេ សព្ពេបិ សទ្ធាធុរបញ្ញាធុរានំ វសេន ទិគុណា ហុត្វា អដ្ឋសតំ ហោន្តិ។ សេសំ វុត្តនយមេវ។

ចត្តារិ ឯតានិ យុគានិ ហោន្តីតិ តេ សព្ពេបិ អដ្ឋ វា អដ្ឋសតំ វាតិ វិត្ថារវសេន ឧទ្ទិដ្ឋបុគ្គលា, សង្ខេបវសេន សោតាបត្តិមគ្គដ្ឋោ ផលដ្ឋោតិ ឯកំ យុគំ, ឯវំ យាវ អរហត្តមគ្គដ្ឋោ ផលដ្ឋោតិ ឯកំ យុគន្តិ ចត្តារិ យុគានិ ហោន្តិ។ តេ ទក្ខិណេយ្យាតិ ឯត្ថ តេតិ បុព្ពេ

អតិឃរយត្វា វុឌ្ឍិដ្ឋានំ តិឃរយត្វា តិរដ្ឋរសា៑ រឃ បុក្កលិ ចិត្វារចរសត អដ្ឋ ចា អដ្ឋសតំ ចា, សរន្លបចរសត ចត្តារិ ឃុកានិ រហាត្តីតិ ចុត្តា, សរន្តាបិ រត ឥក្លិលំ អរហត្តីតិ ឥក្លិរលាឃ្យា៑ ឥក្លិលា តាយ កយុគ្នា កយុចិបិកគ្នា សង្គហិត្វា "ឲស រយ ព្តាគំ រចន្ជកយុំ ចា ឌស្សរូបសតិកំ ចា កទិស្សតី"តិ ឲចយាឌីតិ អតរបក្លិត្វា ឌីឃយារតា រឥឃ្យឆរយុា, តំ អរហត្តិ តាយ សីលិឌិក្យលាឃុត្តា បុក្កលិ៑ ព្តារយ ច តាឌិសា, រតត ចុត្តិ រត "ឥក្លិរលាឃ្យា"តិ៑

សុកតស្ស សាចកាតិ ភកចា រសាភរតត កយរតត ឃុត្តត្វា, រសាភតគ្នា ឆាតំ កតត្វា, សុដ្ឋ ច កតត្វា សុដ្ឋ ឲច ច កឥត្វា សុករតា, តស្ស សុកតស្ស៑ សរន្តាបិ រត ចចតំ សុលាត្តីតិ សាចកា៑ កាយគ្នា អរន្តាបិ សុលាត្តិ, ត បត សុត្វា កត្តន្តាកិគ្នំ កររទាត្តិ៑ ព្តារយ បត សុត្វា កត្តន្តំ ឆយុាតុឆយុបដិបត្តិំ កត្វា យក្កុចលិតិ បត្តា, តស្មា "សាចកា"តិ ចុគ្នត្តិ៑ ឲរតសុ ឌិត្តានិ យហបុ្យលិតីតិ ឲរតសុ សុកតសាចរកសុ អប្យកាតិបិ ឌាតាតិ ឌិត្តានិ បដិក្កាហករតា ឥក្លិលាចិសុទ្ធិកាចំ វុបកតត្វា យហបុ្យលិតិ រហាត្តិ៑ តស្មា សុត្តត្តររបិ ចុត្តំ –

"ឃាចតា, ភិក្ខចេ, សង្ឃា ចា កណា ចា, តថាកតសាចកសង្ឃោ រតសំ អក្កុយក្ខាឃតិ, ឃឌិទំ ចត្តារិ បុរិសឃុកានិ អដ្ឋ បុរិសបុក្កលិ, ឲស ភកចរតា សាចកសង្ឃោ...រប... អក្កោ ចិបិរកា រហាតី"តិ (អ៑ តិ៑ ៤.៣៤; ឥ៑៩១; ព្តាតិចុ៑ ៩០)៑

ឲចំ ភកចា សរន្តាសម្បិ យក្កដ្ឋចលដ្ឋានំ ចរសត សង្ឃរតនស្ស ក្យលំ ចត្វា ព្តាឌានិ តរយច ក្យលំ តិស្សាយ សគ្នចចតំ បឃុន្ជាតិ "ព្តាឥយ្បិ សង្ឃេ"តិ៑ តស្សត្ថោ បុរន្តា ចុត្តតយរតច ចេឌិតរន្តា៑ ព្តាយិស្សាបិ កាឆាយ អាលា រកាឌិសតសហស្សចក្កចាឡឲសុ អយតុស្សហិ បដិក្កហិតាតិ៑

១៩០៑ ឲចំ យក្កដ្ឋចលដ្ឋានំ ចរសត សង្ឃក្កុណត សគ្នំ ចត្វា ព្តាឌានិ តរតា ឲកគ្និឃានំ ចលសយាបត្តិសុលយតុកចត្តានំ ពិលាសចបុក្កលិតំរយច ក្យរលាត ចត្តុយាររន្តា "រឃ សុប្យឃុត្តា"តិ៑ តត្ថ រឃតិ អតិឃយិតុរន្តសចចតំ៑ សុប្យឃុត្តាតិ សុដ្ឋ បឃុត្តា, អរតកចិហិតំ អរតសតំ បហាយ សុដ្ឋាឌិចិតំ តិស្សាយ ចិបស្សតាឃ អត្តានំ បឃុន្ជិតុយាររន្តាតិ អរត្ថោ៑ អថ ចា សុប្យឃុត្តាតិ បរិសុទ្ធកាឃចចីបរយាកសមន្តាកតា៑ រតត រតសំ សីលក្ខន្ធំ ឥរស្សតិ៑ យតសា ឥឡរហតាតិ ឥឡរហត យតសា, ទិរសយាឌិឃុរត្តត រចតសាតិ អរត្ថោ៑ រតត រតសំ សយាឌិក្ខន្ធំ ឥរស្សតិ៑ តិក្កាមិរតាតិ ការរឃ ច ឌីចិរត ច អតរបក្ខា ហុត្វា បន្ញាធុររត ចីរិររឃត សព្វកិរលរសហិ កតតិក្កមតា៑ រតត រតសំ ចីរិយសម្បន្តំ បន្ញាក្ខន្ធំ ឥរស្សតិ៑

រកាតមសាសតយីតិ រកាត្តររតា រកាតមស្ស តថាកតស្សច សាសតយ្បិរតត ព្តារតា ឆាហិន្ទ្ឋា តាតប្យការយ្បិ អយរតបិ កររទាត្តានំ សុប្យរយាកាឌិក្យលាភាចរតា កិរលរសហិ តិក្កមតាភាចំ ឌីរបតិ៑ រតតិ បុរន្តា វុឌ្ឍិដ្ឋានំ តិរដ្ឋសចចតំ៑ បត្តិបត្តាតិ ឲត្ថ បត្តព្វាតិ បត្តិ, បត្តព្វា តាយ បត្តំ អរហា, ឃំ បត្វា អច្ចត្តរយាកក្ខិមិរតា រហាត្តិ, អរហត្តចលស្សតំ អធិចចតំ, តំ បត្តិ បត្តាតិ បត្តិបត្តា៑ អយតត្តិ តិព្វាតំ៑ ចិកឃ្យាតិ អាររយុលចរសត ចិកាហិត្វា៑ លទ្ធាតិ លភិត្វា៑ មុធាតិ អព្យរឃត កាកណិកយត្តម្បិ ព្យយំ អកត្វា៑ តិព្វុតិត្តិ បដិប្បស្សទ្ធកិរលសឥរថំ ចលសយាបត្តិ៑ ភុន្ជមាតាតាតិ អតុកចមាតា៑ កិំ ចុត្តំ រហាតិ? រឃ ព្តាយស្មិ រកាតមសាសតយិ្បសីលសម្បន្នត្តា

សម្បយុត្តា, សមាធិសម្បយុត្តា មនសា ទឡ្ហេន, បញ្ញាសម្បយុត្តា និក្កាមិនោ, តេ ឥមាយ សម្មាបដិបទាយ អមតំ វិគយ្ហ មុធា លទ្ធា ផលសមាបត្តិសញ្ញិតំ និព្វុតឹ ភុញ្ជមានា បត្តិបត្តា នាម ហោន្តីតិ។

ឯវំ ភគវា ផលសមាបត្តិសុខមនុភវន្តានំ ខីណាសវបុគ្គលានំ វសេន សង្ឃរតនស្ស គុណំ វត្វា ឥទានិ តមេវ គុណំ និស្សាយ សច្ចវចនំ បយុញ្ជតិ “ឥទម្បិ សង្ឃេ”តិ។ តស្សត្ថោ បុព្វេ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្វោ។ ឥមិស្សាបិ គាថាយ អាណា កោដិសតសហស្សចក្កវាឡេសុ អមនុស្សេហិ បដិគ្គហិតាតិ។

១១០។ ឯវំ ខីណាសវបុគ្គលានំ គុណេន សង្ឃាធិដ្ឋានំ សច្ចំ វត្វា ឥទានិ ពហុជនបច្ចក្ខេន សោតាបន្នស្សេវ គុណេន វត្តុមារទ្ធោ “យថិន្ទខីលោ”តិ។ តត្ថ យថាតិ ឧបមាវចនំ។ ឥន្ទខីលោតិ នគរទ្វារនិវារណត្ថំ ឧម្មារព្ភន្តរេ អដ្ឋ វា ទស វា ហត្ថេ បថវិំ ខណិត្វា អាកោដិតស្ស សារទារុមយថម្ភស្សេតំ អធិវចនំ។ បថវិន្តិ ភូមិំ។ សិតោតិ អន្តោ បវិសិត្វា និស្សិតោ។ សិយាតិ ភវេយ្យ។ ចតុព្ភិ វាតេហីតិ ចតូហិ ទិសាហិ អាគតវាតេហិ។ អសម្បកម្បិយោតិ កម្បេតុំ វា ចាលេតុំ វា អសក្កុណេយ្យោ។ តថូបមន្តិ តថាវិធំ។ សប្បុរិសន្តិ ឧត្តមបុរិសំ។ វទាមីតិ កថេមិ។ យោ អរិយសច្ចានិ អវេច្ច បស្សតីតិ យោ ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ បញ្ញាយ អជ្ឈោគាហេត្វា បស្សតិ។ តត្ថ អរិយសច្ចានិ វិសុទ្ធិមគ្គេ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្វានិ។

អយំ បនេត្ថ សង្ខេបត្ថោ – យថា ហិ ឥន្ទខីលោ គម្ភីរនេមតាយ បថវិស្សិតោ ចតុព្ភិ វាតេហិ អសម្បកម្បិយោ សិយា, ឥមម្បិ សប្បុរិសំ តថូបមមេវ វទាមិ, យោ អរិយសច្ចានិ អវេច្ច បស្សតិ។ កស្មា? យស្មា សោបិ ឥន្ទខីលោ វិយ ចតូហិ វាតេហិ សព្វតិត្ថិយវាទវាតេហិ អសម្បកម្បិយោ ហោតិ, តម្ហា ទស្សនា កេនចិ កម្បេតុំ វា ចាលេតុំ វា អសក្កុណេយ្យោ។ តស្មា សុត្តន្តេបិ វុត្តំ –

“សេយ្យថាបិ , ភិក្ខវេ, អយោខីលោ វា ឥន្ទខីលោ វា គម្ភីរនេមោ សុនិខាតោ អចលោ អសម្បកម្បី, បុរត្ថិមាយ ចេបិ ទិសាយ អាគច្ឆេយ្យ ភុសា វាតវុដ្ឋិ, នេវ នំ សង្កម្បេយ្យ ន សម្បកម្បេយ្យ ន សម្បចាលេយ្យ។ បច្ឆិមាយ...បេ... ឧត្តរាយ... ទក្ខិណាយ ចេបិ...បេ... ន សម្បចាលេយ្យ។ តំ កិស្ស ហេតុ? គម្ភីរត្តា, ភិក្ខវេ, នេមស្ស សុនិខាតត្តា ឥន្ទខីលស្ស។ ឯវមេវ ខោ, ភិក្ខវេ, យេ ច ខោ កេចិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ‘ឥទំ ទុក្ខន្តិ...បេ... បដិបទា’តិ យថាភូតំ បជានន្តិ, តេ ន អញ្ញស្ស សមណស្ស វា ព្រាហ្មណស្ស វា មុខំ ឧល្លោកេន្តិ ‘អយំ នូន ភវំ ជានំ ជានាតិ បស្សំ បស្សតី’តិ។ តំ កិស្ស ហេតុ? សុទិដ្ឋត្តា, ភិក្ខវេ, ចតុន្នំ អរិយសច្ចាន”ន្តិ (សំ។ និ។ ៥។១១០៨)។

ឯវំ ភគវា ពហុជនបច្ចក្ខស្ស សោតាបន្នស្សេវ វសេន សង្ឃរតនស្ស គុណំ វត្វា ឥទានិ តមេវ គុណំ និស្សាយ សច្ចវចនំ បយុញ្ជតិ “ឥទម្បិ សង្ឃេ”តិ។ តស្សត្ថោ បុព្វេ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្វោ។ ឥមិស្សាបិ គាថាយ អាណា កោដិសតសហស្សចក្កវាឡេសុ អមនុស្សេហិ បដិគ្គហិតាតិ។

១១១។ ឯវំ អវិសេសតោ សោតាបន្នស្ស គុណេន សង្ឃាធិដ្ឋានំ សច្ចំ វត្វា ឥទានិ យេ តេ តយោ សោតាបន្នា ឯកពីជី កោលំកោលោ

សត្តក្ខត្តុបរមោតិ យថាហ –

“ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ តិណ្ណំ សំយោជនានំ បរិក្ខយា សោតាបន្នោ ហោតិ…បេ… សោ ឯកំយេវ ភវំ និព្ពត្តេត្វា ទុក្ខស្សន្តំ ករោតិ, អយំ ឯកពីជី។ តថា ទ្វេ វា តីណិ វា កុលានិ សន្ធាវិត្វា សំសរិត្វា ទុក្ខស្សន្តំ ករោតិ, អយំ កោលំកោលោ។ តថា សត្តក្ខត្តុំ ទេវេសុ ច មនុស្សេសុ ច សន្ធាវិត្វា សំសរិត្វា ទុក្ខស្សន្តំ ករោតិ, អយំ សត្តក្ខត្តុបរមោ”តិ (បុ. ប. ៣១-៣៣)។

តេសំ សព្ពកនិដ្ឋស្ស សត្តក្ខត្តុបរមស្ស គហណេន ចត្តុយារេន្ធ “ទេវ អរិយសច្ចានី”តិ។ តត្ថ ទេវ អរិយសច្ចានីតិ ឥទំ ទុក្ខគណេយេច។ និកាចយត្តីតិ បញ្ញាឧការេន សច្ចបដិច្ឆាទកំ កិលេសន្ធការំ និធមិត្វា អត្តនោ បកាសាតិ បាកដានិ ករោន្តិ។ កម្មីរបញ្ញាតាតិ អប្បមេយ្យបញ្ញាតាយ សទេវកស្សបិ លោកស្ស ញាណេន អលព្ភនេយ្យបតិដ្ឋបញ្ញេន, សព្ពញ្ញុតាតិ វុត្តំ ហោតិ។ សុទេសិតានីតិ សមាសព្យាសសាកល្យទេកល្យាទីហិ តេហិ តេហិ នយេហិ សុដ្ឋុ ទេសិតានិ។ កិញ្ចាបិ តេ ហោន្តិ ភុសំ បមត្តាតិ តេ និកាចិតអរិយសច្ចា បុគ្គលា កិញ្ចាបិ ទេវរជ្ជចក្កវត្តិរជ្ជាទិប្បមាទដ្ឋានំ អាគម្ម ភុសំ បមត្តា ហោន្តិ, តថាបិ សោតាបត្តិមគ្គញាណេន អភិសង្ខារវិញ្ញាណស្ស និរោធេន ឋបេត្វា សត្ត ភវេ អនមតគ្គេ សំសារេ យេ ឧប្បជ្ជេយ្យុំ នាមញ្ច រូបញ្ច , តេសំ និរុទ្ធត្តា អត្ថង្គតត្តា ន អដ្ឋមំ ភវំ អាទិយន្តិ, សត្តមភវេ ឯវ បន វិបស្សនំ អារភិត្វា អរហត្តំ បាបុណន្តីតិ។

ឯតំ វចនំ សត្តក្ខត្តុបរមនយេន សង្គហិតស្ស គុណំ ចត្វា ឋាតាតិ តមេវ គុណំ វិស្សាយ សច្ចវចនំ បយុញ្ជតិ “ឥទម្បិ សង្ឃេ”តិ។ តស្សត្ថោ បុព្វេ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្វោ។ ឥមិស្សាបិ កាថាយ អានា កោដិសតសហស្សចក្កវាឡេសុ អមនុស្សេហិ បដិគ្គហិតាតិ។

៣១៣។ ឯវំ សត្តក្ខត្តុបរមស្ស អដ្ឋមំ ភវំ អនាទិយនភាវេន សង្ឃាទិដ្ឋានំ វត្វា ចត្វា ឋាតាតិ តស្សេវ សត្ត ភវេ អាទិយតោបិ អញ្ញេហិ អប្បហីនកាមរាគេហិ បុគ្គលេហិ វិសិដ្ឋេន គុណេន ចត្តារោ វណ្ណេ “សហាវស្សា”តិ។ តត្ថ សហាវាតិ សទ្ធិំ យេវ។ អស្សាតិ “ន តេ ភវំ អដ្ឋមមាទិយន្តី”តិ វុត្តេសុ អញ្ញតរស្ស។ ទស្សនសម្បទាយាតិ សោតាបត្តិមគ្គសម្បត្តិយា។ សោតាបត្តិមគ្គោ ហិ និព្ពានំ ទិស្វា កត្តព្ពកិច្ចសម្បទាយ សព្ពបឋមំ និព្ពានទស្សនតោ “ទស្សន”ន្តិ វុច្ចតិ។ តស្ស អត្តនិ បាតុភាវោ ទស្សនសម្បទា, តាយ ទស្សនសម្បទាយ សហ ឯវ។ តយស្សុ ធម្មា ជហិតា ភវន្តីតិ ឯវត្ថ សុត្តំ បទសម្ពន្ធោ វេទិតព្វោ។ “ឥជ្ឈតុ ទេ, សារិបុត្ត, យថាចិណ្ណោ តេ អាឆោតកិន្តិ ហោតី”តិអាទិយាគីសុ (ម. និ. ៣.៣៤០) វិយ។ យតោ សហាវស្ស ទស្សនសម្បទាយ តយោ ធម្មា ជហិតា ភវន្តិ បហីនា ភវន្តីតិ អយមេត្ថ អត្ថោ។

ឥទានិ ជហិតធម្មទស្សនត្ថំ អាហ “សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិកិច្ឆិតញ្ច, សីលព្វតំ វាបិ យទត្ថិ កិញ្ចី”តិ។ តត្ថ សតិ កាយេ វិជ្ជមានេ ឧបាទានក្ខន្ធបញ្ចកសង្ខាតេ កាយេ វីសតិវត្ថុកា ទិដ្ឋិ សក្កាយទិដ្ឋិ, សតី វា តត្ថ កាយេ ទិដ្ឋីតិបិ សក្កាយទិដ្ឋិ, យថាវុត្តប្បការេ កាយេ វិជ្ជមានា ទិដ្ឋីតិ អត្ថោ។ សតិយេវ វា កាយេ ទិដ្ឋីតិបិ សក្កាយទិដ្ឋិ, យថាវុត្តប្បការេ កាយេ វិជ្ជមានេ រូបាទិសង្ខាតេ អត្ថាតិ ឯវំ បវត្តា ទិដ្ឋីតិ អត្ថោ។ តស្សា ច បហីនត្តា សព្ពទិដ្ឋិគតានិ បហីនានិ ហោន្តិ។ សា ហិ នេសំ មូលំ។ សព្ពកិលេសានំ បន្នរសហិ អាការេហិ សម្បយុត្តា

បញ្ញា “ចិកិច្ឆិត”ន្តិ វុច្ចតិ, តំ បញ្ញាចិកិច្ឆិតំ ឥតោ វិគតំ, តតោ វា បញ្ញាចិកិច្ឆិតា ឥតោ វិគតន្តិ វិចិកិច្ឆិតំ, “សត្ថរិ កង្ខតី”តិអាទិនា (ធ។ ស។ ១០០៨; វិភ។ ៩១៥) នយេន វុត្តាយ អដ្ឋវត្ថុកាយ វិចិកិច្ឆាយ ឯតំ អធិវចនំ។ តស្សា បហីនត្តា សត្ថុវិចិកិច្ឆិតានិ បហីនានិ ហោន្តី”តិ។ តត្ថាយំ យុត្តិ។ “ឥតោ ពហិទ្ធា សមណព្រាហ្មណានំ សីលេន សុទ្ធិ វតេន សុទ្ធី”តិឯវមាទីសុ (ធ។ ស។ ១២២២; វិភ។ ៩២៨) អាគតំ គោសីលកុក្កុរសីលាទិកំ សីលំ គោវតកុក្កុរវតាទិកញ្ច វតំ “សីលព្វត”ន្តិ វុច្ចតិ។ តស្ស បហីនត្តា សព្វម្បិ នគ្គិយមុណ្ឌិកាទិ អមរតបំ បហីនំ ហោតិ។ តត្ថាតស្ស មូលំ។ តេន សព្វាវសានេ វុត្តំ “យទត្ថិ កិញ្ចី”តិ។ ទុក្ខទស្សនសម្បទាយ ចេត្ថ សក្កាយទិដ្ឋិ, សមុទយទស្សនសម្បទាយ វិចិកិច្ឆិតំ, មគ្គទស្សនសម្បទាយ សីលព្វតំ បហីយតីតិ វិញ្ញាតព្វំ។

១៩៣។ ឯវមស្ស កិលេសវដ្ដប្បហានំ ទស្សេត្វា ឥទានិ តស្មិំ កិលេសវដ្ដេ សតិ យេន វិបាកវដ្ដេន ភវិតព្វំ, តប្បហានា តស្សាបិ បហានំ ទីបេន្តោ អាហ “ចតូហបាយេហិ ច វិប្បមុត្តោ”តិ។ តត្ថ ចត្តារោ អបាយា នាម និរយតិរច្ឆានបេត្តិវិសយអសុរកាយា, តេហិ ឯស សត្ត ភវេ ឧបបជ្ជន្តោបិ វិប្បមុត្តោតិ អត្ថោ។

ឯវមស្ស វិបាកវដ្ដប្បហានំ ទស្សេត្វា ឥទានិ យំ វិបាកវដ្ដស្ស មូលភូតំ កម្មវដ្ដំ, តស្សាបិ បហានំ ទស្សេន្តោ អាហ “ឆច្ចាភិឋានានិ អភព្វ កាតុ”ន្តិ។ តត្ថ អភិឋានានីតិ ឱឡារិកឋានានិ, តានិ ឯស ឆ អភព្វោ កាតុំ។ តានិ ច “អដ្ឋានមេតំ, ភិក្ខវេ, អនវកាសោ, យំ ទិដ្ឋិសម្បន្នោ បុគ្គលោ មាតរំ ជីវិតា វោរោបេយ្យា”តិអាទិនា (អ។ និ។ ១.២៧១; ម។ និ។ ៣.១២៨; វិភ។ ៨០៩) នយេន ឯកកនិបាតេ វុត្តានិ មាតុឃាតបិតុឃាតអរហន្តឃាតលោហិតុប្បាទសង្ឃភេទអញ្ញសត្ថារុទ្ទេសកម្មានិ វេទិតព្វានិ។ តានិ ហិ កិញ្ចាបិ ទិដ្ឋិសម្បន្នោ អរិយសាវកោ កុន្ថកិបិល្លិកម្បិ ជីវិតា ន វោរោបេតិ, អបិ ច ខោ បន បុថុជ្ជនភាវស្ស វិគរហណត្ថំ វុត្តានិ។ បុថុជ្ជនោ ហិ អទិដ្ឋិសម្បន្នត្តា ឯវំមហាសាវជ្ជានិ អភិឋានានិបិ ករោតិ, ទស្សនសម្បន្នោ បន អភព្វោ តានិ កាតុន្តិ។ អភព្វគ្គហណញ្ចេត្ថ ភវន្តរេបិ អករណទស្សនត្ថំ។ ភវន្តរេបិ ហិ ឯស អត្តនោ អរិយសាវកភាវំ អជានន្តោបិ ធម្មតាយ ឯវ ឯតានិ វា ឆ, បកតិបាណាតិបាតាទីនិ វា បញ្ច វេរានិ អញ្ញសត្ថារុទ្ទេសេន សហ ឆ ឋានានិ ន ករោតិ, យានិ សន្ធាយ ឯកច្ចេ “ឆឆាភិឋានានី”តិ បឋន្តិ។ មដ្ឋកុណ្ឌលីអាទយោ ចេត្ថ អរិយសាវកពាលទារកា និទស្សនំ។

ឯវំ សត្ត ភវេ អាទិយតោបិ អរិយសាវកស្ស អញ្ញេហិ អប្បហីនកិលេសេហិ បុគ្គលេហិ វិសិដ្ឋភាវេន សង្ឃស្ស គុណំ វត្វា ឥទានិ តមេវ គុណំ និស្សាយ សច្ចវចនំ បយុញ្ជតិ “ឥទម្បិ សង្ឃេ”តិ។ តស្សត្ថោ បុព្វេ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្វោ។ ឥទម្បិ កាចាយ អាលា សោតាបន្នស្ស ចក្កវត្តិតុស្ស អមតុស្សាហិ បដិក្ខិតាតិ។

១៩៥។ ឯវំ សត្ត ភវេ អាទិយតោបិ អញ្ញេហិ អប្បហីនកិលេសេហិ បុគ្គលេហិ វិសិដ្ឋភាវេន សង្ឃស្ស គុណំ វត្វា ឥទានិ “ន កេវលំ ទស្សនសម្បន្នោ ឆ អភិឋានានិ អភព្វោ កាតុំ, កិំ បន អប្បមត្តកម្បិ បាបំ កម្មំ កត្វា តស្ស បដិច្ឆាទនាយបិ អភព្វោ”តិ បមាទវិហារិនោបិ ទស្សនសម្បន្នស្ស កតបដិច្ឆាទនាភាវគុណេន វណ្ណយន្តោ “កិញ្ចាបិ សោ កម្មំ ករោតិ បាបក”ន្តិ។

ຕស្សຣត្វາ – ຣយາ ຣស្សតរយ្យរត្តា ក៏ញ្ចាបិ រតិរណ្ណៃរាត បយាតចិហាទំ អាកល្ល ឃំ ត់ កកចតា ទេសិកចន្ទរញ្ញីច្ចាតតិក្កលត់ រគ្គាឃ ទុព្វិ "ឃំ យឃា រាចកាតំ រិក្ខាបធំ បញ្ញត្តំ, ត់ យយ រាចកា ឌីចិតហេតុបិ តាតិក្កមត្តី"តិ (ទុទ្រអច៍ ៦៧៥; អ៍ តិ៍ ៥៍១៥; ក្ខរា៍ ៨៥), ត់

ធរបត្វា អញ្ញា ក្បដីការរហរណ្ឌាគឺ ចា បណ្ណត្តិចន្ទជីតិក្កលរឹក្ខាត់ ញ្ចុមបដីក្រុដំ ការាណត បិបកម្មំ កររាតិ,

បតរណ្ឌរីទ្ធារត្តរិលប្បញ្ញាចាចាណូឡររតាររយ្យប្បលិបថរុរចចតាគឺ ចា ចាចាឃ, ក្ខត រចតារា ចា កត្តចិ

ទេសិកតោស្សប្បាតតបាតទ្បិខីរាខ៍ឃត់ ឌីចទាខីបទីកោរកេស្ស អបច្ចរចក្កលាគឺ ចា បិបកម្មំ កររាតិ៍ អកខ្ចោ ណេ ស្ស បដីច្ឆាឃ, ត

រយា ត់ "ត្វាធំ អកប្បិឃយកាលីយ"ត្ថិ ខាតិត្វា យូហុត្តម្បិ បដីច្ឆរាតិ, តទ្ធលរត្តាច បត រត្វទិ ចា ចិត្តាសុ ចា រព្រាហ្មចាទីស្ស អាចិ កត្វា

ឃចាណម្មំ បដីកររាតិ, "ត បុត ករិស្សាមី"តិ ឲចំ រិចទិតត្វា ចា រិចរតិ៍ កស្មា? ឃស្មា អកត្តតា ឌីដ្ឋមត្ស ទុត្វា, ឲចទ្យំ បិបកម្មំ កត្វា

ត ស្ស បដីច្ឆាតាឃ ឌីដ្ឋតិត្តារាតបតស្ស ណស្សតរយ្យត្តស្ស បុក្កលស្ស អកត្តតា ទុត្តាតិ អត្ថេ៍

កថំ –

"រណ្ឌចាបិ, កិក្ខរច, តហរោ ក្បមារោ ឃគ្គោ ក្ខត្តាតរណ្ឌកោ ហត្វេត ចា បិរាតត ចា អង្គារំ អក្កមិត្វា តិប្បមេច បដីរិហរតិ ,

ឲចរមេច ខោ, កិក្ខរច, ឃម្មតា ឲរាក ដ្ឋីរយ្យត្តស្ស បុក្កលស្ស, កិញ្ចាបិ តថារូបិ អាបត្តិ អាបជ្ជតិ, ឃថារូបិយ អាបត្តិយា ទុដ្ឋានំ

បញ្ញាឃតិ, អថ ខោ តំ តិប្បមេច រត្វទិ ចា ចិត្តាសុ ចា រព្រាហ្មចាទីស្ស តេរេតិ ចិចរតិ ក្ខត្តាតីករាតិ, តេរេត្វា ចិចទិត្វា ក្ខត្តាតីកត្វា

អាឃតិ រិចទំ អាបជ្ជតី"តិ (ម៍ តិ៍ ១៍៨៥៩)៍

ឲចំ កកចា បយាតចិហាទីតោបិ ណស្សតរយ្យត្តស្ស កតបដីច្ឆាតតាកាចក្បលាត រណ្ណុទតស្ស ក្បលំ ចត្វា ត្វាតាតិ តរមច ក្បលំ តិស្សាយ

រច្ចចតំ បឃុញ្ញាតិ "ត្វាតម្បិ រណ្ណុ"តិ៍ តស្សត្ថោ បុរត្ថោ ទុត្តតរឃរតច ទេចតិតរត្តោ៍ ត្វាមិស្សាបិ កាចាឃ អាលោ

កោដីរតរហស្សចក្ខចាឡឲស្ស អមតុរស្សហិ បដីក្កហិតាតិ៍

១១៥៩៍ ឲចំ រណ្ណុបទិយាបគ្គាតំ បុក្កលិតំ ទេត ទេត ក្បលប្បការទេត រណ្ណុតិដ្ឋាតំ រត្វំ ចត្វា ត្វាតាតិ ឃ្វាយំ កកចតា ទេតគត្តឃក្បលំ

ឌីរបត្តាត ត្វាធ រណ្ណុបត អញ្ញា្រ ច ចិត្វារេត បទិឃត្តិធរម្មា តេរិតោ, តម្បិ តិស្សាយ បុត ញាត្វាតិដ្ឋាតំ រត្វំ ចត្តុមាររត្វា "ចតប្បក្បរត្ត

ឃច ទុស្សិតកេ្ក"តិ៍ តត្ថ អាតគ្គតគ្គិទេចចចត្តិតាតំ ទុក្ខាតំ រមុហា ចតំ, មូលរារមេកេ្កតចរាណបលិរមហិ បទុណ្ឌា ក្បត្តា បក្បត្តា,

ចតេ បក្បត្តា ចតប្បក្បត្តា, ឃ្វាយំ "ចតប្បក្បត្ត"តិ ទុត្តោ៍ ឲចម្បិ ហិ ចត្តំ លត្តតិ "អត្ថិ រចិតក្កលចិចារេ, អត្ថិ អចិតក្កចិចាររមត្តោ,

ស្សទេច ទុក្ខា ឌីរច"តិអាទីស្ស ចិឃ៍ ឃចាតិ ឆបមូចចតំ៍ ទុស្សិតាតិ អក្កាតិ អស្សាតិ ទុស្សិតកេ្ក, រណ្ណររាលាបររាលាស្ស រញ្ញាតបុរេប្បាតិ

អត្ថេ៍ រយា បុរត្ថោ ទុត្តតរឃរតច "ទុស្សិតកេ្ក"តិ ទុត្តោ៍ ក៏យាតេ យាររ បចយម្ពិ ក៏រយក្តិ ណេ ចត្តារោ ក៏យញ្ញារា, តោរសំ ចតុត្តំ ក៏យាតំ

ឲកម្ពិ យារេ៍ កតយម្ពិ យារេ ត្វាតិ ទេ? បចយម្ពិ ក៏រយ្យឌិព្រយាររតិ អត្ថេ៍ រយា ហិ "បចយក៏រយ្យ"តិ ច "ឆាលចរត្តា"តិ ច ទុច្ចតិ៍

តទោតា បទំ បតត្វរតា បិកាទេមច៍

អយំ បនេត្ថ បិណ្ឌត្ថោ – យទា បនយំ កិយ្យាយកេ ចាលចរន្តោ តាតាចិឆន្ទុក្កហេត ចនេ ស្វុបុប្ឋិតក្កសារេលា តន្ទុលន្ទុក្ខកម្ពុបរិយាយតាយេ បក្ខន្ទ្រា អតិចិឃ សឃ្សិទិកោ ហោតិ, ឧចនេយចំ ល្ហគ្គាយតតាតិហិ សតិបដ្ឋានសម្មប្បធានាតីហិ សីលសមាធិក្ខន្ធានីហិ ចា តាតប្បការរហិ អត្ថប្បនេកបុរេប្បហិ អតិចិឃ សឃ្សិទិកត្វា តទ្ធុបមំ តិន្ទ្វាគកាយិយក្កនិបតោតា តិន្ទ្វាគកាយិ បរិយត្តិឆម្មចទំ តេច លិកហេតុ ត សក្ការាទីហេតុ, កោចលញ្ញាយហាករុលាឃ អត្ថុស្សាហិតហេនោយា សត្តាត់ បរមំហិតាឃ អនេងសឃីតិ៍ បរមំហិតាឃាតិ ឧត្តុ ឥ កាទាជាគ្គស្វុលត្ថុ អត្ថុតាសិកោ, អយំ បតេត្ថោ “បរមហិតាឃ តិន្ទ្វាគតាឃ អនេងសឃី”តិ៍

ឧចំ ករចា ឮមំ ស្វុបុប្ឋិតក្កចតប្បក្ខន្តសជឹសំ បរិយត្តិឆម្មំ ចត្វា ឮតាតិ តរេមច តិស្សាឃ ញុទ្ធាឆិដ្ឋាត់ សច្ចចតំ បឃុញ្ញាតិ “ឮតម្បិ ញុទ្ធេ”តិ៍ តស្សត្ថោ បុនន្តោ ទុត្តតយេតេច ចេជិតន្តោ, កោចលំ បត ឮតម្បិ ឃទាទុត្តប្បការបរិយត្តិឆម្មសង្ហាត់ ញុទ្ធេ វតត់ បលីតត្តិ ឃោរេខតត្តាំ៍ ឮមិស្សាបិ កាទាឃ អាលា កោដីសតសហស្សចក្កចាឡុឧស្វុ អមតុស្សហិ បដិក្កហិតាតិ៍

១៦លិ៍ ឧចំ ករចា បរិយត្តិឆម្មេត ញុទ្ធាឆិដ្ឋាត់ សច្ចំ ចត្វា ឮតាតិ លោក្កុត្តរឆម្មេត ចត្តុយារន្ទ្ធេ “ចរោ ចរន្ត្យោ”តិ៍ តត្ថ ចរោតិ បលីតាឆិយុត្តិកោហិ ឮត្ថិតោ “អហោ ចត យឃម្បិ ឧចទ្វបិ អស្សាយា”តិ, ចរក្យុលយោកតោ ចា ចរោ, វុត្តយោ សេដ្ឋោតិ អត្ថោ៍ ចរន្ត្យោតិ តិន្ទ្វាតន្ត្យោ៍ តិន្ទ្វាគញ្ញាសន្ទ្វាឆម្មាត់ វុត្តមដ្ឋេត ចទំ, តន្តោហ្មស តោនិឆិម្ពុលេ សមំ បដិចិន្ធិញ្ញា អន្ទ្វាសិ៍ ចរោតាតិ បច្ចាចក្កិយកដ្ឋចក្កិយខដីលិឌីត់ អន្ទ្វាសច្ចា តេចមត្តុស្សាត់ តិន្ទ្វាឆកាកិយចាសតាកាកិយចរឆម្មតាឃីតិ អត្ថោ៍ ចរាហរោតិ ចរស្ស យក្កស្ស អាហដត្តា ចរាហរោតិ ទុច្ចតិ៍ សោ ហិ ករចា ឌីបង្ករតោ បកុតិ សមតិំស បរិមិយោ បុរេត្តោ បុន្ទ្វាកោហិ សម្មាសម្ពុទ្ធេហិ អតុឃាត់ បុរាណំ យក្កចទំ អាហរិ, តេត ចរាហរោតិ ទុច្ចតិ៍ អបិច សន្ទ្វញ្ញុតន្ទ្វាណបដីលិតេក ចរោ, តិន្ទ្វាគសន្ធិកិរិយាឃ ចរន្ត្យោ, សត្តាត់ ចិមុត្តិស្វុលតាតេត ចរេតា, វុត្តមបដីបតាហរោលាត ចរាហរោ, ឧតេហិ លោក្កុត្តរក្យុលហិ អឆិកស្ស កស្សចិ អភាចតោ អតុត្តរោ៍

អបរោ តយោ – ចរោ វុបសមាធិដ្ឋាតបរិបុរោលាត, ចរន្ត្យោ បន្ទ្វាឆិដ្ឋាតបរិបុរោលាត, ចរេតា ចាកាឆិដ្ឋាតបរិបុរោលាត, ចរាហរោ សច្ចាឆិដ្ឋាតបរិបុរោលាត, ចទំ យក្កសច្ចាយាហរីតិ៍ តទា ចរោ បុន្ទ្វាស្សយេត, ចរន្ត្យោ បន្ទ្វាស្សយេត, ចរេតា ញុទ្ធកាចត្តិកាត់ តទុបិឃសម្បតាតេត, ចរាហរោ បច្ចេកញុទ្ធកាចត្តិកាត់ តទុបិឃាហរោលាត, អតុត្តរោ តត្ថ តត្ថ អសជិសតាឃ, អត្តតា ចា អតាចរិយកោ ហុត្វា បរេសំ អាចរិយកាវេចត, ឆម្មចទំ អនេងសឃិ សាចកកាចត្តិកាត់ តតត្តាឃ ស្វាលាតតាតីក្យុលឃុត្តស្ស ចរឆម្មស្ស តេសតតោ៍ សេសំ ទុត្តតយមេចាតិ៍

ឧចំ ករចា តចចិឆេត លោក្កុត្តរឆម្មេត អត្តតោ ក្យុលំ ចត្វា ឮតាតិ តរេមច ក្យុលំ តិស្សាឃ ញុទ្ធាឆិដ្ឋាត់ សច្ចចតំ បឃុញ្ញាតិ “ឮតម្បិ ញុទ្ធេ”តិ៍ តស្សត្ថោ បុនន្តោ ទុត្តតយេតេច ចេជិតន្តោ៍ កោចលំ បត ឃំ ចទំ តចលោក្កុត្តរឆម្មំ ឧស អន្ទ្វាសិ, ឃច្ចា អតាសិ, ឃច្ចា អាហរិ, ឃច្ចា អនេងសឃិ, ឮតម្បិ ញុទ្ធេ វតត់ បលីតត្តិ ឧចំ ឃោរេខតត្តាំ៍ ឮមិស្សាបិ កាទាឃ អាលា កោដីសតសហស្សចក្កចាឡុឧស្វុ អមតុស្សហិ បដិក្កហិតាតិ៍

១១៤. ឯវំ ភគវា បរិយត្តិធម្មំ លោកុត្តរធម្មញ្ច និស្សាយ ទ្វីហិ គាថាហិ ធម្មាធិដ្ឋានំ សច្ចំ វត្វា ឥទានិ យេ តំ បរិយត្តិធម្មំ អស្សោសុំ សុតានុសារេន ច បដិបជ្ជិត្វា តថប្បការម្បិ លោកុត្តរធម្មំ អធិគមិំសុ, តេសំ អនុបាទិសេសនិព្ពានប្បត្តិគុណំ និស្សាយ បុន សង្ឃាធិដ្ឋានំ សច្ចំ វត្តុមារទ្ធោ “ខីណំ បុរាណ”ន្តិ។ តត្ថ ខីណន្តិ សមុច្ឆិន្នំ។ បុរាណន្តិ បុរាតនំ។ នវន្តិ សម្បតិ វត្តមានំ។ នត្ថិសម្ភវន្តិ អវិជ្ជមានបាតុភាវំ។ វិរត្តចិត្តាតិ វិគតរាគចិត្តា។ អាយតិកេ ភវស្មិន្តិ អនាគតមទ្ធានំ បុនព្ភវេ។ តេតិ យេសំ ខីណំ បុរាណំ នវំ នត្ថិសម្ភវំ, យេ ច អាយតិកេ ភវស្មិំ វិរត្តចិត្តា, តេ ខីណាសវា ភិក្ខូ។ ខីណពីជាតិ ឧច្ឆិន្នពីជា។ អវិរូឡ្ហិច្ឆន្ទាតិ វិរូឡ្ហិច្ឆន្ទវិរហិតា។ និព្ពន្តីតិ វិជ្ឈាយន្តិ។ ធីរាតិ ធិតិសម្បន្នា។ យថាយំ បទីបោតិ អយំ បទីបោ វិយ។

កិំ វុត្តំ ហោតិ? យំ តំ សត្តានំ ឧប្បជ្ជិត្វា និរុទ្ធម្បិ បុរាណំ អតីតកាលិកំ កម្មំ តណ្ហាសិនេហស្ស អប្បហីនត្តា បដិសន្ធិអាហរណសមត្ថតាយ អខីណំយេវ ហោតិ, តំ បុរាណំ កម្មំ យេសំ អរហត្តមគ្គេន តណ្ហាសិនេហស្ស សោសិតត្តា អគ្គិនា ទឌ្ឍពីជមិវ អាយតិំ វិបាកទានាសមត្ថតាយ ខីណំ។ យញ្ច នេសំ ពុទ្ធបូជាទិវសេន ឥទានិ បវត្តមានំ កម្មំ នវន្តិ វុច្ចតិ, តញ្ច តណ្ហាបហានេនេវ ឆិន្នមូលបាទបបុប្ផមិវ អាយតិំ ផលទានាសមត្ថតាយ យេសំ នត្ថិសម្ភវំ, យេ ច តណ្ហាបហានេនេវ អាយតិកេ ភវស្មិំ វិរត្តចិត្តា, តេ ខីណាសវា ភិក្ខូ “កម្មំ ខេត្តំ វិញ្ញាណំ ពីជ”ន្តិ (អ. និ. ៣.៧៧) ឯត្ថ វុត្តស្ស បដិសន្ធិវិញ្ញាណស្ស កម្មក្ខយេនេវ ខីណត្តា ខីណពីជា។ យោបិ បុព្ពេ បុនព្ភវសង្ខាតាយ វិរូឡ្ហិយា ឆន្ទោ អហោសិ, តស្សាបិ សមុទយប្បហានេនេវ បហីនត្តា បុព្ពេ វិយ ចុតិកាលេ អសម្ភវេន អវិរូឡ្ហិច្ឆន្ទា ធិតិសម្បន្នត្តា ធីរា ចរិមវិញ្ញាណនិរោធេន យថាយំ បទីបោ និព្ពុតោ, ឯវំ និព្ពន្តិ, បុន “រូបិនោ វា អរូបិនោ វា”តិ ឯវមាទិំ បញ្ញត្តិបថំ អច្ចេន្តីតិ។ តស្មិំ កិរ សមយេ នគរទេវតានំ បូជនត្ថាយ ជាលិតេសុ បទីបេសុ ឯកោ បទីបោ វិជ្ឈាយិ, តំ ទស្សេន្តោ អាហ – “យថាយំ បទីបោ”តិ។

ឯវំ ភគវា យេ តំ បុរិមាហិ ទ្វីហិ គាថាហិ វុត្តំ បរិយត្តិធម្មំ អស្សោសុំ, សុតានុសារេនេវ បដិបជ្ជិត្វា តថប្បការម្បិ លោកុត្តរធម្មំ អធិគមិំសុ, តេសំ អនុបាទិសេសនិព្ពានប្បត្តិគុណំ វត្វា ឥទានិ តមេវ គុណំ និស្សាយ សង្ឃាធិដ្ឋានំ សច្ចវចនំ បយុញ្ជន្តោ ទេសនំ សមាបេសិ “ឥទម្បិ សង្ឃេ”តិ។ តស្សត្ថោ បុព្ពេ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្ពោ, កេវលំ បន ឥទម្បិ យថាវុត្តេន បការេន ខីណាសវភិក្ខូនំ និព្ពានសង្ខាតំ សង្ឃេ រតនំ បណីតន្តិ ឯវំ យោជេតព្ពំ។ ឥមិស្សាបិ គាថាយ អាណា កោដិសតសហស្សចក្កវាឡេសុ អមនុស្សេហិ បដិគ្គហិតាតិ។

ទេសនាបរិយោសានេ រាជកុលស្ស សោត្ថិ អហោសិ, សព្ពុបទ្ទវា វូបសមិំសុ, ចតុរាសីតិយា បាណសហស្សានំ ធម្មាភិសមយោ អហោសិ។

១១៥-១៣៨. អថ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ “ភគវតា រតនត្តយគុណំ និស្សាយ សច្ចវចនំ បយុញ្ជមានេន នាគរស្ស សោត្ថិ កតា, មយាបិ នាគរស្ស សោត្ថិត្ថំ រតនត្តយគុណំ និស្សាយ កិញ្ចិ វត្តព្ព”ន្តិ ចិន្តេត្វា អវសានេ គាថាត្តយំ អភាសិ “យានីធ ភូតានី”តិ។ តត្ថ យស្មា ពុទ្ធោ យថា លោកហិតត្ថាយ ឧស្សុក្កំ អាបន្នេហិ អាគន្តព្ពំ, តថា អាគតតោ, យថា ច ឯតេហិ គន្តព្ពំ, តថា គតតោ, យថា វា ឯតេហិ

អាខាតិតត្តំ, តថា អាខាតកតោ, យថា ច ខាតិតត្តំ, តថា ខាតកតោ, យញ្ច តទេវ ហោតិ, តស្ស គទនតោ ច “តថាគតោ”តិ វុច្ចតិ។ យស្មា ច សោ ទេវមនុស្សេហិ បុប្ផគន្ធាទីហិ ពាហិតិត្ថិយេហិ ច បូជិតោ, ធម្មានុធម្មប្បដិបត្តាទីហិ ច អត្តនិ តិត្ថិយេហិ អតិវិយ បូជិតោ, តស្មា សត្ថា ទេវាតិទេវោ សព្ពទេវបរិសំ អត្តនា សទ្ធិំ សម្បិណ្ឌេត្វា អាហ “តថាគតំ ទេវមនុស្សបូជិតំ, ពុទ្ធំ នមស្សាម សុវត្ថិ ហោតូ”តិ។

យស្មា បន ធម្មោ មគ្គធម្មោ យថា យុគនទ្ធ សមថវិបស្សនាពលេន គន្តព្ពំ កិលេសបក្ខំ សមុច្ឆិន្ទន្តោ, តថា គតោតិ តថាគតោ។ និព្ពានធម្មោបិ យថា គតោ បញ្ញាយ បដិវិទ្ធោ សព្ពទុក្ខវិឃាតាយ សម្បជ្ជតិ, ពុទ្ធាទីហិ តថា អវគតោ, តស្មា “តថាគតោ”តិ វុច្ចតិ។ យស្មា ច សង្ឃោបិ យថា អត្តហិតាយ បដិបន្នេហិ គន្តព្ពំ តេន តេន មគ្គេន, តថា គតោ, តស្មា “តថាគតោ” ត្វេវ វុច្ចតិ។ តស្មា អវសេសគាថាទ្វយេបិ តថាគតំ ធម្មំ នមស្សាម សុវត្ថិ ហោតុ, តថាគតំ សង្ឃំ នមស្សាម សុវត្ថិ ហោតូតិ វុត្តំ។ សេសំ វុត្តនយមេវាតិ។

ឯវំ សត្ថា ទេវាតិទេវោ ឥមំ រតនត្តយំ ការេត្វា ភគវន្តំ បសំសិត្វា គន្ត្វា ទេវបុរមេវ គតោ សទ្ធិំ ទេវបរិសាយ។ ភគវា បន តទេវ រតនសុត្តំ ទុតិយទិវសេបិ ទេសេសិ, បុន ចតុរាសីតិយា បាណសហស្សានំ ធម្មាភិសមយោ អហោសិ។ ឯវំ ភគវា យាវ សត្តមំ ទិវសំ ទេសេសិ, ទិវសេ ទិវសេ តថេវ ធម្មាភិសមយោ អហោសិ។ ភគវា អឌ្ឍមាសមេវ វេសាលិយំ វិហរិត្វា រាជូនំ “គច្ឆាមា”តិ បដិវេទេសិ។ តតោ រាជានោ ទិគុណេន សក្ការេន បុន តីហិ ទិវសេហិ ភគវន្តំ គង្គាតីរំ នយិំសុ។ គង្គាយំ និព្ពត្តា នាគរាជានោ ចិន្តេសុំ – “មនុស្សា តថាគតស្ស សក្ការំ ករោន្តិ, មយំ កិំ ន ករិស្សាមា”តិ សុវណ្ណរជតមណិមយា នាវាយោ មាបេត្វា សុវណ្ណរជតមណិមយេ ឯវ បល្លង្កេ បញ្ញាបេត្វា បញ្ចវណ្ណបទុមសញ្ឆន្នំ ឧទកំ ករិត្វា “អម្ហាកំ អនុគ្គហំ ករោថា”តិ ភគវន្តំ ឧបគតា។ ភគវា អធិវាសេត្វា រតនាវមារុឡ្ហោ បញ្ច ច ភិក្ខុសតានិ សកំ សកំ នាវំ។ នាគរាជានោ ភគវន្តំ សទ្ធិំ ភិក្ខុសង្ឃេន នាគភវនំ បវេសេសុំ។ តត្រ សុទំ ភគវា សព្ពរត្តិំ នាគបរិសាយ ធម្មំ ទេសេសិ។ ទុតិយទិវសេ ទិព្ពេហិ ខាទនីយភោជនីយេហិ មហាទានំ អទំសុ។ ភគវា អនុមោទិត្វា នាគភវនា និក្ខមិ។

ភុម្មដ្ឋា ទេវា “មនុស្សា ច នាគា ច តថាគតស្ស សក្ការំ ករោន្តិ, មយំ កិំ ន ករិស្សាមា”តិ ចិន្តេត្វា វនគុម្ពរុក្ខបព្ពតាទីសុ ឆត្តាតិឆត្តានិ ឧក្ខិបិំសុ។ ឯតេនេវ ឧបាយេន យាវ អកនិដ្ឋព្រហ្មភវនំ, តាវ មហាសក្ការវិសេសោ និព្ពត្តិ។ ពិម្ពិសារោបិ លិច្ឆវីហិ អាគតកាលេ កតសក្ការតោ ទិគុណមកាសិ, បុព្ពេ វុត្តនយេនេវ បញ្ចហិ ទិវសេហិ ភគវន្តំ រាជគហំ អានេសិ។

រាជគហមនុប្បត្តេ ភគវតិ បច្ឆាភត្តំ មណ្ឌលមាឡេ សន្និបតិតានំ ភិក្ខូនំ អយមន្តរាកថា ឧទបាទិ – “អហោ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ អានុភាវោ, យំ ឧទ្ទិស្ស គង្គាយ ឱរតោ ច បារតោ ច អដ្ឋយោជនេ ភូមិភាគេ និន្នញ្ច ថលញ្ច សមំ កត្វា វាលុកាយ ឱកិរិត្វា បុប្ផេហិ សញ្ឆន្នា, យោជនប្បមាណំ គង្គាយ ឧទកំ នានាវណ្ណេហិ បទុមេហិ សញ្ឆន្នំ, យាវ អកនិដ្ឋភវនា ឆត្តាតិឆត្តានិ ឧស្សិតានី”តិ។ ភគវា តំ បវត្តិំ ញត្វា គន្ធកុដិតោ និក្ខមិត្វា តង្ខណានុរូបេន បាដិហារិយេន គន្ត្វា មណ្ឌលមាឡេ បញ្ញត្តវរពុទ្ធាសនេ និសីទិ។ និសិន្នោ ខោ ភគវា ភិក្ខូ

អាមន្តេសិ – “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ? ភិក្ខូ សព្ពំ អារោចេសុំ។ ភគវា ឯតទវោច – “ន, ភិក្ខវេ, អយំ បូជាវិសេសោ មយ្ហំ ពុទ្ធានុភាវេន និព្ពត្តោ, ន នាគទេវព្រហ្មានុភាវេន, អបិច ខោ បុព្ពេ អប្បមត្តកបរិច្ចាគានុភាវេន និព្ពត្តោ”តិ។ ភិក្ខូ អាហំសុ – “ន មយំ, ភន្តេ, តំ អប្បមត្តកំ បរិច្ចាគំ ជានាម, សាធុ នោ ភគវា តថា កថេតុ, យថា មយំ តំ ជានេយ្យាមា”តិ។

ភគវា អាហ – ភូតបុព្វំ, ភិក្ខវេ, តក្កសិលាយំ សង្ខោ នាម ព្រាហ្មណោ អហោសិ។ តស្ស បុត្តោ សុសីមោ នាម មាណវោ សោឡសវស្សុទ្ទេសិកោ វយេន, សោ ឯកទិវសំ បិតរំ ឧបសង្កមិត្វា អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ តំ បិតា អាហ – “កិំ, តាត សុសីមា”តិ? សោ អាហ – “ឥច្ឆាមហំ, តាត, ពារាណសិំ គន្ត្វា សិប្បំ ឧគ្គហេតុ”ន្តិ។ “តេន ហិ, តាត សុសីម, អមុកោ នាម ព្រាហ្មណោ មម សហាយកោ, តស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា ឧគ្គណ្ហាហី”តិ កហាបណសហស្សំ អទាសិ។ សោ តំ គហេត្វា មាតាបិតរោ អភិវាទេត្វា អនុបុព្ពេន ពារាណសិំ គន្ត្វា ឧបចារយុត្តេន វិធិនា អាចរិយំ ឧបសង្កមិត្វា អភិវាទេត្វា អត្តានំ និវេទេសិ។ អាចរិយោ “មម សហាយកស្ស បុត្តោ”តិ មាណវំ សម្បដិច្ឆិត្វា សព្ពំ បាហុនេយ្យមកាសិ។ សោ អទ្ធានកិលមថំ បដិវិនោទេត្វា តំ កហាបណសហស្សំ អាចរិយស្ស បាទមូលេ ឋបេត្វា សិប្បំ ឧគ្គហេតុំ ឱកាសំ យាចិ។ អាចរិយោ ឱកាសំ កត្វា ឧគ្គណ្ហាបេសិ។

សោ លហុញ្ច គណ្ហន្តោ ពហុញ្ច គណ្ហន្តោ គហិតគហិតញ្ច សុវណ្ណភាជនេ បក្ខិត្តមិវ សីហតេលំ អវិនស្សមានំ ធារេន្តោ ទ្វាទសវស្សិកំ សិប្បំ កតិបយមាសេនេវ បរិយោសាបេសិ។ សោ សជ្ឈាយំ ករោន្តោ អាទិមជ្ឈមេវ បស្សតិ, នោ បរិយោសានំ។ អថ អាចរិយំ ឧបសង្កមិត្វា អាហ – “ឥមស្ស សិប្បស្ស អាទិមជ្ឈមេវ បស្សាមិ, បរិយោសានំ ន បស្សាមី”តិ។ អាចរិយោ អាហ – “អហម្បិ, តាត, ឯវមេវា”តិ។ “អថ កោ, អាចរិយ, ឥមស្ស សិប្បស្ស បរិយោសានំ ជានាតី”តិ? “ឥសិបតនេ, តាត, ឥសយោ អត្ថិ, តេ ជានេយ្យុ”ន្តិ។ “តេ ឧបសង្កមិត្វា បុច្ឆាមិ, អាចរិយា”តិ។ “បុច្ឆ, តាត, យថាសុខ”ន្តិ។ សោ ឥសិបតនំ គន្ត្វា បច្ចេកពុទ្ធេ ឧបសង្កមិត្វា បុច្ឆិ – “អាទិមជ្ឈបរិយោសានំ ជានាថា”តិ? “អាមាវុសោ, ជានាមា”តិ។ “តំ មម្បិ សិក្ខាបេថា”តិ។ “តេន, ហាវុសោ, បព្ពជាហិ, ន សក្កា អបព្ពជិតេន សិក្ខិតុ”ន្តិ។ “សាធុ, ភន្តេ, បព្ពាជេថ វា មំ, យំ វា ឥច្ឆថ, តំ កត្វា បរិយោសានំ ជានាបេថា”តិ។ តេ តំ បព្ពាជេត្វា កម្មដ្ឋានេ និយោជេតុំ អសមត្ថា “ឯវំ តេ និវាសេតព្ពំ, ឯវំ បារុបិតព្ព”ន្តិអាទិនា នយេន អភិសមាចារិកំ សិក្ខាបេសុំ។ សោ តត្ថ សិក្ខន្តោ ឧបនិស្សយសម្បន្នត្តា ន ចិរស្សេវ បច្ចេកពោធិំ អភិសម្ពុជ្ឈិ។ សកលពារាណសិយំ “សុសីមបច្ចេកពុទ្ធោ”តិ បាកដោ អហោសិ លាភគ្គយសគ្គប្បត្តោ សម្បន្នបរិវារោ។ សោ អប្បាយុកសំវត្តនិកស្ស កម្មស្ស កតត្តា ន ចិរេនេវ បរិនិព្ពាយិ។ តស្ស បច្ចេកពុទ្ធា ច មហាជនកាយោ ច សរីរកិច្ចំ កត្វា ធាតុយោ គហេត្វា នគរទ្វារេ ថូបំ បតិដ្ឋាបេសុំ។

អថ ខោ សង្ខោ ព្រាហ្មណោ “បុត្តោ មេ ចិរគតោ, ន ចស្ស បវត្តិំ ជានាមី”តិ បុត្តំ ទដ្ឋុកាមោ តក្កសិលាយ និក្ខមិត្វា អនុបុព្ពេន ពារាណសិំ បត្វា មហាជនកាយំ សន្និបតិតំ ទិស្វា “អទ្ធា ពហូសុ ឯកោបិ មេ បុត្តស្ស បវត្តិំ ជានិស្សតី”តិ ចិន្តេន្តោ ឧបសង្កមិត្វា បុច្ឆិ – “សុសីមោ នាម មាណវោ ឥធ អាគតោ អត្ថិ, អបិ នុ តស្ស បវត្តិំ ជានាថា”តិ? តេ “អាម, ព្រាហ្មណ, ជានាម, អស្មិំ នគរេ ព្រាហ្មណស្ស សន្តិកេ តិណ្ណំ វេទានំ បារគូ ហុត្វា បច្ចេកពុទ្ធានំ សន្តិកេ បព្ពជិត្វា បច្ចេកពុទ្ធោ ហុត្វា អនុបាទិសេសាយ និព្ពានធាតុយា បរិនិព្ពាយិ, អយមស្ស ថូបោ បតិដ្ឋាបិតោ”តិ អាហំសុ។ សោ ភូមិំ ហត្ថេន បហរិត្វា, រោទិត្វា ច បរិទេវិត្វា ច តំ ចេតិយង្គណំ គន្ត្វា តិណានិ ឧទ្ធរិត្វា

ឧត្តរសាដកេន វាលុកំ អានេត្វា, បច្ចេកពុទ្ធចេតិយង្គណេ អាកិរិត្វា, កមណ្ឌលុតោ ឧទកេន សមន្តតោ ភូមិំ បរិប្ផោសិត្វា វនបុប្ផេហិ បូជំ កត្វា ឧត្តរសាដកេន បដាកំ អារោបេត្វា ថូបស្ស ឧបរិ អត្តនោ ឆត្តំ ពន្ធិត្វា បក្កាមីតិ។

ឯវំ អតីតំ ទស្សេត្វា តំ ជាតកំ បច្ចុប្បន្នេន អនុសន្ធេន្តោ ភិក្ខូនំ ធម្មកថំ កថេសិ – “សិយា ខោ បន វោ, ភិក្ខវេ, ឯវមស្ស អញ្ញោ នូន តេន សមយេន សង្ខោ ព្រាហ្មណោ អហោសី”តិ, ន ខោ បនេតំ ឯវំ ទដ្ឋព្ពំ, អហំ តេន សមយេន សង្ខោ ព្រាហ្មណោ អហោសិំ, យថា សុសីមស្ស បច្ចេកពុទ្ធស្ស ចេតិយង្គណេ តិណានិ ឧទ្ធដានិ, តស្ស មេ កម្មស្ស និស្សន្ទេន អដ្ឋយោជនមគ្គំ វិគតខាណុកណ្ដកំ កត្វា សមំ សុទ្ធមកំសុ, យថា តត្ថ វាលុកា ឱកិណ្ណា, តស្ស មេ និស្សន្ទេន អដ្ឋយោជនមគ្គេ វាលុកំ ឱកិរិំសុ។ យថា តត្ថ វនកុសុមេហិ បូជា កតា, តស្ស មេ និស្សន្ទេន អដ្ឋយោជនមគ្គេ ថលេ ច ជលេ ច នានាបុប្ផេហិ បុប្ផសន្ថរំ អកំសុ។ យថា តត្ថ គន្ធុទកេន ភូមិ បរិប្ផោសិតា, តស្ស មេ និស្សន្ទេន វេសាលិយំ ទេវោ វស្សិ។ យថា តស្មិំ ចេតិយេ បដាកា អារោបិតា, ឆត្តញ្ច ពទ្ធំ, តស្ស មេ និស្សន្ទេន យាវ អកនិដ្ឋភវនា បដាកា ច អារោបិតា, ឆត្តាតិឆត្តានិ ច ឧស្សិតានិ។ ឥតិ ខោ, ភិក្ខវេ, អយំ មយ្ហំ បូជាវិសេសោ នេវ ពុទ្ធានុភាវេន និព្ពត្តោ, ន នាគទេវព្រហ្មានុភាវេន, អបិច ខោ អប្បមត្តកបរិច្ចាគានុភាវេន និព្ពត្តោ”តិ។ ធម្មកថាបរិយោសានេ ឥមំ គាថមាហ –

“មត្តាសុខបរិច្ចាគា, បស្សេ ចេ វិបុលំ សុខំ;

ចជេ មត្តាសុខំ ធីរោ, សម្បស្សំ វិបុលំ សុខ”ន្តិ។ (ធ។ ប។ ២៩០);

បរមត្ថជោតិកាយ ខុទ្ទក-អដ្ឋកថាយ

សុត្តនិបាត-អដ្ឋកថាយ រតនសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

២។ អាមគន្ធសុត្តវណ្ណនា

សាមាកចិង្គូលកចីនកានិចាតិ អាមគន្ធសុត្តំ។ កា ឧប្បត្តិ? អនុប្បន្នេ ភគវតិ អាមគន្ធោ នាម ព្រាហ្មណោ បញ្ចហិ មាណវកសតេហិ សទ្ធិំ តាបសបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា ហិមវន្តំ បវិសិត្វា បព្ពតបាទេ អស្សមំ ការាបេត្វា វនមូលផលាហារោ ហុត្វា តត្ថ បដិវសតិ, ន កទាចិ មច្ឆមំសំ ខាទតិ។ អថ តេសំ តាបសានំ លោណម្ពិលាទីនិ អបរិភុញ្ជន្តានំ បណ្ឌុរោគោ ឧប្បជ្ជិ។ តតោ តេ “លោណម្ពិលាទិសេវនត្ថាយ មនុស្សបថំ គច្ឆាមា”តិ បច្ចន្តគាមំ សម្បត្តា។ តត្ថ មនុស្សា តេសុ បសីទិត្វា និមន្តេត្វា ភោជេសុំ, កតភត្តកិច្ចានំ តេសំ មញ្ចបីឋបរិភោគភាជនបាទព្ភញ្ជនាទីនិ ឧបនេត្វា “ឯថ, ភន្តេ, វសថ, មា ឧក្កណ្ឋិត្ថា”តិ វសនដ្ឋានំ ទស្សេត្វា បក្កមិំសុ។ ទុតិយទិវសេបិ តេសំ ទានំ ទត្វា បុន ឃរបដិបាដិយា ឯកេកទិវសំ ទានមទំសុ។ តាបសា ចតុមាសំ តត្ថ វសិត្វា លោណម្ពិលាទិសេវនាយ

ຈິຣພາລປ຺ປຕ຺ຕສຣີຣາ ຫຸຕ຺ວາ “ມຍໍ, ອາຈຸເສາ, ກຄ຺ຄາຍາ”ຕິ ມນຸສ຺ສານໍ ອາເຣາເຈສຸໍ ຯ ມນຸສ຺ສາ ເຕສໍ ເຕລຕຸລ຺ລໍເທີຕິ ອທໍສຸ ຯ ເຕ ຕານິ ອາທາຍ ອຕ຺ຕເນາ ອສ຺ສມເມສຸ ອກໍສຸ ຯ ຕຍ຺ຸ ກາຍໍ ຕເຊສ ນິສ຺ສເຣ ນິສ຺ສເຣ ອາກໍສຸ ຯ ມນຸສ຺ສາປິ ເຕສໍ ອາກຍກາລໍ ຊີຊິຕ຺ວາ ທາກຕ຺ວາຍ ຕຸລ຺ລໍເທີຕິ ສເຊ຺ຕ຺ວາຊ ອນ຺ຕິ, ອາເກເຕ ຈ ເກ ຕເຊສ ສມ຺ຸເຄຕິ຺ ຯ

ອຖ ພກວາ ເລເກ ໂປຍ຺ຊິ຺ຕ຺ວາ ບລຕິ຺ຕລຣຊມຸລເກ຺ ອນຸປຸເຕ຺ຕກ ສາລຕິ຺ ກຕ຺ວາ ຕຕ຺ ຈິຫເຣນ຺ຕາ ເຕສໍ ຕາປສານໍ ໂປຕິສ຺ສຍສມຕິ຺ ຊີສ຺ວາ ຕເຕາ ຕິກ຺ຂມຸ ກິກ຺ຂສ຺ຊປຣິຈຸເຕາ ລາຣິກໍ ລຣມາເກາ ອນຸປຸເຕ຺ຕກ ຕໍ ກາຍໍ ອນຸປ຺ປເຕ຺ຕາ ຯ ມນຸສ຺ສາ ພກລຕິ຺ ຊີສ຺ວາ ມຫາທາຕາຕິ ອທໍສຸ ຯ ພກລາ ເຕສໍ ຂມຸ ເຂເສສິ ຯ ເຕ ຕາຍ ຂມຸເຂສກາຍ ອເປຍ຺ກເຊ຺ ເສາຕາປນ຺ນາ, ຈກເຊ຺ ສກທາກາມິເນາ, ຈກເຊ຺ ອກາກາມິເນາ ອເຫສຸໍ, ຈກເຊ຺ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸນິໍສຸ ຯ ພກລາ ປຸກເຂລ ສາລຕິ຺ ປຈ຺ຈາກມາສິ ຯ ອຖ ເຕ ຕາປສາ ຕໍ ກາຍໍ ອາກມິໍສຸ ຯ ມນຸສ຺ສາ ຕາປເສ ຊີສ຺ວາ ນ ປຸພ຺ພສຊິສໍ ເກາຕຸຫລມກໍສຸ ຯ ຕາປສາ ຕໍ ປຸຈ຺ຊິໍສຸ – “ກິໍ, ອາຈຸເສາ, ພຸເມ ມນຸສ຺ສາ ນ ປຸພ຺ພສຊິສາ, ກິໍ ນຸ ເຂາ ອຍໍ ກາເຍາ ຣາຊເຊເລ຺ລກ ໂປຊ຺ເຊຕາ, ໂຊາຫຸ ນຸກ຺ຂິເລ຺ລກ, ໂຊາຫຸ ອເມຕ຺ຕິ ສີລິຊິກຸເລຫິ ສມຸຕ຺ຕເຣາ ເກາຊິ ປພ຺ພຊິເຕາ ພຸຍໍ ກາຍມນຸປ຺ປເຕ຺ຕາ”ຕິ? ເຕ ອາຫໍສຸ – “ນ, ພເນ຺ຕ, ຣາຊເຊເລ຺ລກ, ນ ນຸກ຺ຂິເລ຺ລກາຍໍ ກາເຍາ ໂປຊ຺ເຊຕາ, ອປິຈ ພຸເຊ຺ທ ເລເກ ໂປຍ຺ເຕ຺ຕາ, ເສາ ພກລາ ຕທຸຊາຫິຕາຍ ຂມຸ ເຂເສເນ຺ຕາ ພຸຂາກເຕາ”ຕິ ຯ

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ອາຍກນ຺ຕາປເສາ “ພຸເຊ຺ທາຕິ, ກຫປຕເຍາ, ລເຊຊາ”ຕິ? “ພຸເຊ຺ທາຕິ, ພເນ຺ຕ, ລຊາຍາ”ຕິ ຕິກ຺ຂຕ຺ຕໍ ລຕ຺ວາ “ເຊາເສາປິ ເຂາ ຈເສາ ນຸລ຺ລເກາ ເລເກສ຺ມິໍ, ຍຕິຕິ ພຸເຊ຺ທາ”ຕິ ອຕ຺ຕມເນາ ອຕ຺ຕມນລາທິ ຕິຖ຺ຖາເຣຕ຺ວາ ປຸຈ຺ຊິ – “ກິໍ ນຸ ເຂາ ເສາ ພຸເຊ຺ທາ ອາຍກນ຺ຕິ ກຸຊາຕິ, ນ ກຸຊາຕີ”ຕິ? “ເກາ, ພເນ຺ຕ, ອາຍກເນ຺ຕາ”ຕິ? “ອາຍກເນ຺ຕາ ຕາຍ ມຖ຺ຖຍໍສໍ, ກຫປຕເຍາ”ຕິ ຯ “ພກລາ, ພເນ຺ຕ, ມຖ຺ຖຍໍສໍ ປຣິກຸຊາຕີ”ຕິ ຯ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຕາປເສາ ຈິປ຺ປຊິສາຣີ ອເຫາສິ – “ມາເຫລ ເຂາ ປນ ພຸເຊ຺ທ ສິຍາ”ຕິ ຯ ປຸນ ຈິເນ຺ຕສິ – “ພຸຊ຺ທາຕິ ປິຕຸກາເຣາ ຕາຍ ນຸລ຺ລເກາ, ກນ຺ຕາ ພຸຊ຺ເທ ຊີສ຺ວາ ປຸຊ຺ຖຕ຺ວາ ຊາຕິສ຺ສາມີ”ຕິ ຯ ຕເຕາ ເຍນ ພກລາ ກເຕາ, ຕໍ ມຄ຺ຄໍ ມນຸເສ຺ສ ປຸຊ຺ຖຕ຺ວາ ລຖ຺ຄິຊ຺ທີ ກາຊີ ຈິຍ ຕຸຣິຕຕຸຣິເຕາ ສຕ຺ຕ຺ ຈກເຣຕ຺ຕິຈາເຣສກ ສາລຕິ຺ ອນຸປ຺ປຕ຺ວາ ເຊຕຈກເມລ ປວິຈິສິ ສຊ຺ທິ ສກາຍ ປຣິສາຍ ຯ ພກລາປິ ຕສ຺ມິໍ ສມເຍ ຂມຸເຂສຕ຺ວາຍ ອາສເນ ຕິສິເນ຺ຕາ ຈລ ເຫາຕິ ຯ ຕາປສາ ພກລນ຺ຕໍ ໂປສສຊ຺ມຸ ຕຸລ຺ລີ຺ຖຕາ ອນກິຈາເຊຕ຺ວາລ ຈກມນ຺ຕ ຕິສີຊິສຸ ຯ ພກລາ “ກຊ຺ຊິ ເລາ ພຸສເຍາ ລມຕີມ”ນ຺ຕິອາຊິຕາ ນເຍນ ເຕຫິ ສຊ຺ທິ ປຊິສເມາຊິ ຯ ເຕປິ “ລມຕີມໍ, ເພາ ເກາຕມາ”ຕິອາຊິມາຫໍສຸ ຯ ຕເຕາ ອາຍກເນ຺ຕາ ພກລນ຺ຕໍ ປຸຊ຺ຖິ – “ອາຍກນ຺ຕໍ, ເພາ ເກາຕມ, ກຸຊາສິ, ນ ກຸຊາສີ”ຕິ? “ເກາ ເສາ, ພ຺ຣາຫ຺ມຓ, ອາຍກເນ຺ຕາ ຕາມາ”ຕິ? “ມຖ຺ຖຍໍສໍ, ເພາ ເກາຕມາ”ຕິ ຯ ພກລາ “ນ, ພ຺ຣາຫ຺ມຓ, ມຖ຺ຖຍໍສໍ ອາຍກເນ຺ຕາ ຯ ອປິຈ ເຂາ ອາຍກເນ຺ຕາ ຕາມ ສເພ຺ພ ກິເລສາ ປາປກາ ອກຸສລາ ຂມ຺ມາ”ຕິ ລຕ຺ວາ “ນ, ພ຺ຣາຫ຺ມຓ, ພຸຊາຕິ ຕຸເມລ ອາຍກນ຺ຕິ ປຸຊ຺ຖິ, ອຕີເຕປິ ຕິເສ຺ສາ ຕາມ ພ຺ຣາຫ຺ມເຓາ ກສ຺ສປໍ ພກລນ຺ຕໍ ປຸຊ຺ຖິ ຯ ຈລຍຸ ເສາ ປຸຊ຺ຖິ, ຈລຍຸສ຺ສ ພກລາ ພ຺ຍາກາສີ”ຕິ ຕິເສ຺ສນ ຈ ພ຺ຣາຫ຺ມເຓາສ ກສ຺ສເປນ ຈ ພກລາ ຈຸຕ຺ຕກາຈາເຍາ ຈລ ອາເນຕ຺ວາ ຕາຫິ ກາຈາຫິ ພ຺ຣາຫ຺ມໍ ສຊ຺ຊາເປເນ຺ຕາ ອາຫ – “ສາຍາກຊິລ຺ລກລຊີນກາຕິ ລາ”ຕິ ຯ ອຍໍ ຕາລ ພຸມສ຺ສ ສຸຕ຺ຕສ຺ສ ພຸຊ ໂປຍ຺ຕຕິ຺ ຯ

ອຕີເຕ ປນ ກສ຺ສເປປິ ກິຣ ເຕາລິສເຕ຺ຕາ ອສ຺ສາສເຊ຺ຍ຺ຍາຕິ ກປ຺ປສຕສຫສ຺ສຊຸ ປາຣມິເຍາ ປູເຣຕ຺ວາ ລາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣາຫ຺ມຊຕ຺ຕສ຺ສ ພ຺ຣາຫ຺ມຓສ຺ສ ສກລຕີ ຕາມ ພ຺ຣາຫ຺ມຓີ, ຕສ຺ສາ ກຸຊ຺ຊິມ຺ປຊິສຊິ຺ ອຄ຺ຄເຫສິ ຯ ອຄ຺ຄສາລເກາປິ ຕໍ ຊີລສເນເຍລ ເລເລເລກາ ລຊິຕ຺ວາ ອນຸປຸເຣາຫິຕພ຺ຣາຫ຺ມຓສ຺ສ

បជាបតិយា កុច្ឆិម្ហិ និព្ពត្តិ។ ឯវំ តេសំ ឯកទិវសេយេវ បដិសន្ធិគ្គហណញ្ច គព្ភវុដ្ឋានញ្ច អហោសិ, ឯកទិវសេយេវ ឯតេសំ ឯកស្ស កស្សបោ, ឯកស្ស តិស្សោតិ នាមមកំសុ។ តេ សហបំសុកីឡិតកា ទ្វេ សហាយា អនុបុព្ពេន វុឌ្ឍិំ អគមិំសុ។ តិស្សស្ស បិតា បុត្តំ អាលាបេសិ – “អយំ, តាត, កស្សបោ និក្ខម្ម បព្ពជិត្វា ពុទ្ធោ ភវិស្សតិ, ត្វម្បិស្ស សន្តិកេ បព្ពជិត្វា ភវនិស្សរណំ ករេយ្យាសី”តិ។ សោ “សាធូ”តិ បដិស្សុណិត្វា ពោធិសត្តស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា “ឧភោបិ, សម្ម, បព្ពជិស្សាមា”តិ អាហ។ ពោធិសត្តោ “សាធូ”តិ បដិស្សុណិ។ តតោ វុឌ្ឍិំ អនុប្បត្តកាលេបិ តិស្សោ ពោធិសត្តំ អាហ – “ឯហិ, សម្ម, បព្ពជិស្សាមា”តិ។ ពោធិសត្តោ ន និក្ខមិ។ តិស្សោ “ន តាវស្ស ញាណំ បរិបាកំ គត”ន្តិ សយំ និក្ខម្ម ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា អរញ្ញេ បព្ពតបាទេ អស្សមំ ការាបេត្វា វសតិ។ ពោធិសត្តោបិ អបរេន សមយេន ឃរេ ឋិតោយេវ អានាបានស្សតិំ បរិគ្គហេត្វា ចត្តារិ ឈានានិ អភិញ្ញាយោ ច ឧប្បាទេត្វា បាសាទេន ពោធិមណ្ឌសមីបំ គន្ត្វា “បុន បាសាទោ យថាឋានេយេវ បតិដ្ឋាតូ”តិ អធិដ្ឋាសិ, សោ សកដ្ឋានេយេវ បតិដ្ឋាសិ។ អបព្ពជិតេន កិរ ពោធិមណ្ឌំ ឧបគន្តុំ ន សក្កាតិ។ សោ បព្ពជិត្វា ពោធិមណ្ឌំ បត្វា និសីទិត្វា សត្ត ទិវសេ បធានយោគំ កត្វា សត្តហិ ទិវសេហិ សម្មាសម្ពោធិំ សច្ឆាកាសិ។

តទា ឥសិបតនេ វីសតិសហស្សា បព្ពជិតា បដិវសន្តិ។ អថ កស្សបោ ភគវា តេ អាមន្តេត្វា ធម្មចក្កំ បវត្តេសិ។ សុត្តបរិយោសានេ សព្ពេវ អរហន្តោ អហេសុំ។ សោ បុន ភគវា វីសតិភិក្ខុសហស្សបរិវុតោ តត្ថេវ ឥសិបតនេ វសតិ។ កិកី ច នំ កាសិរាជា ចតូហិ បច្ចយេហិ ឧបដ្ឋាតិ។ អថេកទិវសំ ពារាណសិវាសី ឯកោ បុរិសោ បព្ពតេ ចន្ទនសារាទីនិ គវេសន្តោ តិស្សស្ស តាបសស្ស អស្សមំ បត្វា តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ តាបសោ តំ ទិស្វា “កុតោ អាគតោសី”តិ បុច្ឆិ។ “ពារាណសិតោ, ភន្តេ”តិ។ “កា តត្ថ បវត្តី”តិ? “តត្ថ, ភន្តេ, កស្សបោ នាម សម្មាសម្ពុទ្ធោ ឧប្បន្នោ”តិ។ តាបសោ ទុល្លភវចនំ សុត្វា បីតិសោមនស្សជាតោ បុច្ឆិ – “កិំ សោ អាយកន្តិ កុជ្ឈតិ, ន កុជ្ឈតី”តិ? “កោ ភន្តេ, អាយកន្តោ”តិ? “យច្ឆិំសំ អាចុរោ”តិ។ “ភគវា, ភន្តេ, យច្ឆិំសំ កុជ្ឈតី”តិ។ តំ សុត្វា តាបសោ វិប្បដិសារី ហុត្វា បុន ចិន្តេសិ – “គន្ត្វា តំ បុច្ឆិស្សាមិ, សចេ ‘អាយកន្តិ បរិកុជ្ឈាមី’តិ វក្ខតិ, តទា នំ ‘តុយ្ហំ, ភន្តេ, ជាតិយា ច កុលស្ស ច គោត្តស្ស ច អននុច្ឆវិកមេត’ន្តិ និវារេត្វា តស្ស សន្តិកេ បព្ពជិត្វា ភវនិស្សរណំ ករិស្សាមី”តិ សល្លហុកំ ឧបករណំ គហេត្វា សព្ពត្ថ ឯករត្តិវាសេន សាយណ្ហសមយេ ពារាណសិំ បត្វា ឥសិបតនេយេវ វសិ។ ភគវាបិ តស្មិំ សមយេ ធម្មទេសនត្ថាយ អាសនេ និសិន្នោយេវ ហោតិ។ តាបសោ ភគវន្តំ ឧបសង្កម្ម អភិវាទេត្វា តុណ្ហីភូតោ ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ ភគវា តំ ទិស្វា បុព្ពេ វុត្តនយេនេវ បដិសម្មោទិ។ សោបិ “ខមនីយំ, ភោ កស្សប”តិអាទីនិ វត្វា ឯកមន្តំ និសីទិត្វា ភគវន្តំ បុច្ឆិ – “អាយកន្តិ, ភោ កស្សប, កុជ្ឈសិ, ន កុជ្ឈសី”តិ? “នាហំ, ព្រាហ្មណ, អាយកន្តិ កុជ្ឈាមី”តិ។ “សាធុ, សាធុ, ភោ កស្សប, បរកុលបំ អលាភេន្តោ សុត្ថុរេយកាសិ, យុត្តមេតំ ភោតោ កស្សបស្ស ជាតិយា ច កុលស្ស ច គោត្តស្ស ចា”តិ។ តទា ភគវា “អហំ កិលេសេ សន្ធាយ ‘អាយកន្តិ ន កុជ្ឈាមី’តិ វទាមិ, ព្រាហ្មណោ យច្ឆិំសំ បច្ចេតិ, យន្នូនាហំ ឥមំ កាយំ បិណ្ឌាយ អបវិសិត្វា កិកីរញ្ញោ គេហា អាភតំ បិណ្ឌបាតំ បរិភុញ្ជេយ្យំ, ឯវំ អាយកន្តិ អារព្ភ កថា បវត្តិស្សតិ។ តទា ព្រាហ្មណំ ធម្មទេសនាយ សញ្ញាបេស្សាមី”តិ ទុតិយទិវសេ កាលស្សេវ សរីរបរិកម្មំ កត្វា គន្ធកុដិំ បវិសិ។ ភិក្ខូ គន្ធកុដិទ្វារំ បិហិតំ ទិស្វា “ន ភគវា អជ្ជ ភិក្ខូហិ សទ្ធិំ បវិសិតុកាមោ”តិ ញត្វា គន្ធកុដិំ បទក្ខិណំ កត្វា បិណ្ឌាយ បវិសិំសុ។

ភគវាបិ គន្ធកុដិតោ និក្ខម្ម បញ្ញត្តាសនេ និសីទិ។ តាបសោបិ ខោ បត្តសាកំ បចិត្វា ខាទិត្វា ភគវតោ សន្តិកេ និសីទិ។ កិកី កាសិរាជា ភិក្ខូ បិណ្ឌាយ ចរន្តេ ទិស្វា “កហំ ភគវា, ភន្តេ”តិ បុច្ឆិត្វា “វិហារេ, មហារាជា”តិ ច សុត្វា នានាព្យញ្ជនរសភោជនំ សវិកតិសប្បត្តិំ

ភោជនំ ភគវតោ ឋបេសិ. អម្ពា ចិហារិ ឋត្វា ភគវតោ អារោចេត្វា ទក្ខិណោទកំ ទត្វា បរិវិសន្តា បឋមំ នានាមំសវិកតិសម្បន្នំ យាគុំ អទំសុ, តាបសោ ទិស្វា “ខាទតិ នុ ខោ សោ”តិ ចិន្តេន្តោ អដ្ឋាសិ. ភគវា តស្ស បស្សតោយេវ យាគុំ បិវន្តោ មំសខណ្ឌំ មុខេ បក្ខិបិ. តាបសោ ទិស្វា កុទ្ធោ. បុន យាគុបីតស្ស នានារសព្យញ្ជនំ ភោជនមទំសុ, តម្បិ គហេត្វា ភុញ្ជន្តំ ទិស្វា អតិវិយ កុទ្ធោ “មច្ឆមំសំ ខាទន្តោយេវ ‘ន ខាទាមី’តិ ភណតី”តិ. អថ ភគវន្តំ កតភត្តកិច្ចំ ហត្ថបាទេ ធោវិត្វា និសិន្នំ ឧបសង្កម្ម “ភោ កស្សប, យថា ត្វំ ភណសិ, ឯតំ បណ្ឌិតកិច្ចំ. យថាវាទោ ហិ ករហិតោ ពុទ្ធានំ, យេបិ តេ បព្ពតបាទេ វនមូលផលាទីហិ យាបេន្តា ឥសយោ ចរន្តិ, តេបិ យថា ន ភណន្តី”តិ វត្វា បុន ឥសីនំ គុណេ គាថាយ វណ្ណេន្តោ អាហ “សាមាកចិង្គូលកចីនកានិ ចា”តិ.

១៣១. តត្ថ សាមាកាតិ ទុតិត្វា ច និសាតិ វុច្ចិត្វា ច កយុបកា តិណធញ្ញជាតិ. តថា ចិង្គូលកា កណវីរបុប្ផសណ្ឋានសីសា ហោន្តិ. ចីនកានីតិ អដវិបព្ពតបាទេសុ អរោបិតជាតា ចីនមុគ្គា. បត្តប្ផលន្តិ យំកិញ្ចិ ហរិតបណ្ណំ. មូលផលន្តិ យំកិញ្ចិ កន្ទមូលំ. គវិប្ផលន្តិ យំកិញ្ចិ រុក្ខវល្លិផលំ. មូលគ្គហណេន ច កន្ទមូលំ, ផលគ្គហណេន រុក្ខវល្លិផលំ, គវិប្ផលគ្គហណេន រុក្ខេ ជាតសិង្ឃាដកកសេរុកាទិផលំ វេទិតព្វំ. ធម្មេន លទ្ធន្តិ ទូតេយ្យបហិណគមនាទិមិច្ឆាជីវំ បហាយ ចរតោ ភិក្ខាចរិយាយ លទ្ធំ. សតន្តិ សន្តា អរិយា. អស្នមានាតិ ភុញ្ជមានា. ន កាមកាមា អលិកំ ភណន្តីតិ តេ ឯវំ អមមា អបរិគ្គហា ឯតានិ សាមាកាទីនិ ភុញ្ជមានា ឥសយោ យថា ត្វំ សាកុន្តមំសានិ ភុញ្ជន្តោ “ន អាមគន្ធោ មម កប្បតី”តិ ភណន្តោ អលិកំ ភណសិ, តថា ន កាមកាមា អលិកំ ភណន្តិ, កាមេ កាមយន្តា មុសា ន ភណន្តីតិ ឯវំ ភគវន្តំ ភណតិ និន្ទតិ.

១៣២. ឯវំ ឥសីនំ បសំសាបទេសេន ភគវន្តំ និន្ទិត្វា ឥទានិ អត្តនា អធិប្បេតំ និន្ទាវត្ថុំ ទស្សេត្វា និប្បរិយាយេនេវ ភគវន្តំ និន្ទន្តោ អាហ “យទស្នមានោ”តិ តត្ថ ទ-ការោ បទសន្ធិករោ. អយំ បនត្ថោ – យំ កិញ្ចិទេវ សសមំសំ ច តិត្តិរមំសំ ច សោធតច្ឆេទកាទិនា បុព្វបរិកម្មេន សុកតំ, បចនចាវនកាទិនា បច្ឆាបរិកម្មេន សុនិដ្ឋិតំ, ន មាតរា ន បិតរា, អបិច ខោ បន “ទក្ខិណេយ្យោ អយ”ន្តិ មញ្ញមានេហិ ឧយុការេហិ បរេហិ ទិន្នំ, សក្ការករណេន បយតំ បណីតមលង្កតំ, វណ្ណរសេតាយ ឱជវន្តតាយ ធាយពលករណសមត្ថតាយ ច បណីតំ អស្នមានោ អាហារយមានោ, ន កេវលញ្ច យំកិញ្ចិ មំសមេវ, អបិច ខោ បន ឥមម្បិ សាលីនមន្នំ វិចិតកាឡកំ សាលិតណ្ឌុលោទនំ បរិភុញ្ជមានោ សោ ភុញ្ជសិ, កស្សប, អាមគន្ធំ, សោ ត្វំ យំកិញ្ចិ មំសំ ភុញ្ជមានោ ឥទញ្ច សាលីនមន្នំ បរិភុញ្ជមានោ ភុញ្ជសិ, កស្សប, អាមគន្ធន្តិ ភគវន្តំ គោត្តេន អាលបតិ.

១៣៣. ឯវំ អាហារតោ ភគវន្តំ និន្ទិត្វា ឥទានិ មុសាវាទំ អារោបេត្វា និន្ទន្តោ អាហ “ន អាមគន្ធោ…បេ… សុសង្ខតេហី”តិ. តស្សត្ថោ – បុព្ពេ មយា បុដ្ឋោ សមានោ “ន អាមគន្ធោ មម កប្បតី”តិ ឥច្ចេវ ត្វំ ភាសសិ, ឯវំ ឯកំសេនេវ ត្វំ ភាសសិ ព្រហ្មពន្ធុ ព្រហ្មចរិយវិរហិតជាតិមត្តព្រហ្មណាតិ បរិភាសន្តោ ភណតិ. សាលីនមន្នន្តិ សាលិតណ្ឌុលោទនំ. បរិភុញ្ជមានោតិ ភុញ្ជមានោ. សកុន្តមំសេហិ សុសង្ខតេហីតិ តទា ភគវតោ អភិហដំ សកុណមំសំ និទ្ទិសន្តោ ភណតិ.

ឯវំ ភណន្តោ ឯវ ច ភគវតោ ហេដ្ឋា បាទតលតោ បភុតិ យាវ ឧបរិ កេសគ្គា សរីរមុល្លោកេន្តោ ទ្វត្តិំសវរលក្ខណាសីតិអនុព្យញ្ជនសម្បទំ

ញ្ញាយប្បការបរិគ្គហប្បញ្ញា ជិច្ចា “ឲចទ្ទេបិ យហាបុរិមលក្ខណាឌិបជិយល្ហិតកាការេឃា ត យុមា កលិតុំ អទេហតិ៍ អយំ ហិរ្យ កចត្តទេបិ មច្ចុចាចាតិរ្យេត្តេតេច ក្តេណ្ហា កយុកត្តទេ ឌាតា ឱ្ឌកាតា យុក្ខ តុ្វលមត្តិកា, ឲេកកាតិ ច េលិយក្ញេបបុ េលិយាតិ៍ ប្ហាឃំ ការចយិជាតិ យុមា កលិរ្យតិ៍ អទ្ធា អទេញ្ញា ព្ពយរ្យ អាយកេត្ថា កចិរ្យតិ, ឃំ មត្តាឃ ឲតេឌេចាច – ‘ភាហំ, ច្រាហូល, អាយកត្តិ ក្បញ្ញាយី’តិ, ឃំត្មភាហំ ឲតំ បុេច្ឆឃ្យ”ត្តិ ចិេត្តត្វា មញ្ញាតពាហុយាេតា េការេត្តេតេច អាលបេត្តា ព្ពយំ កាថាេវសំ អាហ –

“បុច្ឆាយិ តំ ការ្យប ឲតយត្ថំ, កចំបការេរា តច អាយកេត្ថា”តិ៍

១៣៨៎ អចរ្យ កកចា អាយកត្តិ ចិរ្យេឌ្ឈតុំ “បិលាតិបិេតា”តិ ឲចយាឌិយាហ៍ តត្ថ បិលាតិបិេតាតិ បិលាចេឆា៍ ចឆេលេឆពត្ថតត្តិ ឲត្ថ មត្តាតំ ឌល្ហាឌីហិ អាេកាេជតំ ចេឆា, ហត្ថបិឌាឌីតំ េលេឆតំ េលេឆា, ទេឌ្ឍអាឌីហិ ពេត្ថា ពត្ថតំ៍ េឆឃ្យំ យុមាចាេឌាតិ េឆឃ្យញ្ញា យុមាចាេឌា ច៍ តិកតីតិ “ឌរ្យាយិ, ករិរ្យាយី”តិអាឌិតា តេឃត អារំ ក្តប្បាេឌត្វា តិរាមាករលំ៍ ចញ្ញុតាតីតិ អមុចល្លំ មុចល្លត្តិ កាហាបតាឌីតិ៍ អេឌ្ឍតក្យត្តត្តិ តិេរត្តកយេតកកត្តបរិឃាបុលាតំ៍ បេឌាេរមចតាតិ បេរបរិក្កហិតាឃុ ចារិត្តាបឌ្ឍតំ៍ ឲមាយកេត្ថា ត ហិ យំមេភាឌតត្តិ ឲម បិលាតិបិតាឌិអក្យមលឆយូមយុឌាចាេរា អាយកេត្ថា ចិរ្យកេត្ថា ក្យលបកេត្ថា៍ កិ ការណា? អយត្យញ្ញាត្តា កិេលមអមុចិយិរ្យកត្តា មត្តិ ឌិក្យត្ថិតត្តា បេរយក្យក្ខត្តកាចាចហត្តា ច៍ េឃ ហិ ក្តរ្យត្តកិេលមា មត្តា, េត េតហិ អតិក្យក្ខត្តា េហាត្តិ, តិក្កិេលមាតំ យតមរីេរយ្បិ ក្យក្ខត្តិ ត េហាតិ, តម្ហា ឲមាយកេត្ថា៍ យំមេភាឌតំ បត អឌិដ្ឋយមុតយបរិមក្កិតញ្ញា អតចឌ្ឍំ, តម្ហា ត ហិ យំមេភាឌតំ អាយកេត្ថាតិ៍

១៣៩៍ ឲចំ ឆយូឆិដ្ឋាភាឃ េឆមភាឃ ឲេកត តេឃត អាយកត្តិ ចិរ្យេឌ្ឍត្វា ព្ពឌាតិ ឃម្ហា េត េត មត្តា េតហិ េតហិ អាយកេត្តហិ មយត្តាកតា, ត ឲេកា ឲច មេត្តាហិ, ត ច មេត្តា ឲេកេតច, តម្ហា េតមំ េត េត អាយកេត្ត បការេមតុំ “េឃ ព្ពឆ ការេយមុ អមេញ្ញាតា ឌតា”តិអាឌិតា តេឃត បុក្កលិឆិដ្ឋាភាឃ តាច េឆមភាឃ អាយកេត្ត ចិរ្យេឌ្ឍេត្តា េទ្ធ កាថាេឃា អភាសិ៍

តត្ថ េឃ ព្ពឆ ការេយមុ អមេញ្ញាតា ឌតាតិ េឃ េពចិ ព្ពឆ េលិេក កាយបជិេមចតមញ្ញាេតមុ ការេយមុ យាតិយាតុច្ឆាឌីមុបិ យរិឃាឌាចិេរេហត កិត្តមំចេរតាឃ អមំឃតា បុតុឌ្ឍតា៍ រេមមុ កិត្តាតិ ឌិច្បាចិេញ្ញាេឃ្យមុ េរមមុ កិត្តា កឆិតា យុច្ឆិតា អេញ្ញាមត្តា អតាឌីតឌេរ្យាចិេតា អតិរ្យេរាលបញ្ញា េរម បរិក្យញ្ញត្តិ៍ អមុចិកាចយរ្យិតាតិ តាឃ េរមកិត្តិឃា េរមបជិលិកត្វាឃ តាតប្បការយិច្ឆាឌីចមញ្ញាតអមុចិកាចយិរ្យិតា៍ តត្តិកឌិដ្ឋិតិ “តត្តិ ចិត្ត”ត្តិអាឌិឌមចត្ថកយិច្ឆាឌិដ្ឋិមយត្តាកតា៍ ចិមយាតិ ចិមេយត កាឃកយូឌិតា មយត្តាកតា៍ ក្យត្តឃាតិ ក្យចិញ្ញាបឃា មត្តិដ្ឋិបរាយាមីអាឌាតក្កាហីក្យប្បជិតិរ្យក្កិតាមយត្តាកតា៍ ឲមាយកេត្តាតិ ឲម ឲតាឃ កាចាឃ បុក្កេល អឌិដ្ឋាឃ តិដ្ឋិេឌ្ឍា “ការេយមុ អមំឃតតា េរមកិត្តា អាឌីចចិបត្តិតត្តិកឌិដ្ឋិកាឃក្យច្ឆិតាឌិចិមយតា ក្យត្តឃកាចតា”តិ អបេរាបិ បុេត្តា ក្យេត្តេតចេត្តត លត្តិេឆា អាយកេត្ថា េចឌិតេត្តា៍ ត ហិ យំមេភាឌតត្តិ យំមេភាឌតំ បត ឃចាក្យេត្តេតចេត្តត ត អាយកេត្តាតិ៍

១៣៤. ទុតិយការាយបិ យេ លុទ្ទនាតិ យេ លុទ្ទា និរយា, អត្តកិលេសធាតុយុត្តាតិ អត្ថោ. ទារុណាតិ កក្ខឡា ទោសពហុលតាយុត្តា. បិដ្ឋិមំសិកាតិ បុរតោ មធុរំ ភណិត្វា បរម្មុខេ អវណ្ណភាសិនោ. ឯតេ ហិ អភិមុខំ ខាទិតុំ អសក្កោន្តា បរម្មុខានំ បិដ្ឋិមំសខាទកា វិយ ហោន្តិ, តេន “បិដ្ឋិមំសិកា”តិ វុច្ចន្តិ. និតូទ្ទកោតិ និតូទ្ទវហកា, ការណតឹដិតេសុ និយ្យាតនាបត្តាតំ និតូទ្ទនំ តត្វ និដ្ឋាបនបដ្ឋកកាតិ វុត្តំ ហោតិ. និក្ករុណាតិ ករុណាវិរហិតា សត្តានំ អភទ្ទកាយា. អតិមានិនោតិ “ឥធេកច្ចោ ជាតិយា វា...បេ... អញ្ញតរញ្ញតរេន វត្ថុនា បរេ អតិមញ្ញតិ, ឯវំ ឧទ្ធរបិ មានោ អទោមស្សតា ចិត្តស្សា”តិ (ចិក. ប.៥០) ឧទ្ធិ ទុវេត្តន អតិមានេន សមន្នាគតា. អពាធសីលាតិ អពាធបកតិកា, អពាធាធិមុត្តា អសំចិការកាតាតិ អត្ថោ. ន ច ទេន្តិ កស្សចីតិ តាយ ច បន អពាធសីលតាយ យាចិតាបិ សន្តា កស្សចិ កិញ្ចិ ន ទេន្តិ, អធិគន្តុបត្តកក្កុលេ មតុស្សសធិនា និជ្ជាមតហិរញ្ញបតបរាយណា ហោន្តិ. កេចិ បន “អាទានសីលា”តិបិ បឋន្តិ, កេចលំ គហណសីលា, កស្សចិ បន កិញ្ចិ ន ទេន្តីតិ. ឯវរូបានំ ន ហិ មនុស្សោភាវេន្តិ ឯស ឯតាយ កាចាយ បុគ្គលេ អធិដ្ឋាយ និទ្ទិដ្ឋា “លុទ្ទតា, ទារុណតា , បិដ្ឋិមំសិកតា, និតូទ្ទកិតា, និក្ករុណតា, អតិមានិតា, អពាធសីលតា, អពាធ”ន្តិ អបរោបិ បុរេត្ត ទុវេត្តនេចវេត្តន អដ្ឋចិនេធា អាយកន្តា ទេចិតព្វា, ន ហិ មនុស្សភាវេន្តិ.

១៣៥. ឯវំ បុគ្គលាធិដ្ឋានាយ ទេសនាយ ទ្វេ ការណានិ ចត្វា បុគ តស្ស តាបនស្ស អានយានុបរិចត្តំ ចិនិត្វា ធម្មាធិដ្ឋានាយេច ទេសនាយ ឯកំ ការំ អភាសិ. តត្វ កោសេធា ក្ខរកុម្ពេត្ត ទុត្តនេយនេច ទេចិតព្វោ. មទោតិ “ជាតិមទោ, គោត្តមទោ, អារោគ្យមទោ”តិអាទិនា (ចិក. ប.១១) នយេន និទ្ទិដ្ឋោ ទុត្តប្បនេធោ ចិត្តស្ស មជ្ជនការោ. ធម្ភោតិ ធក្ខការោ. បក្ខបក្ខាបនាតិ បក្ខតឹកដ្ឋាបនា, ឥទម្បិ នយេន ទុត្តស្ស បដិចិន្ទ្ធិត្វា ធាតុ. មាយាតិ “ឥធេកច្ចោ កាយេន ទុច្ចរិតំ ចរិត្វា”តិអាទិនា (ចិក. ប.៦៣) នយេន និទ្ទិដ្ឋា និកត្វា កតបាបបដិច្ឆាទនតា. ឧស្សូយាតិ បរលាភសក្ការាទីសុ ឥស្សា. កស្សមត្សស្សោយាតិ មច្ឆរិយំ កស្ស, អត្តសម្បត្តិនិគូហនតាតិ វុត្តំ ហោតិ. មានាតិមានោតិ “ឥធេកច្ចោ ជាតិយា វា...បេ... អញ្ញតរញ្ញតរេន វត្ថុនា បុព្វកាលេ បរេហិ សទិសំ អត្តានំ ទហតិ, អបរកាលេ អត្តានំ សេយ្យំ ទហតិ, បរេ ហីនេ ទហតិ, ឯវំ ឧទ្ធរបិ មានោ...បេ... ឥមស្ស តស្ស ចិត្តស្សា”តិ (ចិក. ប.៥០) និទ្ទិដ្ឋោ និទ្ទេសា. អសន្តិ សន្តេចាតិ អសប្បុរិសេហិ សន្តេចា. ឯវរូបានំ ន ហិ មនុស្សភាវេន្តិ ឯស កោធាទិ នចបិនេធា អកុសលរាសិ បុរេត្ត ទុវេត្តនេចវេត្តន អាយកន្តាតិ ទេចិតព្វា, ន ហិ មនុស្សភាវេន្តិ.

១៣៦. ឯវំ ធម្មាធិដ្ឋានាយ ទេសនាយ នចចិធំ អាយកន្តំ ទស្សេត្វា បុនបិ បុរេត្ត ទុត្តនេយនេច បុគ្គលាធិដ្ឋានាយ ទេសនាយ អាយកន្តំ ចិស្សជ្ជេន្តោ តិស្សោ កាថាយោ អភាសិ. តត្វ ខេបបបសីលាតិ ខេ បាបសមាចារតាយ “បាបសីលា”តិ លោកេ បាកដា. ទុស្សីលាតិ ចរលសុត្ត ទុត្តនេយន ទុស្សំ គហេត្វា តស្ស អប្បទានេន ទុស្សីលតា, បេសុញ្ញេន សូចកា ច. ទោហាវកូដា ទុស្ស បិដិទ្ធបិកាតិ ធម្មដ្ឋានេ ឋិតា លញ្ជំ គហេត្វា សាមិកេ បរាជេត្វា កូដេន វោហារេន សមន្នាគតត្តា វោហារកូដា, ធម្មបដិទ្ធបកត្តា បិដិទ្ធបិកា. អថ វា ទុស្សតិ សាសនេ បិដិទ្ធបិកាតិ ទុស្សីលា. តេ ហិ យស្មា តេសំ ទុរិយាបថសម្បន្នាទីហិ សីលចត្តបដិទ្ធំ អត្ថិ, តស្មា បដិទ្ធបិ, បដិទ្ធបិ ឯវ បិដិទ្ធបិកា. ភរាធយា ខេធ ករោន្តិ កិច្ចិសន្តិ ខេ ទុស ខេលោក ភរាធយា មាតាបិតូសុ ពុទ្ធបច្ចេកពុទ្ធាទីសុ ច មិច្ឆាបដិបត្តិសង្ខាតំ កិព្វិសំ ករោន្តិ. ឯវរូបានំ ន ហិ មនុស្សភាវេន្តិ ឯស ឯតាយ កាចាយ បុគ្គលេ អធិដ្ឋាយ និទ្ទិដ្ឋា “បាបសីលតា, ទុស្សីលតា, សូចកតា, វោហារកូដតា, បិដិទ្ធបិកតា, កិព្វិសការិតា”តិ អបរោបិ បុរេត្ត ទុវេត្តនេចវេត្តន ឆព្វិធេធា អាយកន្តា

ៗចដិតព្ពោ, ន ហិ យំសកោដតត្ថិ។

១៥០. ឯវ ព្វុឆ បរិសោសុ អសញ្ញុតា ឌតាតិ ឯវ ឌតា ព្វុឆលោកេ បរិសោសុ ឃឆាកាយចាទិតាយ សតយ្បិ សហស្សយ្បិ យាទេត្វា អត្ថុដ្ឋាយតួស្សាបិ អកាលោត អសំឃតា។ បទេសយាគាយ ចិទេហសយុឃ្យុតាតិ បទេសំ សត្តកំ អាគាយ ឆតំ ចា ឌឹចិតំ ចា តទេតា "យា ឲចំ កទោឆា"តិ ឃាចត្តាតំ ចា តិចាទេត្តាតំ ចា បរិហិលេដ្ឋុឌល្ហាឌឹហិ ចិទេហសំ ដ្ឋឃ្យុតា។ បទេ ចា សទេត្តួ សយាគាយ "អដ្ឋ ឌស, អដ្ឋ ចឹស"ត្តិ ឲចំ សយាឌឹឃិត្វា ទេតសំ ចឆពាត្តតាឌឹហិ ចិទេហសយុឃ្យុតា។ ក្សឹលលុដ្ឋាតិ តិស្សឹលិ ច ក្សាចាទេត្តា, លុដ្ឋា ច ក្យុទ្ទកយុត្តា លេហិតបរិហិតាយ, យច្ឆឈាតកយិកពាត្តកសាក្យហិកាឌឃោ ព្វុឆាឆិបេ្យតា។ ថទ្សាតិ ថទ្សចាចា។ អតាឌទាតិ "ព្វុឌាតិ ន កទិស្សាយ, ចិទេយិស្សាយ ឲចទ្សបិ"តិ ឲចំ អាឌចិទហិតា។ ឲសាយកទេត្តា ន ហិ យំសកោដតត្តិ ឲស ឲតាយ កាឆាយ បុក្កូល អឆិដ្ឋាយ តិដ្ឋិទេដ្ឋា "បរិលាតិបរិទេតា ចឆលេឆពាត្តត"ត្តិអាឌិតា តឃេត បុទេព្វា ក្សទេត្វា ច អក្សទេត្វា ច "បរិលោសុ អសំឃតតា បទេសំ ចិទេហសតា ក្សឹលតា លុដ្ឋតា ថទ្សតា អតាឌទោ"តិ លត្តិឆោ អាយកទេត្តា ចេចដិតព្ពោ, ន ហិ យំសកោដតត្ថិ។ បុទេព្វា ក្សតួយ្បិ ហិ សោតាត់ សោតាកាយតាយ អចឆាទលាតាយ ឌព្យហឹកទលាតាឃាតិ ឲចយាឌឹហិ កាទលោហិ បុត ក្សដ្ឋតិ។ ទេតេតច ច បទេតា ចក្កូតិ "ព្វុទេដ្ឋតាយត្វំ ភកចា បុតប្យុត់, អក្កូសិ តំ ចេឌឃិ យត្តបរិក្សា"តិ។

១៥១. ឲទេតសុ កិដ្ឋា ចិទុដ្ឋាតិបរិតិតោតិ ឲទេតសុ បរិលោសុ កេឆត កិដ្ឋា, ឌោទេសត ចិទុដ្ឋា, ឃាទេហត អាឌឹតចំ អបស្សត្តា បុតប្យុត់ អញ្ញាចាទប្យត្តិឃា អតិបរិតិតោ, ឲទេតសុ ចា "បរិលាតិបរិទេតា ចឆលេឆពាត្តត"ត្តិអាឌិតា តឃេត ក្សទេត្វសុ បរិបកឃ្វេសុ ឃឆាសយុគ្គំ ឯវ កេឆចិទោឆាតិបរិតសព្វាតា ទាកឌោសឃោហា, តេហិ កិដ្ឋា ចិទុដ្ឋា អតិបរិតិតោ ច។ តិក្សឃ្យុតាតិ អក្យុសលកទលោ តិក្សំ ដ្ឋឃ្យុតា, កឌាចិ បដិសព្វាយ អប្យដិចិទតា។ បេក្សាតិ អស្វា លេកា បទំ កត្តា។ តយំ ចឌត្តិ ឯវ, បតត្តិ សត្វា តិទឃំ អចំសិទាតិ ឯវ លេកត្តទិកត្តកាទសព្វាតំ តឹចក្យលតាឌិកឆំ ចា តយំ ចឌត្តិ, ឯវ ច បតត្តិ សត្វា អចឹចិអាឌិកឆំ តិទឃំ អចំសិទា អឆោកតសឹសា។ ឲសាយកទេត្តាតិ ទេតសំ សត្វាតំ តយចឌតតិទឃបតតេហត្យ ឲស កេឆចិទោឆាតិបរិតកឌោ សព្វាយកត្តយ្វលក្សទេតា ឃឆាក្សទេត្តតទេត្វត តិចិឆោ អាយកទេត្តា។ ន ហិ យំសកោដតត្ថិ យំសកោដតំ បត ន អាយកទេត្តាតិ។

១៥២. ឲចំ ភកចា បទេយត្វទេតា អាយកត្តំ ចិស្សដ្ឋេត្វា ក្សក្កតិយក្កកាចក្សាស្ស បកាសេត្វា ព្វុឌាតិ ឃស្វិ យច្ឆយំសកោដទេត តាបសោ អាយកត្តសញ្ញឹ ក្សក្កតិយក្កសញ្ញឹ ច ហុត្វា តស្ស អកោដទេតត សុទ្ធិកាទេយា ហុត្វា តំ ន ក្សញ្ញតិ, តស្ស ច អញ្ញស្ស ច តឆាចិឆស្ស សោទេឆត្យំ អសយត្វកាចំ ឌស្សទេត្តា "ន យច្ឆយំស"ត្តិ ព្វុយំ លប្យដំ កាឆយាហ។ តត្វ សព្វាបឌាតិ អត្តិយបរិឌេត ឃោទេឌតព្វាតិ – ន យច្ឆយំសំ សោទេឆតិ យច្ឆំ អចិតិល្ហាកដ្ឋំ, ន អាហុតិឃញ្ញាយុត្សបសេចតា សោទេឆតិ យច្ឆំ អចិតិល្ហាកដ្ឋត្តិ ឲចំ។ ឲត្វ ច ន យច្ឆយំសត្តិ អលាឌិឃយាតំ យច្ឆយំសំ ន សោទេឆតិ, តឆា អតាសកត្តត្តិ ឲចំ បេរិទាលា ចល្ហេត្តិ។ ឲចំ បត សុត្តទតទំ សិឃា "ន យច្ឆយំសាតំ អតាសកត្វំ ន យច្ឆយំសាតាតាសកត្វំ, យច្ឆយំសាតំ អតាសកត្វំ ន សោទេឆតិ, យច្ឆ"ត្តិ អឆាបិ សិឃា, ឲចំ សទេត្វ អតាសកត្វំ ឌ្លហឹឃតឹតិ? តក្សា ន, អយទតបេត សក្កហិតត្វា។ "ឯវ ចាបិ លោកេ អយទា ពហុ តបិ"តិ ឲត្វ ហិ សទេព្វាបិ ក្សត្វាចសេសោ អត្តកិលយឆោ សក្កហំ កច្ឆតីតិ។ តក្កិឃត្តិ អឆេលកត្វំ។ យុល្លិឃត្តិ យុល្ហកាទចា។ ឌបរិឌលត្តិ ឌបរិ ច ទេឌោឌលក្សា។ លទាឌិតាតីតិ លទាតិ អឌិតចយ្វាតិ។ អក្កិហុត្តស្សុបសេចតាតិ អក្កិបរិទិចាទិឃា។ អយទាតិ

អបរកាចបត្តតាយ បចត្តកាយកិលេសា។ ជាហ្វតិ ក្ខក្ក្យជិកប្យឆាតាឌិកេឌេតា អតេតេក។ តបិតិ សទឹរសត្តាបិ។ យត្តាតិ ចេជា។ អាហ្វតីតិ

អក្កិហោយកម្ពុ។ ឃញ្ញាយុត្សបសេចតាតិ អឃ្សរេយឆាឌិឃញ្ញា ច ក្ខត្សបសេចតា ច។ ក្ខត្សបសេចតា តាយ កិយេអ្យាតបដ្ឋាតសេចតា, ចស្ស

ទ្រក្លយ្ហលសេចតា, ហេយន្តេ ឌលប្យេចសសេចតា។ ត សោរេឆត្តិ យក្ខំ អចិតិល្លកត្ថត្តិ កិលេសឃុន្ធិយា ចា កចឃុន្ធិយា ចា អចិតិល្លចិចិកិច្ឆំ

យក្ខំ ត សោរេឆត្តិ។ កត្ថាយលេ ហិ សតិ ត ចិឃុន្ធេ ហោតិ, តូក្ខា សកេត្ថោរេឃចាតិ។ ឲត្តូ ច "អចិតិល្លកត្ថ"ត្តិ ឲតំ "ត យច្ឆុំយំស"ត្តិអាឌីតិ

ឃុត្វា "កំ តុ ខោ យច្ឆុំយំសាត់ អកោឌតាឌិតា សិឃា ចិឃុន្ធិយេក្កា"តិ តាបសស្ស កត្ថាយ ក្ខប្យត្តាយ កកចតា ចុត្តំ សិឃាតិ តោ

អឆិប្បាយេឃា។ ឃា ចស្ស "សោ យច្ឆុំយំសំ កុញ្ញូតី"តិ ឃុត្វាច ញុន្ធេ កត្ថា ក្ខប្យត្តា, តំ សត្ថាយេតំ ចុត្តត្តិ ចេឌិតត្តា។

៩៥២។ ឲចំ យច្ឆុំយំសាតាសកត្តាឌឹតំ សោរេឆតំ អសយត្តកាចំ ឌស្សេត្វា ព្ទជាតិ សោរេឆតំ សយត្តេ ឆយ្ងំ ឌស្សេត្តា "សោរេតស្ស វុត្តា"តិ ព្ទយំ

កាឆយាហ។ តត្ត សោរេតស្សតិ លស្ស ព្ទត្រ្ទិយេឃស្ស។ វុត្តាតិ ព្ទត្រ្ទិយសំចរវុត្តិឃា សយត្តាកេតា។ ឲត្តាចតា ព្ទត្រ្ទិយសំចរបទឹចារសឹលំ

ឌស្សេតិ។ ចិឌិតិត្រ្ទិយោ ចរេតិ ជាតាតបទិញ្ញាយ លព្ធព្ទត្រ្ទិយាតិ ចិឌិត្វា បិរកជាតិ កត្វា ចរេយ្យ, ចិហរេយ្យាតិ ចុត្តំ ហោតិ។ ឲត្តាចតា

ចិឃុន្ធឹលស្ស តាយទ្វបបទិច្ឆេជំ ឌស្សេតិ។ ឆយ្ងំ ជំតោតិ អទិឃយក្កេត អកិសយេតត្ថចត្សច្ឆឆយ្ងំ ជំតោ។ ឲតេត សោតាបត្តិក្ខុយិ ឌស្សេតិ។

អដ្ឋចយក្ខេចរេតាតិ ក្ខុការេច ច យុក្ខុការេច ច រេតា។ ឲតេត សកឆាកាយិក្ខុយិ ឌស្សេតិ។ សកឆាកាយី ហិ កាឃចត្ថាឌិកទាត់

ចិត្តឆក្ខកាចកទាតច្ច្ឆ ទាកេជាសាត់ តក្ខុកាចា អដ្ឋចយក្ខេច រេតា ហោតិ។ សក្កាតិកោតិ ទាកេជាសសក្កាតិកោ។ ឲតេត អតាកាយិក្ខុយិ

ឌស្សេតិ។ សត្តក្លប្យហឹតោតិ សត្តស្ស ចក្ខក្លស្ស ហេតុប្យហាតេត បហឹតសត្តក្លោ។ ឲតេត អទហត្តក្ខុយិ ឌស្សេតិ។ ត លិប្យតិ ឌិដ្ឋុសុតេស្ស

ឆឹទេតិ សោ ឲចំ អក្សុប្រត្តេត អទហត្តំ បត្តោ ឆិតិសយ្យជាយ ឆឹទោ ឌិដ្ឋុសុតេស្ស ឆយ្ងស្ស កោតចិ កិលេសេត ត លិប្យតិ។ ត កោចលត្ថំ

ឌិដ្ឋុសុតេស្ស, យុតចិញ្ញាតេស្ស ច ត លិប្យតិ, អញ្ញាឌត្វ បរយចិឃុន្ធិប្យត្តោ ហោតីតិ អទហត្តកិក្សេដេត ទេសតំ តិដ្ឋាបេសិ។

៩៥៤-៥។ ព្ទតោ បទំ "ព្ទច្ឆុតយត្ត"ត្តិ ឆេក្ខ កាឆា សក្កិតិកាទេហិ ចុត្តា។ តាសយត្ថោ – ព្ទតិ កកចា កស្សបេបិ ឲតយត្តំ បុតប្យុតំ អតេកាហិ

កាឆាហិ ឆយ្ងឆិដ្ឋាតាយ បុក្កលិឆិដ្ឋាតាយ ច ទេសតាយ ឃាច តាបសោ អញ្ញាសិ, តាច សោ អក្លាសិ កេឆសិ ចិត្តាទេសិ។ តំ ចេជឃិ

យត្តបិរក្សតិ សោបិ តត្ថា អត្តំ យត្តបិរក្ស, ចេជបិរក្ស, តិស្សា ព្រាហ្មណោ ចេជឃិ អញ្ញាសិ។ កិ ការណា? យស្មា អត្តតោ ច បជតោ ច

ទេសតាតយតោ ច ចិព្រាហិ កាឆាហិ យុតំ បកាសឃិ។ កឹឌិសោ? តិទាយកន្តោ អសិតោ ភ្ទុត្តេយា, អាយកន្តកិលេសាកាចា តិទាយកន្តោ,

តណ្ហាឌិដ្ឋិតិស្សឃាកាចា អសិតោ, ជាហិទឌិដ្ឋិចេសេត "ព្ទជំ សេយ្យោ ព្ទជំ ចទ"ត្តិ កោតចិ តេតំ អសក្កុណេយ្យត្តា ភ្ទុត្តេយា។ ឲចំ

បកាសិតចតោ ចស្ស ឃុត្វាត ញុន្ធស្ស ឃុការសិតំ បជំ ឃុកឆិតំ ឆយ្ងទេសតំ ឃុត្វា តិទាយកន្ធំ តិក្កិលេសយោកំ, សត្តក្លប្យត្តុជតំ

សត្តចក្ខក្លប្យត្តុជតំ, តឹចយតោ តឹចចិត្តោ ហុត្វា ចត្ថិ តឆាកតស្ស, តិស្សា ព្រាហ្មណោ តឆាកតស្ស បិទេ បញ្ចបតិដ្ឋិតំ កត្វា ចត្ថិ។

តត្តូច បត្តដ្ឋយេទោចឃិត្វាតិ តត្តូច ច តំ អាសតេ តិសិត្តំ កស្សបំ កកចត្តំ តិស្សា តាបសោ បត្តដ្ឋយេទោចឃិត្វ, អឃាឌីតិ ចុត្តំ ហោតិ។

តំ កកចា "ឲហិ កិក្ខុ"តិ អាហ។ សោ តត្ថាលំយេច អដ្ឋបរិក្ខារយុត្តោ ហុត្វា អាកាសេតាកត្តោ ចស្សសតិកត្តេទោ ចិឃ កកចត្តំ ចត្ថិត្វា

កតិបិហេតេច សាចកបិរមិតាណំ បជិចិត្ថិត្វា តិស្សា តាយ អក្កសាចកោ អហោសិ, បុត ភ្ទុតិយោ ការក្ខោឌោ តាយ។ ឲចំ តស្ស

កកចតោ តិស្សការក្ខោឌំ តាយ សាចកឃុកំ អហោសិ។

អយ្យាកំ បន គាថា យា ច តិស្សេន ព្រាហ្មណេន អាទិតោ តិស្សោ គាថា វុត្តា, យា ច កស្សបេន ភគវតា មជ្ឈេ ច, យា ច តថា សង្គីតិការេហិ អន្តេ ទ្វេ, តា សព្ពាបិ ចុទ្ទស គាថា អានេត្វា បរិបុណ្ណំ កត្វា ឥទំ អាមគន្ធសុត្តំ អាចរិយប្បមុខានំ បញ្ចន្នំ តាបសសតានំ អាមគន្ធំ ព្យាកាសិ។ តំ សុត្វា សោ ព្រាហ្មណោ តេនេវ នីចមនោ ហុត្វា ភគវតោ បាទេ វន្ទិត្វា បព្ពជ្ជំ យាចិ សទ្ធិំ បរិសាយ។ "ឯហិ ភិក្ខវោ"តិ ភគវា អវោច។ តេ តេនេវ ឯហិភិក្ខុភាវំ បត្វា អាកាសេនាគន្ត្វា ភគវន្តំ វន្ទិត្វា កតិបាហេនេវ សព្ពេវ អគ្គផលេ អរហត្តេ បតិដ្ឋហិំសូតិ។

បរមត្ថជោតិកាយ ខុទ្ទក-អដ្ឋកថាយ

សុត្តនិបាត-អដ្ឋកថាយ អាមគន្ធសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៧។ ហិរិសុត្តវណ្ណនា

ហិរិំ តរន្តន្តិ ហិរិសុត្តំ។ កា ឧប្បត្តិ? អនុប្បន្នេ ភគវតិ សាវត្ថិយំ អញ្ញតរោ ព្រាហ្មណមហាសាលោ អឌ្ឍោ អហោសិ អសីតិកោដិធនវិភវោ។ តស្ស ឯកបុត្តកោ អហោសិ បិយោ មនាបោ។ សោ តំ ទេវកុមារំ វិយ នានប្បការេហិ សុខូបករណេហិ សំវឌ្ឍេន្តោ តំ សាបតេយ្យំ តស្ស អនិយ្យាតេត្វាវ កាលមកាសិ សទ្ធិំ ព្រាហ្មណិយា។ តតោ តស្ស មាណវស្ស មាតាបិតូនំ អច្ចយេន ភណ្ឌាគារិកោ សារគព្ភំ វិវរិត្វា សាបតេយ្យំ និយ្យាតេន្តោ អាហ – "ឥទំ តេ, សាមិ, មាតាបិតូនំ សន្តកំ, ឥទំ អយ្យកបយ្យកានំ សន្តកំ, ឥទំ សត្តកុលបរិវដ្ដេន អាគត"ន្តិ។ មាណវោ ធនំ ទិស្វា ចិន្តេសិ – "ឥទំ ធនមេវ ទិស្សតិ, យេហិ បន ឥទំ សម្ភតំ, តេ ន ទិស្សន្តិ, សព្ពេវ មច្ចុវសំ គតា។ គច្ឆន្តា ច ន ធនតោ កិញ្ចិ អាទាយ អគមំសុ, ឯវំ នាម ភោគេ បហាយ គន្តព្ពោ បរលោកោ, ន សក្កា កិញ្ចិ អាទាយ គន្តុំ អញ្ញត្រ សុចរិតេន។ យំនូនាហំ ឥមំ ធនំ បរិច្ចជិត្វា សុចរិតធនំ គណ្ហេយ្យំ, យំ សក្កា អាទាយ គន្តុ"ន្តិ។ សោ ទិវសេ ទិវសេ សតសហស្សំ វិស្សជ្ជេន្តោ បុន ចិន្តេសិ – "ពហុតរមិទំ ធនំ, កិំ ឥមិនា ឯវំ បរិច្ចាគេន, យន្នូនាហំ មហាទានំ ទទេយ្យ"ន្តិ។ សោ រញ្ញោ អារោចេសិ – "មហារាជ, មម ឃរេ ឯត្តកំ ធនំ អត្ថិ, ឥច្ឆាមិ តេន មហាទានំ ទាតុំ។ សាធុ, មហារាជ, នគរេ ឃោសនំ ការាបេហី"តិ។ រាជា តថា ការាបេសិ។ សោ អាគតាគតានំ ភាជនានិ បូរេត្វា សត្តហិ ទិវសេហិ សព្ពធនមទាសិ , ទត្វា ច ចិន្តេសិ – "ឯវំ មហាបរិច្ចាគំ កត្វា អយុត្តំ ឃរេ វសិតុំ, យន្នូនាហំ បព្ពជេយ្យ"ន្តិ។ តតោ បរិជនស្ស ឯតមត្ថំ អារោចេសិ។ តេ "មា, ត្វំ សាមិ, 'ធនំ បរិច្ចត្ត'ន្តិ ចិន្តយិ, មយំ អប្បកេនេវ កាលេន នានាវិធេហិ ឧបាយេហិ ធនសញ្ចយំ ករិស្សាមា"តិ វត្វា នានប្បការេហិ តំ យាចិំសុ។ សោ តេសំ វចនំ អនាទិយិត្វាវ តាបសបព្ពជ្ជំ បព្ពជិ។

តត្ថ អដ្ឋវិធា តាបសា – សបុត្តភរិយា, ឧញ្ឆាចារិកា, សម្បត្តកាលិកា, អនគ្គិបក្កិកា, អស្មមុដ្ឋិកា, ទន្តលុយ្យកា, បវត្តផលិកា, វណ្ដមុត្តិកា ចាតិ (ទី។ និ។ អដ្ឋ។ ១។២៦០)។ តត្ថ សបុត្តភរិយាតិ បុត្តទារេន សទ្ធិំ បព្ពជិត្វា កសិវណិជ្ជាទីហិ ជីវិកំ កប្បយមានា កេណិយជដិលាទយោ។ ឧញ្ឆាចារិកាតិ នគរទ្វារេ អស្សមំ ការេត្វា តត្ថ ខត្តិយព្រាហ្មណកុមារកេ សិប្បានិ សិក្ខាបេត្វា

ហិរញ្ញសុវណ្ណំ បដិក្ខិបិត្វា តិលតណ្ឌុលាទិកប្បិយកម្មបដិគ្គាហកា, តេ សបុត្តភរិយេហិ សេដ្ឋតរា។ សម្បត្តកាលិកាតិ អាហារវេលាយ សម្បត្តំ អាហារំ គហេត្វា យាបេន្តា, តេ ឧញ្ឆាចារិកេហិ សេដ្ឋតរា។ អនគ្គិបក្កិកាតិ អគ្គិនា អបក្កបត្តផលានិ ខាទិត្វា យាបេន្តា, តេ សម្បត្តកាលិកេហិ សេដ្ឋតរា។ អស្មមុដ្ឋិកាតិ មុដ្ឋិបាសាណំ គហេត្វា អដ្ឋិ វា កិដ្ឋំ វា សិសត្តកានិ គហេត្វា វិចរន្តា យថា លាភា ហោន្តិ, តថា សម្បត្តរុក្ខតោ តចំ គហេត្វា ខាទិត្វា ឧបោសថង្គានិ អធិដ្ឋាយ ចត្តារោ ព្រហ្មវិហារេ ភាវេន្តិ, តេ អនគ្គិបក្កិកេហិ សេដ្ឋតរា។ ទន្តលុយ្យកាតិ មុដ្ឋិបាសាណាទីនិបិ អគហេត្វា ចរន្តា ឆាតកាលេ សម្បត្តរុក្ខតោ ទន្តេហិ ឧប្បាដេត្វា តចំ ខាទិត្វា ឧបោសថង្គានិ អធិដ្ឋាយ ព្រហ្មវិហារេ ភាវេន្តិ, តេ អស្មមុដ្ឋិកេហិ សេដ្ឋតរា។ បវត្តផលិកាតិ ជាតស្សរំ វា វនសណ្ឌំ វា និស្សាយ វសន្តា យំ តត្ថ វនេ កិសមុញ្ញអាលិនិ, យំ វា វនសណ្ឌេ បុប្ផកាលេ បុប្ផំ, ផលកាលេ ផលំ, តមេវ ខាទន្តិ។ បុប្ផផលេ អសតិ អត្តនោ តត្ថ រុក្ខបដិតំ ខាទិត្វា វសន្តិ, ន ទេវ អាហារត្ថាយ អញ្ញត្រ គច្ឆន្តិ។ ឧបោសថង្គាធិដ្ឋានំ ព្រហ្មវិហារភាវនំ ច ករោន្តិ, តេ ទន្តលុយ្យកេហិ សេដ្ឋតរា។ វណ្ដមុត្តិកា នាម វណ្ដមុត្តានិ ភូមិយំ បតិតានិ បណ្ណានិ ខាទន្តិ, សេសំ បុរិមសទិសមេវ, តេ សព្វសេដ្ឋា។

អយំ បន ព្រាហ្មណកុលបុត្តោ “តាបសបព្វជ្ជាសុ អគ្គបព្វជ្ជំ បព្វជិស្សាមី”តិ វណ្ដមុត្តិកបព្វជ្ជាយ បព្វជិត្វា ហិមវន្តេ ទ្វេ តយោ បព្វតេ អតិក្កម្ម អស្សមំ ការាបេត្វា បដិវសតិ។ អថ ភគវា លោកេ ឧប្បជ្ជិត្វា បវត្តិតវរធម្មចក្កោ អនុបុព្វេន សាវត្ថិំ គន្ត្វា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន សាវត្ថិវាសី ឯកោ បុរិសោ បព្វតេ ចត្ថសារាទីនិ គវេសន្តោ តស្ស អស្សមំ បត្វា អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ សោ តំ ទិស្វា “កុតោ អាគតោសី”តិ បុច្ឆិ។ “សាវត្ថិតោ, ភន្តេ”តិ។ “កា តត្ថ បវត្តី”តិ? “តត្ថ, ភន្តេ, មនុស្សា អប្បមត្តា ទានាទីនិ បុញ្ញានិ ករោន្តី”តិ។ “កស្ស ឱវាទេ ឋត្វា”តិ? “ពុទ្ធស្ស ភគវតោ”តិ។ តាបសោ ពុទ្ធសទ្ទស្សវនេន វិម្ហិតោ “ពុទ្ធោតិ ត្វំ, ភោ បុរិស, វទេសី”តិ អាយកេន្ត វុត្តនយេនេវ តិក្ខត្តុំ បុច្ឆិត្វា “ឃោសោបិ ខោ ឯសោ ទុល្លភោ”តិ អត្តមនោ ភគវតោ សន្តិកំ គន្តុកាមោ ហុត្វា ចិន្តេសិ – “ន យុត្តំ ពុទ្ធស្ស សន្តិកំ តុច្ឆហត្ថេន គន្តុំ, កិំ នុ ខោ គហេត្វា គច្ឆេយ្យ”ន្តិ។ បុន ចិន្តេសិ – “ពុទ្ធា នាម អាមិសគរុកា ន ហោន្តិ, ហន្ទាហំ ធម្មបណ្ណាការំ គហេត្វា គច្ឆាមី”តិ ចត្តារោ បញ្ហេ អភិសង្ខរិ –

“កីទិសោ យិត្វា ន សោចិតព្ពោ, កីទិសោ យិត្វា សោចិតព្ពោ;

កីទិសោ បយោគោ បយុញ្ជិតព្ពោ, កិំ រសានំ អគ្គ”ន្តិ។

សោ តេ បញ្ហេ គហេត្វា យញ្ញុយេកាសាភិមុខោ បក្កមិត្វា អនុបុព្វេន សាវត្ថិំ បត្វា ជេតវនំ បវិសិ។ ភគវាបិ តស្មិំ សមយេ ធម្មសភាយំ អាសនេ និសិន្នោ ហោតិ។ សោ ភគវន្តំ ទិស្វា អភិវាទនមត្តម្បិ អកត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ ភគវា “កច្ចិ, ឥសិ, ខមនីយ”ន្តិអាទិនា នយេន សម្មោទិ។ សោបិ “ខមនីយំ, ភោ គោតមា”តិអាទិនា នយេន បដិសម្មោទិត្វា “យទិ ពុទ្ធោ កថិស្សតិ, យថា បុច្ឆិតេ បញ្ហេ វាចាយ ឧជុ វិស្សជ្ជេស្សតី”តិ យថា ឧជុ ភគវន្តំ តេ បញ្ហេ បុច្ឆិ។ ភគវា ព្រាហ្មណេន បុដ្ឋោ អាគតបញ្ហានិ វិស្សជ្ជេន្តោ ហិរិ ពុទ្ធត្តិ អារភិត្វា អឌ្ឍតេយ្យា គាថាយោ អាហ។

᪑᪓᪖᪨ ᨲᩣᩈᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᩉᩥᩁᩦ ᨲᩁᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩥ ᩉᩥᩁᩦ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᩉᩥᩁᩥᨠᩴ ᨠᩥᩃᩮᩈᩴ᪨ ᨩᩥᨣᩩᨧ᩠ᨨᨾᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩈᩩᨧᩥᨾᩥᩅ ᨸᩔᨾᩣᨲᩴ᪨ ᩋᩉᩥᩁᩥᨠᩮᩣ ᩉᩥ ᩉᩥᩁᩦ ᨩᩥᨣᩩᨧ᩠ᨨᨲᩥ ᩋᩈᩩᨧᩥᨾᩥᩅ ᨸᩔᨲᩥ, ᨲᩮᨶ ᨲᩴ ᨶ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ ᨶ ᩋᩃ᩠ᩃᩦᨿᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᨩᩥᨣᩩᨧ᩠ᨨᨾᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᨳᩣᩉᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᨬᩣᨲᩥ ᨠᩣᨿᩅᩣᨧᨶ᩠ᨲᩥ “ᩋᩉᩴ, ᨾᨾ, ᨲᩅ ᨾᩉᩣᨠᩮᩣᨿᩣ ᩉᩥᨲᨠᩣᩁᩮᨿᩣ ᩈᩩᨡᨠᩣᩁᩮᨿᩣ, ᨩᩦᩅᩥᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨾᩮ ᨲᩩᨿ᩠ᩉᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩥᨠᩣ ᨶᩮᨿ᩠ᨿᨶ ᨠᩣᨿᩅᩣᨧᩴ᪨ ᩅᨿ᩠ᩉᩣᨲᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᩣᨲᩥ ᩋᨶᩣᨴᩥᨿᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨠᩣᨿᩥᨠᩣᨸᩥ ᨧ ᩅᨿ᩠ᩉᩣᨲᩥ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᩅᨠ᩠ᨠᩣᨲᩥᨸᩥ ᨲᩔ ᨠᨾ᩠ᨾᩣᨲᩥ ᩋᨶᩣᨴᩥᨿᨶ᩠ᨲᩣ ᨠᩁᨱᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩋᩅᨾᩣᨴᩥᨿᨶ᩠ᨲᩣ᪨ ᩋᨳ ᩅᩤ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨶ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩣᨴᩁᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩣ, ᩋᨸᩥᨧ ᨡᩮᩣ ᨸᨶ ᩈᨸ᩠ᨸᩩᩁᩥᩈᩣᨶᩴ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᩅᩥᨿᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮᩅ ᨶᨿᩔᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᨬᩣᨲᩥ ᨲᩴ ᨩᩥᨶᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥ ᨲᩴ ᩑᩅᩁᩪᨸᩴ “ᨾᩥᨲ᩠ᨲᨸᨲᩥᩁᩪᨸᨠᩣ ᩑᩅᩈᩣ, ᨲᩮᩈᩣ ᨾᩮ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ ᨸᩩᩁᩥᩈᩣ ᨩᩣᨶᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ᪨

᪑᪓᪗᪨ ᩋᨲ᩠ᨳᨠᩣᨾᨲ᩠ᨳᩥ ᨿᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨴᩔᩮᨿ᩠ᨿ, ᨠᩁᩥᩔᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᨧ ᨠᩣᩁᨲᩥ, ᨲᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩩᨠᩣᨾᩴ᪨ ᨸᩥᨿᩴ ᩅᩣᨧᩴ ᩑᨿᩣ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᨸᩅᩩᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩑᨿᩣ ᩋᨲᩦᨲᩣᨶᩣᨣᨲᩮᩉᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩉᩥ ᨸᨭᩥᩈᨶ᩠ᨳᩁᨶ᩠ᨲᩣ ᨶᩥᩁᨲ᩠ᨳᨠᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨾᩮᩣᨴᨶ᩠ᨲᩣ ᨠᩮᩅᩃᩴ ᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᨧ᩠ᨨᩣᨿᩣᨿ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮᨲᩮᩅ ᨸᩥᨿᩴ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᩅᩣᨧᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩮᨲᩥ᪨ ᩋᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩴ ᨠᩣᨿᩅᩣᨧᩴ, ᨸᩁᩥᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣᨲᩥ ᩑᩅᩁᩪᨸᩴ ᨿᩴ ᨠᩣᩁᨲᩥ, ᨲᩴ ᩋᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩴ, ᨠᩮᩅᩃᩴ ᩅᩣᨧᩣᨿ ᨠᩣᨿᩅᩣᨧᩴ “ᩅᨧᩦᨸᩁᨾᩣ ᨶᩣᨾᩮᩈ ᩋᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᨸᨲᩥᩁᩪᨸᨠᩣ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩤ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ᪨

᪑᪓᪘᪨ ᨶ ᩈᩮᩣ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨿᩮᩣ ᩈᨴᩤ ᩋᨸ᩠ᨸᨾᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨽᩮᨴᩣᩈᨦ᩠ᨠᩦ ᩁᨶ᩠ᨵᨾᩮᩅᩣᨶᩩᨸᩔᩦᨲᩥ ᨿᩮᩣ ᨽᩮᨴᨾᩮᩅ ᩋᩣᩈᨦ᩠ᨠᨾᩣᨶᩮᩣ ᨠᨲᩥᨸᩣᩉᩮᨶ ᩅᩥᨧᩣᩁᩮᨶ ᩈᨴᩤ ᩋᨸ᩠ᨸᨾᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᩥᩉᩁᨲᩥ, ᨿᩴᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᩔᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣ ᩋᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩮᨶ ᨣᨲᩴ, ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨱᩮᨶ ᩅᩤ ᩋᨣᨲᩴ, “ᨿᨴᩤ ᨾᩴ ᨣᩁᩉᩥᩔᨲᩥ, ᨲᨴᩤ ᨲᩴ ᩑᩅᩴ ᨸᨭᩥᨧᩮᩣᨴᩮᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩁᨶ᩠ᨵᨾᩮᩅ ᩋᨶᩩᨸᩔᨲᩥ, ᨶ ᩈᩮᩣ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣᨲᩥ᪨

ᩑᩅᩴ ᨠᨳᩣ “ᨠᩦᨴᩥᩈᩮᩣ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨶ ᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ”ᨲᩥ ᨸᨬ᩠ᩉᩴ ᩋᩣᨴᩥᨸᨬ᩠ᩉᩣᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᨶᩮᨶ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨿᩈ᩠ᨾᩥᨬ᩠ᨧ ᩈᩮᨲᩦ”ᨲᩥ ᨸᨬ᩠ᩉᩴ ᨸᩩᨶ ᨣᩣᨳᩣᨿᩣᩉ᪨ ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨿᩈ᩠ᨾᩥᨬ᩠ᨧ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᨲᩔ ᩉᨴᨿᨾᨶᩩᨸᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᩈᨿᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᨶᩣᨾ ᨸᩥᨲᩩ ᩋᩩᩁᩈᩥ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ “ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᨾᩮ ᩏᩁᩈᩥ ᩈᨿᨶ᩠ᨲᩔ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩅᩤ ᩋᨲ᩠ᨳᨾᨶᨲᩤ ᩅᩤ ᨶᨽᩅᩮᨿ᩠ᨿᩤ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩉᩥ ᩋᨸᩁᩥᩈᨦ᩠ᨠᩣᨿᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩥᩈᨦ᩠ᨠᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩤ ᩈᩮᨲᩥ, ᩑᩅᨾᩮᩅ ᨽᩣᩁᩮᩣᨷᩥᨩᩦᩅᩥᨲᩣᨴᩦᩈᩩ ᩅᩥᩔᩣᩈᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᨠᩣᩁᩮᨶ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩥᩈᨦ᩠ᨠᩮᩣ ᩈᩮᨲᩥ᪨ ᨿᩮᩣ ᨧ ᨸᩁᩮᩉᩥ ᨠᩣᩁᨱᩈᨲᩴ ᨠᩣᩁᨱᩈᩉᩔᨾ᩠ᨸᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩤ ᩋᨽᩮᨩ᩠ᨩᩮᩣ, ᩈ ᩅᩮ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣᨲᩥ᪨

᪑᪓᪙᪨ ᩑᩅᩴ ᨠᨳᩣ “ᨠᩦᨴᩥᩈᩮᩣ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨲᨲᩥᨿᨸᨬ᩠ᩉᩣᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᨶᩮᨶ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨸᩣᨾᩩᨩ᩠ᨩᨠᩁᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨣᩣᨳᩣᨾᩣᩉ᪨ ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨸᩣᨾᩩᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨸᩣᨾᩩᨩ᩠ᨩᨠᩁᨱᩴ᪨ ᨮᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩣᩁᨱᩴ᪨ ᨠᩥᩴ ᨸᨶ ᨲᨶ᩠ᨲᩥ? ᩅᩦᩁᩥᨿᩴ᪨ ᨲᨬ᩠ᩉᩥ ᨸᩁᩣᨾᨴ᩠ᨴᨶᨬ᩠ᩉᩥ ᨸᩦᨲᩥᨸᩣᨾᩮᩣᨩ᩠ᨩᩈᩩᨡᩈᨾ᩠ᨽᩅᨲᩮᩣ ᨸᩣᨾᩩᨩ᩠ᨩᨠᩁᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᨿᨳᩣᩉ “ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨠᩣᩁᩮᨲᩮ, ᨠᩥᩃᩥᨭ᩠ᨮᩮᩅ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ ᨠᩩᩈᩦᨲᩮᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ, ᩋᩣᩁᨴ᩠ᨵᩅᩦᩁᩥᨿᩮᩣ, ᩈᩮᩣ ᩈᩩᨡᩴ ᩅᩥᩉᩁᨲᩦ”ᨲᩥ (ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪨᪒᪑᪙)᪨ ᨸᩈᩴᩈᩴ ᩋᩣᩅᩉᨲᩦᨲᩥ ᨸᩈᩴᩈᩣᩅᩉᩴ᪨ ᩋᩣᨴᩥᨲᩮᩣ ᨾᨩ᩠ᨫᩮᨶ ᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩈᩩᨡᩔ ᩋᩣᩅᩉᨶᨲᩮᩣ ᨹᩃᩣᨶᩥᩈᩴᩈᩮ ᩈᩩᨡᩴ᪨ ᨹᩃᩴ ᨸᨭᩥᨠᨦ᩠ᨡᨾᩣᨶᩮᩣ ᨹᩃᩣᨶᩥᩈᩴᩈᩮᩣ᪨ ᨠᩣᩁᩮᨲᩦᨲᩥ ᩅᩉᨲᩥ᪨ ᩅᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᩮᩣᩁᩥᩈᩴ ᨵᩩᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩩᩁᩥᩈᩣᨶᩩᨧ᩠ᨨᩅᩥᨠᩴ ᨠᩣᨿᩴ ᩋᩣᨴᩤᨿ ᩅᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᨲᩴ ᨾᩩᨴᩩᨸ᩠ᨸᩁᩣᨠ᩠ᨠᨾᩅᩦᩁᩥᨿᨾᩮᩅ ᨮᩣᨶᩴ ᨠᩣᩁᩮᨲᩥ, ᩅᩦᩁᩥᨿᩈᩣ ᨸᩁᩣᨿᨶᩣ ᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣᨲᩥ᪨

᪑᪔᪐᪨ ᩑᩅᩴ ᨠᨳᩣ “ᨠᩦᨴᩥᩈᩮᩣ ᨸᩁᩣᨿᨶᩮᩣ ᨸᨿᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ”ᨲᩥ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᨸᨬ᩠ᩉᩣᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᨶᩮᨶ ᨷᨬ᩠ᨧᨾᩴ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨸᩅᩥᩅᩮᨠᩁᩈ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨣᩣᨳᩣᨾᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ

ປວິເວເກາຕີ ກິເລສປວິເວກເຕາ ຊາຕຕ຺ຕາ ອຄ຺ຄຜລໍ ວຸຈ຺ຈຕີ, ຕສ຺ສ ຣເສາຕີ ອສ຺ສາທນເຏ຺ນ ຕໍສມ຺ປຍຸຕ຺ຕໍ ສຸຂໍ ອຸປສເມາປີ ກິເລສູປສມເຕ຺ຕ ຊາຕຕ຺ຕາ ນິພ຺ພານສ຺ສາທິໂກປສມາເຣຍ຺ຍຕ຺ຕາ ວາ ຕເທວ, ສພ຺ພີຕິເຣສາປີ ອຣິຍສພ຺ເຕາ ອນເປຕາຍ ນິພ຺ພານສ຺ສາເທ ສເຍ຺ຍ ອຸປ຺ປນ຺ນາຍ ປີຕິຍາ ຣສຕ຺ຕາ ຕເທວ ໍ ຕໍ ປວິເວກຣສໍ ອຸປສມສ຺ສ ຈ ຣສໍ ປິຕ຺ວາ ຕເທວ ສພ຺ພີຕິຣສໍ ປິວໍ ນິທ຺ທເຣາ ໂຫຕີ ນິປ຺ປາເປາ, ປີຕິຕ຺ວາປີ ກິເລສປຣິຬາຫາກາເວນ ນິທ຺ທເຣາ, ປິວນ຺ຕ຺ໂຕປີ ປຫີນປາປຕ຺ຕາ ນິປ຺ປາເປາ ໂຫຕີ, ຕສ຺ມາ ເອວໍ ຣສາຕຄ຺ຄໍ ເທເສຕ຺ວາ ເທສນໍ ນິຕ຺ຖາເປສີ ພຸຕ຺ຕ

“ສວາກຕິຕ຺ຖານປຈ຺ຈເວກ຺ຂນາຫັ ກາຍວິເວເກາປວິເວກາວຕິ ວເຣນ ປວິເວກຣສາທເຍາ ເຕເຍາ ເອວ ເອເຕ ສພ຺ພາ”ຕິ ເຍາເຊຕ຺ວາ, ປຸຣິມເຍວ ສຸຕ຺ຕັ ເອວໍ ກເທາ ວທ຺ທຸປກ຺ກາວິສ຺ສເຊ຺ຊ຺ຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕນິກູເຕນ ເທສນໍ ນິຕ຺ຖາເປສີ ເທສນາປຣິໂຍສາເນ ເຕາທ຺ທເລາ ກເຖນ຺ຕາ ສຕ຺ຖີເຣ ປຕ຺ຕິຕ຺ວາ ດຕິປີໂຫເທນ ປຣີສມ຺ຫໍາປຸເຕ຺ຕາ ອເຣາ ອເທາສີຕີ

ປຣມັດ຺ຖໂຊຕິກາຍ ຂຸທ຺ທກ-ອຕ຺ຖກຖາຍ

ສຸຕ຺ຕນິປາຕ-ອຕ຺ຖກຖາຍ ຫິຣິສຸຕ຺ຕວັນ຺ນນາ ນິຕ຺ຖິຕາ

ປຖເມາ ພາເຄາ ນິຕ຺ຖິເຕາ

ນເມາ ຕສ຺ສ ພຄເວາ ອຣຫເຕາ ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ທສ຺ສ

ຂຸທ຺ທກນິກາເຍ

ສຸຕ຺ຕນິປາຕ-ອຕ຺ຖກຖາ

(ທຸຕິເຍາ ພາເຄາ)

໑ʼ ຈູຬວັຄ຺ໂຄ

໔ʼ ມງ຺ຄລສຸຕ຺ຕວັນ຺ນນາ

ເອວໍ ເມ ສຸຕັນ຺ຕິ ມງ຺ຄລສຸຕ຺ຕໍ ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ຊມ຺ພຸທີເປ ກິຣ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ນຄຣທ຺ວາຣສນ຺ຖາຄາຣສພາທີສຸ ມຫາຊນາ ສນ຺ນິປຕິຕ຺ວາ ຫິຣັນ຺ນສຸວັນ຺ນໍ ທຕ຺ວາ ນານປ຺ປກາຣໍ ສີຕາຫຣນາທິພາຫິຣກກໍ ກຖາເປນ຺ຕິ, ເອເກກາ ກຖາ ຈຕຸມາສຈ຺ຈເຍນ ນິຕ຺ຖາຕີ ໍ ຕຕ຺ຖ ເອກທິວສໍ ມງ຺ຄລກຖາ ສມຸຕ຺ຖາສິ – “ກິໍ ນຸ ເຂາ ມງ຺ຄລໍ, ກິໍ ທິຕ຺ຖໍ ມງ຺ຄລໍ, ສຸຕໍ ມງ຺ຄລໍ, ມຸຕໍ ມງ຺ຄລໍ, ເກາ ມງ຺ຄລໍ ຊານາຕີ”ຕິ?

អថ ឌ៊ិដ្ឋយក្កលិកោ តាបសោ បុរិតោ អាហ – “អហំ ភន្តេ ជានាមិ, ឌ៊ិដ្ឋំ ខលិនោ ភន្តេ, ឌ៊ិដ្ឋំ នាម អភិយក្កលសម្ភិតំ ទ្វេបិ៍ នោឃសិនិ –

ព្ចេធកច្ចា ពាលឲ្យេធ ចុដ្ឋាឃ ចាតាកាសក្យុលំ ចា បស្សតិ, ខោលុចលដ្ឋិ៍ ចា កព្ពិត្រិ ចា ក្យារោក ចា អលក្ខតាបឌឹឃត្ថា បុណ្ណឈដំ ចា

អល្លទោហិតាយត្ថិ ចា អាឌញ្ញា ចា អាឌញ្ញាទថំ ចា ដ្ឋសក៌ ចា កាធិ ចា ពបិលំ ចា, ឃំ ចា បតញ្ញាម្បិ កិញ្ចិ ឲុចទ្វេបិ អភិយក្កលសម្ភិតំ ទ្វេបិ

បស្សតិ, ព្ចេធំ ចុច្ចតិ ឌ៊ិដ្ឋយក្កល”ន្តិ៍ តាស្ស ចធតំ ឲុកច្ចេ អក្កហេស្មុំ, ឲុកច្ចេ តាក្កហេស្មុំ៍ ខេឃ តាក្កហេស្មុំ, ខេត ខេតត សហ ចិចនិ៍ស្មុំ៍

អថ ស្មុតយក្កលិកោ តាបសោ បុរិតោ អាហ – “ចក្ខុ តាខេយតំ, ខកា, ស្មុចិម្បិ អស្មុចិម្បិ បស្សតិ, តថា ស្មុត្ថទម្បិ អស្មុត្ថទម្បិ, យតាបម្បិ

អយតាបម្បិ៍ ឃទិ ខេតត ឌ៊ិដ្ឋំ យក្កលំ សិយា, សព្ពម្បិ យក្កលំ សិយា, តស្មា ត ឌ៊ិដ្ឋំ យក្កលំ, អបិច ខោ បត ស្មុតំ យក្កលំ, ស្មុតំ នាម

អភិយក្កលសម្ភិតោ សទ្ទោ៍ នោឃសិនិ – ព្ចេធកច្ចា ពាលឲ្យេធ ចុដ្ឋាឃ ចឌ្ឍតិ ចា ចឌ្ឍយាតាតិ ចា បុណ្ណាតិ ចា ផុស្សាតិ ចា ស្មុយតាតិ

ចា សិរីតិ ចា សិរិចឌ្ឍតិ ចា អជ្ជ ស្មុតក្ខត្តំ ស្មុមុហុត្តំ ស្មុទិចសំ ស្មុយក្កលន្តិ ឲុចទ្វេបិ ចា ឃំកិញ្ចិ អភិយក្កលសម្ភិតំ សទ្ទំ ស្មុណាតិ, ព្ចេធំ ចុច្ចតិ

ស្មុតយក្កល”ន្តិ៍ តាស្សបិ ចធតំ ឲុកច្ចេ អក្កហេស្មុំ, ឲុកច្ចេ តាក្កហេស្មុំ៍ ខេឃ តាក្កហេស្មុំ, ខេត ខេតត សហ ចិចនិ៍ស្មុំ៍

អថ មុតយក្កលិកោ តាបសោ បុរិតោ អាហ – “សោតម្បិ ហិ តាខេយតំ ខកា សាធុម្បិ អសាធុម្បិ យតាបម្បិ អយតាបម្បិ ស្មុណាតិ៍ ឃទិ ខេតត

ស្មុតំ យក្កលំ សិយា, សព្ពម្បិ យក្កលំ សិយា, តស្មា ត ស្មុតំ យក្កលំ, អបិច ខោ បត មុតំ យក្កលំ, មុតំ នាម អភិយក្កលសម្ភិតំ កន្ធរសផោដ្ឋព្ពំ៍

នោឃសិនិ – ព្ចេធកច្ចា ពាលឲ្យេធ ចុដ្ឋាឃ បធុមកន្ធាទិបុប្ផកន្ធំ ចា ឃាយតិ, ផុស្សទន្តកដ្ឋំ ចា ខាទតិ, បថចិំ ចា អាមសតិ,

ហរិតសស្សំ ចា អល្លកោមយំ ចា កច្ឆបំ ចា តិលចាហំ ចា បុប្ផំ ចា ផលំ ចា អាមសតិ, ផុស្សមត្តិកាឃ ចា សម្មា លិម្បតិ, ផុស្សសាដកំ ចា

តិចាសេតិ, ផុស្សខេធតំ ចា ធារេតិ, ឃំ ចា បតញ្ញាម្បិ កិញ្ចិ ឲុចទ្វេបិ អភិយក្កលសម្ភិតំ កន្ធំ ចា ឃាយតិ, ទសំ ចា សាឃតិ, ផោដ្ឋព្ពំ ចា

ផុសតិ, ព្ចេធំ ចុច្ចតិ មុតយក្កល”ន្តិ៍ តាស្សបិ ចធតំ ឲុកច្ចេ អក្កហេស្មុំ, ឲុកច្ចេ តាក្កហេស្មុំ៍

តត្ថ ត ឌ៊ិដ្ឋយក្កលិកោ ស្មុតមុតយក្កលិកេ អសក្ខិ សញ្ញាបេតុំ៍ ត ខេតសំ អញ្ញតខោ ព្ចេតខេ ខេចា៍ ខេតស្មុ ច យតុស្សេស្មុ ខេឃ ឌ៊ិដ្ឋយក្កលិកស្ស

ចធតំ កហិស្មុ, ខេត “ឌ៊ិដ្ឋំខេឃច យក្កល”ន្តិ កតា៍ ខេឃ ស្មុតមុតយក្កលិកាតំ ចធតំ កហិស្មុ, ខេត “ស្មុតំខេឃច មុតំខេឃច យក្កល”ន្តិ កតា៍ ឲុចយំ

យក្កលកថា សកលជម្ពុទីបេ បាកដា ជាតា៍

អថ សកលជម្ពុទីបេ យតុស្សា កុម្ពកុម្ពា ហុត្វា “កិំ ត្ម ខោ យក្កល”ន្តិ យក្កលានិ ចិន្តយិំស្មុ ៍ ខេតសំ យតុស្សាតំ អាទក្ខខេធតា តំ កថំ ស្មុត្វា

តខេធ យក្កលានិ ចិន្តយិំស្មុ៍ តាសំ ខេធតាតំ ភុម្មខេធតា មិត្តា ខោន្តិ, អថ តខេតា ស្មុត្វា ភុម្មខេធតាបិ តខេធ យក្កលានិ ចិន្តយិំស្មុ៍

តាសម្បិ ខេធតាតំ អាកាសដ្ឋខេធតា មិត្តា ខោន្តិ, អាកាសដ្ឋខេធតាតំ ចាតុម្មហារាជិកខេធតា៍ ឲុខេតខេធ ដ្ឋបិខេឃត ឃាធ

ស្មុទស្សីខេធតាតំ អកនិដ្ឋខេធតា មិត្តា ខោន្តិ, អថ តខេតា ស្មុត្វា អកនិដ្ឋខេធតាបិ តខេធ កុម្ពកុម្ពា ហុត្វា យក្កលានិ ចិន្តយិំស្មុ៍ ឲុចំ

ឌសសហស្សចក្កចាឡេស្មុ សព្ពត្ថ យក្កលចិន្តា ដ្ឋបិទិ៍ ដ្ឋប្បន្នា ច សា “ព្ចេធំ យក្កលំ ព្ចេធំ យក្កល”ន្តិ ចិតិច្ឆិយមាតាបិ អប្បត្វា ឲុច ចិតិច្ឆយំ

ទ្វាឌស ចស្សាតិ អដ្ឋាសិ៍ សព្ពេ យតុស្សា ច ខេធា ច ព្រហ្មាខេតា ច ធខេបត្វា អរិឃសាធកោ ឌ៊ិដ្ឋស្មុតមុតធខេសត តិធា ភិន្នា៍ ឲុកោបិ

“ᩍᨴᨾᩮᩅ ᨾᨦ᩠ᨣᩃ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᨳᩣᨽᩩᨧ᩠ᨧᨲᩮᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᨦ᩠ᨣᨲᩮᩣ ᨶᩣᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨾᨦ᩠ᨣᩃᨠᩮᩣᩃᩣᩉᩃᩴ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᩥ᪨

ᨠᩮᩣᩃᩣᩉᩃᩴ ᨶᩣᨾ ᨸᨬ᩠ᨧᩅᩥᨵᩴ – ᨠᨸ᩠ᨸᨠᩮᩣᩃᩣᩉᩃᩴ, ᨧᨠ᩠ᨠᩅᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮᩣᩃᩣᩉᩃᩴ, ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨠᩮᩣᩃᩣᩉᩃᩴ, ᨾᨦ᩠ᨣᩃᨠᩮᩣᩃᩣᩉᩃᩴ, ᨾᩮᩣᨶᩮᨿ᩠ᨿᨠᩮᩣᩃᩣᩉᩃᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩣᨾᩣᩅᨧᩁᨴᩮᩅᩣ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᩈᩥᩁᩣ ᩅᩥᨠᩥᨱ᩠ᨱᨠᩮᩈᩣ ᩁᩩᨴᨾᩩᨡᩣ ᩋᩔᩪᨶᩥ ᩉᨲ᩠ᨳᩮᩉᩥ ᨸᩩᨬ᩠ᨨᨾᩣᨶᩣ ᩁᨲ᩠ᨲᩅᨲ᩠ᨳᨶᩥᩅᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᨲᩥᩅᩥᨿ ᩅᩥᩁᩪᨸᩅᩮᩈᨵᩣᩁᩥᨶᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ, “ᩅᩔᩈᨲᩈᩉᩔᩔ ᩋᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ ᨠᨸ᩠ᨸᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ᪨ ᩋᨿᩴ ᩃᩮᩣᨠᩮᩣ ᩅᩥᨶᩔᩥᩔᨲᩥ, ᨾᩉᩣᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩈᩩᩔᩥᩔᨲᩥ, ᩋᨿᨬ᩠ᨧ ᨾᩉᩣᨸᨳᩅᩦ ᩈᩥᨶᩮᩁᩩ ᨧ ᨸᨻ᩠ᨻᨲᩁᩣᨩᩣ ᩏᨯ᩠ᨯᨿ᩠ᩉᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨶᩔᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᨿᩣᩅ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩃᩮᩣᨠᩣ ᩃᩮᩣᨠᩅᩥᨶᩣᩈᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ᪨ ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩴ, ᨾᩣᩁᩥᩈᩣ, ᨽᩣᩅᩮᨳ, ᨠᩁᩩᨱᩴ ᨾᩩᨴᩥᨲᩴ ᩏᨸᩮᨠ᩠ᨡᩴ, ᨾᩣᩁᩥᩈᩣ, ᨽᩣᩅᩮᨳ, ᨾᩣᨲᩁᩴ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩉᨳ, ᨸᩥᨲᩁᩴ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩉᨳ, ᨠᩩᩃᩮ ᨩᩮᨭ᩠ᨮᩣᨸᨧᩣᨿᩥᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨳ, ᨩᩣᨣᩁᨳ ᨾᩣ ᨸᨾᩣᨴᨲ᩠ᨳᩣ”ᨲᩥ ᨾᨶᩩᩔᨸᨳᩮ ᩅᩥᨧᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩍᨴᩴ ᨠᨸ᩠ᨸᨠᩮᩣᩃᩣᩉᩃᩴ ᨶᩣᨾ᪨

ᨠᩣᨾᩣᩅᨧᩁᨴᩮᩅᩣᨿᩮᩅ “ᩅᩔᩈᨲᩔᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ ᨧᨠ᩠ᨠᩅᨲ᩠ᨲᩥᩁᩣᨩᩣ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᨾᨶᩩᩔᨸᨳᩮ ᩅᩥᨧᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩍᨴᩴ ᨧᨠ᩠ᨠᩅᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮᩣᩃᩣᩉᩃᩴ ᨶᩣᨾ᪨

ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩣᩅᩣᩈᩣ ᨸᨶ ᨴᩮᩅᩣ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩣᨽᩁᨱᩮᨶ ᩋᩃᨦ᩠ᨠᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩅᩮᨮᨶᩴ ᩈᩦᩈᩮ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩦᨲᩥᩈᩮᩣᨾᨶᩔᨩᩣᨲᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨣᩩᨱᩅᩣᨴᩥᨶᩮᩣ “ᩅᩔᩈᩉᩔᩔ ᩋᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᨾᨶᩩᩔᨸᨳᩮ ᩅᩥᨧᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩍᨴᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨠᩮᩣᩃᩣᩉᩃᩴ ᨶᩣᨾ᪨

ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩣᩅᩣᩈᩣ ᩑᩅ ᨴᩮᩅᩣ ᨾᨶᩩᩔᩣᨶᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ “ᨴ᩠ᩅᩣᨴᩈᨶ᩠ᨶᩴ ᩅᩔᩣᨶᩴ ᩋᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨾᨦ᩠ᨣᩃᩴ ᨠᨳᩮᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᨾᨶᩩᩔᨸᨳᩮ ᩅᩥᨧᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩍᨴᩴ ᨾᨦ᩠ᨣᩃᨠᩮᩣᩃᩣᩉᩃᩴ ᨶᩣᨾ᪨

ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩣᩅᩣᩈᩣ ᩑᩅ ᨴᩮᩅᩣ “ᩈᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨶᩴ ᩅᩔᩣᨶᩴ ᩋᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨽᨣᩅᨲᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩈᨾᩣᨣᨾ᩠ᨾ ᨾᩮᩣᨶᩮᨿ᩠ᨿᨸᨭᩥᨸᨴᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᨾᨶᩩᩔᨸᨳᩮ ᩅᩥᨧᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩍᨴᩴ ᨾᩮᩣᨶᩮᨿ᩠ᨿᨠᩮᩣᩃᩣᩉᩃᩴ ᨶᩣᨾ᪨ ᩍᨾᩮᩈᩩ ᨸᨬ᩠ᨧᩈᩩ ᨠᩮᩣᩃᩣᩉᩃᩮᩈᩩ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨾᨦ᩠ᨣᩃᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᨴ᩠ᩅᩥᨵᩣ ᨽᩥᨶ᩠ᨶᩮᩈᩩ ᨴᩮᩅᨾᨶᩩᩔᩮᩈᩩ ᩍᨴᩴ ᨾᨦ᩠ᨣᩃᨠᩮᩣᩃᩣᩉᩃᩴ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᩥ᪨

ᩋᨳ ᨴᩮᩅᩮᩈᩩ ᨧ ᨾᨶᩩᩔᩮᩈᩩ ᨧ ᩅᩥᨧᩥᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨧᩥᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨦ᩠ᨣᩃᩣᨶᩥ ᩋᩃᨽᨾᩣᨶᩮᩈᩩ ᨴ᩠ᩅᩣᨴᩈᨶ᩠ᨶᩴ ᩅᩔᩣᨶᩴ ᩋᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ ᨲᩣᩅᨲᩥᩴᩈᨠᩣᨿᩥᨠᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᩈᨦ᩠ᨣᨾ᩠ᨾ ᩈᨾᩣᨣᨾ᩠ᨾ ᩑᩅᩴ ᩈᨾᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩩᩴ – “ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩣᨸᩥ ᨶᩣᨾ, ᨾᩣᩁᩥᩈᩣ, ᨥᩁᩈᩣᨾᩥᨠᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨥᩁᨩᨶᩣᨶᩴ, ᨣᩣᨾᩈᩣᨾᩥᨠᩮᩣ ᨣᩣᨾᩅᩣᩈᩦᨶᩴ, ᩁᩣᨩᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨾᨶᩩᩔᩣᨶᩴ, ᩑᩅᨾᩮᩅ ᩋᨿᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᨴᩮᩅᩣᨶᨾᩥᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨧ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᨧ ᨿᨴᩥᨴᩴ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᨲᩮᨩᩮᨶ ᩍᩔᩁᩥᨿᩮᨶ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨴ᩠ᩅᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨴᩮᩅᩃᩮᩣᨠᩣᨶᩴ ᩋᨵᩥᨸᨲᩥ᪨ ᨿᩴᨶᩪᨶ ᨾᨿᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩴ ᨴᩮᩅᩣᨶᨾᩥᨶ᩠ᨴᩴ ᩑᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿᩣᨾᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩣ ᩈᨠ᩠ᨠᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨠ᩠ᨠᩴ ᨴᩮᩅᩣᨶᨾᩥᨶ᩠ᨴᩴ ᨲᨦ᩠ᨡᨱᩣᨶᩩᩁᩪᨸᨶᩥᩅᩣᩈᨶᩣᨽᩁᨱᩈᩔᩥᩁᩥᨠᩈᩁᩦᩁᩴ ᩋᨯ᩠ᨰᨲᩮᨿ᩠ᨿᨠᩮᩣᨭᩥᩋᨧ᩠ᨨᩁᩣᨣᨱᨸᩁᩥᩅᩩᨲᩴ ᨸᩣᩁᩥᨧ᩠ᨨᨲ᩠ᨲᨠᨾᩪᩃᩮ ᨸᨱ᩠ᨯᩩᨠᨾ᩠ᨻᩃᩅᩁᩣᩈᨶᩮ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᩋᨽᩥᩅᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨲᨴᩅᩮᩣᨧᩩᩴ – “ᨿᨣ᩠ᨥᩮ, ᨾᩣᩁᩥᩈ, ᨩᩣᨶᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩥ, ᩑᨲᩁᩉᩥ ᨾᨦ᩠ᨣᩃᨸᨬ᩠ᩉᩣ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ, ᩑᨠᩮ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᨾᨦ᩠ᨣᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᨠᩮ ᩈᩩᨲᩴ ᨾᨦ᩠ᨣᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᨠᩮ ᨾᩩᨲᩴ ᨾᨦ᩠ᨣᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨾᨿᨬ᩠ᨧ ᩋᨬ᩠ᨬᩮ ᨧ ᩋᨶᩥᨭ᩠ᨮᨦ᩠ᨣᨲᩣ, ᩈᩣᨵᩩ ᩅᨲ ᨶᩮᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩁᩮᩣᩉᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨴᩮᩅᩁᩣᨩᩣ

ᨸᨠᨲᩥᨿᩣᨸᩥ ᨸᨬ᩠ᨬᩅᩣ “ᩋᨿᩴ ᨾᨦ᩠ᨣᩃᨠᨳᩣ ᨠᨲ᩠ᨳ ᨸᨮᨾᩴ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ “ᨾᨿᩴ ᨴᩮᩅ ᨧᩣᨲᩩᨾ᩠ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩣᨶᩴ ᩋᩔᩩᨾ᩠ᩉᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉᩴᩈᩩ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨧᩣᨲᩩᨾ᩠ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩣ ᩋᩣᨠᩣᩈᨭ᩠ᨮᨴᩮᩅᨲᩣᨶᩴ, ᩋᩣᨠᩣᩈᨭ᩠ᨮᨴᩮᩅᨲᩣ ᨽᩩᨾ᩠ᨾᨴᩮᩅᨲᩣᨶᩴ, ᨽᩩᨾ᩠ᨾᨴᩮᩅᨲᩣ ᨾᨶᩩᩔᩣᩁᨠ᩠ᨡᨴᩮᩅᨲᩣᨶᩴ, ᨾᨶᩩᩔᩣᩁᨠ᩠ᨡᨴᩮᩅᨲᩣ “ᨾᨶᩩᩔᩃᩮᩣᨠᩮ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉᩴᩈᩩ᪨

ᩋᨳ ᨴᩮᩅᩣᨶᨾᩥᨶ᩠ᨴᩮᩣ “ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨠᨲ᩠ᨳ ᩅᩈᨲᩦ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ “ᨾᨶᩩᩔᩃᩮᩣᨠᩮ, ᨴᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉᩴᩈᩩ᪨ “ᨲᩴ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ “ᨶ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨴᩮᩅᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᨾᩣᩁᩥᩈᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᩴ ᨨᨯ᩠ᨯᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨡᨩ᩠ᨩᩮᩣᨸᨶᨠᩴ ᩏᨩ᩠ᨩᩣᩃᩮᨳ, ᨿᩮ ᩋᨶᩅᩈᩮᩈᨾᨦ᩠ᨣᩃᨴᩮᩈᨠᩴ ᨲᩴ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨾᨬ᩠ᨬᨳ? ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨳ, ᨾᩣᩁᩥᩈᩣ, ᨲᩴ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣᨾ, ᩋᨴ᩠ᨵᩣ ᩈᩔᩥᩁᩥᨠᩴ ᨸᨬ᩠ᩉᩅᩮᨿ᩠ᨿᩣᨠᩁᨱᩴ ᩃᨽᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩑᨠᩴ ᨴᩮᩅᨸᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᨱᩣᨸᩮᩈᩥ – “ᨲ᩠ᩅᩴ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨴᩮᩅᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᨦ᩠ᨡᨱᩣᨶᩩᩁᩪᨸᩮᨶ ᩋᩃᨦ᩠ᨠᩣᩁᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩋᩃᨦ᩠ᨠᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩩᩁᩥᩅ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩮᩣᨲᨾᩣᨶᩮᩣ ᨴᩮᩅᨣᨱᨸᩁᩥᩅᩩᨲᩮᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᨾᩉᩣᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨽᩥᩅᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨦ᩠ᨣᩃᨸᨬ᩠ᩉᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨣᩣᨳᩣᨿ ᩋᨩ᩠ᨫᨽᩣᩈᩥ᪨ ᨽᨣᩅᩣ ᨲᩔ ᨲᩴ ᨸᨬ᩠ᩉᩴ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩍᨾᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨾᨽᩣᩈᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩑᩅᩴ ᨾᩮ ᩈᩩᨲᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᨶᨾᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩈᨦ᩠ᨡᩮᨸᨲᩮᩣ ᨠᩈᩥᨽᩣᩁᨴ᩠ᩅᩣᨩᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᩣ ᨸᨶ ᩍᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᨸᨸᨬ᩠ᨧᩈᩪᨴᨶᩥᨿᩣ ᨾᨩ᩠ᨫᩥᨾᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᨠᩈᩥᨽᩣᩁᨴ᩠ᩅᩣᨩᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨧ “ᨾᨣᨵᩮᩈᩩ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩣᨣᩥᩁᩥᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩑᨠᨶᩣᩊᩣᨿᩴ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᨣᩣᨾᩮ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩍᨵ “ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨿᩴ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩋᨶᩣᨳᨸᩥᨱ᩠ᨯᩥᨠᩔ ᩋᩣᩁᩣᨾᩮ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ “ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᨸᨴᩴ ᩋᩣᨴᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨵ ᩋᨸᩩᨻ᩠ᨻᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾ᪨

ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩥᨴᩴ, ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᩴᨶᩣᨾᨠᩮ ᨶᨣᩁᩮ᪨ ᨲᩴ ᨠᩥᩁ ᩈᩅᨲ᩠ᨳᩔ ᨶᩣᨾ ᩍᩈᩥᨶᩮᩣ ᨶᩥᩅᩣᩈᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨿᨳᩣ ᨠᩩᩈᨾ᩠ᨻᩔ ᨶᩥᩅᩣᩈᩮᩣ ᨠᩮᩣᩈᨾ᩠ᨻᩦ, ᨠᩣᨠᨶ᩠ᨴᩔ ᨶᩥᩅᩣᩈᩮᩣ ᨠᩣᨠᨶ᩠ᨴᩦᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᩃᩥᨦ᩠ᨣᩅᩈᩮᨶ “ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᨸᩮᩣᩁᩣᨱᩣ ᨸᨶ ᩅᨱ᩠ᨱᨿᨶ᩠ᨲᩥ – ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨮᩣᨶᩮ ᩈᨲ᩠ᨳᩈᨾᩣᨿᩮᩣᨣᩮ “ᨠᩥᩴᨽᨱ᩠ᨯᨾᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩮ “ᩈᨻ᩠ᨻᨾᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉᩴᩈᩩ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩴ ᩅᨧᨶᨾᩩᨸᩣᨴᩣᨿ “ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᨲᩔᩴ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨿᩴ᪨ ᩑᨲᩮᨶᩔ ᨣᩮᩣᨧᩁᨣᩣᨾᩮᩣ ᨴᩦᨸᩥᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨩᩮᨲᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩁᩣᨩᨠᩩᨾᩣᩁᩮᩣ, ᨲᩮᨶ ᩁᩮᩣᨸᩥᨲᩈᩴᩅᨯ᩠ᨰᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᩔ ᨩᩮᨲᩔ ᩅᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨩᩮᨲᩅᨶᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ᪨ ᩋᨶᩣᨳᩣᨶᩴ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᩮᩣ ᩑᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᩋᨶᩣᨳᨸᩥᨱ᩠ᨯᩥᨠᩮᩣ, ᨲᩔ ᩋᨶᩣᨳᨸᩥᨱ᩠ᨯᩥᨠᩔ᪨ ᩋᨶᩣᨳᨸᩥᨱ᩠ᨯᩥᨠᩮᨶ ᨣᩉᨸᨲᩥᨶᩣ ᨧᨲᩩᨸᨱ᩠ᨱᩣᩈᨠᩮᩣᨭᩥᨸᩁᩥᨧ᩠ᨧᩣᨣᩮᨶ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨸᩥᨲᩣᩁᩣᨾᩮᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩑᨲᩮᨶᩔ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩣᨶᩩᩁᩪᨸᨶᩥᩅᩣᩈᩮᩣᨠᩣᩈᩮᩣ ᨴᩦᨸᩥᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨

ᩋᨳᩣᨲᩥ ᩋᩅᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᨡᩮᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨠᩣᩁᨶ᩠ᨲᩁᨶᩥᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨶᩥᨸᩣᨲᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨶ ᩋᩅᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩮᨿᩮᩅ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩅᩥᩉᩣᩁᩮ “ᩍᨾᨾᨵᩥᨠᩣᩁᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᩏᨴᨸᩣᨴᩦ”ᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨ ᨠᩥᩴ ᨲᩴ? ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩣᨲᩥ ᩋᨶᩥᨿᨾᩥᨲᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ᪨ ᩈᩣ ᩉᩥ ᨶᩣᨾᨣᩮᩣᨲ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᩋᨸᩣᨠᨭᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ “ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨴᩮᩅᩮᩣ ᩑᩅ ᨴᩮᩅᨲᩣ, ᩍᨲ᩠ᨳᩥᨸᩩᩁᩥᩈᩈᩣᨵᩣᩁᨱᨾᩮᨲᩴ᪨ ᩍᨵ ᨸᨶ ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩑᩅ ᩈᩮᩣ ᨴᩮᩅᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨠᩥᨶ᩠ᨲᩩ ᩈᩣᨵᩣᩁᨱᨶᩣᨾᩅᩈᩮᨶ “ᨴᩮᩅᨲᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨

ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩣᨿ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᨡᨿᩈᩩᨶ᩠ᨴᩁᩣᨽᩥᩁᩪᨸᩋᨻ᩠ᨽᨶᩩᨾᩮᩣᨴᨶᩣᨴᩦᩈᩩ ᨴᩥᩔᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ “ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩣ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩁᨲ᩠ᨲᩥ, ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᨮᨾᩮᩣ ᨿᩣᨾᩮᩣ, ᨧᩥᩁᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᨦ᩠ᨥᩮᩣ᪨ ᩏᨴ᩠ᨴᩥᩈᨲᩩ, ᨽᨣᩅᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᨸᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᩈᩩ (ᨧᩪᩊᩅ᪨ ᪓᪘᪓; ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪘᪨᪒᪐; ᩏᨴᩣ᪨ ᪔᪕) ᨡᨿᩮ ᨴᩥᩔᨲᩥ᪨ “ᩋᨿᩴ

ᩍᨾᩮᩈᩴ ᨧᨲᩩᨶ᩠ᨶᩴ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩣᨶᩴ ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᨲᩁᩮᩣ ᨧ ᨷᨱᩦᨲᨲᩁᩮᩣ ᨧᩣ”ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᩈᩩ (ᩋ. ᨶᩥ. ᪄.᪁᪀᪀) ᩈᩩᨶ᩠ᨴᩁᩮ.

“ᨠᩮᩣ ᨾᩮ ᩅᨶ᩠ᨴᨲᩥ ᨷᩤᨴᩣᨶᩥ, ᩍᨴ᩠ᨵᩥᨿᩣ ᨿᩈᩈᩣ ᨩᩃᩴ;

ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩅᨱ᩠ᨱᩮᨶ, ᩈᨻ᩠ᨻᩣ ᩒᨽᩣᩈᨿᩴ ᨴᩥᩈᩣ”ᨲᩥ. (ᩅᩥ. ᩅ. ᪈᪅᪇) –

ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᩈᩩ ᩋᨽᩥᩁᩪᨷᩮ. “ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩴ, ᨽᩮᩣ ᨣᩮᩣᨲᨾ, ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩴ, ᨽᩮᩣ ᨣᩮᩣᨲᨾᩣ”ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᩈᩩ (ᩋ. ᨶᩥ. ᪂.᪁᪆; ᨷᩣᩁᩣ. ᪁᪅) ᩋᨻ᩠ᨽᨶᩩᨾᩮᩣᨴᨶᩮ. ᩍᨵ ᨷᨶ ᨡᨿᩮ. ᨲᩮᨶ ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩣᨿ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ, ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩦᨱᩣᨿ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ.

ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩋᨽᩥᩁᩪᨷᩮ, ᩅᨱ᩠ᨱᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᨷᨶ ᨨᩅᩥᨳᩩᨲᩥᨠᩩᩃᩅᨣ᩠ᨣᨠᩣᩁᨱᩈᨱ᩠ᨮᩣᨶᨷᨾᩣᨱᩁᩪᨷᩣᨿᨲᨶᩣᨴᩦᩈᩩ ᨴᩥᩔᨲᩥ. ᨲᨲ᩠ᨳ “ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩅᨱ᩠ᨱᩮᩣᩈᩥ ᨽᨣᩅᩣ”ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᩈᩩ (ᨾ. ᨶᩥ. ᪂.᪃᪉᪉; ᩈᩩ. ᨶᩥ. ᪅᪅᪃) ᨨᩅᩥᨿᩴ. “ᨠᨴᩣ ᩈᨬ᩠ᨬᩪᩊ᩠ᩉᩣ ᨷᨶ ᨲᩮ, ᨣᩉᨷᨲᩥ, ᩍᨾᩮ ᩈᨾᨱᩔ ᨣᩮᩣᨲᨾᩔ ᩅᨱ᩠ᨱᩣ”ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᩈᩩ (ᨾ. ᨶᩥ. ᪂.᪇᪇) ᨳᩩᨲᩥᨿᩴ. “ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣᨾᩮ, ᨽᩮᩣ ᨣᩮᩣᨲᨾ, ᩅᨱ᩠ᨱᩣ”ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᩈᩩ (ᨴᩦ. ᨶᩥ. ᪃.᪁᪁᪅) ᨠᩩᩃᩅᨣ᩠ᨣᩮ. “ᩋᨳ ᨠᩮᨶ ᨶᩩ ᩅᨱ᩠ᨱᩮᨶ, ᨣᨶ᩠ᨵᨲ᩠ᨳᩮᨶᩮᩣᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦ”ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᩈᩩ (ᩈᩴ. ᨶᩥ. ᪁.᪂᪃᪄) ᨠᩣᩁᨱᩮ. “ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᩁᩣᨩᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᩋᨽᩥᨶᩥᨾ᩠ᨾᩥᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᩈᩩ (ᩈᩴ. ᨶᩥ. ᪁.᪁᪃᪈) ᩈᨱ᩠ᨮᩣᨶᩮ. “ᨲᨿᩮᩣ ᨷᨲ᩠ᨲᩔ ᩅᨱ᩠ᨱᩣ”ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᩈᩩ ᨷᨾᩣᨱᩮ. “ᩅᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᨣᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᩁᩈᩮᩣ ᩒᨩᩣ”ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᩈᩩ ᩁᩪᨷᩣᨿᨲᨶᩮ. ᩈᩮᩣ ᩍᨵ ᨨᩅᩥᨿᩴ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩮᩣ. ᨲᩮᨶ ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᩣ ᩋᨽᩥᩁᩪᨷᨧ᩠ᨨᩅᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ.

ᨠᩮᩅᩃᨠᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨠᩮᩅᩃᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩋᨶᩅᩈᩮᩈᨿᩮᨽᩩᨿ᩠ᨿᩋᨻ᩠ᨿᩣᨾᩥᩔᩋᨶᨲᩥᩁᩮᨠᨴᩊ᩠ᩉᨲ᩠ᨳᩅᩥᩈᩴᨿᩮᩣᨣᩣᨴᩥᩋᨶᩮᨠᨲ᩠ᨳᩮᩣ. ᨲᨳᩣ ᩉᩥᩔ “ᨠᩮᩅᩃᨷᩁᩥᨷᩩᨱ᩠ᨱᩴ ᨷᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᨻ᩠ᩁᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᩈᩩ (ᨴᩦ. ᨶᩥ. ᪁.᪂᪅᪅; ᨷᩣᩁᩣ. ᪁) ᩋᨶᩅᩈᩮᩈᨲᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ. “ᨠᩮᩅᩃᨠᨷ᩠ᨷᩣ ᨧ ᩋᨦ᩠ᨣᨾᨣᨵᩣ ᨷᩉᩪᨲᩴ ᨡᩣᨴᨶᩦᨿᩴ ᨽᩮᩣᨩᨶᩦᨿᩴ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᩏᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᩈᩩ (ᨾᩉᩣᩅ. ᪄᪃) ᨿᩮᨽᩩᨿ᩠ᨿᨲᩣ. “ᨠᩮᩅᩃᩔ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩔ ᩈᨾᩩᨴᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᩈᩩ (ᩅᩥᨽ. ᪂᪂᪅) ᩋᨻ᩠ᨿᩣᨾᩥᩔᨲᩣ. “ᨠᩮᩅᩃᩴ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨾᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨶᩪᨶ ᩋᨿᨾᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ”ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᩈᩩ (ᨾᩉᩣᩅ. ᪂᪄᪄) ᩋᨶᨲᩥᩁᩮᨠᨲᩣ. “ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᨲᩮᩣ ᩋᨶᩩᩁᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᨻᩣᩉᩥᨠᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩅᩥᩉᩣᩁᩥᨠᩮᩣ ᨠᩮᩅᩃᨠᨷ᩠ᨷᩴ ᩈᩴᨥᨽᩮᨴᩣᨿ ᨮᩥᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᩈᩩ (ᩋ. ᨶᩥ. ᪄.᪂᪄᪃) ᨴᩊ᩠ᩉᨲ᩠ᨳᨲᩣ. “ᨠᩮᩅᩃᩦ ᩅᩩᩈᩥᨲᩅᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦ”ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᩈᩩ (ᩈᩴ. ᨶᩥ. ᪃.᪅᪇) ᩅᩥᩈᩴᨿᩮᩣᨣᩮᩣ. ᩍᨵ ᨷᨶᩔ ᩋᨶᩅᩈᩮᩈᨲᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩮᨲᩮᩣ.

ᨠᨷ᩠ᨷᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᨷᨶᩣᨿᩴ ᩋᨽᩥᩈᨴ᩠ᨴᩉᨶᩅᩮᩣᩉᩣᩁᨠᩣᩃᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨨᩮᨴᨶᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩃᩮᩈᩈᨾᨶ᩠ᨲᨽᩣᩅᩣᨴᩥᩋᨶᩮᨠᨲ᩠ᨳᩮᩣ. ᨲᨳᩣ ᩉᩥᩔ “ᩒᨠᨷ᩠ᨷᨶᩥᨿᨾᩮᨲᩴ ᨽᩮᩣᨲᩮᩣ ᨣᩮᩣᨲᨾᩔ, ᨿᨳᩣ ᨲᩴ ᩋᩁᩉᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔᩣ”ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᩈᩩ (ᨾ. ᨶᩥ. ᪁.᪃᪈᪇) ᩋᨽᩥᩈᨴ᩠ᨴᩉᨶᨾᨲ᩠ᨳᩮᩣ. “ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨷᨬ᩠ᨧᩉᩥ ᩈᨾᨱᨠᨷ᩠ᨷᩮᩉᩥ ᨹᩃᩴ ᨷᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᩈᩩ (ᨧᩪᩊᩅ. ᪂᪅᪀) ᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩮᩣ. “ᨿᩮᨶ ᩈᩩᨴᩴ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᨠᨷ᩠ᨷᩴ ᩅᩥᩉᩁᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᩈᩩ (ᨾ. ᨶᩥ. ᪁.᪃᪈᪇) ᨠᩣᩃᩮᩣ. “ᩍᨧ᩠ᨧᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨠᨷ᩠ᨷᩮᩣ”ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᩈᩩ (ᩈᩩ. ᨶᩥ. ᪁᪀᪉᪈; ᨧᩪᩊᨶᩥ. ᨠᨷ᩠ᨷᨾᩣᨱᩅᨷᩩᨧ᩠ᨨᩣ ᪁᪁᪇) ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ. “ᩋᩃᨦ᩠ᨠᨲᩮᩣ ᨠᨷ᩠ᨷᩥᨲᨠᩮᩈᨾᩔᩩ”ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᩈᩩ (ᨩᩣ. ᪂.᪂᪂.᪁᪃᪆᪈) ᨨᩮᨴᨶᩴ. “ᨠᨷ᩠ᨷᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᨦ᩠ᨣᩩᩃᨠᨷ᩠ᨷᩮᩣ”ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᩈᩩ (ᨧᩪᩊᩅ. ᪄᪄᪆) ᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩮᩣ. “ᩋᨲ᩠ᨳᩥ

ពេប្យា និបន្ថិត្យ"ន្តិ ឧចយាឌឹស្ន (អ៊ ត៊ ប៉ប៉០) លេសោ៊ "រោចលពប្យំ ចេញ្ញុចត៊ិ ញ្ជការេសត្វា"តិ ឧចយាឌឹស្ន (ស៊ ត៊ ១៊ឪ3) សយត្តការេចា៊ ញ្ញុឆ បតស្ស សយត្តការេចា អេត្វាតិ អឆិេប្យេតា៊ ឃេតា រោចលពប្យំ ខេតាចតត្តិ ឧត្វ អតចេសេសំ សយត្តេតា ខេតាចតត្តិ ឧចយេត្វា ឪដ្ឋេត្តា៊

ញ្ជការេសត្វាតិ អាកាឃ ឆរិត្វា, ចត្តិយា ចិឃ ឞ្ញរិេឃា ចិឃ ច ឧេពាការំ ឧពបេញ្ញាតំ ពរិត្វាតិ អេត្វា៊

េឃត ករចា េតាត្យបសក្កឹតិ ក្សុេត្វ ពរលាចចតំ, ឃេតា ឃត្វ ករចា, តត្វ ង្គបសក្កឹតិ ឧចេយត្វ អេត្វា ឪដ្ឋេត្តា៊ េឃត ចា ពារេលាត ករចា េឆចយត្យេស្សហិ ង្គបសក្កិតេត្តា, េតេតច ពារេលាត ង្គបសក្កឹតិ ឧចេយ្យត្វ អេត្វា ឪដ្ឋេត្តា៊ េពាត ច ពារេលាត ករចា ង្គបសក្កិតេត្តា? តាតប្យពារក្សុលចិេសសាឆិពយាឆិប្យាេឃត សាក្សុឆល្វបេការាឆិប្យាេឃត ជិឌពេលាហិ តិច្ឆលិតយហារុេក្លា ចិឃ៊ ង្គបសក្កឹតិ ច ពតាតិ ចុត្តំ េហាតិ៊ ង្គបសក្កិត្វាតិ ង្គបសក្កយតបរិេឃាសាតឌឹបតំ៊ អឆ ចា ឧចំ ពតា តេតា អាសត្តតទិ ជាតំ ករចេតា សឹបសក្លាតំ ពត្តាតិបិ ចុត្តំ េហាតិ៊ ករចត្តិ អកិចារេឆត្វាតិ ករចត្តិ ចត្តិត្វា បលយិត្វា តយស្សិត្វា៊

ឧពយត្តត្តិ ការចតប៉ុសពតិេឌ្ឍេសា, ឧេពាពារំ ឧពបស្សត្តិ ចុត្តំ េហាតិ៊ ក្សុេត្វ ចា ង្គបេឃាពចចតំ៊ អដ្ឋាសឹតិ តិសញ្ញាឌិបជិេក្លេបិ, ជាតំ ពេប្យសិ, ជិតា អេហាសឹតិ អេត្វា៊

ពធំ ជិតា បត សា ឧពយត្តំ ជិតា អហ្វតិ?

"ត បឆ្លេតា ត ប្យុរេតា, តាបិ អាសត្តក្សុរេតា;

ត ពេឆ្ល េតាបិ បជិចារេត, ត ចាបិ ញ្ជលាត្យល្លេត;

ញ្ញុេយ េឆាេស ចិចេញ្ញត្វា, ឧពយត្តំ ជិតា អហ្វ"តិ៊

ពស្ចា បតាឃំ អដ្ឋាសិ ឧច, ត តិសឹឌឹតិ? លហ៊្យ តិចត្តិត្យពាយតាឃ៊ េឆចតា ហិ ពត្សិេឆច អត្វចសំ បជិច្ឆ ឞ្យុចិប្យុរិេសា ចិឃ ចឆ្ឆដ្ឋាតំ យត្យស្សេលិពំ អាពឆ្លត្តិ៊ បពតិឃា បេតតាសំ េឃាឌតសតេតា បក្យុតិ យត្យស្សេលិេពា ក្សុក្កត្តតាឃ បជិក្សុេលិ េហាតិ, ត តត្វ អកិរយត្តិ៊ េតាត សា អាពតពិច្ឆំ ពត្វា លហ៊្យ តិចត្តិត្យពាយតាឃ ត តិសឹជិ៊ ឃស្ស ច ពយតាឌិញ្ញុរិឃាបឆបរិស្សយស្ស ចិេតាឆតត្វំ តិសឹឆត្តិ, េសា េឆចាតំ បរិស្សេយា តត្វិ, តស្ចាបិ ត តិសឹជិ៊ េឃ ច យហាសាចពា ករចត្តិ បរិចារេត្វា ជិតា, េត បតិយាេតសិ, តស្ចាបិ ត តិសឹជិ៊ អបិច ករចតិ ពារេចេតច ត តិសឹជិ៊ េឆចាតញ្សុតិសឹជិត្យពាយាតំ អាសតំ តិញ្ញាត្តតិ, តំ អតិឆ្លយាតា តិសញ្ញាឃ ចិត្តយ្យិ អពត្វា ឧពយត្តំ អដ្ឋាសិ៊

ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨮᩥᨲᩣ ᨡᩮᩣ ᩈᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩍᨾᩮᩉᩥ ᨠᩣᩁᨱᩮᩉᩥ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨮᩥᨲᩣ ᨡᩮᩣ ᩈᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣ᪨ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᨣᩤᨳᩣᨿ ᩋᨩ᩠ᨫᨽᩣᩈᩦᨲᩥ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᨣᩤᨳᩣᨿ ᩋᨠ᩠ᨡᩁᨸᨴᨶᩥᨿᨾᩥᨲᨣᨶ᩠ᨳᩥᨲᩮᨶ ᩅᨧᨶᩮᨶ ᩋᨽᩣᩈᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

᪒᪙᪑᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨻᩉᩪᨲᩥ ᩋᨶᩥᨿᨾᩥᨲᩈᨦ᩠ᨡ᩠ᨿᩣᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨶ ᩋᨶᩮᨠᩈᨲᩣ ᩋᨶᩮᨠᩈᩉᩔᩣ ᩋᨶᩮᨠᩈᨲᩈᩉᩔᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨴᩥᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨴᩮᩅᩣ, ᨸᨬ᩠ᨧᩉᩥ ᨠᩣᨾᨣᩩᨱᩮᩉᩥ ᨠᩦᩊᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᩣ ᩈᩥᩁᩥᨿᩣ ᨩᩮᩣᨲᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩋᨸᩥᨧ ᨲᩥᩅᩥᨵᩣ ᨴᩮᩅᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨲᩥᩏᨸᨸᨲ᩠ᨲᩥᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᩅᩈᩮᨶ᪨ ᨿᨳᩣᩉ –

“ᨴᩮᩅᩣᨲᩥ ᨲᨿᩮᩣ ᨴᩮᩅᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨲᩥᨴᩮᩅᩣ, ᩏᨸᨸᨲ᩠ᨲᩥᨴᩮᩅᩣ, ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨴᩮᩅᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨲᩥᨴᩮᩅᩣ ᨶᩣᨾ ᩁᩣᨩᩣᨶᩮᩣ, ᨴᩮᩅᩥᨿᩮᩣ, ᩁᩣᨩᨠᩩᨾᩣᩁᩣ᪨ ᩏᨸᨸᨲ᩠ᨲᩥᨴᩮᩅᩣ ᨶᩣᨾ ᨧᩣᨲᩩᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩮ ᨴᩮᩅᩮ ᩏᨸᩣᨴᩣᨿ ᨲᨴᩩᨲ᩠ᨲᩁᩥᨴᩮᩅᩣ᪨ ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨴᩮᩅᩣ ᨶᩣᨾ ᩋᩁᩉᨶ᩠ᨲᩣ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ (ᨧᩪᩊᨶᩥ᪨ ᨵᩮᩣᨲᨠᨾᩣᨱᩅᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈ ᪒᪒, ᨸᩣᩁᩣᨿᨶᨲ᩠ᨳᩩᨲᩥᨣᩤᨳᩣᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈ ᪑᪑᪘)᪨

ᨲᩮᩈᩩ ᩍᨵ ᩏᨸᨸᨲ᩠ᨲᩥᨴᩮᩅᩣ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩮᨲᩣ᪨ ᨾᨶᩩᨶᩮᩣ ᩋᨸᨧ᩠ᨧᩣᨲᩥ ᨾᨶᩩᩔᩣ᪨ ᨸᩮᩣᩁᩣᨱᩣ ᨸᨶ ᨽᨱᨶ᩠ᨲᩥ – ᨾᨶᩈᩮᩣ ᩏᩔᨶ᩠ᨶᨲᩣᨿ ᨾᨶᩩᩔᩣ᪨ ᨲᩮ ᨩᨾ᩠ᨻᩩᨴᩦᨸᨠᩣ, ᩋᨸᩁᨣᩮᩣᨿᩣᨶᨠᩣ, ᩏᨲ᩠ᨲᩁᨠᩩᩁᩩᨠᩣ, ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩅᩥᨴᩮᩉᨠᩣᨲᩥ ᨧᨲᩩᨻ᩠ᨻᩥᨵᩣ᪨ ᩍᨵ ᨩᨾ᩠ᨻᩩᨴᩦᨸᨠᩣ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩮᨲᩣ᪨ ᨾᨦ᩠ᨣᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨾᩮᩉᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨾᨦ᩠ᨣᩃᩣᨶᩥ, ᩍᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩅᩩᨴ᩠ᨵᩥᨬ᩠ᨧ ᨸᩣᨸᩩᨱᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩋᨧᩥᨶ᩠ᨲᨿᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩩᩴ᪨ ᩋᩣᨠᨦ᩠ᨡᨾᩣᨶᩣᨲᩥ ᩍᨧ᩠ᨨᨾᩣᨶᩣ ᨸᨲ᩠ᨳᨿᨾᩣᨶᩣ ᨸᩥᩉᨿᨾᩣᨶᩣ᪨ ᩈᩮᩣᨲ᩠ᨳᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩮᩣᨲ᩠ᨳᩥᨽᩣᩅᩴ, ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩈᨾ᩠ᨸᩁᩣᨿᩥᨠᩣᨶᩴ ᩈᩮᩣᨽᨶᩣᨶᩴ ᩈᩩᨶ᩠ᨴᩁᩣᨶᩴ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᩣᨶᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᨾᨲ᩠ᨳᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨻᩕᩪᩉᩦᨲᩥ ᨴᩮᩈᩮᩉᩥ ᨸᨠᩣᩈᩮᩉᩥ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡ ᩅᩥᩅᩁ ᩅᩥᨽᨩ ᩏᨲ᩠ᨲᩣᨶᩦᨠᩁᩮᩣᩉᩥ᪨ ᨾᨦ᩠ᨣᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨴ᩠ᨵᩥᨠᩣᩁᨱᩴ ᩅᩩᨴ᩠ᨵᩥᨠᩣᩁᨱᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᩁᨱᩴ᪨ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᩈᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᨸᩅᩁᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩃᩮᩣᨠᩉᩥᨲᩈᩩᨡᩣᩅᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᨣᩤᨳᩣᨿ ᩋᨶᩩᨸᩩᨻ᩠ᨻᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ᪨

ᩋᨿᩴ ᨸᨶ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᩈᩮᩣ ᨴᩮᩅᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᩈᩈᩉᩔᨧᨠ᩠ᨠᩅᩣᩊᩮᩈᩩ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᨾᨦ᩠ᨣᩃᨸᨬ᩠ᩉᩈᩮᩣᨲᩩᨠᩣᨾᨲᩣᨿ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩑᨠᨧᨠ᩠ᨠᩅᩣᩊᩮ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨸᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᩅᩣᩃᨣ᩠ᨣᨠᩮᩣᨭᩥᩒᨠᩣᩈᨾᨲ᩠ᨲᩮ ᨴᩈᨸᩥ ᩅᩦᩈᨾ᩠ᨸᩥ ᨲᩥᩴᩈᨾ᩠ᨸᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩃᩦᩈᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᩈᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᨭ᩠ᨮᩥᨸᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᨲᩥᨸᩥ ᩋᩈᩦᨲᩥᨸᩥ ᩈᩩᨡᩩᨾᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩮ ᨶᩥᨾ᩠ᨾᩥᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨴᩮᩅᨾᩣᩁᨻᩕᩉ᩠ᨾᩣᨶᩮᩣ ᩈᩥᩁᩥᨿᩣ ᨧ ᨲᩮᨩᩈᩣ ᨧ ᩋᨵᩥᨣᨿ᩠ᩉ ᩅᩥᩁᩮᩣᨧᨾᩣᨶᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩅᩁᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᩈᨶᩮ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩣ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨧ ᩈᨾᨿᩮ ᩋᨶᩣᨣᨲᩣᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᨠᩃᨩᨾ᩠ᨻᩩᨴᩦᨸᨠᩣᨶᩴ ᨾᨶᩩᩔᩣᨶᩴ ᨧᩮᨲᩈᩣ ᨧᩮᨲᩮᩣᨸᩁᩥᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᨾᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩈᨻ᩠ᨻᨴᩮᩅᨾᨶᩩᩔᩣᨶᩴ ᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩣᩈᩃ᩠ᩃᨾᩩᨴ᩠ᨵᩁᨱᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩣᩉ – “ᨻᩉᩪ ᨴᩮᩅᩣ ᨾᨶᩩᩔᩣ ᨧ, ᨾᨦ᩠ᨣᩃᩣᨶᩥ ᩋᨧᩥᨶ᩠ᨲᨿᩩᩴ, ᩋᩣᨠᨦ᩠ᨡᨾᩣᨶᩣ ᩈᩮᩣᨲ᩠ᨳᩣᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᩮᩣᨲ᩠ᨳᩥᨽᩣᩅᩴ ᩍᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩣ, ᨻᩕᩪᩉᩥ ᨾᨦ᩠ᨣᩃᨾᩩᨲ᩠ᨲᨾᩴ, ᨲᩮᩈᩴ ᨴᩮᩅᩣᨶᩴ ᩋᨶᩩᨾᨲᩥᨿᩣ ᨾᨶᩩᩔᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᩋᨶᩩᨣ᩠ᨣᩉᩮᨶ ᨾᨿᩣ ᨸᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩈᨾᩣᨶᩮᩣ ᨿᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᨾᩮᩅ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩑᨠᨶ᩠ᨲᩉᩥᨲᩈᩩᨡᩣᩅᩉᨶᨲᩮᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᩴ ᨾᨦ᩠ᨣᩃᩴ, ᨲᩴ ᨶᩮᩣ ᩋᨶᩩᨠᨾ᩠ᨸᩴ ᩏᨸᩣᨴᩣᨿ ᨻᩕᩪᩉᩥ ᨽᨣᩅᩣ”ᨲᩥ᪨

᪒᪙᪒᪨ ᩑᩅᩴ ᨴᩮᩅᨸᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩅᨧᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᨣᩅᩣ “ᩋᩈᩮᩅᨶᩣ ᨧ ᨻᩣᩃᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨣᩤᨳᨾᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩈᩮᩅᨶᩣᨲᩥ ᩋᨽᨩᨶᩣ ᩋᨸᨿᩥᩁᩩᨸᩣᩈᨶᩣ᪨ ᨻᩣᩃᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨻᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩔᩈᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨻᩣᩃᩣ, ᩋᩔᩈᩥᨲᨸᩔᩈᩥᨲᨾᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨩᩦᩅᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨩᩦᩅᩥᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨ ᨲᩮᩈᩴ ᨻᩣᩃᩣᨶᩴ᪨ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨱ᩠ᨯᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ, ᩈᨶ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨠᩈᨾ᩠ᨸᩁᩣᨿᩥᨠᩮᩈᩩ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩈᩩ ᨬᩣᨱᨣᨲᩥᨿᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨ ᨲᩮᩈᩴ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣᨶᩴ᪨ ᩈᩮᩅᨶᩣᨲᩥ ᨽᨩᨶᩣ ᨸᨿᩥᩁᩩᨸᩣᩈᨶᩣ ᨲᩴᩈᩉᩣᨿᨲᩣ ᨲᩴᩈᨾ᩠ᨸᩅᨦ᩠ᨠᨲᩣ᪨ ᨸᩪᨩᩣᨲᩥ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᩁᨣᩁᩩᨠᩣᩁᨾᩣᨶᨶᩅᨶ᩠ᨴᨶᩣ᪨ ᨸᩪᨩᨶᩮᨿ᩠ᨿᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩪᨩᩣᩁᩉᩣᨶᩴ᪨ ᩑᨲᩴ ᨾᨦ᩠ᨣᩃᨾᩩᨲ᩠ᨲᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩣ ᨧ

ពាលានំ អសេវនា, យា ច បណ្ឌិតានំ សេវនា, យា ច បូជនេយ្យានំ បូជា, តំ សព្ពំ សម្បិណ្ឌេត្វា អាហ ឯតំ មង្គលមុត្តមន្តិ។ យំ តយា បុដ្ឋំ “ព្រូហិ មង្គលមុត្តម”ន្តិ, ឯត្ថ តាវ ឯតំ មង្គលមុត្តមន្តិ គណ្ហាហីតិ វុត្តំ ហោតិ។ អយមេតិស្សា គាថាយ បទវណ្ណនា។

អត្ថវណ្ណនា បនស្សា ឯវំ វេទិតព្ពា – ឯវមេតំ ទេវបុត្តស្ស វចនំ សុត្វា ភគវា ឥមំ គាថមាហ។ តត្ថ យស្មា ចតុព្ពិធា កថា បុច្ឆិតកថា, អបុច្ឆិតកថា, សានុសន្ធិកកថា, អននុសន្ធិកកថាតិ។ តត្ថ “បុច្ឆាមិ តំ, គោតម, ភូរិបញ្ញ, កថំករោ សាវកោ សាធុ ហោតី”តិ (សុ។ និ។ ៣៧៨) ច, “កថំ នុ ត្វំ, មារិស, ឱឃមតរី”តិ (សំ។ និ។ ១.១) ច ឯវមាទីសុ បុច្ឆិតេន កថិតា បុច្ឆិតកថា។ “យំ បរេ សុខតោ អាហុ, តទរិយា អាហុ ទុក្ខតោ”តិ ឯវមាទីសុ (សុ។ និ។ ៧៦៧) អបុច្ឆិតេន អត្តជ្ឈាសយវសេនេវ កថិតា អបុច្ឆិតកថា។ សព្ពាបិ ពុទ្ធានំ កថា “សនិទានាហំ, ភិក្ខវេ, ធម្មំ ទេសេមី”តិ (អ។ និ។ ៣.១២៦; កថា។ ៨០៦) វចនតោ សានុសន្ធិកកថា។ អននុសន្ធិកកថា ឥមស្មិំ សាសនេ នត្ថិ។ ឯវមេតាសុ កថាសុ អយំ ទេវបុត្តេន បុច្ឆិតេន ភគវតា កថិតត្តា បុច្ឆិតកថា។ បុច្ឆិតកថាយញ្ច យថា ឆេកោ បុរិសោ កុសលោ មគ្គស្ស, កុសលោ អមគ្គស្ស, មគ្គំ បុដ្ឋោ បឋមំ វជ្ជេតព្ពំ អាចិក្ខិត្វា បច្ឆា គហេតព្ពំ អាចិក្ខតិ – “អសុកដ្ឋានេ នាម ទ្វេធាបថោ ហោតិ, តត្ថ វាមំ មុញ្ចិត្វា ទក្ខិណំ គណ្ហថា”តិ, ឯវំ សេវិតព្ពាសេវិតព្ពេសុ អសេវិតព្ពំ អាចិក្ខិត្វា សេវិតព្ពំ អាចិក្ខតិ។ ភគវា ច មគ្គកុសលបុរិសសទិសោ។ យថាហ –

“បុរិសោ មគ្គកុសលោតិ ខោ, តិស្ស, តថាគតស្សេតំ អធិវចនំ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្សា”តិ (សំ។ និ។ ៣.៨៤)។

សោ ហិ កុសលោ ឥមស្ស លោកស្ស, កុសលោ បរស្ស លោកស្ស, កុសលោ មច្ចុធេយ្យស្ស, កុសលោ អមច្ចុធេយ្យស្ស, កុសលោ មារធេយ្យស្ស, កុសលោ អមារធេយ្យស្សាតិ។ តស្មា បឋមំ អសេវិតព្ពំ អាចិក្ខិត្វា សេវិតព្ពំ អាចិក្ខន្តោ អាហ – “អសេវនា ច ពាលានំ, បណ្ឌិតានញ្ច សេវនា”តិ។ វជ្ជេតព្ពមគ្គោ វិយ ហិ បឋមំ ពាលា ន សេវិតព្ពា ន បយិរុបាសិតព្ពា, តតោ គហេតព្ពមគ្គោ វិយ បណ្ឌិតា សេវិតព្ពា បយិរុបាសិតព្ពាតិ។

កស្មា បន ភគវតា មង្គលំ កថេន្តេន បឋមំ ពាលានំ អសេវនា បណ្ឌិតានញ្ច សេវនា កថិតាតិ? វុច្ចតេ – យស្មា ឥមំ ទិដ្ឋាទីសុ មង្គលទិដ្ឋិំ ពាលសេវនាយ ទេវមនុស្សា គណ្ហិំសុ, សា ច អមង្គលំ, តស្មា តេសំ តំ ឥធលោកបរលោកត្ថភញ្ជកំ អកល្យាណមិត្តសំសគ្គំ គរហន្តេន ឧភយលោកត្ថសាធកញ្ច កល្យាណមិត្តសំសគ្គំ បសំសន្តេន ភគវតា បឋមំ ពាលានំ អសេវនា បណ្ឌិតានញ្ច សេវនា កថិតាតិ។

តត្ថ ពាលា នាម យេ កេចិ បាណាតិបាតាទិអកុសលកម្មបថសមន្នាគតា សត្តា។ តេ តីហាការេហិ ជានិតព្ពា។ យថាហ – “តីណិមានិ, ភិក្ខវេ, ពាលស្ស ពាលលក្ខណានី”តិ (អ។ និ។ ៣.៣; ម។ និ។ ៣.២៤៦) សុត្តំ។ អបិ ច បូរណកស្សបាទយោ ឆ សត្ថារោ ទេវទត្តកោកាលិកកដមោទកតិស្សខណ្ឌទេវិយាបុត្តសមុទ្ទទត្តចិញ្ចមាណវិកាទយោ អតីតកាលេ ច ទីឃវិទស្ស ភាតាតិ ឥមេ អញ្ញេ ច ឯវរូបា សត្តា ពាលាតិ វេទិតព្ពា។

ເຕ ອຄ຺ຄິປລິຕ຺ຕມິວ ອງ຺ຄາຣໍ ອຕ຺ຕນາ ທຸຄ຺ຄຫິເຕນ ອຕ຺ຕານຎ຺ຈ ອຕ຺ຕໂນ ວຈນກາຣເກ ຈ ວິນາເສນ຺ຕິ, ຍຖາ ທີຆວິທສ຺ສ ກາຕາ ຈຕຸພຸທ຺ຘນ຺ຕຣໍ ສຏ຺ຐິໂຍຊນມເຕ຺ຕນ ອຕ຺ຕຠາເວນ ອຸຕ຺ຕາໂນ ປຕິໂຕ ມຫານິຣເຍ ປຈ຺ຈຕິ, ຍຖາ ຈ ຕສ຺ສ ທິຏ຺ຐິໍ ອຠິຣຸຈິການິ ປຎ຺ຈ ກຸລສຕານິ ຕເສ຺ສວ ສຫພ຺ຍຕໍ ອຸປປນ຺ນານິ ນິຣເຍ ປຈ຺ຈນ຺ຕິ. ວຸຕ຺ຕໍ ເຫຕໍ –

“ເສຍ຺ຍຖາປິ, ຠິກ຺ຂເວ, ນຬາຄາຣາ ວາ ຕິຓາຄາຣາ ວາ ອຄ຺ຄິ ມຸໂຕ຺ຕ ກູຏາຄາຣານິປິ ຑຫຕິ ອຸລ຺ລິຕ຺ຕາວລິຕ຺ຕານິ ນິວາຕານິ ຜຸສິຕຄ຺ຄຬານິ ປິຫິຕວາຕປານານິ, ເອວເມວ ໂຂ, ຠິກ຺ຂເວ, ຍານິ ການິຈິ ຠຍານິ ອຸປ຺ປຊ຺ຊນ຺ຕິ, ສພ຺ພານິ ຕານິ ພາລໂຕ ອຸປ຺ປຊ຺ຊນ຺ຕິ, ໂນ ປຓ຺ຑິຕໂຕ. ເຍ ເກຈິ ອຸປທ຺ທວາ ອຸປ຺ປຊ຺ຊນ຺ຕິ…ເປ… ເຍ ເກຈິ ອຸປສຄ຺ຄາ…ເປ… ໂນ ປຓ຺ຑິຕໂຕ. ອິຕິ ໂຂ, ຠິກ຺ຂເວ, ສປ຺ປຏິຠໂຍ ພາໂລ, ອປ຺ປຏິຠໂຍ ປຓ຺ຑິໂຕ. ສອຸປທ຺ທໂວ ພາໂລ, ອນຸປທ຺ທໂວ ປຓ຺ຑິໂຕ, ສອຸປສຄ຺ໂຄ ພາໂລ, ອນຸປສຄ຺ໂຄ ປຓ຺ຑິໂຕ”ຕິ (ອ. ນິ. ໓.໑).

ອປິຈ ປູຕິມຈ຺ຉສທິໂສ ພາໂລ, ປູຕິມຈ຺ຉພນ຺ຘປຕ຺ຕປຸຏສທິໂສ ໂຫຕິ ຕທຸປເສວີ, ຉຑ຺ຑນີຍຕໍ ຊິຄຸຈ຺ຉນີຍຕຎ຺ຈ ອາປຊ຺ຊຕິ ວິຎ຺ຎູນໍ. ວຸຕ຺ຕເຎ຺ຈຕໍ –

“ປູຕິມຈ຺ຉໍ ກຸເສ຺ຄນ, ໂຍ ນໂຣ ອຸປນຍ຺ຫຕິ;

ກຸສາປິ ປູຕີ ວາຍນ຺ຕິ, ເອວໍ ພາລູປເສວນາ”ຕິ. (ອິຕິວຸ. ໗໖; ຊາ. ໑.໑໕.໑໘໓; ໒.໒໒.໑໒໕໗);

ອກິຕ຺ຕິປຓ຺ຑິໂຕ ຈາປິ ສເກ຺ກນ ເທວານມິເນ຺ທນ ວເຣ ທິຍ຺ຍມາເນ ເອວມາຫ –

“ພາລໍ ນ ປເສ຺ສ ນ ສຸເຓ, ນ ຈ ພາເລນ ສໍວເສ;

ພາເລນລ຺ລາປສລ຺ລາປໍ, ນ ກເຣ ນ ຈ ໂຣຈເຍ.

“ກິໍ ນຸ ເຕ ອກຣໍ ພາໂລ, ວທ ກສ຺ສປ ກາຣຓໍ;

ເກນ ກສ຺ສປ ພາລສ຺ສ, ທສ຺ສນໍ ນາຠິກງ຺ຂສິ.

“ອນຍໍ ນຍຕິ ທຸເມ຺ມໂຘ, ອຘຸຣາຍໍ ນິຍຸຎ຺ຊຕິ;

ທຸນ຺ນໂຍ ເສຍ຺ຍໂສ ໂຫຕິ, ສມ຺ມາ ວຸໂຕ຺ຕ ປກຸປ຺ປຕິ;

ចិតយំ ទេសា ត ឌាតាតិ, សាធុ តស្ស អជស្សត”ន្តិ (ឌា᳴ ៣᳴១៦᳴៥០-៥១);

ឲចំ កាចា សន្តាកានេត ខាលិបុនេសចតំ កេទហន្តោ ខាលិតំ អនេសចតំ “យក្ខល”ន្តិ ចត្វា ព្ពុឌាតិ បណ្ឌិតនេសចតំ បសំសន្តោ “បណ្ឌិតាតច្ចេ នេសចតា យក្ខល”ន្តិ អាហ᳴ តត្ថ បណ្ឌិតា តាយ ទេយ ពេធិ បំណាតិបាតាទេចទយហិំអាឌិតសកុសលកម្មបថសមន្នាកតា សត្តា, ទេត តីហាកានេហិ ឌាតិតព្ពា᳴ យថាហ – “តីហិំយាតិ, ភិក្ខវេច, បណ្ឌិតស្ស បណ្ឌិតលក្ខណានី”តិ (អ᳴ តិ᳴ ១᳴១; យ᳴ តិ᳴ ១᳴១៤១) ចុត្តំ᳴ អបិច ពុទ្ធបច្ចេកពុទ្ធអសីតិមហាសាចកា អញ្ញេ ច តថាគតស្ស សាចកា សុនេតត្តយហានេកាចិត្តចិត្ដុនសនេកក្ខយទេហាសធសុតនេសាយតិបិទាឌ-អនេយាឈទេក្យាទអកិត្តិបណ្ឌិតាឌនេយា ច បណ្ឌិតាតិ ទេចឌិតព្ពា᳴

ទេត កទេយ ចិយ ទេក្ខា, អគ្គិកាទេទ ចិយ បឌីទេបិ, ព្យប្បិបិសាឌិក្ខុក្ខាភិកទេច ចិយ អគ្គិបិតាឌិបដិលិទេកា, អត្តទេតា ចចតកទេទាតំ សត្តកទិយាបត្តច្ចុបសក្កចិទ្ធិសតសយត្វា ទេហាន្តិ᳴ តថា ហិ តថាគតំ អាកម្ម អសង្ខេយ្យា អបរិយាណា ទេឌចយត្តស្សា អាសចក្ខយំ បត្តា, ព្រាហ្មទេលិទេក បតិដ្ឋិតា, ទេឌចទេលិទេក បតិដ្ឋិតា, សុកតិទេលិទេក ក្ខប្បន្តា᳴ សាទិបុត្តទេត្ថទេទ ចិត្តំ បសាទេត្វា ចត្ថហិ បច្ចទេយហិ ទេធទំ ក្ខបដ្ឋហិត្វា អសីតិ ក្ធលសហស្សាតិ សទេក្ក តិព្ពត្តាតិ᳴ តថា យហាទេមាក្កល្លាតយហាកស្សបប្បត្តីសុ សព្ពយហាសាចទេកសុ, សុទេតត្តស្ស សត្ថុទេតា សាចកា អទេប្បកទេច្ច ព្រាហ្មទេលិទេក ក្ខប្បន្តីសុ, អទេប្បកទេច្ច បទតិម្មិតចសចត្តីតំ ទេឌចាតំ សហព្យតំ…ទេប… អទេប្បកទេច្ច កហបតិយហាសាលក្ធលិតំ សហព្យតំ ក្ខបបន្នីសុ᳴ ចុត្តទេញ្ចតំ –

“តត្ថិ, ភិក្ខវេច, បណ្ឌិតទេតា កយំ, តត្ថិ បណ្ឌិតទេតា ក្ខបទ្ទទេចា, តត្ថិ បណ្ឌិតទេតា ក្ខបសទេក្កា”តិ (អ᳴ តិ᳴ ១᳴១)᳴

អបិច តាកទេយាលិឌិកគ្គុកណ្ឌសឌិទេសា បណ្ឌិទេតា, តាកទេយាលិឌិកគ្គុកណ្ឌបលិទេចធតបត្តសឌិទេសា ទេហាតិ តក្ខបទេសធិ, កាចតីយតំ យត្ថុញ្ញាតច្ចេ អាបជ្ជតិ ចិញ្ញ្ញាតំ᳴ ចុត្តទេញ្ចតំ –

“តាកទេច្ចេ បលិទេសត, ទេយា តទេទា ក្ខបតយ្យតិ;

បត្តាបិ សុទភិ ចាយន្តិ, ឲចំ ធីទុបទេសចតា”តិ᳴ (ព្ពាតិក᳴ ៤៥; ឌា᳴ ៣᳴៣៥᳴៣ប័រ; ១᳴១១᳴៣១៥ប័);

អកិត្តិបណ្ឌិទេតា ចាបិ សទេក្កត ទេឌចាតយិទេគ្គត ចទេទ ឌិយ្យាទេត ឲចយាហ –

“ធីទំ បទេស្ស សុទេណ ធីទំ, ធីទេទត សហ សំចទេស;

ឆឹទេតល្លាបសល្លាបំ, តំ ពទេ តច្ចា ទោចឃេ៍

“ពិត្ក តេ អពទិ ឆឹទោ, ចឆ ពឃ្សប ពាទលំ;

ពេត ពឃ្សប ឆឹទឃ្ស, ឆឃ្សត៌ អកិពច្ចសិ៍

“តឃំ តឃតិ យេឆាចឹ, អឆ្ទាឃំ ត ឃុច្ចាតិ;

ឃុតយោ សេឃ្យសោ ហោតិ, សប្ញា ចុត្តោ ត ក្យប្យតិ;

ចិតឃំ សោ បឌាតាតិ, សាឆ្ញ តេត សយាកយោ”តិ៍ (ខា៍ ១៍១៦៍៥៦-៥៩);

ឯចំ ករចា សព្ពាកាទេត បណ្ឌិតេសចត៌ បសំសេត្វា, បណ្ឌិតាត៌ សេចត៌ “យក្កល”ត្តិ ចត្វា ព្ពសាតិ តាឃ ចាលិត៌ អសេចតាឃ បណ្ឌិតាត៌ សេចតាឃ ច អត្យបុត្ពោត ប្ញឌតេឃ្យកាចំ ក្ខបកតាត៌ ប្ញឌំ បសំសេត្វា “ប្ញឌា ច ប្ញឌតេឃ្យាត៌ ឯតំ យក្កលយុត្តយ”ត្តិ អាហ៍ តត្ថ ប្ញឌតេឃ្យា តាយ សព្ពឆាយចិទហិតត្វា សព្ពក្យលាសយត្ថាកតត្វា ច ញុទ្ធា ករចត្តោ, តតោ បច្ឆា បច្ចេកញុទ្ធា អរិយសាចកា ច៍ តេសញ្ញាប្ញឌា អប្យកាបិ ឌីឈទត្ត ហិតាឃ ឃុលាឃ ហោតិ, ឃុយតយាលិកាទយល្លិកាឆយោ ចេត្ថ តិឆឃ្សត៌

តត្ថេកំ តិឆឃ្សតយត្ត ករាយ៍ ករចា កិទ ឯកឌិចសំ ប្ញត្ពុល្យុយឃំ តិចាសេត្វា បត្តឌឹចទយាឆាឃ ទាឌកហំ បិណ្ឌាឃ បចិសិ៍ អឆ តោ ឃុយតយាលិកាទោ ទញ្ញោ យាកឆឃ្ស សេតិឃឃ្ស ពិម្ពិសាទឃ្ស ប្ញប្ញាតិ កហេត្វា កច្ឆត្តោ អក្ខស ករចត្តំ តកទក្វាទំ អត្យប្យត្តំ បិសាឌកំ បសាឆតឹឃំ ក្ខត្តិសយហាប្ញរិសលក្ខលាឃឹតាត្យញ្ញពូតបដិយណ្ឌិតំ ញុទ្ធសិរិយា ឌលត្តំ៍ ឌិស្វាតឃ្ស ឯតឆហោសិ – “ទាឌា ប្ញប្ញាតិ កហេត្វា សតំ ចា សហឃ្សំ ចា ឆឆេឃ្យ, តច្ចា ព្ពឆលិកយត្តយេច ឃុលំ កចេឃ្យ, ករចតោ បត ប្ញឌា អប្យឃេឃ្យអសព្ខេឃ្យផលិ ឌីឈទត្ត ហិតឃុលាចហា ហោតិ៍ ហត្កាហំ ព្ពយេហិ ប្ញបេហិ ករចត្តំ ប្ញឌេយឹ”តិ បសត្ថចិត្តោ ឯកំ ប្ញប្យមុដ្ឋិ កហេត្វា ករចតោ បដិយុលំ ចិបិ, ប្ញប្ញាតិ អាកាសេត កត្វា ករចតោ ក្ខបរិ យាលិចិតាត៌ ហុត្វា អដ្ឋំសុ៍ យាលិកាទោ តំ អាត្យកាចំ ឌិស្វា បសត្ថតទចិត្តោ បុត ឯកំ ប្ញប្យមុដ្ឋិ ចិបិ, តាតិ កត្វា យាលិកញ្ជាកោ ហុត្វា អដ្ឋំសុ៍ ឯចំ អដ្ឋ ប្ញប្យមុដ្ឋិយោ ចិបិ, តាតិ កត្វា ប្ញប្យក្ញដាការំ ហុត្វា អដ្ឋំសុ៍ ករចា អត្តោក្ញដាការេ ចិឃ អហោសិ, យហាឌតកាយោ សត្តិបតិ៍ ករចា យាលិការំ បឃ្សត្តោ សិតំ បាត្វាកាសិ៍ អាតត្ថេត្ថោ “ត ញុទ្ធា អហេតុ អប្យច្ចយា សិតំ បាតុកទោត្តី”តិ សិតការលំ ប្ញច្ឆិ៍ ករចា អាហ – “ឯសោ, អាតត្ថ, យាលិកាទោ ព្ពយិឃ្សា ប្ញឌាយ អាត្យកាចេត សតសហឃ្សកប្យេ ឆេចេសុ ច យត្តឃ្សេសុ ច សំសរិត្វា បរិយោសាតេ ឃុយតិឃ្សោ តាយ បច្ចេកញុទ្ធោ កចិឃ្សតី”តិ៍ ចចតបរិយោសាតេ ច ឆម្ញឆេសត្ថ ព្ពយំ កាថំ អការិ –

“តញ្ច កម្មំ កតំ សាធុ, យំ កត្វា នានុតប្បតិ;

យស្ស បតីតោ សុមនោ, វិបាកំ បដិសេវតី”តិ។ (ធ។ ប។ ៦៨);

គាថាបរិយោសានេ ចតុរាសីតិយា បាណសហស្សានំ ធម្មាភិសមយោ អហោសិ, ឯវំ អប្បកាបិ តេសំ បូជា ទីឃរត្តំ ហិតាយ សុខាយ ហោតីតិ វេទិតព្ពា។ សា ច អាមិសបូជាវ កោ បន វាទោ បដិបត្តិបូជាយ។ យតោ យេ កុលបុត្តា សរណគមនេន សិក្ខាបទបដិគ្គហណេន ឧបោសថង្គសមាទានេន ចតុបារិសុទ្ធិសីលាទីហិ ច អត្តនោ គុណេហិ សក្កច្ចំ បូជេន្តិ, កោ តេសំ បូជាយ ផលំ វណ្ណយិស្សតិ។ តេ ហិ តថាគតំ បរមាយ បូជាយ បូជេន្តីតិ វុត្តា។ យថាហ –

“យោ ខោ, អានន្ទ, ភិក្ខុ វា ភិក្ខុនី វា ឧបាសកោ វា ឧបាសិកា វា ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នោ វិហរតិ សាមីចិប្បដិបន្នោ អនុធម្មចារី, សោ តថាគតំ សក្ករោតិ គរុំ ករោតិ មានេតិ បូជេតិ អបចិយតិ បរមាយ បូជាយា”តិ។

ឯតេនានុសារេន បច្ចេកពុទ្ធអរិយសាវកានម្បិ បូជាយ ហិតសុខាវហតា វេទិតព្ពា។

អបិច គហដ្ឋានំ កនិដ្ឋស្ស ជេដ្ឋា ភាតាបិ ភគិនីបិ បូជនេយ្យា, បុត្តស្ស មាតាបិតរោ, កុលវធូនំ សាមិកសស្សុសសុរាទីតិ ឯវមេត្ថ បូជនេយ្យា វេទិតព្ពា។ ឯតេសម្បិ ហិ បូជា កុសលធម្មសង្ខាតត្តា អាយុអាទិវឌ្ឍិហេតុត្តា ច មង្គលមេវ។ វុត្តញ្ហេតំ –

“តេ មត្តេយ្យា ភវិស្សន្តិ បេត្តេយ្យា សាមញ្ញា ព្រហ្មញ្ញា កុលេ ជេដ្ឋាបចាយិនោ, ឥទំ កុសលំ ធម្មំ សមាទាយ វត្តិស្សន្តិ។ តេ តេសំ កុសលានំ ធម្មានំ សមាទានហេតុ អាយុនាបិ វឌ្ឍិស្សន្តិ, វណ្ណេនបិ វឌ្ឍិស្សន្តី”តិអាទិ។

ឯវមេតិស្សា គាថាយ ពាលានំ អសេវនា បណ្ឌិតានំ សេវនា បូជនេយ្យានំ បូជាតិ តីណិ មង្គលានិ វុត្តានិ។ តត្ថ ពាលានំ អសេវនា ពាលសេវនបច្ចយភយាទិបរិត្តាណេន ឧភយលោកហិតហេតុត្តា បណ្ឌិតានំ សេវនា បូជនេយ្យានំ បូជា ច តាសំ ផលវិភូតិវណ្ណនាយំ វុត្តនយេនេវ និព្ពានសុគតិហេតុត្តា “មង្គល”ន្តិ វេទិតព្ពា។ ឥតោ បរំ ច មាតិកំ អដ្ឋបេត្វា ឯវ យំ យត្ថ មង្គលំ, តំ វវត្ថបេស្សាម, តស្ស ច មង្គលត្តំ វិភាវយិស្សាមាតិ។

និដ្ឋិតា អសេវនា ច ពាលានន្តិ ឥមិស្សា គាថាយ អត្ថវណ្ណនា។

១៩៦។ ឯវំ ភគវា “ព្រូហិ មង្គលមុត្តម”ន្តិ ឯកំ អជ្ឈេសិតោបិ អប្បំ យាចិតោ ពហុទាយកោ ឧឡារបុរិសោ វិយ ឯកាយ គាថាយ តីណិ មង្គលានិ វត្វា តតោ ឧត្តរិបិ ទេវតានំ សោតុកាមតាយ មង្គលានញ្ច អត្ថិតាយ យេសំ យេសំ យំ យំ អនុកូលំ, តេ តេ សត្តេ តត្ថ

តត្ថ មង្គលេ និយោជេតព្វតាយ ច “បតិរូបទេសវាសោ ចា”តិអាទីហិ គាថាហិ បុនបិ អនេកានិ មង្គលានិ វត្តុមារទ្ធោ។

តត្ថ បទភាជនាយ តាវ បតិរូបោតិ អនុច្ឆវិកោ។ ទេសោតិ គាមោបិ និគមោបិ នគរម្បិ ជនបទោបិ យោ កោចិ សត្តានំ និវាសោកាសោ។ វាសោតិ តត្ថ និវាសោ។ បុព្ពេតិ បុរា អតីតាសុ ជាតីសុ។ កតបុញ្ញតាតិ ឧបចិតកុសលតា។ អត្តាតិ ចិត្តំ វុច្ចតិ, សកលោ វា អត្តភាវោ។ សម្មាបណិធីតិ តស្ស អត្តនោ សម្មា បណិធានំ និយុញ្ជនំ, ឋបនន្តិ វុត្តំ ហោតិ។ សេសំ វុត្តនយមេវាតិ អយមេត្ថ បទវណ្ណនា។

អត្ថវណ្ណនា បន ឯវំ វេទិតព្វា – បតិរូបទេសោ នាម យត្ថ ចតស្សោ បរិសា វិចរន្តិ, ទានាទីនិ បុញ្ញកិរិយវត្ថូនិ វត្តន្តិ, នវង្គំ សត្ថុសាសនំ ទិប្បតិ។ តត្ថ និវាសោ សត្តានំ បុញ្ញកិរិយាយ បច្ចយត្តា “មង្គល”ន្តិ វុច្ចតិ។ សីហឡទីបបវិដ្ឋកេវដ្ដាទយោ ចេត្ថ និទស្សនំ។

អបរោ នយោ – បតិរូបទេសោ នាម ភគវតោ ពោធិមណ្ឌប្បទេសោ, ធម្មចក្កប្បវត្តិតប្បទេសោ, ទ្វាទសយោជនាយ បរិសាយ មជ្ឈេ សព្ពតិត្ថិយមតំ ភិន្ទិត្វា យមកបាដិហារិយទស្សិតគណ្ឌម្ពរុក្ខមូលប្បទេសោ, ទេវោរោហណប្បទេសោ, យោ វា បនញ្ញោបិ សាវត្ថិរាជគហាទិពុទ្ធវិហារប្បទេសោ។ តត្ថ និវាសោ សត្តានំ ឆអនុត្តរិយបដិលាភបច្ចយតោ “មង្គល”ន្តិ វុច្ចតិ។

អបរោ នយោ – បុរត្ថិមាយ ទិសាយ គជង្គលំ នាម និគមោ, តស្ស អបរេន មហាសាលា, តតោ បរំ បច្ចន្តិមា ជនបទា, ឱរតោ មជ្ឈេ ទក្ខិណបុរត្ថិមាយ ទិសាយ សល្លវតី នាម នទី, តតោ បរំ បច្ចន្តិមា ជនបទា, ឱរតោ មជ្ឈេ ទក្ខិណាយ ទិសាយ សេតកណ្ណិកំ នាម និគមោ, តតោ បរំ បច្ចន្តិមា ជនបទា, ឱរតោ មជ្ឈេ បច្ឆិមាយ ទិសាយ ថូណំ នាម ព្រាហ្មណគាមោ, តតោ បរំ បច្ចន្តិមា ជនបទា, ឱរតោ មជ្ឈេ ឧត្តរាយ ទិសាយ ឧសីរទ្ធជោ នាម បព្ពតោ, តតោ បរំ បច្ចន្តិមា ជនបទា , ឱរតោ មជ្ឈេ(មហាវ។ ២៥៩)។ អយំ មជ្ឈិមប្បទេសោ អាយាមេន តីណិ យោជនសតានិ, វិត្ថារេន អឌ្ឍតេយ្យានិ, បរិក្ខេបេន នវយោជនសតានិ ហោន្តិ, ឯសោ បតិរូបទេសោ នាម។

ឯត្ថ ចតុន្នំ មហាទីបានំ ទ្វិសហស្សានំ បរិត្តទីបានញ្ច ឥស្សរិយាធិបច្ចការកា ចក្កវត្តី ឧប្បជ្ជន្តិ, ឯកំ អសង្ខ្យេយ្យំ កប្បសតសហស្សញ្ច បារមិយោ បូរេត្វា សារិបុត្តមហាមោគ្គល្លានាទយោ មហាសាវកា ឧប្បជ្ជន្តិ, ទ្វេ អសង្ខ្យេយ្យានិ កប្បសតសហស្សញ្ច បារមិយោ បូរេត្វា បច្ចេកពុទ្ធា, ចត្តារិ អដ្ឋ សោឡស វា អសង្ខ្យេយ្យានិ កប្បសតសហស្សញ្ច បារមិយោ បូរេត្វា សម្មាសម្ពុទ្ធា ច ឧប្បជ្ជន្តិ។ តត្ថ សត្តា ចក្កវត្តិរញ្ញោ ឱវាទំ គហេត្វា បញ្ចសុ សីលេសុ បតិដ្ឋាយ សគ្គបរាយណា ហោន្តិ, តថា បច្ចេកពុទ្ធានំ ឱវាទេ បតិដ្ឋាយ។ សម្មាសម្ពុទ្ធសាវកានំ បន ឱវាទេ បតិដ្ឋាយ សគ្គបរាយណា និព្ពានបរាយណា ច ហោន្តិ។ តស្មា តត្ថ វាសោ ឥមាសំ សម្បត្តីនំ បច្ចយតោ “មង្គល”ន្តិ វុច្ចតិ។

បុព្ពេ កតបុញ្ញតា នាម អតីតជាតិយំ ពុទ្ធបច្ចេកពុទ្ធខីណាសវេ អារព្ភ ឧបចិតកុសលតា, សាបិ មង្គលំ។ កស្មា? ពុទ្ធបច្ចេកពុទ្ធេ

សម្មុខតោ ទស្សេត្វា ពុទ្ធានំ វា ពុទ្ធសាវកានំ វា សម្មុខា សុតាយ ចតុប្បទិកាយបិ គាថាយ បរិយោសានេ អរហត្តំ បាបេតីតិ កត្វា។ យោ ច មនុស្សោ បុព្វេ កតាធិការោ ឧស្សន្នកុសលមូលោ ហោតិ, សោ តេនេវ កុសលមូលេន វិបស្សនំ ឧប្បាទេត្វា អាសវក្ខយំ បាបុណាតិ យថា រាជា មហាកប្បិនោ អគ្គមហេសី ច។ តេន វុត្តំ “បុព្វេ ច កតបុញ្ញតា មង្គល”ន្តិ។

អត្តសម្មាបណិធិ នាម ឥធេកច្ចោ អត្តានំ ទុស្សីលំ សីលេ បតិដ្ឋាបេតិ, អស្សទ្ធំ សទ្ធាសម្បទាយ បតិដ្ឋាបេតិ, មច្ឆរិំ ចាគសម្បទាយ បតិដ្ឋាបេតិ។ អយំ វុច្ចតិ “អត្តសម្មាបណិធី”តិ។ ឯសោ ច មង្គលំ។ កស្មា?
ទិដ្ឋធម្មិកសម្បរាយិកវេរប្បហានវិវិធានិសំសាធិគមហេតុតោតិ។

ឯវំ ឥមិស្សាបិ គាថាយ បតិរូបទេសវាសោ, បុព្វេ ច កតបុញ្ញតា, អត្តសម្មាបណិធីតិ តីណិយេវ មង្គលានិ វុត្តានិ, មង្គលត្តញ្ច តេសំ តត្ថ តត្ថ វិភាវិតមេវាតិ។

និដ្ឋិតា បតិរូបទេសវាសោ ចាតិ ឥមិស្សា គាថាយ អត្ថវណ្ណនា។

១៩៣. ឥទានិ ពាហុសច្ចញ្ចាតិ ឯត្ថ ពាហុសច្ចន្តិ ពហុស្សុតភាវោ។ សិប្បន្តិ យំកិញ្ចិ ហត្ថកោសល្លំ។ វិនយោតិ កាយវាចាចិត្តវិនយនំ។ សុសិក្ខិតោតិ សុដ្ឋុ សិក្ខិតោ។ សុភាសិតាតិ សុដ្ឋុ ភាសិតា។ យាតិ អនិយមនិទ្ទេសោ។ វាចាតិ គិរា ព្យប្បថោ។ សេសំ វុត្តនយមេវាតិ។ អយមេត្ថ បទវណ្ណនា។

អត្ថវណ្ណនា បន ឯវំ វេទិតព្វា – ពាហុសច្ចំ តាវ យំ តំ “សុតធរោ ហោតិ សុតសន្និចយោ”តិ (ម. និ. ១.៣៣៩; អ. និ. ៤.២២) ច “ឥធ, ភិក្ខវេ, ឯកច្ចស្ស បុគ្គលស្ស ពហុកំ សុតំ ហោតិ សុត្តំ គេយ្យំ វេយ្យាករណ”ន្តិ (អ. និ. ៤.៦) ច ឯវមាទិនា នយេន សត្ថុសាសនធរត្តំ វណ្ណិតំ, តំ អកុសលប្បហានកុសលាធិគមហេតុតោ អនុបុព្វេន បរមត្ថសច្ចសច្ឆិកិរិយហេតុតោ ច “មង្គល”ន្តិ វុច្ចតិ។ វុត្តញ្ហេតំ ភគវតា –

“សុតវា ច ខោ, ភិក្ខវេ, អរិយសាវកោ អកុសលំ បជហតិ, កុសលំ ភាវេតិ, សាវជ្ជំ បជហតិ, អនវជ្ជំ ភាវេតិ, សុទ្ធមត្តានំ បរិហរតី”តិ (អ. និ. ៧.៦៧)។

អបរម្បិ វុត្តំ –

“ធាតានំ ធម្មានំ អត្ថមុបបរិក្ខតិ, អត្ថំ ឧបបរិក្ខតោ ធម្មា និជ្ឈានំ ខមន្តិ, ធម្មនិជ្ឈានក្ខន្តិយា សតិ ឆន្ទោ ជាយតិ, ឆន្ទជាតោ ឧស្សហតិ, ឧស្សហន្តោ តុលយតិ, តុលយន្តោ បទហតិ, បទហន្តោ កាយេន ចេវ បរមត្ថសច្ចំ សច្ឆិករោតិ, បញ្ញាយ ច អតិវិជ្ឈ បស្សតី”តិ (ម. និ.

១.៣១១).

អបិច អគារិកពាហុសច្ចម្បិ យំ អនវជ្ជំ, តំ ឧភយលោកហិតសុខាវហនតោ "មង្គល"ន្តិ វេទិតព្ពំ.

សិប្បំ នាម អគារិកសិប្បញ្ច អនគារិកសិប្បញ្ច. តត្ថ អគារិកសិប្បំ នាម យំ បរូបរោធវិរហិតំ អកុសលវិវជ្ជិតំ មណិការសុវណ្ណការកម្មាទិ, តំ ឥធលោកត្ថាវហនតោ មង្គលំ. អនគារិកសិប្បំ នាម ចីវរវិចារណសិព្ពនាទិ សមណបរិក្ខារាភិសង្ខរណំ, យំ តំ "ឥធ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ យានិ តានិ សព្រហ្មចារីនំ ឧច្ចាវចានិ កិំករណីយានិ, តត្ថ ទក្ខោ ហោតី"តិអាទិនា នយេន តត្ថ តត្ថ សំវណ្ណិតំ, យំ "នាថករណោ ធម្មោ"តិ (ទី. និ. ៣.៣៤៥; អ. និ. ១០.១៧) ច វុត្តំ, តំ អត្តនោ ច បរេសញ្ច ឧភយលោកហិតសុខាវហនតោ "មង្គល"ន្តិ វេទិតព្ពំ.

វិនយោ នាម អគារិកវិនយោ ច អនគារិកវិនយោ ច. តត្ថ អគារិកវិនយោ នាម ទសអកុសលកម្មបថវិរតិ, សោ តត្ថ អសំកិលេសាបជ្ជនេន អាចារគុណវវត្ថានេន ច សុសិក្ខិតោ ឧភយលោកហិតសុខាវហនតោ មង្គលំ. អនគារិកវិនយោ នាម សត្តាបត្តិក្ខន្ធអនាបជ្ជនំ, សោបិ វុត្តនយេនេវ សុសិក្ខិតោ. ចតុបារិសុទ្ធិសីលំ វា អនគារិកវិនយោ. សោ យថា តត្ថ បតិដ្ឋាយ អរហត្តំ បាបុណាតិ, ឯវំ សិក្ខនេន សុសិក្ខិតោ លោកិយលោកុត្តរសុខាធិគមហេតុតោ "មង្គល"ន្តិ វេទិតព្ពោ.

សុភាសិតា វាចា នាម មុសាវាទាទិទោសវិរហិតា វាចា. យថាហ – "ចតូហិ, ភិក្ខវេ, អង្គេហិ សមន្នាគតា វាចា សុភាសិតា ហោតី"តិ. អសម្ផប្បលាបា វាចា ឯវ វា សុភាសិតា. យថាហ –

"សុភាសិតំ ឧត្តមមាហុ សន្តោ,

ធម្មំ ភណេ នាធម្មំ តំ ទុតិយំ;

បិយំ ភណេ នាប្បិយំ តំ តតិយំ,

សច្ចំ ភណេ នាលិកំ តំ ចតុត្ថ"ន្តិ. (សំ. និ. ១.២១៣; សុ. និ. ៤៥២);

អយម្បិ ឧភយលោកហិតសុខាវហនតោ "មង្គល"ន្តិ វេទិតព្ពា. យស្មា ច អយំ វិនយបរិយាបន្នា ឯវ, តស្មា វិនយគ្គហណេន ឯតំ អសង្គហេត្វា វិនយោ សង្គហេតព្ពោ. អថ វា កិំ ឥមិនា បរិយាយេន បរេសំ ធម្មទេសនាទិវាចា ឥធ "សុភាសិតា វាចា"តិ វេទិតព្ពា. សា ហិ យថា បតិរូបទេសនា, ឯវំ សត្តានំ ឧភយលោកហិតសុខនិព្ពានាធិគមបច្ចយតោ "មង្គល"ន្តិ វុច្ចតិ. អាហ ច –

“យំ ពុទ្ធោ ភាសតិ វាចំ, ខេមំ និព្ពានបត្តិយា;

ទុក្ខស្សន្តកិរិយាយ, សា វេ វាចានមុត្តមា”តិ។ (សំ. និ. ១.២១៣; សុ. និ. ៤៥៩);

ឯវំ ឥមិស្សា គាថាយ ពាហុសច្ចំ, សិប្បំ, វិនយោ សុសិក្ខិតោ, សុភាសិតា វាចាតិ ចត្តារិ មង្គលានិ វុត្តានិ, មង្គលត្តញ្ច តេសំ តត្ថ តត្ថ វិភាវិតមេវាតិ។

និដ្ឋិតា ពាហុសច្ចញ្ចាតិ ឥមិស្សា គាថាយ អត្ថវណ្ណនា។

១៩៥. ឥទានិ មាតាបិតុឧបដ្ឋានន្តិ ឯត្ថ មាតុ ច បិតុ ចាតិ មាតាបិតុ។ ឧបដ្ឋានន្តិ ឧបដ្ឋហនំ។ បុត្តានញ្ច ទារានញ្ចាតិ បុត្តទារស្ស។ សង្គណ្ហនំ សង្គហោ។ ន អាកុលា អនាកុលា។ កម្មានិ ឯវ កម្មន្តា។ សេសំ វុត្តនយេនេវាតិ អយំ បទវណ្ណនា។

អត្ថវណ្ណនា បន ឯវំ វេទិតព្ពា – មាតា នាម ជនិកា វុច្ចតិ, តថា បិតា។ ឧបដ្ឋានំ នាម បាទធោវនសម្ពាហនុច្ឆាទនន្ហាបនេហិ ចតុបច្ចយសម្បទានេន ច ឧបការករណំ។ តត្ថ យស្មា មាតាបិតរោ ពហូបការា បុត្តានំ អត្ថកាមា អនុកម្បកា, យំ បុត្តកេ ពហិ កីឡិត្វា បំសុមក្ខិតសរីរេ អាគតេ ទិស្វា បំសុំ បុញ្ឆិត្វា មត្ថកំ ឧបសិង្ឃាយន្តា បរិចុម្ពន្តា ច សិនេហំ ឧប្បាទេន្តិ, វស្សសតម្បិ មាតាបិតរោ សីសេន បរិហរន្តា បុត្តា តេសំ បដិការំ កាតុំ អសមត្ថា។ យស្មា ច តេ អាបាទកា បោសកា ឥមស្ស លោកស្ស ទស្សេតារោ ព្រហ្មសម្មតា បុព្ពាចរិយសម្មតា, តស្មា តេសំ ឧបដ្ឋានំ ឥធ បសំសំ បេច្ច សគ្គសុខញ្ច អាវហតិ, តេន “មង្គល”ន្តិ វុច្ចតិ។ វុត្តញ្ហេតំ ភគវតា –

“ព្រហ្មាតិ មាតាបិតរោ, បុព្ពាចរិយាតិ វុច្ចរេ;

អាហុនេយ្យា ច បុត្តានំ, បជាយ អនុកម្បកា។

“តស្មា ហិ នេ នមស្សេយ្យ, សក្ករេយ្យ ច បណ្ឌិតោ;

អន្នេន អថ បានេន, វត្ថេន សយនេន ច។

“ឧច្ឆាទនេន ន្ហាបនេន, បាទានំ ធោវនេន ច;

ᨲᩣᨿ ᨶᩴ ᨷᩣᩁᩥᨧᩁᩥᨿᩣᨿ, ᨾᩣᨲᩣᨷᩥᨲᩪᩈᩩ ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ;

ᩍᨵᩮᩅ ᨶᩴ ᨷᩈᩴᩈᨶ᩠ᨲᩥ, ᨷᩮᨧ᩠ᨧ ᩈᨣ᩠ᨣᩮ ᨷᨾᩮᩣᨴᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ (ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪓᪨᪓᪑; ᩍᨲᩥᩅᩩ᪨ ᪑᪐᪖; ᨩᩣ᪨ ᪒᪨᪑᪗᪨᪑᪕᪐-᪑᪕᪑);

ᩋᨷᩁᩮᩣ ᨶᨿᩮᩣ – ᩏᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨶᩣᨾ ᨽᩁᨱᨠᩥᨧ᩠ᨧᨠᩁᨱᨠᩩᩃᩅᩴᩈᨭ᩠ᨮᨷᨶᩣᨴᩥᨷᨬ᩠ᨧᩅᩥᨵᩴ, ᨲᩴ ᨷᩣᨷᨶᩥᩅᩣᩁᨱᩣᨴᩥᨷᨬ᩠ᨧᩅᩥᨵᨴᩥᨭ᩠ᨮᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩉᩥᨲᩉᩮᨲᩩᨲᩮᩣ “ᨾᨦ᩠ᨣᩃ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩮᨲᩴ ᨽᨣᩅᨲᩣ –

“ᨷᨬ᩠ᨧᩉᩥ ᨡᩮᩣ, ᨣᩉᨷᨲᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲ, ᨮᩣᨶᩮᩉᩥ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨷᩩᩁᨲ᩠ᨳᩥᨾᩣ ᨴᩥᩈᩣ ᨾᩣᨲᩣᨷᩥᨲᩁᩮᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᩩᨷᨭ᩠ᨮᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣ ‘ᨽᨲᩮᩣ ᨶᩮ ᨽᩁᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨶᩮᩈᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨠᩩᩃᩅᩴᩈᩴ ᨮᨷᩮᩔᩣᨾᩥ, ᨴᩣᨿᨩ᩠ᨩᩴ ᨷᨭᩥᨷᨩ᩠ᨩᩥᩔᩣᨾᩥ, ᩋᨳ ᩅᩣ ᨷᨶ ᨷᩮᨲᩣᨶᩴ ᨠᩣᩃᨠᨲᩣᨶᩴ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩴ ᩋᨶᩩᨷ᩠ᨷᨴᩔᩣᨾᩦ’ᨲᩥ᪨ ᩍᨾᩮᩉᩥ ᨡᩮᩣ, ᨣᩉᨷᨲᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲ, ᨷᨬ᩠ᨧᩉᩥ ᨮᩣᨶᩮᩉᩥ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨷᩩᩁᨲ᩠ᨳᩥᨾᩣ ᨴᩥᩈᩣ ᨾᩣᨲᩣᨷᩥᨲᩁᩮᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᩩᨷᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ ᨷᨬ᩠ᨧᩉᩥ ᨮᩣᨶᩮᩉᩥ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨶᩩᨠᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨲᩥ, ᨷᩣᨷᩣ ᨶᩥᩅᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᩮ ᨶᩥᩅᩮᩈᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᩥᨷ᩠ᨷᩴ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨷᨲᩥᩁᩪᨷᩮᨶ ᨴᩣᩁᩮᨶ ᩈᩴᨿᩮᩣᨩᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᨾᨿᩮ ᨴᩣᨿᨩ᩠ᨩᩴ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨴᩮᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ (ᨴᩦ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪓᪨᪒᪖᪗)᪨

ᩋᨷᩥᨧ ᨡᩮᩣ ᨾᩣᨲᩣᨷᩥᨲᩁᩮᩣ ᨲᩦᩈᩩ ᩅᨲ᩠ᨳᩪᩈᩩ ᨷᩈᩣᨴᩩᨷ᩠ᨷᩣᨴᨶᩮᨶ ᩈᩦᩃᩈᨾᩣᨴᩣᨷᨶᩮᨶ ᨷᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩣᨿ ᩅᩣ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᩉᨲᩥ, ᩋᨿᩴ ᨾᩣᨲᩣᨷᩥᨲᩩᩏᨷᨭ᩠ᨮᩣᨠᩣᨶᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩮᩣ, ᨲᩔ ᨲᩴ ᨾᩣᨲᩣᨷᩥᨲᩩᩏᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨾᩣᨲᩣᨷᩥᨲᩪᩉᩥ ᨠᨲᩔ ᩏᨷᨠᩣᩁᩔ ᨷᨧ᩠ᨧᩩᨷᨠᩣᩁᨽᩪᨲᩴ ᩋᨶᩮᨠᩮᩈᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩣᨶᩴ ᩈᨾ᩠ᨷᩁᩣᨿᩥᨠᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨶᩴ ᨷᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲᩮᩣ “ᨾᨦ᩠ᨣᩃ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨

ᨷᩩᨲ᩠ᨲᨴᩣᩁᩔᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨩᩣᨲᩣ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩣᨷᩥ ᨵᩦᨲᩁᩮᩣᨷᩥ “ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩣ” ᨲ᩠ᩅᩮᩅ ᩈᨦ᩠ᨡ᩠ᨿᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨴᩣᩁᩣᨲᩥ ᩅᩦᩈᨲᩥᨿᩣ ᨽᩁᩥᨿᩣᩈᩩ ᨿᩣ ᨠᩣᨧᩥ ᨽᩁᩥᨿᩣ᪨ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ ᨴᩣᩁᩣ ᨧ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᨴᩣᩁᩴ, ᨲᩔ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᨴᩣᩁᩔ᪨ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨶᨶᩣᨴᩦᩉᩥ ᩏᨷᨠᩣᩁᨠᩁᨱᩴ᪨ ᨲᩴ ᩈᩩᩈᩴᩅᩥᩉᩥᨲᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᨲᩣᨴᩥᨴᩥᨭ᩠ᨮᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩉᩥᨲᩉᩮᨲᩩᨲᩮᩣ “ᨾᨦ᩠ᨣᩃ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩮᨲᩴ ᨽᨣᩅᨲᩣ – “ᨷᨧ᩠ᨨᩥᨾᩣ ᨴᩥᩈᩣ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᨴᩣᩁᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ”ᨲᩥ (ᨴᩦ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪓᪨᪒᪖᪖) ᩑᨲ᩠ᨳ ᩏᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᨴᩣᩁᩮ ᨽᩁᩥᨿᩣᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ –

“ᨷᨬ᩠ᨧᩉᩥ ᨡᩮᩣ, ᨣᩉᨷᨲᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲ, ᨮᩣᨶᩮᩉᩥ ᩈᩣᨾᩥᨶᩣ ᨷᨧ᩠ᨨᩥᨾᩣ ᨴᩥᩈᩣ ᨽᩁᩥᨿᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᩩᨷᨭ᩠ᨮᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨶᨶᩣᨿ ᩋᨶᩅᨾᩣᨶᨶᩣᨿ ᩋᨶᨲᩥᨧᩁᩥᨿᩣᨿ ᩍᩔᩁᩥᨿᩅᩮᩣᩔᨣ᩠ᨣᩮᨶ ᩋᩃᨦ᩠ᨠᩣᩁᩣᨶᩩᨷ᩠ᨷᨴᩣᨶᩮᨶ᪨ ᩍᨾᩮᩉᩥ ᨡᩮᩣ, ᨣᩉᨷᨲᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲ, ᨷᨬ᩠ᨧᩉᩥ ᨮᩣᨶᩮᩉᩥ ᩈᩣᨾᩥᨶᩣ ᨷᨧ᩠ᨨᩥᨾᩣ ᨴᩥᩈᩣ ᨽᩁᩥᨿᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᩩᨷᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ ᨷᨬ᩠ᨧᩉᩥ ᨮᩣᨶᩮᩉᩥ ᩈᩣᨾᩥᨠᩴ ᩋᨶᩩᨠᨾ᩠ᨷᨲᩥ, ᩈᩩᩈᩴᩅᩥᩉᩥᨲᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩣ ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᨷᩁᩥᨩᨶᩣ ᨧ, ᩋᨶᨲᩥᨧᩣᩁᩥᨶᩦ ᨧ, ᩈᨾ᩠ᨽᨲᨬ᩠ᨧ ᩋᨶᩩᩁᨠ᩠ᨡᨲᩥ, ᨴᨠ᩠ᨡᩣ ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩋᨶᩃᩈᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩥᨧ᩠ᨧᩮᩈᩪ”ᨲᩥ (ᨴᩦ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪓᪨᪒᪖᪙)᪨

ᩋᨿᩴ ᩅᩣ ᩋᨷᩁᩮᩣ ᨶᨿᩮᩣ – ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᩣᨲᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩮᩉᩥ ᨴᩣᨶᩣᨴᩦᩉᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᨶᩴ᪨ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩥᨴᩴ – ᩏᨷᩮᩣᩈᨳᨴᩥᩅᩈᩮᩈᩩ ᨷᩁᩥᨻ᩠ᨻᨿᨴᩣᨶᩴ, ᨶᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᨴᩥᩅᩈᩮᩈᩩ ᨶᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᨴᩔᩣᨷᨶᩴ, ᨾᨦ᩠ᨣᩃᨴᩥᩅᩈᩮᩈᩩ ᨾᨦ᩠ᨣᩃᨠᩁᨱᩴ, ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩈᨾ᩠ᨷᩁᩣᨿᩥᨠᩮᩈᩩ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩈᩩ ᩒᩅᩣᨴᩣᨶᩩᩈᩣᩈᨶᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩮᩅ

ទិដ្ឋធម្មិកហិតហេតុតោ សម្បរាយិកហិតហេតុតោ ទេវតាហិបិ នមស្សនិយភាវហេតុតោ ច “មង្គល”ន្តិ វេទិតព្វា. យថាហ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ –

“យេ គហដ្ឋា បុញ្ញករា, សីលវន្តោ ឧបាសកា;

ធម្មេន ទារំ បោសេន្តិ, តេ នមស្សាមិ មាតលី”តិ. (សំ. និ. ១.២៦៤);

អនាកុលិកម្មន្តា នាម កាលញ្ញុតាយ បតិរូបការិតាយ អនលសតាយ ឧដ្ឋានវីរិយសម្បទាយ អព្យសនីយតាយ ច កាលាតិក្កមនអប្បតិរូបករណសិថិលករណាទិអាកុលភាវវិរហិតា កសិគោរក្ខវណិជ្ជាទយោ កម្មន្តា. ឯតេ អត្តនោ វា បុត្តទារស្ស វា ទាសកម្មករានំ វា ព្យត្តតាយ ឯវំ បយោជិតា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ធនធញ្ញវុឌ្ឍិប្បដិលាភហេតុតោ “មង្គល”ន្តិ វុត្តា. វុត្តញ្ហេតំ ភគវតា –

“បតិរូបការី ធុរវា, ឧដ្ឋាតា វិន្ទតេ ធន”ន្តិ. (សុ. និ. ១៨៧; សំ. និ. ១.២៤៦) ច;

“ន ទិវា សោប្បសីលេន, រត្តិមុដ្ឋានទេស្សិនា;

និច្ចំ មត្តេន សោណ្ឌេន, សក្កា អាវសិតុំ ឃរំ.

“អតិសីតំ អតិឧណ្ហំ អតិសាយមិទំ អហុ;

ឥតិ វិស្សដ្ឋកម្មន្តេ, អត្ថា អច្ចេន្តិ មាណវេ.

“យោធ សីតញ្ច ឧណ្ហញ្ច, តិណា ភិយ្យោ ន មញ្ញតិ;

ករំ បុរិសកិច្ចានិ, សោ សុខំ ន វិហាយតី”តិ. ច (ទី. និ. ៣.២៥៣);

“ភោគេ សំហរមានស្ស, ភមរស្សេវ ឥរីយតោ;

ភោគា សន្និចយំ យន្តិ, វម្មិកោវុបចីយតី”តិ. (ទី. និ. ៣.២៦៥) –

ន ឯវមាទិ។

ឯវំ ឥមិស្សាបិ គាថាយ មាតុបដ្ឋានំ, បិតុបដ្ឋានំ, បុត្តទារស្ស សង្គហោ, អនាកុលា ច កម្មន្តាតិ ចត្តារិ មង្គលានិ វុត្តានិ, បុត្តទារស្ស សង្គហំ វា ទ្វិធា កត្វា បញ្ច, មាតាបិតុឧបដ្ឋានំ វា ឯកមេវ កត្វា តីណិ។ មង្គលត្តញ្ច នេសំ តត្ថ តត្ថ វិភាវិតមេវាតិ។

និដ្ឋិតា មាតាបិតុឧបដ្ឋានន្តិ ឥមិស្សា គាថាយ អត្ថវណ្ណនា។

១៩៩។ ឥទានិ ទានញ្ចាតិ ឯត្ថ ទីយតេ ឥមិនាតិ ទានំ, អត្តនោ សន្តកំ បរស្ស បដិបាទីយតីតិ វុត្តំ ហោតិ។ ធម្មស្ស ចរិយា, ធម្មា វា អនបេតា ចរិយា ធម្មចរិយា។ ញាយន្តេ "អម្ហាកំ ឥមេ"តិ ញាតកា។ ន អវជ្ជានិ អនវជ្ជានិ, អនិន្ទិតានិ អគរហិតានីតិ វុត្តំ ហោតិ។ សេសំ វុត្តនយមេវាតិ អយំ បទវណ្ណនា។

អត្ថវណ្ណនា បន ឯវំ វេទិតព្ពា – ទានំ នាម បរំ ឧទ្ទិស្ស សុពុទ្ធិបុព្ពិកា អន្នាទិទសទានវត្ថុបរិច្ចាគចេតនា តំសម្បយុត្តោ វា អលោភោ។ អលោភេន ហិ តំ វត្ថុំ បរស្ស បដិបាទេតិ។ តេន វុត្តំ "ទីយតេ ឥមិនាតិ ទាន"ន្តិ។ តំ ពហុជនបិយមនាបតាទីនំ ទិដ្ឋធម្មិកសម្បរាយិកានំ ផលវិសេសានំ អធិគមហេតុតោ "មង្គល"ន្តិ វុច្ចតិ។ "ទាយកោ សីហ ទានបតិ ពហុនោ ជនស្ស បិយោ ហោតិ មនាបោ"តិ ឯវមាទីនិ ចេត្ថ សុត្តានិ (អ។ និ។ ៥។៣៤) អនុស្សរិតព្ពានិ។

អបរោ នយោ – ទានំ នាម ទុវិធំ អាមិសទានញ្ច, ធម្មទានញ្ច។ តត្ថ អាមិសទានំ វុត្តប្បការមេវ។ ឥធលោកបរលោកទុក្ខក្ខយសុខាវហស្ស បន សម្មាសម្ពុទ្ធប្បវេទិតស្ស ធម្មស្ស បរេសំ ហិតកាមតាយ ទេសនា ធម្មទានំ។ ឥមេសញ្ច ទ្វិន្នំ ទានានំ ឯតទេវ អគ្គំ។ យថាហ –

"សព្ពទានំ ធម្មទានំ ជិនាតិ,

សព្ពរសំ ធម្មរសោ ជិនាតិ;

សព្ពរតិំ ធម្មរតិ ជិនាតិ,

តណ្ហក្ខយោ សព្ពទុក្ខំ ជិនាតី"តិ។ (ធ។ ប។ ៣៥៤);

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩁᩥᨿᩈᩣᩅᨠᩔ ᨾᩘᨣᩃᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ᪨ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩣᨶᩴ ᨸᨶ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᨸᨭᩥᩈᩴᩅᩮᨴᩥᨲᩣᨴᩦᨶᩴ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᨸᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ "ᨾᩘᨣᩃ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩮᨲᩴ ᨽᨣᩅᨲᩣ –

"ᨿᨳᩣ ᨿᨳᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨿᨳᩣᩈᩩᨲᩴ ᨿᨳᩣᨸᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨶ ᨸᩁᩮᩈᩴ ᨴᩮᩈᩮᨲᩥ, ᨲᨳᩣ ᨲᨳᩣ ᩈᩮᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᩋᨲ᩠ᨳᨸᨭᩥᩈᩴᩅᩮᨴᩦ ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᨸᨭᩥᩈᩴᩅᩮᨴᩦ ᨧᩣ"ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩥ (ᨴᩦ᩺ ᨶᩥ᩺ ᪓.᪓᪒᪒; ᩋ᩺ ᨶᩥ᩺ ᪕.᪒᪖)᪨

ᨵᨾ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩣ ᨶᩣᨾ ᨴᩈᨠᩩᩈᩃᨠᨾ᩠ᨾᨸᨳᨧᩁᩥᨿᩣ᪨ ᨿᨳᩣᩉ – "ᨲᩥᩅᩥᨵᩴ ᨡᩮᩣ, ᨣᩉᨸᨲᨿᩮᩣ, ᨠᩣᨿᩮᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩣᩈᨾᨧᩁᩥᨿᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦ"ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩥ᪨ ᩈᩣ ᨸᨶᩮᩈᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩣ ᩈᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣᨠᩪᨸᨸᨲ᩠ᨲᩥᩉᩮᨲᩩᨲᩮᩣ "ᨾᩘᨣᩃ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩮᨲᩴ ᨽᨣᩅᨲᩣ – "ᨵᨾ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩣᩈᨾᨧᩁᩥᨿᩣᩉᩮᨲᩩ ᨡᩮᩣ, ᨣᩉᨸᨲᨿᩮᩣ, ᩑᩅᨾᩥᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᩣᨿᩔ ᨽᩮᨴᩣ ᨸᩁᩴ ᨾᩁᨱᩣ ᩈᩩᨣᨲᩥᩴ ᩈᨣ᩠ᨣᩴ ᩃᩮᩣᨠᩴ ᩏᨸᨸᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩦ"ᨲᩥ (ᨾ᩺ ᨶᩥ᩺ ᪑.᪔᪔᪑)᪨

ᨬᩣᨲᨠᩣ ᨶᩣᨾ ᨾᩣᨲᩥᨲᩮᩣ ᩅᩣ ᨸᩥᨲᩥᨲᩮᩣ ᩅᩣ ᨿᩣᩅ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩣ ᨸᩥᨲᩣᨾᩉᨿᩩᨣᩣ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩣ᪨ ᨲᩮᩈᩴ ᨽᩮᩣᨣᨸᩣᩁᩥᨩᩩᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᩅᩣ ᨻ᩠ᨿᩣᨵᩥᨸᩣᩁᩥᨩᩩᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᩅᩣ ᩋᨽᩥᩉᨲᩣᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᨾᩦᨸᩴ ᩋᩣᨣᨲᩣᨶᩴ ᨿᨳᩣᨻᩃᩴ ᨥᩣᩈᨧ᩠ᨨᩣᨴᨶᨵᨶᨵᨬ᩠ᨬᩣᨴᩦᩉᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᩣ ᨸᩈᩴᩈᩣᨴᩦᨶᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩣᨶᩴ ᩈᩩᨣᨲᩥᨣᨾᨶᩣᨴᩦᨶᨬ᩠ᨧ ᩈᨾ᩠ᨸᩁᩣᨿᩥᨠᩣᨶᩴ ᩅᩥᩈᩮᩈᩣᨵᩥᨣᨾᩣᨶᩴ ᩉᩮᨲᩩᨲᩮᩣ "ᨾᩘᨣᩃ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨

ᩋᨶᩅᨩ᩠ᨩᩣᨶᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᩣᨶᩥ ᨶᩣᨾ ᩏᨸᩮᩣᩈᨳᨦ᩠ᨣᩈᨾᩣᨴᩣᨶᩅᩮᨿ᩠ᨿᩣᩅᨧ᩠ᨧᨠᩁᨱᩋᩣᩁᩣᨾᩅᨶᩁᩮᩣᨸᨶᩈᩮᨲᩩᨠᩁᨱᩣᨴᩦᨶᩥ ᨠᩣᨿᩅᨧᩦᨾᨶᩮᩣᩈᩩᨧᩁᩥᨲᨠᨾ᩠ᨾᩣᨶᩥ᪨ ᨲᩣᨶᩥ ᩉᩥ ᨶᩣᨶᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩉᩥᨲᩈᩩᨡᩣᨵᩥᨣᨾᩉᩮᨲᩩᨲᩮᩣ "ᨾᩘᨣᩃ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ᪨ "ᨮᩣᨶᩴ ᨡᩮᩣ ᨸᨶᩮᨲᩴ, ᩅᩥᩈᩣᨡᩮ, ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨲᩥ ᨿᩴ ᩍᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᩍᨲ᩠ᨳᩦ ᩅᩣ ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩅᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᨦ᩠ᨣᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩴ ᩏᨸᩮᩣᩈᨳᩴ ᩏᨸᩅᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩣᨿᩔ ᨽᩮᨴᩣ ᨸᩁᩴ ᨾᩁᨱᩣ ᨧᩣᨲᩩᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩣᨶᩴ ᨴᩮᩅᩣᨶᩴ ᩈᩉᨻ᩠ᨿᨲᩴ ᩏᨸᨸᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿᩣ"ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᨶᩥ ᨧᩮᨲ᩠ᨳ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ (ᩋ᩺ ᨶᩥ᩺ ᪘.᪔᪓) ᩋᨶᩩᩔᩁᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ᪨

ᩑᩅᩴ ᩍᨾᩥᩔᩣ ᨣᩣᨳᩣᨿ ᨴᩣᨶᩴ, ᨵᨾ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩣ, ᨬᩣᨲᨠᩣᨶᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᩣ, ᩋᨶᩅᨩ᩠ᨩᩣᨶᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᩣᨶᩦᨲᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᨾᩘᨣᩃᩣᨶᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ, ᨾᩘᨣᩃᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ ᨶᩮᩈᩴ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᨽᩣᩅᩥᨲᨾᩮᩅᩣᨲᩥ᪨

ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ ᨴᩣᨶᨬ᩠ᨧᩣᨲᩥ ᨣᩤᨳᩣᨿ ᩋᨲ᩠ᨳᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ᪨

᪑᪙᪔᪨ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᩋᩣᩁᨲᩦ ᩅᩥᩁᨲᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩋᩣᩁᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩁᨾᨱᩴ᪨ ᩅᩥᩁᨲᩦᨲᩥ ᩅᩥᩁᨾᨱᩴ, ᩅᩥᩁᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩣ ᩑᨲᩣᨿ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩅᩥᩁᨲᩥ᪨ ᨸᩣᨸᩣᨲᩥ ᩋᨠᩩᩈᩃᩣ᪨ ᨾᨴᨶᩦᨿᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᨾᨩ᩠ᨩᩴ, ᨾᨩ᩠ᨩᩔ ᨸᩣᨶᩴ ᨾᨩ᩠ᨩᨸᩣᨶᩴ, ᨲᨲᩮᩣ ᨾᨩ᩠ᨩᨸᩣᨶᩣ᪨ ᩈᩴᨿᨾᨶᩴ ᩈᩴᨿᨾᩮᩣ᪨ ᩋᨸ᩠ᨸᨾᨩ᩠ᨩᨶᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᨾᩣᨴᩮᩣ᪨ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩪᨲᩥ ᨠᩩᩈᩃᩮᩈᩩ᪨ ᩈᩮᩈᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᨾᩮᩅᩣᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ᪨

ᩋᨲ᩠ᨳᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨸᨶ ᩑᩅᩴ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ – ᩋᩣᩁᨲᩥ ᨶᩣᨾ ᨸᩣᨸᩮ ᩋᩣᨴᩦᨶᩅᨴᩔᩣᩅᩥᨶᩮᩣ ᨾᨶᩈᩣ ᩑᩅ ᩋᨶᨽᩥᩁᨲᩥ᪨ ᩅᩥᩁᨲᩥ ᨶᩣᨾ ᨠᨾ᩠ᨾᨴ᩠ᩅᩣᩁᩅᩈᩮᨶ

ກາຍວາຈາຫິ ວິຣມຓໍ. ສາ ເຈສາ ວິຣຕິ ນາມ ສມ຺ປຕ຺ຕວິຣຕິ ສມາທານວິຣຕິ ສມຸເຈ຺ຉທວິຣຕີຕິ ຕິວິຘາ ເຫາຕິ. ຕຕ຺ຖ ຍາ ກຸລປຸຕ຺ຕສ຺ສ ອຕ຺ຕເນາ ຊາຕິໍ ວາ ກຸລໍ ວາ ເຄາຕ຺ຕໍ ວາ ປຏິຈ຺ຈ "ນ ເມ ເອຕໍ ປຕິຣູປໍ, ເຍາຫໍ ອິມໍ ປາຓໍ ຫເນຍ຺ຍໍ, ອທິນ຺ນໍ ອາທິເຍຍ຺ຍ"ນ຺ຕິອາທິນາ ນເຍນ ສມ຺ປຕ຺ຕວຕ຺ຖຸເຕາ ວິຣຕິ, ອຍໍ ສມ຺ປຕ຺ຕວິຣຕິ ນາມ. ສິກ຺ຂາປທສມາທານວເສນ ປນ ປວຕ຺ຕາ ສມາທານວິຣຕິ ນາມ, ຍສ຺ສາ ປວຕ຺ຕິເຕາ ປຠຸຕິ ກຸລປຸຕ຺ຕາ ປາຓາຕິປາຕາທີນິ ນ ສມາຈຣນ຺ຕິ. ອຣິຍມຄ຺ຄສມ຺ປຍຸຕ຺ຕາ ສມຸເຈ຺ຉທວິຣຕິ ນາມ, ຍສ຺ສາ ປວຕ຺ຕິເຕາ ປຠຸຕິ ອຣິຍສາວກສ຺ສ ປຎ຺ຈ ຠຍານິ ເວຣານິ ວູປສນ຺ຕານິ ເຫານ຺ຕິ. ປາປໍ ນາມ ຍໍ ຕໍ "ປາຓາຕິປາເຕາ ເຂາ, ຄຫປຕິປຸຕ຺ຕ, ກມ຺ມກິເລເສາ ອທິນ຺ນາທານໍ...ເປ... ກາເມສຸມິຈ຺ຉາຈາເຣາ...ເປ... ມຸສາວາເທາ"ຕິ ເອວໍ ວິຕ຺ຖາເຣຕ຺ວາ –

"ປາຓາຕິປາເຕາ ອທິນ຺ນາທານໍ, ມຸສາວາເທາ ຈ ວຸຈ຺ຈຕິ;

ປຣທາຣຄມນຎ຺ເຈວ, ນປ຺ປສໍສນ຺ຕິ ປຓ຺ຑິຕາ"ຕິ. (ທີ. ນິ. ໓.໒໔໕) –

ເອວໍ ວາຈາຍ ສງ຺ຄຫິຕໍ ກມ຺ມກິເລສສງ຺ຂາຕໍ ຈຕຸພ຺ພິຘໍ ອກຸສລໍ, ຕເຕາ ປາປາ. ສພ຺ພາເປສາ ອາຣຕິ ຈ ວິຣຕິ ຈ ທິຏ຺ຐຘມ຺ມິກສມ຺ປຣາຍິກຠຍເວຣປ຺ປຫານາທິອເນກປ຺ປກາຣານິສໍສາວຫນເຕາ "ມງ຺ຄລ"ນ຺ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ. "ປາຓາຕິປາຕາ ປຏິວິຣເຕາ ເຂາ, ຄຫປຕິປຸຕ຺ຕ, ອຣິຍສາວເກາ"ຕິອາທີນິ ເຈຕ຺ຖ ສຸຕ຺ຕານິ ອນຸສ຺ສຣິຕພ຺ພານິ.

ມຊ຺ຊປານາ ສໍຍເມາ ນາມ ປຸເພ຺ພ ວຸຕ຺ຕສຸຣາເມຣຍມຊ຺ຊປມາທຏ຺ຐານາ ເວຣມຓິຍາເວຕໍ ອຘິວຈນໍ. ຍສ຺ມາ ປນ ມຊ຺ຊປາຍີ ອຕ຺ຖໍ ນ ຊານາຕິ, ຘມ຺ມໍ ນ ຊານາຕິ, ມາຕຸປິ ອນ຺ຕຣາຍໍ ກເຣາຕິ, ປິຕຸ ພຸທ຺ຘປເຈ຺ຈກພຸທ຺ຘຕຖາຄຕສາວການມ຺ປິ ອນ຺ຕຣາຍໍ ກເຣາຕິ, ທິເຏ຺ຐວ ຘເມ຺ມ ຄຣຫໍ, ສມ຺ປຣາເຍ ທຸຄ຺ຄຕິໍ, ອປຣາປຣິຍາເຍ ອຸມ຺ມາທຎ຺ຈ ປາປຸຓາຕິ. ມຊ຺ຊປານາ ປນ ສໍຍເຕາ ເຕສໍ ເທາສານໍ ວູປສມໍ ຕພ຺ພິປຣີຕຄຸຓສມ຺ປທຎ຺ຈ ປາປຸຓາຕິ. ຕສ຺ມາ ອຍໍ ມຊ຺ຊປານາ ສໍຍເມາ "ມງ຺ຄລ"ນ຺ຕິ ເວທິຕພ຺ເພາ.

ກຸສເລສຸ ຘເມ຺ມສຸ ອປ຺ປມາເທາ ນາມ "ກຸສລານໍ ວາ ຘມ຺ມານໍ ຠາວນາຍ ອສກ຺ກຈ຺ຈກິຣິຍຕາ ອສາຕຈ຺ຈກິຣິຍຕາ ອນຏ຺ຐິຕກິຣິຍຕາ ໂອລີນວຸຕ຺ຕິຕາ ນິກ຺ຂິຕ຺ຕຉນ຺ທຕາ ນິກ຺ຂິຕ຺ຕຘຸຣຕາ ອນາເສວນາ ອຠາວນາ ອພຫຸລີກມ຺ມໍ ອນຘິຏ຺ຐານໍ ອນນຸເຍາເຄາ ປມາເທາ. ເຍາ ເອວຣູເປາ ປມາເທາ ປມຊ຺ຊນາ ປມຊ຺ຊິຕຕ຺ຕໍ, ອຍໍ ວຸຈ຺ຈຕິ ປມາເທາ"ຕິ (ວິຠ. ໘໔໖) ເອຕ຺ຖ ວຸຕ຺ຕສ຺ສ ປມາທສ຺ສ ປຏິປກ຺ຂວເສນ ອຕ຺ຖເຕາ ກຸສເລສຸ ຘເມ຺ມສຸ ສຕິຍາ ອວິປ຺ປວາເສາ ເວທິຕເພ຺ພາ. ເສາ ອເນກປ຺ປກາຣກຸສລາຘິຄມເຫຕຸເຕາ ອມຕາຘິຄມເຫຕຸເຕາ ຈ "ມງ຺ຄລ"ນ຺ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ. ຕຕ຺ຖ "ອປ຺ປມຕ຺ຕສ຺ສ ອາຕາປິເນາ"ຕິ (ມ. ນິ. ໒.໑໘-໑໙; ອ. ນິ. ໕.໒໖) ຈ "ອປ຺ປມາເທາ ອມຕປທ"ນ຺ຕິ (ຘ. ປ. ໒໑) ຈ ເອວມາທິ ສຕ຺ຖຸສາສນໍ ອນຸສ຺ສຣິຕພ຺ພໍ.

ເອວໍ ອິມິສ຺ສາ ຄາຖາຍ ປາປາ ວິຣຕິ, ມຊ຺ຊປານາ ສໍຍເມາ, ກຸສເລສຸ ຘເມ຺ມສຸ ອປ຺ປມາເທາຕິ ຕີຓິ ມງ຺ຄລານິ ວຸຕ຺ຕານິ, ມງ຺ຄລຕ຺ຕຎ຺ຈ ເນສໍ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ວິຠາວິຕເມວາຕິ.

និដ្ឋិតា អារតី វិរតីតិ ឥមិស្សា គាថាយ អត្ថវណ្ណនា។

១៩០។ ឥទានិ គារវោ ចាតិ ឯត្ថ គារវោតិ គរុគារវោ។ និវាតោតិ នីចវុត្តិតា។ សន្តុដ្ឋីតិ សន្តោសោ។ កតស្ស ជាននតា កតញ្ញុតា។ កាលេនាតិ ខណេន សមយេន។ ធម្មស្ស សវនំ ធម្មស្សវនំ។ សេសំ វុត្តនយមេវាតិ អយំ បទវណ្ណនា។

អត្ថវណ្ណនា បន ឯវំ វេទិតព្វា – គារវោ នាម គរុការប្បយោគារហេសុ ពុទ្ធបច្ចេកពុទ្ធតថាគតសាវកអាចរិយុបជ្ឈាយមាតាបិតុជេដ្ឋកភាតិកភគិនិអាទីសុ យថានុរូបំ គរុការោ គរុករណំ សគារវតា។ ស្វាយំ គារវោ យស្មា សុគតិគមនាទីនំ ហេតុ។ យថាហ –

“គរុកាតព្វំ គរុំ ករោតិ, មានេតព្វំ មានេតិ, បូជេតព្វំ បូជេតិ។ សោ តេន កម្មេន ឯវំ សមត្តេន ឯវំ សមាទិន្នេន កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតិំ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជតិ។ នោ ចេ កាយស្ស ភេទា...បេ... ឧបបជ្ជតិ, សចេ មនុស្សត្តំ អាគច្ឆតិ, យត្ថ យត្ថ បច្ចាជាយតិ, ឧច្ចាកុលីនោ ហោតី”តិ (ម។ និ។ ៣។២៩៦)។

យថា ចាហ – “សត្តិមេ, ភិក្ខវេ, អបរិហានិយា ធម្មា។ កតមេ សត្ត? សត្ថុគារវតា”តិអាទិ (អ។ និ។ ៧។៣១-៣៣)។ តស្មា “មង្គល”ន្តិ វុច្ចតិ។

និវាតោ នាម នីចមនតា និវាតវុត្តិតា, យាយ សមន្នាគតោ បុគ្គលោ និហតមានោ និហតទប្បោ បាទបុញ្ឆនចោឡសមោ ចិន្នវិសាណុសភសមោ ឧទ្ធដទាឋសប្បសមោ ច ហុត្វា សណ្ហោ សខិលោ សុខសម្ភាសោ ហោតិ, អយំ និវាតោ។ ស្វាយំ យសាទិគុណបដិលាភហេតុតោ “មង្គល”ន្តិ វុច្ចតិ។ អាហ ច – “និវាតវុត្តិ អត្ថទ្ធោ, តាទិសោ លភតេ យស”ន្តិ ឯវមាទិ (ទី។ និ។ ៣។ ២៧៣)។

សន្តុដ្ឋិ នាម ឥតរីតរបច្ចយសន្តោសោ, សោ ទ្វាទសវិធោ ហោតិ។ សេយ្យថិទំ – ចីវរេ យថាលាភសន្តោសោ, យថាពលសន្តោសោ, យថាសារុប្បសន្តោសោតិ តិវិធោ។ ឯវំ បិណ្ឌបាតាទីសុ។

តស្សាយំ បភេទវណ្ណនា – ឥធ ភិក្ខុ ចីវរំ លភតិ សុន្ទរំ វា អសុន្ទរំ វា, សោ តេនេវ យាបេតិ, អញ្ញំ ន បត្ថេតិ, លភន្តោបិ ន គណ្ហាតិ, អយមស្ស ចីវរេ យថាលាភសន្តោសោ។ អថ បន អាពាធិកោ ហោតិ, គរុំ ចីវរំ បារុបន្តោ ឱណមតិ វា កិលមតិ វា។ សោ សភាគេន ភិក្ខុនា សទ្ធិំ តំ បរិវត្តេត្វា លហុកេន យាបេន្តោបិ សន្តុដ្ឋោវ ហោតិ, អយមស្ស ចីវរេ យថាពលសន្តោសោ។ អបរោ ភិក្ខុ បណីតបច្ចយលាភី ហោតិ, សោ បដ្ដចីវរាទីនំ អញ្ញតរំ មហគ្ឃចីវរំ លភិត្វា “ឥទំ ថេរានំ ចិរបព្វជិតានំ ពហុស្សុតានញ្ច អនុរូប”ន្តិ តេសំ ទត្វា អត្តនា សង្ការកូដា វា អញ្ញតោ វា កុតោចិ នន្តកានិ ឧច្ចិនិត្វា សង្ឃាដិំ កត្វា ធារេន្តោបិ សន្តុដ្ឋោវ ហោតិ, អយមស្ស ចីវរេ យថាសារុប្បសន្តោសោ។

ឥធ បន កិញ្ចិ បិណ្ឌបាតំ លភតិ លូខំ វា បណីតំ វា, សោ តេនេវ យាបេតិ, អញ្ញំ ន បត្ថេតិ, លភន្តោបិ ន គណ្ហាតិ, អយមស្ស បិណ្ឌបាតេ យថាលាភសន្តោសោ។ អថ បន អាពាធិកោ ហោតិ, លូខំ បិណ្ឌបាតំ ភុញ្ជិត្វា គាឡ្ហំ រោគាតង្កំ បាបុណាតិ, សោ សភាគស្ស ភិក្ខុនោ តំ ទត្វា តស្ស ហត្ថតោ សប្បិមធុខីរាទីនិ ភុញ្ជិត្វា សមណធម្មំ ករោន្តោបិ សន្តុដ្ឋោវ ហោតិ, អយមស្ស បិណ្ឌបាតេ យថាពលសន្តោសោ។ អបរោ ភិក្ខុ បណីតំ បិណ្ឌបាតំ លភតិ, សោ “អយំ បិណ្ឌបាតោ ថេរានំ ចិរបព្ពជិតានំ អញ្ញេសញ្ច បណីតបិណ្ឌបាតំ វិនា អយាបេន្តានំ សព្រហ្មចារីនំ អនុរូបោ”តិ តេសំ ទត្វា អត្តនា បិណ្ឌាយ ចរិត្វា មិស្សកាហារំ ភុញ្ជន្តោបិ សន្តុដ្ឋោវ ហោតិ, អយមស្ស បិណ្ឌបាតេ យថាសារុប្បសន្តោសោ។

ឥធ បន ភិក្ខុនោ សេនាសនំ បាបុណាតិ, សោ តេនេវ សន្តុស្សតិ, បុន អញ្ញំ សុន្ទរតរម្បិ បាបុណន្តំ ន គណ្ហាតិ, អយមស្ស សេនាសនេ យថាលាភសន្តោសោ។ អថ បន អាពាធិកោ ហោតិ, និវាតសេនាសនេ វសន្តោ អតិវិយ បិត្តរោគាទីហិ អាតុរីយតិ, សោ សភាគស្ស ភិក្ខុនោ តំ ទត្វា តស្ស បាបុណនកេ សវាតសីតលសេនាសនេ វសិត្វា សមណធម្មំ ករោន្តោបិ សន្តុដ្ឋោវ ហោតិ, អយមស្ស សេនាសនេ យថាពលសន្តោសោ។ អបរោ ភិក្ខុ សុន្ទរំ សេនាសនំ បត្តម្បិ ន សម្បដិច្ឆតិ “សុន្ទរសេនាសនំ បមាទដ្ឋានំ, តត្រ និសិន្នស្ស ថិនមិទ្ធំ ឱក្កមតិ, និទ្ទាភិភូតស្ស ច បុន បដិពុជ្ឈតោ កាមវិតក្កា សមុទាចរន្តី”តិ, សោ តំ បដិក្ខិបិត្វា អព្ភោកាសរុក្ខមូលបណ្ណកុដីសុ យត្ថ កត្ថចិ និវសន្តោបិ សន្តុដ្ឋោវ ហោតិ, អយមស្ស សេនាសនេ យថាសារុប្បសន្តោសោ។

ឥធ បន ភិក្ខុ ភេសជ្ជំ លភតិ ហរីតកំ វា អាមលកំ វា, សោ តេនេវ យាបេតិ, អញ្ញេហិ លទ្ធំ សប្បិមធុផាណិតាទិម្បិ ន បត្ថេតិ, លភន្តោបិ ន គណ្ហាតិ, អយមស្ស គិលានបច្ចយេ យថាលាភសន្តោសោ។ អថ បន អាពាធិកោ តេលេន អត្ថិកោ ផាណិតំ លភតិ, សោ តំ សភាគស្ស ភិក្ខុនោ ទត្វា តស្ស ហត្ថតោ តេលេន ភេសជ្ជំ កត្វា សមណធម្មំ ករោន្តោបិ សន្តុដ្ឋោវ ហោតិ, អយមស្ស គិលានបច្ចយេ យថាពលសន្តោសោ។ អបរោ ភិក្ខុ ឯកស្មិំ ភាជនេ បូតិមុត្តហរីតកំ ឋបេត្វា ឯកស្មិំ ចតុមធុរំ “គណ្ហថ, ភន្តេ, យទិច្ឆសី”តិ វុច្ចមានោ សចស្ស តេសំ ទ្វិន្នំ អញ្ញតរេនបិ ព្យាធិ វូបសម្មតិ, អថ “បូតិមុត្តហរីតកំ នាម ពុទ្ធាទីហិ វណ្ណិតំ, អបិច បូតិមុត្តភេសជ្ជំ និស្សាយ បព្ពជ្ជា, តត្ថ តេ យាវជីវំ ឧស្សាហោ ករណីយោ”តិ (មហាវ· ១២៨) វុត្តន្តិ ចិន្តេន្តោ ចតុមធុរភេសជ្ជំ បដិក្ខិបិត្វា មុត្តហរីតកេន ភេសជ្ជំ ករោន្តោបិ បរមសន្តុដ្ឋោវ ហោតិ, អយមស្ស គិលានបច្ចយេ យថាសារុប្បសន្តោសោ។

ឯវំ បភេទោ សព្ពោបេសោ សន្តោសោ សន្តុដ្ឋីតិ វុច្ចតិ។ សា អត្រិច្ឆតាបាបិច្ឆតាមហិច្ឆតាទីនំ បាបធម្មានំ បហានាធិគមហេតុតោ សុគតិហេតុតោ អរិយមគ្គសម្ភារភាវតោ ចាតុទ្ទិសាទិភាវហេតុតោ ច “មង្គល”ន្តិ វេទិតព្ពា។ អាហ ច –

“ចាតុទ្ទិសោ អប្បដិឃោ ច ហោតិ,

សន្តុស្សមានោ ឥតរីតរេនា”តិ។ (សុ· និ· ៤២; ចូឡនិ· ខគ្គវិសាណសុត្តនិទ្ទេស ១២៨) ឯវមាទិ;

កតញ្ញុតា នាម អប្បស្ស វា ពហុស្ស វា យេន កេនចិ កតស្ស ឧបការស្ស បុនប្បុនំ អនុស្សរណភាវេន ជាននតា។ អបិច នេរយិកាទិទុក្ខបរិត្តាណតោ បុញ្ញានិ ឯវ បាណីនំ ពហូបការានិ, តតោ តេសម្បិ ឧបការានុស្សរណតា “កតញ្ញុតា”តិ វេទិតព្ពា។ សា សប្បុរិសេហិ បសំសនីយតាទិអនេកវិសេសាវហតោ “មង្គល”ន្តិ វុច្ចតិ។ អាហ ច – “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, បុគ្គលា ទុល្លភា លោកស្មិំ។ កតមេ ទ្វេ? យោ ច បុព្ពការី, យោ ច កតញ្ញូ កតវេទី”តិ (អ។ និ។ ២។១២០)។

កាលេន ធម្មស្សវនំ នាម យស្មិំ កាលេ ឧទ្ធច្ចសហគតំ ចិត្តំ ហោតិ, កាមវិតក្កាទីនំ វា អញ្ញតរេន អភិភូតំ, តស្មិំ កាលេ តេសំ វិនោទនត្ថំ ធម្មស្សវនំ។ អបរេ អាហុ – បញ្ចមេ បញ្ចមេ ទិវសេ ធម្មស្សវនំ កាលេន ធម្មស្សវនំ នាម។ យថាហ អាយស្មា អនុរុទ្ធោ “បញ្ចាហិកំ ខោ បន មយំ, ភន្តេ, សព្ពរត្តិំ ធម្មិយា កថាយ សន្និសីទាមា”តិ (ម។ និ។ ១។៣២៦; មហាវ។ ៤៦៦)។

អបិច យស្មិំ កាលេ កល្យាណមិត្តេ ឧបសង្កមិត្វា សក្កា ហោតិ អត្តនោ កង្ខាបដិវិនោទកំ ធម្មំ សោតុំ, តស្មិំ កាលេបិ ធម្មស្សវនំ “កាលេន ធម្មស្សវន”ន្តិ វេទិតព្ពំ។ យថាហ – “តេ កាលេន កាលំ ឧបសង្កមិត្វា បរិបុច្ឆតិ បរិបញ្ហតី”តិអាទិ (ទី។ និ។ ៣។៣៤៥)។ តទេតំ កាលេន ធម្មស្សវនំ នីវរណប្បហានចតុរានិសំសអាសវក្ខយាទិអនេកវិសេសាវហតោ “មង្គល”ន្តិ វេទិតព្ពំ។ វុត្តញ្ហេតំ –

“យស្មិំ, ភិក្ខវេ, សមយេ អរិយសាវកោ អដ្ឋិំ កត្វា មនសិ កត្វា សព្ពំ ចេតសោ សមន្នាហរិត្វា ឱហិតសោតោ ធម្មំ សុណាតិ, បញ្ចស្ស នីវរណានិ តស្មិំ សមយេ ន ហោន្តី”តិ (សំ។ និ។ ៥។២១៩) ច។

“សោតានុគតានំ, ភិក្ខវេ, ធម្មានំ…បេ… សុប្បដិវិទ្ធានំ ចត្តារោ អានិសំសា បាដិកង្ខា”តិ (អ។ និ។ ៤។១៩១) ច។

“ចត្តារោមេ, ភិក្ខវេ, ធម្មា កាលេន កាលំ សម្មា ភាវិយមានា សម្មា អនុបរិវត្តិយមានា អនុបុព្ពេន អាសវានំ ខយំ បាបេន្តិ។ កតមេ ចត្តារោ? កាលេន ធម្មស្សវន”ន្តិ ច ឯវមាទីនិ (អ។ និ។ ៤។១៤៧)។

ឯវំ គារវោ ច, និវាតោ ច, សន្តុដ្ឋិ, កតញ្ញុតា, កាលេន ធម្មស្សវនន្តិ បញ្ច មង្គលានិ វុត្តានិ, មង្គលត្តញ្ច នេសំ តត្ថ តត្ថ វិភាវិតមេវាតិ។

និដ្ឋិតា គារវោ ច និវាតោ ចាតិ ឥមិស្សា គាថាយ អត្ថវណ្ណនា។

២៦៩។ ឥទានិ ខន្តី ចាតិ ឯត្ថ ខមនំ ខន្តិ។ បទក្ខិណគ្គាហិតាយ សុខំ វចោ អស្មិន្តិ សុវចោ, សុវចស្ស កម្មំ សោវចស្សំ, សោវចស្សស្ស ភាវោ សោវចស្សតា។ កិលេសានំ សមិតត្តា សមណា។ ទស្សនន្តិ បេក្ខនំ។ ធម្មស្ស សាកច្ឆា ធម្មសាកច្ឆា។ សេសំ វុត្តនយមេវាតិ អយំ

បទវណ្ណនា.

អត្ថវណ្ណនា បន ឯវំ វេទិតព្ពា – ខន្តិ នាម អធិវាសនក្ខន្តិ, យាយ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ ទសហិ អក្កោសវត្ថូហិ អក្កោសន្តេ, វធពន្ធាទីហិ វា វិហឹសន្តេ បុគ្គលេ អសុណន្តោ វិយ ច អបស្សន្តោ វិយ ច និព្វិការោ ហោតិ ខន្តិវាទី វិយ. យថាហ –

“អហុ អតីតមទ្ធានំ, សមណោ ខន្តិទីបនោ;

តំ ខន្តិយាយេវ ឋិតំ, កាសិរាជា អឆេទយី”តិ. (ជា. ១.៤.៥១);

ភទ្ទកតោ វា មនសិ ករោតិ តតោ ឧត្តរិ អបរាធាភាវេន អាយស្មា បុណ្ណត្ថេរោ វិយ. យថាហ –

“សចេ មំ, ភន្តេ, សុនាបរន្តកា មនុស្សា អក្កោសិស្សន្តិ បរិភាសិស្សន្តិ, តត្ថ មេ ឯវំ ភវិស្សតិ ‘ភទ្ទកា វតិមេ សុនាបរន្តកា មនុស្សា, សុភទ្ទកា វតិមេ សុនាបរន្តកា មនុស្សា, យំ មេ នយិមេ បាណិនា បហារំ ទេន្តី’”តិអាទិ (ម. និ. ២.២៦៩; សំ. និ. ៤.៨៨).

យាយ ច សមន្នាគតោ ឥសីនម្បិ បសំសនីយោ ហោតិ. យថាហ សរភង្គោ ឥសិ –

“កោធំ វធិត្វា ន កទាចិ សោចតិ,

មក្ខប្បហានំ ឥសយោ វណ្ណយន្តិ;

សព្ពេសំ វុត្តំ ផរុសំ ខមេថ,

ឯតំ ខន្តិំ ឧត្តមមាហុ សន្តោ”តិ. (ជា. ២.១៧.៩៤);

ទេវតានម្បិ បសំសនីយោ ហោតិ. យថាហ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ –

“យោ ហវេ ពលវា សន្តោ, ទុព្ពលស្ស តិតិក្ខតិ;

តមាហុ បរមំ ខន្តិំ, និច្ចំ ខមតិ ទុព្ពលោ”តិ. (សំ. និ. ១.២៥០-២៥១);

ពុទ្ធានម្បិ បសំសនីយោ ហោតិ។ យថាហ ភគវា –

“អក្កោសំ វធពន្ធញ្ច, អទុដ្ឋោ យោ តិតិក្ខតិ;

ខន្តីពលំ ពលានីកំ, តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណ”ន្តិ។ (ធ។ ប។ ៣៩៩);

សា បនេសា ខន្តិ ឯតេសញ្ច ពុទ្ធវណ្ណិតានំ អញ្ញេសញ្ច គុណានំ អធិគមហេតុតោ “មង្គល”ន្តិ វេទិតព្ពា។

សោវចស្សតា នាម សហធម្មិកំ វុច្ចមានេ វិក្ខេបំ វា តុណ្ហីភាវំ វា គុណទោសចិន្តនំ វា អនាបជ្ជិត្វា អតិវិយ អាទរញ្ច គារវញ្ច នីចមនតញ្ច បុរក្ខត្វា “សាធូ”តិ វចនករណតា។ សា សព្រហ្មចារីនំ សន្តិកា ឱវាទានុសាសនីបដិលាភហេតុតោ ទោសប្បហានគុណាធិគមហេតុតោ ច “មង្គល”ន្តិ វុច្ចតិ។

សមណានំទស្សនំ នាម ឧបសមិតកិលេសានំ ភាវិតកាយវចីចិត្តបញ្ញានំ ឧត្តមទមថសមថសមន្នាគតានំ បព្ពជិតានំ ឧបសង្កមនុបដ្ឋានអនុស្សរណសវនទស្សនំ, សព្ពម្បិ ឱមកទេសនាយ “ទស្សន”ន្តិ វុត្តំ។ តំ “មង្គល”ន្តិ វេទិតព្ពំ។ កស្មា? ពហូបការត្តា។ អាហ ច – “ទស្សនម្បហំ, ភិក្ខវេ, តេសំ ភិក្ខូនំ ពហូបការំ វទាមី”តិអាទិ (ឥតិវុ។ ១០៤)។ យតោ ហិតកាមេន កុលបុត្តេន សីលវន្តេ ភិក្ខូ ឃរទ្វារំ សម្បត្តេ ទិស្វា យទិ ទេយ្យធម្មោ អត្ថិ, យថាពលំ ទេយ្យធម្មេន បតិមានេតព្ពា។ យទិ នត្ថិ, បញ្ចបតិដ្ឋិតំ កត្វា វន្ទិតព្ពា។ តស្មិំ អសម្បជ្ជមានេ អញ្ជលិំ បគ្គហេត្វា នមស្សិតព្ពា, តស្មិម្បិ អសម្បជ្ជមានេ បសន្នចិត្តេន បិយចក្ខូហិ សម្បស្សិតព្ពា។ ឯវំ ទស្សនមូលកេនាបិ ហិ បុញ្ញេន អនេកានិ ជាតិសហស្សានិ ចក្ខុម្ហិ រោគោ វា ទោសោ វា អាវិលតា វា បីឡកា វា ន ហោន្តិ, វិប្បសន្នបញ្ចវណ្ណសស្សិរិកានិ ហោន្តិ ចក្ខូនិ រតនវិមានេ ឧគ្ឃាដិតមណិកវាដសទិសានិ , សតសហស្សកប្បមត្តំ ទេវេសុ ច មនុស្សេសុ ច សព្ពសម្បត្តីនំ លាភី ហោតិ។ អនច្ឆរិយញ្ចេតំ, យំ មនុស្សភូតោ សប្បញ្ញជាតិកោ សម្មា បវត្តិតេន សមណទស្សនមយេន បុញ្ញេន ឯវរូបំ វិបាកសម្បត្តិំ អនុភវេយ្យ, យត្ថ តិរច្ឆានគតានម្បិ កេវលំ សទ្ធាមត្តកេន កតស្ស សមណទស្សនស្ស ឯវំ វិបាកសម្បត្តិំ វណ្ណយន្តិ –

“ឧលូកោ មណ្ឌលក្ខិកោ,

វេទិយកេ ចិរទីឃវាសិកោ;

សុខិតោ វត កោសិយោ អយំ,

ᨠᩣᩃᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ ᨸᩔᨲᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩅᩁᩴ᪨

“ᨿᨾ᩠ᩉᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩈᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᨦ᩠ᨥᩮ ᩋᨶᩩᨲ᩠ᨲᩁᩮ;

ᨠᨸ᩠ᨸᩣᨶᩴ ᩈᨲᩈᩉᩔᩣᨶᩥ, ᨴᩩᨣ᩠ᨣᨲᩥᩴ ᩈᩮᩣ ᨶ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨

“ᨴᩮᩅᩃᩮᩣᨠᩣ ᨧᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣᨶ, ᨠᩩᩈᩃᨠᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᨧᩮᩣᨴᩥᨲᩮᩣ;

ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᨬᩣᨱᩮᩣ, ᩈᩮᩣᨾᨶᩔᩮᩣᨲᩥ ᩅᩥᩔᩩᨲᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ (ᨵ᪨ ᨸ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪑᪨᪑᪔᪔; ᨸᩮ᪨ ᩅ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪕᪨᪑᪐);

ᨠᩣᩃᩮᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᩣᨠᨧ᩠ᨨᩣ ᨶᩣᨾ ᨸᨴᩮᩣᩈᩮ ᩅᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᩪᩈᩮ ᩅᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥᨠᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩴ ᩈᩣᨠᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ, ᩅᩥᨶᨿᨵᩁᩣ ᩅᩥᨶᨿᩴ, ᩋᩣᨽᩥᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩣ ᩋᨽᩥᨵᨾ᩠ᨾᩴ, ᨩᩣᨲᨠᨽᩣᨱᨠᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ, ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩥᨠᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩴ, ᩃᩦᨶᩩᨴ᩠ᨵᨲᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩣᨸᩁᩮᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩅᩥᩈᩮᩣᨵᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩣ ᨲᨾ᩠ᩉᩥ ᨲᨾ᩠ᩉᩥ ᨠᩣᩃᩮ ᩈᩣᨠᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᨿᩴ ᨠᩣᩃᩮᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᩣᨠᨧ᩠ᨨᩣ᪨ ᩈᩣ ᩋᩣᨣᨾᨻ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᨶᩴ ᨣᩩᨱᩣᨶᩴ ᩉᩮᨲᩩᨲ᩠ᨲᩣ “ᨾᨦ᩠ᨣᩃ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦᨲᩥ᪨

ᩑᩅᩴ ᩍᨾᩥᩔᩣ ᨣᩣᨳᩣᨿ ᨡᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᩮᩣᩅᨧᩔᨲᩣ, ᩈᨾᨱᨴᩔᨶᩴ, ᨠᩣᩃᩮᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᩣᨠᨧ᩠ᨨᩣᨲᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᨾᨦ᩠ᨣᩃᩣᨶᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ, ᨾᨦ᩠ᨣᩃᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ ᨲᩮᩈᩴ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᨽᩣᩅᩥᨲᨾᩮᩅᩣᨲᩥ᪨

ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ ᨡᨶ᩠ᨲᩦ ᨧᩣᨲᩥ ᩍᨾᩥᩔᩣ ᨣᩣᨳᩣᨿ ᩋᨲ᩠ᨳᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ᪨

᪒᪗᪐᪨ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨲᨸᩮᩣ ᨧᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨸᩣᨸᨠᩮ ᩋᨠᩩᩈᩃᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᨲᨸᨲᩦᨲᩥ ᨲᨸᩮᩣ᪨ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩴ ᨧᩁᩥᨿᩴ, ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩅᩣ ᨧᩁᩥᨿᩴ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩴ, ᩈᩮᨭ᩠ᨮᨧᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩋᩁᩥᨿᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶ ᨴᩔᨶᩴ ᩋᩁᩥᨿᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶ ᨴᩔᨶᩴ᪨ ᩋᩁᩥᨿᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᨴᩔᨶᨶ᩠ᨲᩥᨸᩥ ᩑᨠᩮ, ᨲᩴ ᨶ ᩈᩩᨶ᩠ᨴᩁᩴ᪨ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩴ ᨧ ᨲᩴ ᩅᩣᨶᨲᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩴ, ᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᩁᨱᩴ ᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᩥᩁᩥᨿᩣ, ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩔ ᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᩥᩁᩥᨿᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᩥᩁᩥᨿᩣ᪨ ᩈᩮᩈᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᨾᩮᩅᩣᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ᪨

ᩋᨲ᩠ᨳᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨸᨶ ᩑᩅᩴ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ – ᨲᨸᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩋᨽᩥᨩ᩠ᨫᩣᨴᩮᩣᨾᨶᩔᩣᨴᩦᨶᩴ ᨲᨸᨶᨲᩮᩣ ᩍᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩈᩴᩅᩁᩮᩣ, ᨠᩮᩣᩈᨩ᩠ᨩᩔ ᩅᩣ ᨲᨸᨶᨲᩮᩣ ᩅᩦᩁᩥᨿᩴ᪨ ᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩋᩣᨲᩣᨸᩦᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᩈ᩠ᩅᩣᨿᩴ ᩋᨽᩥᨩ᩠ᨫᩣᨴᩥᨸ᩠ᨸᩉᩣᨶᨫᩣᨶᩣᨴᩥᨸᨭᩥᩃᩣᨽᩉᩮᨲᩩᨲᩮᩣ “ᨾᨦ᩠ᨣᩃ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨

ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩴ ᨶᩣᨾ ᨾᩮᨳᩩᨶᩅᩥᩁᨲᩥᩈᨾᨱᨵᨾ᩠ᨾᩈᩣᩈᨶᨾᨣ᩠ᨣᩣᨶᩴ ᩋᨵᩥᩅᨧᨶᩴ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ “ᩋᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩴ ᨸᩉᩣᨿ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩣᩁᩦ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ (ᨴᩦ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪨᪑᪙᪔; ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪨᪒᪙᪒) ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᩈᩩ ᨾᩮᨳᩩᨶᩅᩥᩁᨲᩥ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ “ᨽᨣᩅᨲᩥ ᨶᩮᩣ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩴ ᩅᩩᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᩈᩩ (ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪨᪒᪕᪗) ᩈᨾᨱᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ᪨ “ᨶ ᨲᩣᩅᩣᩉᩴ, ᨸᩣᨸᩥᨾ, ᨸᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨿᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨿᩣᩅ ᨾᩮ ᩍᨴᩴ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩴ ᨶ ᩍᨴ᩠ᨵᨬ᩠ᨧᩮᩅ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ ᨹᩦᨲᨬ᩠ᨧ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩥᨠᩴ

ពាហុជញ្ញ”ន្តិ ឯវមាទីសុ (ទី។ និ។ ២។១៦៨; ឧទា។ ៥១) សាសនំ។ “អយមេវ ខោ, ភិក្ខុ, អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ ព្រហ្មចរិយំ។ សេយ្យថិទំ, សម្មាទិដ្ឋី”តិ ឯវមាទីសុ (សំ។ និ។ ៥។៦) មគ្គោ។ ឥធ បន អរិយសច្ចទស្សនេន បរតោ មគ្គស្ស គហិតត្តា អវសេសំ សព្ពម្បិ វដ្ដតិ។ តញ្ចេតំ ឧបរូបរិ នានប្បការវិសេសាធិគមហេតុតោ “មង្គល”ន្តិ វេទិតព្ពំ។

អរិយសច្ចានទស្សនំ នាម កុមារបញ្ហេ វុត្តានំ ចតុន្នំ អរិយសច្ចានំ អភិសមយវសេន មគ្គទស្សនំ។ តំ សំសារទុក្ខវីតិក្កមហេតុតោ “មង្គល”ន្តិ វុច្ចតិ។

និព្ពានសច្ឆិកិរិយា នាម ឥធ អរហត្តផលំ “និព្ពាន”ន្តិ អធិប្បេតំ។ តម្បិ ហិ បញ្ចគតិវានេហិ និក្ខន្តត្តា “និព្ពាន”ន្តិ វុច្ចតិ។ តស្ស បត្តិ វា បច្ចវេក្ខណា វា “សច្ឆិកិរិយា”តិ វុច្ចតិ។ ឥតរស្ស បន និព្ពានស្ស អរិយសច្ចានទស្សនេនេវ សច្ឆិកិរិយា សិទ្ធា, តេនេតំ ឥធ ន អធិប្បេតំ។ ឯវមយំ និព្ពានសច្ឆិកិរិយា ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារាទិហេតុតោ “មង្គល”ន្តិ វេទិតព្ពា។

ឯវំ ឥមិស្សាបិ គាថាយ តបោ, ព្រហ្មចរិយំ, អរិយសច្ចាន ទស្សនំ, និព្ពានសច្ឆិកិរិយាតិ ចត្តារិ មង្គលានិ វុត្តានិ, មង្គលត្តញ្ច តេសំ តត្ថ តត្ថ វិភាវិតមេវាតិ។

និដ្ឋិតា តបោ ចាតិ ឥមិស្សា គាថាយ អត្ថវណ្ណនា។

២៧១។ ឥទានិ ផុដ្ឋស្ស លោកធម្មេហីតិ ឯត្ថ ផុដ្ឋស្សាតិ ផុសិតស្ស ឆុបិតស្ស សម្បត្តស្ស។ លោកេ ធម្មា លោកធម្មា, យាវ លោកប្បវត្តិ, តាវ អនិវត្តកា ធម្មាតិ វុត្តំ ហោតិ។ ចិត្តន្តិ មនោ មានសំ។ យស្សាតិ នវស្ស វា មជ្ឈិមស្ស វា ថេរស្ស វា។ ន កម្បតីតិ ន ចលតិ, ន វេធតិ។ អសោកន្តិ និស្សោកំ អព្ពូឡ្ហសោកសល្លំ។ វិរជន្តិ វិគតរជំ វិទ្ធំសិតរជំ។ ខេមន្តិ អភយំ និរុបទ្ទវំ។ សេសំ វុត្តនយមេវាតិ អយំ តាវ បទវណ្ណនា។

អត្ថវណ្ណនា បន ឯវំ វេទិតព្ពា – ផុដ្ឋស្ស លោកធម្មេហិ យស្ស ចិត្តំ ន កម្បតិ, យស្ស លាភាលាភាទីហិ អដ្ឋហិ លោកធម្មេហិ ផុដ្ឋស្ស អជ្ឈោត្ថដស្ស ចិត្តំ ន កម្បតិ, ន ចលតិ, ន វេធតិ, តស្ស តំ ចិត្តំ កេនចិ អកម្បិយលោកុត្តរភាវាវហនតោ “មង្គល”ន្តិ វេទិតព្ពំ។

កស្ស បន ឯតេហិ ផុដ្ឋស្ស ចិត្តំ ន កម្បតិ? អរហតោ ខីណាសវស្ស, ន អញ្ញស្ស កស្សចិ។ វុត្តញ្ហេតំ –

“សេលោ យថា ឯកឃនោ, វាតេន ន សមីរតិ;

ឯវំ រូបា រសា សទ្ទា, គន្ធា ផស្សា ច កេវលា។

“ព្ទា ឆយ្ញា អតិ្ទា ច, ត បចេឆន្តិ តាឌិនោ;

ឌិតំ ចិត្តំ ចិប្បមុត្តំ, ចយញ្ញាឃ្យាតុបឃ្យតី”តិ៎ (អ៎ និ៎ ៤៎៧៧; មហានិ៎ ១៨៦);

អនេមោគំ តាម ឥលាយចឃ្យេច ចិត្តំ៎ តជ្យិរោយោ “នេមារកា នេមាចកា នេមាចិតត្តំ អនេត្តានេមារកា អនេត្តាបរិនេមារកា នេចតនេមា បរិតិដ្ឋាឃិតត្ត”ត្តិអាឌិតា (ចិក៎ ១៩៤) តនេយត ទុក្ខតិ នេមារកា, តឃ្យ អកាចនេតា អនេមាគំ៎ គោចិ តិដ្ឋាតំ ចឆត្តិ, តំ បុរិមបនេឆត តាតុបត្តិយតិ៎ យថា ច អនេមាគំ, ឲចំ ចិរេឌំ រលេមត្តិបិ ឥលាយចឃ្យេច ចិត្តំ៎ តជ្យិរាកនេឆាយនេមាហរេឌាតំ ចិកាតត្តា ចិរេឌំ, ចត្វាហិ ច នេយារកហិ រលេមត្តា រលេមំ៎ យតោតា ឲតំ នេតត នេតតាកាកាននេត តបិ្បតបិ្បចត្តិក្ខលោ កនេហត្វា តិដ្ឋិធចនេមត តិចិឆប្បិ អប្បចត្តក្ខត្តាឌិនេលិកុត្តមកាចាចហតនេតា អាហុនេតឃ្យាឌិកាចាចហតនេតា ច “មក្កល”ត្តិ នេចឌិតត្តំ៎

ឲចំ ពុមិឃ្យា កាចាយ អដ្ឋលេលិកឆនេមុ្ហិ អកប្បិតចិត្តំ, អនេមាគចិត្តំ, ចិរេឌចិត្តំ, រលេមចិត្តត្តិ ចត្តារិ មក្កលិតិ ទុត្តាតិ, មក្កលត្តញ្ញា នេតឃំ តត្ត តត្ត ចិកាចិតនេមចាតិ៎

តិដ្ឋិតា ឫដ្ឋឃ្យ លេលិកឆនេមុ្ហិតិ ពុមិឃ្យា កាចាយ អត្តចណ្ណតា៎

១៤៧៎ ឲចំ ភកចា “អនេមចតា ច ឌាលិត”ត្តិអាឌីហិ ឆេមហិ កាចាហិ អដ្ឋតិឃ មក្កលិតិ គនេចត្វា ពុឆាតិ ឲតានេតច អត្តតា ទុត្តមក្កលិតិ ទុតនេត្តា “ឲតាឌិមាតិ កត្វាត”តិ ពុមំ អចមាតកាចមកាឃិ៎

តឃ្យាយំ អត្តចណ្ណតា – ឲតាឌិមាតីតិ ឲតាតិ ព្រឌិមាតិ មយា ទុត្តប្បការាតិ ឌាលិតំ អនេមចតាឌីតិ៎ កត្វាតាតិ កត្វា៎ កត្វាត កត្វា កាវិត្វាតិ ហិ អត្តនេតា អតដ្ឋា៎ ឃព្វត្តមបរាឌិតាតិ ឃព្វត្ត ឲត្ថកិលេមាកិឃព្វារនេចបុត្តមារប្បនេភនេឆុ ចត្វារុ បច្ចត្តិកេរុ ឲកោតបិ អបរាឌិតា ហុត្វា, ឃយនេមច នេត ចត្តារោ មារេ បរាឌេត្វាតិ ទុត្តំ នេហាតិ៎ មកាននេរា នេចត្ត បឆឃត្តិករាលាមនេត្តាតិ ចិដ្ឋាតនេត្តា៎

ឃព្វត្ត នេមាត្តិ កច្ឆន្តីតិ ឲតាឌិមាតិ មក្កលិតិ កត្វា ចត្វាហិ មារេហិ អបរាឌិតា ហុត្វា ឃព្វត្ត ពុឆលេលិកបររលេលិកេឃុ ឋាតចក្កមតាឌីឃុ ច នេមាត្តិ កច្ឆន្តិ, ឌាលនេមចតាឌីហិ នេម ឧប្បជ្ជេឃ្យុំ អាឃចា ចិឃាតបរិឡាហា , នេតឃំ អភាចា នេមាត្តិ កច្ឆន្តិ, អតុបទ្ទុតា អតុបឃដ្ឋា រលេមិនោ អប្បដិភយា កច្ឆន្តីតិ ទុត្តំ នេហាតិ៎ អតុតាឃិកោ នេចត្ត កាចាឌាត្ថុបុលត្តំ ទុនេត្តាតិ នេចឌិតនេត្តា៎

តំ នេតឃំ មក្កលមុត្តមត្តិ ពុមិតា កាចាបរិនេឆត ភកចា នេឆមតំ តិដ្ឋានេបឃិ៎ កថំ? ឲចំ នេឆចបុត្ត នេយ ឲតាឌិមាតិ គនេរាត្តិ, នេត ឃព្វា ឃព្វត្ត នេមាត្តិ កច្ឆន្តិ, តឃ្មា តំ ឌាលិតំ អនេមចតាឌិ អដ្ឋតិឃចិឆប្បិ នេតឃំ ឲតាឌិមការកាតំ មក្កលំ ឧត្តមំ នេឃដ្ឋំ បចរត្តិ កណ្ហាហីតិ៎

ឯវញ្ច ភគវតា និដ្ឋាបិតាយ ទេសនាយ បរិយោសានេ កោដិសតសហស្សទេវតា អរហត្តំ បាបុណិំសុ, សោតាបត្តិសកទាគាមិអនាគាមិផលប្បត្តានំ គណនា អសង្ខ្យេយ្យា អហោសិ។ អថ ភគវា ទុតិយទិវសេ អានន្ទត្ថេរំ អាមន្តេសិ – “ឥមំ, អានន្ទ, រត្តិំ អញ្ញតរា ទេវតា មំ ឧបសង្កមិត្វា មង្គលបញ្ហំ បុច្ឆិ។ អថស្សាហំ អដ្ឋតិំស មង្គលានិ អភាសិំ, ឧគ្គណ្ហាអានន្ទ, ឥមំ មង្គលបរិយាយំ, ឧគ្គហេត្វា ភិក្ខូ វាចេហី”តិ។ ថេរោ ឧគ្គហេត្វា ភិក្ខូ វាចេសិ។ តយិទំ អាចរិយបរម្បរាភតំ យាវជ្ជតនា បវត្តតិ, ឯវមិទំ ព្រហ្មចរិយំ ឥទ្ធញ្ចេវ ផីតញ្ច វិត្ថារិកំ ពាហុជញ្ញំ បុថុភូតំ យាវ ទេវមនុស្សេហិ សុប្បកាសិតន្តិ វេទិតព្ពំ។

ឥទានិ ឯតេស្វេវ មង្គលេសុ ញាណបរិចយបាដវត្ថំ អយំ អាទិតោ បភុតិ យោជនា – ឯវមិមេ ឥធលោកបរលោកលោកុត្តរសុខកាមា សត្តា ពាលជនសេវនំ បហាយ, បណ្ឌិតេ និស្សាយ, បូជនេយ្យេ បូជេន្តា, បតិរូបទេសវាសេន បុព្ពេ កតបុញ្ញតាយ ច កុសលប្បវត្តិយំ ចោទិយមានា, អត្តានំ សម្មា បណិធាយ, ពាហុសច្ចសិប្បវិនយេហិ អលង្កតត្តភាវា, វិនយានុរូបំ សុភាសិតំ ភាសមានា , យាវ គិហិភាវំ ន វិជហន្តិ, តាវ មាតាបិតុឧបដ្ឋានេន បោរាណំ ឥណមូលំ វិសោធយមានា, បុត្តទារសង្គហេន នវំ ឥណមូលំ បយោជយមានា, អនាកុលកម្មន្តតាយ ធនធញ្ញាទិសមិទ្ធិំ បាបុណន្តា, ទានេន ភោគសារំ ធម្មចរិយាយ ជីវិតសារញ្ច គហេត្វា, ញាតិសង្គហេន សកជនហិតំ អនវជ្ជកម្មន្តតាយ បរជនហិតញ្ច ករោន្តា, បាបវិរតិយា បរូបឃាតំ មជ្ជបានសំយមេន អត្តូបឃាតញ្ច វិវជ្ជេត្វា, ធម្មេសុ អប្បមាទេន កុសលបក្ខំ វឌ្ឍេត្វា, វឌ្ឍិតកុសលតាយ គិហិព្យញ្ជនំ ឱហាយ បព្ពជិតភាវេ ឋិតាបិ ពុទ្ធពុទ្ធសាវកុបជ្ឈាយាចរិយាទីសុ គារវេន និវាតេន ច វត្តសម្បទំ អារាធេត្វា, សន្តុដ្ឋិយា បច្ចយគេធំ បហាយ, កតញ្ញុតាយ សប្បុរិសភូមិយំ ឋត្វា, ធម្មស្សវនេន ចិត្តលីនតំ បហាយ, ខន្តិយា សព្ពបរិស្សយេ អភិភវិត្វា, សោវចស្សតាយ សនាថមត្តានំ កត្វា, សមណទស្សនេន បដិបត្តិបយោគំ បស្សន្តា, ធម្មសាកច្ឆាយ កង្ខាដ្ឋានិយេសុ ធម្មេសុ កង្ខំ បដិវិនោទេត្វា, ឥន្ទ្រិយសំវរេន សីលវិសុទ្ធិំ សមណធម្មព្រហ្មចរិយេន ចិត្តវិសុទ្ធិំ តតោ បរា ច ចតស្សោ វិសុទ្ធិយោ សម្បាទេន្តា, ឥមាយ បដិបទាយ អរិយសច្ចទស្សនបរិយាយំ ញាណទស្សនវិសុទ្ធិំ បត្វា អរហត្តផលសង្ខាតំ និព្ពានំ សច្ឆិករោន្តិ។ យំ សច្ឆិកត្វា សិនេរុបព្ពតោ វិយ វាតវុដ្ឋីហិ អដ្ឋហិ លោកធម្មេហិ អវិកម្បមានចិត្តា អសោកា វិរជា ខេមិនោ ហោន្តិ។ យេ ច ខេមិនោ, តេ សព្ពត្ថ ឯកេនាបិ អបរាជិតា ហោន្តិ, សព្ពត្ថ ច សោត្ថិំ គច្ឆន្តិ។ តេនាហ ភគវា –

“ឯតាទិសានិ កត្វាន, សព្ពត្ថមបរាជិតា;

សព្ពត្ថ សោត្ថិំ គច្ឆន្តិ, តំ តេសំ មង្គលមុត្តម”ន្តិ។

ឥតិ បរមត្ថជោតិកាយ ខុទ្ទក-អដ្ឋកថាយ

សុត្តនិបាត-អដ្ឋកថាយ មង្គលសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

ទ៌ ឬធិនេលិយឬត្តចណ្ណនា

ឧចិរេយ ឬតត្ថិ ឬធិនេលិយឬត្តិ៌ កា ស្ងប្បត្តិ? អត្ថចណ្ណនាតេយតេចឬ្យ ស្ងប្បត្តិ អាចិ កចិឬ្យតិ៌ អត្ថចណ្ណនាយេត្ថា “ឧចិ រេយ ឬត”ត្តិអាឌិ ចុត្តត្ថេយច៌ កឃាយំ ចិហទេតិ ដក្កិតយេត្ថា ឬធិនេលិយឬ្យ យក្លឬ្យ កចនេតិ ឧត្ថ បត កា កឃា, រកា ដក្កិតយេត្ថា, កឬ្ងា ច កកចា តឬ្យ យក្លឬ្យ កចនេត ចិហទេតីតិ? ចុច្ចេត – កឃាតិ កាយេបិ តិត្ថយ្យិ ចុច្ចតិ, តក្សកយ្យិ ឡាឆ ចដ្ឋតិ៌ កឃាកាយឬ្យ ហិ អចិក្ខុនេទ រេទរេង ចិហទេត្ថាបិ “កឃាយំ ចិហទេតី”តិ ចុច្ចតិ, តឬ្យ ច កាយឬ្យ ឯយីរេប អចិក្ខុនេទ ក្លាទេងត្តិរេក រេឯា ដក្កិតយេត្ថា៌ កឃាតិរេត្ថ ចិហទេត្ថាបិ “កឃាយំ ចិហទេតី”តិ ចុច្ចតិ, កឃាតិរេត្ថ ច រេឯា ដក្កិតយេត្ថា៌ ដក្កិតយេត្ថាតិ ចត្យុត្ត បិឯាឈាត់ ស្ងបទិ ចិត្ថតំ បិឯាឈំ អាទេទាទេបត្វា កេតា បិឯាឈយេត្ថា ៌ តំ តិឬ្យាឃ យក្លឬ្យ កចត់ អាឡអចកឬ្យ កចត់ ចិឃ៌ យឬ្ងា ចា បត កកចា តំ ឌិចឯំ បក្ខុឯឯយរេយ យហាកទ្យាឈឯយាបត្តិរេតា ចុដ្ឋាឃ ញុដ្ឋចក្កុតា រលិកំ រចាទេលិរេកត្តា ឬធិនេលិយឬ្យ ច ឈទេលិយឬ្យ ចាតិ ក្តិត្តយ្យិ យក្លាត់ រេឯាតាបត្តិចល្អបតិឬ្យយំ អដ្ឋឯ, តឬ្ងា បត្តចីចទំ អាឌាឃ អនេត្តាអទុរេឈរេយច តាតាឌិឯាហិ ឯត្តិបតិតឬ្យ ឌតឬ្យ រេឈញអឯិជ្ឈាលិកាឌិតាតប្បកាទាឯុចិតិឬ្យត្តកិលិត្តកូយិកាកយ្យិ តំ តិត្ថប្បរេឌឯំ អាកត្តា តឬ្ងិ ដក្កិតយេត្ថា តិឯីឌិ ឬធិនេលិយឬ្យ យក្លឬ្យ កចនេត៌ រេតត ចុត្តិ “ឧកំ ឯយយំ កកចា កឃាយំ ចិហទេតិ ដក្កិតយេត្ថា ឬធិនេលិយឬ្យ យក្លឬ្យ កចនេត”តិ៌

រេតត រេឈា បត ឯយរេយតាតិ យំ ឯយយំ កកចា តត្ថ ចិហទេតិ, រេតត ឯយរេយត៌ ឈរេទា ច យរេក្លា ឬធិនេលិរេយា ច យរេក្លា កកចរេតា អចិក្ខុនេទ អតិក្កាយត្តីតិ៌ រេក រេត យក្លា, កឬ្ងា ច អតិក្កាយត្តីតិ? ចុច្ចេត – រេតឬ តាច ឧរេកា អតីរេត ឯឈ្ឈឬ្យ រេតលំ អតាបុច្ឆា កេហត្វា អត្តរេតា ឯទីទំ យរេក្លឯិ៌ រេឯា រេតត កេយ្ងត តិរេឃ បច្ចិត្វា កឃារេបិក្លូទេលិតីរេទ យក្លរេយាតិយំ តិត្ថារេត្វា៌ តរេឬ្យច ចឬ្យ កយ្ងឬ្យ ចិបិកាចរេឯរេឯត ចិទ្ធបិតិ អដ្ឋបច្ចក្កាតិ អរេហឯុំ , ឡាដ្ឋកច្ឆតតឯឌិឯត្ថា ឈទេឯយ្យឬ្យំ ចយ្ងំ៌ រេឯា កិទ យគា បទំ កិឯារេបត្យការេយា រេហាតិ, តគា ឈគតិដ្ឋកឯឌិឯាតិ ចយ្ងកបិលិតិ ស្ងក្លិបិត្វា កិឯារេបតិ៌ ឧចិ រេឯា ឈទេឯយ្យឬ្យត្តា ឈរេទា យរេក្លារេត្វច តាយំ លកិ៌

ឡាតរេទា កឬ្យបឬ្យ កកចរេតា កាទេល ស្ងបិឯរេកា ហុត្វា យាឯឬ្យ អដ្ឋ ឌិចរេឯ ចិហាទំ កត្វា ឆយ្ងំ ឬលាតិ៌ រេឯា ឧកឌិចឯំ ឆយ្ងឬ្យចរេត រេឈាឯិរេត ឯឈ្ឈាទាយក្លាទេទ អត្តរេតា រេឈត្តំ រេកលិយរេត្តា ស្ងរេឈ្ឈឯត់ ឬត្វា “ឯរេច តាយាយិ, ចិទំ កចិឬ្យតី”តិ កិលិដ្ឋករេត្វាច ស្ងរេបិឯចាកាទំ បចិឯិត្វា យហរេឈ្ឈកូយត្ថរេឈ អតាឌរេទត តិបឌ្ឍិត្វា ឬបិ៌ កិក្ខុ ឧចាយំ, ត ស្ងបិឯរេកាតិ ឯំយុត្តកាឈកា៌ រេឯា រេតត ច អរេឡាត កេយ្ងត ច តិរេឃ បច្ចិត្វា កឃារេបិក្លូទេលិយា តីរេទ យក្លរេយាតិយំ តិត្ថារេត្វា៌ រេឯា តឬ្យ កយ្ងឬ្យ ចិបិកាចរេឯរេឯត ចុដ្ឋឯិរេកា អរេហាឯិ, ឯទីរេទ ចឬ្យ ឬធិឯឌិឯាតិ រេលិយាតិ អរេហឯុំ៌ រេឯា ហិ កិឯារេបតឡារេក ឯរេត្វ ឬធីហិ ចិឡ្យត្តា ចិឃ កិឯារេបតិ៌ ឧចិ រេឯា ឬធិឯឌិឯរេលិយត្តា ឬធិនេលិរេយា យរេក្លារេត្វច តាយំ លកិ៌ រេត អត្តរេតា រេកាចទេត្វាឃ កចតរេតា តិក្លយិត្វា យុហុត្តំ កត្វា កតយរេក្ខតច តិចត្តិត្វា ឡាតទំ ឌិឯាកាកំ កច្ឆត្តា កកចរេតា អចិក្ខុនេទ អតិក្កាយត្តិ៌

អច រេឈា ឈរេទាតិ កឬ្ងា រេត ឧចយាហំឬ? ឈរេទា ឯយឈកប្បំ ឌិឬ្ងា អាហ៌ ឬធិនេលិរេយា បត “រេឃា កាឃតិ ត រេឯា ឯយរេឈា,

សមណបដិរូបកត្តា បត សមណកោ ហោតី”តិ ឧច៉ំលង្គិកោ៎ តស្មា តាឌិសំ ភកចត្តំ ឃញ្ញាយាតោ “គេសោ សមណោ, សមណកោ ឧសោ”តិ សហសាច ចត្វាបិ បុត ចីឃំសិត្យការយោ អាហ – “ឃាចាហំ ឌាតាឃី”តិ៎ “អឆ ឥធា”តិ ឧច៉ំ ចត្វា តតោ៎ ស្វចិលេរយោ ឃគេល្លាតិ ខ្ពុតោ បក្ខតិ ឃាច អបិច ឥធា ឥត សយ្យេស្យា ឋិបកោតិ, តាច ក្តូាតត្វេឃច កោចលគ្ខ្នាត្ត ភកចតោ កាឃត្តិ អត្តតោ កាឃំ ភកចតោ ក្តបតាឃសីតិ ឧច៉ំ សម្ពន្ធោ ចេឌិតគ្គោ៎

តតោ អភាឃត្តិ ភកចត្តិ ឌិស្វា “បត៉ាំតំ សមណោ”តិអាឌិឃាហ៎ កិ ការណា? សោ ហិ ចិគត្តុសិ – “ខ្ពុយិតាបិ តាឃ ឃ ឧច៉ំ លគេត អយតុស្សុសយ្យេស្សុត ឃតុស្សា សយាតោ អឃំ ត កាឃតិ, ហគ្គាហំ ឧត៉ំ ញុគ្គចិសយេ បត៉ាំបុគ្ឋាឃិ, អគ្គា អឃំ តត្វ ត សយ្យាឃិស្សតិ, តតោ តំ ឧច៉ំ ចិហេចេស្សាឃី”តិ៎ ភកចា តំ សុត្វា “ត ល្វាហំ តំ អាចុសោ”តិអាឌិឃាហ៎ តំ សត្តំ អាឡូអចកស្ថុត្តុ ចុត្តតេឃតេច សត្តាការេហិ ចេឌិតគ្គំ៎

១លិ៍១៎អឆ ឥធា ស្វចិលេរយោ ឃគេល្លា ភកចត្តិ កាឆាឃ អត្ថភាឃិ “រាគោ ច គោសោ ច”តិ៎ តត្វ រាគគោសា ចុត្តតឃា ឧច៉៎ កុតោតិគាតាតិ កិតិគាតា កិហេត្យកា៎ កុតោតិ បច្ចត្តចចតស្ស តោ-អាគេសោ ចេឌិតគ្គោ, សយាឃ ចស្ស លេបិការចា៎ អឆ ចា តិគាតាតិ ឌាតា ក្តុប្បត្តាតិ អត្ថោ, តស្មា កុតោតិគាតា, កុតោឌាតា, កុតោក្តុប្បត្តាតិ ចុត្តំ ហោតិ៎ អរតី រតី លោឃហំសោ កុតោឌាតិ ឃាឃំ “បគ្គុស្ ចា សេតាសតេស្ អញ្ញាតរញ្ញាតរេស្ ចា អធិកុសលេស្ ធម្មេស្ អរតិ អរតិតា អតភិរតិ អតភិរមណា ក្តុក្កណ្ឌិតា បរិតស្សិតា”តិ (ចិភ៎ ប៉័៩) ឧច៉ំ ចិភត្តា អរតិ, ឃា ច បច្ចុស្ កាឃកុណេស្ រតិ, ឃោ ច លោឃហំសសយុជ្ជាបតតោ “លោឃហំសោ”តេ្វច សង្ខ្យាតោ ចិត្តុ្រាសោ៎ ខ្ពុឃ តឃោ ធម្មា កុតោឌា កុតោឌាតាតិ បុច្ឆតិ ៎ កុតោ សមុដ្ឋាឃាតិ កុតោ ក្តុប្បជ្ជិត្វា៎ ឃតោតិ កុសលចិត្តំ, ចិតក្កាតិ ក្តុរកស្ថុត្តុ ចុត្តា តច កាឃចិតក្កាគយោ៎ កុឃារកា ធក្កឃិចោស្សជ្ជត្តីតិ ឃឆា កាឃគារកា កិញ្ជអត្តា កាកំ ស្ថុត្តត បិគេ ពត្ថិត្វា ឱស្សជ្ជត្តិ លិបត្តិ, ឧច៉ំ កុសលឃតំ អកុសលចិតក្កា កុតោ សមុដ្ឋាឃ ឱស្សជ្ជត្តីតិ បុច្ឆតិ៎

១លិ៍៣៎ អឆស្ស ភកចា ឥត បគេញ្ញចិស្សជ្ជេគ្គា “រាគោ ចា”តិ ចុតិឃកាឆឃកាសិ៎ តត្វ ខ្ពុតោតិ អត្តកាចំ សគ្គាឃាហ៎ អត្តកាចតិគាតា ហិ រាគគោសា៎ អរតិរតិលោឃហំសា ច អត្តកាចតោ ឌាតា, កាឃចិតក្កាឌិអកុសលចិតក្កា ច អត្តកាចតោឃេច សមុដ្ឋាឃ កុសលឃតោ ឱស្សជ្ជត្តិ, តេត តគញ្ញាំ បកតិអាឌិការណំ បដិក្ខិបគ្គោ អាហ – “ខ្ពុតោតិគាតា ខ្ពុតោឌា ខ្ពុតោ សមុដ្ឋាឃា”តិ៎ សគ្គិសិគ្គិ ចេត្វ បុរិឃកាឆាឃ ចុត្តតេឃតេច ចេឌិតគ្គោ៎

១លិ៍៤-៩៎ ឧច៉ំ ឥត បគេញ្ញចិស្សជ្ជេត្វា ខ្ពុធាតិ ឃ្វាឃំ “ខ្ពុតោតិគាតា”តិអាឌីស្ “អត្តកាចតិគាតា អត្តកាចតោ ឌាតា អត្តកាចតោ សមុដ្ឋាឃា”តិ អត្ថោ ចុត្តោ, តំ សាធគ្គោ អាហ – “ស្នេហឌា អត្តសម្ភូតា”តិ៎ ឧតេ ហិ សគ្គោបិ រាកាគយោ ចិតក្កបរិឃោសាតា តណ្ហាស្នេហត ឌាតា, តឆា ឌាឃគ្គា ច បញ្ចុបាទាតក្ខគ្ធគេខគ អត្តកាចបរិឃាឃ អត្តតិ សម្ភូតា៎ តេតាហ – “ស្នេហឌា អត្តសម្ភូតា”តិ៎ ខ្ពុធាតិ តគត្វឌោតិកំ ក្តុបមំ ភគេតិ “តិគ្រោធស្សេច លគ្គ្ធឌា”តិ៎ តត្វ លគ្គ្ធេស្ ឌាតា លគ្គ្ធឌា, បិគោហាតឃតំ អធិចចតំ៎ កិំ ចុត្តំ ហោតិ? ឃឆា តិគ្រោធស្ស លគ្គ្ធឌា តាឃ បិគោហា អាបោរសិគតហ សតិ ឌាឃត្តិ, ឌាឃគ្គា ច តស្មិំឃេច តិគ្រោធ តេស្ តេស្

ᩈᩣᨡᨸ᩠ᨸᨽᩮᨴᩮᩈᩩ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᩅᨾᩮᨲᩮᨸᩥ ᩁᩣᨣᩣᨴᨿᩮᩣ ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᨲᨱ᩠ᩉᩣᩈ᩠ᨶᩮᩉᩮ ᩈᨲᩥ ᨩᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᨩᩣᨿᨶ᩠ᨲᩣ ᨧ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴᨿᩮᩅ ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩮ ᨲᩮᩈᩩ ᨲᩮᩈᩩ ᨧᨠ᩠ᨡᩣᨴᩥᨽᩮᨴᩮᩈᩩ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩅᨲ᩠ᨳᩪᩈᩩ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᨾᩮᨲᩴ "ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᨶᩥᨴᩣᨶᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᨩᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ ᨧ ᩑᨲᩮ"ᨲᩥ᪨

ᩋᩅᩈᩮᩈᨴᩥᨿᨯ᩠ᨰᨣᩣᨳᩣᨿ ᨸᨶ ᩋᨿᩴ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩈᩉᩥᨲᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ – ᩑᩅᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᩈᨾ᩠ᨽᩪᨲᩣ ᨧ ᩑᨲᩮ ᨸᩩᨳᩪ ᩅᩥᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᩣᨾᩮᩈᩩ᪨ ᩁᩣᨣᩮᩣᨸᩥ ᩉᩥ ᨸᨬ᩠ᨧᨠᩣᨾᨣᩩᨱᩥᨠᩣᨴᩥᨽᩮᨴᨲᩮᩣ, ᨴᩮᩣᩈᩮᩣᨸᩥ ᩋᩣᨥᩣᨲᩅᨲ᩠ᨳᩣᨴᩥᨽᩮᨴᨲᩮᩣ, ᩋᩁᨲᩥᩋᩣᨴᨿᩮᩣᨸᩥ ᨲᩔ ᨲᩔᩮᩅ ᨽᩮᨴᩔ ᩅᩈᩮᨶᩣᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨳᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᨸᩥᨾᩮ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣ ᨸᩩᨳᩪ ᩋᨶᩮᨠᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨴ᩠ᩅᩣᩁᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩣᨴᩥᨽᩮᨴᨲᩮᩣ ᨲᩮᩈᩩ ᨲᩮᩈᩩ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᩣᨾᩮᩈᩩ ᨲᨳᩣ ᨲᨳᩣ ᩅᩥᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᩃᨣ᩠ᨣᩣ ᩃᨣ᩠ᨣᩥᨲᩣ ᩈᩴᩈᩥᨻ᩠ᨻᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩣ᪨ ᨠᩥᨾᩥᩅ? ᨾᩣᩃᩩᩅᩣᩅ ᩅᩥᨲᨲᩣ ᩅᨶᩮ, ᨿᨳᩣ ᩅᨶᩮ ᩅᩥᨲᨲᩣ ᨾᩣᩃᩩᩅᩣ ᨲᩮᩈᩩ ᨲᩮᩈᩩ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩔ ᩈᩣᨡᩣᨸᩈᩣᨡᩣᨴᩥᨽᩮᨴᩮᩈᩩ ᩅᩥᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩃᨣ᩠ᨣᩣ ᩃᨣ᩠ᨣᩥᨲᩣ ᩈᩴᩈᩥᨻ᩠ᨻᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩣ, ᩑᩅᩴ ᨸᩩᨳᩩᨸ᩠ᨸᨽᩮᨴᩮᩈᩩ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᩣᨾᩮᩈᩩ ᩅᩥᩈᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᩥᩃᩮᩈᨣᨱᩴ ᨿᩮ ᨶᩴ ᨸᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᨲᩮᩣᨶᩥᨴᩣᨶᩴ, ᨲᩮ ᨶᩴ ᩅᩥᨶᩮᩣᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩩᨱᩮᩣᩉᩥ ᨿᨠ᩠ᨡ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᨲᩮᩣᨶᩥᨴᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨽᩣᩅᨶᨸᩩᩴᩈᨠᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ, ᨲᩮᨶ ᨠᩥᩴ ᨴᩦᨸᩮᨲᩥ? ᨿᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᩴ ᨠᩥᩃᩮᩈᨣᨱᩴ "ᨿᨲᩮᩣᨶᩥᨴᩣᨶᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨲᩦ"ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮ ᨲᩴ "ᨲᨱ᩠ᩉᩣᩈ᩠ᨶᩮᩉᩈ᩠ᨶᩮᩉᩥᨲᩮ ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩮ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨲᩦ"ᨲᩥ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᩈ᩠ᨶᩮᩉᩴ ᩋᩣᨴᩦᨶᩅᩣᨶᩩᨸᩔᨶᩣᨴᩥᨶᩣ ᨬᩣᨱᨣ᩠ᨣᩥᨶᩣ ᩅᩥᩈᩮᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨶᩮᩣᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨩᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᨻ᩠ᨿᨶ᩠ᨲᩦᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ, ᩑᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᩈᩩᨠᨳᩥᨲᩴ ᩈᩩᨱᩮᩣᩉᩥ ᨿᨠ᩠ᨡᩣᨲᩥ᪨ ᩑᩅᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᨩᩣᨶᨶᩮᨶ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨸᩁᩥᨬ᩠ᨬᩣ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᩈ᩠ᨶᩮᩉᩁᩣᨣᩣᨴᩥᨠᩥᩃᩮᩈᨣᨱᩅᩥᨶᩮᩣᨴᨶᩮᨶ ᩈᨾᩩᨴᨿᨸ᩠ᨸᩉᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᨴᩦᨸᩮᨲᩥ᪨

ᨿᩮ ᨧ ᨲᩴ ᩅᩥᨶᩮᩣᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᩁᩴ ᩒᨥᨾᩥᨾᩴ ᨲᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲᩥᨱ᩠ᨱᨸᩩᨻ᩠ᨻᩴ ᩋᨸᩩᨶᨻ᩠ᨽᩅᩣᨿ᪨ ᩑᩅᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᨾᨣ᩠ᨣᨽᩣᩅᨶᩴ ᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᩥᩁᩥᨿᨬ᩠ᨧ ᨴᩦᨸᩮᨲᩥ᪨ ᨿᩮ ᩉᩥ ᨲᩴ ᨠᩥᩃᩮᩈᨣᨱᩴ ᩅᩥᨶᩮᩣᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮ ᩋᩅᩔᩴ ᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᨽᩣᩅᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨶ ᩉᩥ ᨾᨣ᩠ᨣᨽᩣᩅᨶᩴ ᩅᩥᨶᩣ ᨠᩥᩃᩮᩈᩅᩥᨶᩮᩣᨴᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᨿᩮ ᨧ ᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᨽᩣᩅᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᩁᩴ ᨸᨠᨲᩥᨬᩣᨱᩮᨶ ᨠᩣᨾᩮᩣᨥᩣᨴᩥᩴ ᨧᨲᩩᨻ᩠ᨻᩥᨵᨾ᩠ᨸᩥ ᩒᨥᨾᩥᨾᩴ ᨲᩁᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨾᨣ᩠ᨣᨽᩣᩅᨶᩣ ᩉᩥ ᩒᨥᨲᩁᨱᩴ᪨ ᩋᨲᩥᨱ᩠ᨱᨸᩩᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨴᩦᨥᩮᨶ ᩋᨴ᩠ᨵᩩᨶᩣ ᩈᩩᨸᩥᨶᨶ᩠ᨲᩮᨶᨸᩥ ᩋᨶᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᨸᩩᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩋᨸᩩᨶᨻ᩠ᨽᩅᩣᨿᩣᨲᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩣᨿ᪨ ᩑᩅᨾᩥᨾᩴ ᨧᨲᩩᩈᨧ᩠ᨧᨴᩦᨸᩥᨠᩴ ᨣᩣᨳᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ "ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨵᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨵᨲᩣᨶᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᨾᩩᨸᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩦ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩴ ᨠᨾᩴ ᩈᩩᨽᩣᩅᩥᨲᩣᨿ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩋᨶᩩᨠ᩠ᨠᨾᨾᩣᨶᩣ ᨲᩮ ᩏᨽᩮᩣᨸᩥ ᩈᩉᩣᨿᨠᩣ ᨿᨠ᩠ᨡᩣ ᨣᩣᨳᩣᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩮᨿᩮᩅ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥᩴᩈᩩ, ᨸᩣᩈᩣᨴᩥᨠᩣ ᨧ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩅᨱ᩠ᨱᩣ ᨴᩥᨻ᩠ᨻᩣᩃᨦ᩠ᨠᩣᩁᩅᩥᨽᩪᩈᩥᨲᩣᨲᩥ᪨

ᨸᩁᨾᨲ᩠ᨳᨩᩮᩣᨲᩥᨠᩣᨿ ᨡᩩᨴ᩠ᨴᨠ-ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿ

ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶᩥᨸᩣᨲ-ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿ ᩈᩪᨧᩥᩃᩮᩣᨾᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪉᪨ ᨠᨸᩥᩃᩈᩩᨲ᩠ᨲ-(ᨵᨾ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩈᩩᨲ᩠ᨲ)-ᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨵᨾ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᨸᩥᩃᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨠᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥ? ᩉᩮᨾᩅᨲᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᨸᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩩᨲᩮ ᨠᩔᨸᩮ ᨽᨣᩅᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨠᩩᩃᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨽᩣᨲᩁᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ

ᩈᩣᩅᨠᩣᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨩᩮᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩈᩮᩣᨵᨶᩮᩣ ᨶᩣᨾ, ᨠᨶᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᨠᨷᩥᩃᩮᩣ ᨶᩣᨾ᪨ ᨲᩮᩈᩴ ᨾᩣᨲᩣ ᩈᩣᨵᩥᨶᩦ ᨶᩣᨾ, ᨠᨶᩥᨭ᩠ᨮᨽᨣᩥᨶᩦ ᨲᩣᨷᨶᩣ ᨶᩣᨾ᪨ ᨲᩣᨷᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩦᩈᩩ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨲᩮ ᨴ᩠ᩅᩮᨷᩥ ᩉᩮᨾᩅᨲᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶ “ᩈᩣᩈᨶᩮ ᨠᨲᩥ ᨵᩩᩁᩣᨶᩦ”ᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨧ ᨩᩮᨭ᩠ᨮᩮᩣ “ᩅᩣᩈᨵᩩᩁᩴ ᨷᩪᩁᩮᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨷᨬ᩠ᨧ ᩅᩔᩣᨶᩥ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩩᨷᨩ᩠ᨫᩣᨿᩣᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩅᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨬ᩠ᨧᩅᩔᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩣᩅ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩣᩅ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩴ ᨷᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩣᨿᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩣᨷᩩᨱᩥ᪨ ᨠᨷᩥᩃᩮᩣ “ᩋᩉᩴ ᨲᩣᩅ ᨲᩁᩩᨱᩮᩣ, ᩅᩩᨯ᩠ᨰᨠᩣᩃᩮ ᩅᩣᩈᨵᩩᩁᩴ ᨷᩁᩥᨷᩪᩁᩮᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨣᨶ᩠ᨳᨵᩩᩁᩴ ᩋᩣᩁᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᨷᩥᨭᨠᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩔ ᨷᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨷᩁᩥᩅᩣᩁᩮᩣ, ᨷᩁᩥᩅᩣᩁᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩃᩣᨽᩮᩣ ᨧ ᩏᨴᨷᩣᨴᩥ᪨

ᩈᩮᩣ ᨻᩣᩉᩩᩈᨧ᩠ᨧᨾᨴᩮᨶ ᨾᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᨾᩣᨶᩦ ᩋᨶᨬ᩠ᨬᩣᨲᩮᨷᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᨾᩣᨶᩦ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩁᩮᩉᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᨾ᩠ᨷᩥ ᩋᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᩴ, ᩋᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᨾ᩠ᨷᩥ ᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᩴ, ᩈᩣᩅᨩ᩠ᨩᨾ᩠ᨷᩥ ᩋᨶᩅᨩ᩠ᨩᩴ, ᩋᨶᩅᨩ᩠ᨩᨾ᩠ᨷᩥ ᩈᩣᩅᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᨳᩮᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨷᩮᩈᩃᩮᩉᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᩉᩥ, “ᨾᩣ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ ᨠᨷᩥᩃ, ᩑᩅᩴ ᩋᩅᨧᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨶᨿᩮᨶ ᩒᩅᨴᩥᨿᨾᩣᨶᩮᩣ “ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᨠᩥᩴ ᨩᩣᨶᩣᨳ ᩁᩥᨲ᩠ᨲᨾᩩᨭ᩠ᨮᩥᩈᨴᩥᩈᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩉᩥ ᩅᨧᨶᩮᩉᩥ ᨡᩩᩴᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᨾ᩠ᨽᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᩁᨲᩥ᪨ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨲᩔ ᨽᩣᨲᩩᨶᩮᩣ ᩈᩮᩣᨵᨶᨲ᩠ᨳᩮᩁᩔᩣᨷᩥ ᩑᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩩᩴ᪨ ᩈᩮᩣᨷᩥ ᨶᩴ ᩏᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩉ – “ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ ᨠᨷᩥᩃ, ᩈᩣᩈᨶᩔ ᩋᩣᨿᩩ ᨶᩣᨾ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨴᩥᩈᩣᨶᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨷᨭᩥᨷᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᨾᩣ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ ᨠᨷᩥᩃ, ᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᨾ᩠ᨷᩥ ᩋᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᩴ, ᩋᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᨾ᩠ᨷᩥ ᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᩴ, ᩈᩣᩅᨩ᩠ᨩᨾ᩠ᨷᩥ ᩋᨶᩅᨩ᩠ᨩᩴ, ᩋᨶᩅᨩ᩠ᨩᨾ᩠ᨷᩥ ᩈᩣᩅᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨴᩮᩉᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩔᩣᨷᩥ ᩅᨧᨶᩴ ᨶᩣᨴᩥᨿᩥ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨶᩴ ᩈᩮᩣᨵᨶᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᩣ ᨴ᩠ᩅᨲ᩠ᨲᩥᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ –

“ᩑᨠᩅᩣᨧᨾ᩠ᨷᩥ ᨴ᩠ᩅᩥᩅᩣᨧᩴ, ᨽᨱᩮᨿ᩠ᨿ ᩋᨶᩩᨠᨾ᩠ᨷᨠᩮᩣ;

ᨲᨲᩩᨲ᩠ᨲᩁᩥᩴ ᨶ ᨽᩣᩈᩮᨿ᩠ᨿ, ᨴᩣᩈᩮᩣᩅᨿ᩠ᨿᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ”ᨲᩥ᪨ (ᨩᩣ᪨ ᪁᪨᪁᪈᪨᪁᪃) –

ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨲ᩠ᩅᨾᩮᩅ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᩈᨠᩮᨶ ᨠᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿᩥᩔᩈᩦ”ᨲᩥ ᨷᨠ᩠ᨠᩣᨾᩥ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨷᨽᩩᨲᩥ ᨶᩴ ᨷᩮᩈᩃᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨨᨯ᩠ᨯᨿᩥᩴᩈᩩ᪨

ᩈᩮᩣ ᨴᩩᩁᩣᨧᩣᩁᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩩᩁᩣᨧᩣᩁᨷᩁᩥᩅᩩᨲᩮᩣ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩴ “ᩏᨷᩮᩣᩈᨳᩴ ᩒᩈᩣᩁᩮᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩈᩦᩉᩣᩈᨶᩴ ᩋᨽᩥᩁᩩᨿ᩠ᩉ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨻᩦᨩᨶᩥᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ “ᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᩑᨲ᩠ᨳ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᨷᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩮᩣ”ᨲᩥ ᨲᩥᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᩋᩣᩉ᪨ ᩋᨳᩮᨠᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨷᩥ “ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᨲᩦ”ᨲᩥ ᨶ ᩋᩅᩮᩣᨧ᪨ ᨶ ᨧ ᨲᩔ ᨲᩮᩈᩴ ᩅᩣ ᨷᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᩈᩮᩣ “ᨷᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩮ ᩈᩩᨲᩮᨷᩥ ᩋᩈᩩᨲᩮᨷᩥ ᩅᩥᨶᨿᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩈᨶᩣ ᩏᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᨠᩔᨷᩔ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩈᩣᩈᨶᩴ ᩒᩈᨠ᩠ᨠᩣᨷᩮᩈᩥ ᩅᩥᨶᩣᩈᩮᩈᩥ᪨ ᩋᨳ ᩈᩮᩣᨵᨶᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᩣ ᨲᨴᩉᩮᩅ ᨷᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨿᩥ᪨ ᩈᩮᩣᨷᩥ ᨠᨷᩥᩃᩮᩣ ᩑᩅᩴ ᨲᩴ ᩈᩣᩈᨶᩴ ᩒᩈᨠ᩠ᨠᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩣᩃᨠᨲᩮᩣ ᩋᩅᩦᨧᩥᨾᩉᩣᨶᩥᩁᨿᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ, ᩈᩣᨷᩥᩔ ᨾᩣᨲᩣ ᨧ ᨽᨣᩥᨶᩦ ᨧ ᨲᩔᩮᩅ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩩᨣᨲᩥᩴ ᩋᩣᨷᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩮᩈᩃᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩋᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᨾᩣᨶᩣ ᨷᩁᩥᨽᩣᩈᨾᩣᨶᩣ ᨠᩣᩃᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩁᨿᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᩴᩈᩩ᪨

ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴᨿᩮᩅ ᨧ ᨠᩣᩃᩮ ᨷᨬ᩠ᨧᩈᨲᩣ ᨷᩩᩁᩥᩈᩣ ᨣᩣᨾᨥᩣᨲᩣᨴᩦᨶᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩮᩣᩁᩥᨠᩣᨿ ᨩᩦᩅᨶ᩠ᨲᩣ ᨩᨶᨷᨴᨾᨶᩩᩔᩮᩉᩥ ᩋᨶᩩᨻᨴ᩠ᨵᩣ ᨷᩃᩣᨿᨾᩣᨶᩣ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩴ ᨷᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨣᩉᨶᩴ ᩅᩣ ᨷᨭᩥᩈᩁᨱᩴ ᩅᩣ ᩋᨷᩔᨶ᩠ᨲᩣ ᩋᩅᩥᨴᩪᩁᩮ ᨷᩣᩈᩣᨱᩮ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩴ ᩋᩣᩁᨬ᩠ᨬᩥᨠᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨷᨭᩥᩈᩁᨱᩴ ᩉᩮᩣᨳᩣ”ᨲᩥ ᨠᨳᨿᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨳᩮᩁᩮᩣ “ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩈᩦᩃᩈᨴᩥᩈᩴ ᨷᨭᩥᩈᩁᨱᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᨷᨬ᩠ᨧ ᩈᩦᩃᩣᨶᩥ ᩈᨾᩣᨴᩥᨿᨳᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨲᩮ “ᩈᩣᨵᩪ”ᨲᩥ

ᩈᨾ᩠ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩦᩃᩣᨶᩥ ᩈᨾᩣᨴᩥᨿᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨳᩮᩁᩮᩣ “ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᩈᩦᩃᩅᨶ᩠ᨲᩣ, ᩍᨴᩣᨶᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᩅᩥᨶᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩈᩩᨸᩥ ᨾᩣ ᨾᨶᩮᩣ ᨸᨴᩮᩣᩈᨿᩥᨲ᩠ᨳ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨲᩮ “ᩈᩣᨵᩪ”ᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩋᨳ ᨲᩮ ᨩᩣᨶᨸᨴᩣ ᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩣ ᩍᨲᩮᩣ ᩅᩥᨲᩮᩣ ᨧ ᨾᨣ᩠ᨣᨾᩣᨶᩣ ᨲᩮ ᨧᩮᩣᩁᩮ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᨩᩦᩅᩥᨲᩣ ᩅᩮᩣᩁᩮᩣᨸᨿᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩮ ᨠᩣᩃᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩣᨾᩣᩅᨧᩁᨴᩮᩅᩃᩮᩣᨠᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩮᩈᩩ ᨩᩮᨭ᩠ᨮᨠᨧᩮᩣᩁᩮᩣ ᨩᩮᨭ᩠ᨮᨠᨴᩮᩅᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᩍᨲᩁᩮ ᨲᩔᩮᩅ ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩣ᪨

ᨲᩮ ᩋᨶᩩᩃᩮᩣᨾᨸᨭᩥᩃᩮᩣᨾᩴ ᩈᩴᩈᩁᨶ᩠ᨲᩣ ᩑᨠᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᨴᩮᩅᩃᩮᩣᨠᩮ ᩅᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᨠᩣᩃᩮ ᨴᩮᩅᩃᩮᩣᨠᨲᩮᩣ ᨧᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩮᨭ᩠ᨮᨠᨴᩮᩅᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮ ᨠᩮᩅᨭ᩠ᨭᨣᩣᨾᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᨬ᩠ᨧᩈᨲᨠᩩᩃᨩᩮᨭ᩠ᨮᩔ ᨠᩮᩅᨭ᩠ᨭᩔ ᨸᨩᩣᨸᨲᩥᨿᩣ ᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᨸᨭᩥᩈᨶ᩠ᨵᩥᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩉᩮᩈᩥ, ᩍᨲᩁᩮ ᩋᩅᩈᩮᩈᨠᩮᩅᨭ᩠ᨭᨸᨩᩣᨸᨲᩦᨶᩴ᪨ ᩑᩅᩴ ᨲᩮᩈᩴ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩴᨿᩮᩅ ᨸᨭᩥᩈᨶ᩠ᨵᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᨬ᩠ᨧ ᨣᨻ᩠ᨽᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨳ ᨠᩮᩅᨭ᩠ᨭᨩᩮᨭ᩠ᨮᨠᩮᩣ “ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨣᩣᨾᩮ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨸᩥ ᨴᩣᩁᨠᩣ ᩋᨩ᩠ᨩ ᨩᩣᨲᩣ”ᨲᩥ ᩅᩥᨧᩥᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩮ ᨴᩣᩁᨠᩮ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᩍᨾᩮ ᨾᩮ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩈᩉᩣᨿᨠᩣ ᨽᩅᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᩴ ᨸᩮᩣᩈᩣᩅᨶᩥᨠᩴ ᩋᨴᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᩈᩉᩣᨿᨠᩣ ᩈᩉᨸᩴᩈᩩᨠᩦᩊᩥᨠᩣ ᩋᨶᩩᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨶ ᩅᨿᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨿᩈᩮᩣᨩᩮᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨

ᨠᨸᩥᩃᩮᩣᨸᩥ ᨲᨴᩣ ᨶᩥᩁᨿᩮ ᨸᨠ᩠ᨠᩣᩅᩈᩮᩈᩮᨶ ᩋᨧᩥᩁᩅᨲᩥᨿᩣ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩅᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᨴᩩᨣ᩠ᨣᨶ᩠ᨵᨾᩩᨡᩮᩣ ᨾᨧ᩠ᨨᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨳᩮᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᨸᩥ ᨠᩮᩅᨭ᩠ᨭᨴᩣᩁᨠᩣ ᨩᩣᩃᩣᨶᩥ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨾᨧ᩠ᨨᩮ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᨶᨴᩥᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᩃᩣᨶᩥ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩮᩈᩴ ᨩᩣᩃᩴ ᩈᩮᩣ ᨾᨧ᩠ᨨᩮᩣ ᨸᩣᩅᩥᩈᩥ᪨ ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᨠᩮᩅᨭ᩠ᨭᨣᩣᨾᩅᩣᩈᩥᨶᩮᩣ ᩏᨧ᩠ᨧᩣᩈᨴ᩠ᨴᨾᩉᩣᩈᨴ᩠ᨴᩣ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ – “ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᨮᨾᩴ ᨾᨧ᩠ᨨᩮ ᨻᨶ᩠ᨵᨶ᩠ᨲᩣ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨾᨧ᩠ᨨᩴ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᩴᩈᩩ, ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᨴᩣᩁᨠᩣᨶᩴ, ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨧ ᨶᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᨻᩉᩩᩴ ᨵᨶᩴ ᨴᩔᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᨲᩮ ᨸᨬ᩠ᨧᩈᨲᩣᨸᩥ ᨴᩣᩁᨠᩈᩉᩣᨿᨠᩣ ᨾᨧ᩠ᨨᩴ ᨶᩣᩅᩣᨿ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩣᩅᩴ ᩏᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᩋᨣᨾᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᨠᩥᩴ ᩑᨲᩴ ᨽᨱᩮ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ “ᨾᨧ᩠ᨨᩮᩣ ᨴᩮᩅᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᨾᨧ᩠ᨨᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩑᨲᩔ ᩅᨱ᩠ᨱᨠᩣᩁᨱᩴ ᨩᩣᨶᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᨾᨧ᩠ᨨᩴ ᨣᩣᩉᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᪨ ᨾᨧ᩠ᨨᩔ ᨾᩩᨡᩅᩥᩅᩁᨱᨠᩣᩃᩮ ᨩᩮᨲᩅᨶᩴ ᩋᨲᩥᩅᩥᨿ ᨴᩩᨣ᩠ᨣᨶ᩠ᨵᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨

ᩁᩣᨩᩣ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ – “ᨠᩈ᩠ᨾᩣ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨾᨧ᩠ᨨᩮᩣ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩅᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᨩᩣᨲᩮᩣ, ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨧᩔ ᨾᩩᨡᨲᩮᩣ ᨴᩩᨣ᩠ᨣᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᩅᩣᨿᨲᩦ”ᨲᩥ? ᩋᨿᩴ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨠᩔᨸᩔ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᨸᩣᩅᨧᨶᩮ ᨠᨸᩥᩃᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨻᩉᩩᩔᩩᨲᩮᩣ ᩋᩣᨣᨲᩣᨣᨾᩮᩣ᪨ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᨧᨶᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᩋᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᨠᨸᩁᩥᨽᩣᩈᨠᩮᩣ᪨ ᨲᩔ ᨧ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩈᩣᩈᨶᩅᩥᨶᩣᩈᨠᩮᩣ᪨ ᨿᩴ ᩈᩮᩣ ᨲᩔ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩈᩣᩈᨶᩴ ᩅᩥᨶᩣᩈᩮᩈᩥ, ᨲᩮᨶ ᨠᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᩋᩅᩦᨧᩥᨾᩉᩣᨶᩥᩁᨿᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ, ᩅᩥᨸᩣᨠᩣᩅᩈᩮᩈᩮᨶ ᨧ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨾᨧ᩠ᨨᩮᩣ ᨩᩣᨲᩮᩣ᪨ ᨿᩴ ᨴᩦᨥᩁᨲ᩠ᨲᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩅᨧᨶᩴ ᩅᩣᨧᩮᩈᩥ, ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᨠᨳᩮᩈᩥ, ᨲᩔ ᨶᩥᩔᨶ᩠ᨴᩮᨶ ᩍᨾᩴ ᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᨸᨭᩥᩃᨽᩥ᪨ ᨿᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᩋᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᨠᨸᩁᩥᨽᩣᩈᨠᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨲᩮᨶᩔ ᨾᩩᨡᨲᩮᩣ ᨴᩩᨣ᩠ᨣᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᩅᩣᨿᨲᩥ᪨ “ᩏᩃ᩠ᩃᨸᩣᨸᩮᨾᩥ ᨶᩴ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣ”ᨲᩥ? “ᩋᩣᨾ ᨽᨣᩅᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᨽᨣᩅᩣ ᨾᨧ᩠ᨨᩴ ᩋᩣᩃᨸᩥ – “ᨲ᩠ᩅᩴᩈᩥ ᨠᨸᩥᩃᩮᩣ”ᨲᩥ? “ᩋᩣᨾ ᨽᨣᩅᩣ, ᩋᩉᩴ ᨠᨸᩥᩃᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨠᩩᨲᩮᩣ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣᩈᩦ”ᨲᩥ? “ᩋᩅᩦᨧᩥᨾᩉᩣᨶᩥᩁᨿᨲᩮᩣ ᨽᨣᩅᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᩈᩮᩣᨵᨶᩮᩣ ᨠᩩᩉᩥᩴ ᨣᨲᩮᩣ”ᨲᩥ? “ᨸᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩩᨲᩮᩣ ᨽᨣᩅᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᩈᩣᨵᩥᨶᩦ ᨠᩩᩉᩥᩴ ᨣᨲᩣ”ᨲᩥ? “ᨾᩉᩣᨶᩥᩁᨿᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩣ ᨽᨣᩅᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨲᩣᨸᨶᩣ ᨠᩩᩉᩥᩴ ᨣᨲᩣ”ᨲᩥ? “ᨾᩉᩣᨶᩥᩁᨿᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩣ ᨽᨣᩅᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨠᩩᩉᩥᩴ ᨣᨾᩥᩔᩈᩦ”ᨲᩥ? “ᨾᩉᩣᨶᩥᩁᨿᩴ ᨽᨣᩅᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩣᩅᨴᩮᩅ ᩅᩥᨸ᩠ᨸᨭᩥᩈᩣᩁᩣᨽᩥᨽᩪᨲᩮᩣ ᨶᩣᩅᩴ ᩈᩦᩈᩮᨶ ᨸᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩣᩃᨦ᩠ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᨶᩥᩁᨿᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᨾᩉᩣᨩᨶᩮᩣ ᩈᩴᩅᩥᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ ᩃᩮᩣᨾᩉᨭ᩠ᨮᨩᩣᨲᩮᩣ᪨ ᩋᨳ ᨽᨣᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᨣᩉᨭ᩠ᨮᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᨸᩁᩥᩈᩣᨿ ᨲᨦ᩠ᨡᨱᩣᨶᩩᩁᩪᨸᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩍᨾᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨾᨽᩣᩈᩥ᪨

᪑᪙᪙-ᨸ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨵᨾ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩣᨿᩈᩩᨧᩁᩥᨲᩣᨴᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩴ᪨ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᨣ᩠ᨣᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩴ᪨ ᩑᨲᨴᩣᩉᩩ ᩅᩈᩩᨲ᩠ᨲᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲᩴ ᩏᨽᨿᨾ᩠ᨸᩥ

លោកិយលោកុត្តរំ សុចរិតំ សគ្គមោក្ខសុខសម្បាបកត្តា វសុត្តមន្តិ អាហុ អរិយា។ វសុត្តមំ នាម ឧត្តមរតនំ, អនុគាមិកំ អត្តាធីនំ រាជាទីនំ អសាធារណន្តិ អធិប្បាយោ។

ឯត្តាវតា "គហដ្ឋស្ស វា បព្ពជិតស្ស វា សម្មាបដិបត្តិយេវ បដិសរណ"ន្តិ ទស្សេត្វា ឥទានិ បដិបត្តិវិរហិតាយ បព្ពជ្ជាយ អសារកត្តទស្សនេន កបិលំ អញ្ញេ ច តថារូបេ គរហន្តោ "បព្ពជិតោបិ ចេ ហោតី"តិ ឯវមាទិមាហ។

តត្រាយំ អត្ថវណ្ណនា – យោ ហិ កោចិ គិហិព្យញ្ជនានិ អបនេត្វា ភណ្ឌុកាសាវាទិគហណមត្តំ ឧបសង្កមនេន បព្ពជិតោបិ ចេ ហោតិ ហុត្វា វុត្ថំ អគារស្មា អនគារិយំ, សោ ចេ មុខរជាតិកោ ហោតិ ផរុសវចនោ, នានប្បការាយ វិហេសាយ អភិរតត្តា វិហេសាភិរតោ, ហិរោត្តប្បាភាវេន មិគសទិសត្តា មគោ, ជីវិតំ តស្ស បាបិយោ, តស្ស ឯវរូបស្ស ជីវិតំ អតិបាបំ អតិហីនំ។ កស្មា? យស្មា តាយ មិច្ឆាបដិបត្តិយា រាគាទិភេទប្បការំ រជំ វឌ្ឍេតិ អត្តនោ។

២៧៩។ ន កេវលញ្ច ក្ខមិតាវ ការណេនស្ស ជីវិតំ បាបិយោ, អបិច ខោ បន អយំ ឯវរូបោបិ មុខរជាតិកត្តា កលហាភិរតោ ភិក្ខុ សុភាសិតស្ស អត្ថវិជាននសម្មោហនេន មោហធម្មេន អាវុតោ, "មា, អាវុសោ កបិល, ឯវំ អវច, ក្ខមិតាបិ បរិយាយេន តំ គណ្ហាហី"តិ ឯវមាទិនា នយេន បេសលេហិ ភិក្ខូហិ អក្ខាតម្បិ ន ជានាតិ ធម្មំ ពុទ្ធេន ទេសិតំ។ យោ ធម្មោ ពុទ្ធេន ទេសិតោ, តំ នានប្បការេន អត្តនោ វុច្ចមានម្បិ ន ជានាតិ។ ឯវម្បិស្ស ជីវិតំ បាបិយោ។

២៨០។ តទា សោ ឯវរូបោ វិហេសាភិរតត្តា វិហេសំ ភាវិតត្តានំ ភាវិតត្តេ ខីណាសវភិក្ខូ សោណត្ថេរប្បមុខេ "ន ត្វំ វិនយំ ជានាសិ, ន សុត្តំ ន អភិធម្មំ, ចូឡបព្ពជិតោ"តិអាទិនា នយេន វិហេសន្តោ។ ឧបយោគប្បវត្តិយញ្ហិទំ សាមិវចនំ។ អថ វា យថាវុត្តេនេវ នយេន "វិហេសំ ភាវិតត្តានំ ករោន្តោ"តិ បាឋសេសោ វេទិតព្វោ។ ឯវំ និប្បរិយាយេនេវ សាមិវចនំ សិជ្ឈតិ។ អវិជ្ជាយ បុរក្ខតោតិ ភាវិតត្តវិហេសនេ អាទីនវទស្សនប្បដិច្ឆាទិកាយ អវិជ្ជាយ បុរក្ខតោ បេសិតោ បយោជិតោ សេសបព្ពជិតានំ ភាវិតត្តានំ វិហេសការេន បវត្តំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ចិត្តវិបីឡនេន សង្កិលេសំ, អាយតិញ្ច និរយសម្បាបកេន មគ្គំ និរយគាមិនំ ន ជានាតិ។

២៨១។ អជានន្តោ ច សោ តេន មគ្គេន ចតុព្ពិធាបាយភេទំ វិនិបាតំ សមាបន្នោ។ តត្ថ ច វិនិបាតេ គព្ភា គព្ភំ តមា តមំ ឯកេកនិកាយេ សតក្ខត្តុំ សហស្សក្ខត្តុម្បិ មាតុកុច្ឆិតោ មាតុកុច្ឆិំ វត្ថិយបុដិយេហិបិ អវិជ្ជន្ធតាយ អសុរកាយតមា តមញ្ញា សមាបន្នោ។ ស វេ តាទិសកោ ភិក្ខុ បេច្ច ឥតោ បរលោកំ គន្ត្វា អយំ កបិលត្ថេរោ វិយ នានប្បការំ ទុក្ខំ និគច្ឆតិ។

២៨២។ កិំ ការណា? គូថកូបោបិ យថា អស្ស, សម្បុណ្ណោ គណវស្សិកោ, យថា វច្ចកុដិគូថកូបោបិ គណវស្សិកោ អនេកវស្សិកោ ពហូនិ វស្សានិ មុខតោ គូថេន បូរិយមានោ សម្បុណ្ណោ អស្ស, សោ ឧទកកុម្ភសតេហិ ឧទកកុម្ភសហស្សេហិ ធោវិយមានោបិ ទុគ្គន្ធទុព្ពណ្ណិយានបគមា ទុន្និសោធោ ហោតិ, ឯវមេវ យោ ឯវរូបោ អស្ស ទីឃរត្តំ សង្កិលិដ្ឋកម្មន្តោ គូថកូបោ វិយ គូថេន បាបេន

សព្យុណ្ណត្តា សព្យុណ្ណោ បុក្កលេ, សោ ទុត្តិសោរឆោ ហិ សាក្កលោ, ចិរកាលំ តស្ស អក្កហស្ស ចិបាកំ បច្ចនុភោគត្តាបិ ត ឃុស្សតិ។ តស្មា ចស្សាកហតាយ អបរិយាហយ្យិ កាលំ ន ទេច តាឌឹសកោ កិក្ខ្ល សេបច្ច ទុក្ខ្ល តិកច្ឆតីតិ។ អឆ ចា អយំ ព្លយិស្សា កាទាយ សព្ទតេ្ត – យំ ទុត្តំ “ស ទេច តាឌឹសកោ កិក្ខ្ល, សេបច្ច ទុក្ខ្ល តិកច្ឆតី”តិ, ត៧ សិឃា ឲុយ្យាកំ “សក្កា បតាយំ តឆា កាតុំ, យឆា សេបច្ច ទុក្ខ្ល ត តិកច្ឆេយ្យា”តិ។ ត សក្កា។ កស្មា? យស្មា ក្ខចក្ខបេ…បេ… សាក្កលោតិ។

១២៧-៨។ យទោ បជិកច្ចេច យំ ឧចទ្វបំ ឌាតាឆ, កិក្ខ្លទេចា រេកហតិស្សិតំ, យំ ឧចទ្វបំ បញ្ចកាយក្យលតិស្សិតំ ឌាតេយ្យាឆ អក្ខតក្យលបត្តភាការប្យចត្តាយ បិបិកាយ ព្ខច្ឆាយ សយត្តាកតត្តា បិបិច្ឆំ, កាយចិតក្កាឌីហិ សយត្តាកតត្តា បិបសក្កប្យំ, កាឃំកចីតិក្កយាឌិតា ទេចញ្ញូធាតាឌិភេធេត ច បិបិចាទេត សយត្តាកតត្តា បិបិចាទំ, ទេចសិឃាឌិបិបកោធទេតា បិបកោធទំ, សទ្ទោ សយក្កា ហុត្តាត អកិតិព្ទឌ្ឌឹឃាឆ តំ។ តត្ត អកិតិព្ទឌ្ឌឹឃាឆាតិ ចិចទេឌ្ឌយ្យាឆ យា កទេឌយ្យាឆ, យា ចស្ស អកិតិព្ទឌ្ឌតយទេត្តតេច អបេ្យាឃ្សក្កតំ អាបទេឌ្ឌយ្យាឆ, អបិច ទោ បត ការល្លចំ តិទ្ធយឆ, កសព្ទំ អបកស្សេឆ, តំ កចចទក្ខតំ បុក្កលំ កចចទយិច អតបេក្ខ្ល តិទ្ធយឆ, កសជក្ខតញ្ចំ តំ ឧត្តិឃាឌីតំ យទេឌ្ឌបចិដ្ឋំ បកិត្តបឈ្លិតកដ្ឋំ ចល្លាលំ ចិឃ អបកស្សេឆ, ហទេត្ត ចា សឹទេ ចា កទេហត្វា តិក្កឆ្លឆ។ ទេឃ្យឆាបិ អាឃស្មា យហារយាក្កល្លទេតា តំ បុក្កលំ បិបឆយ្ចុំ ឆាហាយ កទេហត្វា ឆាហិក្វារកោដ្ឋកា តិក្ខ្លាយេត្វា ឃុចិឈជិកំ អធាសិ, ឧចំ អបកស្សឆាតិ ឆទេស្សតិ។ កិំ ការណា? សញ្ញារាទេយា តាយ សឹលចត្តាតំ កទេតា, ត ទុស្សីលិតំ។

១២៥-៩។ យទោ ឧតទេឆច តទេតា បលិទេប ចារហឆ, អស្សយលោ សយហយាតិទេត, យឆា ហិ បលិបិ អទេត្តា តណ្ហលរហិតាបិ ឆាហិ ទុរសហិ ឌីហី ចិឃ ឌិស្សត្តិ, ឧចំ បិបកិក្ខ្ល អទេត្តា សឹលិឌិចិរហិតាបិ ឆាហិ កាឃាចាឌិបរិក្ខ្លាទេត កិក្ខ្ល ចិឃ ឌិស្សត្តិ។ តស្មា “បលិបិ”តិ ទុច្ចត្តិ។ ទេត បលិទេប ចារហឆ, ឌ្លបុតាឆ, ចិឆយឆ បទេយត្តទេតា អស្សយលោ ទេចសយទេត្តត សយហយាតិទេត ។ ឧចំ តិទ្ធយិត្វាត…បេ… បតិស្សតា។ តត្ត កប្យឃទេច្យាតិ កទេប្យឆ, កទេរាឆាតិ ទុត្តំ ហោតិ។ បតិស្សតាតិ អញ្ញាយញ្ញា សការចា សប្យតិស្សា។ តទេតា សយក្កា តិបកា, ទុក្ខ្លស្សត្តិ កទិស្សឆាតិ អទេឆចំ ឲុទេយ្យាឃុទ្ធា ឃុទេទ្ធហិ សំចាសំ កទេប្យត្តា, ឌិដ្ឋិសឹលសាយញ្ញាតាយ សយក្កា, អត្តបុទេត្តាត បរិបិកាកតាយ បញ្ញាយ តិបកា, សព្ទទេស្សចិយស្ស ចដ្ឋទុក្ខ្លាឌិទេតា ទុក្ខ្លស្ស អត្តំ កទិស្សឆាតិ អរហត្តតិក្ខទេជទេតច ទេភសតំ តិដ្ឋបេសិ។

ទេភសតាបរិយោសាទេត ទេត បញ្ចសតា ភេចដ្ឋបុត្តា សំទេចកាយាបដ្ឋិត្វា ទុក្ខ្លស្សត្តកិរិយំ បត្តយយាតា កកចទេតា សត្តិទេក បព្ទឌិត្វា តចិទទេស្សច ទុក្ខ្លស្សត្តំ កត្វា កកចតា សទ្ធិំ អារេតញ្ញចិហារសយាបត្តិឆយ្ចុបរិភោភោកេត ឧកបរិភោកា អទេហស្សំ។ សា ច ទេតសំ ឧចំ កកចតា សទ្ធិំ ឧកបរិភោកតា ភ្ខារេត ទុត្តយសោឌឃុត្តចទេសទេតច ទេចឌិតព្ទាតិ។

បទេយត្តទេឌាតិកាយ ឲុទ្ធក-អដ្ឋកចាយ

ឃុត្តតិបាត-អដ្ឋកចាយ កបិលឃុត្តចល្លតា តិដ្ឋិតា។

លិៈ ព្រាហ្មណឆម្លិកសុត្តចណ្ណតា

ឧចំមេ សុតន្តិ ព្រាហ្មណឆម្លិកសុត្តេៈ កា ឧប្បត្តិ? អយមេច យាស្ស តិកាេត “អឆ េលា វប្បហ្វលី”តិអាឌិតា តេយត ទុត្តាៈ តត្ថ វប្បហ្វលីតិ ពាហ្វ អេតេកៈ េកាវលកាតិ េកាវលេឌ្ឍចាឃិេតាៈ ព្រាហ្មណយហាវាលីតិ ឌាតិយា ព្រាហ្មណា យហាវាេតាយ យហាវាលីៈ េយឆំ កិរ តិឌហិត្វា ឃបិតំេយច អឃីតិេកាឌិវឌ្ឍិឆតយត្តិ, េត “ព្រាហ្មណយហាវាលី”តិ ទុទ្ធត្តិៈ ព្វេយ ច តាឌិវា, េតាត ទុត្តិ “ព្រាហ្មណយហាវាលី”តិៈ ឌិណ្ណាតិ ឌឌ្ឍីក្វតា ឌរាយ ឍល្លិទ្ធាឌិកាចយាបិឌិតាៈ ទុឌ្ឍាតិ អឌ្ឍបច្ចឌ្ឍាតំ ទុឌ្ឍិយរិយាឌំ បត្តាៈ យហល្លកាតិ ឌាតិយហល្លកតាយ វយត្ថាកតា, ចិរកាលប្បសុតាតិ ទុត្តិ េហាតិៈ អឌ្ឍកតាតិ អឌ្ឍាតំ កតា, េទ្វ តេយា រាឌបរិចេឌ្ឍ អតីតាតិ អឌិប្បាេយាៈ ចេយា អត្តប្បត្តាតិ បច្ឆិយចយំ វយប្បត្តាៈ អបិច ឌិណ្ណាតិ េបរាណា, ចិរកាលប្បចត្តកុលត្វយាតិ ទុត្តិ េហាតិៈ ទុឌ្ឍាតិ ឃីលាចារាឌិគុណទុឌ្ឍិយុត្តាៈ យហល្លកាតិ ចិភចយហត្តតាយ វយត្ថាកតា យហទ្ធតា យហាេភាកាៈ អឌ្ឍកតាតិ យគ្គបឌិបត្តា ព្រាហ្មណាតំ ចតចរិយាឌិយរិយាឌំ អឌិតិក្កយ្ម ចរយាតាៈ ចេយា អត្តប្បត្តាតិ ឌាតិទុឌ្ឍភាចយ្បិ អត្តិយចយំ អត្តប្បត្តាតិ ឧចេយត្ថ េយាឌតា េចឌិតព្វាៈ េវវេយត្ថ បិកេឌេយចៈ

ភកចតា វឌ្ឍិ វេយ្មាឌិស្វតិ ឍយតីយាឌីតិ ប្បស្ឆា អញ្ញាយញ្ញា វយប្បចត្តេយាគា អេហាវ្វៈ យាយ ច “កច្ចិ េភាេតា េកាតយស្ស ឍយតីយំ, កច្ចិ យាបតីយំ, អប្បាពាធំ, អប្បាតង្កំ, ពលំ, លហុដ្ឋាតំ, ចាសុចិហាេរា”តិអាឌិកាយ កចាយ វេយ្មាឌិស្វ, តំ បីតិបាេមាឌ្ឍវឌ្ឍាតវេយ្មាឌឌតេតា វេយ្មាឌិតំ អេរហេតា ច វេយ្មាឌតីយំ, អត្ថញ្ញុញ្ញាតយទុរតាយ សុចិរម្បិ កាលំ វាេរតំ តិរត្ថរំ បចេត្តតំ អេរហេតា វរិតព្វភាចេតា ច វារតីយំៈ សុយ្យមាតសុខេតា ច វេយ្មាឌតីយំ, អតុស្សរិយមាតសុខេតា វារតីយំ, តថា ញ្ញាតបរិសុទ្ធតាយ វេយ្មាឌតីយំ, អត្ថបរិសុទ្ធតាយ វារតីយត្តិ ឧចំ អេតេកហិ បរិយាេយហិ វេយ្មាឌតីយំ កចំ វារតីយំ ចីតិវាេរត្វា បរិេយាវាេបត្វា តិដ្ឋាេបត្វា េយតេត្វត អាកតា, តំ ប្បច្ឆិតុកាយា ឧកយត្តំ តិឃីឌិស្វៈ តំ –

“ត បច្ឆេតា ត បុរេតា, តាបិ អាវត្តរេតា;

ត បេស្ស តាបិ បឌិចាេត, ត ចាបិ ញ្ញាណគុណ្ណេត”តិៈ –

អាឌិតា តេយត យគ្គលសុត្តចណ្ណតាយំ ទុត្តេយចៈ

ឧចំ ឧកយត្តំ តិឃិត្វា េលា េត ព្រាហ្មណយហាវាលី ភកចត្តំ ឧតេឌចាទុំ – “កំ ត”ត្តិ? “វត្តិស្សត្តិ តុ េលា”តិអាឌិៈ តំ វព្វំ ឧត្តាតត្ថេយចៈ េកចលេញ្ញុត្ថ ព្រាហ្មណាតំ ព្រាហ្មណធេម្មាតិ េឌវកាលិឌិធេម្ម ឍេវ្វត្វា េយា ព្រាហ្មណធេម្មា, តម្ហិេយចៈ េតាត ហិ ព្រាហ្មណាតិ យវ្វា យំ តុេយប្បយាចិត្វ, តវ្វា ព្រាហ្មណា សុណាច, េវាតំ ញ្ញឌហច, វាទុកំ យតសិ កេរាច, េយាតិេវា យតសិ កេរាចៈ តចា បេយាកសុឌ្ឍិយា សុណាច, អាវយសុឌ្ឍិយា វាទុកំ យតសិ កេរាចៈ អចិេក្កបេត សុណាច, បក្កេហត វាទុកំ យតសិ កេរាចាតិអាឌិតា តេយត ឧេតាឆំ

បទាតិ ពុទ្ធោ អចុទេត្វាបិ អធិប្បាយោ វេទិតព្ពោ. អថ ភគវា ញត្វា តំ ចេតសា សម្បដិច្ឆន្តោ “ឧចិ រោ”តិ វោ តេ ព្រាហ្មណមហាសាលា ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ, ភគវតោ ចេតំ អភិមុខា ហុត្វា អស្សោសុំ. អថ ចា បដិបុច្ឆិំសុ “សុណាថ សាធុកំ មនសិ ករោថា”តិ ញត្វាមត្តំ កត្តុកាមតាយ បដិជានិំសូតិ ញត្វា ហោតិ. អថ តេសំ ឧចិ បដិបុច្ឆិតចិត្តំ ភគវា ឧត្តរោទាហ – “កិំ ត”ន្តិ? “ព្ពេសរោ ពុទ្ធោកា”តិអាទិ.

១២៣៧. តត្ថ បឋមគាថាយ តាវ សង្ខេបត្ថោ – សីលសំវរេន សំវុតចិត្តោ. ឧបសង្កមតីតិ ព្រាហ្មណចិត្តវិសុទ្ធោ. អត្តនោ ទានាទិសុត្តិ ពន្ធុត្តព្រាហ្មណវិហារកោសលានិ អត្តនោ អត្ថំ អកំសុ. តេសំ បរិភោគេន.

១២៣៨. ទុតិយគាថាយបិ អយំ សង្ខេបវណ្ណនា – ន បសុ ព្រាហ្មណានំសុត្តិ វេទិតព្ពានំ ព្រាហ្មណានំ បសុ ន អាសុំ, ន ចេវ បសុបរិគ្គហមកំសុ. ន ហិរញ្ញំ ន ធានិយន្តិ ហិរញ្ញញ្ច ព្រាហ្មណានំ អត្ថមេវ ឧត្តមាសនេបិ នាហេសុំ, តថា ចីហិយវាលិយចរោកាទ្វយានិ បុព្ពណ្ណាបរណ្ណភេទំ ធានិយម្បិ តេសំ នាហោសិ. តេ ហិ កិល្ពិត្តឧបាទានបរេឧតា អសង្គិធិការកោច ហុត្វា ពោធិស ឧញ្ឆាយធនធញ្ញា អត្តនោ យន្តុញ្ញុមនុស្សតនេន ធនេន ធញ្ញេន ច សមន្នាគតា អហេសុំ. យោ ចាយំ វេទត្ថានីចិហារោ សេដ្ឋត្តា អក្ខយំបិកត្តា ច ព្រាហ្មនិធីតិ វុច្ចតិ, តញ្ច ព្រាហ្មំ និធិមបាលយុំ សទា តស្ស ភាវនានុយោគេន.

១២៣៩. ឧចិ ចិហារីនំ យំ នេសំ បកតំ អាសិ, យំ ឧទេតំ បកតំ ឧទេ ព្រាហ្មណេ ឧទ្ទិស្ស កតំ អហោសិ. ទ្វារកត្តំ ឧបដ្ឋិតន្តិ “ព្រាហ្មណានំ ធស្សាយា”តិ សន្ទេត្វា តេហិ តេហិ ទាយកេហិ អត្តនោ អត្តនោ ឃរទ្វារេ ឋបិតកត្តំ. សទ្ធាបកតន្តិ សទ្ធាយ បកតំ, សទ្ធាទេយ្យន្តិ វុត្តំ ហោតិ. ឧសនត្ថន្តិ ឧសន្តីតិ ឧសា, តេសំ ឧសានំ, ឧសយានានំ បរិយេសមានានន្តិ វុត្តំ ហោតិ. ទាតវេតិ ទាតព្ពំ. តទយញ្ញាសុត្តិ តំ អយញ្ញាសុ, តំ ទ្វារេ សន្ទេត្វា ឋបិតំ កត្តំ សទ្ធាទេយ្យំ បរិយេសមានានំ ឧទេតំ ព្រាហ្មណានំ ទាតព្ពំ អយញ្ញាសុ ទាយកា ជនា, ន តទា បនំ អតត្តិកា ហិ តេ អនញ្ញាន អហេសុំ, ពោធិស ឃាសច្ឆាទនបរមតាយ សន្តុដ្ឋាតិ អធិប្បាយោ.

១២៤០. នានារត្តេហីតិ នានាវិធរាគរត្តេហិ វត្ថេហិ ចិចិត្រត្ថរណត្ថេតេហិ, សយនេហិ ឧកក្ខុយកក្ខុយកានិបិសាទនចេទេហិ. អាវសថេហីតិ ឧចទ្ទបេហិ ឧបការលេហិ. ផីតា ជនបទា រដ្ឋា ឧពោកប្បទេសក្ខតា ជនបទា ច ពោធិ ពោធិ សកលរដ្ឋា ច “នមោ ព្រាហ្មណាន”ន្តិ នានំ បិតំ ព្រាហ្មណេ ទេវេ ចិយ នមស្សិំសុ.

១២៤១. តេ ឧចិ នមស្សិយមានា ទេវិកោន អវជ្ឈា ព្រាហ្មណា អាសុំ, ន ពោធិលទ្ធា អវជ្ឈា, អជេយ្យា ចិហិំសិតព្ពា អនភិភចនីយត្តា អជេយ្យា ច អហេសុំ. កិំ ការណា? ធម្មរក្ខិតា, យស្មា ធម្មេន រក្ខិតា. តេ ហិ បញ្ចា ចរសីលធម្មេ រក្ខិំសុ, “ធម្មោ ហវេ រក្ខតិ ធម្មចារិ”ន្តិ (ជា. ១.១០.១០២; ១.១៥.៣៨៥) ធម្មរក្ខិតា ហុត្វា អវជ្ឈា អជេយ្យា ច អហេសុន្តិ អធិប្បាយោ. ន នេ ពោធិ និវារេសីតិ តេ ព្រាហ្មណេ កុលានំ ទ្វារេសុ សព្ពសោ គាហិតេសុ ច អគ្គកត្តេសុ ច សព្ពទ្វារេសុ យស្មា តេសុ បិយសម្មតេសុ ចរសីលសមន្នាគតេសុ យាតាបិត្តូសុ ចិយ អតិចិស្សត្ថា មនុស្សា អហេសុំ, តស្មា “ព្រាហ្មណា នាម ធាតំ តយា ន បដិសិតព្ពា”ន្តិ ន ពោធិ និវារេសិ.

១៩១។ ឯវំ សប្បុរក្ខិតា កុលទ្វារេសុ អភិចារិតា ចរន្តា អដ្ឋ ច ចត្តាលីសញ្ចាតិ អដ្ឋចត្តាលីសំ វស្សានិ កុមារកាលតោ បភុតិ ចរេណន កោមារំ ព្រហ្មចរិយំ ចរិំសុ តេ។ យេបិ ព្រហ្មចណ្ឌាលី អហេសុំ, តេ បន វាទេន ព្រហ្មសមាទិន្នតិ ឯវមេត្ថ អធិប្បាយោ វេទិតព្វោ។ ឯវំ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តា ឯវ ហិ វិជ្ជាចរណបរិយេដ្ឋិំ អចរុំ ព្រាហ្មណា បុរេ, ន អព្រហ្មចារិនោ ហុត្វា។ តត្ថ វិជ្ជាបរិយេដ្ឋីតិ មន្តជ្ឈេនំ។ វុត្តញ្ហេតំ “យោ អដ្ឋចត្តាលីស វស្សានិ កោមារំ ព្រហ្មចរិយំ ចរតិ មន្តេ អធីយមានោ”តិ (អ. និ. ៥.១៩២)។ ចរណបរិយេដ្ឋីតិ សីលរក្ខណំ។ “វិជ្ជាចរណបរិយេដ្ឋ”ន្តិបិ បាឋោ, វិជ្ជាចរណំ បរិយេសិតុំ អចរុន្តិ អត្ថោ។

១៩២។ យថាវុត្តញ្ច កាលំ ព្រហ្មចរិយំ ចរិត្វា តតោ បរំ ឃរាវាសំ កប្បេន្តាបិ ន ព្រាហ្មណា អញ្ញមគមុំ ខត្តិយំ វា វេស្សាទិំ វា អញ្ញាតិំ វា, នេវ អហេសុំ ទេវសយា វា បរិយាគា វាតិ អធិប្បាយោ។ តថា សតំ វា សហស្សំ វា ទត្វា នបិ ភរិយំ កិណិំសុ តេ, សេយ្យថាបិ ឯតរហិ ឯកច្ចេ កិណន្តិ។ តេ ហិ ធម្មេន ទារំ បរិយេសន្តិ។ កថំ? អដ្ឋចត្តាលីសំ វស្សានិ ព្រហ្មចរិយំ ចរិត្វា ព្រាហ្មណា កញ្ញាភិក្ខំ អាហិណ្ឌន្តិ – “អហំ អដ្ឋចត្តាលីស វស្សានិ ចិណ្ណព្រហ្មចរិយោ, យទិ វយប្បត្តា ទារិកា អត្ថិ, ទេថ មេ”តិ។ តតោ យស្ស វយប្បត្តា ទារិកា ហោតិ, សោ តំ អលង្ករិត្វា គហេត្វា ទ្វារេ ឋិតស្ស ព្រាហ្មណស្ស ហត្ថេ ឧទកំ អាសិញ្ចន្តោ “ឥមំ តេ, ព្រាហ្មណ, ភរិយំ បោសាបនត្ថាយ ទម្មី”តិ វត្វា ទេតិ។

កស្មា បន តេ ឯវំ ចិរំ ព្រហ្មចរិយំ ចរិត្វាបិ ទារំ បរិយេសន្តិ, ន យាវជីវំ ព្រហ្មចារិនោ ហោន្តីតិ? មិច្ឆាទិដ្ឋិវសេន។ តេសញ្ហិ ឯវំទិដ្ឋិ ហោតិ – “យោ បុត្តំ ន ឧប្បាទេតិ, សោ កុលវំសច្ឆេទកោ ហោតិ, តតោ និរយេ បច្ចតី”តិ។ ចត្តារោ កិរ អភាយិតព្វំ ភាយន្តិ គណ្ឌុប្បាទោ កិកី កោញ្ចី ព្រាហ្មណាតិ។ គណ្ឌុប្បាទា កិរ មហាបថវិយា ខយភយេន យត្តការិនោ ហោន្តិ, ន ធាតុំ យត្តិកំ ខាទន្តិ។ កិកី សកុណិកា អាកាសបតនភយេន អណ្ឌស្ស ឧបរិ ឧត្តានា សេតិ។ កោញ្ចី សកុណិកា បថវិកម្បនភយេន បាទេហិ ភូមិំ ន សុដ្ឋុ អក្កមតិ។ ព្រាហ្មណា កុលវំសុបច្ឆេទភយេន ទារំ បរិយេសន្តិ។ អាហ ចេត្ថ –

“គណ្ឌុប្បាទោ កិកី ចេវ, កោញ្ចី ព្រាហ្មណធម្មិកោ;

ឯតេ អភយំ ភាយន្តិ, សម្មូឡ្ហា ចតុរោ ជនា”តិ។

ឯវំ ធម្មេន ទារំ បរិយេសិត្វាបិ ច សម្បិយេនេវ សំវាសំ សង្គន្ត្វា សមរោចយុំ, សម្បិយេនេវ អញ្ញមញ្ញំ បេមេនេវ ការណេន ច ចិត្តេន ច មិស្សីភូតា សង្គតា សំសដ្ឋា ហុត្វា សំវាសំ សមរោចយុំ, ន អប្បិយេន ន និគ្គហេន វាតិ វុត្តំ ហោតិ។

១៩៣។ ឯវំ សម្បិយេនេវ សំវាសំ ករោន្តាបិ ច អញ្ញត្រ តម្ហាតិ, យោ សោ ឧតុសមយោ, យស្មិំ សមយេ ព្រាហ្មណី ព្រាហ្មណេន ឧបគន្តព្វា, អញ្ញត្រ តម្ហា សមយា ឋបេត្វា តំ សមយំ ឧតុវេរមណិំ បតិ ករិយំ, យាវ បុន សោ សមយោ អាគច្ឆតិ, តាវ អន្តរា អន្តរាយេវ។ មេថុនំ ធម្មំ។ សម្បទានវចនប្បត្តិយា កិរេតំ ឧបយោគវចនំ។ នាស្សុ គច្ឆន្តីតិ នេវ គច្ឆន្តិ។ ព្រាហ្មណាតិ

យេ ហោន្តិ វេទនាយ ច បរិយាទា ចាតិ អធិប្បាយោ។

១៤៥។ អចិរេនេវ បន សត្ថាបិ ព្រហ្មចរិយញ្ច…បេ… អខណ្ឌំ។ តត្ថ ព្រហ្មចរិយន្តិ មេថុនវិរតិ។ សីលន្តិ សេសានិ ចត្តារិ សិក្ខាបទានិ។ អខណ្ឌន្តិ ខណ្ឌការេហិ, អច្ឆិទ្ទា អសពលា អកម្មាសិតា ច។ បណ្ឌន្តិ បណ្ឌការេហិ, អច្ឆិទ្ទា អច្ឆិន្នា អនតិយាតិតា ច។ ឥទានិ ព្រហ្មចរិយំ ចេទោ។ សោធេន្តិ សុទ្ធការេហិ សុចិសីលតា អប្បដិក្កូលយថាចារតា។ អធិហិរោតិ បាលិអាទីហិ អធិទេសិកជាតិកតា សកទ្ទលការេហិ។ លទ្ធីតិ អភិឆាយតណ្ហតិ។ ព្រហ្មចរិយំ គុណេហិ អខណ្ឌំ។ យេបិ តាសក្តិសុ សន្តោសា បដិបត្តិយា អារាធេតុំ, តេបិ តត្ថ សាទេយ្យិតោ ហុត្វា ចាចាយ ខណ្ឌមិសុ បរិសិសុ។

១៤៦។ ឯវំ ចណ្ឌាគតា យោ តេសំ…បេ… តាកយា, យោ ឯតេសំ ព្រហ្មណានំ បរេយោ ព្រហ្មា អហោសិ, ព្រហ្មសេយា តាយ វត្តយោ ព្រហ្មណោ អហោសិ, ទេវេហិ បរក្កមេន សមន្នាគតត្តា ទេវហិបរក្កមោ។ ស ចាតិ វិការេន ចា-សទ្ទោ, តេន សោ ឯវរូបោ ព្រហ្មណោតិ តមេវ វិការេតិ។ មេធាវី ធម្មិ មេធាវីយាបត្តិ។ សុបិនេន្តោបិ តាកយាតិ សុបិនេបិ ន អកយាសិ។

១៤៧។ តតោ តស្ស វត្ត…បេ… អខណ្ឌំ។ ព្រហ្មចរិយាយ កាទាយ តចយកាទាយ វុត្តគុណេហេវ អាទិអន្តវសេន តិដ្ឋិសន្តោ វេទសេយ ព្រហ្មណោ បការេតិ។ តេ ហិ វិញ្ញុជាតិកា បណ្ឌិតា តស្ស ព្រហ្មសេយ្យ ព្រហ្មណស្ស វត្ត អនុសិក្ខន្តិ បន្តុឌ្ឍាយ ឈានកាទតាយ ច, តេ ច ពួទេ ព្រហ្មចរិយាទិគុណេ បដិបត្តិយា ឯវ ចណ្ឌយន្តីតិ។ តេ សន្តោបិ ព្រហ្មណា បញ្ចកាតិបិទេ ទោណសុត្តេ (អ॰ តិ॰ ៣.១៤១) វុត្តនយេន វេទិតព្វា។

១៤៨។ ពួទាតិ បរិយាទេ ព្រហ្មណោ ទេវស្សន្តោ អាហ – “តណ្ហំ សយន”ន្តិ។ តស្សត្ថោ – តេសុ យេ ហោន្តិ បរិយាទា, តេ ព្រហ្មណា សេទ យញ្ញា កប្បវុកាយា ហោន្តិ, អថ អាយតទេញ្ញាបដិគ្គហណា បដិវិរតត្តា តាតប្បការំ តណ្ហលទ្ធំ, បច្ចុប្បន្នាទិភេទំ សយនត្ថំ, ទោយាទិភេទំ វត្ថុំ, គោសប្បិតិលតេលាទិភេទំ សប្បិតេលទ្ធំ យាចិយ ធម្មេន, “វុឌ្ឍិស្ស អរិយា ចិត្តន្តិ, ឯសា អរិយាន យាចនា”តិ ឯវំ វុត្តេន វុឌ្ឍិស្សឆាតសន្តោសេន ធម្មេន យាចិត្វា, អថ យោ ឃំ ពួទ្ធតិ ទាតុំ, តេន តំ ជិន្តតណ្ហលិជំ សយោធាតេត្វា សំកឌ្ឍិត្វា “សមុទានេត្វា”តិបិ បាឋោ, ឯវំ ការេយវេត្វា តតោ យញ្ញមកប្បយុន្តិ តតោ កហេត្វា ទាតុំ យញ្ញស្ស។

១៤៩។ កទោត្ថា ច ឯវំ យេតស្មិំ វុបដ្ឋិតស្មិំ ទាតុំ បច្ចុបត្ថានេ យញ្ញស្មិំ តាស្ស គាវោ ហនិំសុ តេ, ន តេ គាវិយោ ហនិំសុ។ គាវិយុគេន ចេត្ថ សព្ពបិលា វុត្តាតិ វេទិតព្វា។ កិំការណា ន ហនិំសូតិ? ព្រហ្មចរិយាទិគុណយុត្តត្តា។ អបិច វិសេសតោ យថា មាតា…បេ… តាស្ស គាវោ ហនិំសុ តេ។ តត្ថ យាសុ ជាយន្តិ ឱសធាតិ យាសុ បិត្តាទីតំ គេសជ្ជភូតា បញ្ច គោរសា ជាយន្តិ។

១៥០។ អន្នទាតិអាទីសុ យស្មា បញ្ច គោរសេ បរិភុញ្ជន្តានំ ពុទា រូបសម្បតិ, ពលំ វឌ្ឍតិ, ឆវិវណ្ណោ វិប្បសីទតិ, កាយិកចេតសិកំ សុខំ វុប្បជ្ជតិ , តស្មា អន្នទា ពលទា វណ្ណទា សុខទា ចេតាតិ វេទិតព្វា។ សេសមេត្ថ វុត្តានត្ថមេវ។

១០៨. ឯវំ តេ យញ្ញេសុ ការេវា អហតន្តា បុញ្ញប្បកាវាត្កហិតសរីរា សុខុមាលា...បេ... សុខមេធិត្ថ យំ បជា. តត្ថ សុខុមាលា មុទុតលុណហត្ថបាទាទិតាយ, មហាកាយា អារោហបរិណាហសម្បត្តិយា, វណ្ណវន្តា សុវណ្ណវណ្ណតាយ សណ្ឋានយុត្តតាយ ច, យសស្សិនោ លាភបរិវារសម្បន្នាយ. សេហិ ធម្មេហីតិ សកេហិ ចារិត្តេហិ. កិច្ចាកិច្ចេសុ ឧស្សុកាតិ កិច្ចេសុ “ឥទំ កាតព្វំ”, អកិច្ចេសុ “ឥទំ ន កាតព្វ”ន្តិ ឧស្សុក្កមាបន្នា ហុត្វាតិ អត្ថោ. ឯវំ តេ បោរាណា ព្រាហ្មណា ឯវរូបា ហុត្វា ឌស្សតីយា បសាទតីយា លោកស្ស បរមធម្មិកោយ្យា ឥមាយ បជីបត្តិយា យាវ លោកេ អវត្តិំសុ, តាវ វិកតព្រាតិកយុបទ្ធវា ហុត្វា នានប្បការេហិ សុខំ ឯធិត្ថ បិបុលិ, សុខំ វា ឯធិត្ថ សុខំ វុឌ្ឍិំ អកមាសិ. អយំ បជាតិ សត្តលោកំ និទស្សេតិ.

១០៩-១០. កាលន្តរេន បន សម្មិត្តមរិយាទភាវំ អាបជ្ជិតុកាមានំ តេសំ អាសិ វិបល្លាសោ...បេ... ភាវនោ មិតេ. តត្ថ វិបល្លាសោតិ វិបរីតសញ្ញា. អណុតោ អណុត្តិ ខោមកេនេ ធរិត្តេនេ អប្បស្សាទេនេ អណុក្តុតោ កាមគុណតោ រូបត្តិ នោនសោមញ្ញាតិត្ថានសុខាតិ រូបតិធាយ សណ្ឋិតិ អនុបាមនេន អណុំ កាមសុខំ, លោកុត្តរសុខំ វា រូបតិធាយ អណុក្តុតោ អត្ថតា បជិលទ្ធលោកិយសមាបត្តិសុខតោ អណុំ អប្បកតោបិ អប្បកំ កាមសុខំ ទិស្វាតិ អធិប្បាយោ. រាជិនោ វាតិ រញ្ញោ ច. វិយាការន្តិ សម្បត្តិំ. អាជញ្ញសំយុត្តេ អស្សាជានីយសំយុត្តេ. សុកតេតិ ជារុកម្មលោហកម្មេន សុតិដ្ឋិតេ. ចិត្តសិព្វនេតិ សីហវ្យាឃីហិ អលង្ការេហិ វិចិត្តសិព្វនេ. និវេសនេតិ ឈរវត្ថូនិ. និវេសេតិ តត្ថ បតិដ្ឋាបិតឈរានិ. វិភត្តេតិ អាយាមវិត្ថារេហិ វិភត្តានិ. ភាគសោ មិតេតិ អង្គណទ្វារបរិមាណក្ខជ្ជិការាទិវសេន កោដ្ឋាសំ កោដ្ឋាសំ កត្វា មិតានិ. កិំ វុត្តំ ហោតិ? តេសំ ព្រាហ្មណានំ អណុតោ អណុសញ្ញិតំ កាមសុខញ្ជ រញ្ញោ ធ្យាការញ្ជ អលង្កតភារិយោ ច វុត្តប្បការេ រថេ ច និវេសនេ និវេសេ ច ទិស្វា ទុគ្គល្លសុមេវ ឯតេសុ វត្ថុសុ “សុខ”ន្តិ បវត្តត្តា បុព្វេ បវត្តនេកខ្លមសញ្ញាវិបល្លាសសង្ខាតា វិបរីតសញ្ញា អាសិ.

១១១. តេ ឯវំ វិបរីតសញ្ញា ហុត្វា គោមណ្ឌលបរិព្យូឡ្ហំ...បេ... ព្រាហ្មណា. តត្ថ គោមណ្ឌលបរិព្យូឡ្ហន្តិ គោយូថេហិ បរិកិណ្ណំ. នារីវរគណាយុត្តន្តិ វរនារីគណសំយុត្តំ. ឧឡារន្តិ វិបុលំ. មានុសំ ភោគន្តិ មនុស្សានំ និវេសនាទិភោគវត្ថុំ. អភិជ្ឈាយិំសូតិ “អហោ វតិទំ អម្ហាកំ អស្សា”តិ តណ្ហាវសេន ឈត្វា អភិបត្ថយមានា ឈាយិំសុ.

១១២. ឯវំ អភិជ្ឈាយន្តា ច “ឯតេ មនុស្សា សុនហាតា សុវិលិត្តា កប្បិតកេសមស្សុ អាមុត្តមណិអាភរណា បញ្ចហិ កាមគុណេហិ បរិចារេន្តិ, មយំ បន ឯវំ តេហិ សមស្សិរិយមានាបិ សេទមលកិលិដ្ឋគត្តា បរូឡ្ហកច្ឆនខលោមា ភោគរហិតា បរមការុញ្ញតំ បត្តា វិហរាម. ឯតេ ច ហត្ថិគល្លទ្ធអស្សបិដ្ឋិសិវិកាសុវណ្ណរថាទីហិ វិចរន្តិ, មយំ បាទេហិ. ឯតេ ទ្វិភូមិកាទិបាសាទតលេសុ វសន្តិ, មយំ អរញ្ញរុក្ខមូលាទីសុ. ឯតេ ច គោនកាទីហិ អត្ថតេហិ អត្ថតាសុ វរសេយ្យាសុ សយន្តិ, មយំ ពទ្ធិកាវម្មខណ្ឌាទីនិ អត្ថរិត្វា ភូមិយំ. ឯតេ នានារសានិ ភោជនានិ ភុញ្ជន្តិ, មយំ ឧញ្ឆាចរិយាយ យាបេម. កថំ នុ ខោ មយម្បិ ឯតេហិ សទិសា ភវេយ្យាមា”តិ ចិន្តេត្វា “ធនំ ឧប្បាទេតព្វំ, ន សក្កា ធនរហិតេហិ អយំ សម្បត្តិ បាបុណិតុ”ន្តិ ច អវធារេត្វា វេទេ ភិន្ទិត្វា ធម្មយុត្តេ បុរាណមន្តេ នាសេត្វា អធម្មយុត្តេ កូដមន្តេ គន្ថេត្វា ធនត្ថិកា ឱក្កាករាជានមុបសង្កម្ម សោត្ថិវចនាទីនិ បយុញ្ជិត្វា “អយ្យោ, មហារាជ, ព្រាហ្មណចិរេន បវេណិយា អាគតំ បោរាណមន្តបទំ

ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᩴ ᨾᨿᩴ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᨾᩩᨭ᩠ᨮᩥᨠᩣᨿ ᨶ ᨠᩔᨧᩥ ᨠᨳᩥᨾᩣ, ᨲᩴ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣ ᩈᩮᩣᨲᩩᨾᩁᩉᨲᩦ”ᨲᩥ ᨧ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩔᨾᩮᨵᩣᨴᩥᨿᨬ᩠ᨬᩮ ᩅᨱ᩠ᨱᨿᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩅᨱ᩠ᨱᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨧ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᩏᩔᩣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨿᨩ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩍᨴᩴ ᨻᩉᩩᨲᨵᨶᨵᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ, ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨲᩮ ᨿᨬ᩠ᨬᩈᨾ᩠ᨽᩣᩁᩮᩅᨠᩃ᩠ᩃ, ᩍᨴᨬ᩠ᩉᩥ ᨲᩮ ᨿᨩᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᨠᩩᩃᨸᩁᩥᩅᨭ᩠ᨭᩣ ᩈᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᩅᩮᩣᨧᩩᩴ᪨ ᨲᩮᨶ ᨶᩮᨶᩴ ᨲᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩉ ᨠᨣᨧᩣ “ᨲᩮ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨾᨶ᩠ᨲᩮ...ᨸᩮ... ᨻᩣᩉᩩ ᨲᩮ ᨵᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ, ᨿᩴ ᩁᩮᨠᩣᨣᨾᨠᩦᩊᩣᨿᩥᩔᩩ, ᨲᨶ᩠ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨳᩮ ᩉᩥ ᩍᨴᩴ ᨽᩩᨾ᩠ᨾᩅᨧᨶᩴ᪨ ᨲᨴᩩᨸᩣᨴᩣᨿᩣᨲᩥ ᨲᨴᩣ ᩏᨸᩣᨴᩣᨿ᪨ ᨸᩉᩪᨲᨵᨶᨵᨬ᩠ᨬᩮᩣᩈᩦᨲᩥ ᨸᩉᩪᨲᨵᨶᨵᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᩈᩥ, ᩋᨽᩥᨿᩁᩣᨿᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨ ᩋᩣᩈᩴ ᩈᩣᨿᨬ᩠ᨬᩣᩋᨲᩣᨠᩮᨲᨸᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨿᩣᨶᩅᨧᨶᩴ ᨡᩮᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨳᩥ ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣᨠᩣᩈᩥᨲᩣ᪨ ᨾᨩ᩠ᨩᩔᩪᨲᩥ ᨾᨩ᩠ᨩᩣᩉᩥ᪨ ᩅᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨵᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨩᩣᨲᩁᩪᨸᩣᨴᩥᩁᨲᨶᩴ ᨾᩮᩅ ᩅᩥᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᩁᨱᨲᩮᩣ ᩅᩥᨲ᩠ᨲᩴ, ᩈᨾᩥᨴ᩠ᨵᩥᨠᩣᩁᨱᨲᩮᩣ ᨵᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩋᨳ ᩅᩣ ᩅᩥᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᩁᨱᨽᩪᨲᩴ ᩋᩣᨽᩁᨱᩣᨴᩥ ᩏᨸᨠᩁᨱᩴ, ᨿᩴ “ᨸᩉᩪᨲᩅᩥᨲ᩠ᨲᩪᨸᨠᩁᨱᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ (ᨯᩦ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪂᪨᪁᪁᪂) ᩋᩣᨣᨲᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨵᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩉᩥᩁᨬ᩠ᨬᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩣᨴᩥ᪨ ᨠᩥᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ? ᨲᩮ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣ ᨾᨶ᩠ᨲᩮ ᨣᨶ᩠ᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨴᩣ ᩒᨠ᩠ᨠᩣᨠᩴ ᩏᨸᩣᨣᨾᩩᩴ᪨ ᨠᩥᨶ᩠ᨲᩥ? “ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨻᩉᩩ ᨲᩮ ᩅᩥᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ ᨵᨶᨬ᩠ᨧ, ᨿᨩᩔᩩ, ᩋᩣᨿᨲᩥᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᩉᩪᨲᨵᨶᨵᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᩈᩦ”ᨲᩥ᪨

᪁᪀᪆᪨ ᩍᨴᩴ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨸᩮᨶ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᨲᩮᩉᩥ ᨧ ᩁᩣᨩᩣ...ᨸᩮ... ᩋᨴᩣ ᨵᨶᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᨬᩣᨸᩥᨲᩮᩣ᪨ ᩁᨳᩮᩈᨽᩮᩣᨲᩥ ᨾᩉᩣᩁᨳᩮᩈᩩ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᩮᩈᩩ ᩋᨠᩣᨾᩥᨿᨾᩮᨲ ᩏᩈᨽᩈᨴᩥᩈᩮᩣ᪨ “ᩋᩔᨾᩮᨵ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᩋᩔᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᨾᩮᨵᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᩔᨾᩮᨵᩮᩣ, ᨴ᩠ᩅᩦᩉᩥ ᨸᩁᩥᨿᨬ᩠ᨬᩮᩉᩥ ᨿᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᩔ ᩑᨠᩅᩦᩈᨲᩥᨿᩪᨸᩔ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩪᨾᩥᨬ᩠ᨧ ᨸᩩᩁᩥᩈᩮ ᨧ ᩋᩅᩈᩮᩈᩈᨻ᩠ᨻᩅᩥᨽᩅᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩔ ᨿᨬ᩠ᨬᩔᩮᨲᩴ ᩋᨵᩥᩅᨧᨶᩴ᪨ ᨸᩩᩁᩥᩈᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᨾᩮᨵᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨸᩩᩁᩥᩈᨾᩮᨵᩮᩣ, ᨧᨲᩪᩉᩥ ᨸᩁᩥᨿᨬ᩠ᨬᩮᩉᩥ ᨿᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᩔ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨽᩪᨾᩥᨿᩣ ᩋᩔᨾᩮᨵᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩅᩥᨽᩅᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩔ ᨿᨬ᩠ᨬᩔᩮᨲᩴ ᩋᨵᩥᩅᨧᨶᩴ᪨ ᩈᨾ᩠ᨾᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᨸᩣᩈᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨸᩣᩈᩮᩣ, ᨴᩥᩅᩈᩮ ᨴᩥᩅᩈᩮ ᩈᨾ᩠ᨾᩴ ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᨸᨲᩥᨲᩮᩣᨠᩣᩈᩮ ᩅᩮᨴᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩴᩉᩣᩁᩥᨾᩮᩉᩥ ᨿᩪᨸᩣᨴᩦᩉᩥ ᩈᩁᩔᨲᩥᨶᨴᩥᨿᩣ ᨶᩥᨾᩩᨣ᩠ᨣᩮᩣᨠᩣᩈᨲᩮᩣ ᨸᨽᩩᨲᩥ ᨸᨭᩥᩃᩮᩣᨾᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨿᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᩔ ᩈᨲ᩠ᨲᨿᩣᨣᩔᩮᨲᩴ ᩋᨵᩥᩅᨧᨶᩴ᪨ ᩅᩣᨩᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᨸᩥᩅᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩅᩣᨩᨸᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣ, ᩑᨠᩮᨶ ᨸᩁᩥᨿᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᩈᨲ᩠ᨲᩁᩈᩉᩥ ᨸᩈᩪᩉᩥ ᨿᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᩔ ᨻᩮᩃᩩᩅᨿᩪᨸᩔ ᩈᨲ᩠ᨲᩁᩈᨠᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩔ ᨿᨬ᩠ᨬᩔᩮᨲᩴ ᩋᨵᩥᩅᨧᨶᩴ᪨ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩋᨣ᩠ᨣᩊᩣᨲᩥ ᨶᩥᩁᨣ᩠ᨣᩊᩮᩣ, ᨶᩅᩉᩥ ᨸᩁᩥᨿᨬ᩠ᨬᩮᩉᩥ ᨿᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᩔ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨽᩪᨾᩥᨿᩣ ᨧ ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩉᩥ ᨧ ᩋᩔᨾᩮᨵᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩅᩥᨽᩅᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩔ ᩈᨻ᩠ᨻᨾᩮᨵᨸᩁᩥᨿᩣᨿᨶᩣᨾᩔ ᩋᩔᨾᩮᨵᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩔᩮᨲᩴ ᩋᨵᩥᩅᨧᨶᩴ᪨

᪁᪀᪇-᪈᪨ ᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᩣᨶᩥ ᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣᨶᨾᨴᩣ ᨵᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨣᩣᩅᩮᩣ ᩈᨿᨶᨬ᩠ᨧ”ᨲᩥ ᨣᩣᨳᩣᨴ᩠ᩅᨿᨾᩣᩉ᪨ ᩈᩮᩣ ᩉᩥ ᩁᩣᨩᩣ “ᨶᩥᨿᨲ᩠ᨲᩴ ᩃᨽᩣᩉᩣᩁᩮᨶ ᨠᩥᩃᨶ᩠ᨲᩣ ᨸᩩᨶ ᨣᩮᩣᨸᩮᩈᩮ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩩ”ᨲᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨾᩮᩅᩣᨲᩥ ᨣᩣᨳᩣᨴᩮᩈᨶ ᩋᨴᩣᩈᩥ, ᨲᨳᩣ “ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩣᨿᨶ᩠ᨲᩩ ᩅᩥᩔᩣᨾᩥᨲᩣᨿ ᩈᨿᨶᩣᨴᩥᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩈᩩ ᩏᨸᩈᩮᩅᨾᩣᨶᩣ ᨸᨭᩥᩅᩣᩈᩮᨶ ᩅᨲ᩠ᨳᩮᩉᩥ ᩋᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥᨲᩣᩈᩮᨶ ᨧ ᨠᩥᩃᨶ᩠ᨲᩣ ᨾᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩩ ᩈᨻ᩠ᨻᨴᩣ ᩈᩩᨡᨾᩮᨵᨶ᩠ᨲᩩ ᩈᩩᨡᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩩ ᨠᩣᨶ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᨾᩉᨣ᩠ᨥᩣᨶᩥ ᩈᨿᨶᩣᨶᩥ ᨧ ᩋᨴᩣᩈᩥ᪨ ᩍᨴᩴ ᨾᩮᨲᩴ ᨶᩣᨶᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨬ᩠ᨧ ᩉᩥᩁᨬ᩠ᨬᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩣᨴᩥᨵᨶᩴ ᩋᨴᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ ᨠᨣᨧᩣ – “ᨣᩣᩅᩮᩣ ᩈᨿᨶᨬ᩠ᨧ ᩅᨲ᩠ᨳᨬ᩠ᨧ...ᨸᩮ... ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣᨶᨾᨴᩣ ᨵᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

᪁᪀᪉-᪁᪀᪨ ᩍᨴᩴ ᨲᩔ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩣ ᨲᩮ ᨧ ᨲᨲ᩠ᨳ...ᨸᩮ... ᨻᩩᨴ᩠ᨵ ᨾᩩᨸᩣᨣᨾᩩᩴ᪨ ᨠᩥᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ? ᨲᩔ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩣ ᨲᩮ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣ ᨲᩮᩈᩩ ᨿᩣᨣᩮᩈᩩ ᨵᨶᩴ ᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨿᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᩥᩅᩈᩮ ᨴᩥᩅᩈᩮ ᩍᨴᩴ ᩅᩥᨽᩅᩮᨶ ᨿᩣᩅᨩᩦᩅᩴ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩣᨶᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩴ ᩅᨲ᩠ᨳᨠᩣᨾ ᩈᨠ᩠ᨠᩥᩈᩥᨾᨿᩮᩣᨵᨿᩴ᪨ ᨲᨴᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᩣᨴᩥᨠᩣᨶᩴ ᨶᩦᩁᩣᨴᩥᨸᨬ᩠ᨧᨠᩣᨾᨣᩩᨱᩮᨶᩮᩅ ᩈᨾᨲᩩᩃ᩠ᨿᩣᨿ ᩋᨲᩥᨠᩣᨾᩣᨲᩥᩁᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ “ᨶᩦᩁᩣᨴᩦᨶᩥᨸᩥ ᨲᩣᨴ ᩃᨴ᩠ᨵᩴ ᩈᩣᨵᩩᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᩉᩮᩣ ᨻ᩠ᨿᩣᨾᩴ ᨾᩥᨶᩴ

សាកេ្តទំ កចិស្សតី”តិ ឲចំ ឃំសំ បដិច្ច គិរយ្យា ពល្យា បចឆ្លួឆ៍ ពតេហា ចិនេត្តស៊ុំ – “សតេច ឃឃំ យាតេទត្វា ពាឌិស្សាម, កាតេឃ្យា កចិស្សាម, ឃំត្វូត ឃតេត្ត កេត្តឃ្យាយា”តិ៍ អឆ បុតបិ តេចដំ គិត្តិ្វា ពងតុ្វូតេប តេព ពត្វ ឃតេត្ត កេត្តួ្វា តេព ច្រាហូលា ពត្តឹមិត្វា ញ្វដឃតេត្ត កេត្តួ្វា ឱក្កាកទាឌាត៌ បុត ក្លបិកឃឹស្ុ៍ ក្ពឃឃត្វំ កាសយាតា “ឃឆា អាតេបិ ច...តេប... ពាហុ តេព ឆត”ត្តិ៍

កិ ចុត្តិ តេហាតិ? អយ្យាតិ, ឃហាទាឌ, ឃតេត្តសុ ឲពងាកាតំ ឃឆា អាតេបិ ហត្វតេឆាចតាឌិសត្តាគិតេច្ចសុ បិលឹត៌ ក្លបតេឃាក៌ កន្លតិ, តត្តិ តេពសំ ពតេតាតិឌាត៌ បិបំ៍ កស្វា? ឃស្វា បទិក្លូតេទា តេសា ហិ បិលិត៌, ក្លបកទលត្វាឃ ក្លប្យតេក្តាតិ អឌិប្បាតេឃា៍ ឃឆា ចាឃំ ឃហាបឆឹ កឃតជ្ញាតាឌិសត្តាគិតេច្ចសុ កហាបលាសក្លាតំ ហិទញ្ញា សុចណ្ណទឌតាឌិតេគង៌ ឆត៌, ឃចតេកាឆ្ទុយាឌិតេគង៌ ឆាតិឃច្ចា, សំតេចាហាទាឌិសត្តាគិតេច្ចសុ ក្លបតេឃាក៌ កន្លតិ, ឲចំ កាតេចា ឃតុស្សាត៌ សត្តាគិតេច្ចសុ ក្លបតេឃាកឃតត្វាឃ ក្លប្យត្តា៍ ពស្វា ឲពា ហតិត្វា តាតប្យកាទតេក ឃាតេក ឃដស្ស ពាហុ តេព ចិត្តិ, ឃដស្ស ពាហុ តេព ឆតត្តិ៍

១១១-១១៍ ឲចំ បុទិឃតតេឃតេតច ពតេតា ច ទាឌា...តេប... អឈាពឃិ, ឃំ ពតេតា បុតេត្ត កញ្ចិ សត្វិ ត បិឌា...តេប... ឈាពឃិ៍ ពឌា គិទ ច្រាហូលា ឃត្តាចាដ៌ កាឌិត៌ បុ្វតេទត្វា ឃក្កទិ៍លិសគ៌ ពគិ្លត្វា ទតេត្តា ឃ្វុលិ តេតត្វា “ឃហាទាឌ, តេកាតេឃឆឃត្តា ឃដស្ស, ឲចំ តេព ច្រាហូតេលិកស្ស ឃតេក្កា ចិសុតេត្ល កចិស្សតី”តិ អាហំសុ៍ ទាឌា កពឃក្កលគិតេច្ចា ពក្កិ កេហត្វា បុក្កតេចត សហ អតេតកសពសហស្សា កាតេចា ឃាតេទសិ៍ ច្រាហូលា ឃត្តាចាតេដ ឃំសាតិ លិគិ្លត្វា ពាឌិសុ, ឃឹពតេកាឌាពទត្តកឃ្ពូតេល ច បិទុបិត្វា ឃាតេទសុំ៍ ពក្យុបិឌាឃ គិទ កាតេចា បិទុតេព ឌិស្វា ក្លត្តិឌ្ឌត្តិ៍ តេពតាហ គកចា – “ត បិឌា...តេប... ឈាពឃី”តិ៍

១១២៍ ពតេតា តេឌចាតិ ឲចំ ពស្វិ ទាឌិតិ កាចិតេឃា ឈាតេពព្យាតេទ្ល អឆ ពងតត្តទតេឃច ពំ តេកាឈាពក៌ ឌិស្វា ឲតេព ចាព្យហាទាឌិកាងតេឃា តេឌចា ច, ឃិពតេទាតិ ច្រាហូតេលាសុ លទ្លតេចាហាទា ច្រាហូទតេតា ច, សតេក្កា តេឌចាតឃិតេក្លា ច, បត្តាពបិឌតិចាសិតេតា ឌាតចឃក្លសត្តិ្វាពា អសុទទក្លសា ច “អឆតេឃ្វា អឆតេឃ្វា”តិ ឲចំ ចាឌំ តិន្លាតេទត្តា “ឌិ ឃតុស្សា, ឌិ ឃតុស្សា”តិ ច ចងត្តា បក្កត៌៍ ឲចំ ក្វឃិតេពា បក្យុតិ តេសា សតេក្ល ឃុហុតេព្វត ឃាច ច្រាហូតេលិកា អកយាសិ, ឲកឌិក្កាទបទិបុតេណ្ណា តេលិតេកា អតេហាសិ៍ គិ កាទណំ? ឃំ សត្វិ តិបតឹ កតេច, ឃស្វា កាចិឃិប្យសត្វិ តិបតឹតិ ចុត្តិ តេហាតិ៍

១១៣៍ ត តេកចលច្ចា តេឌចាឌតេឃា បក្កត៌, អឃឃតេត្តាបិ តេលិតេក អតតេ្វា ក្លឌបិឌិ – តេឃ ហិ តេព ពតេឃា តេទាកា បុតេទ អាឃិុ, ញ្ពន្លា អតតសត៌ ឌទា, គិញ្ចិ គិញ្ចិតេឌច បត្វតពល្យា ច លុឌា ច បទិបិកឌទា ចាតិ ចុត្តិ តេហាតិ៍ តេព បសុ្វតច្ចា សយាតេឃ្ហ, អជ្ញាតចុតិយាកឃំ, ចក្កូតេទាកាឌិតា តេគតេឌត អជ្ញតចុតិគាចំ បិបុហិសុ្ទតិ អតេ្វា៍

១១៤៍ ញ្ពឌាតិ គកចា ពំ បសុសយាតេឃ្ហ តិគ្គតេត្តា អាហ “ឲតេសា អឆតេឃ្វា”តិ៍ ពស្សតេ្វា ឲតេសា បសុសយាតេឃ្ហសក្លាតេពា កាឃឌល្លាឌឹត៌ ពិល្លុ ឌល្លាត៌ អត្តាពទឌល្លក្វតេពា ឆឃ្វតេពា អតេបពត្វា អឆតេឃ្វា ឱក្កតេត្តា អហុ, បចតេត្វា អាសិ, តេសា ច តេលា ពតេតា បក្យុតិ បចត្តត្វា បុទាតេលា, ឃស្ស ឱក្កឃតតេពា បក្យុតិ តេកតចិ បិឌាឌិតា អហិំសតតេពា អត្វសិកាតេឃា កាតេចា ហត្តាត្តិ៍ ឃា ឈាតេពត្តា ឆឃ្វា ឆំសត្តិ ចចត្តិ បទិហាឃត្តិ

ឃាដកា ឃញ្ញាឃាខ៌តោ ដតាតិ៍

១០៩៍ ឲចរេយរសា អហ្យុឆរេយ្ញាតិ ឲចំ ឲរេសា លិយកឆរេយ្ញា ហឹតឆរេយ្ញា, អឆរេយ្ញាតិ ទុត្តំ រេហាតិ៍ ឃប្ញា ចា ឲត្ត ដាតឆរេយ្ញាបិ អប្យរេកា អត្តិ , តប្ញា តំ ឞត្ថាឃាហ “អហ្យុឆរេយ្ញា”តិ៍ រេបិទារេណាតិ តាច ឌិទកាលរេតា បក្យតិ បចត្តត្តា រេបិទារេណា៍ ចិញ្ញាហិ បត ករហិតត្តា ចិញ្ញាករហិរេតាតិ រេចឌិតរេញ្ញា៍ ឃប្ញា ច ចិញ្ញាករហិរេតា, តប្ញា ឃត្ត ឲឌិឞកំ បឞ្សតិ, ឃាដកំ ករហតី ដរេតា៍ កធំ? “អញ្ញុដំ ព្រាហ្មុរេណហិ ព្យប្យាឌិតំ, ការេចា ចឆិត្វា យំឞំ លាឆត្តិ”តិ ឲចយាឌិតិ ចត្វាតិ អឃរេយត្ត អតុប្ឞរេចា៍

១០លិ៍ ឲចំ ឆរេយ្ញ ចិឃាបរេត្តតិ ឲចំ រេបិទារេណ ព្រាហ្មុណឆរេយ្ញ តរេដ្ឋ៍ “ចិឃាចរេត្ត”តិបិ បិរេធា, ចិបទិចត្តិត្វា អញ្ញាចា ក្ញតតិ អរេត្វា៍ ចិកិត្តា ឞុទ្ធរេចឞ្សិកាតិ បុរេញ្ញ ឞយក្កា ចិហទេត្តា ឞុទ្ធា ច រេចឞ្សា ច រេតា ចិកិត្តា៍ បុត្ត ចិកិត្តា លត្តិឃាតិ លត្តិឃាបិ ពាហ្ញ អញ្ញាយញ្ញា កិត្តា៍ បតិ៍ កទិឃាចយញ្ញាធាតិ កទិឃា ច ឈទាចាឞត្តំ ញ្ញាឞ្សទិឃពាលេ ឌបិតា បុត្តពាលឹឌិហិ ព្យរេបតា ហុត្វា បតិ៍ អចយញ្ញាធ, បទិកចិ អចយញ្ញាិ ត ឞក្កត្តំ ព្យបដ្ឋាឞិ៍

១០ប៍ ឲចំ អញ្ញាយញ្ញា ចិកិត្តា ឞយាតា លត្តិឃា ព្រាហ្មុពាត្ថ ច…រេប… កាយាតំ ចឞយត្តក្យត្តិ៍ លត្តិឃា ច ព្រាហ្មុណា ច រេឃ ចរេញ្ញា រេចឞ្សឞុទ្ធា ឃធា ឞក្កទំ តាបឌ្ឍត្តិ, ឲចំ អត្តរេតា អត្តរេតា រេការេត្តត ទក្ខិតត្តា រេកាត្តទក្ខិតា៍ រេតា ឞរេញ្ញាបិ តំ ដាតិចាដំ តិទកត្វា, “អហំ លត្តិរេឃា, អហំ ព្រាហ្មុរេណា”តិ ឲតំ ឞញ្ញាយ្យិ តារេឞត្វា បញ្ញាកាយក្យលាឞញ្ញាតាតំ កាយាតំ ចឞំ អត្តក្យំ អាឞត្តំ បិបុហិំឞុ, កាយរេហតុ ត កិញ្ចិ អកត្តញ្ញំ តាកំឞុតិ ទុត្តំ រេហាតិ៍

ឲចរេយត្ត កកចា “ញ្ញាឞរេឃា បុញ្ញាកា”តិអាឌឹហិ តចហិ កាធាហិ រេបិទាណាតំ ព្រាហ្មុណាតំ ចណ្ណំ ការឞិត្វា “រេឃា រេតឞំ បទរេយា”តិ កាធាឃ ព្រាហ្មុឞយំ, “តឞ្សំ ចត្តយតុឞិក្ខត្តា”តិ កាធាឃ រេឌចឞយំ, “តល្លុលំ ឞឃត”ត្តិអាឌិកាហិ ចត្យហិ កាធាហិ យទិឃាដំ, “រេតឞំ អាឞិ ចិបល្លារេសា”តិអាឌឹហិ ឞត្តឞហិ កាធាហិ ឞយិត្តុយទិឃាដំ, តឞ្សំ ចិប្យឌិបត្តិឃា រេឌចាឌិតំ បក្កត្តតាឌិឌិបតត្វញ្ញា ឌឞ្សត្វា រេឌឞតំ តិដ្ឋារេបឞិ៍ ព្រាហ្មុណចណ្ណរេលិ បត ញ្ញាឆ អចុទេត្តារេឃច៍ កប្ញា? ឃប្ញា ចិបត្តិឃា អការេណំ៍ ព្រាហ្មុណឆយ្ញឞយត្តិឃា ហិ ព្រាហ្មុឞយរេឌចឞយយទិឃាដា ការេណំ រេហាត្តិ, ចិបត្តិឃា ឞយិត្តុយទិឃារេដា៍ អឃំ បត រេដាលាឞុទេត្ត (អ៍ តិ៍ ទ៍១៨១) ទុត្តប្យការេទា ព្រាហ្មុណចណ្ណរេលិ ព្រាហ្មុណឆយ្ញចិបត្តិឃាបិ អការេណំ៍ កប្ញា? ចិបរេត្តឆរេយ្ញ ព្យប្យត្តត្តា៍ តប្ញា តំ អដរេឞ្សត្វាច រេឌឞតំ តិដ្ឋារេបឞិ៍ ឲតទហិ បត រេសាបិ ព្រាហ្មុណចណ្ណរេលិ ទុល្លរេកា៍ ឲចយឃំ ព្រាហ្មុណាតំ ឆរេយ្ញា ចិតរេដ្ឋ៍ រេតរេតចាហ រេដារេណា ព្រាហ្មុរេណា – “ឲចំ ឞរេត្ត យឃំ, រេកា រេកាតយ, ព្រាហ្មុណចណ្ណាលយ្យិ ត ប្ញុរេយា”តិ៍ រេឞឞរេយត្ត ទុត្តតយរេយច៍

បរេយត្តរេឌាតិកាឃ ល្យត្តក-អដ្ឋកធាឃ

ឞុត្តតិបាត-អដ្ឋកធាឃ ព្រាហ្មុណឆយ្ញិកឞុត្តចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៍

៦១៨. ឃស្មាហិ ឆព្ពត្តិ ឆព្ពុស្សត្តំ, “តាចារុស្សត្តា”ត្តិបិ ទុច្ចតិៈ កា ស្ថប្បត្តិ? ព្ទគំ ស្សត្តំ អាឃព្ពុត្តិ សារិបុត្តតេត្ថរំ អាទេគ្គ ទុត្តំៈ អឃេយត្ថ សេច្ឆេបិ, ចិត្តាទេរា បត ក្ខិត្តំ អក្កុសាចកាត៌ ស្ថប្បត្តិតោ បក្ខតិ ចេឌិតេព្ទាៈ សេឃ្យថិគំ – អត្ថុប្បេត្តេ កិទ ភកាចតិ ឆេ្វ អក្កុសាចកា ឲក៌ អសេញ្ញ្យំ កប្បសតសហស្សត្តា បិរេមិរេឃា ប្វុទេត្វា ឌេចលិរេក តិត្ថត្តាៈ តេសំ បឌេយា ចចិត្វា រាឌកហស្ស អចិត្វេទ ស្ថបតិស្សកាទេយា តាយ (ទ្រាហ្ុណាត៌ ភោកការយា អត្ថិ, តត្ថ សដ្ឋិអឌិកបញ្ចកោដិសតឆតចិកចស្ស កាយសាមិតោ (ទ្រាហ្ុណស្ស ទ្វបសាទី តាយ (ទ្រាហ្ុណិ, តស្សា ក្សន្ធិយំ បដិសន្ធិ អក្កុហេសិៈ ឝ្ទិយោ តេស្សចាចិត្វេទ កោលិតការយា តាយ (ទ្រាហ្ុណាត៌ ភោកការយា អត្ថិៈ តត្ថ តឆាទ្វបចិកចេស្សច កាយសាមិតោ (ទ្រាហ្ុណស្ស យោក្កុល្លាតិ តាយ (ទ្រាហ្ុណិ, តស្សា ក្សន្ធិយំ តំ ឌិចសេយច បដិសន្ធិ អក្កុហេសិៈ ឲចំ តេសំ ឲកឌិចសេយច បដិសន្ធិក្កហណញ្ច កព្ភចុដ្ឋាតញ្ច អហោសិៈ ឲកឌិចសេឃច ច តេសំ ឲកស្ស ស្ថបតិស្សការ ឌាតត្តា ស្ថបតិស្សា, ឲកស្ស កោលិតការ ឌាតត្តា កោលិតោតិ តាយយក៌ស្ុៈ

តេ សហបំសុំ កីឡអត្តា សហាយកា អត្ថុប្បុត្តេត ចុឌ្ឍិ បិបុលិំស្ុ, ឲកយេកស្ស ច បញ្ចបញ្ចយាណចកសតាតិ បរិចារា អហេសុំៈ តេ ស្ថឃ្យាត៌ ចា តឌីតិត្ថំ ចា កច្ឆន្តា សបរិចារាយេច កច្ឆន្តិៈ ឲកោ បញ្ចហិ ស្ុចណ្ណសិចិកាសតេហិ, ឝ្ទិយោ បញ្ចហិ អាឌញ្ញាទឆសតេហិៈ តតា ច រាឌកហេ កាលិត្វកាលំ កិរក្កសមជ្ជោ តាយ ហោតិៈ សាឃត្យបយេឃ តកទេចេមញ្ញឃត្ថ សកលអក្កយកឆចាសិតោ អភិញ្ញាតា លត្តិយក្សយារាគយោ សត្តិបតិត្វា ស្ុបញ្ញត្តេស្ុ យញ្ចបឹឋាឌីស្ុ តិសិត្តា សមជ្ជចិក្ខតិ បស្សត្តិៈ អឆ តេ សហាយកា តេត បរិចារេត សទ្ធិំ តត្ថ កត្វា បញ្ញត្តាសតេស្ុ តិសីឌិស្ុៈ តតោ ស្ថបតិស្សា សមជ្ជចិក្ខតិ បស្សត្តា យហាឌតកាឃំ សត្តិបតិតំ ឌិស្វា “ឲត្តកោ ឌតកាយោ ចស្សសតំ អប្បត្វាច យរិស្សតី”តិ ចិត្តេសិៈ តស្ស យរណំ អាកត្វា តលាដេ្ត បតិដ្ឋិតំ ចិឃ អហោសិ, តឆា កោលិតស្សៈ តេសំ អតេកប្បការេស្ុ តដេស្ុ តច្ចត្តេស្ុ ឝស្សតយត្តេបិ ចិត្តំ ត តយិ, អញ្ញាឌត្ថុ សំវេចការយេច ស្ថគបិឌិៈ

អឆ ទុដ្ឋិតេ សមជ្ជេ បក្កត្តាឃ បរិសាឃ សកបរិចារេត បក្កេត្តេស្ុ តេស្ុ សហាយេស្ុ កោលិតោ ស្ថបតិស្សំ បុច្ឆិ – “កិំ, សម្ម, តាដកាឌីឝស្សេតេត តច បយោឌតយត្តម្បិ តាហោសី”តិ? សោ តស្ស តំ បចត្តិំ អារោចេត្វា តម្បិ តឆេច បដិបុច្ឆិៈ សោបិ តស្ស អត្តតោ បចត្តិំ អារោចេត្វា “ឲហិ, សម្ម, បព្ពឌិត្វា អមតំ កវេចសាយា”តិ អាហៈ “សាធុ សម្មា”តិ ស្ថបតិស្សា តំ សម្បដិច្ឆិៈ តតោ ទេ្វបិ ឌតា តំ សម្បត្តិំ លឆ្លេត្វា បុតឌេច រាឌកហយត្ថុប្បត្តាៈ តេត ច សមយេត រាឌកហេ សញ្ចយោ តាយ បរិព្ពាឌកោ បដិចសតិៈ តេ តស្ស សត្តិកេ បញ្ចហិ យាណចកសតេហិ សទ្ធិំ បព្ពឌិត្វា កតិបាហេតេច តយោ ចេទេ សព្ពញ្ច បរិព្ពាឌកសមយំ ស្ថក្កុហេសុំៈ តេ តេសំ សត្វាត៌ អាឌិយឡបរិយោសាត៌ ស្ថបបរិក្ខត្តា បរិយោសាត៌ អឌិស្វា អាចរិយំ បុច្ឆិំស្ុ – “ព្ទយេសំ សត្វាត៌ អាឌិយឡ្យឌិស្សតិ, បរិយោសាត៌ បត ត ឌិស្សតិ ‘ព្ទគំ តាយ ព្ទយេហិ សត្វេហិ បិបុលោឃ្យាតិ, ឃតោ ស្ថត្តទិ បិបុលិតត្ថំ តត្ថិ’”តិៈ សោបិ អាហ – “អហម្បិ តេសំ តឆាចិធំ បរិយោសាត៌ ត បស្សាមិ”តិៈ តេ អាហំស្ុ – “តេត ហិ យយំ ព្ទយេសំ បរិយោសាត៌ កវេចសាយា”តិៈ តេ អាចរិយោ “ឃឆាស្ុខំ កវេចសឆា”តិ អាហៈ ឲចំ តេ តេត អត្ថុញ្ញាតា អមតំ កវេចសយាតា អាហិណ្ឌត្តា ឌម្ពុឌីបេ បិកដាំ អហេសុំៈ តេហិ លត្តិយបណ្ឌិតាគយោ

បញ្ហាបុច្ឆា វុត្តវុត្តាទិ ន សម្មាយន្តិ។ “ឧបតិស្សោ កោលិតោ”តិ វុត្តេ បន “កោ ឧបតោ, ន ខោ មយំ ជានាមា”តិ កលន្តា តត្ថ, ឯវំ វិស្សុតា អហេសុំ។

ឯវំ តេសុ អមតបរិយេសនំ ចរមានេសុ អមតំ កទា លោកេ ឧប្បជ្ជិត្វា បវត្តិតវរធម្មចក្កោ អនុបុព្វេន រាជគហមនុប្បត្តោ។ តេ ច បរិព្វាជកា សកលជម្ពុទីបំ ចរិត្វា ពិជ្ជូ អមតំ, អត្ថមនោ បរិព្វាជការាមំ ចិស្សជ្ជេត្វាបិ អលភន្តា បុនទេវ រាជគហំ អាគមិំសុ។ អថ ខោ អាយស្មា អស្សជិ បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វាតិ អាទិ តេសំ បព្ពជ្ជា, តាទិ សព្ពំ បព្ពជ្ជាក្ខន្ធកេ (មហាវ. ៩០) អាគតនយេនេវ វិត្ថារតោ វេទិតព្ពំ។

ឯវំ បព្ពជិតេសុ តេសុ ទ្វីសុ មហាថេរេសុ អាយស្មា សារិបុត្តោ អឌ្ឍមាសេន សាវកបារមីញាណំ សច្ឆាកាសិ។ សោ យទា អស្សជិត្ថេរេន សទ្ធិំ ឯកវិហារេ វសតិ, តទា ភគវតោ ឧបដ្ឋានំ គន្ត្វា អនន្តរំ ថេរស្ស ឧបដ្ឋានំ គច្ឆតិ “បុព្វាចរិយោ មេ អយមាយស្មា, ឯតស្សំ និស្សាយ ភគវតោ សាសនំ អញ្ញាសិ”ន្តិ គារវេន។ យទា បន អស្សជិត្ថេរេន សទ្ធិំ ឯកវិហារេ ន វសតិ, តទា យស្សំ ទិសាយំ ថេរោ វសតិ, តំ ទិសំ ឱលោកេត្វា បញ្ចបតិដ្ឋិតេន វន្ទិត្វា អញ្ជលិំ បគ្គយ្ហ នមស្សតិ។ តំ ទិស្វា កេចិ ភិក្ខូ គតំ សមុដ្ឋាបេសុំ – “សារិបុត្តោ អគ្គសាវកោ ហុត្វា ទិសំ នមស្សតិ, អជ្ជាបិ មញ្ញេ ព្រាហ្មណទិដ្ឋិ អប្បហីនា”តិ។ អថ ភគវា ទិព្ពាយ សោតធាតុយា តំ កថាសល្លាបំ សុត្វា បញ្ញត្តវរពុទ្ធាសនេ និសិន្នោយេវ អត្តានំ ឧទ្ទិស្សន្តោ ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ? តេ តំ បវត្តិំ អាចិក្ខិំសុ។ តតោ ភគវា “ន, ភិក្ខវេ, សារិបុត្តោ ទិសំ នមស្សតិ, យំ និស្សាយ សាសនំ អញ្ញាសិ, តំ អត្តនោ អាចរិយំ វន្ទតិ នមស្សតិ សម្មានេតិ, អាចរិយបូជកោ, ភិក្ខវេ, សារិបុត្តោ”តិ វត្វា តត្ថ សន្និបតិតានំ ធម្មទេសនត្ថំ ឥមំ សុត្តមភាសិ។

តត្ថ យស្មា ហិ ធម្មំ បុរិសោ វិជញ្ញាតិ យតោ បុគ្គលា បិដកត្តយសង្ខាតំ បរិយត្តិធម្មំ វា, បរិយត្តិំ សុត្វា អធិគន្តព្ពំ នវលោកុត្តរសង្ខាតំ បដិវេធធម្មំ វា បុរិសោ វិជញ្ញា ជានេយ្យ វេទេយ្យ។ “យស្សា”តិបិ បាឋោ, សោ ឯវត្ថោ។ ឥន្ទំ វ នំ ទេវតា បូជយេយ្យាតិ យថា សក្កំ ទេវានមិន្ទំ ទ្វីសុ ទេវលោកេសុ ទេវតា បូជេន្តិ, ឯវំ សោ បុគ្គលោ តំ បុគ្គលំ កាលស្សេវ វុដ្ឋាយ ឧបាហនោមុញ្ចនាទីនិ សព្ពំ វត្តបដិវត្តំ ករោន្តោ បូជេយ្យ សក្កច្ចេយ្យ គរុករេយ្យ។ កិំ ការណា? សោ បូជិតោ…បេ… បាតុករោតិ ធម្មំ, សោ អាចរិយោ ឯវំ បូជិតោ តស្មិំ អន្តេវាសិកេ បសន្នចិត្តោ បរិយត្តិបដិវេធវសេន ពហុស្សុតោ សមានោ បរិយត្តិធម្មំ, សមានោ សុត្វា យថានុសិដ្ឋំ បដិបត្តិយា អធិគន្តព្ពំ បដិវេធធម្មំ បាតុករោតិ ទេសេតិ, ទេសនាយ វា បរិយត្តិធម្មំ, ឧបមានេន អត្តនា អធិគតបដិវេធធម្មំ បាតុករោតិ។

១១០. តទដ្ឋិកត្វាន និសម្ម ធីរោតិ ឯវំ បសន្នេន អាចរិយេន បាតុកតំ ធម្មំ អដ្ឋិកត្វាន សុណិត្វា ឧបធារណសមត្ថតាយ ធីរោ បុរិសោ ធម្មានុធម្មំ បដិបជ្ជមានោតិ លោកុត្តរធម្មស្ស អនុលោមតោ អនុធម្មភូតំ វិបស្សនំ ភាវយមានោ។ វិញ្ញូ វិភាវី និបុណោ ច ហោតីតិ វិញ្ញូតាសង្ខាតាយ បញ្ញាយ អធិគមេន វិញ្ញូ, វិភាវេត្វា បរេសម្បិ បាកដំ កត្វា ញាបនសមត្ថតាយ វិភាវី, បរមសុខុមត្ថបដិវេធតាយ និបុណោ ច ហោតិ។ យោ តាទិសំ ភជតិ អប្បមត្តោតិ យោ តាទិសំ បុព្វេ វុត្តប្បការំ ពហុស្សុតំ អប្បមត្តោ

តប្យសាគតបទេរា ហូត្វា កេតិ។

១១៨។ ឯវំ បហ្គិតានទិយមេសនំ បសំសិត្វា ព្ទគាតិ ឥាលិឥទិយមេសនំ តិគ្គទេត្វា “ហុគ្គប្ញា ឥាល”ត្តិ ព្ទាយំ កាឆយាហ។ តត្ថ ហុគ្គត្តិ ហុទេគ្គត កាឃកយ្ទាឥតា សយត្អាកតំ, បញ្ញាកាចទេតា ឥាលំ។ អតាកតតត្ថិ អតឥកតបរិឃត្តិបឌិទេចឆត្វំ។ ក្ខស្វឃកត្តិ ព្ទស្សាយតកតាឃ អនេត្តចាសិកស្ស ចុឌ្ឋិ អសហយាតំ។ សេសសេយត្ថ បិកាឌសេយច បគទេតា។ អឆិប្បាឃទេតា បត ទេឃា ឥាហុឌិចទាឥលិកិ អាចទិទេឃា អនេត្តចាសិកាតំ ឌិចទាឌិតិ ត សទេក្កាតិ គាតំ, ឆយ្ទគាទេត បត អតិក្ខក្ខាតត្ថចចតយត្តយ្ឋិ ត សទេក្កាតិ។ ឯទេតហិ ហុគ្គតាឥឆទេយ្ទហិ សយត្អាកតត្តា តំ ហុគ្គំ ឥាលំ អតាកតត្វំ ក្ខស្វឃកំ អាចទិឃំ ក្ខបសេចយាទេតា “ប្ញតិយគ្គំ កុសទេក្កតា”តិ (ព្ទតិចុ។ លិ៩; ឌា។ ១។១៩។១បំ១)
ចុត្តតទេឃត សឃយ្ឋិ ឥាទេលិ ទេហាតិ។ តស្វា ព្ទឆ សាសទេត កិច្ចិ អប្បយត្តកយ្ឋិ បរិឃត្តិឆយ្ទំ បឌិទេចឆឆយ្ទំ ចា អចិកាចឃិត្វា ច អចិឌាតិត្វា ច ឃស្ស ឆទេយ្ទុ កត្ថា, តំ អតាទិត្វា យទេណំ ក្ខបតឹតិ ឯចយស្ស អទេត្វា ទេចឥតទេត្វា។

១១១-១។ ព្ទគាតិ តទេស្សចត្វស្ស បិកាឌកាទេណត្វំ “ឃឆា តទេរា”តិ កាឆាក្ខឃយាហ។ តត្ថ អាបកត្តិ តឌំ។ យទេហាគកត្តិ ឥាហុស្ក្ខគំ។ សលិលត្តិ ព្ទទេតា ឌិទេតា ច កតំ, ចិតិត្តល្ហត្តិ ចុត្តំ ទេហាតិ។ “សទិត”ត្តិបិ បិទេឆា, ទេសា ឯចទេត្វា។ ឃិឈទេសាតត្តិ ហាទេហាទិតំ, ទេចកចតិត្តិ ចុត្តំ ទេហាតិ។ កិ ទេសាតិ ឯត្ថ “ទេសា ចុឃ្យសាទេតា”តិ ព្ទយិតា ច ទេសាកាទេទេត តស្ស តទេស្ស តិគ្គិឌ្ឍត្វា តិបិតយទេត្វា ទេសាកាទេរា។ កិ ឃ្វតិ ចុត្តំ ទេហាតិ ឃឆា “តកចិស្សាយិ តាយ ទេសា, ចិតស្សិស្សាយិ តាយ ទេសា”តិ។ ឆយ្ទត្តិ បុទេត្វា ចុត្តំ គុចិឆទេយច។ អតិសាយឃត្ថត្តិ អតិសាទេយត្វា អត្វំ។ សេសសេយត្ថ បិកាឌសេយច បគទេតា។

អឆិប្បាឃទេតា បត ឃឆា ទេឃា ទេកាឌិទេឆច តទេរា ចុត្តប្បកាទំ តឌំ ឌ្ខតទិត្វា តាឃ តឌិឃា ចុឃ្យសាទេតា អតុទេសាតកាឃឹ ទេសាតទេយច អតុកន្តទេត្វា បទេទ បិទត្វិទេកា កិ សក្កតិ បិទំ ទេតត្វំ។ “សក្កតី”តិបិ បិទេឆា។ តទេឆច គុចិឆយ្ឋិ ឆយ្ទំ អត្ថតោ បញ្ញាឃ អចិកាចឃិត្វា ឥាហុស្សុតាតគ្ខា សត្តិទេកា អត្វំ អតិសាទេយត្វា សឃំ អចិកាចិតត្តា អឌាតទេត្វា អតិសាយិតត្តា ច អចិតិល្ហកទេគ្គា បទេទ កិ សក្កតិ តិគ្គាទេបតំ ទេបក្កាទេបតុត្តិ ឯចទេយត្វា អទេត្វា គគ្គទេត្វា។ “ទេសា ចត, ចុក្ខ, អត្តតា បលិបបលិបទេត្វា”តិអាឥកទេត្វាត្វ (ម។ តិ។ ១។បំលិ) ឃុត្តបចំ អតុស្សុទិតត្វា។

១១៣-១៥។ ឯវំ ឥាលទេសចតាឃ ឥាលស្ស បទំ តិគ្គាទេបតំ អសយត្វតាឃ បិកាឌកាទេណត្វំ ក្ខបយំ ចត្វា ព្ទគាតិ “ទេឃា តាឥសំ កេតិ អប្បយទេត្វា”តិ ឯត្ថ ចុត្តស្ស បហ្គិតស្ស បទេទ តិគ្គាទេបតំ សយត្វតាឃ បិកាឌកាទេណត្វំ “ឃឆាបិ តាច”ត្តិ កាឆាក្ខឃយាហ។ តត្ថ ចិទេឃតាតិ គត្ថិបគទេទត។ ទិទេត្តតាតិ ទេចឡ្ហគទេល្ហត។ តត្វាតិ តស្សំ តាចាឃំ។ តហ្វាបឃញ្ញាតិ តស្សា តាចាឃ អាហទេណបឌិហទេណាឌិក្ខបិឃឌាតទេគត យក្កបឌិបិគទេគត ក្ខបិឃញ្ញា។ សិក្កិតសិក្កតាឃ ឃុកុសលហត្ថតាឃ ច កុសទេលា។ ក្ខប្បត្តបគ្គចបឌិកាទេសយត្វតាឃ យុតីមា។ ទេចគក្វតិ ទេចគសគ្គាទេតតិ ចត្វហិ យក្កឌាទេណហិ កទេតា។ កាចិតទេត្វាតិ តាទេឃច យក្កកាចតាឃ កាចិតឌិទេត្វា។ ឥាហុស្សុទេតាតិ បុទេត្វា ចុត្តតទេឃតទេច។ អទេចឆឆទេយ្ទាតិ អគ្គហិ ទេលិកាឆទេយ្ទហិ អកយ្យតិឃសកាទេចា។ ទេសាតាចឆាត្វបតិស្វបបទេត្វតិ ទេសាតត្ថគហទេតត ច យក្កចលិតំ ក្ខបតិស្សទេឃត ច ក្ខបបទេត្វា។ សេសំ ក្ខត្តាតបគត្វទេយច។ អឆិប្បាឃទេយាឌតាបិ សក្កា បុទិមតទេឃទេតច ឌាតិតុត្តិ ត ចិត្តាទិតា។

໑໑໙. ອິທໍ ປຓ຺ຑິຕສ຺ສ ປເຣ ຎາເປຕຸໍ ສມຕ຺ຖພາວໍ ຎຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ປຓ຺ຑິຕເສວນາຍ ນິໂຍເຊນ຺ໂຕ "ຕສ຺ມາ ຫເວ"ຕິ ຄາຖໍ ອພາສິ. ຕຕ຺ຣາຍໍ ສງ຺ເຂປຕ຺ໂຖ – ຍສ຺ມາ ອຸປນິສ຺ສຍສມ຺ປນ຺ນາ ປຓ຺ຑິຕເສວເນນ ວິເສສໍ ປາປຸຓນ຺ຕິ, ຕສ຺ມາ ຫເວ ສປ຺ປຸຣິສໍ ພເຊຖ. ກີທິສໍ ສປ຺ປຸຣິສໍ ພເຊຖ? ເມທາວິນຎ຺ເຈວ ພຫຸສ຺ສຸຕຎ຺ຈ, ປຎ຺ຎາສມ຺ປຕ຺ຕິຍາ ຈ ເມທາວິໍ ສຸຕ຺ຕປ຺ປກາຣສຸຕ຺ເຕນ ຈ ພຫຸສ຺ສຸຕໍ. ຕາທິສຎ຺ຫິ ພຊມາໂນ ເຕນ ພາສິຕສ຺ສ ທມ຺ມສ຺ສ ອຕ຺ຖໍ ອຎ຺ຎາຍ ອຕ຺ຖໍ ຎຕ຺ວາ ຈ ຍຖານຸສິຏ຺ຐໍ ປຏິປຊ຺ຊມາໂນ ຕາຍ ປຏິປຕ຺ຕິຍາ ປຏິເວເທນ ວິຎ຺ຎາຕທມ຺ໂມ ໂສ ມຄ຺ຄຜລນິພ຺ພານເພທໍ ໂລກຸຕ຺ຕຣສຸຂໍ ລເພຖ ອທິຄເຈ຺ຉຍ຺ຍ ປາປຸເຓຍ຺ຍາຕິ ອຣຫຕ຺ຕນິກູເຏນ ເທສນໍ ສມາເປສີຕິ.

ປຣມຕ຺ຖໂຊຕິກາຍ ຂຸທ຺ທກ-ອຏ຺ຐກຖາຍ

ສຸຕ຺ຕນິປາຕ-ອຏ຺ຐກຖາຍ ທມ຺ມສຸຕ຺ຕວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາ.

໘. ກິໍສີລສຸຕ຺ຕວຓ຺ຓນາ

໑໒໐. ກິໍສີໂລຕິ ກິໍສີລສຸຕ຺ຕໍ. ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອາຍສ຺ມໂຕ ສາຣິປຸຕ຺ຕສ຺ສ ຄິຫິສຫາຍໂກ ເອໂກ ເຖຣສ຺ສ ຈ ປິຕຸໂນ ວງ຺ຄນ຺ຕພ຺ຣາຫ຺ມຓສ຺ສ ສຫາຍສ຺ສ ພ຺ຣາຫ຺ມຓສ຺ສ ປຸຕ຺ໂຕ ສຕ຺ຕໂກຏິອທິກໍ ປຈ຺ຈາສໂກຏິທນໍ ປຣິຈ຺ຈຊິຕ຺ວາ ອາຍສ຺ມໂຕ ສາຣິປຸຕ຺ຕຕ຺ເຖຣສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ສພ຺ພໍ ພຸທ຺ທວຈນໍ ປຣິຍາປຸຓິ. ຕສ຺ສ ເຖໂຣ ພຫຸໂສ ໂອວທິຕ຺ວາ ກມ຺ມຏ຺ຐານໍ ອາທາສິ, ໂສ ເຕນ ວິເສສໍ ນາທິຄຈ຺ຉຕີຕິ. ຕໂຕ ເຖໂຣ "ພຸທ຺ທເວເນຍ຺ໂຍ ເອໂສ"ຕິ ຎຕ຺ວາ ຕໍ ອາທາຍ ພຄວໂຕ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕໍ ກິຈ຺ຈໍ ອາໂຣເຈຕ຺ວາ ປຸຄ຺ຄລໍ ອທິຍເປຕ຺ວາ "ກິໍສີໂລ"ຕິ ປຸຉ຺ຉໍ ອກາສິ. ພຄວາ ຕໂຕ ປຣໍ ອກາສີ. ຕຕ຺ຖ ກິໍສີໂລຕິ ກີທິເສນ ວາຣິຕ຺ຕສີເລນ ສມນ຺ນາຄໂຕ, ກີທິສປກຕິໂກ ວາ. ກິໍສມາຈາໂຣຕິ ກີທິເສນ ຈາຣິຕ຺ເຕນ ຍຸຕ຺ໂຕ. ການິ ກມ຺ມານິ ພ຺ຣູຫຍນ຺ຕິ ການິ ກາຍກມ຺ມາທີນິ ວທ຺ເທນ຺ໂຕ. ນໂຣ ສມ຺ມາ ນິວິຏ຺ໂຐສ຺ສາຕິ ອຄ຺ຄໂຕ ນໂຣ ສາສເນ ສມ຺ມາ ປຕິຏ຺ຐິໂຕ ກເຈຍ຺ຍ. ອຸຕ຺ຕມຕ຺ຖໍ ປາປຸເຓຕິ ສພ຺ພຕ຺ຖານໍ ອຸຕ຺ຕມໍ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸເຓຍ຺ຍາຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ.

໑໒໑. ຕໂຕ ພຄວາ "ສາຣິປຸຕ຺ໂຕ ອຏ຺ຐາຍສ຺ສູປສຍ຺ຍຸຕ຺ໂຕ ສາວກປາຣມິປ຺ປຕ຺ໂຕ, ກສ຺ມາ ອາທິກມ຺ມິກປຸຄ຺ຄລປຸຉ຺ຉໍ ປຸຉ຺ຉຕີ"ຕິ ອາວຊ຺ເຊນ຺ໂຕ "ສທ຺ທິວິຫາຣິກໍ ອາຣພ຺ພາ"ຕິ ຎຕ຺ວາ ປຸຄ຺ຄລາຍ ຍຸຕ຺ຕໍ ຈາຣິຕ຺ຕສີລໍ ອທິກຊ຺ຊິຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ສປ຺ປາຍວເສນ ເອວໍ ເທເສນ຺ໂຕ "ວຸທ຺ທາປຈາຍີ"ຕິອາທິມາຫ.

ຕຕ຺ຖ ປຎ຺ຎາວຸທ຺ໂທ, ຄຸຓວຸທ຺ໂທ, ຊາຕິວຸທ຺ໂທ, ວເຍາວຸທ຺ໂທຕິ ຈຕ຺ຕາໂຣ ວຸທ຺ທາ. ຊາຕິຍາ ຫິ ທຫໂຣປິ ພຫຸສ຺ສຸໂຕ ພິກ຺ຂຸ ອປ຺ປສ຺ສຸຕມຫລ຺ລກພິກ຺ຂູນໍ ອນ຺ຕເຣ ພາຫຸສ຺ຈປຎ຺ຎາຍ ວຸທ຺ທຕ຺ຕາ ປຎ຺ຎາວຸທ຺ໂທ. ຕສ຺ສ ຫິ ສນ຺ຕິເກ ມຫລ຺ລກພິກ຺ຂູປິ ວຸທ຺ທວຈນໍ ປຣິຍາປຸຓນ຺ຕິ, ອຸປາຈາຣວິນິຈ຺ຉຍເປກ຺ຂາ ຈ ປຈ຺ຈາສີທນ຺ຕິ. ຕຖາ ທຫໂຣປິ ພິກ຺ຂຸ ອທິຄມສມ຺ປນ຺ໂນ ຄຸຓວຸທ຺ໂທ ໂຫຕິ. ຕສ຺ສ ຫິ ອຸປາສໂກ ປຕິຏ຺ຐາຍ ມຫລ຺ລກາປິ ວິປສ຺ສນາກມ຺ມໍ ກເຖຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕຜລໍ ປາປຸຓນ຺ຕິ. ຕຖາ ທຫໂຣປິ ຣາຊາ ອຕ຺ຕໂນ ຍຸຕ຺ຕາຈນິຕ຺ຕາ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ວາ ເສວກສ຺ສ

ចក្ខុតារហេតា ខាតិចុវេដ្ឋា កាយៈ សទេក្ខា បក បឆយខារេតា ចរេឃាចុវេដ្ឋា កាយៈ តត្ថ ឃស្មា បញ្ញាយ សារិបុត្តត្ថេរស្ស សជិរេសា គត្ថិ

ឆរេបត្វា កាចត្តិ, តធា ក្យុរេណតបិ អដ្ឋយារេសត សព្ពសាចកបិរឹយិទាតាណស្ស បដិចិន្តត្តាៈ ខាតិឃាបិ រេសា ច្រាហ្វណយហាសាលក្យុរេល

ក្ខប្បទេត្តា, តស្មា តស្ស កិញ្ចុរេតា ចរេឃត សយារេតាបិ រេសា ព្ពរេយហិ តីហិ ការរេណហិ ចុរេដ្ឋាៈ ព្ពយស្មិំ បតទេត្ថ បញ្ញាក្យុរេណហិ ឲច ចុដ្ឋកាចំ

សត្តាយ កាចា អាហ – “ចុដ្ឋាបចាឃិ”តិៈ តស្មា តាឌិសាតំ ចុដ្ឋាតំ អបចិតិករេណត ចុដ្ឋាបចាឃិ, រេតសរេយច ចុដ្ឋាតំ លិកាឌិសុ

ក្ខុឃចិករេយត អតុស្ឃរេកា ច សិឃាតិ អឃយាឌិបិឆស្ស អទេត្ថាៈ

កាលញ្ញូ ចស្សាតិ ឲត្ថ បត ទារេក ក្ខប្បទេត្ត តស្ស ចិរេតាឆតត្វាយ ក្ខុតំ ឆស្សតំ កដ្ឋទេត្តាបិ កាលញ្ញូ, រេឆារេស... រេយារេហ... រេកាសទេដ្ឋ ក្ខប្បទេត្ត

តស្ស ចិរេតាឆតត្វាយ ក្ខុតំ ឆស្សតំ កដ្ឋទេត្តាបិ កាលញ្ញូ, ឃរេតា ឲចំ កាលញ្ញូ ច អស្ស ក្ខុតំ ឆស្សតាយៈ ឆយិ្ញ កធត្តិ សយឆចិបស្សតាឃុត្តិៈ

ឲរេយិតត្តិ ចុត្តិៈ ឍណញ្ញូតិ តស្សា កធាយ ឍណរេចឌឹ, ក្ខុលរេកា ចា អធំ ច្រាឌិសាយ កធាយ សចកច្ចុរេណាតិ ខាតទេត្តាៈ សុរេណឃ្យ សកច្ចទ្ធាតិ

តំ កធំ សកច្ចត្តំ សុរេណឃ្យៈ ត រេកចលញ្ចា តរេយច, អញ្ញាតិបិ ឍុទ្ធក្យាណាឌិបដិសំឃុត្តាតិ សុកាសិតាតិ សកច្ចទ្ធរេយច សុរេណឃ្យាតិ អទេត្ថាៈ

១១៩ៈ “កាលញ្ញូ ចស្ស ក្ខុតំ ឆស្សតាឃា”តិ ឲត្ថ ចុត្តតយញ្ចា អត្ថរេតា ក្ខប្បក្ខុទាកាឌិចិរេតាឆតកាលំ ខាត្វាបិ ក្ខុតំ សត្តិកំ កដ្ឋទេត្តា

ការរេលត កដ្ឋ ក្ខុតំសកាឞំ, “អហំ កយ្ទុខាគិរេកា ឆុតាក្តុឆរេទា ចា”តិ កត្វា ត

រេចតិឃចក្ខុតឆាឌិឃក្តុណកិច្ចាចារេយក្តុអតិយឡ្ចុត្តិកាចរេចលិឌឹសុ ឃត្ថ កតត្វចិ ចិតយាចទិឃំ ឌិស្វា បរិបុដ្ឋតត្វាយ ក្ខុបសក្កុរេយឃ្យ,

សករេសតាសតេ បត អត្តរេតា អាសតេ តិសិន្តំ ចុបសត្តុឆទធំ សល្លក្ខេត្វា កយ្ទុខាតាឌិចិឌិបុដ្ឋតត្វំ ក្ខុបសក្កុរេយឃ្យាតិ អទេត្ថាៈ ឲចំ

ក្ខុបសក្កុយទេត្តាបិ ច ឆយុំ គិទំកត្វា គិចាតចុត្តិ ឆដ្ឋកាចកាទំ យាតំ ចិតាសេត្វា គឹចចុត្តិ

បិឆបុញ្ចាតចោញអកលិត្តចិសាណុសទីកាដ្ឋតឆាឆសបបសជិរេសា ហុត្វា ក្ខុបសក្កុរេយឃ្យៈ អធ រេតត កក្ខុតា ចុត្តិ អត្ថំ ឆយ្យុំ...រេប... សយាចរេទ ចៈ

អត្ថិតិ កាសិតត្ថំ ឆយុត្តិ បិញ្ចុព្ពឆយុំ សំឃយត្តិ ឌឹលំ ច្រាហ្វចទិយត្តិ អចរេសសាសតច្រាហ្វចទិឃំៈ អតុស្សរេទ រេចច សយាចរេទ ចាតិ អត្ថំ

កចិរេតាការរេស អតុស្សរេឃ្យ, ឆយុំ សំឃយំ ច្រាហ្វចទិឃំ កចិរេតាការរេស អតុស្សរេឃ្យ, អតុស្សរេណាយទេត្តរេតច ច អតុស្សទេត្តា តំ សព្ពយិ

សយាចរេទ សយាចរេទឃ្យ សយាចាយ ចទេត្តឃ្យៈ តាសំ កធាតំ អត្ថតិ បចត្តរេត ក្ខុស្សុក្កំ កររេឃ្យាតិ អទេត្ថាៈ ឲចំ កររោទេត្តា ហិ កិច្ចុកររោ

រេហាតិៈ

១២០ៈ តរេតា បរេទា ឆយ្ហារេយា ឆយ្ហរេតា ឆរេយ្ហ ឌិរេតា ឆយ្ហចិតិដ្ឋឃញ្ញូ ករេចឃ្យៈ សព្ពបរេឆសុ រេចត្ថ ឆរេយ្ហាតិ សយឆចិបស្សតា, អាទារេយា

ទតីតិ ឲរេកាច អទេត្ថា, ឆរេយ្ហ អាទារេយា អស្សាតិ ឆយ្ហារេយាៈ ឆរេយ្ហ ទរេតា, ត អញ្ញំ បិរេហតីតិ ឆយ្ហរេតាៈ ឆរេយ្ហ ឌិរេតា ឆយុំ ចត្តតរេតាៈ

ឆយ្ហចិតិដ្ឋយំ ខាតាតិ “ព្ពដំ ក្ខុឆឃតាណំ ព្ពដំ ចឃតាណ”ត្តិ ឆយ្ហចិតិដ្ឋឃញ្ញូ, ឲចទ្ទុរេបិ អស្សៈ អធ ឃាឃំ ទាឌកធាឌិតិទដ្ឋាតកធា

តទុណចិបស្សកស្ស ខាហិទ្ធាទ្ទុបិឌឹសុ អកិតត្ថតុប្បាឆតេត តំ សយឆចិបស្សតាឆយុំ សក្ខុរេសតិ, តស្មា “ឆយ្ហសទេត្តាសចាទេឆា”តិ ចុទ្ធតិ, តំ

តេតចារេទ ឆយ្ហសទេត្តាសចាឌំ, អញ្ញាឆត្ថ អាចាសរេកាចទាឌិសប្បាឃាតិ រេសចទេត្តា តទេត្តហិ គឹរេឃច សុកាសិរេតហិៈ

សយឆចិបស្សតាបដិសំឃុត្តារេតចត្ថ តដ្ឋាតិ, តធាទ្ទុរេបហិ សុកាសិរេតហិ គឹរេឃច គឹរេឃឃ្យ, កាលំ រេឍរេបឃ្យាតិ អទេត្ថាៈ

១១១៧៉ ព្ទកាតិ “ឆយុសន្ដ្រាយចាគ”ត្តិ ឧត្ត អតិសន្លេបេត ចុត្តំ សយឆចិបយ្សតាឃុត្តយ្ស កិក្លេតា ខ្ពបក្កិលេសំ បិកាដំ កនេរាទេត្ថា តខេណ្ណាតបិ ខ្ពបក្កិលេសេត សង្ខិ “ហស្សំ ឌប្យ”ត្តិ ព្ទុយំ កាឆយាហ៉ ហាសត្តិបិ បិរេធា៉ ចិបយ្សេកាត ហិ កិក្លុតា ហសតឹឃស្ថិ ចត្តុំ សិតយត្តេយច កាតត្ថំ, តិទត្តកកឆាឌេប្យា ត កាសិតេត្ថា, ខាតិញ្យសតាឌឹស្ ឞរិចេចា ត កាតេត្ថា, លាល្យកល្ពកាឌិយិស្រេតាបេខាសោ ត ខ្ពប្យាខេតេត្ថា៉ យាឃាកតត្តិ ចុត្តា យាឃា, តិចិធំ ក្យហត់, បច្ចេឃសុ កិន្តិ, ឌាតិអាឌឹហិ យាតោ, បច្ចតឹកសាតតាសន្លាទេតា សារេយ្ហា, ចេទ្យសចចតលក្លល់ កក្កសំ, ទាកាខេឃា កសាចា, អឆិយត្តតល្យាលក្លលា យ្ស្ឋាតិ ព្ទុយ ច ខោ្យសា ស្យលកាេយត អក្ខារកាស៍ ចិឃ, ស៊ុចិកាេយត ក្ចឆធាត់ ចិឃ, ឌឹចិត្យកាេយត អាសិចិសាខេឃា ចិឃ ច បហាតេត្ថា៉ ហិត្ត ច អាទោក្យយធាឌិចិកយា ចឹតយខេត ចិត្តចិក្លេបិកាចា ធិតេត្តត ចទិតត្ថំ៉ ឧចំ បដិបេន្ត ហិ សព្យបក្កិលេសបរិស៊ុទ្ធាឃ កាចតាឃ ត ចិទេយ្សច អទេហត្តំ បិប្យលាតិ៉ តោតាហ កកចា – “ហស្សំ ឌប្យំ...បេ... ធិតេត្ថា”តិ៉

១១១៨៉ ព្ទកាតិ ឃ្លាយំ “ហស្សំ ឌប្យ”ត្តិអាឌិតា តេឃត ខ្ពបក្កិលេសោ ចុទេត្តា, តោត សយគ្នាកេតា កិក្ល ឃស្ថា សាហេសា ហោតិ អចឹយំសកាទឹ, ទេត្តា ទាកចេសេត ឆ្យខ្ពា ខោាសចេសេត កន្ថតិ, បយេត្តា ច ហោតិ ក្យសលិត់ ឆយាត់ កាចតាឃ អសាតច្ចកាទឹ, តឆាទ្វបយ្ស ច “ស៊ុលោឃ្យ សក្កច្ច ស៊ុកាសិតាតឹ”តិអាឌិតា តេឃត ចុទេត្តា ឆ្ពចាខេ ត់ទត្តកោ, តស្ថា ព្ទុយ្យ សំកិលេសយ្ស ប្យក្ខលិឆិត្តាតាឃ ខេសតាឃ ស៊ុតាឌិចុទ្ទិបដិបក្ខកាចំ ខេយ្សេត្ត “ចិណ្ណាតសាទាតឹ”តិ ព្ទុយំ កាឆយាហ៉

តស្សេត្ថា – ឃាតិ ហេតាតិ សយឆចិបយ្សតាបដិសំឃុត្តាតិ ស៊ុកាសិតាតិ, តោសំ ចិឌាតត់ សាទោ៉ ឃឌិ ចិណ្ណាតាតិ សាធុ, អឆ សទ្ធយត្តេយច កហិតំ, ត កិច្ចិ កតំ ហោតិ, ឃេត ឧតាតិ ស៊ុតយឃេត ខាកោលាត ចិណ្ណាឃត្តិ, តំ ស៊ុតំ, ឧតច្ចា ស៊ុតយឃខាកាលំ ចិណ្ណាតសយាឆិសាទំ, តោស៊ុ ចិណ្ណាតេស៊ុ ឆេយុស៊ុ ឃោ សយាឆិ ចិត្តយ្សាចិក្លេបិ តឆត្តាឃ បដិបត្តិ, អឃយ្យ សាទោ៉ ត ហិ ចិឌាតតយេត្តតេច កោធិ អេត្ថា សិទ្ធាតិ៉ ឃោ បតាឃំ តេទា ទាកាឌិចេសេត ចត្តតោតា សាហេសា, ក្យសលិត់ ឆយាត់ កាចតាឃ អសាតច្ចកាទិតាឃ បយេត្តា, សោ សទ្ធយត្តក្កាហឹឃេច ហោតិ៉ តោត តយ្ស អត្តចិឌាតតាកាចតោតា សា ស៊ុកាសិតចិឌាតតបណ្ណា ច, តឆត្តាឃ បដិបត្តិឃា អកាចតោតា ស៊ុតច្ចា ត ចទ្ធឹតិ៉

១១១៩៉ ឧចំ បយត្តាត់ សត្តាត់ បណ្ណាបរិហាតិ ស៊ុតបរិហាតិច្ចា ខេយ្សត្ត ព្ទកាតិ អប្យយត្តាត់ តក្សឃសាទាឆិកយំ ខេយ្សេត្ថា អាហ – “ឆយុ ច ឃេ...បេ... សារេយណ្ណា”តិ៉ តត្ត អទិឃប្យេចឌិតោ ឆយោ តាយ សយឆចិបយ្សតាឆយោ៉ ឧកោបិ ហិ ព្យទ្ធ សយឆចិបយ្សតាឆយ្យំ អខេសត្ត បរិតិត្តុតោ តាយ តត្តិ៉ តស្ថា ឧតស្មិ ឆយុ ច ឃេ អទិឃប្យេចឌិតោទោ តិទោ អប្យយត្តា សាតច្ចាត្យឃាកិតោ, អត្យត្តទា តោ ចចសា យតសា កយុតា ច, តោ ចត្យត្តិឆេត ចឹស៊ុចទិតោត តិចិឆេត យតោស៊ុចទិតោត តិចិឆេត កាឃស៊ុចទិតោត ច សយគ្នាកតត្តា ចចសា យតសា កយុតា ច អត្យត្តទា, អចេសសតេត្តហិ អសយា អក្កាចិសិឆ្ខា៉ ឧត្តាចតា សង្ខិ ប្យត្តកាកសឹលេត អទិឃយក្កសយ្យឃុត្តំ សឹលំ ខេយ្សតិ៉ ឧចំ បរិស៊ុទ្ធសឹលិ តោ សត្តិសោទច្ចសយាឆិសល្លិតា, ស៊ុតយ្ស បណ្ណាឃ ច សារេយណ្ណា, ឃេ អទិឃប្យេចឌិតោ ឆយុ ទតា, តោ ត កោចលំ ចាចាឌឹហិ អត្យត្តទា ហោត្តិ, អបិច ខោ បត សត្តិសោទច្ចេ សយាឆិយិស្រច សល្លិតា ហុត្តា ស៊ុតយ្ស បណ្ណាឃ ច សារេយណ្ណា អធិកតា ព្ទុចេ្ចច ចេចឌិតត្ថា៉ អាសំសាឃំ ក្សតចចត់៉ តត្ត សត្តិតិ តិត្តាត់, សោទច្ចត្តិ ស៊ុត្តខេ ទតកាចេត ឃឆាក្សតបដិចេចធិកា បណ្ណា, សត្តិឃា សោទច្ចត្តិ

សន្តិសោរច្ចំ, និព្ពានារម្មណាយ មគ្គបញ្ញាយេតំ អធិវចនំ។ សមាធីតិ តំសម្បយុត្តោច មគ្គសមាធិ។ សណ្ឋិតាតិ តទុភយេ បតិដ្ឋិតា។ សុតបញ្ញានំ សារំ នាម អរហត្តផលវិមុត្តិ។ វិមុត្តិសារញ្ហិទំ ព្រហ្មចរិយំ។

ឯវមេត្ថ ភគវា ធម្មេន បុព្ពភាគបដិបទំ, “អនុត្តរា វចសា”តិអាទីហិ សីលក្ខន្ធំ, សន្តិសោរច្ចសមាធីហិ បញ្ញាក្ខន្ធសមាធិក្ខន្ធេតិ តីហិបិ ឥមេហិ ខន្ធេហិ អបរភាគបដិបទញ្ច ទស្សេត្វា សុតបញ្ញាសារេន អកុប្បវិមុត្តិំ ទស្សេន្តោ អរហត្តនិកូដេន ទេសនំ សមាបេសិ។ ទេសនាបរិយោសានេ ច សោ ភិក្ខុ សោតាបត្តិផលំ បត្វា បុន ន ចិរស្សេវ អគ្គផលេ អរហត្តេ បតិដ្ឋាសីតិ។

បរមត្ថជោតិកាយ ខុទ្ទក-អដ្ឋកថាយ

សុត្តនិបាត-អដ្ឋកថាយ កិំសីលសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១០. ឧដ្ឋានសុត្តវណ្ណនា

៣៣២. ឧដ្ឋហថាតិ ឧដ្ឋានសុត្តំ។ កា ឧប្បត្តិ? ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរន្តោ រត្តិំ ជេតវនវិហារេ វសិត្វា បុព្ពណ្ហសមយំ ភិក្ខុសង្ឃបរិវុតោ សាវត្ថិយំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បាចីនទ្វារេន នគរា និក្ខមិត្វា មិគារមាតុបាសាទំ អគមាសិ ទិវាវិហារត្ថាយ។ អាចិណ្ណំ កិរេតំ ភគវតោ រត្តិំ ជេតវនវិហារេ វសិត្វា មិគារមាតុបាសាទេ ទិវាវិហារូបគមនំ, រត្តិញ្ច មិគារមាតុបាសាទេ វសិត្វា ជេតវនេ ទិវាវិហារូបគមនំ។ កស្មា? ទ្វិន្នំ កុលានំ អនុគ្គហត្ថាយ មហាបរិច្ចាគកុលបរិទីបនត្ថាយ ច។ មិគារមាតុបាសាទស្ស ច ហេដ្ឋា បញ្ច កូដាគារគព្ភសតានិ ហោន្តិ, យេសុ បញ្ចសតា ភិក្ខូ វសន្តិ។ តត្ថ យទា ភគវា ហេដ្ឋាបាសាទេ វសតិ, តទា ភិក្ខូ ភគវតោ គារវេន ឧបរិបាសាទំ នារុហន្តិ។ តំ ទិវសំ បន ភគវា ឧបរិបាសាទេ កូដាគារគព្ភំ បាវិសិ, តេន ហេដ្ឋាបាសាទេ បញ្ចបិ គព្ភសតានិ បញ្ចសតា ភិក្ខូ បវិសិំសុ។ តេ ច សព្ពេវ នវា ហោន្តិ អធុនាគតា ឥមំ ធម្មវិនយំ ឧទ្ធតា ឧន្នឡា បាកតិន្ទ្រិយា។ តេ បវិសិត្វា ទិវាសេយ្យំ សុបិត្វា សាយំ ឧដ្ឋាយ មហាតលេ សន្និបតិត្វា “អជ្ជ ភត្តគ្គេ តុម្ហាកំ អហោសិ, ត្វំ កត្ថ អគមាសិ, អហំ អាវុសោ កោសលរញ្ញោ ឃរំ, អហំ អនាថបិណ្ឌិកស្ស, តត្ថ ឯវរូបេបិ ច ឯវរូបេបិ ច ភោជនវិធិ អហោសី”តិ នានប្បការំ អាមិសកថំ កថេន្តា ឧច្ចាសទ្ទមហាសទ្ទា អហេសុំ។

ភគវា តំ សទ្ទំ សុត្វា “ឥមេ មយា សទ្ធិំ វសន្តាបិ ឯវំ បមត្តា, អហោ អយុត្តការិនោ”តិ មហាមោគ្គល្លានត្ថេរស្ស អាគមនំ ចិន្តេសិ។ តាវទេវ អាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ ភគវតោ ចិត្តំ ញត្វា ឥទ្ធិយា អាគម្ម បាទមូលេ វន្ទមានោយេវ អហោសិ។ តតោ តំ ភគវា អាមន្តេសិ – “ឯតេ តេ, មោគ្គល្លាន, សព្រហ្មចារិនោ បមត្តា, សាធុ តេ សំវេជេហី”តិ។ “ឯវំ ភន្តេ”តិ ខោ សោ អាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ ភគវតោ បដិស្សុណិត្វា តាវទេវ អាបោកសិណំ សមាបជ្ជិត្វា ករីសភូមិយំ ឋិតំ មហាបាសាទំ នាវំ វិយ មហាវាតោ បាទង្គុដ្ឋកេន កម្បេសិ សទ្ធិំ បតិដ្ឋិតបថវិប្បទេសេន។ អថ តេ ភិក្ខូ ភីតា វិស្សរំ ករោន្តា សកសកចីវរានិ ឆឌ្ឌេត្វា ចតូហិ ទ្វារេហិ និក្ខមិំសុ។ ភគវា តេសំ អត្តានំ ទស្សេន្តោ អញ្ញេន ទ្វារេន គន្ធកុដិំ បវិសន្តោ វិយ អហោសិ, តេ ភគវន្តំ ទិស្វា វន្ទិត្វា អដ្ឋំសុ ។ ភគវា

“កឹ, ភិក្ខវេ, ភីតត្ថា”តិ បុដ្ឋា, តេ “អយំ, ភន្តេ, មិគារមាតុបាសាទោ កម្បិតោ”តិ អាហំសុ។ “ជានាថ, ភិក្ខវេ, កេនា”តិ? “ន ជានាម, ភន្តេ”តិ។ អថ ភគវា “តុម្ហាកំ, ភិក្ខវេ, មុដ្ឋស្សតីនំ អសម្បជានានំ បមាទវិហារីនំ សំវេជនត្ថំ មោគ្គល្លានេន កម្បិតោ”តិ វត្វា តេសំ ភិក្ខូនំ ធម្មទេសនត្ថំ ឥមំ សុត្តមាហ។

តត្ថ ឧដ្ឋហថាតិ អាសនា ឧដ្ឋហថ ឃដេថ វាយមថ, មា កុសីតា ហោថ។ និសីទថាតិ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា កម្មដ្ឋានានុយោគត្ថាយ និសីទថ។ កោ អត្ថោ សុបិតេន វោតិ កោ តុម្ហាកំ អនុបាទាបរិនិព្ពានត្ថាយ បព្ពជិតានំ សុបិតេន អត្ថោ។ ន ហិ សក្កា សុបន្តេន កោចិ អត្ថោ បាបុណិតុំ។ អាតុរានញ្ហិកា និទ្ទា, សល្លវិទ្ធាន រុប្បតន្តិ យត្រ ច នាម អប្បកេបិ សរីរប្បទេសេ ឧដ្ឋិតេន ចក្ខុរោគាទិនា រោគេន អាតុរានំ ឯកង្គុលមត្តម្បិ បវិដ្ឋេន អយសល្លអដ្ឋិសល្លទន្តសល្លវិសាណសល្លកដ្ឋសល្លានំ អញ្ញតរេន សល្លេន រុប្បមានានំ មនុស្សានំ និទ្ទា នត្ថិ, តត្ថ តុម្ហាកំ សកលចិត្តសរីរសន្តានំ ភញ្ជិត្វា ឧប្បន្នេហិ នានប្បការកិលេសរោគេហិ អាតុរានញ្ហិកា និទ្ទា រាគសល្លាទីហិ ច បញ្ចហិ សល្លេហិ អន្តោហទយំ បវិសិយ វិទ្ធត្តា សល្លវិទ្ធានំ រុប្បតំ។

១១៣៨។ ឯវំ វត្វា បុន ភគវា ភិយ្យោសោមត្តាយ តេ ភិក្ខូ ឧស្សាហេន្តោ សំវេជេន្តោ ច អាហ – “ឧដ្ឋហថ…បេ… វសានុគេ”តិ។ តត្រាយំ សាធិប្បាយយោជនា អត្ថវណ្ណនា – ឯវំ កិលេសសល្លវិទ្ធានញ្ហិ វោ, ភិក្ខវេ, កា វេលា និទ្ទាយិតុំ។ កិំ ការណា? មណ្ឌបេយ្យមិទំ, ភិក្ខវេ, ព្រហ្មចរិយំ, សត្ថា សម្មុខីភូតោ, ឥតោ បុព្ពេ បន វោ ទីឃរត្តំ សុត្តំ, គិរីសុ សុត្តំ, នទីសុ សុត្តំ, វនេសុ សុត្តំ, បវនេសុ សុត្តំ, រុក្ខគ្គេសុបិ សុត្តំ អទស្សនា អរិយសច្ចានំ, តស្មា តស្សា និទ្ទាយ អត្តកិរិយត្តំ ឧដ្ឋហថ និសីទថ ទឡ្ហំ សិក្ខថ សន្តិយា។

តត្ថ បុរិមបទស្សត្ថោ វុត្តនយោ ឯវ។ ទុតិយបទេ បន សន្តីតិ តិស្សោ សន្តិយោ – អច្ចន្តសន្តិ, តទង្គសន្តិ, សម្មុតិសន្តីតិ, និព្ពានវិបស្សនាទិដ្ឋិគតានមេតំ អធិវចនំ។ ឥធ បន អច្ចន្តសន្តិ និព្ពានមធិប្បេតំ, តស្មា និព្ពានត្ថំ ទឡ្ហំ សិក្ខថ, អសិថិលបរក្កមា ហុត្វា សិក្ខថាតិ វុត្តំ ហោតិ។ កិំ ការណា? មា វោ បមត្តេ វិញ្ញាយ, មច្ចុរាជា អមោហយិត្ថ វសានុគេ, មា តុម្ហេ បមត្តា ឯតេ”តិ ឯវំ ញត្វា មច្ចុរាជបរិយាយនាមោ មារោ វសានុគេ អមោហយិត្ថ, យថា តស្ស វសំ គច្ឆថ, ឯវំ វសានុគេ ករោន្តោ មា អមោហយិត្ថាតិ វុត្តំ ហោតិ។

១១៣៩។ យតោ តស្ស វសំ អនុបគច្ឆន្តា យាយ ទេវា មនុស្សា ច…បេ… សមប្បិតា, យាយ ទេវា ច មនុស្សា ច អត្ថិកា រូបសទ្ទគន្ធរសផោដ្ឋព្ពត្ថិកា, តំ រូបាទិំ សិតា និស្សិតា អល្លីនា ហុត្វា តិដ្ឋន្តិ, តរថ សមតិក្កមថ ឯតំ នានប្បការេសុ វិសយេសុ វិសដវិត្ថិណ្ណវិសាលត្តា វិសត្តិកំ ភវភោគតណ្ហំ, ខណោ វោ មា ឧបច្ចគា, អយំ តុម្ហាកំ សមណធម្មករណក្ខណោ មា អតិក្កមិ។ យេសញ្ហិ អយមេវរូបោបិ ខណោ អតិក្កមតិ, យេ ច ខណំ អតិក្កមន្តិ, តេ ខណាតីតា ហិ សោចន្តិ និរយម្ហិ សមប្បិតា, និរស្សាទេន និរយសញ្ញិតេ ចតុព្ពិធេបិ អបាយេ បតិដ្ឋិតា “អកតំ វត នោ កល្យាណ”ន្តិអាទិនា នយេន សោចន្តិ។

១១៤០។ ឯវំ ភគវា តេ ភិក្ខូ ឧស្សាហេត្វា សំវេជេត្វា ច ឋិតោតិ តេសំ តំ បមាទវិហារំ វិគរហិត្វា សព្ពេ ច តេ អប្បមាទេ

ᨶᩥᨿᩮᩣᨩᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨷᨾᩤᨴᩮᩣ ᩁᨩᩮᩣ”ᨲᩥ ᩍᨾᩴ ᨣᩤᨳᨾᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨷᨾᩤᨴᩮᩣᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨡᩮᨷᨲᩮᩣ ᩈᨲᩥᩅᩥᨷ᩠ᨷᩅᩤᩈᩮᩣ, ᩈᩮᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨾᩃᩥᨶᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩁᨩᩮᩣ᪨ ᨲᩴ ᨷᨾᩤᨴᨾᨶᩩᨷᨲᩥᨲᩮᩣ ᨷᨾᩤᨴᩣᨶᩩᨷᨲᩥᨲᩮᩣ, ᨷᨾᩤᨴᩣᨶᩩᨷᨲᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨷᩁᩣᨷᩁᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨷᨾᩤᨴᩮᩣ ᩑᩅ, ᩈᩮᩣᨷᩥ ᩁᨩᩮᩣ᪨ ᨶ ᩉᩥ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨷᨾᩤᨴᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩋᩁᨩᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᨲᩮᨶ ᨠᩥᩴ ᨴᩦᨷᩮᨲᩥ? ᨾᩣ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ “ᨴᩉᩁᩤ ᨲᩣᩅ ᨾᨿᩴ ᨷᨧ᩠ᨨᩣ ᨩᩣᨶᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩅᩥᩔᩣᩈᨾᩣᨷᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᨳ᪨ ᨴᩉᩁᨠᩣᩃᩮᨷᩥ ᩉᩥ ᨷᨾᩤᨴᩮᩣ ᩁᨩᩮᩣ, ᨾᨩ᩠ᨫᩥᨾᨠᩣᩃᩮᨷᩥ ᨳᩮᩁᨠᩣᩃᩮᨷᩥ ᨷᨾᩤᨴᩣᨶᩩᨷᨲᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨾᩉᩣᩁᨩᩮᩣ ᩈᨦ᩠ᨠᩤᩁᨠᩪᨭᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨿᨳᩣ ᨥᩁᩮ ᩑᨠᨴ᩠ᩅᩥᨴᩥᩅᩈᩥᨠᩮᩣ ᩁᨩᩮᩣ ᩁᨩᩮᩣ ᩑᩅ, ᨨᨾ᩠ᨾᩣᩈᩮᩣ ᨷᨶ ᨠᩣᩃᩅᩔᩥᨠᩮᩣ ᩈᨦ᩠ᨠᩤᩁᨠᩪᨭᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᨷᩥ ᨷᨶ ᨷᨮᨾᩅᨿᩮ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩅᨧᨶᩴ ᨷᩁᩥᨿᩣᨷᩩᨱᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩅᨿᩮᩈᩩ ᩈᨾᨱᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩣ, ᨷᨮᨾᩅᨿᩮ ᩅᩣ ᨷᩁᩥᨿᩣᨷᩩᨱᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨩ᩠ᨫᩥᨾᩅᨿᩮ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨧ᩠ᨨᩥᨾᩅᨿᩮ ᩈᨾᨱᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩣᨷᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨷᨾᩤᨴᩅᩥᩉᩣᩁᩦ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩋᨷ᩠ᨷᨾᩤᨴᩣᨶᩩᩃᩮᩣᨾᨷᨭᩥᨷᨴᩴ ᨷᨭᩥᨷᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨿᩮᩣ ᨷᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᩅᨿᩮᩈᩩ ᨷᨾᩤᨴᩅᩥᩉᩣᩁᩦ ᩅᩥᨧᩁᩮᨿ᩠ᨿ ᩌᨾᩥᩈᨣᩥᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩋᨶᩩᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩣᨷᩥ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ, ᨲᩔ ᩈᩮᩣ ᨷᨮᨾᩅᨿᩮ ᨷᨾᩤᨴᩮᩣ ᩁᨩᩮᩣ, ᨷᨧ᩠ᨨᩥᨾᩅᨿᩮᩈᩩ ᨷᨾᩤᨴᩣᨶᩩᨷᨲᩥᨲᩮᩣ ᨾᩉᩣᨷᨾᩤᨴᩮᩣ ᨧ ᨾᩉᩣᩁᨩᩮᩣ ᩑᩅᩣᨲᩥ᪨

ᩑᩅᩴ ᨲᩮᩈᩴ ᨷᨾᩤᨴᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᩅᩥᨣᩁᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨷ᩠ᨷᨾᩤᨴᩮ ᨶᩥᨿᩮᩣᨩᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩌᩉ – “ᩋᨷ᩠ᨷᨾᩤᨴᩮᨶ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨿ, ᩋᨻ᩠ᨻᩉᩮ ᩈᩃ᩠ᩃᨾᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ”ᨲᩥ, ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩑᩅᨾᩮᩈᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨴᩣᨷᩥ ᨷᨾᩤᨴᩮᩣ ᩁᨩᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᨲᩥᩋᩅᩥᨷ᩠ᨷᩅᩤᩈᩈᨦ᩠ᨡᩤᨲᩮᨶ ᩋᨷ᩠ᨷᨾᩤᨴᩮᨶ ᩌᩈᩅᩣᨶᩴ ᨡᨿᨬᩣᨱᩈᨦ᩠ᨡᩤᨲᩣᨿ ᨧ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨿ ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ ᨠᩩᩃᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩏᨴ᩠ᨵᩁᩮ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩉᨴᨿᨶᩥᩔᩥᨲᩴ ᩁᩣᨣᩣᨴᩥᨷᨬ᩠ᨧᩅᩥᨵᩴ ᩈᩃ᩠ᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠᩪᨭᩮᨶ ᨴᩮᩈᨶᩴ ᩈᨾᩣᨷᩮᩈᩥ᪨ ᨴᩮᩈᨶᩣᨷᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩮ ᩈᩴᩅᩮᨣᨾᩣᨷᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨾᩮᩅ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᨾᨶᩈᩥ ᨠᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨾᩣᨶᩣ ᩅᩥᨷᩔᨶᩴ ᩌᩁᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨬ᩠ᨧᩈᨲᩣᨷᩥ ᨲᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩮ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥᩴᩈᩪᨲᩥ᪨

ᨷᩁᨾᨲ᩠ᨳᨩᩮᩣᨲᩥᨠᩣᨿ ᨡᩩᨴ᩠ᨴᨠ-ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿ

ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶᩥᨷᩣᨲ-ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿ ᩏᨭ᩠ᨮᩣᨶᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪁᪁᪨ ᩁᩣᩉᩩᩃᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪃᪃᪇᪨ ᨠᨧ᩠ᨧᩥ ᩋᨽᩥᨱ᩠ᩉᩈᩴᩅᩤᩈᩣᨲᩥ ᩁᩣᩉᩩᩃᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨠᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥ? ᨽᨣᩅᩤ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩮᩣᨵᩥᩴ ᩋᨽᩥᩈᨾ᩠ᨻᩩᨩ᩠ᨫᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩮᩣᩉᩥᨱᩥᨿᩮᩣ ᩋᨶᩩᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮᨶ ᨠᨷᩥᩃᩅᨲ᩠ᨳᩩᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩁᩣᩉᩩᩃᨠᩩᨾᩤᩁᩮᨶ “ᨴᩣᨿᨩ᩠ᨩᩴ ᨾᩮ ᩈᨾᨱ ᨴᩮᩉᩦ”ᨲᩥ ᨴᩣᨿᨩ᩠ᨩᩴ ᨿᩣᨧᩥᨲᩮᩣ ᩈᩣᩁᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩁᩴ ᩌᨱᩣᨷᩮᩈᩥ – “ᩁᩣᩉᩩᩃᨠᩩᨾᩤᩁᩴ ᨷᨻ᩠ᨻᩣᨩᩮᩉᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨡᨶ᩠ᨵᨠᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ (ᨾᩉᩣᩅ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪁᪀᪅) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩑᩅᩴ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩴ ᨷᨶ ᩁᩣᩉᩩᩃᨠᩩᨾᩤᩁᩴ ᩅᩩᨴ᩠ᨵᩥᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩣᩁᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᩣᩅ ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᩣᨴᩮᩈᩥ, ᨾᩉᩣᨾᩮᩣᨣ᩠ᨣᩃ᩠ᩃᩣᨶᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᩣ ᩋᩔ ᨠᨾ᩠ᨾᩅᩤᨧᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩴ ᨽᨣᩅᩤ “ᩋᨿᩴ ᨠᩩᨾᩤᩁᩮᩣ ᨩᩣᨲᩥᩌᨴᩥᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ, ᩈᩮᩣ ᨩᩣᨲᩥᨣᩮᩣᨲ᩠ᨲᨠᩩᩃᩅᨱ᩠ᨱᨷᩮᩣᨠ᩠ᨡᩁᨲᩣᨴᩦᨶᩥ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨾᩣᨶᩴ ᩅᩤ ᨾᨴᩴ ᩅᩤ ᨾᩣ ᩋᨠᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᨴᩉᩁᨠᩣᩃᨲᩮᩣ ᨷᨽᩩᨲᩥ ᨿᩣᩅ ᨶ ᩋᩁᩥᨿᨽᩪᨾᩥᩴ ᨷᩣᨷᩩᨱᩥ, ᨲᩣᩅ ᩒᩅᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨽᩥᨱ᩠ᩉᩴ ᩍᨾᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨾᨽᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨴᩮᩈᨶᩣᨷᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩮᨷᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᩍᨲ᩠ᨳᩴ ᩈᩩᨴᩴ ᨽᨣᩅᩤ ᩌᨿᩈ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᩁᩣᩉᩩᩃᩴ ᩍᨾᩣᩉᩥ ᨣᩤᨳᩣᩉᩥ ᩋᨽᩥᨱ᩠ᩉᩴ ᩒᩅᨴᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨷᨮᨾᨣᩤᨳᩣᨿᩴ ᩋᨿᩴ ᩈᨦ᩠ᨡᩮᨷᨲ᩠ᨳᩮᩣ “ᨠᨧ᩠ᨧᩥ ᨲ᩠ᩅᩴ, ᩁᩣᩉᩩᩃ, ᩋᨽᩥᨱ᩠ᩉᩈᩴᩅᩤᩈᩮᨶ ᨩᩣᨲᩥᩌᨴᩦᨶᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩮᨶ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨶᩤ ᨶ ᨷᩁᩥᨽᩅᩈᩥ ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩴ, ᨬᩣᨱᨷᨴᩦᨷᩔ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣᨽᩣᩈᨷᨴᩦᨷᩔ ᨧ ᨵᩣᩁᨱᨲᩮᩣ ᩏᨠ᩠ᨠᩣᨵᩣᩁᩮᩣ ᨾᨶᩩᩔᩣᨶᩴ ᨠᨧ᩠ᨧᩥ ᩋᨷᨧᩥᨲᩮᩣ ᨲᨿᩣ, ᨠᨧ᩠ᨧᩥ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨷᩪᨩᩥᨲᩮᩣ ᨲᨿᩣ”ᨲᩥ ᩌᨿᩈ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᩈᩣᩁᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᨽᨱᨲᩥ᪨

១២៩។ ឯវំ វុត្តេ អាយស្មា រាហុលោ “នាហំ ភគវា នីចបុរិសោ វិយ សំវាសហេតុ ជាតិំ វា យសំ វា ករោមី”តិ ទីបេន្តោ ឥទំ បដិការមាហ “នាហំ អភិណ្ហសំវាសា”តិ។ សា វុត្តត្ថា ឯវ។

១៣០។ តតោ តំ ភគវា ឧត្តរឹ ឱវទន្តោ បញ្ច កាមគុណេតិអាទិកា អវសេសគាថាយោ អាហ។ តត្ថ យស្មា បញ្ច កាមគុណា សត្តានំ បិយរូបា បិយជាតិកា អតិវិយ សត្តេហិ ឥដ្ឋិតា បត្ថិតា, មនោ ច នេសំ រមយន្តិ, តេ ចាយស្មា រាហុលោ ហិត្វា សទ្ធាយ ឃរា និក្ខន្តោ, ន រាជាភិនីតោ, ន ចោរាភិនីតោ, ន ឥណដ្ដោ, ន ភយដ្ដោ, ន ជីវិកាបកតោ, តស្មា តំ ភគវា “បញ្ច កាមគុណេ ហិត្វា, បិយរូបេ មនោរមេ, សទ្ធាយ ឃរា និក្ខម្មា”តិ សមុត្តេជេត្វា ឥមស្ស នេក្ខម្មស្ស បតិរូបាយ បដិបត្តិយា និយោជេន្តោ អាហ – “ទុក្ខស្សន្តករោ ភវា”តិ។

តត្ថ សិយា “ននុ ចាយស្មា ទាយជ្ជំ បត្ថេន្តោ ពលក្ការេន បព្វាជិតោ, អថ កស្មា ភគវា អាហ – ‘សទ្ធាយ ឃរា និក្ខម្មា’”តិ? វុច្ចតេ – នេក្ខម្មាធិមុត្តតាយ។ អយញ្ហិអាយស្មា ទីឃរត្តំ នេក្ខម្មាធិមុត្តោ បទុមុត្តរសម្មាសម្ពុទ្ធស្ស បុត្តំ ឧបរេវតំ ទិស្វា តាយ សាយលោតំ ទិស្វា សទ្ធោ នាគរាជា ហុត្វា សត្ត ទិវសេ ទានំ ទត្វា តទាគាចំ បត្ថេត្វា តតោ បភុតិ បត្ថនាមយន្តោ អភិនីហារមយន្តោ សតសហស្សកប្បេ បារមិយោ បូរេត្វា អត្តិយកថំ ឧបបន្នោ។ ឯវំ នេក្ខម្មាធិមុត្តតាយស្ស ភគវា ជានាតិ។ តថាគតពលញ្ញាណេនាភិឯវំ ជានាតិ។ តស្មា អាហ – “សទ្ធាយ ឃរា និក្ខម្មា”តិ។ អថ វា ទីឃរត្តំ សទ្ធាយេវ ឃរា និក្ខម្ម ឥទានិ ទុក្ខស្សន្តករោ ភវាតិ អយមេត្ថ អធិប្បាយោ។

១៣១។ ឥទានិស្ស អាទិតោ បភុតិ វដ្ដទុក្ខស្ស អន្តកិរិយាយ បដិបត្តិំ ទស្សេន្តោ “មិត្តេ ភជស្សុ កល្យាណេ”តិអាទិមាហ។ តត្ថ សីលាទីហិ អធិកា កល្យាណមិត្តា នាម, តេ ភជន្តោ ហិមវន្តំ និស្សាយ មហាសាលា មូលាទីហិ វិយ សីលាទីហិ វឌ្ឍតិ។ តេនាហ – “មិត្តេ ភជស្សុ កល្យាណេ”តិ។ បន្តញ្ច សយនាសនំ, វិវិត្តំ អប្បនិគ្ឃោសន្តិ យញ្ច សយនាសនំ បន្តំ ទូរំ វិវិត្តំ អប្បាកិណ្ណំ អប្បនិគ្ឃោសំ, យត្ថ មិគសូករាទិសទ្ទេន អនុញ្ញាសញ្ញា ឧប្បជ្ជតិ, តថារូបំ សយនាសនំ ភជស្សុ។ មត្តញ្ញូ ហោហិ ភោជនេតិ បមាណញ្ញូ ហោហិ, បដិគ្គហណមត្តំ បរិភោគមត្តញ្ច ជានាហីតិ អត្ថោ។ តត្ថ បដិគ្គហណមត្តញ្ញុតា ទេយ្យធម្មស្សាបិ អប្បេ ទាយកស្សាបិ អប្បំ ទាតុកាមស្ស អប្បមេវ គហេតព្វំ, ទេយ្យធម្មស្ស អប្បេ ទាយកស្ស ពហុំ ទាតុកាមស្សាបិ អប្បមេវ គហេតព្វំ, ទេយ្យធម្មស្ស ពហុកត្តេ ទាយកស្ស អប្បំ ទាតុកាមស្ស អប្បមេវ គហេតព្វំ, ទេយ្យធម្មស្សាបិ ពហុកត្តេ ទាយកស្សាបិ ពហុំ ទាតុកាមស្ស អត្តនោ ពលំ ញត្វា គហេតព្វំ។ អបិច យត្តកេន វត្តិតា ភវតាតិ បរិភោគមត្តញ្ញុតា បុត្តមំសំ វិយ អក្ខព្ភញ្ជនមិវ ច យោនិសោ មនសិ ករិត្វា ភោជនំ បរិភុញ្ជិតព្ពន្តិ។

១៣២។ ឯវមិមាយ គាថាយ ព្រហ្មចរិយស្ស ឧបការភូតាយ កល្យាណមិត្តសេវនាយ និយោជេត្វា សេនាសនភោជនេសុ ច បច្ចយបរិភោគបារិសុទ្ធិសីលេ និយោជេត្វា ឥទានិ យស្មា ចីវរាទីសុ តណ្ហាយ មិច្ឆាអាជីវោ ហោតិ, តស្មា តំ បដិសេធេត្វា អាជីវបារិសុទ្ធិសីលេ និយោជេន្តោ “ចីវរេ បិណ្ឌបាតេ ច”តិ ឥទំ គាថមាហ។ តត្ថ បច្ចយេតិ គិលានបច្ចយេ។ ឯតេសូតិ ឯតេសុ ចតូសុ ចីវរាទីសុ ភិក្ខុំ តណ្ហាវសេន តណ្ហំ មាកាសីតិ “ហិរិកោបីនបដិច្ឆាទនាទិអត្ថមេវ ឯតេ ចត្តារោ បច្ចយា និដ្ឋាយតនំ បុរិសានំ

បដិការកត្តា ជជ្ជរឃរស្សវិយស្ស អតិទុព្ពលស្ស កាយស្ស ឧបត្ថម្ភកត្តា”តិអាទិនា នយេន អាទីនវំ បស្សន្តោ តណ្ហំ មា ជនេសិ, អជនេន្តោ អនុប្បាទេន្តោ វិហរាហីតិ វុត្តំ ហោតិ។ កិំ ការណា? មា លោកំ បុនរាគមិ។ ឯតេសុ ហិ តណ្ហំ ករោន្តោ តណ្ហាយ អាកឌ្ឍិយមានោ បុនបិ ឥមំ លោកំ អាគច្ឆតិ។ សោ ត្វំ ឯតេសុ តណ្ហំ មាកាសិ, ឯវំ សន្តោ ន បុន ឥមំ លោកំ អាគមិស្សសីតិ។

ឯវំ វុត្តេ អាយស្មា រាហុលោ “ចីវរេ តណ្ហំ មាកាសីតិ យំ ភគវា អាហា”តិ ចីវរបដិសំយុត្តានិ ទ្វេ ធុតង្គានិ សមាទិយិ បំសុកូលិកង្គញ្ច, តេចីវរិកង្គញ្ច។ “បិណ្ឌបាតេ តណ្ហំ មាកាសីតិ យំ ភគវា អាហា”តិ បិណ្ឌបាតបដិសំយុត្តានិ បញ្ច ធុតង្គានិ សមាទិយិ – បិណ្ឌបាតិកង្គំ, សបទានចារិកង្គំ, ឯកាសនិកង្គំ, បត្តបិណ្ឌិកង្គំ, ខលុបច្ឆាភត្តិកង្គន្តិ។ “សេនាសនេ តណ្ហំ មាកាសីតិ យំ ភគវា អាហា”តិ សេនាសនបដិសំយុត្តានិ ឆ ធុតង្គានិ សមាទិយិ – អារញ្ញិកង្គំ, អព្ភោកាសិកង្គំ, រុក្ខមូលិកង្គំ, យថាសន្ថតិកង្គំ, សោសានិកង្គំ, នេសជ្ជិកង្គន្តិ។ “គិលានបច្ចយេ តណ្ហំ មាកាសីតិ យំ ភគវា អាហា”តិ សព្ពបច្ចយេសុ យថាលាភំ យថាពលំ យថាសារុប្បន្តិ តីហិ សន្តោសេហិ សន្តុដ្ឋោ អហោសិ, យថា តំ សុព្ពចោ កុលបុត្តោ បដិគ្គាហកាហិ អនុសាសនិន្តិ។

១៣២. ឯវំ ភគវា អាយស្មន្តំ រាហុលំ អាទិបរិសុទ្ធិសីលេ សមាទបេត្វា ឥទានិ អវសេសសីលេ សមថវិបស្សនាសុ ច សមាទបេន្តោ “សំវុតោ បាតិមោក្ខស្មិ”ន្តិអាទិមាហ។ តត្ថ សំវុតោ បាតិមោក្ខស្មិន្តិ ឯត្ថ ភវស្សូតិ បាឋសេសោ។ ភវាតិ អត្ថិយបទេន វា សម្ពន្ធោ វេទិតព្ពោ, តថា ទុតិយបទេ។ ឯវមេតេហិ ទ្វីហិ វចនេហិ បាតិមោក្ខសំវរសីលេ, ឥន្ទ្រិយសំវរសីលេ ច សមាទបេសិ។ បាកដវសេន ចេត្ថ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ វុត្តានិ។ លព្ភមានតោ បន ឆដ្ឋម្បិ វុត្តមេវ ហោតីតិ វេទិតព្ពំ។ សតិ កាយគតា ត្យត្ថូតិ ឯវំ ចតុបារិសុទ្ធិសីលេ បតិដ្ឋិតស្ស ត្វំ យា ចតុធាតុវវត្ថានចតុសម្បជញ្ញានាបានស្សតិអាហារេបដិកូលសញ្ញាទិភេទា កាយគតា សតិ អត្ថុ ភវតុ, ភាវេហិ តន្តិ អត្ថោ។ និព្ពិទាពហុលោ ភវាតិ សំសារវដ្ដេ ឧក្កណ្ឋិតពហុលោ សព្ពលោកេ អនភិរតសញ្ញី ហោហីតិ អត្ថោ។

១៣៣. ឯត្តាវតា និព្ពេធភាគិយំ ឧបចារភូមិំ ទស្សេត្វា ឥទានិ អប្បនាភូមិំ ទស្សេន្តោ “និមិត្តំ បរិវជ្ជេហី”តិអាទិមាហ។ តត្ថ និមិត្តន្តិ រាគដ្ឋានិយំ សុភនិមិត្តំ។ តេនេវ តំ បរតោ វិសេសេន្តោ អាហ – “សុភំ រាគូបសញ្ហិត”ន្តិ។ បរិវជ្ជេហីតិ អមនសិការេន បរិច្ចជាហិ។ អសុភាយ ចិត្តំ ភាវេហីតិ យថា សវិញ្ញាណកេ អវិញ្ញាណកេ វា កាយេ អសុភភាវនា សម្បជ្ជតិ, ឯវំ ចិត្តំ ភាវេហិ។ ឯកគ្គំ សុសមាហិតន្តិ ឧបចារសមាធិនា ឯកគ្គំ, អប្បនាសមាធិនា សុសមាហិតំ។ យថា តេ ឦទិសំ ចិត្តំ ហោតិ, តថា នំ ភាវេហីតិ អត្ថោ។

១៣៤. ឯវមស្ស អប្បនាភូមិំ ទស្សេត្វា វិបស្សនំ ទស្សេន្តោ “អនិមិត្តញ្ច”ន្តិអាទិមាហ។ តត្ថ អនិមិត្តញ្ច ភាវេហីតិ ឯវំ និព្ពេធភាគិយេន សមាធិនា សមាហិតចិត្តោ វិបស្សនំ ភាវេហីតិ វុត្តំ ហោតិ។ វិបស្សនា ហិ “អនិច្ចានុបស្សនាញាណំ និច្ចនិមិត្តតោ វិមុច្ចតីតិ អនិមិត្តោ វិមោក្ខោ”តិអាទិនា នយេន រាគនិមិត្តាទីនំ វា អគ្គហណតោ អនិមិត្តវោហារំ លភតិ។ យថាហ –

“សោ ខ្វាហំ, អាវុសោ, សព្ពនិមិត្តានំ អមនសិការា អនិមិត្តំ ចេតោសមាធិំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរាមិ។ តស្ស មយ្ហំ, អាវុសោ, ឥមិនា វិហារេន វិហរតោ និមិត្តានុសារិ វិញ្ញាណំ ហោតី”តិ (សំ. និ. ៣.១៣០)។

មានានុសយមុជ្ជហាតិ ឯតាយ អនិមិត្តកថាយ អនិច្ចសញ្ញំ បដិលភិត្វា “អនិច្ចសញ្ញិនោ, មេឃិយ, អនត្តសញ្ញា សណ្ឋាតិ, អនត្តសញ្ញី អស្មិមានសមុគ្ឃាតំ បាបុណាតី”តិ ឯវមាទិនា (អ់ និ់ ៩.១; ឧទា់ ៣១) អនុក្កមេន មានានុសយំ ឧជ្ជហ បជហ បរិច្ចជាហីតិ អត្ថោ់ តតោ មានាភិសមយា, ឧបសន្តោ ចរិស្សសីតិ អថេវំ អរិយមគ្គេន មានស្ស អភិសមយា ខយា វយា បហានា បដិនិស្សគ្គា ឧបសន្តោ និព្ពុតោ សីតិភូតោ សព្ពទរថបរិឡាហវិរហិតោ យាវ អនុបាទិសេសាយ និព្ពានធាតុយា បរិនិព្ពាសិ, តាវ សុញ្ញតានិមិត្តាប្បណិហិតានំ អញ្ញតរញ្ញតរេន ផលសមាបត្តិវិហារេន ចរិស្សសិ វិហរិស្សសីតិ អរហត្តនិកូដេន ទេសនំ និដ្ឋាបេសិ់

តតោ បរំ “ឥត្ថំ សុទំ ភគវា”តិអាទិ សង្គីតិការានំ វចនំ់ តត្ថ ឥត្ថំ សុទន្តិ ឥត្ថំ សុ ឥទំ, ឯវមេវាតិ វុត្តំ ហោតិ់ សេសមេត្ថ ឧត្តានត្ថមេវ់ ឯវំ ឱវទិយមានោ ចាយស្មា រាហុលោ បរិបាកគតេសុ វិមុត្តិបរិបាចនីយេសុ ធម្មេសុ ចូឡរាហុលោវាទសុត្តបរិយោសានេ អនេកេហិ ទេវតាសហស្សេហិ សទ្ធិំ អរហត្តេ បតិដ្ឋាសីតិ់

បរមត្ថជោតិកាយ ខុទ្ទក-អដ្ឋកថាយ

សុត្តនិបាត-អដ្ឋកថាយ រាហុលសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា់

១១់ និគ្រោធកប្បសុត្ត-(វង្គីសសុត្ត)-វណ្ណនា

ឯវំ មេ សុតន្តិ និគ្រោធកប្បសុត្តំ, “វង្គីសសុត្ត”ន្តិបិ វុច្ចតិ់ កា ឧប្បត្តិ? អយមេវ យាស្ស និទានេ វុត្តា់ តត្ថ ឯវំ មេតិអាទីនិ វុត្តត្ថានេវ, យតោ តានិ អញ្ញានិ ច ឥតោបរានិ ឆឌ្ឌេត្វា អវុត្តត្ថមេវ វណ្ណយិស្សាម់ អគ្គាឡវេ ចេតិយេតិ អាឡវិយំ អគ្គចេតិយេ់ អនុប្បន្នេ ហិ ភគវតិ អគ្គាឡវគោតមកាទីនិ អនេកានិ ចេតិយានិ អហេសុំ យក្ខនាគាទីនំ ភវនានិ់ តានិ ឧប្បន្នេ ភគវតិ មនុស្សា វិនាសេត្វា វិហារេ អកំសុ, តេនេវ ច នាមេន វោហរិំសុ់ តតោ អគ្គាឡវចេតិយសង្ខាតេ វិហារេ វិហរតីតិ វុត្តំ ហោតិ់ អាយស្មតោ វង្គីសស្សាតិ ឯត្ថ អាយស្មាតិ បិយវចនំ, វង្គីសោតិ តស្ស ថេរស្ស នាមំ់ សោ ជាតិតោ បភុតិ ឯវំ វេទិតព្ពោ – សោ កិរ បរិព្ពាជកស្ស បុត្តោ បរិព្ពាជិកាយ កុច្ឆិម្ហិ ជាតោ អញ្ញតរំ វិជ្ជំ ជានាតិ, យស្សានុភាវេន ឆវសីសំ អាកោដេត្វា សត្តានំ គតិំ ជានាតិ់ មនុស្សាបិ សុទំ អត្តនោ ញាតីនំ កាលកតានំ សុសានតោ សីសានិ អានេត្វា តំ តេសំ គតិំ បុច្ឆន្តិ់ សោ “អមុកនិរយេ និព្ពត្តោ, អមុកមនុស្សលោកេ”តិ វទតិ់ តេ តេន វិម្ហិតា តស្ស ពហុំ ធនំ ទេន្តិ់ ឯវំ សោ សកលជម្ពុទីបេ បាកដោ អហោសិ់

សោ សតសហស្សកប្បំ បូរិតបារមី អភិនីហារសម្បន្នោ បញ្ចហិ បុរិសសតេហិ បរិវុតោ គាមនិគមជនបទរាជធានីសុ វិចរន្តោ សាវត្ថិំ អនុប្បត្តោ់ តេន ច សមយេន ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ, សាវត្ថិវាសិនោ បុរេភត្តំ ទានំ ទត្វា បច្ឆាភត្តំ សុនិវត្ថា សុបារុតា បុប្ផគន្ធាទីនិ គហេត្វា ធម្មស្សវនត្ថាយ ជេតវនំ គច្ឆន្តិ់ សោ តេ ទិស្វា “មហាជនកាយោ កុហិំ គច្ឆតី”តិ បុច្ឆិ់ អថស្ស តេ អាចិក្ខិំសុ –

“ពុទ្ធោ លោកេ ឧប្បន្នោ, សោ ពហុជនហិតាយ ធម្មំ ទេសេតិ, តត្ថ គច្ឆាមា”តិ។ សោបិ តេហិ សទ្ធិំ សបរិវារោ គន្ត្វា ភគវតា សទ្ធិំ សម្មោទិត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ អថ នំ ភគវា អាមន្តេសិ – “កិំ, វង្គីស, ជានាសិ កិរ តាទិសំ វិជ្ជំ, យាយ សត្តានំ ឆវសីសានិ អាកោដេត្វា គតិំ បវេទេសី”តិ? “ឯវំ, ភោ គោតម, ជានាមី”តិ។ ភគវា និរយេ និព្ពត្តស្ស សីសំ អាហរាបេត្វា ទស្សេសិ, សោ នខេន អាកោដេត្វា “និរយេ និព្ពត្តស្ស សីសំ ភោ គោតមា”តិ អាហ។ ឯវំ សព្ពគតិនិព្ពត្តានំ សីសានិ ទស្សេសិ, សោបិ តថេវ ញត្វា អារោចេសិ។ អថស្ស ភគវា ខីណាសវសីសំ ទស្សេសិ, សោ បុនប្បុនំ អាកោដេត្វា ន អញ្ញាសិ។ តទា ភគវា “អវិសយោ តេ ឯត្ថ វង្គីស, មមេវេសោ វិសយោ, ខីណាសវសីស”ន្តិ វត្វា ឥមំ គាថមភាសិ –

“គតី មិគានំ បវនំ, អាកាសោ បក្ខិនំ គតិ;

វិភវោ គតិ ធម្មានំ, និព្ពានំ អរហតោ គតី”តិ។ (បរិ។ ២២៩);

វង្គីសោ គាថំ សុត្វា “ឥមំ មេ, ភោ គោតម, វិជ្ជំ ទេហី”តិ អាហ។ ភគវា “នាយំ វិជ្ជា អបព្ពជិតានំ សម្បជ្ជតី”តិ អាហ។ សោ “បព្ពាជេត្វា វា មំ, ភោ គោតម, យំ វា ឥច្ឆសិ, តំ កត្វា ឥមំ វិជ្ជំ ទេហី”តិ អាហ។ តទា ច ភគវតោ និគ្រោធកប្បត្ថេរោ សមីបេ ហោតិ, តំ ភគវា អាណាបេសិ – “តេន ហិ, និគ្រោធកប្ប, ឥមំ បព្ពាជេហី”តិ។ សោ តំ បព្ពាជេត្វា តចបញ្ចកកម្មដ្ឋានំ អាចិក្ខិ។ វង្គីសោ អនុបុព្ពេន បដិសម្ភិទាប្បត្តោ អរហា អហោសិ។ ឯតទគ្គេ ច ភគវតា និក្ខិត្តោ “ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, មម សាវកានំ ភិក្ខូនំ បដិភានវន្តានំ យទិទំ វង្គីសោ”តិ (អ។ និ។ ១.២១២)។

ឯវំ សមុទាគតស្ស អាយស្មតោ វង្គីសស្ស ឧបជ្ឈាយោ វជ្ជាវជ្ជាទិឧបនិជ្ឈាយនេន ឯវំ លទ្ធវោហារោ និគ្រោធកប្បោ នាម ថេរោ។ កប្បោតិ តស្ស ថេរស្ស នាមំ, និគ្រោធមូលេ បន អរហត្តំ អធិគតត្តា “និគ្រោធកប្បោ”តិ ភគវតា វុត្តោ។ តទា តំ កម្បិ ឯវំ វោហរន្តិ។ សាសនេ ថិរភាវំ បត្តោតិ ថេរោ។ អគ្គាឡវេ ចេតិយេ អចិរបរិនិព្ពុតោ ហោតីតិ តស្មិំ ចេតិយេ អចិរបរិនិព្ពុតោ ហោតិ។ រហោគតស្ស បដិសល្លីនស្សាតិ គណម្ហា វូបកដ្ឋត្តា រហោគតស្ស កាយេន, បដិសល្លីនស្ស ចិត្តេន តេហិ តេហិ វិសយេហិ បដិនិវត្តិត្វា សល្លីនស្ស។ ឯវំ ចេតសោ បរិវិតក្កោ ឧទបាទីតិ ឥមិនា អាការេន វិតក្កោ ឧប្បជ្ជិ។ កស្មា បន ឧទបាទីតិ? អសម្មុខត្តា ទិដ្ឋាសេវនត្តា ច។ អយញ្ហាយស្មា បរិនិព្ពានកាលេ ន សម្មុខា អហោសិ, ទិដ្ឋបុព្ពញ្ចានេន អស្ស ហត្ថកុក្កុច្ចាទិបុព្ពាសេវនំ, តាទិសញ្ច អខីណាសវានម្បិ ហោតិ ខីណាសវានម្បិ បុព្ពបរិចយេន។

តថា ហិ បិណ្ឌោលភារទ្វាជោ បច្ឆាភត្តំ ទិវាវិហារត្ថាយ ឧទេនស្ស ឧយ្យានំ គច្ឆតិ បុព្ពេ រាជា ហុត្វា តត្ថ បរិចារេសីតិ ឥមិនា បុព្ពបរិចយេន, គវម្បតិត្ថេរោ តាវតិំសភវនេ សុញ្ញំ ទេវវិមានំ គច្ឆតិ ទេវបុត្តោ ហុត្វា តត្ថ បរិចារេសីតិ ឥមិនា បុព្ពបរិចយេន។ បិលិន្ទវច្ឆោ ភិក្ខូ វសលវាទេន សមុទាចរតិ អព្ពោកិណ្ណានិ បញ្ច ជាតិសតានិ ព្រាហ្មណោ ហុត្វា តថា អកាសីតិ ឥមិនា បុព្ពបរិចយេន។ តស្មា អសម្មុខត្តា ទិដ្ឋាសេវនត្តា ចស្ស ឯវំ ចេតសោ បរិវិតក្កោ ឧទបាទិ “បរិនិព្ពុតោ នុ ខោ មេ ឧបជ្ឈាយោ, ឧទាហុ នោ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

សន្ធាយាហ។ ជោតិមន្តោតិ បញ្ញាជោតិមន្តកតា សារិបុត្តាទយោ។ កិំ វុត្តំ ហោតិ – យទិ ភគវា យថា បុរត្ថិមាទិភេទា ចាតេតា អន្ធការំ វិហនតិ, ឯវំ ទេសនាវេលាយ កិលេសេ ន វិហនេយ្យ។ តថា យថា អន្ធការេន និវុតា លោកា តថេវ ហោតិ ឯវំការកា, ឯវំ អញ្ញាណនិវុតាបិ តថេវស្សុ។ យេបិ ឥមេ ភាតិ ជោតិមន្តោ ធារេន្តិ សារិបុត្តាទយោ, តេបិ នាម ន តបេយ្យុន្តិ។

១៣២. ធីរា ចាតិ ឥមស្មិំ ការណំ បុរិមនយេនេវ កថិតំ។ តស្សត្ថោ – ធីរា ច បណ្ឌិតា បុរិសា បជ្ជោតករា ភវន្តិ, បញ្ញាបជ្ជោតំ ឧប្បាទេន្តិ។ តស្មា អហំ តំ វីរ បធានវីរិយសមន្នាគត ភគវា ឯវមេវ មញ្ញេ ធីរោតិ ច បជ្ជោតករោតេវ ច មញ្ញាមិ។ មយញ្ហិ វិបស្សិនំ សព្វធម្មេ យថាភូតំ បស្សន្តំ ជានន្តា ឯវ ឧបាគមម្ហា, តស្មា បរិសាសុ នោ អាវិករោហិ កប្បំ, និគ្រោធកប្បំ អាវិកត្វា បកាសេហីតិ។

១៣៣. ខិប្បន្តិ ឥមស្មិម្បិ ការណំ បុរិមនយេនេវ កថិតំ។ តស្សត្ថោ – ខិប្បំ គិរំ ឯរយ វគ្គុ អភិរាមនីយោ វចនំ ភាស, វគ្គុំ មនោរមំ ភគវា យថា សុវណ្ណហំសោ គោចរបដិក្កន្តោ ជាតស្សរវនសណ្ឌំ ទិស្វា គីវំ បគ្គយ្ហ ហដ្ឋតុដ្ឋោ រត្តតុណ្ឌេន សណិកំ អតរមានោ វគ្គុំ គិរំ និកូជតិ និគ្ឃោសេតិ, ឯវមេវ ត្វម្បិ សណិកំ និកូជ, ពិន្ទុនា មហាបុរិសលក្ខណភូតេន ពិន្ទុស្សរេន សុវិកប្បិតេន សុដ្ឋុវិកប្បិតេន អភិសង្ខតេន ឯតេ មយំ សព្វេវ ឧជុគតា អវិក្ខិត្តមានសា ហុត្វា តវ និកូជិតំ សុណោមាតិ។

១៣៤. បហីនជាតិមរណន្តិ ឥមស្មិម្បិ ការណំ បុរិមនយេនេវ កថិតំ។ តត្ថ ន សេសេតីតិ អសេសោ, តំ អសេសំ។ សោតាបន្នាទយោ វិយ កិញ្ចិ អសេសេត្វា បហីនជាតិមរណន្តិ វុត្តំ ហោតិ។ និគ្គយ្ហាតិ សុដ្ឋុ យាចិត្វា និពន្ធិត្វា។ ធោនន្តិ ធុតបាបំ។ វទេស្សាមីតិ ការាបេស្សាមិ ធម្មំ។ ន កាមការោ ហិ បុថុជ្ជនានន្តិ បុថុជ្ជនានមេវ ហិ កាមការោ នត្ថិ, យំ បត្ថេន្តិ ញាតុំ វា កាតុំ វា, តំ ន លព្ភន្តិ។ សង្ខេយ្យការោ ច តថាគតានន្តិ តថាគតានំ បន វីមំសការោ បញ្ញាបុព្វង្គមា កិរិយា។ តេ យំ បត្ថេន្តិ ញាតុំ វា កាតុំ វា, តំ លព្ភន្តីតិ អធិប្បាយោ។

១៣៥. ឥទានិ តំ សង្ខេយ្យការំ បកាសេន្តោ “សម្បន្នវេយ្យាករណ”ន្តិ គាថមាហ។ តស្សត្ថោ – តថា ហិ តវ ភគវា ឥទំ សមុជ្ជុបញ្ញស្ស តត្ថ តត្ថ សមុគ្គហីតំ វុត្តំ បវត្តិតំ សម្បន្នវេយ្យាករណំ, “សត្ថាធិយាយេត្វា សត្ថានាគមេត្វា អតិក្កន្តោ បរិនិព្វាយិស្សតិ, សុប្បជានន្តោ សត្ថោ ឥធេវ បរិវិ បរិនិព្វាយិស្សតី”តិ ឯវមាទីសុ អវិបរីតំ ទិដ្ឋំ។ ឥទានិ បន សុដ្ឋុតរំ អញ្ជលិំ បគ្គហេត្វា អាហ – អយមញ្ជលី បច្ឆិមោ សុប្បណាមិតោ, អយំ បរោបិ អញ្ជលី សុដ្ឋុតរំ បណាមិតោ។ មា មោហយីតិ មា នោ អជានន្តេន មោហយិ ជានំ ជានន្តោ កប្បស្ស គតិំ។ អនោមបញ្ញាតិ ភគវន្តំ អាលបតិ។

១៣៦. បរោវរន្តិ ឥទំ បន គាថំ អបរេនបិ បរិយាយេន អយាចនេនេវ យាចន្តោ អាហ។ តត្ថ បរោវរន្តិ លោកិយលោកុត្តរវសេន សុន្ទរាសុន្ទរំ ទូរេសន្តិកំ វា។ អរិយធម្មន្តិ ចតុសច្ចធម្មំ។ វិទិត្វាតិ បដិវិជ្ឈិត្វា។ ជានន្តិ សព្វំ ញេយ្យធម្មំ ជានន្តោ។ វាចាភិកង្ខាមីតិ យថា ឃម្មនិ ឃម្មតត្តោ បុរិសោ កិលន្តោ តសិតោ វារិំ, ឯវំ តេ វាចំ អភិកង្ខាមិ។ សុតំ បវស្សាតិ សុតសង្ខាតំ សទ្ទាយតនំ បវស្ស បគ្ឃរ។ បវត្តេហិ “សុតស្ស វស្សា”តិបិ បាឋោ, វុត្តប្បការស្ស សទ្ទាយតនស្ស វុដ្ឋិំ វស្សាតិ អត្ថោ។

ឲ្វ៉សិ៍ ព្ទោតិ ឃាតិរំ ចាធំ អកិពន្លូតិ, តំ បកាសេសន្តោ –

“ឃតព្ពិកំ ព្រាហ្មចរិយំ អចរិ,

កប្បាឃតោ កច្ចិស្ស តំ អសេយាឈំ;

តិន្ទ្ទាឃិ សេរា អាក្យ ទិ៍សាបនិសេរសេរា,

ឃចា ចិយុត្តា អហ្យ តំ ស្យុណោយា”តិ៍ –

កាចយាហ ៍ តត្ថ កប្បាឃតោតិ កប្បសេច ប្ញារចសេត កណតិ៍ ឃចា ចិយុត្តាតិ “កិំ អត្យបិនិសេរសាឃ តិន្ទ្ទាតឆាត្យឃា ឃចា អសេរក្លា, ក្ខោហ្យ ក្ខបិនិសេរសាឃ ឃចា សេរក្លា”តិ បុច្ឆតិ៍ សេរសេឃត្ថ បិកដសេច៍

ឲ្វ៉ប័៍ ឲចំ ក្នោឃសហិ កាចាហិ ឃាចិតោ កកចា តំ ចិឃាកសោរសេត្ថា –

“អសេច្ឆិ តល៍្យព្ទោឆ តាយទ្ធេប, (ព្ទតិ កកចា)

កល្យស្ស សេរាតំ ឌិឈទត្តាត្យរឃិតំ;

អតារិ ឌាតិ៍ យទល៍ អសេរសំ,

ព្ទច្ច្រាចិ កកចា បច្ចាសេរសេដ្ឋា”តិ៍ –

កាចយាហ៍ តត្ថ បុរិយបឝស្ស តាច អសេត្ថា – ឃាបិ ព្ទយហ្មិ តាយទ្ធេប កាយតល្យាំសេកា តល្យាំឈទត្ថ អប្បហិតសេដ្ឋត អត្យរឃិតា កល្យាតាយកស្ស យាទស្ស “សេរាត”ន្តិបិ ចុច្ចតិ, តំ កល្យស្ស សេរាតក្បតំ ឌិឈទត្តាត្យរឃិតំ ព្ទឆ តាយទ្ធេប តល៍្យាកប្បាឃតោ លិន្តិតិ៍ ព្ទតិ កកចាតិ ព្ទាធំ បសេត្ថ សន្តិតិការាត់ ចចត៍ អតារិ ឌាតិ៍ យទល៍ អសេរសត្តិ សេរា តំ តល៍្យាកលេត្ថា អសេរសំ ឌាតិយទល៍ អតារិ, អត្យបិនិសេរសាឃ តិន្ទ្ទាតឆាត្យឃា បទិតិន្ទ្ទាឃិតិ ឝស្សតិ៍ ព្ទច្ច្រាចិ កកចា បច្ចាសេរសេដ្ឋាតិ ចន្តិសេត បុសេដ្ឋ កកចា ឲតឝចោច បច្ចាត្មុំ បឃយសិស្សាត់ បច្ចាចក្កិឃាត់ សេរសេដ្ឋា, បច្ចាហិ ចា សទ្ធាឌិហិ ព្ទត្រិសេឃហិ, សិលិឌិហិ ចា ឆយព្វូសេត្ថហិ អតិចិសិសេដ្ឋហិ ចក្ខុហិ ច សេរសេដ្ឋាតិ

សង្គីតិការកេហិ ឋបិតំ វចនំ។

១៨៩. ឯវំ វុត្តេ ភគវតា ភាសិតមភិនន្ទមានោ វង្គីសោ “ឯស សុត្វា”តិអាទិគាថាយោ អាហ។ តត្ថ បឋមគាថាយ ឥសិសត្តមាតិ ភគវា ឥសិ ច សត្តមោ ច ឧត្តមដ្ឋេន វិបស្សីសិខិវេស្សភូកកុសន្ធកោណាគមនកស្សបនាមកេ ឆ ឥសយោ អត្តនា សហ សត្ត ករោន្តោ បាតុភូតោតិបិ ឥសិសត្តមោ, តំ អាលបន្តោ អាហ។ ន មំ វញ្ចេសីតិ យស្មា បរិនិព្ពុតោ, តស្មា តស្ស បរិនិព្ពុតភាវំ ឥច្ឆន្តំ មំ ន វញ្ចេសិ, ន វិសំវាទេសីតិ អត្ថោ។ សេសមេត្ថ បាកដមេវ។

១៩០. ទុតិយគាថាយ យស្មា បុព្ពបេក្ខោ វិហាសិ, តស្មា តំ សន្ធាយាហ “យថាវាទី តថាការី, អហុ ពុទ្ធស្ស សាវកោ”តិ។ មច្ចុនោ ជាលំ តតន្តិ តេភូមកវដ្ដេ វិត្ថតំ មារស្ស តណ្ហាជាលំ។ មាយាវិនោតិ ពហុមាយស្ស។ “តថា មាយាវិនោ”តិបិ កេចិ បឋន្តិ, តេសំ យោ អនេកាហិ មាយាហិ អនេកក្ខត្តុម្បិ ភគវន្តំ ឧបសង្កមិ, តស្ស តថា មាយាវិនោតិ អធិប្បាយោ។

១៩១. តតិយគាថាយ អាទីតិ ការណំ។ ឧបាទានស្សាតិ វដ្ដស្ស។ វដ្ដញ្ហិ ឧបាទាតព្ពដ្ឋេន “ឧបាទាន”ន្តិ វុត្តំ, តស្ស ច ឧបាទានស្ស អាទិំ អវិជ្ជាតណ្ហាទិភេទំ ការណំ អទ្ទស កប្បោតិ ឯវំ វត្ថុ វដ្ដតិ ភគវាតិ អធិប្បាយេន វទតិ។ អច្ចគា វតាតិ អតិក្កន្តោ វត។ មច្ចុធេយ្យន្តិ មច្ចុ ឯត្ថ ធីយតីតិ មច្ចុធេយ្យំ, តេភូមកវដ្ដស្សេតំ អធិវចនំ។ តំ សុទុត្តរំ មច្ចុធេយ្យំ អច្ចគា វតាតិ វេទជាតោ ភណតិ។ សេសមេត្ថ បាកដមេវាតិ។

បរមត្ថជោតិកាយ ខុទ្ទក-អដ្ឋកថាយ

សុត្តនិបាត-អដ្ឋកថាយ និគ្រោធកប្បសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១៣. សម្មាបរិព្ពាជនីយសុត្ត-(មហាសមយសុត្ត)-វណ្ណនា

១៩២. បុច្ឆាមិ មុនិំ បហូតបញ្ញន្តិ សម្មាបរិព្ពាជនីយសុត្តំ, “មហាសមយសុត្ត”ន្តិបិ វុច្ចតិ មហាសមយទិវសេ ភាសិតត្តា។ កា ឧប្បត្តិ? បុច្ឆាវសិកា ឧប្បត្តិ។ និម្មិតពុទ្ធេន ហិ បុដ្ឋោ ភគវា ឥមំ សុត្តមភាសិ, តំ សទ្ធិំ បុច្ឆាយ “សម្មាបរិព្ពាជនីយសុត្ត”ន្តិ វុច្ចតិ។ អយមេត្ថ សង្ខេបោ, វិត្ថារតោ បន សាកិយកោលិយានំ ឧប្បត្តិតោ បភុតិ បោរាណេហិ វណ្ណីយតិ។

តត្រាយំ វំសក្កមវណ្ណនា – បឋមកប្បិកានំ កិរ រញ្ញោ មហាសម្មតស្ស រោជោ នាម បុត្តោ អហោសិ។ រោជស្ស វររោជោ, វររោជស្ស កល្យាណោ, កល្យាណស្ស វរកល្យាណោ, វរកល្យាណស្ស មន្ធាតា, មន្ធាតុស្ស វរមន្ធាតា, វរមន្ធាតុស្ស ឧបោសថោ, ឧបោសថស្ស វរោ, វរស្ស ឧបវរោ, ឧបវរស្ស មឃទេវោ, មឃទេវស្ស បរម្បរា ចតុរាសីតិ ខត្តិយសហស្សានិ អហេសុំ។ តេសំ

បរតោ តយោ ឱក្កាកវំសា អហេសុំ។ តេសុ តតិយឱក្កាកស្ស បញ្ច មហេសិយោ អហេសុំ – ហត្ថា, ចិត្តា, ជន្តុ, ជាលិនី, វិសាខាតិ។ ឯកេកិស្សា បញ្ច បញ្ច ឥត្ថិសតានិ បរិវារា។ សព្ពជេដ្ឋាយ ចត្តារោ បុត្តា – ឧក្កាមុខោ, ករកណ្ឌុ, ហត្ថិនិកោ, សិនិបុរោតិ; បញ្ច ធីតរោ – បិយា, សុប្បិយា, អានន្ទា, វិជិតា, វិជិតសេនាតិ។ ឥតិ សា នវ បុត្តេ លភិត្វា កាលមកាសិ។

អថ រាជា អញ្ញំ ទហរំ អភិរូបំ រាជធីតរំ អានេត្វា អគ្គមហេសិដ្ឋានេ ឋបេសិ។ សាបិ ជន្តុំ នាម ឯកំ បុត្តំ វិជាយិ។ តំ ជន្តុកុមារំ បញ្ចមទិវសេ អលង្ករិត្វា រញ្ញោ ទស្សេសិ។ រាជា តុដ្ឋោ មហេសិយា វរំ អទាសិ។ សា ញាតកេហិ សទ្ធិំ មន្តេត្វា បុត្តស្ស រជ្ជំ យាចិ។ រាជា "នស្ស វសលិ, មម បុត្តានំ អន្តរាយមិច្ឆសី"តិ តជ្ជេសិ។ សា បុនប្បុនំ រហោ រាជានំ បរិតោសេត្វា "ន, មហារាជ, មុសាវាទោ វដ្ដតី"តិអាទីនិ វត្វា យាចតិ ឯវ។ អថ រាជា បុត្តេ អាមន្តេសិ – "អហំ, តាតា, តុម្ហាកំ កនិដ្ឋំ ជន្តុកុមារំ ទិស្វា តស្ស មាតុយា សហសា វរំ អទាសិ។ សា បុត្តស្ស រជ្ជំ បរិណាមេតុំ ឥច្ឆតិ។ តុម្ហេ មមច្ចយេន អាគន្ត្វា រជ្ជំ ការេយ្យាថា"តិ អដ្ឋហិ អមច្ចេហិ សទ្ធិំ ឧយ្យោជេសិ។ តេ ភគិនិយោ អាទាយ ចតុរង្គិនិយា សេនាយ នគរា និក្ខមិំសុ។ "កុមារា បិតុ អច្ចយេន អាគន្ត្វា រជ្ជំ ការេស្សន្តិ, គច្ឆាម នេ ឧបដ្ឋហាមា"តិ ចិន្តេត្វា ពហូ មនុស្សា អនុពន្ធិំសុ។ បឋមទិវសេ យោជនមត្តា សេនា អហោសិ, ទុតិយទិវសេ ទ្វិយោជនមត្តា, តតិយទិវសេ តិយោជនមត្តា។ កុមារា ចិន្តេសុំ – "មហា អយំ ពលកាយោ, សចេ មយំ កញ្ចិ សាមន្តរាជានំ អក្កមិត្វា ជនបទំ គណ្ហេយ្យាម, សោបិ នោ ន បហោស្សតិ, កិំ បរេសំ បីឡំ កត្វា លទ្ធរជ្ជេន, មហា ជម្ពុទីបោ, អរញ្ញេ នគរំ មាបេស្សាមា"តិ ហិមវន្តាភិមុខា អគមិំសុ។

តត្ថ នគរមាបនោកាសំ បរិយេសមានា ហិមវតិ កបិលោ នាម ឃោរតបោ តាបសោ បដិវសតិ បោក្ខរណិតីរេ មហាសាកវនសណ្ឌេ, តស្ស វសនោកាសំ គតា។ សោ តេ ទិស្វា បុច្ឆិត្វា សព្ពំ បវត្តិំ សុត្វា តេសុ អនុកម្បំ អកាសិ។ សោ កិរ ភុម្មជាលំ នាម វិជ្ជំ ជានាតិ, យាយ ឧទ្ធំ អសីតិហត្ថេ អាកាសេ ច ហេដ្ឋា ភូមិយញ្ច គុណទោសេ បស្សតិ។ អថេកស្មិំ បទេសេ សូករមិគា សីហព្យគ្ឃាទយោ តាសេត្វា បរិបាតេន្តិ, មណ្ឌូកមូសិកា សប្បេ ភិំសាបេន្តិ។ សោ តេ ទិស្វា "អយំ ភូមិប្បទេសោ បថវិអគ្គ"ន្តិ តស្មិំ បទេសេ អស្សមំ មាបេសិ។ តទា សោ រាជកុមារេ អាហ – "សចេ មម នាមេន នគរំ ករោថ, ទេមិ វោ ឥមំ ឋានំ"ន្តិ។ តេ តថា បដិជានិំសុ។ តាបសោ "ឥមស្មិំ ឋានេ ឋត្វា ចណ្ឌាលបុត្តោបិ ចក្កវត្តិំ ពលេន អតិសេតី"តិ វត្វា "អស្សមេ រញ្ញោ ឃរំ មាបេត្វា នគរំ មាបេថា"តិ តំ ឋានំ ទត្វា សយំ អវិទូរេ បព្ពតបាទេ អស្សមំ កត្វា វសិ។ តតោ កុមារា តត្ថ នគរំ មាបេត្វា កបិលស្ស វុត្ថោកាសេ កតត្តា "កបិលវត្ថុ"តិ នាមំ អារោបេត្វា តត្ថ និវាសំ កប្បេសុំ។

អថ អមច្ចា "ឥមេ កុមារា វយប្បត្តា, យទិ នេសំ បិតា សន្តិកេ ភវេយ្យ, សោ អាវាហវិវាហំ ការេយ្យ។ ឥទានិ បន អម្ហាកំ ភារោ"តិ ចិន្តេត្វា កុមារេហិ សទ្ធិំ មន្តេសុំ។ កុមារា "អម្ហាកំ សទិសា ខត្តិយធីតរោ ន បស្សាម, នាបិ ភគិនីនំ សទិសេ ខត្តិយកុមារេ, ជាតិសម្ភេទញ្ច ន ករោមា"តិ។ តេ ជាតិសម្ភេទភយេន ជេដ្ឋភគិនិំ មាតុដ្ឋានេ ឋបេត្វា អវសេសាហិ សំវាសំ កប្បេសុំ។ តេសំ បិតា តំ បវត្តិំ សុត្វា "សក្យា វត, ភោ, កុមារា, បរមសក្យា វត, ភោ, កុមារា"តិ ឧទានំ ឧទានេសិ។ អយំ តាវ សក្យានំ ឧប្បត្តិ។ វុត្តម្បិ ចេតំ ភគវតា –

“អថ ខោ, អម្ពដ្ឋ, រាជា ឱក្កាកោ អមច្ចេ បារិសជ្ជេ អាមន្តេសិ – ‘កហំ នុ ខោ, ភោ, ឯតរហិ កុមារា សម្មន្តី’តិ. អត្ថិ, ទេវ, ហិមវន្តបស្សេ បោក្ខរណិយា តីរេ មហាសាកសណ្ឌោ, តត្ថេតរហិ កុមារា សម្មន្តិ. តេ ជាតិសម្ភេទភយា សកាហិ ភគិនីហិ សទ្ធិំ សំវាសំ កប្បេន្តី’តិ. អថ ខោ, អម្ពដ្ឋ, រាជា ឱក្កាកោ ឧទានំ ឧទានេសិ – ‘សក្យា វត, ភោ កុមារា, បរមសក្យា វត, ភោ កុមារា’តិ, តទគ្គេ ខោ បន , អម្ពដ្ឋ, សក្យា បញ្ញាយន្តិ, សោ ច សក្យានំ បុព្ពបុរិសោ”តិ (ទី. និ. ១.២៦៧).

តតោ តេសំ ជេដ្ឋកនិដ្ឋិយា កុដ្ឋរោគោ ឧទបាទិ, កោវិឡារបុប្ផសទិសានិ គត្តានិ អហេសុំ. រាជកុមារា “ឥមាយ សទ្ធិំ ឯកតោ និសជ្ជដ្ឋានភោជនាទីនិ ករោន្តានម្បិ ឧបរិ ឯស រោគោ សង្កមតី”តិ ចិន្តេត្វា ឧយ្យានកីឡំ គច្ឆន្តា វិយ តំ យានេ អារោបេត្វា អរញ្ញំ បវិសិត្វា បោក្ខរណិំ ខណាបេត្វា តំ តត្ថ ខាទនីយភោជនីយេហិ សទ្ធិំ បក្ខិបិត្វា ឧបរិ បទរំ បដិច្ឆាទាបេត្វា បំសុំ ទត្វា បក្កមិំសុ. តេន ច សមយេន រាមោ នាម រាជា កុដ្ឋរោគី ឱរោធេហិ ច នាដកេហិ ច ជិគុច្ឆិយមានោ តេន សំវេគេន ជេដ្ឋបុត្តស្ស រជ្ជំ ទត្វា អរញ្ញំ បវិសិត្វា តត្ថ បណ្ណមូលផលានិ បរិភុញ្ជន្តោ នចិរស្សេវ អរោគោ សុវណ្ណវណ្ណោ ហុត្វា, ឥតោ ចិតោ ច វិចរន្តោ មហន្តំ សុសិររុក្ខំ ទិស្វា តស្សព្ភន្តរេ សោឡសហត្ថប្បមាណំ ឋានំ សោធេត្វា, ទ្វារញ្ច វាតបានញ្ច កត្វា និស្សេណិំ ពន្ធិត្វា តត្ថ វាសំ កប្បេសិ. សោ អង្គារកដាហេ អគ្គិំ កត្វា រត្តិំ វិស្សរំ សុណន្តោ សយតិ. សោ “អមុកស្មិំ បទេសេ សីហោ សទ្ទមកាសិ, អមុកស្មិំ ព្យគ្ឃោ”តិ សល្លក្ខេត្វា បភាតេ តត្ថ គន្ត្វា វិឃាសមំសំ អាទាយ បចិត្វា ខាទតិ.

អថេកទិវសំ សោ បច្ចូសសមយេ អគ្គិំ ជាលេត្វា និសីទិ. តេន ច សមយេន តស្សា រាជធីតាយ គន្ធំ ឃាយិត្វា ព្យគ្ឃោ តំ បទេសំ វិលិខិត្វា បទរេ ឆិទ្ទមកាសិ. តេន ឆិទ្ទេន សា ព្យគ្ឃំ ទិស្វា ភីតា វិស្សរមកាសិ. សោ តំ សទ្ទំ សុត្វា “ឥត្ថិសទ្ទោ ឯសោ”តិ ច សល្លក្ខេត្វា បាតោវ តត្ថ គន្ត្វា “កោ ឯត្ថា”តិ អាហ. “មាតុគាមោ សាមី”តិ. “និក្ខមា”តិ. “ន និក្ខមាមី”តិ. “កិំ ការណា”តិ? “ខត្តិយកញ្ញា អហ”ន្តិ. ឯវំ សោព្ភេ និខាតាបិ មានមេវ ករោតិ. សោ សព្ពំ បុច្ឆិត្វា “អហម្បិ ខត្តិយោ”តិ ជាតិំ អាចិក្ខិត្វា “ឯហិ ទានិ ខីរេ បក្ខិត្តសប្បិ វិយ ជាត”ន្តិ អាហ. សា “កុដ្ឋរោគិនីម្ហិ សាមិ, ន សក្កា និក្ខមិតុ”ន្តិ អាហ. សោ “កតកម្មោ ទានិ អហំ សក្កា តិកិច្ឆិតុ”ន្តិ និស្សេណិំ ទត្វា តំ ឧទ្ធរិត្វា អត្តនោ វសនោកាសំ នេត្វា សយំ បរិភុត្តភេសជ្ជានិ ឯវ ទត្វា នចិរស្សេវ អរោគំ សុវណ្ណវណ្ណំ កត្វា តាយ សទ្ធិំ សំវាសំ កប្បេសិ. សា បឋមសំវាសេនេវ គព្ភំ គណ្ហិត្វា ទ្វេ បុត្តេ វិជាយិ, បុនបិ ទ្វេតិ ឯវំ សោឡសក្ខត្តុំ វិជាយិ. ឯវំ តេ ទ្វត្តិំស ភាតរោ អហេសុំ. តេ អនុបុព្ពេន វុឌ្ឍិប្បត្តេ បិតា សព្ពសិប្បានិ សិក្ខាបេសិ.

អថេកទិវសំ ឯកោ រាមរញ្ញោ នគរវាសី បព្ពតេ រតនានិ គវេសន្តោ តំ បទេសំ អាគតោ រាជានំ ទិស្វា អញ្ញាសិ. “ជានាមហំ, ទេវ, តុម្ហេ”តិ អាហ. “កុតោ ត្វំ អាគតោសី”តិ ច តេន បុដ្ឋោ “នគរតោ ទេវា”តិ អាហ. តតោ នំ រាជា សព្ពំ បវត្តិំ បុច្ឆិ. ឯវំ តេសំ សល្លបន្តានំយេវ តេ ទារកា អាគមិំសុ. សោ តេ ទិស្វា “ទេវ កេ ឥមេ”តិ បុច្ឆិ. “បុត្តា មេ ភណេ”តិ. “ឥមេហិ ទានិ, ទេវ, ទ្វត្តិំសកុមារេហិ បរិវុតោ ឯត្ថ កិំ ករិស្សសិ, ឯហិ រជ្ជំ សម្បដិច្ឆា”តិ? “អលំ, ភណេ, ឥធេវ សុខ”ន្តិ. សោ “លទ្ធំ ទានិ មេ កថាបាភត”ន្តិ នគរំ គន្ត្វា រញ្ញោ បុត្តស្ស អារោចេសិ. រញ្ញោ បុត្តោ “បិតរំ អានេស្សាមី”តិ ចតុរង្គិនិយា សេនាយ តត្ថ គន្ត្វា នានប្បការេហិ បិតរំ យាចិ. សោបិ “អលំ, តាត កុមារ, ឥធេវ សុខ”ន្តិ នេវ ឥច្ឆិ. តតោ រាជបុត្តោ “ន ទានិ រាជា អាគន្តុំ ឥច្ឆតិ, ហន្ទស្ស ឥធេវ នគរំ

មាបេមី”តិ ចិន្តេត្វា តំ កោលរុក្ខំ ឧច្ឆិន្ទិត្វា ឃរំ កត្វា នគរំ មាបេត្វា កោលរុក្ខំ អបនេត្វា កតត្តា “កោលនគរ”ន្តិ ច ព្យគ្ឃបថេ កតត្តា “ព្យគ្ឃបជ្ជ”ន្តិ ចាតិ ទ្វេ នាមានិ អារោបេត្វា អគមាសិ។

តតោ វយប្បត្តេ កុមារេ មាតា អាណាបេសិ – “តាតា, តុម្ហាកំ កបិលវត្ថុវាសិនោ សក្យា មាតុលា ហោន្តិ, ធីតរោ នេសំ គណ្ហថា”តិ។ តេ យំ ទិវសំ ខត្តិយកញ្ញាយោ នទីកីឡអត្ថំ គច្ឆន្តិ, តំ ទិវសំ គន្ត្វា នទីតិត្ថំ ឧបរុន្ធិត្វា នាមានិ សាវេត្វា បត្ថិតា បត្ថិតា រាជធីតរោ គហេត្វា អគមំសុ។ សក្យរាជានោ សុត្វា “ហោតុ ភណេ, អម្ហាកំ ញាតកា ឯវា”តិ តុណ្ហីអហេសុំ។ អយំ កោលិយានំ ឧប្បត្តិ។

ឯវំ តេសំ សាកិយកោលិយានំ អញ្ញមញ្ញំ អាវាហវិវាហំ ករោន្តានំ អាគតោ វំសោ យាវ សីហហនុរាជា, តាវ វិត្ថារតោ វេទិតព្វោ – សីហហនុរញ្ញោ កិរ បញ្ច បុត្តា អហេសុំ – សុទ្ធោទនោ, អមិតោទនោ, ធោតោទនោ, សក្កោទនោ, សុក្កោទនោតិ។ តេសុ សុទ្ធោទនេ រជ្ជំ ការយមានេ តស្ស បជាបតិយា អញ្ជនរញ្ញោ ធីតាយ មហាមាយាទេវិយា កុច្ឆិម្ហិ ពូរិតបារមី មហាបុរិសោ ជាតកនិទានេ វុត្តនយេន តុសិតបុរា ចវិត្វា បដិសន្ធឹ គហេត្វា អនុបុព្វេន កតមហាភិនិក្ខមនោ សម្មាសម្ពោធឹ អភិសម្ពុជ្ឈិត្វា បវត្តិតវរធម្មចក្កោ អនុក្កមេន កបិលវត្ថុំ គន្ត្វា សុទ្ធោទនមហារាជាទយោ អរិយផលេ បតិដ្ឋាបេត្វា ជនបទចារិកំ បក្កមិត្វា បុនបិ អបរេន សមយេន បច្ចាគន្ត្វា បន្នរសហិ ភិក្ខុសតេហិ សទ្ធឹ កបិលវត្ថុស្មឹ វិហរតិ និគ្រោធារាមេ។

តត្ថ វិហរន្តេ ច ភគវតិ សាកិយកោលិយានំ ឧទកំ បដិច្ច កលហោ អហោសិ។ កថំ? តេសំ កិរ ឧភិន្នម្បិ កបិលបុរកោលិយបុរានំ អន្តរេ រោហិណី នាម នទី បវត្តតិ។ សា កទាចិ អប្បោទកា ហោតិ, កទាចិ មហោទកា។ អប្បោទកកាលេ សេតុំ កត្វា សាកិយាបិ កោលិយាបិ អត្តនោ អត្តនោ សស្សបរិយត្តំ ឧទកំ អានេន្តិ។ តេសំ មនុស្សា ឯកទិវសំ សេតុំ ករោន្តា អញ្ញមញ្ញំ កលហន្តា “អរេ តុម្ហាកំ រាជកុលំ ភគិនីហិ សទ្ធឹ សំវាសំ កប្បេសិ កុក្កុរសោណសិង្គាលាទិតិរច្ឆានា វិយ, តុម្ហាកំ រាជកុលំ សុសិររុក្ខេ វាសំ កប្បេសិ បិសាចិល្លិកា វិយា”តិ ឯវំ ជាតិវាទេន ឃដ្ដេត្វា អត្តនោ អត្តនោ រាជូនំ អារោចេសុំ។ តេ កុទ្ធា យុទ្ធសជ្ជា ហុត្វា រោហិណីនទីតីរំ សម្បត្តា។ ឯវំ សាគរសទិសំ ពលំ អដ្ឋាសិ។

អថ ភគវា “ញាតកា កលហំ ករោន្តិ, ហន្ទ, តេ វារេស្សាមី”តិ អាកាសេនាគន្ត្វា ឧភិន្នំ សេនានំ មជ្ឈេអដ្ឋាសិ។ តម្បិ អាវជ្ជេត្វា សាវត្ថិតោ អាគតោតិ ឯកេ។ ឯវំ ឋត្វា ច បន អត្តទណ្ឌសុត្តំ (សុ॰ និ॰ ៩៤១ អាទយោ) អភាសិ។ តំ សុត្វា សព្ពេ សំវេគប្បត្តា អាវុធានិ ឆឌ្ឌេត្វា ភគវន្តំ នមស្សមានា អដ្ឋំសុ, មហគ្ឃា អាសនំ បញ្ញាបេសុំ។ ភគវា ពុទ្ធាបញ្ញត្តាសនេ និសីទិត្វា “កុឋារិហត្ថោ បុរិសោ”តិអាទិកំ ផន្ទនជាតកំ (ជា॰ ១.១៣.១៤), “វន្ទាមិ តំ កុញ្ជរា”តិអាទិកំ លដុកិកជាតកំ (ជា॰ ១.៥.៣៩)។

“សម្មោទមានា គច្ឆន្តិ, ជាលមាទាយ បក្ខិនោ;

យទា តេ វិវទិស្សន្តិ, តទា ឯហិន្តិ មេ វស”ន្តិ។ (ជា॰ ១.១.៣៣) –

ព្ទយំ ចដ្ធកខាតកក្ខា កនេឆត្វា បុត ទេវសំ ខិទកាលប្យចត្តំ ខាតិកាចំ ឧស្សេត្តា ព្ទយំ យហាចំសំ កនេឆសិ· ទេ “បុទេ្ទា កិទ យឃំ ខាតកា ឲចា”តិ អតិចិយ បសីខិស្ុ· តទេតា សក្យា អដ្ឋទេឃ្យក្យារសទេ, ទោលិឃា អដ្ឋទេឃ្យក្យារសទេតិ បត្ថា ក្យារសទេ ភកចទេតា បរិចារទ្វាឃ អធិស្ុ· ភកចា ទេវសំ បុ្ទទេហតុំ ខិស្វា “ឲឆ កិក្ខទេចា”តិ អាហ· ទេ សទេ្ទា ព្ទឌ្ធិឃា តិទ្ទាត្តអដ្ឋបរិក្ខារឃុត្តា អាកាទេស អត្ថក្ខត្តា អាកឡ ភកចត្តំ ចត្តិ៍ត្វា អដ្ឋិស្ុ· ភកចា ទេ អាឌាឃ យហាចតំ អកយាសិ· ទេវសំ បឌាបតិទេឃា ទ្វទេ បិទេហស្ុំ, ទេ តាហិ តាតប្យកាទេទហិ បទេលិកិឃយាតា ចក្កដ្ឋហិស្ុ· ភកចា ទេវសំ ចក្កដ្ឋិតកាចំ ខាត្វា ហិយចត្តំ ឧស្សេត្វា តត្វ ក្យលាលខាតកកចាឃ (ខា· ១· ១០·១ប័ឆ ក្យលាលខាតកំ) ទេវសំ អតកិទតិ ចិទេតាទេឧត្យកាទេយា អាហ – “ខិដ្ឋ បុទេ្ទា ទេចា, កិក្ខទេច, ហិយចា”តិ? “ត ភកចា”តិ· “ឲឆ, កិក្ខទេច, ទេបក្ខចា”តិ អត្តទេតា ព្ទឌ្ធិឃា ទេ អាកាទេសត ទេតទេ្ទា “អឃំ ស្ុចណ្ណបទ្ទទេតា, អឃំ ទខេតបទ្ទទេតា, អឃំ យលិបទ្ទទេតា”តិ តាតប្យកាទេទ បទ្ទទេ ឧស្សេត្វា ក្យលាលឧទេហ យទេតាសិលិតទេល បដ្ឋ្ធាសិ· តទេតា “ហិយចទេត្ត សទេ្ទា ចត្យប្យឌាហ្យប្យគាខិទេកគា តិទដ្ឋាភកតា បិលា អាកដ្ឋត្យ, សទេ្ទាសត្ថា បដ្ឋទេតា ក្យលាលសក្យទេលា”តិ អធិដ្ឋាសិ· អាកដ្ឋទេត្ត ឌ ទេ ខាតិតាឃតិទ្វត្តិចទេសត ចទេណ្ណទេត្តា “ឲទេត, កិក្ខទេច, ហំសា, ឲទេត ទោត្ថា , ឲទេត ចក្កចាកា, កទចីកា, ហត្តិ៍ទេសាណ្ឌកា, ទេបិក្ខទសាតកា”តិ ទេវសំ ឧស្សេសិ·

ទេ ចិយិព្យហឧឃា បស្សេត្តា សទ្ទាបដ្ឋទេតា អាកដ្ឋត្តំ ខ្វិហិ ខិឌកណ្ណាហិ យុលត្យណ្ឌទេកត ឆំសិត្វា កហិតកដ្ឋទេចយទេឡ្យតិសិត្ត សហស្សខិឌកណ្ណាបរិចារំ ក្យលាលសក្យលំ ខិស្វា អដ្ឋទិឃត្ថ្យតចិត្តខាតា ភកចត្តំ អាហំស្ុ – “កត្ថិ, ភទេ្ត, ភកចាបិ ព្ទឆ ក្យលាលទាខា ក្វតបុទេ្ទា”តិ? “អាឃ, កិក្ខទេច, យឃាទេចស ក្យលាលចំទេសា កទេតា· អតីទេត ហិ យឃំ ចត្តាទេទា ខតា ព្ទឆ ចសិយ្យា– តាទទេគា ទេឧចិទេលិ ព្ទសិ, អាតទេ្ឋា កិណ្ណ្យាខា, បុណ្ណយុទេតា ថុស្សទោកិទេលិ, អហំ ក្យលាទេលិ សក្យទេលា”តិ សទ្ទាំ យហាក្យលាលខាតកំ កនេឆសិ· តំ ស្ុត្វា ទេវសំ កិក្ខ្វតំ បុទាណ្ឌ្យតិឃិកាទេឃា អាទត្ថ ចប្យត្តា អតកិទតិ ច្វបសត្តា· តទេតា ទេវសំ ភកចា សដ្ឋកចំ កនេឆសិ, កឆាបរិទេឃាសាទេត សទ្ទាបដ្ឋិយទោ ទេសាតាបទេ្ឋា, សទិ្ទាបរិទេយា អតាកាយី អទេហាសិ, ឲទោបិ បុឆ្យខ្ជទេតា ចា អទហា ចា តត្តិ៍· តទេតា ភកចា ទេ អាឌាឃ បុតទេឧច យហាចទេត ឌ្ឋទ្យហិ· អាកដ្ឋយាតា ឌ ទេ កិក្ខ្វ អត្តទេតាច ព្ទឌ្ធិឃា អាកដ្ឋិស្ុ·

អឆ ទេតសំ ភកចា ចុបរិយក្ខត្វាឃ បុត ឆយ្ុំ ទេឧទេសសិ· ទេ បត្ថាសតាបិ ចិបស្សុតំ អាទកិត្វា អទេហទេត្ត បតិដ្ឋហិស្ុ· បឆយំ បទេត្តា បឆយទេយច អកយាសិ “ភកចទេតា អាទេទាទេចស្សាយី”តិ· អាកត្តា ឌ “អកិទយាយហំ ភកចា, ត ចក្កដ្ឋណាយី”តិ ចត្វា ភកចត្តំ ចត្តិ៍ត្វា ឲកយត្តំ តិសីខិ· ឲចំ ទេ សទេ្ទាបិ អត្ថក្កទេយត អាកត្តា ភកចត្តំ បរិចារទេត្វា តិសីខិស្ុ ទេឌ្ឋយាទិ៍សាទេបិសឆខិចទេស សាឃត្យាបយទេឃ· តទេតា បត្ថាសតលីលាសចបរិច្យតំ ចទត្យដ្ឋាសទេត តិសិត្ត ភកចត្តំ ឌទេបត្វា អសដ្ឋាសទេត្ត ឌ អទ្វបព្រាហ្មទេតា ឌ សកលឧសសហស្សចក្កចាឡឲ អចទេសសទេឧចតាឧទេឃា យដ្ឋលស្ុត្តចណ្ណតាឃំ ច្យត្តតទេឃត ស្ុលុយត្តកាទេច តិខ្ុំតិត្វា សយ្យរិចារទេស្ុំ “ចិចិព្រាបដិកាតំ ឆយ្ុទេឧសតំ ទេសាស្សាយា”តិ· តត្វ ចត្តាទេទា លីលាសចព្រាហ្មទេតា សយាបត្តិ៍ទេតា ច្យដ្ឋាឃ ព្រាហ្មកលំ អបស្សេត្តា “ក្យហិំ កតា”តិ អាចទេជ្ជត្វា តយត្វំ ខាត្វា បដ្ឋា អាកត្តា ឌ្ឋកាសំ អលកយាតា ចក្កចាឡអយ្យដ្ឋតិ ឌត្វា បទេច្ចកកាឆាទេឃា អកាសិស្ុ· ឃឆាហ –

“អឆ ទោ ចត្យត្តំ ស្ុទ្ធាចាសកាឃិកាតំ ទេឧចតាតំ ឲតឧទេហាសិ – ‘អឃំ, ទោ, ភកចា សទេក្កស្ុ ចិហទតិ កបិលចត្ថុស្មិំ យហាចទេត យហតា

កិច្ចសញ្ញេត សង្ខិ បញ្ចាយតេ្តហិ កិច្ចសេពហិ សព្វេហេច អរហន្តេហិ ឥសហិ ច លោកនាថេហិ ឥទេចតា ឃេកុឃេជ្ជត សត្ថិបតិតា ទោហន្តិ ករចត្តិ ឥស្សតាឃ កិច្ចសញ្ញា॰ ឃំត្មុត យឃយ្យិ ឃេត ករចា ទេតុបសក្កេយ្យាយ, វុបសក្កមិត្វា ករចទេតា សត្ថិទោ បទេ្ចក៌ កាធំ ករសេឃ្យាយា"’តិ (ទី॰ និ॰ ២॰១១២; សំ॰ និ॰ ៤॰១៩)॰

សត្ថា សកាឆាចពេក្ក ចុត្តភេឃភេច ទេចឌិតត្ថា॰ ឲចំ កត្វា ច តត្ថ ឲពោកា (ពាហុា បុរត្ថិមចក្កវាឡអព្ភន្តរេ ឋិកានំ លភិត្វា តត្ថ ឋិតោ ពុទ្ធំ កាធំ អការិ –

“យហាសយទោយា បចតស្មិំ...បេ...

ឥក្លិតាទេយ អបទាឌិតសញ្ញត្តិ॰ (ទី॰ និ॰ ២॰១១១; សំ॰ និ॰ ៤॰១៩);

ពុទ្ធញាស្ស កាធំ ការសយាតស្ស បច្ឆិមចក្កវាឡអព្ភន្តរេ ឋិតោ សត្ថិ អទស្សាសិ॰

ទុតិយោ បច្ឆិមចក្កវាឡអព្ភន្តរេ ឋិកានំ លភិត្វា តត្ថ ឋិតោ តំ កាធំ សុត្វា ពុទ្ធំ កាធំ អការិ –

“តត្រ កិច្ចទេចា សយាឥហំសុ...បេ...

ពុទ្ធម្ពិយាតិ រក្ខន្តិ បណ្ឌិតា”តិ॰ (ទី॰ និ॰ ២॰១១១; សំ॰ និ॰ ៤॰១៩);

តតិយោ ឥក្ខិណចក្កវាឡអព្ភន្តរេ ឋិកានំ លភិត្វា តត្ថ ឋិតោ តំ កាធំ សុត្វា ពុទ្ធំ កាធំ អការិ –

“ទេឃត្វា ពីលំ ទេឃត្វា បលិឃំ...បេ... សុសុភាកា”តិ॰ (ទី॰ និ॰ ២॰១១១; សំ॰ និ॰ ៤॰១៩);

ចតុត្ថោ ឧត្តរចក្កវាឡអព្ភន្តរេ ឋិកានំ លភិត្វា តត្ថ ឋិតោ តំ កាធំ សុត្វា ពុទ្ធំ កាធយការិ –

“ទេយ ទេកចិ ពុទ្ធំ សរណំ កតាទេស...បេ...

ឥទេចកាឃំ បរិបូទេស្សន្តី”តិ॰ (ទី॰ និ॰ ២॰១១១; សំ॰ និ॰ ៤॰១៩);

តស្សបិ តំ សត្ថុ ឥក្ខិលាចក្កចាត្យអយុទ្ធតិ ជិតោ អស្សេយានិ ៗ ឲចំ តគា ខ្ពុយ ចត្តារទោ ប្រាហ្មណោ បរិសំ ទោរយក្វា ជិតា អហេហស៊ុ,

យថាប្រាហ្មណោ ឲគចក្កចាត្យអំ លាងត្វា អដ្ឋំ សុ ៗ

អឆ ភកចា ដេចបរិសំ ខ្ពុលោកេត្វា ភិក្ខុតំ អារទារដនិ – “ដេយបិ ទេ, ភិក្ខេច, អហេហស៊ុ អតីតយទ្ធាតំ អទហេត្តា សយ្ងាសម្ពុទ្ធា, តោសយ្បិ ភកចត្តាតំ ឲតប្យទយារេយច ដេចតា សត្ថុបតិតា អហេហស៊ុ ៗ សេឃ្យឆាបិ យឃ្យាឲគទហិ, ដេយបិ ទេ, ភិក្ខេច, ភចិស្សន្តិ អគាកតយទ្ធាតំ អទហេត្តា សយ្ងាសម្ពុទ្ធា, តោសយ្បិ ភកចត្តាតំ ឲតប្យទយារេយច ដេចតា សត្ថុបតិតា ភចិស្សន្តិ សេឃ្យឆាបិ យឃ្យាឲគទហី”តិ ៗ តដោតា តំ ដេចបរិសំ ភក្ខាភក្ខចរេសគ ក្វិឆា ចិភជិ “ឲត្តកា ភក្ខា, ឲត្តកា អភក្ខា”តិ ៗ តត្ថ “អភក្ខបរិសា ត្យូទ្ធសទេតបិ ឆយ៉ុ ដេសេត្តា គ ត្យូជ្ញាតិ, ភក្ខបរិសា សក្កា ទៅដេត្យុ”ន្តិ ឆាត្វា បុគ ភក្ខបុក្កល ចរិយចរេសគ ឈឆា ចិភជិ “ឲត្តកា រាកចរិតា, ឲត្តកា ដោរស-ទយាហ-ចិតក្ក-សទ្ធា-ត្យុទ្ធិចរិតា”តិ ៗ ឲចំ ចរិយចរេសគ បរិក្កហេត្វា “អស្សា បរិសាយ កឹជិសា ឆយ្ងដេសគា សប្យាយា”តិ ឆយ្ងកឆំ ចិចិតិត្វា បុគ តំ បរិសំ យតសាកាសិ – “អត្តជ្ញាសយេគ ត្យុ ទេលា ឌាតេឃ្យ, បរជ្ញាសយេគ, អដ្ឋុប្បត្តិចរេសគ, បុច្ឆាចរេសគា”តិ ៗ តដោតា “បុច្ឆាចរេសគ ឌាតេឃ្យា”តិ ឆាត្វា “បញ្ហាបុច្ឆិតុំ សយទេត្វា អត្ថិ, គត្ថិ”តិ បុគ សកលបរិសំ អាចដេជ្ជត្វា “គត្ថិ ទោកាឌី”តិ ឆាត្វា “សដេ អហយេច បុច្ឆិត្វា អហយេច ចិស្សជ្ជេយ្យំ, ឲចយស្សា បរិសាយ សប្យាយំ គ ហោតិ ៗ យំត្ងុគាហំ តិម្មិតត្យុទ្ធំ យារេបឃ្យន្តិ បិដកជ្ជាតំ សយាបជ្ជិត្វា ចុដ្ឋាយ យនេគាយយិទ្ធិយា អភិសដ្ខរិត្វា តិម្មិតត្យុទ្ធំ យារេបសិ ៗ សត្ថុក្កបច្ចុក្កី លក្ខណសយ្បន្នោ បត្តចីចរធរោ អាលោកិតចិលោកិតាឌិសយ្បន្នោ ហោត្យុ”តិ

អធិដ្ឋាគចិទេត្តគ សហ បិត្យុទហោសិ ៗ សោ បិឌីគលោកឆាត្យុតោ អាកត្វា ភកចតោ សយសយេ អាសដេ គិសិន្នោ ឲចំ អាកត្វា យាតិ ភកចតា ខ្ពុយឃ្យុសយាកយេ ចរិយចរេសគ ល សុត្តាតិ (ស៊ុ ៗ គិ ៗ ប៊ី៊ី៖ អាគយោ, ប៉ែ៩ប៉ អាគយោ, ប៉ប៉៖ អាគយោ, ៨០១ អាគយោ, ៨១១ អាគយោ) កធិតាតិ ៗ សេឃ្យថិទំ – បុទាភេគសុត្តំ កលហចិចាឌសុត្តំ ទុត្យអត្យុហំ យហាត្យុហំ ត្យុចដកំ ខ្ពុដយេច សយ្ងាបរិត្តាដគិយត្តិ ៗ តោសុ ទាកចរិតដេចតាតំ សប្យាយចរេសគ កដេឆតត្តស្ស ខ្ពុយស្ស សុត្តស្ស បចត្តគត្ថុំ បញ្ហាបុច្ឆន្តោ “បុច្ឆាមិ មុគិំ បហ្ងតបញ្ហា”ន្តិ ខ្ពុយំ កាឆយាហ ៗ

តត្ថ បហ្ងតបញ្ហាន្តិ យហាបញ្ហា ៗ តិណ្ណន្តិ ចត្យុទោឈតិណ្ណា ៗ បារង្កតន្តិ តិព្វាគបត្តំ ៗ បរិតិព្វុតន្តិ ទ៉ិសាបាជិសេសតិព្វាគចរេសគ បរិតិព្វុតំ ៗ ជិតត្តន្តិ លោកឆយ្ងហិ អកយ្យុតឹយចិត្តំ ៗ តិក្ខយ្យ ឈទា បភុជ្ជ ការេយតិ ចត្វការេ បភុជិត្វា ឈទាចាដា តិក្ខយ្យ ៗ កធំ ភិក្ខុ សយ្ងា សោ ទោលោ បរិព្វាជេយ្យាតិ សោ ភិក្ខុ កធំ ទោលោ សយ្ងា បរិព្វាជេយ្យ ចិហទេយ្យ អត្យុបលិទេត្វា លោកេគ ហុត្វា, លោកំ អតិក្កមេយ្យាតិ ចុត្តំ ហោតិ ៗ

សេសសេយត្ថ ចុត្តគយេច ៗ

១៩១ ៗ អឆ ភកចា យស្មា អាសចក្ខយំ អប្បត្វា ទោលោ សយ្ងា បរិព្វាជេត្វា គាយ គត្ថិ, តស្មា តស្មិំ ទាកចរិតាឌិចរេសគ បរិក្កហិទេត សត្ថុបុក្កលសយ្ងុហេ តំ តំ តោសំ តោសំ សយាគដោសាតំ ដេចតាកណាតំ អាចិណ្ណដោសសប្យហាគត្ថុំ “យស្ស យក្កលា”តិ អាទភិត្វា អទហត្តភិក្ងុដេគេច លីណាសចបដិបត់ បកាសេត្តា បត្តុទស កាឆាយោ អភាសិ ៗ

តត្ថ បដយកាឆាយ តាច យក្កលាតិ យក្កលសុទេត្ត ចុត្តាតំ ជិដ្ឋយក្កលាឌីគយេតំ អធិចចគំ ៗ សយ្ងហតាតិ សុដ្ឋុ ក្ខាហតា បជ្ញាសទេត្ត សយុច្ឆិន្នា ៗ ក្ខប្យាតាតិ “ក្ខក្កាបិតជិសាឆាហាគយោ ឲចំ ចិបាកា ហោន្តី”តិ ឲចំ បចត្តា ក្ខប្យាតាភិតិចេសា ៗ សុបិគាតិ “បុត្តាលាភយេយ សុបិគំ ជិស្វា

ឥទំ នាម ហោតិ, ឧក្កាទីសុ ឥទំ, វាមបស្សេន សយតា ទិដ្ឋេ ឥទំ នាម ហោតិ, ទក្ខិណបស្សាទីហិ ឥទំ, សុបិនន្តេ ចន្ទំ ទិស្វា ឥទំ នាម ហោតិ, សូរិយាទយោ ទិស្វា ឥទ”ន្តិ ឯវំ បវត្តា សុបិនាភិនិវេសា។ លក្ខណាតិ ទណ្ឌលក្ខណវត្ថលក្ខណាទិភេទំ បឋិត្វា “ឥមិនា ឥទំ នាម ហោតី”តិ ឯវំ បវត្តា លក្ខណាភិនិវេសា។ តេ សព្វេបិ ព្រហ្មជាលេ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្វា។ សោ មង្គលទោសវិប្បហីនោតិ អដ្ឋតឹស មហាមង្គលានិ ឋបេត្វា អវសេសា មង្គលទោសា នាម។ យស្ស បនេតេ មង្គលាទយោ សមូហតា, សោ មង្គលទោសវិប្បហីនោ ហោតិ។ អថ វា មង្គលានញ្ច ឧប្បាតាទិទោសានញ្ច បហីនត្តា មង្គលទោសវិប្បហីនោ ហោតិ, ន មង្គលាទីហិ សុទ្ធិំ បច្ចេតិ អរិយមគ្គស្ស អធិគតត្តា។ តស្មា សម្មា សោ លោកេ បរិព្វជេយ្យ, សោ ខីណាសវោ សម្មា លោកេ បរិព្វជេយ្យ អនុបលិត្តោ លោកេនាតិ។

១៩៣៖ ទុតិយគាថាយ រាគំ វិនយេថ មានុសេសុ, ទិព្វេសុ កាមេសុ ចាបិ ភិក្ខូតិ មានុសេសុ ច ទិព្វេសុ ច កាមគុណេសុ អនាគាមិមគ្គេន អនុប្បត្តិធម្មតំ នេន្តោ រាគំ វិនយេថ។ អតិក្កម្ម ភវំ សមេច្ច ធម្មន្តិ ឯវំ រាគំ វិនេត្វា តតោ បរំ អរហត្តមគ្គេន សព្វប្បការតោ បរិញ្ញាភិសមយាទយោ សាធេន្តោ ចតុសច្ចភេទម្បិ សមេច្ច ធម្មំ ញាយេន បដិវេធេន តិវិធម្បិ អតិក្កម្ម ភវំ។ សម្មា សោតិ សោបិ ភិក្ខុ សម្មា សោ លោកេ បរិព្វជេយ្យ។

១៩៤៖ តតិយគាថាយ “អនុរោធវិរោធវិប្បហីនោ”តិ សព្វវត្ថូសុ បហីនរាគទោសោ។ សេសំ ឧត្តានមេវ។ សព្វគាថាសុ ច “សោបិ ភិក្ខុ សម្មា សោ លោកេ បរិព្វជេយ្យា”តិ យោជេតព្វំ។ ឥតោ បរតោ យោជេតព្វម្បិ អវត្វា អនុត្តានមេវ វណ្ណយិស្សាម។

១៩៥៖ ចតុត្ថគាថាយ សត្តសង្ខារវសេន ទុវិធំ បិយញ្ច អប្បិយញ្ច វេទិតព្វំ, តត្ថ ឆន្ទរាគបដិឃប្បហានេន ហិត្វា។ អនុបាទាយាតិ ចតូហិ ឧបាទានេហិ កញ្ចិ ធម្មំ អគ្គហេត្វា។ អនិស្សិតោ កុហិញ្ចីតិ អដ្ឋសតភេទេន តណ្ហានិស្សយេន ទ្វាសដ្ឋិភេទេន ទិដ្ឋិនិស្សយេន ច កុហិញ្ចិ រូបាទិធម្មេ ភវេ វា អនិស្សិតោ។ សំយោជនិយេហិ វិប្បមុត្តោតិ សព្វេបិ តេភូមកធម្មា ទសវិធស្ស សំយោជនស្ស វិសយត្តា សំយោជនិយា, តេហិ សព្វប្បការតោ មគ្គភាវនាយ បរិញ្ញាតត្តា ច វិប្បមុត្តោតិ អត្ថោ។ បឋមបាទេន ចេត្ថ រាគទោសប្បហានំ វុត្តំ, ទុតិយេន ឧបាទាននិស្សយាភាវោ, តតិយេន សេសាកុសលេហិ អកុសលវត្ថូហិ ច វិប្បយោគោ។ បឋមេន វា រាគទោសប្បហានំ, ទុតិយេន តទុបាយោ, តតិយេន តេសំ បហីនត្តា សំយោជនិយេហិ វិប្បយោគោតិ វេទិតព្វោ។

១៩៦៖ បញ្ចមគាថាយ ឧបធីសូតិ ខន្ធុបធីសុ។ អាទានេសូតិ អាទាតព្វដ្ឋេន តេស្វេវ ខន្ធេសុ។ អនញ្ញនេយ្យោតិ អនត្តាទីនំ សុទិដ្ឋត្តា “ឥទំ សេយ្យោ”តិ កេនចិ អនេតព្វោ។ សេសំ វុត្តនយមេវ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – អាទានេសុ ចតុត្ថមគ្គេន សព្វសោ ឆន្ទរាគំ វិនេត្វា សោ វិគតច្ឆន្ទរាគោ, តេសុ ឧបធីសុ ន សារមេតិ, សព្វុបធី អសារកត្តេនេវ បស្សតិ។ តតោ តេសុ ទុវិធេនបិ និស្សយេន អនិស្សិតោ អញ្ញេន ច កេនចិ “ឥទំ សេយ្យោ”តិ អនេតព្វោ ខីណាសវោ ភិក្ខុ សម្មា សោ លោកេ បរិព្វជេយ្យ។

១៩៧៖ ឆដ្ឋគាថាយ អវិរុទ្ធោតិ ឯតេសំ តិណ្ណំ ទុច្ចរិតានំ បហីនត្តា សុចរិតេហិ សទ្ធិំ អវិរុទ្ធោ។ វិទិត្វា ធម្មន្តិ មគ្គេន ចតុសច្ចធម្មំ ញាត្វា។ និព្ពានបទាភិបត្ថយានោតិ អនុបាទិសេសំ ខន្ធបរិនិព្ពានបទំ បត្ថយមានោ។ សេសំ វុត្តនយមេវ។

໑໔໙. ສຕ຺ຕມຄາຖາຍ ອກ຺ກຸເຏ຺ຐາຕິ ທສຫິ ອເກ຺ກາສວຕ຺ຖູຫິ ອພິສເຕ຺ຕາ. ນ ສນ຺ຘິເຍຖາຕິ ນ ອຸປນເຍ຺ຫຍ຺ຍ ນ ກຸປ຺ເປຍ຺ຍ. ລທ຺ຘາ ປຣເພາຊນໍ ນ ມເຊ຺ເຊຕິ ປເຣຫິ ທິນ຺ນໍ ສທ຺ຘາເທຍ຺ຍໍ ລພິຕ຺ວາ "ອຫໍ ຎາເຕາ ຍສສ຺ສີ ລາພີ"ຕິ ນ ມເຊ຺ເຊຍ຺ຍ. ເສສໍ ອຸຕ຺ຕານຕ຺ຖເມວ.

໑໕໐. ອຏ຺ຐມຄາຖາຍ ເລາພນ຺ຕິ ວິສມເລາພໍ. ພວນ຺ຕິ ກາມພວາທິພວໍ. ເອວໍ ທ຺ວີຫິ ປເທຫິ ພວເພາຄຕເຓ຺ຫາ ວຸຕ຺ຕາ. ປຸຣິເມນ ວາ ສພ຺ພາປິ ຕເຓ຺ຫາ, ປຈ຺ຉິເມນ ກມ຺ມພເວາ. ວິຣເຕາ ເຉທນພນ຺ຘນາ ຈາຕິ ເອວເມເຕສໍ ກມ຺ມກິເລສານໍ ປຫີນຕ຺ຕາ ປຣສຕ຺ຕເຉທນພນ຺ຘນາ ຈ ວິຣເຕາຕິ. ເສສໍ ອຸຕ຺ຕານຕ຺ຖເມວ.

໑໕໑. ນວມຄາຖາຍ ສາຣຸປ຺ປໍ ອຕ຺ຕເນາ ວິທິຕ຺ວາຕິ ອຕ຺ຕເນາ ກິຈ຺ຈກາຣສ຺ສ ປຏິຣູປໍ ອເນສນາທິ ປຫາຍ ສມ຺ມາເອສນາທິອາຊີວສຸທ຺ຘິ ອຎ຺ຎາຍ ສມ຺ມາປຏິປຕ຺ຕິ ຕຕ຺ຖ ປຏິຏ຺ຐຫເນນ ວິທິຕ຺ວາ. ນ ຫິ ຎາຕມຕ຺ເຕນ ກິຎ຺ຈິ ເຫາຕິ. ຍຖາຕຖິຍນ຺ຕິ ຍຖາຕຖໍ ຍຖາສພາວໍ. ຘມ຺ມນ຺ຕິ ຂນ຺ຘາຍຕນາທິເພທໍ ຍຖາສພາວທ຺ວາເຣນ, ຈຕຸສຈ຺ຈຘມ຺ມໍ ວາ ມເຄ຺ຄນ ວິທິຕ຺ວາ. ເສສໍ ອຸຕ຺ຕານຕ຺ຖເມວ.

໑໕໒. ທສມຄາຖາຍ ເສາ ນິຣາເສາ ອນາສິສາເນາຕິ ຍສ຺ສ ອຣິຍມເຄ຺ຄນ ວິນາສິຕຕ຺ຕາ ອນຸສຍາ ຈ ນ ສນ຺ຕິ, ອກຸສລມູລາ ຈ ສມູຫຕາ, ເສາ ນິຣາເສາ ນິຕ຺ຕເຓ຺ຫາ ເຫາຕິ. ຕເຕາ ອາສາຍ ອພາເວນ ກິຎ຺ຈິ ຣູປາທິຘມ຺ມໍ ນາສີສຕິ. ເຕນາຫ "ນິຣາເສາ ອນາສິສາເນາ"ຕິ. ເສສໍ ອຸຕ຺ຕານຕ຺ຖເມວ.

໑໕໓. ເອກາທສມຄາຖາຍ ອາສວຂີເຓາຕິ ຂີຓຈຕຸຣາສເວາ. ປຫີນມາເນາຕິ ປຫີນນວວິຘມາເນາ. ຣາຄປຖນ຺ຕິ ຣາຄວິສຍພູຕໍ ເຕພູມກຘມ຺ມຊາຕໍ. ອຸປາຕິວເຕ຺ຕາຕິ ປຣິຎ຺ຎາປຫາເນຫິ ອຕິກ຺ກເນ຺ຕາ. ທເນ຺ຕາຕິ ສພ຺ພທ຺ວາຣວິເສວນໍ ຫິຕ຺ວາ ອຣິເຍນ ທມເຖນ ທນ຺ຕຕ຺ຕໍ ປເຕ຺ຕາ. ປຣິນິພ຺ພຸເຕາຕິ ກິເລສຄ຺ຄິວູປສເມນ ສີຕິພູເຕາ. ເສສໍ ອຸຕ຺ຕານຕ຺ຖເມວ.

໑໕໔. ທ຺ວາທສມຄາຖາຍ ສເທ຺ຘາຕິ ພຸທ຺ຘາທິຄຸເຓສຸ ປຣປ຺ປຈ຺ຈຍວິຣຫິຕຕ຺ຕາ ສທ຺ຘາກາຣສມ຺ປເນ຺ນນ ອເວຈ຺ຈປ຺ປສາເທນ ສມນ຺ນາຄເຕາ, ນ ປຣສ຺ສ ສທ຺ຘາຍ ປຏິປຕ຺ຕິຍໍ ຄມນກາເຣນ. ຍຖາຫ – "ນ ຂ຺ວາຫໍ ເອຕ຺ຖ ພເນ຺ຕ ພຄວເຕາ ສທ຺ຘາຍ ຄຈ຺ຉາມີ"ຕິ (ອ. ນິ. ໕.໑໓). ສຸຕວາຕິ ເວາສິຕສຸຕກິຈ຺ຈຕາ ປຣມຕ຺ຖິກສຸຕສມນ຺ນາຄເຕາ. ນິຍາມທສ຺ສີຕິ ສໍສາຣກນ຺ຕາຣນິຍ຺ຍານູປາຍພູຕສ຺ສ ເລາເກ ອມຕປຸຣຄາມິເນາ ສມ຺ມຕ຺ຕນິຍາມພູຕສ຺ສ ມຄ຺ຄສ຺ສ ທສ຺ສາວີ, ວຄ຺ຄຄເຕສຸ ນ ວຄ຺ຄສາຣີຕິ ວຄ຺ຄຄຕາ ນາມ ທ຺ວາສຏ຺ຐິທິຏ຺ຐິຄຕິກາ ອຎ຺ຎມຎ຺ຎໍ ປຏິເລາມຕ຺ຕາ, ເອວໍ ວຄ຺ຄາຫິ ທິຏ຺ຐີຫິ ຄເຕສຸ ສເຕ຺ຕສຸ ນ ວຄ຺ຄສາຣີ – "ອິທໍ ອຸຈ຺ຉິຊ຺ຊິສ຺ສຕິ, ອິທໍ ຕເຖວ ພວິສ຺ສຕີ"ຕິ ເອວໍ ທິຏ຺ຐິວເສນ ອຄມນເຕາ. ປຏິຆນ຺ຕິ ປຏິຆາຕກໍ, ຈິຕ຺ຕວິຆາຕກນ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ເຫາຕິ. ເລາພວິເສສນເມຕໍ. ວິເນຍ຺ຍາຕິ ວິເນຕ຺ວາ. ເສສໍ ອຸຕ຺ຕານຕ຺ຖເມວ.

໑໕໕. ເຕຣສມຄາຖາຍ ສໍສຸທ຺ຘຊິເນາຕິ ສໍສຸເທ຺ຘນ ອຣຫຕ຺ຕມເຄ຺ຄນ ວິຊິຕກິເລເສາ. ວິວຏ຺ຉເທາຕິ ວິວຏຣາຄເທາສເມາຫຉທເນາ. ຘມ຺ເມສຸ ວສີຕິ ຈຕຸສຈ຺ຈຘມ຺ເມສຸ ວສິປ຺ປເຕ຺ຕາ. ນ ຫິສ຺ສ ສກ຺ກາ ເຕ ຘມ຺ມາ ຍຖາ ຎາຕາ ເອກມ຺ປິ ອຎ຺ຎຖາ ກາຕຸໍ, ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ "ຘມ຺ເມສຸ

វសី”តិ វុច្ចតិ។ បារគូតិ បារំ វុច្ចតិ និព្ពានំ, តំ គតោ, សឧបាទិសេសវសេន អធិគតោតិ វុត្តំ ហោតិ។ អនេជោតិ អបគតតណ្ហាចលនោ។ សង្ខារនិរោធញាណកុសលោតិ សង្ខារនិរោធោ វុច្ចតិ និព្ពានំ, តម្ហិ ញាណំ អរិយមគ្គបញ្ញា, តត្ថ កុសលោ, ចតុក្ខត្តុំ ភាវិតត្តា ឆេកោតិ វុត្តំ ហោតិ។

៣៧៤។ ចុទ្ទសមគាថាយ អតីតេសូតិ បវត្តិំ បត្វា អតិក្កន្តេសុ បញ្ចក្ខន្ធេសុ។ អនាគតេសូតិ បវត្តិំ អប្បត្តេសុ បញ្ចក្ខន្ធេសុ ឯវ។ កប្បាតីតោតិ “អហំ មម”ន្តិ កប្បំ សព្ពម្បិ វា តណ្ហាទិដ្ឋិកប្បំ អតីតោ។ អតិច្ច សុទ្ធិបញ្ញោតិ អតីវ សុទ្ធិបញ្ញោ, អតិក្កមិត្វា វា សុទ្ធិបញ្ញោ។ កិំ អតិក្កមិត្វា? អទ្ធត្តយំ។ អរហា ហិ យាយំ អវិជ្ជាសង្ខារសង្ខាតា អតីតា អទ្ធា, ជាតិជរាមរណសង្ខាតា អនាគតា អទ្ធា, វិញ្ញាណាទិភវបរិយន្តោ បច្ចុប្បន្នោ ច អទ្ធា, តំ សព្ពម្បិ អតិក្កម្ម កង្ខំ វិតរិត្វា បរមសុទ្ធិប្បត្តបញ្ញោ ហុត្វា ឋិតោ។ តេន វុច្ចតិ “អតិច្ច សុទ្ធិបញ្ញោ”តិ។ សព្ពាយតនេហីតិ ទ្វាទសហាយតនេហិ។ អរហា ហិ ឯវំ កប្បាតីតោ។ កប្បាតីតត្តា អតិច្ច សុទ្ធិបញ្ញត្តា ច អាយតិំ ន កិញ្ចិ អាយតនំ ឧបេតិ។ តេនាហ – “សព្ពាយតនេហិ វិប្បមុត្តោ”តិ។

៣៧៥។ បន្នរសមគាថាយ អញ្ញាយ បទន្តិ យេ តេ “សច្ចានិ ចតុរោ បទា”តិ វុត្តា, តេសុ ឯកេកបទំ ទុក្ខាទិសច្ចចតុព្ពិធបញ្ញាយ ញត្វា។ សមេច្ច ធម្មន្តិ តតោ បរំ ចតូហិ អរិយមគ្គេហិ ចតុសច្ចធម្មំ សមេច្ច។ វិវដំ ទិស្វាន បហានមាសវានន្តិ អថ បច្ចវេក្ខណញាណេន អាសវក្ខយសង្ខាតំ និព្ពានំ វិវដំ បាកដភាវេន ទិស្វា។ សព្ពូបធីនំ បរិក្ខយាតិ សព្ពេសំ ខន្ធកាមគុណកិលេសាភិសង្ខារភេទានំ ឧបធីនំ បរិក្ខីណត្តា កត្ថចិ អសជ្ជមានោ កិញ្ចិ សម្មា សោ លោកេ បរិព្ពជេយ្យ វិហរេយ្យ, អនល្លីយន្តោ លោកំ គច្ឆេយ្យាតិ ទេសនំ និដ្ឋាបេសិ។

៣៧៦។ តតោ សោ និម្មិតោ ធម្មទេសនំ ថោមេន្តោ “អទ្ធា ហិ ភគវា”តិ ឥមំ គាថមាហ។ តត្ថ យោ សោ ឯវំ វិហារីតិ យោ សោ មង្គលាទីនិ សមូហនិត្វា សព្ពមង្គលទោសប្បហានវិហារី, យោបិ សោ ទិព្ពមានុសកេសុ កាមេសុ រាគំ វិនេយ្យ ភវាតិក្កម្ម ធម្មាភិសមយវិហារីតិ ឯវំ តាយ តាយ គាថាយ និទ្ទិដ្ឋំ ភិក្ខុំ បសំសន្តោ អាហ។ សេសំ វុត្តនយេន។ អយំ បន យោជនា – អទ្ធា ហិ ភគវា តថេវ ឯតំ យំ ត្វំ “យស្ស មង្គលា សមូហតា”តិអាទីនិ វត្វា តស្សា តស្សា គាថាយ បរិយោសានេ “សម្មា សោ លោកេ បរិព្ពជេយ្យា”តិ អវច។ កិំ ការណា? យោ សោ ឯវំវិហារី ភិក្ខុ, សោ វុត្តនយេន ទមេន ទន្តោ, សព្ពានិ ច ទសបិ សំយោជនានិ ចតុរោ ច យោគេ វីតិវត្តោ ហោតិ។ តស្មា សម្មា សោ លោកេ បរិព្ពជេយ្យ, នត្ថិ មេ ឯត្ថ វិចិកិច្ឆាតិ ថោមនាទេសនាយ គាថម្បិ វត្វា អរហត្តនិកូដេនេវ ទេសនំ និដ្ឋាបេសិ។ សុត្តបរិយោសានេ កោដិសតសហស្សទេវតានំ អគ្គផលប្បត្តិ អហោសិ, សោតាបត្តិសកទាគាមិអនាគាមិផលប្បត្តា បន គណនតោ អសង្ខ្យេយ្យាតិ។

បរមត្ថជោតិកាយ ខុទ្ទក-អដ្ឋកថាយ

សុត្តនិបាត-អដ្ឋកថាយ សម្មាបរិព្ពាជនីយសុត្តវណ្ណនា

ឝិដ្ឋិតា។

១៣. ឆព្វិករុត្តចណ្ណនា

ឲចំយេ រុតត្តិ ឆព្វិករុត្តំ។ កា ឱ្យត្តិ? ពិដ្ឋយាតេ កិរ ករចតិ លោកតាឆេ ឆព្វិកោ តាយ ឱ្យបិរកោ អហោនិ តាយេត ច បដិបត្តិយា ច។ សោ កិរ សរណសយ្យត្តោ ឃឹលសយ្យត្តោ ពាហុស្សុតោ បិដកត្តយធរោ អតាការិ អភិឡាលិកី អាការសចាទី អហោសិ។ តស្ស បរិចារា បញ្ចសតា ឱ្យបិរកា, តេបិ តាឌិសា ឲច អហេសុំ។ តស្សេកឌិចសំ ឱ្យេបិរសឆិកស្ស រហោកតស្ស បដិសល្លីតស្ស យត្តិយយាយាចសាតរយយេ ឲចំ បរិចិតក្កោ ឱ្យបាឌិ – "ឃំត្វតាហំ អការិយអតការិយាតំ បដិបតំ បុច្ឆេយ្យ"ត្តិ។ សោ បញ្ចហិ ឱ្យបិរកសតេហិ បរិចុតោ ករចត្តិ ឱ្យបសង្កមិត្វា តយត្តំ បុច្ឆិ, ករចា ចស្ស ញ្យាកាសិ។ តត្ថ បុត្តោ ចណ្ហិតសឌិសំ ចុត្តតេយតេច ចេឌិតត្តំ, អបុត្តំ ចណ្ណយិស្សាម។

ឲលិង៍។ តត្ថ បចយកាឆាយ តាច កធិកទោតិ កធំ កទោត្តោ កធំ បដិបជ្ជត្តោ។ សាឆុ ហោតីតិ ឃុត្តទោ អតចជ្ជោ អត្ថសាធកោ ហោតិ។ ឱ្យបិរកាសេតិ ឱ្យបិរកាឮច្ឆេច ចុត្តំ ហោតិ។ សេសយត្ថោ បិកដយេច។ អយំ បត យោជតា – យោ ចា អការោ អតការោយេតិ បញ្ញត្តិ, យេ ចា អការិតោ ឱ្យបិរកា, ឲតេសុ ត្វិចិធេសុ សាចកេសុ កធំ ករោ សាចកោ សាធុ ហោតីតិ។

ឲប័០-១. ឮឌាតិ ឲចំ បុដ្ឋស្ស ករចតោ ញ្យាករណសយត្តំ ឌីបេត្តោ "ពុចត្យោ"តិ កាថាទ្វយមាហ។ តត្ថ កតិត្តិ អញ្ញាសយកតិ។ បរាយណត្តិ តិបត្តិ។ អឆ ចា កតិត្តិ តិរយាឌិបញ្ចប្បភេតំ បរាយណត្តិ កតិតោ បទំ អយតំ កតិចិប្បយោក្លំ បរិតិព្ពាតំ, ត ចត្តិ ពុល្យោតិ តយា សឌិសោ តត្តិ។ សត្តំ ពុចំ ទាកាណយចេច្ឆ ឆព្វិ, បកាសេសិ សត្តុ អត្ថកព្យាតោតិ តុំ ករចា យឌត្តិ ទោឃ្យំ តាយ, តំ អតចសេសំ អចេច្ឆ បដិចិជ្ជិត្វា សត្តុ អត្ថកព្យាតោ សត្តំ ទាកាណច្ឆា ឆព្វច្ឆា បកាសេសិ។ យំ យំ យស្ស ហិតំ ហោតិ, តំ តំ តស្ស អាចិកាសិយេច ឌេសេសិយេច, ត តេ អត្ថិ អាចរិយមុដ្ឋីតិ ចុត្តំ ហោតិ។ ចិទោចសិ ចិបលោតិ ត្វយទោឌីចិទហិតោ ចិយ ចត្ថា, ទាកាឌីបលោការេចត ចិបលោ ចិទោចសិ។ សេសយេត្ថ ឱ្យត្តាតត្ថយេច។

ឲប័៧. ឮឌាតិ យេសំ តឌា ករចា ឆព្វិ ឌេសេសិ, តេ ឌេចបុត្តា កិទេត្វា ករចត្តិ បសំសត្តោ "អាកញ្ឆិ តេ សត្តិកោ"តិ កាថាទ្វយមាហ។ តត្ថ តាកទាជា ឲទាចណោ តាមាតិ អយំ កិរ ឲទាចណោ តាយ ឌេចបុត្តោ កាមទ្វបី ឌីឃ្ពោ ចិយាតេ ចសតិ។ សោ យឌា សក្កោ ឱ្យ្យាតកីឡំ កច្ឆតិ, តឌា ឌិយឌ្ឍសតយោជនំ កាយំ អភិតិម្មិត្វា តេត្តិស កុម្ភេ យាបេត្វា ឲទាចណោ តាយ ហត្ថី ហោតិ។ តស្ស ឲកោកស្មិំ កុម្ភេ ទ្វេ ទ្វេ ឌត្តា ហោត្តិ, ឲកោកស្មិំ ឌត្តេ សត្ត សត្ត បោក្ខរណិយោ, ឲកោកិស្សា បោក្ខរណិយា សត្ត សត្ត បឌុមិតិយោ, ឲកោកិស្សា បឌុមិតិយា សត្ត សត្ត បុប្ផាតិ, ឲកោកស្មិំ បុប្ផេ សត្ត សត្ត បត្តាតិ, ឲកោកស្មិំ បត្តេ សត្ត សត្ត អច្ឆរាយោ តច្ចត្តិ បឌុមច្ឆរាយោត្វេច ចិស្សុតា សក្កស្ស តាដកិត្ថិយោ, យា ច ចិមាតចត្ថុស្មិំ "តច្ចត្តិ កញ្ញា បឌុមេសុ សិក្ខិតា"តិ (ចិ. ច. ១០៦៣) អាកតា។ តេសំ បត តេត្តិសកុម្ភាតំ មជ្ឈេ សុឌស្សតកុម្ភោ តាម តិសយោជតមត្តោ ហោតិ, តត្ថ យោជតប្បមាណោ មណិបល្លង្កោ តិយោជតុព្ពេធ បុប្ផមណ្ឌបេ អត្ថរីយតិ។ តត្ថ សក្កោ ឌេចាតមិត្ទោ អច្ឆរាសង្ឃបរិចុតោ ឌិព្ពសម្បត្តិំ បច្ចតុភោតិ។ សក្កោ បត ឌេចាតមិត្ទោ

ឧយ្យានកីឡាយអាគតោ បដិនិចត្តេ ឫត តំ ទ្ធបំ និមន្តិត្វាន ឧទេបុត្តោទ ហោតិ។ តំ សន្ធាយាហ – “អាកង្ខិ ទេ សត្តិភោ តាកោរាជា ឲ្យាចណោ ភាយា”តិ។ ឌិនេតាតិ សុត្វាតិ “ចិឌិឡបិបឌេយ្យោ ឲ្យស ភកចា”តិ ឲ្យចំ សុត្វា។ សោបិ តឃា យត្តឃិត្វាតិ តឃា សង្គំ យត្តឃិត្វា, បញ្ហាបុច្ឆិត្វាតិ អធិប្បាយោ។ អញ្ញាយាតិ អធិអកយា, កតោតិ ចុត្តំ ហោតិ។ សាធូតិ សុត្វាន បតីតទ្ធបោតិ តំ បញ្ហាសុត្វា “សាធុ ភន្តេ”តិ អភិនន្ទិត្វា តុដ្ឋទ្ធបោ កតោតិ អត្ថោ។

ឧបចរោរាជាបិ តំ ចេតិយរញ្ញោ អបចរោតិ ឧត្ត សោ មហក្កោ មហាសម្មតេ រាជា, ចិរកាលាយ រាជភាតិយា រជ្ជំ ការេតីតិ ចេតិយរញ្ញោ, បុរិមភាវេន អបចរោតិ ចេតិតព្ពោ។ សោ កិរ អបចរោ ភាយ ផ្ទាហ្វលមហាសាលេ ហុត្វា ជាតាជីតិ បុញ្ញានិ កត្វា ចិរកាលាយ រាជភាតិយា អធិបតិ ហុត្វា តិដ្ឋតេត្វា។ តស្មា “អបចរោ ចេតិយរញ្ញោ”តិ ចុច្ចតិ។ ចុត្តញ្ហេតំ អាដ្ឋកថាយំ –

“អបចរស្ស ទេា បត, យាទិស, មហារាជស្ស ចិរកាលា ភាយ រាជភាតិ, តស្មា អបចរោ មហារាជា ‘ចេតិយរញ្ញោ’តិ បចុច្ចតី”តិ (ជី॰ តិ॰ ១॰ ១៥១) –

សេសមេត្ថ បាកដមេវ។

តត្ថ សិយា – កស្មា បន ធ្វេតទេ តាចតិំសកចេភ ចរន្តោ ឲ្យាចណោ បឋមំ អាគតោ, ចេតិយរញ្ញោ បច្ឆា, ឲ្យគកកេទេ ចរន្តោ អយំ ឧបិសកោ សត្តបច្ឆា, កចត្ថា សោ តេសំ អាកមតំ អញ្ញាសិ, ឃេន ឲ្យចយាហាតិ? ចុច្ចតេ – ចេតិយរញ្ញោ កិរ តទា អនេកសហស្សបចាឡអបល្លង្កំ ខ្វាឌសឃោជតំ តារិចាហតំ អភិរុយ្ហាបចាឡអក្កុត្តំ ឧច្ចារេត្វា ឌសសហស្សកោដិឃក្កេហិ បរិចុតោ “ភកចត្តំ បញ្ហាបុច្ឆិស្សាមី”តិ អាកាសង្គកចិយាតាតិ បរិហរិត្វា មកេ្កត មក្កំ អាកច្ឆន្តោ ចេឡូកល្លកតកេទ ភត្តយាតាឃ ឧបិសិកាឃ តិចេសតស្ស ឧបរិកាកំ សមុទ្ធោ ឧបិសិកាឃ អឃយាតុភាចេ – បរិសុទ្ធសីលិ ហោតិ, តិច្ចំ ចិកាលកោជតា បដិចិទតា, បិដកត្តឃភារិតី, អភាកាមិថលេ បតិដ្ឋិតា។ សា តមិ្បសមេឃ សីហបញ្ជរំ ឧឃ្ឃាដេត្វា ឧត្ធកហលត្ថាឃ មាលុតេរិតោកាសេ ឋត្វា អដ្ឋកបិរាឃតចេក្កេ បរិមណ្ឌលេហិ បឌញ្ជោនេហិ មធុទេត សទេត ភាសតិ។ ចេតិយរញ្ញោ តទេ្ទ ឃាតាតិ ឋបេត្វា ឃាច ឧបិសិកា “ឌ្ឋឌយទេាច ភកចា យកឌ្យេ ចិហរន្តោ បិសាលកេ ចេតិយេ បរិចារកេហោឡអសត្ត ឡោហ្វលាភ”ន្តិ តិកមតំ អភាសិ, តាច សត្តំ សុត្វា ចក្កបរិឃោសានេ សុចណ្ណមុរជសទិសំ មហត្តំ កីចំ បក្កហេត្វា “សាធុ សាធុ ភគិនី”តិ សាធុការមទាសិ។ សា “កោ ឲ្យត្វា”តិ អាហ។ “អហំ ភគិនិ ចេតិយរញ្ញោ”តិ។ ឧបិសិកា កិរ បឋមំ សោតាបន្នា អហោសិ, បច្ឆា ចេតិយរញ្ញោ។ តំ សោ ឌមុតោ សហោជរកាចំ សន្ធាយ ឧបិសិកំ ភគិនិចាទេត សមុជាចតិ។ ឧបិសិកាឃ ច “ចិកាលេ, ភាតិក ភទ្រមុខ, ឃស្ស ជាតិ កាលំ មញ្ញសី”តិ ចុត្តោ “អហំ ភគិនិ តឃិ បសន្តោ បសន្នាការំ កតោមី”តិ អាហ។ តេត ហិ ភទ្រមុខ, មម ទេហត្ត តិប្ប្ឋត្តំ សាលិ កមុកទា អាហរិតំ ត សក្កាត្តិ, តំ តច បរិសាឃ អាហារេហីតិ។ សោ “សាធុ ភគិនី”តិ ឃក្កេ អាហារេហិ។ ទេ អដ្ឋទេរស កោដ្ឋាការសតាតិ បូរេសុំ។ តទេា បភុតិ កោដ្ឋាការំ ឧ្កាតំ ភាយ ភាទេហាសិ, “ភត្តយាត្ត កោដ្ឋាការំ ចិឃា”តិ លេខេក តិឌស្សតំ អទោហាសិ។ ចេតិយរញ្ញោ កោដ្ឋាការាតិ បូរេត្វា ភកចត្តំ ឧបសង្កមិ។ ភកចា “ចិកាលេ អាកតោសី”តិ អាហ។ អថ ភកចតោ សព្ពំ អារោចេសិ។ ឌ្ឋមិភា ការណេន អាសន្តតទេបិ ចាតុមហារាជិកភចទេ

ចរន្តោ ចេឃ្យចណោ បន្ថា អាកេតា៉ ឲរាចលាឃ្យ បត ត កិញ្ចិ អត្ថរា ករលឹយំ អហោសិ, ទោត ឈោ បឍយតទ៍ អាកេតា៉

អយំ បត ក្ខបិសកោ កិញ្ចាបិ អតាកាយឹ បកតិឃាច ឲកកត្តិកោ, តឆាបិ តកា ក្ខបិសឆឌិចសោតិ កត្វា ក្ខបិសឆក្កាតិ អឆិដ្ឋាឃ សាឃត្យាបយំ ស្វតិចត្វោ ស្វបិទ្រុតោ បញ្ចាសទ៍តាបិសកបទិចុតោ ឌេតចត់ កត្វោ ឆយុឌេសត់ ស្វត្វា អត្តតោ ឈទ៍ អាកយុ តោសំ ក្ខបិសកាត់ សរលាឹទ៍លិទបិសឆាតិសំសាឌិកឌំ ក្ខបិសកឆយុំ កឆត្វោ តោ ក្ខបិសកោ ក្ខឃ្យារឌេសិ៉ តោសញ្ចា តស្យេច ឈទេ យដ្ឋិហត្វប្យាលាបិឌកាតិ បញ្ចា កប្បិឃយញ្ចាសតាតិ បិដេក្កោចរកោស្វ បញ្ញាត្តាតិ ហោត្តិ៉ តោ អត្តតោ អត្តតោ ឱ្ចរកំ បចិសិត្វា សយាបត្តិ អប្បេត្វា តិសីឌិស្វ, ក្ខបិសកោបិ តឆចាកាសិ៉ តោត ច សយយេត សាចត្តិតកទេ សត្តបញ្ញាស ក្យលសតសហស្សាតិ ចសត្តិ, យត្យស្សកលាតាឃ អដ្ឋារសកោឌិយត្យស្សា៉ តោត បឍយាយេ ហត្ថិអស្សយត្យស្សកេទិសដ្ឋាឌឹហិ សាចត្តិតកទ៍ យហាសយុដ្ឋា ចិឃ ឲកសត្តិ ហោតិ៉ យឌ្ឍិយាយសយតត្តទេ ឈោ សដ្ឋា បដិប្បស្សម្ភតិ ៉ តយិព្រកោល ក្ខបិសកោ សយាបត្តិតោ ចុដ្ឋាឃ អត្តតោ ក្យលោ អាចដ្ឋេត្វា “យេតាហំ យក្កស្វលោត ឋលស្វលោត ស្វលិតោ ចិហទាយិ, ត្ថាឌំ ស្វលំ កំ តិឃ្យាឃ លង្គ”ត្តិ ចិទ្ត្តេត្វា “កកចត្តិ តិឃ្យាឃា”តិ កកចតិ ចិត្តំ បសាឌេត្វា “កកចា ឲតទហិ កតយេត ចិហាទេត ចិហទតឹ”តិ អាចដ្ឋេត្តា ឌិទ្ឋាត ចក្ខតា ឲរាចលាចេឃ្យចណោ ឌិស្វា ឌិទ្ឋាឃ សោតឆាត្យឃា ឆយុឌេសត់ ស្វត្វា ឌេតោបទិឃតោកោលោត តោសំ បសត្ថចិត្តតំ ឌាត្វា “ឃំត្វាតាហប្បិ កកចត្តិ ក្ខកឃហិតំ បដិបឌំ បុច្ឆេយ្យ”ត្តិ ចិទ្ត្តេសិ៉ តស្វា ឈោ ឲកតកទេ ចរន្តោបិ សត្ថាបន្ថា អាកេតា, ឲចញ្ចា តេសំ អាកយត់ អញ្ញាសិ៉ តោតាហ – “អាកញ្ចិ តោ សត្តិកោ តាកទាឌា...ទេប... ឈោ ចាបិ ស្វត្វាត បតឹតទ្វេបិ”តិ៉

ឲប៉ៈ ត្ថឌាតិ ត្ថតោ ឌាហិន្ទ្ធ ទលិកសយុតោហិ សយលាទ្រាហ្មលោហិ ក្ខក្កដ្ឋកាទេចត កកចត្តិ បសំសេត្តា “ឃេ កោចិយេ”តិ កាឆាដ្ឋេយាហ៉ តត្វ តិត្តិយាតិ តត្តចន្ធសំកិច្ចេហិ អាឌិបុក្កលហិ តឹហិ តិត្វកទេហិ កតេ ឌិដ្ឋិតិត្វេ ឌាតា, តោសំ សាសតេ បន្ទាឌិតា ប្វទលាឌយោ លុ សត្វាទោ៉ តត្វ តាដេបុត្តា តិកណ្ឋោ, អចសេសា អាឌីចកាតិ តោ សន្ទ្ធា ឌស្សេត្តា អាហ “ឃេ កោចិយេ តិត្តិយា ចាឌសីលិ”តិ, “យឃំ សយុា បដិបត្តា, អញ្ញោ មិច្ឆា បដិបត្តា”តិ ឲចំ ចាឌកទលាសីលិ ទលិកំ ឃ្យសត្តីហិ ចិត្យឌត្តា ចិចទត្តិ៉ អាឌីចកា ចាតិ តោ ឲកញ្ញប្បដិដ្ឋ កិដ្ឋិត្វា ឌស្សតិ៉ តាតិតទត្តិតិ តាតិក្កយត្តិ៉ សន្ទ្ធាតិ អញ្ញោបិ ឃេ កោឌិ តិត្តិឃសាចកាឌយោ, តោបិ បទិក្កហេត្តា អាហ៉ “ឌេតោ ចឌត្តិ ចិឃា”តិ ឃឆា កោឌិ ឌេតោ កតិចិកលិ សឹឈកាយិត់ បុទិសំ កន្តត្តិ តាតិតទេយ្យ, ឲចំ តោ បញ្ញាកតិឃា អកាទេចត តោ តោ អត្វប្បកេដេ ត្យឌ្ឍិត្តុំ អសក្កោត្តា ឌិតា, អតិឌចតបញ្ញា កកចត្តិ តាតិតទត្តិតិ អត្វោ៉

ឲប៉ៈ ទ្រាហ្មលា ចាឌសីលិ ចុន្ទ្ធ ចាតិ ឲត្តាចតា ចក្កឹតាទ្វក្ខបិក្ខទសាតិឌាលាទស្សាលិអាឌយោ ឌស្សតិ, អបិ ទ្រាហ្មលា សត្តិ កោឌីតិ ត្ថយិតា យឌ្ឍិយាបិ ឌហទាបិ កោចលំ ទ្រាហ្មលា សត្តិ អត្វិ ក្ខបលត្តុត្តិ កោឌីតិ ឲចំ អស្សលិឃតចាទេសដ្ឋអយត្ថដ្ឋាត្តទយាលចកាឌយោ ឌស្សតិ៉ អត្វិឌាន្ទ្ធាតិ “អបិ ត្យ ទលា ត្ថយំ បចំព្រាញ្ញកទេយ្យ, ត្ថយំ កញ្ញុំ លិទត្ថេឃ្យា”តិ ឲចំ អត្វិឌាន្ទ្ធ កចត្តិ៉ ឃេ ចាបិ អញ្ញោតិ អញ្ញោបិ ឃេ “យឃំ ចាឌិតោ”តិ ឲចំ យញ្ញាយាតា ចិចទត្តិ លត្តិឃបញ្ញិតទ្រាហ្មលទ្រាហ្មទេចឃក្ខាឌយោ អបទិយាលា៉ តោបិ សន្ទ្ធា តឃិ អត្វិឌាន្ទ្ធ កចត្តីតិ ឌស្សតិ៉

៣៨៦-៧។ ឯវំ នានប្បការេហិ ភគវន្តំ បសំសិត្វា ពុទ្ធានុភាវេន ច តំ បសំសិត្វា ធម្មំ យាចន្តោ “អយញ្ហិ ធម្មោ”តិ គាថាទ្វយមាហ។ តត្ថ អយញ្ហិ ធម្មោតិ សត្តតិំស ពោធិបក្ខិយធម្មេ សន្ធាយាហ។ និបុណោតិ សណ្ហោ ទុប្បដិវិជ្ឈោ។ សុខោតិ បដិវិទ្ធោ សមានោ លោកុត្តរសុខាវហតិ, តស្មា សុខាវហត្តា “សុខោ”តិ វុច្ចតិ។ សុប្បវុត្តោតិ សុទេសិតោ។ សុស្សូសមានាតិ សោតុកាមយន្តិ អត្ថោ។ តំ នោ វទាតិ តំ ធម្មំ អម្ហាកំ វទ។ “ត្វំ នោ”តិបិ បាឋោ, ត្វំ អម្ហាកំ វទាតិ អត្ថោ។ សព្ពេបិមេ ភិក្ខវោតិ តទា កិរ បញ្ច ភិក្ខុសតានិ ហោន្តិ, តានិ ទស្សេន្តោ យាចតិ។ ឧបាសកា ចាបីតិ អត្តនា បរិវារេ អញ្ញេ ច ទស្សេតិ។ សេសមេត្ថ បាកដមេវ។

៣៨៨។ អថ ភគវា អនគារិយបដិបទំ តាវ ទស្សេន្តោ ភិក្ខូ អាមន្តេត្វា “សុណាថ មេ ភិក្ខវោ”តិអាទិមាហ។ តត្ថ ធម្មំ ធុតំ តញ្ច ចរាថ សព្ពេតិ កិលេសេ ធុនាតីតិ ធុតោ, ឯវរូបំ កិលេសធុនកំ បដិបទាធម្មំ សាវយាមិ វោ, តញ្ច យថា សាវិតំ សព្ពេ ចរថ បដិបជ្ជថ, មា បមជ្ជិត្ថាតិ វុត្តំ ហោតិ។ ឥរិយាបថន្តិ គមនាទិចតុព្ពិធំ។ បព្ពជិតានុលោមិកន្តិ សមណសារុប្បំ សតិសម្បជញ្ញយុត្តំ។ អថវា កម្មដ្ឋានានុយោគវសេន បវត្តមេវាតិ អបរេ។ សេវេថ នន្តិ តំ ឥរិយាបថំ ភជេយ្យ។ អត្ថទសោតិ ហិតានុបស្សី។ មុតីមាតិ ពុទ្ធិមា។ សេសមេត្ថ គាថាយ បាកដមេវ។

៣៨៩។ នោ ចេ វិកាលេតិ ឯវំ បព្ពជិតានុលោមិកំ ឥរិយាបថំ សេវមានោ ច វិចារេយ្យ ... រូបិនាយ វិកាលេ ន ចរេយ្យ ភិក្ខុ, យុត្តកាលេ ឯវ បន គាមំ បិណ្ឌាយ ចរេយ្យ។ កិំ ការណា? អកាលចារិញ្ហិ សជន្តិ សង្គា, អកាលចារិំ បុគ្គលំ រាគសង្គាទយោ អនេកេ សង្គា សជន្តិ បរិស្សជន្តិ ឧបគូហន្តិ អល្លីយន្តិ។ តស្មា វិកាលេ ន ចរន្តិ ពុទ្ធា, តស្មា ឯវ ចតុសច្ចពុទ្ធា អរិយបុគ្គលា, ន តេ វិកាលេ បិណ្ឌាយ ចរន្តីតិ។ តេន កិរ សមយេន វិកាលភោជនសិក្ខាបទំ អប្បញ្ញត្តំ ហោតិ, តស្មា ធម្មទេសនាវសេនេវ បុថុជ្ជនានំ អាទីនវំ ទស្សេន្តោ ឥមំ គាថមាហ។ អរិយា បន សហ មគ្គបដិលាភា ឯវ តតោ បដិវិរតា ហោន្តិ, ឯសា ធម្មតា។

៣៩០។ ឯវំ វិកាលចរិយំ បដិសេធេត្វា “កាលេ ចរន្តស្សបិ ឯវំ ចរិតព្ពន្តិ” ទស្សេន្តោ អាហ “រូបា ច សទ្ទា ច”តិ។ តស្សត្ថោ – យេ តេ រូបាទយោ នានប្បការេន មទំ ជនេន្តា សត្តេ សម្មោហយន្តិ, តេសុ បិណ្ឌបាតបរិយេសនវត្តាទីសុ (ម. និ. ៣.២៣៨ អាទយោ) វុត្តនយេន ឆន្ទំ វិនោទេត្វា យុត្តកាលេនេវ បាតរាសំ បវិសេយ្យាតិ។ ឯត្ថ ច បាតោ អសិតព្ពោតិ បាតរាសោ, បិណ្ឌបាតស្សេតំ នាមំ, យោ ឥធ លព្ភតិ, សោ បវេសោបិ តំ ឧទ្ទិស្ស “បាតរាសោ”តិ វុត្តោ។ យតោ បិណ្ឌបាតំ លភតិ, តំ ឋានំ គច្ឆេយ្យាតិ ឯវមេត្ថ អត្ថោ វេទិតព្ពោ។

៣៩១។ ឯវំ បវិដ្ឋោ –

“បិណ្ឌញ្ច ភិក្ខុ សមយេន លទ្ធា,

ឯកោ បដិក្កម្ម រហោ និសីទេ;

ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᨧᩥᨶ᩠ᨲᩦ ᨶ ᨾᨶᩮᩣ ᨻᩉᩥᨴ᩠ᨵᩣ,

ᨶᩥᨧ᩠ᨨᩣᩁᨿᩮ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩮᩣ”᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩴᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ, ᩈᩮᩣ ᩉᩥ ᨲᨲᩮᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾ᩠ᨸᩥᨱ᩠ᨯᩥᨲᨲ᩠ᨲᩮᨶ “ᨸᩥᨱ᩠ᨯᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᩈᨾᨿᩮᨶᩣᨲᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨾᨩ᩠ᨫᨶ᩠ᩉᩥᨠᨠᩣᩃᩮ᪨ ᩑᨠᩮᩣ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᨠᩣᨿᩅᩥᩅᩮᨠᩴ ᩈᨾ᩠ᨸᩣᨴᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨴᩩᨲᩥᨿᩮᩣ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᨧᩥᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨲᩥᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩴ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᨶ ᨾᨶᩮᩣ ᨻᩉᩥᨴ᩠ᨵᩣ ᨶᩥᨧ᩠ᨨᩣᩁᨿᩮᨲᩥ ᨻᩉᩥᨴ᩠ᨵᩣ ᩁᩪᨸᩣᨴᩦᩈᩩ ᩁᩣᨣᩅᩈᩮᨶ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨶ ᨶᩦᩉᩁᩮ᪨ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩮᩣᨲᩥ ᩈᩩᨭ᩠ᨮᩩ ᨣᩉᩥᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨

ᩑᩅᩴ᪨ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧ –

“ᩈᨧᩮᨸᩥ ᩈᩮᩣ ᩈᩃ᩠ᩃᨸᩮ ᩈᩣᩅᨠᩮᨶ,

ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᩅᩣ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ ᩅᩣ;

ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨸᨱᩦᨲᩴ ᨲᨾᩩᨴᩣᩉᩁᩮᨿ᩠ᨿ,

ᨶ ᨸᩮᩈᩩᨱᩴ ᨶᩮᩣᨸᩥ ᨸᩁᩪᨸᩅᩣᨴᩴ”᪨

ᨠᩥᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ? ᩈᩮᩣ ᩑᩅᩴᨠᩣᩁᨠᩮᩣ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥᨴᩮᩅ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨶ᩠ᨶᩣᨴᩥᨠᩮᨶ ᩈᩣᩅᨠᩮᨶ ᩅᩣ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᨣᩉᨭ᩠ᨮᩥᨠᩣ ᩅᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩈᩣᩈᨶᩮ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩮᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ ᩅᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩈᨧᩮᨸᩥ ᩈᩃ᩠ᩃᨸᩮ, ᩋᨳ ᨿ᩠ᩅᩣᨿᩴ ᨾᨣ᩠ᨣᨹᩃᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨸᨭᩥᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᩈᨠᨳᩣᩅᨲ᩠ᨳᩩᨽᩮᨴᩮᩣ ᩅᩣ ᩋᨲᨸ᩠ᨸᨠᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᨸᨱᩦᨲᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ᪨ ᨲᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨸᨱᩦᨲᩴ ᩏᨴᩣᩉᩁᩮᨿ᩠ᨿ, ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨸᨶ ᨸᩥᩈᩩᨱᩅᨧᨶᩴ ᩅᩣ ᨸᩁᩪᨸᩅᩣᨴᩴ ᩅᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᨾᨲ᩠ᨲᨠᨾ᩠ᨸᩥ ᨶ ᩏᨴᩣᩉᩁᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ᪨

ᩑᩅᩴ᪨ ᩅᨲ᩠ᩅᩣᨶᩥ ᨲᩔᩮ ᨸᩁᩪᨸᩅᩣᨴᩮ ᨴᩮᩣᩈᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ “ᩅᩣᨴᨬ᩠ᩉᩥ ᩑᨠᩮ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩮ ᨾᩮᩣᨥᨸᩩᩁᩥᩈᩣ ᨸᩁᩪᨸᩅᩣᨴᩈᨬ᩠ᨬᩥᨲᩴ ᨶᩣᨶᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩴ ᩅᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨠᨠᨳᩣᨶᩩᨿᩮᩣᨣᩴ ᩅᩣᨴᩴ ᨸᨭᩥᩈᩮᨶᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᩁᩩᨩ᩠ᨫᨶ᩠ᨲᩥ, ᨿᩩᨴ᩠ᨵᩣᨿ ᨠᩣᨿᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᨶᩣᨿ ᨸᨭᩥᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨿ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮ ᨾᨿᩴ ᩃᩥᨾᩥᨲᨸᨬ᩠ᨬᩮ ᨶ ᨸᩈᩴᩈᩣᨾ᪨ ᨠᩥᩴ ᨠᩣᩁᨱᩴ? ᨲᨲᩮᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨶᩮ ᨸᩈᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᩣ, ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩮ ᨲᩣᨴᩥᩈᨠᩮ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮ ᨲᨲᩮᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᩅᨧᨶᨸᨳᨲᩮᩣ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩅᩥᩅᩤᨴᩈᨦ᩠ᨣᩣ ᩈᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩃ᩠ᩃᩦᨿᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨠᩥᩴ ᨠᩣᩁᨱᩣ ᩈᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ? ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩥ ᨲᩮ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨣᨾᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩪᩁᩮ, ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩮ ᨸᨭᩥᩈᩮᨶᩥᨿᨶ᩠ᨲᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨣᨾᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨿᨲ᩠ᨳ ᨣᨲᩴ ᩈᨾᨳᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨲᩮᩣ ᨴᩪᩁᩮ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ᪨

᪓᪙᪑-᪒. ᩑᩅᩴ ᨸᩁᩥᨲ᩠ᨲᨸᨬ᩠ᨬᩣᨶᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨾᩉᩣᨸᨬ᩠ᨬᩣᨶᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ “ᨸᩥᨱ᩠ᨯᩴ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ...ᨸᩮ... ᩈᩣᩅᨠᩮᩣ”ᨲᩥ. ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᩉᩣᩁᩮᨶ ᨸᨭᩥᩔᨿᩮᩣ, ᩈᨿᨶᩣᩈᨶᩮᨶ ᨾᨬ᩠ᨧᨸᩦᨮᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩦᩉᩥᨸᩥ ᨸᨴᩮᩉᩥ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᨾᩮᩅ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᩋᩣᨸᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᨴᨠᩴ. ᩈᨦ᩠ᨥᩣᨭᩥᩁᨩᩪᨸᩅᩤᩉᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩴᩈᩩᨾᩃᩥᨶᩥᨲᩮᩣ ᩈᨦ᩠ᨥᩣᨭᩥᩁᨩᩔ ᨵᩮᩣᩅᨶᩴ. ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᩩᨣᨲᩮᨶ ᨴᩮᩈᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᨿᩈᩴᩅᩁᩣᨴᩦᩈᩩ “ᨸᨭᩥᩈᨦ᩠ᨡᩣ ᨿᩮᩣᨶᩥᩈᩮᩣ ᨧᩦᩅᩁᩴ ᨸᨭᩥᩈᩮᩅᨲᩥ ᩈᩦᨲᩔ ᨸᨭᩥᨥᩣᨲᩣᨿᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ (ᨾ. ᨶᩥ. ᪑.᪒᪓; ᩋ. ᨶᩥ. ᪖.᪕᪘) ᨶᨿᩮᨶ ᨠᨳᩥᨲᩴ ᨴᩮᩈᩥᨲᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᨿ ᩈᩮᩅᩮ ᩅᩁᨸᨬ᩠ᨬᩈᩣᩅᨠᩮᩣᨲᩥ ᩑᨲᩴ ᨬᩣᨱ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᨸᩣᨲᩴ, ᩅᩥᩉᩣᩁᩣᨴᩦᩉᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩴ, ᩋᩣᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨴᩔᩥᨲᩴ ᨣᩥᩃᩣᨶᨸᨧ᩠ᨧᨿᩴ, ᩈᨦ᩠ᨥᩣᨭᩥᨿᩣ ᨧᩦᩅᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩴ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᨿ “ᨿᩣᩅᨴᩮᩅ ᩍᨾᩔ ᨠᩣᨿᩔ ᨮᩥᨲᩥᨿᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ (ᨾ. ᨶᩥ. ᪑.᪒᪓; ᩋ. ᨶᩥ. ᪖.᪕᪘) ᨶᨿᩮᨶ ᨸᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᩅᩮ ᩅᩁᨸᨬ᩠ᨬᩈᩣᩅᨠᩮᩣ, ᩈᩮᩅᩥᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩩᨱᩮᨿ᩠ᨿ ᩅᩁᨸᨬ᩠ᨬᩔ ᨲᨳᩣᨣᨲᩔ ᩈᩣᩅᨠᩮᩣ ᩈᩮᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᩅᩣ ᨸᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᩮᩣ ᩅᩣ, ᨶᩥᨸ᩠ᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩮᨶ ᨧ ᩋᩁᩉᩣ. ᩈᩮᩣ ᩉᩥ ᨧᨲᩩᩁᩣᨸᩔᩮᨶᩮᩣ “ᩈᨦ᩠ᨡᩣᨿᩮᨠᩴ ᨸᨭᩥᩈᩮᩅᨲᩥ, ᩈᨦ᩠ᨡᩣᨿᩮᨠᩴ ᩋᨵᩥᩅᩣᩈᩮᨲᩥ, ᩈᨦ᩠ᨡᩣᨿᩮᨠᩴ ᨸᩁᩥᩅᨩ᩠ᨩᩮᨲᩥ, ᩈᨦ᩠ᨡᩣᨿᩮᨠᩴ ᩅᩥᨶᩮᩣᨴᩮᨲᩦ”ᨲᩥ (ᨴᩦ. ᨶᩥ. ᪓.᪓᪐᪘; ᨾ. ᨶᩥ. ᪒.᪑᪖᪘; ᩋ. ᨶᩥ. ᪑᪐.᪒᪐) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ. ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨧ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᨿ ᩈᩮᩅᩮ ᩅᩁᨸᨬ᩠ᨬᩈᩣᩅᨠᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩉᩥ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᩮ...ᨸᩮ... ᨿᨳᩣ ᨸᩮᩣᨠ᩠ᨡᩁᩮ ᩅᩣᩁᩥᨻᩥᨶ᩠ᨴᩩ, ᨲᨳᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ.

᪓᪙᪓. ᩑᩅᩴ ᨡᩦᨱᩣᩈᩅᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠᩪᨭᩮᨶ ᩋᨶᨣᩣᩁᩥᨿᨸᨭᩥᨸᨴᩴ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᩋᨣᩣᩁᩥᨿᨸᨭᩥᨸᨴᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᨣᩉᨭ᩠ᨮᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨶ ᩅᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ. ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᨮᨾᨣᩤᨳᩣᨿ ᨲᩣᩅ ᩈᩣᩅᨠᩮᩣᨲᩥ ᩋᨣᩣᩁᩥᨿᩈᩣᩅᨠᩮᩣ. ᩈᩮᩈᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᨾᩮᩅ. ᩋᨿᩴ ᨸᨶ ᨿᩮᩣᨩᨶᩣ – ᨿᩮᩣ ᨾᨿᩣ ᨠᨳᩥᨲᩮᩣ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨠᩮᩅᩃᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨽᩥᩔᩣ ᩈᨠᩃᩥ ᨸᩁᩥᨸᩩᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᨣᩉᩥᨲᩮᩣ, ᩈᩮᩣ ᨡᩮᨲ᩠ᨲᩅᨲ᩠ᨳᩣᨴᩦᨸᩁᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᩉᩥ ᩈᨸᩁᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨶ ᨶ ᩃᨻ᩠ᨽᩣ ᨹᩔᩮᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᩋᨵᩥᨣᨶ᩠ᨲᩩᨶ᩠ᨲᩥ.

᪓᪙᪔. ᩑᩅᩴ ᨲᩔ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨸᨭᩥᩈᩮᨵᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩉᨭ᩠ᨮᨵᨾ᩠ᨾᨾᩮᩅ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ “ᨸᩤᨱᩴ ᨶ ᩉᨶᩮ”ᨲᩥ. ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᩩᩁᩥᨾᨯ᩠ᨰᩮᨶ ᨲᩥᨠᩮᩣᨭᩥᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᨸᩣᨱᩣᨲᩥᨸᩣᨲᩣᩅᩮᩁᨾᨱᩥᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ, ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᨯ᩠ᨰᩮᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᩩ ᩉᩥᨲᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ. ᨲᨲᩥᨿᨸᩣᨴᩮᩣ ᨸᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᨡᨣ᩠ᨣᩅᩥᩈᩣᨱᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮ (ᩈᩩ. ᨶᩥ. ᪓᪕ ᩋᩣᨴᨿᩮᩣ) ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨸᩥᨿᩮ ᨳᩣᩅᩁᨲᩈᩮᨠᩮᨲ ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿᩴ (ᩈᩩ. ᨶᩥ. ᪑᪔᪓ ᩋᩣᨴᨿᩮᩣ) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᨲᩮᩣ ᩅᨱ᩠ᨱᩥᨲᩮᩣ. ᩈᩮᩈᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᨾᩮᩅ. ᩏᨸ᩠ᨸᨭᩥᨸᩤᨭᩥᨿᩣ ᨸᨶ ᨿᩮᩣᨩᨶᩣ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣ – ᨲᩈᨳᩣᩅᩁᩮᩈᩩ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᩩ ᨽᩪᨲᩮᩈᩩ ᨶᩥᨵᩣᨿ ᨴᨱ᩠ᨯᩴ ᨶ ᩉᨶᩮ ᨶ ᨥᩣᨲᨿᩮᨿ᩠ᨿ ᨶᩣᨶᩩᨩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥ. “ᨶᩥᨵᩣᨿ ᨴᨱ᩠ᨯ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᨧ ᨸᨴᩴ “ᩅᨲ᩠ᨲᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ ᨸᩤᨮᩈᩮᩈᩮᩣ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ. ᩍᨲᩁᨳᩣ ᩉᩥ ᨶ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨶᩣᨸᩁᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩥᨿᨲᩥ.

᪓᪙᪕. ᩑᩅᩴ ᨸᨮᨾᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨴᩩᨲᩥᨿᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ “ᨲᨲᩮᩣ ᩋᨴᩥᨶ᩠ᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ. ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩦᨲᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᩴ ᩅᩣ ᨻᩉᩩᩴ ᩅᩣ. ᨠ᩠ᩅᨧᩦᨲᩥ ᨣᩣᨾᩮ ᩅᩣ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩮ ᩅᩣ. ᩈᩣᩅᨠᩮᩣᨲᩥ ᩋᨣᩣᩁᩥᨿᩈᩣᩅᨠᩮᩣ. ᨻᩩᨩ᩠ᨫᨾᩣᨶᩮᩣᨲᩥ “ᨸᩁᩈᨶ᩠ᨲᨠᨾᩥᨴ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨩᩣᨶᨾᩣᨶᩮᩣ. ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩋᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨸᩁᩥᩅᨩ᩠ᨩᨿᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩪᨸᨭᩥᨸᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩋᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨸᩁᩥᩅᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ, ᨶᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣᨲᩥ ᨶᩥᨿᨾᩮᨲᩥ. ᩈᩮᩈᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᩣᨠᨭᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ.

᪓᪙᪖. ᩑᩅᩴ ᨴᩩᨲᩥᨿᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᨾ᩠ᨸᩥ ᨲᩥᨠᩮᩣᨭᩥᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨠ᩠ᨠᨭ᩠ᨮᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᨲᩮᩣ ᨸᨽᩩᨲᩥ ᨲᨲᩥᨿᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ “ᩋᨻ᩠ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ. ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩈᨾ᩠ᨽᩩᨱᨶ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ.

៣០០។ ឥទានិ ចតុត្ថសិក្ខាបទំ ទស្សេន្តោ អាហ “សភគ្គតោ វា”តិ។ តត្ថ សភគ្គតោតិ សន្ថាគារាទិគតោ។ បរិសគ្គតោតិ បូគមជ្ឈគតោ។ សេសមេត្ថ វុត្តនយញ្ច បាកដញ្ចាតិ។

៣០១។ ឯវំ ចតុត្ថសិក្ខាបទម្បិ តិកោដិបរិសុទ្ធំ ទស្សេត្វា បញ្ចមំ ទស្សេន្តោ អាហ “មជ្ជញ្ច បាន”ន្តិ។ តត្ថ មជ្ជញ្ច បានន្តិ គាថាពន្ធសុខត្ថំ ឯវំ វុត្តំ។ អយំ បនត្ថោ “មជ្ជបានញ្ច ន សមាចរេយ្យា”តិ។ ធម្មំ ឥមន្តិ ឥមំ មជ្ជបានវេរមណិធម្មំ។ ឧម្មាទនន្តន្តិ ឧម្មាទនបរិយោសានំ។ សោ ហិ សព្ពលហុសោ មជ្ជបានស្ស វិបាកោ, យោ មនុស្សភូតស្ស ឧម្មត្តកសំវត្តនិកោ ហោតិ។ ឥតិ នំ វិទិត្វាតិ ឥតិ នំ មជ្ជបានំ ញត្វា។ សេសមេត្ថ វុត្តនយញ្ច បាកដញ្ចាតិ។

៣០២។ ឯវំ បញ្ចមសិក្ខាបទម្បិ តិកោដិបរិសុទ្ធំ ទស្សេត្វា ឥទានិ បុរិមសិក្ខាបទានម្បិ មជ្ជបានមេវ សំកិលេសការណញ្ច ភេទការណញ្ច ទស្សេត្វា ទឡ្ហតរំ តតោ វេរមណិយំ និយោជេន្តោ អាហ “មទា ហិ បាបានិ ករោន្តី”តិ។ តត្ថ មទាតិ មទហេតុ។ ហិការោ បទបូរណមត្តេ និបាតោ។ បាបានិ ករោន្តីតិ បាណាតិបាតាទីនិ សព្ពាកុសលានិ ករោន្តិ។ ឧប្បាទំ យោជេន្តិ បរលោកេ ឧប្បាទំ ឥធលោកេ យោជេន្តិ។ សេសំ ឧត្តានត្ថមេវ។

៣០៣-៤។ ឯត្តាវតា អគារិយសាវកស្ស និច្ចសីលំ ទស្សេត្វា ឥទានិ ឧបោសថង្គានិ ទស្សេន្តោ “បាណំ ន ហនេ”តិ គាថាទ្វយមាហ។ តត្ថ អព្រហ្មចរិយាតិ អសេដ្ឋចរិយភូតា។ មេថុនាតិ មេថុនធម្មសមាបត្តិតោ។ រត្តិំ ន ភុញ្ជេយ្យ វិកាលភោជនន្តិ រត្តិម្បិ ន ភុញ្ជេយ្យ, ទិវាបិ កាលាតិក្កន្តភោជនំ ន ភុញ្ជេយ្យ។ ន ច គន្ធន្តិ ឯត្ថ គន្ធគ្គហណេន វិលេបនចុណ្ណាទីនិបិ គហិតានេវាតិ វេទិតព្ពានិ។ មញ្ចេតិ កប្បិយមញ្ចេ។ សន្ថតេតិ តដ្ឋិកាទីហិ កប្បិយត្ថរណេហិ អត្ថតេ។ ឆមាយំ បន កដសារកាទិសន្ថតាយបិ វដ្ដតិ។ អដ្ឋង្គិកន្តិ បញ្ចង្គិកំ វិយ តុរិយំ, ន អង្គវិនិមុត្តំ។ ទុក្ខន្តគុនាតិ វដ្ដទុក្ខស្ស អន្តគតេន។ សេសមេត្ថ បាកដមេវ។ បច្ឆិមឌ្ឍំ បន សង្គីតិការេហិ វុត្តន្តិបិ អាហុ។

៣០៥។ ឯវំ ឧបោសថង្គានិ ទស្សេត្វា ឥទានិ ឧបោសថកាលំ ទស្សេន្តោ អាហ “តតោ ច បក្ខស្សា”តិ។ តត្ថ តតោតិ បទបូរណមត្តេ និបាតោ។ បក្ខស្សុបវស្សុបោសថន្តិ ឯវំ បទវិភាគោ យោជនា “បក្ខស្ស ចាតុទ្ទសិំ បញ្ចទសិំ អដ្ឋមិន្តិ ឯតេ តយោ ទិវសេ ឧបវស្ស ឧបោសថំ, ឯតំ អដ្ឋង្គិកោបោសថំ ឧបគយ្ហ វសិត្វា”តិ។ បាដិហារិយបក្ខញ្ចាតិ ឯត្ថ បន វស្សូបនាយិកាយ បុរិមភាគេ អាសាឡ្ហមាសោ, អន្តោវស្សេ តយោ មាសា, កត្តិកមាសោតិ ឥមេ បញ្ច មាសា “បាដិហារិយបក្ខោ”តិ វុច្ចន្តិ។ អាសាឡ្ហកត្តិកផគ្គុណមាសា តយោ ឯវាតិ អបរេ។ បក្ខបរិសុទ្ធិទិវសានំ បុរិមបច្ឆិមទិវសវសេន បក្ខេ បក្ខេ តេរសីបាដិបទបញ្ចមីនវមីសង្ខាតា ចត្តារោ ចត្តារោ ទិវសាតិ អបរេ។ យំ រុច្ចតិ, តំ គហេតព្ពំ។ សព្ពំ វា បន បុញ្ញកាមីនំ ការិតព្ពំ។ ឯវមេតំ បាដិហារិយបក្ខញ្ច បសន្នមានសោ សុសមត្តរូបំ សុបរិបុណ្ណរូបំ ឯកម្បិ ទិវសំ អបរិច្ចជន្តោ អដ្ឋង្គុបេតំ ឧបោសថំ ឧបវស្សាតិ សម្ពន្ធិតព្ពំ។

៣០៦។ ឯវំ ឧបោសថកាលំ ទស្សេត្វា ឥទានិ តេសុ កាលេសុ ឯវំ ឧបោសថស្ស យំ កាតព្ពំ, តំ ទស្សេន្តោ អាហ “តតោ ច បាតោ”តិ។ ឯត្ថាបិ តតោតិ បទបូរណមត្តេ និបាតោ, អនន្តរត្ថេ វា, អថាតិ វុត្តំ ហោតិ។ បាតោតិ អបរជ្ជុទិវសបុព្ពភាគេ។

ᩏᨸᩅᩩᨲ᩠ᨳᩩᨸᩮᩣᩈᨳᩮᩣᨲᩥ ᩏᨸᩅᩈᩥᨲᩩᨸᩮᩣᩈᨳᩮᩣ᪨ ᩋᨶ᩠ᨶᩮᨶᩣᨲᩥ ᨿᩣᨣᩩᨽᨲ᩠ᨲᩣᨴᩥᨶᩣ᪨ ᨸᩣᨶᩮᨶᩣᨲᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᩅᩥᨵᨸᩣᨶᩮᨶ᪨ ᩋᨶᩩᨾᩮᩣᨴᨾᩣᨶᩮᩣᨲᩥ ᩋᨶᩩᨸᨾᩮᩣᨴᨾᩣᨶᩮᩣ, ᨶᩥᩁᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᨾᩮᩣᨴᨾᩣᨶᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨿᨳᩣᩁᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨶᩩᩁᩪᨸᩮᨶ, ᨿᨳᩣᨻᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩈᩴᩅᩥᨽᨩᩮᨳᩣᨲᩥ ᨽᩣᨩᩮᨿ᩠ᨿ ᨸᨭᩥᨾᩣᨶᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᩈᩮᩈᩴ ᨸᩣᨠᨭᨾᩮᩅ᪨

᪓᪐᪖᪨ ᩑᩅᩴ ᩏᨸᩅᩩᨲ᩠ᨳᩩᨸᩮᩣᩈᨳᩔ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨿᩣᩅᨩᩦᩅᩥᨠᩴ ᨣᩁᩩᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᨩᩦᩅᨸᩣᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨬ᩠ᨧ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩣᨿ ᨸᨭᩥᨸᨴᩣᨿ ᩋᨵᩥᨣᨶ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ “ᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᨾᩣᨲᩣᨸᩥᨲᩁᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶᩣᨲᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩃᨴ᩠ᨵᩮᨶ ᨽᩮᩣᨣᩮᨶ᪨ ᨽᩁᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᨸᩮᩣᩈᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩴ ᩈᩮᩣ ᩅᨱᩥᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨳᩅᨱᩥᨩ᩠ᨩᩣ, ᩈᨲ᩠ᨲᩅᨱᩥᨩ᩠ᨩᩣ, ᩅᩥᩈᩅᨱᩥᨩ᩠ᨩᩣ, ᨾᩴᩈᩅᨱᩥᨩ᩠ᨩᩣ, ᩈᩩᩁᩣᩅᨱᩥᨩ᩠ᨩᩣᨲᩥ ᩍᨾᩣ ᨸᨬ᩠ᨧ ᩋᨵᨾ᩠ᨾᩅᨱᩥᨩ᩠ᨩᩣ ᩅᨩ᩠ᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩅᩈᩮᩈᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩅᨱᩥᨩ᩠ᨩᩣ᪨ ᩅᨱᩥᨩ᩠ᨩᩣᨿᩩᨣᩮᨶ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨠᩈᩥᨣᩮᩣᩁᨠ᩠ᨡᩣᨴᩥ ᩋᨸᩁᩮᩣᨸᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩮᩣ ᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩮᩣ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᩮᩣ᪨ ᩈᩮᩈᨾᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᨲ᩠ᨳᨾᩮᩅ᪨ ᩋᨿᩴ ᨸᨶ ᨿᩮᩣᨩᨶᩣ – ᩈᩮᩣ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩈᩦᩃᩩᨸᩮᩣᩈᨳᩈᩦᩃᨴᩣᨶᨵᨾ᩠ᨾᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣ ᩋᩁᩥᨿᩈᩣᩅᨠᩮᩣ ᨸᨿᩮᩣᨩᨿᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩴ ᩅᨱᩥᨩ᩠ᨩᩴ, ᨲᨲᩮᩣ ᩃᨴ᩠ᨵᩮᨶ ᨧ ᨵᨾ᩠ᨾᨲᩮᩣ ᩋᨶᨸᩮᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᨽᩮᩣᨣᩮᨶ ᨾᩣᨲᩣᨸᩥᨲᩁᩮᩣ ᨽᩁᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᩋᨳ ᩈᩮᩣ ᨣᩥᩉᩦ ᩑᩅᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᨾᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᨩᩦᩅᩮᩣ ᨸᨠᩩᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩍᨾᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᨿᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩣᨿᩔ ᨽᩮᨴᩣ ᨿᩮ ᨲᩮ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᩣᨽᩣᨿ ᩋᨶ᩠ᨵᨠᩣᩁᩴ ᩅᩥᨵᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩃᩮᩣᨠᨠᩁᨱᩮᨶ ᩈᨿᨾ᩠ᨸᨽᩣᨲᩥ ᩃᨴ᩠ᨵᨶᩣᨾᩣ ᨨ ᨠᩣᨾᩣᩅᨧᩁᨴᩮᩅᩣ, ᨲᩮ ᩈᨿᨾ᩠ᨸᨽᩮ ᨶᩣᨾ ᨴᩮᩅᩮ ᩏᨸᩮᨲᩥ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ ᩋᩃ᩠ᩃᩦᨿᨲᩥ, ᨲᩮᩈᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨲᩦᨲᩥ᪨

ᨸᩁᨾᨲ᩠ᨳᨩᩮᩣᨲᩥᨠᩣᨿ ᨡᩩᨴ᩠ᨴᨠ-ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿ

ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶᩥᨸᩣᨲ-ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿ ᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ ᨧ ᨴᩩᨲᩥᨿᩮᩣ ᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨶᨿᨲᩮᩣ, ᨶᩣᨾᩮᨶ

ᨧᩪᩊᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣᨲᩥ᪨

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៣។ មហាវគ្គោ

១។ បព្ពជ្ជាសុត្តវណ្ណនា

៤០៥។ បព្ពជ្ជំ កិត្តយិស្សាមីតិ បព្ពជ្ជាសុត្តំ។ កា ឧប្បត្តិ? ភគវតិ កិរ សាវត្ថិយំ វិហរន្តេ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស បរិវិតក្កោ ឧទបាទិ – “សារិបុត្តាទីនំ មហាសាវកានំ បព្ពជ្ជា កិត្តិតា, តំ ភិក្ខូ ច ឧបាសកា ច ជានន្តិ។ ភគវតោ បន អកិត្តិតា, យន្នូនាហំ កិត្តេយ្យ”ន្តិ។ សោ ជេតវនវិហារេ អាសនេ និសីទិត្វា ចិត្តពីជនិំ គហេត្វា ភិក្ខូនំ ភគវតោ បព្ពជ្ជំ កិត្តេន្តោ ឥមំ សុត្តមភាសិ។

តត្ថ យស្មា បព្ពជ្ជំ កិត្តេន្តេន យថា បព្ពជិ, តំ កិត្តេតព្វំ។ យថា ច បព្ពជិ, តំ កិត្តេន្តេន យថា វីមំសមានោ បព្ពជ្ជំ រោចេសិ, តំ កិត្តេតព្វំ។ តស្មា “បព្ពជ្ជំ កិត្តយិស្សាមី”តិ វត្វា “យថា បព្ពជី”តិអាទិមាហ។ ចក្ខុមាតិ បញ្ចហិ ចក្ខូហិ ចក្ខុមា ចក្ខុសម្បន្នោតិ អត្ថោ។ សេសមាទិគាថាយ ឧត្តានមេវ។

៤០៦។ ឥទានិ “យថា វីមំសមានោ”តិ តមត្ថំ បកាសេន្តោ អាហ “សម្ពាធោយ”ន្តិ។ តត្ថ សម្ពាធោតិ បុត្តទារាទិសម្ពាធសព្ភាវតោ កិលេសសម្ពាធសព្ភាវតោ ច កុសលកិរិយាយ ឱកាសរហិតតោ។ រជស្សាយតនន្តិ កណ្ដោខាទយោ វិយ អស្សាទីនំ, រាគាទិរជស្ស ឧប្បត្តិទេសោ។ អព្ភោកាសោតិ វុត្តសម្ពាធបដិបក្ខភាវេន អាកាសោ វិយ វិវដា។ ឥតិ ទិស្វាន បព្ពជីតិ ឥតិ ឃរាវាសបព្ពជ្ជាសុ ព្យាធិជរាមរណេហិ សុដ្ឋុតរំ ចោទិយមានហទយោ អាទីនវានិសំសំ វីមំសិត្វា, មហាភិនិក្ខមនំ និក្ខមិត្វា, អនោមានទីតីរេ ខគ្គេន កេសេ ឆិន្ទិត្វា, តាវទេវ ច ទ្វង្គុលមត្តសណ្ឋិតសមណសារុប្បកេសមស្សុ ហុត្វា ឃដិការេន ព្រហ្មុនា ឧបនីតេ អដ្ឋ បរិក្ខារេ គហេត្វា “ឯវំ និវាសេតព្វំ បារុបិតព្វ”ន្តិ កេនចិ អននុសិដ្ឋោ អនេកជាតិសហស្សបវត្តិតេន អត្តនោ បព្ពជ្ជាចិណ្ណេនេវ សិក្ខាបិយមានោ បព្ពជិ។ ឯកំ កាសាវំ និវាសេត្វា ឯកំ ឧត្តរាសង្គំ ករិត្វា ឯកំ ចីវរំ ខន្ធេ ករិត្វា មត្តិកាបត្តំ អំសេ អាលគ្គេត្វា បព្ពជិតវេសំ អធិដ្ឋាសីតិ វុត្តំ ហោតិ។ សេសមេត្ថ ឧត្តានមេវ។

៤១០។ ឯវំ ភគវតោ បព្ពជ្ជំ កិត្តេត្វា តតោ បរំ បព្ពជិតបដិបត្តិំ អនោមានទីតីរំ ហិត្វា បធានាយ គមនញ្ច បកាសេន្តោ “បព្ពជិត្វាន កាយេនា”តិអាទិមាហ។ តត្ថ កាយេន បាបកម្មំ វិវជ្ជយីតិ តិវិធំ កាយទុច្ចរិតំ វជ្ជេសិ។ វចីទុច្ចរិតន្តិ ចតុព្ពិធំ វចីទុច្ចរិតំ។ អាជីវំ បរិសោធយីតិ មិច្ឆាជីវំ ហិត្វា សម្មាជីវមេវ បវត្តយិ។

៤១១។ ឯវំ អាជីវដ្ឋមកសីលំ សោធេត្វា អនោមានទីតីរតោ តិំសយោជនប្បមាណំ សត្តាហេន អគមា រាជគហំ ពុទ្ធោ។ តត្ថ កិញ្ចាបិ យទា រាជគហំ អគមាសិ, តទា ពុទ្ធោ ន ហោតិ, តថាបិ ពុទ្ធស្ស បុព្ពចរិយាតិ កត្វា ឯវំ វត្តុំ លព្ភតិ – “ឥធ រាជា ជាតោ, ឥធ រដ្ឋំ អគ្គហេសី”តិអាទិ លោកិយវោហារវចនំ វិយ។ មគធានន្តិ មគធានំ ជនបទស្ស នាមន្តិ វុត្តំ ហោតិ។ គិរិព្ពជន្តិ ឥទម្បិ តស្ស នាមំ។ តញ្ហិ

ປຓ຺ຑວຄິຊ຺ຌກູຏເວຠາຣອິສິຄິລິເວປຸລ຺ລນາມການໍ ປຎ຺ຈນ຺ນໍ ຄິຣີນໍ ມເຊ຺ຌ ວເຊາ ວິຍ ຐິຕໍ, ຕສ຺ມາ “ຄິຣິພ຺ພຊ”ນ຺ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ. ປິຓ຺ຑາຍ ອຠິຫາເຣສີຕິ ຠິກ຺ຂຕ຺ຖາຍ ຕສ຺ມິໍ ນຄເຣ ຈຣິ. ເສາ ກິຣ ນຄຣທ຺ວາເຣ ຐຕ຺ວາ ຈິນ຺ເຕສິ – “ສຈາຫໍ ຣເຎ຺ຎາ ພິມ຺ພິສາຣສ຺ສ ອຕ຺ຕເນາ ອາຄມນໍ ນິເວເທຍ຺ຍໍ, ‘ສຸເທ຺ຘາທນສ຺ສ ປຸເຕ຺ຕາ ສິທ຺ຘເຕ຺ຖາ ນາມ ກຸມາເຣາ ອາຄເຕາ’ຕິ ພຫຸມ຺ປິ ເມ ປຈ຺ຈຍໍ ອຠິຫເຣຍ຺ຍ. ນ ເຂາ ປນ ເມ ຕໍ ປຕິຣູປໍ ປພ຺ພຊິຕສ຺ສ ອາເຣາເຈຕ຺ວາ ປຈ຺ຈຍຄຫຓໍ, ຫນ຺ທາຫໍ ປິຓ຺ຑາຍ ຈຣາມີ”ຕິ ເທວທຕ຺ຕິຍໍ ປໍສຸກູລຈີວຣໍ ປາຣຸປິຕ຺ວາ ມຕ຺ຕິກາປຕ຺ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ປາຈີນທ຺ວາເຣນ ນຄຣໍ ປວິສິຕ຺ວາ ອນຸຆຣໍ ປິຓ຺ຑາຍ ອຈຣິ. ເຕນາຫ ອາຍສ຺ມາ ອານເນ຺ທາ – “ປິຓ຺ຑາຍ ອຠິຫາເຣສີ”ຕິ. ອາກິຓ຺ຓວຣລກ຺ຂເຓາຕິ ສຣີເຣ ອາກິຣິຕ຺ວາ ວິຍ ຐປິຕວຣລກ຺ຂເຓາ ວິປຸລວຣລກ຺ຂເຓາ ວາ. ວິປຸລມ຺ປິ ຫິ “ອາກິຓ຺ຓ”ນ຺ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ. ຍຖາຫ – “ອາກິຓ຺ຓລຸເທ຺ທາ ປຸຣິເສາ, ຘາຕິເຈລໍວ ມກ຺ຂິເຕາ”ຕິ (ຊາ. ໑.໙.໑໑໕; ໑.໘.໑໐໙). ວິປຸລລຸເທ຺ທາຕິ ອເຕ຺ຖາ.

໓໑໗. ຕມທ຺ທສາຕິ ຕເຕາ ກິຣ ປຸຣິມານິ ສຕ຺ຕ ທິວສານິ ນຄເຣ ນກ຺ຂຕ຺ຕໍ ເຆາສິຕໍ ອເຫາສິ. ຕໍ ທິວສໍ ປນ “ນກ຺ຂຕ຺ຕໍ ວີຕິວຕ຺ຕໍ, ກມ຺ມນ຺ຕາ ປເຍາເຊຕພ຺ພາ”ຕິ ເຠຣີ ຈຣິ. ອຖ ມຫາຊເນາ ຣາຊງ຺ຄເຓ ສນ຺ນິປຕິ. ຣາຊາປິ “ກມ຺ມນ຺ຕໍ ສໍວິທຫິສ຺ສາມີ”ຕິ ສີຫປຎ຺ຊຣໍ ວິວຣິຕ຺ວາ ພລກາຍໍ ປສ຺ສເນ຺ຕາ ຕໍ ປິຓ຺ຑາຍ ອຠິຫຣນ຺ຕໍ ມຫາສຕ຺ຕໍ ອທ຺ທສ. ເຕນາຫ ອາຍສ຺ມາ ອານເນ຺ທາ – “ຕມທ຺ທສາ ພິມ຺ພິສາເຣາ, ປາສາທສ຺ມິໍ ປຕິຏ຺ຐິເຕາ”ຕິ. ອິມມຕ຺ຖໍ ອຠາສຖາຕິ ອິມໍ ອຕ຺ຖໍ ອຠາສິ.

໓໑໘. ອິມນ຺ຕິ ຕໍ ເຕສໍ ອມຈ຺ຈານໍ ກາຣສິຕມຕ຺ຕໍ ທເສ຺ສເນ຺ຕາ ອາຫ – “ອິມໍ ເຠາເນ຺ຕາ”ຕິ. ຕຕ຺ຖ ອິມນ຺ຕິ ເອເສາ ຣາຊາ ເອາທາລິສຕ຺ຕໍ ທເສ຺ສຕິ, ເຠາເນ຺ຕາຕິ ອມເຈ຺ຈ ອາລປຕິ. ນິສາເມຖາຕິ ປສ຺ສຖ. ອຠິຣູເປາຕິ ທສ຺ສນີຍງ຺ຄປຈ຺ຈເງ຺ຄາ. ພ຺ຣຫາຕິ ອາເຣາຫປຣິຓາຫສມ຺ປເນ຺ນາ. ສຸຈີຕິ ປຣິສຸທ຺ຘຉວິວເຓ຺ຓາ. ຈຣເຓນາຕິ ຄມເນນ.

໓໑໙-໒໐. ນີຈກຸລາມິວາຕິ ນີຈກຸລາ ອິວ ປພ຺ພຊິເຕາ ນ ເຫາຕີຕິ ອເຕ຺ຖາ. ມກາເຣາ ປທສນ຺ຘິກເຣາ. ກຸຫິໍ ຠິກ຺ຂຸ ຄມິສ຺ສຕີຕິ ອຍໍ ຠິກ຺ຂຸ ກຸຫິໍ ຄມິສ຺ສຕິ, ອຊ຺ຊ ກຕ຺ຖ ວສິສ຺ສຕີຕິ ຊານິຕຸໍ ຣາຊທູຕາ ສີຆໍ ຄຈ຺ຉນ຺ຕຸ. ທສ຺ສນກາມາ ຫິ ມຍໍ ອສ຺ສາຕິ ອິມິນາ ອຘິປ຺ປາເຍນ ອາຫ. ຄຸຕ຺ຕທ຺ວາເຣາ ໂອກ຺ຂິຕ຺ຕຈກ຺ຂຸຕາຍ, ສຸສໍວຸເຕາ ສຕິຍາ. ຄຸຕ຺ຕທ຺ວາເຣາ ວາ ສຕິຍາ, ສຸສໍວຸເຕາ ປາສາທິເກນ ສງ຺ຆາຏິຈີວຣຘາຣເຓນ.

໓໒໑. ຂິປ຺ປໍ ປຕ຺ຕໍ ອປູເຣສີຕິ ສມ຺ປຊານຕ຺ຕາ ປຕິສ຺ສຕຕ຺ຕາ ຈ ອຘິກໍ ອາຫາຣປ຺ປຕ຺ຕາ “ອລໍ ເອຕ຺ຕາວຕາ”ຕິ ອຊ຺ຌາສຍປ຺ປວເຕ຺ຕນ ຂິປ຺ປໍ ປຕ຺ຕໍ ອປູເຣສິ. ມຸນີຕິ ເມາເນຍ຺ຍຕາຍ ປຕິປນ຺ນຕ຺ຕາ ອປ຺ປຕ຺ຕມຸນິຠາເວາປິ ມຸນີຕ຺ເວວ ວຸເຕ຺ຕາ, ເລາກເວາຫາເຣນ ວາ. ເລາກິຍາ ຫິ ອເມາເນຍ຺ຍປ຺ປຕ຺ຕມ຺ປິ ປພ຺ພຊິຕໍ “ມຸນີ”ຕິ ກເຖນ຺ຕິ. ປຓ຺ຑວໍ ອຠິຫາເຣສີຕິ ຕໍ ປພ຺ພຕໍ ອຠິຣຸຫິ. ເອເສາ ກິຣ ມນຸເສ຺ສ ປຸຈ຺ຉິ “ອິມສ຺ມິໍ ນຄເຣ ປພ຺ພຊິຕາ ກຕ຺ຖ ວສນ຺ຕີ”ຕິ. ອຖສ຺ສ ເຕ “ປຓ຺ຑວສ຺ສ ອຸປຣິ ປຸຣຕ຺ຖາພິມຸຂປພ຺ພາເຣ”ຕິ ອາເຣາເຈສຸໍ. ຕສ຺ມາ ຕເມວ ປຓ຺ຑວໍ ອຠິຫາເຣສິ “ເອຕ຺ຖ ວາເສາ ຠວິສ຺ສຕີ”ຕິ ເອວໍ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ.

໓໒໒-໒໓. ພ຺ຍຄ຺ຆຸສເຠາວ ສີເຫາວ ຄິຣິຄພ຺ເຠເຣຕິ ຄິຣິຄຸຫາຍໍ ພ຺ຍເຄ຺ຆາ ວິຍ ອຸສເຠາ ວິຍ ສີເຫາ ວິຍ ຈ ນິສິນ຺ເນາຕິ ອເຕ຺ຖາ. ເອວໍ ຫິ ຕເຍາ ເສເຏ຺ຐາ ວິຄຕຠຍເຠຣວາ ຄິຣິຄພ຺ເຠ ນິສີທນ຺ຕີຕິ, ຕສ຺ມາ ເອວໍ ອຸປມໍ ອກາສິ. ຠທ຺ທຍາເນນາຕິ ຫຕ຺ຖິອສ຺ສຣຖປຕ຺ຕິກາຍ ສຸວຓ຺ຓຍາເນນ. ສ ຍານຠູມິໍ ຍາຍິຕ຺ວາຕິ ຍາວຕິກາ ຠູມິ ຫຕ຺ຖິອສ຺ສາທິນາ ຍາເນນ ສກ຺ກາ ຄນ຺ຕຸໍ, ຕໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ. ອາສຊ຺ຊາຕິ ປຕ຺ວາ, ສມີປມສ຺ສ ຄນ຺ຕ຺ວາຕິ ອເຕ຺ຖາ.

ស្ចបិចិសឹតិ តំសឹងិ៍ យុចាតិ ឃោឆ្ពាតនយ្យត្ថា៍ ងហទោតិ ឌាតិយា តទុណោ៍ បងយុប្បត្តិកោ ឃុឃ្វតិ តក្យកយចិសេនតសេច៍ យុចា ឃុឃ្វតិ អតិឃោឆ្ពាតោ៍ បងយុប្បត្តិកោតិ បងសេតេច ឃោឆ្ពាតចេនេត ស្ចុំំតោ៍ ងហទោ ចាសឹតិ នតិ ច ងហទេត្ត ឃុឃុ ឆាលកោ ចិយ ឈាយសឹតិ៍

១៩៣-៥៍ អតីកក្កត្តិ ពលកាយំ សេតាយុល៍ ងងាយិ កោកោ ក្សញ្ញាឃ្សុតិ ឧត្ត "អហំ ទេត អក្ខយកឆេឃុ ឃាចិន្ធសិ, តាច ងងាយិ កោកោ៍ តំ ត្ចុំ សេកឃត្តា អតីកក្កុំ តាកសឈ្ឍុទក្លុតោ ក្សញ្ញាឃ្សុ"តិ ឧចំ សប្ពត្ថា ចេងិតត្ពា៍ ស្ចុំ ឌតបោ ទាឌាតិ "ងងាយិ កោកោ ក្សញ្ញាឃ្សុ, ឌាតិ អក្លាហិ បុន្ធិតោ"តិ ឧចំ កិទ ចុទេត្តា យហាបុទិសោ ចិត្តេសិ – "សេច អហំ ទេឌ្ឌត អត្តិកោ អឃ្សុំ, ចាតុយហាទាឌិកាងឃោបិ យំ អត្តនោ អត្តនោ ទេឌ្ឌត តិយត្តឃ្យុំ, កោហ ជិតោ ឧច ចា ចក្កចត្តិទឌ្ឌ កាទេឃ្យុំ៍ អយំ បត ទាឌា អឌាតត្តា ឧចយាហ – 'ហត្ថាហំ, តំ ឌាតាបេយឹ'"តិ ឆាហំ ស្ចុំទេត្តា អត្តនោ អាកតងិសាកាក់ តិក្កិសត្តា "ស្ចុំ ឌតបោ ទាឌា"តិអាងិយាហ៍ តត្ត ហិយចត្តឃ្សុបឃ្សុតោតិ កលាត្តា សឃ្សុសយ្យត្តិចេកល្លាកាចំ ងឃ្សុតិ៍ ហិយចត្តតិឝ្យាតិឃ្យាយ បិសាលាចិចទសយ្កចា យហាឆាលិបិ បញ្ចាហិ ចុឌ្ឋិហិ ចដ្ឋត្តិ, កិយក្កុំ បត ទេលទេត្ត ចុត្តាតិ សឃ្សាតិ៍ ឆតចិទិយេត សយ្យត្ថាតិ កលាត្តា សត្តាហិ ទតតេហិ អចេកល្លត្តំ, បទទាទ្វហិ អតក្កតឹយំ ចិទបុទិសាឆិដ្ឋិតកាចក្ខាឃ្សុ ងឃ្សុតិ៍ កោសេលឃុ តិកោតិតោតិ កលាត្តា តចកទាឌកាចំ បដិក្លិបតិ៍ តចកទាឌា ហិ តិកោតឹតិ ត ចុច្ចតិ៍ ឃឃ្សុ បត អាងិកាលតោ បក្ខតិ អត្តយចសេត សោ ឧច ឌតបោ តិចាសោ, សោ តិកោតឹតិ ចុច្ចតិ៍ តចាទ្វបិ ច ទាឌា ឃុទ្ធោងតោ, យំ សត្ថាយាហ "កោសេលឃុ តិកោតិតោ"តិ៍ ទេត អត្តយាកតយិ កោកសយ្យត្តិ ងិបេតិ៍

១៩៤៍ ឧត្តាចតា អត្តនោ កោកសយ្យត្តិ ងិបេត្វា "អាងិច្ចា តាយ កោទេត្តត, សាកិយា តាយ ឌាតិយា"តិ ពួយិតា ឌាតិសយ្យត្តិច្ចា អាចិក្លិត្វា យំ ចុត្តំ ទញ្ញា "ងងាយិ កោកោ ក្សញ្ញាឃ្សុ"តិ, តំ បដិក្លិបត្តា អាហ – "តយ្យាក្យលិ បត្តាឌិតោយឹ្យត បាទេយ អភិបត្ថយ"ត្តិ៍ យងិ ហិ អហំ កាទេយ អភិបត្តយឃ្យុំ, ត ច្រាងិសំ ឆតចិទិយសយ្យត្តុំ ត្ចាសឹតិសហឃ្សុចិទបុទិសសយាក្យលំ ក្យលំ លទេច្ឆត្វា បត្តាឌឃ្យុត្តិ អយំ កិទេត្ត អធិប្យាយោ៍

១៩៥៍ ឧចំ ទញ្ញា ចចតំ បដិក្លិបិត្វា តទោ បទំ អត្តនោ បត្តាឌ្ឌាហេតុំ ងឃ្សុត្តា អាហ – "កាទេយត្វាឌឹតចំ ជិត្វា, តេក្លួំ ងដ្ឋ ទេលយតោ"តិ៍ ឧចំ "បត្តាឌិតោយឹ"តិ ពួយិតា សប្ពត្ថិតត្ថា៍ តត្ត ងដ្ឋតិ ជិត្វា៍ សេសយេត្ត ពួទេតា បុទិយកាចាឃុ ច យំ យំ ត ចិចាទិតំ, តំ តំ សត្តុំ ស្ចត្វាតត្វត្វា ឧច ត ចិចាទិតត្តិ ចេងិតត្ពា៍ ឧចំ អត្តនោ បត្តាឌ្ឌាហេតុំ ចត្វា បងាតត្វាយ កត្តុកាយោ ទាឌាតំ អាយត្តេត្តា អាហ – "បងាតាយ កយិឃ្សាមិ, ឧត្ត ទេយ ទញ្ញាតិ យតោ"តិ៍ តឃ្សុទេត្ត – យស្វាហំ, យហាទាឌ, តេក្លួំ ងដ្ឋ ទេលយតោ បត្តាឌិតោ, តស្វា តំ បទេយត្តតេក្លួំ តិត្ពាតាយតំ សត្ពាឆយ្វាតំ អក្កុទេដ្ឋត បងាតំ បទេត្តត្តា បងាតត្វាយ កយិឃ្សាមិ, ឧត្ត ទេយ បងាទេត ទញ្ញាតិ យតោ, ត កាទេយឃ្វតិ៍ ឧចំ ចុទេត្ត កិទ ទាឌា ទេាឆិសត្តំ អាហ – "បុទេត្តាច ទេយតំ, កទេត្ត, ឃុតំ 'ឃុទ្ធោងតទេញ្ញា កិទ បុទេត្តា សិដ្ឋត្ថក្យាយទោ ចត្តាទិ បុត្តាតិយិត្តាតិ ជិត្វា បត្តាឌិត្វា ពុទ្ធោ កចិឃ្សតី'តិ, សោហំ, កទេត្ត, តយ្យាកំ អធិយត្តិ ជិត្វា ឧចំបសេត្ថា 'អឌ្ឍា ពុទ្ធត្តំ បិបុលិឃ្សុចា'តិ៍ សាធុ, កទេត្ត, ពុទ្ធត្តំ បត្វា បឋមំ យយ ចិឌិតំ ឱក្កមេឃ្យាចា"តិ៍

បទេយត្តឌាតិកាយ ពុទ្ធក-អដ្ឋកចាយ

២។ បធានសុត្តវណ្ណនា

៤២៥។ តំ មំ បធានបហិតត្តន្តិ បធានសុត្តំ។ កា ឧប្បត្តិ? “បធានាយ គមិស្សាមិ, ឯត្ថ មេ រញ្ជតី មនោ”តិ អាយស្មា អានន្ទោ បព្វជ្ជាសុត្តំ និដ្ឋាបេសិ។ ភគវា គន្ធកុដិយំ និសិន្នោ ចិន្តេសិ – “យថា ឆព្វស្សានិ បធានំ បទហមានេន ទុក្ករការិកា កតា, តំ អជ្ជ ភិក្ខូនំ កថេស្សាមី”តិ។ អថ គន្ធកុដិតោ និក្ខមិត្វា ពុទ្ធាសនេ និសិន្នោ “តំ មំ បធានបហិតត្ត”ន្តិ អាទិនា ឥមំ សុត្តមភាសិ។

តត្ថ តំ មន្តិ ទ្វីហិបិ បទេហិ អត្តានមេវ និទ្ទិសតិ។ បធានបហិតត្តន្តិ និព្ពានត្ថាយ បេសិតចិត្តំ បរិច្ចត្តអត្តភាវំ វា។ នទិំ នេរញ្ជរំ បតីតិ លក្ខណំ និទ្ទិសតិ។ លក្ខណញ្ហិ បធានបហិតត្តាយ នេរញ្ជរា នទី។ តេនេវ ចេត្ថ ឧបយោគវចនំ។ អយំ បនេត្ថ “នទិយា នេរញ្ជរាយា”តិ, នេរញ្ជរាយ តីរេតិ វុត្តំ ហោតិ។ វិបរក្កម្មាតិ អតីវ បរក្កមិត្វា។ ឈាយន្តន្តិ អប្បាណកជ្ឈានមនុយុញ្ជន្តំ។ យោគក្ខេមស្ស បត្តិយាតិ ចតូហិ យោគេហិ ខេមស្ស និព្ពានស្ស អធិគមត្ថំ។

៤២៦។ នមុចីតិ មារោ។ សោ ហិ អត្តនោ វិសយា និក្ខមិតុកាមេ ទេវមនុស្សេ ន មុញ្ចតិ, អន្តរាយំ នេសំ ករោតិ, តស្មា “នមុចី”តិ វុច្ចតិ។ ករុណំ វាចន្តិ អនុទ្ទយាយុត្តំ វាចំ។ ភាសមានោ ឧបាគមីតិ ឥទំ ឧត្តានមេវ។ កស្មា បន ឧបាគតោ? មហាបុរិសោ កិរ ឯកទិវសំ ចិន្តេសិ – “សត្តា អាហារំ បរិយេសមានា ជីវិតេ សាបេក្ខា ហោតិ, ន ច សក្កា ជីវិតេ សាបេក្ខេន អមតំ អធិគន្តុ”ន្តិ។ តតោ អាហារុបច្ឆេទាយ បដិបជ្ជិ, តេន កិសោ ទុព្ពណ្ណោ ច អហោសិ។ អថ មារោ “អយំ សម្ពោធាយ មគ្គោ ហោតិ, ន ហោតីតិ អជានន្តោ អតិឃោរំ តបំ ករោតិ, កទាចិ មម វិសយំ អតិក្កមេយ្យា”តិ ភីតោ “ឥដ្ឋិកដ្ឋា វត្វា ចាវេស្សាមី”តិ អាគតោ។ តេនេតមាហ – “កិសោ ត្វមសិ ទុព្ពណ្ណោ, សន្តិកេ មរណំ តវា”តិ។

៤២៧។ ឯវញ្ច បន វត្វា អស្ស មរណសន្តិកភាវំ ទស្សេន្តោ អាហ – “សហស្សភាគោ មរណស្ស, ឯកំសោ តវ ជីវិត”ន្តិ។ តស្សត្ថោ – សហស្សំ ភាគានំ អស្សាតិ សហស្សភាគោ។ កោ សោ? មរណស្ស បច្ចយោតិ បិឌេសេសោ។ ឯកោ អំសោតិ ឯកំសោ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – អយំ អប្បាណកជ្ឈានាទិសហស្សភាគោ តវ មរណស្ស បច្ចយោ, តតោ បន តេ ឯកោ ឯវ ភាគោ ជីវិតំ, ឯវំ សន្តិកេ មរណំ តវាតិ។ ឯវំ មរណស្ស សន្តិកភាវំ ទស្សេត្វា អថ នំ ជីវិតេ សមុស្សាហេន្តោ អាហ “ជីវ ភោ ជីវិតំ សេយ្យោ”តិ។ កស្មា សេយ្យោតិ ចេ។ ជីវំ បុញ្ញានិ កាហសីតិ។

៤២៨។ អថ អត្តនា សមុទានិ បុញ្ញានិ ទស្សេន្តោ អាហ – “ចរតោ ច តេ ព្រហ្មចរិយ”ន្តិ។ តត្ថ ព្រហ្មចរិយន្តិ កាលេន កាលំ មេថុនវិរតិំ សន្ធាយាហ, យំ តាបសា ករោន្តិ។ ជុហតោតិ ជុហន្តស្ស។ សេសមេត្ថ បាកដមេវ។

៣១១។ ទុក្កោ មក្កោតិ ឥមំ បន អដ្ឋកាថំ បសាទចិត្តំ ជនេន្តោ អាហ។ តត្ថ អប្បមាណគុណាភិកាមតត្វា ទុក្ខេន កត្តេត្វាតិ ទុក្កោ, ទុក្ខិតកាយចិត្តេន កត្តត្វា ទុក្កេរា, សត្តិកម្មវេលាន តាទិសេនាបិ បិបុលិតំ អសក្កុណេយ្យតោ ទុរភិសម្ភវោតិ ឧចមេត្វា វេចទិតេត្វា ត្តតោ បទំ ត្តមា កាថា ភណិ មារេរា, អដ្ឋា ឥទ្ធស្ស សត្តិកេតិ អយមុបឌ្ឍកាថា សក្កិតិការេហិ ទុត្តា។ សកលកាថាបីតិ ឧកោ។ ភកចតា ឧច បន បទំ ចិយ អត្ថានំ តិទ្ធិសេត្តេន សត្តមេវ ឧចំជាតិកំ ទុត្តត្តិ អយមយាកំ លត្តិ។ តត្ថ អដ្ឋាតិ អដ្ឋានិ។ សេសំ ឧត្តានមេវ។

៣១២។ លដ្ឋកាថាយ មេនត្វេនាតិ ឧត្វ បទេសំ អត្តរាយកាវេលាន អត្តតោ អតេ្វន តំ, បិបិម, អាការតោនីតិ អយមធិប្បាយោ។ សេសំ ឧត្តានមេវ។

៣១៣។ “ជីវំ បុញ្ញានិ គាហសី”តិ ឥទំ បន ចនតំ បជិក្ខិបន្តោ “អញ្ញមេត្តាបី”តិ ឥមំ កាថមាហ។ តត្វ បុញ្ញេនាតិ ចដ្ឋកាមិ មារេន ទុត្តំ បុញ្ញំ សន្ធាយ ភណតិ។ សេសំ ឧត្តានមេវ។

៣១៤។ ឥទានិ “ឧកំសោ តច ជីវិត”ន្តិ ឥទំ ចនតំ អារព្ភ មានំ សត្តន្ទេត្តា “អត្ថិ សទ្ធា”តិ ឥមំ កាថមាហ។ តត្រាយមធិប្បាយោ – អនេន, មារ, យោ អត្តនោ សត្តិចរបេត អប្បស្សទ្ធា ភវេយ្យ, សទ្ធាបិ ចា កុសីតោ, សទ្ធា អារទ្ធចីរិយោ សមានោបិ ចា ទុប្បញ្ញោ, តំ តំ ជីវិតមនុពុទ្ធមានោ សោភេយ្យាសិ, មយ្ហំបន អត្តនោ សត្តិចរបេត ពលប្បត្តសទ្ធា អត្ថិ, តថា កាយិកចេតសិកមសិថិលបរក្កមតាសង្ខាតំ ចីរិយំ, ចជិរូបមា បញ្ញា ច មម ចិជ្ជតិ, សោ ត្វំ ឧចំ មំ បហិតត្តំ ឧត្តមញ្ញាសមំ កិំ ជីវមនុពុច្ឆសិ, កស្មា ជីវិតំ បុច្ឆសិ។ បញ្ញាច មមាតិ ឧត្ត ច សទ្ទេន សតិ សមាធិ ច។ ឧចំ សទ្ធេ មេហិ បញ្ចហិ ឥន្ទ្រិយេហិ សមន្នាគតា តិដ្ឋានំ បិបុលត្តំ, តេសុ ឧកេកាបិ អចិរហិតំ ឧចំ មំ បហិតត្តំ កិំ ជីវមនុពុច្ឆសិ? តត្រ – ឧកាហំ ជីវិតំ សេយ្យោ, ចីរិយមារភតោ ទឡ្ហំ (ធ॰ ប॰ ១១២)។ បញ្ញវន្តស្ស ឈាយិនោ, បស្សតោ ឧទយព្វយន្តិ (ធ॰ ប॰ ១១១, ១១៣)។

៣១៥-៦។ ឧចំ មានំ សត្តន្ទេត្វា អត្តនោ នេហចិត្តប្បវត្តិំ ទស្សេន្តោ “នទីនមបី”តិ កាថាទ្វយមាហ។ តមត្ថតោ បាកដមេវ។ អយំ បន អធិប្បាយវណ្ណនា – ឃាយំ មម សរីរេ អប្បមាណកញ្ញាតចីរិយវេគសមុដ្ឋិតោ ចាតោ ចត្តតិ, សោ គង្គាយមុនាទីនំ នទីនមបិ សោតានិ អយំ ចិសោសយេ, កិញ្ចា មេ ឧចំ បហិតត្តស្ស ចតុរាកឝត្ថមត្តំ លោហិតំ ន ឧបសោសេយ្យ។ ន គេវលញ្ច មេ លោហិតមេវ សុស្សតិ, អបិច ខោ បន តម្ហិ លោហិតេ សុស្សមានម្ហិ ពទ្ធាពទ្ធភេទំ សរីរានុគតំ បិត្តំ, អសិតបីតាទិបដិច្ឆាទកំ ចតុរាកឝត្ថមត្តមេវ សេម្ហំ, កិញ្ចាបទំ តត្តកមេវ មុត្តញ្ច ឱជញ្ច សុស្សតិ, តេសុ ច សុស្សមានេសុ មំសានិបិ ខីយន្តិ, តស្ស មេ ឧចំ អនុបុព្វេន មំសេសុ ខីយមានេសុ ភិយ្យោ ចិត្តំ បសីទតិ, ន ចេត្ថ តប្បច្ចយា សំសីទតិ។ សោ ត្វំ ឯវរូបំ ចិត្តមជានន្តោ សរីរមត្តមេវ ទិស្វា ភណសិ “កិសោ ត្វមសិ ទុព្ពណ្ណោ, សន្តិកេ មរណំ តវា”តិ។ ន កេវលញ្ច មេ ចិត្តមេវ បសីទតិ, អបិច ខោ បន ភិយ្យោ សតិ ច បញ្ញា ច សមាធិ មម តិដ្ឋតិ, អញ្ញមេត្តាបិ បមាទោ ចា សម្មោហោ ចា ចិត្តចិក្ខេបោ ចា នត្ថិ, តស្ស មយ្ហំ ឧចំ ចិហរតោ មេ កោចិ សមណោ ព្រាហ្មណោ អតីតំ ចា អនាគតំ ចា ឧតរហិ ចា ឧបក្កមិកា វេទនា វេទយន្តិ, តាសំ និទស្សនភូតំ បត្តស្ស ឧត្តមវេទនំ។ យថា អញ្ញេសំ ទុក្ខេន មុដ្ឋានំ សុខំ, សីតេន ឧណ្ហាភិហតានំ សីតំ,

ខុទាយ ភោជនំ, បិបាសាយ ឧដ្ឋានំ វុទកំ អបេក្ខតោ ចិត្តំ, ឯវំ បច្ចាសុ កាយគុតេសុ ឧកកាយេបិ តាបេក្ខកោ ចិត្តំ។ "អហោ វតាហំ សុភោជនំ ភុញ្ជិត្វា សុខេនេវ សេយ្យ"ន្តិ ប្រាថនេសនាការេន យេន ចិត្តំ ន ឧប្បន្នំ, បស្ស, តំ យាន, សត្តស្ស សុទ្ធន្តិ។

៣២៥-៣២។ ឯវំ អត្ថតោ សុទ្ធំ ទស្សេត្វា "តិចារេនស្សាបិ ច"ន្តិ អាគតស្ស យានស្ស យថាវុត្តភាវទស្សនត្ថំ យានេនេវ កិរេតត្វា តាយ អបរាជិតភាវំ ទស្សេន្តោ "កាយា នេត បចយា នេតា"តិអាទិកា ច គាថាយោ អាហ។

តត្ថ យស្មា អាទិតោវ អាចរិយកុលេ សន្តេ ចតុក្កាយេសុ កិលេសកាយា ទោយហន្តិ, នេត អភិក្ខុណ្ឌ អភាចរិយភាវំ ឧបគតានំ បន្តេសុ ច សេនាសនេសុ អញ្ញាតរញ្ញាតរេសុ ច អធិកុសលេសុ ធម្មេសុ អរតិ ឧប្បជ្ជតិ។ វុត្តញ្ហេតំ "បន្តានិ តោ, អាវុសោ, អភិរតិ ទុក្ករា"តិ (សំ. និ. ៤.៣១១)។ តតោ នេត បរិបទិតន្តិនិចិកត្វា ឲ្យបិបាសា ឆាតេធតិ, តាយ ឆាធិតានំ បរិយេសនភាលហ្យា ចិត្តំ កិលមតិ, អថ នេតំ កិលន្តចិត្តានំ ចិតយិន្ទ្ធិ ឧក្កមតិ។ តតោ ចិនេសនយភធិកដ្ឋានំ ទុរភិសម្ភវេសុ អរញ្ញវនបត្ថេសុ សេនាសនេសុ ចិហរតំ វុតាយ សង្ខាតា ភិរុ ជាយតិ, នេតសំ វុសុត្តិតបរិសក្កិតានំ ធីឈរតំ ចិនេវកេនយភស្សាភយតាតានំ ចិហរតំ "ត សិយា តុ នេតា ឯស យក្ខោ"តិ បដិបត្តិយំ ចិធិកិច្ឆា ឧប្បជ្ជតិ, តំ ចិនោតេត្វា ចិហរតំ អប្បមត្តកោត ចិនេសនាធិកេយត យាតយន្តបត្ថា ជាយតិ, នេតបិ ចិនោតេត្វា ចិហរតំ តតោ អធិកតរំ ចិនេសនាធិកោ តិស្សាយ លាភសក្ការសិលោកា ឧប្បជ្ជន្តិ, លាភាធិយុត្តិតា ធម្មបតិរូបកានិ បការេន្តា មិច្ឆាយសំ អធិកន្ត្វា តត្ថ ឋិតា ជាតិអាទីហិ អត្តានំ ឧក្កំសេន្តិ, បរំ វម្ភេន្តិ, តស្មា កាយាទីនំ បធយសេនាទិកភេទោ ទេធិតព្ពោ។

៣៣៧-៩។ ឯវមេតំ ធម្មំ សេនំ ឧទ្ធរិត្វា យស្មា សា កល្យាណបុថុជ្ជនកាលតោ កល្យាណា តយុម្ភតោ ឧបការាយ សំវត្តតិ, តស្មា តំ វត សេនាតិ និទ្ទិសន្តោ អាហ – "ឯសា តយុមំ នេត សេនា, កល្យាណាភិប្បហារិនី"តិ។ តត្ថ អភិប្បហារិនីតិ សមណព្រាហ្មណានំ ឃាតនី និប្បោថនី, អន្តរាយករីតិ អត្ថោ។ ត តំ អសូរោ ជិនាតិ, ជេត្វា ច លភតេ សុខន្តិ ឯវំ វត សេនំ អសូរោ កាយេ ច ជីវិតេ ច សាបេក្ខោ បុរិសោ ត ជិនាតិ, សូរោ បន ជិនាតិ, ជេត្វា ច មគ្គសុខំ ផលសុខញ្ច អធិគច្ឆតិ។ យស្មា ច លភតេ សុខំ, តស្មា សុខំ បត្ថយមានោ អហម្បិ ឯស មុញ្ជំ បរិហរេតិ។ សង្គាមាវចរា អភិវត្តិនោ បុរិសា អត្តនោ អភិវត្តនកភាវចិញ្ញាបនត្ថំ សីសេ ចា ធជេ ចា អាវុធេ ចា មុញ្ជតិណំ ពន្ធន្តិ, តំ អយម្បិ បរិហរតិច្ចេវ យំ វទេតិ។ វត សេនាយ បរាជិតស្ស ធិរត្ថុ មម ជីវិតំ, តស្មា ឯវំ វទេតិ – សង្គាមេ មេ មតំ សេយ្យោ, យញ្ចេ ជីវេ បរាជិតោ, យេត ជីវិតេត បរាជិតោ ជីវេ, តស្មា ជីវិតា តយា សម្មាបដិបន្នានំ អន្តរាយករេន សទ្ធិំ សង្គាមេ មតំ មម សេយ្យោតិ អត្ថោ។

៣៣៨។ កស្មា មតំ សេយ្យោតិ ចេ? យស្មា បកាឡ្ហេត្ថ...បេ... សុព្វតា, ឯត្ថ កាមាទិកាយ អត្តក្កិលន្តបថេយ្យកបរិយោសានាតាយ តវ សេនាយ បកាឡ្ហា និមុគ្គា អនុបវិដ្ឋា ឯកេ សមណព្រាហ្មណា ត ទិស្សន្តិ, សីលាទីហិ គុណេហិ តប្បកាសន្តិ, អន្ធការំ បវិដ្ឋា វិយ ហោន្តិ។ ឯតេ ឯវំ បកាឡ្ហា សមានា សចេបិ កទាចិ ឧម្មុជ្ជិត្វា និមុគ្គបុរិសា វិយ "សាហុ សទ្ធា"តិអាទិនា តយេន ឧម្មុជ្ជន្តិ, តថាបិ តាយ សេនាយ អជ្ឈោត្ថដត្តា តញ្ហា មគ្គំ ត ជានន្តិ ខេមំ និព្វានគាមិនំ, សព្វេបិ ឲ្យមរិយេត្ថព្វច្ឆាទិលេយា នេតេ កច្ឆន្តិ សុព្វតាតិ។ ឥមំ បន តាធំ សុត្វា មារោ មុត និក្ខិត្វា អគត្វា ឯវ បក្កាមិ។

᪓᪓᪕-᪙. ᨷᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩮ ᨷᨶ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩣᨿ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᩁᨠᩣᩁᩥᨠᩣᨿ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥᨷᩥ ᩅᩥᩈᩮᩈᩴ ᩋᨶᨵᩥᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨶᩩᨠ᩠ᨠᨾᩮᨶ “ᩈᩥᨿᩣ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨻᩮᩣᨵᩣᨿᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᨶᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩒᩊᩣᩁᩥᨠᩣᩉᩣᩁᩴ ᩋᩣᩉᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ, ᨻᩃᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ, ᩅᩥᩈᩣᨡᨷᩩᨱ᩠ᨱᨾᨴᩥᩅᩈᩮ ᨷᨣᩮᩅ ᩈᩩᨩᩣᨲᩣᨿ ᨷᩤᨿᩣᩈᩴ ᨷᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᨠᩕᩅᨶᩈᨱ᩠ᨯᩮ ᨴᩥᩅᩣᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨭ᩠ᨮ ᩈᨾᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᩥᩅᩈᩴ ᩅᩦᨲᩥᨶᩣᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᨿᨱ᩠ᩉᩈᨾᨿᩮ ᨾᩉᩣᨻᩮᩣᨵᩥᨾᨱ᩠ᨯᩣᨽᩥᨾᩩᨡᩮᩣ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᩣᨲ᩠ᨳᩥᨿᩮᨶ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣ ᩋᨭ᩠ᨮ ᨲᩥᨱᨾᩩᨭ᩠ᨮᩥᨿᩮᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᨾᩪᩃᩮ ᩅᩥᨠᩥᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩈᩈᩉᩔᩃᩮᩣᨠᨵᩣᨲᩩᨴᩮᩅᨲᩣᩉᩥ ᨠᨲᩈᨠ᩠ᨠᩣᩁᨻᩉᩩᨾᩣᨶᩮᩣ –

“ᨠᩣᨾᩴ ᨲᨧᩮᩣ ᨧ ᨶ᩠ᩉᩣᩁᩩ ᨧ, ᩋᨭ᩠ᨮᩥ ᨧ ᩋᩅᩈᩥᩔᨲᩩ;

ᩏᨷᩈᩩᩔᨲᩩ ᨶᩥᩔᩮᩈᩴ, ᩈᩁᩦᩁᩮ ᨾᩴᩈᩃᩮᩣᩉᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ. –

ᨧᨲᩩᩁᨦ᩠ᨣᩅᩦᩁᩥᨿᩴ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨶ ᨴᩣᨶᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨷᩤᨷᩩᨱᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩃ᩠ᩃᨦ᩠ᨠᩴ ᨽᩥᨶ᩠ᨴᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨷᨭᩥᨬ᩠ᨬᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨷᩁᩣᨩᩥᨲᨷᩃ᩠ᩃᨦ᩠ᨠᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥ. ᨲᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩣᩁᩮᩣ ᨷᩤᨷᩥᨾᩣ “ᩋᨩ᩠ᨩ ᩈᩥᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨷᨭᩥᨬ᩠ᨬᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ, ᩋᨩ᩠ᨩᩮᩅ ᨴᩣᨶᩥᩔ ᩈᩣ ᨷᨭᩥᨬ᩠ᨬᩣ ᨷᨭᩥᨻᩣᩉᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ”ᨲᩥ ᨻᩮᩣᨵᩥᨾᨱ᩠ᨯᨲᩮᩣ ᨿᩣᩅ ᨧᨠ᩠ᨠᩅᩣᩊᩋᨾᩣᨿᨲᩴ ᨴ᩠ᩅᩣᨴᩈᨿᩮᩣᨩᨶᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᩏᨴ᩠ᨵᩴ ᨶᩅᨿᩮᩣᨩᨶᩩᨣ᩠ᨣᨲᩴ ᨾᩣᩁᩈᩮᨶᩴ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩥᨿᨯ᩠ᨰᨿᩮᩣᨩᨶᩈᨲᨷ᩠ᨷᨾᩣᨱᩴ ᨣᩥᩁᩥᨾᩮᨡᩃᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᩁᩣᨩᩴ ᩋᩣᩁᩩᨿ᩠ᩉ ᨻᩣᩉᩩᩈᩉᩔᩴ ᨾᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩣᨶᩣᩅᩩᨵᩣᨶᩥ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨣᨱ᩠ᩉᨳ, ᩉᨶᨳ, ᨷᩉᩁᨳᩣ”ᨲᩥ ᨽᨱᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᨣᨾ᩠ᨾ ᩋᩅᨠᩣᩈᩮᨲ᩠ᨳ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᨠᩣᩁᩣ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩥᨿᩮᩣ ᨾᩣᨷᩮᩈᩥ, ᨲᩣ ᨾᩉᩣᨷᩩᩁᩥᩈᩴ ᨷᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᨠᩣᩁᩣ ᩑᩅ ᩈᨾ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᩥᩴᩈᩩ. ᨲᨲᩮᩣ ᩅᩥᨴᩥᩁᨠ᩠ᨡᩮᩈᨶ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᩴ ᨠᩩᨾ᩠ᨽᩮ ᨷᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᨷᩩᩁᩥᩈᩔ ᩈᨾᩦᨷᩴ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩏᨭ᩠ᨮᩮᩉᩥ, ᩈᩥᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨳ, ᨷᩃ᩠ᩃᨦ᩠ᨠᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ. ᨾᩉᩣᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ “ᨶ ᩏᨭ᩠ᨮᩉᩣᨾᩥ ᨾᩣᩁᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨵᨩᩥᨶᩥᩴ ᩈᨾᨶ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᩃᩮᩣᨠᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩍᨾᩣ ᨣᩣᨳᩣᨿᩮᩣ ᩋᨽᩣᩈᩥ “ᩈᨾᨶ᩠ᨲᩣ ᨵᨩᩥᨶᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ.

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨵᨩᩥᨶᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩮᨶᩴ. ᨿᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᨿ᩠ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᩈᩅᩣᩉᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨣᩥᩁᩥᨾᩮᨡᩃᨣᨩᩁᩣᨩᩈᩉᩥᨲᩴ. ᨷᨧ᩠ᨧᩩᨣ᩠ᨣᨧ᩠ᨨᩣᨾᩦᨲᩥ ᩋᨽᩥᨾᩩᨡᩮᩣ ᩏᨷᩁᩥ ᨣᨾᩥᩔᩣᨾᩥ, ᩈᩮᩣ ᨧ ᨡᩮᩣ ᨲᩮᨩᩮᨶᩮᩅ, ᨶ ᨠᩣᨿᩮᨶ. ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? ᨾᩣ ᨾᩴ ᨮᩣᨶᩣ ᩋᨧᩣᩅᨿᩥ, ᨾᩴ ᩑᨲᨾ᩠ᩉᩣ ᨮᩣᨶᩣ ᩋᨷᩁᩣᨩᩥᨲᨷᩃ᩠ᩃᨦ᩠ᨠᩣ ᨾᩣᩁᩮᩣ ᨾᩣ ᨧᩣᩅᩮᩈᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ. ᨶᨷ᩠ᨷᩈᩉᨲᩦᨲᩥ ᩈᩉᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨲᩥ, ᨶᩣᨽᩥᨽᩅᨲᩥ ᩅᩣ. ᩋᩣᨾᩴ ᨷᨲ᩠ᨲᩴᩅ ᨠᩣᨧᨩᩣᨲᩴ ᨾᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᨽᩣᨩᨶᩴ ᩋᩈ᩠ᨾᨶᩣᨲᩥ ᨷᩤᩈᩣᨱᩮᨶ. ᩈᩮᩈᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᨷᩤᨠᨭᨾᩮᩅ.

᪓᪓᪖-᪐. ᩍᨴᩣᨶᩥ “ᩑᨲᩴ ᨲᩮ ᨾᩣᩁᩈᩮᨶᩴ ᨽᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨷᩁᩴ ᩅᩥᨩᩥᨲᩈᨦ᩠ᨣᩣᨾᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳᨵᨾ᩠ᨾᩁᩣᨩᩣᨽᩥᩈᩮᨠᩮᩣ ᨬᩣᨱᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ “ᩅᩈᩦᨠᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ. ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩈᩦᨠᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨦ᩠ᨠᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᨣ᩠ᨣᨽᩣᩅᨶᩣᨿ ᩈᩩᨭ᩠ᨮᩩ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᩈᨦ᩠ᨠᨷ᩠ᨷᩴ ᨷᩉᩣᨿ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨦ᩠ᨠᨷ᩠ᨷᩔᩮᩅ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨶᩮᨶ ᩅᩈᩦᨠᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨦ᩠ᨠᨷ᩠ᨷᩴ. ᩈᨲᩥᨬ᩠ᨧ ᩈᩩᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩣᨿᩣᨴᩦᩈᩩ ᨧᨲᩪᩈᩩ ᨮᩣᨶᩮᩈᩩ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᨲᩥᨬ᩠ᨧ ᩈᩩᨭ᩠ᨮᩩ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᩅᩴ ᩅᩈᩦᨠᨲᩈᨦ᩠ᨠᨷ᩠ᨷᩮᩣ ᩈᩪᨷᨭ᩠ᨮᩥᨲᩔᨲᩥ ᩁᨭ᩠ᨮᩣ ᩁᨭ᩠ᨮᩴ ᩅᩥᨧᩁᩥᩔᩣᨾᩥ ᨴᩮᩅᨾᨶᩩᩔᨽᩮᨴᩮ ᨷᩩᨳᩪ ᩈᩣᩅᨠᩮ ᩅᩥᨶᨿᨶ᩠ᨲᩮᩣ. ᩋᨳ ᨾᨿᩣ ᩅᩥᨶᩦᨿᨾᩣᨶᩣ ᨲᩮ ᩋᨷ᩠ᨷᨾᨲ᩠ᨲᩣ...ᨷᩮ... ᨶ ᩈᩮᩣᨧᩁᩮ, ᨲᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩣᨾᨲᨾᩮᩅᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᩣ.

๓๓๘-๓๔๐˙ อถ ยาเรา ฐยา กาธาเฆา ฯูตฺวา อาห – “ฯธรฺป์ ปกฺฏ ฮิฯฺวา ต กาฆสิ หิกฺฏ”ติ? “อาย, ยาร, ต กาฆาษี”ติ˙ “กษฺฯ ต กาฆสิ”ติ? “ดาภาฮิภํ ปิรยิบุฎฺฐาภํ กตตฺฯา”ติ˙ “เกา ฯติ ฆาภาติ ดาภาฮิภิ ตฺยกาสิ”ติ? “กิ ฯตฺ ปิปิย ฆกฺกิกิเถฺต, อปิธ ฯกฺฆิเฆธ หเธ เธฆฺสฺตฺตเรา หฺตฺวา ฆํ ดาภยดาสิ, ตฆฺสาตฺหาเธต ฆตฺกฺกตฺตฺ ตหิ ปกาเรหิ ฆฏฺาตกยฺยา อฆํ ยหาปธชิเฆธ ฆกฺฏ”ติ˙ ฯธํ ธุเตฺ ฯฺฮกปริฆตฺ กตฺวา ยหาปธชิ กยิ เหรธฆฺคิ ยุฏฺฯยาภา, ฆํ ฯูตฺวา ยาเรา อฆติหเตา ธิฆ ฑีเตา ฉฎิ ปฒาเยตฺวา ปลิฆิ ฆฑฺ ปริฆาฆ˙ อถ ยหาปุริเฆา ตีหิ ฆาเยหิ ติเฆฺสา ธิฏฺา ฆฑฺกตฺวา อรุฒฺฏุยเต “อเภกชาติฆํฆาร...เป... ตณฺหาภํ ตฆยฎฺา”ติ ฐยํ ฯฺดาภํ ฯฺดาเภสิ˙ ยาเรา ฯฺดาภฆเฑฺต อากตฺ “อฆํ‘ตุเฑฺ อห’ตฺ ปฏิฆาภาติ, หตฺ ภํ อตฺตตฺสิยิ อาหิฆยาธาริกํ ปฆฺฆิตุํ˙ ฆธฆฺ กิฏฺ กาเฆภ ธา ธาธาฆ ธา ตลิตํ หธิฆฺตี, ธิเหเธฆฺาฆิ ภ”ตฺ ปุเฏฺ เธาฆิฆตฺหฺยิฆํ ตฏฺฆฺาภิ อตฺตตฺสิฯา ตุฒตฺ ปตฺ ฯกํ ธฆฺ อตฺตสิ˙ ตเตา หกเธตา กิฏฺ ตลิตํ อปฆฺเตฺ “ฆตฺ ธฆฺาภี”ติ ฐยา ภิเฏฺชิฆกาธาเฆา อกาสิ˙

ตตฺ ชฺตาราตฺ รตฺ ธิธรํ˙ ภาฆิกฐิฆฺตฺ ภาฆิกยิ˙ เยดธฒฺติ เยดปิฒฺฆดิฆํ˙ อตฺปริฆกาติ ปริเตา ปริเตา อกยาสิ˙ ยุตฺตฺ ยุตฺกิ˙ ธิเตฺยาติ อฆิกเฐฆฺาย˙ อฆฺาคภาติ ฆาตฺหาเธา˙ ธาฆเฆเตฺาติ ธาฆเฆา ฯเตฺา˙ เฆฆเยตฺ ปิกเฏเยธ˙

อฆํ ปภ เฆาฒภา – ฆตฺ ธฆฺาภิ หกธตฺ ชฺตาราเปกฺกา อตฺตสิ กตฺธิ อธิฒหเตฺา ปดาปธํ, ฯธํ อตฺตสิฯาปิ ธ ชฺตารํ ภาฆิกยิ˙ เฆาหํ ฆธา ภาย เยดธฒฺ ปิฆาฒํ เยดฆฏฺ ธาฆเฆา ฯกฺฆิ ปเฆฺ ยุตตฺฒฺเกภ ธิฏฺฏฺ อฆฺาดํ อธิตฺยาเภา “อเปฺย ภาย ฯตฺ ยุตฺ ธิเตฺย, อปิ ฐเตา อฆฺาคภา ฆิฆา”ติ ฆยตฺ ตเธธ ธิฏฺตฺ อตฺปริฆาฆิตฺวา กตฺธิ อฆฺาดํ อลเฑฺ “ปิฆาเฒาธาฆ”ตฺ ภิฏฺฏฺ ปกฺเยฆฺ, ฯธเยธาหํ หกธตฺ กาฆกยฺฆีฆุ อตฺเภา ปริตฺปฏฺาฆุตตฺฒฺเกภ ธิฏฺตฺ ฆยตฺ อตฺปริฆกา “อเปฺย ภาย กตฺธิ อปริฆุฑฺกาฆฆยาธาราฮิยุตฺหาธํ ธิเตฺย, กุเตาธิ อฆฺาคภา ฆิฆา”ติ, เต ดาภิ ยฆํ อฆฺาดํ อลหยาภา กาเกาธ เฆลยาฆฏฺ ภิฏฺฏฺาเปย เกาตยํ อาฆฏฺ ตเตา เกาตยา ภิฏฺฏฺ อเปยาติ˙ ฯธํ ธเดตา กิร ยารฆฺ ฆตฺ ธฆฺาภิ ภิปฺลปริฆฺยํ ภิฆฺาฆ ฒลธเฆาเกา ฯฺดปิดิ˙ เตภฆฺ ธิฆีดยาภฏฺปเฐฺฏฺฆ เตฺลุธปฒฺ ภาย ธีฒา กเฐตา ปติตา˙ ฆา ฆกิ กุฆเลหิ ธาฮิตา ธตฺาเรา ยาเฆ ยตฺรฆฺรํ ยุฏฺฯติ, ฆํ กเหตฺวา ฆเกฺก ปฏฺฯิตฆฺ อดาสิ˙ ตํ เฆา ปตยาภยิ ภ ตุฏฺฏฺ เตภาห หกธา –

๓๔๑˙

“ตฆฺ เฆากปเรตฆฺ, ธีฒา กเฐา อหฆฺธ;

ตเตา เฆา ตฺยฺเภา ฆเกฺก, ตเตฺธตฺรดาฆธา”ติ˙

ฆฑฺติการกา อาหํฆุติ ฯเก, อยฺกํ ปเภตํ ภกฺฆติติ˙

ປຣມຕ຺ຖໂຊຕິກາຍ ຂຸທ຺ທກ-ອຏ຺ຐກຖາຍ

ສຸຕ຺ຕນິປາຕ-ອຏ຺ຐກຖາຍ ປຘານສຸຕ຺ຕວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາ.

໓. ສຸຠາສິຕສຸຕ຺ຕວຓ຺ຓນາ

ເອວໍ ເມ ສຸຕນ຺ຕິ ສຸຠາສິຕສຸຕ຺ຕໍ. ອຕ຺ຕຊ຺ຌາສຍໂຕ ຈສ຺ສ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ. ຠຄວາ ຫິ ສຸຠາສິຕປ຺ປິໂຍ, ໂສ ອຕ຺ຕໂນ ສຸຠາສິຕສມຸທາຈາຣປ຺ປກາສເນນ ສຕ຺ຕານໍ ທຸຠ຺ຠາສິຕສມຸທາຈາຣໍ ປຏິເສເທນ຺ໂຕ ອິມໍ ສຸຕ຺ຕມຠາສິ. ຕຕ຺ຖ ເອວໍ ເມ ສຸຕນ຺ຕິອາທິ ສງ຺ຄີຕິກາຣວຈນໍ. ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຣ ໂຂ ຠຄວາ...ເປ... ຠທເນ຺ຕຕິ ເຕ ຠິກ຺ຂູຕິ ເອຕໍ ອວຸຕ຺ຕໍ, ເສສໍ ວຸຕ຺ຕນເຍວ. ຕສ຺ມາ ອວຸຕ຺ຕປທວຓ຺ຓນຕ຺ຖເມວ ວຸຈ຺ຈຕິ – ຕຕ຺ຣາຕິ ເທສກາລປຣິທີປນໍ. ຕຎ຺ຫິ ຍໍ ສມຍໍ ວິຫຣຕິ, ຕຕ຺ຣ ສມເຍ, ຍສ຺ມິຎ຺ຈ ອາຣາເມ ວິຫຣຕິ, ຕຕ຺ຣ ອາຣາເມຕິ ທີເປຕິ. ຠາສິຕພ຺ພຍຸຕ຺ເຕ ຈ ເທສກາເລ ທີເປຕິ. ນ ຫິ ຠຄວາ ອຍຸຕ຺ເຕ ເທເສ ກາເລ ວາ ຘມ຺ມໍ ຠາສຕິ. “ອກາໂລ ໂຂ, ຕາວ, ພາຫິຍາ”ຕິອາທິ (ອຸທາ. ໑໐) ເຈຕ຺ຖ ສາທກໍ. ໂຂຕິ ປທປູຣຓມຕ຺ເຕ ອວຘາຣຓາທິກາລເຕ຺ຖ ວາ ນິປາໂຕ. ຠຄວາຕິ ໂລກຄຣຸປຣິທີປນໍ. ຠິກ຺ຂູຕິ ກຖາສວນຍຸຕ຺ຕປຸຄ຺ຄລປຣິທີປນໍ. ອາມເນ຺ຕສີຕິ ອາລປິ ອຠາສິ ສມ຺ໂພເຘສິ.

ຠິກ຺ຂເວຕິ ອາມນ຺ຕນາກາຣປຣິທີປນໍ. ຕຎ຺ຈ ຠິກ຺ຂນສີລຕາທິຄຸຓໂຍຄສິທ຺ຘຕ຺ຕາ ວຸຕ຺ຕໍ. ເຕນ ເຕສໍ ຫີນາທິກຊນເສວິຕໍ ວຸຕ຺ຕິໍ ປກາເສນ຺ໂຕ ອຸທ຺ຘຕທີນຠາວນິຄ຺ຄຫໍ ກໂຣຕິ. “ຠິກ຺ຂເວ”ຕິ ອິມິນາ ຈ ກຣຸຓາວິປ຺ຜາຣໂສມ຺ມຫທຍນຍນນິປາຕປຸພ຺ພງ຺ຄເມນ ວຈເນນ ເຕ ອຕ຺ຕໂນ ມຸຂາຠິມຸເຂ ກຣິຕ຺ວາ ເຕເນວ ກເຖຕຸກມ຺ຍຕາທີປເກນ ວຈເນນ ເຕສໍ ໂສຕຸກມ຺ຍຕໍ ຊເນຕິ, ເຕເນວ ຈ ສມ຺ໂພຘນເຕ຺ຖນ ວຈເນນ ສາທຸກສວນມນສິກາເຣປິ ເຕ ນິໂຍເຊຕິ. ສາທຸກສວນມນສິກາຣາຍຕ຺ຕາ ຫິ ສາສນສມ຺ປຕ຺ຕິ. ອປເຣສຸປິ ເທວມນຸສ຺ເສສຸ ວິຊ຺ຊມາເນສຸ ກສ຺ມາ ຠິກ຺ຂູ ເອວ ອາມເນ຺ຕສີຕິ ເຈ? ເຊຏ຺ຐເສຏ຺ຐາສນ຺ນສທາສນ຺ນິຫິຕຠາວໂຕ. ສພ຺ພປຣິສສາຘາຣຓາ ຫິ ອຍໍ ຘມ຺ມເທສນາ, ນ ປາຏິປຸຄ຺ຄລິກາ. ປຣິສາຍ ຈ ເຊຏ຺ຐາ ຠິກ຺ຂູ ປຖມຸປ຺ປນ຺ນຕ຺ຕາ, ເສຏ຺ຐາ ອນຄາຣິຍຠາວໍ ອາທິໍ ກຕ຺ວາ ສຕ຺ຖຸ ຈຣິຍານຸວິຘາຍກຕ຺ຕາ ສກລສາສນປຏິຄ຺ຄາຫກຕ຺ຕາ ຈ, ອາສນ຺ນາ ຕຕ຺ຖ ນິສິນ຺ເນສຸ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິກຕ຺ຕາ, ສທາ ສນ຺ນິຫິຕາ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິກາວຈຣຕ຺ຕາ. ເຕນ ຠຄວາ ສພ຺ພປຣິສສາຘາຣຓໍ ຘມ຺ມໍ ເທເສນ຺ໂຕ ຠິກ຺ຂູ ເອວ ອາມເນ຺ຕສິ. ອປິຈ ຠາຊນໍ ເຕ ອິມາຍ ກຖາຍ ຍຖານຸສິຏ຺ຐໍ ປຏິປຕ຺ຕິສຠ຺ຠາວໂຕຕິປິ ເຕ ເອວ ອາມເນ຺ຕສິ. ຠທເນ຺ຕຕິ ຄາຣວາຘິວຈນເມຕໍ, ເຕ ຠິກ຺ຂູຕິ ເຍ ຠຄວາ ອາມເນ຺ຕສິ, ເຕ ເອວໍ ຠຄວນ຺ຕໍ ອາລປນ຺ຕາ ຠຄວໂຕ ປຈ຺ຈສ຺ໂສສຸໍ.

ຈຕູຫິອງ຺ເຄຫີຕິ ຈຕູຫິ ກາຣເຓຫິ ອວຍເວຫິ ວາ. ມຸສາວາທາເວຣມຓິອາທີນິ ຫິ ຈຕ຺ຕາຣິ ສຸຠາສິຕວາຈາຍ ກາຣຓານິ, ສຈ຺ຈາທໂຍ ຈຕ຺ຕາໂຣ ອວຍວາ, ກາຣຓເຕ຺ຖ ຈ ອງ຺ຄສເທ຺ທາ ຈຕູຫີຕິ ນິສ຺ສກ຺ກວຈນໍ ໂຫຕິ, ອວຍເວ຺ຕ ກຣຓວຈນໍ. ສມນ຺ນາຄຕາຕິ ສມນ຺ນາຄຕາ ປວຕ຺ຕາ ຍຸຕ຺ຕາ ຈ. ວາຈາຕິ ສມຸລ຺ລປນວາຈາ, ຍາ ສາ “ວາຈາ ຄິຣາ ພ຺ຍປ຺ປໂຖ”ຕິ (ຘ. ສ. ໖໓໖) ຈ, “ເນລາ ກຓ຺ຓສຸຂາ”ຕິ (ທີ. ນິ. ໑.໘; ມ. ນິ. ໓.໑໓) ຈ ເອວມາທີສຸ ອາຄຈ຺ຉຕິ. ຍາ ປນ “ວາຈາຍ ເຈ ກຕໍ ກມ຺ມ”ນ຺ຕິ (ຘ. ສ. ອຏ຺ຐ. ໑ ກາຍກມ຺ມທ຺ວາຣ) ເອວໍ ວິຎ຺ຎາຕິ

វា, “យា ចតូហិ វចីទុច្ចរិតេហិ អារតិ វិរតិ…បេ… អយំ វុច្ចតិ សម្មាវាចា”តិ (ធ· ស· ២៩៩; វិភ· ២០៦) ឯវំ វិរតិ វា, “ផរុសវាចា, ភិក្ខវេ, អាសេវិតា ភាវិតា ពហុលីកតា និរយសំវត្តនិកា ហោតី”តិ (អ· និ· ៨·៤០) ឯវំ ចេតនា វា វាចាតិ អាគច្ឆតិ, សា ឥធ ន អធិប្បេតា។ កស្មា? អភាសិតព្ពតោ។ សុភាសិតា ហោតីតិ សុដ្ឋុ ភាសិតា ហោតិ។ តេនស្សា អត្ថាវហត្តំ ទីបេតិ។ ន ទុព្ភាសិតាតិ ន ទុដ្ឋុ ភាសិតា។ តេនស្សា អនត្ថាវហត្តំ ទីបេតិ។ អនវជ្ជាតិ វជ្ជសង្ខាតរាគាទិទោសវិរហិតា។ តេនស្សា ការណសុទ្ធិំ វុត្តទោសាភាវញ្ច ទីបេតិ។ អននុវជ្ជា ចាតិ អនុវាទវិមុត្តា។ តេនស្សា សព្ពាការសម្បត្តិំ ទីបេតិ។ វិញ្ញូនន្តិ បណ្ឌិតានំ។ តេន និន្ទាបសំសាសុ ពាលា អប្បមាណាតិ ទីបេតិ។

កតមេហិ ចតូហីតិ កថេតុកម្យតាបុច្ឆា។ ឥធាតិ ឥមស្មិំ សាសនេ។ ភិក្ខវេតិ យេសំ កថេតុកាមោ, តទាលបនំ។ ភិក្ខូតិ វុត្តប្បការវាចាភាសនកបុគ្គលនិទស្សនំ។ សុភាសិតំយេវ ភាសតីតិ បុគ្គលាធិដ្ឋានាយ ទេសនាយ ចតូសុ វាចង្គេសុ អញ្ញតរង្គនិទ្ទេសនំ។ នោ ទុព្ភាសិតន្តិ តស្សេវ វាចង្គស្ស បដិបក្ខភាសននិវារណំ។ តេន “មុសាវាទាទយោបិ កទាចិ វត្តព្ពា”តិ ឥទំ និវារេតិ។ “នោ ទុព្ភាសិត”ន្តិ ឥមិនា វា មិច្ឆាវាចប្បហានំ ទីបេតិ, “សុភាសិត”ន្តិ ឥមិនា បហីនមិច្ឆាវាចេន សតា ភាសិតព្ពវចនលក្ខណំ។ តថា បាបស្ស អករណំ, កុសលស្ស ឧបសម្បទំ។ អង្គបរិទីបនត្ថំ បន អភាសិតព្ពំ បុព្ពេ អវត្វា ភាសិតព្ពមេវាហ។ ឯស នយោ ធម្មំយេវាតិអាទីសុបិ។

ឯត្ថ ច “សុភាសិតំយេវ ភាសតិ នោ ទុព្ភាសិត”ន្តិ ឥមិនា បិសុណវាចាវិរហិតំ សមគ្គករណវចនំ វុត្តំ, “ធម្មំយេវ ភាសតិ នោ អធម្ម”ន្តិ ឥមិនា សម្ផប្បលាបវិរហិតំ ធម្មតោ អនបេតំ មន្តាវចនំ វុត្តំ, ឥតរេហិ ទ្វីហិ ផរុសាលិកវិរហិតានិ បិយសច្ចវចនានិ វុត្តានិ។ ឥមេហិ ខោតិអាទិនា បន តានិ អង្គានិ បច្ចក្ខតោ ទស្សេន្តោ តំ វាចំ និគមេតិ។ វិសេសតោ ចេត្ថ “ឥមេហិ ខោ, ភិក្ខវេ, ចតូហិ អង្គេហិ សមន្នាគតា វាចា សុភាសិតា ហោតី”តិ ភណន្តោ យេ អញ្ញេ បដិញ្ញាទីហិ អវយវេហិ នាមាទីហិ បទេហិ លិង្គវចនវិភត្តិកាលការកាទីហិ សម្បត្តីហិ ច សមន្នាគតំ វាចំ “សុភាសិត”ន្តិ មញ្ញន្តិ, តំ ធម្មតោ បដិសេធេតិ។ អវយវាទិសម្បន្នាបិ ហិ បេសុញ្ញាទិសមន្នាគតា វាចា ទុព្ភាសិតាវ ហោតិ អត្តនោ បរេសញ្ច អនត្ថាវហត្តា។ ឥមេហិ បន ចតូហិ អង្គេហិ សមន្នាគតា សចេបិ មិលក្ខុភាសាបរិយាបន្នា ឃដចេដិកាគីតិកបរិយាបន្នា វា ហោតិ, តថាបិ សុភាសិតា ឯវ លោកិយលោកុត្តរហិតសុខាវហត្តា។ តថា ហិ សីហឡទីបេ មគ្គបស្សេ សស្សំ រក្ខន្តិយា សីហឡចេដិកាយ សីហឡកេនេវ ជាតិជរាមរណបដិសំយុត្តំ គីតំ គាយន្តិយា សុត្វា មគ្គំ គច្ឆន្តា សដ្ឋិមត្តា វិបស្សកភិក្ខូ ចេត្ថ អរហត្តំ បត្តា។ តថា តិស្សោ នាម អារទ្ធវិបស្សកោ ភិក្ខុ បទុមសរសមីបេន គច្ឆន្តោ បទុមសរេ បទុមានិ ភញ្ជិត្វា ភញ្ជិត្វា –

“បាតោ ផុល្លំ កោកនទំ, សូរិយាលោកេន ភជ្ជិយតេ;

ឯវំ មនុស្សត្តគតា សត្តា, ជរាភិវេគេន មទ្ទិយន្តី”តិ –

ឯវំ កិតំ កាយត្តិយា ទេវិកាយ សុត្វា អរហត្តំ បត្តោ, ព្យគ្ឃោ ច អញ្ញតរោ បុរិសោ សត្តហិ បុត្តេហិ សទ្ធិំ ចតា អាកប្ប អញ្ញតរាយ

ឯត្តិយា ឃុសលេន តណ្ហុលេ គោរេដ្ឋិយា –

“ឌទាយ បរិយទ្ធិតំ ខតំ, បីលិតាលចិនយុតិឃ្យិតំ;

យទរោណេន កិឌ្ឍតិ ខតំ, យក្ខស្ស ឈសយាបិសំ៍

“កិមិតំ អាលឃំ ខតំ, តាតាក្យោណេបេន ឬទិតំ;

អសុចិស្ស កាឌតំ ខតំ, គេលិក្កន្ធសយំ ឯគ”ត្តិ៍ –

ឯយំ កិតិកំ សុត្វា សហ បុត្តេហិ បទេ្ចកោឌាឱ បត្តោ, អទេ្ឋា ច ឲ្យាទិសេហិ ឱ្បរិយេហិ អរិយក្ខុមិ បត្តា តិគស្សតំ៍ អតត្ថទិយំ បតេតំ, ឃំ

កគចតា អាសឃាត្យសឃក្យសលេន “សទេ្ឋា សប្លារា អតិច្ឆា”តិអាឌីតា តទេឃត កុត្តា កាធាទេឃា សុត្វា បឆ្ញាសតា កិក្លុ អរហត្តំ បីបុណិសុ,

អទេ្ឋា ច ពន្ធាយតតាឌីបដិសំឃុត្តា គធា សុត្វា អតេតគ ទេចយត្យស្សាតិ៍ ខចំ ឯទេយហិ ចត្យហិ អទេ្គហិ សយន្តាគតា ចាចា សទេចបិ

យិលក្កូកាសាបរិយាបន្នា, ឈតទេចឌីកាគិតិកបរិយាបន្នា ចា ហោតិ, តធាបិ “សុកាសិតា”តិ ទេចឌិតព្វា៍ សុកាសិតត្តា ខច ច អតចឌ្ឍា ច

អតត្យចឌ្ឍា ច ចិញ្ញូតំ អតួត្តិកាតំ ក្យលបុត្តាតំ អត្តបដិសរណាតំ, តោ ឲ្យញ្ញតបដិសរណាតត្តិ៍

ឯគយទោចកកចាតិ ឯគំ សុកាសិតលក្ខណំ កកចា អទោច៍ ឯគំ ចត្វាត សុកទោ, អធាបទំ ខតគទោច សត្វាតិ ឯគទ្ធា លក្ខណំ ចត្វា

អឆ អញ្ញាយ្បិ ខតំ អទោច សត្វា៍ ឯគាតិ ចត្តត្តាកាធំ គទេស្សត្វា សទ្ឋេយតំ សក្កីតិកាទកា អាហំសុ៍ តត្វ អបទត្តិ កាធាធាគ្គចចតំ សគ្គាយ

ចុច្ចតិ៍ តំ ត្យចិធំ ហោតិ – បឆ្ញា អាកតបរិសំ អស្សចតស្យស្សចតអាធារណាគព្យហិកទណាឌីតិ ចា សគ្គាយ តគត្វឌីបកទេយច ច៍ បុទេ្ឋា គោតចិ

ការទេណត បរិហាបិតស្ស អត្វស្ស ឌីបទេតត អត្វចិទេសឌីបកច្ឆា “បុរិសស្ស ហិ ឌាតស្ស, ក្យធារី ឌាយទេត យុខេ”តិអាឌីសុ (សុ៍ និ៍ ៩៩១)

ចិយ៍ ឯគ បត តគត្វឌីបកទេយច៍

ររ័ៗ៍ តត្វ សទេ្តាតិ ព្យទ្ធាគទេឃា៍ ទេត ហិ សុកាសិតំ “ឱ្យត្តយំ ទេសដ្ឋ”ត្តិ ចណ្ណយត្តិ៍ ត្យតិឃំ តតិឃំ ចត្យត្តត្តិ ឯគំ បត បុទេ្ឋា តិឌ្ឌិដ្ឋក្កយំ ឱ្បិគាយ

ចុត្តំ៍ កាធាបរិទេឃាសាទេត បត ចក្កីសទេត្វទោ កកចទេតា សុកាសិទេត បសីឌិ៍

ទេសា ឃំ បសន្នាកាទំ អកាសិ, ឃឆ្ញា ចចតំ កកចា អកាសិ, តំ គទេស្សត្វា សក្កីតិកាទកា “អឆ ទេឍា អាឃស្មា”តិអាឌីយាហំសុ៍ តត្វ បដិកាតិ

យត្តិ ឃយ កាទេកា បកាសតិ ៍ បដិកាត្យ តត្តិ តច កាទេកា បកាសត្យ៍ សាត្យប្បាហិតិ អត្យត្ថចិកាហិ៍ អកិត្វចិតិ បសំសិ៍

໔໕໑. ນ ຕາປເຍຕິ ວິປ຺ປຏິສາເຣນ ນ ຕາເປຍ຺ຍ. ນ ວິຫິໍເສຍ຺ຍາຕິ ອຎ຺ຎມຎ຺ຎໍ ຠິນ຺ທິຕ຺ວາ ນ ພາເຘຍ຺ຍ. ສາ ເວ ວາຈາຕິ ສາ ວາຈາ ເອກໍເສເນວ ສຸຠາສິຕາ. ເອຕ຺ຕາວຕາ ອປິສຸຓວາຈາຍ ຠຄວນ຺ຕໍ ໂຖເມຕິ.

໔໕໒. ປຏິນນ຺ທິຕາຕິ ຫຏ຺ເຐນ ຫທເຍນ ປຏິຍຸຈໍ ກຕ຺ວາ ນນ຺ທິຕາ ສມ຺ປິຍາຍິຕາ. ຍໍ ອນາທາຍ ປາປານິ, ປເຣສໍ ຠາສເຕ ປິຍນ຺ຕິ ຍໍ ວາຈໍ ຠາສນ຺ໂຕ ປເຣສໍ ປາປານິ ອປ຺ປິຍານິ ປຏິກ຺ກູລານິ ຜຣຸສວຈນານິ ອນາທາຍ ອຕ຺ຖພ຺ຍຎ຺ຊນມທຸຣໍ ປິຍເມວ ວຈນໍ ຠາສຕິ, ຕໍ ປິຍວາຈເມວ ຠາເສຍ຺ຍາຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ. ອິມາຍ ຄາຖາຍ ປິຍວຈເນນ ຠຄວນ຺ຕໍ ອຠິຕ຺ຖວິ.

໔໕໓. ອມຕາຕິ ອມຕສທິສາ ສາທຸຠາເວນ. ວຸຕ຺ຕມ຺ປິ ເຫຕໍ "ສຈ຺ຈໍ ຫເວ ສາທຸຕຣໍ ຣສານ"ນ຺ຕິ (ສໍ. ນິ. ໑.໗໓; ສຸ. ນິ. ໑໘໔). ນິພ຺ພານາມຕປຈ຺ຈຍຕ຺ຕາ ວາ ອມຕາ. ເອສ ທມ຺ໂມ ສນນ຺ຕໂນຕິ ຍາຍໍ ສຈ຺ຈວາຈາ ນາມ, ເອສ ໂປຣາໂຓ ທມ຺ໂມ ຈຣິຍາ ປເວຓີ, ອິທເມວ ຫິ ໂປຣາຓານໍ ອາຈິຓ຺ຓໍ, ນ ເຕ ອລິກໍ ຠາສິໍສຸ. ເຕເນວາຫ – "ສຈ຺ເຈ ອຕ຺ເຖ ຈ ທມ຺ເມ ຈ, ອາຫຸ ສນ຺ໂຕ ປຕິຏ຺ຐິຕາ"ຕິ. ຕຕ຺ຖ ສຈ຺ເຈ ປຕິຏ຺ຐິຕຕ຺ຕາ ເອວ ອຕ຺ຕໂນ ຈ ປເຣສຎ຺ຈ ອຕ຺ເຖ ປຕິຏ຺ຐິຕາ. ອຕ຺ເຖ ປຕິຏ຺ຐິຕຕ຺ຕາ ເອວ ຈ ທມ຺ເມ ປຕິຏ຺ຐິຕາ ໂຫນ຺ຕີຕິ ເວທິຕພ຺ພາ. ປທໍ ວາ ອິທໍ ສຈ຺ຈວິເສສນມິຈ຺ເຈວ ເວທິຕພ຺ພໍ. ສຈ຺ເຈ ປຕິຏ຺ຐິຕາ. ກີທິເສ? ອຕ຺ເຖ ຈ ທມ຺ເມ ຈ, ຍໍ ປເຣສໍ ອຕ຺ຖໂຕ ອນເປຕຕ຺ຕາ ອຕ຺ຖໍ ອນຸປໂຣທໍ ກໂຣຕີຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ. ສຕິປິ ຈ ອນຸປໂຣທກເຣ ທມ຺ມໂຕ ອນເປຕຕ຺ຕາ ທມ຺ມໍ, ຍໍ ທມ຺ມິກເມວ ອຕ຺ຖໍ ສາເທຕີຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ. ອິມາຍ ຄາຖາຍ ສຈ຺ຈວຈເນນ ຠຄວນ຺ຕໍ ອຠິຕ຺ຖວິ.

໔໕໔. ເຂມນ຺ຕິ ອຠຍໍ ນິຣຸປທ຺ທວໍ. ເກນ ກາຣເຓນາຕິ ເຈ? ນິພ຺ພານປຕ຺ຕິຍາ ທຸກ຺ຂສ຺ສນ຺ຕກິຣິຍາຍ, ຍສ຺ມາ ກິເລສນິພ຺ພານໍ ປາເປຕິ, ວຏ຺ຏທຸກ຺ຂສ຺ສ ຈ ອນ຺ຕກິຣິຍາຍ ສໍວຕ຺ຕຕີຕິ ອຕ຺ໂຖ. ອຖ ວາ ຍໍ ພຸທ຺ໂທ ນິພ຺ພານປຕ຺ຕິຍາ ທຸກ຺ຂສ຺ສນ຺ຕກິຣິຍາຍາຕິ ທ຺ວິນ຺ນໍ ນິພ຺ພານທາຕູນມຕ຺ຖາຍ ເຂມມຄ຺ຄປ຺ປກາສນໂຕ ເຂມໍ ວາຈໍ ຠາສຕິ, ສາ ເວ ວາຈານມຸຕ຺ຕມາຕິ ສາ ວາຈາ ສພ຺ພວາຈານໍ ເສຏ຺ຐາຕິ ເອວເມຕ຺ຖ ອຕ຺ໂຖ ເວທິຕພ຺ໂພ. ອິມາຍ ຄາຖາຍ ມນ຺ຕາວຈເນນ ຠຄວນ຺ຕໍ ອຠິຕ຺ຖວນ຺ໂຕ ອຣຫຕ຺ຕນິກູເຏນ ເທສນໍ ນິຏ຺ຐາເປສີຕິ. ອຍເມຕ຺ຖ ອປຸພ຺ພປທວຓ຺ຓນາ. ເສສໍ ວຸຕ຺ຕນເຍເນວ ເວທິຕພ຺ພນ຺ຕິ.

ປຣມຕ຺ຖໂຊຕິກາຍ ຂຸທ຺ທກ-ອຏ຺ຐກຖາຍ

ສຸຕ຺ຕນິປາຕ-ອຏ຺ຐກຖາຍ ສຸຠາສິຕສຸຕ຺ຕວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາ.

໔. ປູຣຬາສສຸຕ຺ຕ-(ສຸນ຺ທຣິກຠາຣທ຺ວາຊສຸຕ຺ຕ)-ວຓ຺ຓນາ

ເອວໍ ເມ ສຸຕນ຺ຕິ ປູຣຬາສສຸຕ຺ຕໍ. ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ຠຄວາ ປຈ຺ຈູສສມເຍ ມຫາກຣຸຓາສມາປຕ຺ຕິໂຕ ວຸຏ຺ຐາຍ ພຸທ຺ທຈກ຺ຂຸນາ ໂລກໍ ໂວໂລເກນ຺ໂຕ ສຸນ຺ທຣິກຠາຣທ຺ວາຊພ຺ຣາຫ຺ມຓໍ ອຣຫຕ຺ຕສ຺ສ ອຸປນິສ຺ສຍສມ຺ປນ຺ນໍ ທິສ຺ວາ "ຕຕ຺ຖ ມຍິ ຄເຕ ກຖາ ປວຕ຺ຕິສ຺ສຕິ, ຕໂຕ ກຖາປຣິໂຍສາເນ ທມ຺ມເທສນໍ ສຸຕ຺ວາ ເອສ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ

អទហត្តំ បិបុហិស្សតី”តិ ច ចាត្វា តត្ថ កត្ថា កថំ ឋបេត្វា បទត្វា ត្ថយំ ឋុត្តយកាសិ។

តត្ថ ឲចំ ខេយ ឋុតត្តិអាឌិ បដ្ឋឹតិការកោត់ ចងត់ កិដេទ្វា កចត្តិអាឌិ តយ្យ ទ្រាហ្វុណស្ស, ត ទ្រាហ្វុណោ ទេតាយីត្វិអាឌិ កាចទេតា។ ត់ ឋត្ថាយ្យិ ឋទេយាឈាទេតត្វា “ឋុទត្យអាឋឋុត្តា”ត្តិ ចុទ្ធូតិ។ តត្ថ ចុត្តឋឌិឯ ចុត្តតទេយេតច ទេឌិតត្ថ្ត, អចុត្តំ ចល្លូយិស្សាយ, តត្ថា ទោ ប្ថត្តាគត្វាតិ ឋគាតិ អតាយឋត្ថា។ ពោឋលេឃ្មតិ ពោឋលិ តាយ ខាតបឌិនោ ទាជក្យាទា។ ទេតឯ តិចាទេឋា ឲពោបិ ឌតបទោ ទុត្យហិឋទ្គេ “ទោឋលិ”តិ ចុទ្ធូតិ។ តឃ្វិ ពោឋលេឃ្ម ឌតបនេ។ ពេចិ បត “យឃ្វា ឋុទេត្ថ យហាបតាគ់ ទាជក្យាទ់ តាតាតាដកាឌឹតិ ឌិស្វា ឋិតយត្តយ្យិ អកទេទាត្តិ ឋុត្តា ទាខា អាណាទេឋឋិ ‘ខេយា យយ ឋុត្តំ ហឋារេបតិ, ឋត្ថាកទទេលាហិ តំ អលក្ក ទេទាយឹ’តិ។ តទេតា តក្ក លិតិ លេន្ដ្ត្វា យហាខតការេយា ឋត្ថិបតិ។ ទេត ច យតុយ្យា អតិទេពាឋត្តចយ្យាតិ តាតាកិត្យត្ថពាគេយា ឌស្សិត្តាបិ តំ តាឋក្លិឃ្ម ហឋារេបតំ។ តទេតា ឋទេក្តា ឌេចតដំ ទេបទេឋឋិ, ទេឋា ឌិត្តាតាដកំ ឌស្សិត្វា ហឋារេបឋិ។ អច ទេត យតុយ្យា អត្តទេតា អត្តទេតា ចឋទេតាពាឋាកិយុតា បក្កយិឃ្មុ។ ទេត បដិបទេច យិត្តឃុហន្ថាឌេយា ឌិស្វា បដិឋត្វាទេយកំឃ្ម ‘កត្ថិ ទេកា ក្យុឋលំ, កត្ថិ ទេកា ក្យុឋល’ត្ថិ ។ តឃ្វា តំ ‘ក្យុឋល’ត្ថិ ឋត្តិ ប្ថបិគាឃ ទេឋា បទេនទេឋា ‘ទោឋទេលិ’តិ ចុទ្ធូតី”តិ ចល្លូឃត្តិ។ ឃុត្តទិកាឃ តឌិយា តឹទេតិ ឃុត្តទិកាតិ ឲចំតាយិកាឃ តឌិយា តឹទេ។

ទេតត ទោ បតាតិ ខេយត ឋយខេយត កកចា តំ ទ្រាហ្វុណំ ចិទេតព្យការេយា កត្ថា តយ្យា តឌិយា តឹទេ ឋឹងឹ បិទុបិត្វា ទុក្លុឃ្មុទេល តិឋត្ថាឋត្ថាទេតត ត្ថទិឃាបចចិហាទេទេត ចិហទេតិ។ ឃុត្តទិកាទេត្វាខោតិ ទេឋា ទ្រាហ្វុណោ តយ្យា តឌិយា តឹទេ ចឋតិ អក្តិត្យា ឌុហតិ, ការទេត្វាខោតិ ចឃ្យ ពោត្តំ, តឃ្វា ឲចំ ចុទ្ធូតិ។ អក្តិ ឌុហតីតិ អាហុតិបក្លិបទេតត ខាទេលតិ។ អក្តិហុត្តំ បទិទេតីតិ អព្យាឃតត់ ឋយ្យូត្តបទេលបតាលិកយុឌិតា បឃិទុបិឋតិ។ ពោ តុ ទោ ត្ថយំ ហត្យទេឋ ក្ទេទ្ធាឃ្យាតិ ទេឋា កិទ ទ្រាហ្វុណោ អក្តិយិត្រហិត្វា អចទេឋ ប៉ិយាឋ ឌិស្វា ចិទេត្តឋិ – “អក្តិយិក្រាច បក្លិត្តបិយាទេឋា យហាទ្រាហ្វុតា កុទេត្វា, អយំ បត អចទេឋទេឋា អត្តិ។ តំ ឃឌិ ទ្រាហ្វុទេតា យុទេទេតា ខាតយ្យ ទ្រាហ្វុណស្សេច ឌទេយ្យ, ឲចំ ខេយ បិតទា ឋហ បុទេត្ថាបិ ឋត្តប្បិទេតា កទេចយ្យ, ឃុចិទេឋាឌិទេតា ច ទ្រាហ្វុទេលិពោយិយទេក្កា អឃ្យ, ហត្ថាហំ ទ្រាហ្វុណំ កទេចឋាយី”តិ។ តទេតា ទ្រាហ្វុណឌស្សតត្វ ប្ថត្វាឃាឋតា ចត្យត្ថិឋា អតុចិទេលិទេកឋិ – “ទេកា តុ ទោ ត្ថយំ ហត្យទេឋ ក្ទេទ្ធាឃ្យា”តិ។

អត្ថាតទេឃ្វិ ទុក្លុឃ្មុទេលតិ តឃ្វិ ចតឋទេល្ល ទេឋដ្ឋទុក្លុឃ្មុទេល។ ឋឹងឹ បិទុតត្តិ ឋហ ឹងទេឋត បិទុតកាយំ។ កឃ្វា បត កកចា ឲចយការិ, កិ តាទាឃតឋត្ថាតខាទេលិបិ ហុត្វា តាឋក្លិ ហិយបិតំ ឹងតចាតត្វា បដិតិហិតុត្តិ? អទេត្វ តំ ការណំ។ ត ហិ ត្យត្ថា ឋត្ថទេឋា កាឃបដិខក្កត់ កទេទាត្តិ ឲច, អបិច កកចា “អាកទេត ទ្រាហ្វុណោ ឹងំ ចិចទិស្សាយិ, យំ ឌិស្វា ទ្រាហ្វុណោ កថំ បចទេត្តឃ្យតិ, អចយ្យ កថាតុឃាទេទេត ឌយ់ ទេឌទេឋយ្យាយី”តិ កថាបចត្តតត្វ ឲចយការិ។ ឌិស្វាត ចាទេយត…បេ… ទេតុបឋត្តយីតិ ទេឋា កិទ កកចត្តិ ឌិស្វា ទ្រាហ្វុណោ “អយំ ឋឹងឹ បិទុបិត្វា ឋត្ថាទត្តិ បងាតយតុយុទេត្វា, ត្ថយឃ្យ ឌក្លិទេលាទេកំ ឌត្វា ត្ថយំ ហត្យទេឋ ឌស្សាយី”តិ ទ្រាហ្វុណឋត្ថិ ហុត្វា ឲច ប្ថឋឋត្តយី។ យុទេល្លា អយំ កចំ, យុល្លូទេកា អយំ កចត្តិ ឹងទេយ ចិចទិតយទេត្តច ទោឋត្តិ ឌិស្វា “យុទេល្លា”តិ អាហ។ តទេតា ឃុដ្ឋតទំ ឌូទេលិទេកទេត្តា បទិត្តយ្យិ ឋិលំ អឌិស្វា ហិត្យឲទេត្វា “យុល្លូទេកា”តិ អាហ។ ឲចទុបិ ហិ តេឯ ទ្រាហ្វុណាត់ ឌិដ្ឋិ។ តទេតា ចាតិ ឃត្វ ឌិទេតា អទ្ធុឋ, តយ្យាបទេយា យុល្លាឹយីតិ ពោតថិ ការទេណាត យុល្លិតឹងឋាបិ ទេហាត្តិ។

៣៥៨. ន ព្រាហ្មណោ នោម្ហីតិ ឯត្ថ នការោ បដិសេធេ, នោការោ អវធារណេ “ន នោ សម”ន្តិអាទីសុ (ខុ. បា. ៦.២; សុ. និ. ២២៦) វិយ. តេន នេវម្ហិ ព្រាហ្មណោតិ ទស្សេតិ. ន រាជបុត្តោតិ ខត្តិយោ នម្ហិ, ន វេស្សាយនោតិ វេស្សោបិ នម្ហិ, ឧទ កោចិ នោម្ហីតិ អញ្ញោបិ សុទ្ទោ វា ចណ្ឌាលោ វា កោចិ ន ហោមីតិ ឯវំ ឯកំសេនេវ ជាតិវាទសមុទាចារំ បដិក្ខិបតិ. កស្មា? មហាសមុទ្ទំ បត្តា វិយ ហិ នទិយោ បព្ពជ្ជូបគតា កុលបុត្តា ជហន្តិ បុរិមានិ នាមគោត្តានិ. បហារាទសុត្តន្តេ (អ. និ. ៨.១៩) សាធកំ. ឯវំ ជាតិវាទំ បដិក្ខិបិត្វា យថាភូតមត្តានំ អាវិករោន្តោ អាហ – “គោត្តំ បរិញ្ញាយ បុថុជ្ជនានំ, អកិញ្ចនោ មន្ត ចរាមិ លោកេ”តិ. កថំ គោត្តំ បរិញ្ញាសីតិ ចេ? ភគវា ហិ តីហិ បរិញ្ញាហិ បញ្ចក្ខន្ធេ បរិញ្ញាសិ, តេសុ ច បរិញ្ញាតេសុ គោត្តំ បរិញ្ញាតមេវ ហោតិ. រាគាទិកិញ្ចនានំ បន អភាវេន សោ អកិញ្ចនោ មន្តា ជានិត្វា ញាណានុបរិវត្តីហិ កាយកម្មាទីហិ ចរតិ. តេនាហ – “គោត្តំ...បេ... លោកេ”តិ. មន្តា វុច្ចតិ បញ្ញា, តាយ ចេស ចរតិ. តេនេវាហ – “មន្ត ចរាមិ លោកេ”តិ ឆន្ទវសេន រស្សំ កត្វា.

៣៥៩-៦០. ឯវំ អត្តានំ អាវិកត្វា ឥទានិ “ឯវំ ឆន្នអាទិកំ លិង្គម្បិ ទិស្វា បុច្ឆិតព្ពាបុច្ឆិតព្ពំ ន ជានាសី”តិ ព្រាហ្មណស្ស ឧបារម្ភំ អារោបេន្តោ អាហ – “សង្ឃាដិវាសី...បេ... គោត្តបញ្ហ”ន្តិ. ឯត្ថ ច ឆិន្នសង្ឃដិតត្តេន តីណិបិ ចីវរានិ “សង្ឃាដី”តិ អធិប្បេតានិ, តានិ និវាសេតិ បរិទហតីតិ សង្ឃាដិវាសី. អគហោតិ អគេហោ, គេហករណបរិគ្គហវិរហិតោតិ អធិប្បាយោ. និវាសាការំ បន ភគវតោ ខេតវនេន យថាកណ្ដកុដិករេរិយមូលយាទ្យអនោកាសព្ពកុដិចន្ទនមាលិកាទិអនេកប្បការំ, តំ សន្ធាយ ន យុជ្ជតិ. និវុត្តកេសោតិ អបនីតកេសោ, ឱហារិតកេសមស្សូតិ វុត្តំ ហោតិ. អភិនិព្ពុតត្តោតិ អតីវ ឧបសន្តបរិឡាហចិត្តោ, គុត្តចិត្តោ វា. អលិប្បមានោ ឥធ មាណវេហីតិ ឧបការសិនេហស្ស បហីនត្តា មនុស្សេហិ អលិត្តោ អសំសដ្ឋោ ឯកត្តវិវិត្តោ. អកល្លំ មំ ព្រាហ្មណាតិ យ្វាហំ ឯវំ សង្ឃាដិវាសី...បេ... អលិប្បមានោ ឥធ មាណវេហិ, តំ មំ ត្វំ, ព្រាហ្មណ, បកតិកានិ នាមគោត្តានិ អតីតំ បព្ពជិតំ សមានំ អប្បតិរូបំ គោត្តបញ្ហំ បុច្ឆសីតិ.

ឯវំ វុត្តេ ឧបារម្ភំ មោចេន្តោ ព្រាហ្មណោ អាហ – បុច្ឆន្តិ វេ, ភោ ព្រាហ្មណ, ព្រាហ្មណេភិ សហ “ព្រាហ្មណោ នោ ភវ”ន្តិ. តត្ថ ព្រាហ្មណោ នោតិ ព្រាហ្មណោ ត្វតិ អត្ថោ. ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – នាហំ ភោ អកល្លំ បុច្ឆាមិ. អយញ្ហិ ព្រាហ្មណសមយេ ព្រាហ្មណា ព្រាហ្មណេហិ សហ សមាគន្ត្វា “ព្រាហ្មណោ នុ ភវំ, ភារទ្វាជោ នុ ភវ”ន្តិ ឯវំ ជាតិម្បិ គោត្តម្បិ បុច្ឆន្តិ ឯវាតិ.

៣៦១-២. ឯវំ វុត្តេ ភគវា ព្រាហ្មណស្ស ចិត្តមុទុភាវករណត្ថំ មន្តេសុ អត្តនោ បកតញ្ញុតំ បកាសេន្តោ អាហ – “ព្រាហ្មណោ ហិ ចេ ត្វំ ព្រូសិ...បេ... ចតុវីសតក្ខរ”ន្តិ. តស្សត្ថោ – សចេ ត្វំ “ព្រាហ្មណោ អហ”ន្តិ ព្រូសិ, មញ្ច អព្រាហ្មណំ ព្រូសិ, តស្មា ភវន្តំ សាវិត្តិំ បុច្ឆាមិ តិបទំ ចតុវីសតក្ខរំ, តំ មេ ព្រូហីតិ. ឯត្ថ ច ភគវា បរមត្ថវេទានំ តិណ្ណំ បិដកានំ អាទិភូតំ បរមត្ថព្រាហ្មណេហិ សព្ពពុទ្ធេហិ បកាសិតំ អត្ថសម្បន្នំ ព្យញ្ជនសម្បន្នញ្ច “ពុទ្ធំ សរណំ គច្ឆាមិ, ធម្មំ សរណំ គច្ឆាមិ, សង្ឃំ សរណំ គច្ឆាមី”តិ ឥមំ អរិយសាវិត្តិំ សន្ធាយ បុច្ឆតិ. យទិបិ ហិ ព្រាហ្មណោ អញ្ញំ វទេយ្យ, អទ្ធា តំ ភគវា “ឥមំ, ព្រាហ្មណ, អរិយស្ស វិនយេ សាវិត្តីតិ វុច្ចតី”តិ តស្ស អសារកត្តំ ទស្សេត្វា ពុទ្ធេវ បតិដ្ឋាបេយ្យ. ព្រាហ្មណោ បន “សាវិត្តិំ បុច្ឆាមិ តិបទំ ចតុវីសតក្ខរ”ន្តិ ឥទំ អត្តនោ សមយសិទ្ធំ សាវិត្តិលក្ខណព្យញ្ជនកំ ព្រហ្មស្សរេន និច្ឆារិតវចនំ សុត្វាវ “អទ្ធាយំ សមណោ ព្រាហ្មណសមយេ និដ្ឋំ គតោ, អហំ បន អញ្ញាណេន ‘អព្រាហ្មណោ អយ’ន្តិ បរិភវិំ, សាធុរូបោ

មន្តបារគូ ព្រាហ្មណោ ច ឯសោ”តិ ទិដ្ឋិំ កត្វា “ហន្ទ តំ យញ្ញវិធិំ ទក្ខិណេយ្យវិធិញ្ច បុច្ឆាមី”តិ តមត្ថំ បុច្ឆន្តោ “កិំនិស្សិតា…បេ… លោកេ”តិ គាថំ វិសមកាថាបទត្តយមាហ។ តស្សត្ថោ – កិំនិស្សិតា កិមធិប្បាយា កិំ បរត្ថា ឥសយោ ច មនុជា ច ខត្តិយា ច ព្រាហ្មណា ច អញ្ញេ ច មនុជា ទេវតានំ អត្ថាយ យញ្ញំ អកប្បយិំសុ។ យញ្ញមកប្បយិំសូតិ មការោ បទសន្ធិករោ។ អកប្បយិំសូតិ សំវិទហិំសុ អកំសុ។ បុច្ឆាមិ តំ ពហូ អត្ថបិ តិត្ថាតិត្ថិកា នេកេក អនេកប្បការេ បុច្ឆ វា ឥសយោ មនុជា ខត្តិយា ព្រាហ្មណា ច កិំនិស្សិតា យញ្ញមកប្បយិំសុ ពហុ តេសំ តំ កម្មំ សមិជ្ឈីតិ ព្រាហ្មណាធិប្បាយវសេន បុច្ឆតិ។

១៩៦។ អថស្ស ភគវា តមត្ថំ ព្យាករោន្តោ “យទន្តគូ វេទគូ យញ្ញកាលេ។ យស្សាហុតិំ លភេ តស្សិជ្ឈេតិ ព្រូមី”តិ ឥទំ សេសបទទ្វយមាហ។ តត្ថ យទន្តគូតិ យោ អន្តគូ, ឱការស្ស អការោ, ទការោ ច បទសន្ធិករោ “អសារេ សារមតិនោ”តិអាទីសុ (ធ· ប· ១១) មការោ វិយ។ អយំ បន អត្ថោ – យោ វដ្ដទុក្ខស្ស តីហិ បរិញ្ញាហិ អន្តគតត្តា អន្តគូ, ចតូហិ ច មគ្គញាណវេទេហិ កិលេសេ វិជ្ឈិត្វា គតត្តា វេទគូ, សោ យស្ស ឥសិមនុជខត្តិយព្រាហ្មណានំ អញ្ញតរស្ស យញ្ញកាលេ យំ កិញ្ចិ អាហារេ បច្ចុប្បន្នេ អត្តមសោ ចតបណ្ណមូលផលាទិមត្តម្បិ អាហុតិំ លភេថ, តទាតា កិញ្ចិ ទេយ្យធម្មំ លភេយ្យ, តស្ស តំ យញ្ញកម្មំ សមិជ្ឈេយ្យ, មហប្ផលំ ភវេយ្យាតិ ព្រូមីតិ។

១៩៧។ អថ ព្រាហ្មណោ តំ ភគវតោ បរមត្ថយោគក្ខមិំ អតិមនុញ្ញកិត្តិការសរមត្ថំ ទេសនំ សុត្វា សទ្ធិំ សមុត្តិសចិត្តតាយស្ស សន្តាបុលាសមត្ថិ សង្ខាតមយាតោ បីតិសោមនស្សជាតោ “អទ្ធា ហិ តស្ស”តិ គាថមាហ។ តត្ថ ព្រាហ្មណោតិ សង្ខិកការាតំ វចនំ, សេសំ ព្រាហ្មណស្ស។ តស្សត្ថោ – អទ្ធា ហិ តស្ស យញ្ញាហុតមិន្តេ អយំ អជ្ជ ទេយ្យធម្មោ ហុតមិន្តេ សមិជ្ឈិស្សតិ មហប្ផលោ ភវិស្សតិ យំ តាទិសំ វេទគុមទ្ទសាម, យស្មា តាទិសំ ភវន្តរូបំ វេទគុំ អទ្ទសាម។ ត្វញ្ញេវ ហិ សោ វេទគូ, ន អញ្ញោ។ ព្រហ្ម ពុទ្ធោ បន តុម្ហាទិសានំ វេទគូនំ អត្តសម្ភវា អទស្សនេន អញ្ញោ ជនោ ភុញ្ជតិ បូរឡាសំ វាលកន្ហា បូវាលព្ភាតិ។

១៩៨។ តតោ ភគវា អត្ថតិ បសន្នំ ចិត្តបដិក្កមលសម្ពន្ធ ព្រាហ្មណំ ចិទិត្វា យថាយស្ស សុទ្ធ បិតកិ ហោតិ, ឯវំ តាទិសប្បការេហិ ទក្ខិណេយ្យបការេសុ វិវការេសុ “តស្មាតិហ ត្វ”ន្តិ គាថមាហ។ តស្សត្ថោ – យស្មា មំ បសន្នោសិ, តស្មា បន ព្រហ ត្វំ, ព្រាហ្មណ, ឧបសង្កម្ម បុច្ឆាតិ អត្ថាភិកង្ខមានោ អាហ។ ព្រាហ្មណាតិ ព្រាហ្មណ បុព្វា អនត្ថអត្ថិកបទំ បរបទេន សម្ពន្ធិតព្វំ – អនត្ថ អត្ថិកោ តស្ស អត្ថិកោកាចស្ស អន្តរូបំ កិលេសក្ខីណុបសមេន សន្តំ, កោធធូមវិគមេន វិធូមំ, ទុក្ខាភាវេន អនីឃំ, អនេកវិធអាសាភាវេន និរាសំ អប្បេវិធ ឧប្បសមេន វិធ វិរោធ វិធ វា នាមេន អភិវិជ្ជេ លច្ឆសិ អធិគច្ឆិស្សសិ សុមេធំ វរបញ្ញំ ខីណាសវទក្ខិណេយ្យន្តិ។ អថ វា យស្មា មំ បសន្នោសិ, តស្មាតិហ, ត្វំ ព្រាហ្មណ, អនត្ថ អត្ថិកោ សមានោ ឧបសង្កម្ម បុច្ឆ សន្តំ វិធូមំ អនីឃំ និរាសន្តិ អត្ថាភិកង្ខមានោ អាហ។ ឯវំ បុច្ឆន្តោ អប្បេវិធ អភិវិជ្ជេ សុមេធំ ខីណាសវទក្ខិណេយ្យន្តិ ឯវមេត្ថ យោជនា វេទិតព្វា។

១៩៩។ អថ ព្រាហ្មណោ យថានុសិដ្ឋំ បដិបជ្ជមានោ ភគវន្តំ អាហ – “យញ្ញេ រតោហំ…បេ… ព្រូហិ មេត”ន្តិ។ តត្ថ យញ្ញេ យាគេ យាគន្តិ អត្ថោ។ ឯវំ។ តស្មា យាគរតោ អហំ, តាយ ច យាគាភិរតតាយ យាគំ យាតុកាមោ, ន បន ជានាមិ, ឯវំ អជានន្តំ អនុសាសតុ មំ

ᨠᨳᩴ ᩋᨶᩩᩈᩣᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧ ᨽᩪᨲᩣᨶᩮᨲᩮᨶᩮᩅ ᨶᨿᩮᨶ ᨿᨲ᩠ᨳ ᩉᩩᨲᩴ ᨾᩉᨷ᩠ᨹᩃᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩑᨲᩮᨶᩮᩅ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᨴᩦᨷᩥᨲᩣ "ᨿᨳᩣᩉᩩᨲ"ᨶ᩠ᨲᩥᨷᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩣ.

᪓᪙᪘. ᩋᨳᩔ ᨽᨣᩅᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩣᨿ ᩋᩣᩉ – "ᨲᩮᨶ ᩉᩥ...ᨷᩮ... ᨶᩮᩅᩔᩣᨿᩦ"ᨲᩥ. ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᨷᨬ᩠ᩉᩔ ᨷᨬ᩠ᩉᩔ ᩋᨶᩩᩈᩣᩈᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨲᩣᩅ "ᨾᩣ ᨩᩣᨲᩥᩴ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩦ"ᨲᩥ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ. ᨲᨲ᩠ᨳ ᨾᩣ ᨩᩣᨲᩥᩴ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩦᨲᩥ ᨿᨴᩥ ᨴᩣᨶᩔ ᨾᩉᨷ᩠ᨹᩃᨲᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᩣᩈᩦᩈᩈᩥ, ᨩᩣᨲᩥᩴ ᨾᩣ ᨷᩩᨧ᩠ᨨ. ᩋᨠᩣᩁᨱᩴ ᩉᩥ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩮᨿ᩠ᨿᨽᩣᩅᩔ ᨩᩣᨲᩥ. ᨧᩁᨱᨬ᩠ᨧ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩣᨲᩥ ᩋᨷᩥ ᨧ ᨡᩮᩣ ᩈᩦᩃᩣᨴᩥᨣᩩᨱᨽᩮᨴᩴ ᨧᩁᨱᩴ ᨷᩩᨧ᩠ᨨ. ᩑᨲᩴ ᩉᩥ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩮᨿ᩠ᨿᨽᩣᩅᩔ ᨠᩣᩁᨱᩴ.

ᩍᨴᩣᨶᩥᩔ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩥᨽᩣᩅᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩥᨴᩔᨶᨾᩣᩉ – "ᨠᨭ᩠ᨮᩣ ᩉᩅᩮ ᨩᩣᨿᨲᩥ ᨩᩣᨲᩅᩮᨴᩮᩣ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ. ᨲᩔᩣᨿᨾᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᩣ – ᩍᨵ ᨠᨭ᩠ᨮᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᩥ ᨩᩣᨿᨲᩥ, ᨶ ᨧ ᩈᩮᩣ ᩈᩣᩃᩣᨴᩥᨠᨭ᩠ᨮᩣ ᨩᩣᨲᩮᩣ ᩑᩅ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᩈᩣᨷᩣᨶᨴᩮᩣᨱᩥᩋᩣᨴᩥᨠᨭ᩠ᨮᩣ ᨩᩣᨲᩮᩣ ᨶ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᩋᨷᩥ ᨧ ᨡᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨧ᩠ᨧᩥᩋᩣᨴᩥᨣᩩᨱᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩑᩅ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ. ᩑᩅᩴ ᨶ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᨠᩩᩃᩣᨴᩦᩈᩩ ᨩᩣᨲᩮᩣ ᩑᩅ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨧᨱ᩠ᨯᩣᩃᨠᩩᩃᩣᨴᩦᩈᩩ ᨩᩣᨲᩮᩣ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩋᨷᩥ ᨧ ᨡᩮᩣ ᨶᩦᨧᩣᨠᩩᩃᩦᨶᩮᩣᨷᩥ ᩏᨧ᩠ᨧᩣᨠᩩᩃᩦᨶᩮᩣᨷᩥ ᨡᩦᨱᩣᩈᩅᨾᩩᨶᩥ ᨵᩥᨲᩥᨾᩣ ᩉᩥᩁᩦᨶᩥᩈᩮᨵᩮᩣ ᩋᩣᨩᩣᨶᩥᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩍᨾᩣᨿ ᨵᩥᨲᩥᩉᩥᩁᩥᨷ᩠ᨷᨾᩩᨡᩣᨿ ᨣᩩᨱᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨩᩣᨲᩥᨾᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ. ᩈᩮᩣ ᩉᩥ ᨵᩥᨲᩥᨿᩣ ᨣᩩᨱᩮ ᨵᩣᩁᩮᨲᩥ, ᩉᩥᩁᩥᨿᩣ ᨴᩮᩣᩈᩮ ᨶᩥᩈᩮᨵᩮᨲᩥ. ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧᩮᨲᩴ "ᩉᩥᩁᩥᨿᩣ ᩉᩥ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩣᨷ"ᨶ᩠ᨲᩥ. ᨲᩮᨶ ᨲᩮ ᨻᩕᩪᨾᩥ –

"ᨾᩣ ᨩᩣᨲᩥᩴ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩦ ᨧᩁᨱᨬ᩠ᨧ ᨷᩩᨧ᩠ᨨ,

ᨠᨭ᩠ᨮᩣ ᩉᩅᩮ ᨩᩣᨿᨲᩥ ᨩᩣᨲᩅᩮᨴᩮᩣ;

ᨶᩦᨧᩣᨠᩩᩃᩦᨶᩮᩣᨷᩥ ᨾᩩᨶᩦ ᨵᩥᨲᩦᨾᩣ,

ᩋᩣᨩᩣᨶᩥᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩉᩥᩁᩦᨶᩥᩈᩮᨵᩮᩣ"ᨲᩥ –

ᩑᩅᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᨷᩥ, ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᩣ ᨷᨶ ᩋᩔᩃᩣᨿᨶᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣᨴᩦᩉᩥ (ᨾ᩺ ᨶᩥ᩺ ᪒.᪔᪐᪑ ᩋᩣᨴᨿᩮᩣ) ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ.

᪓᪙᪙. ᩑᩅᩴ ᨽᨣᩅᩣ ᨩᩣᨲᩥᩅᩣᨴᨶᩥᩈᩮᨵᨶᩥᨿᩣ ᩋᨶᩩᩈᩣᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨿᨲ᩠ᨳ ᩉᩩᨲᩴ ᨾᩉᨷ᩠ᨹᩃᩴ, ᨿᨳᩣ ᨧ ᩉᩩᨲᩴ ᨾᩉᨷ᩠ᨹᩃᩴ, ᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ "ᩈᨧ᩠ᨧᩮᨶ ᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ. ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨧ᩠ᨧᩮᨶᩣᨲᩥ ᨷᩁᨾᨲ᩠ᨳᩈᨧ᩠ᨧᩮᨶ. ᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ. ᨲᩮᨶᩣᩉ – "ᩈᨧ᩠ᨧᩮᨶ ᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ"ᨲᩥ. ᨴᨾᨲᩣ ᩏᨷᩮᨲᩮᩣᨲᩥ ᩍᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᨴᨾᩮᨶ ᩏᨷᩮᨲᩮᩣ. ᩅᩮᨴᨶ᩠ᨲᨣᩪᨲᩥ ᩅᩮᨴᩮᩉᩥ ᩅᩣ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣᨶᩴ ᩋᨶ᩠ᨲᩴ ᨣᨲᩮᩣ, ᩅᩮᨴᩣᨶᩴ ᩅᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩴ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᨾᨣ᩠ᨣᨬᩣᨱᩴ ᨣᨲᩮᩣ. ᩅᩩᩈᩥᨲᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩮᩣᨲᩥ ᨷᩩᨶ ᩅᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᩅᩩᩈᩥᨲᨾᨣ᩠ᨣᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩮᩣ. ᨠᩣᩃᩮᨶ ᨲᨾ᩠ᩉᩥ ᩉᨻ᩠ᨿᩴ ᨷᩅᩮᨧ᩠ᨨᩮᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨴᩮᨿ᩠ᨿᨵᨾ᩠ᨾᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧᩣᨣᨠᩣᩃᩮ ᨲᩔ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩦᨽᩣᩅᨠᩣᩃᨬ᩠ᨧ ᩏᨷᩃᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᨶ ᨠᩣᩃᩮᨶ ᨲᩣᨴᩥᩈᩮ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩮᨿ᩠ᨿᩮ ᨴᩮᨿ᩠ᨿᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨷᩅᩮᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿ, ᨷᩅᩮᩈᩮᨿ᩠ᨿ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨷᩮᨿ᩠ᨿ.

᪃᪉᪈-ᩃᩥᨴ᪨ ᨠᩣᨿᩮᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᩣᨿᩮ ᨧ ᨠᩥᩃᩮᩈᨠᩣᨿᩮ ᨧ᪨ ᩈᩩᩈᨾᩣᩉᩥᨲᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩣᨲᩥ ᩈᩩᨭ᩠ᨮᩩ ᩈᨾᩣᩉᩥᨲᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩣ, ᩋᩅᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨧᨶ᩠ᨴᩮᩣᩅ ᩁᩣᩉᩩᨣ᩠ᨣᩉᨱᩣ ᨸᨾᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᨧᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᩁᩣᩉᩩᨣ᩠ᨣᩉᨱᩣ, ᩑᩅᩴ ᨠᩥᩃᩮᩈᨣ᩠ᨣᩉᨱᩣ ᨸᨾᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨿᩮ ᩋᨲᩦᩅ ᨽᩣᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩮᩅ ᨲᨸᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ᪨ ᩈᨲᩣᨲᩥ ᩈᨲᩥᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣ᪨ ᨾᨾᩣᨿᩥᨲᩣᨲᩦᨲᩥ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨾᨾᩣᨿᩥᨲᩣᨲᩥ᪨

᪃ᩃᩥ᪙᪨ ᨿᩮᩣ ᨠᩣᨿᩮ ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨸᨠᩩᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᨴᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩣᨿᩮ ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨠᩥᩃᩮᩈᨠᩣᨿᩮ ᨸᩉᩣᨿ᪨ ᩋᨽᩥᨩ᩠ᨫᩣᨴᩦᨲᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᨸᩉᩦᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᩣᨿᩮ ᩋᨽᩥᨩ᩠ᨫᩣᨴᩦᨶᩴ ᨩᩣᨲᩥᨾᩁᨱᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨽᩣᩅ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩥ, ᨲᨴ᩠ᨵᩣ ᨿᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨻᩃᩮᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᩈᩥ᪨ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨠᩁᩉᩮᨲᩣ ᨩᩣᨲᩥ ᨿᩮ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮ ᩋᨶᩮᨠᨲ᩠ᨲᨯᩉᩮᩣ ᨠᨱ᩠ᨱᨸ᩠ᨸᩩᩃ᩠ᩃᨯᩉᩮᩣ ᩁᨳᨠᩣᩁᨯᩉᩮᩣ ᨨᨴ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᨯᩉᩮᩣ ᨠᨸᩣᩃᨯᩉᩮᩣ ᨿᨠ᩠ᨡᩣᨠᩥᨲ᩠ᨲᩥᨯᩉᩮᩣ ᩈᩦᩉᨸ᩠ᨸᨸᩣᨲᨯᩉᩮᩣᨲᩥ ᩉᩥᨿ᩠ᨿᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨲ ᨾᩉᩣᩁᩉᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᩈᩥᨡᩣᨿᩈᨶ᩠ᨲᩣᩁᩮᨸᩥ ᩋᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᨶᩦᨲᩃᩥ, ᨲᩮᩈᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩮᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩁᩉᩮᩣᨧ ᨶᩦᨲᩮᩣ ᨸᩁᩥᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨠᩥᩃᩮᩈᨸᩁᩥᨯᩣᩉᨲ᩠ᨲᩣ᪨

᪃ᩃᩥ᪙᪨ ᩈᨾᩮᩣᨲᩥ ᨲᩩᩃ᩠ᨿᩮᩣ᪨ ᩈᨾᩮᩉᩦᨲᩥ ᩅᩥᨸᩔᩥᩋᩣᨴᩦᩉᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩉᩥ᪨ ᨲᩮ ᩉᩥ ᨸᨭᩥᩅᩮᨵᩈᨾᨲ᩠ᨲᩣ "ᩈᨾᩣ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᨸᨭᩥᩅᩮᨵᩮᨶᩣᨵᩥᨣᨲᩮᩈᩩ ᨣᩩᨱᩮᩈᩩ, ᨸᩉᩣᨲᨻ᩠ᨻᩮᩈᩩ ᩅᩣ ᨴᩮᩣᩈᩮᩈᩩ ᩅᩮᨾᨲ᩠ᨲᨲᩣ, ᩋᨴ᩠ᨵᩣᨶᩋᩣᨿᩩᨠᩩᩃᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᨶᩮᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨾᨸᨵᩣᨶᨻᩮᩣᨵᩥᩁᩈ᩠ᨾᩦᩉᩥ ᨸᨶ ᨲᩮᩈᩴ ᩅᩮᨾᨲ᩠ᨲᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨿᨳᩣ ᩉᩥ ᨲᩮ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩥᨾᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᨶ ᨧᨲᩪᩉᩥ ᩋᩈᨦ᩠ᨡ᩠ᨿᩮᨿ᩠ᨿᩮᩉᩥ ᨠᨸ᩠ᨸᩈᨲᩈᩉᩔᩮᨶ ᨧ ᨸᩣᩁᨾᩥᨿᩮᩣ ᨸᩪᩁᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᩏᨸᩁᩥᨾᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᨶ ᩈᩮᩣᩊᩈᩉᩥ ᩋᩈᨦ᩠ᨡ᩠ᨿᩮᨿ᩠ᨿᩮᩉᩥ ᨠᨸ᩠ᨸᩈᨲᩈᩉᩔᩮᨶ ᨧ᪨ ᩋᨿᩴ ᨲᩮᩈᩴ ᩋᨴ᩠ᨵᩣᨶᩅᩮᨾᨲ᩠ᨲᨲᩣ᪨ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩥᨾᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᨶ ᨧ ᩅᩔᩈᨲᩣᨿᩩᨠᨠᩣᩃᩮ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ, ᩏᨸᩁᩥᨾᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᨶ ᩅᩔᩈᨲᩈᩉᩔᩣᨿᩩᨠᨠᩣᩃᩮ᪨ ᩋᨿᩴ ᨲᩮᩈᩴ ᩋᩣᨿᩩᩅᩮᨾᨲ᩠ᨲᨲᩣ᪨ ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᨠᩩᩃᩮ ᩅᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᨠᩩᩃᩮ ᩅᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨿᩴ ᨠᩩᩃᩅᩮᨾᨲ᩠ᨲᨲᩣ᪨ ᩏᨧ᩠ᨧᩣ ᩅᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩦᨲᩥᩉᨲ᩠ᨳᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩣ, ᨶᩦᨧᩣ ᩅᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᨴᩈᩋᨭ᩠ᨮᩣᩁᩈᩉᨲ᩠ᨳᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩣ᪨ ᩋᨿᩴ ᨸᨾᩣᨱᩅᩮᨾᨲ᩠ᨲᨲᩣ᪨ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᩋᩔᩁᨳᩈᩥᩅᩥᨠᩣᨴᩦᩉᩥ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᩉᩣᩈᩮᨶ ᩅᩣ᪨ ᨿᨳᩣ ᩉᩥ ᩅᩥᨸᩔᩦᨠᨠᩩᩈᨶ᩠ᨵᩣ ᩋᩔᩁᨳᩮᨶ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᩴᩈᩩ, ᩈᩥᨡᩦᨠᩮᩣᨱᩣᨣᨾᨶᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩮᨶ, ᩅᩮᩔᨽᩪ ᩈᩥᩅᩥᨠᩣᨿ, ᨠᩔᨸᩮᩣ ᩅᩮᩉᩣᩈᩮᨶ, ᩈᨠ᩠ᨿᨾᩩᨶᩥ ᩋᩔᨸᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣ᪨ ᩋᨿᩴ ᨶᩮᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨾᩅᩮᨾᨲ᩠ᨲᨲᩣ᪨ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩴ ᩅᩣ ᨸᨵᩣᨶᩅᩦᩁᩥᨿᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᨯ᩠ᨰᨾᩣᩈᩴ, ᨾᩣᩈᩴ, ᨴ᩠ᩅᩮᨾᩣᩈᩴ, ᨲᩮᨾᩣᩈᩴ, ᨧᨲᩩᨾᩣᩈᩴ, ᨸᨬ᩠ᨧᨾᩣᩈᩴ, ᨨᨾᩣᩈᩴ, ᩑᨠᩅᩔᩴ ᨴ᩠ᩅᩥᨲᩥᨧᨲᩩᨸᨬ᩠ᨧᨨᩅᩔᩣᨶᩥ ᩅᩣ᪨ ᩋᨿᩴ ᨸᨵᩣᨶᩅᩮᨾᨲ᩠ᨲᨲᩣ᪨ ᩋᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩅᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨶᩥᨣᩕᩮᩣᨵᩣᨴᩦᨶᩴ ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩮᩣ᪨ ᩋᨿᩴ ᨻᩮᩣᨵᩥᩅᩮᨾᨲ᩠ᨲᨲᩣ᪨ ᨻ᩠ᨿᩣᨾᩣᩈᩦᨲᩥᩋᨶᨶ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨽᩣᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨻ᩠ᨿᩣᨾᨸ᩠ᨸᨽᩣ ᩅᩣ ᩋᩈᩦᨲᩥᨸ᩠ᨸᨽᩣ ᩅᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᩴ ᩈᨾᩣᨶᩣ, ᩋᨶᨶ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨽᩣ ᨸᨶ ᨴ᩠ᩅᩦᩈᩩ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ ᩋᩣᩈᨶ᩠ᨶᩮᨸᩥ, ᩑᨠᨣᩣᩅᩩᨲᩴ ᨴ᩠ᩅᩥᨣᩣᩅᩩᨲᩴ ᨿᩮᩣᨩᨶᩴ ᩋᨶᩮᨠᨿᩮᩣᨩᨶᩴ ᨧᨠ᩠ᨠᩅᩣᩊᨸᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ, ᨾᨦ᩠ᨣᩃᩔ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᨴᩈᩈᩉᩔᨧᨠ᩠ᨠᩅᩣᩊᩴ ᩋᨽᩣᩈᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᨸᩥ ᨾᨶᩈᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩣᨿᨲ᩠ᨲᩣᩅ ᩈᨻ᩠ᨻᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ, ᨿᩮᩣ ᨿᨲ᩠ᨲᨠᨾᩥᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᨲᩔ ᨲᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᩋᨿᩴ ᩁᩈ᩠ᨾᩥᩅᩮᨾᨲ᩠ᨲᨲᩣ᪨ ᩍᨾᩣ ᩋᨭ᩠ᨮ ᩅᩮᨾᨲ᩠ᨲᨲᩣ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩅᩈᩮᩈᩮᩈᩩ ᨸᨭᩥᩅᩮᨵᩮᨶᩣᨵᩥᨣᨲᩮᩈᩩ ᨣᩩᨱᩮᩈᩩ, ᨸᩉᩣᨲᨻ᩠ᨻᩮᩈᩩ ᩅᩣ ᨴᩮᩣᩈᩮᩈᩩ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ "ᩈᨾᩣ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩑᩅᨾᩮᨲᩮᩉᩥ ᩈᨾᩮᩣ ᩈᨾᩮᩉᩥ᪨

ᩅᩥᩈᨾᩮᩉᩥ ᨴᩪᩁᩮᨲᩥ ᨶ ᩈᨾᩣ ᩅᩥᩈᨾᩣ, ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨴᨿᩮᩣ ᩋᩅᩈᩮᩈᩈᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨲᩮᩉᩥ ᩅᩥᩈᨾᩮᩉᩥ ᩋᩈᨴᩥᩈᨲᩣᨿ ᨴᩪᩁᩮ᪨ ᩈᨠᩃᨩᨾ᩠ᨻᩩᨴᩦᨸᩴ ᨸᩪᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩃ᩠ᩃᨦ᩠ᨠᩮᨶ ᨸᩃ᩠ᩃᨦ᩠ᨠᩴ ᩈᨦ᩠ᨥᨭ᩠ᨭᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨸᩥ ᩉᩥ ᨣᩩᨱᩮᩉᩥ ᩑᨠᩔ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᨠᩃᩴ ᨶᩣᨣ᩠ᨥᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩮᩣᩊᩈᩥᩴ, ᨠᩮᩣ ᨸᨶ ᩅᩣᨴᩮᩣ ᩈᩣᩅᨠᩣᨴᩦᩈᩩ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ – "ᩅᩥᩈᨾᩮᩉᩥ ᨴᩪᩁᩮ"ᨲᩥ᪨ ᨲᨳᩣᨣᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨾᩮᩉᩥ ᨴᩪᩁᩮᨲᩥ ᨿᩮᩣ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᨧᨠ᩠ᨡᩩ᪨ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᨸᨬ᩠ᨬᩮᩣᨲᩥ ᩋᨸᩁᩥᨾᩥᨲᨸᨬ᩠ᨬᩮᩣ᪨ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩣ᪨ ᨷᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᩔ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩋᨭ᩠ᨮᨾᨠᩔ ᨸᨬ᩠ᨬᩣ ᩋᨵᩥᨠᩣ, ᨲᩔ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨶ᩠ᨶᩔ᪨ ᩑᩅᩴ ᨿᩣᩅ ᩋᩁᩉᨲᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩣ

ᩁᩪᨸᨠᩣᨿ ᨸᩔᨶ᩠ᨲᩔ ᨸᨬ᩠ᨬᩣ ᩋᨵᩥᨠᩣ, ᨸᩔᨶ᩠ᨲᩔ ᨸᨬ᩠ᨬᩣ ᨸᨶ ᩁᩪᨸᨠᩣᨿ ᨲᨳᩣᨣᨲᩔ ᨸᨬ᩠ᨬᩣ ᩋᨵᩥᨠᩣᨲᩥ ᨶ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ, ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨸᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᨸᨶ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᩺ ᨲᩮᨶᩣᩉ – "ᩋᨲ᩠ᨳᨸᨬ᩠ᨬᩣ"ᨲᩥ᩺ ᩋᨶᩩᨸᩃᩥᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩃᩮᨸᩮᩉᩥ ᩋᩃᩥᨲ᩠ᨲᩣ᩺ ᨻᩣᩃ ᨧᩣ ᩉᩩᩁᩮ ᨧᩣᨲᩥ ᨻᩣᩃᩃᩮᩣᨠᩮ ᨧᩣ ᨸᩁᩃᩮᩣᨠᩮ ᨧᩣ᩺ ᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩣ ᨸᨶᩮᨲ᩠ᨳ – ᨶᨿᩣ ᨶᨿᩮᩉᩥ ᨧᩥᨶᨿᩮᩉᩥ ᨴᩪᩁᩮ ᨲᨳᩣᨣᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᩺ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᨸᨬ᩠ᨬᩣ ᩋᨶᩩᨸᩃᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᨻᩣᩃ ᨧᩣ ᩉᩩᩁᩮ ᨧᩣ, ᨲᩮᨶ ᨲᨳᩣᨣᨲᩮᩣ ᩋᩁᩉᨲᩥ ᨸᩪᨩᩣᩅᩥᩈᩮᩈᨶ᩠ᨲᩥ᩺

᪓᪖᪒᩺ ᨿᨾᩥᨴᩴ ᨿᩣᨿᩣᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᨸᨶ ᨠᩣᨳᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩣ ᨶ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩁᨱᩣ ᨿᩣᨿᩣᨠᩁᨱᩣᨿᨸᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩁᩮᩣᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣᨲᩮᩉᩥᨸᨬ᩠ᨬᩣᨸᨠᩣᩁᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᩺ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨿᨾᨿᩣᨲᩥ ᨶᨲ᩠ᨳᨶᩩᨸᩣᨴᩮᨶ "ᨻᩣᩃᩴ ᨿᨿᩣ"ᨲᩥ ᨸᩉᩦᨶᨿᨿᩣᨿᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᩅᩣ᩺

᪓᪖᪓᩺ ᨶᩥᩅᩮᩈᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨶᩥᩅᩮᩈᨶᩴ᩺ ᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᨿᩮᨶᩣ ᨲᩦᩈᩩ ᨽᩅᩮᩈᩩ ᨶᩥᩅᩥᩈᨲᩥ, ᨲᩮᨶ ᨲᩴ "ᨶᩥᩅᩮᩈᨶᩴ ᨿᨶᩮᩈᩣ"ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᩺ ᨲᨴᩮᩅ ᨧᩣ ᨶᩥᩅᩥᩈᨲᩥ ᨲᩴ ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩈᨿᩮᩅᨲᩣᨿ᩺ ᨲᩮᨶᨸᩥ "ᨶᩥᩅᩮᩈᨶ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᩺ ᨸᩁᩥᨣ᩠ᨣᩉᩣᨲᩥ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩅᩈᩮᨶ ᩅᩣᨴᩮ, ᨲᩣᩉᩥ ᨸᩁᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨧᩣ᩺ ᨠᩮᨧᩦᨲᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᨿᨲ᩠ᨲᨠᩣᨸᩥ᩺ ᩋᨶᩩᨸᩣᨴᩥᨿᩣᨶᩣᨲᩥ ᨲᩮᨶ ᨶᩥᩅᩮᩈᨶᨸᩁᩥᨣ᩠ᨣᩉᩣᨶᩴ ᩋᨽᩣᩅᩣ ᨠᨬ᩠ᨧᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩋᨶᩩᨸᩣᨴᩥᨿᨾᩣᨶᩣ᩺

᪓᪖᪔᩺ ᨶᨿᩣᩉᩥᨲᩮᩣ ᨿᨳᩣᨶᨿᩣᨵᩥᨠᩣ ᩁᩪᨸᩣᨴᩦᨲᩥ ᩁᩪᨸᩣᨴᩥᨠᩣ᩺ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᨷᩩᨩ᩠ᨫᩣᨾᩦᨲᩥ ᨶᨻ᩠ᨻᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩮᩣᨴᨸ᩠ᨸᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᩈᩥ᩺ ᨸᩅᩮᨿ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣᨲᩥ ᨶᨻ᩠ᨻᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨬᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣᩅᩮᩣᩉᩣ᩺

᪓᪖᪖᩺ ᨠᨧᩣᨶᩈᨧᩣᨲᩥ ᨠᨧᨲᨱ᩠ᩉᩣᩈᩥᩃᩣᨠᨲᩥᨠᨲ᩠ᨳᩥᨶᩔᨲᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨶᩉᨠᨲᩣ ᨴᩣᨠᩣ᩺ ᨧᨴᩦᨲᩥ ᨧᩣᨴᩣ᩺ ᩃᨴᩣᨲᩥ ᨠᨠ᩠ᨠᩈᩣ ᨹᩁᩩᩈᩣ᩺ ᨧᩥᨴ᩠ᨵᩥᨲᩣᨲᩥ ᨴᨯ᩠ᨰᩣ᩺ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨲᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᩩᨠ᩠ᨠᨲᩣ᩺ ᨶ ᩈᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᨧᩥᨴ᩠ᨵᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩩᨠ᩠ᨠᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ᩺ ᩁᩪᨠᩮᨿᩉᩥ ᨸᨶ ᩁᩪᨠᨿᩴ ᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩮᩣᨲᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨳᩮᩈᩩ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᨲᩣᨴᩦᩈᩩ᩺

᪓᪖᪗᩺ ᨿᩣᨶᩈᨾ᩠ᨾᩮᩣᩈᩩᨲᩥ ᨿᩣᨶᩮᨶ ᩃᨦ᩠ᨠᩩᩈᩩ᩺ ᨴᩮᩉᩥ ᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩣᨲᩥ ᨧᨲᩪᩉᩥ ᨲᩦᩉᩥ ᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩮᩉᩥ ᨸᩁᩥᨿᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ᩺ ᨶᩮᩃᨾ᩠ᨻᨧᩮᨲ᩠ᨲᩥ ᨶᩮᨲᩩᨸᨧ᩠ᨨᨿᩴ, ᨶᩥᨴ᩠ᨵᩥ ᨠᨿᩣᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩉᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᩺

᪓᪖᪘᩺ ᩋᩣᨶᩴ ᩋᨲᩥᨿ᩠ᨿᩣᨿᩣᨲᩥ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᩋᨲᩥᩃ᩠ᩃᩥᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ᩺ ᨧᩥᨶᩮᨠᩈ᩠ᩈᩦᨲᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩔᩦ᩺ ᨸᩁᩮᨶᩮᨿᩥᨲ᩠ᨳᩥ ᨸᩁᩮᩉᩥ ᨶᩣᩁᩮᨸᨲᨻ᩠ᨻᩴ᩺ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩩᨸᩥᨲᩥᨧᨶ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨯ᩠ᨿᩣᩈᨯ᩠ᨰᩥᨠᩮᨿ᩠ᨿᩥ ᨿᩥᨭ᩠ᨮᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩣ᩺ ᩋᩣᩁᩪᨸ᩠ᨸᩣᨲᩥ ᨸᨧ᩠ᨨᨿᩣ, ᨷᩩᨲᩩᨠ᩠ᨡᨠᩣᩁᩣᩃᩣᨲᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᩺

᪓᪗᪐᩺ ᨸᩁᩣᨸᩁᩣᨲᩥ ᨧᩁᩣᨧᩁᩣ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩁᩣᨿᩩᨲ᩠ᨲᩁᩣ᩺ ᨸᩁᩣ ᨧᩣ ᨻᩣᩉᩥᩁᩣ, ᩋᨸᩁᩣ ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣ᩺ ᨶᨿᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᨶᩣᨶᩣᩃᩮᩣᨠ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩣ᩺ ᨴᨿᩣᨲᩥ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᨲᩣᨠᩁᩮᨿᩣ ᨴᨿᩣ᩺ ᩁᩪᨸᩥᨠᩣᨶᨻᩮᨿ ᨧᩥᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨲᩮᩣ ᨧᩥᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ, ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨧᩥᨿᩩᨲ᩠ᨲᩥᩃᩣᨽᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᩺

᪓᪗᪑᩺ ᨶᩮᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩣᨲᩥᨴᩥᨭ᩠ᨮᨠᨿᩈᩦᨲᩥ ᨶᩮᩅᩮᩣᩉᩣᩁᨠᩃ᩠ᩃᨿᨲ᩠ᨲᨠᨿᩈᩦ ᨩᩣᨲᩥᨠᩃ᩠ᩃᨿᨲ᩠ᨲᨠᨿᩈᩦ ᨧ᩺ ᨶᩮᩅᩮᩣᩉᩣᩁᨠᩃ᩠ᩃᨿᨲ᩠ᨲᨠ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᩥᩈᩣᨸᩥᨿᩣᨶᩈᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨵᩣᨲᩩ, ᨩᩣᨲᩥᨠᩃ᩠ᩃᨿᨲ᩠ᨲᨠ ᩋᨶᩩᨸᩣᨴᩥᨿᩣᨶᩈᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ᩺ ᩃᨿᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩉᩥ ᩋᨣ᩠ᨣᨲ᩠ᨲᩃᨿᩔ ᨶᩥᨿᩩᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨿᩣᨠᩁᨱᩔᩴ ᩋᨵᩥᨧᨧᨶᩴ᩺ ᩋᨶᩩᨲ᩠ᨲᩁᨶ᩠ᨲᩥᨠᩃᩮᩣᨸᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ "ᨧᩥᨶᩮᨠᩴ

បីតិសុខ"ន្តិអាទីសុ ចិយ ន ករោតា៉ ឃោបិតុំទីតិ ឃោ អបនុទិ៉ ទាកបចត្តិ ទាការេយុណំ, ទាករេយច ចា៉ ទារេកាបិ ហិ ទុក្កតីនំ បចត្តា "ទាកបរេចា"តិ ចុច្ចតិ កយុបរេចា ចិឃ៉ សុរេទ្ធា និរេតារេសា ចិយរេលិ អការរេចាតិ បរិសុទ្ធកាឃសយាចារាទិតាឃ សុរេទ្ធា៉ រេឃហិ "ទាករេតាសា អយំ បឌា, រេតាសរេតាសា, រេយាហរេតាសា"តិ ចុច្ចតិ៉ រេតសំ អកាចា និរេតារេសា៉ អដ្ឋបុរិសយលចិកយា ចិយរេលិ, ឧបក្កិរេលសាកាចរេតា អការេចា៉ ឧបក្កិលិរេដ្ឋា ហិ ឧបក្កិរេលរេសត "សការេចា"តិ ចុច្ចតិ៉ សុរេទ្ធា ចា ឃស្មា និរេទ្ធារេសា, និរេទ្ធាសតាឃ ចិយរេលិ, ធាហិរេយលិការេចត ចិយលត្តា អការេចា៉ សយរេលិ ហិ "សការេចា"តិ ចុច្ចតិ៉ ចិយលត្តា ចា អាក្បំ ន ករេទាតិ, រេតត អការេចា៉ អាក្បកិរិឃា ហិ ឧបឈាតករេណរេតា "ការេចា"តិ ចុច្ចតិ៉

៥៥៧៉ អត្តរេនា អត្តានំ នានុបស្សតីតិ ញាណសម្បយុរេត្តត ចិរេត្តត ចិបស្សរេន្តា អត្តរេនា លរេន្ទសុ អញ្ញំ អត្តានំ នាឃ ន បស្សតិ, លន្ទយត្តរេយច បស្សតិ៉ ឃា ចាឃំ "អត្តនាច អត្តានំ សញ្ញានាមី"តិ តស្ស សច្ចរេតា រេខតរេតា ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ, តស្សា អកាចា អត្តរេនា អត្តានំ នានុបស្សតិ, អញ្ញាទត្ថុ បញ្ញាឃ លរេន្ទ បស្សតិ៉ យក្កសយាឌិតា សយាហិរេតា, កាឃចក្កាទីនំ អកាចា ឧជ្ជុករេតា, រេលាកឆរេយហិ អកយ្យតីឃរេតា ថិតរេត្តា, តណ្ហាសន្ដាតាឃ ឲ្យឌាឃ បច្ចានំ រេចរេតាលិលាតច្ចា អដ្ឋដ្ឋានាឃ កន្តាឃ ច អកាចា អរេតរេឌា អលិរេលិ អករេន្តា៉

៥៥៨៉ រេយាហត្តទាតិ រេយាហការេណា រេយាហបច្ចឃា, សន្តកិរេលសាតរេយតំ អឆិចចតំ៉ សរេន្តាសុ ឆរេយសុ ច ញាណឧស្សីតិ សន្និកតសន្តាញាតញ្ញាររេណា៉ តទិញ្ញាសរេន្តាសុ ឆរេយសុ ញាណំ, តច្ចា ភកចា បស្សិ, "អឆិកតំ រេយ"តិ សន្និកត្វា ចិហាសិ៉ រេតត ចុច្ចតិ "សរេន្តាសុ ឆរេយសុ ច ញាណឧស្សី"តិ៉ សរេន្តាឆិត្តិ អទហត្តំ៉ អត្តទត្តិ បរេច្ចកត្តុទ្ធសាចរេកហិ អសាឆារណំ៉ សិចត្តិ រេលយំ និទុបឌ្ឍចំ សស្សិរិកំ ចា៉ ឃក្កស្សាតិ បុរិសស្ស៉ សុទ្ធីតិ រេចាឌាតតា៉ ឲត្ថុ ហិ រេយាហត្តទាការេចត សន្តរេតាសាការេចា, រេតត សំសារការេណសមុរេន្ទរេតា អត្តិយសិទឆាទិតា, ញាណឧស្សិតាឃ សន្តក្បណសមុរេចា៉ រេតត អត្តុទា សរេន្តាឆិបត្តិ, ថ្ពរេតា បទច្ចា បហាតន្តាយឆិកត្តត្តំ ចា នត្តិ៉ រេតនាហ – "ឲត្តាចតា ឃក្កស្ស សុទ្ធី"តិ៉

៥៥៩៉ ឲចំ ចុរេត្ត ព្រាហ្មណោ កិរេឃ្យារេសាយត្តាឃ ភកចតិ បសរេន្តា បសន្តាការំ ករេទារេន្តា អាហ "ហុតញ្ចា យញ្ញ្យត្តិ៉ តស្សរេត្តា – ឃយហំ ថ្ពរេតា បុរេន្តា ព្រាហ្មានំ អារេក្ខ អក្កិបិម្រត្ថុហំ, តំ រេយ ហុតំ សច្ចំ ចា រេហាតិ, អលិកំ ចាតិ ន ឌាតាមិ៉ អជ្ជ បត ថ្ពតំ ហុតញ្ចា យញ្ញហុតយត្ថុ សច្ចំ, សច្ចហុតរេយច អត្ថុតិ ឃាចរេន្តា ភណតិ៉ ឃំ តាទិសំ រេចទក្បានំ អលត្តំ, ឃស្មា ថ្ពរេឆច ថិរេតា ភចត្តុទ្ទូបំ រេចទក្បំ អលត្តំ៉ ព្រាហ្មា ហិ សក្កិ, បច្ចក្ខរេយច ហិ ត្វំ ព្រាហ្មា, ឃរេតា បដិក្កណ្ហាត្ប រេយ ភកចា, បដិក្កហេត្វា ច ភុញ្ជាត្ប រេយ ភកចា បុទាឞអាសន្តិ តំ ហញ្ញរេសំ ឧបនារេយរេន្តា អាហ៉

៥៥០៉ អឆ ភកចា កសិការទ្វាឌសុរេត្ត ចុត្តតរេឃត កាធាទ្វឃយកាសិ៉ តរេតា ព្រាហ្មណោ "អយំ អត្តនា ន ថ្ពន្ធតិ, កយ្បិ ចញ្ញំ សន្តាឃ 'រេកចលិនំ យរេហសិ លីណាសចំ ក្បក្កច្ចច្ចបសន្តំ អរេន្តត បិរេតត ឧបដ្ឋហស្ស'តិ ភណតី"តិ ឲចំ កាធាឃ អត្ថំ អសល្លរេក្ខត្វា តំ ញាត្បការេយា អាហ "សាឆាហំ ភកចា"តិ៉ តត្ថ សាធុតិ អាឃាចតរេត្ថ និបិរេតា៉ តធាតិ រេឃត ត្វយាហ, រេតត បការេទត៉ ចិឌញ្ញាត្តិ ឌារេតឃ្យ៉ ឃត្តិ ឃំ ទក្ខិរេណយ្យ ឃញ្ញការេល បរិរេឃសយារេតា ឧបដ្ឋរេហយ្យត្តិ បិធរេសរេសា៉ បប្បុឃ្យាតិ បត្វា៉ តច សាសត្តិ តច ឌ្ឋចាឌិ៉ ថ្ពតំ ចុត្តំ រេហាតិ៉

សាធាហំ ភគវា តវ ឱវាទំ អាគម្ម តថា វិជញ្ញំ អារោចេហិ មេ តំ កេវលិន្តិ អធិប្បាយោ។ យោ ទក្ខិណំ ភុញ្ជេយ្យ មាទិសស្ស, យំ ទានំ យញ្ញកាលេ បរិយេសមានោ ឧបដ្ឋហេយ្យំ, តថារូបំ មេ ទក្ខិណេយ្យំ ទស្សេហិ, សចេ ត្វំ ន កុប្បាសីតិ។

៣៩៩-៤០។ អថស្ស ភគវា បកាសេត្វា តមេវ តថារូបំ ទក្ខិណេយ្យំ ទស្សេន្តោ "សារម្ភា យស្ស"តិ គាថាទ្វយមាហ។ តត្ថ សីមន្តានំ វិនេតារន្តិ សីមាតិ មរិយាទា សាធុសេតុត្តិ, តស្សា អន្តា បរិយោសានា អបរកាកាតិ កត្វា សីមន្តា វុច្ចន្តិ កិលេសា, តេសំ វិនេតារន្តិ អត្ថោ។ សីមន្តាតិ ពុទ្ធវេនេយ្យា សេក្ខា ច បុថុជ្ជនា ច, តេសំ វិនេតារន្តិបិ ឯកេ។ ជាតិមរណកោវិទន្តិ "ឥទំ ជាតិ ឥទំ មរណ"ន្តិ ឯវំ កុសលំ។ មោនេយ្យសម្បន្នន្តិ បញ្ញាសម្បន្នំ, កាយមោនេយ្យាទិសម្បន្នំ វា។ ភកុដិំ វិនយិត្វានាតិ យំ ឯកេ ទុព្ពុទ្ធី យាចកំ ទិស្វា ភកុដិំ ករោន្តិ, តំ វិនយិត្វា, បសន្នមុខា ហុត្វាតិ អត្ថោ។ បញ្ជលិកាតិ បគ្គហិតអញ្ជលិកា ហុត្វា។

៣៤១។ អថ ព្រាហ្មណោ ភគវន្តំ ថោមយមានោ "ភុញ្ជតុ ភវ"ន្តិ គាថមាហ។ តត្ថ អាយាគោតិ អាយជិតព្វោ, តតោ តតោ អាគម្ម វា យជិតព្វោតិបិ អាយាគោ, ទេយ្យធម្មានំ អធិដ្ឋានភូតោតិ វុត្តំ ហោតិ។ សេសមេត្ថ បាកដោ បុរិមគាថាសុ ច យំ ន វណ្ណិតំ, តំ សព្វំ អវណ្ណិតបុព្វំ ជាតត្តា ឧត្តានត្ថត្តាយេវ ន វណ្ណិតំ។ ខុទ្ទំ បន បទំ កសិភារទ្វាជសុត្តេ វុត្តនយេនេវាតិ។

បរមត្ថជោតិកាយ ខុទ្ទក-អដ្ឋកថាយ

សុត្តនិបាត-អដ្ឋកថាយ បុរាឡាសសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៥។ មាឃសុត្តវណ្ណនា

ឯវំ មេ សុតន្តិ មាឃសុត្តំ។ កា ឧប្បត្តិ? អយមេវ យស្ស និទានេ វុត្តា។ អយញ្ហិ មាឃោ មាណវោ ទាយកោ អហោសិ ទានបតិ។ តស្សេតទហោសិ – "សព្វត្ថកបណ្ឌិកាទីតំ ទានំ ទិន្នំ មហប្ផលំ ហោតិ, ឧទាហុ នោតិ សមណំ គោតមំ ឯតមត្ថំ បុច្ឆិស្សាមិ, សមណោ កិរ គោតមោ អតីតានាគតបច្ចុប្បន្នំ ជានាតី"តិ។ សោ ភគវន្តំ ឧបសង្កមិត្វា បុច្ឆិ។ ភគវា ចស្ស បុច្ឆានុរូបំ ព្យាកាសិ។ តមិទំ សង្គីតិការា ព្រាហ្មណស្ស ភគវតោតិ ទ្វិន្នំ វចនំ សមោធានេត្វា "មាឃសុត្ត"ន្តិ វុច្ចតិ។

តត្ថ រាជគហេតិ ឯវំនាមកេ នគរេ។ តញ្ហិ មន្ធាតុមហាគោវិន្ទាទីហិ បរិគ្គហិតត្តា "រាជគហ"ន្តិ វុច្ចតិ។ អញ្ញេបេត្ថ បការេ វណ្ណយន្តិ។ កិំ តេហិ, នាមមេតំ តស្ស នគរស្ស? តំ បនេតំ ពុទ្ធកាលេ ច ចក្កវត្តិកាលេ ច នគរំ ហោតិ, សេសកាលេ សុញ្ញំ ហោតិ យក្ខបរិគ្គហិតំ, តេសំ វសនវនំ ហុត្វា តិដ្ឋតិ។ ឯវំ គោចរគាមំ ទស្សេត្វា និវាសដ្ឋានមាហ – "គិជ្ឈកូដេ បព្ពតេ"តិ។ សោ ច គិជ្ឈា តស្ស កូដេសុ វសិំសុ, គិជ្ឈសទិសានិ វា តស្ស កូដានិ, តស្មា "គិជ្ឈកូដោ"តិ វុច្ចតីតិ វេទិតព្វោ។

អថ ខោ...បេ... អវោចាតិ ឯត្ថ មាឃោតិ តស្ស ព្រាហ្មណស្ស កាយំ មាណវោតិ អន្តេវាសិកានំ អភិរូបការេន វុច្ចតិ, ជាតិយា បន មហល្លកោ “បុត្តានុប្បត្តិកោ”តិ ឯកេ បិដ្ឋិតោ មាណវោ ចិយំ សោ ហិ ជិណ្ណស្សបិតិកោបិ បុត្តានុប្បត្តិកោ “បិដ្ឋិតោ មាណវោ” តេ្វវ សង្ខំ អគមាសិ។ សេសំ វុត្តនយមេវ។

អហញ្ហិ ខោ គោតម...បេ... បវារេមីតិ ឯត្ថ ទាយកោ ទានបតីតិ ទាយកោ ចេវ ទានបតិ ច។ យោ ហិ អញ្ញស្ស សន្តកំ នេត្វា ទេតិ, សោបិ ទាយកោ ហោតិ, តស្មិំ បន ទានេ ឥស្សរិយាភាវតោ ន ទានបតិ។ អយំ បន អត្តនោ សន្តកំ ទេតិ។ តេនាហ – “អហញ្ហិ ខោ គោតម , ទាយកោ ទានបតី”តិ។ អយមេវ ហិ ឯត្ថ អត្ថោ, អញ្ញត្រ បន អត្តនត្តរា មច្ឆេរេន អភិភូយ្យមានោ ទាយកោ អនភិភូតោ ទានបតីតិអាទិនាបិ នយេន ចត្តា ចជតិ។ ចជន្តាតិ យាចកានំ វចនំ ជានាមិ វុត្តមេវ្វមេវ “អយមិទមេវតិ អយមិទ”ន្តិ បុរិសមិសេសនានុសារេន ពហូបការកានកថនេន វា។ យាចយោគោតិ យាចិតុំ យុត្តោ។ យោ ហិ យាចកេ ជិស្វាន ភកុដិំ កត្វា ផរុសវចនាទីនិ ភណតិ, សោ ន យាចយោគោ ហោតិ។ អយំ បន ន តាទិសោតិ ទីបេតិ។ ទសយុត្តាតិ អដ្ឋិក្ខានតិកាតិវេដ្ឋាតាទីនិ វេឌ្ឍតា កិច្ចានិ មាយ, យាចកាយាតិ អត្ថោ។ យាចកា ហិ ព្រាហ្មណានំ កោកបរិវេយសេន ទសមា, យាចមានានញ្ច តេសំ បវេទិ អត្ថក្ខភការេហិ ទិន្នា កោកា ទសមុលទ្ធា នាម ទសមាទិកតា ន ហោន្តិ, សោ ន តថា បរិវេមសិត្វា លភិ។ តេនាហ – “ទសយុត្ត កោកេ បរិវេមសាមិ...បេ... ទសមាទិកេតហី”តិ។ កិឃេ្យាបិ ទទាមីតិ តតោ វុត្តទិបិ ទទាមិ, មមាហំ នត្ថិ, ឯត្ថ លទ្ធកោកម្បមានេន ទទាមីតិ ទស្សេតិ។

តណ្ហាតិ ឧក្កំសនទនេ និបាតោ។ ឧក្កំសនេតេន ហិ សន្តាតុទ្ធមន្ទេហាតុទ្ធសានេកេហិ មហត្តំ ទានំ អត្ថមសោ តិន្នានំ ជីវមានំ វុត្តមេវ្វាតំ “សព្ពត្ត ចក្ខុំ ទានំ, ន ទានំ ករតិតំ កូជី”តិ។ តស្មា ភគវាបិ ឧក្កំសនេន តំ បសំសន្តោ អាហ – “តណ្ហត្តំ មាណវ...បេ... បសវសី”តិ។ សេសំ វុត្តនត្តនយមេវ។ ឯចំ ភគវតា “ពហុំ សោ បុញ្ញំ បសវតី”តិ វុត្តេបិ ឥក្ខិលោមស្សតោ ឥក្ខិលោមីសុទ្ធិំ សោតាបន្នោ ព្រាហ្មណោ វុត្តទិ ភគវត្តិ បុច្ឆិំ។ តេនាហុ សង្គីតិការា – “អថ ខោ មាណវោ ភគវត្តិ កានាម អជ្ឈភាសី”តិ។ តំ អត្ថតោ វុត្តនយមេវ។

ឧជ្ជ្ញៈបុច្ឆាមហត្តិអាទីកានាមសុ បន ចជន្តិ ចជតិចិត្តំ, សព្ពាការេន សព្ពានំ វុត្តចជតានិប្បាយញ្ញាតិ វុត្តំ ហោតិ។ សុទ្ធិ ឥក្ខិលោមស្សវេសេន សុទ្ធិ មហប្ផលំ ករេយ្យ។ យោ ទសយុត្តា បវេត្តុ – យោ យាចយោគោ ទានបតិ កហដ្ឋោ បុញ្ញត្តិកោ ហុត្វា បវេទំ អន្នបានំ ទទាតិ, ន អក្ខិលោមហុតិមត្តំ បក្ខិបន្តោ, តត្ថ ខោ បុញ្ញបេក្ខោន ន បព្ពុបការកល្យាណកិត្តិសទ្ធាទិអបេក្ខោ, តស្ស ឧចមោបស្ស មជយាគស្ស ហុតំ កានំ សុជ្ឈេយ្យាតិ?

ឧជ្ជ្ញៈអារាធយេ ឥក្ខិលោមេយ្យកិ តាទីតិ តាទិសោ យាចយោគោ ឥក្ខិលោមេយ្យេហិ អារាធយេ សម្បាទយេ សោធយេ, មហប្ផលំ តំ ហុតំ កានេយ្យ, ន អញ្ញនាតិ អត្ថោ។ ភូមិកាស្ស “កានំ ហុតំ មជយាគស្ស សុជ្ឈេ” ភូមេត្តំ ញ្យាកតំ ហោតិ។

᪓᪘᪓᪨ ᩋᨣ᩠ᨣᩣᩉᩥ ᩮᨿ ᨽᨣᩅᩣ ᩏᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩉ᩠ᨿᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩮᨿᩣ ᨿᩣᩅᩮᨿᩣᨣᩮᩣ ᨭᩴ ᨷᩮᩁᩈᩴ ᨿᨭᩥ, ᨲᩔ ᩮᨿ ᨽᨣᩅᩣ ᩏᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩉ᩠ᨿ ᩋᨣ᩠ᨣᩣᩉᩦᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩮᨿᩣᨩᨶᩣ ᩮᩅᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨

᪓᪘᪔᪨ ᩋᨳᩔ ᨽᨣᩅᩣ ᨶᩣᨶᨷ᩠ᨷᨠᩣᩁᩮᩉᩥ ᨶᨿᩮᩉᩥ ᩏᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩉ᩠ᨿ ᨷᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩮᨿ ᩮᨧ ᩋᩈᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩣ ᨣᩣᨳᩣᩮᨿᩣ ᩋᨽᩣᩈᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩈᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩁᩣᨣᩣᨴᩥᩈᨦ᩠ᨣᩅᩈᩮᨶ ᩋᩃᨣ᩠ᨣᩣ᪨ ᩮᨠᩅᩃᩥᨶᩮᩣᨲᩥ ᨷᩁᩥᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨠᩥᨧ᩠ᨧᩣ᪨ ᨿᨲᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨣᩩᨲ᩠ᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣ᪨

᪓᪘᪙-᪙᪐᪨ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨶᩩᨲ᩠ᨲᩁᩮᨶ ᨬᩣᨱᩮᨶ, ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩦᩉᩥ, ᩋᨶᩦᨥᩣ ᩋᩣᨿᨲᩥᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨽᩣᩅᩮᨶ, ᨶᩥᩁᩣᩈᩣ ᩈᨿᩣᨲᩥ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣᨽᩣᩅᩮᨶ᪨ ᨻ᩠ᨿᩣᨾᩔᩣ ᨷᨶ ᨣᩣᨳᩣᨿ ᨴᩩᨲᩥᨿᨣᩣᨳᩣ ᨽᩣᩅᨶᩣᨽᩣᩅᨷ᩠ᨷᨠᩣᩈᨶᨶᨿᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩮᩅᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ “ᨽᩣᩅᨶᩣᨶᩩᨿᩮᩣᨣᨾᨶᩩᨿᩩᨲ᩠ᨲᩔ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩮᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩮᩣ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨷᩥ ᨶ ᩑᩅᩴ ᩍᨧ᩠ᨨᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ ‘ᩋᩉᩮᩣ ᩅᨲ ᩮᨾ ᩋᨶᩩᨷᩣᨴᩣᨿ ᩋᩣᩈᩅᩮᩉᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨾᩩᨧ᩠ᨧᩮᨿ᩠ᨿᩣ’ᨲᩥ (ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪗᪨᪗᪑), ᩋᨳ ᨡ᩠ᩅᩔ ᩋᨶᩩᨷᩣᨴᩣᨿ ᩋᩣᩈᩅᩮᩉᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨾᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦ”ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩮᨧᨲ᩠ᨳ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩣᨵᨠᩴ᪨

᪓᪘᪙-᪔᪐᪑᪨ ᩁᩣᨣᩁᨲ᩠ᨲᩣ...ᨷᩮ... ᨾᩮᩣᩉᩔ ᨶ ᨿᩣᨿᩣ...ᨷᩮ... ᨶ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᩈᩩ ᩅᩥᨷᩥᨲᩥᨷᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥ ᨠᩣᨿᨲᨱ᩠ᩉᩣᨴᩦᩈᩩ ᨶᩣᨶᩣᩅᩥᨵᩣᩈᩩ ᩅᩥᨲᩁᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩅᩥᨲᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ ᩁᩪᨷᨲᨱ᩠ᩉᩣᨴᩥᨽᩮᨴᩣ᪨ ᨽᩅᩣᨽᩅᩣᨿᩣᨲᩥ ᩈᩔᨲᩣᨿ ᩅᩣ ᩏᨧ᩠ᨨᩮᨴᩣᨿ ᩅᩣ᪨ ᩋᨳ ᩅᩣ ᨽᩅᩔ ᩋᨽᩅᩣᨿ ᨽᩅᩣᨽᩅᩣᨿ, ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩥᨷᩁᩥᩉᩣᨶᩥᨿᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩍᨴᩴ ᩅᩣ ᩉᩩᩁᩴ ᩅᩣᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᨷᨶ “ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮ ᩃᩮᩣᨠᩮ”ᨲᩥ ᩍᨾᩔ ᩅᩥᩅᩁᨱᩴ᪨

᪔᪐᪓᪨ ᩮᨿᨧᩦᨲᩁᩣᨣᩣ...ᨷᩮ... ᩈᨾᩥᨲᩣᩅᩥᨶᩮᩣᨲᩥ ᩈᨾᩥᨲᩅᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᨠᩥᩃᩮᩈᩅᩪᨷᩈᨾᨠᩣᩁᩥᨶᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩈᨾᩥᨲᩣᩅᩥᨲᩣ ᨧ ᩅᩦᨲᩁᩣᨣᩣ ᩋᨶᩣᩈᩅᩣ᪨ ᩍᨵ ᩅᩥᨷ᩠ᨷᩉᩣᨿᩣᨲᩥ ᩍᨵᩃᩮᩣᨠᩮ ᩅᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶᩮ ᨡᨶ᩠ᨵᩮ ᩅᩥᩉᩣᨿ, ᨲᩮᨲᩮ ᨷᨶ ᩮᨿᨾᩴ ᨣᨲᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩍᨴᩮᨲᩣ ᨷᨶ “ᩮᨿ ᨠᩣᨿᩮ ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨣᩉᩣ ᨵᨶᩁᩥᩴ, ᩈᩩᩈᨬ᩠ᨬᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᨾᩈᩮᨶ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨾᩔᩮᩅ ᨣᩣᨳᩴ ᩅᩥᨶᩮᨲᩥ᪨

᪔᪐᪔-᪙᪨ ᩋᨸᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨸᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣᨶᩣ”ᨲᩥᨷᩥ ᨷᩣᨮᩮᩣ, ᩋᨿᩮᨾᩅᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩋᨲ᩠ᨲᨴᩦᨷᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨣᩩᨱᩮ ᩑᩅ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨴᩦᨷᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨧᩁᨶ᩠ᨲᩣ᪨ ᨡᩦᨱᩣᩈᩅᩣ ᨷᨾᩣᨶᩣᩈᩴ ᩮᨿ ᩮᩉᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩉᨠᩣᩁᩮᩣ ᨶᩥᨷᩣᨲᩮᩣ ᨷᨴᨷᩪᩁᨱᨾᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᩋᨿᩴ ᨷᨶᩮᨲ᩠ᨳ – ᩮᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲ ᨾᨣ᩠ᨣᩣᨶᩣᨾᩴ ᨣᨲᩣᨴᩥᩈᩩ ᨣᩣᨶᩮ ᨿᨳᩣ ᩍᨴᩴ ᨾᨣ᩠ᨣᩣᨶᩣᨾ ᨲᨳᩣ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ, ᨿᩴᩈᨠᩣᩃᩴ ᨲᩴᩈᨠᩣᩃᩮᩅ ᩈᨬ᩠ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨶᩥᨧ᩠ᨧᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩣ᪨ ᩋᨿᨾᨶ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨷᩩᨶᨻ᩠ᨽᩅᩮᩣᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᩮᨶᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨩᩣᨲᩥ, ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨴᩣᨶᩥ ᨷᩩᨶᨻ᩠ᨽᩅᩮᩣᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩅᩣ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ᪨

᪔᪐᪘᪨ ᩮᨿᩣ ᩮᩅᨴᨣᩪᨲᩥ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᨽᨣᩅᩣ ᩍᨴᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨲᩥᨾᩣᨲᩥ ᩅᩥᨷᩩᩃᩈᨲᩥᩅᩮᨷᩩᩃ᩠ᩃᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩈᨲᩥᨾᩣ᪨ ᩈᨾ᩠ᨷᨩᩣᨶᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨷᨩᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᩈᩁᩮᩣᨲᩥ ᨧᨲᩩᩈᨲ᩠ᨲᩥ ᨧᨲᩩᨶ᩠ᨶᩴ ᩮᨠᩣᨭᩥᨿᩣ ᨷᨬ᩠ᨧᩈᩩ ᨳᩣᨶᩮᩈᩩ ᩈᩁᩮᩣᩉᩥᨶ᩠ᨲᩮᩣ᪨

᪔᪑᪐᪨ ᩑᩅᩴ ᩏᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩉ᩠ᨿ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨾᨶᩮᩣ ᩏᨷᩣᩃᩥᨿᩮᩣ ᩋᩣᩉ – “ᩋᨯ᩠ᨰᩣ ᩋᨾᩮᩣᨥᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨳᩮᩅᩣᨲᩥ ᨩᩣᨶᩣᨾᩥ ᨿᨳᩣ ᨲᨳᩣ ᩍᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᨳᩮᩅᩣᨲᩥ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩩᨿᩥ ᩮᨷᩣᨿᩮ᩠ᨿ ᨿᨳᩣ ᨲᨳᩣ ᨩᩣᨶᩣᨾᩥ ᨿᩣᨳᩣᩅᨲᩮᩣ ᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨿᩣᨴᩥᩈᩴ ᨲᩴ ᨲᩣᨴᩥᩈᨾᩮᩅ ᨩᩣᨶᩣᨾᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᨲᩮ

វិទិតោ ឯស ធម្មោតិ តថា ហិ តេ ឯសា ធម្មធាតុ សុប្បដិវិទ្ធា, យស្សា សុប្បដិវិទ្ធត្តា យំ យំ ពុច្ឆសិ, តំ តំ ជានាសីតិ អធិប្បាយោ។

៣១១. ឯវំ សោ ព្រាហ្មណោ ភគវន្តំ បសំសិត្វា ទក្ខិណេយ្យសម្បទាយ យញ្ញសម្បទំ ញត្វា ទាយកសម្បទាយបិ តំ វេទក្ខរបរិបុណ្ណំ យញ្ញសម្បទំ សោតុកាមោ “យោ យាចយោគោ”តិ វុត្តាវសេសំ បុច្ឆិ។ តត្រាយំ យោជនា – យោ យាចយោគោ ទានំ បទេសំ វទតិ, តស្ស អក្ខាហិ មេ ភគវា យញ្ញសម្បទន្តិ។

៣១២. អថស្ស ភគវា ទ្វីហិ គាថាហិ អក្ខាសិ។ តត្រាយំ អត្ថយោជនា – វទស្សុ យាជ, វទយាតោ ច សព្ពត្ថ វិប្បសាទេហិ ចិត្តំ, តីសុបិ កាលេសុ ចិត្តំ បសាទេហិ។ ឯវំ ហិ យាជំ –

“បុព្វេវ ទានា សុមនោ, ទទំ ចិត្តំ បសាទយេ;

ទត្វា អត្តមនោ ហោតិ, ឯសា យញ្ញស្ស សម្បទា”តិ។ (អ. និ. ៦.៣៧; បេ. វ. ៣០៥) –

យញ្ញសម្បទា វុត្តា, តាយ សម្បន្នោ យញ្ញោ កថិយ្យតិ។ តត្ថ សិយា “កិំ ចិត្តំ បសាទេតព្ព”ន្តិ? ទោសប្បហានេន។ កិំ ទោសប្បហានំ ហោតិ? យញ្ញារម្មណតាយ។ អយញ្ហិ អារម្មណំ យជមានស្ស យញ្ញោ ឯត្ថ បតិដ្ឋាយ ជហាតិ ទោសំ, អយញ្ហិ សព្ពេសុ មេត្តាបុព្ពង្គមេន សម្មាទិដ្ឋិបុរេចារិកេន ហេតុទោសាការេន ចិត្តេន យជមានស្ស ទោសមលសម្ពាទកា យញ្ញោ អារម្មណំ ហោតិ, សោ ឯត្ថ យញ្ញោ អារម្មណភាវេន បវត្តិយា បតិដ្ឋាយ ទោសមលបច្ចយំ លោភំ, បដិឃាទិកបច្ចយំ កោធំ, តទុភយតិទោសំ មោហញ្ច ឯវំ តិវិធម្បិ ជហាតិ ទោសំ។ សោ ឯវំ វីតរាគោ វីតទោសោ, សព្ពេសុ ច បាណេសុ ទោសំ បហានេនេវ បហីនបដិឃានុសយោ អប្បមាណសត្តផរណេន ឯកសត្តេ វា អនេកសត្តផរណេន អប្បមាណំ មេត្តំ ចិត្តំ ភាវេន្តោ បុន ភាវនានុយុត្តោ, រត្តិន្ទិវំ សតតំ សមិទ្ធិយាបថេសុ អប្បមត្តោ ហុត្វា ទសទិ មេត្តាឈានសម្បត្តំ សព្ពា ទិសា ផរតិ អប្បមញ្ញាតិ។

៣១៣. អថ ព្រាហ្មណោ តំ មេត្តំ “ព្រហ្មលោកមគ្គោ អយ”ន្តិ អជានន្តោ កេវលំ អត្តនោ វិសយាតីតំ មេត្តាភាវនំ សុត្វា សុដ្ឋុតរំ សញ្ជាតសព្ពញ្ញុសម្ភាវនោ កថេតិ អត្តនា ព្រហ្មលោកាភិមុខត្តា ព្រហ្មលោកូបបត្តិមេវ ច សុទ្ធិ មុត្តិញ្ច មញ្ញមានោ ព្រហ្មលោកមគ្គំ បុច្ឆន្តោ “កោ សុជ្ឈតី”តិ កថមាហ។ តត្រ ច ព្រហ្មលោកគាមិ បុញ្ញំ ទេសេន្តំ សន្ធាយាហ – “កោ សុជ្ឈតិ មុច្ចតី”តិ, អទេសេន្តំ សន្ធាយ “ពជ្ឈតិ វា”តិ។ កេនត្តនាតិ កេន ការណេន។ សក្ខិ ព្រហ្មជ្ជទិដ្ឋោតិ ព្រហ្មា អជ្ជ សក្ខិ ទិដ្ឋោ។ សច្ចន្តិ ភគវតោ ព្រហ្មសមត្តំ អារព្ភ អជ្ឈាសយេន សបថំ ករោតិ។ កថំ ឧបបជ្ជតីតិ អជ្ឈាសយេនេវ បុនបិ បុច្ឆតិ។ ជុតិមាតិ ភគវន្តំ អាលបតិ។

តត្ថ យស្មា យោ កិញ្ចិ មេត្តាយ តិកចតុក្កជ្ឈានំ ឧប្បាទេត្វា តមេវ បាទកំ កត្វា វិបស្សន្តោ អរហត្តំ បាបុណាតិ, សោ សុជ្ឈតិ មុច្ចតិ ច, តទភាវេបិ ច ព្រហ្មលោកំ គច្ឆតិ។ យោ បន មេត្តាយ តិកចតុក្កជ្ឈានំ ឧប្បាទេត្វា “សន្តា ឯសា សមាបត្តី”តិអាទិនា នយេន តំ

អស្សាទេតិ, សោ ឥជ្ឈតិ។ អបរិហីនជ្ឈានោ ច តេនេវ ឈានេន ព្រហ្មលោកំ គច្ឆតិ, តស្មា ភគវា យោ ឥជ្ឈតិ យុជ្ជតិ ច, តស្ស ព្រហ្មលោកគមនំ អនុប្បាទេន្តោ អនាមសិត្វាវ តំ បុគ្គលំ យោ ឥជ្ឈតិ។ តស្ស តេន ឈានេន ព្រហ្មលោកគមនំ ទស្សេន្តោ ព្រហ្មលោកស្ស សម្បាទេន នយេន "យោ យជតី"តិ ឥមំ គាថមាហ។

៥០៩។ តត្ថ តិវិធន្តិ តិកាលប្បសាទំ សន្ធាយាហ។ តេន ទាយកតោ អង្គត្តយំ ទស្សេតិ។ អារាធយេ ទក្ខិណេយ្យេហិ តាទីតិ តទា សោ តាទិសោ តិវិធសម្បត្តិសាធកោ បុគ្គលោ តិវិធំ យញ្ញសម្បទំ ទក្ខិណេយ្យេហិ ឧឡារេហិ សាធេយ្យ សម្បាទេយ្យ។ ឯវមិតោ បដិគ្គាហកតោ អង្គត្តយំ ទស្សេតិ។ ឯវំ យជិត្វា សម្មា យាចយោគោតិ ឯវំ មេត្តញ្ញាណបដ្ឋានការេន លទ្ធអង្គបរិក្ខារេន យញ្ញំ យជិត្វា សម្មា យជិត្វា សោ យាចយោគោ តេន លទ្ធអង្គយញ្ញបតិស្សយេន មេត្តាឈានេន ឧបបជ្ជតិ ព្រហ្មលោកន្តិ ព្រូមីតិ ព្រាហ្មណំ សមុស្សាហេន្តោ ទេសនំ សមាបេសិ។ សេសំ សព្ពគាថាសុ ឧត្តានត្ថមេវ។ ឥតោ បរញ្ច បុព្ពេ វុត្តនយមេវាតិ។

បរមត្ថជោតិកាយ ខុទ្ទក-អដ្ឋកថាយ

សុត្តនិបាត-អដ្ឋកថាយ មាឃសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៦. សភិយសុត្តវណ្ណនា

ឯវំ មេ សុតន្តិ សភិយសុត្តំ។ កា ឧប្បត្តិ? អយមេវ យស្ស និទានេ វុត្តា។ អត្ថវណ្ណនាក្កមេបិ ចស្ស បុព្ពសទិសំ បុព្ពេ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្ពំ។ យំ បន អបុព្ពំ, តំ ឧត្តានត្ថានិ បទានិ បរិហរន្តា វណ្ណយិស្សាម។ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេតិ វេឡុវនន្តិ តស្ស ឧយ្យានស្ស នាមំ។ តំ កិរ វេឡូហិ ច បរិក្ខិត្តំ អហោសិ អដ្ឋារសហត្ថេន ច បាការេន, គោបុរដ្ដាលកយុត្តំ នីលោភាសំ មនោរមំ, តេន "វេឡុវន"ន្តិ វុច្ចតិ។ កលន្ទកានញ្ចេត្ថ និវាបំ អទំសុ, តេន "កលន្ទកនិវាប"ន្តិ វុច្ចតិ។ កលន្ទកា នាម កាឡកា វុច្ចន្តិ។ បុព្ពេ កិរ អញ្ញតរោ រាជា តត្ថ ឧយ្យានកីឡនត្ថំ អាគតោ សុរាមទេន មត្តោ ទិវាសេយ្យំ ឧបគតោ។ បរិជនោបិស្ស "សុត្តោ រាជា"តិ បុប្ផផលាទីហិ បលោភិយមានោ ឥតោ ចិតោ ច បក្កាមិ។ អថ សុរាគន្ធេន អញ្ញតរស្មា សុសិររុក្ខា កណ្ហសប្បោ និក្ខមិត្វា រញ្ញោ អភិមុខោ អាគច្ឆតិ។ តំ ទិស្វា រុក្ខទេវតា "រញ្ញោ ជីវិតំ ទស្សាមី"តិ កាឡកវេសេន អាគន្ត្វា កណ្ណមូលេ សទ្ទមកាសិ។ រាជា បដិពុជ្ឈិ, កណ្ហសប្បោ និវត្តោ។ សោ តំ ទិស្វា "ឥមាយ មម កាឡកាយ ជីវិតំ ទិន្ន"ន្តិ កាឡកានំ តត្ថ និវាបំ បដ្ឋបេសិ, អភយឃោសញ្ច ឃោសាបេសិ។ តស្មា តំ តតោ បភុតិ "កលន្ទកនិវាប"ន្តិ សង្ខំ គតំ។

សភិយស្ស បរិព្ពាជកស្សាតិ សភិយោតិ តស្ស នាមំ, បរិព្ពាជកោតិ ពាហិរ បព្ពជ្ជំ ឧបគតោ វុច្ចតិ។ បុរាណសាលោហិតាយ ទេវតាយាតិ ន មាតា ន បិតា, អបិច ខោ បនស្ស មាតា វិយ បិតា វិយ ច ហិតកាមត្តា សា ទេវបុត្តោ "បុរាណសាលោហិតា ទេវតា"តិ វុត្តា។ បរិនិព្ពុតេ កិរ កស្សបេ ភគវតិ បតិដ្ឋិតេ សុវណ្ណចេតិយេ តយោ កុលបុត្តា សមុល្លវាចកានំ សន្តិកេ បព្ពជិត្វា វិរិយានុបតិ

កម្មដ្ឋានានិ គហេត្វា បច្ចន្តជនបទំ គន្ត្វា អរញ្ញាយតនេ វស្សាវាសំ ករោន្តិ, អត្តទត្តទា ច ចេតិយចត្តត្វាយ ឆយ្យុបតត្វាយ ច តកាទំ គច្ឆន្តិ។ អបរេន ច វស្សេន តាចតាកយ្យិ អរញ្ញេ ចិប្បចារំ អនោទយាតា តនេត្វច អប្បមត្តា ចិហរិំសុ, ឧចំ ចិហរន្តាបិ ត ច កិញ្ចិ ចិសេសំ អធិកមិំសុ។ តតោ តេសំ អហោសិ – “យមំ បិណ្ឌាយ គច្ឆន្តា ឌីចិតេ វារេបក្កា ហោយ, ឌីចិតេ វារេបក្កន ច ត វក្កា លោកុត្តទធម្មា អធិកន្តុំ, បុច្ចជ្ជនកាលកិរិយាបិ ទុក្ខា, ហន្ទ មយំ ភិក្ខុណិ ឌាត្វិតា បត្តាតំ អភិរូហ្យាកានេ ច ឌីចិតេ ច អតបេក្ខា វសយលាឆយុំ ករោយា”តិ។ តេ តថា អកំសុ។

អថ តេសំ យហាធេទោ ឧបតិស្សយសម្បន្នត្តា តនេហេច លច្ឆអភិញ្ញាបរិចារំ អរហត្តំ វច្ឆាកាសិ។ សោ ឝ្លុឌ្ឋិយា ហិយចត្តំ គន្ត្វា អនោតាតទេត្ត មុខំ ធោវិត្វា ឧត្តរកុរុសុ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា កតាភត្តកិច្ចោ បុន អញ្ញាយ្យិ បទេសំ គន្ត្វា បត្តំ ឞុទេត្វា អនោតាតទិត្តាឝកញ្ចា តាកាលតាឝត្តបេរិលាញ្ចា គហេត្វា តេសំ វត្តិកំ អាកន្ត្វា អាហ – “បស្សថាចុសោ យមាតុកាធំ, អមំ ឧត្តរកុរូតោ បិណ្ឌបិតោ, ឝ្លុធំ ហិយចត្តតោ ឧឝកឝត្តបេរិលំ អាកតំ, ឝ្លុមំ ភុញ្ជិត្វា វសយលាឆយុំ ករោថ, ឧថាហំ តុម្ហេ វសេ ឧបដ្ឋហិស្សាមី”តិ។ តេ តំ សុត្វា អាហំសុ –
“តុម្ហេ ភន្តេ, កតកិច្ចោ, តុម្ហេ វហ វល្លាបមត្តម្បិ អម្ហាកំ បបញ្ចោ, យា ឝាតិ តុម្ហេ វសេ អម្ហាកំ វត្តិកំ អាកមិត្វា”តិ។ សោ តេកតមិ បរិយាយេន តេ សម្បដិច្ឆាបេតុំ អសក្កោន្តោ បក្កាមិ។

តតោ តេសំ ឧកោ ខ្ចិហតីហច្ចយេន បញ្ចាភិញ្ញោ អតាកាមី អហោសិ។ សោបិ តថេច អកាសិ, ឝ្លុតោន ច បដិក្ខិត្តោ តថេច អកមាសិ។ សោ តំ បដិក្ខិបិត្វា ចាយមន្តោ បត្តាតំ អារុហតឌិចសតោ វត្តមេ ឌិចសេ កិញ្ចិ ចិសេសំ អតធិកន្ត្វាច កាលកតោ ទេចលោកេ តិព្វត្តិ។ ភឹលាវចតេត្វរាបិ តំ ឌិចសមេច បរិតិព្វាយិ, អតាកាមី សុទ្ធាចារេសុ ឧប្បជ្ជិ។ ទេចបុត្តា លសុ កាមាចចរទេចលោកេសុ អត្តុលោមបដិលោមេន ឌិព្វសម្បត្តិំ អតុភចិត្វា អម្ហាកំ ភកចតោ កាលេ ទេចលោកា ចចិត្វា អញ្ញាតរិស្សា បរិព្វាឌិកាយ កុច្ឆិម្ហិ បដិសន្ធិំ អក្កហេសិំ។ សា កិរ អញ្ញាតរស្ស លត្តិយស្ស ធីតា, តំ មាតាបិតរោ “អម្ហាកំ ធីតា វមយន្តរំ ឌាតាតុ”តិ ឧកស្ស បរិព្វាឌកស្ស តិយ្យាតេសុំ។ តស្សេកោ អនេត្តចារិកោ បរិព្វាឌកោ តាយ វទ្ធិំ ចិប្បដិបជ្ជិ។ សា តេត គព្ភំ គណ្ហិ។ តំ គព្ភិតិំ ឌិស្វា បរិព្វាឌិកា តិក្កឌ្ឍិំសុ។ សា អញ្ញាត្វ គច្ឆន្តី អត្តរាមគ្គេ វកាយំ ចិជាយិ, តេតស្ស “វភិយោ”ត្វេច តាមំ អកាសិ។ សោបិ វភិយោ ចឌ្ឍិត្វា បរិព្វាឌកបព្វជ្ជំ បព្វាឌិត្វា តាតាវត្វានិ ឧក្កហេត្វា មហាចាឌី ហុត្វា ចាឝក្កិត្តតាយ វកលឌម្ពុឌីបេ ចិចរន្តោ អត្តនោ វធិំ ចាឌិំ អឌិស្វា តករទ្វារេ អស្សមំ ការាបេត្វា លត្តិយកុមារាទយោ សិប្បំ សិក្ខាបេន្តោ តត្ថ ចសតិ។

អថ ឯកទា បចត្តិតចរឆយុចក្កោ អត្តបុព្វេត រាឌកហំ អាកន្ត្វា ចេឡុចេត ចិហរតិ កលត្ឋកតិចាបេ។ វភិយោ បត ញុច្ឆប្បាធំ ត ឌាតាតិ។ អថ សោ សុទ្ធាចារព្រហ្មា វមាបត្តិតោ ចុដ្ឋាយ “ឝ្លុមាហំ ចិសេសំ កយ្យាតុកាចេត បព្វត្តា”តិ អាចដ្ឋេន្តោ កយ្យបស្ស ភកចតោ វាវតេ វយលាឆយុកិរិយំ តេ ច វហាយេ អត្តុស្សរិត្វា “តេសុ ឧកោ បរិតិព្វុតោ, ឧកោ ឝ្លុឝាតិ កត្វ”តិ អាចដ្ឋេន្តោ “ទេចលោកា ចចិត្វា ឌម្ពុឌីបេ ឧប្បន្តោ ញុច្ឆប្បាឝម្បិ ត ឌាតាតី”តិ ញាត្វា “ហន្ទ តំ ញុច្ឆបវេចតាយ តិយោឌេមី”តិ ចិវតិ បញ្ចោ អភិវដ្ឋិត្វា រត្តិភាគេ តស្ស អស្សមយាកម្ម អាកាសេ ឋត្វា “វភិយ, វភិយា”តិ បក្កោសិ។ សោ តិក្ខាមមាតោ តិក្ខន្តំ តំ វទ្ទំ សុត្វា តិក្ខម្ម ឝ្លុការំ ឌិស្វា បញ្ជលិកោ អដ្ឋាសិ។ តតោ តំ ព្រហ្មា អាហ – “អហំ វភិយ តចត្វាយ ចិវតិ បញ្ចោអាហរិំ, តេ ត្វំ ឧក្កណ្ហ មោ ច តេ

សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ឥមេ បញ្ហេ បុដ្ឋោ ព្យាករោតិ, តស្ស សន្តិកេ ព្រហ្មចរិយំ ចរេយ្យាសី”តិ។ ឥមំ ទេវបុត្តំ សន្ធាយេតំ វុត្តំ “បុរាណសាលោហិតាយ ទេវតាយ បញ្ហា ឧទ្ទិដ្ឋា ហោន្តី”តិ។ ឧទ្ទិដ្ឋាតិ ឧទ្ទេសមត្តេនេវ វុត្តា, ន វិភត្តា។

ឯវំ វុត្តេ ច តេ សភិយោ ឯកវចនេនេវ បទបដិបាដិយា ឧគ្គហេសិ។ អថ សោ ព្រហ្មា ជានន្តោបិ តស្ស ពុទ្ធុប្បាទំ នាចិក្ខិ។ “អត្ថំ គវេសមានោ បរិព្វាជកោ សយមេវ សត្ថារំ ជានិស្សតិ។ ឥតោ ពាហិទ្ធា ច សមណព្រាហ្មណានំ តុច្ឆភាវ”ន្តិ ឥមិនា បនាធិប្បាយេន ឯវមាហ – “យោ តេ សភិយ...បេ... ចរេយ្យាសី”តិ។ ថេរគាថាយំ បន ចតុក្កនិបាតេ សភិយត្ថេរាបទានំ វណ្ណេន្តា ភណន្តិ “សា ចស្ស មាតា អត្តនោ វិប្បដិបត្តិំ និន្ទិត្វា តំ ជិគុច្ឆមានា ឈានំ ឧប្បាទេត្វា ព្រហ្មលោកេ ឧប្បន្នា, តាយ ព្រហ្មទេវតាយ តេ បញ្ហា ឧទ្ទិដ្ឋា”តិ។

យេ តេតិ ឥទានិ វត្តព្ពានំ ឧទ្ទេសបច្ចុទ្ទេសោ។ សមណព្រាហ្មណាតិ បព្ពជ្ជូបគមនេន លោកសម្មុតិយា ច សមណា ចេវ ព្រាហ្មណា ច។ សង្ឃិនោតិ គណវន្តោ។ គណិនោតិ សត្ថារោ, “សត្ថារោ មយ”ន្តិ ឯវំ បដិញ្ញាតារោ។ គណាចរិយាតិ ឧទ្ទេសបរិបុច្ឆាទិវសេន បព្ពជិតគហដ្ឋគណស្ស អាចរិយា។ ញាតាតិ អភិញ្ញាតា, វិស្សុតា បាកដាតិ វុត្តំ ហោតិ។ យសស្សិនោតិ លាភបរិវារសម្បន្នា។ តិត្ថករាតិ តេសំ ទិដ្ឋានុគតិំ អាបជ្ជន្តេហិ ឧត្តរិតព្ពានំ ឱគាហិតព្ពានំ ទិដ្ឋិតិត្ថានំ ការកា។ សាធុសម្មតា ពហុជនស្សាតិ “សាធវោ ឯតេ សន្តោ សប្បុរិសា”តិ ឯវំ ពហុជនស្ស សម្មតា។

សេយ្យថិទន្តិ កតមេ តេតិ ចេ-ឥទមេតស្មិំ អត្ថេ និបាតោ។ បូរណោតិ នាមំ, កស្សបោតិ គោត្តំ។ សោ កិរ ជាតិយា ទាសោ, ទាសសតំ បូរេន្តោ ជាតោ។ តេនស្ស “បូរណោ”តិ នាមមកំសុ។ បលាយិត្វា បន នគ្គោ បព្ពជិត្វា “កស្សបោ អហ”ន្តិ គោត្តំ ឧទ្ទិសិ, សព្ពញ្ញុតញ្ច បដិញ្ញាសិ។ មក្ខលីតិ នាមំ, គោសាលាយ ជាតត្តា គោសាលោតិបិ វុច្ចតិ។ សោបិ កិរ ជាតិយា ទាសោ ឯវ, បលាយិត្វា បព្ពជិ, សព្ពញ្ញុតញ្ច បដិញ្ញាសិ។ អជិតោតិ នាមំ, អប្បិច្ឆតាយ កេសកម្ពលំ ធារេតិ, តេន កេសកម្ពលោតិបិ វុច្ចតិ, សោបិ សព្ពញ្ញុតំ បដិញ្ញាសិ។ បកុធោតិ នាមំ, កច្ចាយនោតិ គោត្តំ។ អប្បិច្ឆវសេន ឧទកេ ជីវសញ្ញាយ ច ន្ហានមុខធោវនានិ បដិក្ខិបេត្វា, សោបិ សព្ពញ្ញុតំ បដិញ្ញាសិ។ សញ្ចយោតិ នាមំ, បេលដ្ឋោ បនស្ស បិតា, តស្មា បេលដ្ឋបុត្តោតិ វុច្ចតិ, សោបិ សព្ពញ្ញុតំ បដិញ្ញាសិ។ និគណ្ឋោតិ បព្ពជ្ជានាមេន, នាដបុត្តោតិ បិតុនាមេន វុច្ចតិ។ នាដោតិ កិរ នាមស្ស បិតា, តស្ស បុត្តោតិ នាដបុត្តោ, សោបិ សព្ពញ្ញុតំ បដិញ្ញាសិ។ សព្ពេបិ បញ្ចសតបញ្ចសតសិស្សបរិវារា អហេសុំ។ តេតិ តេ ឆ សត្ថារោ។ តេ បញ្ហេតិ តេ វីសតិ បញ្ហេ។ តេតិ តេ ឆ សត្ថារោ។ ន សម្បាយន្តីតិ ន សម្បាទេន្តិ។ កោបន្តិ ចិត្តចេតសិកានំ អាវិលភាវំ។ ទោសន្តិ បទុដ្ឋចិត្តំ, តទុភយម្បេតំ មន្ទតិក្ខភេទស្ស កោធស្សេវាធិវចនំ។ អប្បច្ចយន្តិ អប្បតីតតា, ទោមនស្សន្តិ វុត្តំ ហោតិ។ បាតុករោន្តីតិ កាយវចីវិការេហិ បកាសេន្តិ, បាកដំ ករោន្តិ។

ហីនាយាតិ គហដ្ឋភាវាយ។ គហដ្ឋភាវោ ហិ បព្ពជ្ជំ ឧបនិធាយ សីលាទិគុណហីនតោ ហីនកាមសុខបដិសេវនតោ វា “ហីនោ”តិ វុច្ចតិ។ ឧច្ចា បព្ពជ្ជា អាវត្តិត្វាតិ ឱសក្កិត្វា។ កាមេ បរិភុញ្ជេយ្យន្តិ កាមេ បដិសេវេយ្យំ។ ឥតិ កិរស្ស សព្ពញ្ញុបដិញ្ញានម្បិ បព្ពជិតានំ តុច្ឆភាវំ ទិស្វា អហោសិ។ ឧប្បន្នបរិវិតក្កវសេនេវ ច អាគន្ត្វា បុនប្បុនំ វីមំសមានស្ស អថ ខោ សភិយស្ស បរិព្វាជកស្ស ឯតទហោសិ – “អយម្បិ ខោ សមណោ”តិ ច “យេបិ ខោ តេ ភោន្តោ”តិ ច “សមណោ ខោ ទហរោតិ ន ឧញ្ញាតព្វោ”តិ ចាតិ ឯវមាទិ។ តត្ថ ឧណ្ណាតិអាទីតិ

បកាតិ ចុត្តតយាតេច៍ ឆេទាតិ អត្តនោ សយណឆេយ្យ ចិរកាចប្បត្តា៍ រត្តញ្ញាតិ រតនញ្ញា, “តិន្នាតរតនំ ជាតាយ យយ”ន្តិ ឲចំ សកាយ បជិន្នាយ លេទិពេតាបិ សម្មតា, ពាហុទត្តិចិន្ទ ចា៍ ចិរំ បន្តាខិតានំ ឲតេពសត្តិ ចិរបន្តាខិតា៍ ត ភ្ញេញ្ញាតន្តោតិ ត អចជាតិតន្តោ, ត តិចំ ពត្វា ជាតិតន្តោតិ ចុត្តំ ហោតិ៍ ត បរិកោតន្តោតិ ត បរិកចិតន្តោ, “កិយេស ពាឃ្យតិ”តិ ឲចំ ត កហេតន្តោតិ ចុត្តំ ហោតិ៍

វ៊១៦៍ពក្ខី ចេចិកិច្ឆីតិ សកិឃោ កកចតា សង្កិ សម្មោឃាតោ ឲចំ កកចតោ ទ្វបសម្បត្តិឧម្មុបសយម្ទុចិតំ សន្តាញ្ញាតំ សម្ភាចយាតោ ចិកប្បវត្តា ហុត្វា អាហ – “ពក្ខី ចេចិកិច្ឆី”តិ៍ តត្ថ “លភេយ្យំ នុ ខោ ខ្ចយេសំ ព្យាករោល”ន្តិ ឲចំ បញ្ញាតំ ព្យាករោលកន្តាយ ពក្ខី៍ “កោ នុ ខោ ខ្ចយស្សិយស្ស ច បញ្ញស្ស អត្ថោ”តិ ឲចំ ចិចិកិច្ឆាយ ចេចិកិច្ឆី៍ ទុន្នាលចិចិកិច្ឆាយ ចា តេសំ បញ្ញាតំ អត្ថេ ពង្ខតោ ពក្ខី, ពាលចតិយា ចិចិតន្តោ កិច្ឆតិយេច, ត សន្តោតិ សត្តិង្គតុត្តិ ចេចិកិច្ឆី៍ អភិពង្ខយាតោតិ អតិចិយ បត្ថយាតោ៍ តេសន្តារោតិ តេសំ បញ្ញាតំ អត្ថកោ៍ កចន្តោច ឲចំ កចាហីតិ ឧស្សេន្តា អាហ “បញ្ញេយ បុច្ឆា…បេ… ព្យាកោហិ យេ”តិ៍ តត្ថ បញ្ញេយតិ បញ្ញេ យយា៍ បុច្ឆាតិ បុច្ឆិតោ៍ អត្ថុប្បន្តត្តិ បញ្ញបជិបិជិយា អត្ថុឧម្មត្តិ អត្តាត្តុម្ពំ បិញ្ចត្តំ អាភោវេបន្តា៍ ព្យាកោហិ យេតិ យយ្ហំព្យាកោហិ៍

វ៊១៧៍ទ្វារតោតិ យោ កិរ ព្ភតោ ចិតោ ចាហិល្លេន្តា សត្តឃោជតសតយក្កតោ អាគតោ៍ តេនាហ – កកចា “ទ្វារតោ អាគតោសី”តិ, ពស្សបស្ស កកចតោ ចា សាសតោ អាគតត្តា “ទ្វារតោ អាគតោសី”តិ តំ អាហ៍

វ៊១៨៍បុច្ឆ យត្តិ ព្ភយាយ បតស្ស កាឆាយ សន្តាញ្ញបចារណំ បចារេតិ៍ តត្ថ យតសិច្ឆសីតិ យតសា ព្ភច្ឆសិ៍

ឃំ ចតាហត្តិ ឃំ ចត អហំ៍ អត្តយតោតិ បីតិបិយោខ្ចសោយតស្សហិ ចុងចិត្តោ៍ ភ្ញេកោតិ កាយេត ចិត្តេត ច អត្ថុក្កតោ ៍ ព្ភចំ បត បចំ ត សន្តាបិជេយុ អត្ថិ៍ ព្ភកាតិ យេហិ ឧម្មេហិ អត្តយតោ, តោ ឧស្សេន្តា អាហ – “បយុជិតោ បីតិសោយតស្សជាតោ”តិ៍

វ៊១៩៍កិំ បត្តិតត្តិ កិំ បត្តំ កិយឌិកតំ៍ សោរតត្តិ ឃុច្ចបសត្តំ “ឃុរត”ត្តិបិ បិជោ, ឃុជ្ជ ភ្ញបរតត្តិ អតេ្វ៍ ឧត្តត្តិ ឧយិតំ៍ តុន្ទោតិ ចិតុន្ទោ, តុន្ទទោន្ទន្តោ ចា៍ ឲចំ សកិឃោ ឲពោកាយ កាឆាយ ចត្តារោ ចត្តារោ ពត្វា បញ្ហាហិ កាឆាហិ ចិសតិ បញ្ញេបុច្ឆិ៍ កកចា បតស្ស ឲកយេកំ បញ្ញាឲកយេកាយ កាឆាយ ពត្វា អរហត្តតិក្ខុដេតេច ចិសតិយា កាឆាហិ ព្យាកាសិ៍

វ៊២០៍ តត្ថ យស្មា តិត្ថកិលេសោ បរយត្ថកិច្ច, សោ ច តិន្នាតប្បតោ្ត ហោតិ, តស្មា អស្ស “កិំ បត្តិតយាហុ កិច្ចត”ន្តិ ព្ភយំ បញ្ញាព្យាករោន្តោ “បតេ្ជតា”តិអាទិមាហ៍ តស្សត្ថោ – យោ អត្តតា កាចិតេត យក្កេត បរិតិន្នាតកោតោ កិលេសបរិតិន្នាតំ បត្តោ, បរិតិន្នាតកាតត្តា ឲច ច ចិតិល្លកោ្ខ ចិបត្តិសម្បត្តិហាតិឧុឌ្ឍិទេច្ឆឧសស្សតអបុញ្ញាបុញ្ញកេឌំ ចិកចឡា កចឡា ចិប្បហាយ, យក្កចារំ ចុសិតចា ខីណបុនព្ភចោតិ ច ឲតេសំ ចុតិចចតានំ អរហោ, សោ តិក្ខូតិ៍

វ៊២១៍ យស្មា បត ចិប្បជិបត្តិតោ ឃុជ្ជ ភ្ញបរតកាចេត តាតប្បការកិលេសច្ចុបសមេត ច សោរតោ ហោតិ, តស្មា តយត្ថំ ឧស្សេន្តា

“សព្វត្ថ ឧបេក្ខកោ”តិអាទិនា នយេន ទុតិយបញ្ហព្យាករណមាហ។ តស្សត្ថោ – យោ សព្វត្ថ រូបាទីសុ អារម្មណេសុ “ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វា នេវ សុមនោ ហោតិ, ន ទុម្មនោ”តិ ឯវំ វុត្តាយ ឆឡង្គុបេក្ខាយ ឧបេក្ខកោ, វេបុល្លប្បត្តាយ សតិយា សតិមា, ន សោ ហិំសតិ នេវ ហិំសតិ កញ្ចិ តសថាវរាទិភេទំ សត្តំ សព្វលោកេ សព្វស្មិម្បិ លោកេ, តិណ្ណោឃត្តា តិណ្ណោ, សមិតបាបត្តា សមណោ, អាវិលសង្កប្បប្បហានា អនាវិលោ។ យស្ស ចិមេ រាគទោសមោហមានទិដ្ឋិកិលេសទុច្ចរិតសង្ខាតា សត្តុស្សទា កេចិ ឱឡារិកា វា សុខុមា វា ន សន្តិ, សោ ខមាយ ឧបក្ខាទិហារិតាយ សតិវេបុល្លតាយ អហិំសកតាយ ច វិប្បដិបត្តិតោ សុដ្ឋុ ឧបរតភាវេន ខមាយិតា ឱឡារិកាទិនានប្បការកិលេសទុច្ចរិតេន ច សោរតោតិ។

៥១៧. យស្មា ច ភាវិតិន្ទ្រិយោ និព្ពិសេវនោ និព្ពិការោ ទន្តោ ហោតិ, តស្មា តមត្ថំ ទស្សេន្តោ “យស្សិន្ទ្រិយានី”តិ គាថាយ តតិយបញ្ហំ ព្យាកាសិ។ តស្សត្ថោ – យស្ស ចក្ខាទីនិ ឆឡិន្ទ្រិយានិ គោចរភាវនាយ អនិច្ចាទិតិលក្ខណំ អារោបេត្វា វាសនាភាវនាយ សតិសម្បជញ្ញានុគ្គហិតំ ភាវនាបត្តា ច ភាវិតានិ, តានិ ច ខោ យថា អជ្ឈត្តំ គោចរភាវនាយ, ឯវំ បន ពហិទ្ធា ច សព្វលោកេតិ យត្ថ យត្ថ ឥន្ទ្រិយានំ វេកល្លតា វេកល្លតាយ វា សម្ភវោ, តត្ថ តត្ថ នានិន្ទ្រិយាទិវសេន ភាវិតានីតិ ឯវំ និព្វិជ្ឈិត្វា បដិវិជ្ឈិត្វា ឥមំ បរញ្ច លោកំ សកសន្តតិខន្ធលោកំ បរសន្តតិខន្ធលោកញ្ច អនត្ថយុត្តំ បរិញ្ញាការេន កាលំ កង្ខតិ, ជីវិតក្ខយកាលំ អាគមេតិ បតិមានេតិ, ន ភាយតិ មរណស្ស។ យថាហ ថេរោ –

“មរណេ មេ ភយំ នត្ថិ, និកន្តិ នត្ថិ ជីវិតេ”; (ថេរគា. ២០);

“នាភិនន្ទាមិ មរណំ, នាភិនន្ទាមិ ជីវិតំ;

កាលញ្ច បដិកង្ខាមិ, និព្វិសំ ភតកោ យថា”តិ។ (ថេរគា. ៦០៦);

ភាវិតោ ស ទន្តោតិ ឯវំ ភាវិតិន្ទ្រិយោ សោ ទន្តោតិ។

៥១៨. យស្មា បន ពុទ្ធោ នាម ពុទ្ធិសម្បន្នោ កិលេសនិទ្ទា វិពុទ្ធោ ច, តស្មា តមត្ថំ ទស្សេន្តោ “កប្បានី”តិ គាថាយ ចតុត្ថបញ្ហំ ព្យាកាសិ។ តត្ថ កប្បានីតិ តណ្ហាទិដ្ឋិយោ។ តា ហិ តថា តថា វិកប្បនតោ “កប្បានី”តិ វុច្ចន្តិ។ វិចេយ្យាតិ អនិច្ចាទិភាវេន សម្មសិត្វា។ កេវលានីតិ សកលានិ។ សំសារន្តិ យោ ចាយំ –

“ខន្ធានញ្ច បដិបាដិ, ធាតុអាយតនាន ច;

អព្ពោច្ឆិន្នំ វត្តមានា, សំសារោតិ បវុច្ចតី”តិ –

ឯវំ ពន្ធាទិបដិបាទិសង្ខាតោ សំសារោ, តំ សំសារដ្ឋំ កេវលំ វិចេយ្យ។ ឯត្តាវតា ពន្ធានំ មូលភូតស្ស កម្មកិលេសស្ស ពន្ធនស្ស វាតិ ឯវំ តិស្សបិ វេដ្ឋស្ស វិបស្សិត អាហ។ ទុក្ខំ ទុក្ខុប្បាទកត្តិ សត្តានំ ទុតិ ទុប្បាទកត្តិ ព្រហ្មំ ទុក្ខំ វិចេយ្យ ញាត្វាតិ អត្ថោ។ ឯវំ ទុក្ខុប្បាទកានំ អាហ។ វិកតរេខយកក្ខំ វិស្សត្តិ វាការិវេទាត់ វិកយា អក្កលាត់ អកាថា យលិតដ្ឋា វិកយា វិកតរេខយកក្ខំ វិស្សត្ថំ បត្តំ ខាតិលយត្តិ តិព្ពាត់ បត្តំ។ តយាហុ ពុទ្ធត្តិ តំ ព្រហ្មយ លោកុត្តរវិបស្សនាយ ទុក្ខុប្បាទការាលេកាយ ពុទ្ធិយា សយុត្តត្តា ព្រហ្មយ ច វិកតរេខាទិតាយ កិលេសតិក្ខា វិពុទ្ធត្តា តាយ បដិបកាយ ខាតិក្កមំ បត្តំ ពុទ្ធយាហុ។

អថ វា កប្បានិ វិចេយ្យ កេវលានីតិ “ឯតេ កេបិ សំវដ្ដវិវដ្ដកប្បេ អនុស្សរាមិ”ត្តិអាទិនា (ពុទ្ធវ. ៥៥; បារា. ១៧) តទេយក វិចិនិត្វាតិ អត្ថោ។ ឯវំ បឋមវិខ្ខយាហ។ សំសារំ ទុក្ខំ ទុក្ខុប្បាទកត្តិ សត្តានំ ទុតិ ទុប្បាទកត្តិ ព្រហ្មំ ទុក្ខំ សំសារំ “ព្រហ្មេ ចត គោត្តា សត្តា”តិអាទិនា តទេយក វិចិនិត្វាតិ អត្ថោ។ ឯវំ ទុតិយវិខ្ខយាហ។ អវសេសេន តតិយវិខ្ខយាហ។ អាសវក្ខយញាណេន ហិ វិកតរេខាទិតា ច តិព្ពានប្បត្តិ ច ហោតីតិ។ តយាហុ ពុទ្ធត្តិ ឯវំ វិខ្ខត្តយសេកពុទ្ធិសយុត្តំ តំ ពុទ្ធយាហុតិ។

៥២៥. ឯវំ បឋមគាថាយ ខុត្តបញ្ញាវិស្សជ្ជេត្វា ទុតិយគាថាយ ខុត្តបញ្ញស្សបិ យស្មា ព្រហ្មកោសំ មេឃកោសំ បត្តា បរមត្ថព្រហ្មលោកា ខាហិតសត្តបិយេបិ ហោតិ, តស្មា តមត្ថំ ទស្សេន្តោ “ខាហិត្វា”តិ កាថាយ បឋមំ បញ្ញាញ្ញាការសិ។ តស្សត្ថោ – យោ ចតុត្ថមគ្គេន ខាហិត្វា សត្តបិបកានិ ជិតវេត្តា, ជិតោ ព្រហ្មេចថ ទុត្តំ ហោតិ។ ខាហិតបិបត្តា ឯវ ច វិមលេ, វិមលកាវំ ព្រហ្មកាវំ មេឃកាវំ បត្តា, បដិបុស្សទ្ធសមាធិវិខេត្តបករកិលេសមលេក អក្កិមលសមាធិកា សាទុសមាហិតោ, សំសារហេតុសមតិក្កមេក សំសារមតិក្កា បរិតិដ្ឋិតកិច្ចតាយ កេវលី, សោ តណ្ហាទិដ្ឋីហិ អតិស្សិតត្តា អសិតោ, លោកធម្មេហិ តិព្ពិការត្តា “តាទី”តិ ច បវុច្ចតិ។ ឯវំ ទុតិរហោ ស ព្រហ្មា សោ ព្រហ្មលោកាតិ។

៥២៦. យស្មា បន សមិតបាបតាយ សមណោ, ន្ហាតបាបតាយ ន្ហាតកោ, អាគុំ អករណេន ច នាគោតិ បវុច្ចតិ, តស្មា តមត្ថំ ទស្សេន្តោ តតោ អបរាហិ តីហិ កាថាហិ តយោ បញ្ញាញ្ញាការសិ។ តត្ថ សមិតាវីតិ អរិយមគ្គេន កិលេសេ សមេត្វា ឋិតោ។ សមណោ បវុច្ចតេ តថត្តាតិ តថារូបោ សមណោ បវុច្ចតីតិ។ ឯត្តាវតា បញ្ហា ញ្ញាកតោ ហោតិ, សេសំ តស្មិំ សមណេ សកិយស្ស ពាហុសច្ចគុណត្ថំ ទុតិវចនំ។ យោ ហិ សមិតាវី, សោ បុញ្ញាបាបានិ អបដិសន្ធិករណេន បហាយ បុញ្ញាបាបំ វេទាតិ វិករេក វិរជោ, អតិច្ចាទិវសេន ញាត្វា ព្រហ្មំ បរញ្ញា លោកំ ខាតិមរណំ ឧបាតិវត្តោ តាទី ច ហោតិ។

៥២៧. តិន្នាយ…បេ… ន្ហាតកោតិ ឯត្ថ បន យោ អជ្ឈត្តពាហិរេសុ អាយតនេសុ អជ្ឈត្តពាហិរាយេវ ឧប្បត្តិវសេន សត្តបិបកានិ មគ្គញាណេន តិន្នាយ ធោវិត្វា តាយ តិន្នាតបិបកតាយ តណ្ហាទិដ្ឋិកប្បេហិ កប្បិយេសុ ទេវមនុស្សេសុ កប្បំ ន ឯតិ, តំ ន្ហាតកមាហូតិ ឯវមត្ថោ ទដ្ឋព្វោ។

៥៦៨៖ ចតុត្ថគាថាយបិ អាកុំ ន ករោតិ កិញ្ចិ លោកេតិ ឯតា លោកេ អព្ភន្តរកម្បិ បរិបត្ថាតំ អាកុំ ន ករោតិ, នាវេកា បច្ចត្តរ តតត្ថាតិ ៖ ឧត្តានត្ថា បនេត្ថា ព្យាករោតា ហោតិ, ឯវំ បុគ្គលវេនេន ទុតិយចតុត្ថំ ឯតា ហិ យោគី បហីនអាកុត្តា អាកុំ ន ករោតិ, ឯតា កាយវេទនាចិត្តេ បត្តវេទនេ ធម្មបត្ថានពោធិតិ ច បត្តពន្ធនាតិ បិវប្ដិ ធតិត្វា បត្តត្វ ឧត្តានិសុ ភោតធិ បដ្ដេន ត បដ្ដូតិ, ខ្វិហិ ច បិយុត្តិហិ បិយុត្តត្តា, តាធិ ច ហោតីតិ៖

៥៦៩៖ ឧច់ ទុតិយគាថាយ ចុត្តបញ្ញោបិបុរេត្វា តតិយគាថាយ ចុត្តបញ្ញោបិ យស្មា “វេទនាតិ”តិ អាយតនានិ ចុច្ចតិ៖ យថាហ – “ចក្ខុបរំ ចក្ខុយតនំបរំ...បេ... វេទនាបរំ ចត្តបរត”ត្តិ (ធ៖ ម៖ ៥៥៩-៥៥៨)៖ តានិ បិវេទ្យ បិវេទ្ត្វា អភិកបិត្វា, បិវេច្ឆ្យ ចា អតិច្ចាទិការេន បិបិតិត្វា ឧបបរិក្ខិត្វា ភោចលិតិ អនចរេយបាតិ, បិវេបវេតា បន បដ្ឋហេតុក្ខំ ជិតិ្តំ យាគុបកញ្ចា ព្រាហ្មវេទត្តំ, ឃំ ជិតិ្តំ ខ្វាឌយាយតនភេធំ តថា យាគុបកញ្ចា, យញ្ចា ព្រាហ្មវេទត្តំ លព្ភអាយតនេ ចក្ខុយតនាធិខ្វាឌយាយតនភេធំ, តំ បត្តាបិ បិវេទ្យ បិវេច្ឆ្យ ចា៖ យតោ យវេចំ បវេត្តាបំ វេទនាតំ មូលពន្ធតំ អបិច្ឆាភចតណ្ហាធិ, តស្មា បត្តវេទនាមូលពន្ធតា បមុវេត្តា៖ ឧចវេយវេតាបំ វេទនាតំ បិខិតត្តា បិបិតិតត្តា ចា វេទនាខិវេតា ភាយ ហោតិ, តស្មា “វេទនាតិ”តិ ត្តយាយ គាថាយ បឆេបបញ្ចាព្យាការបិ៖ តត្វ ភោធិ “កល្យំ វេទត្តំ, បិទ្យាណំ ពីជំ, តណ្ហា វេហោ”តិ (អ៖ តិ៖ ៦៉៉ីី) ចចតេតា កល្យាតិ វេទនាតីតិ ចតត្តិ៖ ជិតិ្តំ យាគុបកញ្ចា ព្រាហ្មវេទត្តិ ឧត្វ ច វេធុបក់ កល្យំ ជិតិ្តំ, យគុស្សុបក់ កល្យំ យាគុបក់, ព្រាហ្មបក់ កល្យំ ព្រាហ្មវេទត្តិ ចណ្ហាយត្តិ៖ ឯវំ ចុត្តវេយេច៖

៥៧០៖ យស្មា បន បកវេថ្ន ភោរឫបធិបត្តា “ភោរឫតិ”តិ កល្យាតិ ចុច្ចត្តិ, តេវេញ្ចា លុគតា បមុវេច្ឆធតា កុសលោ ហោតិ, តស្មា តយត្វំ ធវេឃុវេត្តា “ភោរឫតិ”តិ គាថាយ ទុតិយបញ្ចាព្យាការបិ៖ តឃុវេត្វា – លោកិយលោកុត្តរបិបឃុនាយ បិវយវេតា កិច្ចវេតា ច អតិច្ចាទិការេន កុសលាកុសលកល្យបត្តាតាតិ ភោរឫតិ បិវេច្ឆ្យ ភោចលិតិ, បិវេបវេតា បន បដ្ឋហេតុក្ខំ អដ្ឋកាយាចធវកុសលចេតនាភេធំ ជិតិ្តំ យាគុបកញ្ចា តចយហក្កតកុសលចេតនាភេធញ្ចា ព្រាហ្មភោរឫំ បិវេច្ឆ្យ៖ តវេតា ត្តយាយ យក្កាចតាយ អបិច្ឆាភចតណ្ហាធិភេធា បត្តភោរឫតំ មូលពន្ធតា បមុវេត្តា, ឧចវេយវេតាបំ ភោរឫតំ លុគតា “កុសលោ”តិ បច្ចុច្ចតិ, តឆត្តា តាធី ច ហោតីតិ៖ អឆ ចា បត្តាតំ ធល្យាតញ្ចា តិចាបវេថ្ន អបិភោរឫបធិបត្តា “ភោរឫតិ”តិ តវេឃា កថា ខ្វាឌយាយតនាតិ ច វេចធិតត្ថាតិ៖ ឧចវេយត្វ វេឃាឌតា កាតត្ថា៖

៥៧១៖ យស្មា ច ត ភោចលំ បណ្ឌិតីតិ ត្តយិតាច “បណ្ឌិវេតា”តិ ចុច្ចតិ, អបិច វេលា បន បណ្ឌរាតិ ត្តវេតា ឧបកវេតា បចិចយបញ្ញាយ អល្លិវេតាតិបិ “បណ្ឌិវេតា”តិ ចុច្ចតិ, តស្មា តយត្វំ ធវេឃុវេត្តា “ទុកឃាតិ”តិ គាថាយ តតិយបញ្ចាព្យាការបិ ៖ តឃុវេត្វា – អដ្ឋត្តំ ពាហិរត្តំ ចាតិ ឧចំ ឧកឃាតិ អតិច្ចាទិការេន បិវេច្ឆ្យ៖ បណ្ឌរាតីតិ អាយតនាតិ៖ តាតិ ហិ បកតិបរិសុទ្ធត្តា ទុព្ភហិយា ច ឧចំ ចុច្ចត្តិ, តាតិ បិវេច្ឆ្យ ត្តយាយ បដិបត្តិយា តិដ្ឋត្តយលត្តា សុទ្ធិបវេញ្ញា បណ្ឌិវេតាតិ បច្ចុច្ចតិ តឆត្តា, យស្មា តាតិ បណ្ឌរាតិ បញ្ញាយ ត្តវេតា ហោតិ, វេបបយឃុ ទុតិយចតុត្ថំ វេបា ហិ បិបបុត្តាបត្តាតំ កណ្ហសុក្កំ ឧបិតិចវេត្តា តាធី ច ហោតិ, តស្មា ឧចំ ទុវេតា៖

៥៧២៖ យស្មា បន “វេយាតំ ចុច្ចតិ គាណំ, យា បញ្ញា បជានតា...បេ... បម្មាទិដ្ឋិ, វេតន ខាវេណន បយត្តាវេតា មុតី”តិ ចុត្តំ, តស្មា តយត្វំ

ទស្សេន្តោ “អសមត្ថោ”តិ អាហ ចតុត្ថបញ្ហំ ព្យាកាសិ។ តស្សត្ថោ – យ្វាយំ អកុសលកុសលព្យាកតោ អសមត្ថោ សមត្ថោ ធម្មោ, តំ អជ្ឈត្តំ ពហិទ្ធាតិ ទ្វយម្បិ សព្វលោកេ បរិច្ឆេទការណេន អសមត្ថោ សមត្ថោ ញត្វា ឥធំ តស្ស ញាណត្តា ឯវ រាគាទិភេទតោ សព្វចិត្តំ សង្គ តណ្ហាទិភេទតោ ទុវិធំ ជាលញ្ច អតិច្ច អតិក្កមិត្វា ឋិតោ។ សោ តេន ទោសសង្ខាតេន បរិច្ឆេទការណេន សមត្ថាកតត្តា មុនិ ទេវមនុស្សេហិ បូជនីយោតិ ពុទ្ធំ បរស្ស ទុតិយបញ្ហំ សោ ហិ ឥមិនាវ បមុនិត្វា ទេវមនុស្សានំ បូជារហោ ហោតិ, តស្មា ឯវំ វុត្តោ។

៦១៣។ ឯវំ តតិយការណេ ទុតិយបញ្ហំ បិស្សជ្ជេត្វា ចតុត្ថការណេ ទុតិយបញ្ហម្បិ យស្មា សោ ចតុហិ មគ្គញាណេហិ កិលេសគ្គហំ ករោន្តោ ករោតិ, សោ បរិយត្តេ ចេតោ តាយ ហោតិ។ សោ ច សព្វសម្មាទិដ្ឋិយា សត្តសង្ខាតានិ ចេតានិ, តានេវ មគ្គាកេនាយ កិច្ចតោ អតិក្កមិតសេន ជិនេយ្យ។ តត្ថ លទ្ធរាគព្យាហាតេន តមេវ សព្វំ ចេតយតិ យា ចេតយតិ យា ចា អញ្ញា ចា វិប្បជ្ជន្តិ ចេតតា, តាសុ សព្វចេតតាសុ ឋិតរាគោ ហោតិ, តស្មា តមត្ថំ ទស្សេន្តោ “ពុទ្ធំ បត្តិត”ន្តិ អវត្វា “ចេតានី”តិ អាហ បឋមបញ្ហំ ព្យាកាសិ។ យស្មា ចា សោ បរិច្ឆេទបញ្ញាយ ចេតានិ ជិនេយ្យ, តត្ថ លទ្ធរាគព្យាហាតេន សព្វំ ចេតយតិ ចត្តតិ, សោ សត្តសង្ខាតានិ ចេតានិ កតោ ញាតោ អតិក្កន្តោ ច ហោតិ។ សោ ចេតតាសុ ឋិតរាគោ, សោបិ ចេតតាសង្ខាតានិ ចេតានិ កតោ អតិក្កន្តោ ច ហោតិ។ ចេតានិ កតោតិបិ ចេតព្វោ, តស្មា តម្បិ អត្ថំ ទស្សេន្តោ “ពុទ្ធំ បត្តិត”ន្តិ អវត្វា ពុទ្ធាយ កាថាយ បឋមបញ្ហំ ព្យាកាសិ។

៦១៤។ យស្មា បន ទុតិយបញ្ហា“កុសលិនោ”តិ អត្ថុទ្ធារោ វុច្ចតិ, សោ ច កុសលិច្ច បបញ្ចកាយរូបំ អជ្ឈត្តំ អត្តតោ សន្តានេ តណ្ហាមានទិដ្ឋិភេទំ បបញ្ចំ តប្បច្ចយា កាយរូបញ្ច អតិក្កមុបស្សនាទីហិ កុសលិច្ច កុសលិត្វា, ន ទេវលញ្ច អជ្ឈត្តំ, ពហិទ្ធា ច រោគមូលំ, បរសន្តានេ ច ពុទ្ធស្ស កាយរូបរោគស្ស មូលំ អវិជ្ជាភវតណ្ហាទិំ, តមេវ ចា បបញ្ចំ កុសលិច្ច តាយ ភាវនាយ សព្វេសំ រោគានំ មូលពន្ធនា, សព្វស្មា ចា រោគានំ មូលពន្ធនា, អវិជ្ជាភវតណ្ហាទិភេទា, តស្មា ឯវ ចា បបញ្ចា បមុត្តោ ហោតិ, តស្មា តំ ទស្សេន្តោ “កុសលិច្ច”តិ អាហ ទុតិយបញ្ហំ ព្យាកាសិ។

៦១៥។ “កថញ្ច វីរិយវា”តិ ឯត្ថ បន យស្មា សោ អរិយមគ្គេន សព្វបាបកេហិ វិរតោ, តតោ វិរតត្តា ច អាយតិំ អបដិសន្ធិតាយ និរយទុក្ខំ អតិច្ច ឋិតោ វីរិយវាសោ វីរិយនិរោធតោ, សោ ឥមិនាវ “វីរិយវា”តិ វត្តព្វតំ អរហតិ, តស្មា តមត្ថំ ទស្សេន្តោ “វិរតោ”តិ អាហ តតិយបញ្ហំ ព្យាកាសិ។ បធានវា ធីរោ តាទីតិ ពុទ្ធាតិ បរស្ស ទុតិយបញ្ហានិ។ សោ ហិ បធានវា មគ្គសម្មាបធានេន, ធីរោ កិលេសារិវិទ្ធំសនសមត្ថតាយ, តាទី និព្វិការតាយ, តស្មា ឯវំ វុត្តោ។ ឯវំ ឃោសេត្វា ចត្តត្តា។

៦១៦។ “អាជានិយោ កិន្តិ កាយ ហោតី”តិ ឯត្ថ បន យស្មា បហីនសព្វចក្ខុទោសោ ការណាការណញ្ញូ អស្សោ ចា ហត្ថី ចា “អាជានិយោ ហោតី”តិ លោកេ វុច្ចតិ, ន ច តស្ស សព្វទោសា តេ ទោសា បហីនា ឯវ, ឥមិនាវ ចស្ស បន តេ បហីនា, តស្មា សោ “អាជានិយោ”តិ វត្តព្វតំ អរហតីតិ ទស្សេន្តោ “យស្សា”តិ អាហ ចតុត្ថបញ្ហំ ព្យាកាសិ។ តស្សត្ថោ – អជ្ឈត្តំ ពហិទ្ធា ចាតិ ឯវំ អជ្ឈត្តពហិទ្ធាសង្ខាតសន្តានានិ យស្ស អស្សុ លុតានិ ពន្ធនានិ បញ្ញាសត្ថេន ឆិន្នានិ បទាលិតានិ។ សង្គមូលន្តិ យានិ តេសុ តេសុ ចត្តុសុ

សង្គស្ស សជ្ជនាយ អនតិក្កមនាយ មូលំ ហោន្តិ, អថ វា យស្ស អស្សុ លុតានិ រាគាទីនិ ពន្ធនានិ យានិ អជ្ឈត្តំ ពហិទ្ធា ច សង្គមូលានិ ហោន្តិ, សោ សព្ពស្មា សង្គានំ មូលភូតា សព្ពសង្គានំ វា មូលភូតា ពន្ធនា បមុត្តោ “អាជានិយោ”តិ វុច្ចតិ, តថត្តា តាទិ ច ហោតីតិ។

៥៣០. ឯវំ ចតុត្ថគាថាយ វុត្តបញ្ហេវិស្សជ្ជេត្វា បញ្ចមគាថាយ វុត្តបញ្ហម្បិ យស្មា យំ ឆន្ទសត្ថេន អក្ខរចិន្តកា សោត្ថិយំ វណ្ណយន្តិ, វោហារមត្តសោត្ថិយោ សោ។ អរិយោ បន ពាហុសច្ចេន និស្សុតបាបតាយ ច បរមត្ថសោត្ថិយោ ហោតិ, តស្មា តមត្ថំ ទស្សេន្តោ “ឥទំ បត្តិក”ន្តិ អវត្វា “សុត្វា”តិ គាថាយ បឋមបញ្ហំ ព្យាកាសិ។ តស្សត្ថោ – យោ ឥមស្មិំ លោកេ សុតមយបញ្ញាកិច្ចវសេន សុត្វា កាតព្ពកិច្ចវសេន វា សុត្វា វិបស្សនូបគំ សព្ពធម្មំ អនិច្ចាទិវសេន អភិញ្ញាយ សាវជ្ជានវជ្ជំ យទត្ថិ កិញ្ចិ, ឥមាយ បដិបទាយ កិលេសេ កិលេសដ្ឋានិយេ ច ធម្មេ អភិភវិត្វា អភិភូតិ សង្ខំ គតោ, តំ សុត្វា សព្ពធម្មំ អភិញ្ញាយ លោកេ សាវជ្ជានវជ្ជំ យទត្ថិ កិញ្ចិ, អភិភុំ សុតវន្តា សោត្ថិយោតិ អាហុ។ យស្មា ច សោ អកថំកថី កិលេសពន្ធនេហិ វិមុត្តោ, រាគាទីហិ ឦឃេហិ អនីឃោ ច ហោតិ សព្ពធិ សព្ពេសុ ខន្ធាយតនាទីសុ, តស្មា តំ អកថំកថិំ វិមុត្តំ អនីឃំ សព្ពធិ និស្សុតបាបកត្តាបិ “សោត្ថិយោ”តិ អាហាតិ។

៥៣១. យស្មា បន ហិតកាមេន ជនេន អរណីយតោ អរិយោ ហោតិ, អភិគមនីយតោតិ អត្ថោ។ តស្មា យេហិ គុណេហិ សោ អរណីយោ ហោតិ, តេ ទស្សេន្តោ “ឆេត្វា”តិ គាថាយ ទុតិយបញ្ហំ ព្យាកាសិ។ តស្សត្ថោ – ចត្តារិ អាសវានិ ទ្វេ ច អាលយានិ បញ្ញាសត្ថេន ឆេត្វា វិទ្វា វិញ្ញូ វិភាវី ចតុមគ្គញាណេន សោ បុនព្ភវវសេន ន ឧបេតិ គព្ភសេយ្យំ, កញ្ចិ សេយ្យំ ន ឧបគច្ឆតិ, កាមាទិភេទភិន្នំ សញ្ញំ តិវិធំ កាមគុណសង្ខាតញ្ច បង្កំ បនុជ្ជ បនុទិត្វា តណ្ហាទិដ្ឋិកប្បានំ អញ្ញតរម្បិ កប្បំ ន ឯតិ, ឯវំ អាសវច្ឆេទាទិគុណសមន្នាគតំ តមាហុ អរិយោតិ។ យស្មា វា បាបកេហិ អារកត្តា អរិយោ ហោតិ អនយេ ច អនីរិយតា, តស្មា តម្បិ អត្ថំ ទស្សេន្តោ ឥមាយ គាថាយ ទុតិយបញ្ហំ ព្យាកាសិ។ អាសវាទយោ ហិ បាបកា ធម្មា អនយសម្មតា, តេ ចានេន ឆិន្នា បហីនា, ន ច តេហិ ឥយ្យតិ, ឥច្ចស្ស តេ អារកា ហោន្តិ, ន ច តេសុ ឥរីយតិ, តស្មា អារកាស្ស ហោន្តិ បាបកាតិ ឥមិនាបទេន អនយេ ន ឥរីយតីតិ ឥមិនាបទេន តមាហុ អរិយោតិ ច ឯវមេត្ថ យោជនា វេទិតព្ពា។ “វិទ្វា សោ ន ឧបេតិ គព្ភសេយ្យ”ន្តិ ឥទំ បន ឥមស្មិំ អត្ថវិកប្បេ ថុតិវចនមេវ ហោតិ។

៥៣២. “កថំ ចរណវា”តិ ឯត្ថ បន យស្មា ចរណេហិ បត្តព្ពំ បត្តោ “ចរណវា”តិ វត្តព្ពតំ អរហតិ, តស្មា តំ ទស្សេន្តោ “យោ ឥធា”តិ គាថាយ តតិយបញ្ហំ ព្យាកាសិ។ តត្ថ យោ ឥធាតិ យោ ឥមស្មិំ សាសនេ។ ចរណេសូតិ សីលាទីសុ បន្នរសសុ (ម॰ និ॰ ១៥២ អាទយោ) វុត្តប្បភេទធម្មេសុ។ និមិត្តត្ថេ ភុម្មវចនំ។ បត្តិបត្តោតិ បត្តព្ពំ បត្តោ។ យោ ចរណនិមិត្តំ ចរណហេតុ ចរណបច្ចយា បត្តព្ពំ អរហត្តំ បត្តោតិ វុត្តំ ហោតិ។ ចរណវា សោតិ សោ ឥមាយ ចរណេហិ បត្តព្ពបត្តិយា ចរណវា ហោតីតិ។ ឯត្តាវតា បញ្ហោ ព្យាកតោ ហោតិ, សេសមស្ស ថុតិវចនំ។ យោ ហិ ចរណេហិ បត្តិបត្តោ, សោ កុសលោ ច ហោតិ ឆេកោ, សព្ពទា ច អាជានាតិ និព្ពានធម្មំ, និច្ចំ និព្ពាននិន្នចិត្តតាយ សព្ពត្ថ ច ខន្ធាទីសុ ន សជ្ជតិ។ ទ្វីហិ ច វិមុត្តីហិ វិមុត្តចិត្តោ ហោតិ, បដិឃា យស្ស ន សន្តីតិ។

៥៣៣. យស្មា បន កម្មានំ បរិវជ្ជនេន បរិព្ពាជកោ នាម ហោតិ, តស្មា តមត្ថំ ទស្សេន្តោ “ទុក្ខវេបក្ក”ន្តិ គាថាយ ចតុត្ថបញ្ហំ ព្យាកាសិ។ តត្ថ វិបាកោ ឯវ វេបក្កំ, ទុក្ខំ វេបក្កមស្សាតិ ទុក្ខវេបក្កំ។ បវត្តិទុក្ខជនកតោ សព្ពម្បិ តេភូមកកម្មំ វុច្ចតិ។ ឧទ្ធន្តិ អតីតំ។

អធោតិ អនាគតំ។ តិរិយំ ចាបិ មជ្ឈេតិ បច្ចុប្បន្នំ។ តញ្ហិ ន ឧទ្ធំ ន អធោ, តិរិយំ វិត្ថតត្តា អន្តរា, តេន "មជ្ឈេ"តិ វុត្តំ។ បរិវជ្ជយិត្វាតិ និក្ខាមេត្វា និទ្ធមេត្វា។ បរិញ្ញចារីតិ បញ្ញាយ បរិច្ឆិន្ទិត្វា ចរន្តោ។ អយំ តាវ អនុបទវណ្ណនា។ អយំ បន អធិប្បាយយោជនា – យោ តិយទ្ធបរិយាបន្នម្បិ ទុក្ខវេបក្កំ យទត្ថិ កិញ្ចិ កម្មំ, តំ សព្វម្បិ អរិយមគ្គេន តណ្ហាវិជ្ជាសិនេហេ សោសេន្តោ អបដិសន្ធិជនកភាវករណេន បរិវជ្ជយិត្វា តថា បរិវជ្ជិតត្តា ឯវ ច តំ កម្មំ បរិញ្ញាយ ចរណតោ បរិញ្ញចារី។ ន កេវលញ្ច កម្មមេវ, មាយំ មានមថោបិ លោភកោធំ ឥមេបិ ធម្មេ បហានបរិញ្ញាយ បរិញ្ញចារី, បរិយន្តមកាសិ នាមរូបំ, នាមរូបស្ស ច បរិយន្តមកាសិ បរិញ្ញាណេហិ ឆេត្វា។ ឥមេសំ កម្មាទីនំ បរិព្វាជនេន តំ បរិព្វាជកមាហុ។ បត្តិបត្តន្តិ ឥទំ បនស្ស ថុតិវចនំ។

៥៣៤។ ឯវំ បញ្ហាវេយ្យាករណេន តុដ្ឋស្ស បន សភិយស្ស "យានិ ច តីណី"តិអាទីសុ អភិត្ថវនគាថាសុ ឱសរណានីតិ ឱគហណានិ ទិដ្ឋិយោតិ អត្ថោ។ តានិ យស្មា សក្កាយទិដ្ឋិយា សហ ព្រហ្មជាលេ វុត្តទ្វាសដ្ឋិទិដ្ឋិគតានិ គហេត្វា តេសដ្ឋិ ហោន្តិ, យស្មា ច តានិ អញ្ញតិត្ថិយសមណានំ បវាទភូតានិ សិតានីតិ និស្សិតានិ ឧបនិស្សិតត្តា ចេវ, ន ឧប្បត្តិវសេន។ ឧប្បត្តិវសេន បន យេវំ "ឥត្ថី បុរិសោ"តិ សញ្ញក្ខរំ វោហារនាមំ, យា ចាយំ មិច្ឆាបរិវិតក្កានុស្សវាទិវសេន "ឯវរូបេន អត្តនា ភវិតព្ព"ន្តិ ពាលិកំ វិបរីតសញ្ញា ឧប្បជ្ជតិ, តទុភយនិស្សិតានិ តេនំ ចេតេន ឧប្បជ្ជន្តិ, ន អត្ថបច្ចក្ខានិ។ តានិ ច ភគវា វិនេយ្យ វិនយិត្វា ឱឃតមគា ឱឃតមំ ឱឃន្តការំ អគា អតិក្កន្តោ។ "ឱឃន្តមគា"តិបិ បាឋោ, ឱឃានំ អន្តំ អគា, តស្មា អាហ "យានិ ច តីណិ...បេ... តមគា"តិ។

៥៣៥។ តតោ បរំ វដ្ដទុក្ខស្ស អន្តំ បារំ និព្វានំ តប្បត្តិយា ទុក្ខន្តការតោ តប្បដិបក្ខតោ ច តំ សន្ថវន្តោ អាហ, "អន្តគូសិ បារគូ ទុក្ខស្សា"តិ។ អថ វា បារគូ ភវា និព្វានំ គតត្តា, តំ អាលបន្តោ អាហ, "បារគូ អន្តគូសិ ទុក្ខស្សា"តិ អយមេត្ថ សម្ពន្ធោ។ សម្មា ច ពុទ្ធោ សាមញ្ច ពុទ្ធោតិ សម្មាសម្ពុទ្ធោ។ តំ មញ្ញេតិ តមេវ មញ្ញាមិ, ន អញ្ញន្តិ អច្ឆរិយេន កថេតិ។ ជុតិមាតិ បទេសម្បិ អន្ធការវិធមនេន ជុតិមន្តោ។ មុតិមាតិ អបរប្បច្ចយពោធញាណានុសមុត្តាយ មុតិយា បញ្ញាយ សមន្នោ។ បហូតបញ្ញោតិ អនន្តបញ្ញោ។ ឥធ សព្ពញ្ញុតញ្ញាណមធិប្បេតំ។ ទុក្ខស្សន្តករាតិ អាលបន្តោ អាហ។ អតារេសិ មន្តិ កង្ខាតោ មំ តារេសិ។

៥៣៦-៩។ យំ មេតិអាទិកាយ គាថាយ នមក្ការករណំ ករោតិ។ តត្ថ កង្ខិតន្តិ វីសតិបញ្ហានិស្សិតំ អត្ថំ សន្ធាយាហ។ សោ ហិ តេន កង្ខិតោ អហោសិ។ មោនបថេសូតិ ញាណបថេសុ។ វិតក្កព្ពតាតិ វិគតតក្កា គតា, ខីណត្តាតិ វុត្តំ ហោតិ។ នាគនាគស្សាតិ ឯកំ អាមន្តនវចនំ, ឯកស្ស "ភាសតោ អនុមោទន្តី"តិ ឥមិនា សម្ពន្ធោ។ "ធម្មទេសន"ន្តិ បាឋសេសោ។ សព្ពេ ទេវាតិ អាកាសដ្ឋា ច ភុម្មដ្ឋា ច។ នារទបព្វតាតិ ទេវាបិ កិរ ទ្វេ ទេវគណា បញ្ញវន្តោ, តេបិ អនុមោទន្តីតិ សត្ថុ បសាទេន ច នមក្ការករណំ ករោតិ។

៥៤០-៤១។ អនុមោទនាភាវំ ព្យាករណសម្បទំ សុត្វា "នមោ តេ"តិ អញ្ជលិំ បគ្គហេត្វា អាហ។ បុរិសាជញ្ញាតិ បុរិសេសុ ជាតិសម្បន្ន។ បដិបុគ្គលោតិ បដិភាគោ បុគ្គលោ។ តុវំ ពុទ្ធោ ចតុសច្ចបដិវេធេន, សត្ថា អនុសាសនតាយ សត្ថវាហតាយ ច, មារាភិភូ ចតុមារាភិភវេន, មុនិ ញាណមុនិ។ ឧបធីតិ ខន្ធកិលេសកាមគុណាភិសង្ខារភេទា ចត្តារោ។ វគ្គូតិ អភិរូបំ។ បុញ្ញេ ចាតិ លោកិយេ ន លិប្បសិ តេសំ អករណេន, បុព្វេ កតានម្បិ វា អាយតិំ ផលុប្បាទានាការេន, តំនិមិត្តេន វា តណ្ហាទិដ្ឋិលេបេន។ វន្ទតិ សត្ថុនោតិ ឯវំ កថេន្តោ

កោឃ្បូកោឞ្ញ បរិក្កូហេត្វា បញ្ចបតិដ្ឋិតំ ចត្ថិ៍

អញ្ញាតិត្ថិយបុព្វោតិ អញ្ញាតិត្ថិយោ ឲច៉ អាកញ្ចូតិតិ ញ្ញូទ្ធតិ៍ អារទ្ធចិត្តាតិ អភិរាធិតចិត្តា៍ អបិច យេត្ថ បុគ្គលចេយត្តា ចិឌិតាតិ អបិច យឃា ឲត្ថ អញ្ញាតិត្ថិយាត៌ បរិចារេឞ បុគ្គលភាគត្ថំ ចិឌិតំ, ត ឞព្វោតេច បរិចឞិតព្វាត្តិ៍ កោភ បត ត បរិចឞិតព្វំ? អក្កិយេហិ ឌជិលេហិ, ឞាកិយេភ ឌាតិឃា, លិង្គំ ចិឌហិត្វា អាកពេតភ៍ អចិឌហិត្វា អាកពេតាបិ ច យោ យគ្គឞលបដិលិកាឃ ហេតុឞឞ្យត្តោ ហោតិ, តាឌិឞោច ឞកិយោ បរិព្វាឌកោ៍ តឞ្វា ភកចា "តច បត, ឞកិឃ, តិត្ថិយចត្តប្តុលត្វាឃ បរិចាឞកាលំ តត្ថិ, អត្តត្ថិកោ ត្វំ 'យគ្គឞលបដិលិកាឃ ហេតុឞឞ្យត្តោ'តិ ចិឌិតយេតំ យឃា"តិ តឞ្ស បព្វាជ្ជំ អតុឌាតត្តោ អាហ – "អបិច យេត្ថ បុគ្គលចេយត្តា ចិឌិតា"តិ៍ ឞកិយោ បត អត្តតោ អាឌរំ ឌឞ្សត្តោ អាហ "ឞចេ ភត្តេ"តិ៍ តំ ឞព្វំ អញ្ញាញ្ច តឆាទ្វបំ ក្ខត្តាភត្តត្តា បុព្វោ ច្ចត្តភយត្តា ច ព្វាឆ ត ចល្លិតំ, ឃតោ បុព្វោ ចល្លិតាតុឞារេភ ចេឌិតព្វាត្តិ៍

បរេយត្តឌោតិកាឃ ឲុទ្ធក-អដ្ឋកចាឃ

ឞុត្តតិបិត-អដ្ឋកចាឃ ឞកិយឞុត្តចល្លតា តិដ្ឋិតា៍

លិ៍ សេលឞុត្តចល្លតា

ឲចំមេ ឞុតត្តិ សេលឞុត្តំ៍ កា ក្ខប្បត្តិ? អឃមេច ឃាឞ្ស តិឌាភេត ចុត្តា៍ អត្តចល្លតាក្កមេបិ ចឞ្ស បុព្វាឞឌឞំ បុព្វោ ចុត្តភយេតេច ចេឌិតព្វំ៍ ឃំ បត អបុព្វំ, តំ ក្ខត្តាភត្តាតិ បឌាតិ បរិហត្តា ចល្លយិឞ្សាម៍ អក្កុត្តរាបេឞ្វតិ អក្កា ឲច សោ ឌតបទោ, កក្កាឃ បត ឃា ក្ខត្តទេភ អាបេបិ, តាឞំ អចិទ្វុរត្តា "ក្ខត្តរាបេបិ"តិបិ ច្ចុច្ចតិ៍ កតរេកក្កាឃ ក្ខត្តទេភ ឃា អាបេបិតិ? យហាយហឹកក្កាឃ៍

តត្រាឃំ តឞ្សា ភឌិឃា អាចិកាចត្តំ អាឌិតោ បភ្ឋតិ ចល្លតា – អឃំ កិរ ឌម្ពូឌីបេបិ ឌឞឞហឞ្សយោឌតបរិមាណោ៍ តត្ត ចតុឞហឞ្សយោឌតបរិមាណោ បទេឞោ ក្ខឌកេភ អច្ឆ្យោត្ថបេបិ "ឞមុទ្ទោ"តិ ឞង្ខ្យ កតោ៍ តិឞហឞ្សយោឌតបយាណោ យតុឞ្សា ចឞត្តិ៍ តិឞហឞ្សយោឌតបយាណោ ហិមចា បតិដ្ឋិតោ ក្ខព្វោធេភ បញ្ចយោឌតឞតិកោ ចតុរាឞីតិឞហឞ្សក្កូដេហិ បដិមល្លិតោ ឞមត្តតោ ឞត្ថយាតបញ្ចឞតតឌីចិចិទេត្តា៍ ឃត្ត អាឃាមចិត្តាទេភ កម្ពិរតាឃ ច បញ្ញាឞបញ្ញាឞយោឌតា ចិឃឌ្ឍយោឌតឞតបរិមណ្ឌលិ ប្តុទ្យអាឞឞុត្តចល្លតាឃំ ចុត្តា អតោតត្តាឌយោ ឞត្ត យហាឞរា បតិដ្ឋិតា៍

តេឞុ អតោតទេត្តា ឞុឌឞ្សតក្កូដំ, ចិត្រកូដំ, កាឡអក្កូដំ, កន្ធយាឌតក្កូដំ, កេលាឞក្កូដត្តិ ព្វាមេហិ បញ្ចហិ បព្វតេហិ បរិក្ខិត្តោ៍ តត្ត ឞុឌឞ្សតក្កូដំ ឞុចល្លមយំ ឌ្វិយោឌតឞតុព្វាឆំ អត្តោចក្កំ កាកមុខឞណ្ឋាតំ តមេច ឞរំ បដិច្ឆាទេត្វា ធិតំ, ចិត្រកូដំ ឞព្វរតនមយំ, កាឡអក្កូដំ អញ្ជតមយំ, កន្ធយាឌតក្កូដំ ឞាតុមយំ អព្ភត្តរេ យុគ្គចល្លិ តាតប្បការឱឞធឞព្វាត្ថំ កាឡអបក្កូរបេឞឆឌិចមេ អាឌិត្តមិច

អង្គានិ ឌលត្ថិ ពិជ្ជេតិ, ពេលិរតក្ជំ រឌេពយេយ៉ំ បន្តានិ ឃុឯស្សេតេត បយាត្យខ្ពុឈបណ្ឌាភាតិ ពរេយច បទិ បដិច្ឆាឯេត្វា ជិពាតិ។ បន្តានិ ឯេចាត្យការេចត តាកាត្យការេចត ច ចស្សន្តិ, តជិរេឃា ច ពេឃុ បត្ថន្តិ។ ពំ បន្ទាឃ្បិ វ្គកំ អតេតាពត្តរេយច បចិបពិ។ ចត្តិឃឃុទិឃា ឯក្លិរេលាត ចា វត្តរេត ចា កឆ្ឆត្វា បន្តាពត្តរេត ពំ ឱ្ឌការេបត្តិ, វត្តំ កឆ្ឆត្វា ត ឱ្ឌការេបត្តិ។ ពេតេតចស្ស "អតេតាពត្ត"ត្តិ បន្តា វគបិជិ។

ពត្ថ យតោហរនិលិពលិតិ តិឃ្ឆក្ឆបិតិ ឞលិកបជិបតិឃ្លុឯកាតិ តហាតពិត្វាតិ ឃុប្បជិឃត្តាតិ ហោត្តិ, ឃេឃុ ពុជ្ជបច្ចេកពុជ្ជលិលាឃចា ព្ហិកលា ច ត្យាឃត្តិ, ឯេចឃក្លាឯឃោ ច វឃ្យាតកិឡត្កំ កិឡអត្តិ។

ចតូសុ ចស្ស បស្សេសុ សីហយុត្តំ, ហត្ថិយុត្តំ, អស្សយុត្តំ, ឧសភយុត្តន្តិ ចត្តារិ យុត្តានិ ហោន្តិ, ឃេហិ ចតស្សោ តជិឃោ បត្តន្តិ។ សីហយុត្តេត តិក្ខត្តតតីពិរេ សីហា ពាហុតរា ហោន្តិ, ហត្ថិយុត្តេតីហិ ហត្ថិអទ្ធិស្សាឃកា។ ឃុទ្ធិយជិបតោ តិក្ខត្តតតី អតោតាពត្តំ ពិក្ខត្តំ បឯក្លិលំ កត្វា ព្ហាពរា ពិតេស្សា តជិរេឃា អត្យបាឃ្ខុ បិឌីតហិឃចតេក្ខតេច អយត្យស្សបធំ កត្វា យហាយឃុង្គ បចិបពិ។ បដ្ឋិយជិបតោ ច វត្តទជិបតោ ច តិក្ខត្តតជិរេឃាបិ ពតេឆច បឯក្លិលំ កត្វា បដ្ឋិយហិឃចតេក្ខតេច វត្តទហិឃចតេក្ខតេច ច អយត្យស្សបធំ កត្វា យហាយឃុង្គ បចិបត្តិ។ ឯក្លិលជិបតោ តិក្ខត្តតតី បត ពំ ពិក្ខត្តំ បឯក្លិលំ កត្វា ឯក្លិរេលាត វត្យកំ បិឃាលបិឌ្ឌេតេច បដ្ឋិ ឃោឌតាតិ កត្វា បន្ទាពំ បហទិត្វា ចុង្គាឃ បរិលារេហត ពិកាចុតបយាលា វឯកឆារទា ហុត្វា អាកាសេត បដ្ឋិ ឃោឌតាតិ កត្វា ពិឃក្កឡុ តាឃ បិឃារេលា បពិតា, បិឃារេលា វឯកឆារាចេកោត កិរេត្តា។ ពព បន្ទាឃបឃោឌតបយាលា ពិឃក្កឡអា តាឃ រេបិក្លុទលី ខាពា។ រេបិក្លុទលិឃា ក្យុលំ កិត្តិត្វា បិឃាលំ បចិសិឃ បដ្ឋិ ឃោឌតាតិ កពា។ ពតោ ឈតបឆចិ កិត្តិត្វា វួយេក្កត បដ្ឋិ ឃោឌតាតិ កត្វា ចិន្ទ្យ តាឃ ពិទច្ឆាតបន្ទាពំ បហទិត្វា ហត្ថពរេល បញ្ចង្គុលិបជិសា បញ្ចឆារទា ហុត្វា បចត្តពិ។ សា ពិក្ខត្តំ អតោតាពត្តំ បឯក្លិលំ កត្វា កពង្គារេត "អាចង្គកង្គា"តិ វុច្ចតិ។ វត្យកំ បិឃាលបិឌ្ឌេត បដ្ឋិ ឃោឌតាតិ កពង្គារេត "កញ្ជាកង្គា"តិ វុច្ចតិ។ អាកាសេត បដ្ឋិ ឃោឌតាតិ កពង្គារេត "អាកាសកង្គា"តិ វុច្ចតិ។ ពិឃក្កឡអបិឃារេលា បន្ទាឃបឃោឌតោកាសេ "ពិឃក្កឡអរេបិក្លុទលី"តិ វុច្ចតិ។ ក្យុលំ កិត្តិត្វា បិឃាលំ បចិសិឃ បដ្ឋិ ឃោឌតាតិ កពង្គារេត "ពាហលកង្គា"តិ វុច្ចតិ។ បឆចិ កិត្តិត្វា វួយេក្កត បដ្ឋិ ឃោឌតាតិ កពង្គារេត "វួយក្កកង្គា"តិ វុច្ចតិ។ ចិន្ទ្យ តាឃ ពិទច្ឆាតបន្ទាពំ បហទិត្វា បញ្ចឆារទា ហុត្វា បចត្តង្គារេត "កង្គា, ឃយុតា, អជិរចពី, បទក្ស, យហី"តិ បញ្ចឆា វុច្ចតិ។ ឲចយេតា បញ្ច យហាកង្គា ហិឃចតា បយ្កចត្តិ។ តាឃុ ឃា អយំ បញ្ចមី យហី តាឃ, សា ព្ហុឆ "យហាយហីកង្គា"តិ អជិរេប្បតា។ តស្សា កង្គាឃ វត្តរេត ឃា អារេបិ, តាសំ អចិត្ថុទត្តា រេសា ឌតបរេគា "អង្គុត្តរាបិ"តិ រេចជិតរេន្តា។ តស្មិំ ឌតបរេឯ អង្គុត្តរាបេឃុ។

ចារិកំ ចរយានោតិ អទ្ធាតកឃតំ គ្យុរយានោ។ ពត្ថ ភកចរេតា ទុចិឆា ចារិកា តុរិតចារិកា, អតុរិតចារិកា ច។ ពត្ថ ទូរេបិ កន្តាបុគ្គល ជិស្វា បហបា កឃតំ តុរិតចារិកា។ សា យហាកស្សបបច្ចុគ្គយតាទីឃុ ឯដ្ឋព្វា។ ពំ បច្ចុគ្គច្ឆន្តោ ហិ ភកចា យុហុរេត្តតេច តិកាចុតំ អកយាសិ, អាឡអចកឯយតត្ថំ តិសរេឃាឌតំ, ពថា អង្គុលិយាលស្សត្ថាឃ។ បុក្កុសាតិស្ស បត បញ្ចត្តាលីសរេឃាឌតំ, យហាកប្បិតស្ស ជីសរេឃាឌតសពំ, ឆតិឃស្សត្ថាឃ សត្តរេឃាឌតសពំ អទ្ធាតំ អកយាសិ។ អយំ តុរិតចារិកា តាយ។ កាយតិកយតកបដិបិជិឃា បត បិណ្ឌបាតចរិឃាទីហិ រេលាកំ អត្យុក្កណ្ហន្តស្ស កយតំ អតុរិតចារិកា តាយ។ អយំ ព្ហុឆ អជិរេប្បតា។ ឲចំ ចារិកំ ចរយានោ។ យហតាតិ បង្ខ្យាយហតា គុណយហតា ច។ កិក្ខុសង្ឃេតាតិ បយណកណាត។ អទ្ធតេឡអរេសហីតិ អរេទ្ធត តេឡអសហិ, ទ្វាឯសហិ សតេហិ បញ្ចាសាឃ ច កិក្ខុហិ បទ្ធិត្តិ វុត្តំ ហោតិ។

យេន...បេ... តទវសរីតិ អាបណពហុលតាយ សោ និគមោ "អាបណោ" ត្វេវ នាមំ លភិ។ តស្មិំ កិរ វីសតិអាបណមុខសហស្សានិ វិភត្តានិ អហេសុំ។ យេន ទិសាភាគេន មគ្គេន វា សោ អង្គុត្តរាបានំ រដ្ឋស្ស និគមោ, តេន អវសរិ តទវសរិ អគមាសិ, តំ និគមំ អនុបាបុណីតិ វុត្តំ ហោតិ។

កេណិយោ ជដិលោតិ កេណិយោតិ នាមេន, ជដិលោតិ តាបសោ។ សោ កិរ ព្រាហ្មណមហាសាលោ, ធនរក្ខណត្ថាយ បន តាបសបព្វជ្ជំ សមាទាយ រញ្ញោ បណ្ណាការំ ទត្វា ភូមិភាគំ គហេត្វា តត្ថ អស្សមំ ការេត្វា វសតិ កុលសហស្សស្ស និស្សយោ ហុត្វា។ អស្សមេបិ ចស្ស ឯកោ តាលរុក្ខោ ទិវសេ ទិវសេ ឯកំ សុវណ្ណផលំ មុញ្ចតីតិ វទន្តិ។ សោ ទិវា កាសាយានិ ធារេតិ ជដា ច ពន្ធតិ, រត្តិំ យថាសុខំ បញ្ចហិ កាមគុណេហិ សមប្បិតោ សមង្គីភូតោ បរិចារេតិ។ សក្យបុត្តោតិ ឧច្ចាកុលបរិទីបនំ។ សក្យកុលា បព្វជិតោតិ សទ្ធាយ បព្វជិតភាវបរិទីបនំ, កេនចិ បារិជុញ្ញេន អនភិភូតោ អបរិក្ខីណំយេវ តំ កុលំ បហាយ សទ្ធាយ បព្វជិតោតិ វុត្តំ ហោតិ។ តំ ខោ បនាតិ ឥត្ថម្ភូតាខ្យានត្ថេ ឧបយោគវចនំ, តស្ស ខោ បន ភោតោ គោតមស្សាតិ អត្ថោ។ កល្យាណោតិ កល្យាណគុណសមន្នាគតោ, សេដ្ឋោតិ វុត្តំ ហោតិ។ កិត្តិសទ្ទោតិ កិត្តិយេវ ថុតិឃោសោ វា។

ឥតិបិ សោ ភគវាតិ អាទិម្ហិ បន អយំ តាវ យោជនា – សោ ភគវា ឥតិបិ អរហំ, ឥតិបិ សម្មាសម្ពុទ្ធោ...បេ... ឥតិបិ ភគវាតិ, ឥមិនា ច ឥមិនា ច ការណេនាតិ វុត្តំ ហោតិ។ តត្ថ អារកត្តា, អរីនំ អរានញ្ច ហតត្តា, បច្ចយាទីនំ អរហត្តា, បាបករណេ រហាភាវាតិ ឥមេហិ តាវ ការណេហិ សោ ភគវា អរហន្តិ វេទិតព្វោ។ អារកា ហិ សោ សព្វកិលេសេហិ មគ្គេន សវាសនានំ កិលេសានំ វិទ្ធំសិតត្តាតិ អារកត្តា អរហំ។ តេ ចានេន កិលេសារយោ មគ្គេន ហតាតិ អរីនំ ហតត្តាបិ អរហំ។ យញ្ចេតំ អវិជ្ជាភវតណ្ហាមយនាភិ, បុញ្ញាទិអភិសង្ខារារំ ជរាមរណនេមិ, អាសវសមុទយមយេន អក្ខេន វិជ្ឈិត្វា តិភវរថេ សមាយោជិតំ អនាទិកាលបវត្តំ សំសារចក្កំ។ តស្សានេន ពោធិមណ្ឌេ វីរិយបាទេហិ សីលបថវិយំ បតិដ្ឋាយ សទ្ធាហត្ថេន កម្មក្ខយករញាណផរសុំ គហេត្វា សព្វេ អរា ហតាតិ អរានំ ហតត្តាតិបិ អរហំ។ អគ្គទក្ខិណេយ្យត្តា ច ចីវរាទិបច្ចយេ សក្ការគរុការាទីនិ ច អរហតីតិ បច្ចយាទីនំ អរហត្តាបិ អរហំ។ យថា ច លោកេ កេចិ បណ្ឌិតមានិនោ ពាលា អសិលោកភយេន រហោ បាបំ ករោន្តិ, ឯវំ នាយំ កទាចិ ករោតីតិ បាបករណេ រហាភាវតោបិ អរហំ។ ហោតិ ចេត្ថ –

"អារកត្តា ហតត្តា ច, កិលេសារីន សោ មុនិ;

ហតសំសារចក្ការោ, បច្ចយាទីន ចារហោ;

ន រហោ ករោតិ បាបានិ, អរហំ តេន បវុច្ចតី"តិ។

សម្មា សាមញ្ច សច្ចានិ ពុទ្ធត្តា សម្មាសម្ពុទ្ធោ។ អតិសយវិសុទ្ធាហិ វិជ្ជាហិ អព្ភុតេន ចរណេន ច សមន្នាគតត្តា វិជ្ជាចរណសម្បន្នោ។

សោភនគមនត្តា សុន្ទរំ ឋានំ គតត្តា សុដ្ឋុ គតត្តា សម្មា គទត្តា ច សុគតោ។ សព្វថាបិ វិទិតលោកត្តា លោកវិទូ។ សោ ហិ ភគវា សភាវតោ សមុទយតោ និរោធតោ និរោធូបាយតោតិ សព្វថា ខន្ធាយតនាទិភេទំ សង្ខារលោកំ អវេទិ, “ឯកោ លោកោ សព្វេ សត្តា អាហារដ្ឋិតិកា។ ទ្វេ លោកា នាមញ្ច រូបញ្ច។ តយោ លោកា តិស្សោ វេទនា។ ចត្តារោ លោកា ចត្តារោ អាហារា។ បញ្ច លោកា បញ្ចុបាទានក្ខន្ធា។ ឆ លោកា ឆ អជ្ឈត្តិកានិ អាយតនានិ។ សត្ត លោកា សត្ត វិញ្ញាណដ្ឋិតិយោ។ អដ្ឋ លោកា អដ្ឋ លោកធម្មា។ នវ លោកា នវ សត្តាវាសា។ ទស លោកា ទសាយតនានិ។ ទ្វាទស លោកា ទ្វាទសាយតនានិ។ អដ្ឋារស លោកា អដ្ឋារស ធាតុយោ”តិ (បដិ។ ម។ ១។១១២) ឯវំ សព្វថា សង្ខារលោកំ អវេទិ។ សត្តានំ អាសយំ ជានាតិ, អនុសយំ ជានាតិ, ចរិតំ ជានាតិ, អធិមុត្តិំ ជានាតិ, អប្បរជក្ខេ មហារជក្ខេ តិក្ខិន្ទ្រិយេ មុទិន្ទ្រិយេ ស្វាការេ ទ្វាការេ សុវិញ្ញាបយេ ទុវិញ្ញាបយេ ភព្វេ អភព្វេ សត្តេ ជានាតីតិ សព្វថា សត្តលោកំ អវេទិ។ តថា ឯកំ ចក្កវាឡំ អាយាមតោ វិត្ថារតោ ច យោជនានំ ទ្វាទស សតសហស្សានិ តីណិ សហស្សានិ អឌ្ឍបញ្ចមានិ ច សតានិ, បរិក្ខេបតោ ឆត្តិំស សតសហស្សានិ ទស សហស្សានិ អឌ្ឍុឌ្ឍានិ ច សតានិ។

តត្ថ –

ទុវេ សតសហស្សានិ, ចត្តារិ នហុតានិ ច;

ឯត្តកំ ពហលត្តេន, សង្ខាតាយំ វសុន្ធរា។

ចត្តារិ សតសហស្សានិ, អដ្ឋេវ នហុតានិ ច;

ឯត្តកំ ពហលត្តេន, ជលំ វាតេ បតិដ្ឋិតំ។

នវ សតសហស្សានិ, មាលុតោ នភមុគ្គតោ;

សដ្ឋិ ចេវ សហស្សានិ, ឯសា លោកស្ស សណ្ឋិតិ”។

ឯវំ សណ្ឋិតេ ចេត្ថ យោជនានំ –

ចតុរាសីតិ សហស្សានិ, អជ្ឈោគាឡ្ហោ មហណ្ណវេ;

អច្ចុគ្គតោ តាវទេវ, សិនេរុ បព្វតុត្តមោ។

ពពោ រូបង្ខបង្គេត, បយាលោត ឃធាក្កយំ;

អន្ត្បោកាញ្ញហ្វក្កពា ជិន្តា, ភាភារពេតជិត្តិពា៊

ឃ្សកន្តរោ ព្រាឃឆរោ, ពរជិពោ ឃ្សុងឃ្សុភោ;

ភេយិន្តរោ ជិភពពោ, អឃ្សពណ្ហោ ពិទិ ព្រាហា៊

ឲពេ ឃត្ត យហាឃេលិ, ឃិភេរុឃ្ស ឃយត្តពោ;

យហារាឌាភយាចាឃា, ឆេចឃក្លូភិឃេចិពា៊

ឃោឌភាភ៌ ឃពាត្យក្ខោ, ហិយចា បក្ខា បន្តាពោ;

ឃោឌភាភ៌ ឃហឃ្សុាភិ, ពីលិ អាឃពចិត្តុពោ៊

ចព្យរាឃីពិឃហឃ្សេហិ, ក្សដេហិ បជិយល្តិពោ;

ពិបក្ខាឃោឌភក្លូត្ត-បរិក្លេបិ ភាពចុឃា៊

បន្តាឃឃោឌភក្លូត្ត-ឃាលាឃាយា ឃយត្តពោ;

ឃត្តឃោឌភចិត្តិល្ហា, ពាចឆេច ច រូក្កពា៊

ឌព្ឍ ឃឃ្សុាត្យកាចេភ, ឌព្ឍិបេរិ បពាឃិពោ;

ក្ខេ អឃីពិឃហឃ្សុាភិ, អន្ត្បោកាញ្ញហោ យហល្ហចេ៊

អច្ចុគ្គតោ តាវទេវ, ចក្កវាឡសិលុច្ចយោ;

បរិក្ខិបិត្វា តំ សព្ពំ, ចក្កវាឡមយំ ឋិតោ”តិ។

តត្ថ ចន្ទមណ្ឌលំ ឯកូនបញ្ញាសយោជនំ, សូរិយមណ្ឌលំ បញ្ញាសយោជនំ, តាវតិំសភវនំ ទសសហស្សយោជនំ, តថា អសុរភវនំ អវីចិមហានិរយោ ជម្ពុទីបោ ច។ អបរគោយានំ សត្តសហស្សយោជនំ, តថា បុព្ពវិទេហោ, ឧត្តរកុរុ អដ្ឋសហស្សយោជនោ។ ឯកមេកោ ចេត្ថ មហាទីបោ បញ្ចសតបញ្ចសតបរិត្តទីបបរិវារោ។ តំ សព្ពម្បិ ឯកំ ចក្កវាឡំ ឯកា លោកធាតុ។ ចក្កវាឡន្តរេសុ លោកន្តរិកនិរយា។ ឯវំ អនន្តានិ ចក្កវាឡានិ អនន្តា លោកធាតុយោ, អនន្តេន ពុទ្ធញាណេន អញ្ញាសីតិ សព្ពថា ឱកាសលោកំ អវេទិ។ ឯវំ សោ ភគវា សព្ពថា។ វិទិតលោកត្តា លោកវិទូតិ វេទិតព្ពោ។

អត្តនោ បន គុណេហិ វិសិដ្ឋតរស្ស កស្សចិ អភាវា អនុត្តរោ។ វិវិធេហិ វិនយនូបាយេហិ បុរិសទម្មេ សារេតីតិ បុរិសទម្មសារថិ។ ទិដ្ឋធម្មិកសម្បរាយិកបរមត្ថេហិ យថារហំ អនុសាសតិ និត្ថារេតិ ចាតិ សត្ថា។ ទេវមនុស្សគ្គហណំ ឧក្កដ្ឋបរិច្ឆេទវសេន ភព្ពបុគ្គលបរិគ្គហវសេន ច កតំ, នាគាទីនម្បិ បន ឯស លោកិយវសេន អនុសាសតិ។ យង្កិញ្ចិ នេយ្យំ នាម, សព្ពស្ស ពុទ្ធត្តា វិមោក្ខន្តិកញាណវសេន ពុទ្ធោ។ យតោ បន សោ –

“ភគ្យវា ភគ្គវា យុត្តោ, ភគេហិ ច វិភត្តវា;

ភត្តវា វន្តគមនោ, ភវេសុ ភគវា តតោ”តិ។

អយមេត្ថ សង្ខេបោ, វិត្ថារតោ បនេតានិ បទានិ វិសុទ្ធិមគ្គេ (វិសុទ្ធិ. ១.១២៣-១២៤) វុត្តានិ។

សោ ឥមំ លោកន្តិ សោ ភគវា ឥមំ លោកំ។ ឥទានិ វត្តព្ពំ និទស្សេតិ។ សទេវកន្តិអាទីនិ កសិភារទ្វាជអាឡវកសុត្តេសុ វុត្តនយានេវ។ សយន្តិ សាមំ អបរនេយ្យោ ហុត្វា។ អភិញ្ញាតិ អភិញ្ញាយ។ សច្ឆិកត្វាតិ បច្ចក្ខំ កត្វា។ បវេទេតីតិ ពោធេតិ ញាបេតិ បកាសេតិ។ សោ ធម្មំ ទេសេតិ...បេ... បរិយោសានកល្យាណន្តិ សោ ភគវា សត្តេសុ ការុញ្ញំ បដិច្ច អនុត្តរំ វិវេកសុខំ ហិត្វាបិ ធម្មំ ទេសេតិ។ តញ្ច ខោ អប្បំ វា ពហុំ វា ទេសេន្តោ អាទិកល្យាណាទិប្បការមេវ ទេសេតិ។ កថំ? ឯកគាថាបិ ហិ សមន្តភទ្ទកត្តា ធម្មស្ស បឋមបទេន អាទិកល្យាណា, ទុតិយតតិយបទេហិ មជ្ឈេកល្យាណា, បច្ឆិមបទេន បរិយោសានកល្យាណា។ ឯកានុសន្ធិកំ សុត្តំ និទានេន អាទិកល្យាណំ, និគមនេន បរិយោសានកល្យាណំ, សេសេន មជ្ឈេកល្យាណំ។ នានានុសន្ធិកំ បឋមានុសន្ធិនា អាទិកល្យាណំ, បច្ឆិមេន បរិយោសានកល្យាណំ, សេសេហិ មជ្ឈេកល្យាណំ។ សកលោបិ សាសនធម្មោ អត្តនោ អត្ថភូតេន សីលេន អាទិកល្យាណោ, សមថវិបស្សនាមគ្គផលេហិ មជ្ឈេកល្យាណោ, និព្ពានេន បរិយោសានកល្យាណោ។ សីលសមាធីហិ វា អាទិកល្យាណោ, វិបស្សនាមគ្គេហិ

មជ្ឈេកល្យាណា, ផលនិព្ពានេហិ បរិយោសានកល្យាណា។ ពុទ្ធសុពោធិតាយ វា អាទិកល្យាណា, ធម្មសុធម្មតាយ មជ្ឈេកល្យាណា, សង្ឃសុប្បដិបត្តិយា បរិយោសានកល្យាណា។ តំ សុត្វា តថត្តាយ បដិបន្នេន អធិគន្តព្ពាយ អភិសម្ពោធិយា វា អាទិកល្យាណា, បច្ចេកពោធិយា មជ្ឈេកល្យាណា, សាវកពោធិយា បរិយោសានកល្យាណា។ សុយ្យមានោ ចេស នីវរណវិក្ខម្ភនតោ សវនេនបិ កល្យាណមេវ អាវហតីតិ អាទិកល្យាណា, បដិបជ្ជិយមានោ សមថវិបស្សនាសុខាវហនតោ បដិបត្តិយាបិ កល្យាណមេវ អាវហតីតិ មជ្ឈេកល្យាណា, តថា បដិបន្នោ ច បដិបត្តិផលេ និដ្ឋិតេ តាទិភាវាវហនតោ បដិបត្តិផលេនបិ កល្យាណមេវ អាវហតីតិ បរិយោសានកល្យាណា។ នាថប្បភវត្តា ច បភវសុទ្ធិយា អាទិកល្យាណា, អត្ថសុទ្ធិយា មជ្ឈេកល្យាណា, កិច្ចសុទ្ធិយា បរិយោសានកល្យាណា។ យតោ អប្បំ វា ពហុំ វា ទេសេន្តោ អាទិកល្យាណាទិប្បការមេវ ទេសេតីតិ វេទិតព្ពោ។

សាត្ថំ សព្យញ្ជនន្តិ ឯវមាទីសុ បន យស្មា ឥមំ ធម្មំ ទេសេន្តោ សាសនព្រហ្មចរិយំ មគ្គព្រហ្មចរិយញ្ច បកាសេតិ, នានានយេហិ ទីបេតិ, តញ្ច យថានុរូបំ អត្ថសម្បត្តិយា សាត្ថំ, ព្យញ្ជនសម្បត្តិយា សព្យញ្ជនំ។ សង្កាសនបកាសនវិវរណវិភជនឧត្តានីករណបញ្ញត្តិអត្ថបទសមាយោគតោ សាត្ថំ, អក្ខរបទព្យញ្ជនាការនិរុត្តិនិទ្ទេសសម្បត្តិយា សព្យញ្ជនំ។ អត្ថគម្ភីរតាបដិវេធគម្ភីរតាហិ សាត្ថំ, ធម្មគម្ភីរតាទេសនាគម្ភីរតាហិ សព្យញ្ជនំ។ អត្ថបដិភានបដិសម្ភិទាវិសយតោ សាត្ថំ, ធម្មនិរុត្តិបដិសម្ភិទាវិសយតោ សព្យញ្ជនំ។ បណ្ឌិតវេទនីយតោ បរិក្ខកជនប្បសាទកន្តិ សាត្ថំ, សទ្ធេយ្យតោ លោកិយជនប្បសាទកន្តិ សព្យញ្ជនំ។ គម្ភីរាធិប្បាយតោ សាត្ថំ, ឧត្តានបទតោ សព្យញ្ជនំ។ ឧបនេតព្ពស្សាភាវតោ សកលបរិបុណ្ណភាវេន កេវលបរិបុណ្ណំ, អបនេតព្ពស្ស អភាវតោ និទ្ទោសភាវេន បរិសុទ្ធំ។ សិក្ខត្តយបរិគ្គហិតត្តា ព្រហ្មភូតេហិ សេដ្ឋេហិ ចរិតព្ពតោ តេសញ្ច ចរិយភាវតោ ព្រហ្មចរិយំ។ តស្មា “សាត្ថំ សព្យញ្ជនំ...បេ... ព្រហ្មចរិយំ បកាសេតី”តិ វុច្ចតិ។

អបិច យស្មា សនិទានំ សឧប្បត្តិកញ្ច ទេសេន្តោ អាទិកល្យាណំ ទេសេតិ, វេនេយ្យានំ អនុរូបតោ អត្ថស្ស អវិបរីតតាយ ហេតុទាហរណយោគតោ ច មជ្ឈេកល្យាណំ, សោតូនំ សទ្ធាបដិលាភជននេន និគមនេន ច បរិយោសានកល្យាណំ។ ឯវំ ទេសេន្តោ ច ព្រហ្មចរិយំ បកាសេតិ។ តញ្ច បដិបត្តិយា អធិគមព្យត្តិតោ សាត្ថំ, បរិយត្តិយា អាគមព្យត្តិតោ សព្យញ្ជនំ, សីលាទិបញ្ចធម្មក្ខន្ធយុត្តតោ កេវលបរិបុណ្ណំ, និរុបក្កិលេសតោ និត្ថរណត្ថាយ បវត្តិតោ លោកាមិសនិរបេក្ខតោ ច បរិសុទ្ធំ, សេដ្ឋដ្ឋេន ព្រហ្មភូតានំ ពុទ្ធបច្ចេកពុទ្ធសាវកានំ ចរិយតោ ព្រហ្មចរិយន្តិ វុច្ចតិ, តស្មាបិ “សោ ធម្មំ ទេសេតិ...បេ... ព្រហ្មចរិយំ បកាសេតី”តិ វុច្ចតិ។

សាធុ ខោ បនាតិ សុន្ទរំ ខោ បន, អត្ថាវហំ សុខាវហន្តិ វុត្តំ ហោតិ។ ធម្មិយា កថាយាតិ បានកានិសំសបដិសំយុត្តាយ។ អយញ្ហិ កេណិយោ សាយន្ហសមយេ ភគវតោ អាគមនំ អស្សោសិ។ “តុច្ឆហត្ថោ ភគវន្តំ ទស្សនាយ គន្តុំ លជ្ជមានោ វិកាលភោជនា វិរតានម្បិ បានកំ កប្បតី”តិ ចិន្តេត្វា បញ្ចហិ កាជសតេហិ សុសង្ខតំ ពទរបានំ គាហាបេត្វា អគមាសិ។ យថាហ ភេសជ្ជក្ខន្ធកេ “អថ ខោ កេណិយស្ស ជដិលស្ស ឯតទហោសិ, កិំ នុ ខោ អហំ សមណស្ស គោតមស្ស ហរាបេយ្យ”ន្តិ (មហាវ។ ៣០០) សព្ពំ វេទិតព្ពំ។ តតោ តំ ភគវា យថា សេលសុត្តេ (ម។ និ។ ២។២២ អាទយោ) សាកិយេ អាវសថានិសំសបដិសំយុត្តាយ កថាយ, គោសិង្គសាលវនេ (ម។ និ។ ១។ ២២៥ អាទយោ) តយោ កុលបុត្តេ សាមគ្គិរសានិសំសបដិសំយុត្តាយ, រថវិនីតេ (ម។ និ។ ១។២៥២ អាទយោ) ជាតិភូមកេ ភិក្ខូ

ទសកថាវត្ថុប្បដិសំយុត្តាយ, ឯវំ តទនុរូបាយ បានកានិសំសប្បដិសំយុត្តាយ កថាយ បានកទានានិសំសំ សន្ទស្សេសិ, តថារូបំ បុញ្ញំ បុនបិ កត្តព្វតាយ និយោជេន្តោ សមាទបេសិ, អព្ភុស្សាហំ ជនេន្តោ សមុត្តេជេសិ, សន្ទិដ្ឋិកសម្បរាយិកេន ផលវិសេសេន បហំសេន្តោ សម្បហំសេសិ។ តេនាហ "ធម្មិយា កថាយ...បេ... សម្បហំសេសី"តិ។ សោ ភិយ្យោសោមត្តាយ ភគវតិ បសន្នោ ភគវន្តំ និមន្តេសិ, ភគវា តស្ស តិក្ខត្តុំ បដិក្ខិបិត្វា អធិវាសេសិ។ តេនាហ "អថ ខោ កេណិយោ ជដិលោ...បេ... អធិវាសេសិ ភគវា តុណ្ហីភាវេនា"តិ។

កិមត្ថំ បន បដិក្ខិបិ ភគវាតិ? បុនប្បុនំ យាចនាយ តស្ស បុញ្ញវុឌ្ឍិ ភវិស្សតិ, ពហុតរញ្ច បដិយាទេស្សតិ, តតោ អឌ្ឍតេលសានំ ភិក្ខុសតានំ បដិយត្តំ អឌ្ឍសោឡសន្នំ បាបុណិស្សតីតិ។ កុតោ អបរានិ តីណិ សតានីតិ ចេ? អប្បដិយត្តេយេវ ហិ ភត្តេ សេលោ ព្រាហ្មណោ តីហិ មាណវកសតេហិ សទ្ធិំ បព្វជិស្សតិ, តំ ទិស្វា ភគវា ឯវមាហាតិ។ មិត្តាមច្ចេតិ មិត្តេ ច កម្មករេ ច។ ញាតិសាលោហិតេតិ សមានលោហិតេ ឯកយោនិសម្ពន្ធេ បុត្តធីតាទយោ អវសេសញាតកេ ច។ យេនាតិ យស្មា។ មេតិ មយ្ហំ។ កាយវេយ្យាវដិកន្តិ កាយេន វេយ្យាវច្ចំ។ មណ្ឌលមាឡំ បដិយាទេតីតិ សេតវិតានមណ្ឌបំ ករោតិ។

តិណ្ណំ វេទានន្តិ ឥរុវេទយជុវេទសាមវេទានំ។ សហ និឃណ្ឌុនា ច កេដុភេន ច សនិឃណ្ឌុកេដុភានំ។ និឃណ្ឌូតិ នាមនិឃណ្ឌុរុក្ខាទីនំ វេវចនប្បកាសកំ សត្ថំ។ កេដុភន្តិ កិរិយាកប្បវិកប្បោ កវីនំ ឧបការាយ សត្ថំ។ សហ អក្ខរប្បភេទេន សាក្ខរប្បភេទានំ។ អក្ខរប្បភេទោតិ សិក្ខា ច និរុត្តិ ច។ ឥតិហាសបញ្ចមានន្តិ អាថព្វណវេទំ ចតុត្ថំ កត្វា "ឥតិហ អាស ឥតិហ អាសា"តិ ឦទិសវចនបដិសំយុត្តោ បុរាណកថាសង្ខាតោ ឥតិហាសោ បញ្ចមោ ឯតេសន្តិ ឥតិហាសបញ្ចមា។ តេសំ ឥតិហាសបញ្ចមានំ។ បទំ តទវសេសញ្ច ព្យាករណំ អជ្ឈេតិ វេទេតិ ចាតិ បទកោ វេយ្យាករណោ។ លោកាយតេ វិតណ្ឌវាទសត្ថេ មហាបុរិសលក្ខណាធិការេ ច ទ្វាទសសហស្សេ មហាបុរិសលក្ខណសត្ថេ អនូនោ បរិបូរការីតិ លោកាយតមហាបុរិសលក្ខណេសុ អនវយោ, អវយោ ន ហោតីតិ វុត្តំ ហោតិ។ អវយោ នាម យោ តានិ អត្ថតោ ច គន្ថតោ ច សន្ធារេតុំ ន សក្កោតិ។

ជង្ឃាយ ហិតំ វិហារំ ជង្ឃាវិហារំ, ចិរាសនាទិជនិតំ បរិស្សមំ វិនោទេតុំ ជង្ឃាបសារណត្ថំ អជ្ឈាចារិកន្តិ វុត្តំ ហោតិ។ អនុចង្កមមានោតិ ចង្កមមានោ ឯវ។ អនុវិចរមានោតិ ឥតោ ចិតោ ច វិចរមានោ។ កេណិយស្ស ជដិលស្ស អស្សមោតិ កេណិយស្ស អស្សមំ និវេសនំ។ អាវាហោតិ កញ្ញាគហណំ។ វិវាហោតិ កញ្ញាទានំ។ មហាយញ្ញោតិ មហាយជនំ។ មាគធោតិ មគធានំ ឥស្សរោ។ មហតិយា សេនាយ សមន្នាគតត្តា សេនិយោ។ ពិម្ពីតិ សុវណ្ណំ, តស្មា សារសុវណ្ណសទិសវណ្ណតាយ ពិម្ពិសារោ។ សោ មេ និមន្តិតោតិ សោ មយា និមន្តិតោ។

អថ ព្រាហ្មណោ បុព្វេ កតាធិការត្តា ពុទ្ធសទ្ទំ សុត្វាវ អមតេនវាភិសិត្តោ វិម្ហយប្បត្តោ អាហ – "ពុទ្ធោតិ, ភោ កេណិយ, វទេសី"តិ។ ឥតរោ យថាភូតំ អាចិក្ខន្តោ អាហ – "ពុទ្ធោតិ, ភោ សេល, វទាមី"តិ។ តតោ នំ បុនបិ ទឡ្ហីករណត្ថំ បុច្ឆិ, ឥតរោបិ តថេវ អារោចេសិ។ អថ កប្បសតសហស្សេហិបិ ពុទ្ធសទ្ទស្ស ទុល្លភភាវំ ទស្សេន្តោ អាហ – "ឃោសោបិ ខោ ឯសោ ទុល្លភោ លោកស្មិំ យទិទំ ពុទ្ធោ"តិ។ តត្ថ យទិទន្តិ និបាតោ, យោ ឯសោតិ វុត្តំ ហោតិ។

អថ ព្រាហ្មណោ ពុទ្ធសទ្ទំ សុត្វា “កិំ នុ ខោ ភោ សច្ចមេវ ពុទ្ធោ, ឧទាហុ នាមមត្តមេវស្ស ពុទ្ធោ”តិ វីមំសិតុកាមោ ចិន្តេសិ, អកាសិ ឯវ ចា “អាគតានិ ខោ បន...បេ... វិវដ្ដច្ឆទោ”តិ. តត្ថ “មន្តេសូ”តិ វេទេសុ. “តថាគតោ កិរ ឧប្បជ្ជិស្សតី”តិ បដិកច្ចេវ សុទ្ធាវាសទេវា ព្រាហ្មណវេសេន លក្ខណានិ បក្ខិបិត្វា វេទេ វាចេន្តិ “តទនុសារេន មហេសក្ខា សត្តា តថាគតំ ជានិស្សន្តី”តិ. តេន បុព្វេ វេទេសុ មហាបុរិសលក្ខណានិ អាគច្ឆន្តិ. បរិនិព្ពុតេ បន តថាគតេ កមេន អន្តរធាយន្តិ, តេន ឯតរហិ នត្ថិ. មហាបុរិសស្សាតិ បណិធិសមាទានញាណករុណាទិគុណមហតោ បុរិសស្ស . ទ្វេវ គតិយោតិ ទ្វេ ឯវ និដ្ឋា. កាមញ្ចាយំ គតិសទ្ទោ “បញ្ច ខោ ឥមា, សារិបុត្ត, គតិយោ”តិអាទីសុ (ម. និ. ១.១៥៣) ភវភេទេ, “គតិ មិគានំ បវន”ន្តិអាទីសុ (បរិ. ៣៣៩) និវាសដ្ឋានេ, “ឯវំ អធិមត្តគតិមន្តោ”តិអាទីសុ (ម. និ. ១.១៦១) បញ្ញាយំ, “គតិគត”ន្តិអាទីសុ (ចូឡវ. ៣០៤) វិសដភាវេ វត្តតិ, ឥធ បន និដ្ឋាយំ វេទិតព្វោ. តត្ថ កិញ្ចាបិ យេហិ លក្ខណេហិ សមន្នាគតោ រាជា ហោតិ ចក្កវត្តិ, ន តេហិ ឯវ ពុទ្ធោ. ជាតិសាមញ្ញតោ បន តានិយេវ តានីតិ វុច្ចន្តិ. តស្មា វុត្តំ “យេហិ សមន្នាគតស្សា”តិ.

សចេ អគារំ អជ្ឈាវសតីតិ យទិ អគារេ វសតិ. រាជា ហោតិ ចក្កវត្តីតិ ចតូហិ អច្ឆរិយធម្មេហិ សង្គហវត្ថូហិ ច លោកំ រញ្ជនតោ រាជា. ចក្ករតនំ វត្តេតិ, ចតូហិ សម្បត្តិចក្កេហិ វត្តតិ, តេហិ ច បរំ វត្តេតិ, បរហិតាយ ច ឥរិយាបថចក្កានំ វត្តោ ឯតស្មិំ អត្ថីតិ ចក្កវត្តិ. ឯត្ថ ច រាជាតិ សាមញ្ញំ, ចក្កវត្តីតិ វិសេសនំ. ធម្មេន ចរតីតិ ធម្មិកោ, ញាយេន សមេន វត្តតីតិ អត្ថោ. ធម្មេន រជ្ជំ លភិត្វា រាជា ជាតោតិ ធម្មរាជា. បរហិតធម្មករណេន វា ធម្មិកោ, អត្តហិតធម្មករណេន ធម្មរាជា. ចតុរន្តាយ ឥស្សរោតិ ចាតុរន្តោ, ចតុសមុទ្ទន្តាយ ចតុព្ពិធទីបវិភូសិតាយ ច បថវិយា ឥស្សរោតិ អត្ថោ. អជ្ឈត្តំ កោបាទិបច្ចត្ថិកេ ពហិទ្ធា ច សព្ពរាជានោ វិជេសីតិ វិជិតាវី. ជនបទត្ថាវរិយប្បត្តោតិ ជនបទេ ធុវភាវំ ថាវរភាវំ បត្តោ, ន សក្កា កេនចិ ចាលេតុំ, ជនបទោ វា តម្ហិ ថាវរិយប្បត្តោ អនុស្សុក្កោ សកម្មនិរតោ អចលោ អសម្បវេធីតិបិ ជនបទត្ថាវរិយប្បត្តោ.

សេយ្យថិទន្តិ និបាតោ, តស្ស ឯតានិ កតមានីតិ អត្ថោ. ចក្ករតនំ...បេ... បរិណាយករតនមេវ សត្តមន្តិ តានិ សព្ពប្បការតោ រតនសុត្តវណ្ណនាយំ វុត្តានិ. តេសុ អយំ ចក្កវត្តិរាជា ចក្ករតនេន អជិតំ ជិនាតិ, ហត្ថិអស្សរតនេហិ វិជិតេ យថាសុខមនុវិចរតិ, បរិណាយករតនេន វិជិតមនុរក្ខតិ, សេសេហិ ឧបភោគបរិភោគសុខមនុភវតិ. បឋមេន ចស្ស ឧស្សាហសត្តិយោគោ, ហត្ថិអស្សគហបតិរតនេហិ បភុសត្តិយោគោ, បរិណាយករតនេន មន្តសត្តិយោគោ សុបរិបុណ្ណោ ហោតិ, ឥត្ថិមណិរតនេហិ ច តិវិធសត្តិយោគផលំ. សោ ឥត្ថិមណិរតនេហិ ភោគសុខមនុភវតិ, សេសេហិ ឥស្សរិយសុខំ. វិសេសតោ ចស្ស បុរិមានិ តីណិ អទោសកុសលមូលជនិតកម្មានុភាវេន សម្បជ្ជន្តិ, មជ្ឈិមានិ អលោភកុសលមូលជនិតកម្មានុភាវេន, បច្ឆិមមេកំ អមោហកុសលមូលជនិតកម្មានុភាវេនាតិ វេទិតព្វំ.

បរោសហស្សន្តិ អតិរេកសហស្សំ. សូរាតិ អភីរុកជាតិកា. វីរង្គរូបាតិ ទេវបុត្តសទិសកាយា, ឯវំ តាវ ឯកេ. អយំ បនេត្ថ សភាវោ, វីរាតិ ឧត្តមសូរា វុច្ចន្តិ, វីរានំ អង្គំ វីរង្គំ, វីរការណំ វីរិយន្តិ វុត្តំ ហោតិ. វីរង្គំ រូបំ ឯតេសន្តិ វីរង្គរូបា, វីរិយមយសរីរា វិយាតិ វុត្តំ ហោតិ. បរសេនប្បមទ្ទនាតិ សចេ បដិមុខំ តិដ្ឋេយ្យ បរសេនា, តំ មទ្ទិតុំ សមត្ថាតិ អធិប្បាយោ. ធម្មេនាតិ “បាណោ ន

ᩉᨲ᩠ᨲᩮᨭ᩠ᨮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩣ (ᨴᩦ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪁᪨᪁᪃᪃; ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪁᪨᪁᪃᪙) ᨸᨬ᩠ᩉᩣᩈᩦᩃᨨᩮᨿ᩠ᨿᨠ᪨ ᩋᩁᩉᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᩅᩥᩅᨭ᩠ᨭᨧ᩠ᨨᨴᩮᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩁᩣᨣᨴᩮᩣᩈᨾᩮᩣᩉᨾᩣᨶᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨴᩩᨧ᩠ᨧᩁᩥᨲᨨᨴᨶᩮᩉᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩉᩥ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩮ ᨠᩥᩃᩮᩈᨶ᩠ᨵᨠᩣᩁᩮ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᨲᩴ ᨨᨴᨶᩴ ᩅᩥᩅᨭ᩠ᨭᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾᨶ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᩈᨬ᩠ᨩᩣᨲᩣᩃᩮᩣᨠᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩮᩣᨲᩥ ᩅᩥᩅᨭ᩠ᨭᨧ᩠ᨨᨴᩮᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᨮᨾᩮᨶ ᨸᨴᩮᨶ ᨸᩪᨩᩣᩁᩉᨲᩣ, ᨴᩩᨲᩥᨿᩮᨶ ᨲᩔᩣ ᩉᩮᨲᩩ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣᨲᩥ, ᨲᨲᩥᨿᩮᨶ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨲᩉᩮᨲᩩ ᩅᩥᩅᨭ᩠ᨭᨧ᩠ᨨᨴᨲᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᩋᨳ ᩅᩣ ᩅᩥᩅᨭ᩠ᨭᩮᩣ ᨧ ᩅᩥᨧ᩠ᨨᨴᩮᩣ ᨧᩣᨲᩥ ᩅᩥᩅᨭ᩠ᨭᨧ᩠ᨨᨴᩮᩣ, ᩅᨭ᩠ᨭᩁᩉᩥᨲᩮᩣ ᨨᨴᨶᩁᩉᩥᨲᩮᩣ ᨧᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶ ᩋᩁᩉᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᩣᨽᩣᩅᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨨᨴᨶᩣᨽᩣᩅᩮᨶᩣᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨸᩩᩁᩥᨾᨸᨴᨴ᩠ᩅᨿᩔᩮᩅ ᩉᩮᨲᩩᨴ᩠ᩅᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨴᩩᨲᩥᨿᩮᨶ ᩅᩮᩈᩣᩁᨩ᩠ᨩᩮᨶ ᨧᩮᨲ᩠ᨳ ᨸᩩᩁᩥᨾᩈᩥᨴ᩠ᨵᩥ, ᨸᨮᨾᩮᨶ ᨴᩩᨲᩥᨿᩈᩥᨴ᩠ᨵᩥ, ᨲᨲᩥᨿᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩮᩉᩥ ᨲᨲᩥᨿᩈᩥᨴ᩠ᨵᩥ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨸᩩᩁᩥᨾᨬ᩠ᨧ ᨵᨾ᩠ᨾᨧᨠ᩠ᨡᩩᩴ, ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨧᨠ᩠ᨡᩩᩴ, ᨲᨲᩥᨿᩴ ᩈᨾᨶ᩠ᨲᨧᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᩈᩣᨵᩮᨲᩦᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩣᨲᩥ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨶ᩠ᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᩋᩣᩉ – “ᨠᩉᩴ ᨸᨶ ᨽᩮᩣ...ᨸᩮ... ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᨿᩮᨶᩮᩈᩣᨲᩥ ᨿᩮᨶ ᨴᩥᩈᩣᨽᩣᨣᩮᨶ ᩑᩈᩣ᪨ ᨶᩦᩃᩅᨶᩁᩣᨩᩦᨲᩥ ᨶᩦᩃᩅᨱ᩠ᨱᩁᩩᨠ᩠ᨡᨸᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩅᨶᩴ ᨠᩥᩁ ᨾᩮᨥᨸᨶ᩠ᨲᩥᩈᨴᩥᩈᩴ᪨ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨽᨣᩅᩣ ᨲᨴᩣ ᩅᩥᩉᩣᩈᩥ, ᨲᩴ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ – “ᨿᩮᨶᩮᩈᩣ ᨽᩮᩣ, ᩈᩮᩃ, ᨶᩦᩃᩅᨶᩁᩣᨩᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ “ᩑᩈᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᨸᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᨸᩣᨮᩈᩮᩈᩮᩣ, ᨽᩩᨾ᩠ᨾᨲ᩠ᨳᩮ ᨧ ᨠᩁᨱᩅᨧᨶᩴ᪨ ᨸᨴᩮ ᨸᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨴᩈᨾᩦᨸᩮ ᨸᨴᩴ᪨ ᩑᨲᩮᨶ ᨲᩩᩁᩥᨲᨣᨾᨶᩴ ᨸᨭᩥᩈᩮᨵᩮᨲᩥ᪨ ᨴᩩᩁᩣᩈᨴᩣ ᩉᩦᨲᩥ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᩋᩣᩉ, ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩮ ᨴᩩᩁᩣᩈᨴᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩑᩅᩴ ᨽᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩪᨲᩥ᪨ ᨠᩥᩴ ᨸᨶ ᨠᩣᩁᨱᩣ ᨴᩩᩁᩣᩈᨴᩣᨲᩥ ᨧᩮ? ᩈᩦᩉᩣᩅ ᩑᨠᨧᩁᩣ᪨ ᨿᨳᩣ ᩉᩥ ᩈᩦᩉᩣ ᩈᩉᩣᨿᨠᩥᨧ᩠ᨧᩣᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᩑᨠᨧᩁᩣ, ᩑᩅᩴ ᨲᩮᨸᩥ ᩅᩥᩅᩮᨠᨠᩣᨾᨲᩣᨿ᪨ “ᨿᨴᩣ ᨧᩣᩉ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩣ ᨸᨶ ᨲᩮ ᨾᩣᨱᩅᨠᩮ ᩏᨸᨧᩣᩁᩴ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᩮᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨾᩣ ᩏᨸᩃᩮᨸᨳᩣᨲᩥ ᨾᩣ ᨸᩅᩮᩈᨳ, ᨾᩣ ᨠᨳᩮᨳᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩋᩣᨣᨾᩮᨶ᩠ᨲᩪᨲᩥ ᨸᨭᩥᨾᩣᨶᩮᨶ᩠ᨲᩩ, ᨿᩣᩅ ᨠᨳᩣ ᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᨲᩣᩅ ᨲᩩᨱ᩠ᩉᩦᨽᩅᨶ᩠ᨲᩪᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩮᩈᩦᨲᩥ ᨣᩅᩮᩈᩥ᪨ ᨿᩮᨽᩩᨿ᩠ᨿᩮᨶᩣᨲᩥ ᨻᩉᩩᨠᩣᨶᩥ ᩋᨴ᩠ᨴᩈ, ᩋᨸ᩠ᨸᨠᩣᨶᩥ ᨶᩣᨴ᩠ᨴᩈ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨿᩣᨶᩥ ᨶ ᩋᨴ᩠ᨴᩈ , ᨲᩣᨶᩥ ᨴᩦᨸᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ “ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ”ᨲᩥ᪨ ᨠᨦ᩠ᨡᨲᩦᨲᩥ ᨠᨦ᩠ᨡᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮᨲᩥ ᨸᨲ᩠ᨳᨶᩴ “ᩋᩉᩮᩣ ᩅᨲ ᨸᩔᩮᨿ᩠ᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᨲᩦᨲᩥ ᨲᨲᩮᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨲᩣᨶᩥ ᩅᩥᨧᩥᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩥᨧ᩠ᨨᨲᩥ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨲᩥ ᨴᨭ᩠ᨮᩩᩴ᪨ ᨶᩣᨵᩥᨾᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦᨲᩥ ᨲᩣᨿ ᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩣᨿ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨶ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᨶ ᩈᨾ᩠ᨸᩈᩦᨴᨲᩦᨲᩥ ᨲᨲᩮᩣ “ᨸᩁᩥᨸᩩᨱ᩠ᨱᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᩣ ᩋᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨽᨣᩅᨲᩥ ᨸᩈᩣᨴᩴ ᨶᩣᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨ ᨠᨦ᩠ᨡᩣᨿ ᨧᩣ ᨴᩩᨻ᩠ᨻᩃᩅᩥᨾᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ, ᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩣᨿ ᨾᨩ᩠ᨫᩥᨾᩣ, ᩋᨶᨵᩥᨾᩩᨧ᩠ᨧᨶᨲᩣᨿ ᨻᩃᩅᨲᩦ, ᩋᩈᨾ᩠ᨸᩈᩣᨴᩮᨶ ᨲᩮᩉᩥ ᨲᩦᩉᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩉᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᨠᩣᩃᩩᩔᩥᨿᨽᩣᩅᩮᩣ᪨

ᨠᩮᩣᩈᩮᩣᩉᩥᨲᩮᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨳᨠᩮᩣᩈᩮᨶ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩮ᪨ ᩅᨲ᩠ᨳᨣᩩᨿ᩠ᩉᩮᨲᩥ ᩋᨦ᩠ᨣᨩᩣᨲᩮ᪨ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩉᩥ ᩅᩁᩅᩣᩁᨱᩔᩮᩅ ᨠᩮᩣᩈᩮᩣᩉᩥᨲᩴ ᩅᨲ᩠ᨳᨣᩩᨿ᩠ᩉᩴ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᨸᨴᩩᨾᨣᨻ᩠ᨽᩈᨾᩣᨶᩴ᪨ ᨲᩴ ᩈᩮᩣ ᩅᨲ᩠ᨳᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨸᩔᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨾᩩᨡᨣᨲᩣᨿ ᨧ ᨩᩥᩅ᩠ᩉᩣᨿ ᨸᩉᩪᨲᨽᩣᩅᩴ ᩋᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩍᨾᩮᩈᩩ ᨴ᩠ᩅᩦᩈᩩ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᩈᩩ ᨠᨦ᩠ᨡᩦ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ ᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩦ᪨ ᨲᨴᩣᨿᩩᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨠᨳᩴ ᨴᩔᩮᩈᩥ? ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾᩮᨲᩴ ᨶᩣᨣᩈᩮᨶᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᨶ ᨾᩥᩃᩥᨶ᩠ᨴᩁᨬ᩠ᨬᩣ ᨸᩩᨭ᩠ᨮᩮᨶ (ᨾᩥ᪨ ᨸ᪨ ᪃᪨᪁᪨᪁) –

“ᨴᩩᨠ᩠ᨠᩁᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ ᨶᩣᨣᩈᩮᨶ, ᨽᨣᩅᨲᩣ ᨠᨲᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨠᩥᩴ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣᨲᩥ? ᨾᩉᩣᨩᨶᩮᨶ ᩉᩥᩁᩥᨠᩁᨱᩮᩣᨠᩣᩈᩴ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩣᨿᩩᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩔ ᨧ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩅᩣᩈᩥᩏᨲ᩠ᨲᩁᩔ ᨧ ᨻᩣᩅᩁᩥᩔ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩅᩣᩈᩦᨶᩴ ᩈᩮᩣᩊᩈᨶ᩠ᨶᩴ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣᨶᩴ ᩈᩮᩃᩔ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩔ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩅᩣᩈᩦᨶᩴ ᨲᩥᩴᩈᨾᩣᨱᩅᨠᩣᨶᩴ ᨴᩔᩮᩈᩥ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮᨲᩥ᪨ ᨶ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨽᨣᩅᩣ ᨣᩩᨿ᩠ᩉᩴ ᨴᩔᩮᩈᩥ, ᨨᩣᨿᩴ ᨽᨣᩅᩣ ᨴᩔᩮᩈᩥ, ᩍᨴ᩠ᨵᩥᨿᩣ ᩋᨽᩥᩈᨦ᩠ᨡᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩅᩣᩈᨶᨶᩥᩅᨲ᩠ᨳᩴ ᨠᩣᨿᨻᨶ᩠ᨵᨶᨻᨴ᩠ᨵᩴ ᨧᩦᩅᩁᨸᩣᩁᩩᨲᩴ ᨨᩣᨿᩣᩁᩪᨸᨠᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᩔᩮᩈᩥ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣᨲᩥ᪨ ᨨᩣᨿᩮ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮ ᩈᨲᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮᨲᩥ᪨ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩮᨲᩴ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩉᨴᨿᩁᩪᨸᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ

ᩅᩥᨻ᩠ᨽᩣᨠᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿ, ᩉᨴᨿᨾᩴᩈᩴ ᨶᩦᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩔᩮᨿ᩠ᨿ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨠᩃ᩠ᩃᩮᩣᩈᩥ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨶᩣᨣᩈᩮᨶᩣ"ᨲᩥ (ᨾᩥ᪨ ᨸ᪨ ᪓᪨᪖᪨᪖)᪨

ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩣᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨶᩦᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨣᨱ᩠ᩉᩮᩈᩣᨲᩣᨶᩩᨾᩈᩮᨶ ᩅᩮᨲ᩠ᨲ ᨩᩦᩃᨠᩣᩁᩮᨶ, ᨶᩣᩈᩥᨠᩣᩈᩣᨲᩣᨶᩩᨾᩈᩮᨶ ᨲᨶᩩᨠᩣᩁᩮᨶ, ᨶᩃᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨶ ᨸᩩᨳᩩᩃᨠᩣᩁᩮᨶ ᨸᨠᩣᩈᩥᨲᩮᩣᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᩮᩣ᪨ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᨸᩣᨧᩁᩥᨿᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩣᨧᩁᩥᨿᩣᨶᨬ᩠ᨧ᪨ ᩈᨠᩮ ᩅᨱ᩠ᨱᩮᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨣᩩᨱᩮ᪨

᪓᪓᪒᪨ ᨸᩁᩥᨸᩩᨱ᩠ᨱᨠᩣᨿᩮᩣᨲᩥ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᩉᩥ ᨸᩁᩥᨸᩩᨱ᩠ᨱᨲᩣᨿ ᩋᩉᩦᨶᨦ᩠ᨣᨸᨧ᩠ᨧᨦ᩠ᨣᨲᩣᨿ ᨧ ᨸᩁᩥᨸᩩᨱ᩠ᨱᩈᩁᩦᩁᩮᩣ᪨ ᩈᩩᩁᩩᨧᩦᨲᩥ ᩈᩩᨶ᩠ᨴᩁᩈᩁᩦᩁᨸ᩠ᨸᨽᩮᩣ᪨ ᩈᩩᨩᩣᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᩁᩮᩣᩉᨸᩁᩥᨱᩣᩉᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩈᨱ᩠ᨮᩣᨶᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨧ ᩈᩩᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᨧᩣᩁᩩᨴᩔᨶᩮᩣᨲᩥ ᩈᩩᨧᩥᩁᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᩔᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩋᨲᩥᨲ᩠ᨲᩥᨩᨶᨠᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᩪᩃᩴ ᩁᨾᨱᩦᨿᩴ ᨧᩣᩁᩩ ᩑᩅ ᨴᩔᨶᩴ ᩋᩔᩣᨲᩥ ᨧᩣᩁᩩᨴᩔᨶᩮᩣ᪨ ᨠᩮᨧᩥ ᨸᨶ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ "ᨧᩣᩁᩩᨴᩔᨶᩮᩣᨲᩥ ᩈᩩᨶ᩠ᨴᩁᨶᩮᨲ᩠ᨲᩮᩣ"ᨲᩥ᪨ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩅᨱ᩠ᨱᩮᩣᨲᩥ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩈᨴᩥᩈᩅᨱ᩠ᨱᩮᩣ᪨ ᩋᩈᩦᨲᩥ ᨨᩅᩥ᪨ ᩑᨲᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨸᨴᩮᩉᩥ ᨿᩮᩣᨩᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩈᩩᩈᩩᨠ᩠ᨠᨴᩣᨮᩮᩣᨲᩥ ᩈᩩᨭ᩠ᨮᩩ ᩈᩩᨠ᩠ᨠᨴᩣᨮᩮᩣ᪨ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩉᩥ ᨴᩣᨮᩣᩉᩥ ᨧᨶ᩠ᨴᨠᩥᩁᨱᩣ ᩅᩥᨿ ᩋᨲᩥᩅᩥᨿ ᨸᨱ᩠ᨯᩁᩁᩴᩈᩥᨿᩮᩣ ᨶᩥᨧ᩠ᨨᩁᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ – "ᩈᩩᩈᩩᨠ᩠ᨠᨴᩣᨮᩮᩣᩈᩦ"ᨲᩥ᪨

᪓᪓᪓᪨ ᨾᩉᩣᨸᩩᩁᩥᩈᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣᨲᩥ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᩣᨶᩮᩅ ᩅᩅᨲ᩠ᨳᨸᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩥᨣᨾᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ᪨

᪓᪓᪔᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨲᩮᩈᩩ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᩈᩩ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᩋᨽᩥᩁᩩᨧᩥᨲᩮᩉᩥ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᩉᩥ ᨠᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨳᩩᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ – "ᨸᩈᨶ᩠ᨶᨶᩮᨲ᩠ᨲᩮᩣ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨽᨣᩅᩣ ᩉᩥ ᨸᨬ᩠ᨧᩅᨱ᩠ᨱᨸᩈᩣᨴᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨸᩈᨶ᩠ᨶᨶᩮᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨸᩁᩥᨸᩩᨱ᩠ᨱᨧᨶ᩠ᨴᨾᨱ᩠ᨯᩃᩈᨴᩥᩈᨾᩩᨡᨲᩣᨿ ᩈᩩᨾᩩᨡᩮᩣ, ᩋᩣᩁᩮᩣᩉᨸᩁᩥᨱᩣᩉᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨻ᩠ᩁᩉᩣ, ᨻ᩠ᩁᩉ᩠ᨾᩩᨩᩩᨣᨲ᩠ᨲᨲᩣᨿ ᩏᨩᩩ, ᨩᩩᨲᩥᨾᨶ᩠ᨲᨲᩣᨿ ᨸᨲᩣᨸᩅᩣ᪨ ᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᨧᩮᨲ᩠ᨳ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩴ "ᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᩈᨾᨱᩈᩴᨥᩔ"ᨲᩥ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩮᨶ ᨳᩩᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᩩᨶ ᨳᩩᨲᩴ᪨ ᩅᩥᩁᩣᨩᩈᩮᩣ ᩉᩥ ᩑᩅᩴ ᩅᩥᩁᩮᩣᨧᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᨲᨸᩮᩣ ᨩᩩᨲ᩠ᨲᨠᩣᩅᩣᨿᨸᩥ᪨

᪓᪓᪕-᪖᪨ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᩅᨱ᩠ᨱᩥᨶᩮᩣᨲᩥ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᩅᨱ᩠ᨱᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩔ᪨ ᨩᨾ᩠ᨻᩩᩈᨱ᩠ᨯᩔᩣᨲᩥ ᨩᨾ᩠ᨻᩩᨴᩦᨸᩔ᪨ ᨸᨴᩮᩈᩮᨶ ᩍᩔᩁᩥᨿᩴ ᩅᨱ᩠ᨱᨿᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ, ᩋᨸᩥ ᨧ ᨧᨠ᩠ᨠᩅᨲ᩠ᨲᩦ ᨧᨲᩩᨴ᩠ᨴᩦᨸᩥᨠᩴ ᩍᩔᩁᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨

᪓᪓᪘᪨ ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨲᩥ ᨩᩣᨲᩥᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ᪨ ᨽᩮᩣᨩᩣᨲᩥ ᨽᩮᩣᨣᩥᨿᩣ᪨ ᩁᩣᨩᩣᨶᩮᩣᨲᩥ ᨿᩮ ᨠᩮᨧᩥ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩣ᪨ ᩋᨶᩩᨿᨶ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩋᨶᩩᨿᩣᨿᩥᨶᩮᩣ ᩈᩮᩅᨠᩣ᪨ ᩁᩣᨩᩣᨽᩥᩁᩣᨩᩣᨲᩥ ᩁᩣᨩᩪᨶᩴ ᨸᩪᨩᨶᩦᨿᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ, ᨧᨠ᩠ᨠᩅᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨ ᨾᨶᩩᨩᩥᨶ᩠ᨴᩮᩣᨲᩥ ᨾᨶᩩᩔᩣᨵᩥᨸᨲᩥ ᨸᩁᨾᩥᩔᩁᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ᪨

᪓᪔᪐᪨ ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨽᨣᩅᩣ "ᨿᩮ ᨲᩮ ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩁᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣ, ᨲᩮ ᩈᨠᩮ ᩅᨱ᩠ᨱᩮ ᨽᨬ᩠ᨬᨾᩣᨶᩮ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨸᩣᨲᩩᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩮᩃᩔ ᨾᨶᩮᩣᩁᨳᩴ ᨸᩪᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ "ᩁᩣᨩᩣᩉᨾᩈ᩠ᨾᩦ"ᨲᩥ᪨ ᨲᨲᩕᩣᨿᨾᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ – ᨿᩴ ᨡᩮᩣ ᨾᩴ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩈᩮᩃ ᨿᩣᨧᩈᩥ "ᩁᩣᨩᩣ ᩋᩁᩉᩈᩥ ᨽᩅᩥᨲᩩᩴ ᨧᨠ᩠ᨠᩅᨲ᩠ᨲᩦ"ᨲᩥ, ᩑᨲ᩠ᨳ ᩋᨸ᩠ᨸᩮᩣᩔᩩᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᩉᩥ, ᩁᩣᨩᩣᩉᨾᩈ᩠ᨾᩥ, ᩈᨲᩥ ᨧ ᩁᩣᨩᨲ᩠ᨲᩮ ᨿᨳᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᨿᩮᩣᨩᨶᩈᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨶᩩᩈᩣᩈᨲᩥ, ᨴ᩠ᩅᩮ ᨲᩦᨱᩥ ᩅᩤ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᩅᩤ ᨸᨬ᩠ᨧ ᩅᩤ ᨿᩮᩣᨩᨶᩈᨲᩣᨶᩥ ᨿᩮᩣᨩᨶᩈᩉᩔᩴ ᩅᩤ ᨧᨠ᩠ᨠᩅᨲ᩠ᨲᩦ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣᨸᩥ ᨧᨲᩩᨴᩦᨸᨸᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩴ ᩅᩤ, ᨶᩣᩉᨾᩮᩅᩴ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩅᩥᩈᨿᩮᩣ᪨ ᩋᩉᨬ᩠ᩉᩥ

ឆយុរាគា អត្តនោ កចក្កនោ អឌិឌិបរិយត្តំ ពត្វា តិរិយំ អប្បមេយ្យា លោកធាតុយោ អនុសរាសរិ។ យាចតា ហិ អបឥន្ទ្រិបគានិកេគា សត្តា, អហំ តេសំ អនេក្កា។ ត ហិ មេ ពោធិ សីលេត ចា...បេ... ចិយុត្តិញាណឥស្សនេត ចា បដិការកោ អត្ថិ។ ប្ចាហំ ខុចំ ឆយុរាគា អត្តនោ អត្តនេនេតច ចតុសតិបដ្ឋានានិភេឥនៅធិបក្ខិយបក្ខានេតត ឆមេុត ចក្កំ ចទេត្តយិ "ត្តាចំ បឌហច, ត្តាចំ វ្ទបសយ្យន្ត ចិហនចា"តិអានិតា អាណាចក្កំ, "ត្តាចំ តោ បត, កិក្កូនច, ត្យក្កំ អទិយសច្ច"ត្តិអានិតា (សំ។ តិ។ ៣។១០ប័ឲ; មហាច។ ១៣) បរិយត្តិឆមេុត ឆយុចក្កមេច ចា។ ចក្កំ អប្បដិចត្តិយត្តំ យំ ចក្កំ អប្បដិចត្តិយំ ហោតិ សមណេន ចា...បេ... ពោតធិ លោកស្មិត្តិ។

៣៩១-៦។ ខុចំ អត្តាតំ អាចិពនោត្តំ កកចត្តំ ជិប្វា ប៊ិតិសោមតស្សឌានេតា សេលោ ឥឡហិពលាត្វំ "សម្ពុទ្ធោ បដិឌានាសី"តិ កាធាទ្វយមាហ។ តត្ថ កោ នុ សេនាបតីតិ ឆយុនញ្ញោ កោនេតា, ឆមេុត បចត្តិតស្ស ឆយុចក្កស្ស អនុប្បចត្តកោ សេនាបតិ កោតិ បុច្ឆិ។

៣៩៦។ តេត ច សមយេន កកចនេតា ឥក្ខិណបស្ស អាយស្មា សារិបុត្តោ តិសិន្នោ ហោតិ ប្ចណ្ណបុញ្ញោ ចិយ សិរិយា សោភមានោ, តំ ឥស្សេន្តោ កកចា "មយា បចត្តិត"ត្តិ កាធមាហ។ តត្ថ អនុឌានេតា តធាគតត្តិ តធាគតហេតុ អនុឌានេតា, តធាគនេតត ហេតុនា ឌានេតាតិ អត្ថោ។

៣៩៣។ ខុចំ "កោ នុ សេនាបតី"តិ បញ្ហាញ្យាករិត្វា យំ សេលោ អាហ – "សម្ពុទ្ធោ បដិឌានាសី"តិ, តព្រ តំ តិក្កុច្ចំ កាតុការមោ "តាហំ បដិញ្ញាមេត្តនេតច បដិឌានាមិ, អបិចាហំ ត្តាមិតា ពារណេន ពុទ្ធោ"តិ ញាបេតុំ "អភិញ្ញេយ្យ"ត្តិ កាធមាហ។ តត្ថ អភិញ្ញេយ្យត្តិ ចិជ្ជា ច ចិមុត្តិ ច។ មក្កសច្ចសមុទយសច្ចានិ បត ភាវេតព្ពបហាតព្ពានិ, ហេតុចចនេតត បត ផលសិទ្ធិតោ តេសំ ផលានិ តិរោធសច្ចទុក្ខសច្ចានិបិ ចុត្តានេតច កចត្តិ។ យតោ សច្ឆិកាតព្ពំ សច្ឆិកតំ, បរិញ្ញេយ្យំ បរិញ្ញាតត្តិ ខុចមេត្ថ ចុត្តមេច ហោតិ។ ខុចំ ចតុសច្ចភាចតាផលត្ចា ចិជ្ជាចិមុត្តិំ ឥស្សេន្តោ "ពុជ្ឈិតព្ពំ ពុជ្ឈិត្វា ពុទ្ធោ ឌានេតាស្មិ"តិ យុត្តេត ហេតុតា ពុទ្ធត្តំ សាធេតិ។

៣៩៤-៥។ ខុចំ តិប្បរិយាមេត អត្តាតំ បិតុកត្វា អត្តតិ ពង្ខាចិតរលាត្វំ ព្រាហ្មណំ អភិត្វមេយាតោ "ចិតយស្សុ"តិ កាធាត្តយមាហ។ តត្ថ សល្លកត្តោតិ រាកសល្លានិសត្តសល្លកត្តនោ។ ព្រហ្មភូតោតិ សេដ្ឋភូតោ។ អតិតុលោតិ តុលំ អតីតោ ឧបមំ អតីតោ, តិរូបមោតិ អត្ថោ។ មារសេតប្បមទ្ទនោតិ "កាមា តេ បឋមា សេតា"តិអានិកាយ "បេរ ច អចឌាតាតី"តិ (សុ។ តិ។ ៣៣០; មហាតិ។ ៦ប័; ធ្មឡអតិ។ តទ្ទមាណចបុច្ឆាតិទ្ទេស ៣លិ) ខុចំ ចុត្តាយ មារបរិសសង្ខាតាយ មារសេតាយ បមទ្ទនោ។ សព្ពាមិត្តេតិ ពន្ធកិលេសាកិសង្ខារមច្ចុទេចបុត្តមារានិកេ សព្ពបច្ចត្ថិកេ។ ចសីកត្វាតិ អត្តនោ ចសេ ចត្តេត្វា។ អកុតោភមោតិ កុតោចិ អភមោ។

៣៩ប័-៤០០។ ខុចំ ចុនេត្ត សេលោ ព្រាហ្មណោ តាចទេច ភកចតិ សញ្ជាតប្បសាទោ បព្ពជ្ជាបេក្ខោ ហុត្វា "ត្តាមំ ភចន្តោ"តិ កាធាត្តយមាហ យធា តំ បរិបាកកតាយ ឧបតិស្សយសម្បត្តិយា សមុ្ធា ចោទិយមានោ។ តត្ថ ពណ្ហាភិឌាតិកោតិ ចណ្ឌាលាទិនីចកុលេ ឌាតោ។

៣៥០. តតោ តេបិ មាណវកា តថេវ បព្ពជ្ជាបេក្ខា ហុត្វា “ឯតញ្ចេ រុច្ចតិ ភោតោ”តិ គាថមាហំសុ យថា តំ តេន សទ្ធិំ កតាធិការា កុលបុត្តា។

៣៥១. អថ សេលោ តេសុ មាណវកេសុ តុដ្ឋចិត្តោ តេ ទស្សេន្តោ បព្ពជ្ជំ យាចមានោ “ព្រាហ្មណា”តិ គាថមាហ។

៣៥២. តតោ ភគវា យស្មា សេលោ អតីតេ បទុមុត្តរស្ស ភគវតោ សាសនេ តេសំយេវ តិណ្ណំ បុរិសសតានំ គណសេដ្ឋោ ហុត្វា តេហិ សទ្ធិំ បរិវេណំ ការាបេត្វា ទានាទីនិ បុញ្ញានិ ច កត្វា កមេន ទេវមនុស្សសម្បត្តិំ អនុភវមានោ បច្ឆិមេ ភវេ តេសំយេវ អាចរិយោ ហុត្វា និព្ពត្តោ, តញ្ច នេសំ កម្មំ វិមុត្តិបរិបាកាយ បរិបក្កំ ឯហិភិក្ខុភាវស្ស ច ឧបនិស្សយភូតំ, តស្មា តេ សព្ពេវ ឯហិភិក្ខុបព្ពជ្ជាយ បព្ពាជេន្តោ “ស្វាក្ខាត”ន្តិ គាថមាហ។ តត្ថ សន្ទិដ្ឋិកន្តិ បច្ចក្ខំ។ អកាលិកន្តិ មគ្គានន្តរផលុប្បត្តិតោ ន កាលន្តរេ បត្តព្ពផលំ។ យត្ថាតិ យន្និមិត្តា។ មគ្គព្រហ្មចរិយនិមិត្តា ហិ បព្ពជ្ជា អប្បមត្តស្ស សតិវិប្បវាសវិរហិតស្ស តីសុ សិក្ខាសុ សិក្ខតោ អមោឃា ហោតិ។ តេនាហ – “ស្វាក្ខាតំ...បេ... សិក្ខតោ”តិ។

ឯវញ្ច វត្វា “ឯថ ភិក្ខវោ”តិ ភគវា អវោច។ តេ សព្ពេ បត្តចីវរធរា ហុត្វា អាកាសេនាគម្ម ភគវន្តំ អភិវាទេសុំ។ ឯវមិមំ តេសំ ឯហិភិក្ខុភាវំ សន្ធាយ សង្គីតិការា “អលត្ថ ខោ សេលោ...បេ... ឧបសម្បទ”ន្តិ អាហំសុ។

ភុត្តាវិន្តិ ភុត្តវន្តំ។ ឱនីតបត្តបាណិន្តិ បត្តតោ ឱនីតបាណិំ, អបនីតហត្ថន្តិ វុត្តំ ហោតិ។ តត្ថ “ឧបគន្ត្វា”តិ បាឋសេសោ ទដ្ឋព្វោ។ ឥតរថា ហិ ភគវន្តំ ឯកមន្តំ និសីទីតិ ន យុជ្ជតិ។

៣៥៣. អគ្គិហុត្តមុខាតិ ភគវា កេណិយស្ស ចិត្តានុកូលវសេន អនុមោទន្តោ ឯវមាហ។ តត្ថ អគ្គិបរិចរិយំ វិនា ព្រាហ្មណានំ យញ្ញាភាវតោ “អគ្គិហុត្តមុខា យញ្ញា”តិ វុត្តំ។ អគ្គិហុត្តសេដ្ឋា អគ្គិហុត្តបធានាតិ អត្ថោ។ វេទេ សជ្ឈាយន្តេហិ បឋមំ សជ្ឈាយិតព្ពតោ សាវិត្តី “ឆន្ទសោ មុខ”ន្តិ វុត្តា។ មនុស្សានំ សេដ្ឋតោ រាជា “មុខ”ន្តិ វុត្តោ។ នទីនំ អាធារតោ បដិសរណតោ ច សាគរោ “មុខ”ន្តិ វុត្តោ។ ចន្ទយោគវសេន “អជ្ជ កត្តិកា អជ្ជ រោហិណី”តិ បញ្ញាណតោ អាលោកករណតោ សោម្មភាវតោ ច “នក្ខត្តានំ មុខំ ចន្ទោ”តិ វុត្តោ។ តបន្តានំ អគ្គត្តា អាទិច្ចោ “តបតំ មុខ”ន្តិ វុត្តោ។ ទក្ខិណេយ្យានំ បន អគ្គត្តា វិសេសេន តស្មិំ សមយេ ពុទ្ធប្បមុខំ សង្ឃំ សន្ធាយ “បុញ្ញំ អាកង្ខមានានំ, សង្ឃោ វេ យជតំ មុខ”ន្តិ វុត្តោ។ តេន សង្ឃោ បុញ្ញស្ស អាយមុខន្តិ ទស្សេតិ។

៣៥៤. យំ តំ សរណន្តិ អញ្ញាព្យាករណមាហ។ តស្សត្ថោ – បញ្ចហិ ចក្ខូហិ ចក្ខុមា, យស្មា មយំ ឥតោ អដ្ឋមេ ទិវសេ តំ សរណំ អាគមម្ហ, តស្មា សត្តរត្តេន តវ សាសនេ អនុត្តរេន ទមថេន ទន្តម្ហា អហោ តេ សរណស្ស អានុភាវោតិ។

៣៥៥-៦. តតោ បរំ ភគវន្តំ ទ្វីហិ គាថាហិ ថុនិត្វា តតិយាយ វន្ទនំ យាចតិ –

“ភិក្ខវោ តិសតា ឥមេ, តិដ្ឋន្តិ បញ្ជលីកតា;

បាទេ វីរ បសារេហិ, នាគា វន្ទន្តុ សត្ថុនោ”តិ។

បរមត្ថជោតិកាយ ខុទ្ទក-អដ្ឋកថាយ

សុត្តនិបាត-អដ្ឋកថាយ សេលសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៨។ សល្លសុត្តវណ្ណនា

៥៨០។ អនិមិត្តន្តិ សល្លសុត្តំ។ កា ឧប្បត្តិ? ភគវតោ កិរ ឧបដ្ឋាកោ ឯកោ ឧបាសកោ, តស្ស បុត្តោ កាលមកាសិ។ សោ បុត្តសោកាភិភូតោ សត្តាហំ និរាហារោ អហោសិ។ តំ អនុកម្បមានោ ភគវា តស្ស ឃរំ គន្ត្វា សោកវិនោទនត្ថំ ឥមំ សុត្តមភាសិ។

តត្ថ អនិមិត្តន្តិ កិរិយាការនិមិត្តវិរហិតំ។ យថា ហិ “យទាហំ អក្ខិំ វា និខណិស្សាមិ, ភមុកំ វា ឧក្ខិបិស្សាមិ, តេន និមិត្តេន តំ កម្មំ ករោថា”តិអាទីសុ កិរិយាការនិមិត្តមត្ថិ, ន ឯវំ ជីវិតេ។ ន ហិ សក្កា លទ្ធុំ “យាវាហំ ឥទំ វា ឥទំ វា ករោមិ, តាវ ត្វំ ជីវ, មា មីយា”តិ។ អនញ្ញាតន្តិ អទ្ធា ឯវំ ន សក្កា ឯតេន អញ្ញាតុំ “ឯត្តកំ វា ឯត្តកំ វា កាលំ ឋាតព្វំ ជីវិតព្វ”ន្តិ គតិយា អាយុបរិច្ឆេទេន ច។ យថា ហិ ចាតុមហារាជិកាទីនំ បរិមិតំ អាយុ, ន តថា មនុស្សានំ, ឯវម្បិ ឯតេន អនញ្ញាតំ។

កសិរន្តិ អនេកបច្ចយបដិពទ្ធវុត្តិកត្តា កិច្ឆំ ន សុខយាបនីយំ។ តថា ហិ តំ អស្សាសបដិពទ្ធំ, បស្សាសបដិពទ្ធំ, មហាភូតបដិពទ្ធំ, កពឡីការាហារបដិពទ្ធំ, ឧស្មាបដិពទ្ធំ, វិញ្ញាណបដិពទ្ធំ។ អស្សសន្តោបិ ហិ ន ជីវតិ អបស្សសន្តោបិ។ ចតូសុ ច ធាតូសុ កដ្ឋមុខាទិអាសីវិសទដ្ឋោ វិយ កាយោ បថវីធាតុប្បកោបេន តាវ ថទ្ធោ ហោតិ កលិង្គរសទិសោ។ យថាហ –

“បត្ថទ្ធោ ភវតី កាយោ, ទដ្ឋោ កដ្ឋមុខេន វា;

បថវីធាតុប្បកោបេន, ហោតិ កដ្ឋមុខេវ សោ”តិ។ (ធ។ ស។ អដ្ឋ។ ៥៨៣);

ᩋᩣᨷᩮᩣᨵᩣᨲᩩᨷ᩠ᨷᨠᩮᩣᨷᩮᨶ ᨷᩪᨲᩥᨽᩣᩅᩴ ᩋᩣᨷᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨣ᩠ᨥᩁᩥᨲᨷᩩᨻ᩠ᨻᩃᩮᩣᩉᩥᨲᩮᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩥᨧᨾ᩠ᨾᩣᩅᩈᩮᩈᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ. ᨿᨳᩣᩉ –

“ᨷᩪᨲᩥᨠᩮᩣ ᨽᩅᨲᩦ ᨠᩣᨿᩮᩣ, ᨯᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᨷᩪᨲᩥᨾᩩᨡᩮᨶ ᩅᩣ;

ᩋᩣᨷᩮᩣᨵᩣᨲᩩᨷ᩠ᨷᨠᩮᩣᨷᩮᨶ, ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨷᩪᨲᩥᨾᩩᨡᩮᩅ ᩈᩮᩣ”ᨲᩥ. (ᨵ. ᩈ. ᩋᨭ᩠ᨮ. ᪃᪅᪃);

ᨲᩮᨩᩮᩣᨵᩣᨲᩩᨷ᩠ᨷᨠᩮᩣᨷᩮᨶ ᩋᨦ᩠ᨣᩣᩁᨠᩣᩈᩩᨿᩴ ᨷᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩈᨾᨶ᩠ᨲᩣ ᨷᩁᩥᨯᨿ᩠ᩉᨲᩥ. ᨿᨳᩣᩉ –

“ᩈᨶ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨽᩅᨲᩦ ᨠᩣᨿᩮᩣ, ᨯᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨾᩩᨡᩮᨶ ᩅᩣ;

ᨲᩮᨩᩮᩣᨵᩣᨲᩩᨷ᩠ᨷᨠᩮᩣᨷᩮᨶ, ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨾᩩᨡᩮᩅ ᩈᩮᩣ”ᨲᩥ. (ᨵ. ᩈ. ᩋᨭ᩠ᨮ. ᪃᪅᪃);

ᩅᩣᨿᩮᩣᨵᩣᨲᩩᨷ᩠ᨷᨠᩮᩣᨷᩮᨶ ᩈᨬ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩈᨶ᩠ᨵᩥᨻᨶ᩠ᨵᨶᩮᩣ ᨷᩣᩈᩣᨱᩮᩉᩥ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨭᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨬ᩠ᨧᩩᨱ᩠ᨱᩥᨿᨾᩣᨶᨭ᩠ᨮᩥᨠᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩥ. ᨿᨳᩣᩉ –

“ᩈᨬ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨽᩅᨲᩦ ᨠᩣᨿᩮᩣ, ᨯᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᨾᩩᨡᩮᨶ ᩅᩣ;

ᩅᩣᨿᩮᩣᨵᩣᨲᩩᨷ᩠ᨷᨠᩮᩣᨷᩮᨶ, ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨳᨾᩩᨡᩮᩅ ᩈᩮᩣ”ᨲᩥ. (ᨵ. ᩈ. ᩋᨭ᩠ᨮ. ᪃᪅᪃);

ᨵᩣᨲᩩᨷ᩠ᨷᨠᩮᩣᨷᩅᩥᨷᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᨿᩣᨷᩥ ᨧ ᨶ ᨩᩦᩅᨲᩥ. ᨿᨴᩣ ᨷᨶ ᨲᩣ ᨵᩣᨲᩩᨿᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩴ ᨷᨭᩥᨻᨶ᩠ᨵᨶᩣᨴᩥᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᩈᩣᨵᩮᨶ᩠ᨲᩣᨷᩥ ᩈᨾᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᨴᩣ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ. ᩑᩅᩴ ᨾᩉᩣᨽᩪᨲᨷᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᩴ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ. ᨴᩩᨻ᩠ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩣᨴᩦᩈᩩ ᨷᨶ ᩋᩣᩉᩣᩁᩪᨷᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᨶ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨩᩦᩅᩥᨲᨠ᩠ᨡᨿᩮᩣ ᨷᩣᨠᨭᩮᩣ. ᩑᩅᩴ ᨠᨻᩊᩦᨠᩣᩁᩣᩉᩣᩁᨷᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᩴ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ. ᨲᨳᩣ ᩋᩈᩥᨲᨷᩦᨲᩣᨴᩥᨷᩁᩥᨷᩣᨠᩮ ᨠᨾ᩠ᨾᨩᨲᩮᨩᩮ ᩃᩦᨶᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᨩᩦᩅᩥᨲᨠ᩠ᨡᨿᩴ ᩅᩥᨷᩩᩃᨲ᩠ᨲᩣᨷᩥ ᨷᩣᨠᨭᩴ. ᩑᩅᩴ ᩏᩈ᩠ᨾᩣᨷᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᩴ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ. ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩮ ᨷᨶ ᨶᩥᩁᩩᨴ᩠ᨵᩮ ᨶᩥᩁᩩᨴ᩠ᨵᨲᩣ ᨷᨠᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨩᩦᩅᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᨾ᩠ᨷᩥ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᨷᩣᨠᨭᨾᩮᩅ. ᩑᩅᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨷᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᩴ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ. ᩑᩅᩴ ᩋᨶᩮᨠᨷᨧ᩠ᨧᨿᨷᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᨿᨲᩮᩣ ᨠᩈᩥᩴ ᨧᩮᨲᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ.

ᨷᩁᩥᨲ᩠ᨲᨴ᩠ᨵᩣᨶᩣᨲᩥ ᩋᨷ᩠ᨷᨠᩴ, ᩑᩅᨬ᩠ᨧ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᩁᩪᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨮᩥᨲᩥᨠ᩠ᨡᨱᩮ ᩁᩪᨷᩣᨶᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩈᨾᨦ᩠ᨣᩦᨶᩴ, ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠ᩠ᨡᨱᨲᩮᩣ ᩅᨯ᩠ᨰᩥ ᩋᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᨧ ᨷᩁᩥᨲ᩠ᨲᩴ. ᩋᨲᩥᨴᩦᨥᩣᨿᩩᨠᩮᩣᨷᩥ ᩉᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠ᩠ᨡᨱᩮ ᨩᩦᩅᩥᨲ᩠ᨳ ᨶ ᨩᩦᩅᨲᩥ ᨶ ᨩᩦᩅᩥᩔᨲᩥ, ᩋᨶᩣᨣᨲᩮ ᨩᩦᩅᩥᩔᨲᩥ ᨶ ᨩᩦᩅᨲᩥ ᨶ ᨩᩦᩅᩥᨲ᩠ᨳ, ᨷᨧ᩠ᨧᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮ ᨩᩦᩅᨲᩥ ᨶ ᨩᩦᩅᩥᨲ᩠ᨳ ᨶ ᨩᩦᩅᩥᩔᨲᩥ. ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩮᨲᩴ –

“ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩮᩣ ᨧ, ᩈᩩᨡᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣ ᨧ ᨠᩮᩅᩃᩣ;

ឯកចិត្តសមាយុត្តា, លហុសោ វត្តតេ ខណោ។

“ចុល្លាសីតិសហស្សានិ , កប្បា តិដ្ឋន្តិ យេ មរូ;

នត្វេវ តេបិ ជីវន្តិ, ទ្វីហិ ចិត្តេហិ សំយុតា”តិ។ (មហានិ។ ១០);

តញ្ច ទុក្ខេន សំយុតន្តិ តញ្ច ជីវិតំ ឯវំ អនិមិត្តមនញ្ញាតំ កសិរំ បរិត្តញ្ច សមានម្បិ សីតុណ្ហឌំសមកសាទិសម្ផស្សខុប្បិបាសាសង្ខារទុក្ខវិបរិណាមទុក្ខទុក្ខទុក្ខេហិ សំយុតំ។ កិំ វុត្តំ ហោតិ? យស្មា ឦទិសំ មច្ចានំ ជីវិតំ, តស្មា ត្វំ យាវ តំ បរិក្ខយំ ន គច្ឆតិ, តាវ ធម្មចរិយមេវ ព្រូហយ, មា បុត្តមនុសោចាតិ។

៥៨១។ អថាបិ មញ្ញេយ្យាសិ “សព្វបការេហិ បុត្តំ អនុរក្ខន្តស្សាបិ មេ សោ មតោ, តេន សោចាមី”តិ, ឯវម្បិ មា សោចិ។ ន ហិ សោ ឧបក្កមោ អត្ថិ, យេន ជាតា ន មិយ្យរេ, ន ហិ សក្កា កេនចិ ឧបក្កមេន ជាតា សត្តា មា មរន្តូតិ រក្ខិតុន្តិ វុត្តំ ហោតិ។ តតោ យស្មា សោ “ជរំ បត្វា នាម, ភន្តេ, មរណំ អនុរូបំ, អតិទហរោ ឯវ បុត្តោ មតោ”តិ ចិន្តេសិ, តស្មា អាហ “ជរម្បិ បត្វា មរណំ, ឯវំធម្មា ហិ បាណិនោ”តិ, ជរំ បត្វាបិ អប្បត្វាបិ មរណំ, នត្ថិ ឯត្ថ និយមោតិ វុត្តំ ហោតិ។

៥៨២។ ឥទានិ តមត្ថំ និទស្សនេន សាធេន្តោ “ផលានមិវ បក្កាន”ន្តិអាទិមាហ។ តស្សត្ថោ – យថា ផលានំ បក្កានំ យស្មា សុរិយុគ្គមនតោ បភុតិ សុរិយាតបេន សន្តប្បមានេ រុក្ខេ បថវិរសា ច អាបោរសា ច បត្តតោ សាខំ សាខតោ វណ្ដំ វណ្ដតោ មូលន្តិ ឯវំ អនុក្កមេន មូលតោ បថវិមេវ បវិសតិ, សាយន្ហតោ បភុតិ បន បថវិតោ មូលំ មូលតោ វណ្ដន្តិ ឯវំ អនុក្កមេន សាខាបត្តបល្លវាទីនិ បុន អារោហតិ, ឯវំ អារោហន្តោ ច បរិបាកគតេ ផលេ វណ្ដមូលំ ន បវិសតិ។ អថ សុរិយាតបេន តប្បមានេ វណ្ដមូលេ បរិឡាហោ ឧប្បជ្ជតិ។ តេន តានិ ផលានិ បាតោ បាតោ និច្ចកាលំ បតន្តិ, តេសំ បាតោ បតនតោ ភយំ ហោតិ, បតនា ភយំ ហោតីតិ អត្ថោ។ ឯវំ ជាតានំ មច្ចានំ និច្ចំ មរណតោ ភយំ ។ បក្កផលសទិសា ហិ សត្តាតិ។

៥៨៣-៤។ កិញ្ច ភិយ្យោ “យថាបិ កុម្ភការស្ស…បេ… ជីវិត”ន្តិ។ តស្មា “ទហរា ច…បេ… បរាយណា”តិ ឯវំ គាថាឯវញ្ច គហេត្វា “តេសំ មច្ចុ…បេ… ញាតី វា បន ញាតកេ”តិ ឯវម្បិ គាថា យស្មា ច ន បិតា តាយតេ បុត្តំ, ញាតី វា បន ញាតកេ, តស្មា បេក្ខតំយេវ…បេ… នីយតិ។

តត្ថ អយំ យោជនា – បស្សមានានំយេវ ញាតីនំ “អម្ម, តាតា”តិអាទិនា នយេន ពហុំ អនេកប្បការំ លាលបតំយេវ មច្ចានំ ឯកមេកោ មច្ចោ យថា គោ វជ្ឈោ ឯវំ នីយតិ, ឯវំ បស្ស, ឧបាសក, យាវ អតាណា លោកាតិ។

៣៥៤។ តត្ថ យេ ពុទ្ធបច្ចេកពុទ្ធាទយោ ធិតិសម្បន្នា, តេ “ឯវមព្ភាហតោ លោកោ មច្ចុនា ច ជរាយ ច, យោ ន សក្កា កេនចិ បរិត្តាណំ កាតុ”ន្តិ យស្មា ជានន្តិ, តស្មា ធីរា ន សោចន្តិ វិទិត្វា លោកបរិយាយំ។ ឯវំ លោកសភាវំ ញត្វា ន សោចន្តីតិ វុត្តំ ហោតិ។

៣៥៥។ ត្វំ បន យស្ស មគ្គំ...បេ... បរិទេវសិ។ កិំ វុត្តំ ហោតិ? យស្ស មាតុកុច្ឆិំ អាគតស្ស អាគតមគ្គំ វា ឥតោ ចវិត្វា អញ្ញត្ថ គតស្ស គតមគ្គំ វា ន ជានាសិ, តស្ស ឥមេ ឧភោ អន្តេ អសម្បស្សំ និរត្ថំ បរិទេវសិ។ ធីរា បន តេ បស្សន្តា វិទិត្វា លោកបរិយាយំ ន សោចន្តីតិ។

៣៥៦។ ឥទានិ “និរត្ថំ បរិទេវសី”តិ វុត្តំ វុត្តបរិទេវនាយ និរត្ថកភាវំ សាធេន្តោ “បរិទេវយមានោ ចេ”តិអាទិមាហ។ តត្ថ ឧទព្ពហេតិ ឧព្ពហេយ្យ ធារេយ្យ, អត្ថន្តិ សម្មូឡ្ហោតិ អថាបិ សម្មូឡ្ហោ ហុត្វា អត្តានំ ពាធេន្តោ។ កយិរា ចេ នំ វិចក្ខណោតិ យទិ តាទិសោ កោចិ អត្ថោ សិយា, វិចក្ខណោបិ តំ បរិទេវំ ករេយ្យ។

៣៦០។ ន ហិ រុណ្ណេនាតិ ឯត្ថាយំ យោជនា – ន បន កោចិ រុណ្ណេន វា សោកេន វា ចេតសោ សន្តិំ បប្បោតិ, អបិច ខោ បន រោទតោ សោចតោ ច ភិយ្យោ អស្ស ឧប្បជ្ជតេ ទុក្ខំ, សរីរញ្ច ទុព្ពណ្ណិយាទីហិ ឧបហញ្ញតីតិ។

៣៦១។ ន តេន បេតាតិ តេន បរិទេវេន កាលកតា ន បាលេន្តិ ន យាបេន្តិ, ន តំ តេសំ ឧបការាយ ហោតិ។ តស្មា និរត្ថា បរិទេវនាតិ។

៣៦២។ ន កេវលញ្ច និរត្ថា, អនត្ថម្បិ អាវហតិ។ កស្មា? យស្មា សោកមប្បជហំ...បេ... វសមន្វគូ។ តត្ថ អនុត្ថុនន្តោតិ អនុសោចន្តោ។ វសមន្វគូតិ វសំ គតោ។

៣៦៣។ ឯវម្បិ និរត្ថកត្តំ អនត្ថាវហត្តញ្ច សោកស្ស ទស្សេត្វា ឥទានិ សោកវិនយត្ថំ ទេសេន្តោ “អញ្ញេបិ បស្សា”តិអាទិមាហ។ តត្ថ គមិនេតិ គមិកេ, បរលោកគាមិនេ សត្តេតិ វុត្តំ ហោតិ។ ផន្ទន្តេវិធ បាណិនោតិ មរណភយេន ផន្ទមានេ ឥធ សត្តេ។

៣៦៨។ យេន យេនាតិ យេនាការេន មញ្ញន្តិ “ចិរំ ជីវិស្សតិ, អរោគោ ភវិស្សតី”តិ។ តតោ តំ អញ្ញថា ហោតិ, សោ ឯវំ មញ្ញិតោ មរតិបិ, រោគីបិ ហោតិ។ ឯតាទិសោ អយំ វិនាភាវោ មញ្ញិតបច្ចនីកោ ហោតិ, បស្ស, ឧបាសក, លោកសភាវន្តិ ឯវមេត្ថ អធិប្បាយយោជនា វេទិតព្ពា។

៣៦៩។ អរហតោ សុត្វាតិ ពុទ្ធំ ឯវរូបំ អរហតោ ធម្មទេសនំ សុត្វា។ នេសោ លព្ភា មយា ឥតីតិ សោ បេតោ “ឥទានិ មយា បុន ជីវន្តោ”តិ

ន លព្ភា ញាតិ បរិជានេត្វា, វិនេយ្យ បរិទេវិតន្តិ វុត្តំ ហោតិ។

៥៩១. កិញ្ច ភិយ្យោ – “យថា សរណមាទិត្តំ…បេ… ធំសយេ”តិ។ តត្ថ ធីរោ ធិតិសម្បទាយ, សប្បញ្ញោ សាភាវិកបញ្ញាយ, បណ្ឌិតោ ពាហុសច្ចបញ្ញាយ, កុសលោ ចិន្តកជាតិកតាយ វេទិតព្វោ។ ចិន្តាមយសុតមយភាវនាមយបញ្ញាហិ វា យោជេតព្វោ។

៥៩២-៣. ន កេវលញ្ច សោកមេវ, បរិទេ…បេ… សល្លមត្តនោ។ តត្ថ បជប្បន្តិ តណ្ហំ, ទោមនស្សន្តិ ចេតសិកទុក្ខំ។ អព្ពហេតិ ឧទ្ធរេ។ សល្លន្តិ ឧភយមេវ តិប្បការំ ទុក្ខហរណេន អត្តាបញ្ញាណេន ច សល្លំ។ បុព្វេ វុត្តំ សព្វមិទំ រាគាទិសល្លំ វា។ ឧព្ភិទិត្វា អព្ពូឡ្ហោ ហោ សល្លោ អព្ពូឡ្ហសល្លោ…បេ… និព្ពុតោតិ អរហត្តនិកូដេន ទេសនំ និដ្ឋាបេសិ។ តត្ថ អសិតោតិ តណ្ហាទិដ្ឋីហិ អនិស្សិតោ។ បប្បុយ្យាតិ បាបុណិត្វា។ សេសំ ញាណ ញាតោ បុព្វេ វុត្តនយត្តា ឧត្តានត្ថមេវ, តស្មា ន វណ្ណិតំ។

បរមត្ថជោតិកាយ ខុទ្ទក-អដ្ឋកថាយ

សុត្តនិបាត-អដ្ឋកថាយ សល្លសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៩. វាសេដ្ឋសុត្តវណ្ណនា

ឯវំមេ សុតន្តិ វាសេដ្ឋសុត្តំ។ កា ឧប្បត្តិ? អយមេវ យាស្ស និទានេ វុត្តា អត្ថវណ្ណនំ បនស្ស វុត្តនយានិ ឧត្តានត្ថានិ ច បទានិ បរិហរន្តា ករិស្សាម។ ឥច្ឆានង្គលេតិ គាមស្ស នាមំ។ ព្រាហ្មណមហាសាលាតិ ចង្កី តារុក្ខោ តោទេយ្យោតិ ឯវមាទយោ។ បោក្ខរសាតិ ជាណុស្សោណីតិ តេមិត្តកំ។ តេសុ កិរ ឯកោ ហិមវន្តបស្សេ បោក្ខរណិយា បទុមេ និព្ពត្តោ, អញ្ញតរោ តាបសោ តំ បទុមំ គហេត្វា តត្ថ សយិតំ ទារកំ ទិស្វា សំវឌ្ឍេត្វា រញ្ញោ ទស្សេសិ។ បោក្ខរេ សយិតត្តា “បោក្ខរសាតី”តិ តស្ស នាមមកាសិ។ ឯកស្ស ជាតក្ខណេ តេមិត្តកំ តេន កិរ ជាណុស្សោណិនាមកំ បុរោហិតដ្ឋានំ លទ្ធំ, សោ តេនេវ បញ្ញាយិ។

តេ សព្វេបិ អញ្ញេ ច អភិញ្ញាតា អភិញ្ញាតា ព្រាហ្មណមហាសាលា កស្មា ឥច្ឆានង្គលេ បដិវសន្តីតិ? វេទសជ្ឈាយនបរិវីមំសនត្ថំ។ តេន កិរ សមយេន កោសលជនបទេ វេទកា ព្រាហ្មណា វេទានំ សជ្ឈាយនករណត្ថំ អត្ថបរិក្ខណត្ថញ្ច តស្មិំយេវ គាមេ សន្និបតន្តិ។ តេន តេបិ អន្តរន្តរា អត្តនោ ភោគគាមតោ អាគម្ម តត្ថ បដិវសន្តិ។

វាសេដ្ឋភារទ្វាជាតិ វាសេដ្ឋស្ស ច ភារទ្វាជស្ស ច។ អយមន្តរាកថាតិ យំ អត្តនោ សហាយកកាមាន្តរំ កតំ ករោន្តា អនុវិចរិំសុ, តស្សា កថាយ អន្តរា ចេយង្ខេយ្យមេវ អយំ អញ្ញា កថា ឧទបាទីតិ វុត្តំ ហោតិ។ សំសុទ្ធគហណិកោតិ សំសុទ្ធគ្គហណិកោ, សំសុទ្ធាយ ព្រាហ្មណិយា ឧទរ កុច្ឆិម្ហិ និព្ពត្តោតិ អធិប្បាយោ។ “សមវេបាកិនិយា គហណិយា”តិអាទីសុ ហិ ឧទរគ្គិ “គហណី”តិ វុច្ចតិ។ ញាណ បន មាតុកុច្ឆិំ។ យាវ

សត្តមាតិ មាតុ មាតា, បិតុ បិតាតិ ឯវំ បដិលោមេន យាវ សត្ត ជាតិយោ។ ឯត្ថ ច បិតាមហោ ច បិតាមហី ច បិតាមហា, តថា មាតាមហោ ច មាតាមហី ច មាតាមហា, បិតាមហា ច មាតាមហា ច បិតាមហាយេវ។ បិតាមហានំ យុគំ បិតាមហយុគំ។ យុគន្តិ អាយុប្បមាណំ។ អភិលាបមត្តមេវ ចេតំ, អត្ថតោ បន បិតាមហាយេវ បិតាមហយុគំ។ អក្ខិត្តោតិ ជាតិំ អារព្ភ “កិំ សោ”តិ កេនចិ អនវញ្ញាតោ។ អនុបក្កុដ្ឋោតិ ជាតិសន្ទោសវាទេន អនុបក្កុដ្ឋបុព្វោ។ វតសម្បន្នោតិ អាចារសម្បន្នោ។ សញ្ញាបេតុន្តិ ញាបេតុំ ពោធេតុំ, និរន្តរំ កាតុន្តិ វុត្តំ ហោតិ។ អាយាមាតិ គច្ឆាម។

១០០. អនុញ្ញាតបដិញ្ញាតាតិ “តេវិជ្ជា តុម្ហេ”តិ ឯវំ មយំ អាចរិយេហិ ច អនុញ្ញាតា អត្តនា ច បដិជានិម្ហាតិ អត្ថោ។ អម្ហាតិ ភវាម។ ឧគ្គហិតាតិ ខេមិ ជនា។ អហំ បោក្ខរសាតិស្ស, តារុក្ខស្សាយំ មាណវោតិ អហំ បោក្ខរសាតិស្ស ជេដ្ឋន្តេវាសី អគ្គសិស្សោ, អយំ តារុក្ខស្សាតិ អធិប្បាយេន វទតិ អាចរិយសម្បត្តិំ អត្តនោ សម្បត្តិញ្ច ទីបេន្តោ។

១០១. តេវិជ្ជានន្តិ តិវេទានំ។ កេវលិនោតិ និដ្ឋិតា។ អព្ភេតិ អជ្ឈាយ។ ព្រហ្មាតិ តំ កេវលិភាវំ ទិស្វា ទេន្តោ អាហ – “បទកស្មា... បេ... វាទិនោ”តិ។ តត្ថ ជានិព្បតិ ចោទនា។ ករណាតិ ឧសភេន ករណសមុច្ចយេន អមច្ចបុព្ពោ សត្តមីនំ កាមនីយំ វត្វា “មនោ ជោ គោ សីលវា ហោតិ”តិ អាហ។ តិវិធំ មនោកម្មំ វត្វា “វតសម្បន្នោ”តិ អាហ។ តេន សម្បន្នោ ហិ អាចារសម្បន្នោ ហោតិ។

១០២-៣. ចរណាតិ តំ វចនត្ថមេវ ទស្សេន្តោ អាហ – “អហម្ហា កមុនា ព្រាម្ហី”តិ។ យជាតីតន្តិ ឧត្តករណំ អតីតំ, បរិបុណ្ណន្តិ អត្ថោ។ បេក្ខាតិ ឧបគន្ត្វា។ នមស្សន្តីតិ នមា ករោន្តិ។ ចក្ខុ លោកេ សមុប្បន្នន្តិ អវិជ្ជន្ធការេ លោកេ, តំ អន្ធការំ វិធមិត្វា លោកស្ស ទិដ្ឋធម្មិកាទិអត្ថសន្ទស្សនេន ចក្ខុ ហុត្វា សមុប្បន្នំ។

១០៤. ឯវំ អភិត្ថវិត្វា វាសេដ្ឋេន យាចិតោ ភគវា ខេមំ ជនេ សង្គណ្ហន្តោ អាហ – “តេសំ វោ អហំ ព្យាក្ខិស្ស”ន្តិអាទិ។ តត្ថ ព្យាក្ខិស្សន្តិ ព្យាករិស្សាមិ។ អនុបុព្ពន្តិ និដ្ឋុ តាវ ព្រាហ្មណចិត្តា, កិំ បដក្កតិណរុក្ខតោ បក្ខុ វោ អនុបុព្វំ ព្យាក្ខិស្សន្តិ ឯវមេត្ថ អធិប្បាយោ វេទិតព្វោ, ឯវំ ចិត្តារករាម វិសេសតព្វា ហិ តេ មាណវកា។ ជាតិវិភង្គន្តិ ជាតិវិត្ថារំ។ អញ្ញមញ្ញា ហិ ជាតិយោតិ តេសំ តេសញ្ញំ បាណានំ ជាតិយោ អញ្ញា អញ្ញា នានប្បការាតិ អត្ថោ។

១០៤. តតោ បាណានំ ជាតិវិភង្គេ ករេតព្វេ “តិណរុក្ខេបិ ជានាថា”តិ អនុបាទិន្នកានំ តាវ ករេតុំ អារទ្ធោ។ តំ កិមត្ថមិតិ ចេ? ឧបាទិន្នេសុ សុខពោធនត្ថំ។ អនុបាទិន្នេសុ ហិ ជាតិភេទេ គហិតេ ឧបាទិន្នេសុ សោ បាកដតរោ ហោតិ។ តត្ថ តិណានិ នាម អន្តោផេគ្គូនិ ពហិសារានិ។ តស្មា តាលនាឡិកេរាទយោបិ តិណសង្គហំ គច្ឆន្តិ។ រុក្ខា នាម ពហិផេគ្គូ អន្តោសារា។ តិណានិ ច រុក្ខា ច តិណរុក្ខា។ តេ ឧបយោគពហុវចនេន ទស្សេន្តោ អាហ – “តិណរុក្ខេបិ ជានាថា”តិ។ ន ចាបិ បដិជានរេតិ “មយំ តិណា, មយំ រុក្ខា”តិ ឯវម្បិ ន បដិជានន្តិ។ លិង្គំ ជាតិមយន្តិ អបដិជានន្តានម្បិ ច តេសំ ជាតិមយមេវ សណ្ឋានំ អត្តនោ មូលភូតតិណាទិសទិសមេវ ហោតិ។ កិំ ការណំ?

ອຎ຺ຎມຎ຺ຎາ ຫິ ຊາຕິຍາ, ຍສ຺ມາ ອຎ຺ຎາ ຕິຓຊາຕິ, ອຎ຺ຎາ ຣຸກ຺ຂຊາຕິ; ຕິເຓສຸປິ ອຎ຺ຎາ ຕາລຊາຕິ, ອຎ຺ຎາ ນາຬິເກຣຊາຕີຕິ ເອວໍ ວິຕ຺ຖາເຣຕພ຺ພໍ.

ເຕນ ກິໍ ທີເປຕິ? ຍໍ ຊາຕິວເສນ ນານາ ໂຫຕິ, ຕໍ ອຕ຺ຕໂນ ປຏິຎ຺ຎາ ປເທສໍ ວາ ຣູປເຠທໍ ວິນາປິ ອຎ຺ຎຊາຕິໂຕ ວິເສເສນ ຄຍ຺ຫຕິ. ຍທິ ຈ ຊາຕິຍາ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ກເຣຍ຺ຍ, ໂສປິ ອຕ຺ຕໂນ ປຏິຎ຺ຎາ ປເທສໍ ວາ ຣູປເຠທໍ ວິນາ ຂຕ຺ຕິຍໂຕ ເວສ຺ສສຸທ຺ທໂຕ ວາ ວິເສເສນ ຄເຍ຺ຫຍ຺ຍ, ນ ຈ ຄຍ຺ຫຕິ, ຕສ຺ມາ ນ ຊາຕິຍາ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓຕິ. ປເຣໂຕ ປນ “ຍຖາ ເອຕາສຸ ຊາຕີສູ”ຕິ ອິມາຍ ກາຖາຍ ເອຕມຕ຺ຖໍ ວທີເກເກເນວ ອາວິກຣິສ຺ສຕິ.

໑໐໘. ເອວໍ ອນຸປນີເຕສຸ ຊາຕິເຄທໍ ທສ຺ເສຕ຺ວາ ຣູປນີເຕສຸ ຕໍ ທສ຺ເສນ຺ໂຕ “ຕໂຕ ກີເທ”ຕິ ເອວມາທິມາຫ. ຕຕ຺ຖ ກີທີຕິ ກິມເຍາ. ປທ຺ຄາຕິ ປທ຺ຄາເຍນ. ຍາວ ຄູຖ຺ເລກິປິລ຺ລິເກຕິ ຄູຖ຺ເລກິປິລ຺ລິກໍ ປຣິຍນ຺ຕໍ ກຕ຺ວາຕິ ອເຕ຺ຖາ.

໑໐໙. ອຸຖ຺ເກຕິ ກາຍອກມ຺ປນເກຣເມາ. ມຫລ຺ເລຕິ ສສສີຍອາທາເຣເມາ. ສເທ຺ທ ຫິ ເນ ອເນກວຓ຺ຓາ.

໑໑໐. ປິຍ຺ເຍເຣຕິ ຣູເຣປິເຣ, ຣູເຣເມວ ເມເສ ປິລາຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ. ທີຄປິຍ຺ເຍເກຕິ ສປາຍີຕຸສີເສໂນ ຍາວ ນຄ຺ຄາ ປິຍ຺ ເອວ ໂຫຕິ, ເຕນ ເນ “ທີຄປິຍ຺ກາ”ຕິ ວຸຕ຺ຕາ. ເນປິ ອເນກປ຺ປກາຣາ ອາສີວິສາທິເພເທນ.

໑໑໑. ຈູເຣເກຕິ ຣູເຣກປິຍ຺ຊາເຣ. ມຍ຺ຍາປິ ອເນກປ຺ປກາຣາ ເຣຫິຕມຍ຺ຍາທິເພເທນ.

໑໑໒. ປກ຺ຂີຕິ ສກຸເຓ. ເນ ຫິ ປກ຺ຂາ ອຕ຺ຖີຕາຍ “ປກ຺ຂີ”ຕິ ວຸຈ຺ຈນ຺ຕິ. ປເຕ຺ຖຫິ ຍນ຺ຕີຕິ ປຕ຺ຕຍານາ. ເວຫາເສ ຄຈ຺ຈນ຺ຕີຕິ ວິຫຄ຺ຄາ. ເນປິ ອເນກປ຺ປກາຣາ ກາກາທິເພເທນ.

໑໑໓. ເອວໍ ຖລຊລໂຄຈເຣສຸ ປາເຓສຸ ຊາຕິເພທໍ ທສ຺ເສຕ຺ວາ ຍາເທຕີ ເຍນາປິສ຺ເຍນ ຕໍ ທສ຺ເສຕຸໍ, ຕໍ ອາວິກເຣນ຺ໂຕ “ຍຖາ ເອຕາສູ”ຕິ ກາຖມາຫ. ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ ສເມ຺ພເທາ ປເທ຺ຖ ວຸຕ຺ຕານິສ຺ສຍວຓ຺ຓນາເສເນວ ເວທິຕເພ຺ພາ.

໑໑໔-໙. ວິຕ຺ຖາເຣໂຕ ປເນຕ຺ຖ ຍໍ ວຕ຺ຕພ຺ພໍ, ຕໍ ສຍເມວ ທສ຺ເສນ຺ໂຕ “ນ ເກເສຫີ”ຕິອາທິມາຫ. ຕຕ຺ຣາຍໍ ໂຍຊນາ – ຍໍ ວຸຕ຺ຕໍ “ນຕ຺ຖິ ມນຸເສ຺ສສຸ ລິງ຺ຄໍ ຊາຕິມຍໍ ປຸຖຸ”ຕິ, ຕໍ ເອວໍ ນຕ຺ຖີຕິ ເວທິຕພ຺ພໍ. ເສຍ຺ຍຖິທໍ, ນ ເກເສຫີຕິ. ນ ຫິ “ພ຺ຣາຫ຺ມຓານໍ ເອທິສາ ເກສາ ໂຫນ຺ຕິ, ຂຕ຺ຕິຍານໍ ເອທິສາ”ຕິ ນິຍໂມ ອຕ຺ຖິ ຍຖາ ຫຕ຺ຖິອສ຺ສມິຄາທີນໍ, ອປິກາ ນເຍນ ປນ຺ຕໍ ໂຍເຊຕພ຺ພໍ “ລິງ຺ຄໍ ຊາຕິມຍໍ ເນວ, ຍຖາ ອຎ຺ຎາສຸ ຊາຕີສູ”ຕິ ອປິ ປນ ວຸຕ຺ຕເສ຺ສວຕ຺ເສ຺ສ ນິກາຍນຕ຺ຕີ ເວທິຕພ຺ພໍ. ຕສ຺ສ ໂຍຊນາ – ຕເຄວ ຍສ຺ມາ ອປເຍຫິ ເກເສຫີ ນຕ຺ຖິ ມນຸເສ຺ສສຸ ລິງ຺ຄໍ ຊາຕິມຍໍ ປຸຖຸ, ຕສ຺ມາ ເວທິຕພ຺ພເມຕໍ “ພ຺ຣາຫ຺ມຓາທິເຣເກສຸ ມນຸເສ຺ສສຸ ລິງ຺ຄໍ ຊາຕິມຍໍ ເນວ ຍຖາ ອຎ຺ຎາສຸ ຊາຕີສູ”ຕິ.

᪄᪁᪅᪨ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᩑᩅᩴ ᨩᩣᨲᩥᨽᩮᨴᩮ ᩋᩈᨶ᩠ᨲᩮᨸᩥ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩦᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᨽᩣᩅᨲ᩠ᨳᩴ ᨿᨳᩣ ᨩᩣᨲᩴ, ᨲᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ "ᨸᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩣᩁᨱᨾᩣᩉ᪨ ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᩑᨲᩴ ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᩣᨶᩴ ᩅᩥᨿ ᨿᩮᩣᨶᩥᩈᩥᨴ᩠ᨵᨾᩮᩅ ᨠᩮᩈᩣᨴᩥᩈᨱ᩠ᨮᩣᨶᩣᨣᨲᩴ ᨾᨶᩩᩔᩮᩈᩩ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣᨴᩦᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᩁᩦᩁᩮᩈᩩ ᨶ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩮᨸᩥ ᨸᨶ ᩑᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᩈᩮᨶ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩦᨲᩥ ᨽᩣᩅᨲ᩠ᨳᩅᩥᩈᩮᩈᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩴ ᩅᩮᩣᨠᩣᩁᩴ, ᨲᩴ ᩅᩮᩣᨠᩣᩁᨬ᩠ᨧ ᨾᨶᩩᩔᩮᩈᩩ ᩈᨾᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨸᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᩅᩮᩣᩉᩣᩁᨾᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦᨲᩥ᪨

᪄᪁᪆-᪄᪂᪃᪨ ᩑᨲ᩠ᨲᩣᩅᨲᩣ ᨽᨣᩅᩣ ᨽᩣᩁᨴ᩠ᩅᩣᨩᩔ ᩅᩣᨴᩴ ᨶᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨿᨴᩥ ᨩᩣᨲᩥᨿᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᨽᩅᩮᨿ᩠ᨿ, ᩋᩣᨩᩦᩅᩈᩦᩃᩣᨧᩣᩁᩅᩥᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣᨸᩥ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᨽᩅᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᨶ ᨸᩮᩣᩁᩣᨱᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣ ᨲᩔ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᨽᩣᩅᩴ ᨶ ᩍᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᨧ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨸᩥ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᨾᨶᩩᩔᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩣᩈᩮᨭ᩠ᨮᩔ ᩅᩣᨴᨸᨣ᩠ᨣᩉᨱᨲ᩠ᨳᩴ ᨲᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ "ᨿᩮᩣ ᩉᩥ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨾᨶᩩᩔᩮᩈᩩ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩣ ᩋᨭ᩠ᨮ ᨣᩣᨳᩣᨿᩮᩣ ᩋᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨣᩮᩣᩁᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩥ ᨡᩮᨲ᩠ᨲᩁᨠ᩠ᨡᩴ, ᨠᩈᩥᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨸᨳᩅᩦ ᩉᩥ "ᨣᩮᩣ"ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨲᨻ᩠ᨽᩮᨴᩮᩣ ᨧ ᨡᩮᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨸᩩᨳᩩᩈᩥᨸ᩠ᨸᩮᨶᩣᨲᩥ ᨲᨶ᩠ᨲᩅᩣᨿᨠᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨶᩣᨶᩣᩈᩥᨸ᩠ᨸᩮᨶ᪨ ᩅᩮᩣᩉᩣᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨱᩥᨩ᩠ᨩᩴ᪨ ᨸᩁᨸᩮᩔᩮᨶᩣᨲᩥ ᨸᩁᩮᩈᩴ ᩅᩮᨿ᩠ᨿᩣᩅᨧ᩠ᨧᩮᨶ᪨ ᩍᩔᨲ᩠ᨳᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩅᩩᨵᨩᩦᩅᩥᨠᩴ, ᩏᩈᩩᨬ᩠ᨧ ᩈᨲ᩠ᨲᩥᨬ᩠ᨧᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨸᩮᩣᩁᩮᩣᩉᩥᨧ᩠ᨧᩮᨶᩣᨲᩥ ᨸᩩᩁᩮᩣᩉᩥᨲᨠᨾ᩠ᨾᩮᨶ᪨

᪄᪂᪄᪨ ᩑᩅᩴ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩈᨾᨿᩮᨶ ᨧ ᩃᩮᩣᨠᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩮᨶ ᨧ ᩋᩣᨩᩦᩅᩈᩦᩃᩣᨧᩣᩁᩅᩥᨸᨶ᩠ᨶᩔ ᩋᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᨽᩣᩅᩴ ᩈᩣᨵᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᩅᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩮ ᨶ ᨩᩣᨲᩥᨿᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ, ᨣᩩᨱᩮᩉᩥ ᨸᨶ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨠᩩᩃᩮ ᨩᩣᨲᩮᩣ ᨿᩮᩣ ᨣᩩᨱᩅᩣ, ᩈᩮᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ, ᩋᨿᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᨬᩣᨿᩮᩣᨲᩥ ᩑᩅᨾᩮᨲᩴ ᨬᩣᨿᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᩋᩣᨸᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨶ ᨲᨾᩮᩅ ᨬᩣᨿᩴ ᩅᨧᩦᨽᩮᨴᩮᨶ ᨸᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ "ᨶ ᨧᩣᩉᩴ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ ᨻᩕᩪᨾᩦ"ᨲᩥ᪨

ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᩋᩉᩴ ᨸᨶ ᨿ᩠ᩅᩣᨿᩴ ᨧᨲᩪᩈᩩ ᨿᩮᩣᨶᩦᩈᩩ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ ᨩᩣᨲᩮᩣ, ᨲᨲᩕᩣᨸᩥ ᩅᩣ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᨶ ᨿᩮᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩈᨾ᩠ᨾᨲᩣᨿ ᨾᩣᨲᩁᩥ ᩈᨾ᩠ᨽᩪᨲᩮᩣ, ᨲᩴ ᨿᩮᩣᨶᩥᨩᩴ ᨾᨲ᩠ᨲᩥᩈᨾ᩠ᨽᩅᩴ ᨿᩣ ᨧᩣᨿᩴ "ᩏᨽᨲᩮᩣ ᩈᩩᨩᩣᨲᩮᩣ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ (ᨴᩦ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪁᪨᪂᪀᪂; ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪂᪨᪃᪂᪃) ᨶᨿᩮᨶ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩉᩥ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩔ ᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨾᨣ᩠ᨣᩈᩘᨡᩣᨲᩣ ᨿᩮᩣᨶᩥ ᨠᨳᩦᨿᨲᩥ, "ᩈᩴᩈᩩᨴ᩠ᨵᨣᩉᨱᩥᨠᩮᩣ"ᨲᩥ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨧ ᨾᩣᨲᩩᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥ, ᨲᨲᩮᩣᨸᩥ ᨩᩣᨲᩈᨾ᩠ᨽᩪᨲᨲ᩠ᨲᩣ "ᨿᩮᩣᨶᩥᨩᩮᩣ ᨾᨲ᩠ᨲᩥᩈᨾ᩠ᨽᩅᩮᩣ"ᨲᩥ ᨧ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨿᩮᩣᨶᩥᨩᩴ ᨾᨲ᩠ᨲᩥᩈᨾ᩠ᨽᩅᩴ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨧ ᨿᩮᩣᨶᩥᨩᨾᨲ᩠ᨲᩥᩈᨾ᩠ᨽᩅᨾᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ ᨶ ᨻᩕᩪᨾᩥ᪨ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? ᨿᩈ᩠ᨾᩣ "ᨽᩮᩣ ᨽᩮᩣ"ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨾᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩉᩥ ᩈᨠᩥᨬ᩠ᨧᨶᩮᩉᩥ ᩅᩥᩈᩥᨭ᩠ᨮᨲ᩠ᨲᩣ ᨽᩮᩣᩅᩣᨴᩦ ᨶᩣᨾ ᩈᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩈᨧᩮ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩈᨠᩥᨬ᩠ᨧᨶᩮᩣ᪨ ᨿᩮᩣ ᨸᨶᩣᨿᩴ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ ᨠᩩᩃᩮ ᨩᩣᨲᩮᩣᨸᩥ ᩁᩣᨣᩣᨴᩥᨠᩥᨬ᩠ᨧᨶᩣᨽᩣᩅᩮᨶ ᩋᨠᩥᨬ᩠ᨧᨶᩮᩣ, ᩈᨻ᩠ᨻᨣ᩠ᨣᩉᨱᨸᨭᩥᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩮᨶ ᨧ ᩋᨶᩣᨴᩣᨶᩮᩣ, ᩋᨠᩥᨬ᩠ᨧᨶᩴ ᩋᨶᩣᨴᩣᨶᩴ ᨲᨾᩉᩴ ᨻᩕᩪᨾᩥ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ᪨ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨻᩣᩉᩥᨲᨸᩣᨸᩮᩣᨲᩥ᪨

᪄᪂᪅᪨ ᨠᩥᨬ᩠ᨧ ᨽᩥᨿ᩠ᨿᩮᩣ – "ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩴᨿᩮᩣᨩᨶᩴ ᨨᩮᨲ᩠ᩅᩣ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩅᩦᩈᨲᩥ ᨣᩣᨳᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩴᨿᩮᩣᨩᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩈᩅᩥᨵᩴ ᩈᩴᨿᩮᩣᨩᨶᩴ᪨ ᨶ ᨸᩁᩥᨲᩔᨲᩦᨲᩥ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨿ ᨶ ᨲᩔᨲᩥ᪨ ᨲᨾᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩴ ᩋᩉᩴ ᩁᩣᨣᩣᨴᩦᨶᩴ ᩈᩘᨣᩣᨶᩴ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩘᨣᩣᨲᩥᨣᩴ, ᨧᨲᩪᩉᩥᨸᩥ ᨿᩮᩣᨣᩮᩉᩥ ᩋᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ ᨻᩕᩪᨾᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

៩៦៨៖ ភគ្គិត្តិ ភឃ្យភការេចត បចត្តំ រោគសំ ចទត្តត្តិ ពត្ថតការេចត បចត្តំ តល្យា សត្ថាត់ សហត្យក្កយត្តិ អត្យសឃាត្យក្កយសហិតំ

ក្ខាសដ្ឋិដ្ឋិសត្ថាត់, ប្តាគំ សប្តាយ្យិ លិត្តិត្វា ជិតំ អចិទ្ធាបលិឃស្ស ស្កិត្តតត្វា ស្កិត្តបលិឃំ ចត្យត្ថំ សច្ចាត្ថំ ពាទ្ធត្វា ពាទ្ធិ អហំ ព្រាហូលំ ចកាឡីតិ

អត្ថោ។

៩៦៩៖ អត្យដ្ឋាតិ ឲចំ ឥសហិ អភក្កាសចត្តហិ អភក្កាសច្ចា បាលិហិអាឌីហិ របិឆតច្ចា អត្យពត្ថតាឌីហិ ពត្ថតច្ចា ឃោ អក្យត្ថយាភសោ ហ្យត្វា

អឆិចាសេសិ, លត្តិពលេត សយត្តាគតត្វា លត្តិពល់, ប្យតប្យត់ ស្តប្យត្តិឃា អតិកក្យតាត រតរតច លត្តិពលិតិរោត សយត្តាគតត្វា ពលិតិក់ តំ

ឲចទ្យបំ អហំ ព្រាហូលំ ចកាឡីតិ អត្ថោ។

៩៧០៖ ចតត្តត្តិ ត្យតចរតត សយត្តាគតំ, ចត្យបិរីស្យដ្ឋិសិលេត សិលចត្តំ, តល្យាស្សស្សកាការេចត អត្យស្សគំ, លឡ្យប្រត្តិឃគយរតត គត្តំ, រោគាជិឃំ

ជិរតត អត្តការេចត អត្តិយសារីរំ តយហំ ព្រាហូលំ ចកាឡីតិ អត្ថោ។

៩៧១៖ រឃាត លិខ្យតីតិ ឲចរេបច ឃោ អត្តត្តរេ ត្យចិរេឆបិ កាឡេយ ត លិខ្យតិ, តស្មិំ កាឡេយ ត សណ្ណាតិ, តយហំ ព្រាហូលំ ចកាឡីតិ អត្ថោ។

៩៧២៖ ត្យក្កស្សាតិ លត្ថត្យក្កស្ស បត្តការត្តិ ឌ្ឍហិតក្កត្ថការំ ចត្យហិ រឃារោហិ សព្ពកិលេសេហិ ចា ចិសំឃ្យត្តំ តយហំ ព្រាហូលំ ចកាឡីតិ អត្ថោ។

៩៧៣៖ កម្មិរបញ្ញាត្តិ កម្មិរេស្យ លត្ថាឌីស្យ បចត្តាឃ បញ្ញាឃ សយត្តាគតំ, ឆរយ្យាឌបញ្ញាឃ រយឆាចិ, “អឃំ ទ្យក្កិតិឃា, អឃំ ស្យកតិឃា, អឃំ

តិត្តាគស្ស យរក្កា, អឃំ អយរក្កា”តិ ឲចំ យរក្ក អយរក្ក ច រលកតាឃ យក្កាយក្កស្សរោចិគំ, អរហត្តសច្ចាតំ ស្តត្តយត្តយត្យប្យត្តំ តយហំ ព្រាហូលំ

ចកាឡីតិ អត្ថោ។

៩៧៤៖ អសំសដ្ឋត្តិ គស្សតសចតសយ្យល្លាបបរិរកាកកាឃសំសក្កាត់ អការេចត អសំសដ្ឋំ ស្តកឃត្តិ កិហិហិ ច អតការេហិ ចាតិ ស្តករឃហិបិ

អសំសដ្ឋំ អរភាកសារិត្តិ អភាលឃចារិ, តំ ឲចទ្យបំ អហំ ព្រាហូលំ ចកាឡីតិ អត្ថោ។

៩៧៥៖ តិឆាឃាតិ តិក្កិបិត្វា ឌ្ឍរទារបត្វា តរសស្យ ឆាចរទស្យ ចាតិ តល្យាតារសត តរសស្យ តល្យាការេចត ឌិរតាឃ ឆាចរទស្យ រឃា ត

ហត្តិតិ រឃា ឲចំ សប្តាសរត្តស្យ ចិកតបដិឃតាឃ តិក្កិត្តគរណ្តា រតច កត្តិ សឃំ ហតតិ, ត អរញ្ញាត ឃារតតិ, តយហំ ព្រាហូលំ ចកាឡីតិ

អត្ថោ។

៩៧៦៖ អចិទ្ធត្តិ អាឃាតចរសត ចិទ្ធរត្តស្យបិ រលិកិឃយហាឌរតស្យ អាឃាតាការេចត អចិទ្ធំ, ហត្តកេត គរណ្ត ចា សរត្ត ចា

អចិដ្ឋយាភតបិ បររសំ បហារគាភរតា អចិរតត្វា អត្តគរណ្តស្យ ឌរតស្យ តិត្យតំ តិក្កិត្តគល្តំ, បញ្ញាត្តំ លត្ថាត់ “អហំ យយ”ត្តិ កហិតត្វា

សាគារតស្យ, តស្ស កហលស្ស អការេចត អភាគាត់ តំ ឲចទ្យបំ អហំ ព្រាហូលំ ចកាឡីតិ អត្ថោ។

᪙᪒᪗᪨ ᩋᩣᩁᨣ᩠ᨣᩣᨲᩥ ᨿᩔᩮᨲᩮ ᩁᩣᨣᩣᨴᨿᩮᩣ ᩋᨿᨬ᩠ᨧ ᨸᩁᨣᩩᨱᨾᨠ᩠ᨡᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᩣ ᨾᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᩋᩣᩁᨣ᩠ᨣᩣ ᩈᩣᩈᨸᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨸᨸᨲᩥᨲᩮᩣ, ᨿᨳᩣ ᩈᩣᩈᨸᩮᩣ ᩋᩣᩁᨣ᩠ᨣᩮ ᨶ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᨶ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩥ, ᨲᨾᩉᩴ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ ᩅᨴᩣᨾᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

᪙᪒᪘᪨ ᩋᨠᨠ᩠ᨠᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨹᩁᩩᩈᩴ᪨ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨸᨶᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨸᨶᩥᩴ᪨ ᩈᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ ᨽᩪᨲᩴ᪨ ᨶᩣᨽᩥᩈᨩᩮᨲᩥ ᨿᩣᨿ ᨣᩥᩁᩣᨿ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨠᩩᨩ᩠ᨫᩣᨸᨶᩅᩈᩮᨶ ᨶ ᩃᨣ᩠ᨣᩣᨸᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨡᩦᨱᩣᩈᩅᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩑᩅᩁᩪᨸᩴ ᨣᩥᩁᩴ ᨽᩣᩈᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᨾᩉᩴ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ ᩅᨴᩣᨾᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

᪙᪒᪙᪨ ᩈᩣᨭᨠᩣᨽᩁᨱᩣᨴᩦᩈᩩ ᨴᩦᨥᩴ ᩅᩣ ᩁᩔᩴ ᩅᩣ, ᨾᨱᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩣᨴᩦᩈᩩ ᩋᨱᩩᩴ ᩅᩣ ᨳᩪᩃᩴ ᩅᩣ, ᨾᩉᨣ᩠ᨥᩋᨸ᩠ᨸᨣ᩠ᨥᩅᩈᩮᨶ ᩈᩩᨽᩴ ᩅᩣ ᩋᩈᩩᨽᩴ ᩅᩣ ᨿᩮᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩍᨵ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᨸᩁᨸᩁᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ ᨶᩣᨴᩥᨿᨲᩥ, ᨲᨾᩉᩴ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ ᩅᨴᩣᨾᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

᪙᪓᪐᪨ ᨶᩥᩁᩣᩈᩣᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᨲ᩠ᨲᨱ᩠ᩉᩴ ᩅᩥᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩉᩥ ᩅᩥᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨲᨾᩉᩴ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ ᩅᨴᩣᨾᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

᪙᪓᪑᪨ ᩋᩣᩃᨿᩣᨲᩥ ᨲᨱ᩠ᩉᩣ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩋᨠᨳᩴᨠᨳᩦᨲᩥ ᩋᨭ᩠ᨮ ᩅᨲ᩠ᨳᩪᨶᩥ ᨿᨳᩣᨽᩪᨲᩴ ᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᩣᨿ ᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩣᨿ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩮᩣ᪨ ᩋᨾᨲᩮᩣᨣᨵᨾᨶᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨾᨲᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩴ ᩒᨣᩣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩴ ᨲᨾᩉᩴ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ ᩅᨴᩣᨾᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

᪙᪓᪒᪨ ᩏᨽᩮᩣᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩮᨸᩥ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥ ᨸᩣᨸᩣᨶᩥ ᨧ ᨨᨯ᩠ᨯᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩈᨦ᩠ᨣᨶ᩠ᨲᩥ ᩁᩣᨣᩣᨴᩥᨽᩮᨴᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᩴ᪨ ᩏᨸᨧ᩠ᨧᨣᩣᨲᩥ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᨲᨾᩉᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨾᩪᩃᩈᩮᩣᨠᩮᨶ ᩋᩈᩮᩣᨠᩴ, ᩋᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᩁᩣᨣᩁᨩᩣᨴᩦᨶᩴ ᩋᨽᩣᩅᩮᨶ ᩅᩥᩁᨩᩴ, ᨶᩥᩁᩩᨸᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᨲᩣᨿ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ ᩅᨴᩣᨾᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

᪙᪓᪓᪨ ᩅᩥᨾᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨻ᩠ᨽᩣᨴᩥᨾᩃᩅᩥᩁᩉᩥᨲᩴ᪨ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᩁᩩᨸᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᩴ᪨ ᩅᩥᨸ᩠ᨸᩈᨶ᩠ᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩈᨶ᩠ᨶᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩋᨶᩣᩅᩥᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣᩅᩥᩃᨲ᩠ᨲᩅᩥᩁᩉᩥᨲᩴ᪨ ᨶᨶ᩠ᨴᩦᨽᩅᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩦᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩦᩈᩩ ᨽᩅᩮᩈᩩ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩦᨱᨲᨱ᩠ᩉᩴᨲᨾᩉᩴ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ ᩅᨴᩣᨾᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

᪙᪓᪔᪨ ᨿᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩍᨾᩴ ᩁᩣᨣᨸᩃᩥᨸᨳᨬ᩠ᨧ ᨠᩥᩃᩮᩈᨴᩩᨣ᩠ᨣᨬ᩠ᨧ ᩈᩴᩈᩣᩁᩅᨭ᩠ᨭᨬ᩠ᨧ ᨧᨲᩩᨶ᩠ᨶᩴ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥᩅᩥᨩ᩠ᨫᨶᨠᨾᩮᩣᩉᨬ᩠ᨧ ᩋᨲᩦᨲᩮᩣ, ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᩒᨥᩮ ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩣᩁᩴ ᩋᨶᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨴᩩᩅᩥᨵᩮᨶ ᨫᩣᨶᩮᨶ ᨫᩣᨿᩦ, ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨿ ᩋᨽᩣᩅᩮᨶ ᩋᨶᩮᨩᩮᩣ, ᨠᨳᩴᨠᨳᩣᨿ ᩋᨽᩣᩅᩮᨶ ᩋᨠᨳᩴᨠᨳᩦ, ᩏᨸᩣᨴᩣᨶᩣᨶᩴ ᩋᨽᩣᩅᩮᨶ ᩋᨶᩩᨸᩣᨴᩥᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩥᩃᩮᩈᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩮᨶ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩩᨲᩮᩣ, ᨲᨾᩉᩴ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ ᩅᨴᩣᨾᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

᪙᪓᪕᪨ ᨿᩮᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ, ᩍᨵ ᩃᩮᩣᨠᩮ, ᨴ᩠ᩅᩮᨸᩥ ᨠᩣᨾᩮ ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩣᨣᩣᩁᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩥᨻ᩠ᨻᨩᨲᩥ, ᨲᩴ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩦᨱᨠᩣᨾᩴ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩦᨱᨽᩅᩴ ᩋᩉᩴ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ ᩅᨴᩣᨾᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

᪙᪓᪖᪨ ᨿᩮᩣᨵ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᨨᨴ᩠ᩅᩣᩁᩥᨠᩴ ᨲᨱ᩠ᩉᩴ ᨩᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨥᩁᩣᩅᩣᩈᩮᨶ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᩥᨠᩮᩣ ᩋᨶᩣᨣᩣᩁᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩥᨻ᩠ᨻᨩᨲᩥ, ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨿ ᨧᩮᩅ ᨽᩅᩔ ᨧ

ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩦᨱᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨽᩅᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩦᨱᩴ ᨲᨾᩉᩴ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ ᩅᨴᩣᨾᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ.

᪖᪓᪗. ᨾᩣᨶᩩᩈᨠᩴ ᨿᩮᩣᨣᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᩣᨶᩩᩈᨠᩴ ᩋᩣᨿᩩᨬ᩠ᨧ ᨸᨬ᩠ᨧᨠᩣᨾᨣᩩᨱᩮ ᨧ. ᨴᩥᨻ᩠ᨻᨿᩮᩣᨣᩮᨸᩥ ᩑᩈᩮᩅ ᨶᨿᩮᩣ. ᩏᨸᨧ᩠ᨧᨣᩣᨲᩥ ᨿᩮᩣ ᨾᩣᨶᩩᩈᨠᩴ ᨿᩮᩣᨣᩴ ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩥᨻ᩠ᨻᩴ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᨲᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩉᩥ ᨧᨲᩪᩉᩥ ᨿᩮᩣᨣᩮᩉᩥ ᩅᩥᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩉᩴ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ ᩅᨴᩣᨾᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ.

᪖᪓᪘. ᩁᨲᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨬ᩠ᨧᨠᩣᨾᨣᩩᨱᩁᨲᩥᩴ. ᩋᩁᨲᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩅᩣᩈᩮ ᩏᨠ᩠ᨠᨱ᩠ᨮᩥᨲᨲ᩠ᨲᩴ. ᩈᩦᨲᩥᨽᩪᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩩᨲᩴ, ᨶᩥᩁᩪᨸᨵᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᩁᩪᨸᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᩴ, ᩅᩦᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩴ ᩑᩅᩁᩪᨸᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨡᨶ᩠ᨵᩃᩮᩣᨠᩴ ᩋᨽᩥᨽᩅᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᨮᩥᨲᩴ ᩅᩦᩁᩥᨿᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᩉᩴ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ ᩅᨴᩣᨾᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ.

᪖᪓᪙. ᨿᩮᩣ ᩅᩮᨴᩦᨲᩥ ᨿᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᨧᩩᨲᩥᨬ᩠ᨧ ᨸᨭᩥᩈᨶ᩠ᨵᩥᨬ᩠ᨧ ᨸᩣᨠᨭᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, ᨲᨾᩉᩴ ᩋᩃᨣ᩠ᨣᨲᩣᨿ ᩈᩩᨣᨲᩴ, ᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩈᩩᨭ᩠ᨮᩩ ᨣᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩩᨣᨲᩴ, ᨧᨲᩩᨶ᩠ᨶᩴ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨲᩣᨿ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ ᩅᨴᩣᨾᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ.

᪖᪔᪐. ᨿᩔᩣᨲᩥ ᨿᩔᩮᨲᩮ ᨴᩮᩅᩣᨴᨿᩮᩣ ᨣᨲᩥᩴ ᨶ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᨾᩉᩴ ᩋᩣᩈᩅᩣᨶᩴ ᨡᩦᨱᨲᩣᨿ ᨡᩦᨱᩣᩈᩅᩴ, ᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩉᩥ ᩋᩣᩁᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩁᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ ᩅᨴᩣᨾᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ.

᪖᪔᪑. ᨸᩩᩁᩮᨲᩥ ᩋᨲᩦᨲᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩮᩈᩩ. ᨸᨧ᩠ᨨᩣᨲᩥ ᩋᨶᩣᨣᨲᩮᩈᩩ. ᨾᨩ᩠ᨫᩮᨲᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩈᩩ. ᨠᩥᨬ᩠ᨧᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩔᩮᨲᩮᩈᩩ ᨮᩣᨶᩮᩈᩩ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨣᩣᩉᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᨶᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᨾᩉᩴ ᩁᩣᨣᨠᩥᨬ᩠ᨧᨶᩣᨴᩦᩉᩥ ᩋᨠᩥᨬ᩠ᨧᨶᩴ, ᨠᩔᨧᩥ ᨣᩉᨱᩔ ᩋᨽᩣᩅᩮᨶ ᩋᨶᩣᨴᩣᨶᩴ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ ᩅᨴᩣᨾᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ.

᪖᪔᪒. ᩋᨧ᩠ᨨᨾ᩠ᨽᩥᨲᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩏᩈᨽᩴ, ᩏᨲ᩠ᨲᨾᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᨸᩅᩁᩴ, ᩅᩦᩁᩥᨿᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩅᩦᩁᩴ, ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩈᩦᩃᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩣᨴᩦᨶᩴ ᩑᩈᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨾᩉᩮᩈᩥᩴ, ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᨾᩣᩁᩣᨶᩴ ᩅᩥᨩᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨩᩥᨲᩣᩅᩥᨶᩴ, ᨶ᩠ᩉᩣᨲᨠᩥᩃᩮᩈᨲᩣᨿ ᨶ᩠ᩉᩣᨲᨠᩴ, ᨧᨲᩩᩈᨧ᩠ᨧᨻᩩᨴ᩠ᨵᨲᩣᨿ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᨲᩴ ᩑᩅᩁᩪᨸᩴ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ ᩅᨴᩣᨾᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ.

᪖᪔᪓. ᨿᩮᩣ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨶᩥᩅᩣᩈᩴ ᨸᩣᨠᨭᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, ᨨᨻ᩠ᨻᩦᩈᨲᩥᨴᩮᩅᩃᩮᩣᨠᨽᩮᨴᩴ ᩈᨣ᩠ᨣᩴ, ᨧᨲᩩᨻ᩠ᨻᩥᨵᩴ ᩋᨸᩣᨿᨬ᩠ᨧ ᨴᩥᨻ᩠ᨻᨧᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ ᨸᩔᨲᩥ, ᩋᨳᩮᩣ ᨩᩣᨲᩥᨠ᩠ᨡᨿᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩴ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨲᨾᩉᩴ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ ᩅᨴᩣᨾᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ.

᪖᪔᪔. ᩑᩅᩴ ᨽᨣᩅᩣ ᨣᩩᨱᨲᩮᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ “ᨿᩮ ‘ᨩᩣᨲᩥᨲᩮᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ’ᨲᩥ ᩋᨽᩥᨶᩥᩅᩮᩈᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮ ᩍᨴᩴ ᩅᩮᩣᩉᩣᩁᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩣ, ᩈᩣ ᨧ ᨶᩮᩈᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᨴᩩᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩦ”ᨲᩥ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩈᨾᨬ᩠ᨬᩣ ᩉᩮᩈᩣ”ᨲᩥ ᨣᩣᨳᩣᨴ᩠ᩅᨿᨾᩣᩉ. ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – “ᨿᨾᩥᨴᩴ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᨽᩣᩁᨴ᩠ᩅᩣᨩᩮᩣ ᩅᩣᩈᩮᨭ᩠ᨮᩮᩣ”ᨲᩥ ᨶᩣᨾᨣᩮᩣᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨠᨸ᩠ᨸᩥᨲᩴ, ᩈᨾᨬ᩠ᨬᩣ ᩉᩮᩈᩣ ᩃᩮᩣᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ, ᨸᨱ᩠ᨱᨲ᩠ᨲᩥᩅᩮᩣᩉᩣᩁᨾᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ. ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᨾᩩᨧ᩠ᨧᩣ ᩈᨾᩩᨴᩣᨣᨲᩴ ᩈᨾᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩋᩣᨣᨲᩴ. ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨩᩣᨲᨠᩣᩃᩮᨿᩮᩅ ᨬᩣᨲᩥᩈᩣᩃᩮᩣᩉᩥᨲᩮᩉᩥ ᨸᨠᨸ᩠ᨸᩥᨲᩴ ᨠᨲᩴ. ᨶᩮᩣ ᨧᩮᨲᩴ ᩑᩅᩴ ᨸᨠᨸ᩠ᨸᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ, ᨶ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨠᨬ᩠ᨧᩥ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᩋᨿᩴ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩣ “ᨽᩣᩁᨴ᩠ᩅᩣᨩᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩣ ᨩᩣᨶᩮᨿ᩠ᨿ.

៩៨៨។ ឯវំ បកប្បិតព្ពោតំ ទីឃរត្តមនុសយិតំ ទិដ្ឋិគតមជានតំ, “បកប្បិតំ នាមគោត្តំ, នាមគោត្តមត្តមេតំ សំវោហារត្ថំ បកប្បិត”ន្តិ អជានន្តានំ សត្តានំ ហទយេ ទីឃរត្តំ ទិដ្ឋិគតមនុសយិតំ, តស្ស អនុសយិតត្តា តំ នាមគោត្តំ អជានន្តា តេ បព្រុវន្តិ “ជាតិយា ហោតិ ព្រាហ្មណោ”តិ, អជានន្តាយេវ ឯវំ វទន្តីតិ វុត្តំ ហោតិ។

៩៨៩-៧។ ឯវំ “យេ ‘ជាតិតោ ព្រាហ្មណោ’តិ អភិនិវេសំ ករោន្តិ, តេ ឥទំ វោហារមត្តមជានន្តា, សា ច តេសំ ទិដ្ឋិ ទុទ្ទិដ្ឋី”តិ ទស្សេត្វា ឥទានិ និប្បរិយាយមេវ ជាតិវាទំ បដិក្ខិបន្តោ កម្មវាទញ្ច និទោរបេន្តោ “ន ជច្ចា”តិអាទិមាហ។ តត្ថ “កម្មុនា ព្រាហ្មណោ ហោតិ, កម្មុនា ហោតិ អព្រាហ្មណោ”តិ ឥមិស្សា ឧបឌ្ឍគាថាយ អត្ថវិត្ថារណត្ថំ “កស្សកោ កម្មុនា”តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ កម្មុនាតិ បច្ចុប្បន្នេន កសិកម្មាទិនិព្ពត្តកចេតនាកម្មុនា។

៩៨៥។ បដិច្ចសមុប្បាទទស្សាតិ “ឥមិនា បច្ចយេន ឯវំ ហោតី”តិ ឯវំ បដិច្ចសមុប្បាទទស្សាវិនោ។ កម្មវិបាកកោវិទាតិ សម្មានាវមានារហេ កុលេ កម្មវសេន ឧប្បត្តិ ហោតិ, អញ្ញាបិ ហីនបណីតតា ហីនបណីតេ កម្មេ វិបច្ចមានេ ហោតីតិ ឯវំ កម្មវិបាកកុសលា។

៩៩០។ “កម្មុនា វត្តតី”តិ គាថាយ បន “លោកោ”តិ វា “បជា”តិ វា “សត្តា”តិ វា ឯកោ យេវ អត្ថោ, វចនមត្តមេវ នានំ។ បុរិមបទេន ចេត្ថ “អត្ថិ ព្រហ្មា មហាព្រហ្មា...បេ... សេដ្ឋោ សជិតា វសី បិតា ភូតភព្យាន”ន្តិ (ទី. និ. ១.៤២) ឥមិស្សា ទិដ្ឋិយា និសេធោ វេទិតព្ពោ។ កម្មុនា ហិ វត្តតិ តាសុ តាសុ គតីសុ ឧប្បជ្ជតិ លោកោ, តស្ស កោ សជិតាតិ? ទុតិយេន “ឯវំ កម្មុនា ឧប្បន្នោបិ ច បវត្តិយម្បិ អតីតបច្ចុប្បន្នភេទេន កម្មុនា ឯវ បវត្តតិ, សុខទុក្ខានិ បច្ចនុភោន្តោ ហីនបណីតាទិភាវំ អាបជ្ជន្តោ បវត្តតី”តិ ទស្សេតិ។ តតិយេន តមេវត្ថំ និគមេតិ “ឯវំ សព្ពថាបិ កម្មនិពន្ធនា សត្តា កម្មេនេវ ពទ្ធា ហុត្វា បវត្តន្តិ, ន អញ្ញថា”តិ។ ចតុត្ថេន តមត្ថំ ឧបមាយ វិភាវេតិ រថស្សាណីវ យាយតោតិ។ យថា រថស្ស យាយតោ អាណិ និពន្ធនំ ហោតិ, ន តាយ អនិពទ្ធោ យាតិ, ឯវំ លោកស្ស ឧប្បជ្ជតោ ច បវត្តតោ ច កម្មំ និពន្ធនំ, ន តេន អនិពទ្ធោ ឧប្បជ្ជតិ ន បវត្តតីតិ។

៩៩១។ ឥទានិ យស្មា ឯវំ កម្មនិពន្ធនោ លោកោ, តស្មា សេដ្ឋេន កម្មុនា សេដ្ឋភាវំ ទស្សេន្តោ “តបេនា”តិ គាថាទ្វយមាហ។ តត្ថ តបេនាតិ ឥន្ទ្រិយសំវរេន។ ព្រហ្មចរិយេនាតិ សិក្ខានិស្សិតេន វុត្តាវសេសសេដ្ឋចរិយេន។ សំយមេនាតិ សីលេន។ ទមេនាតិ បញ្ញាយ។ ឯតេន សេដ្ឋេន ព្រហ្មភូតេន កម្មុនា ព្រាហ្មណោ ហោតិ។ កស្មា? យស្មា ឯតំ ព្រាហ្មណមុត្តមំ, យស្មា ឯតំ កម្មំ ឧត្តមោ ព្រាហ្មណភាវោតិ វុត្តំ ហោតិ។ “ព្រហ្មាន”ន្តិបិ បាឋោ, តស្សត្ថោ – ព្រហ្មំ អានេតីតិ ព្រហ្មានំ, ព្រហ្មភាវំ អានេតិ អាវហតិ ទេតីតិ វុត្តំ ហោតិ។

៩៩២។ ទុតិយគាថាយ សន្តោតិ សន្តកិលេសោ។ ព្រហ្មា សក្កោតិ ព្រហ្មា ច សក្កោ ច។ យោ ឯវរូបោ, សោ ន កេវលំ ព្រាហ្មណោ, អបិច ខោ ព្រហ្មា ច សក្កោ ច សោ វិជានតំ បណ្ឌិតានំ, ឯវំ វាសេដ្ឋ ជានាហីតិ វុត្តំ ហោតិ។ សេសំ វុត្តនយមេវាតិ។

បរមត្ថជោតិកាយ ខុទ្ទក-អដ្ឋកថាយ

សុត្តនិបាត-អដ្ឋកថាយ វាសេដ្ឋសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១០។ កោកាលិកសុត្តវណ្ណនា

ឯវំ មេ សុតន្តិ កោកាលិកសុត្តំ។ កា ឧប្បត្តិ? ឥមស្ស សុត្តស្ស ឧប្បត្តិ អត្ថវណ្ណនាយមេវ អាវិ ភវិស្សតិ។ អត្ថវណ្ណនាយ ចស្ស ឯវំ មេ សុតន្តិអាទិ វុត្តនយមេវ។ អថ ខោ កោកាលិកោតិ ឯត្ថ បន កោ អយំ កោកាលិកោ, កស្មា ច ឧបសង្កមីតិ? វុច្ចតេ – អយំ កិរ កោកាលិករដ្ឋេ កោកាលិកនគរេ កោកាលិកសេដ្ឋិស្ស បុត្តោ បព្ពជិត្វា បិតរា ការាបិតេ វិហារេ បដិវសតិ “ចូឡកោកាលិកោ”តិ នាមេន, ន ទេវទត្តស្ស សិស្សោ។ សោ ហិ ព្រាហ្មណបុត្តោ “មហាកោកាលិកោ”តិ បញ្ញាយិ។

ភគវតិ កិរ សាវត្ថិយំ វិហរន្តេ ទ្វេ អគ្គសាវកា បញ្ចមត្តេហិ ភិក្ខុសតេហិ សទ្ធិំ ជនបទចារិកំ ចរមានា ឧបកដ្ឋាយ វស្សូបនាយិកាយ វិវេកវាសំ វសិតុកាមា តេ ភិក្ខូ ឧយ្យោជេត្វា អត្តនោ បត្តចីវរមាទាយ តស្មិំ ជនបទេ តំ នគរំ បត្វា តំ វិហារំ អគមិំសុ។ តត្ថ តេ កោកាលិកេន សទ្ធិំ សម្មោទិត្វា តំ អាហំសុ – “អាវុសោ, មយំ ឥធ តេមាសំ វសិស្សាម, មា កស្សចិ អារោចេយ្យាសី”តិ។ សោ “សាធូ”តិ បដិស្សុណិត្វា តេមាសេ អតីតេ ឥតរទិវសំ បគេវ នគរំ បវិសិត្វា អារោចេសិ – “តុម្ហេ អគ្គសាវកេ ឥធាគន្ត្វា វសមានេ ន ជានិត្ថ, ន តេ កោចិ បច្ចយេនាបិ និមន្តេតី”តិ។ នគរវាសិនោ “កស្មា នោ, ភន្តេ, នារោចយិត្ថា”តិ។ កិំ អារោចិតេន, កិំ នាទ្ទសថ ទ្វេ ភិក្ខូ វសន្តេ, ននុ ឯតេ អគ្គសាវកាតិ។ តេ លហុំ សន្និបតិត្វា សប្បិគុឡវត្ថាទីនិ អានេត្វា កោកាលិកស្ស បុរតោ និក្ខិបិំសុ។ សោ ចិន្តេសិ – “បរមប្បិច្ឆា អគ្គសាវកា ‘បយុត្តវាចាយ ឧប្បន្នោ លាភោ’តិ ញត្វា ន សាទិយិស្សន្តិ, អសាទិយន្តា អទ្ធា ‘អាវាសិកស្ស ទេថា’តិ ភណិស្សន្តិ, ហន្ទាហំ ឥមំ លាភំ គាហាបេត្វា គច្ឆាមី”តិ ។ សោ តថា អកាសិ, ថេរា ទិស្វាវ បយុត្តវាចាយ ឧប្បន្នភាវំ ញត្វា “ឥមេ បច្ចយា នេវ អម្ហាកំ ន កោកាលិកស្ស វដ្ដន្តី”តិ ចិន្តេត្វា “អាវាសិកស្ស ទេថា”តិ អវត្វា បដិក្ខិបិត្វា បក្កមិំសុ។ តតោ កោកាលិកោ “កថញ្ហិ នាម អត្តនា អគ្គណ្ហន្តា មយ្ហម្បិ ន ទាបេសុ”ន្តិ ទោមនស្សំ ឧប្បាទេសិ។

តេ ភគវតោ សន្តិកំ អគមិំសុ។ ភគវា ច បវារេត្វា សចេ អត្តនា ជនបទចារិកំ ន គច្ឆតិ, អគ្គសាវកេ បេសេតិ – “ចរថ, ភិក្ខវេ, ចារិកំ ពហុជនហិតាយា”តិអាទីនិ (មហាវ។ ៣២) វត្វា ។ ឥទមាចិណ្ណំ តថាគតានំ។ តេន ខោ បន សមយេន អត្តនា អគន្តុកាមោ ហោតិ។ អថ ខោ ឥមេ បុនទេវ ឧយ្យោជេសិ – “គច្ឆថ, ភិក្ខវេ, ចរថ ចារិក”ន្តិ។ តេ បញ្ចមត្តេហិ ភិក្ខុសតេហិ សទ្ធិំ ចារិកំ ចរមានា អនុបុព្ពេន តស្មិំ រដ្ឋេ តមេវ នគរំ អគមិំសុ។ នាគរា ថេរេ សញ្ជានិត្វា សហ បរិក្ខារេហិ ទានំ សជ្ជេត្វា នគរមជ្ឈេ មណ្ឌបំ កត្វា ទានំ អទំសុ, ថេរានញ្ច បរិក្ខារេ ឧបនាមេសុំ។ ថេរា គហេត្វា ភិក្ខុសង្ឃស្ស អទំសុ។ តំ ទិស្វា កោកាលិកោ ចិន្តេសិ – “ឥមេ បុព្ពេ អប្បិច្ឆា អហេសុំ, ឥទានិ លោភាភិភូតា បាបិច្ឆា ជាតា, បុព្ពេបិ អប្បិច្ឆសន្តុដ្ឋបវិវិត្តសទិសា មញ្ញេ, ឥមេ បាបិច្ឆា អសន្តគុណបរិទីបកា បាបភិក្ខូ”តិ។ សោ ថេរេ ឧបសង្កមិត្វា “អាវុសោ, តុម្ហេ បុព្ពេ អប្បិច្ឆា សន្តុដ្ឋា បវិវិត្តា វិយ អហុវត្ថ, ឥទានិ បនត្ថ បាបភិក្ខូ ជាតា”តិ

ចក្ខុា បត្តឌឹចរយាគាឃ តាចរេច តរយាតទ្វរេបិ តិក្ខុយិក្ខុា កត្ថ្វា “ភកចរេតា ឲតយត្វំ អារេទារេចឃ្យាយី”តិ ឃាចត្តាកិយុរេលា កត្ថ្វា អត្យុបុរេដ្ឋាត ភកចត្ថ្វិ ក្លុបឃក្កុយិ៍ អឃរេយត្វ រេកាកាលិរេកា, ព្លូយិតា ការេលាត ក្លុបឃក្កុយិ៍ រេតាត ច្យុត្តិ “អឆ រេលា រេកាកាលិរេកា កិក្ខុ រេឃត ភកចា រេតត្យុបឃក្កុយី”តិអាឌិ៍

ភកចា តំ ត្យុទិតត្យុទិតំ អាកច្ឆត្ថិ ឌិប្ហុាច អាចរេឌ្ឋុា អញ្ញាឃិ – “អក្កុឃាចរេក អរេក្កាឃិត្យុការេយា អាករេតា”តិ៍ “ឃក្កា ត្យុ រេលា បឌិរេឃរេចត្យុ”ត្តិ ច អាចរេឌ្ឋត្តា “ត ឃក្កា, រេឆទរេឃុ អបរេឌ្ឋិជ្ជុា អាករេតា, ឲក់រេឃត បចុយតិទរេឃ ក្លុបុឌ្ឋិឃ្យតី”តិ អថ្លុឃ៍ ឲចំ ឌិប្ហុាបិ បត “ឃារិបុត្តរេយាក្កុល្លារេតបិ តាយ ករេតត្ថិ ឃុត្វា ត តិរេឃរេចតី”តិ បទ្វុបចាគរេយាចតត្ថិ អរិយ្យបចាគឃ្យ យគាឃាចឌ្ឋកាចឃ្យតត្វុា “យា រេតច”ត្តិអាឌិតា តរេឃត តិក្ខុត្តំ បឌិរេឃរេចឃិ៍ តត្វ យា រេតចត្តិ យា ឲចយាគ, យា ឲចំ អកលិតិ អរេត្វា៍ រេបឃលិតិ បិឃឃិលិ៍ ឃក្កុាឃិរេកាតិ ឃក្កុាកយករេទា, បឃាគាចរេតាតិ ច្យុត្តិ រេតាតិ៍ បត្ថុឃិរេកាតិ បត្ថុឃករេទា, “ឲចរេយត”ត្តិ ឃត្តិដ្ឋាចរេតាតិ ច្យុត្តិ រេតាតិ៍

អចិទបក្កុត្តឃ្យាតិ បក្កុត្តឃ្យ ឃរេតា ត ចិរេទរេតច ឃរេក្ខុា ការេឃា ចុរេជ អរេតាឃិតិ រេកាឃក្កុយត្តយ្យិ ឌ្ឋកាឃ់ អចរេឌ្ឋុា ឃកលឃទិរេទ អត្ថិតិ កិត្តិត្វា ក្ដក្កុតាតិ បិត្យអកាតិ អរេញ្ញាត្វុដំ អរេតាឃិ៍ តត្វ ឃត្ថុា ត្យុក្ខុាត្យុការេចត តចាទ្វុបំ កយុំ ត្យុក្ខុាត់ ឃយុលិការេច ចិបរេក់ ត រេគតិ, គឃ្យត្វុបចារេទ បត ចិឌតិតយរេត្វ រេគតិ, តត្ថុា តឃ្យ អចិទបក្កុត្តឃ្យ បិត្យអកា ក្ដដ្ឋុតិឃុ៍ រេតារេតច ច្យុត្តិ “អចិទបក្កុត្តឃ្យ ច រេកាកាលិកឃ្យា”តិ៍ អឆ កត្ថុា តរេត្វច ត អត្ថុាឃិតិ រេច? កយុាត្យុការេចត៍ ឌ្ឋកាឃកតត្យាកយុំ អចឃ្យំ ចិបត្ថុតិ, តំ តឃ្យ តត្វ ឆាតុំ ត រេគតិ៍ រេឃា កយុាត្យុការេចត រេចាឌិឃយារេតា ក្ដដ្ឋុាឃាឃតា បក្កាយិ៍ កត្យអាឃយត្តិរេឃាតិ ចលាកយត្តិរេឃា ៍ រេតាលុចឃលិទុកយត្តិរេឃាតិ តទុលរេតាលុចយត្តិរេឃា៍ បកិឌ្ឋិឃ្យុតិ កិឌ្ឋិឃុ៍ តាឃុ កិត្តាឃុ ឃកលឃទិរេទ បតឃបក្កុ ចិឃ អរេតាឃិ៍ រេឃា បរេក្កុត ករេត្វត អតឃត្យឃតំ បត្វុា ទ្យុក្ខុាកិក្ខុរេតា រេឌតចតក្ខុារេកាដ្ឋុរេក ឃឃិ៍ អឆ ឌយុឃ្យចតត្វិ អាកតាកតា យត្យុឃ្យា តំ ឌិប្ហុា “ឌិ រេកាកាលិក, ឌិ រេកាកាលិក, អយុត្តយកាឃិ, អត្តរេតារេយច យុចំ តិឃ្យាឃ អតឃត្យឃតំ បរេត្តាឃី”តិ អាត់ឃុ៍ រេតាឃំ ឃុត្វា អារេក្កុរេគចតា ឌិក្កាទំ អក់ឃុ, អារេក្កុរេគចតាត់ អាកាឃដ្ឋុរេគចតាតិ ព្លូយិតា ក្លុបិរេឃត ឃាច អកតិដ្ឋុកចតា ឲកឌិក្កុារេទា ក្លុបិឌិ៍

តគា ច ត្យុទ្វុ តាយ កិក្ខុ រេកាកាលិកឃ្យ ក្លុបឌ្ឋុារេឃា អតាកាយិចលំ បត្វុា ឃុក្ខុាចារេឃឃុ តិត្តុរេត្វា រេតាតិ៍ រេឃាបិ ឃយាបត្តិឃា ចុដ្ឋិរេតា តំ ឌិក្កាទំ ឃុត្វា អាកយុ រេកាកាលិកំ ឌ្ឋចឌិ ឃារិបុត្តរេយាក្កុល្លារេតឃុ ចិត្តបឃ្យាគឌតតត្វិ៍ រេឃា តឃ្យាបិ ចចត់ អក្កុរេតត្វុា អញ្ញាគត្វុ តរេយច អបរាគត្វុា កាលំ កត្វុា បចុយតិទរេឃ ក្លុបុឌ្ឋិ៍ រេតតាគ – “អឆ រេលា រេកាកាលិរេកា កិក្ខុ រេតារេតចាឌារេគត...រេប... អាឃាររេតត្វុា”តិ៍

អឆ រេលា ព្រតុា ឃហយុតិតិ រេកា អយំ ព្រតុា, កត្ថុា ច ភកចត្ថិ ក្លុបឃក្កុយិត្វុា ឲតរេចាចាតិ? អយំ កឃ្យបឃ្យ ភកចរេតា ឃាឃរេត ឃហរេកា តាយ កិក្ខុ អតាកាយី ហុត្វា ឃុក្ខុាចារេឃឃុ ក្លុប្យរេត្តា, តត្វ តំ “ឃហយុតិ ព្រតុា”តិ ឃញ្ញាតត្ថិ៍ រេឃា បត “អហំ ភកចត្ថិ ក្លុបឃក្កុយិត្វុា បចុយតិទឃំ កិរេត្តឃ្យាយិ, តរេតា ភកចា កិក្ខុត់ អារេទារេចឃ្យតិ៍ កចាត្យុឃត្ថិក្យុឃលិ កិក្ខុ តត្វាយុប្យយាក់ បុឌ្ឋិឃ្យត្តិ, ភកចា អាចិក្ខុរេត្តា អរិយ្យបចាគ អាឌិតចំ បកាឃរេឃ្យតី”តិ ព្លូយិតា ការេលាត ភកចត្ថិ ក្លុបឃក្កុយិត្វុា ឲតរេចាច៍ ភកចា តរេចច អកាឃិ, អញ្ញាតរេទាបិ កិក្ខុ បុឌ្ឋិ៍ រេតាត ច បុរេដ្ឋា “រេឃឃ្យចាបិ កិក្ខុ”តិអាឌិយាគ៍

តត្ថ វីសតិខារិកោតិ មាគធកេន បត្ថេន ចត្តារោ បត្ថា កោសលរដ្ឋេ ឯកោ បត្ថោ ហោតិ, តេន បត្ថេន ចត្តារោ បត្ថា អាឡ្ហកំ, ចត្តារិ អាឡ្ហកានិ ទោណំ, ចតុទោណា មានិកា, ចតុមានិកា ខារី, តាយ ខារិយា វីសតិខារិកោ។ តិលវាហោតិ តិលសកដំ។ អព្ពុទោ និរយោតិ អព្ពុទោ នាម កោចិ បច្ចេកនិរយោ នត្ថិ, អវីចិម្ហិយេវ អព្ពុទគណនាយ បច្ចនោកាសោ បន “អព្ពុទោ និរយោ”តិ វុត្តោ។ ឯស នយោ និរព្ពុទាទីសុ។

តត្ថ វស្សគណនាបិ ឯវំ វេទិតព្វា – យថេវ ហិ សតំ សតសហស្សានិ កោដិ ហោតិ, ឯវំ សតំ សតសហស្សកោដិយោ បកោដិ នាម ហោតិ, សតំ សតសហស្សបកោដិយោ កោដិប្បកោដិ នាម, សតំ សតសហស្សកោដិប្បកោដិយោ នហុតំ, សតំ សតសហស្សនហុតានិ និន្នហុតំ, សតំ សតសហស្សនិន្នហុតានិ ឯកំ អព្ពុទំ, តតោ វីសតិគុណំ និរព្ពុទំ។ ឯស នយោ សព្វត្ថ។ កេចិ បន “តត្ថ តត្ថ បរិទេវនានត្តេនបិ កម្មករណនានត្តេនបិ ឥមានិ នាមានិ លទ្ធានី”តិ វទន្តិ, អបរេ “សីតនរកា ឯវ ឯតេ”តិ។

អថាបរន្តិ តេនត្ថវិសេសទីបកំ គាថាទ្វយំ សន្ធាយ វុត្តំ។ បឋមេន វុត្តវីសតិគាថាសុ ហិ ឯត្ថ “សតំ សហស្សានំ”ន្តិ អយមេវ ឯកា គាថា វុត្តត្ថទីបិកា, សេសា វិសេសត្ថទីបិកា ឯវ, អវសានេ គាថាទ្វយមេវ បន មហាអដ្ឋកថាយំ វិនិច្ឆិតំ តត្ថ។ តេនាហុ “វីសតិគាថាសូ”តិ។

១១៥ តត្ថ កុឋារីតិ អត្តច្ឆេទនដ្ឋេន កុឋារីសទិសា ផរុសវាចា។ ឆិន្ទតីតិ កុសលមូលសង្ខាតំ អត្តានំ មូលេយេវ និកន្តតិ។

១១៦ និន្ទិយន្តិ និន្ទិតព្វំ។ តំ វា និន្ទតិ យោ បសំសិយោតិ យោ ឧត្តមត្ថេន បសំសារហោ បុគ្គលោ, តំ វា សោ បាបិច្ឆតាទីនិ អារោបេត្វា គរហតិ។ វិចិនាតីតិ ឧបចិនាតិ។ កលិន្តិ អបរាធំ។

១១៧ អយំ កលីតិ អយំ អបរាធោ។ អក្ខេសូតិ ជូតកីឡនអក្ខេសុ។ សព្វស្សាបិ សហាបិ អត្តនាតិ សព្វេន អត្តនោ ធនេនបិ អត្តនាបិ សទ្ធិំ។ សុគតេសូតិ សុដ្ឋុ គតត្តា, សុន្ទរំ ឋានំ គតត្តា សុគតនាមកេសុ ពុទ្ធបច្ចេកពុទ្ធសាវកេសុ។ យោ មនំ បទោសយេតិ យោ មនំ បទុស្សេយ្យ។ តស្សាយំ មនោបទោសោ ឯវ មហត្តរោ កលីតិ វុត្តំ ហោតិ។

១១៨ កស្មា? យស្មា សតំ សហស្សានំ...បេ... បាបកំ, យស្មា វស្សគណនាយ ឯត្តកោ សោ កាលោ, យំ កាលំ អរិយគរហីវាចំ មនញ្ច បណិធាយ បាបកំ និរយំ ឧបេតិ, តត្ថ បច្ចតីតិ វុត្តំ ហោតិ។ ឯតេនាបិ សង្ខេបេន បទុមនិរយេ អាយុប្បមាណំ។

១១៩ ឯតានិ អបរេនបិ នយេន “អយមេវ មហត្តរោ កលិ, យោ សុគតេសុ មនំ បទោសយេ”តិ ឯតមត្ថំ វិភាវេន្តោ “អព្ពុទានី”តិ អាទិមាហ។ តត្ថ អព្ពុទានីតិ អព្ពុទគណនេន អព្ពុទានិ។ និរយន្តិ បាបុណាតិ។ បេច្ច ឥយា ផលន្តីតិ ឯតេ បដិក្ខិត្វា និរយូបបត្តិយា

សយា កចត្តិ៍ បទត្វាតិ បទទេលិកោ៍

១១៨៉ កិច្ចា កិឝេយ្យា – ឯយា អព្យាកតស្សាតិ៍ តត្ថ យេនាបេនាវាការេន អព្យាកតា, អចិន្តាយលិការេន វុត្តា, បិបិឋ្ឋាការេន អតក្កលោតិ ទេជិតទេត្តា៍ អព្យាកតត្តា ចា វុត្តស្ស, វុត្តត្តា អតក្កលស្សាតិ ឧចទេយ្យត្ត ឯយាទេជតត្តា៍

១១៩៉ ឧចំ វុកទេតវុ យេនាបេនាវស្ស យហត្តទកលិកាចំ សារេឆត្វា ព្តទាតិ ចារិតចត្វកាឆា តាយ ទុត្តស កាឆា អាហ៍ ព្តយា កិទ ទេកាកាលិកំ ឃឹយយាតទេយច ឱចទេត្តតាឃស្ថតា យហារេយាក្កល្លាទេតត ទុត្តា, “យហា(ព្រា)ហ្វុតា”តិ ឧទេកា៍ តាវំ ព្តយិតា វុទេត្តត វត្តិ ឧកាវក្កហត្តំ អឃយុទេត្តសា “ឯយា ទលិកក្យុលា អត្យុយុទេត្តា”តិអាឌិ៍ តត្ត បធយកាឆាឃ តាច “ក្យុលា”តិ តិត្តិត្តា អទេតកក្លត្តំ បចត្តត្តា ចា ទលិទេការេយច ទលិកក្យុលា, តញ្ញាទេយតំ អឌិចចតំ អចឥត្តាតិ អចចតត្ញា ព្យុត្តាតយ្យិ ឱចាឆំ អក្កហលោត៍ យត្តទីតិ បញ្ញាចិឆយត្តទិយេត៍ ទេបវុលិឃំ អត្យុយុទេត្តាតិ អក្កវាចកាតំ ទេកឥកាយតាឃ៍ ទេវនំ បិកាឌទេយច៍ ព្តឥំ ទុត្តំ ទេហាតិ – ឯយា, អាចុទេសា ទេកាកាលិក, ត្យយ្យាឝិទេសា អត្យុយុត្តទលិកតញ្ញាឃ ទលិកក្យុលា អត្យុយុទេត្តា អវ្សុទេត្តា កទទិទេយា អចឥត្តា យត្តទី ទេបវុលិឃំ អត្យុយុទេត្តា, ទេសា ចចសា បរិការវតិ អត្ថា អការវទេតយ្យយ្យិ បុក្កលិ៍ ទេតត តំ ចទាយិ “យុលក្យក្កា”តិ កាឆាត្តឃំ៍

១២០៉ តស្សាឃំ អត្យុត្តាតបទេត្វា – យុលក្យក្ក យុលចិវយ, ចិក្សុត ចិកាតក្សុត, អលិកចាឌិ, អតទិឃ អវបប្យុទិវ, ក្សុតហ្យ ក្សុតិហតក, ចុត្តិតាវក, វុទិវត្ត អត្តិយបុទិវ, កលិ អលក្លិបុទិវ, អចឌាត ព្យុត្តស្ស អចឌាតបុត្តា៍

១២១៉ទេឌយាកិទឹតិ កិទេលវទេឌំ អត្តតិ បក្លិបវិ៍ បបតត្តិ ទេវាត្ថុំ៍ “បបិត”ត្តិបិ បិទេធា, ទេវា ឧចទេត្វា៍ “បបឥ”ត្តិបិ បិទេធា, យហាតិទឃត្តិ អទេត្វា៍

១២២៉ឧតិ ហតត្តិ ឧត្ត ហ-ព្តតិ តិបិទេតា, តត្តិ តំ ក្យវលិក្យវលកយុំ អឆ ចា ហតត្តិ កតំ បឌិបត្តំ, ក្លបចិតត្តិ អទេត្វា៍ វុចាយឹតិ វាយិ តស្ស កយុស្ស កតត្តា៍ ទេសា ហិ តំ កយុំ លកទេតច, តាស្ស តំ តស្សតីតិ ទុត្តំ ទេហាតិ៍ ឃស្ថា ច លកតិ, តស្ថា ទ្យក្លិ យទេត្តា…ទេប… កិត្តិវកាទី៍

១២៣៉ ព្តទាតិ ឃំ ទ្យក្លិ យទេត្តា បស្សតិ, តំ បកាទេវទេត្តា “អទេយាវក្សុវយាហតត្តាត”ត្តិអាឌិយាហ៍ តត្ត បុទិទិយាបត្តកាឆាឃ តាច អទេត្វា – ឃំ តំ អទេយាវក្សុវយាហតត្តាតំ វត្តាឃ កកចតា “តទេយតំ, កិក្លទេច, តិទឃបិលិ បញ្ញាចិឆតត្តតំ តាយ កាទលំ កទេទាត្តី”តិ (ឃ៉ និ៍ ១.១៩០; អ៉ និ៍ ១.១៩១) ទុត្តំ, តំ ក្លទេបតិ, ឧចំ ក្លទេបទេត្តា ច តទេត្វច អាឌិត្តាឃ ទលិហបចចិឃា តិបត្ថាទេបត្វា តិទឃបិទេលហិ បញ្ញាវុ ធាទេតវុ អាទេកាឌិឃយាតំ តត្តំ លិលវត្តាតំ តិញ្ញារាទេយឃស្វលយុទេបតិ, ឃំ វត្តាឃ កកចតា ទុត្តំ “តត្តំ អទេយាលិលិ ហទេត្វ កទេយត្តី”តិអាឌិ៍ តទេតា បទា ក្លបត្តកាឆា អទេតកាតិ ចស្សវហស្សាតិ តត្ត បត្តិត្វា បក្កាចទេវវាត្យកចតត្ត អត្យុបុទេត្តត លាទេទាឥកាតឌីតីទំ កតស្ស ឃំ តំ “តត្តំ អទេយាក្យត្យអំ យុទេល បក្លិបត្តិ, តត្តំ តយ្ជទលិហំ យុទេល អាវិត្ថាត្តី”តិ ទុត្តំ, តំ វត្តាឃ ទុត្តំ៍ តត្ត អទេយាតិ ទលិហំ៍ ក្យត្យអវត្តិកត្តិ ទេពាលុចវព្វាតំ៍ អទេយាកហទេលាត ទេចត្វ តយ្ជទលិហំ, ព្តតទេទត អទេយាក្យត្យអំ ទេចជិតត្តំ៍ បតិទ្វបត្តិ កតកយុត្យុវុបំ៍

៩៤១. តតោ បរាសុ កាថាសុ ន ហិ ចក្ខុតិ “កល្យាណ, បាបក”តិអាទីនិ វត្វា និរយបាលា យមទូតាទិ ន វទន្តិ។ នាភិនន្ទន្តីតិ ន សុយុត្តការេន អភិយុត្តា ឧបេន្តិ, ន សុយុត្តា ឧបសង្កមន្តិ, អនយព្យសនាបាទកត្តា ឯវ ឧបសង្កមន្តីតិ វុត្តំ ហោតិ។ ន តាណាយុបេន្តីតិ តាណំ លេណំ បដិសរណំ ហុត្វា ន ឧបកប្បន្តិ, កល្យាណា ហន្តា ឯវ ឧបេន្តីតិ វុត្តំ ហោតិ។ អញ្ញាទេវ សន្ធាយ សយន្តីតិ អញ្ញារម្មណំ អាទាយ បិតា សយានា អនេកានិ វស្សសហស្សានិ សន្ធាយ អញ្ញទេវ សេន្តិ។ កិន្តិ សយព្ភុលិតន្តិ សយន្តោ ឧលិតំ សព្ភុតិសាសុ ច សយព្ភុលិតំ អគ្គិ បដិសន្តីតិ យថាភិរោយ បក្ខិត្តា សយានា ឯកាកាធន្តិ។ យថាភិរោយា ភាយ ឃោរា សរា “ចត្ថក្កណ្ណា”តិ (អ. និ. ១.១៩) វុត្តា, តំ ឃោរតរសេរា ធត្វា បស្សន្តំ អក្ខីនិ ភិន្ទន្តិ។

៩៤២. ខាទេន ច ខុជ្ជហិ ឃាតាតិ អយោខាទេន បលិវេឋេត្វា បិកាលុច្ចកា បីឡំ ចិយ ហត្ថិ។ ខ្លាំ វេធន្ទេហ អច្ចុត្តក្ខមការេហ អត្ថិច តិបិឡយាឃត្ថីតិ អត្ថគាថោនេន អត្ថយេច ខាហលក្ខការេត្វា “តិបិឡ”ត្តិ សង្ឃាតំ ទ្វេវេទុបំ ភាយ ភរក ក្រុត្តិ។ តត្រ កិរ នេរយិ លវទ្វេយ ឃាឃិត្វា អក្ខីនិ ភិន្ទន្តិ, តេន “អត្ថិចា”តិ វុត្តំ។ តំ បិតតញ្ញាយធា យធិកាឃោតិ តញ្ញា អត្ថតិបិឡំ យធិកាឃោ បិឡ បិតតំ ហោតីតិ អត្ថោ។ “បិត្តត”ត្តិបិ បាឋោ។ ខ្លាំយិ វេធន្ទេហ អច្ចុត្តក្ខមការេហេច។

៩៤៣. អថ លោហយត្តំ អយំ បន លោហកុម្ភី បថវិបរិយត្តិកា ចតុនហុតាធិកានិ ទ្វេយោជនសតសហស្សានិ គម្ភីរា សមតិត្តិកា តត្តលោហបូរា ហោតិ។ បច្ចត្តិ ហិ តាសុ ជិនរតត្តិ តាសុ កុម្ភីសុ និឃរត្ថំ បច្ចន្តិ។ អគ្គិតិសមាសូតិ អគ្គិសមាសុ ។ សមុប្បិលវាតេតិ សមុប្បិលវន្តា, សកិម្បិ ឧទ្ធំ សកិម្បិ អធោ គច្ឆមានា ផេណុទ្ធេហកំ បច្ចន្តីតិ វុត្តំ ហោតិ។ វេធន្ទេហ វុត្តភយេតេច តំ វេធិតព្ពំ។

៩៤៤. បុព្ពលោហិតមិស្សេតិ បុព្ពលោហិតមិស្សាយ លោហកុម្ភិយា។ តត្ថ កិន្តិ តត្ថ។ យំ យំ ទិសកន្តិ ទិសំ ចិទិសំ។ អធិសេតីតិ គច្ឆតិ “អភិសេតី”តិបិ បាឋោ, តត្ថ យំ យំ ទិសំ អល្លីយតិ អបស្សយតីតិ អត្ថោ។ កិលិស្សតីតិ ឯវាធិយតិ “កិលិជ្ជតី”តិបិ បាឋោ, បូតិ ហោតីតិ អត្ថោ។ សម្ផុសមានោតិ តេន បុព្ពលោហិតេន ផុដ្ឋោ សមានោ។ ខ្លាំយិ វេធន្ទេហ អច្ចុត្តក្ខមការេហ។

៩៤៥. បុឡវអាវាសវន្តេតិ បុឡវអាវាសំ អាវាសោ។ អយម្បិ លោហកុម្ភីយេវ វេធន្ទេហ “ក្វចតិរោយា”តិ វុត្តា, តត្ថ បតិតស្ស សូចិមុខបាណា លចិអាទីនិ លិខិត្វា អដ្ឋិមិញ្ជា ខាទន្តិ។ គន្តុំ ន ហិ តីរមបត្តីតិ អបគន្តុំ ន ហិ តីរំ អត្ថិ។ “តីរវមបត្តី”តិបិ បាឋោ, សមោសវេត្វា តីរមេវ ទុត្ត “តីរវ”ត្តិ វុត្តំ។ សព្ពសមា ហិ សមន្តកបល្លាតិ យស្មា តស្សា កុម្ភិយា ឧបរិភាគេបិ ភិក្ខុនិតត្តា សព្ពត្ថ សមា សមន្តតោ កបាលា, តស្មា អបគន្តុំ តីរំ នត្ថីតិ វុត្តំ ហោតិ។

៩៤៦. អសិបត្តចនំ វេធន្ទេហ វុត្តនយេន។ តញ្ញិតទ្ធេនតា វេហាសំ អច្ចុត្តំ បិយ ទិស្សតិ, អថេត្វ លោកេត នេរយិកា បវិសន្តិ, តទា តេសំ ចរតេវិតានិ បត្តានិ បតិត្វា អង្គបច្ចង្គានិ លិខន្តិ។ តេនាហ – “តំ បវិសន្តិ សមុច្ឆិន្នគត្តា”តិ។ តំ បវិសន្តិ តទា សុដ្ឋុ លិខិតគត្តា ហោន្តីតិ។ ជិវ្ហំ ពលិសេន គហេត្វា អារជយារជយា វិហនន្តីតិ តត្ថ អសិបត្តវនេ វេបេត ឆាធិត្វា បតិតានំ មុខាទីនិ នេរយិកានំ

ᨶᩥᩁᨿᨸᩣᩃᩣ ᨩᩥᩅ᩠ᩉᩴᨻᩊᩥᩈᩮᨶ ᨶᩥᨠ᩠ᨠᨯ᩠ᨰᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨳᩣ ᨾᨶᩩᩔᩣ ᩋᩃ᩠ᩃᨧᨾ᩠ᨾᩴ ᨽᩪᨾᩥᨿᩴ ᨸᨲ᩠ᨳᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨡᩦᩃᩮᩉᩥ ᩋᩣᨠᩮᩣᨭᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩋᩣᨠᩮᩣᨭᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨹᩁᩈᩪᩉᩥ ᨹᩣᩃᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨹᩣᩃᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨾᩮᨠᩴ ᨠᩮᩣᨭᩥᩴ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩉᨶᨶ᩠ᨲᩥ, ᨨᩥᨶ᩠ᨶᨨᩥᨶ᩠ᨶᩣ ᨠᩮᩣᨭᩥ ᨸᩩᨶᨸ᩠ᨸᩩᨶᩴ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ. “ᩋᩣᩁᨧᨿᩣᩁᨧᨿᩣ”ᨲᩥᨸᩥ ᨸᩣᨮᩮᩣ, ᩋᩣᩅᩥᨬ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩅᩥᨬ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ. ᩑᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨴᩮᩅᨧᨶ᩠ᨴᩮᨶ ᩋᨶᩩᨲ᩠ᨲᨠᨾ᩠ᨸᩩᨠᩣᩁᨱᩴ.

᪖᪗᪐. ᩅᩮᨲᩁᨱᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩮᩅᨴᩪᨲᩮ “ᨾᩉᨲᩦ ᨡᩣᩁᩮᩣᨴᨠᩣ ᨶᨴᩦ”ᨲᩥ (ᨾ. ᨶᩥ. ᪓.᪒᪖᪙) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨴᩥᩴ. ᩈᩣ ᨠᩥᩁ ᨣᨦ᩠ᨣᩣ ᩅᩥᨿ ᩏᨴᨠᨽᩁᩥᨲᩣ ᨴᩥᩔᨲᩥ. ᩋᨳᩮᨲ᩠ᨳ ᨶ᩠ᩉᩣᨿᩥᩔᩣᨾ ᨸᩥᩅᩥᩔᩣᨾᩣᨲᩥ ᨶᩮᩁᨿᩥᨠᩣ ᨸᨲᨶ᩠ᨲᩥ. ᨲᩥᨱ᩠ᩉᨵᩣᩁᨡᩩᩁᨵᩣᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩥᨱ᩠ᩉᨵᩣᩁᩴ ᨡᩩᩁᨵᩣᩁᩴ, ᨲᩥᨠ᩠ᨡᨵᩣᩁᨡᩩᩁᨵᩣᩁᩅᨲᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ. ᨲᩔᩣ ᨠᩥᩁ ᨲᩃᩥᨿᩣ ᩏᨽᩮᩣ ᩏᨽᨿᨲᩦᩁᩮᩈᩩ ᨧ ᨲᩥᨱ᩠ᩉᨵᩣᩁᩣ ᨡᩩᩁᩣ ᨸᨭᩥᨸᩣᨭᩥᨿᩣ ᨮᨸᩥᨲᩣ ᩅᩥᨿ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮᨶ ᩈᩣ “ᨲᩥᨱ᩠ᩉᨵᩣᩁᩣ ᨡᩩᩁᨵᩣᩁᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ. ᨲᩴ ᨲᩥᨱ᩠ᩉᨵᩣᩁᨡᩩᩁᨵᩣᩁᩴ ᩏᨴᨠᩣᩈᩣᨿ ᩏᨸᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩃ᩠ᩃᩦᨿᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ. ᩑᩅᩴ ᩏᨸᩮᨶ᩠ᨲᩣ ᨧ ᨸᩣᨸᨠᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᨧᩮᩣᨴᩥᨲᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨾᨶ᩠ᨴᩣ ᨸᨸᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨻᩣᩃᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ.

᪖᪗᪑. ᩈᩣᨾᩣ ᩈᨻᩃᩣᨲᩥ ᩑᨲᩴ ᨸᨴᨴ᩠ᩅᨿᩴ “ᩈᩮᩣᨱᩣ”ᨲᩥ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨿᩮᩣᨩᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ. ᩈᩣᨾᩅᨱ᩠ᨱᩣ ᨠᨻᩁᩅᨱ᩠ᨱᩣ ᨧ ᩈᩮᩣᨱᩣ ᨡᩣᨴᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ. ᨠᩣᨠᩮᩣᩊᨣᨱᩣᨲᩥ ᨠᨱ᩠ᩉᨠᩣᨠᨣᨱᩣ. ᨸᨭᩥᨣᩥᨩ᩠ᨫᩣᨲᩥ ᨣᩥᨩ᩠ᨫ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨲᨠᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ, “ᨾᩉᩣᨣᩥᨩ᩠ᨫᩣ”ᨲᩥ ᩑᨠᩮ. ᨠᩩᩃᩃᩣᨲᩥ ᨠᩩᩃᩃᨸᨠ᩠ᨡᩥᨶᩮᩣ, “ᩈᩮᨶᩣᨶᩮᨲᩴ ᨶᩣᨾ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨠᩮ. ᩅᩣᨿᩈᩣᨲᩥ ᩋᨠᨱ᩠ᩉᨠᩣᨠᩣ. ᩑᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨴᩮᩅᨧᨶ᩠ᨴᩮᨶ ᩋᨶᩩᨲ᩠ᨲᨠᨾ᩠ᨸᩩᨠᩣᩁᨱᩴ. ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥᨸᩥ ᨸᨶ ᨠᩣᨶᩥᨧᩥ ᨸᨴᩣ ᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ, ᨲᩣᨶᩥ ᩑᨲᩮᩈᩴ ᨸᩩᩁᩥᨾᨸᨴ᩠ᨵᨿᨽᩣᨣᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩮᩅ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ.

᪖᪗᪒. ᩍᨴᩣᨶᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨾᩮᩅᩮᨲᩴ ᨶᩥᩁᨿᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨶᩥᨣᨾᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨠᩥᨧ᩠ᨨᩣ ᩅᨲᩣᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨣᩣᨳᩣᨾᩣᩉ. ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨠᩥᨧ᩠ᨨᩣ ᩅᨲ ᩋᨿᩴ ᩍᨵ ᨶᩥᩁᨿᩮ ᨶᩣᨶᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᨠᨾ᩠ᨾᨠᩣᩁᨱᩁᩪᨸᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥ, ᨿᩴ ᨩᨶᩮᩣ ᨸᩔᨲᩥ ᨠᩥᨻ᩠ᨻᩥᩈᨠᩣᩁᩦ. ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩍᨵ ᨩᩦᩅᩥᨲᩈᩮᩈᩮ ᨩᩦᩅᩥᨲᩅᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩣᨿ ᩍᨵ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᨮᩥᨲᩮᩣᨿᩮᩅ ᩈᨾᩣᨶᩮᩣ ᩈᩁᨱᨣᨾᨶᩣᨴᩥᨠᩩᩈᩃᨠᨾ᩠ᨾᩣᨶᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨶ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᨠᩁᩮᩣ ᨶᩁᩮᩣ ᩈᩥᨿᩣ ᨽᩅᩮᨿ᩠ᨿ. ᨠᩥᨧ᩠ᨧᨠᩁᩮᩣ ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩮᩣᨸᩥ ᨧ ᩈᩣᨲᨧ᩠ᨧᨠᩣᩁᩥᨲᩣᩅᩈᩮᨶ ᨽᩅᩮᨿ᩠ᨿ, ᨶ ᨸᨾᨩ᩠ᨩᩮ ᨾᩩᩉᩩᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨶ ᨸᨾᩣᨴᨾᩣᨸᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩋᨿᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᩈᨦ᩠ᨡᩮᨸᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ. ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᩅᩈᩮᩈᩣᨶᩥ ᨸᨴᩣᨶᩥ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᨲ᩠ᨲᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᩣᨶᨲ᩠ᨳᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ ᩈᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᩣᨶᩮᩅ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨶᩩᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶ ᨠᨲᩣᨲᩥ.

ᨸᩁᨾᨲ᩠ᨳᨩᩮᩣᨲᩥᨠᩣᨿ ᨡᩩᨴ᩠ᨴᨠ-ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿ

ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶᩥᨸᩣᨲ-ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿ ᨠᩮᩣᨠᩣᩃᩥᨠᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ.

᪑᪑. ᨶᩣᩃᨠᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪖᪗᪓. ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᨩᩣᨲᩮᨲᩥ ᨶᩣᩃᨠᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᨠᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥ? ᨸᨧ᩠ᨨᩩᨲ᩠ᨲᩁᩔ ᨠᩥᩁ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩅᩣᨧᨠᩴ ᨾᩮᩣᨶᩮᨿ᩠ᨿᨸᨭᩥᨸᨴᩴ ᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨲᨴᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᨽᩥᨠᨦ᩠ᨡᨾᩣᨶᩮᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨸᨽᩩᨲᩥ ᨠᨸ᩠ᨸᩈᨲᩈᩉᩔᩴ ᨸᩣᩁᨾᩥᨿᩮᩣ ᨸᩪᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩈᩥᨲᩔ ᨽᩣᨣᩥᨶᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣ ᨶᩣᩃᨠᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨲᩣᨸᩈᩮᩣ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨧᨠ᩠ᨠᨸ᩠ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᨴᩥᩅᩈᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩮ ᨴᩥᩅᩈᩮ “ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᨾᩮᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩉᩥ ᨴ᩠ᩅᩦᩉᩥ ᨣᩣᨳᩣᩉᩥ ᨾᩮᩣᨶᩮᨿ᩠ᨿᨸᨭᩥᨸᨴᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ. ᨲᩔ ᨽᨣᩅᩣ “ᨾᩮᩣᨶᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᨲᩮ

ឧបញ្ញាស្ស”ន្តិអាទិតា តយេត ពំ ព្យាកាសិ៍ បរិតិដ្ឋតេ បត ភគចតិ សក្កីតិ៍ ករេទានត្តតាយស្មតា យហាកស្សបេត អាយស្មា អាតន្ទោ ពទេច ទេវាតេឃ្យបដិបត្តិ បុច្ឆា ខេយត យគា ច សយាគបិតេតា គាលកោ កកចត្តិ បុច្ឆិ៍ ពំ សត្ថុំ បិរកិ៍ កត្វា គស្សេតុកាមេរា “អាគន្តុកានេ”តិអាទិកា ចិសតិ ចត្តុកាឆាតេយា ចត្វា អភាសិ៍ ពំ សត្ថុប្បិ “គាលកស្សុត្ត”ន្តិ ចុច្ចតិ៍

តត្ថ អាគន្តុកានេតិ សយិទ្ធិកានេ ចុទ្ធិប្បតេត្វា៍ បតីតេតិ ពុទ្ធេ៍ អឆ ចា អាគន្តុកានេតិ បយុកិតេ៍ បតីតេតិ ខេរោយតស្សានេតា៍ ស្វុចិចសតេតិ អកិលិដ្ឋចសតោ៍ ខេចាតពិញ្ញាកប្បរុក្ខតិដ្ឋត្វាតិ ចសតាតិ ខេ្ច ចា យលិ ចា ត គណ្ហិត្តិ៍ ក្សុំ កេហត្វាតិ ឡាឆ ក្សុំសកិសត្វា “ក្សុំ”ត្តិ លទ្ធខេចាហារំ កិឡាចត្តំ ខ្លក្លិបិត្វា៍ អសិតោ ឡាសីតិ កណ្ហសរិចណ្ណត្វា ឲចិលទ្ធតាខេយា ឡាសិ៍ កិចាចិហារតិ កិចាចិហារដ្ឋាតេតា៍ ខេសនំ បគតោ ខ្លត្តាតខេយច៍

សយ្ឋទ្ធតោ បត – អយំ កិរ ស្វុទ្ធេគតស្ស បិតុ ឹហហត្វុខេញ្ញា បុខោហិតោ ស្វុទ្ធេគតស្សុបិ អតភិសិត្តកាលេ សិប្បាចរិយោ ហុត្វា អភិសិត្តកាលេ បុខោហិតោខេយច អហោសិ៍ តស្ស សាយំ បិតំ ខាទុបដ្ឋាតំ អាកាតស្ស ខាជា គហខកាលេ ចិយ តិបច្ចការំ អកត្វា អញ្ជលិកម្មមត្តខេយច ករោតិ៍ គម្មុតា កិខេរសា បត្តាភិខេសកាតំ សព្យាខន្និតំ បុខោហិតោ ខេតត តិន្តិដ្ឋិត្វា “បត្តុដ្ឋាយមហំ មហាខាជា”តិ អាហ៍ ខាជា តស្ស តិច្ឆយំ ញាត្វា “ខេតត ហិ, អាចរិយ, មខេមច ខ្លយ្យាខេត ចសិតព្ពំ, ឃតា ខេត អហំ អភិញ្ញាបខេស្ស្យឃ្យ”ន្តិ ឃាចិ៍ ខេសា “ឲចំ ខេហាតុ”តិ បដិស្សុណិត្វា តាបសបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា ខេញ្ញា ខ្លបដ្ឋហិយមាខេតា ខ្លយ្យាខេតខេយច ចសខេត្តា កសិណបរិកម្មំ កត្វា អដ្ឋ សមាបត្តិខេយា បញ្ចាភិញ្ញាខេយា ច តិព្ពខេត្តសិ៍ ខេសា តខេតា បភុតិ ខាជកុខេល ភត្តកិច្ចំ កត្វា ហិមចន្តចាតុមហាខាជិកភចតាជីតំ អញ្ញាតខំ កត្វា ខិចាចិហារំ ករោតិ៍ អខេធកខិចសំ តាចតិំសភចតំ កត្វា ខេតតចិមាតំ បចិសិត្វា ខិព្វខេតតបល្លង្កេ តិសិខេន្នា សមាធិសុខំ អតុភចិត្វា សាយតុប្បយមំ ចុដ្ឋាយ ចិមាតទ្វារខេ ចត្វា ឡាខេតា ចិខេតា ច ចិខេលាខេកខេត្តា សដ្ឋិខេយាជតាយ មហាចីថិយា ខេចលុខេក្លបំ កត្វា ខេខាឆិសត្តក្ខណបសំសិតាតិ ឆុតិចចតាតិ ចត្វា កីឡអខេត្តា សក្កប្បមុខេខ ខេគខេច អន្តុសំ ខេតតាហ អាយស្មា អាតន្ទោ – “អាគន្តុកានេ…ខេប… ខិចាចិហារខេ”តិ៍

៩ប័៩៍ តខេតា ខេសា ឲចំ ខិព្វាត ខេគខេច…ខេប… កិំ បដិច្ច៍ តត្ថ ខ្លខេកក្កតិ អត្តាត្តតកាខេយ៍ ចិត្តិំ ករិត្វាតាតិ អាខេរំ កត្វា៍ កល្យាខេបិតិ តុដ្ឋខេបិ៍ ខេសនំ ខ្លត្តាតត្ថខេយច៍

៩ប័លិ៍ ឡាខេតិ “ឃគាបិ អាសី”តិអាទិកាឆា ខ្លត្តាតសយ្ឋទ្ធា ឲច៍ បខេត្វា បត បឆយកាឆាយ តាច សក្កខេយាតិ សក្កខេយា៍ ខេយា ស្វុខាតត្តិ ខេចចាតំ ខេយា៍

តស្សាចិភាចត្ថំ អយមត្ថុប្បត្តិកឆា ខេចទិតព្ពា – សក្កោ កិរ មកឆខេដ្ឋ មចលកាមចាសី ខេតត្តិំសមត្ថុស្សសេដ្ឋា មខេឈា គាម មាណខេចា ហុត្វា សត្ត ចត្តបទាតិ បូខេត្វា តាចតិំសភចខេត ខិព្ពត្តិ សម្ពិ បរិសាយ៍ តខេតា បុត្តខេខចា “អាកត្តុកខេខចបុត្តា អាកតា, សក្កាខំ ខេតសំ កខិស្សាមា”តិ ចត្វា ខិព្ពបក្ខយាតិ ខ្លបតាខេយសុំ, ខ្លបឌ្ឍខេខ្ជត ច តិមខេត្តសុំ៍ សខេក្កា ខ្លបឌ្ឍខេខ្ជត អសត្តុខេដ្ឋា សកបរិសំ សញ្ញាខេបត្វា ឲកខិចសំ

សុរាមទមត្តេ តេ បាទេ គហេត្វា សិនេរុបព្ពតបាទេ ខិបិ។ តេសំ សិនេរុស្ស ហេដ្ឋិមតលេ ទសសហស្សយោជនំ អសុរភវនំ និព្ពត្តិ បារិច្ឆត្តកបដិច្ឆន្នកាយ ចិត្តបាដលិយា ឧបសោភិតំ។ តតោ តេ សតិំ បដិលភិត្វា តាវតិំសភវនំ អបស្សន្តា “អហោ រេ នដ្ឋា មយំ បានមទទោសេន, ន ទានិ មយំ សុរំ បិវិម្ហា, អសុរំ បិវិម្ហា, ន ទានិម្ហា សុរា, អសុរា ទានិ ជាតម្ហា”តិ។ តតោ បភុតិ “អសុរា”ត្វេវ ឧប្បន្នសមញ្ញា ហុត្វា “ហន្ទ ទានិ ទេវេហិ សទ្ធិំ សង្គាមេមា”តិ សិនេរុំ បរិតោ អារោហិំសុ។ តតោ សក្កោ អសុរេ យុទ្ធេន អព្ភុគ្គន្ត្វា បុនបិ សមុទ្ទេ បក្ខិបិត្វា ចតូសុ ទ្វារេសុ អត្តនា សទិសំ ឥន្ទបដិមំ មាបេត្វា ឋបេសិ។ តតោ អសុរា “អប្បមត្តោ វតាយំ សក្កោ និច្ចំ រក្ខន្តោ តិដ្ឋតី”តិ ចិន្តេត្វា បុនទេវ នគរំ អាគមិំសុ។ តទា ទេវា អត្តនោ ជយំ ឃោសេន្តា មហាវីថិយំ ចេលុក្ខេបំ ករោន្តា នក្ខត្តំ កីឡិំសុ។ អថ អសិតោ អតីតានាគតេ ចត្តាលីសកប្បេ អនុស្សរិតុំ សមត្ថតាយ “កិំ នុ ខោ ទេវេហិ បុព្ពេបិ ឯវំ កីឡិតបុព្ព”ន្តិ អាវជ្ជេន្តោ តំ ទេវាសុរសង្គាមេ ទេវវិជយំ ទិស្វា អាហ –

“យទាបិ អាសិ អសុរេហិ សង្គមោ,

ជយោ សុរានំ អសុរា បរាជិតា;

តទាបិ នេតាទិសោ លោមហំសនោ”តិ។

តស្មិំ កាលេ ឯតាទិសោ លោមហំសនោ បមោទោ ន អាសិ។ កិមព្ភុតំ ទដ្ឋុ មរូ បមោទិតាតិ អជ្ជ បន កិំ អព្ភុតំ ទិស្វា ឯវំ ទេវា បមុទិតាតិ។

៦៨៨។ ទុតិយគាថាយ សេឡេន្តីតិ មុខេន ឧស្សេឡនសទ្ទំ មុញ្ចន្តិ។ គាយន្តិ នានាវិធានិ គីតានិ, វាទយន្តិ អឌ្ឍសដ្ឋិ តូរិយសហស្សានិ, បោដេន្តីតិ អប្ផោដេន្តិ។ បុច្ឆាមិ វោហន្តិ អត្តនា អាវជ្ជេត្វា ញាតុំ សមត្ថោបិ តេសំ វចនំ សោតុកាមតាយ បុច្ឆតិ។ មេរុមុទ្ធវាសិនេតិ សិនេរុមុទ្ធនិ វសន្តេ។ សិនេរុស្ស ហិ ហេដ្ឋិមតលេ ទសយោជនសហស្សំ អសុរភវនំ, មជ្ឈិមតលេ ទ្វិសហស្សបរិត្តទីបបរិវារា ចត្តារោ មហាទីបា, ឧបរិមតលេ ទសយោជនសហស្សំ តាវតិំសភវនំ។ តស្មា តេ “មេរុមុទ្ធវាសិនោ”តិ វុច្ចន្តិ។ មារិសាតិ ទេវេ អាមន្តេតិ, និទ្ទុក្ខា និរាពាធាតិ វុត្តំ ហោតិ។

៦៨៩។ អថស្ស តមត្ថំ អារោចេន្តេហិ ទេវេហិ វុត្តាយ តតិយគាថាយ ពោធិសត្តោតិ ពុជ្ឈនកសត្តោ, សម្មាសម្ពោធិំ គន្តុំ អរហោ សត្តោ។ រតនវរោតិ វររតនភូតោ។ តេនម្ហ តុដ្ឋាតិ តេន ការណេន មយំ តុដ្ឋា។ សោ ហិ ពុទ្ធត្តំ បត្វា តថា ធម្មំ ទេសេស្សតិ, យថា មយម្បិ អញ្ញេ ច ទេវគណា សេក្ខាសេក្ខភូមិំ បាបុណិស្សាម។ មនុស្សាបិស្ស ធម្មំ សុត្វា យេ ន សក្ខិស្សន្តិ បរិនិព្ពាតុំ, តេ ទានាទីនិ កត្វា ទេវលោកេ បរិបូរេស្សន្តីតិ អយំ កិរ តេសំ អធិប្បាយោ។ តត្ថ “តុដ្ឋា កល្យរូបា”តិ កិញ្ចាបិ ពាឍំ បទទ្វយំ អត្ថតោ អភិន្នំ, តថាបិ “កិមព្ភុតំ ទដ្ឋុ មរូ បមោទិតា, កិំ ទេវសេដ្ឋា អតិវិយ កល្យរូបា”តិ បាទស្ស បញ្ហស្ស វិស្សជ្ជនត្ថំ វុត្តន្តិ វេទិតព្វំ។

១៥០។ ឥទានិ យេន អធិប្បាយេន ពោធិសត្តេ ជាតេ តុដ្ឋា អហេសុំ, តំ អាចិក្ខន្តេហិ វុត្តាយ ចតុត្ថគាថាយ សត្តគ្គហណេន ទេវមនុស្សគ្គហណំ, បជាគ្គហណេន សេសគតិគ្គហណំ។ ឯវំ ទ្វីហិ បទេហិ បញ្ចសុបិ គតីសុ សេដ្ឋភាវំ ទស្សេតិ។ តិរច្ឆានាបិ ហិ សីហាទយោ អសន្តាសាទិគុណយុត្តា, តេបិ អយមេវ អតិសេតិ។ តស្មា “បជានមុត្តមោ”តិ វុត្តោ។ ទេវមនុស្សេសុ បន យេ អត្តហិតាយ បដិបន្នាទយោ ចត្តារោ បុគ្គលា, តេសុ ឧភយហិតបដិបន្នោ អគ្គបុគ្គលោ អយំ, នរេសុ ច ឧសភសទិសត្តា នរាសភោ។ តេនស្ស ថុតិករណត្ថា ឥទម្បិ បទទ្វយមាហំសុ។

១៥១។ បញ្ចមគាថាយ តំ សទ្ទន្តិ តំ ទេវេហិ វុត្តវចនសទ្ទំ។ អវំសរីតិ ឱតរិ។ តទ ភវនន្តិ តទា ភវនំ។

១៥២។ ឆដ្ឋគាថាយ តតោតិ អសិតស្ស វចនតោ អនន្តរំ។ ឧក្កាមុខេវាតិ ឧក្កាមុខេ ឯវ, មូសាមុខេតិ វុត្តំ ហោតិ។ សុកុសលសម្បហដ្ឋន្តិ សុកុសលេន សុវណ្ណការេន សង្ឃដ្ដិតំ, សង្ឃដ្ដេត្វា តាបិតន្តិ អធិប្បាយោ។ ទទ្ទល្លមានន្តិ វិជ្ជោតមានំ។ អសិតវ្ហយស្សាតិ អសិតនាមស្ស ទុតិយេន នាមេន កាឡទេវិលស្ស ឥសិនោ។

១៥៣។ សត្តមគាថាយ តារាសភំវាតិ តារានំ ឧសភសទិសំ, ចន្ទន្តិ អធិប្បាយោ។ វិសុទ្ធន្តិ អព្ភាទិឧបក្កិលេសរហិតំ។ សរទរិវាតិ សរទេ ឥវ។ អានន្ទជាតោតិ សវនមត្តេនេវ ឧប្បន្នាយ បីតិយា បីតិជាតោ។ អលត្ថ បីតិន្តិ ទិស្វា បុនបិ បីតិំ លភិ។

១៥៤។ តតោ បរំ ពោធិសត្តស្ស ទេវេហិ សកា បយុជ្ជមានសក្ការទីបនត្ថំ វុត្តអដ្ឋមគាថាយ អនេកសាខន្តិ អនេកសលាកំ។ សហស្សមណ្ឌលន្តិ រត្តសុវណ្ណមយសហស្សមណ្ឌលយុត្តំ។ មរូតិ ទេវា។ វីតិបតន្តីតិ សរីរំ វីជមានា បតនុប្បតនំ ករោន្តិ។

១៥៥។ នវមគាថាយ ជដីតិ ជដិលោ។ កណ្ហសិរិវ្ហយោតិ កណ្ហសទ្ទេន ច សិរិសទ្ទេន ច អវ្ហយានតោ។ តំ កិរ “សិរិកណ្ហោ”តិបិ អវ្ហយន្តិ អាមន្តេន្តិ, អាលបន្តីតិ វុត្តំ ហោតិ។ បណ្ឌុកម្ពលេតិ រត្តកម្ពលេ។ អធិការតោ ចេត្ថ “កុមារ”ន្តិ វត្តព្វំ, វិសេសោ ចា គាថាទ្វេ។ បុរិមគាថាយ ច អហត្ថបាសគតំ សន្ធាយ “ទិស្វា”តិ វុត្តំ។ ឥធ បន ហត្ថបាសគតំ បដិគ្គហណត្ថំ ឧបនីតំ, តស្មា បុន វចនំ “ទិស្វា”តិ។ បុរិមំ វា ទស្សនបីតិលាភការបេក្ខំ គាថាវសានេ “វិបុលមលត្ថ បីតិ”ន្តិ វចនតោ, ឥទំ បដិគ្គហការបេក្ខំ អវសានេ “សុមនោ បដិគ្គហេ”តិ វចនតោ។ បុរិមញ្ច កុមារសម្បត្តិមេវ, ឥទំ សេតច្ឆត្តសម្បត្តិម្បិ។ ទិស្វាតិ សតសហស្សគ្ឃនកេ គន្ធាររត្តកម្ពលេ សុវណ្ណនិក្ខំ វិយ កុមារំ “ឆត្តំ មរូ”តិ ឯត្ថ វុត្តប្បការំ សេតច្ឆត្តំ ធារិយន្តំ មុទ្ធនិ ទិស្វា។ កោចិ បន “ឥទំ មានុសកំ ឆត្តំ សន្ធាយ វុត្ត”ន្តិ ភណន្តិ។ យថេវ ហិ ទេវា, ឯវំ មនុស្សាបិ ឆត្តចាមររោមហត្ថតាលវណ្ដចាមរអតីគតិហត្ថា មហាបុរិសំ ឧបដ្ឋហិំសូតិ។ ឯវំ សន្តេបិ ន តស្ស វចនេន កោចិបិ អតិសយោ អត្ថិ, តស្មា យថាវុត្តមេវ សុន្ទរំ។ បដិគ្គហេតិ ឧភោហិ ហត្ថេហិ បដិគ្គហេសិ។ ឥសិំ កិរ វន្ទាបេតុំ កុមារំ ឧបនេសុំ។ អថស្ស បាទា បរិវត្តិត្វា ឥសិស្ស មត្ថកេ បតិដ្ឋហិំសុ។ សោ តម្បិ អច្ឆរិយំ ទិស្វា ឧទគ្គចិត្តោ សុមនោ បដិគ្គហេសិ។

១៩៦។ ទសមគាថាយំ ជិគីសតោតិ ជិគីសន្តោ មគ្គេន្តោ បរិយេសន្តោ, ឧបបរិក្ខន្តោតិ វុត្តំ ហោតិ។ លក្ខណមន្តបារគូតិ លក្ខណានិ វេទានញ្ច បារំ គតោ។ អត្ថទាយន្តិ អត្ថទោ អយំ។ សោ កិរ អត្តនោ អភិមុខាគតស្ស មហាសត្តស្ស បាទតលេសុ ចក្កានិ ទិស្វា វេទានុសារេន សេសលក្ខណានិ ជិគីសន្តោ សព្ពំ លក្ខណសម្បត្តិំ ទិស្វា “អទ្ធាយំ ពុទ្ធោ ភវិស្សតី”តិ ញត្វា ឥទមាហ។

១៩៧។ ឯកាទសមាយំ អត្តនោ កាលកតន្តិ បដិសន្ធិវសេន អនុបគតំ។ អកល្យរូបោបិ កន្ទតិ អស្សុការីតិ តំ អត្តនោ អនុប្បត្តិំ អត្ថស្ស ទិស្វា “ន នាមាហំ អស្ស ធម្មទេសនំ សោតុំ លច្ឆាមី”តិ អតុដ្ឋរូបោ ពលវសោកាភិភូតោ ទោមនស្សជាតោ ហុត្វា អស្សូនិ បវត្តេតិ កន្ទតិ។ “រោទតី”តិបិ បាឋោ។ យទិ បនេស រូបកេ ចិត្តំ នមេយ្យ, កិំ តត្ថ ន ឧប្បជ្ជេយ្យ, យេនេតំ រោទតីតិ? ន ន ឧប្បជ្ជេយ្យ, អកុសលតាយ បនេតំ ចិត្តំ ន ជានាតិ។ ឥទំ សន្តេបិ ទោមនស្សុប្បត្តិយេវស្ស អយុត្តា សមាបត្តិលាភិនោ វិក្ខម្ភិតត្តាតិ ចេ? ន, វិក្ខម្ភិតត្តា ឥទំ មគ្គកាលេ តាយ សមុច្ឆិន្នា ហិ កិលេសា ន ឧប្បជ្ជន្តិ, សមាបត្តិលាភីនំ បន ពលវបច្ចយេន ឧប្បជ្ជន្តិ។ ឧប្បន្នេ កិលេសេ បរិហីនជ្ឈានត្តា កុតស្ស អនុបគតន្តិ ចេ? អប្បហីនត្តា បហានេកម្បេ។ សមាបត្តិលាភិនោ ហិ ឧប្បន្នេ កិលេសេ ពលវតិក្ខំ អនាបជ្ជន្តា ឧបសន្តុប្បន្នេបិ កិលេសេ បន តំ វិសេសំ អប្បហីនេនេវ ធានិកាសន្តិ, “បរិហីនវិសេសា ឋាន”តិបិ ទុវិញ្ញេយ្យា ហោន្តិ, តាទិសោ ច ឯសោ។ សោ ចេ កាលកិរិយាយ ភវិស្សតិ អត្ថទាយោតិ ន ភវិស្សតិ ត្វំ សោ ឋានំ ភូមិំ កាលកិរិយាយ អត្ថទាយោ។

១៩៨។ ទ្វាទសាយំ ន ទូរកាយន្តិ អយំ ទូរកោ បរិច្ចត្តោ ន ហោតិ។ ឧត្តរគាថាយ វត្តព្ពំ ពុទ្ធការកំ សន្ធាយាហ។

១៩៩។ តេរសាយំ សម្ពោធិមគ្គន្តិ សព្ពញ្ញុតញ្ញាណំ។ តញ្ហិ អធិបតិការេន សម្មា ពុជ្ឈតោ សម្ពោធិ, មគ្គោបិ អាចរណាការេន សព្ពាការញ្ញុត្តមតោ “អគ្គ”ន្តិ វុច្ចតិ។ ផុសិស្សតីតិ បាបុណិស្សតិ។ បរមវិសុទ្ធទស្សីតិ និព្ពានទស្សី។ តញ្ហិ ឯកន្តវិសុទ្ធត្តា បរមវិសុទ្ធំ ហិតានុកម្បីតិ ហិតានុកម្បិ អស្ស។ ពហុជនហិតន្តិ សាសនំ។

២០០។ ចុទ្ទសាយំ អធិគតទាតិ អត្ថទាយេន អស្ស, សម្ពោធិប្បត្តិតោ ឧទ្ធំ ឧទាតិ វុត្តំ ហោតិ។ ន សោស្សន្តិ ន ផុសិស្សំ។ អសមធុរស្សាតិ អសមវីរិយស្ស។ អជ្ជាតិ អាគតោ ញាយតិ គតោតិ ផុសិតានំ បត្តោ។ អឃាតីតិ ទុក្ខិតោ, សព្ពំ ចោទនតស្សបុព្ពយេន សន្ធាយាហ។ ចោទនតស្ស ហិ សោ អាគតោ, តត្ថស្ស ផុសិតោ វុត្តោ ញាណំ, ផុសិតានតោតិ វុត្តំ ហោតិ។ តេន ន សោ អាគតោ ចេតសិការពន្ធមេត្តក អឃាតី។

២០១។ បន្នរសាយំ វិបុលំ ជេត្វានាតិ វិបុលំ ជេត្វា។ អយមេវ វា បាឋោ។ និក្ខមាតិ និក្ខមតោ។ ឥទំ និក្ខមតោ ច សោ ករកិរិយេយ្យំ សាមត្តិ សកំ ករកិរិយេយ្យ, អត្តនោ ករកិរិយា ពុទ្ធត្ថិ វុត្តំ ហោតិ។ សមាធេសីតិ អត្តនោ អប្បាយុកតំ ញត្វា ភាគិនេយ្យំ ករកិរិយា ច ពុទ្ធស្ស តាលកស្ស យាចនកស្ស ឧបនិវាសប្បត្តំ អត្តនោ ទានេន ញត្វា “ពុទ្ធោ ឧប្បន្នោ បព្ពជ្ជេយ្យ អាបន្នេយ្យា”តិ តំ អនុសាសន្តោ ករកិរិយា ឈរេ កត្វា “កិំ តាលកោ”តិ “តាហិ, កន្តោ, កិញ្ចិ”តិ “អាវុសោ ន”ន្តិ អាណាបេត្វា តាបិតបត្តង្គំ បត្តានេត្វា សមាធេសិ ឧបនិ អនុសាសិ។ កថំ? “ពុទ្ធោតិ ឃោសំ...បេ... ព្រហ្មចរិយ”ន្តិ សោ ឥទមវោច។

៦០៧៓ តត្ថ យទ បរទោតិ យទា បរទោ៓ ឆន្ទុយក្កត្តិ បរទមឆន្ទុស្ស តិក្ខាតស្ស យក្កំ, ឆន្ទុំ ចា អក្កំ សហ បដិបទាយ តិក្ខាតំ៓ តស្មិត្តិ តស្ស សត្តិគោ៓ ព្រាហ្មចរិយត្តិ សយលាឆន្ទុំ៓

៦០៨៓ សត្តរយាយំ តាជិតាតិ តស្សល្ហិតោត, តស្មិំ សមយេ កិលេសបចិក្ខភ្ភូតេ សយាធិលិកេ ច សតិ ចិក្ខម្ភិតកិលេសេត សយាហិតចិត្តេត ចាតិ អធិប្បាយោ៓ អតាកតោ បរយចិឃុឌ្ឍតស្សិតាតិ "អយំ តាលគោ អតាកតោ គាលេ កកចតោ សត្តិគោ បរយចិឃុឌ្ឍំ តិក្ខាតំ បស្សិស្សតី"តិ ឲចំ ជិដ្ឋត្តា សោ ត្ថសិ ត្ថយិតា បរិយាយេត "អតាកតោ បរយចិឃុឌ្ឍតស្សី"តិ ចុត្តោ៓ តេត អតាកតោ បរយចិឃុឌ្ឍតស្សិតា៓ ស្លបចិតបុញ្ញាសម្ភារយោតិ បក្ខុត្តរតោ បកុតិ កតបុញ្ញាសម្ភារយោ៓ បតិក្ខត្តិ អាកាយយាតោ៓ បរិចសីតិ បត្តាជិត្វា តាបសចេចេត ចសិ៓ រក្ខិតិត្រ្កិយោតិ រក្ខិតយោតិត្រ្កិយោ ហុត្វា៓ សោ កិរ តតោ បកុតិ ស្លកតេ ត តិយុដ្ឋិ "ស្លកំ បចិសិត្វា សោតិត្រ្កិយំ ចិតាសយេ្យ, តតោ ឆន្ទុស្សចតធាហិទោ កចេយ្យ"ត្តិ ចិតេត្តត្វា៓

៦០៣៓ អដ្ឋារសាយំ ស្ធុត្វាត ឈោសត្តិ សោ តាលគោ ឲចំ បរិចសគ្គា អត្ថុបុត្តាត កកចតា សត្ថោធិ បត្វា ចារោលាសិយំ ឆន្ទុចក្ក បចត្តិតោ តំ "កកចតា ឆន្ទុចក្កំ បចត្តិតំ, សន្ទុសន្ទុត្តា ចត សោ កកចា ស្លប្បត្តា"តិអាជិតា តយេត ជិតចរចក្កចត្តតេ បចត្តឈោសំ អត្តតោ អត្តកាយាហិ ចេចតាហិ អាកត្វា អាទោចិតំ ស្ធុត្វា៓ កត្វាត ជិស្វា ត្ថសិតិសកត្តិ សត្តាហំ ចេចតាហិ យោគេយ្យគោលាហេលេ កយិទោយាតេ សត្តមេ ជិចសេ ត្ថសិបតតំ កត្វា "តាលគោ អាកាយិស្សតិ, តស្ស ឆន្ទុំ ចេសេស្សាយី"តិ ត្ថយិតា ច អភិសត្ត្ពិតា ចរច្ចុត្តាសតេ តិសិត្តំ ជិស្វា តិសកសជិសំ ត្ថសិតិសកំ កកចត្តំ៓ បសត្តោតិ សហ ចស្សតេតេច បសត្តចិតេត្វា ហុត្វា៓ យោគេយ្យសេដ្ឋត្តិ ចាលាត្តយំ, យក្កចាលាត្តិ ចុត្តំ ហោតិ៓ សយាកតោ អសិតាច្ចយស្ស សាសតេតិ អសិតស្ស ត្ថសិតោ ឲ្យចាចគាលេ អត្ថុប្បតេត្តា៓ តេត ហិ – "យទា ចិចរតិ ឆន្ទុយក្កំ, តទា កត្វា សយយំ បរិបុច្ឆយាតោ ចរស្ស តស្មិំ កកចតិ ព្រាហ្មចរិយ"ត្តិ អត្ថុសិដ្ឋោ, អយញ្ចា សោ គាលេ៓ តេត ចុត្តំ – "សយាកតោ អសិតាច្ចយស្ស សាសតេ"តិ៓ សេសមេត្ថ បាកដមេច៓

អយំ តាច ចត្ថុកាទាចណ្ណតា៓

៦០៧៓ បុច្ឆាកាចាក្ខោយ អញ្ញាតមេតត្តិ ចិជិតំ យយា ឲតំ៓ យចាតធត្តិ អចិបរីតំ៓ គោ អធិប្បាយោ? យំ អសិតោ "សត្ថោធិយក្កំ ចុសិស្សតាយំ កុយាទោ"តិ ញាត្វា "ពុទ្ធោតិ ឈោសំ យទ បរទោ ស្ធុណោសិ, សត្ថោធិប្បត្តោ ចិចរតិ ឆន្ទុយក្ក"ត្តិ យំ អចច, តទេតំ យយា អសិតស្ស ចចតំ អជ្ជ កកចត្តំ សក្ខិ ជិស្វា "យចាតធមេចា"តិ អញ្ញាតត្តិ៓ តំ តត្តិ តស្មា តំ៓ សត្តាឆន្ទុំត បារគូត្តិ ហោយចតស្ធុត្តា ចុត្តតយេត ឈហិ អាគារហិ៓ សត្ថាឆន្ទុំតំ បារគតំ៓

៦០៩៓អតគារិយុបេតស្សាតិ អតគារិយំ ស្លបេតស្ស, បត្តាជិតស្សាតិ អត្ថោ៓ កិក្ខាចរិយំ ជិកិសតោតិ អរិយេហិ អាចិណ្ណំ អត្ថុបក្កិលិដ្ឋំ កិក្ខាចរិយំ បរិយេសយាតស្ស៓ មោតេយ្យត្តិ មុតិតំ សត្តកំ៓ ស្លត្តមំ បកត្តិស្លត្តមបដិបធំ៓ សេសមេត្ថ បាកដមេច៓

៤០៤. អថស្ស ឯវំ បុដ្ឋោ ភគវា “មោនេយ្យំ តេ ឧបញ្ញិស្ស”ន្តិអាគតា នយេន មោនេយ្យបដិបទំ ព្យាកាសិ. តត្ថ ឧបញ្ញិស្សន្តិ ឧបញ្ញាបេយ្យំ, វិវរេយ្យំ បញ្ញាបេយ្យន្តិ អត្ថោ. ទុក្ករំ ទុរភិសម្ភវន្តិ កាតុញ្ច ទុក្ករំ កយិរមានញ្ច សម្ភវិតុំ សហិតុំ ទុក្ខន្តិ វុត្តំ ហោតិ. អយំ បនេត្ថ អធិប្បាយោ – អហំ តេ មោនេយ្យំ បញ្ញាបេយ្យំ, យទិ តំ កាតុំ ច អភិសម្ភោតុំ ច សុករំ ភវេយ្យ, ឯវំ បន ទុក្ករំ ទុរភិសម្ភវំ បុថុជ្ជនកាលតោ បភុតិ កិលិដ្ឋចិត្តំ អនុប្បាទេត្វា បដិបជ្ជិតព្ពតោ. តថា ហិ តំ ឯកស្ស ពុទ្ធស្ស ឯកោវ សាវកោ ករោតិ ច សម្ភោតិ ចាតិ.

ឯវំ ភគវា មោនេយ្យស្ស ទុក្ករភាវំ ទុរភិសម្ភវតញ្ច ទស្សេន្តោ នាលកស្ស ឧស្សាហំ ជនេត្វា តមស្ស វត្តុកាមោ អាហ “ហន្ទ តេ នំ បវក្ខាមិ, សន្ថម្ភស្សុ ទឡ្ហោ ភវា”តិ. តត្ថ ហន្ទាតិ ព្យវសាយត្ថេ និបាតោ. តេ នំ បវក្ខាមីតិ តុយ្ហាហំ មោនេយ្យំ បវក្ខាមិ. សន្ថម្ភស្សូតិ ទុក្ករករណសមត្ថេន វីរិយុបត្ថម្ភេន អត្តានំ ឧបត្ថម្ភយ. ទឡ្ហោ ភវាតិ ទុរភិសម្ភវសហនសមត្ថាយ អសិថិលបរក្កមតាយ ថិរោ ហោតិ. កិំ វុត្តំ ហោតិ? យស្មា តំ ឧបចិតបុញ្ញសម្ភារោ, តស្មាហំ ឯកត្តព្យវសិតោវ ហុត្វា ឯវំ ទុក្ករំ ទុរភិសម្ភវម្បិ សមានំ តុយ្ហាហំ មោនេយ្យំ បវក្ខាមិ, សន្ថម្ភស្សុ ទឡ្ហោ ភវាតិ.

៤០៥. ឯវំ បរមសល្លេខំ មោនេយ្យវត្តំ វត្តុកាមោ នាលកំ សន្ថម្ភេន ទឡ្ហីការេន ច និយោជេត្វា បឋមំ តាវ គាមូបនិពទ្ធកិលេសប្បហានំ ទស្សេន្តោ “សមានភាគ”ន្តិ ឧបឌ្ឍគាថមាហ. តត្ថ សមានភាគន្តិ សមភាគំ ឯកសទិសំ និន្នានាករណំ. អក្កុដ្ឋវន្ទិតន្តិ អក្កោសញ្ច វន្ទនញ្ច.

ឥទានិ យថា តំ សមានភាគំ កយិរតិ, តំ ឧបាយំ ទស្សេន្តោ “មនោបទោស”ន្តិ ឧបឌ្ឍគាថមាហ. តស្សត្ថោ – អក្កុដ្ឋោ មនោបទោសំ រក្ខេយ្យ, វន្ទិតោ សន្តោ អនុណ្ណតោ ចរេ, រញ្ញាបិ វន្ទិតោ សមានោ “មំ វន្ទតី”តិ ឧទ្ធច្ចំ នាបជ្ជេយ្យ.

៤០៦. ឥទានិ អរញ្ញូបនិពទ្ធកិលេសប្បហានំ ទស្សេន្តោ “ឧច្ចាវចា”តិ គាថមាហ. តស្សត្ថោ – អរញ្ញសញ្ញិតេ ទាយេបិ ឥដ្ឋានិដ្ឋវសេន ឧច្ចាវចា នានប្បការា អារម្មណា និច្ឆរន្តិ, ចក្ខាទីនំ អាបាថមាគច្ឆន្តិ, តេ ច ខោ អគ្គិសិខូបមា បរិឡាហជនកដ្ឋេន. យថា វា ឌយ្ហមានេ វនេ អគ្គិសិខា នានប្បការតាយ ឧច្ចាវចា និច្ឆរន្តិ, សណ្ហាបិ, តិណ្ហាបិ, នីលាបិ, បីតាបិ, រត្តាបិ, ឧក្កាបិ, មហន្តាបិ, ឯវំ សីហព្យគ្ឃមនុស្សាមនុស្សវិវិធវិហង្គវិរុតបុប្ផផលបល្លវាទិភេទវសេន នានប្បការតាយ ទាយេ ឧច្ចាវចា អារម្មណា និច្ឆរន្តិ ភឹសនកាបិ, រជនីយាបិ, ទោសនីយាបិ, មោហនីយាបិ. តេនាហ – “ឧច្ចាវចា និច្ឆរន្តិ, ទាយេ អគ្គិសិខូបមា”តិ. ឯវំ និច្ឆរន្តេសុ ច ឧច្ចាវចេសុ អារម្មណេសុ យា កាចិ ឧយ្យានវនចារិកំ គតា សមានា បកតិយា វា វនចារិនិយោ កដ្ឋហារិកាទយោ រហោគតំ ទិស្វា ហសិតលបិតរុទិតទុន្និវត្ថាទីហិ នារិយោ មុនិំ បលោភេន្តិ, តា សុ តំ មា បលោភយុំ, តា នារិយោ តំ មា បលោភយុំ. យថា ន បលោភេន្តិ, តថា ករោហីតិ វុត្តំ ហោតិ.

លិ១០-១១។ ឯវមស្ស ភគវា កាយេ ច អរញ្ញេ ច បដិបត្តិវិធិំ ទស្សេត្វា ឥទានិ សីលសំវរំ ទស្សេន្តោ “វិរតោ មេធុនា ធម្មា”តិ គាថាទ្វយមាហ។ តត្ថ ហិត្វា កាយេ បរោបរេតិ មេធុនធម្មតោ អវេរេបិ សុត្តេ ច អសុត្តេ ច បញ្ច កាយកុលេ ហិត្វា។ តប្បហានេន ហិ មេធុនវិរតិ សុសម្បន្នា ហោតិ។ តេនាហ – “ហិត្វា កាយេ បរោបរេ”តិ។ អយមេត្ថ អធិប្បាយោ។ “អវិរុទ្ធា”តិអាទីនិ បន បទានិ “ន ហនេយ្យ, ន ឃាតយេ”តិ ឯត្ថ វុត្តាយ បាណាតិបាតាវេរមណិយា សម្បត្តិទស្សនត្ថំ វុត្តានិ។ តត្រាយំ សង្ខេបវណ្ណនា – បរបក្ខិយេសុ បាណេសុ អវិរុទ្ធា, អត្តបក្ខិយេសុ អសារទ្ធា, សព្ពេបិ សតណ្ហនិត្តណ្ហតាយ តសថាវរេ បាណេ ទីឃាទិកាយតាយ អណុកាយតាយ ថូលកាយតាយ ទុក្ខបដិក្កូលតាយ ច “យថា អហំ តថា ឯតេ”តិ អត្តូបមតាយ តេសុ វិរោធំ វិនេន្តោ តេនេវ បការេន “យថា ឯតេ តថា អហ”ន្តិ បរេសំ សមានតាយ ច អត្តនិ អនុរោធំ វិនេន្តោ ឯវំ ឧភយថាបិ អនុរោធវិរោធវិប្បហីនោ ហុត្វា មរណបដិក្កូលតាយ អត្តានំ ឧបមំ កត្វា បាណេសុ យេ កេចិ តសេ វា ថាវរេ វា បាណេ ន ហនេយ្យ សាហត្ថិកាទីហិ បយោគេហិ, ន ឃាតយេ អាណត្តិកាទីហីតិ។

លិ១២។ ឯវមស្ស មេធុនវិរតិបាណាតិបាតវិរតិមុខេន សង្ខេបតោ បាតិមោក្ខសំវរសីលំ វត្វា “ហិត្វា កាយេ”តិអាទីហិ ពុទ្ធិន្ទ្រិយសំវរញ្ច ទស្សេត្វា ឥទានិ អាជីវបារិសុទ្ធិំ ទស្សេន្តោ “ហិត្វា គណញ្ញា”តិអាទិមាហ។ តស្សត្ថោ – យាយំ តណ្ហា ឯកំ លទ្ធា ទុតិយំ គណ្ហតិ, ទ្វេ លទ្ធា តតិយំ, សតសហស្សំ លទ្ធា តទុត្តរិម្បិ គណ្ហាតីតិ ឯវំ អប្បដិលទ្ធវិសយំ គណ្ហនតោ “គណ្ហា”តិ វុច្ចតិ, យោ ចាយំ បដិលទ្ធវិសយលុព្ភនតោ លោភោ។ តំ ហិត្វា គណ្ហញ្ច លោភញ្ច យត្ថ សត្តា បុថុជ្ជនា, យស្មិំ ជីវិតបរិក្ខារេ តេហិ គណ្ហាលោភេហិ បុថុជ្ជនា សត្តា លគ្គា បដិពទ្ធា តិដ្ឋន្តិ, តត្ថ តំ ឧភយម្បិ ហិត្វា បច្ចយតំ អាជីវបារិសុទ្ធិំ អវិរោធេន្តោ នាលមត្តាភិក្ខុ ហុត្វា ពុទ្ធំ មោនេយ្យបដិបទំ បដិបជ្ជេយ្យ។ ឯវញ្ហិ បដិបន្នោ តរេយ្យ នរកំ ពុទ្ធំ, ទុប្បូរណដ្ឋេន នរកសញ្ញិតំ មិច្ឆាជីវហេតុភូតំ ពុទ្ធំ បច្ចយតណ្ហំ តរេយ្យ, ពុទ្ធាយ វា បដិបទាយ តរេយ្យាតិ វុត្តំ ហោតិ។

លិ១៣។ ឯវំ បច្ចយតណ្ហាបហានមុខេន អាជីវបារិសុទ្ធិំ ទស្សេត្វា ឥទានិ ភោជនេ មត្តញ្ញុតាមុខេន បច្ចយបរិភោគសីលំ តទនុសារេន ច ឃាន អរហត្តប្បត្តិំ, តាវ បដិបទំ ទស្សេន្តោ “ឩនូទរោ”តិ គាថមាហ។ តស្សត្ថោ – ឧទរស្ស ឩនេន លទ្ធស្ស ពុទ្ធាតិរិត្តរហិតាទីសុ បច្ចយេសុ អាហារំ តាវ អាហារេន្តោ –

“ចត្តារោ បញ្ច អាលោបេ, អភុត្វា ឧទកំ បិវេ;

អលំ ផាសុវិហារាយ, បហិតត្តស្ស ភិក្ខុនោ”តិ។ (ថេរគា។ ៩៨៣) –

វុត្តនយេន ឩនូទរោ អស្ស, ន ចាតករិតកុច្ឆិ វិយ ឧទ្ធុមាតុទរោ, គត្តសម្មុខបច្ចយា មិតម្បិ ពុទ្ធំ បរិហរេយ្យាតិ វុត្តំ ហោតិ។ ឩនូទរោ ហោន្តោបិ ច មិតាហារោ អស្ស ភោជនេ មត្តញ្ញូ, “នេវ ទវាយា”តិអាទិនា បច្ចវេក្ខណេន យុត្តោ ពោធតោ ច បរិច្ឆិន្នាហារោ។ ឯវំ មិតាហារោ សមានោបិ បច្ចយគុណបរិយត្តិអធិកយោគេន ចតុត្ថិតាយ អប្បិច្ឆតាយ អប្បិច្ឆោ អស្ស។ ឯកំសេន ហិ

យោគស្សបដិបទំ បដិបន្នេន ភិក្ខុនា ឯវំ អប្បិច្ឆេន ភវិតព្ពំ។ តត្ថ ឯកេកស្មិំ បច្ចយេ តីហិ សន្តោសេហិ សន្តុស្សតា បច្ចយប្បិច្ឆតា។ ធុតង្គធរស្សេវ សតោ "ធុតវាតិ មំ បរេ ជានន្តូ"តិ អនិច្ឆនតា ធុតង្គប្បិច្ឆតា។ ពហុស្សុតស្សេវ សតោ "ពហុស្សុតោតិ មំ បរេ ជានន្តូ"តិ អនិច្ឆនតា បរិយត្តិអប្បិច្ឆតា។ យញ្ញត្តិកេត្វរស្ស ចិរំ អធិគមសម្បន្នស្សេវ សតោ "អធិគតោ អយំ កុសលំ ធម្មន្តិ មំ បរេ ជានន្តូ"តិ អនិច្ឆនតា អធិគមប្បិច្ឆតា។ សា ច អរហត្តាធិគមតោ ទូរំ វេទិតព្ពា។ អរហត្តាធិគមត្ថាយ អយំ បដិបទាតិ។ ឯវំ អប្បិច្ឆោបិ ច អរហត្តមគ្គេន តណ្ហាលោលុប្បំ ហិត្វា អលោលុបោ អស្ស។ ឯវំ អលោលុបោ ហិ សទា លទ្ធាយ តិដ្ឋនេតា អតិដ្ឋា ហោតិ តិដ្ឋនតា, យាយ លទ្ធាយ លោភោ ហោន្តិ សត្តា លុប្បិបិបាសាតុរា ចិរំ អភិត្តា, តាយ លទ្ធាយ អតិដ្ឋា ហោតិ អតិដ្ឋត្តា ច តិដ្ឋនតា ហោតិ អនាតុរោ បរេយភិត្តិប្បត្តោ។ ឯវំ តិដ្ឋានត្តា តិដ្ឋនតា ហោតិ ធុបសន្តសព្ពកិលេសបរិឡាហោ ហោតិ ឯវមេត្ថ សប្បដិបាដិយា យោជនា វេទិតព្ពា។

លិ១៣។ ឯវំ យាវ អរហត្តប្បត្តិ, តាវ បដិបទំ ទស្សេត្វា ឥទានិ តំ បដិបទំ បដិបន្នស្ស ភិក្ខុនោ អរហត្តប្បត្តិតោ ធុតង្គសមាទានំ សេនាសនវត្តញ្ច ទស្សេន្តោ "ស បិណ្ឌចារ"ន្តិ គាថាទ្វយមាហ។ តត្ថ ស បិណ្ឌចារំ ចរិត្វាតិ សោ ភិក្ខុ ភិក្ខុ ចរិត្វា ភត្តកិច្ចំ ចា កត្វា ចតុត្ថយាមវិហារេយតិ អបបញ្ចតោ គិហិបបញ្ចេន ចនំ ឯវ គន្តព្ពំ។ រុបដ្ឋិតោ រុក្ខមូលស្មិន្តិ រុក្ខមូលេ ឋិតោ វា ហុត្វា។ អាសនូបគតោតិ អាសនំ រុបគតោ វា ហុត្វា, តិសិន្នោតិ វុត្តំ ហោតិ។ យុត្តីតិ យោគស្សបដិបទំ បដិបន្នោ។ ឯត្ថ ច "បិណ្ឌចារំ ចរិត្វា"តិ ឥមិនា បិណ្ឌបាតិកង្គំ វុត្តំ។ យស្មា បន រុក្ខដ្ឋបិណ្ឌបាតិកោ សបទានចារី ឯកាសនិកោ បត្តបិណ្ឌិកោ ខលុបច្ឆាភត្តិកោ ច ហោតិយេវ, តេចីវរិកបំសុកូលិយំ ច សមាទិយតេវ, តស្មា ឥមានិបិ ឆ ធុតង្គានេវ ហោន្តិ។ "ចតុត្ថយាមវិហារេយ"តិ ឥមិនា បន អារញ្ញិកង្គំ វុត្តំ, "រុបដ្ឋិតោ រុក្ខមូលស្មិ"ន្តិ ឥមិនា រុក្ខមូលិកង្គំ, "អាសនូបគតោ"តិ ឥមិនា នេសជ្ជិកង្គំ។ យថាលាភំ បន ឯតេសំ អនុលោមត្តា អព្ភោកាសិកយថាសន្ថតិកសោសានិកង្គានិ វុត្តានិយេវ ហោន្តីតិ ឯវមេតាយ គាថាយ តេរស ធុតង្គានិ ភាសិតានិ ហោន្តីតិ។

លិ១៤។ ឈានបសុតោ ធីរោតិ សោ អនុប្បន្នស្ស ឈានស្ស ឧប្បាទនេន ឧប្បន្នស្ស អាសេវនភាវនាបគុណីករណវសីភាវាបាទនេហិ ច ឈានេសុ បសុតោ អនុយុត្តោ។ ធីរោតិ ធិតិសម្បន្នោ។ ចន្ទោ វាយិតោ វីរិយាតិ ចនេ អភិរតោ វីរិយ, កាយគ្គសេនាសនេ ភាគីរមេយ្យាតិ វុត្តំ ហោតិ។ ឈានមេវ រុក្ខមូលស្មិំ, អត្តានមភិតោសយន្តិ ត គោចរំ លោកិយជ្ឈានបសុតោ វិយ វីរិយា, អបិច ខោ តស្មិំយេវ រុក្ខមូលេ សោតាបត្តិមគ្គាទីសម្បយុត្តេន លោកុត្តរជ្ឈានេនាបិ អត្តានំ អភិតោ តោសេន្តោ ឈាយេថ។ បរិយោសានប្បត្តិយា ហិ លោកុត្តរជ្ឈានេនេវ ចិត្តំ អភិតោ តុស្សតិ, ន អញ្ញេន។ តេនាហ – "អត្តានមភិតោសយ"ន្តិ។ ឯវមិមាយ គាថាយ ឈានបសុតតាយ វនាភិរតិ អរហត្តញ្ច ទស្សេតិ។

លិ១៥។ ឥទានិ យស្មា ឥមំ បដិបទំ បត្វា ភាវនានុយុត្តោ ចតុត្ថយាមវិហារេ វា តិរាហារោបិ បដិបទាយ អភិច ឧស្សុក្កោ អហោសិ, តិរាហារេន ច សយោលម្ពំ កាតុំ ន សក្កា។ តថា ហិ បុរាណត្ថស្ស ហិ ជីវិតំ សប្បច្ចយន្តិ, កិលេសេ បន អនុប្បាទេន្តេន អាហារោ បរិយេសិតព្ពោ, អយមេត្ថ ញាណោ។ តស្មា តស្ស ឯកទា អបរាបរេសុបិ ទិវសេសុ បិណ្ឌាយ ចរិតព្ពំ, កិលេសា បន ន ឧប្បាទេតព្ពាតិ ទស្សេតុំ អរហត្តប្បត្តិតោ ច ភិក្ខាចារវត្តំ ទស្សេន្តោ "តតោ រត្យា វិវសានេ"តិអាទិកា ឆ គាថាយោ អភាសិ។ តត្ថ តតោតិ "ស បិណ្ឌចារំ ចរិត្វា, ចតុត្ថយាមវិហារេយ"តិ ឯត្ថ វុត្តបិណ្ឌចារចតុត្ថាភិហារតោ ឧត្តរិបិ។ រត្យា វិវសានេតិ រត្តិយា បច្ចូសេ, វុត្តិយវិវសេតិ

ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨣᩣᨾᨶ᩠ᨲᨾᨽᩥᩉᩣᩁᨿᩮᨲᩥ ᩋᩣᨽᩥᩈᨾᩣᨧᩣᩁᩥᨠᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩣᩅ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩣᨧᩣᩁᩅᩮᩃᩣ, ᨲᩣᩅ ᩅᩥᩅᩮᨠᨾᨶᩩᨻᩕᩪᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨲᨷᨧ᩠ᨧᩣᨣᨲᩅᨲ᩠ᨲᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨾᨶᩈᩥ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨣᩣᨾᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᩋᩅ᩠ᩉᩣᨶᩴ ᨶᩣᨽᩥᨶᨶ᩠ᨴᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ “ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨥᩁᩮ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᨶᩴ, “ᩑᨲᩥ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨶ ᩑᨲᩥ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨽᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩑᨲᩥ ᩋᨽᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩑᨲᩦ”ᨲᩥ ᩑᩅᩁᩪᨷᩴ ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩴ ᨠᩮᩣᨭᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᨭᩥᨷᨴᩣᨿᩩᨲ᩠ᨲᨠᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨶᩣᨽᩥᨶᨶ᩠ᨴᩮᨿ᩠ᨿ, ᨶᨷ᩠ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨿᨴᩥ ᨷᨶ ᨻᩃᨠ᩠ᨠᩣᩁᩮᨶ ᨷᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩪᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨷᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾᨱᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ, ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ ᨶ ᨣᩩᨷ᩠ᨷᨲᩥ, ᨲᨴᩩᨷᩣᨴᩣᨿ ᨷᨶ ᨲᩴ ᨣᩣᨾᩴ ᨶ ᨷᩅᩥᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩋᨽᩥᩉᩣᩁᨬ᩠ᨧ ᨣᩣᨾᨲᩮᩣᨲᩥ ᩈᨧᩮ ᨣᩣᨾᩴ ᨷᩅᩥᨭ᩠ᨮᩔ ᨷᩥᨲᩥᨾᨲᩮᩉᩥᨷᩥ ᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨽᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᨶᩣᨽᩥᨶᨶ᩠ᨴᩮᨿ᩠ᨿ, ᨲᨴᩣ ᩏᨠᩈᩥᨲ᩠ᨳᩮᨷᩥ ᨶᨷ᩠ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩮᨿ᩠ᨿ, ᩋᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨳ ᨥᩁᨷᨭᩥᨷᩣᨭᩥᨿᩣ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᨷᩣᨲᩮᨶᩮᩅ ᨧᩁᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ᪨

᪗᪑᪗᪨ ᨶᨾᩩᨶᩦ ᨣᩣᨾᨾᩣᨣᨾ᩠ᨾ, ᨠᩩᩃᩮᩈᩩ ᩈᩉᩈᩣ ᨧᩁᩮᨲᩥ ᩈᩮᩣ ᨧ ᨾᩮᩣᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨷᨭᩥᨷᨶ᩠ᨶᨠᩮᩣ ᨾᩩᨶᩥ ᨣᩣᨾᩴ ᨣᨲᩮᩣ ᩈᨾᩣᨶᩮᩣ ᨠᩩᩃᩮᩈᩩ ᩈᩉᩈᩣ ᨶ ᨧᩁᩮ, ᩈᩉᩈᩣᨠᩥᨲᩣᨴᩥᩋᨲ᩠ᨳᨠᩩᩃᩥᨿᩥᨠᩴ ᨣᩥᩉᩥᩈᩴᩈᨣ᩠ᨣᩴ ᨶ ᩋᩣᨷᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨥᩣᩈᩮᩈᨶᩴ ᨨᩥᨶ᩠ᨶᨠᨳᩮᩣ, ᨶ ᩅᩣᨧᩴ ᨷᨿᩩᨲᩴ ᨽᨱᩮᨲᩥ ᨨᩥᨶ᩠ᨶᨠᨳᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨥᩣᩈᨷᩁᩥᨠᨳᩣᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨥᩣᩈᩮᩈᨶᩅᩣᨧᩴ ᨶ ᨽᨱᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᩈᨧᩮ ᩋᩣᨠᨦ᩠ᨡᩮᨿ᩠ᨿ, ᨣᩥᩃᩣᨶᩮᩣ ᩈᨾᩣᨶᩮᩣ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨽᨱᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩅᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨥᩣᩈᨷᩁᩥᨠᨳᩣᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩋᩅᩈᩮᩈᨷᨧ᩠ᨧᨿᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨷᨶ ᩋᨣᩥᩃᩣᨶᩮᩣ ᨶᩮᩅ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨽᨱᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ᪨

᪗᪑᪘-᪙᪨ ᩋᩃᨲ᩠ᨳᩴ ᨿᨴᩥᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨾᩥᩔᩣ ᨷᨶ ᨣᩣᨳᩣᨿ ᩋᨿᨾᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨣᩣᨾᩴ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᩣᨿ ᨷᩅᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩋᨷ᩠ᨷᨾᨲ᩠ᨲᨠᩮᨷᩥ ᨠᩥᩈ᩠ᨾᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩃᨴ᩠ᨵᩮ “ᩋᩃᨲ᩠ᨳᩴ ᨿᩴ ᨷᩩᨶᩴ ᩈᩣᨵᩪ”ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩃᨴ᩠ᨵᩮ “ᨶᩣᩃᨲ᩠ᨳᩴ ᨠᩩᩈᩃ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᨾ᩠ᨷᩥ “ᩈᩩᨶ᩠ᨴᩁ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨽᨿᩮᨶᩮᩅ ᩃᩣᨽᩣᩃᩣᨽᩮᨶ ᩈᩮᩣ ᨲᩣᨴᩦ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩥᨠᩣᩁᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩴᩅᩩᨷᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ, ᨿᨳᩣᨷᩥ ᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᨹᩃᨣᩅᩮᩈᩦ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩏᨷᨣᨾ᩠ᨾ ᨹᩃᩴ ᩃᨴ᩠ᨵᩣᨷᩥ ᩋᩃᨴ᩠ᨵᩣᨷᩥ ᩋᨲᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩋᨷ᩠ᨷᨭᩥᩉᨲᩮᩣ ᨾᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩮᩣᩅ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᨠᩩᩃᩴ ᩏᨷᨣᨾ᩠ᨾ ᩃᩣᨽᩴ ᩃᨴ᩠ᨵᩣᨷᩥ ᩋᩃᨴ᩠ᨵᩣᨷᩥ ᨾᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩮᩣᩅ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩦᨲᩥ᪨ ᩈ ᨷᨲ᩠ᨲᨷᩣᨱᩦᨲᩥ ᨣᩣᨳᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᩣᨶᨲ᩠ᨳᩣᩅ᪨

᪗᪒᪐᪨ ᩏᨧ᩠ᨧᩣᩅᨧᩣᨲᩥ ᨣᩣᨳᩣᨿ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ – ᩑᩅᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩣᨧᩣᩁᩅᨲ᩠ᨲᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣᨷᩥ ᨲᩣᩅᨲᨠᩮᨶᩮᩅ ᨲᩩᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᩋᨶᩣᨷᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨭᩥᨷᨴᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨿ᩠ᨿ ᨷᨭᩥᨷᨲ᩠ᨲᩥᩈᩣᩁᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩣᩈᨶᩔ᪨ ᩈᩣ ᨧᩣᨿᩴ ᩏᨧ᩠ᨧᩣᩅᨧᩣ...ᨷᩮ... ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᩈᩣ ᨧᩣᨿᩴ ᨿᨳᩣᨷᨭᩥᨷᨴᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᨶᩥᩉᩦᨶᨽᩮᨴᨲᩮᩣ ᩏᨧ᩠ᨧᩣᩅᨧᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩈᨾᨱᩮᨶ ᨷᨠᩣᩈᩥᨲᩣ᪨ ᩈᩩᨡᩣᨷᨭᩥᨷᨴᩣ ᩉᩥ ᨡᩥᨷ᩠ᨷᩣᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣ ᩏᨧ᩠ᨧᩣ, ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨷᨭᩥᨷᨴᩣ ᨴᨶ᩠ᨵᩣᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣ ᩋᩅᨧᩣ᪨ ᩍᨲᩁᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩑᨠᩮᨶᨦ᩠ᨣᩮᨶ ᩏᨧ᩠ᨧᩣ, ᩑᨠᩮᨶ ᩋᩅᨧᩣ᪨ ᨷᨮᨾᩣ ᩑᩅ ᩅᩣ ᩏᨧ᩠ᨧᩣ, ᩍᨲᩁᩣ ᨲᩥᩔᩮᩣᨷᩥ ᩋᩅᨧᩣ᪨ ᨲᩣᨿ ᨧᩮᨲᩣᨿ ᩏᨧ᩠ᨧᩣᨿ ᩋᩅᨧᩣᨿ ᩅᩣ ᨷᨭᩥᨷᨴᩣᨿ ᨶ ᨷᩣᩁᩴ ᨴᩥᨣᩩᨱᩴ ᨿᨶ᩠ᨲᩥ᪨ “ᨴᩥᨣᩩᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩣ ᨷᩣᨮᩮᩣ, ᩑᨠᨾᨣ᩠ᨣᩮᨶ ᨴ᩠ᩅᩥᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩴ ᨶ ᨿᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? ᨿᩮᨶ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᨶ ᨿᩮ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣ ᨷᩉᩦᨶᩣ, ᨲᩮᩈᩴ ᨷᩩᨶ ᩋᨷ᩠ᨷᩉᩣᨲᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣ᪨ ᩑᨲᩮᨶ ᨷᩁᩥᩉᩣᨶᨵᨾ᩠ᨾᩣᨽᩣᩅᩴ ᨴᩦᨷᩮᨲᩥ᪨ ᨶᨿᩥᨴᩴ ᩑᨠᨣᩩᨱᩴ ᨾᩩᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᨬ᩠ᨧ ᨷᩩᨶ ᨷᩥᨴᩴ ᩑᨠᨣᩩᨱᨾ᩠ᨷᩥ ᩑᨠᨾᨣ᩠ᨣᩮᨶᩮᩅ ᨹᩩᩈᨶᩣᩁᩉᨾ᩠ᨷᩥ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? ᩑᨠᩮᨶ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩥᩃᩮᩈᨷ᩠ᨷᩉᩣᨶᩣᨽᩣᩅᨲᩮᩣ᪨ ᩑᨲᩮᨶ ᩑᨠᨾᨣ᩠ᨣᩮᨶᩮᩅ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩣᨽᩣᩅᩴ ᨴᩦᨷᩮᨲᩥ᪨

᪗᪒᪑᪨ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨷᨭᩥᨷᨴᩣᨶᩥᩈᩴᩈᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨿᩔ ᨧ ᩅᩥᩈᨲᩣ”ᨲᩥ ᨣᩣᨳᩣᨾᩣᩉ᪨ ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨿᩔ ᨧ ᩑᩅᩴ ᨷᨭᩥᨷᨶ᩠ᨶᩔ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩮᩣ ᨲᩣᨿ ᨷᨭᩥᨷᨴᩣᨿ ᨷᩉᩦᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩈᨲᨲᨱ᩠ᩉᩣᩅᩥᨧᩁᩥᨲᨽᩮᨴᩮᨶ ᩅᩥᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᩈᨲᩣ ᨲᨱ᩠ᩉᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᩔ ᨠᩥᩃᩮᩈᩈᩮᩣᨲᨨᩮᨴᨶᩮᨶ ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩈᩮᩣᨲᩔ ᨠᩩᩈᩃᩣᨠᩩᩈᩃᨷ᩠ᨷᩉᩣᨶᩮᨶ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩣᨠᩥᨧ᩠ᨧᨷ᩠ᨷᩉᩦᨶᩔ ᩁᩣᨣᨩᩮᩣ ᩅᩣ ᨴᩮᩣᩈᨩᩮᩣ ᩅᩣ ᩋᨷ᩠ᨷᨾᨲ᩠ᨲᨠᩮᩣᨷᩥ ᨷᩁᩥᩊᩣᩉᩮᩣ ᨶ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨲᩦᨲᩥ᪨

លិ១១៉ ឰ្ចសាតិ ឃស្វា ឰយា កាឆាឧឃា ឃុត្វា តាលកឧតេ្តរស្ស ឌិត្តំ ឧ្គបាឌិ – “ឃឌិ ឲត្តកំ ឧយាឧតឃ្សំ ឃុកទំ ត ត្យក្កទំ, ឃក្កា អប្បកឃិឧទត ប្បុឧទត្យ”ត្តិ, តស្វាឃ្ស កកចា “ត្យក្កឧឧយច ឧយាឧតឃ្ស”ត្តិ ឌឧឃ្សឧត្វា បុត “ឧយាឧតឃ្សំ ឧត ឧ្គបញ្ចាឃ្ស”ត្តិអាឌិយាហ៉ តត្វ ឧ្គបញ្ចាឃ្សត្តិ ឧ្គបញ្ចាឧបឃ្សំ, កឆឃិឃ្សត្តិ ច្ងត្តំ ឧហាតិ៉ ល្ងឧឆាឧរា ឧ្គបយា អឃ្សាតិ ល្ងឧឆារុបឧយា៉ កឧចតិ កឧចឃ្ស៉ ឧកា អឆិប្បាឧឃា? ឧយាឧតឃ្សំ បឌិបឧត្វា កិក្ក ល្ងឧឆាទំ ឧ្គបយំ កត្វា បក្ខឧឃឃុ ចឧត្តឃ្ស៉ ឃឆា យឆ្នឌិត្ត ល្ងឧឆាទំ លិហឧត្វា, ឧលឌឧតា, ឌិចំ្យកក្កតិ, ឲចំ ឆឧយ្ចត លឧឆ្គ បក្ខឧឃ បរិក្យញ្ចាឧត្វា ឌិត្តំ កិឧលឃុប្បត្តិឧតា ឧឧក្កឃ្សាតិ ច្ងត្តំ ឧហាតិ៉ បក្ខឃា ហិ បរិឃុឧត្គ ឆាាឧឃត លឆ្គុញ្ចា អតចឧ្ចបរិឧកាឧកត បរិក្យញ្ចិតុក្វា ត ឃុឧលត ឃក្កាតិ កកចា បក្ខឃតិឃ្សិតឧយច ឆាហុឧឃា កលាតិ៉ ឌិច្បាឃ តាលុយាហក្ខ, ឧ្គឌឧ ឃញ្ញាឧតា ឃិឃាតិ ឌិច្បាឃ តាលុំ ឧ្គប្បឹឲ្យឲត្វាបិ ឧឃតាល្យុឃិឧតាឆឧត្វា កិលិឧ្ចត យឧក្កត ឧ្គប្បត្តបក្ខឧឃ អឧឃចឧត្វា ឧ្គឌឧ ឃំឃឧតា ឃិឃា៉

លិ១១៉អលឹតឌិឧត្វា ច ឃិឃាតិ តិក្ខំ ក្បឃលិតំ ឆយ្ចាតំ កាចតាឃ អក្ខិតកាទិតាឃ អក្បឹតឌិឧត្វា ច កឧចឃ្ស៉ ត ចាបិ ឆាហុ ឌិត្តឧឃតិ ឆាាតិឌតបឆាឃឧចិតក្កចឧឃត ច ឆាហុំ ត ឌិឧត្តឃ្ស៉ តិរាយកឧត្វា អឃិឧតា, ព្រាហ្មចរិឃបរាឃឧលាតិ តិក្កិឧលឧឃា ច ហុត្វា តល្យាឌិច្ចិហិ កិប្បិក្ខា កឧច អតិឃ្សិឧតា ឃិក្កាត្តឃឃកលឃាឃតព្រាហ្មចរិឃបរាឃឧលា ឲច កឧចឃ្ស៉

លិ១៣-១៥៉ឲកាឃតឃ្សាតិ ចិចិត្តាឃតឃ្ស៉ អាឃតឃុឧលត ឧចត្វ ឃទ្ចិត្តាទិឃាបចា ច្ងត្តា៉ ឃឧតា ឃទ្ចិត្តាទិឃាបឧចឃុ ឲកឹកាចឃ្ស ឃិឧក្កឃ្សាតិ ច្ងត្តំ ឧហាតីតិ ឧចឌិតត្តាំ៉ ឲកាឃតឃ្សាតិ ច ឃប្បឆាតចចឧយចំ៉ ឃយល្យបិឃតឃ្សចាតិ ឃយឧលាហិ ឧ្គបិឃិតត្តឃ្ស អក្ខតិឃាឧយ្ចលកាចតាក្យឧឃាកឃ្ស, ឃយលាតំ ចា ឧ្គបិឃតក្បតឃ្ស អក្ខតិឃាឧយ្ចលឧកឌឧឃ្សច៉ ឰ្ចឧយ្បិ ឃប្បឆាតចចឧយច, ឧ្គបិឃតត្តត្តិ ច្ងត្តំ ឧហាតិ៉ ឲត្វ ច ឲកាឃឧតត កាឃចិឧចកា, ឃយល្យបិឃឧតត ឌិត្តចិឧចកា ច្ងឧត្វា ឧហាតីតិ ឧចឌិតឧត្វា៉ ឲកត្តំ ឧយាតយក្កាតត្តិ ឲចយិឌំ កាឃឌិត្តចិឧចកចឧឃត “ឲកត្តំ ឧយាត”ត្តិ អក្កាតំ៉ ឲឧកា ឧច អតិឧយិឃ្សឹតិ ឰ្ចឌំ បត ឧ្គត្តឧកាឆាឧបក្ក បឌំ, “អឆ កាហិឃិ ឆឃឌិឃា”តិ ឰ្ចយិតា អឃ្ស ឃយ្ចឧត្វា៉

កាហិឃីតិ កាឃិឃ្សឃិ បកាឧឃឃ្សឃិ៉ ឰ្ចយំ បឌិបឌំ កាឧចឧត្វា ឃត្តាឌិឃាឃុ កិត្តិឃា បិកឧឌា កចិឃ្សឹតិ ច្ងត្តំ ឧហាតិ៉ ឃុត្វា ឆឹទាតត្តិអាឌិតំ បត ចតុត្ថំ បឆាតំ អឃឃឧត្វា – ឧឃត ច កិត្តិឧឈាឧឃត កាហិឃិ ឆឃឌិឃា តំ ឆឹទាតំ ឆឃាឃឹតំ កាឃចាកិតំ តិឧឈាឃំ ឃុត្វា អឆ តុំ ឧតត ឧ្គឆ្កុំ អតាបឧ្ចិត្វា កិឧឃ្សា ហិទិក្ខា ឃឆ្គុញ្ចា កឧឧឃ្សាឃិ, ឧតត ឧឈាឧឃត ហរាឃយាឧតា “តិឃ្សាតិកបឌិបឌា អឃ”ត្តិ ឃឆ្គំ ឧ្គប្បាឧឆត្វា ឧ្គត្តាទិ បឌិបត្តិឧយច ព្រាឧហឃ្សាឃិ៉ យាយឧកាតិ ឲចឆិ្យាឃឧត្ត យយ ឃាចឧកា ឧហាតីតិ៉

លិ១៤៉តំ តឌីហីតិ ឃំ តំ យឃា “ហិទិក្ខា ឃឆ្គុញ្ចា កិឧឃ្សា ក្យឧត្ចចា”តិ ចឌតា “ឧ្គឆ្កុំ ត កាតត្វា”ត្តិ ច្ងត្តំ, តំ ឰ្ចយិតា តឌីតិឌឃ្សឧតតាបិ ឆាតាឆ, តត្តិបរិឃាឃក្ខា ឧឃាក្កុឧឃុ ច បឌឧឧឃុច ឆាតាឆ៉ ឧឃាក្កុឧឃុតិ យាតិកាឃុ ៉ បឌឧឧឃុតិ ឆទឹឃុ៉ កចំ? ឃលាត្វា ឃត្តិ ក្បឧឃាក្កា, តុល្យាឃត្តិ យឧហាឆឹតិ៉ ក្បឧឃាក្កា ហិ ឧឃាក្កុបឆាឌិឧកឆា ឃក្កាបិ ក្បត្តឌិឧឃា ឃលាត្វា ឃឆ្គំ កឧទាត្វា ឧ្គឆ្កតា ហុត្វា ឃត្តិ, កក្កាឌិឧកឆា បត យហាតឌិឧឃា តុល្យាឃត្តិ, ឲចំ “ឧយាឧតឃ្សំ ប្បុឧទឹ”តិ ឧ្គឆ្កុឧតា ឧហាតិ អយាយឧកា, យាយឧកា បត ហិទិក្ខា ឃឆ្គុញ្ចា ឧ្គប្បាឧឆត្វា

តិចចិន្តោច ហោតិ៑

លិ៌ឭលិ-ឌ៉៑ ពិត្ថា ភិយ្យោ – ឃទ្ទកក៌...បេ... បល្លិតោតិ៑ ពត្វ និឃា – នចេ អដ្ឋគ្គុម្ពុបយោ ធាលិ នលាគ្គតាឃ, រេហចា ប្ហុរោច បល្លិតោ នត្តតាឃ, អឆ ពន្ថា ព្យុទ្ធនយណោ ឲុចំ ឆយុទេសតាញ្យោចដេ ហុត្វា ពាហុំ ការសតីតិ ព្លមិតា នប្ពួត្ថ “ឃំ នយណោ”តិ កាឆយាហ៑ ពស្សុេត្វា – ឃំ ព្យុទ្ធនយណោ ពាហុំ ការសតិ ភ្លេបតំ អត្វូនញ៉ៃតំ, អត្វុេបតំ ឆយុេបតត្ថា ហិតោភ ច និហិតំ, តំ ភ ភ្លុទ្ធច្ឆុភ, អបិច ឈោ ឌាតំ នោ ឆយុំ សេនតិ ឌិចនយ្យិ សេនត្តោ តិប្យបេត្ថោច ហុត្វា៑ ពស្ស ហិ នព្វំ ចឌឹកយុំ ធាលាគុបរិចត្តិ៑ ឲុចំ សេនេត្តា ច “ព្លួចយស្ស ហិតំ ព្លួចយស្ស ហិត”ត្តិ ភាភប្យការតោ ឌាតំ នោ ពាហុ ការសតិ, ភ ពេចលំ ពាហុកាលីតាឃ៑ អចនាភកាឆាឃ នប្ពួត្ថា – ឲុចំ តាច នព្វុញ្យោតញ្ញោរលោភ នយត្កាកោ ព្យុទ្ធនយណោ ឌាតំ នោ ឆយុំ សេនតិ, ឌាតំ នោ ពាហុ ការសតិ៑ តោភ សេនិតំ បភ ឆយុំ តិព្វលឆកាពិឃេភច ធាលាលោភ ឃោ ច ឌាតំ និឃតេត្វា, ឌាតំ ភ ពាហុ ការសតិ, ន យុតិ យោភយរហតិ, ន យុតិ យោភយញ្ញោតិ៑ ពស្សុេត្វា – តំ ឆយុំ ឌាភេត្វា និឃតេត្វា ក្យូត្តចិេត្វា ហុត្វា ឃំ ការិតំ នត្វាតំ ហិតស្លាចហំ ភ ហោតិ, តំ ឌាតំ ភ ពាហុ ការសតិ៑ នោ ឲុចំចិឆោ យោភត្វំ បដិបត្កោកា យុតិ យោភឃ្យបដិបការនព្វាតំ យោតំ អរហតិ៑ ភ ពេចលត្ថា អរហតិឃេច, អបិច ឈោ បភ ន យុតិ អរហត្តយក្កធាលានព្វាតំ យោតំ អញ្ញា ព្លេច្ឆុច ចេឌិតេព្វាតិ អរហត្តតិក្យូដេភ សេនតំ តិដ្ឋាបេសិ៑

តំ ស្វុត្វា ភាលកេតុវោ ពីស្វ ធារេភស្វ អប្បិច្ឆោ អហោសិ ឥស្សេភ នចេភ ប្ជុច្ឆាឃាតិ៑ នោ ហិ សេតាបរិឃោនាភ បនត្កចិេត្វា កកចត្តំ ចត្តិ្វា ចតំ បចិដ្ឋេ, បុភ “អហោ ចតាហំ កកចត្តំ បញ្យោឃ្យ”ត្តិ លេលិកាចំ ភ ឌេភសិ៑ អឃយស្ស ឥស្សេភ អប្បិច្ឆតា៑ ពឆា “អហោ ចតាហំ បុភ ឆយុេសតំ ស្វុណោឃ្យ”ត្តិ លេលិកាចំ ភ ឌេភសិ៑ អឃយស្ស នចេភ អប្បិច្ឆតា៑ ពឆា “អហោ ចតាហំ បុភ យោភឃ្យបដិបចំ ប្ជុច្ឆឃ្យ”ត្តិ លេលិកាចំ ភ ឌេភសិ៑ អឃយស្ស ប្ជុច្ឆាឃ អប្បិច្ឆតា៑

នោ ឲុចំ អប្បិច្ឆោ នយាភេតា បព្វាតបាដំ បចិសិត្វា ឲពេចភនល្លេ ធេត្វ ឌិចនាតិ ភ ចសិ , ឲពេរុក្ខមូលេ ធេត្វ ឌិចនាតិ ភ តិសិឌិ, ឲពេការយ ធេត្វ ឌិចនាតិ បិណ្ឌាឃ ភ បាចិសិ៑ ព្លតិ ចភតោ ចតំ, រុក្ខតោ រុក្ខំ, កាយតោ កាយំ អាហិណ្ឌន្តោ អត្សុបដិបចំ បដិបជ្ជិត្វា អក្កឋលេ បតិដ្ឋាសិ៑ អឆ ឃន្ថា យោភឃ្យបដិបចំ ភ្លេត្តដ្ឋំ ពត្វា ប្ជុរេត្តា កិព្វូ នេត្តច យានាតិ ឌឹចតិ, យញ្ញិយំ ពត្វា ប្ជុរេត្តា នត្ត ចស្សាតិ, យត្ថំ ពត្វា ប្ជុរេត្តា នោញអយ ចស្សាតិ៑ អឃត្ថា ភ្លេត្តដ្ឋំ ពត្វា ប្ជុរេសិ, ពន្ថា នត្ត យាន ធត្វា អត្តតោ អាឃុនព្វារបរិក្ខឃំ ធាត្វា ត្យាឃិត្វា តិចានត្វា កាឃពាត្ថុតំ ពត្តិ្វា ឌិក្យលំ នញ្ញូដិ បិរុបិត្វា ឥនពាលិកិយុេឈោ បត្ថាបតិដ្ឋិតំ ចត្តិ្វា អញ្ចូលិ បក្កហត្វា ហិក្ខុលកបព្វាតំ តិស្សាឃ ជិតពោច អតុបាឌិនេសាឃ តិព្វាភឆាតុឃា បរិតិព្វាឃិ៑ តស្ស បរិតិព្វាតកាចំ ធាត្វា ភកចា កិព្វូនញ្ឈូភ នដ្ឋិ ពត្វ ពក្ខ្វា នទឹរកិច្ចំ ពត្វា ឆាតុេឃា កាហារបត្វា ចេតិឃំ បតិដ្ឋាបេត្វា អកយាសីតិ៑

បរេយត្វោតិកាឃ ឲុដ្ឋក-អដ្ឋកឆាឃ

ស្វុត្តតិបាត-អដ្ឋកឆាឃ ភាលកស្វុត្តចណ្ណូភា តិដ្ឋិតា៑

១៧៉ ក្ខយតាត្បឃ្សតាឃុត្តចណ្ណតា

ឧចំទេយ ឃុតត្តិ ក្ខយតាត្បឃ្សតាឃុត្តំ៉ កា ្ខប្យត្តិ? ឰយឃ្ស ឃុត្តឃ្ស អត្តញ្ញាឃយទេតា ្ខប្យត្តិ៉ អត្តញ្ញាឃយេតត ហិ ករចា ឰយំ ឃុត្តំ ទេទឃឃិ៉ អឃទេត្ត ឃទេណ្ណទេបិ, ចិត្តាទេរា បតឃ្ស អត្តចណ្ណតាឃយេច អាចិ កចិឃ្សតិ៉ តត្ត ឧចំ ទេយ ឃុតត្តិអាឌីតិ ចុត្តតឃាតេច៉ ឃុព្ពារាទេយតិ ឃាចត្តិតករឃ្ស បុទត្តិយឌិឃាឃំ អារាទេយ៉ យិការយាត្យ បិឃាទេតិ ឧត្ត ចិឃាលា ្ខបិឃិកា អត្តទេតា ឃឃុទេត យិការទេត ទេឃ្ជិតា យាត្ជាទេត

ឌបិតត្តា "យិការយាតា"តិ ចុច្ចតិ៉ តាឃ យិការយាត្យឃា តចទេកាខិអញ្ញុត្តកំ យហាលតាបិត្យអគ្គត់ ចិឃ្សទេជ្ជត្តា កាទាបិទេតា បិឃាទេគា ទេហ្ជា ច ្ខបទិ ច បញ្ចា បញ្ចា កក្ខឃតាតិ កត្តា ឃហឃ្សក្យុខិការកក្ខទា, ទេឃា "យិការយាត្យបិឃាទេគា"តិ ចុច្ចតិ៉ តឃ្មិ យិការយាត្យ បិឃាទេគ៉

ទេតត ទេលា បត ឃយទេយត ករចាតិ ឃំ ឃយឃំ ករចា ឃាចត្តិ តិឃ្សាឃ ឃុព្ពារាទេយ យិការយាត្យ បិឃាទេគ ចិហទេតិ, ទេតត ឃយទេយត៉ តគហុទេបិឃទេឆតិ តឃ្មិ អហុ ្ខទេបិឃទេឆ, ្ខទេបិឃឆឌិចទេឃតិ ចុត្តំ ទេហាតិ៉ បត្តរទេឃតិ ឰឌំ ្ខទេបិឃឆក្កហទេលាត ឃយ្យត្តាចទេឃឃុទេបិឃឆបខិទេព្លបចចត់៉ បុណ្ណាឃ បុណ្ណយាឃ ទេត្តឃាតិ បត្តរឃឌិចឃត្តា ឌិចឃកលតាឃ អគ្គាឌ្ខបក្កិទេលឃចិទេហត្តា ទេត្តក្យុលាឃយ្យត្តឃា ច បុណ្ណត្តា បុណ្ណាឃ, បទិបុណ្ណចគ្គត្តា បុណ្ណយាឃ ច ទេត្តឃា៉ កិក្កុឃឈ្ឈបទិចុទេតាតិ កិក្កុឃទេឈ្ឈត បទិចុទេតា៉ អគ្គទាកាទេឃ តិឃិទេគ្គា ទេហាតីតិ យិការយាត្យ ទេតតបិឃាគបទិទេចទេលា អគ្គទាកាទេឃ ្ខបទិ អប្យខិច្ឆទេគ្គ ឌ្ឌកាទេឃ បញ្ញាត្តចទេត្យគ្គាឃទេត តិឃិទេគ្គា ទេហាតិ៉ ត្យលិត្រ្កុតំ ត្យលិត្រ្កុតត្តិ អតីច ត្យលិត្រ្កុតំ, ឃទេតា ឃទេតា ចា អត្យចិទេលិទេកតិ , តទេតា តទេតា ត្យលិត្រ្កុតំ, ត្យលិត្រ្កុតំ ចាចាឃ, បុត ត្យលិត្រ្កុតំ កាទេឃត៉ កិក្កុឃឈ្ឈ អត្យចិទេលិទេកត្តាតិ តំ បទិចាទេទត្តា តិឃិត្គ អទេតកឃហឃ្សកិក្កុបទិយាលំ ត្យលិត្រ្កុតំ ត្យលិត្រ្កុតំ កិក្កុឃឈ្ឈ "ឧត្តកា ឧត្ត ទេឃាតាបគ្គា, ឧត្តកា ឃកគាកាយិទេតា, ឧត្តកា អតាកាយិទេតា ឧត្តកា អារទេគ្គចិបឃ្សកា កល្យាលបុច្ជជ្ជតា, ឰយឃ្ស កិក្កុឃឈ្ឈឃ្ស កឹឌិឃឹ ឆយ្ទេគឃតា ឃប្យាឃា"តិ ឃប្យាឃឆយ្ទេគឃតាបទិទេច្ឆគតត្តំ ឰទេតា ចិទេតា ច ចិទេលិទេកត្តា៉

ទេឃទេត, កិក្កុទេច, ក្យុឃលិ ឆយ្ទាតិ ទេឃ ទេត អារទេរាក្យទេជ្ជត អតចជ្ជទេជ្ជត ឰជ្ជបលទេជ្ជត ទេកាឃល្លឃក្ខុតទេជ្ជត ច ក្យុឃលិ ឃត្តតិឃទេចឌិបក្កិឃឆយ្ទា, តទេជ្ជាតកា ចា បទិឃត្តិឆយ្ទា៉ អទិឃាតិឃ្យាតិកា ឃទេព្ពាឆកាយិទេតាតិ ្ខបកត្តញ្ញាទេជ្ជត អទិឃា, ទេលិកទេតា តិឃ្យាតទេជ្ជត តិឃ្យាតិកា, ឃទេព្ពាឆឃព្ពាតំ អទេហត្តំ កយតទេជ្ជត ឃទេព្ពាឆកាយិទេតា៉ ទេតឃំ ទេចា កិក្កុទេច...ទេប... ឃចតាឃ, ទេតឃំ កិក្កុទេច ក្យុឃលិតំ...ទេប... ឃទេព្ពាឆកាយឹតំ កា ្ខបតិឃា, កំ ការលំ, កំ បទេឃាឌតំ ត្យយ្យ្រាំ ឃចតាឃ, កំយត្តំ ត្យទេយ្យ្រុត ឆទេយ្យ ឃុលាឆាតិ ចុត្តំ ទេហាតិ៉ ឃាចទេគច ក្ខយតាតំ ឆយ្ទាតំ ឃឆាក្ខុតំ ឌាលាឃាតិ ឧត្ត ឃាចទេគចាតិ បទិទេច្ឆគាចឆាទេលាចចត់៉ ទេក្ខ អចឃចា ឧទេតឃត្តិ ក្ខឃា, ក្ខឃា ឧច ក្ខយតា, ទេតឃំ ក្ខយតាតំ៉ "ក្ខឃាត"ត្តិបិ បិទេធា៉ ឃឆាក្ខុតំ ឌាលាឃាតិ អចិបឹតឌាលាឃ៉ កំ ចុត្តំ ទេហាតិ? ឃទេគតំ ទេលិកិឃទេលិក្យុត្តរាឌិទេកទេគត ក្ខិឆា ចចត្តិតាតំ ឆយ្ទាតំ ចិបឃ្សតាឃព្ពាតំ ឃឆាក្ខុតឌាលំ, ឧតគត្តាឃ ត ឰទេតា កិទេឃ្យាតិ, ឃចទេតត ហិ ឧត្តកំ ទេហាតិ, តក្យុត្តទិ ចិទេឃឃាឆិកទេយា កាចតាឃាតិ៉ កិញ្ចា ក្ខឃតំ ចទេគឆាតិ ឧត្ត បត ឃទេច, ទេចា កិក្កុទេច, ឃិឃា, កិញ្ចា ត្យទេយ្យ្រាកទេត្ត, ក្ខឃតំ ចទេគឆាតិ អឃយឌិប្យាទេឃា៉ បគទេត្ត បត "កិញ្ចា ក្ខយតាកាចំ ចទេគឆា"តិ៉

(១) តតោ ភគវា ទ្វយតំ ទស្សេន្តោ “ឥទំ ទុក្ខ”ន្តិ ឯវមាទិមាហ។ តត្ថ ទ្វយតានំ ចតុសច្ចធម្មានំ “ឥទំ ទុក្ខំ, អយំ ទុក្ខសមុទយោ”តិ ឯវំ លោកិយស្ស ឯកស្ស អវយវស្ស សហេតុកស្ស វា ទុក្ខស្ស ទស្សនេន អយំ ឯកានុបស្សនា, ឥតរា លោកុត្តរស្ស ទុតិយស្ស អវយវស្ស សោបាយស្ស វា និរោធស្ស ទស្សនេន ទុតិយានុបស្សនា។ បឋមា ចេត្ថ តតិយចតុត្ថវិសុទ្ធីហិ ហោតិ, ទុតិយា បញ្ចមវិសុទ្ធិយា។ ឯវំ សម្មា ទ្វយតានុបស្សិនោតិ ឥមិនា វុត្តនយេន សម្មា ទ្វយមេវ អនុបស្សន្តស្ស សតិយា អវិប្បវាសេន អប្បមត្តស្ស,
កាយិកចេតសិកវីរិយាតាបេន អាតាបិនោ កាយេ ច ជីវិតេ ច និរបេក្ខតា , បហិតត្តស្ស។ បាដិកង្ខន្តិ ឥច្ឆិតព្ពំ។ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ អញ្ញាតិ អស្មិំយេវ អត្តភាវេ អរហត្តំ។ សតិ វា ឧបាទិសេសេ អនាគាមិតាតិ “ឧបាទិសេស”ន្តិ បុនព្ភវវសេន ឧបាទាតព្ពក្ខន្ធសេសំ វុច្ចតិ, តស្មិំ វា សតិ អនាគាមិភាវោ បាដិកង្ខោតិ ទស្សេតិ។ តត្ថ កិញ្ចាបិ ហេដ្ឋិមផលានិបិ ឯវំ ទ្វយតានុបស្សិនោវ ហោន្តិ, ឧបរិមផលេសុ បន ឧស្សាហំ ជនេន្តោ ឯវមាហ។

ឥទមវោចាតិអាទិ សង្គីតិការានំ វចនំ។ តត្ថ ឥទន្តិ “យេ តេ, ភិក្ខវេ”តិអាទិវុត្តនិទស្សនំ។ ឯតន្តិ ឥទានិ “យេ ទុក្ខ”ន្តិ ឯវមាទិវត្តព្ពគាថាពន្ធនិទស្សនំ។ ឥមា ច គាថា ចតុសច្ចទីបកត្តា វុត្តត្ថទីបិកា ឯវ, ឯវំ សន្តេបិ គាថារុចិកានំ បច្ឆា អាគតានំ បុព្ពេ វុត្តំ អសមត្ថតាយ អនុគ្គហេត្វា “ឥទានិ មេ វទេយ្យ សុត្វ”ន្តិ អាកង្ខន្តានំ វិក្ខិត្តចិត្តានញ្ច អត្ថាយ វុត្តា។ វិសេសត្ថទីបិកា វាតិ អវិបស្សកោ វិបស្សកោ ច ទស្សេត្វា តេសំ វណ្ណវិវណ្ណទស្សនតោ, តស្មា វិសេសត្ថទស្សនត្ថមេវ វុត្តា។ ឯស នយោ ឥតោ បរេសុ គាថាវចនេសុ។

៧២០។ តត្ថ យត្ថ ចាតិ និព្ពានំ ទស្សេតិ។ និព្ពានេ ហិ ទុក្ខំ សព្ពសោ ឧបរុជ្ឈតិ, សព្ពប្បការំ ឧបរុជ្ឈតិ, សហេតុកំ ឧបរុជ្ឈតិ, អសេសំ ឧបរុជ្ឈតិ។ តញ្ច មគ្គន្តិ តញ្ច អដ្ឋង្គិកំ មគ្គំ។

៧២១-២។ ចេតោវិមុត្តិហីនា តេ, អថោ បញ្ញាវិមុត្តិយាតិ ឯត្ថ អរហត្តផលសមាធិ រាគវិរាគា ចេតោវិមុត្តិ, អរហត្តផលបញ្ញា អវិជ្ជាវិរាគា បញ្ញាវិមុត្តីតិ វេទិតព្ពា។ តណ្ហាចរិតេន វា អប្បនាឈានពលេន កិលេសេ វិក្ខម្ភេត្វា អធិគតំ អរហត្តផលំ រាគវិរាគា ចេតោវិមុត្តិ, ទិដ្ឋិចរិតេន ឧបចារជ្ឈានមត្តំ និព្ពត្តេត្វា វិបស្សិត្វា អធិគតំ អរហត្តផលំ អវិជ្ជាវិរាគា បញ្ញាវិមុត្តិ។ អនាគាមិផលំ វា កាមរាគំ សន្ធាយ រាគវិរាគា ចេតោវិមុត្តិ, អរហត្តផលំ សព្ពប្បការតោ អវិជ្ជាវិរាគា បញ្ញាវិមុត្តីតិ។ អន្តកិរិយាយាតិ វដ្ដទុក្ខស្ស អន្តករណត្ថាយ ។ ជាតិជរូបគាតិ ជាតិជរំ ឧបគតា, ជាតិជរាយ វា ឧបគតា, ន បរិមុច្ចន្តិ ជាតិជរាយាតិ ឯវំ វេទិតព្ពា។ សេសមេត្ថ អាទិតោ បភុតិ បាកដមេវ។ គាថាបរិយោសានេ ច សដ្ឋិមត្តា ភិក្ខូ តំ ទេសនំ ឧគ្គហេត្វា វិបស្សិត្វា តស្មិំយេវ អាសនេ អរហត្តំ បាបុណិំសុ។ យថា ចេត្ថ, ឯវំ សព្ពវារេសុ។

(២) អតោ ឯវ ភគវា “សិយា អញ្ញេនបិ បរិយាយេនា”តិអាទិនា នយេន នានប្បការតោ ទ្វយតានុបស្សនំ អាហ។ តត្ថ ទុតិយវារេ ឧបធិបច្ចយាតិ សាសវកម្មបច្ចយា។ សាសវកម្មញ្ហិ ឥធ “ឧបធី”តិ អធិប្បេតំ។ អសេសវិរាគនិរោធាតិ អសេសំ វិរាគេន និរោធា,

ᩋᩈᩮᩈᩅᩥᩁᩣᨣᩈᩘᨡᩣᨲᩣ ᩅᩣ ᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩣ.

ᩃᩥ᪒᪓. ᩏᨸᨵᩥᨶᩥᨴᩣᨶᩣᨲᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ. ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩔ ᨩᩣᨲᩥᨸ᩠ᨸᨽᩅᩣᨶᩩᨸᩔᩦᨲᩥ ᩅᨭ᩠ᨭᨴᩩᨠ᩠ᨡᩔ ᨩᩣᨲᩥᨠᩣᩁᨱᩴ “ᩏᨸᨵᩦ”ᨲᩥ ᩋᨶᩩᨸᩔᨶ᩠ᨲᩮᩣ. ᩈᩮᩈᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᨸᩣᨠᨭᨾᩮᩅ.

ᩑᩅᩴ ᩋᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᩅᩣᩁᩮᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᨴᩦᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠᩪᨭᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ. ᨿᨳᩣ ᨧᩣᨿᩴ, ᩑᩅᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩅᩣᩁᩣ.

(᪒) ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲᩥᨿᩅᩣᩁᩮ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣᨲᩥ ᨽᩅᨣᩣᨾᩥᨠᨾ᩠ᨾᩈᨾ᩠ᨽᩣᩁᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ. ᨴᩩᨠ᩠ᨡ ᨸᨴ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ ᩅᨭ᩠ᨭᨴᩩᨠ᩠ᨡᨾᩮᩅ.

ᩃᩥ᪒᪔. ᨩᩣᨲᩥᨾᩁᨱᩈᩴᩈᩣᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᨡᨶ᩠ᨵᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ ᨩᩣᨲᩥ ᨡᨶ᩠ᨵᨽᩮᨴᩴ ᨾᩁᨱᩴ ᨡᨶ᩠ᨵᨸᨭᩥᨸᩣᨭᩥ ᩈᩴᩈᩣᩁᩮᩣ. ᩅᨩᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᨸᩮᨶ᩠ᨲᩥ. ᩍᨲ᩠ᨳᨽᩣᩅᨬ᩠ᨬᨳᩣᨽᩣᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨾᩴ ᨾᨶᩩᩔᨽᩣᩅᩴ ᩍᨲᩮᩣ ᩋᩅᩈᩮᩈᩋᨬ᩠ᨬᨶᩥᨠᩣᨿᨽᩣᩅᨬ᩠ᨧ. ᨣᨲᩦᨲᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨽᩣᩅᩮᩣ.

ᩃᩥ᪒᪕. ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣ ᩉᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣ ᩉᩥ ᩋᨿᩴ. ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨣᨲᩣ ᨧ ᨿᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨿᩮ ᨧ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᨾᨣ᩠ᨣᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨿ ᨠᩥᩃᩮᩈᩮ ᩅᩥᨩ᩠ᨫᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨲᩣ ᨡᩦᨱᩣᩈᩅᩈᨲ᩠ᨲᩣ. ᩈᩮᩈᨾᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᨲ᩠ᨳᨾᩮᩅ.

(᪓) ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩅᩣᩁᩮ ᩈᩘᨡᩣᩁᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣᨲᩥ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩣᨸᩩᨬ᩠ᨬᩣᨶᩮᨬ᩠ᨩᩣᨽᩥᩈᩘᨡᩣᩁᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ.

ᩃᩥ᪒᪖-᪒᪗. ᩑᨲᨾᩣᨴᩦᨶᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨿᨴᩥᨴᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩈᩘᨡᩣᩁᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ, ᩑᨲᩴ ᩋᩣᨴᩦᨶᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ. ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩘᨡᩣᩁᩈᨾᨳᩣᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩣᨶᩴ ᩈᩘᨡᩣᩁᩣᨶᩴ ᨾᨣ᩠ᨣᨬᩣᨱᩮᨶ ᩈᨾᨳᩣ, ᩏᨸᩉᨲᨲᩣᨿ ᨹᩃᩈᨾᨳᨲᩣᨿᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ. ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩣᨾᩈᨬ᩠ᨬᩣᨴᩦᨶᩴ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᨶᩮᩅ ᩏᨸᩁᩮᩣᨵᨶᩣ. ᩑᨲᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨳᩣᨲᨳᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨠ᩠ᨡᨿᩴ ᩋᩅᩥᨸᩁᩦᨲᩴ ᨬᩣᨲ᩠ᩅᩣ. ᩈᨾ᩠ᨾᨴ᩠ᨴᩈᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩔᨶᩣ. ᩈᨾ᩠ᨾᨴᨬ᩠ᨬᩣᨿᩣᨲᩥ ᩈᩘᨡᨲᩴ ᩋᨶᩥᨧ᩠ᨧᩣᨴᩥᨲᩮᩣ, ᩋᩈᩘᨡᨲᩴ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩣᨴᩥᨲᩮᩣ ᨬᩣᨲ᩠ᩅᩣ. ᨾᩣᩁᩈᩴᨿᩮᩣᨣᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩮᨽᩪᨾᨠᩅᨭ᩠ᨭᩴ. ᩈᩮᩈᨾᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᨲ᩠ᨳᨾᩮᩅ.

(᪔) ᨸᨬ᩠ᨧᨾᩅᩣᩁᩮ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣᨲᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᩈᩉᨩᩣᨲᩋᨽᩥᩈᩘᨡᩣᩁᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ.

ᩃᩥ᪓᪐. ᨶᩥᨧ᩠ᨨᩣᨲᩮᩣᨲᩥ ᨶᩥᨲ᩠ᨲᨱ᩠ᩉᩮᩣ. ᨸᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩩᨲᩮᩣᨲᩥ ᨠᩥᩃᩮᩈᨸᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩮᨶ ᨸᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩩᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ. ᩈᩮᩈᩴ ᨸᩣᨠᨭᨾᩮᩅ.

(᪕) ᨨᨭ᩠ᨮᩅᩣᩁᩮ ᨹᩔᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣᨲᩥ ᩋᨽᩥᩈᩘᨡᩣᩁᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩈᨾ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᨹᩔᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ. ᩑᩅᩴ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨸᨴᨸᨭᩥᨸᩣᨭᩥᨿᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ ᨶᩣᨾᩁᩪᨸᩈᩊᩣᨿᨲᨶᩣᨶᩥ ᩋᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨹᩔᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ. ᨲᩣᨶᩥ ᩉᩥ ᨹᩔᨸᨾᩥᩔᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᩈᨾ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩮᩅ ᨶ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᩅᩮᨴᨶᩣ ᨧ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᨲᩮᩣ ᩅᩣ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᩮᨿ᩠ᨿ ᨠᨾ᩠ᨾᩈᨾ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᩅᩥᨸᩣᨠᨲᩮᩣ ᩅᩣᨲᩥ.

ᩃᩥ᪓᪑-᪓᪒. ᨽᩅᩈᩮᩣᨲᩣᨶᩩᩈᩣᩁᩥᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨶᩩᩈᩣᩁᩥᨶᩴ. ᨸᩁᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿᩣᨲᩥ ᨲᩦᩉᩥ ᨸᩁᩥᨬ᩠ᨬᩣᩉᩥ ᨸᩁᩥᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ. ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨿᩣᨲᩥ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᨾᨣ᩠ᨣᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨬᩣᨲ᩠ᩅᩣ.

ឧបសមេ រតាតិ ផលសមាបត្តិវសេន និព្ពានេ រតា។ ផស្សាភិសមយាតិ ផស្សនិរោធា។ សេសំ បាកដមេវ។

(៧) សត្តមវារេ វេទនាបច្ចយាតិ កម្មសម្បយុត្តវេទនាបច្ចយា។

៧៣៣-៦។ អទុក្ខមសុខំ សហាតិ អទុក្ខមសុខេន សហ។ ឯតំ ទុក្ខន្តិ ញាត្វានាតិ ឯតំ សព្វំ វេទយិតំ “ទុក្ខការណ”ន្តិ ញាត្វា, វិបរិណាមដ្ឋិតិអញ្ញាណទុក្ខតាហិ វា ទុក្ខំ ញាត្វា។ មោសធម្មន្តិ នស្សនធម្មំ។ បលោកិនន្តិ ជរាមរណេហិ បលុជ្ជនធម្មំ។ ផុស្ស ផុស្សាតិ ឧទយព្វយញាណេន ផុសិត្វា ផុសិត្វា។ វយំ បស្សន្តិ អន្តេ ភង្គមេវ បស្សន្តោ។ ឯវំ តត្ថ វិជានាតីតិ ឯវំ តា វេទនា វិជានាតិ, តត្ថ វា ទុក្ខភាវំ វិជានាតិ។ វេទនានំ ខយាតិ តតោ បរំ មគ្គញាណេន កម្មសម្បយុត្តានំ វេទនានំ ខយា។ សេសមុត្តានមេវ។

(៨) អដ្ឋមវារេ តណ្ហាបច្ចយាតិ កម្មសមុដ្ឋានតណ្ហាបច្ចយា។

៧៣៧។ ឯតមាទីនវំ ញត្វា, តណ្ហំទុក្ខស្ស សម្ភវន្តិ ឯតំ ទុក្ខស្ស សម្ភវំ តណ្ហាយ អាទីនវំ ញត្វា។ សេសមុត្តានមេវ។

(៩) នវមវារេ ឧបាទានបច្ចយាតិ កម្មសមុដ្ឋានុបាទានបច្ចយា។

៧៣៨-៩។ ភវោតិ វិបាកភវោ តទុបការកោ វា។ ភូតោ ទុក្ខន្តិ ភូតោ សម្ភូតោ វដ្ដទុក្ខំ និគច្ឆតិ។ ជាតស្ស មរណន្តិ យត្រាបិ “ភូតោ ទុក្ខំ និគច្ឆតី”តិ ឥធ វុត្តំ, តត្រាបិ ទុក្ខមេវ និទ្ទិសន្តោ អាហ – “ជាតស្ស មរណំ ហោតី”តិ។ ទុតិយគាថាយ យោជនា – អនិច្ចាទីហិ សម្មទញ្ញាយ បណ្ឌិតា ឧបាទានក្ខយា ជាតិក្ខយំ និព្ពានំ អភិញ្ញាយ ន គច្ឆន្តិ បុនព្ភវន្តិ។

(១០) ទសមវារេ អារម្ភបច្ចយាតិ កម្មសម្បយុត្តវីរិយបច្ចយា។

៧៤០។ អនារម្ភេ វិមុត្តិនោតិ អនារម្ភេ និព្ពានេ វិមុត្តស្ស។ សេសមុត្តានមេវ។

(១១) ឯកាទសមវារេ អាហារបច្ចយាតិ កម្មសម្បយុត្តាហារបច្ចយា។ អបរោ នយោ – ចតុព្ពិធា សត្តា រូបូបកា, វេទនូបកា, សញ្ញូបកា, សង្ខារូបកាតិ។ តត្ថ ឯកាទសវិធាយ កាមធាតុយា សត្តា រូបូបកា កពឡីការាហារសេវនតោ។ រូបធាតុយា សត្តា អញ្ញត្រ អសញ្ញេហិ វេទនូបកា ផស្សាហារសេវនតោ។ ហេដ្ឋា តិវិធាយ អរូបធាតុយា សត្តា សញ្ញូបកា សញ្ញាភិនិព្ពត្តមនោសញ្ចេតនាហារសេវនតោ។ ភវគ្គេ សត្តា សង្ខារូបកា សង្ខារាភិនិព្ពត្តវិញ្ញាណាហារសេវនតោតិ។ ឯវម្បិ យំ កិញ្ចិ ទុក្ខំ សម្ភោតិ, សព្វំ អាហារបច្ចយាតិ វេទិតព្វំ។

លិ៣៣៍ អារោចន្តិ តិគ្គាតំ សន្ធាយ សេចីតិ ចត្តារោ បច្ចយេ បច្ចចេក្ខិត្វា សេចយារេតា, “បញ្ញត្តា ខ្វាងសាយតតាតិ អដ្ឋារសធាតុយោ”តិ ឲចំ ចា លេកិំ សន្ធាយ “អតិច្ចំ ទុក្ខំ អតត្តា”តិ ទោរេលាត សេចយារេតា៍ ឆយុដ្ឋោតិ ចតុសច្ចឆយេ ផេតោ៍ សញ្ញោ តោរេបតីតិ “ឌេរេចា”តិ ចា “យតុស្សោ”តិ ចា អាឌិកំ សញ្ញោត កច្ឆតិ៍ សេសសេត្ថាតរេយច៍

(១៧) ខ្វាងសយចារេរ ត្តុឡិតបច្ចយាតិ តលក្យាយាតឌិដ្ឋិកយុកិលេខែសឡិតេតស្ស យតោ កុតោតិ កយុសម្មាទិឡិតបច្ចយា៍

លិ៣លិ៍ ឲឌំ ចោយ្យុឌ្ឍាតិ តល៉ក្យាចខិត្វា៍ សន្លាគេរ ដ្ឋបទុត្ថិយាតិ កយុំ កយុសយ្យយុតេត្ត ឥ សន្លាគេរ តិគេរាឆេត្វា៍ សេសសេត្ថាតរេយច៍

(១៦) តេតរសយចារេរ តិស្សិតស្ស ចលិតត្តិ តលក្យាយ តលក្យាឌិដ្ឋិយាតេតហិ ចា លតេត្ថ តិស្សិតស្ស សីហស្សេត្ត (សំ៍ តិ៍ ៦៍លិប័) ឌេចាតំ ចិយ កយចលតំ ហោតិ៍ សេសសេត្ថាតរេយច៍

(១៣) ទុដ្ឋុសយចារេរ រូបេបហីតិ រូបកេចហិ រូបសយាបត្តីហិ ចា៍ អរូបិតិ អរូបកចា អរូបសយាបត្តិយោ ចា៍ តិគេរាឆាតិ តិគ្គាតំ៍

លិ៤០៍ យច្ចហាឃិតោតិ យរលាយច្ច កិលេសយច្ច ឌេចបុត្តយច្ចហាឃិតោ, តិចិឆយ្យិ តំ យច្ចំ ហិត្វា កាយិតោតិ ចុត្តុ ហោតិ៍ សេសសេត្ថាតរេយច៍

(១៥) បត្តុសយចារេរ ឃត្តិ តាយរូបំ សត្តាឃាហ៍ តតិក្យាលេរេកត ឆុចស្សកស្សលត្តចេសេត “ត្តងំ សច្ច”ត្តិ ដ្ឋបតិឡ្យាយិតំ ឌិដ្ឋិយាលេកិតំ៍ តឌយទិយាតត្តិ ត្តងំ អទិយាតំ, អតុតាសិទិកការលេបិំ កត្វា ចុត្តុំ៍ ឲតំ យុសាតិ ឲតំ ឆុចាឌិចេសេត កហិតយ្យិ យុសា, ត តាឌិសំ ហោតីតិ៍ បុត ឃត្តិ តិគ្គាតំ សត្តាឃាហ៍ តតិក្យាលេរេកត រូបេចឆតាឌីតយកាចេតា “ត្តងំ យុសា តត្តិ កិច្ចិ”តិ ដ្ឋបតិឡ្យាយិតំ៍ តឌយទិយាតំ ឲតំ សច្ចត្តិ តំ ត្តងំ អទិយាតំ ឲតំ តិក្កិលេសសន្លាតា ស្សកកាចា, បចត្តិទុក្ខបដិបក្ខសន្លាតា ស្សលកាចា, អច្ចត្តសត្តិសន្លាតា តិច្ចកាចា ឥ អតបកយតេត បរេយត្តុតោ “សច្ច”ត្តិ ឃចាក្ខតំ សយុប្បញ្ញាយ ស្សឌិដ្ឋិ៍

លិ៤៧-៤៨៍ អតត្តតិ អត្តយាតិត្តិ អតត្តតិ តាយរូបេ អត្តយាតិ៍ ត្តងំ សច្ចត្តិ យញ្ញាតីតិ ត្តងំ តាយរូបំ ឆុចាឌិចេសេត “សច្ច”ត្តិ យញ្ញាតិ៍ យេឃត យេឃត ហីតិ យេឃត យេឃត រូបេ ចា ចេឆតាយ ចា “យយ រូបំ, យយ ចេឆតា”តិអាឌិតា តយេឃត យញ្ញាត្តិ៍ តតោ តត្តិ តតោ យញ្ញាតាការា តំ តាយរូបំ ហោតិ អញ្ញថា៍ កិ ការណំ? តតិក្យាតស្ស យុសា ហោតិ, យស្មា តំ យថាយញ្ញាតាការា យុសា ហោតិ, តស្មា អញ្ញថា ហោតីតិ អត្ថោ៍ កស្មា បត យុសា ហោតីតិ? យោសឆយុតិក្យាត្តុត្តទំ, យស្មា ឃំ ត្តុត្តទំ បរិត្តបច្ចបដ្ឋាតំ, តំ យោសឆយុំ តស្សតឆយុំ ហោតិ, តថារូបត្តា តាយរូបត្តិ៍ សច្ចាតិសយយាតិ សច្ចាចេពោឆា៍ សេសសេត្ថាតរេយច៍

(១៩) សោត្តអសយចារេរ ឃត្តិ លត្តិឆយិដ្ឋារេយុលំ សត្តាឃាហ៍ តតិក្យាលេរេកត សលកយច្ឆយក្កុដិឌីហិ បឌីបតត្តត្តសលេបិតេយោ ចិយ “ត្តងំ ស្សល”ត្តិ ដ្ឋបតិឡ្យាយិតំ៍ តឌយទិយាតំ ឲតំ ទុក្ខត្តិ តំ ត្តងំ អទិយាតំ “កាយា ហិ ចិត្រា យឆុរា យតោរេយា, ចិរូបរូបេត យចេត្តិ ចិត្ត”ត្តិអាឌិតា

(ឞុˆ តិˆ ३០; ក្ញអតិˆ ពក្កចិឞាលាឞុត្តតិខេ្ឌឞ ១២៩) តខេឃត “ឧតំ ទុក្ល”ត្តិ ឃឆាក្ខតំ ឞយុប្បញ្ញាឃ ឞុទិដ្ឋិˆ ឞុត ឃត្តិ តិគ្គាតខេបច

ឞគ្គាឃាហˆ តងិរ្យាខេលិខេកត កាឃក្យាលាកាចា “ទុក្ល”ត្តិ ងុបតិជ្ញាឃិតំˆ តងយទិឃាតត្តិ តំ គ្គងិ អទិឃាតិ បខេយត្តុឞុលខេតា “ឧតំ ឞុល”ត្តិ

ឃឆាក្ខតំ ឞយុប្បញ្ញាឃ ឞុទិដ្ឋិˆ

លិ៩ឞ័-៩ˆខេកចលិតិ អតចខេឞឞាˆ គ្គដ្ឋាតិ គ្គង្គិតា បតិ្តតាˆ កគ្គាតិ បិឃាˆ យតាបាតិ យតចុទ្ធិកោទាˆ ឃាចតតិ្តតិ ចុទ្ធុតិតិ ឃាចតា ឧខេត

ល អាទខេយុលា អតិ្តតិ ចុទ្ធុត្តិˆ ចចតញ្ញុតុខេឃា ខេចឌិតខេគ្គាˆ ឧខេត ខេចាតិ ឧតូ ខេចាតិ តិបិតយត្តិˆ

លិ៩លិ-ប័ˆឞុលត្តិ ឌិដ្ឋយទិខេឃហិ, ឞក្លាឃឞ្យុបខេទាឆតត្តិ “ឞុល”យិតិ អទិខេឃហិ បញ្ញាក្កុតតិខេទាខេឆា ឌិខេដ្ឋា, តិគ្គាតត្តិ ចុត្តិ ខេហាតិˆ បចុតិកយិងំ

ខេហាតិតិ បឌិខេលិយយិងំ ងឞ្យាតំ ខេហាតិˆ បឞ្យាតត្តិ បឞ្យត្តាតំ, បល្លិតាតត្តិ ចុត្តិ ខេហាតិˆ ឃំ បខេទតិ ឧតូ ឃត្តិ ចតូកាខេយ ឞគ្គាឃាហˆ ឞុត

ឃំ បខេទតិ ឧតូ តិគ្គាតំˆ

លិ៩ឌ័-លិឲˆបឞ្យាតិ ខេឞាតាទំ អាលបតិˆ ឆយុត្តិ តិគ្គាតឆយុំˆ ឞយ្យុឞ្យខេហតូចិទ្ឋឞុតិ ឞយ្យុឞ្យហា ឧតូ អចិទ្ឋឞុ ឌាលិˆ កិកាខេលំ

ឞយ្យុឞ្យហា? តិចុតាតំ តខេយា ខេហាតិ, អគ្គុកាខេទា អបឞ្យតំ, ឌាលិតំ អចិគ្គាឃ តិចុតាតំ ឌូតូជាតំ អគ្គុកាចកាខេលា តខេយា ខេហាតិ, ខេឃត

តិគ្គាតឆយុំ ងដ្ឋិ ត ឞខេក្លាត្តិˆ ឞតញ្ញា ចិចងំ ខេហាតិ, អាខេលិខេកា បឞ្យាតាយិចាតិ ឞតញ្ញា ឞប្យុទិឞាតំ បញ្ញាងឞ្យខេតត បឞ្យតំ អាខេលិខេកាច

ចិចងំ ខេហាតិ តិគ្គាតំˆ ឞត្តិខេក ត ចិឌាតត្តិ, យកា ឆយុឞ្យខេកាចិឌាតិ ឃំ អតូខេតា ឞទិខេទ តចបញ្ញាកយត្តិ បទិទ្ឋិតិ្តតា អតតូខេយច

អឆិកតូគ្គខេតា, អតូខេតា លគ្គាតំ ចា តិខេទាឆយតូខេតា ឞត្តិខេក តិគ្គាតំ, តំ ឧចំ ឞត្តិខេក ឞតូយុិ ត ចិឌាតត្តិ យកក្ខតា ឌតា យក្កាយក្កឆយុឞ្យ

ឞទ្ធុឆយុឞ្យ ចា អខេកាចិឌា, ឞគ្គាចា កចខេទាក...ខេប... ឞុឞគ្គុខេឆាˆ តតូ យាខេទឆញ្ញាតុបខេគ្គហិតិ ខេតក្ខយកចដ្ឋិ អតុបខេគ្គហិˆ

លិលិ៧ˆ បគ្គិយកាឆាឃ ឞគ្គុខេគ្គ “ឧចំ អឞុឞគ្គុឆំ ខេកា តុ អគ្គ្រាហ យទិខេឃហិ”តិˆ តឞ្យខេតូ – ឆខេបតូ អទិខេឃ ខេកា តុ អខេគ្គា តិគ្គាតបឆំ

ឌាតិតុំ អខេទហតិ, ឃំ បឆំ ចតុខេតូត អទិឃយខេក្កត ឞយុឆញ្ញាឃ អតតូខេយច អតាឞចា ហុតូ កិខេលឞបទិតិគ្គាខេតត បទិតិគ្គាត្តិ, ឞយុឆញ្ញាឃ

ចា អតាឞចា ហុតូ អខេគ្គ អតុបាឌិខេឞឞាឃ តិគ្គាតឆាតុឃា បទិតិគ្គាត្តិតិ អខេទហតូតិក្ខខេងត ខេងឞតំ តិដ្ឋាខេបឞិˆ

អតូយតាតិ តុដ្ឋយតាˆ អកិតតុត្តិ អកិតត្តិឞុˆ គ្គយឞិញ្ញា បត ខេចឃ្យាកខេលាឞិត្តិ គ្គយឞិ ខេឞាញ្ញអឞខេយ ខេចឃ្យាកខេលាˆ កគ្គាយាខេតតិ

កលិឃយាខេតˆ ខេឞឆំ បិកងខេយចˆ

ឧចំ ឞខេគ្គុឞុបិ ខេឞាញ្ញអឞឞុ ខេចឃ្យាកខេលាឞុ ឞដ្ឋិយខេតូ ឞដ្ឋិយខេតូ កតូ ឞដ្ឋិអឆិកាតំ តចត្តិ កិក្លុឞតាតំ អតុបាឌាឃ អាឞខេចហិ ចិត្តាតិ

ចិយុត្តិឞុ, ខេឞាញ្ញអឞក្លុត្តំ ចតូាទិ ចតូាទិ កតូ ចតុឞដ្ឋិ ឞទ្ធាខេតតូ ខេចខេតញ្ញចខេឞត តាតប្យាខេកខេតា ខេងឞិតាតិតិˆ

បខេយត្តុខេឌាតិកាឃ លុទ្ធក-អដ្ឋកឆាឃ

សុត្តនិបាត-អដ្ឋកថាយ ទ្វយតានុបស្សនាសុត្តវណ្ណនា

និដ្ឋិត្តា។

និដ្ឋិតោ ច តតិយោ វគ្គោ អត្ថវណ្ណនានយតោ, នាមេន

មហាវគ្គោតិ។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៣៉ អដ្ឋពចរក្កា

១៉ ពាយសុត្តចណ្ណភា

លិលិឲ្យៈពាយំពាយឃយាគស្សាតិ ពាយសុត្តំ ពា ដ្ឋប្បត្តិ? កពចតិ ពិរ សាចត្តិឃំ ចិហរគ្គេ អញ្ញាតរេរា ព្រាហ្មណោ សាចត្តិឃា ខេតចតស្ស ច អត្តរេ អចិរចតិគឌីតិរេ “ឃចំ ចបិស្សាឃី”តិ រេពត្តំ ពរសតិ៉ កពចា កិក្ខុសង្ឃបរិវុតោ បិណ្ឌាឃ បចិសគ្គោ តំ ជិស្វា អាចឌ្ឍគ្គោ អគ្គរ – “អស្ស ព្រាហ្មណស្ស ឃចា ចិតសិស្សគ្គិ”តិ, បុត ដ្ឋបតិស្សឃសយុត្តិ អាចឌ្ឍគ្គោ ធស្ស សោតាបត្តិផលស្ស ដ្ឋបតិស្សឃំ អគ្គរ៉ “ពចា បិបុណោឃ្យា”តិ អាចឌ្ឍគ្គោ “សស្ស ចិតគ្គេ សោពាកិក្ខុតោ ឆយូធេសតំ សុត្វា”តិ អគ្គរ៉ តេតោ ចិតគ្គចិ – “សចាហំ តគា ខុច ព្រាហ្មណំ ដ្ឋបសគ្គមិស្សាមិ, ត រេយ ខ្ចចាគំ សោតគ្គំ យគ្គិស្សតិ៉ គាគាទុចិពា ហិ ព្រាហ្មណា, ហគ្គ, តំ ខ្ចពោ បកុតិឃេច សគ្គណ្ហាមិ, ខុចំ ឃមិ យុក្ខចិគ្គោ ហុត្វា តគា ខ្ចចាគំ សោស្សតី”តិ ព្រាហ្មណំ ដ្ឋបសគ្គមិត្វា អាហ – “ពិ, ព្រាហ្មណ, ពរោសី”តិ៉ ព្រាហ្មណោ “ខុចំ ដ្ឋក្ខាពុលិតោ សយណោ ពោតយោ ឃឃា សត្តិំ បខិសគ្គារំ ពរោតី”តិ តាចតពោគច កពចតិ បសគ្គចិគ្គោ ហុត្វា “ពេត្តំ, ភោ ពោតយ, ពសាមិ ឃចំ ចបិស្សាឃី”តិ អាហ៉ អច សារិបុត្តរេត្ថេរោ ចិតគ្គចិ – “កពចា ព្រាហ្មណោគ សត្តិំ បខិសគ្គារំ អពាសិ, ត ច អរេហតុ អប្បគ្គឃា តចាពតា ខុចំ ពរោគ្គិ, ហគ្គាហមិ រេតគ សត្តិំ បខិសគ្គារំ ពរោឃី”តិ ព្រាហ្មណំ ដ្ឋបសគ្គមិត្វា តរេចច បខិសគ្គារយពាសិ៉ ខុចំ យហាឃោគ្គល្លាតរេត្ថេរោ ឈេសា ច អឌីតិ ឃហាសាចពា៉ ព្រាហ្មណោ អតីច អត្តយនោ អរេហាសិ៉

អច កពចា សយ្ហឌ្ឍយារតបិ សស្ស ខុពឌិចសំ ពតកត្តពិច្ចោ សាចត្តិតោ ខេតចតំ ពច្ឆគ្គោ យក្កា ខ្ចក្កមូ ព្រាហ្មណស្ស សគ្គិពំ ពគ្គា អាហ – “សុគ្គរំ តេ, ព្រាហ្មណ, ឃចរេច្ចគ្គ”គ្គិ៉ “ខុចំ, ភោ ពោតយ, សុគ្គរំ, សចេ សយ្ឌ្ឍិស្សតិ, តុយ្ហាមិ សំចិកាគំ ពរិស្សាឃី”តិ៉ អចស្ស ចតុយាសច្ចឃេគ ឃចា តិប្បឌ្ឍិសុ៉ តស្ស “អជ្ជ ចា រេស្វ ចា លាយិស្សាឃី”តិ ដ្ឋស្សុក្កិ ពុទ្ធុយាគស្សេច យហារេយឃោ ដ្ឋេហិត្វា សគ្គាទគ្គិ ចរូសិ៉ អចិរចតី គឌី បូរា អាពគ្គ្វា សគ្គំ ឃចំ ចហិ៉ ព្រាហ្មណោ សគ្គាទគ្គិ អតត្តយនោ ហុត្វា បភាតេ គឌីតិរំ ពតោ សគ្គំ សស្សចិបត្តិំ ជិស្វា “ចិតគ្គេមិព្រាកាំ ឌាតិ ឌីចិស្សាឃី”តិ ពលចសោពំ ដ្ឋប្បារេឈសិ ៉ កពចាបិ តរេយច ទត្តិ បច្ចុសសមយេ ឮគ្គចក្ខុតា ទេលិពំ ចេចាទេលិពេគ្គោ “អជ្ជ ព្រាហ្មណស្ស ឆយូធេសតាពារេលិ”តិ ញាត្វា កិក្ខាចារេចរេត្តគ សាចត្តិំ បចិសិត្វា ព្រាហ្មណស្ស ឈរច្វាររេ អដ្ឋាសិ៉ ព្រាហ្មណោ កពចគ្គំ ជិស្វា “សោពាកិក្ខុតំ យំ អស្សាសេតុពាមយោ សយណោ ពោតយោ អាពតោ”តិ ចិតគ្គេត្វា អាសតំ បញ្ញាបេត្វា បត្តំ ពហេត្វា កពចគ្គំ គិសីទាបេសិ៉ កពចា ឌាតគ្គោច ព្រាហ្មណំ បុច្ឆិ – “ពិំ ព្រាហ្មណ បគ្គេ ចិគ្គោ ចិហាសី”តិ? អាម, ភោ ពោតយ, សគ្គំ រេយ ឃចរេច្ចគ្គំ ដ្ឋឌរេពាត ចុខ្ចហគ្គិ៉ អច កពចា “ត, ព្រាហ្មណ, ចិបគ្គេ គោយគ្គំ, សយ្ឌគ្គេ ច សោយគ្គំ ពាតគ្គំ៉ ពាយា ហិ តាយ សយ្ឌគ្គិបិ ចិបឌ្ឍគ្គិបី”តិ ចត្វា តស្ស ព្រាហ្មណស្ស សប្បាយំ ញាត្វា ឆយូធេសតាចរេសគ ឮបំ សុត្តយពាសិ៉ តត្ថ សរេង្ខបតោ បឆត្ថសង្ខេបត្តរេយច ចណ្ណយិស្សាយ, ចិត្ថាររោ បគ គិរេគ្គរេស (យហាតិ៉ ១) ចុត្តគរេយគេច រេចឌិតព្វោ៉ ឃចា ច ឮបមិ្ហ សុត្តេ, ខុចំ ឮគតា បទំ សគ្គាសុត្តេសុ៉

តត្ថ ពាយគ្គិ យគាបិឃទ្ធុបិឌិរេតក្ខុយពឆយូសព្ចាតំ ចត្ថុពាយំ, ពាយឃយាគស្សាតិ ឮច្ឆយាគស្ស៉ តស្ស រេច តំ សមិឌ្ឍាតិ តស្ស ពាយឃយាគស្ស

សត្តស្ស តំ កាមសង្ខាតំ វត្ថុ សមិជ្ឈតិ ចេ, សចេ សោ តំ លភតីតិ វុត្តំ ហោតិ។ អទ្ធា បីតិមនោ ហោតីតិ ឯកំសេន តុដ្ឋចិត្តោ ហោតិ។ លទ្ធាតិ លភិត្វា។ មច្ចោតិ សត្តោ។ យទិច្ឆតីតិ យំ ឥច្ឆតិ។

៧៧៣។ តស្ស ចេ កាមយានស្សាតិ តស្ស បុគ្គលស្ស កាមេ ឥច្ឆមានស្ស, កាមេន វា យាយមានស្ស។ ឆន្ទជាតស្សាតិ ជាតតណ្ហស្ស។ ជន្តុនោតិ សត្តស្ស។ តេ កាមា បរិហាយន្តីតិ តេ កាមា បរិហាយន្តិ ចេ។ សល្លវិទ្ធោវ រុប្បតីតិ អថ អយោមយាទិនា សល្លេន វិទ្ធោ វិយ បីឡីយតិ។

៧៧៤។ តតិយគាថាយ សង្ខេបត្ថោ – យោ បន ឥមេ កាមេ តត្ថ ឆន្ទរាគវិក្ខម្ភនេន វា សមុច្ឆេទេន វា អត្តនោ បាទេន សប្បស្ស សិរំ វិយ បរិវជ្ជេតិ។ សោ ភិក្ខុ សព្វំ លោកំ វិសរិត្វា ឋិតត្តា លោកេ វិសត្តិកាសង្ខាតំ តណ្ហំ សតោ ហុត្វា សមតិវត្តតីតិ។

៧៧៥-៦។ តតោ បរាសុ តិស្សុ គាថាសុ អយំ សង្ខេបត្ថោ – យោ ខេត្តំ សាលិក្ខេត្តាទិំ ខេត្តំ វា ឃរវត្ថាទិំ វត្ថុំ វា កហាបណសង្ខាតំ ហិរញ្ញំ វា គោអស្សភេទំ គវាស្សំ វា ឥត្ថិសញ្ញិកា ថិយោ វា ញាតិពន្ធវាទី ពន្ធូ វា អញ្ញេ វា មនាបិយរូបាទី បុថូ កាមេ អនុគិជ្ឈតិ, តំ បុគ្គលំ អពលសង្ខាតា កិលេសា ពលីយន្តិ សហន្តិ មទ្ទន្តិ, សទ្ធាពលាទិវិរហេន វា អពលំ តំ បុគ្គលំ អពលា កិលេសា ពលីយន្តិ, អពលត្តា ពលីយន្តីតិ អត្ថោ។ អថ តំ កាមគិទ្ធំ កាមេ រក្ខន្តំ បរិយេសន្តញ្ច សីហាទយោ ច បាកដបរិស្សយា កាយទុច្ចរិតាទយោ ច អបាកដបរិស្សយា មទ្ទន្តិ, តតោ អបាកដបរិស្សយេហិ អភិភូតំ តំ បុគ្គលំ ជាតិអាទិទុក្ខំ ភិន្នំ នាវំ ឧទកំ វិយ អន្វេតិ។ តស្មា កាយគតាសតិអាទិភាវនាយ ជន្តុ សទា សតោ ហុត្វា វិក្ខម្ភនសមុច្ឆេទវសេន រូបាទីសុ វត្ថុកាមេសុ សព្វប្បការម្បិ កិលេសកាមំ បរិវជ្ជេន្តោ កាមានិ បរិវជ្ជយេ។ ឯវំ តេ កាមេ បហាយ តប្បហានករមគ្គេនេវ ចតុព្ពិធម្បិ ឱឃំ តរេយ្យ តរិតុំ សក្កុណេយ្យ។ តតោ យថា បុរិសោ ឧទកគរុកំ នាវំ សិញ្ចិត្វា លហុកាយ នាវាយ អប្បកសិរេនេវ បារគូ ភវេយ្យ, បារំ គច្ឆេយ្យ, ឯវមេវ អត្តភាវនាវំ កិលេសូទកគរុកំ សិញ្ចិត្វា លហុកេន អត្តភាវេន បារគូ ភវេយ្យ, សព្វធម្មបារំ និព្ពានំ គតោ ភវេយ្យ, អរហត្តប្បត្តិយា គច្ឆេយ្យ ច, អនុបាទិសេសាយ និព្ពានធាតុយា បរិនិព្ពាតីតិ អរហត្តនិកូដេន ទេសនំ និដ្ឋាបេសិ។ ទេសនាបរិយោសានេ ព្រាហ្មណោ ច ព្រាហ្មណី ច សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិំសូតិ។

បរមត្ថជោតិកាយ ខុទ្ទក-អដ្ឋកថាយ

សុត្តនិបាត-អដ្ឋកថាយ កាមសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១។ គុហដ្ឋកសុត្តវណ្ណនា

៧៧៨។ សត្តោ គុហាយន្តិ គុហដ្ឋកសុត្តំ។ កា ឧប្បត្តិ? ភគវតិ កិរ សាវត្ថិយំ វិហរន្តេ អាយស្មា បិណ្ឌោលភារទ្វាជោ កោសម្ពិយំ គង្គាតីរេ

អាវដ្ដកំ នាម ឧទេនស្ស ឧយ្យានំ, តត្ថ អគមាសិ សីតលេ បទេសេ ទិវាវិហារំ និសីទិតុកាមោ។ អញ្ញទាបិ ចាយំ គច្ឆតេវ។ តត្ថ បុព្ពាសេវនេន យថា គវម្បតិត្ថេរោ តាវតិំសភវនន្តិ វុត្តនយមេតំ វង្គីសសុត្តវណ្ណនាយំ។ សោ តត្ថ គង្គាតីរេ សីតលេ រុក្ខមូលេ សមាបត្តិំ អប្បេត្វា ទិវាវិហារំ និសីទិ។ រាជាបិ ខោ ឧទេនោ តំ ទិវសំយេវ ឧយ្យានកីឡិកំ គន្ត្វា ពហុទេវ ទិវសភាគំ នច្ចគីតាទីហិ ឧយ្យានេ កីឡិត្វា បានមទមត្តោ ឯកិស្សា ឥត្ថិយា អង្កេ សីសំ កត្វា សយិ។ សេសិត្ថិយោ “សុត្តោ រាជា”តិ ឧដ្ឋហិត្វា ឧយ្យានេ បុប្ផផលាទីនិ គណ្ហន្តិយោ ថេរំ ទិស្វា ហិរោត្តប្បំ ឧបដ្ឋាបេត្វា “មា សទ្ទំ អកត្ថា”តិ អញ្ញមញ្ញំ និវារេត្វា អប្បសទ្ទា ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា ថេរំ បរិវារេត្វា និសីទិំសុ។ ថេរោ សមាបត្តិតោ វុដ្ឋាយ តាសំ ធម្មំ ទេសេសិ, តា តុដ្ឋា “សាធុ សាធូ”តិ វត្វា សុណន្តិ។

រញ្ញោ សីសំ អង្កេនាទាយ និសិន្និត្ថី “ឥមា មំ ជហាយ កីឡន្តី”តិ តាសុ ឥស្សាបកតា ឩរុំ ចាលេត្វា រាជានំ បពោធេសិ។ រាជា បដិពុជ្ឈិត្វា ឥត្ថាគារំ អបស្សន្តោ “កុហិំ ឥមា វសលិយោ”តិ អាហ។ សា អាហ – “តុម្ហេ អពាហុកតា ‘សមណំ រមយិស្សាមា’តិ គតា”តិ។ សោ កុទ្ធោ ថេរាភិមុខោ អគមាសិ។ តា ឥត្ថិយោ រាជានំ ទិស្វា ឯកច្ចា ឧដ្ឋហិំសុ, ឯកច្ចា “មហារាជ, បព្ពជិតស្ស សន្តិកេ ធម្មំ សុណាមា”តិ ន ឧដ្ឋហិំសុ។ សោ តេន ភិយ្យោសោមត្តាយ កុទ្ធោ ថេរំ អវន្ទិត្វាវ “កិមត្ថំ អាគតោសី”តិ អាហ។ “វិវេកត្ថំ មហារាជា”តិ។ សោ “វិវេកត្ថាយ អាគតា ឯវំ ឥត្ថាគារបរិវុតោ និសីទសី”តិ វត្វា “តវ វិវេកំ កថេហី”តិ អាហ។ ថេរោ វិសារទោបិ វិវេកកថាយ “នាយំ អញ្ញាតុកាមោ បុច្ឆតី”តិ តុណ្ហី អហោសិ។ រាជា “សចេ ន កថេសិ, តម្ពកិបិល្លិកេហិ តំ ខាទាបេស្សាមី”តិ អញ្ញតរស្មិំ អសោករុក្ខេ តម្ពកិបិល្លិកបុដំ គណ្ហន្តោ អត្តនោវ ឧបរិ វិកិរិ។ សោ សរីរំ បុញ្ឆិត្វា អញ្ញំ បុដំ គហេត្វា ថេរាភិមុខោ អគមាសិ។ ថេរោ “សចាយំ រាជា មយិ អបរជ្ឈេយ្យ , អបាយាភិមុខោ ភវេយ្យា”តិ តំ អនុកម្បមានោ ឥទ្ធិយា អាកាសំ អព្ភុគ្គន្ត្វា គតោ។

តតោ ឥត្ថិយោ អាហំសុ – “មហារាជ, អញ្ញេ រាជានោ ឦទិសំ បព្ពជិតំ ទិស្វា បុប្ផគន្ធាទីហិ បូជេន្តិ, ត្វំ តម្ពកិបិល្លិកបុដេន អាសាទេតុំ អារទ្ធោ អហោសិ, កុលវំសំ នាសេតុំ ឧដ្ឋិតោ”តិ។ សោ អត្តនោ ទោសំ ញត្វា តុណ្ហីហុត្វា ឧយ្យានបាលំ បុច្ឆិ – “អញ្ញម្បិ ទិវសំ ថេរោ ឥធាគច្ឆតី”តិ? “អាម, មហារាជា”តិ។ “តេន ហិ យទា អាគច្ឆតិ, តទា មេ អារោចេយ្យាសី”តិ។ សោ ឯកទិវសំ ថេរេ អាគតេ អារោចេសិ។ រាជាបិ ថេរំ ឧបសង្កមិត្វា បញ្ហំ បុច្ឆិត្វា បិណេហិ សរណំ គតោ អហោសិ។ តម្ពកិបិល្លិកបុដេន អាសាទិតទិវសេ បន ថេរោ អាកាសេនាគន្ត្វា បុន បថវិយំ និមុជ្ជិត្វា ភគវតោ គន្ធកុដិយំ ឧម្មុជ្ជិ។ ភគវាបិ ខោ ទក្ខិណេន បស្សេន សតោ សម្បជានោ សីហសេយ្យំ កប្បយមានោ ថេរំ ទិស្វា “កិំ, ភារទ្វាជ, អកាលេ អាគតោសី”តិ អាហ។ ថេរោ “អាម ភគវា”តិ វត្វា សព្ពំ តំ បវត្តិំ អារោចេសិ។ តំ សុត្វា ភគវា “កិំ ករិស្សតិ តស្ស វិវេកកថា កាមគុណគិទ្ធស្សា”តិ វត្វា ទក្ខិណេន បស្សេន និបន្នោ ឯវ ថេរស្ស ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ សុត្តមភាសិ។

តត្ថ សត្តោតិ លគ្គោ។ គុហាយន្តិ កាយេ។ កាយោ ហិ រាគាទីនំ វាឡានំ វសនោកាសតោ “គុហា”តិ វុច្ចតិ។ ពហុនាភិច្ឆន្នោតិ ពហុនា រាគាទិកិលេសជាតេន អភិច្ឆន្នោ។ ឯតេន អជ្ឈត្តពន្ធនំ វុត្តំ។ តិដ្ឋន្តិ រាគាទិវសេន តិដ្ឋន្តោ។ នរោតិ សត្តោ។ មោហនស្មិំ បគាឡ្ហោតិ មោហនំ វុច្ចតិ កាមគុណា។ ឯត្ថ ហិ ទេវមនុស្សា មុយ្ហន្តិ, តេសុ អជ្ឈោគាឡ្ហោ ហុត្វា ។ ឯតេន ពហិទ្ធាពន្ធនំ វុត្តំ។ ទូរេ វិវេកា ហិ តថាវិធោ សោតិ សោ តថារូបោ នរោ តិវិធាបិ កាយវិវេកាទិកា វិវេកា ទូរេ អនាសន្នេ។ កិំការណា? កាមា ហិ

ເລີເຄ ຄ ທິ ສຸປຸທາຍາ, ຍສ໌ມາ ເລີເຄ ກາຍາ ສຸປຸທາຍາ ຄ ເທາຕິຕິ ວຸຕ໌ຕ ເທາຕິ໌

ລີປ໌໐໌ ຣຸຕ໌ ປເຍກາຍາຍ "ຊຸເຣ ຕິເຕກາ ຕຍາຕິເຍາ"ຕີ ນາເຍຕ໌ວາ ປຸຄ ຕຍາຕິຍາຕ໌ ນຕ໌ຕາຕ໌ ຍຍຸຕ໌ ອາຕິກເຣາເນຕ໌ຕາ "ພຸຣ໌ຈາຕິກາຄາ"ຕີ ກາຍຍາທ໌ ຕຕ໌ ພຸຣ໌ຈາຕິກາຄາຕີ ຕເທຍເທຕຸກາ໌ ກຕນາຕຢຄຸ໌ຕີ ສຸຕເຕຍຄາຣິຍິກຕນາເຕ ຢຄຸ໌ ເຕ ຊຸປຸຍຸຄຸ໌ຕາຕີ ເຕ ກຕນາຕຕຸຕ໌ຕຸຕາ ຍຍຸ, ເຕ ຕາ ຕຕ໌ ຢຄຸ໌ ພຸຣ໌ຈາຕິກາຄາ ນຕ໌ຕາ ຊຸປຸເຍາຍຍາ໌ ຄ ທິ ອຕ໌ຕາເຍາກຸ໌ຕີ ອເຍຕ໌ຕຄ ຍ ເຍາເຍຕ໌ ຄ ນເຍກ໌ຕິ໌ ກາເຣາຕຍຕ໌ ຕາ ຣຸຕ໌, ເຕ ນຕ໌ຕາ ຊຸປຸຍຸຄຸ໌ຕາ໌ ກສ໌ມາ? ຍສ໌ມາ ອເຍຕ໌ຕຄ ເຍາເຍຕຕ໌ຕາ ຄ ເທາຕິ໌ ຍຍີ ປຄ ຍຸເຄຸ໌ຍຸ໌, ນເກາຄ ຍາເຍຄ ຍຸເຄຸ໌ຍຸຕິ໌ ອຍຍຍຸ ອເຕ໌ວາ໌ ປຈ໌ຈາ ປຸເຣ ຕາປິ ອເປກ໌ຍາຄາຕີ ອຄາເກເຕ ອຕີເຕ ຕາ ກາເຍ ອເປກ໌ຍາຄາ໌ ພຸເຍຍ ກາເຍ ປຸຣິເຍຍ ຍປຸຕິ໌ ພຸເຍ ຕາ ປຈຸປຸເຕ໌ ກາເຍ ປຸຣິເຍ ຕາ ຊຸຕິເຍປິ ອຕີຕາຄາເກເຕ ຢເລຍຕເທຍ ປຕ໌ຍຍາຄາ໌ ພຸເຍນຄຸ໌ ຊິ໌ຄ໌ ປຍາຕ໌ "ເຕ ຊຸປຸຍຸຄຸ໌ຕາ ຄ ທິ ອຕ໌ຕາເຍາກຸ໌"ຕີ ພຸຍິຄາ ນທ ນຍຸເຄ໌ ເຕຍີຕເຕ໌ຕາ, ພຸຕເຣາ "ອເປກ໌ຍາຄາ ຍປຸ໌ ກິ ກເຣາຕິ ກິ ຕາ ກຕາ"ຕີ ຄ ປຕ໌ຕາເຍຍຸ໌

ລີປ໌໑-໑໌ ຣຸຕ໌ ປເຍກາຍາຍ "ຊຸເຣ ຕິເຕກາ ຕຍາຕິເຍາ"ຕີ ນາເຍຕ໌ວາ ຊຸຕິຍກາຍາຍ ຍ ຕຍາຕິຍາຕ໌ ນຕ໌ຕາຕ໌ ຍຍຸຕ໌ ອາຕິກຕ໌ວາ ພຸຍາຄ ເຄນ໌ ປິປກຍຸກເຣາ໌ ອາຕິກເຣາເນຕ໌ຕາ "ກາເຍສຸ ກິຄຸ໌"ຕີ ກາຍຍາທ໌ ຕສ໌ເຕ໌ວາ – ເຕ ນຕ໌ຕາ ກາເຍສຸ ປຣິເກາກຕເທຍ ກິຄຸ໌ ປຣິເຍນຄາຣິຍຄຸຍຸຕ໌ຕາ ປສຸຕາ ນເຍຸາທຍາປຄຸຕ໌ຕາ ປຍຸຄຸທາ ອຕກາຍຄຕາຍ ຍຈ໌ຣິຕາຍ ຕຸຄຸ໌ຣີຕ໌ ຕຄຕ໌ ອຄາຣີຍຄຕາຍ ຍ ອຕຍາຕິຍາ໌ ກາຍຕິນຍາຣິຍິຄິນເຍ ຄິຕິຊ໌ ອຄຸກາເລ ຍເຣາທຸກ໌ປຄີຕາ "ກິສຸ ກຕິສ໌ຍາຍ ພຸເຕາ ຊຸຕາເນ"ຕີ ປຣິເຍຕຍຄຸ໌ຕີ໌ ຍສ໌ມາ ຣຸຕເຍຕ, ຕສ໌ມາ ທິ ນິເກຸຕ...ເປ... ຍາທຸ ຊີຣາຕີ໌ ຕຕ໌ ນິເກຸຕາຕີ ຕິເສ໌ຍາ ນິກ໌ຍາ ອາປເຍຸ໌ຍຸ໌ ພຸເຍຕາຕີ ພຸຍສິ໌ເຍຍຕ ນາຍເຄາ໌ ເນນຍຸຕ໌ຕາຄເຍຕ໌

ລີປ໌໑໌ ພຸຍາຄ ເຍ ຕຍາ ຄ ກເຣາຕິ໌, ເຕນ໌ ຕຸນຄປຸຕິ໌ ຍເຍສ໌ເຕ໌ຕາ "ປສ໌ຍາຍີ"ຕີ ກາຍຍາທ໌ ຕຕ໌ ປສ໌ຍາຍີຕີ ຍໍນຕຸກ໌ອາຊີທີ ເປກ໌ຍິ໌ ເລີເຄຕີ ອປິຍາຄາຣິຍິປຣິຕຄຸຍາຄຕິ໌ ພຸເຕາ ຕິເຕາ ຍ ຕຄຸຍາຕ໌ ປຊ໌ ພຸຍຕິ໌ ພຸຍ໌ ນຕ໌ຕກາຍໍ໌ ຕເທຍາຕຕິ໌ ຕເທຍາຍ ກຕ໌ ອຕິຊຸຕ໌, ຄິປິຕີຕຕິ໌ ອຍິປຸເຍາ໌ ກເຕສ໌ຕີ ກາຍກຕາຊີສ໌ ທີຄາ ຄຣາຕີ ທີຄກຍຸຄຸ໌ຕາ ຄຣາ໌ ຍຈຸຍຸເຣ ລປຄຸຕີ ອຄຸກາເລ ນຍຸເຕຸ ຍເຣາຍຸເຣ ປຣິເຍຕຄຸ໌ ອຊີຕຕເທຍເນຕີ ອຕິກຕຕເທຍ໌ ກຕາກເຕສ໌ຕີ ກາຍກຕາຊີສ໌ ອຍ ຕາ ກຕາກເຕສ໌ຕີ ກຕກເຕສຸ, ປຸຄປຸຄກເຕສ໌ຕີ ຊຸຕ໌ຕ ເທາຕິ໌

ລີປ໌໓໌ ພຸຍາຄ ຍສ໌ມາ ອຊີຕຕເທຍ ຣຸຕ໌ ຕຄຸຕິ໌ ຍ ລປຄຸຕິ ຍ, ຕສ໌ມາ ຕເທຍຕິຄເຍ ນຍາຍເປເຕ໌ຕາ "ຍຍາຍິເຕ"ຕີ ກາຍຍາທ໌ ຕຕ໌ ຍຍາຍິເຕຕີ ຕເທຍຍິຊ໌ຍຍເຕ໌ຕທິ "ຍຍ"ຄຸ໌ ປຣິກຸທິເຕ ຕຕ໌ສໍ໌ ປສ໌ຍາຕີ ເນາຕາເຣ ອາລປເຕ໌ຕາ ອາທ໌ ຣຸຕຍີຕີ ຣຸຕຍິ ອາຊີຄຕ໌ ເນນ໌ ປິກຍເຍຕ໌

ລີປ໌໔໌ ຣຸຕເຍຕ໌ ປເຍກາຍາຍ ອສ໌ຍາຍ໌, ຕເຕາ ປຣາທິ ຕຕຸທິ ອາຊີຄຕຸຄ໌ ຍເຍສ໌ຕ໌ວາ ພຸຍາຄ ຊີນາປິຍໍ ຄິສ໌ເຣາ໌ ຄິສ໌ເຣາທາຄິນໍນຄຸ໌ ຍເຍສ໌ຕໍ ນຕ໌ຕາທິ ຕາ ຣຸຕາທິ ກາຍາຕ໌ ອາຊີຄຕ໌ ຍຸກາເຣ ນກິເລນຄຸ໌ ຍເຍສ໌ຕ໌ວາ ພຸຍາຄ ເຄກຸເຍຸ ອາຄິນໍນໍ ຍເຍສ໌ຕໍ "ວູເກາສຸ ອເຄຕຸສ໌"ຕີ

គាថាទ្វយមាហ។ តត្ថ ឧភោសុ អន្តេសូតិ ផស្សផស្សសមុទយាទីសុ ទ្វីសុ បរិច្ឆេទេសុ។ វិនេយ្យ ឆន្ទន្តិ ឆន្ទរាគំ វិនេត្វា។ ផស្សំ បរិញ្ញាយាតិ ចក្ខុសម្ផស្សាទិផស្សំ, ផស្សានុសារេន វា តំសម្បយុត្តេ សព្ពេបិ អរូបធម្មេ, តេសំ វត្ថុទ្វារារម្មណវសេន រូបធម្មេ ចាតិ សកលម្បិ នាមរូបំ តីហិ បរិញ្ញាហិ បរិជានិត្វា។ អនានុគិទ្ធោតិ រូបាទីសុ សព្ពធម្មេសុ អគិទ្ធោ។ យទត្តគរហី តទកុព្ពមានោតិ យំ អត្តនា គរហតិ, តំ អកុព្ពមានោ។ ន លិប្បតី ទិដ្ឋសុតេសុ ធីរោតិ សោ ឯវរូបោ ធិតិសម្បន្នោ ធីរោ ទិដ្ឋេសុ ច សុតេសុ ច ធម្មេសុ ទ្វីហិ លេបេហិ ឯកេនាបិ លេបេន ន លិប្បតិ។ អាកាសមិវ និរុបលិត្តោ អច្ចន្តវោទាតប្បត្តោ ហោតិ។

៧៨៥. សញ្ញំ បរិញ្ញាតិ គាថាយ បន អយំ សង្ខេបត្ថោ – ន កេវលញ្ច ផស្សមេវ, អបិច ខោ បន កាមសញ្ញាទិភេទំ សញ្ញម្បិ, សញ្ញានុសារេន វា បុព្វេ វុត្តនយេនេវ នាមរូបំ តីហិ បរិញ្ញាហិ បរិជានិត្វា ឥមាយ បដិបទាយ ចតុព្ពិធម្បិ វិតរេយ្យ ឱឃំ, តតោ សោ តិណ្ណោឃោ តណ្ហាទិដ្ឋិបរិគ្គហេសុ តណ្ហាទិដ្ឋិលេបប្បហានេន នោបលិត្តោ ខីណាសវមុនិ រាគាទិសល្លានំ អព្ពូឡ្ហត្តា អព្ពូឡ្ហសល្លោ សតិវេបុល្លប្បត្តិយា អប្បមត្តោ ចរំ, បុព្ពភាគេ វា អប្បមត្តោ ចរំ តេន អប្បមាទចារេន អព្ពូឡ្ហសល្លោ ហុត្វា សកបរត្តភាវាទិភេទំ នាសីសតិ លោកមិមំ បរញ្ច, អញ្ញទត្ថុ ចរិមចិត្តនិរោធា និរុបាទានោ ជាតវេទោវ បរិនិព្វាតីតិ អរហត្តនិកូដេន ទេសនំ និដ្ឋាបេសិ ធម្មនេត្តិដ្ឋបនេនេវ ករោន្តោ, ន ឧត្តរិ ឥមាយ ទេសនាយ មគ្គំ វា ផលំ វា ឧប្បាទេសិ ខីណាសវស្ស ទេសិតត្តាតិ។

បរមត្ថជោតិកាយ ខុទ្ទក-អដ្ឋកថាយ

សុត្តនិបាត-អដ្ឋកថាយ គុហដ្ឋកសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៣. ទុដ្ឋដ្ឋកសុត្តវណ្ណនា

៧៨៧. វទន្តិ វេ ទុដ្ឋមនាបីតិ ទុដ្ឋដ្ឋកសុត្តំ។ កា ឧប្បត្តិ? អាទិគាថាយ តាវ ឧប្បត្តិ – យុតិសុត្តនយេន ភគវតោ ភិក្ខុសង្ឃស្ស ច ឧប្បន្នលាភសក្ការំ អសហមានា តិត្ថិយា សុន្ទរិំ បរិព្វាជិកំ ឧយ្យោជេសុំ។ សា កិរ ឧតុបកាលមាលី សេតវត្ថបរិព្វាជិកាវ អហោសិ។ សា សុរត្តា សុនិវត្ថា មាលាគន្ធវិលេបនវិភូសិតា ភគវតោ ធម្មំ សុត្វា សាវត្ថិវាសីនំ ជេតវនតោ និក្ខមនវេលាយ សាវត្ថិតោ និក្ខមិត្វា ជេតវនាភិមុខី គច្ឆតិ។ មនុស្សេហិ ច “កុហិំ គច្ឆសី”តិ បុដ្ឋា “សមណំ គោតមំ សាវកេ ចស្ស រមយិតុំ គច្ឆាមី”តិ វត្វា ជេតវនទ្វារកោដ្ឋកេ វិចរិត្វា ជេតវនទ្វារកោដ្ឋកេ បិធហិតេ ភារំ បដិសិត្វា បភាតេ បុន ជេតវនំ គន្ត្វា គន្ធកុដិសមីបេ បុប្ផានិ វិកិរិត្វា វិយ ចរតិ។ ឧបដ្ឋានំ អាគតេហិ ច មនុស្សេហិ “កិមត្ថំ អាគតាសី”តិ បុដ្ឋា យំ កិញ្ចិ ទេវ កថេតិ។ ឯវំ អឌ្ឍមាសមត្តេ វីតិក្កន្តេ តិត្ថិយា តំ ជីវិតា វោរោបេត្វា បរិខាតដេ និក្ខិបិត្វា បភាតេ “សុន្ទរិំ ន បស្សាមា”តិ កោលាហលំ កត្វា រញ្ញោ ច អារោចេត្វា តេន អនុញ្ញាតា ជេតវនំ បវិសិត្វា វិចិនន្តា វិយ តំ និក្ខិត្តដ្ឋានា ឧទ្ធរិត្វា មញ្ចកំ អារោបេត្វា នគរំ អភិហរិត្វា ឧបក្កោសំ អកំសុ។ សព្ពំ បិត្តព្ពំ (ជា. ៣៨) អាគតនយេនេវ វេទិតព្វំ។

ករចា តំ ឌិចន់ បច្ចុសនយេយ ញុទ្ធចក្កុតា េលើក់ េចាេលើេកេត្តា “តិត្តិឃា អជ្ជ អឃន់ ប្បេយ្យាេគប្បត្តិ”តិ ចាត្វា “េពន់ សទ្ទហិត្វា យាឌិេស ឌិត្តំ បេកាេបត្វា យហាឌេតា អបាឃាភិយុេលា យា អេហាឃឹ”តិ កត្តក្កុឌិក្វាទំ បិឥហិត្វា អេត្តាកត្តក្កុឌិឃំេឃច អច្ឆិ, ត តកាទំ បិណ្ឌាឃ បាឌិឌិសិ៍ កិក្ខុ បត ក្វាទំ បិឥហិតំ ឌិស្វា បុក្ខាសឌិសេយច បឌិសិសុ៍ យតុស្សា កិក្ខុ ឌិស្វា តាតប្បការេទហិ អេក្កាសិសុ៍ អឆ អាឃស្មា អាតេត្ថា ករចេតា តំ បចត្តិំ អាេរាេចត្វា “តិត្តិេឃហិ, កេត្ត, យហាអឃេសា ប្បេយ្យាឌិេតា, ត សក្កា ឬឆ ចសិតុំ, ឌិបុេលា ឌយ្ញឹេបិ, អញ្ញាត្វ កច្ឆាយា”តិ អាហ៍ តត្វបិ អឃេស ក្វឌិេត ក្យហិ កយិស្សសិ អាតេត្ថាតិ? “អញ្ញា តកាទំ ករចា”តិ៍ អឆ ករចា “អាកេយហិ, អាតេត្ថ, សត្តាហេយចាឃំ សេត្តា កឌិស្សតិ, សត្តាហច្ចេឃត េឃហិ អឃេសា កេតា, េពន់េឃច ប្បេរទិ បតិស្សតី”តិ ចត្វា អាតេត្ថេត្វេស្ស ផលូេគសតត្វំ “ចគត្តិ េច”តិ ឬយំ កាឆយកាសិ៍

តត្វ ចគត្តីតិ ករចត្តំ កិក្ខុសញ្ញា ប្បេចគត្តិ៍ ក្វុយតាបិ ឲេក អេឆាបិ េច សច្ចុយតាតិ ឲកេច្ចុ ក្វុឌិត្វា, ឲកេច្ចុ តឆសញ្ញិេតាបិ ហុត្វា, តិត្តិឃា ក្វុឌិត្វា, េឃ េពន់ ចចតំ សុត្វា សទ្ទហិសុ, េព សច្ចុយតាតិ អឆិប្បាេឃា៍ ចាគច្ចុ ឌាតត្តិ ឲតំ អេក្កាសចាឌំ ប្បេយ្យត្តំ៍ យុតិ េតា ប្បេបតីតិ អកាេកតាឃ ច អក្យប្បតតាឃ ច ញុទ្ធយុតិ ត ប្បេបតិ៍ តស្មា យុតិ តត្តំ លិេលា ក្យហិត្តុំតិ េពត កាេលាត អឃំ យុតិ ទាកាឌិលិេលហិ តត្តំ លិេលា ក្យហិត្តុំតិ េចឌិតេត្តា៍

លិប័ប័៍ ឬយច្ចុ កាឆំ ចត្វា ករចា អាតេត្ថេត្វទំ បុច្ឆិ, “ឲចំ ចុំេសត្វា ចយុេត្វា ចុច្ចុយាតា កិក្ខុ, អាតេត្ថ, កឹ ចគត្តី”តិ៍ ត កិច្ចុំ ករចាតិ៍ “ត, អាតេត្ថ, ‘អហំ ឃឹលចា’តិ សញ្ញាត្វ ត្យល្បឹកឌិតញ្ញុំ, េលាេក ហិ តាកាសយាតំ ឌាតត្តិ យិស្សំ ឆាេលហិ បណ្ឌិត”ត្តិ ចត្វា, “កិក្ខុ, អាតេត្ថ, េព យតុេស្ស ឲចំ បឌិេចាេគត្វ”តិ ផលូេគសតត្វាឃ “អក្យតចាឌី តិទេឃំ ប្បេបតី”តិ ឬយំ កាឆយកាសិ៍ េឆេទា តំ ប្បុកេហត្វា កិក្ខុ អាហ – “យតុស្សា ត្យេយត្វំ ឬយាឃ កាឆាឃ បឌិេចាេគតញ្ញា”តិ៍ កិក្ខុ តឆា អកំសុ៍ បណ្ឌិតយតុស្សា ត្យល្បឹអេហសុំ៍ ទាឌាបិ ទាឌបុទិេស សញ្ញុេតា េបេសត្វា េឃសំ ឆត្តាតំ លញ្ញុ ឥត្វា តិត្តិឃា តំ យាទាេបសុំ, េព កេហត្វា តិក្កុឃ្យាតំ បចត្តិំ ចាត្វា តិត្តិេឃ បទិកាសិ៍ យតុស្សាបិ តិត្តិេឃ ឌិស្វា េលច្ឆតា បហទត្តិ, បំសុតា ឆ្កកិទត្តិ “ករចេតា អឃសំ ប្បេយ្យាេគសុ”ត្តិ៍ អាតេត្ថេត្វេទា តំ ឌិស្វា ករចេតា អាេរាេចសិ, ករចា េឆេស្ស ឬយំ កាឆយកាសិ “សកតិញ្ញាឌិក្វុំ…េប… ចេគយ្យា”តិ៍

តស្សេត្វា – ឃាឃំ ក្វុក្វុំ តិត្តិឃឌតស្ស “សុត្តុទិំ យាេទត្វា សយណាតំ សក្យបុត្តិឃាតំ អចណ្ហុំ បកាេសត្វា ឲេតតុបិេឃត លទ្ធិ សក្កាទំ សាឌិឃិស្សាយា”តិ, េសា តំ ក្វុក្វុំ កឆំ អតិក្កេយយ្យ, អឆ េលា េសា អឃេសា តេយច តិត្តិឃឌតំ បច្ចាកេតា តំ ក្វុក្វុំ អេច្ចុតុំ អសេក្កាត្តំ៍ េឃា ចា សស្សុតាឌិចាឌី, េសាបិ សកំ ក្វុក្វុំ កឆំ អច្ចុេឃយ្យ េពត ក្វុក្វុច្ឆេត្តត អតុតឹេតា តាឃ ច ក្វុក្វុទុទិឃា តិឌិេក្វា, អបិច េលា បត សឃំ សយត្តាតិបក្យញ្ញាយាេតា អត្តតាច បទិបុណ្ណាតិ តាតិ ក្វុក្វុកតាតិ កេទាេត្តា ឃឆា ឌាេតយ្យ, តេឆច ចេគយ្យាតិ៍

លិប័ង៍ អឆ ទាឌា សត្តាហច្ចេឃត តំ ក្យលាបំ លច្ឆាេបត្វា សាឃតុ្យបយឃំ ឌិហាទំ កត្វា ករចត្តំ អកិចាេគត្វា អាហ – “តតុ, កេត្ត, ច្រាឌិេស អឃេស ប្បេយ្យត្តេ យឃ្យុំ អាេរាេចតញ្ញុំ សិឃា”តិ៍ ឲចំ ចុេត្ត ករចា, “ត, យហាទាឌ, ‘អហំ ឃឹលចា ក្យលាសយ្យេត្តា’តិ បេទសំ អាេរាេចតុំ អទិឃាតំ បតិទុប”ត្តិ ចត្វា តស្សា អក្វុ ប្បត្តិឃំ “េឃា អត្តេតា ឃឹលចតាតី”តិ អចេសសកាឆាេឃា អកាសិ៍

តត្ថ សីលវតានីតិ បាតិមោក្ខានីតិ សីលានិ អារញ្ញិកានីតិ ធុតង្គវតានិ ច។ អភូតបុព្វោតិ អបុដ្ឋិតោ។ បិចាតិ ចរតិ។ អភិរមណេយ្យំ កុសលំ តយាហុ, យោ អាចរិយានំ សមីបេ បិចាតិ យោ វុត្តំ អត្ថានំ សមីបេ ចរតិ, តស្ស តំ ចារំ “អភិរមណេយ្យា វុត្តា”តិ កុសលំ វុត្តំ ភវេន្តិ។

លំ៤៥០។ សត្តោតិ រាគាទីហិ កិលេសេហិ សត្តោ, តថា អភិនិវិដ្ឋោ។ ពលិហត្ថិ សីលេសុ អកតាភិនិវេសោតិ “អហម្បិ សីលវន្តោ”តិអាទិនា តណ្ហាទិវសេន ពលិ សីលេសុ អកតាភិនិវេសោ, សីលតិម្ហិ អត្តបរាមាសំ ចារំ អករាយមានោតិ វុត្តំ ហោតិ។ តមរិយមេយ្យំ កុសលំ វទន្តីតិ តស្ស តំ អភិនិវេសំ “អរិយមេយ្យា វុត្តា”តិ ពុទ្ធាទយោ ធម្មាទិកុសលំ វទន្តិ។ យស្សុស្សទា នត្ថិ កុហិញ្ចិ លោកេតិ យស្ស ទិដ្ឋានុសយស្ស រាគាទយោ សត្ត ឧស្សទា កុហិញ្ចិ លោកេ នត្ថិ, តស្ស តំ អកតាភិនិវេសំ “អរិយមេយ្យា វុត្តា”តិ វុត្តំ កុសលំ វទន្តីតិ សម្ពន្ធោ។

លំ៤៥១។ វុត្តំ ទិដ្ឋានុសយបដិបត្តិំ ទស្សេត្វា ពុទ្ធានំ និជ្ជិណ្ណាកាតំ ទិដ្ឋិយានំ បដិបត្តិ ភវេន្តា ទស្សេន្តោ អាហ – “បកប្បិតា សង្ខតា”តិ។ តត្ថ បកប្បិតាតិ បរិកប្បិតា។ សង្ខតាតិ បច្ចយាភិសង្ខតា។ យស្សាតិ យស្ស កស្សចិ ទិដ្ឋិកស្ស។ ធម្មាតិ ទិដ្ឋិយោ។ បុរក្ខតាតិ បុរតោ កតា។ សន្តីតិ សំវិជ្ជន្តិ។ អវីវទាតាតិ អវោទាតា។ យទត្តនិ បស្សតិ អានិសំសន្តិ, តំ និស្សិតោ កុប្បបដិច្ចសន្តិន្តិ យស្សេតេ ទិដ្ឋិធម្មា បុរក្ខតា អវោទាតា សន្តិ, សោ វុត្តប្បការោ យស្មា អត្តនិ តស្សា ទិដ្ឋិយា ទិដ្ឋិធម្មិកញ្ច សម្បរាយិកញ្ច, បរេប្បាយិកញ្ច កាតុវិសេសានិ អានិសំសំ បស្សតិ, តស្មា តញ្ច អានិសំសំ, តញ្ច កុប្បតាយ ច បដិច្ចសមុប្បន្នតាយ ច សម្មុតិសន្តិតាយ ច កុប្បបដិច្ចសន្តិសង្ខាតំ ទិដ្ឋិំ និស្សិតោ ច ហោតិ, សោ តន្និស្សិតត្តា អត្តានំ វា ឧក្កំសេយ្យ បរេ វា វម្ភេយ្យ អភូតេហិបិ គុណទោសេហិ។

លំ៤៥២។ វុត្តំ និស្សិតេន ច ទិដ្ឋីនិវេសា...បេ... អាទិយតី ច ធម្មន្តិ។ តត្ថ ទិដ្ឋីនិវេសាតិ ពុទ្ធសច្ចាភិនិវេសសង្ខាតានិ ទិដ្ឋិនិវេសនានិ។ ន ហិ ស្វាតិវត្តាតិ សុខេន អតិវត្តិតព្វា ន ហោន្តិ។ ធម្មេសុ និច្ឆេយ្យ សមុគ្គហីតន្តិ ទ្វាសដ្ឋិទិដ្ឋិធម្មេសុ តំ តំ សមុគ្គហីតំ អភិនិវិដ្ឋំ ធម្មំ និច្ឆិនិត្វា បវត្តត្តា ទិដ្ឋិនិវេសា ន ហិ ស្វាតិវត្តាតិ វុត្តំ ហោតិ។ តស្មា នរោ តេសុ និវេសនេសុ, និរស្សតី អាទិយតី ច ធម្មន្តិ យស្មា ន ហិ ស្វាតិវត្តា, តស្មា នរោ តេសុ យេហិ ទិដ្ឋិនិវេសនេសុ
អជសីលគោសីលកុក្កុរសីលបញ្ចាតបមរុប្បបាតុក្កុដិកប្បធានកណ្ដកាបស្សយាទិភេទំ សត្ថារធម្មក្ខានកណាទិភេទញ្ច តំ តំ ធម្មំ និរស្សតិ ច អាទិយតិ ច ជហតិ ច គណ្ហាតិ ច វានរក្កុដោបិ វិយ តំ តំ សាខន្តិ វុត្តំ ហោតិ។ វុត្តំ និរស្សន្តោ ច អាទិយន្តោ ច អនវដ្ឋិតចិត្តត្តា អសន្តេហិបិ គុណទោសេហិ អត្តនោ វា បរស្ស វា យសាយសំ ឧប្បាទេយ្យ។

លំ៤៥៣។ យោ បនាយំ សព្ពទិដ្ឋិគតាទិទោសធុនកាយ បញ្ញាយ សមន្នាគតត្តា ធោនោ, តស្ស ធោនស្ស ហិ...បេ... អនូបយោ សោ កិំ វុត្តំ ហោតិ? ធោនធម្មសមន្នាគតា ធោនស្ស ធុតសព្ពបាបស្ស អរហតោ កត្ថចិ លោកេ ភវេសុ ភវេសុ បកប្បិតា ទិដ្ឋិ នត្ថិ, សោ តស្សា ទិដ្ឋិយា អភាវេន, មាយញ្ច អត្តនា កតំ បិបគោឡំ បដិច្ឆាទេន្តោ ទិដ្ឋិយា មាយាមាយ មាយេន ច វុត្តំ អាហ កេន្តិ, តថាបិ មាយញ្ច មានញ្ច បហាយ ធោនោ រាគាទីនំ ទោសានំ យេន គច្ឆេយ្យ, ទិដ្ឋិធម្មេ សម្បរាយេ ច និរយាទីសុ គតិវិសេសេសុ យេន សង្ខំ គច្ឆេយ្យ,

អត្ថុបទេយា ទេសា, ទេសា ហិ តណ្ហាទិដ្ឋិឧបយាត់ ខ្ចិត្តំ អភាវេចត អត្ថុបទេយាតិ៍

៤៥៩៎ ទេយា បត ទេតសំ ខ្ចិត្តំ ភាវេចត ឧបទេយា ទេហាតិ, ទេសា ឧបទេយា ហិ...ទេប... ទិដ្ឋិមិទេឆ សង្គត្តិ៍ តត្ថ ឧបទេយាតិ តណ្ហាទិដ្ឋិតិស្សិតោ៍ ឆទេមុស្ស ឧបេបតិ ចាគត្តិ "រទេត្តា"តិ ចា "ក្ទុរដ្ឋា"តិ ចា ឲុចំ ទេតស្ស ទេតស្ស ឆទេមុស្ស ឧបេបតិ ចាគំ៍ អត្ថុបឃំ ទេពត ពធំ ចទេឌម្សាតិ តណ្ហាទិដ្ឋិបហារេតត អត្ថុបឃំ ឃឹណាមខំ ទេពត ទាទេកត ចា ទេឆាទេសត ចា ពធំ "រទេត្តា"តិ ចា "ក្ទុរដ្ឋា"តិ ចា ចទេឌម្ស, ឲុចំ អត្ថុបចទេខ្លា ច ទេសា កិ តិត្តិយា ចិឃ ពតបដិន្ទាឆទេកា ភចិស្សតីតិ អឆិប្បាទេយា៍ អត្តា តិរទេត្តា ត ហិ តស្ស អត្តិតិ តស្ស ហិ អត្តាទិដ្ឋិ ចា ឧទ្ទេឆទិដ្ឋិ ចា តត្ថិ, កហល់ មុខ្លាត់ ចាបិ អត្តតិរត្តសង្ខាតំ តត្ថិ៍ កិការណា តត្ថីតិ ទេច? អទេឆាសិ ទេសា ទិដ្ឋិមិទេឆ សង្គំ, ឃស្មា ទេសា ខ្ពទេឆ អត្តភាទេច ទោភាណចាទេតត សង្គំ ទិដ្ឋិពតំ អទេឆាសិ, បជហិ, ចិទេតាទេឌិតិ អរេហត្តតិក្ទុទេខត ទេឌសត់ តិដ្ឋាទេបសិ៍ តំ ស្សុត្វា រាខា អត្តមទេតា ភពចត្តិ អភិចាទេឌត្វា បក្កាមីតិ៍

បទេមត្តទេខាតិកាឃ ឲុទ្ទេព-អដ្ឋពចាឃ

ស្សុត្តតិបាត-អដ្ឋពចាឃ ឌុដ្ឋដ្ឋពស្សុត្តចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៍

៣៍ ស្សុឌ្ឋដ្ឋពស្សុត្តចណ្ណតា

៤៥៩៎បស្សាមិស្សុទ្ធត្តិ ស្សុឌ្ឋដ្ឋពស្សុត្តំ៍ កា ឧប្បត្តិ? អតីទេត កិរ ពស្សបស្ស ភពចទេតា ពាទេល ឥរាណសិចាសី អញ្ញតទេរា ក្ទុដុម្ពិទេកា បញ្ចហិ សពដសទេតហិ បច្ចន្តជនបទំ អពមាសិ ភណ្ឌក្កហណត្ថំ៍ តត្ថ ចតចរទេពត សទ្ធិំ មិត្តំ ពត្វា តស្ស បណ្ណាការំ ឌត្វា បុច្ឆិ – "ពច្ឆិ, ទេត សម្ម, ចក្ខុតសារំ ទិដ្ឋបុត្តា"ត្តិ? "អាម សាមី"តិ ច ក្ទុទេត្ត ទេតទេតច សទ្ធិំ ចក្ខុតចត់ បចិសិត្វា សង្គមភជាតិ ចក្ខុតសារទេស្ស ប្ទុទេត្វា តម្បិ ចតចរកំ "ឃគា, សម្ម, ឥរាណសិំ អាពច្ឆសិ, តគា ចក្ខុតសារំ ពទេហត្វា អាពទេច្ឆយ្យាសី"តិ ចត្វា ឥរាណសិំ ទេយច អពមាសិ៍ អចាបទេរត សមទេយត ទេសាបិ ចតចរទេកា ចក្ខុតសារំ ពទេហត្វា តស្ស ឈរំ អពមាសិ៍ ទេសា តំ ទិស្វា សង្គំ បដិសត្ថារំ ពត្វា សាឃតហ្សទេយ ចក្ខុតសារំ បិសាទេបត្វា សមុក្កិ ប្ទុទេត្វា "ពច្ឆ, សម្ម, តាឃិត្វា អាពច្ឆា"តិ អត្តទេតា បុរិទេសត សទ្ធិំ តាឃតិត្វំ ទេបទេសសិ៍ ទេតត ច សមទេយត ឥរាណសិឃំ ឧស្សទេចា ទេហាតិ៍ អឆ ឥរាណសិចាសិទេតា បិទេតាច ឌាត់ ឌត្វា សាឃំ ស្សុឌ្ឋចត្តិចត្វា យាលិពក្ខដីតិ ពទេហត្វា ពស្សបស្ស ភពចទេតា យហារេចតិឃំ ចត្តិតុំ ពច្ឆត្តិ៍ ទេសា ចតចរទេកា ទេត ទិស្វា "យហាជទេតា ក្ទុហិំ ពច្ឆតី"តិ បុច្ឆិ៍ "ចិហារំ ទេចតិឃចក្ខុតត្វាឃា"តិ ច ស្សុត្វា សឃម្បិ អពមាសិ៍ តត្ថ យត្ទុស្ស ហរិតាលមទេតាសិលាទីហិ តាតប្បការេហិ ទេចតិទេឃ ប្ទុជំ ពទេរាទេត្ត ទិស្វា កិត្តិំ ចិតិ៍ ពាតុំ អជាតទេត្តា តំ ចក្ខុតំ ពទេហត្វា យហារេចតិទេឃ ស្សុចណ្ណដ្ឋពាត់ ឧបរិ កំសបតិតមត្តំ យណ្ឌលំ អកាសិ៍ អឆ តត្ថ ស្សុរិយុក្កមទេចលាឃំ ស្សុរិយរស្មិទេយា ឧដ្ឋហិំស្ស៍ ទេសា តំ ទិស្វា បសីទិ, បត្តត្ថ្នា អកាសិ "ឃត្ថ ឃត្ថ តិព្វត្តាមិ, ញ្ញទិសា ទេម រស្មិទេយា ឧរេរ ឧដ្ឋហត្តូ"តិ៍ ទេសា ពាលំ ពត្វា តាចតិំសទេស្ស តិព្វត្តិ៍ តស្ស ឧរេរ រស្មិទេយា ឧដ្ឋហិំស្ស, ចក្ខុមណ្ឌលំ ចិឃស្ស ឧរេមណ្ឌលំ ចិទេរាចតិ, "ចក្ខុរេកា ទេចបុទេត្តា"ត្វេច ច តំ សញ្ជាតិំស្ស៍

សោ តាយ នព្យត្តិឃា លេសុ ឌេចលេិកោសុ អត្ថលេិយបដិលេិយតោ ឲក៌ ញុដ្ឋត្តទ៌ រលេបត្វា អព្យាក៌ ករេចតិ ជ្ជប្បត្តេ នាចត្តិឃំ

ព្រាហ្មណយហានាលកុលេ តិដ្ឋតិ, តដេចស្ស ជ្ជនេ ចត្ថុយណ្ឌលសជិសំ រស្មិយណ្ឌលំ អទេហានិ៍ តាយការណេជិចសេ ចស្ស យដ្កលំ កាត្វា ព្រាហ្មណា

តំ យណ្ឌលំ ជិស្វា “ឆន្នាបុណ្ណាលក្ខណោ អយំ កុមារោ”តិ ចិយិត្វា “ចត្ថារកា” ទេត្វច តាយំ អកំសុ៍ តំ ចឃប្បត្តិ ព្រាហ្មណា កទេហត្វា

អលដ្កាទិត្វា រត្តកញាក៌ បរិទុបទេបត្វា ទេឆ អាទេរាបត្វា “យហាព្រាហ្មា អយ”ត្តិ ប្ញុឌេត្វា “ឃោ ចត្ថាក៌ បស្សតិ, សោ ឃយឆតាឌឹតិ លកតិ,

នព្យទាយដ្ឋា សក្កិ កដ្ឋតី”តិ ជ្ជណ្ណេបត្វា កាយតិកយទាឌឆាតឹសុ អាហិណ្ឌត្តិ៍ កតាកតដ្ឋាទេត យតុស្សា “ឲស កិទ ឆកា ចត្ថារកា តាយ, ឃោ

ឲតំ បស្សតិ, សោ ឃយឆតសក្កាឌឹតិ លកតី”តិ ជ្ជបទុបទិ អាកដ្ឋត្តិ, សកលជម្ពូឌឹបេបិ ចលិ៍ ព្រាហ្មណា ឲុដ្ឋហត្ថកាត៌ អាកតាត៌ ត ឌស្សេត្តិ,

សតំ ចា សហស្សំ ចា កទេហត្វា អាកតាតទេយច ឌស្សេត្តិ៍ ឲចំ ចត្ថាក៌ កទេហត្វា អតុចិចទេត្តា ព្រាហ្មណា កាទេយត នាចត្តិ អតុប្បត្តា៍

ទេតត ច សយទេយត ករេចា បចត្តិតចទេឆយ្ចទេណ្ណា អតុបុទេត្តត នាចត្តិ អាកត្តា នាចត្តិឃំ ចិហទតិ ឌេតចទេត ឩហុជតហិតាយ ឆយ្ចំ

ឌេសេទត្តា៍ អឆ ចត្ថារកា នាចត្តិ បត្វា សយដ្ឋបណ្ណត្តកុត្តឺ ចិយ អបិកាទេរិ អទេហានិ, ចត្ថារកាតិ កណទេត្តាបិ តត្តិ៍ សោ នាឃតបុយទេយ

យហាឌតកាឃំ យាលិកេត្តឌឹតិ អាគាយ ឌេតចតាកិយុត៌ កដ្ឋត្តិ ជិស្វា “កុហិ កដ្ឋថា”តិ ពុដ្ឋិ៍ “ញុទេដ្ឋ លេិកេ ជ្ជប្បត្តេ, សោ

ឩហុជតហិតាយ ឆយ្ចំ ឌេសេតិ, តំ សោតុំ ឌេតចត៌ កដ្ឋាមា”តិ ច ទេតសំ ចចត៌ ស្វុត្វា សោបិ ព្រាហ្មណាកណបទិចុទោ តទេត្វច អកមាសិ៍

ករេចា ច តស្មិំ សយទេយ ឆយ្ចសកាឃំ ចទញុដ្ឋាសទេត តិសិទេត្វាច ទេហាតិ៍ ចត្ថារកា ករេចត្តិ ជ្ជបសដ្កយ្ម យដុទបដិសត្វាទ៌ កាត្វា ឲកាយត្តិ តិសីឌិ,

តាចទេឆច ចស្ស សោ អាទេលិកោ អត្តទហិតោ៍ ញុដ្ឋលេិកាស្ស ហិ សយិទេប អឹសិតិហត្ថតត្តទេ អទេណ្ណា អាទេលិកោ តាកិទេកាតិ៍ សោ

“អាទេលិកោ ទេយ តដ្ឋេ”តិ តិសីឌិត្វាច ជ្ជដ្ឋាសិ, ជ្ជដ្ឋហិត្វា ច កត្ថុយាទទេដ្ឋ៍ អឆ តំ អញ្ញាតទោ បុទិសោ អាហ – “កិំ ឆកា ចត្ថាក, សយណស្ស

ទេកាតយស្ស កិទោ កដ្ឋសី”តិ៍ តាហំ កិទោ កដ្ឋាមិ, អបិច ទេយ ឆ្លួយស្ស តេទេតត អាទេលិកោ ត សព្យឌ្ឋឹតិ បុតឌេច ករេចទោ បុទទោ

តិសីឌិត្វា បិឌតលិ បដ្ឋាយ ឃាច ទេកាសក្កា ទុបទំសិលក្ខណាឌិសព្យត្តិ ជិស្វា “យទេហសទេណ្ណា សយទេណា ទេកាតទេយា, យយ ជ្ជនេ អប្បយត្តកោ

អាទេលិកោ ជ្ជឌិទោ, តាចតទេកតបិ យំ កទេហត្វា ព្រាហ្មណា សកលជម្ពូឌឹបំ ចិចទេត្តិ៍ ឲចំ ចទលក្ខណសព្យត្តិសយត្តាកាតស្ស សយណស្ស

ទេកាតយស្ស ទេតច យាទេតា ជ្ជប្បត្តេ, អដ្ឋ អយំ អទោយគុណសយត្តាកទោ កចិស្សតិ សត្វា ឌេចយតុស្សាត”ត្តិ អតិចិយ បសត្ថចិទេត្វា ករេចត្តិ

ចត្តិត្វា បត្តាឌ្ឋ ឃាចិ៍ ករេចា អញ្ញាតទំ ទេឆទំ អាណាទេបសិ – “បត្តារេហិ ត”ត្តិ៍ សោ តំ បត្តារេត្វា តចបណ្ឌាកាយុដ្ឋាត៌ អាចិក្ខិ៍ សោ

ចិបស្សត៌ អាទកិត្វា ត ចិទេទតេច អទហត្តិ បត្វា “ចត្ថាកទេត្វទោ”តិ ចិស្សុទោតា អទេហានិ៍ តំ អាទញ្ញ កិក្ខុ កាចំ សយុដ្ឋាបេសុំ “កិំ តុ ទោតា,

អាចុសោ, ឃេ ចត្ថាក៌ អដ្ឋសំសុ៍ ទេត ឃសំ ចា ឆត៌ ចា លកិំសុ, សក្កិ ចា កដ្ឋិំសុ, ចិសុឌ្ឋិ ចា បិបុលិំសុ ទេតត ចណ្ណាទិកទុបឌស្សទេតា”តិ៍

ករេចា តស្សំ អដ្ឋប្បត្តិឃំ ឆ្លួយំ ស្វុត្តយកាសិ៍

តត្ថ បទេយកាឆាយ តាចទេត្វា – ត, កិក្ខទេច, ឲចទុទេបត ឌស្សទេតត សុដ្ឋិ ទេហាតិ៍ អបិច ទោ កិលេសយលិតត្តា អសុដ្ឋិ, កិលេសទោកាត៌

អចិកយា សទោកទេយច ចត្ថាក៌ ព្រាហ្មណំ អញ្ញា ចា ឲចទុបំ ជិស្វា ជិដ្ឋិកតិកោ ឌាលេិ អកិឌាតាតិ “បស្សាមិ សុដ្ឋំ បទយំ អទោកំ, ទេតត ច

ជិដ្ឋិ សដ្ឋាទេតត ឌស្សទេតត សំសុដ្ឋិ តទស្ស ទេហាតី”តិ, សោ ឲចំ អកិឌាតទេត្តា តំ ឌស្សត៌ “បទយ”ត្តិ ឌាត្វា តស្មិំ ឌស្សទេត សុដ្ឋាតុបស្សី សយាទេតា

តំ ឌស្សត៌ “យក្កឌាកាណ”ត្តិ បទេច្ចតិ៍ តំ បត យក្កឌាកាណំ ត ទេហាតិ៍ ទេតតាហ – “ជិទេដ្ឋត ទេច សុដ្ឋី”តិ ឌុតិយកាចំ៍

ᩃᩦᩈᩯ᪙. ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨿᩮᨶ ᩁᩪᨷᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨿᨴᩥ ᨠᩥᩃᩮᩈᩈᨶ᩠ᨲᨲᩥ ᨲᩔ ᩉᩮᩣᨲᩥ. ᨿᩮᨶ ᨧ ᩋᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᩈᩣ ᨿᨴᩥ ᨩᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ. ᩑᩅᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩮ ᩋᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᩮᨶ ᩋᨶᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴ ᩋᨸ᩠ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᨾᨣ᩠ᨣᩮᨶᩮᩅ ᩈᩣ ᨶᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥ, ᩁᩣᨣᩣᨴᩦᩉᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩮᩉᩥ ᨶᩣᨶᩣᨷᨠᩣᩁᩮᩣ ᩑᩅᩴ ᩈᨾᩣᨴᩮᩣ ᨶᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᨸᨶ᩠ᨶᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᨧ ᩑᩅᩴᩅᩥᨵᩮᩣ ᨶᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥ. ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩉᩥ ᨲᩴ ᨸᩥᩉᩥᨲ ᨲᨳᩣ ᨧᩁᩣᨲᩥ, ᩈᩣ ᨲᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩮᨶᩮᩅ "ᩅᩥᨶᩣᨴᩩᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᩋᨿ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩁᩮᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩋᨲ᩠ᨳᩁᩪᨸᩴ "ᩈᩔᨲᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩮᩣ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨶᨿᩮᨶ ᨲᨳᩣ ᨲᨳᩣ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩦ.

ᩃᩦᩈᩯᩃᩦ. ᨶ ᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩮᩣᨲᩥ ᨲᨲᩥᨿᨣᩣᨳᩣ. ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨿᩮᩣ ᨸᨶ ᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨶᩥᨧ᩠ᨧᨲᩣᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩮᩣ ᩋᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᩮᨶ ᩋᨵᩥᨣᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨶ ᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩮᩣ ᨶᩣᨾ, ᨿᩮᩣ ᨷᨶ ᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᩮᩣ ᩋᩈᨦ᩠ᨡᨲᩮᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩮᩣ, ᩈᩮᩣ ᩉᩥ ᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩮᩣ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩋᨻ᩠ᨿᩣᨷᩥᨲᩮᩣ ᨷᩁᩥᨿᩮᩈᨶᩴ ᩋᨶᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨲᩔ ᨷᩉᩦᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩔ ᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩮᩣ ᩋᩈᨦ᩠ᨡᨲᩮᩣ ᩋᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩴ ᩋᨶᩣᩃᨿᨲᩮᩣ ᨲᨳᩣᨣᨲᩮᩣ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᨿᨲᩦᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ. ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩴ ᩑᩅᩴ ᨷᨭᩥᩈᨶ᩠ᨲᩣ ᩋᩣᩉ. ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩮᩣ ᨧ ᨲᩔ ᨷᩩᩁᩥᨿᨷᩁᩥᨿᩮᩈᨶ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᨶ – ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨧ ᨷᩁᩮᨷ ᨧ ᩋᨶᩩᨷᩃᩥᨲ᩠ᨲᩣ, ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨲᩣ ᨲᨳᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨸᨶᨲᩣ, ᨶ ᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩮᩣ ᨶᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᩣᨲᩦᨲᩥ.

ᩃᩦᩈᩯᨷ. ᩑᩅᩴ ᨶ ᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩮᩣ ᨶᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᩣᨲᩦᨲᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᩣᨶᩥ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᨣᨲᩥᨠᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩮᩣ ᨶᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨲᩮᨶ ᨲᩔᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩔ ᩋᨲᩥᨲ᩠ᨳᩣᨷᨠᩣᩁᨠᩮᨶ ᨷᩩᩁᩥᨿᩴ ᨷᩉᩣᨿᩣᨲᩥ ᨣᩣᨳᩣᨿᩣᩉ. ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨲᩮ ᩉᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩮᩣ ᨶᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨴᩥᩈᩣ ᩈᨾᩣᨶᩣᨷᩥ ᨿᩔᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣ ᩋᨷ᩠ᨷᩉᩦᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᨣᩉᨱᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ. ᨲᩣᨿ ᨷᩩᩁᩥᨿᩴ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩦ ᨷᩉᩣᨿ ᩋᨷᩁᩮ ᨶᩥᩔᩥᨲᩣ ᩑᨠᩣᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩣᨿ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨿ ᩋᨶᩩᨣᨲᩣ ᩋᨽᩥᨽᩪᨲᩣ ᩁᩣᨣᩣᨴᩦᩉᩥ ᨶ ᨲᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩴᨠᩥ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨲᩁᨶ᩠ᨲᩣ ᨲᩴ ᨲᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨶᩩᨣᨲᩣ ᨧ ᨶᩥᩁᩔᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ ᨿᨠ᩠ᨡᨷᩮᨲ ᩅᩣᨴᨶ᩠ᨲᩥ.

ᩃᩦᩈᩯᩈᩯ. ᨷᨬ᩠ᨧᨾᨣᩣᨳᩣᨿ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ – ᨿᩮᩣ ᨧ ᩈᩮᩣ "ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩉᩥ ᨲᩴ ᨸᩥᩉᩥᨲ ᨲᨳᩣ ᨧᩁᩣᨲ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᩈᩮᩣ ᩈᩩᨬ᩠ᨬᩴ ᩈᨾᩣᨴᩣᨿᩣᨲᩥ. ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩩᨬ᩠ᨬᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨾᩣᨴᩣᨿᩣᨲᩥ ᨠᩮᩉᩥ ᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᨲᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨶᩩᨣᨲᩣ ᩋᨷᩁᩣᨷᩁᩴ ᨽᩥᨶ᩠ᨶᨷᩃᩥᨲᩴ ᨧᩣ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩮᨲᩣ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩦ ᩈᩩᨬ᩠ᨬᩣᨶᩮᩅᩣᨲᩥ ᨠᩣᨿᩈᩩᨬ᩠ᨬᩣᨴᩦᩈᩩ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ. ᩅᩥᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨧ ᩑᨲᩮᩉᩥ ᩈᩮᩃᩮᩈᩩ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨷᩁᩮᨿ᩠ᨿᩅᩥᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨧ ᩋᨶᩮᨠᩣ ᨧᨲᩪᩉᩥ ᨿᨣ᩠ᨣᩣᨠᩣᩁᩮᩉᩥ ᨧᨲᩩᩈᨧ᩠ᨧᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩋᨽᩥᩈᨾᩮᨲᩦᨲᩥ ᩈᩮᩅᩴ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᩮᨿᩴ.

ᨷᩱ᪐᪐. ᩈ ᩈᨧ᩠ᨧᩈᨾᩩᨷ ᩅᩥᩈᨶᩥᨠ᩠ᨡᩮᨲᩣ, ᨿᩴᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩈᩩᨲᩴ ᨾᩩᨲᩴ ᨧᩣᨲᩥ ᩈᩮᩣᨲᩣᨴᩥᨷᨬ᩠ᨬᩣ ᨶᩥᩃᩣᩈᨴᩮᩣ ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨧᩣ ᩈᩩᨲᩴ ᨧᩣ ᨾᩩᨲᩴ ᨧᩣ ᨲᩮᩣᩈᩩ ᩈᨧ᩠ᨧᩈᨾᩩᨷ ᨿᩣᩁᩮᩈᩮᨲᩴ ᩅᩥᨶᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩮᨶ ᩅᩥᩈᨶᩥᨠ᩠ᨡᩮᨲᩣ. ᨲᩮᨿᩮᨶᩈᨯ᩠ᨰᩥᨲ᩠ᨲᩥ ᨲᩴ ᩑᩅᩴ ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩈᩔᩥ. ᩅᩥᨶᩮᩴ ᨶᩁᨲ᩠ᨳᨲ᩠ᨳᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᨶᩣᨴᩥᩅᩥᨠᩮᨿᨶ ᩅᩥᨶᩮᩴ ᩉᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩁᨲ᩠ᨳᩴ. ᨠᩮᩣᨭᩦᨶ ᩃᩮᩣᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᨿᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᨠᩮᩣᨭ ᨴᩩᨠ᩠ᨡ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨠᨷ᩠ᨷᨲ ᨧᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨠᨷ᩠ᨷᨲ ᨧᩣ ᨠᩮᩣᨴᩥ ᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᨿᩮᨿ᩠ᨿ, ᨲᩮᨶᩴ ᨧᩣ ᨷᩉᩦᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᩁᩣᨣᩣᨴᩦᨶᩣ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨲᩣᨲᩥ.

ᨷᩱ᪐᪑. ᨠᨷ᩠ᨷᨿᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨣᩣᨳᩣᨿ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᩋᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᨧ – ᨠᩥᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᨠᩥᨿᩮᨿ᩠ᨿ? ᨲᩮ ᩉᩥ ᨲᩣᨴᩥᩈᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨠᨷ᩠ᨷᩣᨲᩴ ᨷᩩᩁᨠ᩠ᨡᩣᩁᨲ᩠ᨳᩴ ᨠᩮᩣᨭᩥ ᨶ

កប្បយន្តិ ន បុរេក្ខរោន្តិ, បរមត្ថអច្ចន្តសុទ្ធិអធិគតត្តា អនច្ចន្តសុទ្ធិមេវ អកិរិយសស្សតទិដ្ឋិំ អច្ចន្ត សុទ្ធីតិ ន តេ វទន្តិ. អាទានគន្ថំ គធិតំ វិសជ្ជាតិ ចតុព្ពិធម្បិ រូបាទីនំ អាទាយកត្តា អាទានគន្ថំ អត្តនោ ចិត្តសន្តានេ គធិតំ ជាតំ អរិយមគ្គសត្ថេន វិសជ្ជ ឆិន្ទិត្វា. សេសំ បាកដមេវ.

៧៩៥. សីមាតិគោតិ គាថា ឯកបុគ្គលាធិដ្ឋានាយ ទេសនាយ វុត្តា. បុព្ពសទិសោ ឯវ បនស្សា សម្ពន្ធោ, សោ ឯវំ អត្ថវណ្ណនាយ សទ្ធិំ វេទិតព្ពោ – កិញ្ចា កិសេយ្យា សោ ព្រាហ្មណោ ក្ខុរិបន្នា ចតុន្នំ កិលេសសីមានំ អតីតត្តា សីមាតិគោ ពាហិតបាបត្តា ច ព្រាហ្មណោ, ឥត្ថម្ភូតស្ស ច តស្ស នត្ថិ បរចិត្តបុព្ពេនិវាសញាណេហិ ញត្វា វា មំសចក្ខុទិព្ពចក្ខូហិ ទិស្វា វា កិញ្ចិ សមុគ្គហីតំ, អភិនិវិដ្ឋន្តិ វុត្តំ ហោតិ. សោ ច កាមរាគាភាវតោ ន រាគរាគី, រូបារូបរាគាភាវតោ ន វិរាគរត្តោ. យតោ ឯវំវិធស្ស “ឥទំ បរ”ន្តិ កិញ្ចិ ឥធ ឧគ្គហិតំ នត្ថីតិ អរហត្តនិកូដេន ទេសនំ និដ្ឋាបេសិ.

បរមត្ថជោតិកាយ ខុទ្ទក-អដ្ឋកថាយ

សុត្តនិបាត-អដ្ឋកថាយ សុទ្ធដ្ឋកសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា.

៥. បរមដ្ឋកសុត្តវណ្ណនា

៧៩៦. បរមន្តិ ទិដ្ឋីសូតិ បរមដ្ឋកសុត្តំ. កា ឧប្បត្តិ? ភគវតិ កិរ សាវត្ថិយំ វិហរន្តេ នានាតិត្ថិយា សន្និបតិត្វា អត្តនោ អត្តនោ ទិដ្ឋិំ ទីបេន្តា “ឥទំ បរមំ, ឥទំ បរម”ន្តិ កលហំ កត្វា រញ្ញោ អារោចេសុំ. រាជា សម្ពហុលេ ជច្ចន្ធេ សន្និបាតាបេត្វា “ឥមេសំ ហត្ថិំ ទស្សេថា”តិ អាណាបេសិ. រាជបុរិសា អន្ធេ សន្និបាតាបេត្វា ហត្ថិំ បុរតោ ឋបាបេត្វា “បស្សថា”តិ អាហំសុ. តេ ហត្ថិស្ស ឯកមេកំ អង្គំ បរាមសិំសុ. តតោ រញ្ញា “កីទិសោ, ភណេ, ហត្ថី”តិ បុដ្ឋា យោ យោ សោណ្ឌំ បរាមសិ, សោ “សេយ្យថាបិ, មហារាជ, នង្គលីសា”តិ ភណិ. យេ ទន្តាទីនិ បរាមសិំសុ, តេ ឥតរេ “មា ទេវ រញ្ញោ បុរតោ មុសា ភណី”តិ បរិភាសិត្វា “សេយ្យថាបិ, មហារាជ, ភិត្តិខិលោ”តិអាទីនិ អាហំសុ. រាជា តំ សទ្ទំ សុត្វា “ឦទិសោ តុម្ហាកំ សមយោ”តិ តិត្ថិយេ ឧយ្យោជេសិ. អញ្ញតរោ បិណ្ឌចារិកោ តំ បវត្តិំ ញត្វា ភគវតោ អារោចេសិ. ភគវា តស្សំ អដ្ឋុប្បត្តិយំ ភិក្ខូ អាមន្តេត្វា “យថា, ភិក្ខវេ, ជច្ចន្ធា ហត្ថិំ អជានន្តា តំ តំ អង្គំ បរាមសិត្វា វិវទិំសុ, ឯវំ តិត្ថិយា វិមោក្ខន្តិកធម្មំ អជានន្តា តំ តំ ទិដ្ឋិំ បរាមសិត្វា វិវទន្តី”តិ វត្វា ធម្មទេសនត្ថំ ឥមំ សុត្តមភាសិ.

តត្ថ បរមន្តិ ទិដ្ឋីសុ បរិព្ពសានោតិ “ឥទំ បរម”ន្តិ គហេត្វា សកាយ សកាយ ទិដ្ឋិយា វសមានោ. យទុត្តរិ កុរុតេតិ យំ អត្តនោ សត្ថារាទិំ សេដ្ឋំ ករោតិ. ហីនាតិ អញ្ញេ តតោ សព្ពមាហាតិ តំ អត្តនោ សត្ថារាទិំ ឋបេត្វា តតោ អញ្ញេ សព្ពេ “ហីនា ឥមេ”តិ អាហ. តស្មា វិវាទានិ អវីតិវត្តោតិ តេន ការណេន សោ ទិដ្ឋិកលហេ អវីតិវត្តោវ ហោតិ.

᪘᪐᪔. ᨴᩩᨲᩥᨿᨣᩣᨳᩣᨿ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᩑᩅᩴ ᩋᨵᩥᨣᨲᨧᩮᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨧ ᨿᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮ ᩈᩩᨲᩮ ᩈᩦᩃᨻ᩠ᨻᨲᩮ ᨾᩩᨲᩮᨲᩥ ᩑᨲᩮᩈᩩ ᩅᨲ᩠ᨳᩪᩈᩩ ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩮ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩥ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᨠᩣᩁᩴ ᩋᩣᨶᩥᩈᩴᩈᩴ ᨷᩔᨲᩥ. ᨲᨴᩮᩅ ᩈᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨠᩣᨿ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩤ ᩋᩣᨶᩥᩈᩴᩈᩴ “ᩍᨴᩴ ᩈᩮᨭ᩠ᨮ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨽᩥᨶᩥᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨷᩁᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩣᨴᩥᨠᩴ ᨶᩥᩉᩦᨶᨲᩮᩣ ᨷᩔᨲᩥ.

᪘᪐᪕. ᨲᨲᩥᨿᨣᩣᨳᩣᨿ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᩑᩅᩴ ᨷᩔᨲᩮᩣ ᨧᩔ ᨿᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩣᨴᩥᩴ ᨶᩥᩔᩥᨲᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨷᩁᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩣᨴᩥᩴ ᩉᩦᨶᨲᩮᩣ ᨷᩔᨲᩥ ᨲᩴ ᨷᨶ ᨴᩔᨶᩴ ᨣᨶ᩠ᨳᩴ ᨠᩩᩈᩃᩣ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᨻᨶ᩠ᨵᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ. ᨿᩈ᩠ᨾᩤ ᩑᩅᩴ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩤ ᩉᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᩅ ᩈᩩᨲᩴ ᨾᩩᨲᩴ ᩅᩤ ᩈᩦᩃᨻ᩠ᨻᨲᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨶ ᨶᩥᩔᨿᩮᨿ᩠ᨿ, ᨶᩣᨽᩥᨶᩥᩅᩮᩈᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ.

᪘᪐᪖. ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᨣᩣᨳᩣᨿ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨶ ᨠᩮᩅᩃᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩈᩩᨲᩣᨴᩦᨶᩥ ᨶ ᨶᩥᩔᨿᩮᨿ᩠ᨿ, ᩋᨷᩥᨧ ᨡᩮᩣ ᨷᨶ ᩋᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨷᩁᩪᨷᩁᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨾ᩠ᨷᩥ ᩃᩮᩣᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨶ ᨠᨷ᩠ᨷᨿᩮᨿ᩠ᨿ, ᨶ ᨩᨶᩮᨿ᩠ᨿᩤᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ. ᨠᩦᨴᩥᩈᩴ? ᨬᩣᨱᩮᨶ ᩅᩤ ᩈᩦᩃᨻ᩠ᨻᨲᩮᨶ ᩅᩤᨷᩥ, ᩈᨾᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨬᩣᨱᩣᨴᩥᨠᩮᨶ ᨬᩣᨱᩮᨶ ᩅᩤ ᩈᩦᩃᨻ᩠ᨻᨲᩮᨶ ᩅᩤ ᨿᩤ ᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᨲᩥ, ᩑᨲᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᨶ ᨠᨷ᩠ᨷᨿᩮᨿ᩠ᨿ. ᨶ ᨠᩮᩅᩃᨬ᩠ᨧ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᨶ ᨠᨷ᩠ᨷᨿᩮᨿ᩠ᨿ, ᩋᨷᩥᨧ ᨡᩮᩣ ᨷᨶ ᨾᩣᨶᩮᨶᨷᩥ ᨩᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩉᩥ ᩅᨲ᩠ᨳᩪᩉᩥ ᩈᨾᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᨾᨶᩪᨷᨶᩮᨿ᩠ᨿ, ᩉᩦᨶᩮᩣ ᨶ ᨾᨬ᩠ᨬᩮᨳ ᩅᩥᩈᩮᩈᩥ ᩅᩤᨷᩦᨲᩥ.

᪘᪐᪗. ᨷᨬ᩠ᨧᨾᨣᩣᨳᩣᨿ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᩑᩅᨬ᩠ᩉᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᩋᨠᨷ᩠ᨷᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨾᨬ᩠ᨬᨾᩣᨶᩮᩣ ᨧ ᩋᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩉᩣᨿ ᩋᨲ᩠ᨲᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩤ ᨣᩉᩥᨲᩴ ᨧ ᨿᩴ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨣᩉᩥᨲᩴ, ᨲᩴ ᨷᩉᩣᨿ ᩋᨷᩁᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᨾ᩠ᨷᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᨠᩣᩁᩮ ᨬᩣᨱᩮ ᨴᩩᩅᩥᨵᨾ᩠ᨷᩥ ᨶᩥᩔᨿᩴ ᨶᩮᩣ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ. ᩋᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧ ᩈ ᩅᩮ ᩅᩥᨿᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᨶᩣᨶᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩅᩈᩮᨶ ᨽᩥᨶ᩠ᨶᩮᩈᩩ ᩈᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᨶ ᨨᨶ᩠ᨴᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᨴ᩠ᩅᩣᩈᨭ᩠ᨮᩥᨿᩤ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩦᩈᩩ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥᨷᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᨶ ᨷᨧ᩠ᨧᩮᨲᩥ, ᨶ ᨷᨧ᩠ᨧᩣᨣᨧ᩠ᨨᨲᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ.

᪘᪐᪘-᪑᪐. ᩍᨴᩤᨶᩥ ᨿᩮᩣ ᩈᩮᩣ ᩍᨾᩤᨿ ᨣᩣᨳᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨡᩦᨱᩣᩈᩅᩮᩣ, ᨲᩔ ᩅᨱ᩠ᨱᨠᨳᨶᨲ᩠ᨳᩴ “ᨿᩔᩪᨽᨿᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩣ ᨲᩥᩔᩮᩣ ᨣᩣᨳᩣᨿᩮᩣ ᩋᩣᩉ. ᨲᨲ᩠ᨳ ᩏᨽᨿᨶ᩠ᨲᩮᨲᩥ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨹᩔᩣᨴᩥᨽᩮᨴᩮ. ᨷᨱᩥᨵᩦᨲᩥ ᨲᨱ᩠ᩉᩤ. ᨽᩅᩤᨽᩅᩣᨿᩣᨲᩥ ᨷᩩᨶᨷ᩠ᨷᩩᨶᨽᩅᩣᨿ. ᩍᨵ ᩅᩤ ᩉᩩᩁᩴ ᩅᩤᨲᩥ ᩈᨠᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩣᨴᩥᨽᩮᨴᩮ ᩍᨵ ᩅᩤ ᨷᩁᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩣᨴᩥᨽᩮᨴᩮ ᩉᩩᩁᩴ ᩅᩤ. ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮ ᩅᩤᨲᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨿᩤ ᩅᩤ. ᩑᩈ ᨶᨿᩮᩣ ᩈᩩᨲᩣᨴᩦᩈᩩ. ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨷᩥᨠᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ. ᩋᨱᩪᨷᩥ ᨲᩮᨶ ᨶ ᨷᨠᨷ᩠ᨷᩥᨲᩣᩈᩮᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩣᩈᨭ᩠ᨮᩥᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨠᨷ᩠ᨷᨶᩣᨿᩤᨷᩥ ᨲᩮᨶ “ᩍᨴᨾᩮᩅ ᩈᨧ᩠ᨧᩴ ᨾᩮᩣᨥᨾᨬ᩠ᨬ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨶ ᨷᨠᨷ᩠ᨷᩥᨲᩣ. ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩮᨲᩣ ᨶ ᨷᨧ᩠ᨧᩮᨲᩥ ᨲᩣᨴᩦᨲᩥ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᨷᩥᩴ ᨣᨲᩮᩣ ᨲᩮᨶ ᨲᩮᨶ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᨶ ᨷᩉᩦᨶᩮ ᨠᩥᩃᩮᩈᩮ ᨷᩩᨶ ᨶᩣᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᨷᨬ᩠ᨧᩉᩥ ᨧ ᩋᩣᨠᩣᩁᩮᩉᩥ ᨲᩣᨴᩦ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ. ᩈᩮᩈᩴ ᨷᩣᨠᨭᨾᩮᩅᩣᨲᩥ.

ᨷᩁᨾᨲ᩠ᨳᨩᩮᩣᨲᩥᨠᩣᨿ ᨡᩩᨴ᩠ᨴᨠ-ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿ

ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶᩥᨷᩣᨲ-ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿ ᨷᩁᨾᨭ᩠ᨮᨠᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ.

᪖. ᨩᩁᩣᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

៨០៤។ អប្បំ វត ជីវិតន្តិ ជរាសុត្តំ។ កា ឧប្បត្តិ? ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វស្សំ វសិត្វា យានិ តានិ ពុទ្ធានំ សរីរារោគ្យសម្បាទនំ អនុប្បន្នសិក្ខាបទបញ្ញាបនំ វេនេយ្យទមនំ តថារូបាយ អដ្ឋុប្បត្តិយា ជាតកាទិកថនន្តិអាទីនិ ជនបទចារិកានិមិត្តានិ, តានិ សមវេក្ខិត្វា ជនបទចារិកំ បក្កាមិ។ អនុបុព្ពេន ចារិកំ ចរមានោ សាយំ សាកេតំ អនុប្បត្តោ អញ្ជនវនំ បាវិសិ។ សាកេតវាសិនោ សុត្វា “អកាលោ ទានិ ភគវន្តំ ទស្សនាយា”តិ វិគតាយ រត្តិយា មាលាគន្ធាទីនិ គហេត្វា ភគវតោ សន្តិកំ គន្ត្វា បូជនវន្ទនសម្មានាទីនិ កត្វា បរិវារេត្វា អដ្ឋំសុ យាវ ភគវតោ គាមប្បវេសនវេលា, អថ ភគវា ភិក្ខុសង្ឃបរិវុតោ បិណ្ឌាយ បាវិសិ។ តំ អញ្ញតរោ សាកេតកោ ព្រាហ្មណមហាសាលោ នគរា និក្ខន្តោ នគរទ្វារេ អទ្ទស។ ទិស្វា បុត្តសិនេហំ ឧប្បាទេត្វា “ចិរទិដ្ឋោសិ, បុត្ត, មយា”តិ បរិទេវមានោ អភិមុខោ អគមាសិ។ ភគវា ភិក្ខូ សញ្ញាបេសិ – “អយំ, ភិក្ខវេ, ព្រាហ្មណោ យំ ឥច្ឆតិ, តំ ករោតុ, ន វារេតព្ពោ”តិ។

ព្រាហ្មណោបិ វច្ឆគិទ្ធិនីវ គាវី អាគន្ត្វា ភគវតោ កាយំ បុរតោ ច បច្ឆតោ ច ទក្ខិណតោ ច វាមតោ ច ចាតិ សមន្តា អាលិង្គិ “ចិរទិដ្ឋោសិ, បុត្ត, ចិរំ វិនា អហោសី”តិ ភណន្តោ។ យទិ បន សោ តថា កាតុំ ន លភេយ្យ, ហទយំ ផាលេត្វា មរេយ្យ។ សោ ភគវន្តំ អវោច – “ភគវា តុម្ហេហិ សទ្ធិំ អាគតភិក្ខូនំ អហមេវ ភិក្ខំ ទាតុំ សមត្ថោ, មមេវ អនុគ្គហំ ករោថា”តិ។ អធិវាសេសិ ភគវា តុណ្ហីភាវេន។ ព្រាហ្មណោ ភគវតោ បត្តំ គហេត្វា បុរតោ គច្ឆន្តោ ព្រាហ្មណិយា បេសេសិ – “បុត្តោ មេ អាគតោ, អាសនំ បញ្ញាបេតព្ព”ន្តិ។ សា តថា កត្វា អាគមយន្តី បស្សន្តី ឋិតា ភគវន្តំ អន្តរវីថិយំយេវ ទិស្វា បុត្តសិនេហំ ឧប្បាទេត្វា “ចិរទិដ្ឋោសិ, បុត្ត, មយា”តិ បាទេសុ គហេត្វា រោទិត្វា ឃរំ អភិនេត្វា សក្កច្ចំ ភោជេសិ។ ភុត្តាវិនោ ព្រាហ្មណោ បត្តំ អបនាមេសិ។ ភគវា តេសំ សប្បាយំ វិទិត្វា ធម្មំ ទេសេសិ, ទេសនាបរិយោសានេ ឧភោបិ សោតាបន្នា អហេសុំ។ អថ ភគវន្តំ យាចិំសុ – “យាវ, ភន្តេ, ភគវា ឥមំ នគរំ ឧបនិស្សាយ វិហរតិ, អម្ហាកំយេវ ឃរេ ភិក្ខា គហេតព្ពា”តិ។ ភគវា “ន ពុទ្ធា ឯវំ ឯកំ និពទ្ធគេហេយេវ គណ្ហន្តី”តិ បដិក្ខិបិ។ តេ អាហំសុ – “តេន ហិ, ភន្តេ, ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធិំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វាបិ តុម្ហាកមេវ ភត្តកិច្ចំ កត្វា ធម្មំ ទេសេត្វា វិហារំ គច្ឆថា”តិ។ ភគវា តេសំ អនុគ្គហត្ថាយ តថា អកាសិ។ មនុស្សា ព្រាហ្មណញ្ច ព្រាហ្មណិញ្ច “ពុទ្ធបិតា ពុទ្ធមាតា” ត្វេវ វោហរិំសុ។ តម្បិ កុលំ “ពុទ្ធកុល”ន្តិ នាមំ លភិ។

អានន្ទត្ថេរោ ភគវន្តំ បុច្ឆិ – “អហំ ភគវតោ មាតាបិតរោ ជានាមិ, ឥមេ បន កស្មា វទន្តិ ‘អហំ ពុទ្ធមាតា អហំ ពុទ្ធបិតា’”តិ។ ភគវា អាហ – “និរន្តរំ វេ, អានន្ទ, ព្រាហ្មណី ច ព្រាហ្មណោ ច បញ្ច ជាតិសតានិ មាតាបិតរោ អហេសុំ, បញ្ច ជាតិសតានិ មាតាបិតូនំ ជេដ្ឋកា, បញ្ច ជាតិសតានិ កនិដ្ឋកា។ តេ បុព្ពសិនេហេនេវ ករោន្តី”តិ ឥមញ្ច គាថមភាសិ –

“បុព្ពេវ សន្និវាសេន, បច្ចុប្បន្នហិតេន វា;

ឯវំ តំ ជាយតេ បេមំ, ឧប្បលំវ យថោទកេ”តិ។ (ជា· ១.២.១៧៤);

តតោ ភគវា សាកេតេ យថាភិរន្តំ វិហរិត្វា បុន ចារិកំ ចរមានោ សាវត្ថិមេវ អគមាសិ។ សោបិ ព្រាហ្មណោ ច ព្រាហ្មណី ច ភិក្ខូ ឧបសង្កមិត្វា បដិរូបំ ធម្មទេសនំ សុត្វា សេសមគ្គេ បាបុណិត្វា អនុបាទិសេសាយ និព្ពានធាតុយា បរិនិព្ពាយិំសុ។ នគរេ ព្រាហ្មណា សន្និបតិំសុ “អម្ហាកំ ញាតកេ សក្ករិស្សាមា”តិ។ សោតាបន្នសកទាគាមិអនាគាមិនោ ឧបាសកាបិ សន្និបតិំសុ ឧបាសិកាយោ ច “អម្ហាកំ សហធម្មិកេ សក្ករិស្សាមា”តិ។ តេ សព្វេបិ កម្ពលកូដាគារំ អារោបេត្វា មាលាគន្ធាទីហិ បូជេត្វា នគរា និក្ខាមេសុំ។

ភគវាបិ តំ ទិវសំ បច្ចូសសមយេ ពុទ្ធចក្ខុនា លោកំ វោលោកេន្តោ តេសំ បរិនិព្ពានភាវំ ញត្វា “តត្ថ មយិ គតេ ធម្មទេសនំ សុត្វា ពហុជនស្ស ធម្មាភិសមយោ ភវិស្សតី”តិ ញត្វា បត្តចីវរមាទាយ សាវត្ថិតោ អាគន្ត្វា អាឡាហនមេវ បាវិសិ។ មនុស្សា ទិស្វា “មាតាបិតូនំ សរីរកិច្ចំ កាតុកាមោ ភគវា អាគតោ”តិ វន្ទិត្វា អដ្ឋំសុ។ នាគរាបិ កូដាគារំ បូជេត្វា អាឡាហនំ អានេត្វា ភគវន្តំ បុច្ឆិំសុ – “គហដ្ឋអរិយសាវកា កថំ បូជេតព្វា”តិ។ ភគវា “យថា អសេក្ខា បូជិយន្តិ, តថា បូជេតព្វា ឯវ”តិ អធិប្បាយេន តេសំ អសេក្ខមុនិភាវំ ទីបេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

“អហិំសកា យេ មុនយោ, និច្ចំ កាយេន សំវុតា;

តេ យន្តិ អច្ចុតំ ឋានំ, យត្ថ គន្ត្វា ន សោចរេ”តិ។ (ធ។ ប។ ២២៥);

តស្មា បរិសំ ឱលោកេត្វា តទនុរូបំ ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមំ សុត្តមភាសិ។

តត្ថ អប្បំ វត ជីវិតំ ឥទន្តិ “ឥទំ វត មនុស្សានំ ជីវិតំ អប្បំ បរិត្តំ ឋិតិបរិត្តតាយ សរសបរិត្តតាយា”តិ សល្លសុត្តេបិ វុត្តនយមេតំ។ ឱរំ វស្សសតាបិ មិយ្យតីតិ វស្សសតា ឱរំ កលលាទិកាលេបិ មិយ្យតិ។ អតិច្ចាតិ វស្សសតំ អតិក្កមិត្វា។ ជរសាបិ មិយ្យតីតិ ជរាយបិ មិយ្យតិ។

៨២២-៩។ មមាយិតេតិ មមាយិតវត្ថុការណា។ វិនាភាវសន្តមេវិទន្តិ សន្តវិនាភាវំ វិជ្ជមានវិនាភាវមេវ ឥទំ, ន សក្កា អវិនាភាវេន ភវិតុន្តិ វុត្តំ ហោតិ។ មាមកោតិ មម ឧបាសកោ ភិក្ខុ វាតិ សង្ខំ គតោ, ពុទ្ធាទីនិ វា វត្ថូនិ មមាយមានោ។ សង្គតន្តិ សមាគតំ ទិដ្ឋបុព្វំ វា។ បិយាយិតន្តិ បិយំ កតំ។ នាមំយេវាវសិស្សតិ អក្ខេយ្យន្តិ សព្វំ រូបាទិធម្មជាតំ បហីយតិ, នាមមត្តមេវ តុ អវសិស្សតិ “ពុទ្ធរក្ខិតោ, ធម្មរក្ខិតោ”តិ ឯវំ សង្ខាតុំ កថេតុំ។ មុនយោតិ ខីណាសវមុនយោ។ ខេមទស្សិនោតិ និព្ពានទស្សិនោ។

៨២៦។ សត្តមគាថា ឯវំ មរណព្ភាហតេ លោកេ អនុរូបបដិបត្តិទស្សនត្ថំ វុត្តា។ តត្ថ បតិលីនចរស្សាតិ តតោ តតោ បតិលីនំ ចិត្តំ កត្វា ចរន្តស្ស។ ភិក្ខុនោតិ កល្យាណបុថុជ្ជនស្ស សេក្ខស្ស វា។ សាមគ្គិយមាហុ តស្សេតំ,យោ អត្តានំ ភវនេ ន ទស្សយេតិ តស្សេតំ បតិរូបមាហុ, យោ ឯវំបដិបន្នោ និរយាទិភេទេ ភវនេ អត្តានំ ន ទស្សេយ្យ។ ឯវញ្ហិសោ [illegible] យុញ្ជេយ្យាតិ អធិប្បាយោ។

ប៉ែប៉-១០។ ឰទាតិ ឃោ "អត្តានំ កថេតិ ន ទស្សេយ"តិ ឲចំ លិលាសចោ ចិកាចិតោ, តស្ស ចណ្ណកលាភក្កំ ឰតោ បរា ពិស្សោ កាឆារយោ អាហ។ តត្ថ សព្ទត្ថាតិ ក្វាគសសុ អាឃាតសេតសុ។ ឃនិងំ និដ្ឋសុតំ យុតោតសុ ចាតិ ឲត្ថ បភ ឃនិងំ និដ្ឋសុតំ, ឲត្ថ ចា យុតោតសុ ចា ឆេយ្យុសុ ឲចំ យុតិ ភ ឋ្បលិយ្យពីតិ ឲចំ សព្ទេត្វា ចេងិតេឡ្ហា។ ឆោសេតា ភ ហិ តេតភ យព្ហាតិ, ឃនិងំ និដ្ឋសុតំ យុតោតសុ ចាតិ អ្រោាបិ ឃនិងំ និដ្ឋសុត្តំ, តេតភ ចត្តា ភ យព្ហាតិ, យុតោតសុ ចា ឆេយ្យុសុ ភ យព្ហាពីតិ ឲចេយច សព្ទេត្វា ចេងិតេឡ្ហា។ ភ ហិ សោ រដ្ឋតិ ភេតា ចិរដ្ឋតីតិ។ ពាលបុត្ថជ្ជនា ចិយ ភ រដ្ឋតិ, កល្យាណបុត្ថជ្ជនសេក្ខា ចិយ ភ ចិរដ្ឋតិ, រាកស្ស បភ លិលត្តា "ចិរាភេកា"ត្វេច សត្ថិ កច្ឆតិ។ សេសំ សព្ទត្ថ បិាកដមេវាតិ។ ទេសតាបរិយោសានេ ចត្វរាសីតិឃា បិលាសហស្សានំ ឆម្មាភិសមយោ អហោសីតិ។

បរយត្ថខោតិកាយ លុទ្ទក-អដ្ឋកឆាយ

សុត្តនិបាត-អដ្ឋកឆាយ ឌូរាសុត្តចណ្ណភា និដ្ឋិតា។

សិ៎។ ពិស្សេយេត្តឃ្យសុត្តចណ្ណភា

ប៉ែ១៦។ យេត្ថភយត្ថឃុត្តស្សាតិ ពិស្សេយេត្តឃ្យសុត្តំ។ កា ឋ្បត្តិ? កកចតិ កិរ សាចត្ថិយំ ចិហរេត្តេ ពិស្សេយេត្តឃ្យា ភាយ ខេត្ត សហាឃា សាចត្ថិ អកយំសុ។ តេ សាឃភ្យាយយំ យហាឌភំ ឌេតចភាកិយុលំ កច្ឆត្តិ និស្វា "ក្យហិ កច្ឆចា"តិ បុច្ឆិសុ។ តតោ តេហិ "ព្យេដ្ឋា លេលិកេ ឋ្បត្តោ, ពាហុឌភហិតាយ ឆម្ម៉ ទេសេតិ, តំ សោតុំ ឌេតចតំ កច្ឆាយា"តិ ចុត្តេ "យឃយ្យិ សោស្សាយា"តិ អកយំសុ។ តេ អចព្យាឆម្មទេសកស្ស កកចតោ ឆម្មទេសតំ សុត្វា បរិសត្តទេ ភិសិត្តាច ចិតេត្តយំ – "ភ សក្កា អការមព្យេជិតោតាយំ ឆម្ម៉ា បរិប្បូតេត្យ"ត្តិ។ អធ បក្កត្តេ យហាឌភេ កកចត្តំ បព្ទព្វំ ឃាចិសុ។ កកចា "ព្លេ បព្ទាឌេហី"តិ អព្ហាតទំ កិក្ខុ អាលាបេសិ។ សោ តេ បព្ទាឌេត្វា តចបញ្ចាកកម្មដ្ឋាតំ ទត្វា អរព្ហាចាសំ កត្តុយារេទ្ធា។ មេតត្ថមេឃ្យា ពិស្សំ អាហ – "អាចុសោ, ឋ្បព្យាយោ អរព្យាំ កច្ឆតិ, យឃយ្យិ កច្ឆាយា"តិ។ ពិស្សោ "អលំ អាចុសោ, កកចតោ ទស្សនំ ឆម្មស្សចភព្វា អចំ បិហេយិ, កច្ឆ ត្វ"ត្តិ ចត្វា ភ អកយាសិ។ មេតត្ថមេឃ្យា ឋ្បព្យាយេភ សហ កត្វា អរព្យា សយលាឆម្ម៉ កេរារត្តា ភ ចិរស្សេច អរហត្តំ បិបុលិ សត្ថិ អាចរិយុបព្យាយេហិ។ ពិស្សស្សាបិ ឌេដ្ឋកាតា ព្យាឌិភា កាលយកាសិ។ សោ តំ សុត្វា អត្តតោ កាយំ អកយាសិ, តត្រ តំ ពាតតកា បលេលិភេត្វា ឋ្បព្ទាឌេសុំ។ មេតត្ថមេឃ្យាបិ អាចរិយុបព្យាយេហិ សត្ថិ សាចត្ថិ អាកតោ។ អធ កកចា ចុត្តចស្សា ឌភបទចារិកំ ចរមានោ អនុប្បុព្ទេភ តំ កាយំ បិបុលិ។ តត្ថ មេតត្ថមេឃ្យា កកចត្តំ ចត្តិត្វា "ឰយម្ហិ, កត្តេ, កាមេ យយ កិហិសហាយោ អត្ថិ, យុហុត្តំ តាច អាកមេធ អនុកម្យំ ឋ្បាទាយា"តិ ចត្វា កាយំ បចិសិត្វា តំ កកចតោ សត្តិកំ អាតេត្វា ឲកមត្តំ ជិតោ តស្សត្វាយ អាឌិកាឆាយ កកចត្តំ បចំព្យបុច្ឆិ។ តស្ស កកចា ព្យាកេរារត្តា អចសេសកាឆារយោ អភាសិ។ អឃមស្ស សុត្តស្ស ឋ្បត្តិ។

តត្ថ មេធុតមេតុឃុត្តស្សាតិ មេធុតឆម្មសមាយុត្តស្ស។ ឰតីតិ ឲចមាហ។ អាឃស្មាតិ បិឃចចភមេតំ, ពិស្សោតិ ភាយំ តស្ស ទេរស្ស។ សោ ហិ ពិស្សោតិ ភាមេភ។ មេតត្ថមេឃ្យាតិ កោត្តំ, កោត្តចសេភេច ទេស បិាកដោ អហោសិ។ តស្មា អដ្ឋុប្បត្តិយំ ចុត្តំ "ពិស្សេយេត្តឃ្យា ភាយ ខេត្ត សហាឃា"តិ។ ចិលាតត្តិ ឋ្បលាតំ។ ឲ្រាហីតិ អាចិក្ខ។ យារិសាតិ បិឃចចភមេតំ, ភិទ្យក្ខាតិ ចុត្តំ ហោតិ។ សុត្វាភ តច សាសភត្តិ តច ចចតំ

ឞុត្វា៉ ចិទេចេ៣ និក្កិឞ្សាយេវតិ វហាឃំ អារេទ្ធ ឆយុ្ឥេភវតំ ឃាចេត្តា កលាតិ៉ េវា បត និក្កិលាវិទេក្លាេឃច៉

ប័៦១៉ឞុឞ្សេពចាបិ វាវតត្តិ បរិឃត្តិបដិបត្តិេពា ទុចិឆយ្យិ វាវតំ តញ្សតិ៉ ចាបិតិ បចបុ្ទលាយត្ត៉ ឲតំ តញ្ញិ៍ អភាទិឃត្តិ តញ្ញិ៍ បុក្កុល ឲតំ អភទិឃំ, ឃឌិគំ ឞិច្ឆាបដិបតា៉

ប័៦១៉ឲេកាបុេត្ថា ចទិត្វាភាតិ បត្ថេឋ្ឋាវឋ្ឋាេពភ ចា ពលាេចាឞ្សក្កុេដ្ឋភ ចា បុេត្ថា ឲេកា ចិតទិត្វា៉ ឃាតំ កត្តិច តំ េលិេ៣, ហឹតឃាហុ បុទុឡ្ឋភត្តិ តំ ចិត្ថត្តកំ បុក្កុលំ ឃចា ហត្តិឃាតាឌិឃាតំ អចត្តិ ចិវឞំ អារេទាហតិ, អារេទាហកឞ្យិ កឡាតិ, បបិេពបិ បបតាតិ៉ ឲចំ កាឃទុច្ចិទិតាឌិចិវឃារេទាហេភភ ភេកាឌឹវុ, អត្វកឡាេភភ ឌាតិបបិតាឌឹវុ បបពេតភ ឆ ឃាតំ កត្តិច អាហុ ហឹតំ បុទុឡ្ឋភត្វា អាហុតិ៉

ប័៦១-៣៉ឃេវា កិត្តិ ចាតិ លិកវក្កាេទា បឋវា ឆ៉ បុេត្ថាតិ បត្ថឌិតកាេច៉ ហាឃេព ចាបិ តញ្ញ វាតិ តញ្ញ ចិត្ថត្តកញ្ញ វេពា េវា ឆ ឃេវា វា ឆ កិត្តិ ហាឃតិ៉ ឲតឞ្យិ ឌិត្វាតិ ឲតឞ្យិ បុេត្ថា ឃវកិត្តិភំ ភាចំ បឋ្ឋា ឆ ហាភិ ឌិត្វា៉ និេក្លច េឞចុតំ ចិបុ្ហាតេចតិ តិេញ្ញា និក្លា និេក្លច៉ កិ ការេណា? េឞចុតំ ចិបុ្ហាតេច, េឞចុតបុ្ហាភត្វាឃាតិ ទុត្តំ េហាតិ៉ េឃា ហិ េឞចុតំ ភ ចិបុ្ឌហតិ, វក្តេឞ្យហិ...េប... តចាចិេឆា៉ តត្វ បេទេពាតិ វឞត្តាកេពា៉ បេទវំ តិេឡ្ឈវត្តិ ក្ស្បទ្ឈាឃាឌឹតំ តិក្ខាចចតំ៉ ឞក្ក េហាតីតិ ទុឞ្យុេភា េហាតិ៉

ប័៦៤៉ ឋ្លេពា បទា កាចា បិលេដវឞ្លុ្ត ឲច៉ តាវុ វត្វាភីតិ កាឃទុច្ចិទិតាឌឹតិ៉ តាភិ ហិ អត្តេភា បេទវទ្វា េលាភេដ្ឋភ "វត្វាភី"តិ ទុច្ចុត្តិ៉ េពវុ ចាឃំ ចិវឞេពា េចាឌិេពា ឞុវាចេចភវត្វាេភច ពេទាតិ – "ឋ្លុឞិភា ការេលាភាហំ ចិត្ថេត្តា"តិ កលាេត្តា៉ េពេភចាហ – "ឲវ ត្វុញ្ញ ឞហារេកឆា, េឞាវចឡ្ឋ បកាហតី"តិ៉ តត្វ ឲវ ត្វុញ្ញាតិ ឲវ េលា អញ្ញ៉ ឞហារេកឆាតិ ឞហាតាត្តំ៉ ពតេឞាតិ េច? ឃឌិគំ េឞាវចឡ្ឋ បកាហតិ, ត្វាញ្ញ ឞុវាចាឆេត្តា្លាកាេហា ឞហារេកឆាតិ េចឌិតេត្តា៉

ប័៦៤៉ឞេត្ថាច បទិកិញ្ញុតីតិ បិលាចឆាឌឹតិ ពេទាេត្តា តេពាភិឌាភទ្វា ទុក្លុឞុទុកាេត្តា េកាកបទិេឃវតទក្លាភាតិ ឆ ពេទាេត្តា េឞាឞុេហា ចិឃ បទិកិលិញ្ញុតិ៉

ប័៦ប័-ជ័៉"ឲតឃាឌឹតចំ ឌាត្វា, ឞុតិ បុត្ថាបេទ ឋ្លឆា"តិ ឲតំ "ឃេវា កិត្តិ ឆ ឃា បុេត្ថា, ហាឃេពចាបិ តញ្ញ វា"តិ ឋ្លេពា បកុតិ ទុេត្វា បុត្ថាបេទ ឋ្លឆ ឋ្លឞិញ្ញិ៍ វាវតេ បុត្ថេពា អបេទ វឞលាកាចេពា ចិត្ថត្តកាេច អាឌឹតចំ ឞុតិ ឌាត្វា៉ ឲតាទិឃាតឞុត្តឞត្តិ ឃឌិគំ ចិទេចកាចទិឃា , ឲតំ ទុឞ្ឋាឌឹតំ អទិឃាតំ ក្វត្តឞំ, តញ្ញា ចិទេចកេឡ្ឋាច និេក្លចាតិ អឆិប្បាេឃា៉ ភ េពភ េវេដ្ឋា ឞេឡ្ឋាចាតិ េពភ ឆ ចិទេចពេភ ភ អត្តាតំ "េវេដ្ឋា អហ"ត្តិ ឞេឡ្ឋាឃ្យ, េពភ ឆេទ្ឋា ភ កទេចឃ្យាតិ ទុត្តំ េហាតិ៉

ប័៦០៉ទិត្តឞ្សាតិ ចិចិត្តឞ្ស កាឃទុច្ចិទិតាឌីហិ ចិទហិតញ្ញ៉ ឡឈតិល្លញ្ញ បិហឃត្តិ, ការេឞវុ កឆិតា បឌាតិ ចត្ធការេឞវុ លក្កា វត្តា តញ្ញ ចតុ្ទាឈតិល្លញ្ញ បិហឃត្តិ ឋ្លលាឃិកា ចិឃ អាលាល្បញ្ញាតិ អទហត្តកិក្ខេដភ េចវតំ តិឌ្ឋារេបឃិ៉ េចវតាបទិេឃាវាេភ តិេញ្ញា

សោតាបត្តិផលំ បត្វា បច្ឆា បព្ពជិត្វា អរហត្តំ សច្ឆាកាសីតិ។

បរមត្ថជោតិកាយ ខុទ្ទក-អដ្ឋកថាយ

សុត្តនិបាត-អដ្ឋកថាយ តិស្សមេត្តេយ្យសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៨. បសូរសុត្តវណ្ណនា

៨៣០. ឥធេវ សុទ្ធីតិ បសូរសុត្តំ។ កា ឧប្បត្តិ? ភគវតិ កិរ សាវត្ថិយំ វិហរន្តេ បសូរោ នាម បរិព្ពាជកោ មហាវាទី, សោ "អហមស្មិ សកលជម្ពុទីបេ វាទេន អគ្គោ, តស្មា យថា ជម្ពុទីបស្ស ជម្ពុបញ្ញាណំ, ឯវំ មមាបិ គចិតុំ អរហតី"តិ ជម្ពុសាខំ គហេត្វា សកលជម្ពុទីបេ បដិវាទំ អនាសាទេន្តោ អនុបុព្ពេន សាវត្ថិំ អាគន្ត្វា នគរទ្វារេ វាលិកត្ថលំ កត្វា តត្ថ សាខំ ឧស្សាបេត្វា "យោ មយា សទ្ធិំ វាទំ កាតុំ សមត្ថោ, សោ ឥមំ សាខំ មទ្ទតូ"តិ វត្វា នគរំ បាវិសិ។ តំ ឋានំ មហាជនោ បរិវារេត្វា អដ្ឋាសិ។ តេន ច សមយេន អាយស្មា សារិបុត្តោ ភត្តកិច្ចំ កត្វា សាវត្ថិតោ និក្ខមតិ។ សោ តំ ទិស្វា សម្ពហុលេ គាមទារកេ បុច្ឆិ – "កិំ ឯតំ ទារកា"តិ, តេ សព្ពំ អារោចេសុំ។ "តេន ហិ នំ ឧទ្ធរិត្វា បាទេហិ មទ្ទថ, 'វាទត្ថិកោ វិហារំ អាគច្ឆតូ'តិ ច វទថា"តិ វត្វា បក្កាមិ។

បរិព្ពាជកោ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា គតភត្តកិច្ចោ អាគន្ត្វា ឧទ្ធរិតំ សាខំ ទិស្វា "កេនិទំ ការិត"ន្តិ បុច្ឆិ។ "ពុទ្ធសាវកេន សារិបុត្តេនា"តិ ច វុត្តេ បមុទិតោ ហុត្វា "អជ្ជ មម ជយំ សមណស្ស ច បរាជយំ បណ្ឌិតា បស្សន្តូ"តិ បញ្ញាយិំសកេ ការណិកេ អានេតុំ សាវត្ថិំ បវិសិត្វា វិសិខាសិង្ឃាដកចច្ចរេសុ វិចរន្តោ "សមណស្ស គោតមស្ស អគ្គសាវកេន សហ វាទេ បញ្ញាបដិភានំ សោតុកាមា និក្ខមន្តូ"តិ ឧគ្ឃោសេសិ។ "បណ្ឌិតានំ វចនំ សោស្សាមា"តិ សាសនេ បសន្នាបិ អប្បសន្នាបិ ពហូ មនុស្សា និក្ខមិំសុ។ តតោ បសូរោ មហាជនបរិវុតោ "ឯវំ វុត្តេ ឯវំ កថេស្សាមី"តិអាទីនិ ចិន្តេន្តោ វិហារំ អគមាសិ។ ថេរោ "វិហារេ ឧច្ចាសទ្ទមហាសទ្ទោ ជនព្យាកុលត្តំ មា អហោសី"តិ ជេតវនទ្វារកោដ្ឋកេ អាសនំ បញ្ញាបេត្វា និសីទិ។

បរិព្ពាជកោ ថេរំ ឧបសង្កមិត្វា "ត្វំ, ភោ, បព្ពជិត, មយ្ហំ ជម្ពុសាខំ មទ្ទាបេសី"តិ អាហ។ "អាម បរិព្ពាជកា"តិ ច វុត្តេ "ហោតុ ភោ, ភោ, កាចិ កថាបវត្តី"តិ អាហ។ "ហោតុ បរិព្ពាជកា"តិ ច ថេរេន សម្បដិច្ឆិតេ "ត្វំ, សមណ, បុច្ឆ, អហំ វិស្សជ្ជេស្សាមី"តិ អាហ។ តតោ នំ ថេរោ អវច "កិំ, បរិព្ពាជក, ទុក្ករំ បុច្ឆា, ឧទាហុ វិស្សជ្ជន"ន្តិ។ "វិស្សជ្ជនំ ភោ, បព្ពជិត, បុច្ឆាយ កិំ ទុក្ករំ។ តំ យោ ហិ កោចិ យំកិញ្ចិ បុច្ឆតី"តិ។ "តេន ហិ, បរិព្ពាជក, ត្វំ បុច្ឆ, អហំ វិស្សជ្ជេស្សាមី"តិ ឯវំ វុត្តេ បរិព្ពាជកោ "សាធុរូបេបិ កិត្តិ ឋានេ សាខំ មទ្ទាបេសី"តិ វិម្ហិតចិត្តោ ហុត្វា ថេរំ បុច្ឆិ – "កោ បុរិសស្ស កាមោ"តិ។ "សង្កប្បរាគោ បុរិសស្ស កាមោ"តិ (អ. និ. ៦.៦៣) ថេរោ អាហ។ សោ តំ សុត្វា ថេរេ វិរុទ្ធសញ្ញី ហុត្វា បរាជយំ អារោបេតុកាមោ អាហ – "វិចិត្រវិចិត្រារម្មណំ បន ភោ, បព្ពជិត, បុរិសស្ស កាមំ ន វទេសី"តិ? "អាម, បរិព្ពាជក, ន វទេមី"តិ។ តតោ នំ បរិព្ពាជកោ យាវ តតិយំ បដិញ្ញំ ការាបេត្វា "សុណន្តុ ភោន្តោ សមណស្ស វាទេ ទោស"ន្តិ

បញ្ចឹមំសេក អាលបិត្វា អាហ – “ភោ, បណ្ឌិត, តុម្ហាកំ សព្រហ្មចារិនោ អរញ្ញេ វិហរន្តី”តិ? “អាម, បរិព្វាជក, វិហរន្តី”តិ។ “តេ តត្ថ វិហរន្តា កាមវិតក្កាទយោ វិតក្កេ វិតក្កេន្តី”តិ? “អាម, បរិព្វាជក, បុថុជ្ជនា សហសា វិតក្កេន្តី”តិ។ “យទិ ឯវំ តេសំ សមណភាវោ កុតោ? តត្រ តេ អការិកា កាមភោគិនោ ហោន្តី”តិ ឯវញ្ច បន វត្វា អថាបរំ ឯតទវោច –

“ន តេ វេ កាមា យានិ ចិត្រានិ លោកេ,

សង្កប្បរាគញ្ច វទេសិ កាមំ;

សង្កប្បយំ អកុសលេ វិតក្កេ,

កិញ្ចិបិ តេ ហេស្សតិ កាមភោគី”តិ។ (សំ។ និ។ អដ្ឋ។ ១។១។១៣);

អថ ថេរោ បរិព្វាជកស្ស វាទេ ទោសំ ទស្សេន្តោ អាហ – “កិំ, បរិព្វាជក, សង្កប្បរាគំ បុរិសស្ស កាមំ ន វទេសិ, ចិត្រវិចិត្រារម្មណំ វទេសី”តិ? “អាម, ភោ, បណ្ឌិតា”តិ។ តតោ នំ ថេរោ យាវ តិក្ខត្តុំ បដិញ្ញំ ការាបេត្វា “សុណាថ, អាវុសោ, បរិព្វាជកស្ស វាទេ ទោស”ន្តិ បញ្ចឹមំសេក អាលបិត្វា អាហ – “អាចរិយ បសូរ, តវ សត្ថា អត្ថី”តិ? “អាម, បណ្ឌិត, អត្ថី”តិ។ “សោ ចក្ខុវិញ្ញាណេន រូបារម្មណំ បស្សតិ សទ្ទារម្មណាទីនិ វា សេវតី”តិ? “អាម, បណ្ឌិត, សេវតី”តិ។ “យទិ ឯវំ តស្ស សត្ថុភាវោ កុតោ, តត្រ សោ អការិកោ កាមភោគី ហោតី”តិ ឯវញ្ច បន វត្វា អថាបរំ ឯតទវោច –

“តេ វេ កាមា យានិ ចិត្រានិ លោកេ,

សង្កប្បរាគំ ន វទេសិ កាមំ;

បស្សន្តោ រូបានិ មនោរមានិ,

សុណន្តោ សទ្ទានិ មនោរមានិ។

“ឃាយន្តោ គន្ធានិ មនោរមានិ,

សាយន្តោ រសានិ មនោរមានិ;

ផុសន្តោ ផស្សាតិ មនោរមាតិ,

សត្ថាបិ តេ ហេស្សតិ កាមភោគី”តិ។

ឯវំ វុត្តេ និប្បដិភានោ បរិព្វាជកោ “អយំ បព្វជិតោ មហាវាទី, ឥមស្ស សន្តិកេ បព្វជិត្វា វាទសត្ថំ សិក្ខិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា បដិសិត្វា បត្តចីវរំ បរិភោសិត្វា ខេត្តំ បដិវេន្តា តត្ថ សិលុតាមិ សុវណ្ណវណ្ណំ កាយូបបត្តំ សរីរាការាភាសេប្បសុ សមត្ថបិសាទិកំ ទិស្វា “អយំ កិញ្ចិ មហាបញ្ញោ មហាវាទី”តិ មត្វា តស្ស សន្តិកេ បព្វជិត្វា តំ វាទេន និគ្គហេត្វា សលិទ្ធេន តំ ខេមំ ទិត្វាមតំ បក្កមិត្វា បុន “សមនោន កោតមេន សទ្ធិំ វាទំ ករិស្សាមី”តិ សាធត្វិយំ បុរិមនខេមនេន ឧបសង្កមិត្វា មហាជនបរិវុតោ “ឯវំ សមណំ កោតមំ និគ្គហេស្សាមី”តិអាទីនិ វទន្តោ ខេតវនំ អគមាសិ។ ខេតវនទ្វារកោដ្ឋកេ អដ្ឋត្វា ទេវតា “អយំ អភាជនភូតោ”តិ មុខពន្ធមស្ស អកាសិ។ សោ ករចត្តំ ឧបសង្កមិត្វា មូគោ វិយ និសីទិ។ មនុស្សា “ឥទានិ បុច្ឆិស្សតិ, ឥទានិ បុច្ឆិស្សតី”តិ តស្ស មុខំ ឱលោកេត្វា “វទេហិ, ភោ បណ្ឌិត, វទេហិ, ភោ បណ្ឌិតា”តិ ឧត្តរាសន្តុមហាសន្តា អហេសុំ។ អថ ករចា “កិំ បណ្ឌិតោ វទិស្សតី”តិ វត្វា តត្ថ សមាគតបរិសាយ ធម្មទេសនំ ញាណំ វុត្តំ អកាសិ។

តត្ថ បធមកាថាយ តាវ អយំ សង្ខេបោ – ញាណេ ទិដ្ឋិគតិកា អត្តនោ ទិដ្ឋិំ សន្ធាយ ញាណេន វុឌ្ឍិ ញាតិ វាទយន្តិ នានញ្ញាសុ ធម្មេសុ ចិរុដ្ឋិមាហុ។ ឯវំ សន្តេ អត្តនោ សត្ថារាទីនិ និស្សិតា តទេវ “ឯស វាទោ សុភោ”តិ ឯវំ សុភំ វទានា ហុត្វា បុថុ សមណព្រាហ្មណា “សស្សតោ លោកោ”តិអាទីសុ បច្ចេកសច្ចេសុ និវិដ្ឋា។

៦១១។ ឯវំ និវិដ្ឋា ច – ន វាទកាមាតិ គាថា។ តត្ថ ពាលំ ទហន្តី មិថុ អញ្ញមញ្ញន្តិ “អយំ ពាលោ អយំ ពាលោ”តិ ឯវំ ទ្វេបិ ជនា អញ្ញមញ្ញំ ពាលំ ទហន្តិ, ពាលតោ បស្សន្តិ។ វទន្តិ តេ អញ្ញសិតា កថោជ្ជន្តិ តេ អញ្ញមញ្ញំ សត្ថារាទិំ និស្សិតា កលហំ វទន្តិ។ បសំសកាមា កុសលា វទានាតិ បសំសត្ថិកា ឧភោបិ “មយំ កុសលវាទា បណ្ឌិតវាទា”តិ ឯវំសញ្ញិនោ ហុត្វា។

៦១២។ ឯវំ វទានេសុ ច តេសុ ឯកោ និយមតោ ឯវ – យុត្តោ កថាយន្តិ គាថា។ តត្ថ យុត្តោ កថាយន្តិ វិវាទកថាយ ឧស្សុក្កោ។ បរិសាយមជ្ឈេ ឧសតិ បសំសមិច្ឆំ វិនិឃាតី ហោតីតិ អត្តនោ បសំសំ ឥច្ឆន្តោ “កថំ នុ ខោ និគ្គហេស្សាមី”តិអាទិនា នយេន បុព្វេវ សល្លាបា កថំកថី វិនិឃាតី ហោតិ។ អបាហតស្មិំ បន មញ្ជូភិយានោហិ “អត្ថាបគតំ តេ ភណិតំ, ព្យញ្ជនាបគតំ តេ ភណិត”ន្តិអាទិនា នយេន អបហារិតេ វាទេ និន្ទាយ សោ កុប្បតីតិ ឯវំ អបាហតម្ហិ វាទេ ឧប្បន្នាយ និន្ទាយ សោ កុប្បតិ។ រន្ធមេសីតិ បរស្ស រន្ធមេវ គវេសន្តោ។

៦១៣។ ន ហោនលញ្ញា កុប្បតិ, អបិច ហោ បន មមស្ស វាទន្តិ គាថា។ តត្ថ បរិហីនមាហុ អបាហតន្តិ អត្ថព្យញ្ជនាទិតោ អបាហតំ បរិហីនំ វទន្តិ។ បរិទេវតីតិ តតោ និមិត្តំ សោ “អញ្ញំ មយា អាវជ្ជិត”ន្តិអាទីហិ វិប្បលបតិ។ សោចតីតិ “តស្ស ជយោ”តិអាទីនិ អារព្ភ សោចតិ។

ᩏᨸᨧ᩠ᨧᨣᩤ ᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨶᩩᨲ᩠ᨳᩩᨶᩣᨲᩦᨲᩥ “ᩈᩮᩣ ᨾᩴ ᩅᩤᨴᩮᨶ ᩅᩤᨴᩴ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨶᨿᩮᨶ ᩈᩩᨭ᩠ᨮᩩᨲᩁᩴ ᩅᩥᨸ᩠ᨸᩃᨸᨲᩥ᪨

᪈᪂᪅᪨ ᩑᨲᩮ ᩅᩥᩅᩤᨴᩣ ᩈᨾᨱᩮᩈᩪᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨸᨶ ᩈᨾᨱᩣ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ ᨻᩣᩉᩥᩁᨸᩁᩥᨻ᩠ᨻᩣᨩᨠᩣ᪨ ᩑᨲᩮᩈᩩ ᩏᨣ᩠ᨥᩣᨲᩥ ᨶᩥᨥᩣᨲᩥ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩑᨲᩮᩈᩩ ᩅᩤᨴᩮᩈᩩ ᨩᨿᨸᩁᩣᨩᨿᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩏᨣ᩠ᨥᩣᨲᩴ ᨶᩥᨥᩣᨲᨬ᩠ᨧ ᨸᩣᨸᩩᨱᨶ᩠ᨲᩣ ᩏᨣ᩠ᨥᩣᨲᩦ ᨶᩥᨥᩣᨲᩦ ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩅᩥᩁᨾᩮ ᨠᨳᩮᩣᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨩᩉᩮᨿ᩠ᨿ ᨠᩃᩉᩴ᪨ ᨶ ᩉᨬ᩠ᨬᨴᨲ᩠ᨳᨲ᩠ᨳᩥ ᨸᩈᩴᩈᩃᩣᨽᩣᨲᩥ ᨶ ᩉᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨸᩈᩴᩈᩃᩣᨽᨲᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ᪨

᪈᪂᪆-᪇᪨ ᨨᨭ᩠ᨮᨣᩤᨳᩣᨿ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨧ ᨶ ᩉᨬ᩠ᨬᨴᨲ᩠ᨳᨲ᩠ᨳᩥ ᨸᩈᩴᩈᩃᩣᨽᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᩁᨾᩴ ᩃᩣᨽᩴ ᩃᨽᨶ᩠ᨲᩮᩣᨸᩥ “ᩈᩪᩁᩮᩣ ᩋᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣ ᨸᩈᩴᩈᩥᨲᩮᩣ ᩅᩤᨸᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨲᩴ ᩅᩤᨴᩴ ᨸᩁᩥᩈᩣᨿ [illegible], ᨲᨲᩮᩣ ᩈᩮᩣ ᨲᩮᨶ ᨩᨿᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᨲᩩᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᩅᩤ ᨴᨶ᩠ᨲᩅᩥᨴᩴᩈᨠᩴ ᩅᩤ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩈᨲᩥ, ᨾᩣᨶᩮᨶ ᨧ ᩏᨱ᩠ᨱᨾᨲᩥ᪨ ᨠᩥᩴ ᨠᩣᩁᨱᩴ? ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩴ ᨩᨿᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᨸ᩠ᨸᩩᨿ᩠ᨿ ᨿᨳᩣᨾᨶᩮᩣ ᨩᩣᨲᩮᩣ, ᩑᩅᩴ ᩏᨱ᩠ᨱᨾᨲᩮᩣ ᨧ ᨿᩣ ᩏᨱ᩠ᨱᨲᩦᨲᩥ ᨣᩤᨳᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨾᩣᨶᩣᨲᩥᨾᩣᨶᩴ ᩅᨴᨲᩮ ᨸᨶᩮᩈᩮᩣᨲᩥ ᩑᩈᩮᩣ ᨸᨶ ᨲᩴ ᩏᨱ᩠ᨱᨲᩥᩴ “ᩅᩥᨥᩤᨲᨽᩪᨾᩦ”ᨲᩥ ᩋᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩣᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨲᩥᨾᩣᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᩅᨴᨲᩥᨿᩮᩅ᪨

᪈᪂᪈᪨ ᩑᩅᩴ ᩅᩤᨴᩮ ᨴᩮᩣᩈᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩤ [illegible] ᨲᩔ ᩅᩤᨴᩴ ᩋᩈᨾ᩠ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩈᩪᩁᩮᩣ”ᨲᩥ ᨣᩤᨳᨾᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩁᩣᨩᨡᩤᨴᩤᨿᩣᨲᩥ ᩁᩣᨩᨡᩤᨴᨶᩦᨿᩮᨶ, ᨽᨲ᩠ᨲᩅᩮᨲᨶᩮᨶᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨽᩥᨣᨩ᩠ᨩᨾᩮᨲᩥ ᨸᨭᩥᩈᩪᩁᨾᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᩈᩮᩣ ᨸᨭᩥᩈᩪᩁᩴ ᩍᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨽᩥᨣᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨣᨲᩥᨠᩮᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨣᨲᩥᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᨿᩮᨶᩮᩅ ᩈᩮᩣ, ᨲᩮᨶ ᨸᩃᩮᩉᩦᨲᩥ ᨿᩮᨶ ᩈᩮᩣ ᨲᩩᨿ᩠ᩉᩴᨸᨭᩥᩈᩪᩁᩮᩣ, ᨲᩮᨶ ᨣᨧ᩠ᨨ᪨ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᩅ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨿᨴᩥᨴᩴ ᨿᩩᨴ᩠ᨵᩣᨿᩣᨲᩥ ᨿᩴ ᨸᨶ ᩑᨲᩴ ᨠᩥᩃᩮᩈᨩᩣᨲᩴ ᨿᩩᨴ᩠ᨵᩣᨿ ᩈᩥᨿᩣ, ᨲᩴ ᩑᨲᩴ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᩅ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨻᩮᩣᨵᩥᨾᩪᩃᩮᨿᩮᩅ ᨸᩉᩦᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩈᨣᩤᨳᩣ ᨸᩣᨠᨭᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩣᨿᩮᩅ᪨

᪈᪂᪉-᪃᪀᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᩅᩤᨴᨿᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩅᩥᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨸᨭᩥᩈᩮᨶᩥᨠᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨸᨭᩥᩃᩮᩣᨾᨠᩣᩁᨠᩮᩣ᪨ ᩅᩥᩈᩮᨶᩥᨠᨲ᩠ᩅᩤᨲᩥ ᨠᩥᩃᩮᩈᩈᩮᨶᩴ ᩅᩥᨶᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩤ᪨ ᨠᩥᩴ ᩃᨽᩮᨳᩮᩣᨲᩥ ᨸᨭᩥᨾᩃ᩠ᩃᩴ ᨠᩥᩴ ᩃᨽᩥᩔᩈᩥ᪨ ᨸᩈᩪᩁᩣᨲᩥ ᨲᩴ ᨸᩁᩥᨻ᩠ᨻᩣᨩᨠᩴ ᩋᩣᩃᨸᨲᩥ᪨ ᨿᩮᩈᩦᨵ ᨶᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᨿᩮᩈᩴ ᩍᨵ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ᪨

᪈᪃᪁᪨ ᨸᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩥ “ᨩᨿᩮᩣ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨾᩮ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᨴᩦᨶᩥ ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᨵᩮᩣᨶᩮᨶ ᨿᩩᨣᩴ ᩈᨾᩣᨣᨾᩣᨲᩥ ᨵᩩᨲᨠᩥᩃᩮᩈᩮᨶ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨿᩩᨣᨣ᩠ᨣᩣᩉᩴ ᩈᨾᩣᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ᪨ ᨶ ᩉᩥ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩈᨠ᩠ᨡᩈᩥ ᩈᨾ᩠ᨸᨿᩣᨲᩅᩮᨲᩥ ᨠᩮᩣᨲ᩠ᨳᩩᨠᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩈᩦᩉᩮᨶ, ᨵᩮᩣᨶᩮᨶ ᩈᩉ ᨿᩩᨣᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᩑᨠᨸᨴᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᨾ᩠ᨸᨿᩣᨲᩩᩴ ᨿᩩᨣᨣ᩠ᨣᩣᩉᩮᨶ ᨧ ᩈᨾ᩠ᨸᨿᩣᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨡᩥᩔᩈᩦᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩈᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ ᨸᩣᨠᨭᨾᩮᩅᩣᨲᩥ᪨

ᨸᩁᨾᨲ᩠ᨳᨩᩮᩣᨲᩥᨠᩣᨿ ᨡᩩᨴ᩠ᨴᨠ-ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿ

ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶᩥᨸᩣᨲ-ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿ ᨸᩈᩪᩁᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪉᪨ ᨾᩣᨣᨱ᩠ᨯᩥᨿᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ប៉ៃ៣៩៎ ទិស្វាភតាលញ្ហុត្តិ យាកល្ហិឃស្វុត្តំ កា ភ្លប្បុត្តិ? ឲកំ សយឃំ ភកចា សាចត្តិឃំ ចិហទរេត្តា បត្ថុសសយរេឃ ញុដ្ឋចក្កុតា រលិកំ រចារលិរកោរត្តា ញុទ្ធុស្វុ កព្វាសឆព្វិតិកយចាសិរតា យាកល្ហិឃស្ស តាយ (ទាហុលស្ស សបឌាបតិកស្ស អរហត្តុបតិស្សឃំ ទិស្វា តាចរេច សាចត្តិរតា តត្វ កត្តា កព្វាសឆព្វស្ស អចិទ្ធុរទ អន្តោតទស្មិំ ចតសរល្ហ តិសិចិ ស្វុចរណ្ណាកាសំ យុត្តាយារតា៎ យាកល្ហិរឃាបិ តដ្ឋលំ តត្វ យុលរឆាចតត្វំ កវេតា ស្វុចរណ្ណាកាសំ ទិស្វា “កិំ ព្លុឌ”ត្តិ ព្លុរតា ចិរតា ច របក្ខុយារតា ភកចត្តិ ទិស្វា អត្តយរតា អរហាសិ៎ តស្ស កិរ ឌឹតា ស្វុចណ្ណុចណ្ណា, តំ ញាហ្វុ ឍត្តិឃក្យុយារាឌរឃា ចារឃត្តា ត លកត្តិ៎ (ទាហុរណា ឲចំលឌ្ហិរកា រហាតិ “សយលរស្សុច តំ ស្វុចណ្ណុចណ្ណុស្ស ឌស្សាយី”តិ៎ រសា ភកចត្តិ ទិស្វា “អឃំ រយ ឌឹតាឃ សយាតចរណ្ណា, ព្លុយស្ស តំ ឌស្សាយី”តិ ចិត្តំ ភ្លប្បារឌសិ៎ តស្វា ទិស្វាច អត្តយរតា អរហាសិ៎ រសា រចរកាត ឈរ៉ កត្តា (ទាហុលិ អាហ – “រភាតិ រភាតិ យឃា ឌឹតាឃ សយាតចរណ្ណា ស្វុទិរសា ចិរដ្ឋា, អលដ្ឋុរទាហិ ឌាទិកំ, តស្ស តំ ឌស្សាយា”តិ៎ (ទាហុលិឃា ឌាទិកំ កន្ត្លាឌរកាត ត្យុរបត្វា ចត្វុស្វុបុ្យាលដ្ឋារាឌឹហិ អលដ្ឋុរទាត្តិឃា ឲច ភកចរតា កិក្ខុាចាររចលិ សយ្យត្តា៎ អឆ ភកចា កព្វាសឆព្វំ បិណ្ឌាឃ បរិចិសិ៎

រតបិ រលា ឌឹតរ៉ កវេហត្វា ភកចរតា តិសិរត្ថាកាសំ អកយំស្វុ៎ តត្វ ភកចត្តិ អទិស្វា (ទាហុលិ ព្លុរតា ចិរតា ច ចិរលិរកត្តិ ភកចរតា តិសដ្ឋដ្ឋាតំ តិលាសត្ថាទកំ អដ្ឋស៎ ញុដ្ឋាតត្វា អឌិដ្ឋាតចារលត តិសិរត្ថាការសា បឌតិរក្ខុរបិ ច អញ្ញាក្យុលិ រហាត្តិ៎ សា (ទាហុលំ អាហ –
“ឲស, (ទាហុល, តស្ស តិលាសត្ថាររទា”តិ? “អាយ, រភាតី”តិ៎ “រតត ហិ, (ទាហុល, អយ្យាកំ អាកយតកព្វំ ត សយ្យឌ្ឍិស្សតី”តិ៎ “កស្វា រភាតី”តិ?
“បស្ស, (ទាហុល, អញ្ញាក្យុរលិ តិលាសត្ថាររទា, រតរសា កាយរភាកិរតា បរិក្យុរត្តា”តិ៎ (ទាហុរណា “យា, រភាតិ យដ្ឋុរល បរិរឃសិឃយារត អចយដ្ឋុលំ អកលី”តិ អាហ៎ ស្វុតបិ (ទាហុលិ ព្លុរតា ចិរតា ច ចិចរត្តិ ភកចរតា បឌតិរក្ខុបំ ទិស្វា (ទាហុលំ អាហ “អឃំ តស្ស បឌតិរក្ខុរបា”តិ? “អាយ, រភាតី”តិ៎ “បស្ស, (ទាហុល, បឌតិរក្ខុបំ, តាឃំ សរត្តា ការរយស្វុ កឌិរតា”តិ៎ “កចំ ត្វំ រភាតិ ឌាតាសី”តិ ច ទុត្វា អត្តរតា ញាណពាលំ ឌរស្សត្តិ អាហ –

“ទត្តស្ស ហិ ភ្លក្កុដិកំ បឌំ ភរេច,

ឌុដ្ឋស្ស រហាតិ អត្យុកឌ្ហិតំ បឌំ;

ឃ្មុញ្ញហស្ស រហាតិ សហសាត្យុបីញ្ញព្លុតំ,

ចិចដ្ឋដ្ឋឌស្ស ព្លុឌយីឌិសំ បឌ”ត្តិ៎ (អ៎ តិ៎ អដ្ឋ៎ ១៎១៎១៩០-១៩១; ឆ៎ ប៎ អដ្ឋ៎ ១៎១ សាយាចតីចត្វុ; ចិស្វុទ្ធិ៎ ១៎៣៥);

អឃដ្ឋារហិ រតសំ កឆា ចិប្បកតា, អឆ ភកចា កតាភត្តកិច្ចុា តរយច ចតសល្ហំ អាកវេតា៎ (ទាហុលិ ភកចរតា ចរលក្ខុលាឍចិតំ ញ្ញាយប្យភាបរិក្ខុត្តំ ទ្វុបំ ទិស្វា (ទាហុលំ អាហ – “ឲស តឃា, (ទាហុល, ចិរដ្ឋា”តិ? “អាយ រភាតី”តិ៎ “អាកតកព្វំ ត សយ្យឌ្ឍិស្សរតច, ឲចរទ្វុរបិ តាយ ការយ បរិក្យុឌ្ឍិស្សតីតិ រតតំ ឌាតំ ចិឌ្ឍតី”តិ៎ រតសំ ឲចំ ចឌត្តាតរញ្ញាច ភកចា តិលាសត្ថាររកា តិសីទិ៎ អឆ (ទាហុរណា

ដឹតរំ ចារេយត ហរេត្វត ករេហត្វា កយល្ហុលុំ ឌក្លិរលាត ហរេត្វត ករេហត្វា កកចត្តិ ្តុបរង្គយិត្វា “រកា, បន្ទាខិត, តូត្វា ឃុចល្ហាចរល្ហា អឃញ្ញា ឌារិកា, អត្សន្ធចិកា ឲរា ឋច, ត្ហយាឋំ រការតា ករិឃំ របិរាចតត្វាឃ ឌយ្ចឹ”តិ ចត្វា កកចរតា រត្តិកំ កត្តា ឌាត្យការយា អដ្ឋារិ៍ កកចា ព្រាហ្ហលំ អតាលបិត្វា អរេន្ទ្ហាត រង្គ្ហិ រល្លបយាររតា ចិឃ “ឌិរ្វាត ឋលៀត្តិ ត្ហយំ កាឆំ អការិ៍

ឋរ្សរេត្វា – អឌបិលតិរព្រាឆយ្ទរល តាតារ្ទបិតិ តិយ្ចិតិត្វា អកិកាយយាកតំ យារដឹតរំ ឌិរ្វាត ឋលៀអរតិ៍ រកញ្ញា ឈត្ថយត្តយ្យិ រយ រយធុតរ្ហិ តារហារិ, កិរយចិធំ ត្ហយិរ្សា ឌារិកាឃ យុត្តកឹរបុល្ហិ ទ្ទបំ ឌិរ្វា កចិរ្សតិ រង្គាចា បិឌាបិ តំ រយ្យរិតុំ ត ត្ហរេទ្ធ, ព្យរតារតត រំចរិត្យត្តិ៍

ប័រ៣៍ ឋរតា យាកល្ហិរឃា “បន្ទាខិតា តាយ យាត្សរេក ការយ បហាឃ ឌិន្ទ្ហកាយតាឃ បន្ទាឌត្តិ, អឃញ្ញា ឌិរន្ទ្ហបិ ការយ ត ត្ហទ្ធតិ, ត្ហឌយ្យិ ត្ហត្តិរតតំ, កា ត្យ អរ្ស ឌិឌ្ចឹ”តិ បុន្ធិតុំ ទ្យតិឃំ កាឆយាហ៍ ឋត្វ ឲតាឌិរំ រច រតាតត្តិ ឌិន្ទ្ហិត្តិរតតំ រង្គាឃ កលាតិ, តារិត្តិ អត្តរតា ដឹតរំ រង្គាឃ៍ ឌិឌ្ចិកតំ រឹលចតំ ត្យ ខិចិតត្តិ ឌិឌ្ចិញ្ញា រឹលញ្ញា ចតញ្ញា ខិចិតញ្ញា៍ កទ្ធុបបត្តិញ្ញា ចរេរិ កិឌិរត្តិ អត្តរតា កទ្ធុបបត្តិញ្ញា កិឌិរំ ចឌរឹតិ៍

ប័រ៣៍ ត្ហរតា បរា រេក្ខ កាឆា ចិរង្គតប្ឋ្ធាតរឃត បចត្តត្វា បិរកឌរយ្ចត្តារឃច៍ ឋារុ បឆយកាឆាឃ រង្គបរេត្វា – ឋរ្ស យឃ្យ៉ា យាកល្ហិឃ, ក្វារង្គិឌិឌ្ចិកឋឆរយ្ចុ តិន្ធិតិត្វា “ត្ហឆរយច រង្គំ, រយាឈយញ្ញា”ត្តិ ឲចំ ត្ហឆំ ចឌាយឹតិ រយ្យក្ហិតំ ត រហាតិ តត្តិ ត ចិន្ទតិ៍ កិការលា ? អហញ្ញាបរ្សរេត្តា ឌិឌ្ចឹរ្ស អាឌឹតចំ កញ្ញា ឌិឌ្ចិ៍ អក្ករហត្វា រង្គ្ហាតិ បចិចិតរត្តា អញ្ញាត្តំ ទាកាឌឹតំ រត្តិការចត អញ្ញាត្តារត្តិរង្គាតំ តិន្ទ្ហាតរយច អដ្ឋរត្តិ៍

ប័រ៤៍ ទ្យតិឃកាឆាឃ រង្គបរេត្វា – ឃាតិយាតិ ឌិឌ្ចិកតាតិ រតហិ រតហិ រង្គត្តហិ ចិតិន្ធិតិត្វា កហិតត្តា ចិតិទ្ធឃាតិ ច អត្តរតា បច្ចរឃហិ អកិរង្គតកាចាឌិតា តរឃត បកប្បិតាតិ ចាតិ ច្ចន្ធត្តិ៍ រត ត្វំ យុតិ ឌិឌ្ចិកឋឆរយ្ចុ អក្ករហត្វា អញ្ញាត្តារត្តិតិ ឃរយតយត្វំ ទ្រារិ, អាចិក្ល រយ, កឆំ ត្យ ដឹររហិ បរចឌិតំ កឆំ បការិតំ ដឹររហិ តំ បឥត្តិ៍

ប័រ៥៍ អធរ្ស កកចា ឃធា រឃត ្តុបិរឃត តំ បឌំ ដឹររហិ បការិតំ, តំ ្តុបិឃំ របឌិបក្ល្ហ ឌរ្សរេត្តា “ត ឌិឌ្ចិឃា”តិ កាឆយាហ៍ ឋត្វ “ត ឌិឌ្ចិឃា”តិអាឌឹហិ ឌិឌ្ចិរ្សតិអដ្ឋរយាបត្តិកាលាឋិហិរឹលន្ទ្ហតាតិ បឌិក្ល្ហបតិ៍ “រ្សឌ្ឋិយាហា”តិ ឲត្វ ទ្យត្តិ អាហ-រង្គំ រង្គាត្វ តការរេត រង្គិ រឃារឌត្វា បុរិរញ្ញត្តឃំ កត្វា “ឌិឌ្ចិឃា រុទ្ធិ តាឋំ ការឆយឹ”តិ ឲចរេត្វា រចឌិតរន្ទ្ហា៍ ឃធា រេចត្វ, ឲចំ ្តុត្តរបឌេរុបិ៍ ឋត្វ ច អឌិឌ្ចិឃា តាហាតិ ឌរចត្តកំ រយ្យាឌិឌ្ចិ៍ ចិតា ត ការឆយិ៍ ឋធា អរ្សុតិឃាតិ តចក្កិ រចតំ ចិតា៍ អតាលាតិ កយ្យរ្ស កឋរង្ហាត្យលិយិកតាលំ ចិតា៍ អឹលតាតិ បិតិរយាក្ល្ហរំចរំ ចិតា៍ អន្ទ្ហតាតិ ឆុតក្កចតំ ចិតា៍ រតាបិ រតតាតិ រតរុ ឲការយរកាត ឌិឌ្ចិអាឌិយរត្តតាបិ រតា ការឆយឹតិ ឲចយរេត្វា រចឌិតរន្ទ្ហា៍ ឲរត ច តិរ្សន្ទ្ហ អត្សក្ករហាឃាតិ ឲរត ច បុរិរយ ឌិឌ្ចិអាឌិរកឌ កល្យ្យបក្ល្ហិរឃ ឆរយ្ចុ រយ្យល្ហតការលាត តិរ្សន្ទ្ហ, បន្ធិរយ អឌិឌ្ចិអាឌិរកឌ រុក្កបក្ល្ហិរឃ អតយ្យឃតាបឌ្ចរតត អត្សក្ករហាឃ៍ រង្គត្តា អតិរ្សាឃ កចំ តឌរប្យតិ ត្ហយាឃ បឌិបត្តិឃា ទាកាឌិទ្ធុបររយត រង្គត្តា ចក្លាឌឹរុ កញ្ញា ឆយ្ចុ អតិរ្សាឃ ឲកយ្យិ កចំ អបិរហតុំ អបរេត្វតុំ របរេត្វា រិឃា, អឃយរ្ស អញ្ញាត្តារត្តីតិ

ᩋᨽᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ.

᪘᪓᪘. ᩑᩅᩴ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨧᨶᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨿᩣᨠᩃ᩠ᩃᩥᨿᩮᩣ “ᨶᩮᩣ ᨧᩮ ᨠᩥᩁᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ. ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩦᨲᩥ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩣᨶᨲᩮᩣ. ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨠᩃ᩠ᩃᩥᨿᩣᨶᩥᨿᩮᩅ ᨸᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨿ ᨡᨿᨾᨲ᩠ᨲᩣᨸᩥ ᩋᩣᩉ. ᩋᩣᩉ-ᩈᨴ᩠ᨴᩴ ᨸᨶ ᨶᩮᩣᨧᩮᨠᩥᩁ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᨿᩮᩣᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨶᩮᩣ ᨧᩮ ᨠᩥᩁᩣᩉ ᨶᩮᩣ ᨧᩮ ᨠᩥᩁ ᨠᩮᩣᨧᩥ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩮᩣ. ᨿᩮᩣᨩᨶᩣ ᩋᨲᩥᨷ᩠ᨷᩮᩣᨵᩴ, ᨿᩮᩣᨩᨶᩴ ᨧᩣ. ᨷᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨬᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ.

᪘᪓᪙. ᩋᨬ᩠ᨬᩔ ᨠᨳᩣ ᨲᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨷᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨬ᩠ᨧ ᨶᩥᩔᩣᨿᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ. ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨲᩴ, ᨿᩣᨳᩣᩅᨲᩴ, ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨷᩩᨴ᩠ᨵᨻ᩠ᨿᩴ ᨷᩩᨴ᩠ᨵᨿᩣᨶᨲᩮᩣ ᨿᩣᨲᩥ ᨲᩮ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨣᨲᩣᨶᩥ ᩈᨾ᩠ᨷᩉᩥᨲᩣᨶᩥ, ᨲᩮᩈ᩠ᩅᩮᩅ ᩈᨾ᩠ᨷᩉᩦᨲᩮᩈᩩ ᩑᩅᩴ ᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩴ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣ, ᨲᨲᩮᩣ ᨧ ᨿᨳᩣ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᩋᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ ᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ ᨹᩃᩮᩣᨷᨶᨲᩮᩣ ᨧᩣ ᩋᩃᩪᨿᩥ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩈᨬ᩠ᨬᩣ ᨶ ᨷᩔᩈᩥ, ᨲᩮᨶ ᨠᩣᩁᨱᩮᨶ ᨲᩴ ᨻ᩠ᨿᩴ ᨹᩃᩴ ᨿᩮᩣᨴᩩᩉᨲᩮᩣ ᨷᩔᩈᩦᨲᩥ.

᪘᪓᪐. ᩑᩅᩴ ᩈᨾ᩠ᨷᩉᩦᨲᩮᩈᩩ ᨷᩁᩥᨿᩮᩣᩉᨶ ᨿᩣᨠᩃ᩠ᩃᩥᨿᩔ ᩅᩥᨧᩣᩁᨷᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩣᩃᩣᨲᩥ ᨲᩮᩈᩩ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩈᩩ ᨧ ᨹᩃᩮᩈᩩ ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᨿᩮᩣᩉᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᨶᩮᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣᨴᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩈᨿᩮᩣ ᩅᩥᩈᩮᩈᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ. ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨿᩮᩣ ᩑᩅᩴ ᨾᩥᩅᩥᨹᩃᩣᨶᩮᨶ ᨧᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣ ᨧᩣ ᨿᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᨲᩮᨶ ᨿᩣᨶᩮᨶ ᨲᩣᨿ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣ ᨲᩮᨶ ᨧᩣ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᨶ ᩅᩥᨧᩁᩮᨿ᩠ᨿ. ᨿᩮᩣ ᨸᨶ ᩋᨿᩮᩣᨶᩦᩈᩮᩣ ᨻᩣᩃᩣᩈᩩ ᨳᩦᩈᩩ ᩅᩥᨹᩣᩈᩩ ᩋᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᨿᩣᨶᨲᩮᩣ, ᩈᨿᩮᩣ ᩅᩥᩈᩮᩈᩦᨲᩥ ᨶ ᨲᩔ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᨧ ᩉᩦᨶᨲᩮᩣᨲᩥ ᨷᩥᨵᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣ.

᪘᪔᪐. ᨠᩥᨬ᩠ᨧ ᨽᩥᨿ᩠ᨿᩮᩣ – ᩈᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩮᩣᨲᩥ ᨣᩣᨳᩣ. ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᩈᩮᩣ ᩑᩅᩁᩪᨸᩮᩣ ᨷᩉᩦᨶᨿᩣᨶᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨠᩮᩣ ᨿᩣᨶᩮᩈᩮᩣ ᨻᩤᩉᩥᨲᨷᩥᨷᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥᨠᩣ ᨶᩮᨿᨶ ᨻ᩠ᨽᩣᩉ᩠ᩅᩮᩣᩃᩣ “ᨻᩃᩮᨿᩮᩅ ᩈᨧ᩠ᨧ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩥᩴ ᩅᨴᩮᨿ᩠ᨿ ᨠᩥᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩃᩉᩴ, ᨠᩮᨶ ᨧᩣ ᨠᩣᩁᨱᩮᨶ ᨠᩃᩉᩴ, “ᨿᩋᩥᨿᩣᩈᨧ᩠ᨧᩴ, ᨲᩩᨩ᩠ᨫᩣᨿᩩᩈᩣ”ᨲᩥ ᨧᩣ ᨠᩮᨶ ᨿᩣᨶᩮᨶ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᨶ ᨧᩣ ᩅᩥᨧᩁᩮᨿ᩠ᨿ? ᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨿᩣᨶᩮᩈᩩ ᩃᩮᩣᩉᩣᩈᩮᨧ “ᩈᨾᩮᩣᩈᩮᩣᩉᨿᩮᩣᨾ᩠ᩉᩥ”ᨲᩥ ᨷᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᨿᩣ ᩈᨿᩴ ᨧᩣ, ᨻᩉᩩᨲ᩠ᨲᨿᨠᩣᩁᩮᨶ ᨷᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᨿᩣ ᩅᩥᩈᨿᩴ ᨧᩣ ᨿᨬ᩠ᨬᩣᨲᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩈᩮᩣ ᩈᨿᩣᨶᩣᨶᩦᩈᩩ ᨠᩮᨶ ᨧᩣᩈᩴ ᨷᨭᩥᩅᩥᨿᩩᨩ᩠ᨫᩮᨿ᩠ᨿ ᨷᨭᩥᨷ᩠ᨿᩣᩁᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ. ᨶᨶᩩ ᩑᩅᩴᩅᩥᨵᩮᩣ ᩑᩅᩁᩪᨸᩮᩣᨸᩥ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ – ᨡᩣᩴ ᨷᩉᩣᨿᩣᨲᩥ ᨠᩣᨳᩣ?

᪘᪔᪑. ᨲᨲ᩠ᨳ ᨡᩣᩴ ᨷᩉᩣᨿᩣᨲᩥ ᩁᩪᨷᨧᨲ᩠ᨳᩣᨴᩥᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩔ ᨡᩣᨠᩣᩴ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣᨷ᩠ᨿᩉᩣᩁᩮᨶ ᩃᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᩅᩣ. ᩋᨶᩥᨠᩮᨲᩈᩣᩁᩦᨲᩥ ᩁᩪᨷᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠᩮᨲᩣᨴᩦᨶᩥ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨧᩁᩮᨶ ᩋᩈᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ. ᨠᩣᨾᩮ ᩋᨠᩩᨻ᩠ᨻᩴ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨲᩦᨲᩥ ᨠᩣᨾᩮ ᨠᩥᩉᩥᩈᨶ᩠ᨵᩣᨶᩥ ᩋᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ. ᨠᩣᨾᩮᩉᩥ ᩁᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᨠᩣᨾᩮᩈᩩ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᩈᨲ᩠ᨲᨠᩣᨾᩮᩉᩥ ᨷᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᩮᩣ. ᩋᨷᩩᩁᨠ᩠ᨡᩁᩣᨶᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᨿᨲᩥᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩴ ᩋᨶᨽᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ. ᨠᨳᩴ ᨶ ᩅᩥᨣ᩠ᨣᨿ᩠ᩉᩣᨩᨶᩮᨶ ᨠᨿᩥᩁᩣᨲᩥ ᨩᨶᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩅᩥᨣ᩠ᨣᩣᩉᩥᨠᨠᨳᩴ ᨶ ᨠᨳᩮᨿ᩠ᨿ. ᩈᩮᩣ ᩑᩅᩁᩪᨸᩮᩣ – ᨿᩮᩉᩥ ᩅᩥᩅᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᨠᩣᨳᩣ.

᪘᪔᪒. ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩮᩉᩦᨲᩥ ᨿᩮᩉᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨣᨲᩮᩉᩥ. ᩅᩥᩅᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨧᩁᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩁᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᩁᩮᨿ᩠ᨿ. ᨶ ᨲᩣᨶᩥ ᩏᨣ᩠ᨣᨿ᩠ᩉ ᩅᨴᩮᨿ᩠ᨿ ᨶᩣᨣᩮᩣᨲᩥ “ᩋᩣᨣᩩᩴ ᨶ ᨠᩁᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ (ᨾᩉᩣᨶᩥ. ᩋᨭ᩠ᨮ. ᨠᩣᨾᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈ ᪗᪐; ᨷᩣᩁᩣᨿᨶᩅᨣ᩠ᨣᨭᩦᨠᩣᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈ ᪑᪐᪑) ᨶᨿᩮᨶ ᨶᩣᨣᩮᩣ ᨲᩣᨶᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨣᨲᩣᨶᩥ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶ ᩅᨴᩮᨿ᩠ᨿ. ᨩᩃᨾ᩠ᨻᩩᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᨩᩃᩈᨬ᩠ᨬᩣᨲᩮ ᩋᨾ᩠ᨻᩩᨾ᩠ᩉᩥ ᨩᩣᨲᩴ ᨠᨱ᩠ᨭᨠᨶᩣᩊᩴ ᩅᩣᩁᩥᨩᩴ, ᨷᨴᩩᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ. ᨿᨳᩣ ᨩᩃᩮᨶ ᨷᩴᨠᩮᨶ ᨧ

នូបលិត្តន្តិ តំ បទុមំ យថា ជលេន ច បង្កេន ច អនុបលិត្តំ ហោតិ, ឯវំ មុនិ សន្តិវាទោ អគិទ្ធោតិ ឯវំ អជ្ឈត្តសន្តិវាទោ មុនិ គេធាភាវេន អគិទ្ធោ។ កាមេ ច លោកេ ចអនុបលិត្តោតិ ទុវិធេបិ កាមេ អបាយាទិកេ ច លោកេ ទ្វីហិបិ លេបេហិ អនុបលិត្តោ ហោតិ។

៨៤៦។ កិញ្ច ភិយ្យោ – ន វេទគូតិ គាថា។ តត្ថ ន វេទគូ ទិដ្ឋិយាយកោតិ ចតុមគ្គវេទគូ យាទិសោ ទិដ្ឋិយាយកោ ន ហោតិ, ទិដ្ឋិយា គច្ឆតិ វា, តំ សារតោ បច្ចេតិ វា ន ហោតិ។ តត្ថ វចនត្ថោ – យាយតីតិ យាយកោ, ករណវចនេន ទិដ្ឋិយា យាតីតិ ទិដ្ឋិយាយកោ។ ឧបយោគត្ថេ វា សាមិវចនេន ទិដ្ឋិយា យាតីតិបិ ទិដ្ឋិយាយកោ។ ន មុតិយា ស មានមេតីតិ មុតរូបាទិភេទាយ មុតិយាបិ សោ មានំ ន ឯតិ។ ន ហិ តម្មយោ សោតិ តណ្ហាទិដ្ឋិវសេន តម្មយោ ហោតិ តប្បរាយណោ, អយំ បន ន តាទិសោ។ ន កម្មុនា នោបិ សុតេន នេយ្យោតិ បុញ្ញាភិសង្ខារាទិនា កម្មុនា វា សុតសុទ្ធិអាទិនា សុតេន វា សោ នេតព្ពោ ន ហោតិ។ អនូបនីតោ ស និវេសនេសូតិ សោ ទ្វិន្នម្បិ ឧបយានំ បហីនត្តា សព្វេសុ តណ្ហាទិដ្ឋិនិវេសនេសុ អនូបនីតោ។ តស្ស ច ឯវំវិធស្ស – សញ្ញាវិរត្តស្សាតិ គាថា។

៨៤៧។ តត្ថ សញ្ញាវិរត្តស្សាតិ នេក្ខម្មសញ្ញាបុព្ពង្គមាយ ភាវនាយ បហីនកាមាទិសញ្ញស្ស។ ឥមិនា បទេន ឧភតោភាគវិមុត្តោ សមថយានិកោ អធិប្បេតោ។ បញ្ញាវិមុត្តស្សាតិ វិបស្សនាបុព្ពង្គមាយ ភាវនាយ សព្វកិលេសេហិ វិមុត្តស្ស។ ឥមិនា សុក្ខវិបស្សកោ អធិប្បេតោ។ សញ្ញញ្ច ទិដ្ឋិញ្ច យេ អគ្គហេសុំ, តេ ឃដ្ដយន្តា វិចរន្តិ លោកេតិ យេ កាមសញ្ញាទិកំ សញ្ញំ អគ្គហេសុំ, តេ វិសេសតោ គហដ្ឋា កាមាធិករណំ, យេ ច ទិដ្ឋិំ អគ្គហេសុំ, តេ វិសេសតោ បព្ពជិតា ធម្មាធិករណំ អញ្ញមញ្ញំ ឃដ្ដេន្តា វិចរន្តីតិ។ សេសមេត្ថ យំ អវុត្តំ, តំ វុត្តានុសារេន វេទិតព្ពំ។ ទេសនាបរិយោសានេ ព្រាហ្មណោ ច ព្រាហ្មណី ច បព្ពជិត្វា អរហត្តំ បាបុណិំសូតិ។

បរមត្ថជោតិកាយ ខុទ្ទក-អដ្ឋកថាយ

សុត្តនិបាត-អដ្ឋកថាយ មាគន្ទិយសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១០។ បុរាភេទសុត្តវណ្ណនា

៨៤៨។ កថំទស្សីតិ បុរាភេទសុត្តំ។ កា ឧប្បត្តិ? ឥមស្ស សុត្តស្ស ឥតោ បរេសញ្ច បញ្ចន្នំ កលហវិវាទចូឡព្យូហមហាព្យូហតុវដកអត្តទណ្ឌសុត្តានំ សម្មាបរិព្ពាជនីយស្ស ឧប្បត្តិយំ វុត្តនយេនេវ សាមញ្ញតោ ឧប្បត្តិ វុត្តា។ វិសេសតោ បន យថេវ តស្មិំ មហាសមយេ រាគចរិតទេវតានំ សប្បាយវសេន ធម្មំ ទេសេតុំ និម្មិតពុទ្ធេន អត្តានំ បុច្ឆាបេត្វា សម្មាបរិព្ពាជនីយសុត្តមភាសិ, ឯវំ តស្មិំយេវ មហាសមយេ “កិំ នុ ខោ បុរា សរីរភេទា កត្តព្ព”ន្តិ ឧប្បន្នចិត្តានំ ទេវតានំ ចិត្តំ ញត្វា តាសំ អនុគ្គហត្ថំ អឌ្ឍតេយ្យភិក្ខុសតបរិវារំ និម្មិតពុទ្ធំ អាកាសេន អានេត្វា តេន អត្តានំ បុច្ឆាបេត្វា ឥមំ សុត្តមភាសិ។

តត្ថ បុន្នាយ តាច នេរា តិខ្ញុំទោរា កចំងស្សីតិ អឆិបដ្ឋា កចំឃឹលេទិតិ អឆិឃឹល់, ស្តូបយនេត្តាតិ អឆិចិត្ត បុន្នតិ៍ សេ៌ំ ប៊ិកខេខេច៍

ប៉ុ៍៩៍ ចិស្សុខ្ញុំទោ ឬត កកចា យន្ទុបេត អឆិបដ្ឋាឌីតិ អចិស្សុខ្ញុំតាច អឆិបដ្ឋាឌីប្បការទេត ខេឃំ កិលេយាត់ ស្តូបយយា "ស្តូបយនេត្តា"តិ ចុច្ចតិ, តាតារខេចតាត់ អាឃយាត្រុលេទិយេត ទោ៍ ស្តូបយយយេច ឌីបេនេត្តា "ចិតតោណ្យា"តិអាឌីកា កាធាខោយា អការិ៍ តត្ថ អាឌីទោរា អដ្ឋត្ថ កាធាត់ "តំ ទ្វាមិ ស្តូបយនេត្តា"តិ ឮយាឃ កាធាឃ យល្លនេត្ថា ខេចឌីតនេត្តា៍ តទោរា បទាឃំ "យ ខេច យនេត្តាតិ ចុច្ចតី"តិ ឮយិតា យល្លាបស្ថិយេត បខេត៍

អត្ថបឌចណ្ណតាតយេត ច – ចិតតោណ្យា បុរា ខេកឌាតិ ខេយា យទឹរខេកឌា បុព្វេខេច បហឹតតោណ្យា៍ បុព្វមត្តមតិស្សិទោរាតិ អតីតដ្ឋាឌីខេកធំ បុព្វាត្តមតិស្សិទោរា៍ ខេចមន្ត្រុបយខេត្តឃ្យោតិ បច្ចុប្បនេត្តបិ អដ្ឋតិ "រទេត្តា"តិអាឌីតា តខេឃត ត ស្តូបយប្លាតនេត្តា៍ តស្ស តត្ថិ បុរក្ខតត្តិ តស្ស អរហទោរា ថ្ងៃត្ត បុរក្ខាទាត់ អកាចា អតាកទោ អដ្ឋតិ បុរក្ខតយ្បិ តត្ថិ, តំ ទ្វាមិ ស្តូបយនេត្តាតិ ៧ចខេយត្ថ ខេយាឌតា ខេចឌីតត្ថា៍ ៧យ តខេយា យល្លាត្ថ៍ ឮទោរា បទំ បត ខេយាឌត់ អឌខេស្សត្វា អត្ថាតបឌចណ្ណត់ខេឃច កទិស្សាយ៍

ប៉ុ៍ល៉ិ៍អយត្តាឃឹតិ ទោត ទោត អលិកខេកត អយត្តយនេត្តា៍ អចិកត្តិតិ ឃឹលិឌីហិ អចិកត្តតឃឹលេ ៍ អក្សក្ក្ខខេចាតិ ហត្តក្សក្កចាឌីចិរហិទោរា ៍ យត្តកាលិតិ យត្តាឃ បទិក្កខហត្វា ចាធំ ការិតា៍ អត្ថដ្ឋទោរាតិ ស្តូដ្ឋច្ចិរហិទោរា៍ យ ខេច ចាចាឃទោរាតិ ខេយា ចាចាឃ ឃទោរា ឃំឃទោរា ចត្ថខោឃយចិរហិតំ ចាធំ ការិតា ទោរាតិ៍

ប៉ុ៍ប៉៍តិទាយត្តិតិ តិត្តតោណ្យា៍ ចិខេចកងស្សី ចខេស្សស្តុតិ បច្ចុប្បនេត្តស្ត ចក្កយឲ្យស្សាឌីស្ត អត្តាឌីកាចចិខេចកំ បស្សតិ៍ ឌីដ្ឋីស្ត ច ត តឹឃតីតិ ទ្វាយដ្ឋីឌីដ្ឋីស្ត កាឃចិ ឌីដ្ឋីឃា ត តឹឃតិ៍

ប៉ុ៍ដ៍បតិលឹខេតាតិ ទាកាឌីត់ បហឹតត្វា តទោរា អបកទោរា៍ អក្សហខេកាតិ អចិយ្យបខេកា តឹហិ ក្សហតចត្ថហិ៍ អបិហាល្អតិ អបិហតឃឹលេ, បត្តតាតណ្យាឃ រហិទោរាតិ ចុត្តំ ទោរាតិ៍ អមន្ត្រីតិ បន្ត្រាមន្ត្រខរចិរហិទោរា៍ អប្បកត្តខាតិ កាឃបិកត្តិឃាឌីចិរហិទោរា៍ អខេខក្សខ្ញុំាតិ យម្បត្តឃឹលិឌីតាឃ អខេឌក្សត្តឹខេយា អខេយចតខេកា មតាខេបិ៍ ខេបស្តណាខេឃ្យ ច ខេតា ឃុទោរាតិ ខ្ញុំហិ អាកាទេហិ ស្តូបយំហទិតនេត្ត បិស្តណាកខេមុ អឃុទោតា៍

ប៉ុ៍៩០៍ឃាតិខេឃស្ត អតស្សាឌីតិ ឃាតចត្ថស្ត កាមក្សលោស្ត តណ្ហាឃត្តចចិរហិទោរា៍ យខេណ្យាតិ យខេណ្យាំ កាឃកប្ខាឌីហិ យមត្តាកទោរា៍ បដិការតចាតិ បទិឃត្តិបទិបុន្នាឆិកាយបដិការតហិ យមត្តាកទោរា៍ ត យខេដ្ឋាតិ យាមំ អឆិកតឆមុំ ត កស្សចិ យដ្តហតិ៍ ត ចិរន្ទុតីតិ ៧ឃា ទាកស្ស ចិរត្តត្តា ឮឌាតិ ត ចិរន្ទុតិ៍

ប៉ុ៍៩១៍លិកកម្យោ ត បិក្ខតីតិ ត លិកបត្តតាឃ ស្តត្តត្តាឌីតិ បិក្ខតិ៍ អចិរុខេដ្ឋា ច តណ្យាឃ, ររេយស្ត តាត្រូវិណ្ណាតិ ចិខេទាឆាការខេចត ច

អវិរុទ្ធោ ហុត្វា តណ្ហាយ មូលរសាទីសុ រសេ នានុគិជ្ឈតិ។

៨៦១៖ ឧបេក្ខកោតិ ឆឡង្គុបេក្ខាយ ឧបេក្ខកោ។ សតោតិ កាយានុបស្សនាទិសតិយុត្តោ។

៨៦២៖ និស្សយនាតិ តណ្ហាទិដ្ឋិនិស្សយា។ ញត្វា ធម្មន្តិ អនិច្ចាទីហិ អាការេហិ ធម្មំ ញាត្វា។ អនិស្សិតោតិ ឯវំ តេហិ និស្សយេហិ អនិស្សិតោ។ តេន អញ្ញត្រ ធម្មញាណា នត្ថិ និស្សយានំ អភាវោតិ ទីបេតិ។ ភវាយ វិភវាយ វាតិ សស្សតាយ ឧច្ឆេទាយ វា។

៨៦៣៖ តំ ព្រូមិ ឧបសន្តោតិ តំ ឯវរូបំ ឯកេកគាថាយ វុត្តំ ឧបសន្តោតិ កថេមិ។ អតរី សោ វិសត្តិកន្តិ សោ ឥមំ វិសតាទិភាវេន វិសត្តិកាសង្ខាតំ មហាតណ្ហំ អតរិ។

៨៦៤៖ ឥទានិ តថេវ ឧបសន្តំ បសំសន្តោ អាហ “ន តស្ស បុត្តា”តិ ឯវមាទិ។ តត្ថ បុត្តា អត្រជាទយោ ចត្តារោ។ ឯត្ថ ច បុត្តបរិគ្គហាទយោ បុត្តាទិនាមេន វុត្តាតិ វេទិតព្វា។ តេ ហិស្ស ន វិជ្ជន្តិ, តេសំ វា អភាវេន បុត្តាទយោ ន វិជ្ជន្តីតិ។

៨៦៥៖ យេន នំ វជ្ជុំ បុថុជ្ជនា, អថោ សមណព្រាហ្មណាតិ យេន តំ រាគាទិនា វជ្ជុំ បុថុជ្ជនា សព្វេបិ ទេវមនុស្សា ពាហិរា សមណព្រាហ្មណា ច រត្តោ វា ទុដ្ឋោ វាតិ, វទេយ្យុំ តំ តស្ស អបុរក្ខតន្តិ តំ រាគាទិ តស្ស អរហតោ អបុរក្ខតំ, តស្មា វាទេសុ នេជតីតិ តំ ការណា និន្ទាវាទេសុ ន កម្បតិ។

៨៦៦៖ ន ឧស្សេសុ វទតេតិ វិសិដ្ឋេសុ អត្តានំ អន្តោកត្វា “អហំ វិសិដ្ឋោ”តិ អតិមានវសេន ន វទតិ។ ឯស នយោ ឥតរេសុ ទ្វីសុ។ កប្បំ នេតិ អកប្បិយោតិ សោ ឯវរូបោ ទុវិធម្បិ កប្បំ ន ឯតិ។ កស្មា? យស្មា អកប្បិយោ, បហីនកប្បោតិ វុត្តំ ហោតិ។

៨៦៧៖ សកន្តិ មយ្ហន្តិ បរិគ្គហិតំ។ អសតា ច ន សោចតីតិ អវិជ្ជមានការណា អសតា ច ន សោចតិ។ ធម្មេសុ ច ន គច្ឆតីតិ សព្វេសុ ធម្មេសុ ឆន្ទាទិវសេន ន គច្ឆតិ។ ស វេ សន្តោតិ វុច្ចតីតិ សោ ឯវរូបោ ភិក្ខុ “សន្តោ”តិ វុច្ចតីតិ អរហត្តនិកូដេន ទេសនំ និដ្ឋាបេសិ។ ទេសនាបរិយោសានេ កោដិសតសហស្សទេវតានំ អរហត្តប្បត្តិ អហោសិ, សោតាបន្នាទីនំ គណនា នត្ថីតិ។

បរមត្ថជោតិកាយ ខុទ្ទក-អដ្ឋកថាយ

សុត្តនិបាត-អដ្ឋកថាយ បុរាភេទសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១១។ កលហវិវាទសុត្តវណ្ណនា

៨៦៩។ កុតោបហូតា កលហា វិវាទាតិ កលហវិវាទសុត្តំ។ កា ឧប្បត្តិ? ឥទម្បិ តស្មិំយេវ មហាសមយេ "កុតោ នុ, ខោ, កលហាទយោ អដ្ឋ ធម្មា បវត្តន្តី"តិ ឧប្បន្នចិត្តានំ ឯកច្ចានំ ទេវតានំ តេ ធម្មេ អាវិកាតុំ បុរិមនយេនេវ និម្មិតពុទ្ធេន អត្តានំ បុច្ឆាបេត្វា វុត្តំ តត្ថ បុច្ឆាវិស្សជ្ជនក្កមេន ឋិតត្តា សព្ពគាថា បាកដសម្ពន្ធាយេវ។

អត្ថវណ្ណនាបនេត្ថ ឯវំ វេទិតព្ពា – កុតោបហូតា កលហា វិវាទាតិ កលហោ ច តស្ស បុព្ពភាគោ វិវាទោ ចាតិ ឥមេ កុតោ ជាតា។ បរិទេវសោកា សហមច្ឆរា ចាតិ បរិទេវសោកា ច មច្ឆរា ច កុតោបហូតា។ មានាតិមានា សហបេសុណា ចាតិ មានា ច អតិមានា ច បេសុណា ច កុតោបហូតា។ តេតិ តេ សព្ពេបិ អដ្ឋ កិលេសធម្មា។ ឥង្ឃ ព្រូហីតិ តំ យថា បុច្ឆិតបទំ ព្រូហិ យាចាមិ តំ អហន្តិ។ យាចនត្ថេ ហិ ឥង្ឃាតិ និបាតោ។

៨៧០។ បិយប្បហូតាតិ បិយវត្ថុតោ ជាតា។ យុត្តិ បនេត្ថ និទ្ទេសេ (មហានិ. ៩៨) វុត្តា ឯវ។ មច្ឆេរយុត្តា កលហា វិវាទាតិ ឥមិនា កលហវិវាទានំ ន កេវលំ បិយវត្ថុមេវ, មច្ឆេរិយម្បិ បច្ចយំ ទស្សេតិ។ កលហវិវាទសីសេន ចេត្ថ សព្ពេបិ តេ ធម្មា វុត្តាតិ វេទិតព្ពា។ យថា ច ឯតេសំ មច្ឆេរិយំ, តថា បេសុណានញ្ច វិវាទំ។ តេនាហ – "វិវាទជាតេសុ ច បេសុណានី"តិ។

៨៧១។ បិយាសុ លោកស្មិំ កុតោនិទានា យេ ចាបិ លោភា វិចរន្តិ លោកេតិ "បិយា បហូតា កលហា"តិ យេ ឯត្ថ វុត្តា។ តេ បិយា លោកស្មិំ កុតោនិទានា, ន កេវលញ្ច បិយា, យេ ចាបិ ខត្តិយាទយោ លោភា វិចរន្តិ លោភហេតុកា លោភាភិភូតា វិចរន្តិ, តេសំ សោ លោភោ ច កុតោនិទានោតិ ទ្វេ អត្ថេ ឯកាយ បុច្ឆាយ បុច្ឆតិ។ អាសា ច និដ្ឋា ចាតិ អាសា ច តស្សា អាសាយ សមិទ្ធិ ច។ យេ សម្បរាយាយ នរស្ស ហោន្តីតិ យេ នរស្ស សម្បរាយាយ ហោន្តិ, បរាយណា ហោន្តីតិ វុត្តំ ហោតិ។ ឯកា ឯវាយម្បិ បុច្ឆា។

៨៧២។ ឆន្ទនិទានានីតិ កាមច្ឆន្ទាទិឆន្ទនិទានានិ។ យេ ចាបិ លោភា វិចរន្តីតិ យេ ចាបិ ខត្តិយាទយោ លោភា វិចរន្តិ តេសំ លោភោបិ ឆន្ទនិទានោតិ ទ្វេបិ អត្ថេ ឯកតោ វិស្សជ្ជេតិ។ ឥតោនិទានាតិ ឆន្ទនិទានា ឯវាតិ វុត្តំ ហោតិ។ "កុតោនិទានា កុតោនិទានា"តិ (សុ. និ. ១៧១) ឯតេសុ ច សំសិទ្ធិ សូចិលោមសុត្តេ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្ពា។

៨៧៣។ វិនិច្ឆយាតិ តណ្ហាទិដ្ឋិវិនិច្ឆយា។ យេ ចាបិ ធម្មា សមណេន វុត្តាតិ យេ ច អញ្ញេបិ កោធាទីហិ សម្បយុត្តា, តថារូបា វា អកុសលា ធម្មា ពុទ្ធសមណេន វុត្តា, តេ កុតោបហូតាតិ។

៨៧៤។ តមូបនិស្សាយ បហោតិ ឆន្ទោតិ តំ សុខទុក្ខវេទនំ តទុភយវត្ថុំ វា សាតាសាតំ ឧបនិស្សាយ សំយោគវិយោគបត្ថនាវសេន ឆន្ទោ បហោតិ។ ឯត្តាវតា "ឆន្ទោ នុ លោកស្មិំ កុតោនិទានោ"តិ អយំ បញ្ហោ វិស្សជ្ជិតោ ហោតិ។ រូបេសុ ទិស្វា វិភវំ ភវញ្ចាតិ រូបេសុ វយញ្ច ឧប្បាទញ្ច ទិស្វា។ វិនិច្ឆយំ កុព្ពតិ ជន្តុ លោកេតិ អបាយាទិកេ លោកេ អយំ ជន្តុ ភោគាធិគមត្ថំ តណ្ហាវិនិច្ឆយំ "អត្តា

ឧយ ក្ខប្បនេ្តា"តិអាឌិតា តនយត ឌិ្ឌិចិតិច្ឆយញ្ចា ក្យុនតា៍ ឃុត្តិ បនតត្ត តិនេ្ឌនយ (យហាតិ៍ ១០១) ចុត្តា ឲច៍ ឲត្តាចតា "ចិតិច្ឆយា ចាបិ ក្យុនតាបហុតា"តិ អឃំ បនញ្ញា ចិឃ្សន្ខិនតា នហាតិ៍

ប៉លិ៍ ៨៍ឲនតាបិ ឆយ្ថា ក្ខយនយច បនេ្តាតិ ឲនតាបិ នកាឆាឌនយា ឆយ្ថា ឞាតាឞាតក្ខនយ បនេ្តា ឲច បនហាត្តិ ក្ខប្បន្ខត្តិ៍ ក្ខប្បត្តិ ច តតង់ តិនេ្ឌនយ (យហាតិ៍ ១០១) ចុត្តានយច៍ ឲត្តាចតា តតិឃបនញ្ញាបិ ចិឃ្សន្ខិនតា នហាតិ៍ ញ្ញឌាតិ នយា ឲចំ ចិឃ្សន្ខិនតាឞុ ឲនតាឞុ បនញ្ញាឞុ កាចំកាឌី កនចឃ្យ, តឃ្ស កាចំកាចាបហាត្វុបិឃំ ឌនឃ្សនេ្តា អាហ – "កាចំកាឌី ធាកាលបចាឃ ឞិនេ្លា"តិ, ធាកាលឌឃ្សតធាកាលាឌិកាយតត្តំ តិនឃ្សា ឞិក្លា ឞិនេ្លាឃ្យាតិ ចុត្តំ នហាតិ៍ កិ កាតលំ? ធាត្វា បចុត្តា ឞយនលាត ឆយ្ថ៍ ញុទ្ធឞយនលាត ហិ ធាត្វាច ឆយ្ថា ចុត្តា, តត្តិ តឃ្ស ឆនយ្ថុ អញ្ញាលំ៍ អត្តនតា បត ធាកាលាកានចត នត អឌាតនេ្តា ត ឌានតឃ្យ, ត ឌេឞតា ឌោនឞត, តឞ្វា កាចំកាឌី ធាកាលបចាឃ ឞិនេ្លា, ធាត្វា បចុត្តា ឞយនលាត ឆយ្ថាតិ៍

ប៉លិ៍៩-លិ៍ ឞាតំអឞាតញ្ចា ក្យុនតាតិឌាតាតិ ឲត្ត ឞាតំ អឞាតត្តិ ឞុលក្ខន្លនចឌតា ឲច អឆិនប្បតា៍ ត កចត្តិ នហនតតិ ត កចត្តិ ឲនតា៍ ចិកចំ កចញ្ចាបិ ឃនយតយត្តំ ឲតំ នយ បត្ថាហិ ឃនតាតិឌាតត្តិ ឞាតាឞាតាតំ ចិកចំ កចញ្ចា ឲតឃ្យិ ឃំ អត្តំ៍ លិក្ខឍ្យត្តនយា ឲត្ត កនតា៍ ញ្ញាឌំ បត ចុត្តំ នហាតិ – ឞាតាឞាតាតំ ចិកនចា កនចា ចាតិ នយា ឲឞ អនត្វា, ឲចំ នយ បត្ថាហិ ឃនតាតិឌាតត្តិ៍ ឲត្ត ច ឞាតាឞាតាតំ ចិកចកចចត្តកា ចិកចកចឌិ្ឌិនយា ឲច ចិកចកចាតិ អត្តនតា នចឌិតញ្ញា៍ តចា ហិ ញ្ញាយឃ្ស បញ្ញាឃ្ស ចិឃ្សន្ខតបនេ្លា "កចឌិ្ឌិបិ ចឃ្សតិឌាតា, ចិកចឌិ្ឌិបិ ចឃ្សតិឌាតា"តិ តិនេ្ឌនយ (យហាតិ៍ ១០៥) ចុត្តំ៍ ញ្ញនតាតិឌាតត្តិ ចឃ្សតិឌាតំ៍

ប៉លិ៍ប៉៍កិឞ្វិ ចិក្ខនត ត ចុឞត្តិ ចឃ្សាតិ កិឞ្វិ ឌីតិចនត្ត ចក្លុឞយុឃ្សាឌនយា បញ្ចា ចឃ្សា ត ចុឞត្តិ៍

ប៉លិ៍ឌ៍តាយញ្ចា ខ្វុបញ្ចា បឌិច្ចាតិ ឞយុឃុត្តកតាយំ ចត្វានយ្ថាលា្វុបញ្ចា បឌិច្ចា៍ ខ្វុនប ចិក្ខនត ត ចុឞត្តិ ចឃ្សាតិ ខ្វុនប ឌីតិចនត្ត បញ្ចា ចឃ្សា ត ចុឞត្តិ៍

ប៉ប៉០៍កាចំ ឞនយតឃ្សាតិ កាចំ បឌិបត្តឃ្ស៍ ចិនកាតិ ខ្វុបត្តិ ខ្វុប ចិកចតិ, ត កនចឃ្យ ចា៍ ឞុចំ ក្ខុលញ្ចាតិ ញ្ញឌ្ឍាតិឌ្ឌិ ខ្វុបនយច ឞុន្ឋតិ៍

ប៉ប៉១៍ត ឞញ្ញាឞញ្ញីតិ ឃចា ឞនយតឃ្ស ចិនកាតិ ខ្វុបំ, នឞា បកតិឞញ្ញាឃ ឞញ្ញីបិ ត នហាតិ៍ ត ចិឞញ្ញាឞញ្ញីតិ ចិឞញ្ញាឃបិ ចិខ្វុបិឃ ឞញ្ញាឃ ឞញ្ញី ត នហាតិ ក្ខុម្មត្តនកា ចា លិត្តចិនេ្តា ចា៍ នតាបិ អឞញ្ញីតិ ឞញ្ញាចិនហិនតាបិ ត នហាតិ តិនទាឆឞយាបនេ្តា ចា អឞញ្ញាឞនេ្តា ចា៍ ត ចិក្ខុតឞញ្ញីតិ "ឞត្តនឞា ខ្វុបឞញ្ញាត"ត្តិអាឌិតា (ឆ ឞ៍ ១៩៥; ចិក៍ ៩០១) តនយត ឞយតិក្កត្តឞញ្ញីបិ ត នហាតិ អខ្វុបញ្ញាតលិកី៍ ឲចំ ឞនយតឃ្ស ចិនកាតិ ខ្វុបត្តិ ឲតឞ្វិ ឞញ្ញាឞញ្ញីតាឌិកានច អត្ថត្វា ឃនឌតំ ចុត្តំ "នឞា ឲចំ ឞយាហិនត ចិនេ្តា...នប... អាកាឞាតញ្ចាឃតតឞយាបត្តិបឌិលាភត្វាឃ ចិត្តំ អភិតីហរតី"តិ៍ ឲចំ ឞនយតឃ្ស អខ្វុបយក្កឞយត្តិនតា ចិនកាតិ ខ្វុបំ៍ ឞញ្ញាតិឌាតា ហិ បបញ្ចាឞន្លាតិ ឲចំ បឌិបត្តឃ្សាបិ ឃា ឞញ្ញា, តត្តិឌាតា តណ្ហាឌិ្ឌិបបញ្ចា អប្បហីតា ឲច នហាត្តីតិ ឌឃ្សតិ៍

៨៨១-២. ឯត្តាវតគ្គំ នុ វទន្តិ, ហេកេ យក្ខស្ស សុទ្ធិំ ឥធ បណ្ឌិតាសេ។ ឧទាហុ អញ្ញម្បិ វទន្តិ ឯត្តោតិ ឯត្តាវតា នុ ឥធ បណ្ឌិតា សមណព្រាហ្មណា អគ្គំ សុទ្ធិំ សត្តស្ស វទន្តិ, ឧទាហុ អញ្ញម្បិ ឯត្តោ អរូបសមាបត្តិតោ អធិកំ វទន្តីតិ បុច្ឆតិ។ ឯត្តាវតគ្គម្បិ វទន្តិ ហេកេតិ ឯកេ សស្សតវាទា សមណព្រាហ្មណា បណ្ឌិតមានិនោ ឯត្តាវតាបិ អគ្គំ សុទ្ធិំ វទន្តិ។ តេសំ បនេកេ សមយំ វទន្តីតិ តេសំយេវ ឯកេ ឧច្ឆេទវាទា សមយំ ឧច្ឆេទំ វទន្តិ។ អនុបាទិសេសេ កុសលា វទានាតិ អនុបាទិសេសេ កុសលវាទា សមានា។

៨៨៣. ឯតេ ច ញត្វា ឧបនិស្សិតាតិ ឯតេ ច ទិដ្ឋិគតិកេ សស្សតុច្ឆេទទិដ្ឋិយោ និស្សិតាតិ ញត្វា។ ញត្វា មុនី និស្សយេ សោ វិមំសីតិ និស្សយេ ច ញត្វា សោ វីមំសី បណ្ឌិតោ ពុទ្ធមុនិ។ ញត្វា វិមុត្តោតិ ទុក្ខានិច្ចាទិតោ ធម្មេ ញត្វា វិមុត្តោ។ ភវាភវាយ ន សមេតីតិ បុនប្បុនំ ឧបបត្តិយា ន សមាគច្ឆតីតិ អរហត្តនិកូដេន ទេសនំ និដ្ឋាបេសិ។ ទេសនាបរិយោសានេ បុរាភេទសុត្តេ វុត្តសទិសោយេវាភិសមយោ អហោសីតិ។

បរមត្ថជោតិកាយ ខុទ្ទក-អដ្ឋកថាយ

សុត្តនិបាត-អដ្ឋកថាយ កលហវិវាទសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១២. ចូឡព្យូហសុត្តវណ្ណនា

៨៨៤-៥. សកំសកំទិដ្ឋីសុ បរិព្ពសានាតិ ចូឡព្យូហសុត្តំ។ កា ឧប្បត្តិ? ឥទម្បិ តស្មិំយេវ មហាសមយេ "សព្ពេបិ ឥមេ ទិដ្ឋិគតិកា 'សាធុរូបម្ហា'តិ គណ្ហន្តិ, កិំ នុ ខោ សាធុរូបាវ ឥមេ អត្តនោយេវ ទិដ្ឋិយា បតិដ្ឋហន្តិ, ឧទាហុ អញ្ញម្បិ ទិដ្ឋិំ គណ្ហន្តី"តិ ឧប្បន្នចិត្តានំ ឯកច្ចានំ ទេវតានំ តមត្ថំ បកាសេតុំ បុរិមនយេនេវ និម្មិតពុទ្ធេន អត្តានំ បុច្ឆាបេត្វា វុត្តំ។

តត្ថ អាទិតោ ទ្វេបិ គាថា បុច្ឆាគាថាយេវ។ តាសុ សកំសកំទិដ្ឋីសុ បរិព្ពសានាតិ អត្តនោ អត្តនោ ទិដ្ឋីសុ វសមានា។ វិគ្គយ្ហ នានា កុសលា វទន្តីតិ ទិដ្ឋិទឡ្ហគ្គាហំ គហេត្វា, តត្ថ "កុសលម្ហា"តិ បដិជានមានា បុថុ បុថុ វទន្តិ ឯកំ ន វទន្តិ។ យោ ឯវំ ជានាតិ ស វេទិ ធម្មំ ឥទំ បដិកោសមកេវលី សោតិ តញ្ច ទិដ្ឋិំ សន្ធាយ យោ ឯវំ ជានាតិ, សោ ធម្មំ វេទិ។ ឥទំ បន បដិក្កោសន្តោ ហីនោ ហោតីតិ វទន្តិ។ ពាលោតិ ហីនោ។ អកុសលោតិ អវិទ្វា។

៨៨៦-៨. ឥតរា តិស្សោ វិស្សជ្ជនគាថា ហោន្តិ។ តា បុរិមទ្ធេន វុត្តមត្ថំ បច្ឆិមទ្ធេន បដិព្យូហិត្វា ឋិតា។ តេន ព្យូហេន ឧត្តរសុត្តតោ ច អប្បកត្តា ឥទំ សុត្តំ "ចូឡព្យូហ"ន្តិ នាមំ លភតិ។ តត្ថ បរស្ស ចេ ធម្មន្តិ បរស្ស ទិដ្ឋិំ។ សព្ពេវ ពាលោតិ ឯវំ សន្តេ សព្ពេវ ឥមេ ពាលា ហោន្តីតិ អធិប្បាយោ។ កិំ ការណំ? សព្ពេវិមេ ទិដ្ឋីសុ បរិព្ពសានាតិ សន្ទិដ្ឋិយា ចេវ ន វីវទាតា។ សំសុទ្ធបញ្ញា កុសលា មុតីមាតិ សកាយ

ຊິຊີຍາ ກ ຈິຈດາຕາ ກ ເຈາດາຕາ ນິກິລິຊາຈ ນຍາກາ ນິນຸຊປຍາ ຈ ກຸນລີ ຈ ຍຸຕິຍເຕາ ຈ ເຕ ເຫາຕິ ເຈ ອຊ ຈາ “ນກິຊີຍາ ເຈ ປກ ຈິຈດາຕາ” ຕິປິ ປາເຜາ ຕນຸເຕວາ – ນການ ປກ ຊີຊີຍາ ເຈາດາຕາ ນິນຸຊປຍາ ກຸນລີ ຍຸຕິຍເຕາ ເຫາຕິ ເຈ ກ ເຕນໍ ເກາຂີຕິ ຈຸຕໍ ນເຕ ເຕນໍ ຈຸເກາປິ ຫີກປເຍາ ກ ເຫາຕິ ກິການະນາ? ຊີຊີ ຫິ ເຕນຍິ ຕຊາ ນຍຕາ, ຍຊາ ຍຸຕເຣນຕີ

ປັປັສ໌ກ ຈາຫເຍຕຕິ ກາຈາຍ ນເຕປເຕວາ – ພໍ ເຕ ປິຈຸ ເຂ ເຂ ຂກາ ອຍາຍຍາ “ຄາເລີ”ຕິ ອາຫຸ, ອຫໍ ຈຸຕໍ ຕຂິພໍ ຕສຕິ ເກຈ ຊາປິ ກິການະນາ? ຍຊາ ນເຕ ເຕ ນກໍ ນກໍ ຊີຊີ “ຍຸເຂຍຈ ນຊໍ ເຍາລຍຍາ”ຕິ ອກໍນຸ ເຕກ ຈ ການເນກ ປທໍ “ຄາເລີ”ຕິ ຂຫຕິ ຈຸຕຸ ຈ “ຕຂິຍ”ຕິ “ກຂິຈ”ຕິ ເຂປິ ປາເຜາ

ປັສ໌໐ ຍຍາຫຸຕິ ປຸຊາກາຈາຍ ພໍ ຊີຊີນຊໍ ຕຂິຍຕິ ຈຸເກ ອາຫຸ

ປັສ໌໑ ຈຸກຂີຍນຊຕິ ຈິນຸຊກາຈາຍ ຈຸກໍ ນຊໍ ກິເຣາເຜາ ຍເກາ ຈາ ຍຊິ ປຂາ ເກາ ຈິຈເຂ ປຂາກຕິ ຍປິຍເຂ ປຂາກເຕາ ປຂາ ເກາ ຈິຈເຂຍຸ ນພໍ ຊຸກຕີຕິ ອຕຸກາ ຈຂຕິ

ປັສ໌໒ ກຍາ ກຸຕິ ປຸຊາກາຈາຍ ປຈາຂີຍາເນຕິ ຈາຂີເກາ ຊຂາຫຸ ເຕ ຕກຸຍກຸນຸເຣຕີຕິ ເຕ ຈາຂີເກາ ຊຂາຫຸ ອຕຸເກາ ຕກຸຍຕໍ ອກຸກຊຕິ

ປັສ໌໓ ກເຫຈາຕິ ຈິນຸຊກາຈາຍ ອຍາ໗ ນຍາຍ ກິຊາກີຕິ ຂເປຕວາ ນຍາຍເຕຸກ ກິຊຕິ ກຫິຕກຸຫນາກີ ຕກຸຍາ ຊີຊີນຸ ປກປຸຍິຕວາຕິ ອຕຸເກາ ຍິຊານຸປຸຍຕໍ ຊີຊີນຸ ຂເກຕວາ ຍຊາ ປກ ຊີຊີນຸ ຈິຕກຸ ຂເກຕວາ ຊີຊີເຍາປິ ຂເກຕິ, ຕຍາ ກິເຂເນ ຊຸຕໍ “ຊີຊີກຕາກີ ຂເກຕິ ນຊາເກຕີ”ຕິອາຂີ (ຍຫາກີ ໑໑໑)

ປັສ໌໓-໔ ຍຸດາກີ ຈຸຕໍ ກາການເຂນຸ ອນເຕນຸ ຕກຸຍຕູຍກຸນຸເຕາກໍ ຊີຊີກຕິກາກໍ ຈິປຸຈິປຕິ ຂເນຸຕໍ “ຂິເຂ ນຸເຕ”ຕິອາຂີກາ ກາຈາເຍາ ອກາຍິ ຕຕຸ ຂິເຂຕິ ຊີຂີ, ຊີຂນຸຊິຕິ ອຂິປຸາເຍາ ຈຸນ ກເຍາ ນຸຕາຂີນຸ ຈຸເຕ ຈ ກິນຸາຍ ຈິຍາກຂຸຕິ ຈຸເຕ ຊີຊີຂເຍຸ ກິນຸຍິຕວາ ນຸຊິກາຈນຊາກໍ ຈິຍາກໍ ອນຍຸກໍ ປນຸເຕາປິ ຈິກິຊເຍ ຂຕວາ ປຫນຸຍາເກາ, ຄາເລີ ປເຣາ ອກຸນເລີຕິ ຈາຫາຕິ ຈຸຕໍ ຈິຍາກຂຸຕິປິ ຕຍິ ຊີຊີຈິກິຊເຍ ຂຕວາ ຕຸຊີຂາເຕາ ຫານຂາເຕາ ຫຸຕວາ “ປເຣາ ຫີເກາ ຈ ອຈິກວາ ຈາ”ຕິ ຈຸຕໍ ຈຂຕິເຍຈ ຈຸຕໍ ນເຕ ເຍເກຈາຕິ ກາຈາ ຕຕຸ ນຍຍຕູກາຕິ ນຍເຍຈ ອຕຸາກໍ ຈິຍາເກຕີຕິ ກເຫຕິ ຕເຂຈ ປິຈາຕິ ຕເຂຈ ຈຈກໍ ຊີຊີ ຈຂຕິ, ຕໍ ຈາ ນຸກຸລໍ

ປັສ໌໙ ອຕິນາຣຊີຊີຍາຕິ ກາຈາຍເຕວາ – ເນາ ຈຸຕໍ ຕາຍ ລກຸລາຕິນາຣິກິຍາ ອຕິນາຣຊີຊີຍາ ນຍເຕວາ ປຸເຍາ ຊຸຊຍາເຕາ, ເຕກ ຈ ຊີຊີຍາເກກ ຍເຕວາ “ປຣິປຸເຍາ ອຫໍ ເກຈລີ”ຕິ ຈຸຕໍ ປຣິປຸຍາຍາກີ ນຍເຍຈ ອຕຸາກໍ ຍກນາ “ອຫໍ ປຊີເຕາ”ຕິ ອກິນິຊາຕິ ກິການະນາ? ຊີຊີ ຫິ ນາ ຕນຸ ຕຊາ ນຍຕາຕິ

໘໙໗. ປຣສ຺ສ ເຈຕິ ຄາຖາຍ ສມ຺ພເນ຺ຘາ ອເຕ຺ຖາ ຈ – ກິຎ຺ຈ ຠິເຍ຺ຍາ? ເຍາ ເສາ ວິນິຈ຺ຉເຍ ຐຕ຺ວາ ປຫສ຺ສມາເນາ “ພາເລາ ປເຣາ ອກ຺ກຸສເລາ”ຕິ ວາຫ. ຕສ຺ສ ປຣສ຺ສ ເຈ ຫິ ວຈສາ ເສາ ເຕນ ວຸຈ຺ຈມາເນາ ນິຫີເນາ ເຫາຕິ. ຕຸເມາ ສຫາ ເຫາຕິ ນິຫີນປເຎ຺ຎາ, ເສາປິ ເຕເນວ ສຫ ນິຫີນປເຎ຺ຎາ ເຫາຕິ. ເສາປິ ຫິ ຕໍ “ພາເລາ”ຕິ ວທຕິ. ອຖສ຺ສ ວຈນໍ ອປ຺ປມາຓໍ, ເສາ ປນ ສຍເມວ ເວທຄູ ຈ ຘີເຣາ ຈ ເຫາຕິ. ເອວໍ ສເນ຺ຕ ນ ເກາຈິ ພາເລາ ສມເຓສຸ ອຕ຺ຖິ. ສເພ຺ພປິ ຫິ ເຕ ອຕ຺ຕເນາ ຣຸຈິຍາ ປຓ຺ຑິຕາ.

໘໙໘. ອຎ຺ຎໍ ອິເຕາຕິ ຄາຖາຍ ສມ຺ພເນ຺ຘາ ອເຕ຺ຖາ ຈ – “ອຖ ເຈ ສຍໍ ເວທຄູ ເຫາຕິ ຘີເຣາ, ນ ເກາຈິ ພາເລາ ສມເຓສຸ ອຕ຺ຖີ”ຕິ ເອວຎ຺ຫິ ວຸເຕ຺ຕປິ ສິຍາ ກສ຺ສຈິ “ກສ຺ມາ”ຕິ. ຕຕ຺ຖ ວຸຈ຺ຈເຕ – ຍສ຺ມາ ອຎ຺ຎໍ ອິເຕາ ຍາຠິວທນ຺ຕິ ຘມ຺ມໍ ອປຣທ຺ຘາ ສຸທ຺ຘິມເກວລີ ເຕ, ເອວມ຺ປິ ຕິຕ຺ຖ຺ຍາ ປຸຖຸເສາ ວທນ຺ຕິ, ເຍ ອິເຕາ ອຎ຺ຎໍ ທິຏ຺ຐິໍ ອຠິວທນ຺ຕິ, ເຍ ອປຣທ຺ຘາ ວິຣທ຺ຘາ ສຸທ຺ຘິມຄ຺ຄໍ, ອເກວລິເນາ ຈ ເຕຕິ ເອວໍ ປຸຖຸຕິຕ຺ຖິຍາ ຍສ຺ມາ ວທນ຺ຕີຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ເຫາຕິ. ກສ຺ມາ ປເນເຕ ວທນ຺ຕີຕິ ເຈ? ສນ຺ທິຏ຺ຐິຣາເຄນ ຫິ ເຕ ອຠິຣຕ຺ຕາ, ຍສ຺ມາ ສເກນ ທິຏ຺ຐິຣາເຄນ ອຠິຣຕ຺ຕາຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ເຫາຕິ.

໘໙໙-໙໐໐. ເອວໍ ອຠິຣຕ຺ຕາ ຈ – ອິເຘວ ສຸທ຺ຘິນ຺ຕິ ຄາຖາ. ຕຕ຺ຖ ສກາຍເນຕິ ສກມເຄ຺ຄ ທຬ຺ຫໍ ວທານາຕິ ທຬ຺ຫວາທາ. ເອວຎ຺ຈ ທຬ຺ຫວາເທສຸ ເຕສຸ ເຍາ ເກາຈິ ຕິຕ຺ຖິເຍາ ສກາຍເນ ວາປິ ທຬ຺ຫໍ ວທາເນາ ກເມຕ຺ຖ ພາເລາຕິ ປຣໍ ທເຫຍ຺ຍ, ສເງ຺ຂປເຕາ ຕຕ຺ຖ ສສ຺ສຕຸເຈ຺ຉທສງ຺ຂາເຕ ວິຕ຺ຖາຣເຕາ ວາ ນຕ຺ຖິກິສ຺ສຣກາຣຓນິຍຕາທິເຠເທ ສເກ ອາຍຕເນ “ອິເຘວ ສຸທ຺ຘີ”ຕິ ທຬ຺ຫໍ ວທາເນາ ກໍ ປຣໍ ເອຕ຺ຖ ທິຏ຺ຐິຄເຕ “ພາເລາ”ຕິ ສຫ ຘເມ຺ມນ ປເສ຺ສຍ຺ຍ, ນນຸ ສເນ຺ຕາປິ ຕສ຺ສ ມເຕນ ປເຓ຺ຑິເຕາ ເອວ ສຸປ຺ປຏິປເນ຺ນາ ເອວ ຈ. ເອວໍ ສເນ຺ຕ ຈ ສຍເມວ ເສາ ເມຘຄມາວເຫຍ຺ຍ ປຣໍ ວທໍ ພາລມສຸທ຺ຘິຘມ຺ມໍ, ເສາປິ ປຣໍ “ພາເລາ ຈ ອສຸທ຺ຘິຘເມ຺ມາ ຈ ອຍ”ນ຺ຕິ ວທເນ຺ຕາ ອຕ຺ຕນາວ ກລຫໍ ອາວເຫຍ຺ຍ. ກສ຺ມາ? ຍສ຺ມາ ສເນ຺ຕາປິ ຕສ຺ສ ມເຕນ ປເຓ຺ຑິເຕາ ເອວ ສຸປ຺ປຏິປເນ຺ນາ ເອວ ຈ.

໙໐໑. ເອວໍ ສພ຺ພຖາປິ ວິນິຈ຺ຉເຍ ຐຕ຺ວາ ສຍໍ ປມາຍ ອຸທ຺ຘໍ ເສາ ເລາກສ຺ມິໍ ວິວາທເມຕິ, ທິຏ຺ຐິຍໍ ຐຕ຺ວາ ສຍມ຺ພາ ສຕ຺ຖາຣາທີນິ ມິນິຕ຺ວາ ເສາ ຠິເຍ຺ຍາ ວິວາທເມຕີຕິ. ເອວໍ ປນ ວິນິຈ຺ຉເຍສຸ ອາທີນວໍ ຎຕ຺ວາ ອຣິຍມເຄ຺ຄນ ຫິຕ຺ວານ ສພ຺ພານິ ວິນິຈ຺ຉຍານິ ນ ເມຘຄໍ ກຸພ຺ພຕິ ຊນ຺ຕຸ ເລາເກຕິ ອຣຫຕ຺ຕນິກູເຏນ ເທສນໍ ນິຏ຺ຐາເປສິ. ເທສນາປຣິເຍາສາເນ ປຸຣາເຠທສຸເຕ຺ຕ ວຸຕ຺ຕສທິເສາ ເອວາຠິສມເຍາ ອເຫາສີຕິ.

ປຣມຕ຺ຖເຊາຕິກາຍ ຂຸທ຺ທກ-ອຏ຺ຐກຖາຍ

ສຸຕ຺ຕນິປາຕ-ອຏ຺ຐກຖາຍ ຈູຬພ຺ຍູຫສຸຕ຺ຕວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາ.

໑໓. ມຫາພ຺ຍູຫສຸຕ຺ຕວຓ຺ຓນາ

໙໐໓. ເຍ ເກຈິເມຕິ ມຫາພ຺ຍູຫສຸຕ຺ຕໍ. ກາ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິ? ອິທມ຺ປິ ຕສ຺ມິໍເຍວ ມຫາສມເຍ “ກິໍ ນຸ ເຂາ ອິເມ ທິຏ຺ຐິປຣິພ຺ພສານາ ວິເຎ຺ຎູນໍ ສນ຺ຕິກາ ນິນ຺ທເມວ ລຠນ຺ຕິ, ອຸທາຫຸ ປສໍສມ຺ປີ”ຕິ ອຸປ຺ປນ຺ນຈິຕ຺ຕານໍ ເອກຈ຺ຈານໍ ເທວຕານໍ ຕມຕ຺ຖໍ ອາວິກາຕຸໍ ປຸຣິມນເຍນ ນິມ຺ມິຕພຸທ຺ເຘນ ອຕ຺ຕານໍ ປຸຈ຺ຉາເປຕ຺ວາ

វុត្តំ។ តត្ថ អត្ថាគមយន្តីតិ អត្ថំ អាគមយន្តិ, បុគ្គលំ អាហរន្តិ។

៤០៧។ ឋានាតិ យស្មា ចេ "ឋានសោ ហេតុ"ន្តិ វទន្តា និដ្ឋិតត្ថិកា វាទិនោ កថាទិ កត្ថចិ បរំ បរិ លភន្តិ, យំ វុត្តំ បរំ បរំ ឋានំ វាទេ, តំ អបិ ទោកាសិតំ បរោហ បរេត្ថ ន ហោតិ, កោ បន វាទោ ទុតិយេ តិត្ថោបវេ, តស្មា វុត្តត្ថំ ទស្សេន្តោ ឋានំ តាវ និទ្ទេសកានាហ "អប្បញ្ញាវុត្តំ ន អលំ បរោហ, ទុវេ និបាតស្ស ផលាតិ ទ្វាមិ"តិអាទិ។ តត្ថ ទុវេ និបាតស្ស ផលានីតិ តិត្ថា បរំ បរា ច, ឧយបទោឧយានីតិ បា តំ បកាកាតិ។ វុត្តម្បិ និដ្ឋាតិ "តិត្ថា អតិដ្ឋា វុច, បរំ បរា តាលំ បរោហា"តិ វុត្តម្បិ និបាតផលេ អានីតបំ និដ្ឋា។ លោយាកិបរំ អនិបាតក្ខយិន្តិ អនិបាតក្ខយិ តិដ្ឋាតំ "លោយ"ន្តិ បស្សយាតោ។

៤០៨។ វុត្តញ្ញអនិបទយាតោ – យា កាទិយាតិ កាថា។ តត្ថ បរុតិយោតិ និដ្ឋិយោ។ បុត្តុដ្ឋាតិ បុត្តុដ្ឋគបរុចា។ សោ រូបយំ កិលេយ្យាតិ សោ រូបកត្តព្ពរេដ្ឋត រូបយំ ទ្វបិនីរុ វុកម្បិ ឆរុំ កិ រូបេយ្យ, លោត ចា កាទលោត រូបេយ្យ។ និដ្ឋេ រុចេ ពត្តិយក្កព្ពយាតោតិ និដ្ឋ រុតរុដ្ឋិរុ បេយំ អកទោទន្តោ។

៤០៩។ ឋានោតា ធាហិទា បត – និលុត្តយាតិ កាថា។ តស្សេត្ថា – និលំលេយច "រូត្តយ"ន្តិ យព្ពាយាតា និលុត្តយា វុកេ កេកន្តោ សំយយបទ្ទុត រុដ្ឋិ ចគន្តិ, ហត្ថិចតានិត្ថា ចតំ បរោឌាយ រូបដ្ឋិតា, ឋានេឆច និដ្ឋិ យំ អស្ស បត្តុតោ រុដ្ឋិន្តិ កទ្ទុបតិតា កចទ្ទោបិតា បរោតា ចគន្តិ, អបិច ចេ ក្ស៊លិ ចកាតា "ក្ស៊លិ យយ"ន្តិ វុចំ ចាគា។

៤១០។ វុចំ និលុត្តលេរុ ច ចេតុ តធា បដិបត្តោ យោ លោកចិ – បលេ ទុតោតិ កាថា។ តស្សេត្ថា – បលេ តទោតា និលចតទោតា បរចិដ្ឋគុតេត ចា អគកិបឡូកា ចា ទុតោតា ហោតិ, សោ តំ និលព្ពតានិកម្បិ បុព្ពាកិបព្ពានិកម្បិ ចា ចិទាឆយិត្វា បទេឆតិ។ ត កោចលព្ពា ទេឆតិ, អបិច តោ តំ និលព្ពតរុដ្ឋិ បឌប្បតិ ច ចិប្បលបតិ បត្តយតិ ច។ កិបិច? បត្តាច ហិតោ បចរំ ឈរេយ្យា ឈរេយ្យា បចរន្តោ បត្តោតា ហិតោ យធា តំ ឈទិ ចា បត្តំ ចា បទេត្តយ្យាតិ។

៤១១។ វុចំ បត និលុត្តយាតំ ទេឆការលំ អទិយបាចកោ – និលព្ពតំ ចាបិ បហាយ បព្ពន្តិ កាថា។ តត្ថ បាចដ្ឋតចដ្ឋន្តិ បព្ពាក្ស៊លំ លេកិយក្ស៊លព្ពា។ វុតំ រុដ្ឋិ អរុដ្ឋិន្តិ អបត្តយាតោតិ បព្ពាកាយក្លានិកេតំ វុតំ រុដ្ឋិ, អក្ស៊លិនិកេតំ អរុដ្ឋិព្ពា អបត្តយយាតោ។ ចិទទោតា ចទេតិ រុដ្ឋិយា អរុដ្ឋិយា ច ចិទទោតា ចទេយ្យ។ បត្តិយត្ថក្កហាយាតិ និដ្ឋិ អកេហត្វា។

៤១២។ វុចំ ឋានោតា ធាហិទោក និលុត្តលេ សំយលេត ចិរុដ្ឋិចាទេ តេតំ ចិឈាតំ និលព្ពតបប្បហាយិតោ អទហោតា ច បដិបត្តិ ទស្សេត្វា ឋានាតិ អព្ពាចាបិ រុដ្ឋិចាទេ ធាហិទោក ទស្សេន្តោ "តរុបតិស្សាយា"តិ កាថយាហ។ តស្សេត្វា – បត្តុទព្ពាបិ បរោលព្ពាទិហ្វលា, ចេ ខិក្កន្តិតំ អបទត្ថុបំ ចា និដ្ឋរុដ្ឋិអានីរុ ចា អព្ពាតទព្ពាតទំ រូបតិស្សាយ អកិទិយនិដ្ឋិយា ចា រូដ្ឋិបទា ហុត្វា កចាកទេរុ អនិតតល្បាទេរុដ្ឋិយត្តុតន្តិ ចគន្តិ ការេន្តីតិ។

៨០៨។ ឯវំ តេសំ អតីតតណ្ហានំ វុឌ្ឍិ អត្ថង្គតានំ ខេមាបិ វុឌ្ឍិបច្ចយេន អត្ថានំ ភវេយ្យ, តស្សាបិ អតីតតណ្ហាយ កថាកថេសុ តំ តំ វត្ថុ បច្ចយភាវស្ស ហិ ឧបរិតានិ បុគ្គលំ ហោន្តីវេទាតិ អធិប្បាយោ។ តណ្ហា ហិ អារម្មណា តណ្ហាវន្ធវេនេ។ ន គោចលទ្ធា ឧបរិតានិ, បវេធិតំ ចាបិ បគប្បិតេសុ, តណ្ហាឌិដ្ឋិហិ ចស្ស បគប្បិតេសុ ចត្ថុសុ បវេធិតព្ពិ ហោតីតិ ទុត្តំ ហោតិ។ កថាកថេសុ បន ឌីតតណ្ហា អាយតិំ ទុព្ពុបបិតោ ព្ពុធ យស្ស នត្ថិ, សវេគន ចេរធេយ្យ ព្យហិច ឧរប្បតិ អយរេបតិស្សា គាថាយ សម្ពន្ធោ។ សេវំ និន្ទេរេ ទុត្តនយេន។

៨១០-១១។ យថាហុតិ បុព្វាគាថា។ ព្វុធាតិ យស្មា ឯវកាបិ ឯត្ត ចារធា សន្ធា នត្ថិ, គោចលំ ឌិដ្ឋិបត្តគោន ហិ នេ ចរន្តិ, តស្មា តបត្តំ ធរស្សន្តោ “សគព្វាតិ ព្វុយំ តាច ចិស្សជ្ជនកាធយាហ។ តត្ត សម្មតិន្តិ ឌិដ្ឋិ។

៨១២។ ឯចរេវេតសុ សគំ ធម្មំ បរិបុណ្ណំ ព្រុចន្តេសុ អញ្ញស្ស បន ធម្មំ “ហីន”ន្តិ ចធន្តេសុ យស្ស គស្សចិ – បរស្ស ចេ ធម្មិយនេន ហីនោតិ គាថា។ តស្សត្ថោ – យទិ បរស្ស និន្ទិតការណា ហីនោ ភវេយ្យ, ន កោចិ ធម្មេសុ ចិសេសិ អគ្គោ ភវេយ្យ។ កិំ ការណំ? បុថុ ហិអញ្ញស្ស ចធន្តិ ធម្មំ, និហីនតោ សមេព្ពច នេ សបិព្រមឡហំ ចធានា សគធម្មំ ធឡហចាធា ឯច។

៨១៣។ កិច្ចា កិវេយ្យា – សទ្ធម្មប្បូជាតិ គាថា។ តស្សត្ថោ – នេ ច តិត្ថិយា យថា បសំសន្តិ សកាយនានិ, សទ្ធម្មប្បូជាបិ នេសំ តថេវ ចត្តតិ។ នេ ហិ អតិចិយ សត្ថារាធីនិ សក្ករោន្តិ។ តត្ត យទិ នេ បមាណា សិយុំ, ឯវំ សន្តេ សព្ពេច ចាធា តធិយា ភវេយ្យុំ។ កិំ ការណំ? សុទ្ធិ ហិ នេសំ បច្ចត្តមេវ, ន សា អញ្ញត្រ សិជ្ឈតិ, នាបិ បរមត្ថតោ។ អត្តនិ ឌិដ្ឋិគាហមត្តមេវ ហិ តំ តេសំ បរបច្ចយនេយ្យព្ពុទ្ធិនំ។

៨១៤។ ឥមា ចា បន ចិបរីតោ ឆាហិតបិបត្តា ព្រាហ្មណោ, តស្ស – ន ព្រាហ្មណស្ស បរនេយ្យមត្ថីតិ គាថា។ តស្សត្ថោ – ព្រាហ្មណស្ស ហិ “សព្ពេ សង្ខារា អនិច្ចា”តិអាទិនា (ធ. ប. ២៧៧; ថេរគា. ៥) នយេន សុទិដ្ឋត្តា បរេន នេតព្ពំ ញាណំ នត្ថិ, ឌិដ្ឋិធម្មេសុ “ព្វុធរេម សច្ចំ”ន្តិ និច្ឆិនិត្វា សមុគ្គហិតម្បិ នត្ថិ។ តំការណា សោ ឌិដ្ឋិកលហានិ អតីតោ, ន ច សោ សេដ្ឋតោ បស្សតិ ធម្មមញ្ញំ អញ្ញត្រ សតិបដ្ឋានាទីហិ។

៨១៥។ ជានាមីតិ គាថាយ សម្ពន្ធោ អត្ថោ ច – ឯវំ នាច បរមត្ថព្រាហ្មណោ ន ហិ សេដ្ឋតោ បស្សតិ ធម្មមញ្ញំ, អញ្ញេ បន តិត្ថិយា បរចិត្តញាណាទីហិ ជានន្តា បស្សន្តាបិ “ជានាមិ បស្សាមិ តថេវ ឯត”ន្តិ ឯវំ ចធន្តាបិ ច ឌិដ្ឋិយា សុទ្ធិំ បច្ចេន្តិ។ កស្មា? យស្មា នេសុ ឯកោបិ អទ្ធក្ខិ ចេ អទ្ធស ចេបិ នេន បរចិត្តញាណាទិនា យថាភូតំ អត្ថំ, កិញ្ហិ តុមស្ស នេន តស្ស នេន ធស្សនេន កិំ កតំ, កិំ ទុក្ខបរិញ្ញា សាធិតា, ឧទាហុ សមុទយបហានាទីនំ អញ្ញតរំ, យតោ សព្វថាបិ អតិក្កមិត្វា អរិយមគ្គំ នេ តិត្ថិយា អញ្ញេនេច ចធន្តិ សុទ្ធិំ, អតិក្កមិត្វា ចា នេ តិត្ថិយេ ព្វុទ្ធាធយោ អញ្ញេនេច ចធន្តិ សុទ្ធិន្តិ។

ᨶᩣᨾᩁᩪᨸᩴ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᨲᩮᩣ ᩈᩩᨡᨲᩮᩣ ᨧ, ᩋᨳᩔ ᩑᩅᩁᩪᨸᩮᨶ ᨴᩔᨶᩮᨶ ᨶ ᩉᩥ ᨲᩮᨶ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨠᩩᩈᩃᩣ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ᪨

᪙᪑᪗᪨ ᨶᩥᩅᩥᩔᩅᩣᨴᩦᨲᩥ ᨣᩣᨳᩣᨿ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨧ – ᨲᩮᨶ ᨧ ᨴᩔᨶᩮᨶ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨿᩣ ᩋᩈᨲᩥᨿᩣᨸᩥ ᨿᩮᩣ “ᨩᩣᨶᩣᨾᩥ ᨸᩔᩣᨾᩥ ᨲᨳᩮᩅ ᩑᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨶᩥᩅᩥᩔᩅᩣᨴᩦ, ᩑᨲᩴ ᩅᩤ ᨴᩔᨶᩴ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨧ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩍᨴᨾᩮᩅ ᩈᨧ᩠ᨧ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨶᩥᩅᩥᩔᩅᩣᨴᩦ, ᩈᩮᩣ ᩈᩩᨻ᩠ᨻᩥᨶᨿᩮᩣ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨲᩴ ᨲᨳᩣ ᨸᨠᨸ᩠ᨸᩥᨲᩴ ᩋᨽᩥᩈᨦ᩠ᨡᨲᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᨸᩩᩁᩮᨠ᩠ᨡᩣᩁᩮᩣ᪨ ᩈᩮᩣ ᩉᩥ ᨿᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩣᨴᩥᩴ ᨶᩥᩔᩥᨲᩮᩣ, ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᩈᩩᨽᩴ ᩅᨴᩣᨶᩮᩣ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩅᨴᩮᩣ, “ᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩅᩤᨴᩮᩣ ᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᨴᩔᩮᩣ ᨧᩣ ᩋᩉ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨾᨬ᩠ᨬᨾᩣᨶᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨳᨴ᩠ᨴᩈᩣ ᩈᩮᩣ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨠᩣᨿ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣ ᩋᩅᩥᨸᩁᩦᨲᨾᩮᩅ ᩈᩮᩣ ᩋᨴ᩠ᨴᩈ᪨ ᨿᨳᩣ ᩈᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ, ᨲᨳᩮᩅ ᨲᩴ ᩋᨴ᩠ᨴᩈ, ᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣ ᨸᩔᩥᨲᩩᩴ ᨴᨭ᩠ᨮᩦᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨

᪙᪑᪘᪨ ᩑᩅᩴ ᨸᨠᨸ᩠ᨸᩥᨲᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᨸᩩᩁᩮᨠ᩠ᨡᩣᩁᨠᩮᩈᩩ ᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩮᩈᩩ – ᨶ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᨠᨸ᩠ᨸᨾᩩᨸᩮᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩥ ᨣᩣᨳᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᨿ, ᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨶᨸᩥ ᨬᩣᨱᨻᨶ᩠ᨵᩪᨲᩥ ᩈᨾᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨬᩣᨱᩣᨴᩥᨶᩣ ᩋᨠᨲᨲᨱ᩠ᩉᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨻᨶ᩠ᨵᩩ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᩣ – ᨶᩣᨸᩥ ᩋᩔ ᨬᩣᨱᩮᨶ ᨠᨲᩮᩣ ᨻᨶ᩠ᨵᩩ ᩋᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᨶᨸᩥ ᨬᩣᨱᨻᨶ᩠ᨵᩩ᪨ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨲᩥᨿᩮᩣᨲᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩈᨾ᩠ᨾᩩᨲᩥᨿᩮᩣ᪨ ᨸᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᩣᨲᩥ ᨸᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᩈᨾ᩠ᨽᩅᩣ᪨ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᨬ᩠ᨬᩮᨲᩥ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩮ, ᩋᨬ᩠ᨬᩮ ᨲᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨲᩥᨿᩮᩣ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᨱᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨

᪙᪑᪙᪨ ᨠᩥᨬ᩠ᨧ ᨽᩥᨿ᩠ᨿᩮᩣ – ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩ ᨣᨶ᩠ᨳᩣᨶᩦᨲᩥ ᨣᩣᨳᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨶᩩᨣ᩠ᨣᩉᩮᩣᨲᩥ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᩅᩥᩁᩉᩥᨲᩮᩣ, ᩈᩮᩣᨸᩥ ᨶᩣᩔ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᩮᩣᨲᩥ ᩋᨶᩩᨣ᩠ᨣᩉᩮᩣ, ᨶ ᨧᩣ ᩏᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨶᩩᨣ᩠ᨣᩉᩮᩣ᪨

᪙᪒᪐᪨ ᨠᩥᨬ᩠ᨧ ᨽᩥᨿ᩠ᨿᩮᩣ – ᩈᩮᩣ ᩑᩅᩁᩪᨸᩮᩣ – ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩣᩈᩅᩮᨲᩥ ᨣᩣᨳᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩣᩈᩅᩮᨲᩥ ᩋᨲᩦᨲᩁᩪᨸᩣᨴᩦᨶᩥ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨶᨠᨠᩥᩃᩮᩈᩮ᪨ ᨶᩅᩮᨲᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩁᩪᨸᩣᨴᩦᨶᩥ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨶᨠᨠᩥᩃᩮᩈᩮ᪨ ᨶ ᨨᨶ᩠ᨴᨣᩪᨲᩥ ᨨᨶ᩠ᨴᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᨶ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᩋᨶᨲ᩠ᨲᨣᩁᩉᩦᨲᩥ ᨠᨲᩣᨠᨲᩅᩈᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩋᨣᩁᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ᪨

᪙᪒᪑᪨ ᩑᩅᩴ ᩋᨶᨲ᩠ᨲᨣᩁᩉᩦ ᨧ – ᩈ ᩈᨻ᩠ᨻᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩪᨲᩥ ᨣᩣᨳᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨻ᩠ᨻᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩪᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩣᩈᨭ᩠ᨮᩥᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ “ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᩅᩤ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴᨸᨽᩮᨴᩮᩈᩩ᪨ ᨸᨶ᩠ᨶᨽᩣᩁᩮᩣᨲᩥ ᨸᨲᩥᨲᨽᩣᩁᩮᩣ᪨ ᨶ ᨠᨸ᩠ᨸᩮᨲᩦᨲᩥ ᨶ ᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᩮᩣ, ᨴᩩᩅᩥᨵᨾ᩠ᨸᩥ ᨠᨸ᩠ᨸᩴ ᨶ ᨠᩁᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨶᩪᨸᩁᨲᩮᩣᨲᩥ ᨸᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨠᩈᩮᨠ᩠ᨡᩣ ᩅᩥᨿ ᩅᩥᩁᨲᩥᩈᨾᨦ᩠ᨣᩦᨸᩥ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨶ ᨸᨲ᩠ᨳᩥᨿᩮᩣᨲᩥ ᨶᩥᨲ᩠ᨲᨱ᩠ᩉᩮᩣ᪨ ᨲᨱ᩠ᩉᩣ ᩉᩥ ᨸᨲ᩠ᨳᨿᨲᩦᨲᩥ ᨸᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣ, ᨶᩣᩔ ᨸᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣᨲᩥ ᨶ ᨸᨲ᩠ᨳᩥᨿᩮᩣ᪨ ᩈᩮᩈᩴ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᩣᨠᨭᨾᩮᩅᩣᨲᩥ ᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩑᩅᩴ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠᩪᨭᩮᨶ ᨴᩮᩈᨶᩴ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᩈᩥ, ᨴᩮᩈᨶᩣᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩮ ᨸᩩᩁᩣᨽᩮᨴᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩈᨴᩥᩈᩮᩣ ᩑᩅᩣᨽᩥᩈᨾᨿᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩦᨲᩥ᪨

ᨸᩁᨾᨲ᩠ᨳᨩᩮᩣᨲᩥᨠᩣᨿ ᨡᩩᨴ᩠ᨴᨠ-ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿ

ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶᩥᨸᩣᨲ-ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿ ᨾᩉᩣᨻ᩠ᨿᩪᩉᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪑᪓᪨ ᨲᩩᩅᨭᨠᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪙᪑᪑᪨ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣᨾᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩩᩅᨭᨠᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨠᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥ? ᩍᨴᨾ᩠ᨸᩥ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴᨿᩮᩅ ᨾᩉᩣᩈᨾᨿᩮ “ᨠᩣ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩣᨶᩴ ᨴᩮᩅᨲᩣᨶᩴ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᨠᩣᩈᩮᨲᩩᩴ ᨸᩩᩁᩥᨾᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᨶᩥᨾ᩠ᨾᩥᨲᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩣᨴᩥᨣᩣᨳᩣᨿ ᨲᩣᩅ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣᨾᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩋᨴᩥᨭ᩠ᨮᨩᩮᩣᨲᨶᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣ ᩅᩥᨽᨩᩥᨲᩣ᪨ ᩋᩣᨴᩥᨧ᩠ᨧᨻᨶ᩠ᨵᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᨴᩥᨧ᩠ᨧᩔ ᨣᩮᩣᨲ᩠ᨲᨻᨶ᩠ᨵᩩᩴ᪨ ᩅᩥᩅᩮᨠᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨸᨴᨬ᩠ᨧᩣᨲᩥ ᩅᩥᩅᩮᨠᨬ᩠ᨧ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨸᨴᨬ᩠ᨧ᪨ ᨠᨳᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨠᩮᨶ ᨠᩣᩁᨱᩮᨶ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ, ᨠᨳᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨴᩔᨶᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨

᪙᪑᪒᪨ ᩋᨳ ᨽᨣᩅᩣ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨿᨳᩣ ᨸᩔᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩥᩃᩮᩈᩮ ᩏᨸᩁᩩᨶ᩠ᨵᨲᩥ, ᨲᨳᩣ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨴᩔᨶᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩣᨴᩥᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩣᨶᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩮᨶ ᨲᩴ ᨴᩮᩅᨸᩁᩥᩈᩴ ᨠᩥᩃᩮᩈᨸ᩠ᨸᩉᩣᨶᩮ ᨶᩥᨿᩮᩣᨩᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨾᩪᩃᩴ ᨸᨸᨬ᩠ᨧᩈᨦ᩠ᨡᩣᨿᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩁᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨬ᩠ᨧ ᨣᩣᨳᩣ ᩋᨽᩣᩈᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩣᨴᩥᨣᩣᨳᩣᨿ ᨲᩣᩅ ᩈᨦ᩠ᨡᩮᨸᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨸᨸᨬ᩠ᨧᩣᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᨸᨬ᩠ᨧᩣ ᩑᩅ ᨸᨸᨬ᩠ᨧᩈᨦ᩠ᨡᩣ᪨ ᨲᩔᩣ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨴᨿᩮᩣ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣ ᨾᩪᩃᩴ, ᨲᩴ ᨸᨸᨬ᩠ᨧᩈᨦ᩠ᨡᩣᨿ ᨾᩪᩃᩴ ᩋᩈ᩠ᨾᩦᨲᩥ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨾᨶ᩠ᨲᩣᨿ ᩏᨸᩁᩩᨶ᩠ᨵᩮ᪨ ᨿᩣ ᨠᩣᨧᩥ ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩴ ᨲᨱ᩠ᩉᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ, ᨲᩣᩈᩴ ᩅᩥᨶᨿᩣ ᩈᨴᩣ ᩈᨲᩮᩣ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩮ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩥᨲᩔᨲᩥ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ᪨

᪙᪑᪓᪨ ᩑᩅᩴ ᨲᩣᩅ ᨸᨮᨾᨣᩣᨳᩣᨿ ᩑᩅ ᨲᩥᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠᩪᨭᩮᨶ ᨴᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨶ ᨾᩣᨶᨸ᩠ᨸᩉᩣᨶᩅᩈᩮᨶ ᨴᩮᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩦ”ᨲᩥ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᨾᨽᩥᨩᨬ᩠ᨬᩣ ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩏᨧ᩠ᨧᩣᨠᩩᩃᩦᨶᨲᩣᨴᩥᨠᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨣᩩᨱᩴ ᨩᩣᨶᩮᨿ᩠ᨿ ᩋᨳ ᩅᩣᨸᩥ ᨻᩉᩥᨴ᩠ᨵᩣᨲᩥ ᩋᨳ ᩅᩣ ᨻᩉᩥᨴ᩠ᨵᩣᨸᩥ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩩᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᩣᨶᩴ ᩅᩣ ᨣᩩᨱᩴ ᨩᩣᨶᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨶ ᨲᩮᨶ ᨳᩣᨾᩴ ᨠᩩᨻ᩠ᨻᩮᨳᩣᨲᩥ ᨲᩮᨶ ᨣᩩᨱᩮᨶ ᨳᩣᨾᩴ ᨶ ᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿ᪨

᪙᪑᪔᪨ ᩍᨴᩣᨶᩥᩔ ᩋᨠᩁᨱᩅᩥᨵᩥᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩈᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣ ᨶ ᨲᩮᨶᩣ”ᨲᩥ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ᪨ ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨲᩮᨶ ᨧ ᨾᩣᨶᩮᨶ “ᩈᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣᩉ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩣ “ᨶᩦᨧᩮᩣᩉ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩣ “ᩈᩁᩥᨠ᩠ᨡᩮᩣᩉ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩣᨸᩥ ᨶ ᨾᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿ, ᨲᩮᩉᩥ ᨧ ᩏᨧ᩠ᨧᩣᨠᩩᩃᩦᨶᨲᩣᨴᩦᩉᩥ ᨣᩩᨱᩮᩉᩥ ᨹᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩋᨶᩮᨠᩁᩪᨸᩮᩉᩥ “ᩋᩉᩴ ᩏᨧ᩠ᨧᩣᨠᩩᩃᩣ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨶᨿᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᩮᨿ᩠ᨿ᪨

᪙᪑᪕᪨ ᩑᩅᩴ ᨾᩣᨶᨸ᩠ᨸᩉᩣᨶᩅᩈᩮᨶᨸᩥ ᨴᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩥᩃᩮᩈᩪᨸᩈᨾᩅᩈᩮᨶᨸᩥ ᨴᩮᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅᩩᨸᩈᨾᩮᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩥ ᩑᩅ ᩁᩣᨣᩣᨴᩥᩈᨻ᩠ᨻᨠᩥᩃᩮᩈᩮ ᩏᨸᩈᨾᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨾᩮᩈᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨧ ᩈᨲᩥᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨴᩦᨶᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᩏᨸᩣᨿᩮᨶ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᩴ ᨶ ᨸᩁᩥᨿᩮᩈᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨠᩩᨲᩮᩣ ᨶᩥᩁᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩣᨲᩥ ᨶᩥᩁᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᩩᨲᩮᩣ ᩑᩅ᪨

᪙᪑᪖᪨ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨸᩈᨶ᩠ᨲᩔ ᨡᩦᨱᩣᩈᩅᩔ ᨲᩣᨴᩥᨽᩣᩅᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᨿᨳᩣ”ᨲᩥ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ᪨ ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨿᨳᩣ ᨾᩉᩣᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩔ ᩏᨸᩁᩥᨾᩉᩮᨭ᩠ᨮᩥᨾᨽᩣᨣᩣᨶᩴ ᩅᩮᨾᨩ᩠ᨫᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩮ ᨧᨲᩩᨿᩮᩣᨩᨶᩈᩉᩔᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩮ ᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᨮᩥᨲᩔ ᩅᩣ ᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩔ ᩐᨾᩥ ᨶ ᨩᩣᨿᨲᩥ,

ᨩᩮᨲᩣᨧ ᩈᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨠᩣᩁᩥᨿᩣᨲᩮᨲᩣ, ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨲᩮᨴᩮᩣ ᩊᩣᨱᩣᩈᩮᨴᩮᩣ ᩃᩥᨠᩣᨴᩦᩈᩩ ᨩᩮᨲᩣ ᩋᩔ ᩋᨵᩥᨠᩣᩁᩥᨿᩣᨲᩮᨲᩣ, ᩈᩮᩣ ᨲᩣᨴᩥᩈᩮᩣ ᩁᩣᨣᩣᨴᩦᩉᩥ ᩋᨶᩩᨸᩃᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨶ ᨣᩮᩁᩉᩥ ᨣᩩᩉᩥᨲᩩᩴᨲᩥ᪨

᪙᪑᪘᪨ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᨠᩥᨧ᩠ᨧᩮᨶ ᨶᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᨩᩃᩮᨶᩈᩴ ᩋᨻ᩠ᨽᩩᨲᩮᨿ᩠ᨿᩣᨶᩮᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᩔ ᨧ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᩣᨴᩥᨸᨭᩥᨸᨴᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩥᨾ᩠ᨸᩥᨲᩮᨸᩩᨣ᩠ᨣᩮᩣ
“ᩋᨠᩥᨲ᩠ᨲᨿᩥ”ᨲᩥ ᨣᩤᨳᨾᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨠᩥᨲ᩠ᨲᨿᩦᨲᩥ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᩥ᪨ ᩅᩥᩅᩁᨧᨠ᩠ᨡᩩᨲᩥ ᩅᩥᩅᩁᩮᩉᩥ ᩋᨣᨲᩥᨣᨾᨶᩮᩉᩥ ᨸᨬ᩠ᨧᩉᩥ ᨧᨠ᩠ᨡᩪᩉᩥ ᩈᨾᨶ᩠ᨲᩣᨠᩮᨲᩣ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᨴᩔᩦᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ
ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᨸᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩴ᪨ ᨸᩁᩥᨿᩣᨿᨧᩥᨲ᩠ᨲᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩁᩥᨿᩣᨿᨧᩥᨲ᩠ᨲᨿᩴ᪨ ᨸᨭᩥᨸᨴᩴ ᨧᩮᨲᩮᩉᩦᨲᩥ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩣᨲᩥ ᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨧᩮᨲᩮᩉᩥ᪨ ᨠᨳᩮᨲᩪᨲᩥ “ᨠᨳᩴ ᨲᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ”ᨲᩥ
ᨠᩣᨿᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩣᩃᨸᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ᪨ ᩋᨳ ᨧᩣ ᨠᨳᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨲᨳ ᨸᨭᩥᨸᨴᩴ ᨧᩮᨲᩮᩉᩦᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨸᩦᨲᩥᨿᩮᩣᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᩋᨳ ᨧᩣᨸᩥ ᩈᨾᩣᨵᩥᨲ᩠ᨲᩥ ᨲᩮᨾᩮᨧ ᨸᨭᩥᨸᨴᩴ
ᨠᩥᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᨸᨭᩥᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨧᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩮᨴᩉᩥ ᩈᩦᩃᩴ ᩈᨾᩣᨵᩥᨬ᩠ᨧ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨

᪙᪑᪙-᪑᪐᪨ ᩋᨳᩔ ᨠᨳᩣ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨴᨱ᩠ᨯᩔ ᩈᩦᩃᩔ ᩁᨠ᩠ᨡᩣ, ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨧᩣ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩥᨠᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᨣ᩠ᨣᩮᨾᩮᨶ ᨶᩮᩈᩥᨿᨾᩣᨲᩣ ᩋᨿᩴ ᨶᩮᩈᨲᩣ ᨲᩣᩈᩴ
ᨶᩮᨧᨲᩣᨶᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨿᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨴᨱ᩠ᨯᩴ ᨧᩁᩮᨲᩣ ᨸᨠ᩠ᨡᨲᩥ ᨸᨭᩥᨸᨴᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨧᨠ᩠ᨡᩪᩉᩥ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨧᨠ᩠ᨡᩪᩉᩥ ᨶᩮᨲ᩠ᨲ ᩃᩮᩣᩃᩔᩣᨲᩥ
ᩋᨶᩥᨭ᩠ᨮᩮᩈᩩᨲᩣᨶᩥᨧᩁᩮᨶ ᨧᨠ᩠ᨡᩪᩉᩥ ᩃᩮᩣᩃᩮᩣ ᨶᩮᨲ᩠ᨲᩔ᪨ ᨠᩣᨾᨣᩩᨱᩮᩈᩩ ᩋᩣᩈᩅᩮᩈᩩ ᩈᩮᩣᨲᨲ᩠ᨳᩥ ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᨠᨳᩤᨲᩮᩣ ᩈᩮᩣᨲᩴ ᩋᩣᩈᩅᩮᩈᩩ᪨ ᨷᨿ᩠ᨿᨲᩣᨲᩥ
ᨶᩮᩁᨷᨿ᩠ᨿᨶ᩠ᨲᩴ ᨠᨳᨬ᩠ᨧᩣᨲᩣᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᨲᩔ ᨷᨿ᩠ᨿᩔ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲᨲ᩠ᩅᩣᨿ ᨣᩣᨾᨠᨳᩣᨴᩥᨠᨳᩤ ᨶ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨠᨶᩁᩮᩈᩩ ᨧ ᨶ ᩈᨾ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ
ᨲᩔ ᨷᨿ᩠ᨿᩔ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨠᩩᩃᩮᩈᩩ ᩈᩦᩉᨷᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩦᩈᩩ ᨠᨶᩁᩮᩈᩩ ᨧ ᨶ ᩈᨾ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ, ᩋᨧᩁᩥᨿᩮᩈᩩ ᨧᩣ ᨤᩣᨶᩥᨠᩕᩥᨿᨶᩥᨠᩕᩥᨿᨧᩥᩈᩮᨿᩮᩈᩩ
ᨶᨷᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩁᩥᨸᩩᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨴᨱ᩠ᨯᩮᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨸᩩᩁᩥᨾᩮᩉᩥ ᨧᩣ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨴᨱ᩠ᨯᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩥᨠᩣ “ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩮ ᨧᩈᨲᩣ ᨠᩮᩁᨧᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ
ᨧᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩣ ᨶ ᨧᩮᨲᩥᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨

᪙᪑᪑᪨ ᩃᨴ᩠ᨵᩣ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩥᩔᩥ ᨣᩁᩥᨿᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨴᩦᨶᩴ ᨿᩴᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨴᩮᨿ᩠ᨿᨶ ᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩮ ᨧ ᩈᨾᨲᩣᩈᨲᩮ ᨧᩈᨲᩣ ᩈᨴᩤ ᨴᩩᨠ᩠ᨡ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨠ᩠ᨠᩥᩔᩥ
ᨶ ᨣᩁᩮᨿ᩠ᨿ᪨

᪙᪑᪒᪨ ᨵᩣᨿᩦᨶ ᨸᩣᨴᩃᩮᩣᩃᩔᩣᨲᩥ ᨵᩣᨿᩣᨠᩥᩁᨲᩣ ᨧ ᨶ ᨸᩣᨴᩃᩮᩣᩃᩮᩣ ᩋᩔ᪨ ᨧᩥᩁᩮᨿ ᨣᩩᨠ᩠ᨠᩩᨧ᩠ᨧᩣ ᨶᨷᨿᩮᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩉᨲ᩠ᨳᨣᩩᨠ᩠ᨠᩩᨧ᩠ᨧᩣᨴᩥᨣᩩᨠ᩠ᨠᩩᨧ᩠ᨧᩴ
ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲᩣᨶᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᩈᨠ᩠ᨠᩩᨧ᩠ᨧᨠᩣᩁᩥᨲᩣᨿ ᨶᩮᨲ᩠ᨲ ᨶᨷᨿᩮᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ᪨

᪙᪑᪓᪨ ᨲᨲ᩠ᨳᩥ ᨿᩣᨿᩴ ᩉᩔᩴ ᨠᩥᨭ᩠ᨮᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩃᩈᩥᨿᨬ᩠ᨧ ᨿᩣᨿᨬ᩠ᨧ ᩉᩔᨬ᩠ᨧ ᨠᩣᨿᩥᨠᨧᩮᨲᩈᩥᨠᨠᩥᨭ᩠ᨮᨬ᩠ᨧ᪨ ᩈᨧᩥᨠ᩠ᨡᩈᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨧᩥᨠ᩠ᨡᩈᩣᨿ᪨

᪙᪑᪓-ᩃᩥ᪨ ᩋᩣᨳᨻ᩠ᨻᨱᩣᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᨳᨻ᩠ᨻᨱᩥᨠᨾᨶ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨿᩮᩣᨣᩴ᪨ ᩈᩩᨸᩥᨶᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᩩᨸᩥᨶᩈᨲ᩠ᨳᩴ᪨ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᨲ᩠ᨲᩥ ᨾᨱᩥᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣᨴᩥᩴ᪨ ᨶᩮᩣ ᩅᩥᨴᩉᩮᨲᩥ ᨶᨷᨿᩮᩣᨩᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᩅᩥᩁᩩᨲᨲ᩠ᨲᩥ
ᨾᩥᨣᩣᨴᩦᨶᩴ ᩅᩔᩥᨲᩴ᪨ ᨣᨻ᩠ᨽᨠᩁᨱᨲ᩠ᨲᩥ ᨣᨻ᩠ᨽᩈᨱ᩠ᨮᩣ᪨ ᨿᩮᨶ ᩅᩥᨠ᩠ᨠᩮᩈᩥᨲᩥ ᨸᨬ᩠ᨧᩉᩥ ᩈᩉᨷᨿᩮᩣᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨧᨬ᩠ᨧᩣᨲᩣᨧᩁᩮᨶ ᨧᩣ ᨾᨱ᩠ᨯᩃᨸᨲ᩠ᨲᩣᨧᩁᩮᨶ ᨧᩣ ᨶ
ᨲᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨾᨾᩣᨿᩴ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨶ ᨣᩁᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᨾᨾᩣᨿᨣᩁᩮ ᨠᩥᩃᩮᩈᩮ ᩋᨶᩥᨧ᩠ᨧᨲᩮᩣ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩥ ᨸᩁᩮᩉᩥ ᩈᨾᨱᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩉᩥ ᨾᨾᩣᨿᩴ ᨶ ᨩᩮᨲᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨣᩣᩁᩮ
ᨧ ᨲᩣᨠᩥᩈᩮᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᨣᩣᩁᩮ ᨧ ᨠᩥᨾᩥᩉᩥᩴᩈᨠᩣᨴᩦᩉᩥ ᨲᩣᨠᩥᩈᩮᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᩃᩮᩣᨠᩣᨿᨲᩴ ᨩᨶᩴ ᨶ ᩃᨷᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩃᩮᩣᨠᩣᨿᨲᨲᩣᨿ ᨩᨶᩴ ᨶᩣᩃᨷᩮᨿ᩠ᨿ᪨

បឃុត្តត្ថិ ឌិចរាឌីហិ ឞឲ្យឃុត្តុំ , ពងត្ថិ ចា បរេឃាឌិតំ៑

ឌ៍៦ប៑-ឌ៍៑ខេយាឞចឌ្ឍេ ត ត៑ីរេឃឆាពិ ឲុឞាចារេង ត ត៑ីរេឃឆ៑ ឌីចិរេពតាពិ ឌីចិកាឃ៑ ឞុត្វា រុឞិរេពា ពហុំ ចាង៑, ឞយណាត៑ ចា បុចុឌតាគត្ថិ រុឞិរេពា ឈឌ្ចិរេពា បរេរហិ រេពឞ ឞយណាត៑ ចា ពត្តិឃាឌិរេគឌាត៑ ចា អរេណ្ណាឞំ បុចុឌតាត៑ ពហុឲ្យិ អត៑ិដ្ឋចាង៑ ឞុត្វា៑ ត បឌិចឌ្ឍាពិ ត បឌិចរេឌឃ្យ៑ កិ ការណំ? ត ហិ ឞរេត្វា បឌិរេឞតិករេទាត្ថិ៑

ឌ៍៣០៑ ៦ពត្ថា ឆឲ្យួយប្ផាឃាពិ ឞផ្កាយេពំ ឃឆាចុត្តំ ឆឲ្យុំ ពាពត្វា៑ ចិចិតត្ថិ ចិចិតរេត្វា៑ ឞត្តិពិ តិត្ថាពិ ពាពត្វាពិ តិត្ថាពិ ទាកាឌីត៑ ឞត្តិពិ ពាពត្វា៑

ឌ៍៣១៑ កិការណា តបឲ្យឞេឌ្ឍត្តាពិ រេឌ – អតិក្ខ ហិ រេឞាពិ កាឆា៑ ពត្ថិ អតិក្ខពិ រុបិឌីត៑ អតិកចិតា៑ អតតិក្ខរេពាពិ រេពហិ អតតិក្ខរេពា៑ ឞក្កិឆឲ្យួតីពិហយងឃ្សិពិ បច្ចក្កុរេឃច អតីពិហំ ឆឲ្យុដ្ឋក្កិ៑ ឞគា តយឞ្ឍុយតុឞិរេក្កពិ ឞគា តយឞ្ឍុរេត្វា ពិរេឞ្ឍា ឞិក្ការេឃា ឞិរេក្កឃ្យ៑ រេឞឞំ ឞត្តត្ថិ បិពកដរេឃច៑

រេពចលំ បត ៦ត្ថិ "ចក្កហិ រេតច រេលិរេលិ"ពិអាឌីហិ ត្តត្រឹឃឞំចរេទា, "អត្តាតយរេឆា បិតាត"ត្តិអាឌីហិ ឞត្តិឌិបឌិរេក្កបឲុរេពត បច្ចឃបឌិរេឞចតឞិលំ, រេឃចុតខេយាឞចឌ្ឍរេបឃុលិឃាឌីហិ បិពិខេយាក្កឞំចរេទឞិលំ, "អាចត្តាណំ ឞុបិត៑ លក្កណ"ត្តិអាឌីហិ អាឌីចបិទិឞុទ្ធិឞិលំ, "ឆាឃិ អឞ្ឍា"ពិ ត្តឲិតា ឞយាឆិ, "ចិចិត៑ តិក្ក"ពិ ត្តឲិតា បប្ផា, "ឞគា ឞរេពា ឞិរេក្ក"ពិ ត្តឲិតា បុត ឞរេក្កបរេពា ពិរេឞ្ឍាបិ ឞិក្កា, "អច អាឞរេតឞុ ឞឃរេតឞុ, អឲ្យឞដ្ឋឞុ តិក្ក ចិហរេឃ្យ, តិដ្ឋិ ត ពហុលិករេឃ្យា"ពិអាឌីហិ ឞិលឞយាឆិបប្ផាត៑ ដ្ឋបការាបការឞដ្ឋលាតចិរេតាគតាតិ ចុត្តាតីពិ៑ ៦ង៑ តកចា តិឲ្យិពឞ្ឍ បរិបុណ្ណបឌិបង៑ ចត្វា អរហត្តតិក្ខរេត រេឌឞត៑ តិដ្ឋារេបឞិ, រេឌឞតាបទិរេឃាឞារេត បុទារេគឌឞុរេត្ត ចុត្តឞឌិរេឞារេឃចាតិឞយរេឃា អរេហាឞិពិ៑

បទេយត្ថិខោពិកាឃ ឲុដ្ឋក-អដ្ឋកឆាឃ

ឞុត្តតិបិព-អដ្ឋកឆាឃ ពុចដកឞុត្តចណ្ណតា តិដ្ឋិពា៑

៦ឞ៑ អត្តងណ្ឌឞុត្តចណ្ណតា

ឌ៍៣៦៑ អត្តងណ្ឌាគឃំ ខាពត្ថិ អត្តងណ្ឌឞុត្តំ៑ កា ដ្ឋឲ្យត្តិ? រេឃា រេឞា ឞឲ្យាបទិត្តាឌតីឃឞុត្តឞ្ឍ ដ្ឋឲ្យត្តិឃំ ចុច្ចាយាតាឃ ឞាកិឃរេកាលិឃាត៑ ដ្ឋងកំ បឌិច្ច កលរេហា ចណ្ណិរេពា, ពំ ពាពត្វា តកចា "ខាពពកា កលហំ ករេទាត្ថិ, ហត្ថ រេត ចារេឞ្ឍាឃី"ពិ ដ្ឋិត្តិ រេឞតាត៑ ឲរេក្ខឲ្យត្វា ត្តឲំ ឞុត្តឃកាឞិ៑

តត្ថ បឋមគាថាយ តាវ – យំ លោកស្ស ទិដ្ឋធម្មិកញ្ច សម្បរាយិកញ្ច ភយំ ជាតំ, តំ សព្វំ អត្តទណ្ឌា ភយំ ជាតំ អត្តនោ ទុច្ចរិតការណា ជាតំ, ឯវំ សន្តេបិ ជនំ បស្សថ មេធគំ, បស្សថ ឥមំ សាកិយាទិកំ ជនំ អញ្ញមញ្ញំ មេធគំ ហឹសកំ ពាធកន្តិ។ ឯវំ តំ បដិវិរុទ្ធំ វិប្បដិបន្នំ ជនំ បរិភាសិត្វា អត្តនោ សម្មាបដិបត្តិទស្សនេន តស្ស សំវេគំ ជនេន្តោ អាហ "សំវេគំ កិត្តយិស្សាមិ, យថា សំវិជិតំ មយា"តិ, បុព្វេ ពោធិសត្តេនេវ សតាតិ អធិប្បាយោ។

៥៣២។ ឥទានិ យថានេន សំវិជិតំ, តំ បការំ ទស្សេន្តោ "ផន្ទមាន"ន្តិអាទិមាហ។ តត្ថ ផន្ទមានន្តិ តណ្ហាទីហិ កម្បមានំ។ អប្បោទកេតិ អប្បុទកេ។ អញ្ញមញ្ញេហិ ព្យារុទ្ធេ ទិស្វាតិ នានាសត្តេ ច អញ្ញមញ្ញេហិ សទ្ធិំ វិរុទ្ធេ ទិស្វា។ យំ ភយមាវិសីតិ យំ ភយំ បវិសិ។

៥៣៣។ សមន្តមសារោ លោកោតិ និរយំ អាទិំ កត្វា សមន្តតោ លោកោ អសារោ និច្ចសារាទិរហិតោ។ ទិសា សព្វា សមេរិតាតិ សព្វា ទិសា អនិច្ចតាយ កម្បិតា។ ឥច្ឆំ ភវនមត្តនោតិ អត្តនោ តាណំ ឥច្ឆន្តោ។ នាទ្ទសាសិំ អនោសិតន្តិ កិញ្ចិ ឋានំ ជរាទីហិ អនជ្ឈាវុត្ថំ នាទ្ទសំ។

៥៣៤។ ឱសានេត្វេវ ព្យារុទ្ធេ, ទិស្វា មេ អរតី អហូតិ យោព្វញ្ញាទីនំ ឱសានេ ឯវ អន្តកេ ឯវ វិនាសកេ ឯវ ជរាទីហិ ព្យារុទ្ធេ អាហតចិត្តេ សត្តេ ទិស្វា អរតិ មេ អហោសិ។ អថេត្ថ សល្លន្តិ អថ ឯតេសុ សត្តេសុ រាគាទិសល្លំ។ ហទយនិស្សិតន្តិ ចិត្តនិស្សិតំ។

៥៣៥។ "កថំអានុភាវំ សល្ល"ន្តិ ចេ – យេន សល្លេន ឱតិណ្ណោតិ គាថា។ តត្ថ ទិសា សព្វា វិធាវតីតិ សព្វា ទុច្ចរិតទិសាបិ បុរត្ថិមាទិទិសាវិទិសាបិ ធាវតិ។ តមេវ សល្លមព្ពុយ្ហ ន ធាវតិ ន សីទតីតិ តមេវ សល្លំ ឧទ្ធរិត្វា តា ច ទិសា ន ធាវតិ, ចតុរោឃេ ច ន សីទតីតិ។

៥៣៦។ ឯវំមហានុភាវេន សល្លេន ឱតិណ្ណស្សបិ ច សត្តស្ស – តត្ថ សិក្ខានុគីយន្តិ, យានិ លោកេ គធិតានីតិ គាថា។ តស្សត្ថោ – យេ លោកេ បញ្ច កាមគុណា បដិលាភាយ គិជ្ឈន្តីតិ កត្វា "គធិតានី"តិ វុច្ចន្តិ, ចិរកាលាសេវិតត្តា វា "គធិតានី"តិ វុច្ចន្តិ, តត្ថ តំ និមិត្តំ ហត្ថិសិក្ខាទិកា អនេកា សិក្ខា គីយន្តិ ឧគ្គយ្ហន្តិ វា។ បស្សថ យាវ បមត្តោ វាយំ លោកោ, យតោ បណ្ឌិតោ កុលបុត្តោ តេសុ វា គធិតេសុ តាសុ វា សិក្ខាសុ អធិមុត្តោ ន សិយា, អញ្ញទត្ថុ អនិច្ចាទិទស្សនេន និព្ពិជ្ឈ សព្វសោ កាមេ អត្តនោ និព្ពានមេវ សិក្ខេតិ។

៥៣៧។ ឥទានិ យថា និព្ពានាយ សិក្ខិតព្វំ, តំ ទស្សេន្តោ "សច្ចោ សិយា"តិអាទិមាហ។ តត្ថ សច្ចោតិ វាចាសច្ចេន ញាណសច្ចេន មគ្គសច្ចេន ច សមន្នាគតោ។ រិត្តបេសុណោតិ បហីនបេសុណោ។ វេវិច្ឆន្តិ មច្ឆរិយំ។

៥៣៨។ និទ្ទំ តន្ទិំ សហេ ថីនន្តិ បចលាយិកញ្ច កាយាលសិយញ្ច ចិត្តាលសិយញ្ចាតិ ឥមេ តយោ ធម្មេ អភិភវេយ្យ។ និព្ពានមនសោតិ និព្ពាននិន្នចិត្តោ។

៩៥០-៥១។ សាហសាតិ រត្តស្ស រាគចរិយាទិភេទា សាហសករណា។ បុរាណំ នាភិនន្ទេយ្យាតិ អតីតរូបាទីនិ នាភិនន្ទេយ្យ។ នវេតិ បច្ចុប្បន្នេ។ ហិយ្យមានេតិ វិនស្សមានេ។ អាកាសំ ន សិតោ សិយាតិ តណ្ហានិស្សិតោ ន ភវេយ្យ។ តណ្ហា ហិ រូបាទីនំ អាកាសនតោ “អាកាសោ”តិ វុច្ចតិ។

៩៥២។ “កិំការណា អាកាសំ ន សិតោ សិយា”តិ ចេ – “គេធំ ព្រូមី”តិ គាថា។ តស្សត្ថោ – អហញ្ហិមំ អាកាសសង្ខាតំ តណ្ហំ រូបាទីសុ គិជ្ឈនតោ គេធំ ព្រូមិ “គេធោ”តិ វទាមិ។ កិញ្ច ភិយ្យោ – អវហននដ្ឋេន “មហោឃោ”តិ ច អាជវនដ្ឋេន “អាជវ”ន្តិ ច “ឥទំ មយ្ហំ ឥទំ មយ្ហ”ន្តិ ជប្បការណតោ “ជប្ប”ន្តិ ច ទុម្មុញ្ចនដ្ឋេន “អារម្មណ”ន្តិ ច កម្បករណេន “បកប្បន”ន្តិ ច ព្រូមិ, ឯសា ច លោកស្ស បលិពោធដ្ឋេន ទុរតិក្កមនីយដ្ឋេន ច កាមបង្កោ ទុរច្ចយោតិ។ “អាកាសំ ន សិតោ សិយា”តិ ឯវំ វុត្តេ វា “កិមេតំ អាកាស”ន្តិ ចេ? គេធំ ព្រូមីតិ ឯវម្បិ តស្សា គាថាយ សម្ពន្ធោ វេទិតព្ពោ។ តត្ថ បទយោជនា – អាកាសន្តិ គេធំ ព្រូមីតិ។ តថា យ្វាយំ មហោឃោតិ វុច្ចតិ។ តំ ព្រូមិ, អាជវំ ព្រូមិ, ជប្បនំ ព្រូមិ, បកប្បនំ ព្រូមិ, យ្វាយំ សទេវកេ លោកេ កាមបង្កោ ទុរច្ចយោ, តំ ព្រូមីតិ។

៩៥៣។ ឯវមេតំ គេធាទិបរិយាយំ អាកាសំ អនិស្សិតោ – សច្ចា អវោក្កម្មាតិ គាថា។ តស្សត្ថោ – បុរេ វុត្តា តិវិធាបិ សច្ចា អវោក្កម្ម មោនេយ្យប្បត្តិយា មុនីតិ សង្ខ្យំ គតោ និព្ពានថលេ តិដ្ឋតិ ព្រាហ្មណោ, ស វេ ឯវរូបោ សព្ពានិ អាយតនានិ និស្សជ្ជិត្វា “សន្តោ”តិ វុច្ចតីតិ។

៩៥៤។ កិញ្ច ភិយ្យោ – ស វេ វិទ្វាតិ គាថា។ តត្ថ ញត្វា ធម្មន្តិ អនិច្ចាទិនយេន សង្ខតធម្មំ ញត្វា។ សម្មា សោ លោកេ ឥរិយានោតិ អសម្មាឥរិយនការានំ កិលេសានំ បហានា សម្មា សោ លោកេ ឥរិយមានោ។

៩៥៥។ ឯវំ អបិហេន្តោ ច – យោធ កាមេតិ គាថា។ តត្ថ សង្គន្តិ សត្តវិធំ សង្គំ យោ អច្ចតរិ នាជ្ឈេតីតិ នាភិជ្ឈាយតិ។

៩៥៦។ តស្មា តុយ្ហម្បិ យោ ឯវរូបោ ហោតុមិច្ឆតិ, តំ វទាមិ – យំ បុព្វេតិ គាថា។ តត្ថ យំ បុព្វេតិ អតីតេ សង្ខារេ អារព្ភ ឧប្បជ្ជនធម្មំ កិលេសជាតំ អតីតកម្មុញ្ចា។ បច្ឆា តេ មាហុ កិញ្ចនន្តិ អនាគតេបិ សង្ខារេ អារព្ភ ឧប្បជ្ជនធម្មំ រាគាទិកិញ្ចនំ មាហុ។ មជ្ឈេ ចេ នោ គហេស្សសីតិ បច្ចុប្បន្នេ រូបាទិធម្មេបិ ន គហេស្សសិ ចេ។

៩៥៧។ ឯវំ “ឧបសន្តោ ចរិស្សសី”តិ អរហត្តប្បត្តិំ ទស្សេត្វា ឥទានិ អរហតោ ថុតិវសេន ឥតោ បរា គាថាយោ អភាសិ។ តត្ថ សព្វសោតិ គាថាយ មមាយិតន្តិ មមត្តករណំ, “មម ឥទ”ន្តិ គហិតំ វា វត្ថុ។ អសតា ច ន សោចតីតិ អវិជ្ជមានការណា អសន្តការណា ន សោចតិ។ ន ជីយតីតិ ជានិម្បិ ន គច្ឆតិ។

៩៥៨-៩។ កិញ្ច ភិយ្យោ – យស្ស នត្ថីតិ គាថា។ តត្ថ កិញ្ចនន្តិ កិញ្ចិ រូបាទិធម្មជាតំ។ កិញ្ច ភិយ្យោ – អនិដ្ឋុរីតិ គាថា។ តត្ថ អនិដ្ឋុរីតិ

អនិស្សុកី។ “អនិដ្ឋុរី”តិបិ កេចិ បឋន្តិ។ សព្ពធិ សមោតិ សព្ពត្ថ សមោ, ឧបេក្ខកោតិ អធិប្បាយោ។ កិំ វុត្តំ ហោតិ? យោ សោ “នត្ថិ មេ”តិ ន សោចតិ, តមហំ អវិកម្បិនំ បុគ្គលំ បុដ្ឋោ សមានោ អនិដ្ឋុរី អននុគិទ្ធោ អនេជោ សព្ពធិ សមោតិ ឥមំ តស្មិំ បុគ្គលេ ចតុព្វិធានិសំសំ ព្រូមីតិ។

៤៩០។ កិញ្ច ភិយ្យោ – អនេជស្សាតិ គាថា។ តត្ថ និសង្ខតីតិ បុញ្ញាភិសង្ខារាទីសុ យោ កោចិ សង្ខារោ។ សោ ហិ យស្មា និសង្ខរិយតិ និសង្ខរោតិ វា, តស្មា “និសង្ខតី”តិ វុច្ចតិ។ វិយារម្ភាតិ វិវិធា បុញ្ញាភិសង្ខារាទិកា អារម្ភា។ ខេមំ បស្សតិ សព្ពធីតិ សព្ពត្ថ អភយមេវ បស្សតិ។

៤៩១។ ឯវំ បស្សន្តោ ន សមេសូតិ គាថា។ តត្ថ ន វទតេតិ “សទិសោហមស្មី”តិអាទិនា មានវសេន សមេសុបិ អត្តានំ ន វទតិ ឱមេសុបិ ឧស្សេសុបិ។ នាទេតិ ន និរស្សតីតិ រូបាទីសុ កញ្ចិ ធម្មំ ន គណ្ហាតិ; ន និស្សជ្ជតិ។ សេសំ វុត្តនយមេវ។ ឯវំ អរហត្តនិកូដេន ទេសនំ និដ្ឋាបេសិ, ទេសនាបរិយោសានេ បញ្ចសតា សាកិយកុមារា ច កោលិយកុមារា ច ឯហិភិក្ខុបព្ពជ្ជាយ បព្ពជិតា, តេ គហេត្វា ភគវា មហាវនំ បាវិសីតិ។

បរមត្ថជោតិកាយ ខុទ្ទក-អដ្ឋកថាយ

សុត្តនិបាត-អដ្ឋកថាយ អត្តទណ្ឌសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១៩។ សារិបុត្តសុត្តវណ្ណនា

៤៩២។ ន មេ ទិដ្ឋោតិ សារិបុត្តសុត្តំ, “ថេរបញ្ហសុត្ត”ន្តិបិ វុច្ចតិ។ កា ឧប្បត្តិ? ឥមស្ស សុត្តស្ស ឧប្បត្តិ – រាជគហកស្ស សេដ្ឋិស្ស ចន្ទនឃដិកាយ បដិលាភំ អាទិំ កត្វា តាយ ចន្ទនឃដិកាយ កតស្ស បត្តស្ស អាកាសេ ឧស្សាបនំ អាយស្មតោ បិណ្ឌោលភារទ្វាជស្ស ឥទ្ធិយា បត្តគ្គហណំ, តស្មិំ វត្ថុស្មិំ សាវកានំ ឥទ្ធិបដិក្ខេបោ, តិត្ថិយានំ ភគវតា សទ្ធិំ បាដិហារិយំ កត្តុកាមតា, បាដិហារិយករណំ, ភគវតោ សាវត្ថិគមនំ, តិត្ថិយានុពន្ធនំ, សាវត្ថិយំ បសេនទិនោ ឧបគមនំ កណ្ឌម្ពបាតុភាវោ, ចតុន្នំ បរិសានំ តិត្ថិយជយត្ថំ បាដិហារិយករណុស្សុក្កនិវារណំ, យមកបាដិហារិយករណំ, កតបាដិហារិយស្ស ភគវតោ តាវតិំសភវនគមនំ, តត្ថ តេមាសំ ធម្មទេសនា, អាយស្មតា មហាមោគ្គល្លានត្ថេរេន យាចិតស្ស ទេវលោកតោ សង្កស្សនគរេ ឱរោហណន្តិ ឥមានិ វត្ថូនិ អន្តរន្តរេ ច ជាតកានិ វិត្ថារេត្វា យាវ ទសសហស្សចក្កវាឡទេវតាហិ បូជិយមានោ ភគវា មណិមយេន សោបានេន សង្កស្សនគរេ ឱរុយ្ហ សោបានកឡេវរេ អដ្ឋាសិ –

“យេ ឈានប្បសុតា ធីរា, នេក្ខម្មូបសមេ រតា;

ទេវាបិ តេសំ បិហយន្តិ, សម្ពុទ្ធានំ សតីមត”ន្តិ (ធ. ប. ១៨១) –

ឥមិស្សា ទសុបទកាទាយ វុទ្ធមានាយ វុត្តា. សោបិតកញ្ចុឲវេទេ ជិតំ បន ភគវត្តិ សព្ពបធេយំ អាយស្មា សារិបុត្តោ វត្តិ, តតោ ឧប្បលវណ្ណា ភិក្ខុនី, អថាបរេន ឧនកាមោ. ៣(៣ ភគវា ចិន្តេសិ – “ឥមិស្សំ បរិសតិ មោគ្គល្លានោ ឥទ្ធិយា អគ្គោតិ បាកដោ, អនុរុទ្ធោ ទិព្ពចក្ខុនា, បុណ្ណោ ធម្មកថិកត្តេន, សារិបុត្តំ បនាយំ បរិសា ន ជានាតិ ក្ចុនេន ឯវំ អគ្គោតិ ឧានាតិ, យំនូនាហំ សារិបុត្តំ បញ្ញាក្ចុនេន បកាសេយ្យ”ន្តិ. អថ ទេវេ បញ្ហាបុច្ឆិ. ទេវេទា ភគវតា បុច្ឆិតំ បុច្ឆិតំ បុថុជ្ជនបញ្ហំ សេក្ខបញ្ហំ អសេក្ខបញ្ហញ្ច, សព្ពំ វិស្សជ្ជេសិ. តទា តំ ឧនោ “បញ្ញាយ អគ្គោ”តិ អញ្ញាសិ. អថ ភគវា “សារិបុត្តោ ន ឥទានេវ បញ្ញាយ អគ្គោ, អតីតេបិ បញ្ញាយ អគ្គោ”តិ ឧាតកំ អានេសិ.

អតីតេ បរោសហស្សា ឥសយោ វនមូលផលាហារា បព្ពតបាទេ វសន្តិ. តេសំ អាចរិយស្ស អាពាធោ ឧប្បជ្ជិ, ឧបដ្ឋាកាតិ វត្តន្តិ. ជេដ្ឋន្តេវាសី “សប្បាយភេសជ្ជំ អាហរិស្សាមិ, អាចរិយំ អប្បមត្តា ឧបដ្ឋហថា”តិ វត្វា មនុស្សបថំ អគមាសិ. តស្មិំ អនាគតេយេវ អាចរិយោ កាលមកាសិ. តំ “ឥទានិ កាលំ ករិស្សតី”តិ អន្តេវាសិកា សមាបត្តិមារព្ភ បុច្ឆិំសុ. សោ អាកិញ្ចញ្ញាយតនសមាបត្តិំ សន្ធាយាហ – “នត្ថិ កិញ្ចី”តិ, អន្តេវាសិនោ “នត្ថិ អាចរិយស្ស អធិគមោ”តិ អគ្គហេសុំ. អថ ជេដ្ឋន្តេវាសី ភេសជ្ជំ អាទាយ អាគន្ត្វា តំ កាលកតំ ទិស្វា អាចរិយំ “កិញ្ចិ បុច្ឆិត្ថា”តិ អាហ. អាម បុច្ឆិម្ហ, “នត្ថិ កិញ្ចី”តិ អាហ, ន កិញ្ចិ អាចរិយេន អធិគតន្តិ. នត្ថិ កិញ្ចីតិ វទន្តោ អាចរិយោ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ បវេទេសិ, សក្កាតព្ពោ អាចរិយោតិ.

“បរោសហស្សម្បិ សមាគតានំ,

កន្ទេយ្យុំ តេ វស្សសតំ អបញ្ញា;

ឯកោបិ សេយ្យោ បុរិសោ សបញ្ញោ,

យោ ភាសិតស្ស វិជានាតិ អត្ថ”ន្តិ (ជា. ១.១.៩៩);

ឯវំ ច បន ភគវតា ឧាតកេ អាយស្មា សារិបុត្តោ អត្តនោ សង្ខិត្តេនាភាសិតាទិ បញ្ញានំ ភិក្ខុសង្ឃមត្តាយ

សប្បាយសេនាសនកោវិទសីលវតាទីនិ បុច្ឆិតំ “ន មេ ទិដ្ឋោ ឥតោ បុព្ពេ”តិ ឥមំ គាថាទិំ អាទិំ កត្វា អដ្ឋ គាថាយោ អភាសិ. តេន វុត្តំ វិស្សជ្ជេន្តោ ភគវា តតោ បរា សេនកាទាតិ.

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩍᨲᩮᩣ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨲᩥ ᩍᨲᩮᩣ ᩈᩘᨠᩔᨶᨣᩁᩮ ᩒᨲᩁᨱᨲᩮᩣ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ᪨ ᩅᨣ᩠ᨣᩩᩅᨴᩮᩣᨲᩥ ᨾᨵᩩᩁᩅᨧᨶᩮᩣ᪨ ᨲᩩᩈᩥᨲᩣ ᨣᨱᩥᨾᩣᨣᨲᩮᩣᨲᩥ ᨲᩩᩈᩥᨲᨠᩣᨿᩣ ᨧᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩣᨲᩩᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᩴ ᩋᩣᨣᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᩩᩈᩥᨲᩣ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣ, ᨣᨱᩣᨧᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩣ ᨣᨱᩦ᪨ ᩈᨶ᩠ᨲᩩᨭ᩠ᨮᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩅᩣ ᨲᩩᩈᩥᨲᩈᩘᨡᩣᨲᩣ ᨴᩮᩅᩃᩮᩣᨠᩣ ᨣᨱᩥᩴ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣ ᨲᩩᩈᩥᨲᩣᨶᩴ ᩅᩣ ᩋᩁᩉᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨣᨱᩥᩴ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣᨲᩥ᪨

᪘᪕᪒᪨ ᨴᩩᨲᩥᨿᨣᩣᨳᩣᨿ ᩈᨴᩮᩅᨠᩔ ᩃᩮᩣᨠᩔ ᨿᨳᩣ ᨴᩥᩔᨲᩦᨲᩥ ᩈᨴᩮᩅᨠᩔ ᩃᩮᩣᨠᩔ ᩅᩥᨿ ᨾᨶᩩᩔᩣᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᨴᩥᩔᨲᩥ᪨ ᨿᨳᩣ ᩅᩣ ᨴᩥᩔᨲᩦᨲᩥ ᨲᨳᨲᩮᩣ ᩋᩅᩥᨸᩁᩦᨲᨲᩮᩣ ᨴᩥᩔᨲᩥ᪨ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨾᩣᨲᩥ ᨸᨬ᩠ᨧᨧᨠ᩠ᨡᩩ᪨ ᩑᨠᩮᩣᨲᩥ ᨸᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩣᩈᩘᨡᩣᨲᩣᨴᩦᩉᩥ ᩑᨠᩮᩣ᪨ ᩁᨲᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩮᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨾᩁᨲᩥᩋᩣᨴᩥᩴ᪨

᪘᪕᪓᪨ ᨲᨲᩥᨿᨣᩣᨳᩣᨿ ᨻᩉᩪᨶᨾᩥᨵ ᨻᨴ᩠ᨵᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨵ ᨻᩉᩪᨶᩴ ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨴᩦᨶᩴ ᩈᩥᩔᩣᨶᩴ᪨ ᩈᩥᩔᩣ ᩉᩥ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮ ᨸᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᨲᩣ “ᨻᨴ᩠ᨵᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨸᨬ᩠ᩉᩮᨶ ᩋᩣᨣᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨠᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᩉᩮᨶ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣᨾ᩠ᩉᩥ,ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣᨶᩴ ᩅᩣ ᨸᨬ᩠ᩉᩮᨶ ᩋᩣᨣᨾᨶᩴ, ᨸᨬ᩠ᩉᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᩋᩣᨣᨾᨶᩴ ᩅᩣᨲᩥ᪨

᪘᪕᪔᪨ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᨣᩣᨳᩣᨿ ᩅᩥᨩᩥᨣᩩᨧ᩠ᨨᨲᩮᩣᨲᩥ ᨩᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩉᩥ ᩋᨭ᩠ᨭᩦᨿᨲᩮᩣ ᩁᩥᨲ᩠ᨲᨾᩣᩈᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᩅᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨾᨬ᩠ᨧᨸᩦᨮᩴ᪨ ᨸᨻ᩠ᨻᨲᩣᨶᩴ ᨣᩩᩉᩣᩈᩩ ᨧᩣᨲᩥ ᨸᨻ᩠ᨻᨲᨣᩩᩉᩣᩈᩩ ᨧ ᩁᩥᨲ᩠ᨲᨾᩣᩈᨶᩴ ᨽᨩᨲᩮᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ᪨

᪘᪕᪕᪨ ᨸᨬ᩠ᨧᨾᨣᩣᨳᩣᨿ ᩏᨧ᩠ᨧᩣᩅᨧᩮᩈᩪᨲᩥ ᩉᩦᨶᨸᨱᩦᨲᩮᩈᩩ᪨ ᩈᨿᨶᩮᩈᩪᨲᩥ ᩅᩥᩉᩣᩁᩣᨴᩦᩈᩩ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩮᩈᩩ᪨ ᨠᩦᩅᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨽᩮᩁᩅᩣᨲᩥ ᨠᩥᨲ᩠ᨲᨠᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨽᨿᨠᩣᩁᨱᩣ᪨ “ᨠᩩᩅᨶ᩠ᨲᩮᩣ”ᨲᩥᨸᩥ ᨸᩣᨮᩮᩣ, ᨠᩪᨩᨶ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨶ ᨸᨶ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨶᩣᨸᩁᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩥᨿᨲᩥ᪨

᪘᪕᪖᪨ ᨨᨭ᩠ᨮᨣᩣᨳᩣᨿ ᨠᨲᩦ ᨸᩁᩥᩔᨿᩣᨲᩥ ᨠᩥᨲ᩠ᨲᨠᩣ ᩏᨸᨴ᩠ᨴᩅᩣ᪨ ᩋᨣᨲᩴ ᨴᩥᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩴ᪨ ᨲᨬ᩠ᩉᩥ ᩋᨣᨲᨸᩩᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨣᨲᩴ ᨲᨳᩣ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣ ᨴᩥᩈᩣ ᨧᩣᨲᩥ ᪨ ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᩋᨣᨲᩴ ᨴᩥᩈ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨽᩥᩈᨾ᩠ᨽᩅᩮᨲᩥ ᩋᨽᩥᨽᩅᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨸᨶ᩠ᨲᨾ᩠ᩉᩥ ᨸᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩮ᪨

᪘᪕᪗-᪘᪨ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᨣᩣᨳᩣᨿ ᨠ᩠ᨿᩣᩔ ᨻ᩠ᨿᨸ᩠ᨸᨳᨿᩮᩣ ᩋᩔᩪᨲᩥ ᨠᩦᨴᩥᩈᩣᨶᩥ ᨲᩔ ᩅᨧᨶᩣᨶᩥ ᩋᩔᩩ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮᨾᨣᩣᨳᩣᨿ ᩑᨠᩮᩣᨴᩥ ᨶᩥᨸᨠᩮᩣᨲᩥ ᩑᨠᨣ᩠ᨣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ᪨

᪘᪖᪐᪨ ᩑᩅᩴ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᨲᩣ ᩈᩣᩁᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨲᩦᩉᩥ ᨣᩣᨳᩣᩉᩥ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᨳᩮᩣᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᩉᩥ ᨣᩣᨳᩣᩉᩥ – ᨸᨬ᩠ᨧᩈᨲᩣᨶᩴ ᩈᩥᩔᩣᨶᨾᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᨣᩮᩣᨧᩁᩈᩦᩃᩅᨲᩣᨴᩦᨶᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩮᩣ ᨽᨣᩅᩣ ᨲᨿᩥᨴᩴ ᨸᨠᩣᩈᩮᨲᩩᩴ “ᩅᩥᨩᩥᨣᩩᨧ᩠ᨨᨾᩣᨶᩔᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨶᨿᩮᨶ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᨶᨾᩣᩁᨽᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᨮᨾᨣᩣᨳᩣᨿ ᨲᩣᩅ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ – ᨩᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩉᩥ ᩅᩥᨩᩥᨣᩩᨧ᩠ᨨᨾᩣᨶᩔ ᩁᩥᨲ᩠ᨲᩣᩈᨶᩴ ᩈᨿᨶᩴ ᩈᩮᩅᨲᩮᩣ ᨧᩮ ᩈᨾ᩠ᨻᩮᩣᨵᩥᨠᩣᨾᩔ ᩈᩣᩁᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲ, ᩁᩥᨲ᩠ᨲᨲᩣ ᨿᨴᩥᨴᩴ ᨹᩣᩈᩩ ᨿᩮᩣ ᨹᩣᩈᩩᩅᩥᩉᩣᩁᩮᩣ ᨿᨳᩣᨶᩩᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨿᩮᩣ ᨧ ᩋᨶᩩᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ, ᨲᩴ ᨲᩮ ᨸᩅᨠ᩠ᨡᩣᨾᩥ ᨿᨳᩣ ᨸᨩᩣᨶᩴ ᨿᨳᩣ ᨸᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᨴᩮᨿ᩠ᨿ, ᩑᩅᩴ ᩅᨴᩣᨾᩦᨲᩥ᪨

᪘᪖᪑᪨ ᨴᩩᨲᩥᨿᨣᩣᨳᩣᨿ ᨸᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᨧᩣᩁᩦᨲᩥ ᩈᩦᩃᩣᨴᩦᩈᩩ ᨧᨲᩪᩈᩩ ᨸᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᨧᩁᨾᩣᨶᩮᩣ᪨ ᨯᩴᩈᩣᨵᩥᨸᩣᨲᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩥᨦ᩠ᨣᩃᨾᨠ᩠ᨡᩥᨠᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᩈᩮᩈᨾᨠ᩠ᨡᩥᨠᩣᨶᨬ᩠ᨧ᪨ ᩈᩮᩈᨾᨠ᩠ᨡᩥᨠᩣ ᩉᩥ ᨲᨲᩮᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᩋᨵᩥᨸᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨡᩣᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ “ᩋᨵᩥᨸᩣᨲᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨾᨶᩩᩔᨹᩔᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩮᩣᩁᩣᨴᩥᨹᩔᩣᨶᩴ᪨

៨៦១។ តតិយគាថាយ បរធម្មិកា នាម សត្ត សហធម្មិកេ ឋបេត្វា សព្ពេបិ ពាហិរកា។ កុសលានុអេសីតិ កុសលធម្មេ អន្វេសមានោ។

៨៦២។ ចតុត្ថគាថាយ អាតង្កផស្សេនាតិ រោគផស្សេន។ សីតំ អច្ចុណ្ហន្តិ សីតញ្ច ឧណ្ហញ្ច។ សោ តេហិ ផុដ្ឋោ ពហុធាតិ សោ តេហិ អាតង្កាទីហិ អនេកេហិ អាការេហិ ផុដ្ឋោ សមានោបិ។ អនោកោតិ អភិសង្ខារវិញ្ញាណាទីនំ អនោកាសភូតោ។

៨៦៣។ ឯវំ “ភិក្ខុនោ វិជិគុច្ឆតោ”តិអាទីហិ តីហិ គាថាហិ បុដ្ឋមត្ថំ វិស្សជ្ជេត្វា ឥទានិ “ក្យាស្ស ព្យប្បថយោ”តិអាទិនា តេន បុដ្ឋំ វិស្សជ្ជេន្តោ “ថេយ្យំ ន ការេ”តិអាទិមាហ។ តត្ថ ផស្សេតិ ផរេយ្យ។ យទាវិលត្តំ មនសោ វិជញ្ញាតិ យំ ចិត្តស្ស អាវិលត្តំ ជានេយ្យ, តំ សព្ពំ “កណ្ហស្ស បក្ខោ”តិ វិនោទយេយ្យ។

៨៦៤។ មូលម្បិ តេសំ បលិខញ្ញ តិដ្ឋេតិ តេសំ កោធាតិមានានំ យំ អវិជ្ជាទិកំ មូលំ, តម្បិ បលិខណិត្វា តិដ្ឋេយ្យ។ អទ្ធា ភវន្តោ អភិសម្ភវេយ្យាតិ ឯវំ បិយប្បិយំ អភិភវន្តោ ឯកំសេនេវ អភិភវេយ្យ, ន តត្ថ សិថិលំ បរក្កមេយ្យាតិ អធិប្បាយោ។

៨៦៥។ បញ្ញំ បុរក្ខត្វាតិ បញ្ញំ បុព្ពង្គមំ កត្វា។ កល្យាណបីតីតិ កល្យាណាយ បីតិយា សមន្នាគតោ។ ចតុរោ សហេថ បរិទេវធម្មេតិ អនន្តរគាថាយ វុច្ចមានេ បរិទេវនីយធម្មេ សហេយ្យ។

៨៦៦។ កិំសុ អសិស្សាមីតិ កិំ ភុញ្ជិស្សាមិ។ កុវំ វា អសិស្សន្តិ កុហិំ វា អសិស្សាមិ។ ទុក្ខំ វត សេត្ថ ក្វជ្ជ សេស្សន្តិ ឥមំ រត្តិំ ទុក្ខំ សយិំ, អជ្ជ អាគាមិរត្តិំ កត្ថ សយិស្សំ។ ឯតេ វិតក្កេតិ ឯតេ បិណ្ឌបាតនិស្សិតេ ទ្វេ, សេនាសននិស្សិតេ ទ្វេតិ ចត្តារោ វិតក្កេ។ អនិកេតចារីតិ អបលិពោធចារី និត្តណ្ហចារី។

៨៦៧។ កាលេតិ បិណ្ឌបាតកាលេ បិណ្ឌបាតសង្ខាតំ អន្នញ្ច ចីវរកាលេ ចីវរសង្ខាតំ វសនញ្ច លទ្ធា ធម្មេន សមេនាតិ អធិប្បាយោ។ មត្តំ សោ ជញ្ញាតិ បដិគ្គហណេ ច បរិភោគេ ច សោ បមាណំ ជានេយ្យ។ ឥធាតិ សាសនេ, និបាតមត្តមេវ វា ឯតំ។ តោសនត្ថន្តិ សន្តោសត្ថំ, ឯតទត្ថំ មត្តំ ជានេយ្យាតិ វុត្តំ ហោតិ។ សោ តេសុ គុត្តោតិ សោ ភិក្ខុ តេសុ បច្ចយេសុ គុត្តោ។ យតចារីតិ សំយតវិហារោ, រក្ខិតិរិយាបថោ រក្ខិតកាយវចីមនោទ្វារោ ចាតិ វុត្តំ ហោតិ។ “យតិចារី”តិបិ បាឋោ, សោវេវត្ថោ។ រុសិតោតិ រោសិតោ, ឃដ្ដិតោតិ វុត្តំ ហោតិ។

៨៦៨។ ឈានានុយុត្តោតិ អនុប្បន្នុប្បាទនេន ឧប្បន្នាសេវនេន ច ឈានេ អនុយុត្តោ។ ឧបេក្ខមារព្ភ សមាហិតត្តោតិ ចតុត្ថជ្ឈានុបេក្ខំ ឧប្បាទេត្វា សមាហិតចិត្តោ។ តក្កាសយំ កុក្កុច្ចិយូបច្ឆិន្ទេតិ កាមវិតក្កាទិំ តក្កញ្ច, កាមសញ្ញាទិំ តស្ស តក្កស្ស អាសយញ្ច, ហត្ថកុក្កុច្ចាទិំ កុក្កុច្ចិយញ្ច ឧបច្ឆិន្ទេយ្យ។

៥៤០. ធុនិត្វា ចឹកឹ សតិយាកិតត្ថេតិ ឧបដ្ឋាយាតឹហិ ចាចាហិ ចោទិត្វា សយាតោ សតិយា ហុត្វា តំ ចោទេតិ អកិតត្ថេយ្យ ចាធំ បយុត្តោ ព្យុសលត្តិ ពាលាលសយដ្ឋិតំ ចាធំ បយុត្តោយ្យ ភាតិចេលត្តិ អតិចេលំ បភ ចាធំ កាលចេលត្តោ សឹលចេលត្តោ អតិក្កត្តំ តប្បយុត្តោយ្យ ឌតចាគឆយ្យាឃាតិ ឌតចាគកធាយ ត ចេតឃេយ្យាតិ ចេតតំ ត ឧប្បាទេយ្យ

៥៤១. អធាបរត្តិ អឆ ព្ពុគាតិ ព្ពុតោ បរេយ្យិ បត្ថោ រខាតឹតិ រូបរាកាឌឹតិ បត្ថោ រខាតិ ឃេសំ សតឹយា ចិតយាយ និក្ខេត្តិ ឃេសំ ឧបដ្ឋិតស្សតិ ហុត្វា ចិតយតត្តំ តិស្សោ និក្ខា និក្ខេយ្យ ឲធំ និក្ខេត្តា ហិ រូបេបស៊...បេ... ឋស្សេស៊ សេហឆ រាក៌, ត អទេញ្ញតិ

៥៤២. តេតា សោ តេសំ ចិតយាយ និក្ខេត្តា អត្ថុក្កេយត – ឲតេស៊ ឆេយ្យស្មតិ កាឆា. តត្ត ឲតេស្មតិ រូបិឌឹស៊ កាលេត សោ សយ្យា ឆយ៉ុ បរិចឹយំសយាតោតិ សោ កិក្ខុ ឃ្វាឃំ “ឧទ្ធេត ចិត្តេ សយាឆិស្ស កាលេលិ”តិអាឌិតា ភេឃេត កាលេលិ ធុត្តោ, តេត កាលេត សត្ថំ សត្ថតឆយ៉ុ អតិច្ឆាឌិតឃេត បរិចឹយំសយាតោ ឲកោឌិក្ខុតោ ចិហេត តយំ សោតិ សោ ឲក្កុចិត្តា សត្ថំ យោហាឌិតយំ ចិហេតយ្យ តត្តិ ឲត្ត សំសឃោ សេសំ សត្ថុត្ត បិកដេយច

ឲធំ ភកចា អទហត្តតិក្ខេដេត ចេសតំ តិដ្ឋាចេបសិ ចេសតាបរិឃោសាតេ បត្ថោសតា កិក្ខុ អទហត្តំ បត្តា, តិំសកោដិសញ្ញាតត្ថោ ចេចយត្តុស្សាតំ ឆយ្យាកិសយឃោ អហោសឹតិ

បរេយត្តខាតិកាយ ព្ពុក្ខក-អដ្ឋកថាយ

សុត្តតិបិត-អដ្ឋកថាយ សារិបុត្តសុត្តចណ្ណភា តិដ្ឋិតា

តិដ្ឋិតោ ច ចត្តុត្តោ ចក្កោ អត្តចណ្ណភាតឃេតា, ភាយេត

អដ្ឋកចក្កោតិ

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

ឨ៓ ឞិរាឃគធធក្កា

ចត្តុកាធាចណ្ណកា

ៜប័ឲ្៓ធកាយលិត៌បុរា រយ្ខាតិ ឞិរាឃគធក្កស្ស ចត្តុកាធា៓ តាវ៌ ជួប្បត្តិ – អតីធេត កិរ ឆារាណសិចាសី ឲធកា ទ្រព្ទចន្ទកិ៏ បធេក អាធទិឃធេក អគុតិឈោ, តស្ស ឈោត្យអរ សិស្សា, ឲកធេយកស្ស បហស្សំ អធេត្តចាសិកា៓ ឲចំ ធេត បត្តុទេបាធិកធេយាត្យអបរបហស្សា អាធទិឃធេត្តចាសិធេតា បធេទ្ទុបិ ឆារាណសិ ជួបតិស្សាយ ឌីចិក៌ កធេប្បត្ត្កា បព្តាតបេយិប៌ កត្ត្វា ទ្រធេព្ទ កធេហត្វា តធេត្វុច គាគាឞិរាធចិកតិឈោ គិជ្ជ្ឍាធេបត្វា កុល្លំ ពាត្តិត្វា កក្កាឃ ឆារាណសិ អាធេគត្វា បធេច រាឌា អត្វិធេកា ធេហាតិ, រធេជ្ជា, ឲកក្ខយិក៌ ចា…ធេប… បត្តក្ខយិក៌ ចា ឞិបេរាធំ ធេឈាធេឌត្វា ធេគត្តិ៓ ធេតា ធេច, អធេញ្ញាបេយ្យិ ចិកិលិត្វា បុត្តធារា៌ ធេបិធេបត្តិ៓ អឆ ធេតប៌ ឲកធិចប៌ អាធទិធេឈា “គ បក្កា ចន្ទកិកធេយ្ខគ គិឌ្ឌំ ឌីចិក៌ កធេប្បត់, ទក្កាទេត្យាឌរាការធេល ឲត៌ កយ្ខ”ត្តិ ចិធេត្តត្វា អធេត្តចាសិធេក អាយធេត្តសិ – “តាតា, ជួឌ្ឍុរាធឈោ, អប្បបាទទ្រធេព្ទ អាធេគឆា”តិ៓ ធេត “បាធុ”តិ បដិស្សុលិត្វា អាគឃិស្សុ៓ ធេយា ធេតហិ កដ្ឋបកុណំ កត្វា តស្ស អត្ថគ្គនំ បចិសិត្វា ឃត្តិ បុធេរសិ៓ កដ្ឋបកុធេណា ស្សុបណ្ណរាឌា ចិឃ អាកាសំ លឃ្ឃិត្វា ចគស្ស ជួបរិ ចរិត្វា អធេត្តចាសីគ បុរធេតា ឆ្លុទ្រហិ៓ អឆ អាធទិធេឈា សិធេស្ស អាហ – “តាតា, ត្រាធិបាគិ កដ្ឋចាហគាគិ កត្វា បក្កា បកលឌខ្ពុធីធេប រជ្ជ៏ កធេហត់, តុធេយ្ហិ, តាតា, ឲតាគិ កធេរាធ, រជ្ជ៏ កធេហត្វា ឌីចិស្សាយ, ទក្កំ ចន្ទកិសិធេប្បគ ឌីចិត្យ”ត្តិ៓ ធេត តធា កត្វា អាធទិឃស្ស បដិធេចធេស៊ុ៓ តធេតា ធេគ អាធទិធេឈា អាហ – “កតធំ, តាតា, រជ្ជ៏ កណ្ហាយា”តិ? “ឆារាណសិរជ្ជ៏ អាធទិឃា”តិ៓ “អលំ, តាតា, យា ឲត៌ ទ្រុឌ្ឋ, យឃធេត្យត៌ កធេហត្វាបិ ‘ចន្ទកិរាឌា ចន្ទកិឃុធរាឌា’តិ ចន្ទកិចាធា គ ឃុឌ្ឋិស្សាយ, យហធេត្តា ឌខ្ពុធីធេបិ, អញ្ញាត្វិ កន្លាយា”តិ៓

តធេតា បបុត្តធារា កដ្ឋចាហគាគិ , អភិទ្រុហិត្វា បខ្ខាចុធា ហុត្វា ហិយចត្តាភិមុលា កត្តា ហិយចតិ អញ្ញាតម៌ គក៌ បចិសិត្វា រធេជ្ជា គិធេចបធេគធេយធ បដ្ឋដ្ឋហំស៊ុ៓ ធេត តត្វ រជ្ជ៏ កធេហត្វា អាធទិឃំ រធេជ្ជ អភិសិញ្ចិស៊ុ៓ ធេយា “កដ្ឋចាហធេគា រាឌា”តិ ឞិកធេដ៌ អធេហាសិ៓ តយ្យិ គក៌ ធេតគ កហិតត្តា “កដ្ឋចាហគគក”រធេត្តច គាយ៌ លភិ, តធា បកលរដ្ឋេយ្យិ ៓ កដ្ឋចាហធេគា រាឌា ធម្មិធេកា អធេហាសិ, តធា ឃុធរាឌា អយច្ចដ្ឋាធេគសុ ច ធបិតា ធេយាត្យអរ សិស្សា៓ ត៌ រដ្ឋំ រធេជ្ជា ចតុហិ បក្កហចត្តុហិ បក្កឃ្យាត៌ អតិចិយ ទ្ពុដ្ឋំ ទីត៌ គិទ្រុបទ្ទចធ្វា អធេហាសិ៓ គាករា ឌាគបធា រាឌាគធ្វា រាឌបរិបធ្វា អតិចិយ យយាឃិស្ស “ភឌ្ឌធេកា ធេគា រាឌា លធេទ្ធា, ភទ្ទិកា រាឌបរិបា”តិ៓

អធេធកធិចប៌ យព្វិបធេធបធេតា ចាហិធា ភណ្ឌិ កធេហត្វា កដ្ឋចាហគគក៌ អាកយិស្ស បណ្ណាការធ្វា កធេហត្វា រាឌាគ៌ បស្សិស្ស៓ រាឌា “កុធេតា អាកតត្វ”តិ បត្តុំ បុច្ឆិ៓ “ឆារាណសិធេតា ធេធចា”តិ៓ ធេយា តត្វ បត្តុំ បចត្តិ បុច្ឆិត្វា – “តុយ្ហាគំ រធេជ្ជា បដ្ឋិ យយ យិត្តភាធំ កធេរាធា”តិ អាហ៓ ធេត “បាធុ”តិ បយ្យដិច្ឆិស្ស៓ ធេយា ធេតប៌ បរិទ្ទុយំ ធត្វា កយគការធេល បយ្យធេត្ត បុគ អាធេធធេគ ចត្វា ចិស្សធេជ្ជបិ៓ ធេត ឆារាណសិ កត្វា តស្ស រធេជ្ជា អាធេរាធធេយិំស៊ុ៓ រាឌា “កដ្ឋចាហគរដ្ឋា អាកតាគំ ចាហិធកាគំ អជ្ជតធេក្ក បុគ្គំ ឃុធ្វាយី”តិ ធេភរិ ធរាធេបត្វា “អត្វិ ធេយ កដ្ឋចាហធេគា យិធេត្តា”តិ ធេព្វបិ អធិដ្ឋយិត្តា អធេហស៊ុ៓ កដ្ឋចាហធេគាបិ ច បកគគធេរ ធេភរិំ ធរាធេបសិ – “អជ្ជតធេក្ក ឆារាណសិធេតា អាកតាគំ ចាហិធកាគំ

សុង្កំ មុញ្ចាមិ, បរិព្ពយោ ច តេសំ ទាតព្ពោ”តិ។ តតោ ពារាណសិរាជា កដ្ឋវាហនស្ស លេខំ បេសេសិ “សចេ តស្មិំ ជនបទេ ទដ្ឋុំ វា សោតុំ វា អរហរូបំ កិញ្ចិ អច្ឆរិយំ ឧប្បជ្ជតិ, អម្ហេបិ ទក្ខាបេតុ ច សាវេតុ វា”តិ។ សោបិ តស្ស បដិលេខំ បេសេសិ។ ឯវំ តេសំ កតិកំ កត្វា វសន្តានំ កទាចិ កដ្ឋវាហនស្ស អតិមហគ្ឃា អច្ចន្តសុខុមា កម្ពលា ឧប្បជ្ជិំសុ ពាលសូរិយរស្មិសមាភា វណ្ណេន។ តេ ទិស្វា រាជា “មម សហាយស្ស បេសេមី”តិ ទន្តការេហិ អដ្ឋ ទន្តករណ្ឌកេ លិខាបេត្វា តេសុ ករណ្ឌកេសុ តេ កម្ពលេ បក្ខិបិត្វា លាខាចរិយេហិ ពហិ លាខាគោឡកសទិសេ ការាបេត្វា អដ្ឋបិ លាខាគោឡកេ សមុគ្គេ បក្ខិបិត្វា វត្ថេន វេឋេត្វា រាជមុទ្ទិកាយ លញ្ឆេត្វា “ពារាណសិរញ្ញោ ទេថា”តិ អមច្ចេ បេសេសិ។ លេខញ្ច អទាសិ “អយំ បណ្ណាការោ នគរមជ្ឈេ អមច្ចបរិវុតេន បេក្ខិតព្ពោ”តិ។

តេ គន្ត្វា ពារាណសិរញ្ញោ អទំសុ។ សោ លេខំ វាចេត្វា អមច្ចេ សន្និបាតេត្វា នគរមជ្ឈេ រាជង្គណេ លញ្ឆនំ ភិន្ទិត្វា បលិវេឋនំ អបនេត្វា សមុគ្គំ វិវរិត្វា អដ្ឋ លាខាគោឡកេ ទិស្វា “មម សហាយោ លាខាគោឡកេហិ កីឡនកពាលកានំ វិយ មយ្ហំ លាខាគោឡកេ បេសេសី”តិ មង្កុ ហុត្វា ឯកំ លាខាគោឡកំ អត្តនោ និសិន្នាសនេ បហរិ។ តាវទេវ លាខា បរិបតិ, ទន្តករណ្ឌកោ វិវរំ ទត្វា ទ្វេភាគោ អហោសិ។ សោ អន្តោ កម្ពលំ ទិស្វា ឥតរេបិ វិវរិ សព្ពេ តថេវ អហេសុំ។ ឯកមេកោ កម្ពលោ ទីឃតោ សោឡសហត្ថោ វិត្ថារតោ អដ្ឋហត្ថោ។ បសារិតេ កម្ពលេ រាជង្គណំ សូរិយប្បភាយ ឱភាសិតមិវ អហោសិ។ តំ ទិស្វា មហាជនោ អង្គុលិយោ វិធុនិ, ចេលុក្ខេបញ្ច អកាសិ, “អម្ហាកំ រញ្ញោ អទិដ្ឋសហាយោ កដ្ឋវាហនរាជា ឯវរូបំ បណ្ណាការំ បេសេសិ, យុត្តំ ឯវរូបំ មិត្តំ កាតុ”ន្តិ អត្តមនោ អហោសិ។ រាជា វោហារិកេ បក្កោសាបេត្វា ឯកមេកំ កម្ពលំ អគ្ឃាបេសិ, សព្ពេបិ អនគ្ឃា អហេសុំ។ តតោ ចិន្តេសិ – “បច្ឆា បេសេន្តេន បឋមំ បេសិតបណ្ណាការតោ អតិរេកំ បេសេតុំ វដ្ដតិ, សហាយេន ច មេ អនគ្ឃោ បណ្ណាការោ បេសិតោ, កិំ នុ, ខោ, អហំ សហាយស្ស បេសេយ្យ”ន្តិ? តេន ច សមយេន កស្សបោ ភគវា ឧប្បជ្ជិត្វា ពារាណសិយំ វិហរតិ។ អថ រញ្ញោ ឯតទហោសិ – “វត្ថុត្តយរតនតោ អញ្ញំ ឧត្តមរតនំ នត្ថិ, ហន្ទាហំ វត្ថុត្តយរតនស្ស ឧប្បន្នភាវំ សហាយស្ស បេសេមី”តិ។ សោ –

“ពុទ្ធោ លោកេ សមុប្បន្នោ, ហិតាយ សព្ពបាណិនំ;

ធម្មោ លោកេ សមុប្បន្នោ, សុខាយ សព្ពបាណិនំ;

សង្ឃោ លោកេ សមុប្បន្នោ, បុញ្ញក្ខេត្តំ អនុត្តរ”ន្តិ។ –

ឧទយំ កាលំ, យាវ អរហត្តំ, តាវ ឯកភិក្ខុស្ស បដិបត្តិញ្ច សុវណ្ណបដ្ដេ ជាតិហិង្គុលកេន លិខាបេត្វា សត្តរតនមយេ សមុគ្គេ បក្ខិបិត្វា តំ សមុគ្គំ មណិមយេ សមុគ្គេ, មណិមយំ មសារគល្លមយេ, មសារគល្លមយំ លោហិតង្គមយេ, លោហិតង្គមយំ, សុវណ្ណមយេ, សុវណ្ណមយំ រជតមយេ, រជតមយំ ទន្តមយេ, ទន្តមយំ សារមយេ, សារមយំ សមុគ្គំ បេឡាយ បក្ខិបិត្វា បេឡំ ទុស្សេន វេឋេត្វា លញ្ឆេត្វា មត្តវរវារណំ សោវណ្ណទ្ធជំ សោវណ្ណាលង្ការំ ហេមជាលសញ្ឆន្នំ ការេត្វា តស្សុបរិ បល្លង្កំ បញ្ញាបេត្វា បល្លង្កេ បេឡំ អារោបេត្វា សេតច្ឆត្តេន ធារិយមានេន សព្ពគន្ធបុប្ផាទីហិ បូជាយ ករិយមានាយ សព្ពតាឡាវចរេហិ ថុតិសតានិ គាយមានេហិ យាវ អត្តនោ

រដ្ឋសីមា, តាវ មគ្គំ អលង្ការាបេត្វា សមេន តេសំ ទ្វេ ច ឋត្វា សាមន្តរាជូនំ បណ្ណាការំ បេសេសិ – “ឯកំ សក្ការោរត្តេហិ អយំ បណ្ណាការោ បេសេតព្ពោ”តិ ។ តំ សុត្វា តេ តេ រាជានោ បដិមគ្គំ អាគន្ត្វា យាវ គង្គាមហតស្ស រដ្ឋសីមា, តាវ គមិំសុ ។

គង្គាមហតោបិ សុត្វា បដិមគ្គំ អាគន្ត្វា តទេវ ឧដ្ឋិតោ ភាគំ បេសេត្វា អមច្ចេ ច ភាគិនេ ច សន្និបាតាបេត្វា រាជង្គណេ បលិវេឋនកស្ស អបនេត្វា បេឡាយំ ខិបិត្វា បេឡាយ មគ្គំ បស្សិត្វា អនុបុព្ពេន សព្ពមគ្គេ ខិបិត្វា សុវណ្ណបដ្ដេ លេខំ បស្សិត្វា “កប្បសតសហស្សេហិ អតិទុល្លភំ មម សហាយោ បណ្ណាការរតនំ បេសេសី”តិ អត្តមនោ ហុត្វា “អសុតបុព្ពំ ចេវ សុណិមា ‘ពុទ្ធោ លោកេ ឧប្បន្នោ’តិ, យំនូនាហំ គន្ត្វា ពុទ្ធញ្ច បស្សេយ្យំ ធម្មញ្ច សុណេយ្យ”ន្តិ ចិន្តេត្វា អមច្ចេ អាមន្តេសិ – “ពុទ្ធធម្មសង្ឃរតនានិ កិរ លោកេ ឧប្បន្នានិ, កិំ តុម្ហេ មញ្ញថា”តិ ។ តេ អាហំសុ – “តុម្ហេ ទេវ មហារាជ, គច្ឆថ, មយំ គន្ត្វា បព្ពជិស្សាមា”តិ ។

តតោ សោឡសសហស្សបរិវារា សោឡសអមច្ចា រាជានំ អភិវាទេត្វា “យទិ ពុទ្ធោ លោកេ ឧប្បន្នោ បុន ទស្សនំ នត្ថិ, យទិ ន ឧប្បន្នោ, អាគមិស្សាមា”តិ និក្ខន្តា ។ រញ្ញោ បន ភាគិនេយ្យា បច្ឆា រាជានំ ចជិត្វា “អហម្បិ គច្ឆាមី”តិ អាហ ។ តាត, ត្វំ តត្ថ ពុទ្ធុប្បាទំ ញាត្វា បុន អាគន្ត្វា មម អារោចេហីតិ ។ សោ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា អគមាសិ ។ តេ សព្ពេបិ សព្ពត្ថ ឯករត្តិវាសេន គន្ត្វា ញាតិភាវំ បត្វា ។ អសម្បត្តេយេវ ច តេសុ ភគវា បរិនិព្ពាយិ ។ តេ “កោ ពុទ្ធោ, កុហិំ ពុទ្ធោ”តិ សកលជម្ពុទីបំ អាហិណ្ឌន្តា សម្មុខសាវកេ ទិស្វា បុច្ឆិំសុ ។ តេ តេសំ “ពុទ្ធោ បរិនិព្ពុតោ”តិ អាចិក្ខិំសុ ។ តេ “អហោ ទូរេ អាគន្ត្វា ទស្សនមត្តម្បិ ន លភិម្ហា”តិ បរិទេវមានា “កិំ, ភន្តេ, កោចិ ភគវតា ទិន្នោវាទោ អត្ថី”តិ បុច្ឆិំសុ ។ អាម, ឧបាសកា អត្ថិ, សរណត្តយេ បតិដ្ឋាតព្ពំ, បញ្ចសីលានិ សមាទាតព្ពានិ, អដ្ឋង្គសមន្នាគតោ ឧបោសថោ ឧបវសិតព្ពោ, ទានំ ទាតព្ពំ, បព្ពជិតព្ពន្តិ ។ តេ សុត្វា តំ ភាគិនេយ្យំ អមច្ចំ ឋបេត្វា សព្ពេ បព្ពជិំសុ ។ ភាគិនេយ្យោ បរិភោគធាតុំ គហេត្វា គង្គាមហតរញ្ញោ សន្តិកំ បក្កាមិ ។ បរិភោគធាតុ នាម ធាតុបរិស្សាវនធម្មករណាទីនិ ។ អយំ បន ភគវតោ ធម្មករណំ ធម្មករណំ ចិវរមណ្ឌលមេកំ ចេវ គហេត្វា បក្កាមិ, អនុបុព្ពេន ច តំ គន្ត្វា “ពុទ្ធោ លោកេ ឧប្បន្នោ ច បរិនិព្ពុតោ ច”តិ រញ្ញោ អារោចេត្វា ភគវតា ទិន្នោវាទំ អាចិក្ខិ ។ រាជា តេនេវ ឧបសង្កមិត្វា ធម្មំ សុត្វា វិហារំ ការាបេត្វា ចេតិយំ បតិដ្ឋាបេត្វា ធាតុធម្មករណំ បតិដ្ឋាបេត្វា ធាតុធម្មករណំ ពោធិរុក្ខំ រោបេត្វា សរណត្តយេ បញ្ចសុ ច សីលេសុ បតិដ្ឋាយ អដ្ឋង្គុបេតំ ឧបោសថំ ឧបវសន្តោ ទានាទីនិ ទេន្តោ យាវតាយុកំ ឋត្វា កាមាវចរទេវលោកេ និព្ពត្តិ ។ តេបិ សោឡសអមច្ចា បព្ពជិត្វា បុថុជ្ជនកាលកិរិយំ កត្វា តស្សេវ រញ្ញោ បរិវារា អហេសុំ ។

តេ ឯកំ ពុទ្ធន្តរំ ទេវលោកេ វសិត្វា អម្ហាកំ ភគវតិ អនុប្បន្នេយេវ ទេវលោកតោ ចវិត្វា អាចរិយោ បសេនទិរញ្ញោ បិតុ បុរោហិតស្ស បុត្តោ ជាតោ នាមេន “ពាវរី”តិ, សោ ហិ មហាបុរិសលក្ខណេហិ សមន្នាគតោ តីណិ លក្ខណានិ បិទហ្វា, បិតុនោ ច អច្ចយេន បុរោហិតដ្ឋានេ អដ្ឋាសិ ។ អវសេសាបិ សោឡសអមច្ចា សាវត្ថិយំ ព្រាហ្មណកុលេ និព្ពត្តា ។ តេសុ សោឡសអមច្ចេសុ ជេដ្ឋមច្ចោ ពាវរិស្ស សន្តិកេ សិប្បំ ឧគ្គណ្ហិ, តតោ សោឡសអមច្ចា តេនេវ សន្តិកេ ឯកំ ទេវ បុត្តបិ សព្ពេ សមាគច្ឆិំសុ ។ មហាកោសលរាជាបិ កាលមកាសិ, តតោ បសេនទិ រដ្ឋេ អភិសិត្តោ ពាវរី តស្សាបិ បុរោហិតោ អហោសិ ។ រាជា បិតរា ទិន្នំ អដ្ឋានំ អទាសិ ។ សោ ហិ ទហរកាលេ តស្សេវ សន្តិកេ សិប្បំ ឧគ្គហេសិ ។ តតោ ពាវរី រញ្ញោ អារោចេសិ – “បព្ពជិស្សាមហំ, មហារាជា”តិ ។ “អាចរិយ, តុម្ហេសុ ឋិតេសុ មម បិតា ឋិតោ វិយ ហោតិ, មា បព្ពជិត្ថា”តិ ។ “អលំ, មហារាជ,

បព្ពជិស្សាមី”តិ។ រាជា វារេតុំ អសក្កោន្តោ “សាយំ បាតំ មម ទស្សនដ្ឋានេ រាជុយ្យានេ បព្ពជថា”តិ យាចិ។ អាចរិយោ សោឡសសហស្សបរិវារេហិ សោឡសហិ សិស្សេហិ សទ្ធិំ តាបសបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា រាជុយ្យានេ វសិ, រាជា ចតូហិ បច្ចយេហិ ឧបដ្ឋហតិ។ សាយំ បាតញ្ចស្ស ឧបដ្ឋានំ គច្ឆតិ។

អថេកទិវសំ អន្តេវាសិនោ អាចរិយំ អាហំសុ – “នគរសមីបេ វាសោ នាម មហាបលិពោធោ, វិជនសម្បាតំ អាចរិយ ឱកាសំ គច្ឆាម, បន្តសេនាសនវាសោ នាម ពហុបការោ បព្ពជិតាន”ន្តិ។ អាចរិយោ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា រញ្ញោ អារោចេសិ។ រាជា តិក្ខត្តុំ វារេត្វា វារេតុំ អសក្កោន្តោ ទ្វេ សតសហស្សានិ កហាបណានិ ទត្វា ទ្វេ អមច្ចេ អាណាបេសិ “យត្ថ ឥសិគណោ វាសំ ឥច្ឆតិ, តត្ថ អស្សមំ កត្វា ទេថា”តិ។ តទា អាចរិយោ សោឡសាធិកសោឡសសហស្សជដិលបរិវុតោ អមច្ចេហិ អនុគ្គហយាតោ ឧត្តរជនបទា ទក្ខិណជនបទាភិមុខោ អគមាសិ។ តមត្ថំ គហេត្វា អាយស្មា អានន្ទោ សង្គីតិកាលេ បារាយនវគ្គស្ស និទានំ អារោបេន្តោ ឥមា គាថាយោ អកាសិ។

តត្ថ កោសលានំ បុរាតិ កោសលរដ្ឋស្ស នគរា, សាវត្ថិតោតិ វុត្តំ ហោតិ។ អាកិញ្ចញ្ញន្តិ អកិញ្ចនភាវំ, បរិគ្គហូបករណវិវេកន្តិ វុត្តំ ហោតិ។

៩៩៣។ សោ អស្សកស្ស វិសយេ, អឡកស្ស សមាសនេតិ សោ ព្រាហ្មណោ អស្សកស្ស ច អឡកស្ស ចាតិ ទ្វិន្នម្បិ រាជូនំ សមាសន្នេ វិសយេ អាសន្នេ រដ្ឋេ, ទ្វិន្នម្បិ រដ្ឋានំ មជ្ឈេតិ អធិប្បាយោ។ គោធាវរីកូលេតិ គោធាវរិយា នទិយា កូលេ។ យត្ថ គោធាវរី ទ្វិធា ភិជ្ជិត្វា តិយោជនប្បមាណំ អន្តរទីបមកាសិ សន្តំ កបិដ្ឋវនសញ្ឆន្នំ, យត្ថ បុព្ពេ សរភង្គាទយោ វសិំសុ, តស្មិំ ទេសេតិ អធិប្បាយោ។ សោ កិរ តំ បទេសំ ទិស្វា “អយំ បុព្ពសមណាលយោ បព្ពជិតសារុប្ប”ន្តិ អមច្ចានំ និវេទេសិ។ អមច្ចា ភូមិគ្គហណត្ថំ អស្សករញ្ញោ សតសហស្សំ, អឡករញ្ញោ សតសហស្សំ អទំសុ។ តេ តម្បិ បទេសំ អញ្ញញ្ច ទ្វិយោជនមត្តន្តិ សព្ពម្បិ បញ្ចយោជនមត្តំ បទេសំ អទំសុ។ តេសំ កិរ រជ្ជសីមន្តរេ សោ បទេសោ ហោតិ។ អមច្ចា តត្ថ អស្សមំ ការេត្វា សាវត្ថិតោ ច អញ្ញម្បិ ធនំ អាហរាបេត្វា គោចរគាមំ និវេសេត្វា អគមំសុ។ ឧញ្ឆេន ច ផលេន ចាតិ ឧញ្ឆាចរិយាយ ច វនមូលផលេន ច។ តស្មា វុត្តំ “តស្សេវ ឧបនិស្សាយ, គាមោ ច វិបុលោ អហូ”តិ។

៩៩៤។ តត្ថ តស្សាតិ តស្ស គោធាវរីកូលស្ស, តស្ស វា ព្រាហ្មណស្ស ឧបយោគត្ថេ ចេតំ សាមិវចនំ, តំ ឧបនិស្សាយាតិ អត្ថោ។ តតោ ជាតេន អាយេន, មហាយញ្ញមកប្បយីតិ តស្មិំ គាមេ កសិកម្មាទិនា សតសហស្សំ អាយោ ឧប្បជ្ជិ, តំ គហេត្វា កុដុម្ពិកា រញ្ញោ អស្សកស្ស សន្តិកំ អគមិំសុ “សាមិ យត្ថ ទេថ អាយ”ន្តិ។ សោ “នាហំ សាទិយាមិ, អាចរិយស្សេវ ឧបនេថា”តិ អាហ។ អាចរិយោបិ តំ អត្តនោ អគ្គហេត្វា ទានយញ្ញំ អកប្បយិ។ ឯវំ សោ សំវច្ឆរេ សំវច្ឆរេ ទានមទាសិ។

៩៩៥។ មហាយញ្ញន្តិ គាថាយត្ថោ – ឯវំ សំវច្ឆរេ សំវច្ឆរេ ទានយញ្ញំ យជន្តោ ឯកស្មិំ សំវច្ឆរេ តំ មហាយញ្ញំ យជិត្វា តតោ គាមា និក្ខម្ម បុន បាវិសិ អស្សមំ។ បវិដ្ឋោ ច បណ្ណសាលំ បវិសិត្វា “សុដ្ឋុ ទិន្ន”ន្តិ ទានំ អនុមោទន្តោ និសីទិ។ ឯវំ តស្មិំ បដិបវិដ្ឋម្ហិ ព្រាហ្មណោ

ព្រាហ្មណិយា ឆលេន កម្មំ អកាតុកាមាយ “ឧទេយ, ព្រាហ្មណ, ជីវិតំ លោកស្មិំ វិតេន អត្តនោ ឧបរោធកម្មំ ចិន្តេតិ, កណ្ហ តទា បញ្ចវណ្ណានិ សាធិត្វា ទាសិំ នេ អាគតំ”តិ វេយ្យាកតោ អជ្ជេន្តា អាកង្ខិ ព្រាហ្មណោតិ។

៤៥៤-៥៥- ចុល្លធម្មបាលោតិ ឧក្កោដេន្តេន ចេតោបកតិបេ, មហិញ្ញាយ ច មហិញ្ញំ, ពោលេនកេន ច ពោលេនកំ, គណ្ហកេន ច គណ្ហកំ អាហច្ច ចេតោបកោ។ មុខត្ថោ កុមារំ មុទ្ធិតិ មុខត្ថោ កុមារស្ស មុទ្ធិ “កណ្ហិ តេ, ព្រាហ្មណ, មុខំ, កណ្ហិ កុមារ”ន្តិ។

៤៥៤-៤៦។ អត្ថាតាហិតិ អត្ថយញ្ញាហិ មត្តហាតិ។ មត្តសាតិ មត្តជិនេន។ អភិមង្គលិត្វាតិ ពោរយចេតបុបផ្កុមតិណោជិតិ អាទាយ មិយេ មិយេ ជីវិតស្ស អស្សយន្តានំ កត្វា ពោរយេន ក្មមិ វុបលិប្បិត្វា បុប្ផានិ ចិកិរិត្វា តិណានិ មន្ត្រិត្វា ចាយបិជំ កាយណ្ឌល្បទេន េសាចិត្វា មត្តបិធយត្តំ កត្វា អត្តនោ បិធតរេស បរាយមន្តោ ឧចទ្ទំ កុមារំ កត្វាតិ វុត្តំ ហោតិ។ ករេជំ នោ អភិត្តយិតិ កឃដតំ ចចតំ អភិត្តយិ, “មនេ នេ សាចយាតស្សា”តិ ពួយំ កាចយការិតិ អនុប្បាតេយា។ ទក្ខិណាតិ ទោរយតស្សានេតា។

៤៥៦-៣។ វុស្សុស្សតិតិ តស្ស តំ ចចតំ កទាន មន្ថិ ករចយ្យាតិ យញ្ញយានតោ មុស្សតិ។ ខេចតាតិ អស្សេយ អនិចត្វា ខេចតា ឧច។ មុទ្ធតិ មុទ្ធបិតេ ចាតិ មុទ្ធេ ចា មុទ្ធបិតេ ចា។

៤៥៣-៤៧។ នោតិ ចទហិ ឌាតាតិតិ នោតិ នេ ឌាតាតិ។ មុទ្ធានិបិតញ្ញាតិ មុទ្ធបិតញ្ញា។ ពាលាហេយត្វាតិ ពាលាហំ នេ ឧត្វា។

៤៥៤។ មុទាតិ ឧក្ខតិមចស្សចយកាលេ។ ជីវិតព្រាហ្មណោ បត ពោលេនកេន ចមយានេ អត្តត្តំ ចស្សាតំ អង្គេយេត ចាត្តោ លេខោ វុទបិជិ។ អបទេហ្មាតិ អត្តចិនោ។

៤៥៤។ មន្ត្រាភិន្ត្រាពលប្បតេត្វាតិ មន្ត្រាភិន្ត្រាយ ពលប្បតេត្វា, មន្ត្រា ច អភិន្ត្រានេយា ន ពលិតិ ន បតេត្វា។ ចិមុតេត្វាតិ អានេមុណំ កត្វា បចត្តិយា ចិមុត្តចិតេត្វា។

១០០១-០៣។ មោរកស្សាតិ មោរកោ អស្ស។ បហុតបញ្ញោតិ មហាបញ្ញោ។ ចរក្ខុនិមេឆេយាតិ វុត្តមចិបុលបញ្ញោ ក្ខុត អភិតតចរបញ្ញោ ចា។ ចិឆ្វរាតិ ចិកតឆ្វរា, អប្បជិនេយាតិ វុត្តំ ហោតិ។

១០០៤-៤។ មត្តបិរេកោតិ ខេចបិរេកោ។ បរស្សេត្យាតិ បរស្សត អជាតតត្តិ អជាតត្តាតំ។ លក្ខណាតិ លក្ខណានិ។ ញ្ញាក្កាតាតិ កមិតានិ, ចិត្វារិតានិតិ វុត្តំ ហោតិ។ មយត្តាតិ មយត្តានិ, បរិបុណ្ណានិតិ វុត្តំ ហោតិ។ ឌនេមុត មត្តបាយតីតិ ឌនេមុត អត្តបាយតិ។

១០០៦។ ឌាតិ ពោត្តព្វា លក្ខណត្តិ “កិច ចិទំ ឌានេតា”តិ យយ ឌាតិព្វា ពោត្តព្វា លក្ខណព្វា។ យនេត្វា មិនេស្សតិ យយា បរិចិតនេចេដ ច យយ

សិនេយ្យ ន៎ យតសារេយច បុច្ឆាតិ ច្ចេយ សត្ត បញ្ចោធិតត្តតេច បុច្ឆ៎

១០០៨-ប៉៎តិស្សេយត្តេយ្យាតិ ឧកោរេយច ឧស តាយកោត្តចរេសត ចុត្តា៎ គុកយោតិ ភ្ជកោ៎ បច្ចោកាលិតោតិ ចិសុំ ចិសុំ កាលចត្តា៎ បុត្តចាយតចាសិតាតិ បុត្តោ កស្សបស្ស កកចតោ សាយតេ បត្តខិត្វា៎ កតបច្ចាកតចត្តបុត្តាចាយតាយ ចាសិតធិត្តា៎ បុរយាហិស្សតិត្តិ យាហិស្សតិតាយិកំ បុរំ, តការត្តិ ចុត្តំ ហោតិ៎ តច្ចា តការំ បចិដ្ឋាតិ អឌិប្បាយោ, ឧចំ សត្តត្វ៎ កោតណ្ឌិ កោឆបុរស្ស តាយំ៎ ចតសច្ឆាត្តិ បចតតការំ ចុច្ចតិ, “ចតសាចត្តិ”ត្តិ ឧកោ៎ ឧចំ ចតសាចត្តិតោ កោរសុដ្ឋិ, កោរសុដ្ឋិតោ ច សារេកចំ អត្តុប្បត្តាតំ កិរ តេសំ សោត្យអសត្ត្រ ឌជិលិតំ លយោឌតយត្តា បរិសា អហោសិ៎

១០០៩៎ អឆ កកចា “ចាចរិស្ស ឌជិលិ យហាឌតំ សំចេច្ឆត្តា អាកច្ឆត្តិ, ត ច តាច តេសំ ច្ចត្តិយាតិ បរិបាកំ កច្ឆត្តិ, តាបិ អយំ ចេសោ សប្បាយោ, យកឆលេត្ត បត បតេសំ បិសាលកចេតិយំ សប្បាយំ៎ ៣៣ ហិ យឃិ ឆប៉ុ ចេសេត្ត យហាឌតស្ស ឆយុកិសយោ កចិស្សតិ, សត្តតការាតិ ច បចិសិត្វា អាកច្ឆត្តា ចាហុតរេត ឌេតត អាកយិស្សត្តី”តិ កិក្ខុសដ្ឋបរិចុតោ សាចត្តិតោ រាឌកហាកិយុតោ អកយាសិ៎ តេបិ ឌជិលិ សាចត្តិ អាកត្វា ចិហារំ បចិសិត្វា “កោ ចុទ្ធោ, កុហិំ ចុទ្ធោ”តិ ចិចិតត្តា កត្តកុជិមុលំ កត្វា កកចតោ បធតិរត្តបំ ជិស្វា “រត្តស្ស ហិ ក្ខត្តជិកំ បធំ កចេ...បេ... ចិចដ្ឋច្ឆស្ស ច្ចឆយិជិសំ បឆ”ត្តិ (អ៊ តិ៊ អដ្ឋ៊ ១៍១៩០-១៩១; ឆ៊ ប៊ អដ្ឋ៊ ១៍១០ សាយាចតិចត្ត; ចិសុទ្ធិ៍ ១៍៣៥) “សត្តញ្ញា ចុទ្ធោ”តិ តិដ្ឋំ កតា៎ កកចាបិ អត្តបុត្តោត សេតញ្ញកបិលចត្តអាឌីតិ តការាតិ បចិសិត្វា យហាឌតំ សំចេច្ឆត្តា បិសាលកចេតិយំ កតោ៎ ឌជិលិបិ តាចចេច សាចត្តិតោ តិក្ខុមិត្វា សត្តាតិ តាតិ តការាតិ បចិសិត្វា បិសាលកចេតិយចេច អកមំសុ៎ តេត ចុត្តំ “កោរសុដ្ឋិញ្ញាបិ សារេកចំ, សាចត្តិញ្ញា បុរុត្តមំ៎ សេតញ្ញ កបិលចត្ត”ត្តិអាឌិ៎

១០១០៎ តត្ត យាកឆំ បុរត្តិ យកឆបុរំ រាឌកហត្តិ អឌិប្បាយោ៎ បិសាលកំ ចេតិយត្តិ យហតោ បិសាលស្ស ឧបរិ បុត្តោ ចេចដ្ឋាតំ អហោសិ៎ ឧប្បត្តេ បត កកចតិ ចិហារោ ឌាតោ៎ សោ តេតេច បុរិយចោហារេត “បិសាលកំ ចេតិយ”ត្តិ ចុច្ចតិ៎

១០១១៎ តសិតោចុតកត្តិ តេ ហិ ឌជិលិ ចេកសា កកចត្តំ អត្តចាត្តយាតា សាយំ កតយក្កំ បិតោ, បិតោ កតយក្កញ្ញា សាយំ កច្ឆត្តា “ឧត្ត កកចា”តិ សុត្វា អតិចិយ បីតិបិតយាឌ្ឍឌាតា តំ ចេតិយំ អកិរុហិំសុ៎ តេត ចុត្តំ “តុរិតា បត្តតយារុហុ”ត្តិ៎

១០១៣៎ ឧកយត្តំ ជិតោ ហដ្ឋាតិ តស្មិំ បិសាលកេ ចេតិយេ សត្តត យាបិតយហាយល្លេប តិសិត្តំ កកចត្តំ ជិស្វា “កច្ឆិ ច្ចសយោ លយតិយ”ត្តិអាឌិតា តយេត កកចតា បជិសយ្យោឆតិយេ កតេ “លយតិយំ កោ កោតយា”តិអាឌីហិ សឃយ្យិ បជិសត្តារំ កត្វា អឌិតោ ឌេដ្ឋត្តចាសឹ ឧកយត្តំ ជិតោ ហដ្ឋចិត្តា ហុត្វា យតោបញ្ចោបុច្ឆិ៎

១០១៦៎ តត្ត អាឌិស្សាតិ “កតិចស្សា”តិ ឧចំ ច្ឆិស្ស៎ ឌយុតត្តិ “អយ្យាកំ អាចរិយស្ស ឌាតិំ ទ្រូហិ”តិ បុច្ឆតិ៎ បិរយិត្តិ តិដ្ឋាកយតំ៎

១០១៦-៧. វីសំវស្សសតន្តិ វីសតិវស្សាធិកំ វស្សសតំ។ លក្ខណេតិ មហាបុរិសលក្ខណេ។ ឯតស្មិំ ឥតោ បរេសុ ច ឥតិហាសាទីសុ អភិយោគាតិ អធិប្បាយោ។ បរបទំ ចា អានេត្វា តេសុ បារមិំ គតោតិ យោជេតព្ពំ។ បញ្ចសតានិ វាចេតីតិ បកតិអលសក្ខេមុម្ហមាណវកានំ បញ្ចសតានិ សយំ មន្តេ វាចេតិ។ សធម្មេតិ ឯកេ (ព្រាហ្មណធម្មេ, តេវិជ្ជកេ បាវចនេតិ វុត្តំ ហោតិ។

១០១៨. លក្ខណានំ បវិចយន្តិ លក្ខណានំ វិចារំ, "កតមានិ តានិស្ស គត្តេ តីណិ លក្ខណានី"តិ បុច្ឆតិ។

១០១៩-២០. បុច្ឆញ្ហីតិ បុច្ឆាមត្តំ ករោន្តំ បរិការនីតិ គេហាទីសុ ចំ បុគ្គលំ ឯតំ បញ្ហេហិ បរិការនីតិ។

១០២១-២២. ឯវំ (ព្រាហ្មណោ បញ្ហេ បញ្ហេហិ វេយ្យាករណំ សុត្វា អវិសេសេ ទេវ្វ បុច្ឆន្តោ "មុទ្ធំ មុទ្ធាធិបាតញ្ចា"តិ អាហ។ អថស្ស ភគវា តេ ព្យាករោន្តោ "អវិជ្ជា មុទ្ធា"តិ អាទិមាហ។ តត្ថ យស្មា ចតូសុ សច្ចេសុ អញ្ញាណភូតា អវិជ្ជា សំសារស្ស មុខំ, តស្មា "អវិជ្ជា មុទ្ធា"តិ អាហ។ យស្មា ច អរហត្តមគ្គវិជ្ជា អត្តនា សហជាតេហិ សទ្ធាសតិសមាធិកត្តុកម្យតាឆន្ទវីរិយេហិ សមន្នាគតា ឋានសោ

ឯកេសន្ធិករណបុគ្គលតា តំ មុទ្ធំ អធិបាតេតិ, តស្មា "វិជ្ជា មុទ្ធាធិបាតិនី"តិអាទិមាហ។

១០២៣-៨. តតោ វេទេន មហតាតិ អថ តំ បញ្ហវេយ្យាករណំ សុត្វា ឧប្បន្នាយ មហាបីតិយា សន្ថម្ភិត្វា អសិតភាវំ, កាយចិត្តានំ ឧទគ្គំ បត្វាតិ អត្ថោ។ បតិត្វា ច "ពាវរី"តិ ឯវំ អាទិមាហ។ អថ នំ អនុកម្បមានោ ភគវា "សុខិតោ"តិ អាទិមាហ។ វត្វា ច "ពាវរិស្ស ចា"តិ សព្ពញ្ញុបវារណំ បវារេសិ។ តត្ថ សព្ពេសន្តិ អវសេសានំ សោឡសសហស្សានំ។ តត្ថ បុរិមា ឯកាគាថា តត្ថ បិរាយនេ ឋិតានំ, ឯតា

ចា បរិសាយ, តេសុ ចា បវារិតេសុ អជិតោ បឋមំ បញ្ហំ បុច្ឆតិ។ សេសំ សព្ពគាថាសុ បាកដមេវាតិ។

បរមត្ថជោតិកាយ ខុទ្ទក-អដ្ឋកថាយ

សុត្តនិបាត-អដ្ឋកថាយ វត្ថុគាថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១. អជិតសុត្តវណ្ណនា

១០២៩. តស្មិំ បន បញ្ហេ និវុតោតិ បដិច្ឆាទិតោ។ កិស្សាភិលេបនំ ព្រូសីតិ កិំ អស្ស លោកស្ស អភិលេបនំ វទេសិ។

១០៣០. វេវិច្ឆា បមាទា នប្បកាសតីតិ មច្ឆរិយហេតុ ច បមាទហេតុ ច នប្បកាសតិ។ មច្ឆរិយំ ហិស្ស ទានាទីហិ គុណេហិ បកាសិតុំ ន ទេតិ, បមាទោ សីលាទីហិ។ ជប្បាភិលេបនន្តិ តណ្ហា អស្ស លោកស្ស មក្កដលេបោ វិយ មក្កដស្ស អភិលេបនំ។ ទុក្ខន្តិ ជាតិអាទិកំ ទុក្ខំ។

១០៣៨៉ សចក្តិ សព្វាសិ សោតាតិ សព្វេសុ ទូបាទិអាយតនេសុ តណ្ហាទិកា សោតា សត្វត្តិ៉ កិ តិចារណត្តិ តេសំ កិ អាចរណំ កា រក្ខាតិ? សំចរំ ថ្វាហីតិ តំ តេសំ តិចារណសព្វាតំ សំចរំ ថ្វាហិ៉ ឲទេត សាចរេសសប្បហាតំ បុច្ឆតិ៉ កេត សោតា បិធិយ្យទេតិ កេត ឆេយ្ចត ឲទេត សោតា បិធិយ្យត្តិ បច្ចិជ្ជត្តិ៉ ឲទេត អតចរេសសប្បហាតំ បុច្ឆតិ៉

១០៣៧៉ សតិ តេសំ តិចារណត្តិ ចិបស្សតាយុត្តា៉ ក្បុសលិតំ ឆយ្ចាតំ កតិយោ សយេត្តសយាតា សតិ តេសំ សោតាតំ តិចារណំ៉ សោតាតំ សំចរំ ថ្វាយីតិ តយេចាហំ សតិ សោតាតំ សំចរំ ថ្វាយីតិ អធិប្បាយោ៉ បញ្ញាយេទេ បិធិយ្យទេតិ ទូបាទីសុ បត អតិច្ចតាទិបដិចេឆសាធិកាយ យក្កបញ្ញាយ ឲទេត សោតា សព្វសោ បិធិយ្យត្តីតិ៉

១០៣៩៉ បញ្ញា ទេចាតិ បញ្ញាកាទាយ, យា ទាយំ តយា ចុត្តា បញ្ញា យា ច សតិ, យញ្ច តទចរេសំ តាយរូបំ, ឲតំ សព្វម្បិ កត្ថ តិរុជ្ឈតិ, ឲតំ មេ បញ្ញាបុដ្ឋោ ថ្វាហីតិ ឲចំ សព្វេបត្ថោ ទេចិតព្វោ៉

១០៣៣៉ ចិស្សជ្ជុកកាទាយ បតស្ស យស្មា បញ្ញាសតិយោ តាមេយេតច សង្កហំ កច្ឆត្តិ, តស្មា តា ចិសុំ ត ចុត្តា៉ អយមេត្ថ សង្ខេបត្ថោ – យំ មំ ត្វំ, អជិត, ឲតំ បញ្ញាអបុច្ឆិ “កត្ថេតំ ភ្ជបរុជ្ឈតី”តិ, តំ តេ យត្ថ តាមញ្ច ទូបញ្ច អសេសំ ភ្ជបរុជ្ឈតិ, តំ ចទេត្តា ចទាមិ, តស្ស, តស្ស ហិ ចិញ្ញាណស្ស តិរោធេត សហេច អបុព្វំ អចរិមំ ឲត្ថេតំ ភ្ជបរុជ្ឈតិ៉ ឲត្ថេច ចិញ្ញាណតិរោធេ តិរុជ្ឈតិ ឲតំ, ចិញ្ញាណតិរោធា តស្ស តិរោធោ ហោតិ៉ តំ តាតិចត្តតីតិ ចុត្តំ ហោតិ៉

១០៣៤៉ ឲត្តាចតា ច “ទុក្ខស្ស យថាភូយ”ត្តិ ព្ពុយិតា បកាសិតំ ទុក្ខសច្ចំ, “យាតិ សោតាតី”តិ ព្ពុយិតា សមុទយសច្ចំ បញ្ញាយេទេ បិធិយ្យទេតិ ព្ពុយិតា យក្កសច្ចំ, “អសេសំ ភ្ជបរុជ្ឈតី”តិ ព្ពុយិតា តិរោធសច្ចត្តិ ឲចំ ចត្តារិ សច្ចាតិ សុត្វាបិ អរិយភូមិំ អតធិកតោ បុត សេខាសេខបដិបទំ បុច្ឆត្តោ “យេ ច សង្ខាតធម្មាសេ”តិ កាចមាហ៉ តត្ថ សង្ខាតធម្មាតិ អតិច្ចាទិចសេត បរិចីមំសិតធម្មា, អរហតំ ឲតំ អធិចចតំ៉ សេខាតិ សីលាទីតិ សិក្ខមាតា អចសេសា អរិយបុក្កលា៉ បុថុតិ ពហូ សត្តជតា៉ តេសំ មេ តិបកោ ព្ពុរិយំ បុដ្ឋោ បត្វាហីតិ តេសំ មេ សេខាសេខាតំ តិបកោ បណ្ឌិតោ ត្វំ បុដ្ឋោ បដិបត្តិំ ថ្វាហីតិ៉

១០៣៥៉ អថស្ស ភកចា យស្មា សេខេត កាយទុច្ចរិតាទីតិ អាទិំ កត្វា សព្វកិលេសា បហាតព្វា ឲច, តស្មា “កាមេសុ”តិ ភ្ជបឌ្ឍកាទាយ សេខបដិបទំ ទស្សេតិ៉ តស្សត្ថោ – ចត្ថុ “កាមេសុ” កិលេសកាមេត តាភិកិជ្ឈេយ្យ កាយទុច្ចរិតាទយោ ច មតសោ អាចិលភាចករេ ធម្មេ បជហត្តោ មតសា តាចិលោ សិយាតិ៉ យស្មា បត អសេខោ អតិច្ចាទិចសេត សព្វសង្ខារាទីតំ បរិតុលិតត្តា កុសលោ សព្វធម្មេសុ កាយាតុបស្សតាសតិអាទីហិ ច សតោ សក្កាយទិដ្ឋិអាទីតំ ភិត្តត្តា ភិក្ខុភាចំ បត្តោ ច ហុត្វា សព្វិរិយាបថេសុ បរិព្វជតិ, តស្មា “កុសលោ”តិ ភ្ជបឌ្ឍកាទាយ អសេខបដិបទំ ទស្សេតិ៉ សេសំ សព្វត្ថ បាកដមេច៉

ឲចំ ភកចា អរហត្តតិក្ខូដេត ទេសតំ តិដ្ឋាបេសិ, ទេសតាបរិយោសាតេ អជិតោ អរហត្តេ បតិដ្ឋាសិ សទ្ធិំ អត្តេចាសិសហស្សេត,

អញ្ញេសញ្ច អនេកសហស្សានំ ធម្មចក្ខុំ ឧទបាទិ. សហ អរហត្តប្បត្តិយា ច អាយស្មតោ អជិតស្ស អន្តេវាសិសហស្សស្ស ច អជិនជដាវាកចីរធារីនំ អន្តរធាយិំសុ. សព្ពេ ច ឥទ្ធិមយបត្តចីវរធរា, ទ្វង្គុលកេសា ឯហិភិក្ខូ ហុត្វា ភគវន្តំ នមស្សមានា បញ្ជលិកា និសីទិំសូតិ.

បរមត្ថជោតិកាយ ខុទ្ទក-អដ្ឋកថាយ

សុត្តនិបាត-អដ្ឋកថាយ អជិតសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា.

២. តិស្សមេត្តេយ្យសុត្តវណ្ណនា

១០៤៦. កោធសន្តុសិតោតិ តិស្សមេត្តេយ្យសុត្តំ. កា ឧប្បត្តិ? សព្ពសុត្តានំ បុច្ឆាវសិកា ឯវ ឧប្បត្តិ. តេ ហិ ព្រាហ្មណា “កតាវកាសា បុច្ឆេយ្យា”តិ ភគវតា បវារិតត្តា អត្តនោ អត្តនោ សំសយំ បុច្ឆិំសុ. បុដ្ឋោ បុដ្ឋោ ច តេសំ ភគវា ព្យាកាសិ. ឯវំ បុច្ឆាវសិកានេវតានិ សុត្តានីតិ វេទិតព្ពានិ.

និដ្ឋិតេ បន អជិតបញ្ហេ “កថំ លោកំ អវេក្ខន្តំ, មច្ចុរាជា ន បស្សតី”តិ (សុ. និ. ១១២៤; ចូឡនិ. បិង្គិយមាណវបុច្ឆា ១៤៤) ឯវំ មោឃរាជា បុច្ឆិតុំ អារភិ. តំ “ន តាវស្ស ឥន្ទ្រិយានិ បរិបាកំ គតានី”តិ ញត្វា ភគវា “តិដ្ឋ ត្វំ, មោឃរាជ, អញ្ញោ បុច្ឆតូ”តិ បដិក្ខិបិ. តតោ តិស្សមេត្តេយ្យោ អត្តនោ សំសយំ បុច្ឆន្តោ “កោធា”តិ គាថមាហ. តត្ថ កោធ សន្តុសិតោតិ កោ ឥធ តុដ្ឋោ. ឥញ្ជិតាតិ តណ្ហាទិដ្ឋិវិប្ផន្ទិតានិ. ឧភន្តមភិញ្ញាយាតិ ឧភោ អន្តេ អភិជានិត្វា. មន្តា ន លិប្បតីតិ បញ្ញាយ ន លិប្បតិ.

១០៤៧-៨. តស្សេតមត្ថំ ព្យាករោន្តោ ភគវា “កាមេសូ”តិ គាថាទ្វយមាហ. តត្ថ កាមេសុ ព្រហ្មចរិយវាតិ កាមនិមិត្តំ ព្រហ្មចរិយវា, កាមេសុ អាទីនវំ ទិស្វា មគ្គព្រហ្មចរិយេន សមន្នាគតោតិ វុត្តំ ហោតិ. ឯត្តាវតា សន្តុសិតំ ទស្សេតិ, “ឥញ្ជិតា”តិអាទីហិ អនិញ្ជិតំ. តត្ថ សង្ខាយ និព្ពុតោតិ អនិច្ចាទិវសេន ធម្មេ វីមំសិត្វា រាគាទិនិព្ពានេន និព្ពុតោ. សេសំ តត្ថ តត្ថ វុត្តនយត្តា បាកដមេវ.

ឯវំ ភគវា ឥទម្បិ សុត្តំ អរហត្តនិកូដេនេវ ទេសេសិ. ទេសនាបរិយោសានេ អយម្បិ ព្រាហ្មណោ អរហត្តេ បតិដ្ឋាសិ សទ្ធិំ អន្តេវាសិសហស្សេន, អញ្ញេសញ្ច អនេកសហស្សានំ ធម្មចក្ខុំ ឧទបាទិ. សេសំ បុព្ពសទិសមេវាតិ.

បរមត្ថជោតិកាយ ខុទ្ទក-អដ្ឋកថាយ

សុត្តនិបាត-អដ្ឋកថាយ តិស្សមេត្តេយ្យសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា.

៣. បុណ្ណកសុត្តវណ្ណនា

១០៥០. អនេជន្តិ បុណ្ណកសុត្តំ។ ឯតម្បិ បុរិមនយេនេវ សោឡសរាជានំ បដិក្ខិបិត្វា វុត្តំ។ តត្ថ មូលទស្សាវិន្តិ អកុសលមូលាទិទស្សាវិំ។ ឥសយោតិ ឥសិនាមកា ជដិលា។ យញ្ញន្តិ ទេយ្យធម្មំ។ អកប្បយឹសូតិ បរិយេសន្តិ។

១០៥១. អាសីសមានាតិ រូបាទីនិ បត្ថយមានា។ ឥត្ថត្តន្តិ ឥត្ថភាវញ្ច បត្ថយមានា, មនុស្សាទិភាវំ ឥច្ឆន្តាតិ វុត្តំ ហោតិ។ ជរំ សិតាតិ ជរំ និស្សិតា។ ជរាមុខេន ចេត្ថ សព្ពវដ្ដទុក្ខំ វុត្តំ។ តេន វដ្ដទុក្ខនិស្សិតា តតោ អបរិមុច្ចមានា ឯវ កប្បយឹសូតិ ទីបេតិ។

១០៥២. កច្ចិស្សុ តេ ភគវា យញ្ញបថេ អប្បមត្តា, អតារុំ ជាតិញ្ច ជរញ្ច មារិសាតិ ឯត្ថ យញ្ញោយេវ យញ្ញបថោ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – កច្ចិ តេ យញ្ញេ អប្បមត្តា ហុត្វា យញ្ញំ កប្បយន្តា វដ្ដទុក្ខមតរិំសូតិ។

១០៥៣. អាសីសន្តីតិ រូបបដិលាភាទយោ បត្ថេន្តិ។ ថោមយន្តីតិ "សុយិដ្ឋំ សុចិ ទិន្ន"ន្តិអាទិនា នយេន យញ្ញាទីនិ បសំសន្តិ។ អភិជប្បន្តីតិ រូបាទិបដិលាភាយ វាចំ ភិន្ទន្តិ។ ជុហន្តីតិ ទេន្តិ។ កាមាភិជប្បន្តិ បដិច្ច លាភន្តិ រូបាទិបដិលាភំ បដិច្ច បុនប្បុនំ កាមេ ឯវ អភិជប្បន្តិ, "អហោ វត អម្ហាកំ សិយុ"ន្តិ វទន្តិ, តណ្ហំ តត្ថ វឌ្ឍេន្តីតិ វុត្តំ ហោតិ។ យាជយោគាតិ យាគាធិមុត្តា។ ភវរាគរត្តាតិ ឯវមិមេហិ អាសីសនាទីហិ ភវរាគេនេវ រត្តា, ភវរាគរត្តា វា ហុត្វា ឯតានិ អាសីសនាទីនិ ករោន្តា នាតរិំសុ ជាតិអាទិវដ្ដទុក្ខំ ន ឧត្តរិំសូតិ។

១០៥៤-៥. អថ កោ ចរហីតិ អថ ឥទានិ កោ អញ្ញោ អតារីតិ។ សង្ខាយាតិ ញាណេន ជានិត្វា។ បរោបរានីតិ បរានិ ច ឱរានិ ច, បរត្តភាវសកត្តភាវាទីនីតិ បរានិ ច ឱរានិ ចាតិ វុត្តំ ហោតិ។ វិធូមោតិ កាយទុច្ចរិតាទិធូមវិរហិតោ។ អនីឃោតិ រាគាទិឦឃវិរហិតោ។ អតារិ សោតិ សោ ឯវរូបោ អរហា ជាតិជរំ អតារិ។ សេសមេត្ថ បាកដមេវ។

ឯវំ ភគវា ឥមម្បិ សុត្តំ អរហត្តនិកូដេនេវ ទេសេសិ, ទេសនាបរិយោសានេ អយម្បិ ព្រាហ្មណោ អរហត្តេ បតិដ្ឋាសិ សទ្ធិំ អន្តេវាសិសហស្សេន, អញ្ញេសញ្ច អនេកសតានំ ធម្មចក្ខុំ ឧទបាទិ។ សេសំ វុត្តនយមេវាតិ។

បរមត្ថជោតិកាយ ខុទ្ទក-អដ្ឋកថាយ

សុត្តនិបាត-អដ្ឋកថាយ បុណ្ណកសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៤. មេត្តគូសុត្តវណ្ណនា

᪑᪐᪓᪖᪨ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩣᨿᩥᨲᨲ᩠ᨲᩥ ᨿᩮᨲ᩠ᨲᩣᨣᩩᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᨬ᩠ᨬᩣᨿᩥ ᨲᩴ ᩈᩮᨶᩴ ᨠᩣᩅᩥᨲᨲ᩠ᨲᩥ “ᩋᩉᩴ ᩈᩮᨶᩴ”ᨲᩥ ᨧ “ᨠᩣᩅᩥᨲᩈᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨲᩴ ᨿᨬ᩠ᨬᩣᨿᩥ᪨

᪑᪐᪓᪗᪨ ᩋᨷᩩᨻ᩠ᨻᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲ ᩋ-ᨠᩣᨲᩥ ᨷᨯᩥᩈᩮᨵᩮ ᨶᩥᨷᩣᨲᩮᩣ, ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩥᨠᩮᨧ ᩋᩮᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨷᨧ᩠ᨨᩣᨿᩥ ᨿᨳᩣ ᨷᨩᩣᨶᨲ᩠ᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᨷᨩᩣᨶᩮᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᨲᩥ, ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᩥᩔᩣᨾᩥ᪨ ᩁᩪᨷᨴᩥᨶᩥᨴᩣᨶᩣ ᨷᨠᨧᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨲᩥ ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨴᩥᩁᩪᨷᨴᩥᨶᩥᨴᩣᨶᩣ ᨩᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨴᩩᨠ᩠ᨡᨧᩥᩈᩮᩈᩣ ᨷᨠᨧᨲ᩠ᨲᩥ᪨

᪑᪐᪓᪘᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩁᩪᨷᨴᩥᨶᩥᨴᩣᨶᨲᩮᩣ ᨷᨠᨧᨲ᩠ᨲᩔ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩔ – ᩅᩣᨿᩮᩣ ᩅᩮ ᩋᨷᩥᨠ᩠ᨡᩣᨲᩥ ᨣᩣᨳᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨷᨩᩣᨶᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᨠ᩠ᨡᩣᩁᩮ ᩋᨶᩥᨧ᩠ᨧᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᨩᩣᨶᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩔᨩᩣᨲᩥᨷ᩠ᨷᨽᩅᩣᨶᩩᨷᩔᩦᨲᩥ ᨧᨲᩩᨴᩩᨠ᩠ᨡᩔ ᨩᩣᨲᩥᨠᩣᩁᨱᩴ “ᩁᩪᨷᨵᩥ”ᨲᩥ ᩋᨶᩩᨷᩔᨶ᩠ᨲᩣ᪨

᪑᪐᪓᪙᪨ ᩈᩮᩣᨠᨷᩁᩥᨴ᩠ᨴᩅᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥ ᩈᩮᩣᨠᨬ᩠ᨬᩣ ᨷᩁᩥᨴᩮᩅᨬ᩠ᨬᩣ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᨲᩮ ᩅᩥᨴᩥᨲᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᨿᨳᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᨩᩣᨶᨲ᩠ᨲᩥ, ᨲᨳᩣ ᨲᨳᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨷᨽᩅᩮᩈᩮᨶ ᩅᩥᨴᩥᨲᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣᨲᩥ᪨

᪑᪐᪔᪐-᪔᪑᪨ ᨠᩥᨲ᩠ᨲᨿᩥᩔᩣᨾᩥ ᨲᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨣᩣᨾᩥᨶᩥᨷᨭᩥᨷᨴᩣᨵᨾ᩠ᨾᨬ᩠ᨧ ᨲᩮ ᨴᩮᩈᨿᩥᩔᩣᨾᩥ᪨ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᨲᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨴᩥᨵᨾ᩠ᨾᩮ, ᨠᩣᨿᩈᨠ᩠ᨡᩥᨠᩮᨿ᩠ᨿ ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨷᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᩴ᪨ ᨿᩴ ᩅᩥᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨿᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ “ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣ ᩋᨶᩥᨧ᩠ᨧᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨶᨿᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨾᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨲᩁᩮ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᩅᩥᩈᨲ᩠ᨲᩥᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩴ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᨷᨠᩣᩁᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᨾᨿ ᩅᨧᨶᩴ ᩋᩉᩴ ᨷᨲ᩠ᨳᨿᩣᨾᩥ᪨ ᨵᨾ᩠ᨾᩩᨲ᩠ᨲᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩩᨲ᩠ᨲᨾᩴ ᩋᨽᩥᨶᨶ᩠ᨴᩣᨾᩦᨲᩥ᪨

᪑᪐᪔᪒᪨ ᩏᨴ᩠ᨵᩴ ᩋᨵᩮᩣ ᨲᩥᩁᩥᨿᨬ᩠ᨧᩣᨷᩥ ᨾᨩ᩠ᨫᩮᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲ ᩏᨴ᩠ᨵᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨶᩣᨣᨲᨴ᩠ᨵᩣ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᩋᨵᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲᩦᨲᨴ᩠ᨵᩣ, ᨲᩥᩁᩥᨿᨬ᩠ᨧᩣᨷᩥ ᨾᨩ᩠ᨫᩮᨲᩥ ᨷᨧ᩠ᨧᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᨴ᩠ᨵᩣ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨲᨱ᩠ᩉᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᨶᩥᩅᩮᩈᨶᨬ᩠ᨧ, ᨷᨶᩩᨴ᩠ᨴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩁᩪᨷᩣᨴᩥᨠᩮᩈᩩ ᨲᨱ᩠ᩉᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᨶᩥᩅᩮᩈᨶᩣᨶᩥ ᩋᨽᩥᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨬ᩠ᨧ ᨷᨶᩩᨴᩮᩉᩥ, ᨷᨶᩩᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨧ ᨽᩅᩮ ᨶ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᩮ, ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩮ ᨴᩩᨻ᩠ᨻᩥᨵᩮᨷᩥ ᨽᩅᩮ ᨶ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨲᩣᩅ ᨷᨶᩩᨴ᩠ᨴᩈᨴ᩠ᨴᩔ ᨷᨶᩩᨴᩮᩉᩦᨲᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨠᩮᨷᩥᨿ ᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨷᨶᩩᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣᩈᩥ ᨷᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣᨧᩥᨠᩮᨷ᩠ᨷ ᨠᩮᩅ ᨶ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᩮᨲᩥ ᩋᨿᩮᩅ ᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨴᩥᨶᩥᩅᩮᩈᨶᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩣᨶᩥ ᨷᨶᩩᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩩᨻ᩠ᨻᩥᨵᩮᨷᩥ ᨠᩮᩅ ᨶ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨

᪑᪐᪔᪒-᪓᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᩅᩥᩉᩣᩁᩦᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩮᩅ ᩋᨲᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᩉᩣᩁᩦ – ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩅᩥᩉᩣᩁᩦᨲᩥ ᨣᩣᨳᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩣᩃᩮᩈᩣᨲᩥ ᨠᩣᩃᩈᩮᩣᩅᩮᩈ ᩈᩣᩁᩈᨲᩥ, ᨠᩣᩃᩈᩮᩣᩅᩮᩈ ᩈᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨠᩣᩁᩮᩈ᪨ ᩈᩩᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ ᩋᩮᩣᨲᨿᩮᨶ᩠ᨲᩁᩦᨠᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲ ᩋᨶᩩᨷᨲᩦᨠᨲ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ᪨ ᨲᩴ ᩈᨾ᩠ᨷᩣᨿ ᨠᩣᨶᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᩃᨷᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ – “ᩈᩩᨠᩥᨲ᩠ᨲᩥᨲᩴ ᩋᩮᩣᨲᨿᩮᨶ᩠ᨲᩁᩦᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

᪑᪐᪔᪔᪨ ᨲ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩔ ᨷᩉᩣᩈᩥ – ᨲᩮ ᨧᩣᨷᩦᨲᩥ ᨣᩣᨳᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨭ᩠ᨮᩥᨲᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᨠ᩠ᨠᨧ᩠ᨧᩴ, ᩈᨴᩣ ᨧᩣ᪨ ᨲᩴ ᨲᩴ ᨲᩈᩥᩔᩣᨾᩦᨲᩥ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩴ ᨲᩈᩥᩔᩣᨾᩥ᪨ ᩈᩮᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩁᩪᨷᨠᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨲᩣᨠᩣᨲᩥ ᨠᨠᨧᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩃᨷᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ᪨

᪑᪐᪔᪕᪨ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩴ ᨠᨠᨧᩣ “ᩋᨴ᩠ᨵᩣ ᩉᩥ ᨠᨠᨧᩣ ᨷᩉᩣᩈᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨲᩮᨶ ᨽᨣᩅᨲᩣ ᩅᩥᨴᩥᨲᩮᩣᨷᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩋᨶᩩᨷᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᨷᩉᩦᨶᨴᩩᨠ᩠ᨡᩮᩣᨲᩥ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᨶ ᨻᩕᩉᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨿᩴ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩣᨳᨾᩣᩉ᪨ ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨿᩴ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩋᨽᩥᨩᩣᨶᩮᨲ᩠ᨲᩣ “ᩋᨿᩴ ᨷᩣᩉᩥᨲᨷᩣᨷᨲ᩠ᨲᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ, ᩅᩮᨴᩮᩉᩥ ᨣᨲᨲ᩠ᨲᩣ

ចេតក្ក, កិញ្ចនាការេន អកិញ្ចនតោ, កាយស្ស ច កស្សចិ ច អបត្តត្តា កាយកេន អបត្តា”តិ ញត្វា ញាណេនជ្ឈាយតិ។ អត្ថា ហិ ឯសា ពុទ្ធំ ឆ្លុឈំ អតាទិ, តិណ្ណា ច បិទំ អតិលេសិ អកន្តា។

១០៦៧។ កិញ្ចា កិញ្ចេយ្យា – ចិន្តា ច ឈាតិ កាយោ។ តត្ថ ពុទ្ធាតិ ពុទ្ធិំ សារសេត, អត្ថការេន ចា។ ចិន្តាតិ ចោវុដ្ឋិត្វា។ ឯវំ សត្តត្ថ បិលេយ្យេយ។

ឯចំ កបចា ពុទ្ធិ សុត្តំ អរហត្តនិកូដេនេន ទេសេសិ។ ទេសនាបរិយោសានេ ច ចុត្តសមិសោ ឯច ឆព្វាភិសមយោ អហោសីតិ។

បរមត្ថជោតិកាយ ខុទ្ទក-អដ្ឋកថាយ

សុត្តនិបាត-អដ្ឋកថាយ យមកវគ្គវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៣។ ឆោតកសុត្តវណ្ណនា

១០៦៨-៩។ បុច្ឆាមិតន្តិ ឆោតកសុត្តំ។ តត្ថ ចាចាភិកង្ខាមីតិ ចាចំ អភិកង្ខាមិ។ សិក្ខេ និព្ពានមត្តនោតិ អត្តនោ រាគាទីនំ និព្ពានត្ថាយ អធិសីលាទីនិ សិក្ខេយ្យ។ ពុទ្ធតោតិ មម មុខតោ។

១០៧០។ ឯចំ ចុត្តេ អត្តមនោ ឆោតកោ ភគចន្តំ អភិត្ថចមានោ ពុទ្ធាបមោក្ខំ យាចន្តោ “បស្សាមហ”ន្តិ កាថមាហ។ តត្ថ បស្សាមហំ ទេវមនុស្សលោកេតិ បស្សាមិ អហំ ទេវមនុស្សលោកេ។ តំ តំ នមស្សាមីតិ តំ ឯចរូបំ នមស្សាមិ។ បមុញ្ចាតិ បមោចេហិ។

១០៧១។ អថស្ស ភគចា អត្តាធីនមេច ពុទ្ធាបមោក្ខំ ឆ្លុឈតាលាយុទេត ទេស្សេន្តោ “នាហ”ន្តិ កាថមាហ។ តត្ថ នាហំ សហិស្សាមីតិ អហំ ន សហិស្សាមិ ន សក្ខិស្សាមិ, ន ចាយមិស្សាមីតិ ចុត្តំ ហោតិ។ បមោចនាយាតិ បមោចេតុំ។ ពុទ្ធធម្មន្តិ សភាឌ្ឍំ។ តរេសីតិ តរេយ្យាសិ។

១០៧២-៣។ ឯចំ ចុត្តេ អត្តមនតរោ ឆោតកោ ភគចន្តំ អភិត្ថចមានោ អនុសាសនិំ យាចន្តោ “អនុសាស ព្រហ្មេ”តិ កាថមាហ។ តត្ថ ព្រហ្មាតិ សេដ្ឋចចនមេតំ។ តេន ភគចន្តំ អាមន្តយមានោ អាហ – “អនុសាស ព្រហ្មេ”តិ។ ចិវេចកធម្មន្តិ សព្ពសង្ខារចិវេចកនិព្ពានធម្មំ។ អព្យាបជ្ជមានោតិ នានប្បការតំ អនាបជ្ជមានោ។ ពុទ្ធេច សន្តោតិ ពុទ្ធេច សមានោ។ អសិតោតិ អនិស្សិតោ។ ពុទ្ធោ បរា ឆេក កាថា យេមកវគ្គសុត្តេ ចុត្តនយា ឯច។ នោចលព្ភាតត្ថ ធម្មំ, ពុទ្ធ បន្តិត្តិ អយំ ចិសេសោ។ តតិយកាថាយបិ បុព្ពន្ធិ តត្ថ ចុតនយេន អបរេន្ទ្ធ សន្តោតិ សន្តនដ្ឋានំ, លព្ភតន្តិ ចុត្តំ ហោតិ។ ឯវំ សត្តត្ថ បិលេយ្យេយ។

ឯវំ ភគវា ឥមម្បិ សុត្តំ អរហត្តនិកូដេនេវ ទេសេសិ. ទេសនាបរិយោសានេ ច បុព្វសទិសោវ ធម្មាភិសមយោ អហោសីតិ.

បរមត្ថជោតិកាយ ខុទ្ទក-អដ្ឋកថាយ

សុត្តនិបាត-អដ្ឋកថាយ ធោតកសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា.

៦. ឧបសីវសុត្តវណ្ណនា

១០៧៦. ឯកោ អហន្តិ ឧបសីវសុត្តំ. តត្ថ មហន្តមោឃន្តិ មហន្តំ ឱឃំ. អនិស្សិតោតិ បុគ្គលំ វា ធម្មំ វា អនិស្សិតោ. នោ វិសហាមីតិ ន សក្កោមិ. អារម្មណន្តិ និស្សយំ. យំ និស្សិតោតិ យំ បុគ្គលំ វា ធម្មំ វា និស្សិតោ.

១០៧៧. ឥទានិ យស្មា សោ ព្រាហ្មណោ អាកិញ្ចញ្ញាយតនលាភី តញ្ច សន្តម្បិ និស្សយំ ន ជានាតិ, តេនស្ស ភគវា តញ្ច និស្សយំ ឧត្តរិ ច និយ្យានបថំ ទស្សេន្តោ "អាកិញ្ចញ្ញ"ន្តិ គាថមាហ. តត្ថ បេក្ខមានោតិ តំ អាកិញ្ចញ្ញាយតនសមាបត្តិំ សតោ សមាបជ្ជិត្វា វុដ្ឋហិត្វា ច អនិច្ចាទិវសេន បស្សមានោ. នត្ថីតិ និស្សាយាតិ តំ "នត្ថិ កិញ្ចី"តិ បវត្តសមាបត្តិំ អារម្មណំ កត្វា. តរស្សុ ឱឃន្តិ តតោ បភុតិ បវត្តាយ វិបស្សនាយ យថានុរូបំ ចតុព្ពិធម្បិ ឱឃំ តរស្សុ. កថាហីតិ កថំកថាហិ. តណ្ហក្ខយំ នត្តមហាភិបស្សាតិ រត្តិន្ទិវំ និព្ពានំ វិភូតំ កត្វា បស្ស. ឯតេនស្ស ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារំ កថេតិ.

១០៧៨-៧៩. ឥទានិ "កាមេ បហាយា"តិ សុត្វា វិក្ខម្ភនវសេន អត្តនា បហីនេ កាមេ សម្បស្សមានោ "សព្ពេសូ"តិ គាថមាហ. តត្ថ ហិត្វា មញ្ញន្តិ អញ្ញំ តតោ ហេដ្ឋា ឆព្ពិធម្បិ សមាបត្តិំ ហិត្វា. សញ្ញាវិមោក្ខេ បរមេតិ សត្តសុ សញ្ញាវិមោក្ខេសុ ឧត្តមេ អាកិញ្ចញ្ញាយតនេ. តិដ្ឋេ នុ សោ តត្ថ អនានុយាយីតិ សោ បុគ្គលោ តត្ថ អាកិញ្ចញ្ញាយតនព្រហ្មលោកេ អវិគច្ឆមានោ តិដ្ឋេយ្យ នូតិ បុច្ឆតិ. អថស្ស ភគវា សដ្ឋិកប្បសហស្សមត្តំយេវ ឋានំ អនុជានន្តោ តតិយគាថមាហ.

១០៨០. ឯវំ តស្ស តត្ថ ឋានំ សុត្វា ឥទានិស្ស សស្សតុច្ឆេទភាវំ បុច្ឆន្តោ "តិដ្ឋេ ចេ"តិ គាថមាហ. តត្ថ បូគម្បិ វស្សានន្តិ អនេកសង្ខ្យម្បិ វស្សានំ, គណរាសិន្តិ អត្ថោ. "បូគម្បិ វស្សានី"តិបិ បាឋោ, តត្ថ វិភត្តិព្យត្តយេន សាមិវចនស្ស បច្ចត្តវចនំ កតំ, បូគន្តិ ច ឯតស្ស ពហូនីតិ អត្ថោ. វត្តព្ពោ "បូគានី"តិ វាបិ បឋន្តិ, បុរិមបាឋោយេវ សុន្ទរោ. តត្ថេវ សោ សីតិ សិយា វិមុត្តោតិ សោ បុគ្គលោ តត្ថេវាកិញ្ចញ្ញាយតនេ នានាទុក្ខេហិ វិមុត្តោ សីតិភាវប្បត្តោ ភវេយ្យ, និព្ពានប្បត្តោ សស្សតោ ហុត្វា តិដ្ឋេយ្យាតិ អធិប្បាយោ. ចវេថ វិញ្ញាណំ តថាវិធស្សាតិ ឧទាហុ តថាវិធស្ស វិញ្ញាណំ អនុបាទាយ បរិនិព្ពាយេយ្យាតិ ឧច្ឆេទំ បុច្ឆតិ, បដិសន្ធិគ្គហណត្ថំ វាបិ ភវេយ្យាតិ បដិសន្ធិម្បិ តស្ស បុច្ឆតិ.

໑໐ປັ໘. ອທສ຺ສ ກຖາ ໂຂໂຄ຺ຄຄນສ຺ສໍ ອນຸປກປ຺ປ ຕຕ຺ຖ ໂປຸຕ຺ຕສ຺ສ ອຣິຍສາວກສ຺ສ ອນຸປາທາຍ ປຣິນິພ຺ພານໍ ທເສ຺ສນ຺ໂຕ "ອທ຺ທາ ພທາ"ຕິ ກາທມາຫ. ຕຕ຺ຖ ອຕ຺ຖໍ ປເລຕີຕິ ອຕ຺ຖໍ ກຈ຺ຉຕິ. ນ ໂຂເປຕິ ນຕ຺ຕິ "ອນຸຄໍ ນາຍ ຊິນໍ ກເຕາ"ຕິ ເວາຫາເຣ ນ ກຈ຺ຉຕິ. ໆວໍ ຍຸຕີ ນາຍການາ

ວິຍຸເຕ຺ຕາຕິ ໆວໍ ຕຕ຺ຖ ໂປຸຕ຺ເຕ຺ຕາ ເສກ຺ຂຍຸຕິ ປກຕິຍາ ປຸເຕ຺ຕຈ ຣູປກາຍາ ວິຍຸເຕ຺ຕາ ຕຕ຺ຖ ຈຕຸຕ຺ຖຍກ຺ກ ນິພ຺ພເຕ຺ຕຕ຺ວາ ທຍຸກາຍສ຺ສ ປຣິນ຺ຍາຕຕ຺ວາ ປຸນ

ນາຍການາປິ ວິຍຸເຕ຺ຕາ ໂຂເຕາກາກວິຍຸເຕ຺ຕາ ຫິຕານເວາ ຫຸຕ຺ວາ ອນຸປາທາປຣິນິພ຺ພານສນ຺ຕາຕໍ ອຕ຺ຖໍ ປເລຕິ, ນ ໂຂເປຕິ ນຕ຺ຕິ "ຕຕ຺ຖິເຍາ ຈາ

ເອາຫູເຕາ ຈາ"ຕິ ໆວຍາຊິກໍ.

໑໐ປັ໙. ຍຸທານິ "ອຕ຺ຖໍ ປເລຕີ"ຕິ ສຸຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ເຍານິເສາ ອຕ຺ຖໍ ອສລ຺ລເກ຺ຂນ຺ໂຕ "ອຕ຺ຖງ຺ຄເຕາ ເສາ"ຕິ ກາທມາຫ. ຕສ຺ສເຕ຺ວາ – ເສາ

ອຕ຺ຖງ຺ຄເຕາ ໂຂາຫຸ ນຕ຺ຖິ, ໂຂາຫຸ ເຈ ສສ຺ສຕິຍາ ສສ຺ສຕກາເຣນ ອເຣາເຣາ ອວິປຣິນາມຍເມ຺ມາ ເສາຕິ ໆວໍ ຕໍ ເຍ ຍຸຕີ ສາທຸ ວິຍາກເຣາຫິ.

ກິ ການເຓໍ? ຕທາ ຫິ ເຕ ວິທິເຕາ ໆສ ຆເມ຺ມາຕິ.

໑໐ປັ໗. ອທສ຺ສ ກຖາ ຕທາ ອຈຕ຺ຕຕ຺ຕໍ ທເສ຺ສນ຺ໂຕ "ອຕ຺ຖງ຺ຄຕສ຺ສາ"ຕິ ກາທມາຫ. ຕຕ຺ຖ ອຕ຺ຖງ຺ຄຕສ຺ສາຕິ ອນຸປາທາປຣິນິພ຺ພຕສ຺ສ. ນ

ປຍາໂຓຍຕ຺ຖິຕິ ຣູປາທິປ຺ປຍາໂຓໍ ນຕ຺ຖິ. ເຍນ ນໍ ວທ຺ທຸ໌ຕິ ເຍນ ຣາກາທິນາ ນໍ ວເທຍ຺ຍຸ. ສເທ຺ຕຸ ຆເມ຺ມສຸຕິ ສເທ຺ຕຸ ຂນ຺ຂາທິຆເມ຺ມສຸ. ເສສໍ ສເທ຺ຕຸ

ປາກເຕເຍວ.

ໆວໍ ກຖາ ຍຸຍໍ ສຸຕ຺ຕໍ ອຣຫຕ຺ຕນິກູເຕເນວ ເທເສສິ. ເທສນາປຣິໂຍສາເນ ຈ ຈຸຕ຺ຕສທິເສາ ໆວ ຆມ຺ມາກິສມເຍາ ອໂຫສີຕິ.

ປເຣຍຕ຺ຖໂຊຕິກາຍ ຂຸທ຺ທກ-ອຏ຺ຐກຖາຍ

ສຸຕ຺ຕນິປາຕ-ອຏ຺ຐກຖາຍ ໂຂປສີວສຸຕ຺ຕວັຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາ.

໕. ນນ຺ທສຸຕ຺ຕວັຓ຺ຓນາ

໑໐ປັ໓-໔. ສນ຺ຕິໂລເກຕິ ນນ຺ທສຸຕ຺ຕໍ. ຕຕ຺ຖ ປທຍກາຍາຍ ອເຕ຺ຖາ – ໂລເກ ຕຕ຺ຖິຍາຄເຍາ ຂນາ ອາຊີວກນິກ຺ຄນ຺ຖາທິເກ ສນ຺ຖາຍ "ສນ຺ຕິ

ມຸນເຍາ"ຕິ ວທນ຺ຕິ, ຕຍິທໍ ກທໍສຸຕິ ກິ ນຸ ເທາ ເຕ ສຍາປຕ຺ຕິຍາເນາຜິນາ ຍາເນນ ໂປຸຕ຺ຕຕ຺ວາ ຍາເນາປປນ຺ເນ ເນາ ຍຸຕິ ວທນ຺ຕິ, ໆວໍວິຆໍ ນຸ

ວທນ຺ຕິ, ໂຂາຫຸ ເຈ ນານປ຺ປກາເຣເນ ລູຂີວິຕສນ຺ຕາເຕນ ຊີວິເຕນູປປນ຺ນໍ ອທສ຺ສ ກຖາ ຕທຸຍໍ ປທິກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ຍຸຕິ ທເສ຺ສນ຺ໂຕ "ນ

ທິຏ຺ຐິຍາ"ຕິ ກາທມາຫ.

໑໐ປັ໙-໕. ຍຸທານິ "ທິຏ຺ຐີຫິ ສຸທ຺ທີ"ຕິ ວທນ຺ຕານໍ ຈາເທ ກນ຺ຂາປຫານຕ຺ຖໍ "ເຍ ເກຈິເມ"ຕິ ປຸຈ຺ຉຕິ. ຕຕ຺ຖ ອເນກຣູເປນາຕິ

ໂກຕູຫລມງ຺ຄລາທິນາ. ຕຕ຺ຖ ຍຕາ ຈເຣນ຺ຕາຕິ ຕຕ຺ຖ ສກາຍ ທິຏ຺ຐິຍາ ຄຸຕ຺ຕາ ວິຫເຣນ຺ຕາ. ອທສ຺ສ ຕທາ ສຸທ຺ທິອກາມໍ ຊີເປນ຺ໂຕ ກຖາ ຄຸຕິຍໍ

គាថមាហ។

១០៨៨-៩០។ ឯវំ “នាតរិំសូ”តិ សុត្វា ឥទានិ យោ អតរិ, តំ សោតុកាមោ “អថ កោចរហី”តិ បុច្ឆតិ។ អថស្ស ភគវា ឱឃតិណ្ណបុគ្គលេ ជាតិជរាតិណ្ណេ ទស្សេន្តោ តតិយំ គាថមាហ។ តត្ថ និវុតាតិ ឱវុតា បរិយោនទ្ធា។ យេសីធាតិ យេសុ ឥធ។ ឯត្ថ ច សុ-ឥតិ និបាតមត្តំ។ តណ្ហាបរិញ្ញាយាតិ តីហិ បរិញ្ញាហិ តណ្ហាបរិជានិត្វា។ សេសំ សព្វត្ថ បុព្វេ វុត្តនយត្តា បាកដមេវ។

ឯវំ ភគវា អរហត្តនិកូដេន ទេសនំ និដ្ឋាបេសិ, ទេសនាបរិយោសានេ បន នន្ទោ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទមានោ “ឯតាភិនន្ទាមី”តិ គាថមាហ។ សាបិ ច បុព្វេ វុត្តសទិសោ ឯវ ធម្មាភិសមយោ អហោសីតិ។

បរមត្ថជោតិកាយ ខុទ្ទក-អដ្ឋកថាយ

សុត្តនិបាត-អដ្ឋកថាយ នន្ទសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៨. ហេមកសុត្តវណ្ណនា

១០៩១-៣។ យេ មេ បុព្វេតិ ហេមកសុត្តំ។ តត្ថ យេ មេ បុព្វេ វិយាកំសូតិ យេ ពាវរិអាទយោ បុព្វេ មយ្ហំ សកំ លទ្ធឹ វិយាកំសុ។ ហុរំ គោតមសាសនាតិ គោតមសាសនា បុព្វតរំ។ សព្វំ តំ តក្កវឌ្ឍនន្តិ សព្វំ តំ កាមវិតក្កាទិវឌ្ឍនំ។ តណ្ហានិគ្ឃាតនន្តិ តណ្ហាវិនាសនំ។ អញ្ញំ ភគវា តំ ធម្មំ អាចិក្ខន្តោ “ឥធា”តិ គាថាទ្វយមាហ។ តត្ថ ឯតទញ្ញាយ យេ សតាតិ ឯតំ និព្វានបទមច្ចុតំ “សព្វេ សង្ខារា អនិច្ចា”តិអាទិនា នយេន វិបស្សន្តា អនុបុព្វេន ជានិត្វា យេ កាយានុបស្សនាសតិអាទីហិ សតា។ ទិដ្ឋធម្មាភិនិព្វុតាតិ វិទិតធម្មត្តា, ទិដ្ឋធម្មត្តា, រាគាទិនិព្វានេន ច អភិនិព្វុតា។ សេសំ សព្វត្ថ បាកដមេវ។

ឯវំ ភគវា ឯតម្បិ សុត្តំ អរហត្តនិកូដេន ទេសេសិ។ ទេសនាបរិយោសានេ ច បុព្វសទិសោ ឯវ ធម្មាភិសមយោ អហោសីតិ។

បរមត្ថជោតិកាយ ខុទ្ទក-អដ្ឋកថាយ

សុត្តនិបាត-អដ្ឋកថាយ ហេមកសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៩. តោទេយ្យសុត្តវណ្ណនា

១០៩៣។ យស្មិំ កាមាតិ តោទេយ្យសុត្តំ។ តត្ថ វិមោក្ខោ តស្ស កីទិសោតិ តស្ស កីទិសោ វិមោក្ខោ ឥច្ឆិតព្វោតិ បុច្ឆតិ។ ឥទានិ តស្ស អញ្ញវិមោក្ខាភាវំ ទស្សេន្តោ ភគវា ទុតិយំ គាថមាហ។ តត្ថ វិមោក្ខោ តស្ស នាបរោតិ តស្ស អញ្ញោ វិមោក្ខោ នត្ថិ។

១០៩៥-៦។ ឯវំ “តណ្ហក្ខយោ ឯវ វិមោក្ខោ”តិ វុត្តេបិ តមត្ថំ អសល្លក្ខេន្តោ “និរាសសោ សោ ឧទ អាសសានោ”តិ បុន បុច្ឆតិ។ តត្ថ ឧទ បញ្ញកប្បីតិ ឧទាហុ សមាបត្តិញាណាទិនា ញាណេន តណ្ហាកប្បំ វា ទិដ្ឋិកប្បំ វា កប្បយតិ។ អថស្ស ភគវា តំ អាចិក្ខន្តោ ទុតិយំ គាថមាហ។ តត្ថ កាមភវេតិ កាមេ ច ភវេ ច។ សេសំ សព្វត្ថ បាកដមេវ។

ឯវំ ភគវា ឥមម្បិ សុត្តំ អរហត្តនិកូដេនេវ ទេសេសិ។ ទេសនាបរិយោសានេ ច បុព្ពសទិសោ ឯវ ធម្មាភិសមយោ អហោសីតិ។

បរមត្ថជោតិកាយ ខុទ្ទក-អដ្ឋកថាយ

សុត្តនិបាត-អដ្ឋកថាយ តោទេយ្យសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១០។ កប្បសុត្តវណ្ណនា

១០៩៩។ មជ្ឈេ សរស្មិន្តិ កប្បសុត្តំ។ តត្ថ មជ្ឈេ សរស្មិន្តិ បុរិមបច្ឆិមកោដិបញ្ញាណាភាវតោ មជ្ឈេ សំសារេតិ វុត្តំ ហោតិ។ តិដ្ឋតន្តិ តិដ្ឋមានានំ។ យថាយិទំ នាបរំ សិយាតិ យថា ឥទំ ទុក្ខំ បុន ន ភវេយ្យ។

១១០១-២។ អថស្ស ភគវា តមត្ថំ ព្យាករោន្តោ តិស្សោ គាថាយោ អភាសិ។ តត្ថ អកិញ្ចនន្តិ កិញ្ចនបដិបក្ខំ។ អនាទានន្តិ អាទានបដិបក្ខំ, កិញ្ចនាទានវូបសមន្តិ វុត្តំ ហោតិ។ អនាបរន្តិ អបរបដិភាគទីបវិរហិតំ, សេដ្ឋន្តិ វុត្តំ ហោតិ។ ន តេ មារស្ស បទ្ធគូតិ តេ មារស្ស បទ្ធចរា បរិចារកា សិស្សា ន ហោន្តិ។ សេសំ សព្វត្ថ បាកដមេវ។

ឯវំ ភគវា ឥមម្បិ សុត្តំ អរហត្តនិកូដេនេវ ទេសេសិ។ ទេសនាបរិយោសានេ ច បុព្ពសទិសោ ឯវ ធម្មាភិសមយោ អហោសីតិ។

បរមត្ថជោតិកាយ ខុទ្ទក-អដ្ឋកថាយ

សុត្តនិបាត-អដ្ឋកថាយ កប្បសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១១។ ជតុកណ្ណិសុត្តវណ្ណនា

១១០១-៣៉ សុត្តាភតហត្ថិ ឌត្យកល្លិសុត្តំ៉ តត្ថ សុត្តាភតំ ចិរយកាយកាយិត្តិ អតំ “ឰតិបិ ឥសា កកចា”តិអាឌិតា តឥឃត ចិទំ កាយាតំ អកាយតឥតា អកាយកាយិ ត្យង្គ សុត្តា៉ អកាយយាកយត្តិ តិក្កាយំ កកចត្តិ បុន្ថិតំ្យ អាកឥតាយិ្យាសហឌឥតត្តាតិ សហឌាតសត្តាត្យាតត្យាលាចក្កុ៉ ឃឆាតន្ថត្តិ ឃឆាតឆំ៉ ត្វាហិ ឥយតិ បុត ឃាធឥត្ថា កលតិ៉ ឃាធឥត្ថា ហិ សហស្សក្កតុ្យិ កឥលឃ្យ, ឥកា បត ចាឥចា ក្ខិក្កតុ្យិ៉ ឥតឌី ឥតឌសាតិ ឥតឥឌត សយត្តាកឥតា ឥតឌសា អកិក្យឃ្យ៉ ឃយតំ ចិឌត្យា ឌាតិឌទាឃ ត្ថឆ ចិប្យហាតត្តិ ឃយតំ ឌាតិឌទាតំ បហាតក្វតំ ឆយុំ ត្ថឥឆច ឌាឥតឃ្យ៉

១១០៥-លិ៉ អធស្ស កកចា តំ ឆយុយាចិក្កឥត្ថា តិឥស្សា កាធាឥឃា អកាសិ៉ តត្ថ ឥតក្កយុំ ឥដ្ឋ ឥលយឥតាតិ តិត្ថាតធ្យា តិត្ថាតកាយិតិធ្យា បឌិបឆំ “ឥលយ”ត្តិ ឌិន្យា៉ ក្ខក្កហិតត្តិ តល្យាឌិក្ខិចឥឃត កហិតំ៉ តិទត្តំ ចាតិ តិទស្សិតត្ថំ ចា, យុត្តិតត្ថាត្តិ ចុត្តំ ឥហាតិ៉ យា ឥត ចិឌ្ឋិត្តាតិ យា ឥត អឥហាសិ៉ កិធ្យាតត្តិ ទាកាឌិកិធ្យាតំ ចាបិ ឥត យា ចិឌ្ឋិត្វ៉ា បុឥត្ថាតិ អតិឥត សក្កាឥឥ អាឥឃ្ក ក្ខប្យត្តកិឥលសា៉ ទ្រាហ្វលាតិ កកចា ឌត្យកល្លិ អាលបតិ៉ ឥសង សត្ថាត្វ បិកាឌឥយធ៉

ឲចំ កកចា ត្ថយយុិ សុត្តំ អឥហត្ថតិក្យឥឌឥតធ ឥឌឥសសិ៉ ឥឌសតាបទិឥឃាសាឥត ច បុត្ថាសឌិឥសា ឲច ឆយុាកិសយឥឃា អឥហាសិតិ៉

បឥយត្វឌាតិកាឃ លុឌ្ឋក-អដ្ឋកធាឃ

សុត្តតិបាត-អដ្ឋកធាឃ ឌត្យកល្លិសុត្តចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៉

១១៉ កក្រោចុឆសុត្តចណ្ណតា

១១០ប៉-ដ៉ ច្ចកត្ថាហត្តិ កក្រោចុឆសុត្តំ៉ តត្ថ ច្ចកត្ថាហត្តិ អាលឃំ ឌតំ៉ តល្យាត្ថិឥត្តិ លតល្យាកាឃត្ថិតំ៉ អឥតឌត្តិ ឥលិកឆឥយុស ុ តិក្កយុិ៉ តត្ថិត្ថាហត្តិ អតាកាតទ្វាបិឌិបត្វតាឌតំ៉ ឲកា ឲច ហិ តល្យា ចុតិចឥឃត ត្ថឆ តាតប្យកាឥតា ចុត្តា៉ កប្យត្ថាហត្តិ ឥុចិឆកប្យឌតំ៉ អកិឃាឥចតិ អតិចិឃ ឃាធាយិ៉ សុត្តាត តាកស្ស អបតយិស្សត្តិ ត្ថឥតាតិ តាកស្ស តច កកចា ចចតំ សុត្តា ត្ថឥតា បិសាលាកឥចតិឃឥតា ពហុ ឌតា បក្កយិស្សត្តិតិ អឆិប្យាឥឃា៉ ឌតបឥឆហិ សក្កាតាតិ អក្កាឌីហិ ឌតបឥឆហិ ត្ថឆ សយាកតា៉ ចិឃាកឥទាហិតិ ឆយុំ ឥឌឥសហិ៉

១១១០៉ អធស្ស អាសឃាតុឥលិឥយត ឆយុំ ឥឌឥសឥត្ថា កកចា ឥច្ច កាធាឥឃា អកាសិ៉ តត្ថ អាឌាតតល្យត្តិ ទ្វាបិឌិតំ អាឌាឃិកំ កហលាតល្យា តល្យាបិឌាតត្តិ ចុត្តំ ឥហាតិ៉ ឃំ ឃតិត្យាឥលិកក្ខិយុបិឌិឃត្តិតិ ឲឥតាសុ ក្ខដ្ឋាឌិឥកឥឌសុ ឃំ ឃំ កល្យត្តិ៉ ឥតឥតធ យាឥទា អឥត្វតិ ឌត្តុតិ ឥតឥតធ ក្ខបិឌាតបច្ចឃតិត្ថាតូកយុាកិសក្កាទតិត្ថាតូចឥឃត បឌិសត្តិក្កតូយាឥទា តំ សត្តំ អត្យាកន្ថតិ៉

១១១០។ តស្មា បជានន្តិ តស្មា ឯតមាទីនវំ អនិច្ចាទិវសេន វា សម្មទេវ ជានន្តោ។ អាទានសត្តេ ឥតិ បេក្ខមានោ, បជំ ឥមំ មច្ចុធេយ្យេ វិសត្តន្តិ អាទាតព្ពដ្ឋេន អាទានេសុ រូបាទីសុ សត្តេ សព្ពលោកេ ឥមំ បជំ មច្ចុធេយ្យេ លគ្គំ បេក្ខមានោ។ អាទានសត្តេ វា អាទានាភិនិវិដ្ឋេ បុគ្គលេ អាទានសង្គហេតុញ្ច ឥមំ បជំ មច្ចុធេយ្យេ លគ្គំ តតោ វីតិក្កមិតុំ អសមត្ថំ ឥតិ បេក្ខមានោ កិញ្ចនំ សព្ពលោកេ ន ឧបាទិយេថាតិ។ សេសំ សព្ពត្ថ បាកដមេវ។

ឯវំ ភគវា ឥមម្បិ សុត្តំ អរហត្តនិកូដេនេវ ទេសេសិ។ ទេសនាបរិយោសានេ ច បុព្ពសទិសោ ឯវ ធម្មាភិសមយោ អហោសីតិ។

បរមត្ថជោតិកាយ ខុទ្ទក-អដ្ឋកថាយ

សុត្តនិបាត-អដ្ឋកថាយ ភទ្រាវុធសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១៣។ ឧទយសុត្តវណ្ណនា

១១១១-២។ ឈាយិន្តិ ឧទយសុត្តំ។ តត្ថ អញ្ញាវិមោក្ខន្តិ បញ្ញានុភាវនិទ្ទិដ្ឋំ វិមោក្ខំ បុច្ឆតិ។ អថ ភគវា យស្មា ឧទយោ ចតុត្ថជ្ឈានលាភី, តស្មាស្ស បដិលទ្ធជ្ឈានវសេន នានប្បការតោ អញ្ញាវិមោក្ខំ ទស្សេន្តោ គាថាទ្វយមាហ។ តត្ថ បហានំ កាមច្ឆន្ទានន្តិ យមិទំ បឋមជ្ឈានំ និព្ពត្តេន្តស្ស កាមច្ឆន្ទប្បហានំ, តម្បិ អញ្ញាវិមោក្ខំ បព្រូមិ។ ឯវំ សព្ពបទានិ យោជេតព្ពានិ។

១១១៣។ ឧបេក្ខាសតិសំសុទ្ធន្តិ ចតុត្ថជ្ឈានុបេក្ខាសតីហិ សំសុទ្ធំ។ ធម្មតក្កបុរេជវន្តិ ឥមិនា តស្មិំ ចតុត្ថជ្ឈានវិមោក្ខេ ឋត្វា ឈានង្គានិ វិបស្សិត្វា អធិគតំ អរហត្តវិមោក្ខំ វទតិ។ អរហត្តវិមោក្ខស្ស ហិ មគ្គសម្បយុត្តសម្មាសង្កប្បាទិភេទោ ធម្មតក្កោ បុរេជវោ ហោតិ។ តេនាហ – “ធម្មតក្កបុរេជវ”ន្តិ។ អវិជ្ជាយ បភេទនន្តិ ឯតមេវ ច អញ្ញាវិមោក្ខំ អវិជ្ជាបភេទនសង្ខាតំ និព្ពានំ និស្សាយ ជាតត្តា ការណូបចារេន “អវិជ្ជាយ បភេទន”ន្តិ បព្រូមីតិ។

១១១៤-៥។ ឯវំ អវិជ្ជាបភេទនន្តិ វុត្តំ និព្ពានំ សុត្វា “តំ កិស្ស វិប្បហានេន វុច្ចតី”តិ បុច្ឆន្តោ “កិំសុ សំយោជនោ”តិ គាថមាហ។ តត្ថ កិំសុ សំយោជនោតិ កិំ សំយោជនោ។ វិចារណន្តិ វិចរណការណំ។ កិស្សស្ស វិប្បហានេនាតិ កិំ នាមកស្ស អស្ស ធម្មស្ស វិប្បហានេន។ អថស្ស ភគវា តមត្ថំ ព្យាករោន្តោ “នន្ទិសំយោជនោ”តិ គាថមាហ។ តត្ថ វិតក្កស្សាតិ កាមវិតក្កាទិកោ វិតក្កោ អស្ស។

១១១៦-៧។ ឥទានិ តស្ស និព្ពានស្ស មគ្គំ បុច្ឆន្តោ “កថំ សតស្សា”តិ គាថមាហ។ តត្ថ វិញ្ញាណន្តិ អភិសង្ខារវិញ្ញាណំ។ អថស្ស មគ្គំ កថេន្តោ ភគវា “អជ្ឈត្តញ្ចា”តិ គាថមាហ។ តត្ថ ឯវំ សតស្សាតិ ឯវំ សតស្ស សម្បជានស្ស។ សេសំ សព្ពត្ថ បាកដមេវ។

ឯវំ ភគវា ឥមម្បិ សុត្តំ អរហត្តនិកូដេនេវ ទេសេសិ. ទេសនាបរិយោសានេ ច បុព្ពសទិសោវ ធម្មាភិសមយោ អហោសីតិ.

បរមត្ថជោតិកាយ ខុទ្ទក-អដ្ឋកថាយ

សុត្តនិបាត-អដ្ឋកថាយ ឧទយសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា.

១៣. បោសាលសុត្តវណ្ណនា

១១១៩-១២០. យោអតីតន្តិ បោសាលសុត្តំ. តត្ថ យោ អតីតំ អាទិសតីតិ យោ ភគវា អត្តនោ ច បរេសញ្ច “ឯកម្បិ ជាតិ”ន្តិអាទិភេទំ អតីតំ អាទិសតិ. វិភូតរូបសញ្ញិស្សាតិ វិគតរូបសញ្ញិស្ស. សព្ពកាយប្បហាយិនោតិ តទង្គវិក្ខម្ភនេហិ សព្ពរូបកាយប្បហាយិនោ, បហីនរូបភវបដិសន្ធិកស្សាតិ អធិប្បាយោ. នត្ថិ កិញ្ចីតិ បស្សតោតិ វិញ្ញាណាភាវវិបស្សនេន “នត្ថិ កិញ្ចី”តិ បស្សតោ, អាកិញ្ចញ្ញាយតនលាភិនោតិ វុត្តំ ហោតិ. ញាណំ សក្កានុបុច្ឆាមីតិ សក្កាតិ ភគវន្តំ អាលបន្តោ អាហ. តស្ស បុគ្គលស្ស ញាណំ បុច្ឆាមិ, កីទិសំ បុច្ឆិតព្ពន្តិ. កថំ នេតព្ពោតិ កថំ សោ នេតព្ពោ, កថមស្ស ឧត្តរិញាណំ ឧប្បាទេតព្ពន្តិ.

១១២១. អថស្ស ភគវា តាទិសេ បុគ្គលេ អត្តនោ អប្បដិហតញាណំ បកាសេន្តោ តំ ញាណំ ព្យាកាតុំ គាថាទ្វយមាហ. តត្ថ វិញ្ញាណដ្ឋិតិយោ សព្ពា, អភិជានំ តថាគតោតិ អភិសង្ខារវសេន ចតស្សោ បដិសន្ធិវសេន សត្តាតិ ឯវំ សព្ពា វិញ្ញាណដ្ឋិតិយោ អភិជានន្តោ តថាគតោ. តិដ្ឋន្តមេនំ ជានាតីតិ កម្មាភិសង្ខារវសេន តិដ្ឋន្តំ ឯតំ បុគ្គលំ ជានាតិ “អាយតិំ អយំ ឯវំគតិកោ ភវិស្សតី”តិ. វិមុត្តន្តិ អាកិញ្ចញ្ញាយតនាទីសុ អធិមុត្តំ. តប្បរាយណន្តិ តម្មយំ.

១១២២. អាកិញ្ចញ្ញសម្ភវំ ញត្វាតិ អាកិញ្ចញ្ញាយតនជនកំ កម្មាភិសង្ខារំ ញត្វា “នន្ទិ បលិពោធោ អយ”ន្តិ. នន្ទី សំយោជនំ ឥតីតិ យា ច តត្ថ អរូបរាគសង្ខាតា នន្ទី, តញ្ច សំយោជនំ ឥតិ ញត្វា. តតោ តត្ថ វិបស្សតីតិ តតោ អាកិញ្ចញ្ញាយតនសមាបត្តិតោ វុដ្ឋហិត្វា តំ សមាបត្តិំ អនិច្ចាទិវសេន វិបស្សតិ. ឯតំ ញាណំ តថំ តស្សាតិ ឯតំ តស្ស បុគ្គលស្ស ឯវំ វិបស្សតោ អនុក្កមេនេវ ឧប្បន្នំ អរហត្តញាណំ អវិបរីតំ. វុសីមតោតិ វុសិតវន្តស្ស. សេសំ សព្ពត្ថ បាកដមេវ.

ឯវំ ភគវា ឥមម្បិ សុត្តំ អរហត្តនិកូដេនេវ ទេសេសិ. ទេសនាបរិយោសានេ ច បុព្ពសទិសោវ ធម្មាភិសមយោ អហោសីតិ.

បរមត្ថជោតិកាយ ខុទ្ទក-អដ្ឋកថាយ

សុត្តនិបាត-អដ្ឋកថាយ បោសាលសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា.

១៨. ទេយាឈទាឌសុត្តចណ្ណតា

១១៨២. ក្ខាហំសក្កត្តិ ទេយាឈទាឌសុត្តំ. តត្ថ ក្ខាហត្តិ ទេក្ខ ចាទេទ អហំ. ទេសា ហិ បុទេត្តា អឌិតសុត្តស្ស ច តិស្សទេយទេត្តឃ្យសុត្តស្ស ច អចសាទេត ក្ខិល្លត្តំ កកចត្តំ បុដ្ឋំ. កកចា បតស្ស ឰត្ត្រិយបរិបិក៌ អាកាយយាទេតា ត ញ្យាកាសិ. ទេតតាហ – “ក្ខាហំ សក្កំ អបុដ្ឋិស្ស”ត្តិ. យាចតតិយញ្ជា ទេឌិឌិសិ, ញ្យាកទេទាតីតិ ទេយ សុតត្តិ យាចតតិយញ្ជា សហឆឡិក៌ បុទេដ្ឋា ចិសុទ្ធិទេឌចក្ខុទេតា ឰសិ កកចា សឡាសឡុទេឋ្ឋា ញ្យាកទេទាតីតិ ឲចំ ទេយ សុតំ. ទេកាឆាចទីតិទេទេយច កិទ ទេសា ឲចយទេស្សាសិ. ទេតតាហ – “ញ្យាកទេទាតីតិ ទេយ សុត”ត្តិ.

១១៨៣. អយំ ទេលិទេកាតិ យតុស្សទេលិទេកា. បទេទា ទេលិទេកាតិ តំ ឆទេបត្វា អចទេសទេសា. សទេឌចទេកាតិ ព្រាហ្មទេលិក៌ ឆទេបត្វា អចទេសទេសា ឧបបត្តិទេឌចសឡុតិទេឌចយុទេត្តា, “ព្រាហ្មទេលិទេកា សទេឌចទេកា”តិ ឲតំ ចា “សទេឌចទេក ទេលិទេក”តិអាឌិតយតិឌស្សតយត្តំ, ទេតត សទេត្តាបិ តឆាទុត្តប្យកាទេទា ទេលិទេកា ទេចឌិតទេត្តា.

១១៨៤. ឲចំ អភិក្កត្តឌស្សាចិត្តិ ឲចំ អក្កឌស្សាចិ, សទេឌចកស្ស ទេលិកស្ស អឌ្ឍាសយាឆិឡុត្តិកតិបទាយឃាឌិតិ បស្សិតុំ សយត្ថត្តិ ឌទេស្សតិ.

១១៨៥. សុញ្ញាទេតា ទេលិក៌ អទេចក្ខស្សូតិ អចសិយបចត្តសល្លក្ខឃចទេសត ចា តុច្ឆសង្ខារសមនុបស្សតាចទេសត ចាតិ ទ្វីហិ កាទេណហិ សុញ្ញាទេតា ទេលិក៌ បស្ស. អត្តានុឌិដ្ឋិំ ឧហច្ចាតិ សក្កាយឌិដ្ឋិំ ឧទ្ធទិត្វា. ទេសចំ សត្តុត្ត បិកាឌទេយច.

ឲចំ កកចា ឰយទ្បិ សុត្តំ អទេហត្តត្តិក្វុទេឌទេតច ទេឌទេសសិ. ទេឌសតាបរិទេយាសាទេត ច ចុត្តសឌិទេសា ឲច ឆឡុាភិសមទេយា អទេហាសីតិ.

បទេយត្ថទេឌាតិកាយ ឲ្យដ្ឋក-អដ្ឋកចាយ

សុត្តតិបិត-អដ្ឋកចាយ ទេយាឈទាឌសុត្តចណ្ណតា តិដ្ឋិតា.

១៩. បិង្គិយសុត្តចណ្ណតា

១១៨៦. ឌិទេណ្ណាហយទ្ធិតិ បិង្គិយសុត្តំ. តត្ថ ឌិទេណ្ណាហយទ្ធិ អតាទេលិ ចិតចទេណ្ណាតិ ទេសា កិទ ព្រាហ្មទេណា ឌទេទាភិក្ខុទេតា ចិសចស្សសតិទេកា ឌាតិយា, ក្ខត្តាទេលិ ច “ឰឆ បចំ កទិស្សាមិ”តិ អញ្ញាទេត្តច កទេទាតិ, ចិតដ្ឋបុរិយច្ឆចិចទេណ្ណា ច. ទេតតាហ – “ឌិទេណ្ណាហយទ្ធិ អតាទេលិ ចិតចទេណ្ណា”តិ. យាហំ តស្សំ ទេយាយុទេហា អត្តុទាចាតិ យាហំ តុយ្ហាឆឡិ អសដ្ឋិកត្វា អត្តុទាទេយច អចិក្ខា ហុត្វា អតស្សិំ. ឌាតិឌទាយ ឰឆ ចិប្បហាតត្តិ ឰទេឆច តច បិឌឡុទេល បិសាឃទេក ចា ទេចតិយ ឌាតិឌទាយ ចិប្បហាតំ តិដ្ឋាតឆឡិ យយហំ ចិឌញ្ញាំ, តំ ទេយ អាចិក្ខ.

១១៧៦។ តត្ថាតិ យស្មា បិក្ខយោ កាយេ សារេបក្ខតាយ “ឧណ្ណោហយស្មិ”តិ កាឆយាហ តេតស្ស កកចា កាយេ សិតេហប្បហាតព្វំ
“ឥទ្ធាតទ្ធុបស្ស ចិហញ្ញាយាតេ”តិ កាឆយាហ។ តត្វ ទ្ធុបស្សតិ ទ្ធុបហេតុ ទ្ធុបបច្ចយា។ ចិហញ្ញាយាតេតិ កយុការណាឌីហិ ក្តបហញ្ញាយាតេ។ ទ្ធុប្បត្តិ
ទ្ធុបស្សតិ ចក្ខុរាកាឌីហិ ច ទ្ធុបហេតុយេច ឌតា ទ្ធុប្បត្តិ ឆាឌឹយត្តិ។

១១៧៨-១០។ ឲចំ កកចតា យាច អរហត្តំ តាច កឆិតំ បដិបត្តិំ ស្សុតាបិ បិក្ខុយោ ឌរាគុញ្ញុលតាយ ចិសេសំ អតឌិកត្វាច បុត “ឌិសា
ចតស្សា”តិ ក្តយាយ កាឆាយ កកចត្តិ ចោរេយត្តា ចេសតំ យាចតិ។ អឆស្ស កកចា បុតបិ យាច អរហត្តំ, តាច បដិបជំ ឌស្សត្តា
“តណ្ហាឌិបត្តេ”តិ កាឆយាហ។ សេសំ សត្វត្វ បិកដេយច។

ក្តយប្បិ ស្សុត្តំ កកចា អរហត្តតិក្ខុដេតេច ចេសេសិ។ ចេសតាបរិយាយាតេ ច បិក្ខុយោ អតាកាយិឋលេ បតិដ្ឋាសិ។ សោ កិរ អត្តតត្តា
ចិត្តសិ – “ឲចំ ចិចិត្របដិកាតំ តាយ ចេសតំ ត លកិ យបំញ្ញាយាតុលិ ឆាចឹ សចតាយា”តិ។ តេត សិតេហចិក្ខុបេត អរហត្តំ បិបុលិតំ
តាសក្ខុ។ អត្តចាសិតោ បតស្ស សហស្សដលិ អរហត្តំ បិបុលិស្ស។ សត្វាច ក្តក្ខិយឃបត្តឌឹចរឆរា ឲហិកិក្ខុចា អហេសុត្តិ។

បរយត្វឌោតិកាយ ញុត្តក-អដ្ឋកថាយ

ស្សុត្តនិបាត-អដ្ឋកថាយ បិក្ខុយស្សុត្តចណ្ណតា តិដ្ឋិតា។

បិរាយតត្វតិកាឆាចណ្ណតា

ក្តតោ បទំ សក្កិតិការា ចេសតំ ចោរេយត្វា “ក្តឆយចោច កកចា”តិអាឌិយាហំសុ។ តត្វ ក្តឆយចោចាតិ ក្តឆំ បរាយតំ អចោច។
បរិចារកសោត្សអសាតត្តិ ឆាចរិស្ស បរិចារតោត បិក្ខុយេត សហ សោត្សអសត្ត ត្យុទ្ធស្ស ចា កកចតោ បរិចារកាតំ សោត្សអសត្ថិ
បរិចារកសោត្សអសត្ត។ តោ ឲច ច ត្រាហ្មណា។ តត្វ សោត្សអសបរិសា បត បុរតោ ច បច្ឆតោ ច ចាយបស្សតោ ច ឌក្ខិណបស្សតោ ច
ល ល ឈោឌតាតិ តិសិត្តា ក្តទ្ធុកោត ក្វាឌសឈោឌតិកា អហោសិ។ អញ្ញ្រដ្ឋាតិ យាចិតោ អត្វយញ្ញាយាតិ បិត្សក្តអត្វយញ្ញាយ។
ឆយុយញ្ញាយាតិ បិត្សក្តយញ្ញាយ។ បិរាយតត្តិ ឲចំ ក្តយស្ស ឆយុបរិយាយស្ស អឌិចចតំ អារោរាបត្វា តេសំ ត្រាហ្មណាតំ តាយាតិ កិត្តយត្តា
“អឌិតោ តិស្សយេត្តយេ្យា…បេ… ត្យុទ្ធសេដ្ឋំ ក្តបិកយុ”ត្តិ អាហំសុ។

១១៨១-៤ិ។ តត្វ សប្បត្តចរណត្តិ តិព្វាតបដ្ឋាតក្ខុតោត បិតិយោក្ខុឃឹលិឌិតា សប្បត្តំ ក្តសិត្តិ យហេសិ។ សេសំ បិកដេយច។ តតោ បទំ
ត្រាហ្មចរិយយចរិស្សតិ យក្កត្រាហ្មចរិយំ អចរិសុ។ តស្មា បិរាយតត្តិ តស្ស បិរក្ខុតស្ស តិព្វាតស្ស អឃតត្តិ ចុត្តំ ហោតិ។

បិទាឃតាត្យាីតិកាឆាចណ្ណតា

១៦៦ប័៉បិទាឃតយត្យកាឃិស្សត្តិ អស្ស អឃំ សប្ពូតេន្តា – ភកចតា ហិ បិទាឃតេត តេសិតេព សេមាឡូអសសហស្យា ឌងិលិ អទេហត្ថិ បិបុហិហុ, អចសេសាតហ្ហា ចុក្កសពោដិសច្ចាត តេចយត្សុស្បាត ឆយ្ចាកិសយតេឃា អតេហាសិ៉ ចុត្តូតេញាំ ចេបិទាតេហហិ –

“ពតេតា បិយាហតេក ទតេយ្ប, បិទាឃតសយាកតេយ;

អយតំ បិបឃិ ព្យុតេន្ត្ឌា, ចុក្កស បិហតេកាងិតេយា”តិ៉

គិន្ថិតាឃ បត ឆយ្ចេគសតាឃ ពតេតា ពតេតា អាកតា យត្សុស្យា ភកចតេតា អាត្យកាតេចត អត្តូតេតា អត្តូតេតា កាយតិកយាឌឹស្ពេច បិត្យុទតេហស៊ុ៉ ភកចាបិ សាចត្តិយេច អកយាសិ បទិចាទពសេមាឡូអសាឌឹហិ អតេតពេហិ កិក្ខូសហស្សេហិ បទិចុតេតា៉ តត្ថ បិក្ខិតេយា ភកចត្តិ ចត្តិត្វា អាហ – “កន្លាយហំ, ភតេន្តា, ឌាចទិស្ស ព្យុទ្ឋិប្បាតំ អាតេទាតេចតំ, បង្វិស្សុតញ្ហាតស្ស យឃា”តិ៉ អឆ ភកចតា អត្សុញ្ញាតេតា តោហាកយតេតតេច តេកាឆាចទិពិទំ កត្តា បិឌកយតេតត អស្សុយាកិយុតេហា អកយាសិ៉ ពតេយតំ ឌាចទិ ទ្រាហូតេហា យក្ក ឡូតេលិតេកតេត្តា តិសិតេន្តា ឆ្នទតេពាច ហាទិឌជិឌិចិទហិតំ កិក្ខូចតេសត អាកន្លត្តិ ឌិស្វា “ព្យុតេន្តា តេលិតេក ប្បតេន្តា”តិ គិច្ចិ អកយាសិ៉ សយ្សត្តូញ្ញាបិ តំ បុច្ឆិ – “កិ, បិក្ខិឃ, ព្យុតេន្តា តេលិតេក ប្បតេន្តា”តិ៉ “អាយ, ទ្រាហូហ, ប្បតេន្តា, បិយាហតេក តេចតិតេឃ តិសិតេន្តា អយ្ឈាំ ឆយ្ចិ តេគសេសិ, ពយហំ ព្យុឃំ្ហាតេគសេស្សាឃី”តិ៉ ពតេតា ឌាចទិ យហតា សក្កាតេទត សបទិតេសា តំ ប្ញូតេឌត្វា អាសតំ បញ្ញាតេបសិ៉ តត្ថ តិសិឌិត្វា បិក្ខិតេយា “បិទាឃតយត្យកាឃិស្ស”ត្តិអាឌិយាហ៉

តត្ថ អត្យកាឃិស្សត្តិ ភកចតា កីតំ អត្យកាឃិស្ស៉ ឃឆាគ្គិត្តិ ឃឆា សាយំ សច្ចាកិសប្ពាតេឆត អសាឆាទហោតេហត ច អគ្គិក្ខិ៉ គិក្កាតេយាតិ បហឹតកាតេយា ៉ “គិក្កាតេយា”តិបិ បិតេឌា, ឌីទិឃចាតិ អតេត្ត គិក្ខូតេត្តា ចា អក្យុសលបក្ខា៉ គិន្តាតេតាតិ កិតេលសចតឌិទហិតេតា, តញ្ហាឌិទហិតេតា ឲុច ចា៉ កិស្ស តេហត្យ យុសា ភតេហតិ តេឃហិ កិតេលតេសហិ យុសា ភតេហឃ្យ, ឲុតេត ពស្ស បហឹតាតិ គតេស្សតិ៉ ឲុតេតត ទ្រាហូហស្ស សចតេត ប្បស្សាហំ ឌតេតតិ៉

១៦៦៥-៦០៉ចណ្ណបសញ្ញាត្តិ ក្យណ្ណបសញ្ញាតំ៉ សច្ចច្បូឃាតិ “ព្យុតេន្តា”តិ សតេច្ចតេតច អច្បាតេតត តាតេយត ឃុតេត្វា៉ ទ្រតេហូតិ តំ ទ្រាហូហំ អាលបតិ៉ ក្យញ្ញតកត្តិ បទិត្តូចតំ៉ ឌាហុប្បូលំ កាតតយាចតេសឃ្យាតិ អតេតាកចលិឌិចិកតិកទិតំ កាតតំ អាកយ្ចំ ចតេសឃ្យ៉ អប្បុគតេស្សតិ ឌាចទិបក្យតិតេក បទិត្តូបតេញ្ញា៉ យតេហាគឆិត្តិ អតេតាតត្តាឌិ៉ យហត្តិ ប្បុគពទាសិ៉

១៦៦១-៦៉តេឃតេយ បុតេន្តាតិ តេឃ ព្ពូតេយ បុតេន្តា៉ តយត្យុឌាសិតេតាតិ តតេយាត្យុតេឌា អាសិតេតា៉ ក្យុទិបញ្ញាតេហាតិ តោហាឆតេឌា៉ ក្យុទិយេឆតេសាតិ ឌិបុលបតេញ្ញា៉ សក្កិក្ខិកយកាលិកត្តិ សាយំ បស្សិតត្តូចលំ, ត ច កាលត្តូតេទ បត្តូត្តូចលំ៉ អតីតិកត្តិ កិតេលសច្បាតិឌិទហិតំ៉

១១៤៥-៥០។ អថ តំ ពាវរី អាហ “កិំ នុ តម្ហា”តិ ទ្វេ គាថា។ តតោ បិង្គិយោ ភគវតោ សន្តិកា អវិប្បវាសមេវ ទីបេន្តោ “នាហំ តម្ហា”តិអាទិមាហ។ បស្សាមិ នំ មនសា ចក្ខុនាវាតិ តំ ពុទ្ធំ អហំ ចក្ខុនា វិយ មនសា បស្សាមិ ។ នមស្សមានោ វិវសេមិ រត្តិន្តិ នមស្សមានោវ រត្តិំ អតិនាមេមិ។ តេន តេនេវ នតោតិ យេន ទិសាភាគេន ពុទ្ធោ, តេន តេនេវាហម្បិ នតោ តន្និន្នោ តប្បោណោតិ ទស្សេតិ។

១១៥១។ ទុព្ពលថាមកស្សាតិ អប្បថាមកស្ស, អថ វា ទុព្ពលស្ស ថាមកស្ស ច ពលវីរិយហីនស្សាតិ វុត្តំ ហោតិ។ តេនេវ កាយោ ន បលេតីតិ តេនេវ ទុព្ពលថាមកត្តេន កាយោ ន គច្ឆតិ, យេន វា ពុទ្ធោ, តេន ន គច្ឆតិ។ “ន បរេតី”តិបិ បាឋោ, សោ ឯវត្ថោ។ តត្ថាតិ ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ។ សង្កប្បយន្តាយាតិ សង្កប្បគមនេន។ តេន យុត្តោតិ យេន ពុទ្ធោ, តេន យុត្តោ បយុត្តោ អនុយុត្តោតិ ទស្សេតិ។

១១៥២។ បង្កេ សយានោតិ កាមកទ្ទមេ សយមានោ។ ទីបា ទីបំ ឧបប្លវិន្តិ សត្ថារាទិតោ សត្ថារាទិំ អភិគច្ឆិំ។ អថទ្ទសាសិំ សម្ពុទ្ធន្តិ សោហំ ឯវំ ទិដ្ឋិំ គហេត្វា អន្វាហិណ្ឌន្តោ អថ បាសាណកេ ចេតិយេ ពុទ្ធមទ្ទក្ខិំ។

១១៥៣។ ឥមិស្សា គាថាយ អវសានេ បិង្គិយស្ស ច ពាវរិស្ស ច ឥន្ទ្រិយបរិបាកំ វិទិត្វា ភគវា សាវត្ថិយំ ឋិតោយេវ សុវណ្ណាភាសំ មុញ្ចិ។ បិង្គិយោ ពាវរិស្ស ពុទ្ធគុណេ វណ្ណយន្តោ និសិន្នោ ឯវ តំ អាភាសំ ទិស្វា “កិំ ឥទ”ន្តិ វិលោកេន្តោ ភគវន្តំ អត្តនោ បុរតោ ឋិតំ វិយ ទិស្វា ពាវរិព្រាហ្មណស្ស “ពុទ្ធោ អាគតោ”តិ អារោចេសិ, ព្រាហ្មណោ ឧដ្ឋាយាសនា អញ្ជលិំ បគ្គហេត្វា អដ្ឋាសិ។ ភគវាបិ អាភាសំ ផរិត្វា ព្រាហ្មណស្ស អត្តានំ ទស្សេន្តោ ឧភិន្នម្បិ សប្បាយំ វិទិត្វា បិង្គិយមេវ អាលបន្តោ “យថា អហូ វក្កលី”តិ ឥមំ គាថមភាសិ។

តស្សត្ថោ – យថា វក្កលិត្ថេរោ សទ្ធាធិមុត្តោ អហោសិ, សទ្ធាធុរេន ច អរហត្តំ បាបុណិ។ យថា ច សោឡសន្នំ ឯកោ ភទ្រាវុធោ នាម យថា ច អាឡវិ គោតមោ, ឯវមេវ តុវម្បិ បមុញ្ចស្សុ សទ្ធំ។ តតោ សទ្ធាយ អធិមុច្ចន្តោ “សព្ពេ សង្ខារា អនិច្ចា”តិអាទិនា នយេន វិបស្សនំ អារភិត្វា មច្ចុធេយ្យស្ស បារំ និព្ពានំ គមិស្សសីតិ អរហត្តនិកូដេន ទេសនំ និដ្ឋាបេសិ។ ទេសនាបរិយោសានេ បិង្គិយោ អរហត្តេ ពាវរី អនាគាមិផលេ បតិដ្ឋហិ។ ពាវរិព្រាហ្មណស្ស សិស្សា បន បញ្ចសតា សោតាបន្នា អហេសុំ។

១១៥៤-៥។ ឥទានិ បិង្គិយោ អត្តនោ បសាទំ បវេទេន្តោ “ឯស ភិយ្យោ”តិអាទិមាហ។ តត្ថ បដិភានវាតិ បដិភានបដិសម្ភិទាយ ឧបេតោ។ អធិទេវេ អភិញ្ញាយាតិ អធិទេវករេ ធម្មេ ញត្វា។ បរោបរន្តិ ហីនបណីតំ, អត្តនោ ច បរស្ស ច អធិទេវត្តករំ សព្ពំ ធម្មជាតំ វេទីតិ វុត្តំ ហោតិ។ កង្ខីនំ បដិជានតន្តិ កង្ខីនំយេវ សតំ “និក្កង្ខម្ហា”តិ បដិជានន្តានំ។

១១៥៦។ អសំហីរន្តិ រាគាទីហិ អសំហារិយំ។ អសំកុប្បន្តិ អកុប្បំ អវិបរិណាមធម្មំ។ ឆហិបិ បទេហិ និព្ពានំ ភណតិ។ អទ្ធា គមិស្សាមីតិ ឯកំសេនេវ តំ អនុបាទិសេសំ និព្ពានធាតុំ គមិស្សាមិ។ ន មេត្ថ កង្ខាតិ នត្ថិ មេ ឯត្ថ និព្ពានេ កង្ខា។ ឯវំ មំ ធារេហិ អធិមុត្តចិត្តន្តិ បិង្គិយោ “ឯវមេវ តុវម្បិ បមុញ្ចស្សុ សទ្ធ”ន្តិ ឥមិនា ភគវតោ ឱវាទេន អត្តនិ សទ្ធំ ឧប្បាទេត្វា សទ្ធាធុរេនេវ ច វិមុច្ចិត្វា តំ

សទ្ធាធិមុត្តំ បកាសេន្តោ នកវត្តំ អាហ – “ឯវំ យំ ធារេហិ អធិមុត្តចិត្ត”ន្តិ។ អយមេត្ថ អធិប្បាយោ “យថា យំ ត្វំ អវច, ឯវមេវ អធិមុត្តំ ធារេហី”តិ។

ឥតិ បរមត្ថជោតិកាយ ខុទ្ទក-អដ្ឋកថាយ

សុត្តនិបាត-អដ្ឋកថាយ សោឡសព្រាហ្មណសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

និដ្ឋិតា ច បញ្ចមោ វគ្គោ អត្ថវណ្ណនានយតោ, នាមេន

បារាយនវគ្គោតិ។

និគមនកថា

ឯត្តាវតា ច យំ វុត្តំ –

“ឧត្តមំ វន្ទនេយ្យានំ, វន្ទិត្វា រតនត្តយំ;

យោ ខុទ្ទកនិកាយម្ហិ,ខុទ្ទាចារប្បហាយិនា។

“ទេសិតោ លោកនាថេន, លោកនិស្សរណេសិនា;

តស្ស សុត្តនិបាតស្ស, ករិស្សាមត្ថវណ្ណន”ន្តិ។

ឯត្ថ ឧរគវគ្គាទិបញ្ចវគ្គសង្គហិតស្ស ឧរគសុត្តាទិសត្តតិសុត្តប្បភេទស្ស សុត្តនិបាតស្ស អត្ថវណ្ណនា កតា ហោតិ។ តេនេតំ វុច្ចតិ –

“ឥមំ សុត្តនិបាតស្ស, ករោន្តេនត្ថវណ្ណនំ;

សទ្ធម្មដ្ឋិតិកាមេន, យំ បត្តំ កុសលំ មយា។

“តស្សានុភាវេន ខិប្បំ, ធម្មំ អរិយប្បវេទិតំ;

វុឌ្ឍឹ វិរូឡ្ហឹ វេបុល្លំ, បាបុណាតុ អយំ ជនោ”តិ។

(បរិយត្តិប្បមាណតោ ចតុចត្តាលីសមត្តា ភាណវារា។)

បរមវិសុទ្ធសទ្ធាពុទ្ធិវីរិយប្បដិមណ្ឌិតេន សីលាចារជ្ជវមទ្ទវាទិគុណសមុទយសមុទិតេន សកសមយសមយន្តរគហនជ្ឈោគាហណសមត្ថេន បញ្ញាវេយ្យត្តិយសមន្នាគតេន តិបិដកបរិយត្តិប្បភេទេ សាដ្ឋកថេ សត្ថុសាសនេ អប្បដិហតញាណប្បភាវេន មហាវេយ្យាករណេន ករណសម្បត្តិជនិតសុខវិនិគ្គតមធុរោទារវចនលាវណ្ណយុត្តេន យុត្តមុត្តវាទិនា វាទីវរេន មហាកវិនា ឆឡភិញ្ញាបដិសម្ភិទាទិប្បភេទគុណបដិមណ្ឌិតេ ឧត្តរិមនុស្សធម្មេ សុប្បតិដ្ឋិតពុទ្ធីនំ ថេរវំសប្បទីបានំ ថេរានំ មហាវិហារវាសីនំ វំសាលង្ការភូតេន វិបុលវិសុទ្ធពុទ្ធិនា ពុទ្ធឃោសោតិ គរូហិ គហិតនាមធេយ្យេន ថេរេន កតា អយំ បរមត្ថជោតិកា នាម សុត្តនិបាត-អដ្ឋកថា –

តាវ តិដ្ឋតុ លោកស្មិំ, លោកនិត្ថរណេសិនំ;

ទស្សេន្តី កុលបុត្តានំ, នយំ បញ្ញាវិសុទ្ធិយា។

យាវ ពុទ្ធោតិ នាមម្បិ, សុទ្ធចិត្តស្ស តាទិនោ;

លោកម្ហិ លោកជេដ្ឋស្ស, បវត្តតិ មហេសិនោតិ។

សុត្តនិបាត-អដ្ឋកថា និដ្ឋិតា។